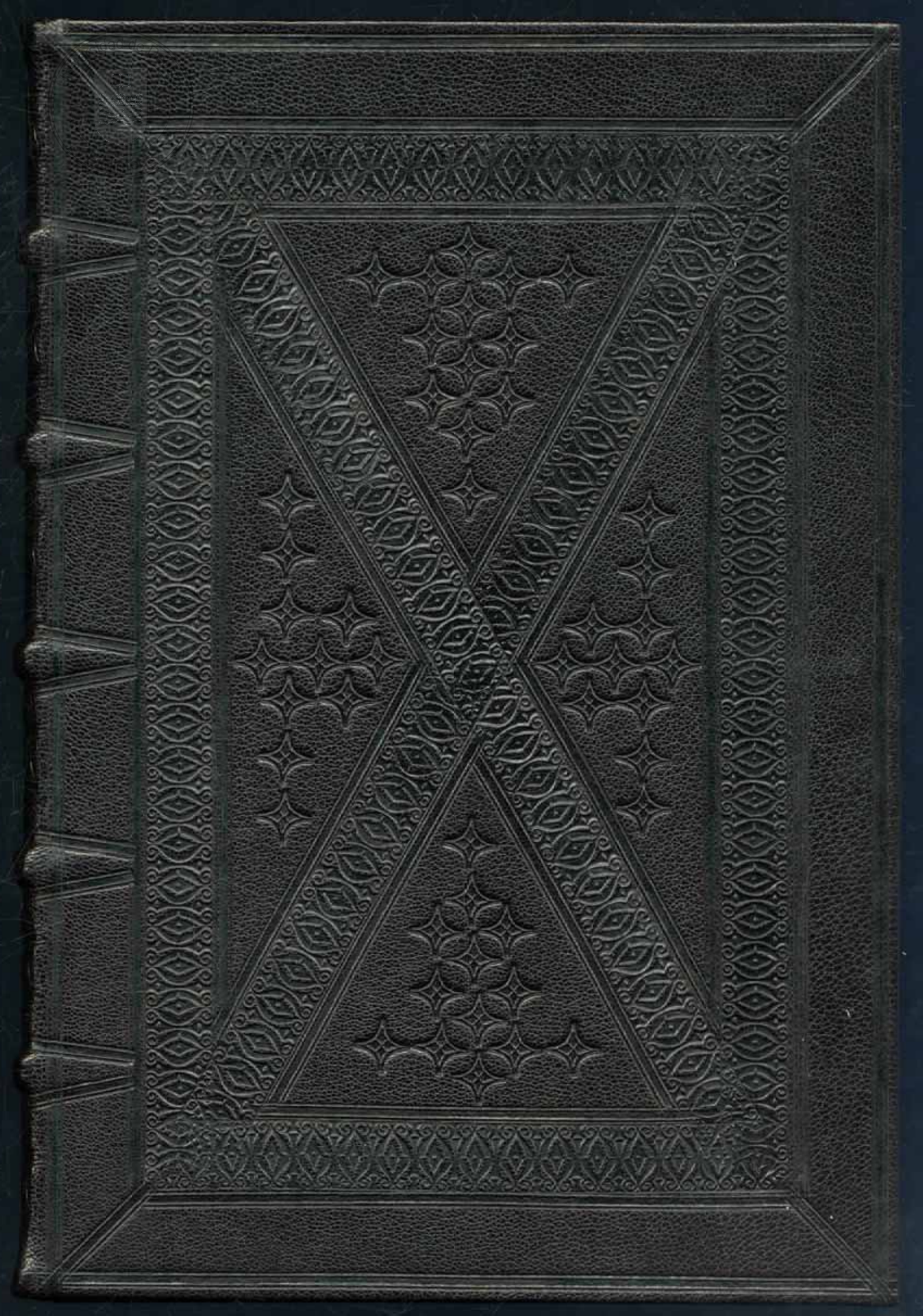

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

EMPTOR ET LECTOR AVETO.

Diui Thome aquinatis in tertio sententiarum libro interpretatio & expositio sum. A Thimotheo Veronense Canonico regulari theologie scientissimo per ꝝ diligenter visa recognita: erroribus que purgata & quantum amiti ars potuit fideliter impressa.

Universidad de Deusto

Incipit prologus Magistri in tertio libro Sententiarum.

Am nūc bis intelligēdis atq; ptractādis: que ad ꝟbi icarnati mysterium ptinēt: itegra mētis cōsideratione itendamus: vt de ieffabilib⁹ vel modicū aliqd fari deo reuelāte valeam⁹. Sic.n. rōnis ordo postulat: vt quī in primo libro de ierplicabili mysterio sūme trinitatis: irrefragabili sanctoꝝ attestatione aliqd dixim⁹: ac deide in.ij.lib. ꝓditionis rerꝝ ordinē: boisq; lapsū subiectis auctoritatis regulis ifinuauim⁹: de eius reparatiōe ꝑ grām mediatoris dei ⁊ hoium pstita: atq; būane redemptiōis sacramētis qbus ꝓtritiões hois alligant: ac vulnera pctōꝝ curant. Conseq̄nter in tertio ⁊ q̄rto disseram⁹: vt samaritan⁹ ad vulneratū: medic⁹ ad ifirmū: gra ad miserꝝ accedat.

Incipiunt rubrice tertij libri.

DISTINCTIO. I.

Uare filius carnem assumpsit: nō pater vel spiritussanctus.

Utꝝ pr vl spūssc̄us potuerit icarnari

An filius qui tm̄ carnē accepit aliqd fecerit qō nō pater vel spiritussanctus.

DISTINCTIO. II.

Utrum totam humanā naturam accepit: ⁊ qd nomine nature intelligit.

De vnione verbi ⁊ carnis mediante anima.

Qr simul assumpsit carnē ⁊ aiam verbum: nec caro prius est cōcepta q̄z assumpta.

DISTINCTIO III.

De carne assumpta qualis ante fuerit.

Qr nullus est sine pctō hic excepta virgine.

Quare xp̄s nō fuit ꝺcimat⁹ in abrahā sicut leui.

Quare caro xp̄i nō ē dcā peccatrix: sed similis.

DISTINCTIO. IIII.

Quare spiritui sancto tribuatur incarnatio: cuꝝ sit opus trinitatis.

Quare dicat xp̄s ꝓcept⁹ ⁊ natus de spū sancto.

Quare apl's dic̄ xp̄m fcm̄: quē nos fatemur natū

DISTINCTIO. V.

Si psona vel natura personā vel naturā assumpsit: ⁊ si natura dei sit incarnata.

An diuina natura debeat dici caro facta.

Quare nō accepit psonaꝝ hois cū assumpsit homine: qō qdam pbare nituntur.

DISTINCTIO VI.

De itelligētia barū locutionū deus est hō: deus factus est hō ⁊ c̄. tres sentētias ponit.

Pria ē eoꝝ q dicūt in icarnatiōe boiez quēdā ex aia ⁊ carne ꝓstitutū: ⁊ illū hoiez fcm̄ eē deū: ⁊ deū illū hoiez: ⁊ q̄ctes qb⁹ita eē asserūt pōit

Scda ē eoꝝ q dicūt hoiez illū ex trib⁹ subst̄ātijs: vl ex duab⁹ nāis ꝓstare: ⁊ būc fatemur eē vnā psonā añ icarnationē simplicē tm̄: sz in icarnatiōe ꝓpositā: ⁊ auctres qb⁹ se muniūt ponit.

Tertia est eoꝝ q nō solū psonā ex naturis ꝓpositā negāt: sz ēt aliquē hoiez vl aliquā subaz ibi ex aia ⁊ carne ꝓpositā diffitēt. ⁊ sic illa duo. s. aiaz ⁊ carnē ꝟbo vnita dicūt: vt nō ex ill' aliq̄ suba vl psōa ꝓponeret: sz ill' duob⁹ velut idumēto de⁹ vestiret: vt mōralib⁹ ocul' apperet: qui rōnē icarnatiōis pm habitū accipiunt.

Deide auctes iducit qb⁹ snia roborat.

Quatuor species habitus distinguuntur.

DISTINCTIO. VII.

Deide q̄ singul'sēt̄ijs aduersari vident ponit.

Ex quo sensu dicitur xp̄s predestinatus.

Qr non debet dici homo dominicus.

DISTINCTIO. VIII.

An diuina natura dici debeat nata de virgine.

De gemina natiuitate christi qui bis natus est.

DISTINCTIO. IX.

De adoratione exhibenda humanitati christi.

DISTINCTIO. X.

An christus pm q homo sit adoptiuus filius.

An persona vel natura predestinata sit.

DISTINCTIO XI.

Utrum christus sit creatura vel factus.

De perfidia ⁊ pena Arrij.

DISTINCTIO. XII.

An homo ille semper fuerit.

An ꝺs aliū sumē potuēit: vl aliūde q̄z ꝺ gñe ade.

Si hō ille potuerit peccare: vel nō esse deus.

Si deus potuit assumē hoiem in sexu muliebri.

DISTINCTIO. XIII.

De sapia ⁊ gra hois xp̄i: an i eis pfice potuerit.

DISTINCTIO. XIIII.

Si aia xp̄i habuit sapientiam parem cuꝝ deo: ⁊ si omnia sciit que deus.

Quare ꝺs nō dedit illi aie potētiā oiuꝝ vt sciaz.

DISTINGTIO. XV.

De bois defectibus quos assumpsit christus.

De ꝓpassione ⁊ passione timoris vel tristitie.

De qbusdā capitulis obscuris hylarij qb⁹ a carne xp̄i dolores passiōis submoueri videntur.

De tristitia xp̄i: ⁊ eius causa pm eundem.

DISTINCTIO. XVI.

An in christo fuerit necessitas patiēdi ⁊ moriendi: que est defectus generalis.

De statib⁹ hois: ⁊ qd xp̄s de singulis acceperit.

DISTINCTIO. XVII.

Si hois christi oratio vel volūtas impleta sit.

De volūtatibus xp̄i pm duas naturas.

De capitulis qbusdaz Ambrosij ⁊ Hylarij vbi de dubitatiōe ⁊ timore christi agitur.

DISTINCTIO. XVIII.

Si xp̄s meruit sibi ⁊ nob: ⁊ qd sibi: ⁊ qd nobis.

Qr a ꝓceptu meruit xp̄s sibi hoc qō p passiōez.

De eo qō scriptum est. Donauit illi nomen qō est supra omne nomen.

Si xp̄s sine oi merito bñe valuit qō merito obtinuit.

De causa passiōis ⁊ mortis xp̄i.

DISTINCTIO. XIX.

Qualr a diabolo ⁊ a pctō redēit nos xp̄s p mōtē

Cur deus homo ⁊ mortuus.

Quomodo a pena redemit nos christus.

Quomodo penam nostram portauit.

Si xp̄s solus redēptor ut mediator debet dici.

De mediatore.

Secundū quā naturam sit mediator.

DISTINCTIO. XX.

Qr alio modo potuit liberare.

Quare isto modo potius.

Qua iustitia sit victus diabolus.

De causa inter deum ⁊ hominē ⁊ diabolum.

De traditiōe xp̄i facta a iuda a deo ⁊ a iudeis.

Utrum xp̄i passio sit opus dei vel iudeorum.

DISTINCTIO. XXI.

Si in xp̄i morte separata fuit aia vl caro a verbo.

Qua rōne dicit xp̄s mortuus vel passus.

DISTINCTIO. XXII.

Si christus in morte fuit homo.

Si christus vbicūqz est sit homo.

Qr xp̄s vbiqz est totus: sed nō totū: vt totus est homo vel deus: sed non totum.

Si ea que dicūtur de deo vel filio dei possint dici de homine illo: vel de filio hominis.

DISTINCTIO. XXIII.

Si xp̄s habuerit fidem spem ⁊ charitatem.

Quid sit fides.

Quot modis dicitur fides.

Quid sit credere deū: vel deo vel in deum.

De iformi q̄litate mētis q̄ in malo xp̄iano est.

Quomodo dicatur vna fides.

Qr fides est de bis que nō videntur ꝓprie: ipsa tamen videtur ab eo in quo est.

De scriptio fidei.

Quare sola fides dicitur fundamentum.

DISTINCTIO. XXIIII.

Quomodo itelligitur quod scriptū est. Cuꝝ factum fuerit credatis.

Si petr⁹ būit fidē passiōis qñ vidit hoiez illū pati

Si aliqua sciuntur que creduntur.

DISTINCTIO. XXV.

De fide antiquorum.

De fide simplicium.

Que ante aduentum credere sufficiebat.

De fide cornelij.

De equalitate fidei spei ⁊ charitatis ⁊ operis.

DISTINCTIO. XXVI.

De spe quid sit.

De quibus sit spes.

Quomodo differant fides ⁊ spes.

Si in christo fuerit fides vel spes.

Si iusti in inferno fidem ⁊ spem habuerunt.

DISTINCTIO. XXVII.

De charitate dei ⁊ ꝓximi q̄ in xp̄o ⁊ in nobis ē.

Quid sit charitas.

Si eadē charitate diligitur deus ⁊ ꝓximus.

Quare dicūtur duo mandata charitatis.

De modo diligendi.

De ipletiōe illi⁹ mādati. diliges deū ex to. cor. ⁊ c̄

Qr alterum mandatum in altero est.

Que charitate diligenda sunt.

DISTINCTIO. XXVIII.

Si iubemur totū ꝓximū diligere ⁊ nos totos.

Si in dilectiōe ꝓximi icludit dilectio angelorum:

Quid sit proximus.

Quibus modis dicitur primus.

DISTINCTIO. XXIX.

De ordine diligēdi quid prius quid posterius.

An omnes homines pariter diligendi sunt.

De gradibus charitatis.

DISTINCTIO. XXX.

Si melius est diligere inimicos q̄z amicos.

DISTINCTIO. XXXI.

Si charitas semel habita amittatur.

Quare fides spes ⁊ sciētia dicūtur euacuari: ⁊ non charitas: cum ⁊ ipsa sit ex parte.

Si xp̄s ordinē diligēdi seruauit quem nos.

DISTINCTIO. XXXII.

De charitate dei.

Qūo ꝺs dī magis diligē vl min⁹ būc vel illum.

Qr dupliciter ispicienda est dilectio dei.

Si qs magis vl min⁹ diligit a ꝺno tpe q̄z alio

Si deus ab eterno dilexit reprobos.

DISTINCTIO. XXXIII.

De quatuor virtutibus principalibus.

Utrū de virtutes fuerint in xp̄o: ⁊ sint in angel.

De vsibus earum.

DISTINCTIO. XXXIIII.

De septem donis spiritussancti.

Utrum sint virtutes: ⁊ sint in angelis.

Utrum in christo fuerint.

De timorum distinctione.

De timore casto ⁊ seruili ⁊ initiali.

Quo differant castus ⁊ seruilis ⁊ initialis.

Quomodo timor seruilis ⁊ initialis dicunt initium sapientie: sed differenter.

Quomō castus timor pmanet in eternum.

Si timor pene q fuit i xp̄o fuit seruil' vl initialis.

DISTINCTIO. XXXV.

De sapientia ⁊ scientia quo differant.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabula

In quo differat sapientia ab intellectu.
Utrum intellectus ⁊ sciẽtia que iter dona numerãtur sint illa que naturaliter habet homo.

DISTINCTIO. XXXVI.

De cõnexione virtutũ que nõ separantur.
An cũcte virtutes pares sint in quocũq; sunt.
Quomodo in charitate tota lex pendet.

DISTINCTIO. XXXVII.

De decẽ mãdatis quib; ꝓtineant in duobus.
Quare idolum nihil esse in mundo dicitur.
Quare in spũ scõ ꝓprie dr fieri remissio pctõꝝ.
De sensu spirituali ⁊ carnali legis.
De furto.
De mendacio.

DISTINCTIO. XXXVIII.

De triplici genere mẽdacij.
De octo speciebus mendacij.
Quid sit mendacium.
Quid mentiri.
Qr oẽ mendaciũ pctm̃ sit siue ꝓsit siue nõ: ⁊ q̃re.
In quibus rebꝰ cũ periculo erraꝝ vel non.

DISTINCTIO. XXXIX.

De periurio.
An sit periurium qd̃ non est mendacium.
De triplici modo periurij.
An iuratio sit malum.
De iuramento qd̃ fit per creaturas.
Que iuratio sit grauior: an que fit p deũ. an q̃ fit vel p creaturas vel per euangelium.
Quid est dicere per deum.
De illis qui iurant per falsos deos.
De iuramẽtũ vl̃ ꝓmissio ꝫ deũ fcã nõ ẽ tenẽda.
Si est periurus qui nõ facit qd̃ icaute iurat.
De illis qui verborum calliditate iurant.
De illo qui cogit aliquem iurare.

DISTINCTIO. XL.

Quare lex dicit cõprimere manũ: nõ animum.
Que sit littera occidens.
De legis ⁊ euangelij distantia.

Finis tabule.

Prologus

Scriptum sanctissimi doctoris Thome Aquatis: ordinis Predicatorum: super tertio libro Sententiarum Magistri Petri Lombardi: cum textu singulis distinctionibus antepposito.

AD locum vnde exeunt flumina reuertunt. Eccli. Ex verbis istius duo possum⁹ accipere: in qb⁹ bui⁹ tertij libri mãdr ꝓbendit. s. diuine incarnatiõis mysteriũ: ⁊ ei⁹ copiosum fructũ. Mysteriũ incarnatõis insinuatur i fluminũ reuersiõe cũ dicit. Ad locũ vnde exeũt flumina. Sed incarnatiõis fructus ondit in iterato fluxu cuius dr: vt iterꝫ fluãt. Flumina ista sunt nãles bonitates: q̃s deus creaturis influit: vt eẽ: viuere: intelligere: ⁊ bẽ. De qb⁹ fluminibus põt itelligi qd̃ dicit Isaie. xi. Aperiã in supmis montib⁹ flumina. Montes eni supmi sũt nobilissime creature in qb⁹ pdicta flumina aperiri dicunt: qr in eis ⁊ copiosissime recipiunt: ⁊ sine impfectiõe ostẽdunt. Sed loc⁹ vnde ista flumia exeũt est ipse de⁹. De quo põt itelligi qd̃ dicit Isa. 33. Loc⁹ fluuioꝝ riui latissimi ⁊ patẽtes: ac si diceret, In loco ortus fluuioꝝ riui nãliũ bonitatũ eminẽter inueniunt. vnde dicit latissimi q̃tũ ad pfectionẽ diuine bonitatis ꝑm oia attributa: ⁊ patẽtes q̃tũ ad cõicationẽ influcientẽ: qr eius bonitas ex qua oia fluũt. nec exhauriri nec ꝛcludi põt. Ista flumina in alys creaturis iueniunt distincta: ꝛs in boie iueniũtur quodãmodo aggregata. bõ. n. est q̃si oriçon ⁊ cõfiniũ spiritualis ⁊ corporalis nãe: vt q̃si medius iter vtrasq; bonitates participet ⁊ corporales ⁊ spirituales. vnde ⁊ ois creature noie bõ intelligit Mar. vlti. vbi dicit. Predicate euangeliũ omni creature: vt beatus Greg. exponit. ⁊ iõ q̃ bũana nã ꝑ icarnatiõis mysterium deo ꝺiuncta est: oia flumina nãliũ bonitatũ ad suum ꝓncipiũ reflexa redierunt: vt possit dici qd̃ legit Josue. 4. Reuerse sunt aque in alueũ suũ: ⁊ fluebãt sicut añ ꝺiueuerãt. vnde ⁊ dic segtur. Ut iterꝫ fluãt. in quo notat icarnatiõis fructꝰ. Ipse eni deus q nãlia bona influxerat reuersus quodãmodo oibus per assumptionẽ bũane nãe in ipm: nõ iaz deus tm̃m: ꝛs deus ⁊ hõ hoĩb⁹ fluẽta gratiaꝝ abundãter influxit: qr de plenitudine eius oẽs accepimus gr̃am ꝑ gr̃a. Joã. i. Et de isto influxu legit. Eccli. 39. Benedictio illius q̃si fluuius inundabit. Et sic patet mã terty libri: in cui⁹ prima parte agitur de icarnatiõe. in scõa de virtutib⁹ ⁊ donis nobis per xp̃m collatis.

Exhortatio Domini Eleutherij Canonici Regularis ad emptorẽ de vtilitate libri.

Qui cupis errorum grandes vitare labores:
Ne fugiat dubio tempus inane tibi: mos:
Hũc eme. nec credas paucos graue pẽdere nũmo:
Qui fugiunt poteris his reparare dies.
Mancus erat varijs coarctosus tẽpore longo
Et lacer innumeris tertius iste locis.
Hunc parua impressit cura librarius ante
Dum grauis impense ferre recusat onus.
Religionis bonor grãdis Thimotheus: ⁊ igẽs
Gloria Canonice: tam graue fecit opus.
Abstulit errores: ⁊ que visenda reuisit:
Ni falsas aliquis imprimat ere notas.

Distinctio Prima

Incipit liber tertius sententiarum. De incarnatione verbi: ⁊ humani generis reparatione.

Distinctio I.

QUam venit igitur plenitudo temporis: vt ait Apl̃s: misit deus filium suum factũ de muliere: factuꝫ sub lege: vt eos qui sub lege erant redimeret in adoptionem filioruꝫ dei. Tempus aũt plenitudinis dicitur tempus gratie: qd̃ ab eũtu saluatoris sumpsit exordiuꝫ: hoc est tempꝰ miserendi: ⁊ annus benignitatis: in quo gratia ⁊ veritas per iesuꝫ xp̃m facta est. Gratia quia per charitatem implẽt quod in lege ꝓcipiebatur. Veritas quia per christi aduẽtum exhibẽt atq; perficitur humane redemptionis sponsio facta ab antiquo. Filij ergo missio est ipsa icarnatio. Eo eni missus est qi i forma hois mũdo visibilis appuit: de quo supra sufficiẽter dctꝫ ẽ.

Quare filius carnẽ assumpsit: non pater vel spiritussanctus.

DIligẽter ꝛo annotandũ est quare filius nõ pater vel spiritussanctus icarnatus est. Solus nãq; filius hominẽ assumpsit: quod vtiq; ordine ꝛgruo: atq; alto dei sapientia fecit cõsilio: vt deus qui in sapientia sua mũdũ cõdiderat: ꝑm illud. Omia in sapiẽtia fecisti dñe: vt eadẽ que in celis sunt ⁊ que in terris restauraret. Hec est mulier euãgelica: que accẽdit lucernã: ⁊ dragmã decimã q̃ perdita fuerat reperit. Sapientia. s. patris q̃ restã humane infirmitatis lumine sue diuinitatis accendit: perditũq; hominẽ reparauit: noie regis ⁊ imagie insignitũ. Ideo etiã filiꝰ missus est: ⁊ nõ pater: quia congruentiꝰ mitti debebat qui est ab alio q̃ qui a nullo. Filius aũt a patre est: pater ꝛo a nullo est. Ut enim Augustinus ait in libro de trini. nõ habet de quo sit. Sicut ergo pr̃ genuit: filius genitus est: ita cõgrue pater misit: filius missus est. Ab illo eni cõuenienter mittitur dei verbũ: cuius est verbum. ab illo mittit̃ de quo natũ est. Mittit̃ quod genitũ est Pater ꝛo qui misit a nullo est. Ideoq; pater missus nõ est: ne si mitteretur ab alio esse putaret. Missus est ergo primo filius qui a solo patre est. Deinde etiam spũscus qui est a pr̃e ⁊ filio. Sed filius solus in carne missus est: nõ spiritussanctus: sicut nec pater. Nõ ideo factum est: vt qui erat in diuinitate dei filius: in humanitate fieret hois filius. Non pater vel spũssanctus carnem induit: ne alius in diuinitate esset filius: alius in humanitate. ⁊ ne idem esset pater ⁊ filius: si deus pater de hoie nasceret. Unde in ecclesiasticis dogmatib⁹. Nõ pater carnẽ assumpsit: nec spiritussanctus: sed filius tm̃: vt qui erat in diuinitate dei filius: ipse fieret in homine hominis filius: ne filij nomen ad alterum trãsiret: qui nõ eẽt eterna natiuitate filius. Dei ergo filius hominis factus est filius: natus ꝑm veritatẽ nature ex deo dei filius: ⁊ ꝑm veritatẽ nature ex homine hominis filius: vt veritas geniti nõ adoptione nec appellatione: sed in vtraq; natiuitate filij nomẽ nascendo haberet ⁊ eẽt verus deus ⁊ verus homo vnus filius. Nõ ergo duos christos nec duos filios: sed deũ ⁊ hominem vnũ filiuꝫ: quẽ ꝓpterea vnigenitũ dicimus manẽtem in duabus substãtijs: sicut ei nature vnitas ꝓtulit nõ cõfusis naturis: nec immixtis: sic̃ Thimotheani volunt: sed societate vnitis. Ecce habemus quare filius: non pater vel spiritussanctus carnem assumpserit.

Utrum pater vel spiritussanctus potuerit incarnari: vel possit.

SIꝛo queritur vtrũ pater vel spũssanctus incarnari potuerit: vel etiã modo possit: sane respõderi potest: ⁊ potuisse oliꝫ: ⁊ posse nũc carnẽ sumẽ ⁊ boiez fieri tã patrẽ q̃ spũscum. Sicut eni hõ filiꝰ factꝰ est: ita pater ⁊ spũssanctus potuit ⁊ potest.

An filius qui tm̃ carnem accepit aliquid fecerit quod non pater vel spiritussanctus.

SEd forte aliqui dicent: cũ indiuisa sint opera trinitatis: si filius carnẽ assumpsit: tũc pater ⁊ spũscus: qr si filiꝰ carnem assumpsit: nec hoc fecit pater vl̃ spũscus: nõ omne qd̃ facit filius facit pr̃ ⁊ spũscus. Aut oia simul pater ⁊ filius ⁊ amboꝝ spũs pariter ⁊ cõcorditer operanꝫ. Ad qd̃ dicimus qr nihil operatur filius sine patre ⁊ spũscõ. sed vna est horum trium operatio indiuisa ⁊ indissimilis: ⁊ tamen filius: nõ pater vel spiritussanctus carnẽ assumpsit. Ipsaꝫ tamẽ carnis assumptionem trinitas operata est: sicut Augu. dicit in lib. de fide ad petrum: Reconciliati sumus per solũ filiuꝫ ꝑm carnẽ: sed nõ soli filio ꝑm deitatem. trinitas eni nos sibi recõciliauit per hoc q̃ solũ verbũ carnẽ ipsa trinitas fecit. Trinitas igitur carnis assumptionẽ fecit: ꝛs verbo nõ patri vel spiritui sancto. Si eniꝫ pater sibi: ⁊ filiꝰ sibi: vel pater filio: ⁊ filius patri carnis assum-

ptionē operatus esset: iam nō eadem operatio eēt vtriusq; sed diuisa. Sed sicut inseparabilis ⁊ indiuisa est vnitas substātie triū: vt ait. Aug. in libro de trini. ita ⁊ operatio. Non tamē eandē trinitatē natam de virgine crucifixam ⁊ sepultam catholici tractatores docuerūt: sed tantūmodo filiū. nec eandē trinitatē in specie colūbe descendisse super iesuz: sed tm̄ spiritū sanctū. nec eandē dixisse de celo. Tu es filius meus: sed tm̄ patris vocem fuisse ad filiuz factaz: quāuis pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus sicut iseparabiles sunt: ita ⁊ inseparabiliter operentur. Hec ⁊ mea fides ē: qm̄ qdē hec ē catholica fides. Licz igit̄ solus filius carnē assūpserit: ipaz tamē icarnatōez cū patre ⁊ spū sācto opat⁹ est.

¶ Postq̄z enim magister in duob⁹ precedentib⁹ libris determinauit de rebus diuinis ſm exitū a principio. In hoc libro incipit determinare de rebus q̄ dicuntur diuine ꝫ reditū in finē. s. deū. vnde diuidit̄ hec pars i duas partes. In prima determinat istū reditū in finē ex pte reducētiū In secūda quātū ad ea que exigunt̄ ex parte reductoꝝ. s. sacra q̄ ad gratiā disponūt. ⁊ hoc in. 4. li. Prima diuidit̄ in duas partes. In pma determiat de reducēte effectiue .s. de deo incarnato. In scōa de reducētib⁹ formal'r: vt sunt vtutes ⁊ dōa. zz. di. (Cū vo supra pbabitū sit) Prima diuidit̄ in duas ptes. In pma determinat de diuina icarnatiōe. In secūda psequit̄ ꝺditiōes ipsi⁹ dei incarnationis. dis. vi. (Ex pmissis aūt) Pria diuidit̄ i tres ptes. In pma determinat de incarnatiōe ex pte assumētis carnē qs sit. In scōa ex pte assūpti. qd sit. di. v. (Et qz i hoie.) In tertia ex pte vtriusq; cuiusmodi sit. dis. v. (Preterea iquiri oz.) Prima diuidit̄ i tres ptes. In pma ostēdit p auctoritatez apli q̄ sit psona assumēs: qz filius. In secūda ingrit rationē q̄re potius filius q̄ alia psona ibi (Diligēter vo ānotādū) In 3ª. excludit obiectionē ibi (Sz forte di.) (Diligēter vo) hic assignat rationē quare persona filij carnē assumpsit. ⁊ diuidit̄ in duas partes. In prima dicit q̄ magis cōgruū fuit filiū icarnari q̄ patrem aut spiritū sanctū. In secūda inquirit vtr̄ possibile fuerit patrē aut spiritū sanctū icarnari ibi (Si vo queritur vtrū.) Circa primū assignat tres rationes q̄re filius carnē assumpsit. Quarū prima sumit̄ ex appropriato filij: quod est sapientia. Secūda ex origine ipsius⁹ qz est ab alio ibi. (Ideo est filius.) Tertio ex proprio ipsius quia filius est: ibi (Quod ideo factum est.) Hic est duplex questio. Prima de incarnatione. Secunda de persona carnem assumente. Questio. I.

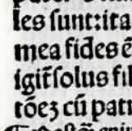

Circa primū q̄runt̄ q̄tuor. Primo vtr̄ deū incarnari fuerit possibile. Secūdo vtrū fuerit cōgruū. Tertio vtruz incarnatio fuisset si homo nō peccasset. Quarto de tēpore incarnationis.

¶ Utr̄ deū incarnari fuerit pole.

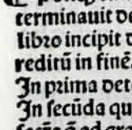

Aprimuz sic pcedit̄. videt̄ q̄ impossibile fuerit deū assūere carnē. Omne eni quod est alteri vnibile: possibile est ad vnionē. sed omne possibile ad aliquid reducit̄ ad actum per motum vel passionem: ⁊ ab aliquo alio primo agente: cum non sit idem mouens et motum: agens ⁊ patiens. cum ergo impossibile sit deū mutari vl pati: nec aliquid puri⁹ eo eē possit: videt̄ q̄ carni vnibilis nō fuerit. ¶ Pillud quod est perfectū in esse nō vnit̄ alicui vnione essentiali. vnio eni essentialis est ex actu et potentia: vel forma ⁊ materia: quoꝝ vtrūq; est impfectū in esse: ergo quod omnib⁹ modis pfectuz est nullo modo alteri vniri potest. quod eni perfectissimū ē additionē nō recipit: cū nihil sibi desit. sed deus est omnib⁹ modis pfectus: quia in se omnez perfectionem prehabet: vt dicit Dio. ⁊ etiā philosophus ⁊ cōmenta. ei⁹ in. v. Metha. ergo ipse vnibilis alteri nō est. ¶ P. infinite distantium nō est aliqua ꝓportio. quorū aūt nō est ꝓportio nō est possibilis vnio. vnde nō q̄libet cuilibet vniri potest. cū ergo de⁹ ⁊ creatura i ifinitū distent: videtur q̄ deus creature vniri nō possit. ¶ P. maioz est distantia dei ⁊ creature q̄ duoruz contrarioruz: cū contraria in genere cōueniāt: ⁊ deus nō cōtineat̄ in aliquo genere. sed duo cōtraria nō possunt simul esse in eodē: ergo nec natura humana ⁊ diuina possunt esse in vna persona. ⁊ sic idē quod pri⁹ ¶ P. ad ifinitatem diuine potētie exigit̄ q̄ nec⁹ sit corpus nec⁹ virt⁹ in corpe: vt in. viij. phisicoꝝ probatur. sz potētia dei nūq̄ potest esse finita: ergo nunq̄ potest deus esse corpus vel virtus in corpore. sed esse incarnatum est corpus vel virtus in corpore. ergo deus nō potest incarnari.

¶ Sed cōtra est q̄ de⁹ plus potest facere q̄ homo potest dicere. Luc. i. Non erit impossibile apud deū omne vbū. Sed hoc homo potest dicere. s. deum humanā naturam assumere: nec cōtradictionē implicat: nec aliquē defectū in deo ponit hoc dictū: ergo deus multo forti⁹ hoc facere potest. ¶ P. eoꝝ q̄ habent similitudinez facilis est vnio. sed homo creat⁹ est ad imaginē ⁊ similitudinē dei. Hen̄. i. ergo humana natura diuine aliquo mō vnibilis est i psona. ¶ P. in creaturis ꝫ diuisionē suppositoruz diuiditur natura. sed in diuinis possunt esse plures persone in vna natura: ergo ⁊ pari ratione possunt esse plures nature in vna persona. ⁊ sic idem quod prius.

Respōdeo dicendū q̄ vnio aliquoꝝ duorum vel triuz potest esse tripliciter. Uno modo ſm q̄ aliqua nō vniunt̄ adinuicē nisi p cōiunctionē eoꝝ in aliquo vno. Quedā vo vniunt̄ econuerso p ꝺiunctionē eorum adinuicē: ⁊ in aliquo vno: quod ex eoꝝ cōiunctione constituitur. Quedaz vo p coniunctionē eoꝝ ad iuicez sed nō in aliquo vno: quia ex eorum cōiunctione nihil resultat. Primū bozuz contingit quattuor modis: quia vel illud vnū in quo coniungunt̄ est idem numero: sicut duo brachia cōiungunt̄ in vno pectore. vel duo rami qui se nō tangunt nisi in vno trunco. Uel vnum ſm speciem: sicut sortes ⁊ plato in homine. Uel vnuz genere: sicut homo et asinus in animali. Uel vnum analogia siue proportione: sicut substātia ⁊ qualitas in ente. quia sicut se habet substātia ad esse sibi debitū: ita ⁊ qualitas ad esse sui generis cōueniens. Que vo iungunt̄ adinuicē ⁊ in aliquo vno ex eoruz coniunctione cōstituto: sunt sicut materia ⁊ forma: quia forma cōiungitur materie vt pfectio eius: ⁊ ambo ꝺiungunt̄ in natura cōmuni. ⁊ simile est de partibus q̄ntitatis continuatis adinuicē: ita q̄ ex eis ,pueniat aliquod totū: in quo due partes conueniant. Ea vo que vniunt̄ adinuicē: ⁊ nō in aliquo vno: sunt sicut accidens ⁊ subiectuz: ex quib⁹ nō efficitur vnum p se. cuius subiectū ⁊ accidens ptes dici possint: vt ,pbat̄ in. viij. metha. Et quia vt dicit Dylarius comparatio terrenorum ad deuz nulla est: nec exemplū sufficiens rebus diuinis ratio humana pstabit. Sciendū est q̄ nullus istoꝝ modorum competit ex toto ineffabili vnioni qua deus homini vnitus est. Sed tamē aliqui istoꝝ modorum quātū ad aliquid representant illuz modū vnionis. Sciēdū est ergo q̄ medius modus q̄ aliq̄ coniunguntur adinuicē: vt ex eis aliquod tertiū resultet: omnino nō potest deo cōuenire: quia duo que cōiungunt̄

ſm būc modū se habēt ad tertiū vt partes. ratio aūt partis sicut ⁊ iperfecti penit⁹ a deo remouet̄. ꝓmus vo modus ⁊ terti⁹ q̄z tū ad aliquid possibile est deo ꝺuenire. In icarnatiōe. n. ex pte assumētis duo possūt ꝺsiderari. s. psona ⁊ nā. Si aūt cōsideremꝰ personā assumētē: sic cōiūgit̄ humane nāe assumpte tertio mō cōiūctiōis: qz psona diuia fit psona hui⁹ nāe humane: sed ex bis duobus nō resultat aliqō tertiū: sicut nec ēt i sorte ex psona ei⁹ ⁊ nā nō fit aliqō tertium: sz psona ei⁹ in būana nā subsistit. Si aūt ꝺsideremꝰ naturā assumētis: sic cōiūctio ei⁹ ad nām humanā est ſm ꝓmū modū cōiūctiōis. inquātū due nāe in vna psona ꝺueniūt: q̄ in nālib⁹ ,pprietatib⁹ nihilominꝰ distincte sunt. Et ideo icarnatio isertiōi cōparat̄: sicut. n. in isertiōe in eodē trūco in quo erat vn⁹ ramus p nām: fit ramus alius p insertionē: ita i eadē psona: in q̄ natural'r erat diuina nā: est per vnionē humana nā. In vno aūt genere vel spē deum ⁊ creaturā cōuenire ipossibile ē: sed p analogiā pol'e est: sed hoc ex tūc fuit ex quo creature esse ceperunt. ⁊ iō de hoc non est ad psens questio.

Ad primū ergo dōm q̄ cōtingit aliqñ in relatiuis aligd relative dici: nō qz ipm referat̄: sz qz alterū referr̄ ad ipz. vt dr̄ in. 5. meta. sicut scibile relative dr̄ ad sciam: ⁊ i talibus aliqd icipit dici de nouo q̄n pus nō dicebat̄: nlla mutatiōe facta circa ipz: sed circa alterū: nlla. n. mutatiōe facta circa scibile icipit eē a me scitū per mei mutatiōez: ⁊ sil'r dr̄ res scibilis: nō p potētiā passiuā q̄ sit in ipsa: sz p potētiā q̄ est i sciēte: ⁊ sic est i ,ppōsito. nō. n. pōt eē: vt creator ad creaturā referat̄: nisi qz creatura ad ipz referat̄: in q̄ relatio real'r existit. vt i ꝓmo libro dcm̄ ē. di. 30. ⁊ iō deus dr̄ vniri nō p mutationē sui: sz ei⁹ cui vnit̄. ⁊ sil'r cū dr̄ vnibilis: hoc dr̄ nō p potētiā aliquā passiuam i deo existētē: sed p potentiā q̄ in creatura ē vt vniri possit. Uel pōt dici q̄ vnibile nō dicit potētiā passiuā sz actiuā: sz hec rnsio nō cōgruit pp duo. Prio ex ipsa significatiōe noīs: qz vnibile signat pol'e vniri: vnitiuū vo potēs vnire. Scōo: qz cui⁹ ē actio ei⁹ ē potētia. vñ cū hec actio q̄ ē vnire ꝺueniat idifferēter toti trinitati: ⁊ vnibile si dicit actiuā potētiā vniōis toti trinitati idifferēter ꝺueniet: ⁊ nō magis cōgruet filio: vt i lra dr̄. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ illud qō est pfectū i se nō vnit̄ alteri ad acquirēdū aliquā pfectionē: sed ad cōicādū: ⁊ sic de⁹ boi vniri voluit: nō ,pter se: qz nō bz quo crescat ei⁹ pfectio: sz ,pter boiem: cui subueniēdum erat: sicut ēt de⁹ est in oīb⁹ p essentiā psentiā ⁊ potētiā suā bonitatē in oīb⁹ diffundēdo: ex quo tm̄ nihil sibi accrescit. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ ꝓportio dr̄ dupl'r. Uno mō idez est ꝓportio qō certitudo mēsuratōis duaꝝ quātitatū. ⁊ talis ꝓportio nō pōt eē nisi duoꝝ finitoꝝ: quoꝝ vnū excedit ſm aliquid certū ⁊ determiatū. Alio mō dr̄ proportio habitudo ordinis: sicut dicimꝰ eē ꝓportionē iter mām ⁊ formaz: qz se bz in ordie vt pficiat̄ mā p formā: ⁊ hoc ſm ꝓportionabilitatē quādā: qz sicut forma pōt dare eē: ita mā pōt recipere idē esse: ⁊ hoc mō etiā motus ⁊ motū debēt eē ꝓportionabilia ⁊ agens ⁊ patiēs. vt. s. sicut agēs pōt imprimere aliquē effectū: ita patiēs possit recipe eūdē: nec opz vt cōmensurēt̄ potētia passiua recipiētis ad potētiā actiuā agētis: nec ſm numerū: sicut vnꝰ artifex p artē suā pōt i ligno inducere plures formas: vt formā arce ⁊ formā serre: sed lignū non pōt recipe nisi vnā illaz: nec ēt ſm intētionē: qz artifex p suā artē pōt ,pducere pulchrā sculpturā: quā tm̄ lignū nodosum nō pōt recipe. ⁊ iō nō est icōueniēs. vt hic modus ꝓportiōis inter deū ⁊ creaturā saluet̄: q̄tuis in ifinitū distēt: ⁊ iō possibilis est vnio vtriusq;. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ cōtraria nunq̄ possunt vniri hoc mō q̄ insint eidē ſm idem: ⁊ sic ēt nec creatura creatori vnit̄: qz ſm Dama. qō erat increabile manſit increabile: ⁊ qō erat creabile mānsit creabile. ¶ Ad 5ᵐ dōz q̄ aliqd dicit̄ eē virtus in corpore pluribus modis. Uno mō qz est forma corporis: ⁊ non bz operationē nisi mediāte corpe. ⁊ sic potētie sensitiue: ⁊ q̄ifra eas sunt dignitate dicunt̄ vtutes in corpore. Alio mō pōt dici vtus in corpore: qz ē forma dans eē corpori: nō tm̄ operās mediāte corpe: q̄uis indigeat corpore ad suā operationē: per qō repzesentat̄ sibi suū obiectū: ⁊ hoc mō itellectus possibilis ē vtus i corpore. Alio mō posset dici virt⁹ in corpe: qō ē forma corporis: q̄uis nō operet̄ mediāte corpore: nec a corpe aligd recipiat: sic dixerūt de aīab⁹ quib⁹ q̄ posuer̄t celos aīatos aīa itellectuali tm̄: ⁊ pz. qz eē vtutē in corpe significat vel eē formā corporis: vl'et cū b̄ ōpēdere aliq̄ mō ei⁹ opationē a corpe: q̄z neutrū de deo dicimꝰ ſm q̄ icarnat⁹ est. vñ ad hoc q̄ ponamꝰ eū icarnatū: nō oz q̄ ponamꝰ eū vtutē in corpe: vel aliquo mō ad corp⁹ finiri.

¶ Utr̄ deuz incarnari fuerit cōgruuz.

Dsecunduz sic pcedit̄. videt̄ q̄ nō fuerit congruū deū incarnari: etsi fuerit pol'e: sicut. n. bonitati opponit̄ malitia: ita maiestati opponit̄ infirmitas: sz sūmā bonitatē nō decet assumere aliquā malitiā. ergo sūme maiestati indecēs est oīs ifirmitas: oīs aūt sapiēs vitat idecentiā. ergo cū deꝰ sit sapiētissimꝰ: nullo mō nostrā naturā q̄ infirma est assumere debuit. ¶ P. pctm̄ hois ⁊ pctm̄ angeli fuerūt eiusdē generis: qz vterq; p supbiā peccauit: sed deꝰ angeloꝝ pctō nō subuenit p aliquē nāe assūptionē. ergo nec pctō hois subuenire debuit p incarnationē. ¶ P. creatio recreatiōi respōder: sed deꝰ ad creationē hois nullā creaturā assumpsit. ergo nec ad eiꝰ recreationē incarnari eū ꝺgruū fuit. ¶ P. vt in psal. dr̄. Miseratiōes ei⁹ sup oīa opa ei⁹. q̄ pls decuit q̄ deꝰ ostēderet imēsitatē sue mie q̄ seueritatē sue iustitie. Sz ad magnitudinē misericordie ptinet: vt pctā sine satisfactiōe remittant̄. vñ ⁊ a ꝺo nobis p̄cipit̄ vt debitoribꝰ nostris gratis dimittam⁹. ergo ⁊ deꝰ nāz būanā gratis reparare debuit nō expetēdo satisfactionē: ⁊ ita nō fuit opportunū vt deꝰ hō fieret ad satisfaciēdū p hoib⁹. ¶ P. nulla crudelitas deo ē attribuēda: q̄ sūme est misericoz: sz exigere ab aliq̄ plus q̄z pōt est crudele. q̄ ꝺs nō exigit satisfactoez ab hoie quā hō nō pōt ꝑplere: ⁊ ita hō p se pōt satisfacere: ⁊ sic nō fuit necessariuz q̄ deꝰ incarnaret̄. ¶ P. gcūq; pōt satisfacere pro maiori pctō: pōt satisfacere p minori: sed mortale pctm̄ actuale ē maius q̄z originale: qz bz plus de volūtario. q̄ cū hō possit pro mortali satisfacere: pōt p originali multo fortius satisfacere. ⁊ sic idē qō pr̄ius. ¶ P. ſm Dio. lex diuinitatis ēyltima p media reducere: sed hō p pctm̄ a deo abiect⁹ erat. q̄ cū nā angelica iter naturā diuinā ⁊ būanā sit media. vt in. 4. ca. ce. ierar. ostēditur. videt̄ q̄ etsi hō sufficiēter satisfacere nō poterat: p angelū hoc fieri debuerit: ⁊ nō p deū icarnatū. ¶ P. qōlibz bonū creatū finitū ē: sed bonū totius būane nāe est creatū: quolibet aūt finito pōt deꝰ facere aliqd maius. q̄ deus pōt facere vnā creaturā: cui⁹ bonitas ꝓponderet bonitati totius nāe humane. q̄ p illaz posset recōpensari corruptio totius humane nature: ⁊ ita videt̄ q̄ nō oportuit ad reparationem humani generis deum incarnari.

¶ Sed ꝺ. Nō erat cōueniēs vt vna nobilissimaꝝ creaturarū a suo fine totaliter frustrareꝰ: sed būana nā est iter nobilissimas naturas. cū ergo tota corrupta fuerit p pctm̄ in ꝓmo parēte: ⁊ ita btitudine ꝓuata: ad quā istituta erat: cōgruū fuit ipaz reparari: sz repatio humani generis nō pōt fieri nisi pctm̄ dimittat̄: nec iustū est vt pctm̄ sine satisfactione dimittat̄. ergo oportuit p pctō totiꝰ būane nature

satisfieri:sed satisfactio decēter fieri nō pōt:nisi ab eo qui debz satisfacere ⁊ pōt:ꝫ nō dz nisi hō ḡ peccauit:⁊ nō pōt nisi deꝰ:qz quelibet creatura totū suū esse deo dz:ne dum vt pro alio satisfacere possit:⁊ sic aliqua creatura pro hoīe nō pōt satisfacere:nec ipse pro se:cū pctō idignus reddat. ¶ ℣. nullius creature bonū excedit bonū nāe būane vt recōpensatiōez ꝓ tota nā possit facere. ḡ opportunū fuit. vt deꝰ hō fieret ad satisfaciendū ꝓ hoīe. ¶ ℣. Sap. 8. dr. Sapiētia vicit malitiā:sed per malitiā diaboli ⁊ hois humana nā:que opus est dei:abiecta erat ḡtū deyci potuit in culpā ⁊ in miseriā. ergo decuit vt sapiētia dei ipaz exaltaret:ḡtū exaltari potuit. ergo cū būana nā sit assumptibilis in vnitatē dīne psone:vt pus dictū est. videt cōgruū fuisse vt deꝰ humanā nām assumeret. ¶ Itē Jac. 3. Deus superbis resistit:sed ꝓ superbiā diabolus hoi iuidēs eū seruū suuz ꝓstituit:⁊ iniuste in seruitute detinuit:cū ad seruitiū dei creatus sit. ḡ decuit vt sume potēs deꝰ nequitie diaboli resisteret:vt nō solū hoiez ō eiꝰ ptāte eriperet:ꝫ ēt ecōuerso hoiez dñz diaboli ꝓstitueret:ꝫ cū nulla creatura sit superior angelica nā que est in diabolo: hoc non posset esse nisi homo ḡ angelozuz dñs esset:qō soli deo cōuenit. ergo decuit vt deus hō fieret. vt sic in noīe iesu omne genu flectatur celestiū terrestrium ⁊ infernoꝝ. Phil. 2.

Respōdeo dōm ꝙ ad ea que fidei sunt rō demonstratiua haberi nō pōt:cum fides de nō apparētibus esse dicat. Heb. 9. ⁊ pcipue in illis q̄ ex mera dei volūtate pueniūt:cuiusmodi est icarnatio:⁊ iō ad incarnationē pbādaz rō demōstratiua haberi non pōt. nec etiā in ℣riū:qz cū demōstratio scire faciat:scia aūt nō nisi veroꝝ sit:opz oē qō demōstrat vez eē:⁊ eius ℣riū falsuz. ⁊ ideo sufficit defendere ꝙ nō est ipossibile icarnationez eē:qō in ꝑmo articulo ex parte dcm est:⁊ ostēdere aliquā cōgruentiā ad icarnationē:qō ad hunc articulū pertinet. ¶ Sciēdū ergo ꝙ supposito lapsu būane nāe congruētia icarnationis apparet ex tribꝰ. s. ex plenitudine dīne misericordie:⁊ ex īmobilitate iustitie ipsiꝰ:⁊ ex decenti ordine sapiētie eius:qz igit deꝰ sume bonꝰ ⁊ misericors est:decuit vt nulli negaret nāe hoc cuiꝰ capax erat. ergo cū humana natura lapsa eēt:⁊ nihilominꝰ reparabilis erat:decuit vt eam reparet:qz etiā iustitia eiꝰ īmutabilis ē:cuiꝰ lege sanctuz est:vt nunq̄ pctō sine satisfactiōe dimittat: decuit vt in būana natura instituere euz q̄ satisfacere posset:qz hoc purus hō ꝙ se facere nō poterat vt dicet. ꝫ qz sume sapiens ē cōueniētissimū modū reparatiōis debuit adinuenire. Modus aūt cōueniētissimus est vt integre natura repareꝫ:⁊ faciliter ad id qō amiserat hō peruenire possz. Si aūt hoiem ꝙ angelū reparet: nō itegra eēt repatio: qz semp hō angelo salutis sue debitor eēt:⁊ ita ei in btitudie adequari nō posset:qō tñ cōsecut fuisset si nō peccasset:sicut ⁊ nūc cōsequunt hoies ꝙ gratiā reparatiōis: vt sint sicut angeli dei in celo. Mat. 22. Et ideo decuit vt nō angelus:sed ipse deus hoiem repararet. Silr vt eēt facilis modus ascēdendi in deū:decuit vt hō ex his que sibi cognita sunt rā ℔m itellectū q̄ affectū in deū cōsurgeret: ⁊ qz hoi cōnaturale est ꝫs statū pītis miserie: vt a visibilib⁹ cognitionē accipiat:⁊ circa ea afficiat:iō deus cōgrueter visibilis factꝰ est humanā nām assumēdo vt ex visibilib⁹ in iuisibilium amorem ⁊ cognitionem rapiamur.

Ad primuz ergo dōm ꝙ maiestatē nō decuit infirmitas eā deprimēs ⁊ quodāmō inuolues: nec per icarnationē ifirmitas humanitatis dimiuit potentiā maiestatis:qz due nature in vna psona incōfuse ⁊ inalterabiliter sunt vnite:nec est silis rō de malitia ⁊ infirmitate:qz ifirmitas de sui rōne nō ptinat ordinē a fine: ⁊ ideo ꝓpter aliquē finez assumi potuit:sed malitia dicit ℔m deo ordinationē a fine. ⁊ ita omnē cōgruitatē tollit. vñ omnino indecēs fuisset vt sūma bonitas quocūq̄ mō malitiam assumeret. ¶ Ad scōm dōz ꝙ pctm hominis fuit remediabile. nō aūt pctm angeli:cuius rō multipliciter assignat. Primo ex virtute naturali vtriusq̄:qz quātū ad cognitiuā angelus cognoscit in luce plena ꝓ itellectū deiforme:vt possit totū cōsiderare sine ingressione:qō ad electionē alicuiꝰ rei ptinet:vt sic per ignorātiaz nō excusef: sicut hō ḡ cognoscit q̄ agēda sunt deliberādo per rōnē. q̄ est q̄si quedā obumbratio itellectus. vt dicit Isaac in li. de diffinitionib⁹:quantū ad affectiuā vo:qz volūtas angeli inmutabilis est post electionē:cū sit infra volūtatē diuinā q̄ est iuertibilis ante ⁊ post:⁊ supra voluntatē būanā q̄ est vertibilis ante ⁊ post: ⁊ iō angelus malo qō appetuit peccando imobiliter ꝫberet. Scōa rō assignat ex natura vtriusq̄:qz angeloꝝ natura nō ꝓpagat ex vno:ex quo vitiū cōtrahat sicut humana:⁊ ideo nec per vnū eā repari ꝙgruit. ⁊ hoc ē qō videt Apls dicere ad Ro. 5. Sicꝫ ꝓ vnū hoiez ꝛc. Tertia ex pctō vtriusq̄:⁊ quātū ad genꝰ pcti:qz hō supbiuit ex appetitu scie:cuius natura creata capax est:angelus vo ex appetitu potētie:quā natura creata nō ita pfecte pōt recipere sicut sciam. vñ ⁊ aie xpi cōiocata est oīs scia:sed nō oīpotentia. Et etiā ḡtū ad circunstantiā pcti:qz hō peccās ⁊ de venia cogitauit:⁊ in aliquo decepꝰ ē. vt in. 2. lib. di. 22. dr. nō aūt āgelus peccās:⁊ silr ḡtū ad occasionē pcti:quā hō habuit:qz alio suggerēte peccauit:nō āt āgelus. Quarta ex iustitia dīna:qz oēs illi ad quos corruptio pcti primi hois venire debebat:nōdū erāt in actu:ꝫ in virtute tñ. Et iō nō ꝺcebat vt ꝑfectē essent vltimā dānationē reciperēt: sicut oēs angeli actu existētes ꝓprio arbitrio peccauerūt. Quinta ex misericordia dīna:qz tota natura būana lapsa erat in vno parēte:nō aūt tota natura angelica:⁊ iō magis indecēs erat vt natura būana tota relinqueret sub dānatione q̄ natura angelica:q̄ nō tota corruerat. Sexta vo ⁊ pcipua est ex pte status vtriusq̄:qz hō nō peccauit in termino vie sue sicut angelus:cui ad ꝓpriā electionez status vie finitus est:⁊ hoc cōsonat verbo Dama. q̄ dicit q̄ hoc ē hoīb⁹ moris qō angelis casus. ⁊ de hoc i li. 2. dcīm ē. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ in creatiōe se hz creatura sicut effectꝰ ꝓductus in eē p creationē. ⁊ iō nō exigit vt a creatura aliquo mō opatio creatiōis exeat:sed q̄ ad eā terminetur:sed in recreatiōe creatura se hz vt satisfaciēs:qō sine ei⁹ opatiōe fieri nō pōt. ⁊ iō q̄tus creatio sit opus dei, nō per aliquam creaturā:tñ oz ꝙ recreatio per modū redēptiōis facta sit opus dei nām creatā assumētis. ¶ Ad q̄rtū dōz ꝙ q̄tus deus sit sume misericors:sua tñ mia nullo mō iustitie sue obuiat. Misericordia. n. q̄ iustitiā tollit magis stultitia q̄ virtꝰ dici dz:⁊ ita deū nō decet:ꝓpter qō deꝰ misericordiā ifinitā sic manifestare voluit: vt in nullo ei⁹ iustitie derogareꝫ:qō factū est:dū ꝓ nobis hō factus ē:vt ꝓ nobis satisfaceret:i quo ēt eius abundātior mia ostēsa est ad nos q̄ si peccatū sine satisfactōe dimisisset: inquantū naturā nostrā magis exaltauit:⁊ ꝓ nobis mortez pertulit. Nec tñ ē simile de hoīe ⁊ de deo ꝓpter duo. Primo qz ipse deꝰ ē iudex oium:ad quē ptinet iustitie ordinē seruare:nō aūt hō glibet. vñ ⁊ iudex nō dz ꝓprio arbitrio pctā dimittere impunita. Scōo. qz cum deus sit ipsa bonitas ex hoc ipso est aliqō malū: ꝙ cōtra ipm est:⁊ ideo cū pena nō debeatur actui:nisi qz malus est:decet vt ipse se vindicet puniendo pctm:qō cōtra ipm cōmissum est: secus aūt est de homine. vñ hō non debet punire quasi se vindicans:sed quasi deū vindicans si hoc ex officio hz. Unde dicitur Deutero. 32. scōz aliā litterā. Mihi vindictā ⁊ ego retribuam. ¶ Ad quintū dōm ꝙ quātitas peccati ex duobus pōt pensari. s. ex parte dei in quē peccat. ⁊ sic infinitatē quandā habet

ꝓut offensa dei est:qz quāto maioꝝ est qui offenditꝫ:tanto culpa est grauioꝝ. vel ex pte boni qō corrumpitꝫ per peccatū. Sic quātitas culpe finita est. s. inq̄tuz est corruptio nature. ⁊ ideo ad satisfactionē debitā regritur actio hois que ꝓportionet ḡtitati culpe inq̄tum corruptio quedaz est. ⁊ gra cuius vtus quodāmodo ifinita est:cū sufficiat ad merendū premiū infinitū:per quā satisfactio ꝓportionat ḡtitati culpe:ꝓut offensa dei est. ⁊ ideo ex se non sufficit ad satisfaciēdum:qz ex se gram habere nō pōt. nec tñ deꝰ crudelis est banc satisfactionē exigēs:qz quānis gram habere non possit ex se:⁊ ita nec satisfacere:pōt tñ satisfacere per id qō deus paratus est dare. s. per gram. ¶ Ad 6ᵐ dōz ꝙ quātitas originalis ⁊ actualis mortalis pōt dupl'r attendi. vel ḡtum ad ꝑncipium:vel ḡtum ad bonuz quod per vtrunq̄ ꝓuatur. Principiuz aūt actualis peccati volūtas ꝓpria est. Principium aūt originalis in isto est origo eius vitiata. vñ originale quodāmō est necessarium:sed actuale est oīno voluntarium. vñ plus habet de rōne culpe ⁊ vituperabilis. Bonum aūt qō per actuale peccatuz corrumpitur est bonum huius psone:cui ꝓponderat bonum totius nature:quod per originale corrumpitꝫ:qz bonum gentis est diuinius q̄ bonum vnius hominis:vt dicitur ꝑmo ethicꝫ. Unde ⁊ originale peius erit q̄ actuale:vt sic possit dici ꝙ actuale est magis culpa:⁊ originale maius malum. actio aūt satisfacientis:vt ꝓpus dictuz est:ꝓportionat ḡtitati culpe ex parte boni quod per culpam corrumpitꝫ:⁊ iō cuz omnis actio sit persone:qz actus singulariū sunt: ideo ad satisfactionem ꝓ actuali sufficit actus cuiuscūq̄ hoiz cum gratia diuina:non aūt ad satisfaciēdum ꝓ originali peccato:nisi actio illius hois plus valeret q̄ totum bonū humane nature:⁊ hoc nō posset esse:si esset purus homo:⁊ ideo oportuit esse deum ⁊ hoiem:qui ꝓ originali satisfaceret. ¶ Uel dōm ꝑm quosdam ꝙ etiā ꝓ originali peccato nō sufficit purus homo satisfacere nisi ꝑsupposita satisfactione xpi:ex cuius passione etiā antiquoꝝ patrum satisfactio efficax fuit:qui in fide eius saluabant. ¶ Ad 7ᵐ dicendū ꝙ in peccato ꝑmi hois persona corrupit nām. vnde illud pctm pōt dupl'r considerari:vel ḡtum ad corruptionem boni ꝑsonalis:⁊ sic ꝑmus homo ꝓ eo satisfecit adiu tozio gratie dei:vel inq̄tuz fuit corruptio nature:⁊ sic ꝓ eo adam satisfacere non potuit:nec aliquis antiquoꝝ patruz nisi solū inq̄tum corruptio nature in ꝑsonam redundabat. Ex hac enim parte originale pctm in antiquis ꝑibus per fidez:decimas:circūcisionē:⁊ sacrificia soluebat: ⁊ ideo decedentes:nondum ad visionē dei admittebant: nisi ꝑus per satisfactionē xpi nature corruptio sanaretur. ¶ Ad 8ᵐ dōm ꝙ ipsa repatio humani generis aliquo mō mediātibus angelis facta est:ipsi enim nasciturū dōm annunciauerūt:vt dr Luc. 2. non tñ sufficiebat angelus reparationē pficere:qz satisfacere nō poterat ꝓ tota humana natura:nec etiā debebat:qz ipe nō peccauerat:⁊ ideo oportuit:vt dictū est:ꝙ per deū hoiem reparatio humani generis cōpleret. ¶ Ad 9ᵐ dōm ꝙ nulla creatura in quātacūq̄ bonitate crearet pōt sufficere ad reparationē corruptionis humane nature per modū satisfactionis: cuius ratio pōt eē triplex. Prima est:qz oīs creatura totū quod pōt ꝓ se deo debet:vñ nō relinquit sibi vt ꝓ alio satisfacere possit. Scōa qz boc regritur in satisfactiōe:vt qō satisfaciēs reddit:ꝑponderet ei qō per culpā ablatū est:vel saltem sit equale illi:q̄tuis aūt aliq̄ natura icreata sit vel possit esse melioꝝ natura humana:nō tñ natura in aliqua persona creata considerata pōt adequare bonitatē totius nature humane. bonū enim humane nature quodāmodo infinitū est per cōparationē ad suppositā:inq̄tuz natura humana in ifinitū per gnātionē cōmunicabilis est:bonū aūt cuiuslibet nature create ⁊ in se finitum est:⁊ finitur ℔m q̄ cōsideraꝫ in vno supposito determinato:⁊ ideo cuz actus sint suppositoꝝ:nō pōt esse vt opatio alicuius creature valeat tñ q̄tum est totum bonum nature humane vt possit esse digna satisfactio ꝓ eius reparatione. Tertia est:qz vt in scōo dictuz est:humana natura in ꝑma sui cōditione accepit q̄dā per que supra statū suis ꝑncipys ꝙgruentē eleuabaꝫ:sic īmortalitatē quādā que erat gre:non nāe:⁊ alia hō sibi ex pura liberalitate dīna collata:que ꝓ pctm amisit. vñ eā repare erat ad gradū superiorē ipsam eleuare in q̄ pus cōdita fuerat:nō est aūt possibile eleuare aliquā nām ad gradū supiorē nisi ei qui naturas ꝓdidit:⁊ ea ꝓ gradus ordinauit:⁊ iō soli deo possibile fuit nām būanaz repare.

¶ Utrū si hō nō peccasset deus fuisset incarnatus.

Ad tertiuz sic ꝓcedit. videt ꝙ si hō non peccasset deus icarnatus fuisset:vt eniz dr Deut. 32. dei pfecta sunt opera:sed perfectio nō pōt esse nisi vltimū ꝑncipio cōiugatur:vt sic q̄si q̄dā circulus cōcludaꝫ ⁊ alteri⁹ additio fieri nō possit:cū ḡ ipse deus sit ꝑmuz:⁊ hō sit vltima creaturarū:decuit ad pfectionē vniuersi:vt etiā si hō non peccasset:deꝰ hō fieret. ¶ ℣. humilitas est pfecta vtus:vt dr in glo. sup Matth. 3. sup illud. Sic decet nos iplere oēz iusticiaz:ꝫ oīs pfectio deo attribuēda est:ḡ ipse perfectissimā būilitatē hz:pfectissimus āt ḡdus būilitatis est:vt aliquis se iferiozi vl ꝓiugat vl subyciat:ḡ decuisset vt deꝰ aliquā creaturā assumeret:ēt si hō nō peccasset. ¶ Itē. Ro. 1. Inuisibilia dei per ea que facta sunt itellecta ꝓspiciunt ꝫ potētia ⁊ sapia ⁊ bonitas dei sunt infinita:ḡ decuit etiaz si hō nō peccasset vt in aliq̄ effectu manifestarent:ꝫ potētia ifinita nō manifestaꝫ nisi per effectuz ifinitū:nec sapia ifinita nisi ꝑ decoꝝ ifinitū:nec bonitas ifinita:nisi ꝑ cōiocationē ifinitā:cū ḡ nulla creatura sit ifinita:nec in ea sit ifinitus decor resultās ex forma ⁊ ꝓportiōe partiū:nec itez aliq̄ creatura cōiocationez boni ifiniti recipiat:videt ꝙ ēt decuit hoiē nō peccāte vniri deū homini:vt ex parte hois rō effectꝰ eēt:⁊ ex pte dei ifinitas:⁊ ex ꝓiuctiōe dīuine nāe ad creaturā ifinitꝰ decoꝝ resplēderet:⁊ infinitū bonū ipsi nāe būane cōiocareꝫ. s. psona icreata que in ea subsisteret. ¶ Itē per pctm nō est in aliquo capacitas būane nāe ampliata:ꝫ post pctm būana nā inuēta est capax tāti boni vt a deo assumereꝫ in vnitatē ꝑsone:ḡ ⁊ añ pctm huiꝰ dignitatl capax fuit:ꝫ ad deū:qui ifinito amoze diligit ea q̄ sūt: ptinet vt nullū bonū creature ōneget:cuiꝰ est capax. ḡ ipe humanā nām assumpsisset:ēt si hō nō peccasset. ¶ Itē nō ē credēdū ꝙ hō ex pctō aliqō cōmodū reportauerit:ꝫ maxima dignitas būane nāe est in ꝑ ꝙ assumpta ē in vnitatē dīne ꝑsone:ḡ ꝑ per pctm hō ꝓsecutꝰ nō est:⁊ sic idē qō ꝓpus ¶ Itē. cū hō ad btitudinē creatꝰ sit:añ pctm tot⁹ hō btificabilis erat:ꝫ btitudo hois q̄tū ad ptē sēsitiuā erit i aspectu būanitatis assumpte:q̄tū vo ad ptē itellectiuā in ꝓtui tu deitatis assumētis:sic enim ingredieꝫ hō ⁊ egredieꝫ:vt Aug. exponit:⁊ pascua inueniet. Jo. 10. ḡ ēt si hō nō peccasset:būanitas a deo assumpta fuisset. ¶ ℣. Ber. exponens id qō dr Jone 1. Et ꝓpter me ozta ē tēpestas ꝛc. dic ꝙ dyabolus vidit rōnalē creaturā assumēdā in vnitatē ꝑsone filꝫ dei ⁊ iuidit:⁊ hec iuidia fuit cā casus ei⁹:⁊ mouēs ipz ad tētādū hoiez:si āt icarnatio nō fuisset nisi hoie peccāte:nō istigasset dyabolꝰ hoiez ad peccādū:qz ꝑ ℔ ꝓmouisset eū ad bonū qō ei iuidebat:ḡ ēt si hō nō peccasset:ds fuisset icar

¶ Sz ℣. Aug. i li. de vbis apli. exponēs illō Matth. (natꝰ. 18. Uenit filꝰ hois q̄rere ⁊ sal. fa. qō ꝑerat:dic. Si hō nō peccasset filꝰ hois nō venisset:ꝫ ibi dns logtur de aduētu incarnē:ḡ si hō nō peccasset filꝰ dei nō eēt icarnat⁹. ¶ Itē ꝑ Tbi. ꝑ. Xps ibs ꝙeit i būc mūdū pctores sal. fa. Ubi glo.

Aug. dicit q̄ nulla cā fuit dño xp̄o veniēdi nisi pc̄ōres salvos facere: tolle vulnera: tolle morbos: ꝛ nulla ē cā medicine: sed remota cā remouet effectus: ergo si pc̄m nō fuisset: filius dei nō fuisset icarnatus. ¶ P. Apls dic̄ Heb. 2. q̄ pueri cōicauerūt carni ꝛ sanguini ꝛ ipse similiter cōicauit eisdem: vt per mortē destrueret eū qui bēbat mortis ipe riū: sed mors per pc̄m in hūc mundū intrauit Ro. 5. ergo si pc̄m nō fuisset: per incarnationē de⁹ carni ꝛ sanguini nō cōmunicasset. ¶ P. Hzego. dicit: nihil nobis nasci profuit nisi redimi. pfuisset: ſz redemptio nō fuisset nisi pcti seruitus fuisset: g̃ si pc̄m nō fuisset: filiꝰ dei tpal̃r natꝰ nō fuisz.

Respondeo dōm q̄ huius q̄nis veritatem solus ille scire pōt qui natus ꝛ oblatus est: q̄ voluit. Ea enim que ex sola dei volūtate dependent: nobis ignota sunt: nisi in q̄tum nobis innotescūt per auctoritates sc̄ōz: q̄bus deus suā volūtatē reuelauit: ꝛ q̄ in canone scripture: ꝛ in dictis sc̄tōz expositoꝝ: hec sola assignat cā icarnationis: redemptio scilicet hois a fuitute peccati: ideo q̄dam. pbabil̃r dicūt: q̄ si homo nō peccasset: filiꝰ dei homo nō fuisset: q̄ō etiā ex verbis leonis pape in sermone de trinitate expresse habet: si enim inquit homo ad imaginem ꝛ silitudinē dei factus in suo honore mānisset creator mūdi creatura nō fieret: aut sempiternꝰ tēporalitatē subiret: aut equalis deo patri dei filius formā sui assumeret.

Item Augu. in oīone ad btām virginem. Ut q̄d enim nescium peccati pro pc̄ōribus pareres: si deesset qui peccasset: aut q̄d mater fieres saluatoris: si nulla esset idigentia salutis? Item sup illud Matth. p. Ipse enim sal. fa. populū: fm Augu. si homo nō peccasset. vḡ nō pepisset. Aly vō dicūt q̄ cū per icarnationē filꝝ dei nō solū libatio a pc̄ō: sed etiā humane nature exaltatio ꝛ totius vniuersi ꝓsummatio facta sit: etiā pc̄ō nō exīte ꝓpter has causas incarnatio fuisset: ꝛ hoc etiam pbabiliter sustineri potest.

Ad primum ergo dōm q̄ vniuersum ꝓficit in cō iunctione vltimi ad p̄incipium p̄mū: nō tamē opz q̄ in ꝛiunctione que est in vnitate psone: sed in cōiunctione que est per ordinem ad finem. ¶ Ad sc̄z dōm q̄ aliquid pertinet ad pfectionem hois: q̄ō omnino derogat pfectioni dei. vñ quāuis humilitas sit pfecta virtus in homine: nō tamen opz vt in deo ponatur si p̄pe sumatur humilitas: q̄ō patet ex spēbus superbie que ei opponuntur: quaꝝ p̄ma est cū bonū q̄ō habet quis tribuit sibi: hoc q̄dem in homine vicium est: q̄z nihil habet a se: sed in deo summe pfectionis est qui nihil habet ab extrinseco.

¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ in ꝓductione minime creature manifestatur infinita potētia sapientia ꝛ bonitas dei: q̄z quelibet creatura ducit in cognitionem alicuius p̄mi ꝛ sūmi: quod est infinituz in omni pfectione: nec opz vt potentia infinita per effectum infinitum manifestet: nec bonitas infinita per cōmunicationē infinitam: sed sufficit ad oñdendū bonitatem infinitam hoc q̄ō vnicuiq; iuxta suam capacitatem largitur. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ capacitas alicuius creature pōt intelligi. dupl̃r: vel fm potētiam nālem que pertinet ad rōnem seminalem: ꝛ sic nulla; capacitatem nature vacuam deus dimittit in genere: cuius capacitas alicuius creature particularis non impleatur ꝓpter aliq̄ō impedimentuz: vel fm potētiam obedientie fm q̄ quelibet creatura habet vt ex ea possit fieri q̄ō de⁹ vult: ꝛ hoc modo in natura humana est capacitas huius dignitatis vt in vnitatē diuine persone assumat: nec oportet q̄ omnez talem capacitatem adimpleat: sicut non opz q̄ deus faciat quicquid potest: sed quod ꝯgruit ordini sapie eius. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ sicut dicit aplus Roma. 5. vbi abundauit delictum superabūdabit ꝛ gratia. vñ nō est incōueniēs vt aliquod bonū deus ex peccato eliciat quod sine peccato nō fuisset: vt patet in multis virtutibus vt in patientia: penitentia ꝛ hūi. ꝛ ita etiam ex peccato hois hoc optimuz deus potuit elicere: vt dei filiꝰ incarnaret. ꝓpter q̄ō dicit Hzeg. O felix culpa que talē ac tantū meruit habere redemptorem. ¶ Ad 6ᵐ dōm q̄ btitudo totius hominis est ex ipsa diuinitate in quā virtus intellectus immediate fertur: ex quo redundat gloria in inferiores partes anime ꝛ in ipsuz corpus: in visione aūt humanitatis xp̄i erit quoddaz gaudium accītale: sicut etiam in victoria passionis eius: ꝛ tñ constat apud omnes: q̄ si homo non peccasset xp̄s passus nō fuisset. ¶ Ad 7ᵐ dōm q̄ si etiam ponatur q̄ dyabolus p̄ueiderit rōnalem creaturam a filio dei assumēdaz: nō tamē opz q̄ p̄ueiderit antecedentia ad ipsam: sicut etiā: vt ibidem Ber. dicit: p̄ueidit se futurum p̄ncipem malorum: q̄ō per suum casuz cōsecutus est: ꝛ tñ suum casum nō p̄ueidit: vt in. 2. lib⁹ dis. 4. dictū est. ¶ Ad ea vō que in cōtrariū obyciuntur potest rñderi fm aliam opionem q̄ auctoritates ille loquunt de aduentu in carnem passibilem ad redimēdum: redemptio enī nō fuisset nisi seruitus peccati precessisset: ꝛ nō de aduentu in carnem simpliciter.

¶ Utrū decuerit deū tñ differre icarnationē suā.

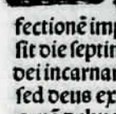

Boquartuz sic ꝓcedit. videt q̄ filius dei nō debuerit suam incarnationē tñ differre: tempus enim incarnationis dr̄ tempus plenitudinis. ad Gal. 4. Cū venit plenitudo tēporis ꝛc̄. sed plenitudo perfectionē importat: cū ergo perfectio vniuersi consumata sit die septima: vt dicit Hen. p. videt q̄ tunc debuit filius dei incarnari. ¶ Itē amoꝝ causat donū ꝛ celeritatē doni: sed deus ex maxima charitate icarnatus est. Ergo videt q̄ nō debuerit tantū incarnationem differre. ꝓzima probatur per id quod dicit ꝓzouerb. 3. Ne dicas amico tuo vade ꝛ reuertere: ꝛ cras dabo tibi cum statim possis dare. Sc̄m per hoc q̄ō dicit Piere. 13. in charitate ꝓpetua dilexi te: ideo attraxi te miserans. ¶ Item. quāto plus differtur medicina: tanto periculosius inualescit morbus: ſz sapiētis medici est vt morbi periculū euiter: ergo videtur q̄ incarnationē suā dei filius accelerare debuerit. ¶ Itē ꝓma Thi. 2. dicit q̄ vult deus omnes hoīes saluos fieri: sed si xp̄s ante incarnatus fuisset multis ad salutem magis via patuisset: vt dr̄ Matth. 11. Si in tyro ꝛ sydone facte fuissent virtutes que facte sunt in te olim penitentiaz egissent: ergo videt q̄ deus ante icarnari debuerit. ¶ P. vt Boetius dicit in libro de conso. natura a pfectionibus initium sumit: sed opus dei nō est minus ordinatū q̄ op⁹ nature: cū ergo pfectissimū in opibus dei sit incarnatio videtur q̄ circa p̄ncipiū deus incarnari debuerit.

¶ Sed ꝯtra. perfectio gratie magis assimilat perfectioni glorie q̄ pfectioni nature: sed perfectio gratie incarnationi debet: vt dicit Joā. p. Hratia ꝛ veritas per iesum xp̄m facta est: cuz ergo pfectio glorie fini seculoꝝ debeat: perfectio vō nature p̄ncipio: videt q̄ versus finē seculoꝝ magis q̄ circa p̄ncipiū deus incarnari debuerit. ¶ P. Aug. dicit. Institutū est vt iam pacte sponse non statiz tradantur: ne vilem habeat maritus dataz quā nō suspirauit spōsus dilatam: sed hoc būficium scilicet icarnationis debet homo maxime carum habere. ergo decuit vt humanū genus ip̄m dilatū suspiraret. ¶ P. perfectio fini debet: sed tempus icarnationis est tempus pfectissimū: q̄z in eo dñs tēporis natus est. vñ etiam tempus plenitudinis dicit. ergo videt q̄ versus finē temporis incarnari debuerit.

Respōdeo dōm q̄ incarnationi tempus cōgruissimū tempoꝝ dispēsatoꝛ elegit. oia enī tēpus bñt: vt dr̄ Eccles. 3. hec aūt cōgruitas nō plene a nob pōt cognosci qui nō oium tēpoꝝ ꝓportiones cognoscim⁹ sed tamen possunt plures rōnes cōgruitatis assignari: q̄re hoc tempus ad icarnationē elegerit. ꝓzima q̄z homo per supbiam peccauerat. vñ oportebat q̄ per humilitatez repararet: ad quā exigebat vt defectum suum cognosceret in virtute ꝛ in cognitione: defectus aūt cognitionis innotuit hominiꝰ tempore legis nature. quo tempore multi lumine nālis rōnis non obstante in pessimos errores idolatrie prolapsi sunt: ꝛ in nefandissima opera: defectus autez virtutis ꝓpzie innotuit homini tempore legis scripte: q̄z tunc per legē eruditus: nondū tamen peccati iugum excutere potuit: ꝛ ideo oportuit q̄ post ista duo tempora quasi ꝓparatoria de⁹ homo fieret vt in solo deo spes salutis haberet. Secunda ratio est: q̄z naturalis ordo est vt ab imperfecto ad perfectū vniat: pfectissimuz aūt in operibus dei est ipsa incarnatio per quaz creatura deo vnit in vnitate persone: ꝛ ideo oportuit vt nō in p̄ncipio humani generis: sed postmoduz versus finē seculoꝝ compleret: vt sic ꝑfus esset quod aīale est: deinde quod spūale est. p⁹ Corinth. 3°. Et hanc causam Aug. assignat in lib⁹ 83. q. dicens: sicut absurdus est qui iuuenilem tantū vellet etatem esse in hoīe: euacuaret enim pulchritudines que ceteris etatibus suas vices atq; ordines gerunt: sic absurdus est qui ipi vniuerso humano generi vnam etatem desiderat: nam ꝛ ipsum tanq̄ vnus homo suas etates agit: nec oportuit venire ditinitus magistrū: cuius imitatione in mores optimos formaretur nisi in tempore iuuētutis: ꝛ ideo apls ad Hall. 3. dicit homines sub lege quasi sub pedagogo paruulos custoditos: donec veniret qui per ꝓphetas promissus erat. Tertia rō est: q̄z distantia a p̄ncipio facit debilitatem in effectu. Uñ ꝛ ꝓpter lōge distare a p̄ncipio alique res perpetuum esse nō possunt retinere: vt maneāt semp eedem fm numerū. vñ si hoc maximum remediū incarnationis in p̄ncipio seculoꝝ fuisset: ꝓcedente tempore effectus eiꝰ in hoīes minus carus fuisset refrigescente charitate: ꝛ iō a p̄ncipio generis humani indita est mentibus hoīum lex nālis per quam homines deo subiecti eēnt. postmodū vō inualescente cōsuetudine pc̄ōz lex nālis adeo tenebrata est in pluribus: vt iam nō videret ad regimen humani generis sufficere: ꝛ ideo tūc additum est aliud remediuz: scilicet vetus lex: ꝛ ea que ad ipsam ptinent: qua etiā ꝓcessu temporis in hoīum cordibus debilitata: oportuit aliud pfectius remediū per icarnationē apponi vsq; ad tp̄s illō cū multoꝝ charitas refrigesceret: ꝛ tūc succederet per 2ᵐ aduētū visio fidei: ꝛ status glorie statui p̃tis ecclesie. ꝛ iō dicit Dio. 3. c. Eccle. Jerarch. q̄ sic se hēt hierarchia legis ad nr̄am hierarchiā: ita se habet nostra ad celestem.

Ad primuz ergo dōm q̄ est triplex perfectio: scilicet nature: gratie ꝛ glie: pfectio aūt nature est: que fuit in p̄ncipio seculoꝝ: pfectio vō glorie erit in fine seculoꝝ: ꝛ q̄z pfectio gratie media est inter vtrāq; ideo xp̄s: per quem gratia facta est: circa medium seculorum venit. vnde dicit Abac. 3. In medio annoꝝ notuz facies. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ amor discretioni cōiunctus non facit accelerare donum anteq̄ expediat ei cui datur: nō aūt expediebat humano generi hoc donū accipere anteq̄ experimēto disceret: q̄tum eo indigebat: vt sic acceptū cari us haberet. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ alter est in morbo spirituali q̄ corporali: ad sanationem enim corporalis morbi nō exigit: vt infirmus vim medicine ꝛ periculum morbi cognoscat: q̄ō tamen maxime est necessariū in morbi spūalis sanatione: qui per humilitatem ꝛ cōtritionem spūs sanat: ꝛ ideo quāuis medicina corporalis non differat: medicina tamen spiritualis differri potest: nec tñ ita dilata est vt a p̄ncipio penitus deesset: q̄z quādiu fuit morbus: fuit medicina morbi: vt Hugo de ſan. victo. dicit: cuius illa medicina non sit oīno sufficies: sic enī ꝛ medicus corporalis egroto preparatoria quedam medicamēta prebet anteq̄ perfectam medicinam det: ꝛ hic etiam fuit ꝓcessus dei in sanatione humani generis. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ nullus eoruz qui preordinati erant ab eterno etiaz ante xp̄i incarnationem peryt: nec etiam aliquis nō predestinatus quādocūq; incarnatio fuisset: saluatus esset: si tamē aliquod remedium prebere non p̄destinato: quod predestinato datur: scilicet finalis gratia: ille etiaz saluare: sed tñ hoc antecedens est incōpossibile ei: quod est eum nō esse predestinatū. vñ sic est vera ista. si xp̄s predicasset alicui p̄scito ille penitētiam egisset: sicut ista. si gratia sibi daret penitētiaz ageret: sed vtriusq; antecedens est incōpossibile p̄scientie cōdēnationis: ꝛ ideo querere quare xp̄s illi nō predicauit vel quare gr̃am illi nō apposuit: est idē q̄ō querere predestinationis cām que nulla est nisi voluntas dei. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ pfectuz simpl̃r precedit impfectuz: sed accipiēdo pfectuz ꝛ impfectū circa idez: impfectū p̄cedit pfectū: q̄z motus est de impfecto ad pfectuz: ꝛ hoc fit aliquo pfecto agēte: q̄ō opz p̄us eē: ꝛ iō in humano genere p̄us fuit adhibita impfecta medicina q̃ pfecta ab ipso pfecto deo: qui est pfectionis p̄ncepsꝰ: vt dicit Dio.

Questio II.

Deinde queritur de assumente carnem: ꝛ circa hoc querunt q̄nq;. ꝓmo vtrum vna p̄sona possit assumere carnē alia non assumēte. Secūdo si sic: quare magis filius carnem assumpsit. Tertio vtrum pater vel spiritussc̄us potuerunt vel possint carnem assumere. Quarto si sic: vtrum potuerūt eandem numero humanā naturam assumere. Quinto vtrum vna persona possit duas numero humanas naturas assumere.

¶ Utrū vna persona sine alia possit carnem assumere.

Bprimuz sic ꝓcedit. videt q̄ vna persona sine alia nō possit carnē assumere. Damascē. enī dicit q̄ in dinis oīa sunt vnum preter ingenerationem generationē ꝛ ꝓcessionē: sed incarnatio nullū horꝝ est: ergo incarnatio cōmunis est tribus. ¶ Itē sicut est vna cētia triuz p̄sonarū: ita vna opatio dīna: sed assumere carnē est q̄daz opatio dīna: ergo est cōis tribus p̄sonis. ¶ Itē Damascē. dic̄ q̄ tota natura dīna in vna suarū yp̄ostasium icarnata est: sed q̄cq̄d dicitur de natura cōmune est tribus: ergo incarnatio cōmunis est tribus p̄sonis. ¶ Itē quecūq; sunt vnū fm subam simplicē: cuicūq; vnitur vnū ꝛ reliquum. sed tres p̄sone sunt vnū fm subam que est cōmunis ꝛ simplex: ergo si carni vnit filius necessario ꝛ carni vnit pater.

¶ Itē maioꝛ est vnio que est per gr̃am vnionis q̃ que est per gr̃am adoptionis: sed in vnione per gr̃am adoptionis nō vnit menti vna p̄sona sine alia: g̃ nec vna p̄sona assum

¶ In ꝛiuz vr̄ q̄ō Dio. 2. c. de di. no. ꝓsit carnē sine alia. ea que ad icarnationē ptinēt cōputat inter ea que sunt de discreta theologia: hec aūt sunt que vni p̄sone ꝛueniūt sine alia: g̃ icarnatio ꝛuenit vni p̄sone sine alia ꝛ nō oibus.

¶ Itē icarnatio icludit in suo itellectu missionē: vt in lr̃a dr̄: sed ad hoc q̄ vna p̄sona mittat nō segtur q̄ oēs mittantur: g̃ vna p̄sona sine alia incarnari pōt. ¶ P. maioꝛ est distinctio rei ꝛ rōnis q̃ distinctio rōnis tātū. ſz rōnes diuersarū rer̄ in dīnis nō distinguunt nisi rōne. p̄sone aūt distinguunt ꝛ re ꝛ rōne: g̃ maioꝛ ē distinctio p̄sonarū in deo q̃ rōnū idealiū: ſz ōs p vnā rōnē aligd opat: q̄ō nō opat p aliā: q̄z alia rōne facit boiez: ꝛ alia rōne facit equū: vt Aug. ait: g̃ multo amplius vna persona pōt incarnari sine alia.

Rñdeo dōm q̄ quāuis tres p̄sone sint vnū in cētia non tñ opz q̄ si vna coniungit carni q̄ etiaz alia. ¶ Ad cuius euidētiā sciendū est q̄ quādo aliqua in

aliquo cõiungunt ⁊ in aliquo distiguũt: tunc solũ necessariuz est vt simul cõiungant: quando cõiunctio fit ꝑm id i quo cõmunicant: siue illud sit idem numero: siue nõ: sicut patet ꝙ homo ⁊ asin⁹ cõicant in animali: ⁊ ideo quicquid cõmunicat cũ asino in genere: cõmunicat etiã cũ homie: sed qz homo ⁊ asin⁹ differẽtijs specificis distinguunt: non oportet ꝙ quicquid cõuenit cũ asino in differentia specifica cõueniat cũ homine similiter: ⁊ ita etiã est in potẽtijs anime. qz oẽs radicant i essentia vna numero. vñ cũ anima vniat corpori dupliciter: ⁊ ꝛ essentiã vt est forma ei⁹: ⁊ ꝛ potẽtiã: vt est motor ipsius: vel operãs ꝓ ipsuz: necessariũ est vt aia que vnit oculo ⁊ quãtũ ad essentiã anime inquãtũ ꝓficit ocul⁹ in esse specifico. ⁊ ꝑm rationez visiue potentie: ꝓout efficit instrumẽtũ videndi: coniungatur etiã lingue quantũ ad essentiã aie: nõ quãtũ ad rationẽ potẽtie eiusdẽ: eadẽ eni essentia aie q̃ ẽi i oculo: est i lingua: ꝛ ibi ꝛ potẽtiã visiuã: hic ꝛ potẽtiã gustatiuã: ⁊ qõ plus est: aliq̃ potẽtia est q̃ nulli parti corpis cõiungit quãtũ ad rõnẽ potentie: vt intellectus: sed soluz quantum ad rationez essentie. Dico ergo ꝙ tres ꝓsone distinguuntur quidez in ꝓsonalitate: ꝛ cõueniũt in natura: vnde quicqd vniretur filio in natura: de necessitate vniret patri: nõ aũt oportet ꝙ si aliqd vniat filio in ꝓsona ꝙ vniat patri. Nõ eni ponimus icarnationẽ filij eẽ hoc mõ vt sit vnio facta i natura: ꝛ solũ in ꝓsona: ⁊ ideo nõ opꝛ. ꝙ ponam⁹ patrẽ icarnatuz: sicut nõ oportet ꝙ si potentia visiua sit act⁹ corpis: ꝙ intellect⁹ sit actus corpis: q̃uis cõueniant in vna essentia aie.

Ad primũ ergo dicẽduz ꝙ icarnatio includit in se vnũ illoꝛ triũ: qz icarnatio dic̃ vnionẽ in ꝓsona filij: cui⁹ ꝓsonalis ꝓprietas est generatio. ¶ Ad secũdũ dicẽdũ ꝙ assũere duo ipoꝛtat. ſ. actioẽz ⁊ terminũ vnionis. dicit eni assũere. q̃si ad se sũere. gcgd g̃ actionis importat in hoc ꝙ hoc: totũ est cõe trib⁹: verũ eni est dicere ꝙ tota trinitas vniuit humanam naturã filio in ꝓsona: ꝛ termin⁹ vnionis est solũ ꝓsona filij ⁊ nõ patris: ⁊ ideo fili⁹ carnẽ assũpsit: ⁊ nõ pater nec spiritussanct⁹. ¶ Ad tertiuz dicẽdũ ꝙ de natura nõ dicit icarnatio ꝑm se: sed ratione ꝓsone ꝑm ꝙ tota natura diuina icarnata est in vna ꝓsona filij: ⁊ ideo nõ oportet ꝙ incarnari de trib⁹ dicaꝛ. hoc eniz est necessariũ in illis que dicunt de natura ratione ipsius nature: nõ de illis q̃ dicunt de natura ratione ꝓsone: sicut essẽtia diuina est ꝓsona filij: nõ tamẽ ꝓsona patris ẽ ꝓsona filij. ¶ Ad quartũ dicẽdũ ꝙ si esset vnio in substantia vl̃ natura sequereꝛ ꝙ tres ꝓsone eẽnt icarnate si vna icarnaretur: nũc vo nõ est vnio facta in natura: vt scilicet ex diuina ⁊ humana fiat vnũ: sed in ꝓsona in humanitate ⁊ diuinitate subsistẽs: ⁊ ideo ratio nõ ꝓcedit: vt ex ꝓdictis patet. ¶ Ad quintum dicẽdũ ꝙ in vnione q̃ est per gratiã adoptionis cõsideraꝛ vnio ꝓ operationẽ tantũ: quia scilicet deꝰ aliquẽ effectũ in nobis operaꝛ. ⁊ quia opatio est cõmunis trib⁹. ideo oportet ꝙ etiã vnio illa ꝛmunis sit: quãuis ꝑm ꝙ ille effect⁹ appꝛopriaꝛ vni persone vel alij: dicaꝛ i mẽte mitti filius vel spiritussanctus: sed in hac singulari vniõe diuinitatis ad hũanitatẽ nõ tñ notaꝛ ex parte dei opatio vl̃ efficiẽtia: sed etiã termin⁹ vt dcñ est: ⁊ ideo nõ ẽ simile. ¶ Utꝛ magl fuerit ꝛueniẽs filiũ icãnari vl̃ ꝑez vl̃ spñscñ

A B secundũ sic ꝓcedit. videt ꝙ non magis fuit cõueniẽs filiũ icarnari q̃ patrẽ vel spiritũ sanctũ. sicut i mysterio icarnatiõis mõstrata est sapiẽtia i decẽtia reconciliationis: ita etiã mõstrata est potẽtia i hoc ꝙ in ifinitũ distantia cõiuncta sunt: ⁊ etiã bõitas in ℔ ꝙ nõ desperit ꝓpꝛy plasmatis ifirmitatẽ: sicut dicit Damasce. sed sicut sapiẽtia attribuit filio: ita bõitas spiritui sancto: ⁊ potẽtia patri. ergo nõ decebat magis filium incarnari q̃ patrẽ vel spiritũ sanctũ. ¶ Itẽ victoria potẽtie attribuit: sed ꝓ icarnatiõez secuta est de hoste victoria ergo icarnatio magis decebat patrẽ: cui appꝛopaꝛ potẽtia ¶ Itẽ recreatio respõdet creationi: sed creatio appꝛopaꝛ patri. Unde cũ dicit Heñ. i. In ꝓncipio creauit deus. ce. ⁊ ter. deus creans exponit pater: ergo ⁊ icarnatio per quaz recreatio facta est patri potissime conueniet. ¶ Itẽ icarnatio ordinata est ad hoc vt nos adoptionẽ filioꝝ recipe-remus. ad Haꝛ. 4. sed adoptare ꝓpꝛiũ patris est: g̃ patrem decebat icarnari. ¶ Itez videt ꝙ magis congruũ fuerit spiritũ sanctũ icarnari: eoꝝ eni q̃ magis vicina sunt deceẽtioꝛ est cõiunctio: sed spiritussanct⁹ ẽ ꝓsona magis nobis vicina: vt dicit Augu. ergo spiritũsanctuz magis decebat icarnari q̃ filiũ. ¶ Ꝑ icarnatio processit ex maxia charitate dei quã ad nos habuit: sed charitas est ꝓpꝛie spiritussanctus vel etiã appꝛopriate si essentialiter sumatur: ergo spiritũsanctum potissime decebat icarnari. ¶ Sed ℈. In mente nostra sunt tria tres ꝓsonas repꝛesentantia: scilicet mens que repꝛesentat patrẽ: noticia q̃ est verbuz mentis repꝛesentans filiũ: ⁊ amoꝛ qui repꝛesentat spiritũ sanctuz: sed iter hec tria verbũ mẽtis maxime est corpale: ꝑm ꝙ ꝓ vocẽ exteri⁹ sonat: g̃ ⁊ icarnatio ꝛueniẽtissime vbũ eternũ decuit: qõ est ipse fili⁹ dei. ¶ Itẽ ꝑm philosophũ. 2°. Metha. id qõ est ꝑmũ in vnoquoq; genere est causa eoꝝ que sunt post: ꝛ filiatio ꝑmo in filio dei inueniꝛ: sicut ⁊ paternitas in deo patre: ex quo oĩs paternitas in ce. ⁊ in ter. nominaꝛ. Eph. 3. ergo cõueniẽtissime filij⁹ dei icarnatus est: vt ꝓ ipsuz adoptionẽ filioꝝ dei reciperem⁹. ¶ Ꝑ. decẽtissima est cõiunctio sapientie ⁊ humilitatis. vnde ℣. Prouer. xi. vbi humilitas: ibi sapientia: ꝛ sapiẽtia appꝛopriaꝛ filio: ergo ipsuz maxime decuit humilitas incarnatiõis.

Respõdeo dicendum ꝙ decentia icarnatiõis filij potest attendi: ⁊ ex ꝓpꝛijs ⁊ appꝛopriatis eius. In ꝓpꝛijs aũt ipsius possunt considerari quatuoꝛ: scilicet ꝙ filij⁹ est: ꝙ verbũ est: ꝙ imago: ꝙ media i trinitate ꝓsona: ꝛ aũt ꝙ imago cõuenientioꝛ habet cum eo qui reparãdus erat. ſ. cũ boie q ad imaginẽ dei fact⁹ est. Heñ. i. vnde decuit vt imago imaginem assumeret: increata creatam: ꝑm aũt ꝙ filius est conuenit ad moduz reparatiõis que expleta est per incarnatiõis ⁊ passionis mysteria: ꝑm eni ꝙ ex alio est: qõ quidẽ sibi ⁊ spiritui ſacto cõmune est: notaꝛ auctoꝛitas patris respectu ipsi⁹: vnde cõuẽit sibi ad patrez ⁊ deprecatio: ⁊ satisfactio: ⁊ alia huiusmodi que in patre auctoꝛitatez demonstrãt: sed ꝑm id qõ in filio ĩtelligitur determinat⁹ modus oziginis conuenit sibi nasci: vt qui in diuinitate est dei fili⁹: in humanitate sit virginis filius: vt non sint plures filij in trinitate. Conuenit etiam sibi inquantũ fili⁹ naturalis est: vt ꝓ eum cui⁹ est naturalis hereditas: aly in filios adoptentur et coheredes fiant. Sed inquãtũ verbũ est: cõgruentiã habet ad officiũ ꝓdicationis ⁊ doctrine: qz verbũ manifestat dicẽtẽ: ⁊ ipse manifestauit patrẽ. Jo. xvij. Pater manifestaui nomẽ tuum boib⁹. Inquãtũ vero est media in trinitate ꝓsona cõgruit ad vltimũ effectũ qui est reconciliatio boiꝝ ad deũ: decet eni vt qui est medius etiã sit mediatoꝛ. Inueniunt etiã quatuoꝛ filio appꝛopꝛata. ſ. sapiẽtia ⁊ virt⁹ ab apl̃o. i. Chorin. i. Xꝑm dei virtutẽ ⁊ dei sapientiã. Equalitas ab Aug. species ⁊ pulchꝛitudo. ab Hill. Inquãtũ aũt sapiẽtia ẽ: cõgruit ad restaurationẽ: quia decet vt que in sapiẽtia facta sunt ꝓ sapiẽtiam restaurent: ⁊ etiaz seruituti a qua homo liberãdus erat: qui in eã seduct⁹ quodãmodo deuenerat: ⁊ ideo decebat vt ꝓ sapiẽtiã a seductoꝛe liberaretur. Ipse etiã homo peccauit ꝓ appetitũ sciẽtie. vnde ꝓ sapientiam liberãdus erat. Inquantũ aũt est virt⁹ ⁊ brachiũ patris: cõgruit ad victoriã de hoste capiẽdaz. Luc. i. Fecit potẽ-

tiã in brachio suo. Inquantũ vero est equalitas: congruit etiam morbo qui sanãdus erat. vterq; eniz. ſ. homo ⁊ diabolus peccauerat appetẽdo eq̃litatem: ille potẽtie: iste scientie. Inq̃ntum vo species ⁊ pulchꝛitudo est: cõgruit reparationi: vt per ipm deturpatio imaginis per pctm̃ iducta amoueaꝛ. ¶ Patri vo nõ conuenit incarnatio ꝓpꝛie ꝓpꝛietatẽ inascibilitatis: nõ enim decet vt qui in deitate est pater: in humanitate sit filius: sic eniz filius dei patris eẽt nepos ẏginis: si ipsa ẏgo mater esset dei ꝑris. Silr ẽt nec spũiscõ ꝛueniꝛ: ne filij nomẽ in ꝓles ꝓsonas trãsferaꝛ.

Ad primũ ergo dõm ꝙ in incarnatione ostẽdunt sapia potẽtia ⁊ bonitas: ⁊ iõ efficiẽtia in carnationis toti trinitati attribuit: sed tamẽ opus qõ deo icarnato debebaꝛ: per filiũ expleri decuit rõnibus dictis: ⁊ ideo tota trinitas carnẽ soli filio vniuit. ¶ Ad 2m dõm ꝙ potẽtis nõ est vt per potẽtiã minus potẽtem vincat. ℔ enim videt violẽtũ ⁊ nõ laudabile: sed per iusticiã ⁊ sapiẽtiam: ⁊ ideo per filiuz debuit pater hostẽ vincere. ¶ Uel dõm ꝙ quãuis potẽtia attribuaꝛ patri: eo ꝙ ipse est ꝓncipium totius deitatis: tamẽ filius etiaz dicit virtus patris per quã in creatura opatur. vnde ⁊ brachiũ patris dicitur vt exponit Hzeg. illud Job. 40. si babes brachiũ sic deus: ⁊ ideo decẽter per filiũ deus pater dyabolu⁹ vicit. ¶ Ad 3m dõm ꝙ tria opera trib⁹ ꝓsonis appꝛopꝛiant: creatio q̃si ꝑma patri qui est ꝓncipiũ: nõ de ꝓncipio: glorificatio que est vltimus finis spirituisco rõne bonitatis: recreatio que media est filio qui est media in trinitate ꝓsona. ¶ Ad 4m dõm ꝙ quãuis patris sit adoptare: tñ decenter nos per filiuz adoptauit cuius est hereditas: vt sic per verũ heredẽ ipsa adoptatio acceptareꝛ: ⁊ firma oñdereꝛ: ⁊ vt filij adoptiui haberẽt verũ filiũ ducẽ quẽ imitarent illi quos ꝓsciuit cõformes fieri imaginis filij sui vt ipse sit ꝑmogenitus in multis fratribus. Ro. 8. ¶ Ad 5m dõm ꝙ spũscũs dicit ꝓsona maxie vicina nobis ꝓpter charitatẽ per quã nobis oĩa dona donant: sed filius est magis nobis vicin⁹ q̃ntum ad ꝛgruentiã incarnationis rõnibus dictis. ¶ Ad 6m dõm ꝙ charitas dei est cã icarnationis: ⁊ iõ causalitas incarnationis: quãuis sit cõis tribus ꝓsonis appꝛopꝛiat tñ spirituiscõ: vt infra dicet. dist. 4. nõ tñ ex hoc sequit ꝙ spiritussanctus debuerit incarnari.

¶ Utrũ ꝑ potuit carnẽ assumere: ⁊ ẽt spũssanctus.

A B tertiuz sic ꝓcedit. videt ꝙ pater carnez assumere nõ potuerit: qz vt dicit Anſel. minimũ incõueniens est deo im possibile: sed si pater carnẽ assumeret: sequereꝛ incõueniẽs: vt scilicet essent in trinitate plures filij: qõ in cõfusionẽ quãdam vergeret ꝓsonaꝝ: ergo pater carnem assumere nõ potuit. ¶ Item opposita nõ possunt iungi in eodem etiaz per miraculũ: sed in patre est quedã ꝓpꝛietas que dicit innascibilitas ꝑm quã dicit nõ esse ex alio: cui nascibilitas opponit: ergo nõ potuit pater de virgine nasci: qõ dicereꝛ si carnẽ assumeret. ¶ Itez vt in littera dicit filio missio est ipsa incarnatio: sed patri nõ cõuenit mitti. vt in ꝑmo lib⁹ dist. 3. habitũ est. ergo nec incarnari potest. ¶ Itẽ ab eo qui est ifinite mifico rdie semꝑ optima expectãda sunt que ꝓtingere possunt: sed cũ totus mũdus per icarnationẽ vnius ꝓsone melioratus sit: si etiã pater incarnareꝛ: multo amplius meliozabit: ergo si possibile est ꝑm incarnari: boc spare debemus: sic̃ ⁊ antiqui patres incarnationẽ filij expectauerũt: qõ est oĩno absurdũ. ¶ Ꝑ. nõ est maioꝛ dei potẽtia q̃ sua volũtas: cũ vtrunq; sit ifinitũ: sed ꝑ nunq̃ voluit icarnari: g̃ nec icarnari pot. ¶ Sed ℈. sic dicit Anſel. oĩs necessitas ⁊ impoſsitas deo est subiecta: sed ei nihil est impoſe cuius volũtati oĩs impossibilitas subdit: ergo ꝑm incarnari nõ est impoſe. ¶ Itez

Ad primuz ergo dicenduz ꝙ (soluta. ꝙ hoc est

impossibile: vt aliquid faciat deus ꝛ hoc sit incōueniens: sed tamē potest facere: vt illud quod modo est icōueniēs ſm vnum ordinem: ſm alium ordinem fiat cōueniēs: sic pōt carnem hoc modo formando assumere: sicut corpus viri de terra formauit: sic enim filij nomē patri nō conueniret: nec etiam si pater filius diceret esset de se repugnā tiam habēs cuꝫ ſm diuersas naturas hec sibi attribuerē tur. ¶ Ad 2m dōm q ſm idem nō possunt opposita eidē ineſſe: sed ſm diuersa nihil ꝓhibet. vñ quāuis patri cōue niat innascibilitas ſm nām diuinam: posset tamē eidem in esse natiuitas ſm nām humanam: sicut filio ſꝫ nām diui nam ineſt q̄ sit pater virginis: cuius ſm nām humanam est filius. ¶ Ad 3m dōm q incarnatio filij dicit missio: qz filius ab alio est: si autē pater incarnaret eius incarnatio missio nō dici posset: sicut oſſio spiritussancti in columba missio visibilis ipsius dicit: nō aūt ostensio patris in sono vocis. ¶ Ad 4m dōm q tres persone nō sunt maioris bo nitatis q̄ vna tm̄: ꝛ ideo nihil plꝰ vniuerso accresceret de incarnatione oīum psonarum q̄ de incarnatione vnius tantū. vñ fuisset supfluum: ꝛ ideo quāuis sit possibile pa trem incarnari non tamen est expectandum. ¶ Ad quin tum dōm q potentia dei non est maioz quātum ad essen tiam q̄ voluntas: tamen ad plura obiecta se extendit po tentia q̄ voluntas. vnde non sequitur si aliquid deus nō vult q illud absoluta potentia non possit.

¶ Utrum pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus possint eandem numero naturam assumere.

AD quartuꝫ sic ꝓceditꝫ. videt q pater ꝛ spūssanctus nō possint vnā ꝛ eandem numero nām assumere. ꝓmo per hoc qō dicit Ansel. in lib⁹ de cōcep. virgi. plures per sone nō possunt assumere vnum eundemq̄ ho minem: sed si vnam nām assumerent: vnus homo assum ptus esset a pluribus psonis, ergo ꝓmum est impossibile. ¶ Item assumptio humane nature terminat ad aliquā vnionem: nō aūt ad vnionem in natura: qz oporteret vel alteram tantū remanere: sicut ꝓz in ꝛiunctione cibi ad ci batum. vel etiam neutrum vt ꝓz in cōiunctione elemēto rū: in incarnatione vō vtraq̄ nā manet: vt Damasc. dicit. ꝛ sic ꝓz q nō pōt eē vnio in natura. ergo opz q̄ terminet ad vnionē in psona. nō ergo possunt eē plures psone vnuꝫ nām assumētes. ¶ ℙ. vt Damasc. dicit: in incarnatione vnies ꝛ vnitum cōmunicant sibi sua idiomata: vt quicqd dicit de filio hominis possit dici de filio dei: ergo si eadē natura humana a tribus psonis assumpta esset: demōstra to illo homine possem⁹ eū dicere filium dei: ꝛ qcqd de fi lio dei dicit: ꝛ ecōuerso filium dei esse būc hoiem ꝛ natuꝫ de virgine ꝛ hꝰ oia: sed stante eadem positione possemus dicere q hic homo eēt pater: ergo esse p̄em ꝛ qcqd est pa tris possunt p̄dicari de filio dei: qō manifeste ꝛfusionē in duceret psonarū. ¶ ℙ. tres persone distinguunt relatio nib⁹. ergo qō attribuit alicui psone ꝓmo ꝛ per se rōne ei⁹ quod ad alterum est nullo modo tribus psonis pōt eē cō mune: sed humanā nām assumere cōuenit filio ſm id qō ad alterum est: qz ꝓmo ꝛ per se cōuenit persone: nature au tem ꝓout est in psona: ergo assumere hāc nām nō potest esse cōmune tribus psonis. ¶ ℙ. vt in ꝓmo libro dictum est. omnis quiditas vel natura que non est suuꝫ esse diui ditur ſm diuisionem suppositorum in ea subsistētium: qz esse hꝫ ſꝫ q̄ in supposito est: sed humana natura est quid ditas vel natura que nō est suum esse. hoc enim solius dei natura est: ergo opz q diuidat ſm esse ad diuisionem sup positorū in ea subsistentiū: sed si tres assumerēt humanā nām essent tria suppōsita in humana natura subsistentia: ergo essent tres humane nature: nō ergo vna numero hu mana natura a tribus psonis assumi pōt. ¶ ℙ. si tres pso ne vnam nām humanā assumerēt: aut essent vnus homo aut plures: sed nō plures: qz nō haberent nisi vnam aiam ꝛ vnum corpus. ergo esset vnus homo: et posset demōstra ri. iste homo est pater ꝛ filius ꝛ spūssanctus: sed ille homo nō pōt supponere nisi psonā patris vel filij vel spūssancti: ergo psona patris esset pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus vel persona filij vel persona spiritussancti: quod est impossibi le: ergo impossibile est talem assumptionē esse. ¶ Sz cō tra. humane nature ꝓuenit esse assumptibilē ſm q̄ est ad imaginē dei: sed eadem numero būana natura est ad ima ginem trium psonarum: ergo humana natura eadem nu mero a tribus assumi pōt. ¶ ℙ. maioꝛ est distantia diuer sarum potētiarum anime adinuicem que ēt in absolutis distinguunt: q̄ diuinarū personarū que distinguuntur so lum in eo quod ad aliud est. sed anima vnitur eidem mē bro ſꝫ diuersas potētias: quod ꝓz: qz ogana alioꝝ sensuū sunt etiam ogana tactus: qui per totum corpus diffundi tur: ergo ꝛ deus potest vniri homini: ita q̄ tres psone vnā nām humanā assumant. ¶ ℙ. eorum que magis cōueni unt, facilioꝛ est vnio: sed humana natura assumpta a filio nō minus ꝓuenit cum patre: sed etiā magiꝭ q̄ aliqua alia: ergo si pater potuit assumere aliaꝫ humanam nām: vt di

Respondeo dicendum q tres personas diuinas assumere vnam humanam naturaꝫ in vnitate vnius per sone est impossibile: quia contradictionem implicat: cum enim vnio dei ꝛ hominis non possit fieri in natura: vt in fra. dist. 5. probabitur. oportet q fiat in persona: vt scilicet sit eadem personalitas assumentis ꝛ assumpti. vnde pone re vnam psonaꝫ ex parte assumpti: ꝛ tres ex parte assumē tis est incompossibile. Et nō potest etiam similiter eē vna vnitate vnius ypostasis vel suppositi ad minus quantum ad secūdaꝫ opinionem que ponitur in fra. dis. 6. que ponit vnionem nō tm̄ in psona: sed etiam in supposito ꝛ yposta si: sed q̄ natura assumpta a tribus personis sit vna vnita te singularis nature: nō est impossibile: loquēdo de poten tia absoluta: quāuis nō sit ꝛgruum ſm ordinem diuine sa pientie. cuꝫ vnius persone incarnatio ad reparationē mil le mūdoruꝫ sufficiat. Dico aūt vnitatem singularis natu re: si assumeret vnum corpus ꝛ vna aia sibi vnita: ex quo ruꝫ vnione vna humanitas resultaret: vt sic tres psone in vna natura assumpta cōuenirent: sicut cōueniunt in natu ra eterna. ¶ Quidam vō ecōuerso ꝛtrariam opinionem tenent: ꝛ ſm vtranq̄ potest ad obiecta responderi.

Ad primuꝫ ergo dōm q Ansel. ibi accipit vnū ho minem vnā psonā humanā: hoc enim est ipole ei qō ponit tres psonas assumentes eē. ¶ Ad 2m dōm q assumptio illa terminaret ad aliqd vnū in psona: nō ita q̄ vni tātū psone vniret: ſꝫ qz a q̄libet trium psona rum assumeret in vnitate psone: vt nō esset alia psona bo minis assumpti a tribus psonis p̄ris ꝛ filij ꝛ spūssancti: q̄si homo per se in q̄tuꝫ homo sit persona: esset tamē alia per sona patris alia filij alia spiritussancti humanitatem ean dem assumentiū. ¶ Ad 3m dōm q cōmunicatio idioma tum intelligitur respectu alterius nature, vñ predicta po sitione facta: hic homo nō cōmunicaret filio idiomata pa tris: sed solum idiomata humane nature. ¶ Ad 4m dōm q sicut supra in ꝓmo libro dictum est: in diuinis duplr est cōmunitas: rei ꝛ rōnis: cōmunitate rei nihil est ibi cōmu ne nisi absolutuꝫ: sed cōmunitate rationis est ibi cōmune hoc nomē psona vel relatio: ꝛ ita per būc modum cōmuni tatis potest cōmuniter cōuenire patri ꝛ filio ꝛ spiritui scō: vt vnusquisq̄ eorum trahat humanā nām eādem nume ro in vnitatem persone sue. ¶ Ad quintum dicendum q

tres persone nō distinguuntur ſꝫ esse: immo eaꝫ est vnuꝫ esse viuere ꝛ intelligere: cū esse nō nisi ad eēntiā ptineat: ꝛ iō nō oporteret q nā būana a tribꝰ psonis assumpta ſm esse multiplicaret: sicut multiplicat in tribꝰ personis hu manis: q̄rū nō est vnū eē. ¶ Ad 6m dōm q cū termini sub stātiui significent ꝛ ſignificent pl'aliter ex vnitate seu pl'alitate forme signate dicerent tres vnus bō: si vnā hu manā naturā assūpsissent: sicut ꝓpter vnā naturā diuinā dicunt vnus deus: ꝛ sicut dicit tota trinitas vnus solus verus ös. ſꝫ Augu. et Baruch. 3. Dic est de⁹ ꝛ nō estima bitur alius ab illo: ita posset dici iste sol⁹ homo est pater ꝛ filiꝰ ꝛ spūscūs: ꝛ tūc iste termin⁹ homo supponeret rē hu mane nāe sine distinctiōe triū psonaꝝ: sic iste termin⁹ de⁹ supponit in p̄dictis locutionib⁹ rem nature diuine idistin cte. ꝛ hec est suppositio sua naturalis: ꝛ quasi termini com munis respectu triū personarū: suppositio aūt q̄ supponit ꝓ patre vel filio est sibi accidētalis ꝛ q̄si termini discreti. ¶ Ad ea q̄ i oppositū obyciunt ſꝫ alios potest respōderi q ad vnitatē nature sequeret aliquo modo vnitas suppo siti ſm eos: ꝛ hoc esse nō potest. vt dictum est.

¶ Utrꝫ vna psona possit assumere duas būanas naturas.

AD quintum sic ꝓceditur. videtur q vna psona nō possit du as humanas naturas assumere. natura enim cōmunis nō multiplicat: nisi cōs pluralitatez suppositoꝝ: sed vna psona est tm̄ vnū suppo situꝫ: vt infra patebit: ergo nō potest i vna psona esse du plex natura eiusdē speciei. ¶ Itē si filiꝰ dei assumeret plu res humanas naturas: vocet ſm vnā naturaꝫ iesus ꝛ ſm aliaꝫ petrus: inde sic: suppōsito filio dei supponitur iesus. ꝛ eadem ratione suppōsito filio dei supponit petrus: ergo suppōsito iesu supponit petrus: ergo hec est vera: iesus est petrus: sed impossibile est q duoꝝ hominū vnus de alio p̄dicet: ergo iesus ꝛ petrus nō sūt duo homines: sed impos sibile est duas humanas nās numero differentes eē: nisi p hoc q sūt in duobꝰ hominibus: ergo in iesu ꝛ petro non erūt due būane nature: sed vna tm̄: ergo ad hāc positiōez q filius dei duas humanas naturas assūpserit sequitur suū ꝛriū: scilicet q sit vna tm̄ natura būana assūpta. ergo positio illa est ipossibilis. ¶ ℙ. plus distat nā humana a diuina q̄ vna humana natura ab alia: sed q̄uis dei filius subsistat in duabꝰ naturis: diuina .s. ꝛ humana. nō tm̄ duo sed vnꝰ ꝛ vnū est: g̈ ꝛ si subsisteret i duabꝰ naturis būanis assumptis: nō tamē duo homines dici posset: ergo nec eēnt due humane nature: ꝛ sic idē quod ꝓius. ¶ ℙ. si filiꝰ dei duas humanas naturas assumpsisset: ſꝫ q̄rū vnā diceret petrus: ꝛ ſm aliā iesus: oporteret q̄ de iesu ꝛ petro ℙ vbū. Sum es est. singulariter p̄dicaret: quia vtrūq̄ esset vnus suppositū. sed de patre ꝛ filio p̄dicat pluraliter: vt patet. Jo. x. Ego ꝛ pater vnū sumus. Ergo maioꝛ est vnitas aliq̄ q̄ vnitas triū psonarū: quod est impossibile: ergo ꝛ posi tio p̄dicta. ¶ ℙreterea negat hec prepositio. Filius dei assūpsit hoīez: ne videat psonā assūpsisse: ſꝫ sic filiꝰ dei nō a ssumpsit personaz: ita filiꝰ dei nō est due psone. ergo nul lo mō pōt dici q filius dei sit duo hoīes. hoc aūt sequit si duas humanas naturas assumpsit: ergo est impossibile.

¶ Sz ℈. Quicqd pōt pater pōt filius. sed pater potest aliaꝫ humanā naturā assūere ab ea quā filiꝰ assumpsit. g̈ ꝛ filiꝰ potest aliā assumere ab ea quā assumpsit: ergo vna psona potest plures assumere naturas. ¶ ℙreterea. maioris bonitatis ꝛ dignitatis ostensiua est vnio qua filiꝰ dei bu manā nām in vnitatē persone assumpsit q̄ illa qua mē tem hominis ꝓ gratiā sibi vnit. sed hec secunda vnio que est ꝓ gratiā nō est filij ad vnū tm̄: sed ad mltos: quia sapi entia in animas sanctas se transfert. Sapiē. iiy. Euꝫ ergo bonum sit diffusiuuꝫ ꝛ cōmunicatiuū: videt q̄ illa vnio: que est in vnitate psone possit esse in psona filij ad mltas humanas naturas. ¶ ℙreterea. potētia filij per incarna tionem in nullo minoꝛata est. sed filius ante incarnatio nem poterat humanā nām aliā ab ea quā assumpsit assu mere: ergo ꝛ nūc pōt. ꝛ sic idem quod ꝑius.

Respondeo dōm q hoc fere ab oibus cōcedit q vna psona dīna pōt ples būanas nās assumere ꝛ rōnabilr. Nō est eniꝫ ꝛtra rōnē dine psone q ipa in plurib⁹ naturis subsistat: alꝭ nō potuisset fieri vnio dine ꝛ humane nāe in vna psona filij. Si aūt eēt ꝛtra rō nē psone vt in pluribus q̄ in duab⁹ naturis subsisteret: h nō posset ꝛtingere: nisi ita q̄ tota facultas vnius psone: q in plurib⁹ naturis subsisteret: per nām scōaz aduenientem terminaret: ꝛ quodāmodo impleret: qō est impole: qz na tura assumpta aduenies nullo mō cōmēsurabilis est vni ti dine psone: cū distet ab ea sic finituꝫ ab infinito. Uñ sic deus pōt semp nouas creaturas condere: qz eius potētia per creaturas nō exhauriꝫ: ita etiā filius pōt qualibet na tura assumpta iterū aliam assumere: qz potestas assumen di per naturam assumptam non terminatur.

Ad primuꝫ ergo dōm q natura ab eodem hēt vt indiuidueꝫ ꝛ diuidaꝫ. vñ cū ꝑncipiuꝫ idiuiduatiōis sit mā aliquo mō sub dimēsionib⁹ termina tis ꝓsiderata: ex eiusdē diuisione humana diuidiꝫ ꝛ mul tiplicaꝫ. vñ si assumpsisset duo corpora: ꝛ duas aias: duas būanas nās assumpsisset: nō tm̄ sequeret q eēnt duo sup posita: vel due ypostases. nō enī mā q̄libet mō diuisa ꝓsti tuit diuersitatē suppositoꝝ: sed solū qñ vtrobiq̄ inuenit esse discretū ꝛ subsistēs per se. vñ non pōt dici q due ma nus sunt due ypostases: sed cōueniunt in eadem ypostasi hois. ita etiā ꝛ due humane nāe: qz nō haberēt esse discre tū: sed vnitū in vna psona filij dei: nō esset nārū illarū di uisio ſm duo suppōsita: sed solum per diuisionē materie.

¶ Ad 2m dōm q stante p̄dicta positione ℙetrus ꝛ Joan nes nō sunt duo suppōsita: ſꝫ vnū. ꝛ hec est vera. ℙetrus est ioannes. ꝛ tm̄ petrus ꝛ ioannes nō sunt vnus homo: ſꝫ duo hoīes. singularitas enī ꝛ pluralitas termini substāti ui attēdit ſm vnitatem vel pluralitatez nāe signate per terminuꝫ: ꝛ nō ſm vnitatem vel pluralitatē suppositorū. quāuis enī pater ꝛ filius ꝛ spūssanctus sint tria suppōsita: tm̄ ꝓpter vnitatem dīne nāe quā significat hoc nomē ös dicunt vnus deus: ita ecōtrario quāuis ioānes ꝛ petrus essent vnū suppositū: tamē ꝓpter pluralitatē nārū assum ptarū diceret̄ duo homines. sed diuersitas nārū manē te vnitate suppositi nō ꝛmpediret quin de inuicem p̄dica rent: qz identitas suppositi sufficeret ad veritatē predica tionis. ¶ Ad 3m dōm q humana natura assumpta habet quātū ad aliqd rōnem accītis: quāuis simplr loquendo vnio nō sit accītalis vt infra patebit. ꝛ ideo ꝓpter assum ptionem illius nature dei filius nō potest dici duo: sic nec soꝛtes potest dici duo ꝓpter humanitatem ꝛ albedinē. ſꝫ si filius dei assumeret duas būanas naturas: q̄uis vtraq̄ illaruꝫ haberet rōnem accītis in cōparatione ad nām di uinam: tm̄ neutra haberet rōnem accītis in comparatio ne ad alteram. ꝛ ita plures hoīes: ꝛ nō vnus homo dicere tur. sicut alb⁹ ꝛ musicus magis possunt dici duo q̄ homo ꝛ albus. ¶ Ad quartuꝫ dōm: q sicut est in diuinis psonis q ꝓpter vnitatem essentie ꝛ pluralitatem psonarū qcqd ibi p̄dicatur ad eēntiā pertinēs: p̄dicatur singulariter: vt cuꝫ dicitur. ℙater ꝛ filius sunt vnus deus. q̄d vō ad per sonam pertinet pluraliter p̄dicatur. vt pater ꝛ filius sunt persone. ita ecōtrario esset hic: quia quicquid ad naturaꝫ pertinet predicaretur pluraliter: quod vō ad personā sin gulariter: ꝛ quāuis summa sit vnitas triū personarum

ꝓpter essentie simplicitatē:nō est tamē inconueniens vt pater ⁊ filius adinuicē nō habeant aliquaꝫ vnitatem que in creatura aliqua inueniꝫ.s.personalez:cū sint vere particulariter distincti.Tamē sciendū ꝙ hoc verbuꝫ.Suꝫ es est.nō solū pluraliter predicaꝫ ꝓpter pluralitatem suppositorum realiter distinctorū:sed etiaꝫ ꝓpter pluralitatez suppositorū locutiōis.Dicim⁹ enī in diuinis ꝙ persona ⁊ essētia sunt sic vel sic:quātuis psona ⁊ essētia ibi nullo modo realiter differant.multo ergo magis ꝑdicareꝫ ℔ verbum.Sum es est.de iesu et petro pluraliter:cū differrent ſm rem ꝓpter diuersitatē naturarū:quāuis nō sint diuersa suppositа. ¶Ad quintū dicendū ꝙ terminus ī ꝑdicato positus teneꝫ formaliter:quod nō est necessario de termino ad quē terminaꝫ actus alicuius verbi.⁊ ideo cuꝫ dicīt Dei filiꝰ est duo homines:importaꝫ pluralitas formaruꝫ seu nāꝝ.Cū aūt dicīt.Filiꝰ dei assūpsit hominez:ly hominē nō teneꝫ fōmaliꝫ.vndē magis staꝫ ꝑ suppōsito hominis q̄ꝫ p nā suppositi:⁊ ideo ñ est simile. ¶Expositio textꝰ.

Plenitudo temporis.)Sciēduꝫ ꝙ tēpus incarnationis dicitur tempus plenitudīs multis de causis.Primo ꝓpter pfectionē vniuersi:quia tunc ad maximam completionē vniuersuꝫ venit:quando oēs creature in homine ad suum p̄ncipiuꝫ redierunt humana nā a deo assumpta.Sicut ponīt Epbe.i. In dispensatione plenitudinis.Secūdo ꝓpter abūdātiaꝫ gratie que tūc ꝓparata est:Jo.primo.De plenitudine eius oēs accepimus.Tertio ꝓpter adimpletionē legis.Mat. v.Nō veni soluere legē:ſz adiplere.Quarto ꝓpter magnitudinē eiꝰ quod ī illo tēpoze accidit:qz ī illo tēpoze natꝰ est dominꝰ tēporis.⁊ ita factū est aliquid maius tēpoze quod tempus impleuit.Quīto quia in tpe illo impletū est quod deꝰ ab eterno pꝛeuidit:⁊ quod ante ꝑ suos ꝓphetas ꝑdixerat.Romanoꝝ primo.(Factū est ō muliere).Cōtra.In simbolo dicīt.Genitū nō factū. ¶Preterea mulier corruptionē importat.sed christus de icorruptissima virgine natus est:ergo iconuenienter dicitur factum de muliere. ¶Sed dicendū ad p̄mū ꝙ filiꝰ dei ſm diuinā naturam nullo modo factus est sed genitꝰ.sed ſm humanā naturā aliquo modo factus est:quia humana natura quā assumpsit creatura quedam est:nō tn̄ xp̄s pōt dici ꝓprie factus simpliciter loquēdo:sed dicīt filiꝰ dei factꝰ homo. ¶Ad secūdū dōm ꝙ mulꝰ ponīt hic ad designationē sexꝰ:⁊ nō ad designandū cōruptiōez.sicut costa assumpta de adam dicīt formata in mulierez:quāuis eua tūc virgo sit facta. (Factū sub lege).Sz ꝓtra.prima Thimo.i.Justo lex nō est posita.Sed xp̄s fuit iustissimus:ergo nō est factus sub lege.Sed dicēdū ꝙ aliquid dicīt esse sub lege tripliciter. Uel quantum ad motiuum:⁊ hoc modo sunt sub lege q̄ si compressi ⁊ coacti illi q timoze pene: quam lex īstigit: pcepta legis custodiūt.⁊ ℔ modo iustus nō est sub lege: quia amoze iustitie operaꝫ:etiaꝫ si nulla sit lex.vt dicitur Ro.v.Alio modo dicīt quis sub lege esse quantū ad causam.⁊ sic oēs in peccato nati sub lege sunt:quia ꝓpter peccatū tollēdū sacramēta legis instituta sunt.Alio modo dicīt aliquis esse sub lege quantū ad obseruationē legis.⁊ ℔ modo christus factus est sub lege:quia sacramēta ⁊ ꝑcepta legis ipleuit:nō necessitate sicut aly:sed sola volūtate: (Ut eos q sub lege erāt redimeret).Cōtra.i.Thi.v.Qui vult oēs homines saluos fieri.⁊ ita nō solū ad redimēdū iudeos qui erāt sub lege:sed etiā ad redimēdū alios vēit. Sed dicendū ꝙ quāuis venerit ad redemptionez totius humani generis:tn̄ quodā speciali modo operatus est ad redemptionē filioꝝ israel:quia eis psonaliter predicauit Uñ Matb.xv.Non sum missus nisi ad oues que pierāt domus israel.Et ꝑ eos verbū vite diffusuꝫ est iter gētes. Isa.xxvij.Qui egredient impetu a Jacob:⁊ ip̄lebūt faciē orbis semine.(Nec est mulier euāgelica de qua.Lu.xv.) Sciendū ꝙ diuina sapientia mulier dicīt:nō ꝓpter fragilitatē:sed ꝓpter fecūditatē.Eccle.xxiiij.Aggenerationib⁹ meis adimplemini.(Nec eandē trinitatē in specie colūbe).Sed ꝓtra.in illa colūba nihil fuit quod nō toti trinitati esset cōmune:cū nō sit assumpta in vnitatē alicuius persone.quia eaꝫ cōmuni operatione tota trinitas fecit.⁊ in ea tota trinitas fuit sicut in ceteris creaturis ꝑ essentiā presentiā ⁊ potētiaꝫ.⁊ ita videt ꝙ ad totā trinitatē ptineat.Sed dicēdū ꝙ illa colūba potest ꝯsiderari dupliciter. Uel inquātuꝫ est res quedā siue fuerit animal:siue fuerit tn̄ similitudinē animalis habens.⁊ sic ad totā trinitatez pertinet vt cōmunis effectus.Uel ſm ꝙ est signuꝫ:⁊ hoc modo tn̄ ad spiritū sanctū pertinet:cuius inuisibilis missio per aduentum columbe designatur.⁊ de hac missione visibili ⁊ alys dictum est in primo libro.di.xvi.

¶Quare totā humanā naturā accepit:⁊ quid nomine humanitatis vel humane nature intelligendum sit. ¶Distinctio II.

Et quia in hoie tota humana natura vitio corrupta erat:totaꝫ assumpsit.i. animā ⁊ carnē vt totā curaret ⁊ sāctificaret.Nō aūtē humane nature siue humanitatis vocabulo anima ⁊ caro intelligi debeāt:aperte docet. Hyeronim⁹ in expositione catholice fidei dicēs:Sic cōfitemur ī christo vnā esse psonam filij:vt dicamus duas ꝑfectas ⁊ integras esse substantias.i.diuinitatis ⁊ humanitatis:que ex anima cōtineꝫ ⁊ corpore.Ecce aperte ostendit noie humanitatis animā ⁊ corpus intelligi:que duo assumpsisse dei filiꝰ itelligit:vbi hominē siue humanitatē siue humanā naturā accepisse legit.Errant ergo q noie humanitatis nō substantiā sed ꝓprietatez quandā a qua homo nominaꝫ significari ꝓtendunt vbicūq humanitas christi memoratur. Ait eni Joannes damasce.Sciendus quidez ꝙ deitatis ⁊ humanitatis nomē substantiarū .s.naturarū est representatiuū.natura enim nō sic accipiꝫ in christo:vt cum dicīt vna natura esse omniū hominū:quod euidenter idē Joannes ostēdit differentē rationē dicti assignans: cū natura humana in christo nominaꝫ:⁊ cum dicīt vna natura omniū hominū. Ait eniz.Cū vnā naturā hominū dicim⁹:sciēdū est ꝙ nō cōsiderantes ad anime ⁊ corporis rationem hoc dicim⁹ vt dicamus in singulis hominib⁹ eādez esse naturaz corporis ⁊ anime:quia alia est nā anime:alia corporis.Impossibile eni est vniꝰ nature dicere dñi corpus ⁊ animā.sic ⁊ alioꝝ hominū comparata adinicē.Sed quia psone plurime hominū sunt:oēs autē eādē suscipiūt rationē nature:Q̄ēs enim ex anima ⁊ corpore

compositi sunt ⁊ omnes naturā aie participāt ⁊ corporis substantiam possident:cōmunē speciē plurimarū differentiū psonaꝝ vnā nāz dicimus vniuscuiusq̄ psone.s.duas nās hītis:⁊ ī duab⁹ pfecte naturis exītis:aie.s.⁊ corpis.In dño aūt iesu xp̄o nō ē cōez spēz accipe:si qd priꝰ fuit.Neq̄.n.factꝰ ē:nec ē:nec aliqñ fiet aliꝰ.sz xp̄s ex deitate ⁊ humanitate in deitate ⁊ būanitate deꝰ pfectꝰ ē idē ⁊ hō pfectꝰ.Totā igit humanā nāz.i.carnē ⁊ aiam:⁊ hoꝝ ꝓprietates siue accidētia assūpsit deꝰ:nō carnez sine aia: nec aiaz sine rōne:vt bereticiꝫ volueruꝫ:sz ⁊ carnē ⁊ aiaz cū sensib⁹ suis.Unde Joānes Dama.ait: Dia q̄ in nā plātauit dei x̄p̄i assūpsit.s.corꝰ ⁊ aiaz itellectualē:⁊ hoꝝ idiomata.Totū.n.totꝰ assumpsit me:vt toti mihi gratificet salutem. Nō eniz inassumptibile est incurabile est.

¶De vnione verbi ⁊ carnis mediāte anima.

Assumpsit igit dei filiꝰ carnē ⁊ aiam: q̄ſ carnē mediāte aia. Uñ Jo. dama. Unitū ē carni ꝑ mediū itellectum dei x̄p̄i.Tāte.n.subtilitatis atq̄ simplicitatis ē diuina eēntia:vt corpi de limo terre formato vniri nō ꝓgruerit nisi mediāte rōnali eēntia:Illa aūt vnio ineꝛplicabil ē:adeo vt ēt Jo.ab vtero scificatꝰ.i.ab oꝛigiali mūdaꝰ:se nō eē dignū fateaꝫ soluere coꝛrigiā calciamēti iesu: qz vniōis illiꝰ modū inuestigare aliꝫſq̄ eꝛplicare nō erat sufficiēs.Nō igit audiēdi sūt q ñ ꝛ vez hoiez filiū dī suscepisse dicūt:nec natū ō femia:sz falsaz carnē ⁊ imaginē coꝛpis silatā ostēdisse videtib⁹:in quē eꝛroꝛē ꝓrūpūt:qz timēt qd fieri non pōt.s.ne būana carne ⁊ veritas ⁊ suba dei inqneꝫ.⁊ tn̄ p̄dicāt istū visibilē solez radios suos ꝑ oēs feces spgere:⁊ eos mūdos ⁊ sinceros ꝫua re.Si g̃ visibilia mūda a visibilib⁹ imūdis ꝛtigi pñt:⁊ nō coignari:q̄ſto magis icōmutabilis ⁊ inuisibilis veritas per spiritū.i.per intellectū animā:⁊ ꝑ aiam coꝛp⁹ suscipiēs totū hominē fine sui ꝛtaminatione assumpsit:⁊ ab oibus ifirmitatib⁹ liberauit. Ecce hic dicit dei sapiētiaz ꝑ spiritū assumpsisse aiaz:⁊ per animā coꝛp⁹. Spiritus.n.s.ps aie supioꝛ maioꝛi silitudie deo ꝓpinquat q̄ſ aia.s.ipsa eadē ſz iferioꝛez partē:⁊ aia magis q̄ſ coꝛp⁹:⁊ iō nō icōgrue aia dī assūpta per spiritū:⁊ coꝛpus per animam.

¶Quod verbū simul assumpsit carnem ⁊ animaz;nec caro ꝓius est ꝛcepta q̄ſ assumpta.

Si aūt q̄rit vt x̄p̄i carnē:⁊ animam assumpsit an ꝓius naturam q̄ſ carnē vl carnē q̄ſ animā:⁊ vt̄ caro illa priꝰ fuerit ī vtero virginis cōcepta ⁊ postea assūpta x̄p̄issime ⁊ absq̄ vlla ābiguitate dī: qz ex quo hoiez deꝰ assūpsit totū assumpsit:silq̄ sibi vniuit aiaz ⁊ carnē:nec caro ꝓius fuit ꝛcepta:⁊ postmodū assūpta:ħ in ꝛceptiōe assūpta ⁊ in assūptiōe ꝛcepta. Uñ Aug.in li.de fide ad petꝝ.Firmissime tene ⁊ nullateꝰ dubites: nō carnē x̄p̄i sine dinitate ꝛceptā i vtero x̄pgis priuſq̄ susciperet a x̄bo:sz ip̄z x̄bū dñi sue carnis acceptiōe ꝛceptū:ip̄z q̄ carnē x̄bi icarnatiōe ꝛceptā. Idē i li.ō tri.ait. Nō cēt ōi hoiuſq̄ mediator nisi eēt idez deus idem hō in vtroq̄ vnus ⁊ verus:quā seruilē fōmā a solo filio susceptam tota trinitas cuius vna est voluntas ⁊ operatio fecit. Nō aūt in vtero x̄pginis priꝰ caro est suscepta:⁊ postmodū diuinitas venit in carnē:sz moꝛ vt venit verbum in vteꝝ seruata veritate ꝓprie nāe factū ē caro ⁊ pfectꝰ hō:⁊ in veritate carnis ⁊ aie natꝰ ē.Be hoc ēt Gregoꝛ⁹ in moralib⁹ ait.Angelo nūciāte ⁊ spū aduenīēte moꝛ x̄bū in vtero:moꝛ intra vteruꝫ verbum caro.

¶Postq̄ determinauit de icarnatōe ex pte assumētis.In ista pte determiat ex pte nāe assūpte.Et ōidit ī tres ptes. In p̄ⁿ oñdit qd sit assūptū. In zª q̄le fuerit illō assumptū. diſ.3.(Queriť ēt ō carne.) In 3ª oñdit q̄ agente id qd assūptū ē fōmatū sit.diſ.4.(Cū vo icarnatio x̄bi.) Pria diuidiť ī duas ptes.In p̄ⁿ oñdit qd sit assūptū:qz būana nā integra ex ptib⁹ suis.s.coꝛpe ⁊ aia ꝛstās.In zª determiat ordinē assūptiōis ibi.(Assūpsit ō dei filiꝰ car.) Pria diuidiť in duas ptes.In p̄ⁿ oñdit nāz būanā itegrā assūptā esse rōne suaꝝ ptiū.In zª rōne nāliū ꝓpetatū ibi.(Totaz igit hoiſ nāz.) Circa p̄ⁿ tria facť.Prio oñdit oēs ptes būane nāe assūptas esse ꝑ B ꝙ būana nā assūpta ē.Scōo oñdit ꝙ p humanā nāz significēť oēs ptes eiꝰ.s.aia ⁊ coꝛpꝰ.ibi.(Nō aūt būane nāe) 3º excludit q̄rūdā eꝛroꝛē.ibi.(Errāt igit q noie būanitatis) (Assūpsit ō filiꝰ car.) Dic oñdit quō ptes būane nāe assūpte sūt:⁊ diuidiť ī duas ptes.In p̄ⁿ igrit ordinē nāe.In zª ingrit ordinē tpis ibi.(Si aūt q̄rit vt̄ x̄bus.) Circa p̄ⁿ tria facit.Prio oñdit ordinē nāe oñdēs carnē ēē assūptā mediāte aia.Scōo oñdit modū illiꝰ vniōis ēē ineꝛplicabilē ibi.(Illa aūt vnio ineꝛplicabilis.) Tertio eꝛcludit q̄rūdā eꝛroꝛē ibi.(Non sunt g̃.) Dic ē duplex questio. Prima de ipo assumpto.Secūda de ordine assumptiōis. Tertio quid in humana natura assumi debuit.

¶Questio. I.

Circa primū querunť tria.Primo vtruꝫ nā būana pre alys sit assūptibilis Secūdo in quo assumi debuit.

¶Utr nā būana sit pre alys assūptibilis.

Ad primū sic ꝓcediť.videtur ꝙ humana natura nō sit magis assūptibilis q̄ſ creatura irrationalis. Sicut enim dicit Augu.ad Uolusianum.In rebus mirabilibus tota ratio facti est potentia facientis:sed omnium mirabilium mirabilius est creaturam assumi in vnitatem persone increate:ergo tota assumptibilitatis ratio est ex potentia eius: qui assumptionem fecit.sed cum illa potētia sit infinita:ex parte ipsius equaliter est humanam naturam vel etiā irrationalē naturaz assumere.g̃ nō magis dicēda est humana natura assumptibilis q̄ſ natura irrōnalis. ¶P. sic in būana nā est silitudo ōi rōne imagi-

nis:ita in creatura irrōnali est silitudo dei rōne vestigy: ſz silitudo ⁊ conuenientia aliquo⁹ adinuicē est cā vnibilitatis ipsoꝝ.ḡ sicut būana nā vnibilis est deo:ita ⁊ creatura irrationālis. ¶ P. illud vꝝ eé simillimuz alteri:in quo maxime ꝓpetates alteri⁹ repñtanť. sed sic dicit Dio.is.ca.ce.ierar. in igne iter oia corpalia magis dine ꝓpetates repñtanť. ⁊ idē dicit de radio sola i in.4.cap.de di.no. ḡ iste creature vñr deo simillime:⁊ ita ēt ei magl vnibiles cꝫ būana nā.

¶ Sz ꝫ. Nobilioris doni nobilior creatura est capax. ḡ ad istud donū qō est nobilissimū inter dona nobilioris nature inferior natura capacitatē nō habet: sed humana natura est nobilior creatura irrationāli. Luz ergo inter oia que humane nature sunt collata: assumptio ipsius in vnitatez dīne persone sit nobilissimū: videť ꝙ hui⁹ creatura irrōnalis capax nō sit:⁊ ita nō erit assumptibilis.

¶ Utꝛ nā āgelica sit magis assumptibilis cꝫ būana.

Alterius vꝝ ꝙ āgelica nā nō sit min⁹ assumptibilis cꝫ nā humana. Deꝰ.n.ꝓp suā misericordiā būanā nām assumpsit. vt būane miserie subueniret:sed sicut est miseria in būana nā:ita ēt in angelica.cū ḡ sūma misericordia sit omni miserie subuenire: vꝝ ꝙ angelica sit nā assumptibilis sicut ⁊ būana. ¶ P. ea q̄ magis sunt silia facili⁹ vniunť:ſz angelica est dīne silio: cꝫ būana:qz vt dicit Greg. cꝫto in āgelo nā est subtilior:eo magis imago dei in illo ilstruať exꝑssa.ḡ āgelica nā ē magl assūptibil cꝫ būana

¶ Sed ꝫ. Assumptio būane nature iō facta est vt pctō hominis remediū ꝓberet:sed pctñ angeli est irremediabile. vt supra dcm est.ḡ angelica natura nō est assūptibilis.

¶ Utrū totū vniuersuz sit magis assūptibile cꝫ būana nā.

Alterius videť ꝙ totū vniuersum sit magis assūptibile cꝫ būana nā. effect⁹.n. vniuersalis maxime cāe vlī assilať:ſz vniuersum est effect⁹ vlis dei q vlis cā est.ḡ vniuersum deo magis assilať cꝫ būana nā:que est gdam particularis effectus: ⁊ ita est magis assumptibilis.

¶ P. p assumptōez cōsūmatio totius vniuersi est pfecta. Sed magis esset vniuersum pfectū si oēs ptes eius essent assumpte.ergo vniuersum est magis assumptibile.

¶ Sed ꝫtra. Ex hoc est aliqd assumptibile deo ꝙ ad imaginē dei est:ſz nō pōt dici ꝙ totū vniuersuz sit ad imaginē nisi forte pōreť vniuersuz aīatū aīa rōnali. sicut platōici posuerūt:qđ a fide alienū ē.ḡ vniuersuz nō ē assūptibile.

Respondeo dōz ꝙ assumptibile dr̄ qō pōt assumi: cū aūt dr̄ creatura pōt assumi:non signať aliqua potētia actiua creature:qz sola potētia ifinita hoc facere potuit. vt in ifinitū distātia ꝓgerenť in vnitatez ꝑsone. Silr nō signať etiā potētia passiua nālis creature:qz nulla potentia passiua nālis est in nā:cui nō rñdet potētia actiua alicui⁹ nālis agentis. Unī relinquiť ꝙ dicat in creatura solā potentiā obediētie:ꝫm quā dr̄ creatura pōt fieri quicqd deus vult. sicut de ligno pōt fieri ꝑitulus deo operāte. Hec aūt potētia obediētie cozrñdet diuine potētie ꝫm ꝙ dr̄ ꝙ ex creatura pōt fieri qō ex ea deꝰ facere potest. Sed potētia dei dupl̄r cōsiderať: vel vt absoluta: vel vt ordinata. Qō qualiter intelligēduz sit ex dictis.i. di.ꝑz. Loquēdo aūt de potētia dei absoluta deus pōt assumere quācūq creaturam vult. Unī ꝫm hoc nō est vna creatura magis assumptibilis cꝫ altera. Loquēdo aūt ō potētia ordinata illā creaturā assumere pōt:quaz ꝙruit eū assumere ex ordine sue sapientie. Unī illa creatura dr̄ assumptibilis in q̄ hꝫ ꝙruitas inueniť. Inueniť aūt in būana natura ꝙruitas pre alys cꝫtū ad tria q̄ in assumptōe regrunť.

¶ Primo quātū ad similitudinez vnibilium. in humana enim natura inueniť exꝑssior similitudo diuine cꝫ in aliq̄ creatura irrōnali:qz hō ꝫm ꝙ hz mētez ad imaginē dei factus dr̄:cuz in creaturis irrōnalibus nō nisi silitudo vestigy ꝙlueniať:⁊ ēt quātū ad quedā in ea est dīna silitudo magis cꝫ in angelica nā. vt post dicet.

¶ Scōo cꝫtū ad termi nū assumptiōis.terminať.n.assumptio ad vnitatez ꝑsone: ꝑsonalitas aūt nō iueniť in irrōnalib⁹ naturis: cum ꝑsona sit rōnalis nāe idiuidua substātia. vt Boe.dicit. In āgelis vo est qdē ꝑsona:ſz nō ꝫm oziginē distincta:cū vn⁹ āgelus ab alio nō trahat oziginē.in būana vo natura est ꝑsona distincta etiā ꝫm oziginē. ⁊ iō ꝙueniētissime humana natura in vnitatē dīne ꝑsone assumiť:q̄ distinguunť ꝫm relatiōez oziginis.

¶ Tertio cꝫtū ad finē assumptionis. Si.n.ꝑfectio vniuersi dicať assumptiōis finis ꝑcipu⁹ vt qdā dicunt:nulla natura ꝑticularis assumi potuiſſz: p quā ita vniuersum ꝑfici posset:sicut p assumptiōez būane nāe. tū qz hō est vltima creaturarū cꝫsi vltimo creatus:cui⁹ natura assumpta vltimū est ꝙunctū ꝑmo ꝑn°per modū circuli:que est figura ꝑfecta: ex eo ꝙ additamentū nō recipit.tū ēt qz in boie quodāmodo oēs nature ꝙfluūt:qz cū oib⁹ creaturis aligd cōe hz. vt dicit Greg. vñ boie vnito quodāmodo oīs creatura vnita est. Si vo finis assumptionis ponať liberatio a pctō:sic etiā sola būana natura cōgrue assumi potuit:qz in irrōnali creatura pctñ nō erat.in āgelica vo erat qdē peccatū:ſz irremediabile. vt ꝑz ex dictis in ꝑ⁹ dis.in bomie vo erat remediabile. ⁊ iō solā būanā nām ꝙgruū fuit assumere. ⁊ sic ea repata creatura irrōnal' q̄ ꝓp ipsi⁹ pctñ quodā mō deteriozata dr̄:ſz ꝙ in vsuz bois cedit:restaurata ē.

Ad primaz ergo qōnē dōm est ꝙ de absoluta potētia loquēdo de⁹ potuit āgelicā nāz assumere: ſz natura āgelica nō bēbat aliq̄ ꝙgruētiā vt assumereť: ꝓcipue ꝓpter duo. Primo qz ei⁹ pctñ nō erat remediabile, Scōo qz nō decet vt aliq̄ ꝑfectionē creaturē de⁹ assumēdo auferat. ꝑsonalitas aūt quedā ꝑfectio creature est:ſz si natura assumpta ꝑsonalitatē ꝓpriam haberet post assumptionē:nō posset esse vnio in ꝑsona:qz eēnt due ꝑsone. vñ opz ꝙ id qō assumptū est ꝑsonalitatē nō habeat: natum tñ habere In angelica aūt natura nō inueniť potentia ad personalitatē sine actu: cū nō per generationē ꝓcedant in esse. Et ideo nō fuit congruum vt angelica natura assumereť.

Ad primum ergo cum opponitur ꝙ angelica natura est deo similioꝛ ꝫ būana:dōm ꝙ verum est si natura diuina in se absolute ꝓsidereť. si aūt cōsidereť ꝫm ꝙ est in ꝑsonis per relatiōes originis distinctis:sic magis ꝙuenit cū boie. vt dcm̄ est. Silr etiā si cōsidereť ꝫm ꝙ est exēplar toti⁹ creature. in boie.n.iueniť silitudo cū q̄libz creatura. vt dcm̄ est:nō aūt in angelo. Silr etiā si ꝓsidereť inquātū gubernat vniuersuz. sicut.n.deus totus est in q̄libet parte vniuersi per essentiā ꝑsentiaz ⁊ potētiā: sic ⁊ aīa in q̄libet parte corpis.

¶ Ad zᵐ dōm.ꝙ causa miserie angeloꝝ.i. pctñ remediū nō habz:⁊ iō nec eoꝝ miserie cōgrue subueniri pōt.

Ad tertiam questionem dicēduz. ꝙ alicui toti potest cōuenire aliquid dupliciter. Uel ratione partis:sicut homo dicitur canus ꝓpter capillos. Uel ratione sui: ꝙ.ſ. ipsi toti primo conuenit. ⁊ hoc est vt in.6.phȳsico. pbať.qō conuenit toti ⁊ oībus eius partib⁹. Uniuersum ergo pōt assumi dupliciter: Uel ratione partis:⁊ sic assumptibile fuit ⁊ assumptuz est humana natura assumpta. Uel ratione sui: ⁊ sic assumi nō potuit:quia non omnes partes eius assumptibiles erāt: vt ex dictis patet.

Ad primū ḡ circa hoc obiectū dōm.ꝙ cuis de⁹ sit cā vlis: est tñ maxie simplex. ⁊ ideo cuz eo magis cōuenit vlis effect⁹ vnitus.ſ. būana natura: in q̄ oēs nature ꝙregant quodāmodo:cꝫ effectus vniuersalis nō simpliciter vnitus: sicut est vniuersum: ex cui⁹ partib⁹ nō efficiť vnū simplr:cū remaneāt distincte in actu.

¶ Ad zᵐ dōm.ꝙ nō decet in oībus partib⁹ vniuersi eandez ꝑfectionē esse. ⁊ iō magis congruū fuit vt vna parte vniuersi assumpta in totū vniuersuz perfectio redūdaret.

Ad secundum sic ꝓcedit. videť ꝙ filiꝰ dei būanā nāz assumere debuit in oīb⁹ suppositis būane nāe: qz vt Dama. dicit: qō est inassumptibile est incurabile: ſz humana nā curabilis est in oib⁹ suis suppositis:ḡ in oībus assumi debuit. ¶ P. bonū est diffusiuū ⁊ cōicatiuū sui. vt ex Dio.ꝑz.4.ca.de di.no. Luz ḡ de⁹ sit summe bon⁹:⁊ maxime in incarnatiōe suaz bonitatem oñderit:vꝝ ꝙ nām que assumptibilis erat cōiter in oībus suis suppositis assumere debuerit. ¶ P. xps venit ad satisfaciēdū ꝓcipue ꝓ pctō nature: qō ꝓ vnū boiez in mūdū ītranit:ſz id qō nāe ꝫm se debeť:debeť cōiter:et eq̄liter in oīb⁹ suis suppositis. ergo filiꝰ dei nām humanā in oīb⁹ suis suppositis assumere debuit.

¶ Sz ꝫ. Filiꝰ dei ad hoc carnem assumpsit. vt ꝓ nobis satisfaciēdo ꝓnᵐ humane salutis esset. cū ḡ ꝓnᵐ in quolibet genere vnū inueniať: videť ꝙ in vno tñ suppōsito humanā nām assumere debuit.

Ulterius vꝝ ꝙ nō debuerit assumere nāz būanā in aliq̄ ex stirpe ade gnāto. sicut.n.dic̄ Aplus ad Hebr.7. talis decebat. vt nobis eēt pōtifex q eēt segregatꝰ a pctōrib⁹:ſz magis eēt segregatꝰ a pctōrib⁹ si de stirpe pctōrū carnē nō assumpsisset. ḡ nō debuit carnē assumere de stirpe ade. ¶ P. pctñ oziginale est pctñ nature:⁊ non ꝑsone nisi per accīs. nō ḡ regrieť ad satisfactionē:nisi ꝙ aliquis sit de humana nā:sed si aliquis bō fieret nō de stirpe ade:ꝫstat ꝙ ad būanā nāz ptineret. ḡ ꝙgrue ꝓ natura būana satisfacere posset. ¶ Sz ꝫ. Medicina in loco vulneriꝭ debet apponi: ſz būana natura est vitiata tñ in his qui ex genere ade descendūt:in quo oēs moziunť.i. Corinth.15. ḡ in aliquo ad eiꝰ stirpē ptinēte nā būana assumi debuit.

Ulterius vꝝ ꝙ nāz būanaz assumere debuit in ipso adā. Assūptio.n.carnis ad satisfactionē ordinať:ſz decet vt idē ḡ peccauit satisfaciat.ḡ nāz būanā in ipo adā assumere debuit.

¶ P. talis debuit eē būane nāe reparatio. vt nihil boi de sua dignitate piret: ſz adaz in primo statu hoc habuit. vt nulli⁹ bois auxilio ad suā salutem indigeret. boc aūt nō sibi restituiť in alio boie humana nā assumpta: qz būficio illi⁹ bois indiget ad suaz salutē. ergo non decuit humanā naturā in alio cꝫ in ipso adam assumi.

¶ Sed ꝫtra. ꝫtrarioꝝ nō est eadē causa: ſz adā causa fuit perditiōis humane nature. ergo nō decuit vt ipse eēt causa salutis būane nature. boc aūt ꝙtingeret si humana natura in ipso adā assumpta esset. ḡ boc decēs nō fuit.

Respōdeo ad ꝑᵐ qōnē dōz. ꝙ nō fuit decēs ꝙ būana nā nāz in oīb⁹ suis suppositis assumeret: ⁊ boc ꝓpꝫtuor rōnes. Primo qz oīa supposita būane nāe non reducerenť ad plus cꝫ ad tria supposita. Cum.n.assumens. ⁊ assumptum vnianť in eodez suppōsito:nō possent esse plura suppositā nature assumpte cꝫ nature assumentis. Secūdo ꝓpter finē assumptiōis.est.n. ad reparationē humani generis ordinata per modū cuiusdā mediatiōis inter deū ⁊ hominē.mediator aūt qui vnitatez pacis facere intēdit vnus ꝙgrue debet esse. Tertio ꝓpter vnitatem ipsi⁹ assumētis.sicut.n.decuit vt diuina nā trīs in vno suppōsito incarnareť:ita decuit vt vna nā idiuidua assumereť.sic.n. vniᵒ ad vnū decenter facta est ꝙunctio. Quarto ꝓpter dignitatē ipsi⁹ filij incarnati. vt sit ipse primogenit⁹ in multis fratribus. Debz.z.in spirituali generatōe. Sicut ēt primogenitus creature in rerū emanatione ab vno ꝓncipio. hec aūt ꝑmogēitura sibi nō competeret si plures essent.

Ad primū (nūero būane nāe assumpte essent. ḡ dōz. ꝙ ꝑ incarnationē ꝓpe assumiť nā. vt infra patebit. ꝓprie etiaz ⁊ ꝑmo curať pctñ nature. vñ si aliq̄ nā assumptibilis nō est:curabilis non est: nō tñ opz vt si hec natura individua nō assumiť ꝙ suppositū huius nature nō cureť. qz per hoc ꝙ natura in aliquo individuo assumpta est ꝓparať curatio omnib⁹ qui similē naturaz habēt. sicut ecōtra per hoc ꝙ vna persona infecit naturaz humanā que in ipso erat:in oēs homines peccatū transmisit.

¶ Ad zᵐ dōm.ꝙ sicut bonitas diuina que in creatiōe rerum se manifestat:omnibus se cōmunicat: nō tamē eq̄liter:ita etiā ꝓput se in incarnatiōe manifestat:ꝑcipue quātū ad dilectionē humani generis: omnibus se cōmunicat: nō tamē eodez modo ⁊ equaliter:sed vni per gratiā vnionis:alys per gratiā adoptionis:qui gratie non repugnant.

¶ Ad ꝫᵐ dōm.ꝙ aliquid debeť humane nature dupliciter. Uel vt sibi essentiale:⁊ hoc inuenitur communiter in omnibus hominib⁹ naturaz habentibus humanam. Uel etiā superadditū essentialib⁹ ꝓncipijs:siue sit per gratiā acceptū:siue operibus acquisitū:⁊ hoc nō inueniť cōmuniter in oīb⁹ naturā būtib⁹. vñ ratio nō ꝓcedit.

Ad secundam (tum concedimus. questionem dicendū. ꝙ nō fuit decens vt aliūde cꝫ de stirpe ade filius dei humanam naturā assumeret ꝓcipue ꝓpter tria. Primo ad seruanduz iustitiam satisfactionis. Si.n. de genere ade nō fuisset ad eum non pertineret ꝓ peccato ade satisfacere. Secūdo ad perfectā reintegrationē dignitatis ade:qui hoc habuit vt ipse ⁊ suū genus nulla alia creatura indigeret quasi sustentāte ⁊ saluāte: ⁊ boc generi eius redditū non fuisset si redēpt⁹ fuisset per aliquē qui ad gen⁹ eius non pertineret. Tertio ad seruandū dignitatez specialiter ipsius ade:q in boc quodā modo imaginē dei singlariter habuit. vt sicut deus cū sit ens ꝑmū omniū entiuz ꝓncipiū est per creationem:ita etiā adā cū sit ꝑmus homo est principiū omnium hominuz per generationem: qō sibi deperiret si Christus non de eius genere homo fieret.

Ad primum ergo qō obyciť. ꝙ dz esse segregatꝰ a peccatoꝛib⁹ dōm.ꝙ verū est inquantum peccatores sunt:nō inquantū homines sunt. venit.n. peccatū destruere:⁊ naturā saluare. vnde conuenientiam habuit in his que ad naturam pertinent: sed contrarieta-

tem in his que ad peccatū spectāt:qz neq; ꝺtraxit neq; cōmisit peccatū. ¶Ad 2m ꝺom.ꝙ natura humana non fuit infecta originali peccato nisi ſm ꝙ ab adam trahit. vñ si deus vnum hominē de limo terre formaret:peccatuz originale in eo nō esset.ꝛ ideo satisfactio de originali nō pertinebat indifferenter ad quēlibet hominez:sed ad quēlibet de genere ade. ¶Tertium concedimus.

Ad tertiaz qōnez ꝺōz.ꝙ nullo modo fuit decēs.vt fili⁹ dei in ipso adā humanā nāz assumeret pp duo. Primo qz adā ꝓpria psonalitate pfectus fuit. vñ in vnitatē persone assumi non posset nisi illa personalitas ꝺestrueret:qꝺ nō decebat.vt supra ꝺe angelis ꝺictum est.Secūdo qz cū per assumptionē fiat cōmunicatio proprietatū.vt quicqꝺ ꝺe hoīe ꝺicit ꝺe deo ꝺicat:sequeretur vt ꝺicerē ꝙ deus peccassz:qz adā peccauit:qꝺ est absurdū.

Ad primū ergo ꝺōz.ꝙ p pctm ade fuit ifectio psonalis in ipso:ꝛ infectio nāe create in ipso:ꝛ ꝓpagande ab ipso:ꝛ p infectione psonali ipe gra aduntus satisfacere potuit ſm quoſꝺam:sed requirebaꝝ aliquis qui p peccato nature satisfaceret.ꝛ ideo nō oportuit ꝙ esset idē in persona cū adam:sed idez in natura. ¶Ad secundū ꝺom.ꝙ nō est inconueniēs ꝙ ꝺe ꝺignitate illius persone aliquid pereat ex culpa sua:sed incōueniēs est.vt aliquid nature ꝺeperiret:que cum bona esset homo male vtēdo ipsuz corrupit. ¶Tertiū concedimus.

¶Utrum filius dei carnem humanam assumpſit.

Ad tertium sic ꝓcedit videt ꝙ filius dei carnē non assumpserit Hala.ſ?Caro cōcupiſcit aduersus spiritū. sed in xpo talis pugna nō fuit.ergo ipse verā carnē nō habuit. ¶P.in carne tātū est similitudo vestigy:sed similitudo vestigy tm̄ nō sufficit ad assumptibilitatē.vt supra ꝺcm est.ergo caro assumptibilis nō fuit. ¶P. maioz est gratia vnioīs q; gratia fruitionis:sed caro nullo modo potest cōiungi ꝺeo per fruitioēz.ergo nō pōt cōiungi per vnionē. ¶Sed ꝛtra.ad Hebze.i.Semē abzabe apprehēdit:ꝛ Ro.i.Factus est ei ex semine ꝺauid ſm carnē: sed semē nō pertinet ad adā sed ad carnez.ergo filiꝰ dei in hūana nā nō solū animā:sed etiā carnez assumpſit. ¶P. homo nō nascit ex hoīe nisi per traductiōez carnis:ſz xps nō solū ꝺicit hō:imo etiā filiꝰ homis:nō nisi qz ꝺe virgine natus est.q; assumpſit carnē in humana natura.

¶Utrum carnē tm̄ ꝛ nō humanam animam assumpserit.

Ulterius videt ꝙ carnē assumpſit:ꝛ nō animā.Jo. primo.Uerbū caro fcm̄ est: nō aūt per conuersionē in carnē:ſz per assumptiōez carnis.q; solā carnez assumpſisse videt. ¶P.corpꝰ nō indiget vt vniaꝝ sibi anima:nisi ad hoc vt per ipsaz viuificet:sed ad hoc ꝙ corpus viuificet sufficit ꝙ corpori viuificabili p̄ncipiū vite vniatur:cuz ergo ꝺe qui est p̄ncipiū vite corpꝰ sibi vnierit:videt ꝙ vnio corporis ad animā supflua fuisset. ¶P.habito aliquo qꝺ est sufficiēs operatiōis p̄ncipiū nō requirit ad eanꝺē operatiōez aliuꝺ p̄ncipiū. sicut ad illuminatōez aeris qui illuminaꝝ lumine solis nō requirit lumē candele:sed chzistus per intellectū ꝺiuinū sibi vnitū sufficiēter oīa cognoscere poterāt. ergo nō requirebaꝝ anima cognoscitiua ꝛ intellectiua ad vnionē illam. ¶Sed cōtra.Chzistus curauit naturam nostraz per hoc ꝙ eā assumpſit:sed p̄ncipaliter venit ad curandū animas.ergo animā assumpſit. ¶P.moꝛs corporalis nō est nisi per separationē corporis a p̄ncipio vite. si ergo in chzisto nō fuisset aliuꝺ p̄ncipiū vite q; ipsa ꝺeitas: cum caro a ꝺiuinitate nūq; fuit separata:nunq; chzistus fuisset moꝛtuus:qꝺ expresse cōtraꝺicit scripture. ¶P.sequeret ꝙ ꝺeus eēt imediatus motor corporis chzisti si anima caruisset:ꝛ sic nunq; chzistus fuisset fatigatus ex itinere.vt ꝺicit Jo.4.cuz fatigatio nō accidat nisi ex ꝺebilitate virtutis mouentis.

¶Utr assumpserit formā totius ex ꝯpōne ptiū resultātē.

Ulterius videtur ꝙ nō assumpserit formā totius ex cōpositione partiū resultantē.forma enim totius est illa in qua sicut in nā cōi particularia ꝓueniunt. Sz Dama.ꝺicit:ꝛ habetur in littera:ꝙ in ꝺño nostro iesu xpo nō est cōem spēm accipere:ergo in eo forma totius nō fuit. ¶P.vt ꝺicit Boe.spēs est totū esse inꝺiuiꝺuoz. sed nihil in chzisto fuit ex parte carnis.ꝛ anime qꝺ totum esse ipsius xpi ꝓcluꝺeret:qz habuit esse ꝺiuinū:nō per animaz neq; per corpus.q; cū forma totius sit spēs in potētia:videtur ꝙ in xpo forma totius nō fuerit. ¶P.in littera ꝺicit ꝙ nomine humane nature corpus ꝛ aīa intelligitur:cum ꝺicitur chzistus humanā nām assumpſisse:sed cōstat ꝙ neq; corpus neq; aīa est forma totius ad minus ſz opinionē cōiorem:ergo in xpo forma totius nō fuit. ¶Sed cōtra. forma totius in rebus animatis resultat ex vnione vel cōiunctione anime ad corpus.sed in xpo aīa fuit coniuncta corpori:alꝰ corpus illuꝺ viuū nō fuiſz:ergo in xpo fuit forma totius. ¶P.homines conueniūt specie aꝺinuicem ſz conueniētiā in forma totius. sed xps fuit eiusꝺem speciei cum alys hominibꝰ:alꝰ pro hominibꝰ nō satisfeciſſet:ergo in chzisto fuit forma totius.

Respondeo ꝺōm ꝙ ſm philosophuz.viij. metha. ꝺiffinitio in hoc conuenit cum numero:ꝙ sicut in numeris cōtingit ꝙ semper subtracta vl̄ aꝺꝺita vnitate fit aliꝰ numerus:ita etiaz in ꝺiffinitiōibꝰ si aꝺꝺatur vl̄ subtrahatur aliqua ꝺifferētia: semp fit alia spēs. cum ergo oēs ꝺifferentie sumanꝫ ex essentialibus p̄ncipys:oportet ꝙ si homini subtrahatur aliquiꝺ ꝺe essentialibus eius nō remaneat eaꝺē spēs.cū ergo xps fuerit eiusꝺem speciei cū alys hominibꝰ:alꝰ.n.verus homo nō fuisset:sed equiuoce homo ꝺiceret:nec p omnibꝰ satisfaceret cōgrueter:opz ꝙ omnia essentialia homini in xpo fuerint ꝛ corpus ꝛ anima vegetabilis sensibilis ꝛ rationalis:ꝛ vlterius forma totius resultans ex cōiunctione corporis ꝛ aīe: que humanitas ꝺicitur:ꝛ qz ꝓprietates naturales ex p̄ncipys essentialibꝰ causanꝫ:opz ꝙ in ipso fuerint oēs naturales ꝓprietates speciez humanā ꝓsequētes. De alys aūt que per accidens humanā naturā cōsequunꝫ siue sint ꝺefectus siue perfectiones infra suo loco ꝺicetur.

Ad primaz ergo questionē sciēꝺum ꝙ circa ℔ fuerunt ꝺuo errozes. Unꝰ fuit manicheoruz ꝙ ꝺicebāt ꝙ xps verū corpus nō habuit: sed tm̄ fantasticū.ꝛ ratio huius positiōis ꝺicebāt fuisse:qz oīuz visibiliuz auctorē posuerūt ꝺiabolū.ꝛ ideo nihil huius ſm veritatē in xpo fuit:in quo p̄ncipes mūꝺi huius nihil habuit. Joā. xiiij.Patet aūt ꝙ positio ista est falsa.ꝛ quātū ad raꝺicez positionis:qz ꝺeū creatorē oīuz visibiliū ꝛ inuisibiliū ꝛ fides tenet ꝛ ratio ꝺemōstrat:cū a primo ente oporteat oīa entia esse:vt patet ex scōo metha.ꝛ etiaz in se positio falsa est:qz veritatē humanitatis tollit:vt ex ꝺictis pz.esset enī inuenire aliquā falsitatē vl̄ simulationē in eo q ꝺe se ꝺicit Ego suz via veritas ꝛ vita. Jo.xiiij.Aliꝰ errоz fuit martianoz q ꝺicebāt xp̄z corpꝰ ꝺe virgie nō assūpſisse: ſz ꝺe celo apportasse:qꝺ forte oꝛtū habuit ex opinioe platonicoz: q ꝺicebāt aīe corpꝰ terrestre oīno fugiēꝺū eē vt btitudinem ꝓsequaꝝ. Nō.n.credebant posse fieri vt aīa corpi terrestri vnita beata fieret:ponebāt tm̄ aīas corporibꝰ celestibꝰ vnitas:vt soli ꝛ stellis ꝛ lune beatas foze:vt August.recitat in lib.x.ꝺe ciui.ꝺei.ꝛ iō aīaz xpi q ſūme btā fuit nō terrestri: ſz celesti corpori vnitā putauerūt.Sz hec eē positio veritatē hūanitatis tollit:qz qlibz forma nālis ꝺeterminataz māz regrit,ꝛ iō aīa hūana nō ex qlibz mā quā p̄ficit hoiez

facit:ſz inq̄tū ē forma talis corpis:elemētati.ſ.ꝛ ꝺebita proportiōe ꝓplexiōati. vñ si xps corpꝰ terrestre nō habuit:verus hō nō fuit.bis aūt iꝺē ꝺefectꝰ ꝓtingit:q ꝛ antiqs phūs: vt in p̄mo ꝺe anima ꝺicit,ꝺe anima ꝺicentes nihil ꝺe corpoze ꝺixerūt:opinātes qualibet animam cuilibet corpori adaptari:qꝺ eē nō pōt:cū ꝓprie forme respōꝺeat ꝓpria materia:ꝛ vnicuiq; agēti ꝺeterminata iſtrumēta.ꝛ ideo si ꝺes catholica que xp̄m verū hoiem ꝓfiteꝝ eū būisse corpꝰ ex q̄tuoz eltis ꝓpositū sicut nos hēmus firmiter tenet.

Ad primuz ergo ꝺōm.ꝙ ꝓcupiſcētia carnis cōtra spm̄ nō causaꝝ ex ipsa carnis natura:ſz ex vitiosa corruptiōe eius que ex peccato p̄mi parētis puenit:sine qua filiꝰ ꝺei verā carnis nām assumpſit. ¶Ad 2m ꝺōm.ꝙ similitudo attēꝺit ſm formā.Corporis aūt humani forma est aīa ratōalis: in qua imago ꝺei cōsistit.ꝛ iō in corpoze humano nō tm̄ est similitudo vestigy:sed etiaz similitudo imaginis inquātū animā �herꝺ.Nō.n.corpus humanū �herꝺ esse qꝺā ꝺistinctū ab esse qꝺ ꝺat sibi anima q̄si ab alia forma:per quā sit in eo similitudo vestigy tm̄:sicut est in corporibꝰ inanimatis:qz sic anima esset ens in subiecto ſz q̄ subiectū nominat ens subsistēs in actu:qꝺ ad rationē accꝺitis pertinet:vt in scꝺo ꝺe anima.ꝺicit cōmen. ¶Ad 3m ꝺōm.ꝙ ꝺiuctio anime ad ꝺeū per fruitioēz cōsistit in operatiōe intellectꝰ ꝛ volūtatis: in qua corpus nullo modo cōicat:qz exerceꝝ talis opatio sine orgāno corporali:vt ꝓbaꝝ in.3.ꝺe anima.ꝛ ideo p fruitioēz nullo modo corpꝰ ꝺeo vniri pōt:sed ꝺiuctio vnioīs est ad esse in persona vna.corpꝰ aūt ꝛ anima in vno esse cōicant:qz anima est qꝺ quiꝺ erat esse huiusmoꝺi corpori.vt in.z.ꝺe anima ꝺr. ꝛ ideo per modū vnioīs in persona vna corpus ꝺeo cōiungi potest. ¶Quartum ꝛ quintū cōcedimus.

Ad secundaz qōnem est sciēꝺū ꝙ circa hoc etiaz fuerūt ꝺuo errozes. Unꝰ fuit Arry ꝛ Eunomy:qui ꝺicebāt filiū ꝺei carnē sine anima assumpſisse:qz opinabātur ꝺiuinitatē sine anima corpus eius vnificare. Alius fuit errоr Apollinaris qui ꝺicebat in chzisto corpꝰ animatū fuisse cū anima carēte sensu ꝛ intellectu. vterq; aūt errоr ꝛ veritati humāitatis ꝺerogat:ꝛ ꝺignitati corporis xp̄i. Nō.n.pōt esse vt materia in aliquo esse p̄ficiaꝝ nisi q aliquiꝺ qꝺ sit forma ei⁹.vñ cuz ꝺe⁹ nullo modo forma corporis esse possit:qz oporteret eū esse p̄rtē: ꝛ nō imaterialissimū:sequereꝝ ꝙ corpus chzisti si ꝺoino careret anima esset sicut corpꝰ nō viuū:ꝛ si careret anima sensibili ꝛ ratiōali esset sicut corpꝰ plāte.vñ esset multo minꝰ nobile q̄ corpꝰ nr̄m.Similr etiā cū ꝺe ratiōe hominis sit rationalez animā habere: si ea xps caruisſz: verus homo nō fuisset. Doc aūt videt eis cōtigisse ex hoc ꝙ credebāt animā corpori nō vniri sicut formā:sed magis sicut inꝺumēto.vt Plato ꝺicit ſm ꝙ Grego. nic.narrat.per quē moꝺū si ꝺeus corpori vniret:homo nō ꝺiceret:precipue si ponatur:vt quiꝺā posuerūt:animā ꝺe substātia ꝺei esse:que oīa manifestā falsitatē �herꝺinent. Et ideo boz ꝛ alioz predictorum errоz excluꝺit in libro ꝺe ecclesiasticis ꝺogmatibus sic. Natus est ꝺei filius ex hoie:nō per hominez iꝺest viri coitum.sicut Ebeon ꝺicit:sed carnē ꝺe virgine trahēs: nō ꝺe celo afferēs.sicut Martianꝰ affirmat: neq; in fantasia sine carne:vt Ualentinus ꝺicebat:sed verum corpus non tm̄ carnē ex carne.vt Martianꝰ ꝺicit:ſz verus ꝺeus ꝛ verus homo: in ꝺeitate verbū p̄ris ꝛ ꝺe⁹:in homine anima ꝛ caro:nō sine sensu ꝛ ratione.vt Apollinaris posuit: neq; caro sine anima. vt Eunomius ꝺixit. Neq; sic natus ꝺe virgine:vt anteq̄ ꝺe virgine nasceretur ꝺeus nō fuerit: sicut Antemon ꝛ Marcellus ꝺixerunt.

Ad primū ergo circa hoc obiectū ꝺōm ꝙ cū ꝺicit. Uerbuz caro fcm̄ est:sumit pars ꝓ toto id est caro ꝓ toto homine.sicut anima ponit aliquāꝺo ꝓ toto homine.Heñ.4.6.Omnes anime que ingresse sunt in egyptuz ꝛc. Ideo aūt carnē que iferior pars est ꝺicere voluit.vt ostēꝺeret per locū a minori nihil in homis nā esse: quoꝺ filiꝰ ꝺei nō assumpserit. ¶Ad 2m ꝺōm.ꝙ ad hoc ꝙ corpꝰ viuificet requirit ꝙ sibi ꝺiūgat p̄ncipiū vite p moꝺū forme.vt ex eis efficiaꝝ vna natura cōis:ꝺiuinitas aūt forma corpis eē nō pōt.nō.n. ex ꝺeitate ꝛ corpoze vna cōmūis natura resultat.ꝛ ideo ad hoc vt corpꝰ xp̄i vnuz esse possit:regrit aīa que sit eius forma. ¶Ad 3m ꝺōm.ꝙ sicut in.2.ꝺe anima ꝺicit. Illuꝺ quo aliqꝺ operaꝝ p̄mo est forma rei. vñ cū itellectus ꝺiuinus nō possit esse forma in humāitate chzisti:opz ꝙ illuꝺ quo hō sentit ꝛ itelligit sit anima sensitiua ꝛ intellectiua. ¶Alia ꝺuo ꝓcedimus.

Ad tertiam qōnem sciēꝺū est ꝙ quiꝺā posuerūt ꝺeū assumpſisse aīaz ꝛ corpus: nō ita ꝙ ex eoz ꝺiunctiōe aliqua humāitas resultaret.ꝛ hec opinio silr veritatē humāitatis tollit:ꝛ ꝺignitatē corpis xp̄i. nō.n.xps verus homo esse potuit:nec corpꝰ ei⁹ vere viuū: nisi anima corpori vnita fuisset vt forma ei⁹: ita ꝙ ex eis vnū quiꝺ efficereꝝ:ſz ꝺe hac opione infra ꝺicet. ꝺist.3. vñ ꝺōm ꝙ sicut in xpo vez corpꝰ ꝛ vera aīa fuit:ita ꝛ vera humāitas.i.nā humana ex ꝺiuctiōe vtriusq; resultās.

Ad primum circa hoc obiectū ꝺōm.ꝙ Dama.ꝺicere intendit ꝙ nō est facta vnio in vna natura.vt Euticiani posuerūt.ꝛ ideo vult ꝙ ex cōiunctiōe ꝺiuinitatis ad humāitatē nō resultet aliqua natura cōis tertia:qz illa nec eēt ꝺiuinitas nec humāitas:sicut humāitas nec est anima:neq; corpꝰ.vñ xps neq; eēt ꝺeꝰ neq; homo:sed tm̄ xps.nō aūt intēꝺit ꝙ ex ꝺiuctiōe anime ad corpꝰ nō resultet forma totiꝰ:per quā in specie cū alys hominibꝰ cōicet. ¶Ad 2m ꝺōz.ꝙ verbū Boety veritatē �herꝺ in quolibz inꝺiuiꝺuo: qꝺ subsistit in vna natura tm̄:qz spes comprehēꝺit oīa eēntialia p̄ncipia subsistētis inꝺiuiꝺui in natura speciei.ꝛ sic etiā hūanitas ꝓprehēꝺit omnia eēntialia xp̄i ſm ꝙ in hūanitate subsistit: sed illa persona hoc singulariter �herꝺ.vt in ꝺuabꝰ naturis subsistat.ꝛ iō spēs humana nō colligit omnia que illi psone eēntialiter cōueniūt. ¶Ad 3m ꝺōm.ꝙ cū ꝺr nomine hūanitatis corpus ꝛ anima intelligi: itelligēꝺū est māliter: sicut nomine totiꝰ intelliguntꝫ ptes:nō ꝙ totū pp̄: loquēꝺo fit sue ptes:ſz aliquiꝺ ex partibꝰ cōstitutū. ¶Alia ꝺuo ꝓcedimus.

¶Questio. II.

Deinde querit ꝺe ozꝺine assumptōis.Et circa hoc querunꝫ tria. Primo vtrū vnā partez humane nature assumpserit mediante alia.Secūꝺo vtrū humanam naturam assumpſit mediante aliquo alio.Tertio vtrū oēs partes hūane nature simul tpe assumpserit.

¶Utrum assumpserit carnē mediante anima.

Ad primus sic ꝓcedit.vñ ꝙ carnez nō assumpserit mediāte aīa. remoto.n.medio quo aliq̄ ꝺiunguntꝫ:extrema separātur. sicut pz in tabulis que per clauū cōiunguntꝫ:ſz in morte xp̄i sepata est anima a carne:nec tm̄ separata est ꝺeitas a carne. q̄ anima non est meꝺiū quo ꝺeitas vnit carni. ¶P.vnū extremoz que ꝺiunguntꝫ per meꝺiū:magis ꝺiūgunt medio q̄ alteri extremo: ſz caro nō magis ꝺiūgit anime q̄ ꝺeitati.est.n.caro ab anima sepata in morte:nō tm̄ a ꝺeitate.q; ꝺiuinitas nō est vnita carni mediante anima. ¶P.ꝺe⁹ in qlibet creatura est imediate per eēntiā p̄ntiaz ꝛ potētiā. Silr etiā anime sancte ꝺiūgit imediate per gr̄am.cū q; maioz sit ꝺiuctio vnionis q̄ aliq̄ ꝓꝺictarū:videt ꝙ qcquiꝺ assumit ad vnitatez psone imediate ꝺiuinitati ꝺiungaꝝ. ¶Sed ꝺ.August.ad

Uolusianū dicit. Filiꝰ dei assumpsit animaz rōnalē: ꝛ per eam sibi corpus aptauit: ꝛ ita videt ꝙ mediāte anima filius dei carnem assumpserit. ℂ P. multū distātia nō cōiūgunt nisi per mediū: qđ minus distat ab extremis q̄z extrema adinuicem: sed corpus plus distat a deitate q̄z anima. ergo corpus unit deitati mediāte anima.

ℂ Utr̄ animam assumpserit mediante spiritu.

Ulterius videt ꝙ nō assumpserit animā mediante spū: impossibile. n. est vt p idē mediū vniatur aliqd superiori ꝛ inferiori: qz illud quo unit inferiori est infra ipsuz. illud aūt quo unit superiori est supra ipsuz: sed anima mediāte spiritu unit corpori qđ est infra ipsum. vt gdā dicūt. ergo nō unit deo qui est supra eā mediāte spiritu. ℂ P. mediū opz differre ab extremis: sed mēs que spiritus dr̄ ab Augu. iz. sup Geñ. nō est extra eēntiaz anime: imo est id qđ in anima nostra est sublimius: in qua imago dei iuenit. vt idē Aug. i 4. de trini. dicit. g̃ nō assumpsit animaz mediāte spiritu. ℂ P. spūs hūanus differt in hoc ab āgelico: ꝙ est anime vnitus ꝛ carni: qđ angelo nō cōuenit: sed spūs angelicus nō est assumptibilis. vt supra dcm̄ est. ergo ꝙ spūs hūanꝰ sit assumptibilis: est ex ratione anime: vel ex ratiōe carnis. g̃ magis assumpsit spm̄ mediante carne vel anima q̄z ecōuerso. ℂ Sed ꝛ. Ea que sunt distātia per aliquid vtriq; primū ꝯiungunt: sed spūs primus est deo per silitudinē imaginis: qz ꝛ ipse deꝰ spūs est. vt dr̄ Jo. 4.ᵒ Simil̄r ēt cū anima ꝯuenit in hoc ꝙ pars q̄daz anime est. g̃ deꝰ animā mediāte spiritu assumpsit. ℂ P. sicut anima corpori: ita alys partibus anime spūs superioz est: sed deus assumpsit corpus mediāte anima. ergo eadez ratiōe assumpsit animam mediāte spiritu.

ℂ Utr̄ assumpserit totū mediātibus partibus.

Ulterius videt ꝙ nō assumpserit totū mediātibus partibꝰ. illud. n. qđ ꝯuenit toti ratione partiū: nō solū ꝯuenit toti: sed etiā partibus: ſz deitas nō p̄dicat̄ de partibus hūane nature: nō. n. dicimus ꝙ anima sit deus: vel ꝙ corpus sit deus: p̄dicat̄ aūt de toto cū dicimꝰ deū hominē esse. g̃ cū per assumptionē hūane nature predicet̄ deꝰ de homine: ꝛ ecōuerso: videt ꝙ partes nō assumpserit nisi mediāte toto. ℂ P. creature cui est vnita diuinitas debet̄ honor latrie: vt infra dicet̄. dist. 9. sed aliquibꝰ partibꝰ corpis r̄pi: si essent separate: nō deberet̄ honor latrie. g̃ partibꝰ separatis a toto nō est vnita diuinitas. g̃ nō est vnita partibꝰ nisi mediāte toto. ℂ Sz ꝛ. In morte r̄pi diuinitas partibꝰ hominis. s. corpori ꝛ anime vnita mānsit: sed tūc ex partibꝰ: cū ꝯiuncte nō eēnt: totū nō ꝯstabat. ergo nō assumpsit partes mediāte toto. ℂ P. q̄cquid ꝯuenit parti ꝛ toti per ꝓus conuenit parti q̄z toti: sed dicimus humanā nām assumptā esse. ꝛ similiter partes eiꝰ. s. animā ꝛ carnē. ergo per ꝓus assumpsit ꝓtes q̄z totū: ꝛ ita nō partes mediāte toto assumpsit.

Rēspōdeo dōm ꝙ est duplex mediū. s. ꝯgruētie et necessitatis. Mediū ꝯgruētie est qđ facit ad decentē ꝯiunctionē extremoz: que tñ nihilominꝰ sine illo esse posset: sicut pulchritudo facit ad decentē ꝯiunctionē matrimony: qua tñ amissa matrimoniuz nō soluit̄. Mediuz aūt necessitatis est sine quo ꝯiunctio extremoz esse nō p̄t. sicut lumē ꝯiūgit aeri mediāte diaphano. hoc tñ ꝯtingit dupl̄r: qz vel est causa ꝯiunctiōis: vel est ad coniunctionē ꝯsequēs. Coniunctiōis causa est mediū: sicut aq̄ ꝛ aer in visu: qz per aerē reddit̄ species visibilis ipsi visui. Consequens aūt ꝯiunctionē est qđ ex ꝯiunctoz dispositiōe causat̄. sicut aer vel aq̄ est mediuz in tactu: ꝓpter hoc opz extremitates corpoz se tangentiū humidas esse: ꝛ ita opz humiditatē aliquā intermediā esse. Mediū aūt qđ est cā ꝯiunctiōis est duplex: qz vel ꝯiungit effectiue. sicut homo recōciliās inimicos dr̄ medius inter eos: vel ꝯiūgit formaliter. sicut amor ꝯiūgit amicos vt mediū qđaz inter eos: sed vtrūq; horꝝ adhuc dupl̄r cōtingit: qz mediū necessitatis vel causa ꝯiunctōis est in actu: vt pz in vinculo quo aliqua colligātur: vel est causa ꝯiūgibilitatis. sicut siccitas in lignis causat cōiungibilitatem ad ignem.

His igitur visis ad p̄mā q̄nem dōm. ꝙ anima est quodāmodo mediū quo corpꝰ diuinitati vnit̄. Sz sciēduz ꝙ si anima cōpareꝛ ad vnionē in actu: est mediū congruētie tm̄. nō. n. decet vt diuinitas corpori vniat̄ nisi habeat animā. Tum qz est deo ꝓpinquioz. Tū qz pluribꝰ modis est deo vnibilis q̄z corpꝰ: qz etiā per gr̄az ꝛ gloriā. Tū etiā qz corpori unit̄ ꝓpter reparatōez anime. si vo cōpareꝛ ad vnibilitatē: sic est mediuz necessitatis. sicut causans formal̄r vnibilitatē in corpore. nō. n. corpꝰ est vnibile seruato ordine ad finez vniōis: fm ꝙ creatura rōnalis pre alys assumptibilis dcā est: nisi p ꝑticepa est imagis dī mediāte aīa. vñ corpa inanimata vnibilia nō sūt.

Ad primū ergo dōz. ꝙ si tollat̄ mediū: qđ est causa cōiunctiōis in actu: necesse est vnita dissolui. sicut subtracto amore: hominū corda ulterius vnuz nō erūt. semper. n. ablata causa auferet̄ effectus: subtracto tm̄ medio ꝯgruētie: qđ ad decētiā vnionis faciebat: nō est necessariū vnita dissolui. sil̄r aūt nō est neciuz: vt si tollat̄ medium: qđ est causa ꝯiūgibilitatis: ꝙ vnio dissoluat̄. p̄t eniz esse vt causet ꝯiungibilitatē etiam postq̄ abscesserit: dūmodo remāeat ordo ꝛ possibilitas ad ipsuz: qz forte cōiunctio actualis medy nō est causa ꝯiungibilitatis ad extremū: sed potius ꝯiungibilitas medy: sicut actualis cōsideratio p̄ncipioz est mediū quo habitus cōclusionū acgritur: nō tm̄ trāseūte actuali cōsideratiōe p̄ncipioz transit habitus cōclusionis: eo ꝙ adhuc manet habilitas ad cōsideranduz p̄incipia. vñ cū anima sit mediuz cōgruentie: ꝛ causans vnibilitatez in corpore: nō oportet ꝙ absc̄edente anima coniunctio diuinitatis ad carnem dirimatur: quia adhuc remanet in corpore habilitas ꝛ ordo ad animā: ratiōe cuius remanet in carne cōuenientia vnionis: ꝛ vnibilitas ad diuinitatē. ℂ Ad 2ᵐ dōm. ꝙ aliqua duo possunt esse magis cōiuncta q̄z alia dupliciter. Uel qz pluribꝰ modis coniunguntur: ꝛ sic anima magis vnit̄ carni q̄z deitas: quia anima est forma eius: ꝛ hoc modo est mediū formaliter vnibilitatē in ipso causans. Uel qz fortiozi vinculo cōiungūtur: ꝛ sic deitas magis vnit̄ carni q̄z anima: que vnit̄ ei naturali vnione: ꝓpter quod separabilis est. diuinitas aūt vnit̄ carni per gratiā increatā: que imutabilis est. ꝛ iō illa vnio nūq̄z separatur. ℂ Ad 3ᵐ dōm. ꝙ creatura ex seipsa receptibilis est diuini influxꝰ in ipsam. ꝛ ideo nō indiget medio qō faciat eam possibilē ad hoc ꝙ deus in ea sit per essentiā p̄sentiā ꝛ potentiā: neq; etiā indiget medio cōgruentie: quia decentissimuz est vt creatura a creatore nō deseraꝛ. sil̄r etiā anima fm sui naturā capax est dei: corpus aūt nō est assumptibile per naturā corporis: ſz inquātuz est perfectū anima ratiōali. ꝛ ideo nō est simile.

Ad secundā questionē dōz. ꝙ fm Augustinū. iz. super Geñ. spiritus multipliciter dicitur. Uno modo ipsuz corpus subtile. vt aer. Alio modo corpꝰ anime omnino subiectū. sicut corpora sanctorum in resurrectiōe. p̄ma Corinth. 15. Tertio modo quelibet anima bruto. Eccl̄s. 3. Quis nouit si spiritus iumentoz ꝛc. Quarto virtus imaginaria. prima Corinth. 14ᵒ. Psallam

spiritu psallaz ꝛ mēte. Quinto ipsa mens hois vel angeli. Ephes. 4. Renouamini spiritu mētis vestre. Sexto ipsa diuina substātia. Jo. 4. Spiritus est deus. Nūc aūt loquimur de spiritu fm ꝙ p mēte ponit̄. Unde dōm ꝙ diuinitas mediāte spiritu animā assumpsit. sicut anima mediante corpore. sicut. n. corpꝰ nō est assumptibile nisi per hoc ꝙ hz animā: ita anima nō est assumptibilis nisi p hoc ꝙ mēs in ea est: per quam imaginem dei habet.

Ad primū ergo circa hoc obiectū dōm. ꝙ ratio illa p̄cedit ex equiuocatōe spiritus. vt ex dictis pz. ℂ Ad 2ᵐ dōm. ꝙ quāuis spiritus. i. mens nō differat ab anima per essentiā nisi mens dicatur potētia anime: que quodāmodo ab anima per essentiaz differt. sicut ꝑtas a subiecto: tñ anima nō ex hoc ꝙ est anima assumptibilis est modo predicto: sed ex hoc ꝙ mentē hz. ꝛ ideo mēs est mediū in anima assumptibilitatē causans. ℂ Ad 3ᵐ dōm. ꝙ quāuis forma materialis nō possit esse sine materia: tamē materia nō dat esse forme: sed ecōuerso. ita ēt quāuis spūs carni non vnitus assumptibilis nō sit: magis tamē spiritus causat assumptibilitatez in corpore q̄z econuerso. ℂ Alia duo concedimus.

Ad tertiaz questionem dōm. ꝙ partes oziginaliter sunt ꝑtes toto q̄si cōstituētes ipsuz. totum aūt cōpletiue est ꝓus partibus: qz ratio nature cōplete inuenit̄ prius in ipso toto: ꝛ ad partes eius peruenit mediāte toto inquātū eius partes sunt. vnde etiaz sunt in genere per reductionē. ℂ Et iō dōm est ꝙ quodāmodo mediātibꝰ partibꝰ assumpsit totū inquātū. s. partes oziginal̄r humanā naturā ꝯstituebāt: cui per se assumptio debebat: quodāmodo aūt partes mediāte toto: inquantū ratio humane nature que per se assumptibilis est per prius inuenitur in toto: ꝛ per hoc in partibus.

Ad primuz ergo dōm ꝙ q̄uis de partibꝰ humane nature deꝰ nō p̄dicet̄: tñ partes illecānt oziginal̄r assumptibilitatē in toto: sicut homo dr̄ animal: nō aūt corpꝰ vel anima dr̄ animal: q̄uis ex corpore ꝛ anima causet̄ in homie ꝙ animal sit. ℂ Ad 2ᵐ dōm. ꝙ est duplex singularitas. s. singularitas nāe: vt hec būanitas: ꝛ singularitas subsistētis in natura: vt hic homo. nō aūt est facta vnio in singularitate nāe: qz nature inalterabiliter vnite sunt: ſz est facta vnio in singularitate p̄sone subsistētis in natura: qz idē r̄p̄s in vtraq; natura subsistit. singularitas aūt partiū inquātū partes sunt ad naturā pertinet. ꝛ iō nō est eadē singularitas partiū hominis ꝛ dei: ſz est eadem p̄sona hominis ꝛ dei: nec tñ sequit̄ ꝙ partes non causent assumptibilitatē in toto. ℂ Ad 3ᵐ dōm. ꝙ in omnibꝰ partibꝰ que sunt de veritate hūane nature etiā separatis manet ordo ad totā nām. ꝛ iō remanet in eis assumptibilitas: ꝛ per ꝯns vnio. sicut in corpore r̄pi remansit anima separata. vñ ꝛ eis latria debereꝛ. si aūt separarētur aliq̄ partes que nō eēnt de veritate hūane nature: nō remaneret in eis ordo ad nām humanā: cui p̄ncipal̄r assumptio debetur. ꝛ iō nō remaneret vnio nec debituz latrie. ℂ Ad 4ᵐ dōm. ꝙ sicut corpꝰ remanet vnitū post animam q̄uis mediāte anima vniaꝛ. ꝓpter hoc ꝙ remanet in corpore ordo ad animā. ita etiā remāet ordo in partibꝰ ad totū: ꝛ ꝓpter hoc dissoluto toto adhuc remanēt partes vnite. ℂ Ad 5ᵐ dōm. ꝙ q̄uis partes sint ꝑtes toto: ꝛ causent totuz: tñ aliquid est qđ nō ꝯuenit partibꝰ nisi in ordine ad totuz. sicut ꝙ ordinentᵉ in p̄dicamēto. vñ ratio ex falsis ꝓcedit.

ℂ Utr̄ nā humana sit assumpta mediāte gr̄a.

Ad secunduz sic ꝓcedit̄. videt ꝙ natura būana assumpta sit mediāte gr̄a. Sicut. n. dicit Augusti. in. 14. de trinit. in rebus per tps exortis summa gra-

diuina persona. vt sciētie ⁊ virtutes ⁊ huiusmōi. vnde ista possunt quodāmodo dici medium cōgruentie.

Ad primaz ergo q̄stionē dōm. q̄ sicut in. z. senten. z6. dist. Magister dicit: gr̄a dupliciter dicit̄. Uno modo ipse deus gratis dans vel gratuita volūtas eius. alio modo donū aliq̄ gratis datū. ꝓmo ergo modo accipiēdo gr̄am: gratia est mediū vniōis quasi vnionē efficaciter causans: q̄ gratuita sua voluntate sine meritis p̄cedētib⁹ carnē assumpsit. Secūdo modo accipiēdo gratiā nō cadit ibi aliq̄ mediū habituale donū. sicut vnionē vel vnibilitatē formal⁹ causans: sed solū est sicut mediuz ꝓgruitatis: sicut etiā scientia ⁊ pfectio corpis ⁊ bō: que decuit nature assumpte nō deesse. Nisi forte gratia ipa vnio dicatur que est quoddam donū gratie gratis datum: que quomodo sit medium post dicetur.

Ad primum ergo dōz. q̄ sicut ipemet se exponit. Assumptio illa ad maximā gratiam pertinet: q̄ tam maximuz donū collatū est homini. vt eēt filius dei nullis p̄cedētibus meritis. Uñ gratia diuina ibi signat volūtatē diuinaz: vnitōez gratis faciētē ⁊ nō habitum aliquē quo interueniēte vnio cōpleta sit. ¶ Ad z^m dōm. q̄ fruitio operatiōez quādam dicit. vñ per fruitiōez anima vnit̄ deo. sicut operans operatiōis obiecto. hoc aūt ad rationē perfecte operatiōis pertinet. vt a potentia mediāte habitu eliciat̄. ⁊ ideo opz q̄ vnio fruitōis mediante habitu gratuito fiat. vnio aūt in persona est ad vnū eē ꝑsonale: habitus aūt nō potest esse principiū persone subsistētis: sed est adesse cōsequēs. ⁊ ideo gratia nō est medium in vniōe personali: sicut vnionez formaliter causans. ¶ Ad tertiū dōz. q̄ q̄uis assumi in vnitatē diuine persone sit supra facultatē humane nature: nō tamē exigit̄ aliquid formaliter humanā nām eleuās ad talem assumptiōez. tum q⁹ quocūq; addito talis natura a persona diuina in infinitum distaret. tū q⁹ cū assumi ꝑ se nature ꝓueniat: oīa autē accūtia ꝓter rōnē nāe sunt: ⁊ iō nō poterit humana nā ſm id quod assumptibilis est eleuari per aliquod accidēs additum ad hoc. vt assumptibilioz fiat: sed ad hoc q̄ assumatur: exigitur benignitas diuina humanam naturā ad tantam dignitatem gratis eleuans.

Ad secundaz qōnem dōm. q̄ spiritussc̄us nō pōt dici in illa vniōe mediū: nisi sicut vnionē effectiue cāns: que q̄uis effectus totius trinitatis sit: tū spūiscō appropriat̄: vt infra dicet. dist. 4.

Ad primū ergo dōm. q̄ etiā verbū creatuz voci nō vnit̄ mediāte spiritu: nisi sicut ꝑ mediuz effectiuū vniōis: q⁹ sicut dicit pl⁹us in scdo de anima. percussio respirati aeris ad arteriā est causa vocis: ⁊ per hunc etiam modum spiritui sancto appropriat̄ efficiētia carnis: cui verbū increatū vnit̄. ¶ Ad z^m dōm. q̄ ea que per voluntatē fiūt: etiā mediāte amore fiunt. sicut efficiente causa: ⁊ sic etiā est in predicta vniōe. ¶ Ad 3^m dōz. q̄ spiritus sanctus etiā dicit̄ propinquior nobis inquātum per ipsuz omnia dona nobis donantur. vt in ꝓmo libro. distin. 18. dictum est: ⁊ sic in idem redit cum predictis.

Ad tertiam qōnem dōm est q̄ inter humanaz naturā ⁊ diuinā necesse est cadere vnionem mediā: nō sicut causam: sed sicut effectuz ꝯiunctiōez naturarū ꝯsequētem. Est. n. natura relatiōis. vt in alys rerum generibus causam habeat: q⁹ minimū habet de natura entis. vt Cōmētator in. xi^o metaphysi. dicit. vñ q̄uis relatio per se nō terminet motuz: q⁹ in ad aliquid nō est motus. vt probat̄ in. 5° physico. ⁊ tamē ex hoc q̄ motus per se terminatur ad aliquod ens: de necessitate cōsequitur relatio aliqua. sicut ex hoc q̄ motus alteratiōis terminat̄ ad albedinem cōsequitur relatio similitudinis ad omnia alba. similiter etiam ex hoc q̄ motus generatiōis terminatur ad formam cōsequitur hec relatio ſm quam materia sub forma esse dicit̄: ita etiam ex hoc q̄ motus assumptionis humane nature terminat̄ ad personā: ꝯsequit̄ hec relatio que dicit̄ vnio. vñ vnio est mediū nō sicut assumptionez cāns: sz ꝓti⁹ sicut eam ꝯsis. sicut etiā dcm̄ est supra. q̄ aq̄ est mediū in tactu ex hoc q̄ tangētia būecta sunt.

Ad primum ergo dōm. q̄ nihil ꝓhibet accidens esse mediū in ꝯiunctiōe substātiali. sicut ꝯiunctionem sequēs: impossibile est tamen. vt sit medium cōiunctionē causans. ¶ Ad z^m dōm. q̄ vnio relatio quedā tempozalis est: que quidē realiter est in ipa natura assumpta: sed est in persona assumēte ſm rationem tantū: sicut ⁊ de alys relationibus ex tēpore de deo dictis. vt dominus ⁊ huiusmodi. vt in ꝓmo libro. dist. 30. dcm̄ est. Et tamē sicut dominus realiter dicit̄ deus: nō ꝓpter relatōez dominy realiter in ipso existētem: sed ꝓpter potestatē coercēdi creaturā: ex qua talis relatio causat̄: ita etiā dicitur realiter vnitus: q⁹ in eo realr est ꝑsonalitas ad quaz vnio terminat̄. ¶ Ad 3^m dōm. q̄ vnio illa p̄cessit in operibus sex dierū: nō in ratiōe seminali: sz in potētia obediētie tm̄: sicut in costa ade fuit. vt ex ea eua formari posset.

¶ Utrum caro p̄us fuerit cōcepta q̄ assumpta.

A tertium sic procedit̄. videt̄ q̄ caro p̄us fuerit cōcepta q̄ assumeretur. q⁹. n. nō est nō potest assumi: sed caro per cōceptionem efficit̄ ens. caro ergo p̄us fuit ꝯcepta q̄ assumeret̄. ¶ P̄. motus semp precedit tpe terminū mot⁹: sed ꝯceptio carnis terminata est ad vnionē. sicut mot⁹ ad terminū. q̄ ꝯceptio vnionē p̄cessit.

¶ Sed cōtra. sola vniōe cōmunicatio ꝓprietatū efficit̄: vt q⁹ de homine dicit̄ de filio dei dicatur: sed cōcipi propie carnis est. si ergo conceptio carnis vnionem precederet: filius dei de virgine conceptus nō esset: quod est cōtra symbolum. ergo cōceptio carnis vnionem nō precessit.

¶ Utruz caro p̄us fuerit assumpta q̄ animata.

Alterius videt̄ q̄ caro p̄ius fuerit assumpta q̄ animata: q⁹. n. est p̄mū in resolutione est vltimuz in compositiōe: sed anima separata est a carne adhuc manēte vniōe carnis ad diuinitatē. q̄ caro p̄ius est assumpta a diuinitate q̄ animaret̄. ¶ P̄. anima cū sit forma regrit ꝓpriā mām. ſ. corp⁹ organicū in quo sit: hoc aūt fit per ꝯceptionē carnis. q̄ ꝯceptio precedit animationē: sed cōceptio carnis fil̄ est cū ipsi⁹ assumptiōe. vt ꝓbatū est. ergo caro p̄ius fuit assumpta q̄ animata anima rationali.

¶ Sed ꝯtra. caro vnit̄ diuinitati mediāte anima. vt supra habitū est: sz extremū nō p̄us extremo ꝯiūgitur q̄ medio. ergo caro nō p̄ius est diuinitati vnita q̄ animata.

¶ Utr anima sit p̄us assumpta q̄ corpori vnita.

Alterius videtur q⁹ anima sit p̄us assumpta q̄ corpori coniuncta: extremū enim p̄ius coniungitur medio q̄ alteri extremorum: sed diuinitas vnitur carni mediante anima. ergo p̄ius vnitur anime q̄ carni: sed simul diuinitas ⁊ anima carni vniuntur. ergo diuinitas p̄ius vnitur anime q̄ carni. ¶ P̄reterea. persona Christi ex tribus substātijs componi dicitur: scilicet ex diuinitate anima ⁊ carne: quoruz supremum est deitas: ⁊ infimum est caro: anima autem est medium: sed p̄ius diuinitas fuit q̄ anime ⁊ carni vniretur. ergo si medium cum extremis communicat. videtur q⁹ anima sit posterioz deitate et p̄rioz carne: sed simul anima creata est ⁊ assumpta. ergo anima p̄ius est assumpta q̄ carni vniatur.

¶ Sed ꝯtra. anima nō est p̄us assumpta q̄ creata: nec creata q̄ corpori infusa: q⁹ creādo corpori infundit̄: ⁊ infundēdo creat̄. ergo anima nō est p̄us assumpta q̄ carni vnita.

Respondeo dōm q⁹ nulla nā hz esse nisi in supposito suo. nō. n. humanitas pōt esse nisi in hoie. vñ q⁹d est in genere subē ꝑ se exīs: rōnē hypostasis habz vel suppositi: ⁊ quia vnio diuinitatis ⁊ humanitatis fit in hypostasi: vt dicit Damascē. iō non pōt esse: vt q̄ assūptū est p̄ius fuerit q̄ assumeret̄: nisi forte ponerēt̄ q⁹ assūptio rōnē hypostasis rei assūpte tolleret: q̄ est inconueniēs. hoc. n. sine corruptiōe assumpti accidere nō possz. ⁊ iō nullū hoz triū est possibile. ſ. nec vt caro cōcepta p̄i⁹ fuerit: ⁊ postmodū assūpta: nec vt aia p̄i⁹ creata ⁊ postmodū assūpta: neq; vt bō p̄ius ex suis partib⁹ cōstitutus sit: ⁊ postmodū assumptus: sicut aūt ex dictis patet corp⁹ assūptibilitatē hz ab aia: fil̄r etiā partes essentiales assūptibilitatē hñt ex rōne nāe cui⁹ sunt partes. vñ ēt vtrūq; hoz est impossibile: vt. ſ. aia p̄ius sit creata ⁊ assūpta: ⁊ postmodū corpori ꝯiuncta: ⁊ etiaz q⁹ caro p̄ius sit concepta ⁊ assumpta: ⁊ postmodum anime vnita: sed hec quattuor necesse est simul fuisse. ſ. conceptionem carnis: creationez anime: coniunctionem vtriusq; ⁊ vnionem ad deitatem.

Unde patet resp̄sio ad primaz q̄nem. nō. n. fuit possibile q⁹ caro p̄ius fuerit ꝯcepta ⁊ postmodū assumpta: q⁹ si ante assūptionē ꝯcepta fuisset. ꝓpriā hypostasiz habuisset: ⁊ tūc post assūptionē vel mansisset illa hypostasis: ⁊ sic nō potuisz fieri vnio i hypostasi: vel nō mānsisset: ⁊ hoc sine corruptiōe carnis pri⁹ ꝯcepte accidere nō posset. rō. n. hypostasis nō ē accidētalis rei: vt re eadē numero manēte alia hypostasis esse possit.

Ad primū ergo dōm q⁹ q̄uis illud q̄ nō est nō possit assumi: tm̄ possibile est vt in eodē instāti in quo esse habet assumatur: vt sic esse rei assūpte nō precedat assumptionē tēpore: sed natura. ¶ Ad scōz dōm q⁹ q̄uis motus ſm p̄ncipiū sui vel medium nō possit esse simul cū eo ad q̄ mot⁹ terminat̄: tamen vltimuz motus potest esse simul cū eo: sicut alteratio terminat̄ ad generationē: ita q⁹ in eodē instāti in quo alteratio terminat̄ forma subalis introducit̄: ita ēt in eodē instāti i q̄ ꝯceptio termiat̄ q̄n caro p̄. ꝯcepta ē tūc assumi pōt. Et q⁹ cōceptio in instāti facta est nō differebat in ea primū medium ⁊ terminus: ⁊ iō simpliciter loquēdo ꝯceptio fil̄ fuit cum assumptione.

Ad secundā qōnē pz etiā resp̄sio ex predictis. nō. eniz ē possibile vt caro p̄i⁹ assūpta sit ⁊ postmodū aiata pp duo: tū q⁹ assūptibilitatez hz ab aia: quā sibi aia cōferre nō potest anteq̄ ei vniat̄: tū etiam q⁹ partes assūptibilitatez habent a toto vt p̄ius dictum est.

Ad primuz ergo dicendum q⁹ corpus assumptibile est ſm q⁹ ordinem habet ad animā ⁊ ad totum: quem ordinem habere non potest nisi postq̄ anime vnitum est ⁊ actu pars humane nature effectum: ⁊ tamen separata anima ⁊ dissoluto toto adhuc remanet ille ordo in corpore ſm spez resurrectionis: sicut ⁊ habitus acqsitus vt virtus politica causatur per actualem operationez: ⁊ tm̄ trāseunte actuali operatione remanet habit⁹. vnde patet q⁹ corpus nō potest assumi anteq̄ anime vnitur: ⁊ tamē si anima separaret̄ post vnionē: remanebit caro nihilominus assumpta ⁊ diuinitati vnita. ¶ Ad secundum dicēduz q⁹ forma p̄supponit materiam ꝓpriaz ⁊ dispositam: nō ordine temporis: sed ordine nature: quia in eodem instanti in quo materie fit necessitas. idest in vltimo instanti dispositionis inducitur forma substātialis: et iō nō opz q⁹ p̄ius tpe caro sit concepta q̄ anime vniatur.

Ad tertiā qōnē patet resp̄sio ex predictis. nō. n. potuit aia p̄ius assumi q̄ carni vniretur cū assumptibilis sit per hoc q⁹ est pars humane nature.

Ad primū ergo dicēdū q⁹ extremū nō semper p̄ius ꝯiungitur medio q̄ alteri extremo: nisi. n. tpe aer patitur a colore ⁊ visus: sed tm̄ aer p̄i⁹ patit̄ ordine nāe: q⁹ passio aeris causat passionē visus: fil̄r etiā nō est necessariū q⁹ p̄ius tpe deitas ꝓius sit vnita anime q̄ carni. ¶ Ad scōm dōm q⁹ anima quāuis sit dignioz corpore: est tamen forma corporis: forme autem nō est vt tempore materiam precedat: sed dignitate tantuz: diuinitas autem nō vnitur humane nature vt forma. vnde non est similis ratio vtrobiq;. ¶ Expositio textus.

Quod autē humane nature.) Nō est intelligendum per humanitatem animam ⁊ corpus: quasi ꝓprie dici possit humanitas est anima ⁊ corpus: sz sicut in toto itelliguntur partes vt in domo paries ⁊ tectū: que tamē de toto nō predicant̄: vnde etiam in auctoritate beati Jero. subdit̄. (Humanitas que ex anima continetur ⁊ corpore.) non dicit que est anima et corpus. (Errāt ergo qui nomine humanitatis.) ꝑ hanc ꝓprietatē que ab eis humanitas dicit̄ pōt itelligi forma cōsequens partiū cōpositionē corporis ⁊ anime: in qua sicut in natura cōmuni oīa indiuidua cōmunicant. forte enim qui hoc posuerūt sapiebāt opinionē Platonis: qui posuit formas vniuersales in actu babere esse in natura ꝓter materiā. sic eniz ſm eum: vt pl⁹s in. p^o Metha. dicit. Forma hominis erat sine carnibus ⁊ ossibus. ⁊ sine alys partibus eius: ⁊ talē humanitatem sine corpore ⁊ anima isti assumptam ponebant. Et cōtra tales Damas. dicit in. 3°. lib. cap. xi. Neq; eam que nuda cōtēplatione cōsideratur naturaz assumpsit. nō eniz incarnatio esset: sed deceptio ⁊ fictio incarnationis. Uel tangit vt quidaz dicūt opinionez eozum qui dicebant xp̄m ſm q⁹ est homo nō esse quid sed qualiter se habēs: qō infra tangetur. di. 6. (Quod euidēter idē Joānes.) sciēdū q⁹ magister accipit verba Jo. Dama. sed nō sensum. Inducit enim Dama. hec verba ad cōfutādū errorem eozum qui dicebant in christo vnam tātuz naturam esse quasi confectā ex diuinitate ⁊ humanitate: sicut vna quedaz natura conficit̄ ex aia ⁊ corpore: aia q̄ signat̄ cū dicit̄ oēs boies esse eiusdem nature: non ita q⁹ in quolibet eoz aia ⁊ corpus sint vni⁹ nature adiuicez ꝓparata: sz q⁹ ex his duobus vna nā ꝑficit̄: in qua oēs ꝓueniūt: sed nō est ita in xp̄o q⁹ ex humanitate ⁊ diuinitate vna cōis natura resultet: que sit quasi cōis spēs de plurib⁹ ꝑdicata: que diuinitatē ⁊ humanitatem sil̄ habeāt. Magister aūt assumit hec verba ad impugnādū positionē eoz qui ꝓprietatē que humanitas dicit̄ assumptā dicebāt. Humanitas eniz si cōsideret̄ vt cōis: species est que in plurib⁹ inuenit̄: ſm quē modū omniū hominū dicitur vna natura. sic aūt cōis species humanitatis in xp̄o non est. nō. n. humanitas xp̄i est cōis in actu: sed est humanitas singularis. (Neq; eniz fact⁹.) Uñ q⁹ hec ꝓbatio nulla sit. multe eniz species sunt que nō nisi de vno individuo predicant̄: vt sol ⁊ luna Sed dicēdū ad hoc q⁹ ſm intentionē magistri facile ē respondere. Omnis. n. species que participat a multis individuis: predicat̄ de oib⁹ eis. vnde si spēs humana ꝓut est cōis: esset quid subsistēs ꝓter singularia: ipsa de oib⁹ ꝑdicaret̄. vñ si talē humanitatē xp̄s assumpsisz: bō q̄ est xp̄s de oib⁹ hoib⁹ ꝑdicaret̄. Scōm intētionē vo Dama. aliter est dōm: q⁹ oīs natura cōis inquantum huiusmodi in multis inueniri potest. Sed si aliq̄ spēs sit q̄ in vno tm̄ est individuo: hoc est ꝓpter aliquid aliud: quod non est de intellectu illius nāe. vñ possibile est intelligere plures soles: sz singulare habet icōmunicabilitatē per id qō est de ratiōe eius. ſ. p materiā que eēt pars diffinitionis ei⁹ si diffiniret̄ vt ex. 8° metha. patet. vnde nō est possibile intelligi hunc hominē de pluribus predicari. vnde patet q⁹ illud qō nec actu nec intellectu de plurib⁹ dici pōt est singulare. huius-

modi aũt ē xps: quare hoc nomẽ xps nõ significat vnã naturã cõez resultantẽ ex vniõe diuinitatis ⁊ humanitatis: sz vnã hypostasiz subsistentẽ in vtraq; nã. (Dia q̃ in nra nã.) Intelligendũ ē de his q̃ sunt de rõne humane nãe: sicut principia essentialia ipsius: vel ēt ea q̃ ex p̃cipys eẽntialib⁹ cõsequunt: vt nãles proprietates. vnde nõ est istãtia de imortalitate que gratis primo homini concessa est. (Et tamẽ predicãt illum visibilez.) Respõsio quare solnõ inficitur ex hoc q; radios⁹ suos per feces spargit hec est: q; nõ ꝯmunicat cũ alys corporib⁹ in mã vt simul agẽs patiatur: sicut ea que in materia cõmunicant dum agunt patiuntur: vt in primo de genera. dicitur. Anima autez communicat corpori in mã: nõ ex qua fit anima: sed in qua fit. ⁊ ideo ex coniunctione ad corpus inficitur. Diuinitas autem non communicat cum corpore: neq; in materia ex q̃: cum omnino sit immaterialis: neq; sicut materia in qua: cum nõ vniatur corpori sicut forma eius.

¶ De carne quã verbũ assumpsit: q̃lis ante fuerit: ⁊ qualis assumpta sit. ¶ Distin. III.

QVeritur etiã de carne verbi an prius q̃ ꝯciperet obligata fuerit peccato. Et an talis fuerit assumpta, a verbo. Sane dici põt ⁊ credi oportet iuxta scõz attestationis cõuenietiam ipsam prius peccato fuisse obnoxiam sicut reliqua virginis caro: sed spiritussancti operatione ita mundatam: vt ab omni peccati contagione imunis vniret verbo: pena tñ nõ necessitate: sz volũtate assumẽtis remanẽte. Mariã quoq; totã spũssanctus in eã preueniẽs a peccato prorsus purgauit: ⁊ a fomite peccati etiaz liberauit: vel fomitem ipsum penitus euacuãdo vt quibusdaz placet: vel sic debilitando ⁊ extenuando: vt ei postmodũ peccandi occasio nullaten⁹ extiterit. Potẽtiã quoq; generãdi absq; viri semine virgini preparauit. Ita enim verba euãgelij docent: vbi angelus virginẽ alloquẽs ait. Spiritussanct⁹ superueniet in te: ⁊ virt⁹ altissimi obumbrabit tibi: ⁊ qõ nascetur exte sanctũ vocabitur filius dei. Cui sacra virgo respõdit: Ecce ancilla dñi: fiat mihi ꝑm verbum tuũ Quod exponens Joannes ait: Post ꝓsensuz autem sancte virginis spiritussanctus preueniit in ipsaz ꝑm verbũ dñi quod angelus dixit purgans ipsam: ⁊ potentiã deitatis verbi receptiuam: preparans simul ⁊ generatiuam. ⁊ tunc obũbrauit ipsaz dei altissimi p se sapiẽtia: ⁊ virtus existẽs idest fili⁹ dei patris homusios: idest cõsubstãtialis: sicut diuinum semen. ⁊ copulauit sibi ꝑsi ex sanctissimis ⁊ purissimis ipsi⁹ virginis sanguinibus: carnez animatam anima rationali ⁊ intellectiua: nostre antique ꝓsperfiõis nõ seminans: sed per spirituz creans. Quare simul caro: simul dei caro: fil' caro animata anima rationali ⁊ intellectu: fil' dei verbi caro animata anima rationali ⁊ itellectiua. Ex his ꝓspicuũ fit quod ante diximus: carnem. s. verbi simul conceptã ⁊ assumptam: eandemq; immo virginẽ totã spũ sancto preueniente ab omni labe peti castificataz: Cui collata ē potẽtia nouo more generãdi: vt sine coitu viri: sine libidie cõcipiẽtis in vtero virginis celebrareť ꝯcept⁹ dei ⁊ hominis. Illa enim caro: quã deus sibi ex virgine vnire dignatus est: sine vitio ꝯcepta: ⁊ sine peccato nata est. hanc tamen carnez nõ celestis: nõ aeree: nõ alterius cuiusq̃ putes eẽ nature: sed eius cuius est omniũ hominum caro.

¶ Auctoritate confirmat extunc fuisse virginẽ immunem a peccato.

QVod autẽ sacra virgo extunc ab omni peccato imunis extiterit: Augustinus euidenter ostendit in libro de natura ⁊ gratia inquiens. Excepta virgine maria: de qua propter honorez domini nullã prorsus: cũ de peccato agitur: haberi volo questionem. Inde enim scimus q; ei plus gratie ē collatuz ad vincẽduz ex omni parte petñ: q; ꝯcipe ac parere meruit: quẽ ꝓstat nullũ habuisse peccatũ. Hac igit̃ ꝟgine excepta: si oẽs sci ⁊ sancte ꝯgregari possent: ⁊ quererent ab eis an petñ haberent: quid responderent nisi quod Joannes ait: Si dixerimus quoniam peccatuz nõ habemus nosipsos seducim⁹. Illa autem virgo singulari preuẽta ē gratia atq; repleta: vt ipsuz haberet vẽtris sui fructuz: quẽ ex initio habet vniuersitas dominũ: vt illud quod nascebatur ex propagine primi hominis: tantummodo generis ⁊ non criminis originẽ duceret.

¶ Ostẽso quid filius dei in humana natura: ⁊ quo ordine assumpserit. hic ostendit quale sit quod assumptum est. Et diuiditur in duas partes. In ꝑma parte determinat veritatem. In secũda mouet quasdã dubitationes circa veritatẽ determinatam ibi. (Cũ autez illa caro cuius.) Prima diuiditur in duas partes. In prima determinat cõditionem carnis assumpte que fuit in ea per operationẽ spiritussancti. In secũda determiat ꝯditionẽ matris de qua assũpta ē ibi: (Mariaz quoq; totaz.) Circa primũ duo facit. Primo mouet questionẽ. Secũdo determinat eaz ibi (Sane dici potest.) (Mariã quoq; totaz.) hic ostendit conditionem matris. Et circa hoc tria facit. Primo determinat conditionem eius ante conceptionem carnis assũpte. Secundo conditionez ipsius in ipsa conceptione ibi. (Potentiã quoq; generandi.) Tertio ꝯditionẽ eius post conceptionem ibi. (Q; autẽ sacra virgo.) Circa secunduz duo facit. Primo determinat quid collatum fuerit beate virgini in conceptiõe saluatoris. Scõo ex dictis quãdam ꝯclusionẽ elicit ibi. (Ex his perspicuuz fit.) ¶ Dic est triplex q̃stio. Prima de sanctificatiõe beate virginis. Scõa de potẽtia generatiua qua saluatorẽ ꝯcepit. Tertia de annunciatiõe q̃ per angelum facta est. De ꝯditione. n. carnis assumpte in sequẽti parte distinctionis queretur.

Questio. I.

QVirca primuz querũtur duo. Primo de tẽpore sanctificationis. Secũdo de effectu ipsius. de sanctificatione enim aliozum questio pertinet ad quartuz librum. dis. 6.

¶ Utr; btã virgo fuerit añ scificata q̃ ꝯceptio ei⁹ finireť.

ADprimuz sic ꝓceditur. videtur q; beata virgo sanctificata fuerit anteq̃ cõceptio carnis eius finiretur. Sicut. n. dicit Apostolus ad Rom. xi: Si radix sancta ⁊ rami: sed parẽtes cõparantur ad ꝑlem cõceptam sicut radix ad ramos: ergo sanctificatis parẽtib⁹ virginis: sanctificatio ad ipsam peruenisset: sed si in parẽtib⁹ sanctificata esset: sanctificatio cõceptionẽ eius ꝓcessisset: cum ĝ credẽdum sit ei collatuz esse gcquid cõferri potuit: videť q; ante cõceptionẽ sanctificata sit. ¶ P. bonũ est efficaci⁹ ad agẽduz q̃ malũ: cũ maluz nõ agat nisi in virtute boni: vt dicit Diony. 4°. cap. de diui. nomi. sed per peccatũ ꝑmi parẽtis: infectio originalis peccati in oẽs hoies pertrãsit: ergo multo fortius per sanctificationẽ parẽtũ beata virgo sanctificari potuit: ⁊ sic idẽ qõ prius. ¶ P. id qõ est meritoziuz gratie: sanctificationi nõ repugnat: sz actus matrimonialis meritozius esse potest: ĝ in ipso cõcubitu matrimoniali parentum beate virginis ipsa sanctificari potuit.

¶ Sed ↄ. qõ nõ est nõ potest sanctificari: sz beata virgo nõ fuit: anteq̃ ꝯciperetur in vtero matris sue: ergo nõ potuit ante cõceptionẽ sanctificari. ¶ P. vnigenito dei filio singularis ꝯceptio ⁊ pt⁹ debebať: sz xpi ꝯceptio ex ꝟgine mre fuit sine cõmixtiõe viri: ĝ nõ decuit vt mater ei⁹ ꝯcipeť nisi per sexuũ cõmixtionẽ: sed post statũ nãe corrupte nõ potuit esse cõmixtio sexuũ sine libidine: cuz ĝ libido illa que est filia peccati ex peccato primozum parẽtuz ꝓueniẽs: fit causa originalis peccati in prole: vt Aug. dicit: vñ q; nõ potuit beata virgo sanctificari nisi post conceptionem.

¶ Utr; ante animationem fuerit sanctificata.

Alterius videtur q; ante animationez ꝥ sanctificata fuerit. Ambrosius enim dicit Luce prio. de Joane baptista. Nõdũ illi inerat spũs vite: ⁊ iaz inerat spiritus gratie: sz spiritus vite aia est: ergo in Joane baptista gratia aiam preuenit: sed qõ Joani baptiste cõcessum est: dubitari non debet beate virgini concessum esse: ergo ⁊ ipsa ante animationez ꝥ sanctificata fuit. ¶ P. Jere. ꝑmo dicitur. Anteq̃ te formarez in vtero noui te: nec loquitur ibi de notitia: qua bonos ⁊ malos cognoscit: quia per hoc nulla prerogatiua ostenderetur ipsius Jeremie ad quem dicta verba proferũtur: ergo oportet itelligi de notitia approbationis: sed hec notitia est solum bonozũ ⁊ habentiũ gratiã: ergo Jeremias anteq̃ formareť: gratiaz habuit. ĝ ⁊ anteq̃ animareť: q; aia nõ infũditur nisi formato puerperio: ergo multo amplius ante animationez beata virgo sanctificata fuit. ¶ P. Ansel. in li. de conceptu virginali dicit. Decebat vt illius hominis ꝯceptio de matre purissima fieret que ea puritate niteret: qua maioz sub deo nequit intelligi: sed maior puritas fuisset in ea si aia ei⁹ nũq̃ infectionem peccati originalis habuisset q̃ si ad aliquod tẽpus habuerit: ⁊ postmodũ mũdata fuerit: ergo anima illa nũquã originali peccato infecta fuit: aut igitur caro sanctificata fuit: ante animationẽ: vel saltẽ in ipso instanti ifusionis aia graz suscepit p quã imunis a pctõ originali essz.

¶ Sed cõtra. in partib⁹ hominis est talis ordo q; aia est deo ꝓpinquior q̃ corpus: sed virtus alicuius agentis pri⁹ pertenit ad ea que sunt sibi ꝓpiquiora: ⁊ per ea ad magis distãtia: ergo gratia sanctificationis a deo venit ad corp⁹ per aiam: ergo anteq̃ animaretur: sanctificari non potuit. ¶ P. cõtraria nata sunt fieri circa idem: sed gratia sanctificationis precipue originali peccato opponitur: cuz ergo ante animationẽ in prole peccatum originale esse nõ possit: quia propriũ subiectũ culpe est anima rationalis: videtur q; ante animationẽ beata virgo sanctificata nõ fuerit.

¶ Utr; añ natiuitatẽ ex vtero fuerit sanctificata.

Alterius videtur q; nec etiã ante natiuitatẽ ex vtero: sicut enim dicit Augustin⁹ ad Dardañ. sanctificatio qua singuli efficimur tẽpluz dei: nõ nisi renatoz̃ ē: nemo aũt renascitur nisi pri⁹ nascať: ergo nullus habet gratiam anteq̃ nascatur: sed sanctificatio est effectus gratie: ergo beata virgo in vtero mris sanctificata nõ fuit.

¶ Si dicatur q; est duplex natiuitas. s. natiuitas in vtero que cõceptio dicitur: ⁊ natiuitas ex vtero que cõiter natiuitas nominať: ⁊ beate virginis regenerationẽ sanctificationis precessit natiuitas in vtero: sed nõ natiuitas ex vtero. ¶ Cõtra. dominus Joanis. 3°. generationẽ spiritualem que est ex aqua ⁊ spiritu: vocat secũdaz dicẽs. oportet vos nasci denuo: sed si due natiuitates carnales ꝓcessissent: spiritualis nõ diceret secũda: sz tertia: ergo nõ est duplex natiuitas vt dictum est. ¶ P. beatus Hieronym⁹ dicit: Nõ mihi credas si tibi aliquid dixero qõ ex veteri vt̃ nouo testamẽto haberi nõ possit: sed de sanctificatiõe beate virginis in vtero nihil dicitur in veteri vel nouo testamẽto: ergo non est credendum eam in vtero sanctificatam fuisse.

¶ Sed cõtra. ecclesia nõ solẽniçat nisi pro aliquo sancto: solẽniçat autẽ natiuitatem beate virginis: ergo beata virgo sancta nata fuit. ergo añq̃ ex vtero nasceretur sanctificata fuit. ¶ P. Luce ꝑmo de Joane baptista dicitur. Spiritusancto replebiť adhuc ex vtero matris sue: sed plus gr̃e collatuz est beate virgini q̃ alicui sanctorum: vt in littera ex verbis Augusti. dicitur. ergo beata virgo adhuc in vtero matris spiritusancto repleta fuit. ergo ⁊ sanctificata.

Respondeo dõm q; sicut dicit Dionysius. iz°. ca°. de di. no. sanctitas est ab oi imũditia libera ⁊ perfecta ⁊ imaculata mũdicia. vnde cũ sanctificari sit sanctũ fieri: oportet q; sanctificatio emundationẽ ab imũditia spũali ponat: put nũc ō scificatiõe logmur. emũdatio aũt a spũali macula. s. culpa sine gratia esse non põt: sicut ⁊ tenebra nõ nisi per lucẽ fugatur. vnde sanctificatio tñ ad eos pertinet: qui gratia capaces sunt: ⁊ quia propriũ subiectũ gratie est rationalis natura: ideo ante ifusionem anime rationalis beata virgo sanctificari nõ potuit ⁊c.

Ad primaz ergo questionẽ dõm q; nullo mõ in parentib⁹ sanctificari potuit: neq; etiam in ipso actu cõceptionis eius. Cõditio enim spiritualis personalis a parẽtib⁹ in prolẽ nõ trãsit: nisi sit ad nãm corporalẽ pertinẽs: vt grãmatica patris in filiũ nõ trãsit: q; pfectio psonalis ē. vñ ⁊ sanctificatio parẽtũ in beatã virginez trãffundi nõ potuit nisi curatũ esset in eis nõ solum id qõ psone est: sz etiã id qõ est nature: inquantũ huiusmodi: qõ quidẽ deus facere potuit: sed nõ decuit. perfecta. n. nãe curatio ad pfectionẽ glorie pertinet: ⁊ iõ sic in statu vie parẽtes eius curati nõ fuerũt: vt prolẽ suã sine originali peccato cõcipere possent: ⁊ ideo beata virgo in peccato originali fuit ꝯcepta: pp qõ beatus Bernar. ad Lugõ. scribit ꝯceptionẽ illi⁹ celebrãdã nõ esse: q̃uis in q̃busdaz ecclesijs ex deuotiõe celebreť: nõ ꝓsiderãdo ꝯceptionez: sed poti⁹ sanctificationez: que quando determinate fuerit incertũ est.

Ad primũ ĝ dõm q; si radix est sancta ꝑm id qõ est radix: ⁊ rami sunt sancti: q; nõ potest arbor bona fructꝰ malos facere. Matth. 7. vnde aplus vult ibi ꝓbare q; si antiqui patres sancti fuerũt per fidẽ ⁊ spez: populus ex eis ꝑm carnẽ descẽdẽs: sanctus erit quãdo corda filiozum cõuertentur ad patres: parẽtes autẽ beate virginis radix eius fuerũt per actũ nature: propagationi de-

seruientem: vnde nisi nā in eis sanctificata fuisset: non potuit ex eis sancta ꝓles cōcipi: sed viciata ꝑpter viciū nature i eis remanēs: nō aūt fuit i eis nā sanctificata. ¶ Ad scōm dōm q gratia sanctificās nō oīno directe opponitur peccato originali: ſz solū ꝑput peccatū originale personā inficit. Est enīz gratia perfectio ꝓsonalis: peccatū vero originale directe ē viciū nāe: ⁊ ideo nō opz q gratia sanctificās a parēt⁹ traducatur: ſi peccatū originale traducatur: sicut ⁊ originalis iustitia cui directe opponit⁹ traducta fuisset. ¶ Ad tertiū dōm q cōcubitus quo beata virgo cōcepta fuit: meritorius credit⁹: nō p gratiā oīno purgāt̄ naturaz: sed p gratiā perficiēt̄ ꝓsonas parētum: ⁊ ideo nō oportuit q in ꝓle cōcepta statim sanctitas esset: nō ꝓpter repugnātiā actus matrimony ad sanctitatem: sed ꝑpter repugnātiā vicy nature nōdū curati.

Ad secundaz qōnē dōm q scificatio beate virginis nō potuit esse decēter ante infusionē aīe: qz gratie capax nōdū erat: sed nec etiā in ipso instāti ifusiōis; vt. ſ. p gratiā tūc sibi infusam ꝓseruaretur ne culpā originalē incurreret. Christus enīz hoc singulariter in humano genere habet: vt redēptiōe nō egeat: qz caput nr̄m est: sed oībus cōuenit redimi per ipsum. hoc aūt esse nō posset ſi alia aīa inueniretur que nūq̄z originali macula fuisset ifecta: ⁊ ideo neq; beate virgini: nec alicui ꝑter xp̄m hoc cōcessum est.

Ad primuz g̃ dōm q hec verba de Joāne baptista dicūtur p tēpore illo qñ ad ingressum matris dei exultauit in vtero: qō fuit in sexto mēse a cōceptiōe eius: vt verba āgeli ostēdūt. Luc.i. vñ cōstat q tunc aīam ratiōalem habebat: ⁊ ideo vel per ſpūm vite nō itelligitur aīa ratiōalis: sed respiratio exteriozis aeris: vel dicitur ſpūs vite: ſi de aīa itelligatur: nōdū inesse: qz nōdum manifestabatur per modum quo dicūtur res fieri qñ inotescunt. ¶ Ad secūdum dōm q loquitur de notitia approbatiōis: que quāuis sit tāmz habētiū gratiā: nō tñ est eorum solū quādo gr̄am habēt: sed ab eterno. vñ talis notitia potuit esse Jere. añ eius formatiōez: nō tñ sanctificatio: que tñ esse potuit āte egressionē ex vtero: ⁊ ideo tēpus notitie ⁊ sāctificatiōis distinguit dns dicēs: priusq̄z te formarem in vtero noui te: ⁊ añq̄z exires de ven. san. te. ¶ Ad tertiū dōm q hec puritas soli boi deo debebaī: vt ipse q̄si vnicus redēptor humani generis nulla peccati seruitute teneretur; cui cōpetebat oēs a peccato redimere. vñ nō hāc puritatem: sed sub hac maximā virgo mr̄ ei⁹ bñe debuit.

Ad tertiā qōnem dōm q beata virgo añ natiuitatē ex vtero scificata fuit: qō colligi pōt ex B q ipsa super oēs alios sanctos a peccato purior fuit; vt ex hac littera habetur: veluti diuine sapiētie mater electa in qua nihil coīquinatū icurrit: vt dicit Sap. 7°. vñ cum hec puritas in gbusdā fuisse inueniatur vt ante natiuitatem ex vtero a peccato mūdarētur: sicut de Joāne baptista: de q̄ legitur Luc̄.i. Spiritusancto replebiī adhuc ex vtero matris sue. ⁊ de Jeremia de quo dicit Jere.i. ꝑriusq̄z exi. de ven. sancti. te. nō est dubitandum hoc multo excellentius matri dei collatum fuisse.

Ad primuz g̃ dōm q verbuz Augusti. itelligēdū est de regeneratiōe que fit per legez cōem: qō notatur in hoc qō dicit. qua singuli efficimur tēplum dei. hec enim sanctificatio fit p sacra que per ministros ecclesie dispēsantur: quoruz operatiōi qui in maternis vteris sunt subiacere nō possunt: sed deus sacramētis gr̄am nō alligauit. vñ ꝑter hūc modū i maternis vteris aliquos quodā priuilegio sanctificat. ¶ Ad secundum dicenduz q ſi regeneratio que est per legem cōez sumatur: opz verbuz dñi qō dicitur Joannis 3°. Nisi quis renatus fuerit ⁊c. itelligi de natiuitate ex vtero q̄ simpliciter natiuitas dicitur. ⁊ hoc ipse textus sonare videtur: cuz dicit: ex aqua ⁊ ſpiritu: ſi autē sumatur pro quacūq; regeneratione gratie: sic oportet itelligi de natiuitate in vtero: nō tñ opz q regeneratio ſpiritualis que est p sacramēta secūda dici nō possit: qz ille due in vno cōueniūt fm q cōtra tertiam diuidūtur. vtraq; enīz illaruz naturalis est: hec vero ſpiritualis. ¶ Ad tertiuz dōm q q̄uis sanctificatio beate virginis in vtero expressa in scriptura veteris ⁊ noui testamēti nō legatur: tñ p certo haberi pōt ex his que ibi legūtur. ſi. n. Joānes ⁊ Jeremias q xp̄m p̄nūciauerunt sanctificati sunt: multo magis virgo que xp̄m genuit.

¶ Utrum beatissima virgo per sanctificationem in vtero fuerit totaliter ab originali mundata.

Ad secundum sic proceditur. videtur q per sanctificationem in vtero dei genitrix a peccato originali totaliter mūdata nō sit. remota enīz macula: reatus remanere nō pōt: sed post sanctificationem originalis peccati adhuc reatus mansit in ea: qz ſi ante mortem christi defuncta fuisset diuina visione caruisset: ergo per sanctificationez a macula originali liberata non fuit. ¶ P. Nihil qō ad virtutem promouet ei subtrahendum fuit: cui virtutis perfectio debebatur: sed fomes ad virtutem promouet. vnde ⁊ paulo petēti a se carnis stimulum amoueri dictū est: virtus in infirmitate perficitur: prima Cor̄.xy. ergo cū matrem dei summa virtutis perfectio deceret: fomes ab ea per sanctificationez remoueri nō debuit. ¶ P. In littera Magister dicit q caro christi anteq̄z conciperet obnoxia fuit peccato: sicut ⁊ reliqua cāro virginis: sed caro nō est peccato obnoxia nisi ratiōe fomitis: ergo per sanctificatiōez in vtero fomes ab ea remotus nō fuit. ¶ Sed contra beate virgini: aliquid vltra legem cōem cōferendum fuit: sed sanctificatio que fit per legem cōem aufert culpe maculaz fomite remanēte: ergo in beata virgine fomitem ex toto remouit. ¶ P. corruptio fomitis est causa quare dicere nō possumus: peccatum nō habemus. hoc enim adam in primo statu dicere potuit: sed vt ex littera habetur beata virgo hoc dicere potuit: ergo in ipsa fomes nō fuit.

¶ Utrum per sanctificationem in vtero fuerit immunis a peccato actuali.

Ulterius videtur q per sanctificationem in vtero immunitatem a peccato actuali cōsecuta nō sit. sicut enim dicit: Augu. in libro de. q. vete. ⁊ no. testamen. Maria per quā gestum est mysterium icarnationis saluatoris: in morte domini dubitauit: nō tamē in dubitatione permāsit: sed dubitatio de fide peccatuz est. ergo nō fuit a peccato omnino immunis. ¶ P. Ambr. dicit super illud Luce primo. Spiritussanctus supueniet in te. Spiritussanctus in virginem superueniēs mentem ipsius ab omni sorde vitiorum castiganit: sed sordes viciorū ex peccato cōsequūtur. ergo beata virgo post primam sanctificationem peccauit. ¶ P. Augu. dicit in libro de perfectiōe iusticie. Esse sine peccato de solo vnigenito i hac vita dici potest: ergo de beata virgine dici nō potest.

¶ Sed cōtra. Ber. in epistola ad Lugd. dicit. Puto q copiosior gratia sanctificationis in ipsam descendit: que nō solum oztum eius sanctificauit: sed eam ab omni peccato deinceps custodiuit immunem: ergo per primam sanctificationem imunitatem ab omni peccato ꝓsecuta ē. ¶ P. Sapiētie pmo dicit. In malivolā animā nō itroibit sapiētia: nec habitabit in corpore subdito peccatis: sed dei sapientia nō solum animā virginis intrauit: sicut ⁊ de ceteris dicit Sap. vy. In aīas sanctas se trāſfert: sed ⁊ corp⁹ eius

inhabitauit carnē de ea assumēs: ergo in ea nullū petīm fuit: qō colligi pōt ex eo qō dicit Cant. 4°. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō est in te.

¶ Utr̄ per sanctificationē illam fuerit ꝓfirmata in bono.

Ulterius videtur q per secundam sanctificationē que in conceptione saluatoris fuit: confirmationem in bono consecuta nō fuit: quod enim quis iaz habet adipisci vlterius nō potest: sed ſi beata virgo ex prima sanctificatione immunitatez a peccato habuit: ex tūc confirmata fuit: non enim certitudo impeccabilitatis haberetur nisi per iusticiā cōfirmatā: ergo per secūdā sanctificationē: cōfirmationē gratie adepta nō est. ¶ P. in nullo qui purus viator fuerit libex arbitriū cōfirmatū ad iusticiam cōprobari potest: potētia enim peccādi ⁊ potētia moriendi ex eodez passu currere videnī: vt nō prius tollatur potentia peccādi q̄ potentia moziendi: sed beata virgo ēt postq̄z saluatorez ꝓcepit ante mortem suam pura viatrix fuit: ergo in ea ꝓfirmatio iusticie nō fuit. ¶ Itez videt q nec tūc penit⁹ a fomite liberata fuerit. est. n. vn⁹ effect⁹ fomitis: vt ifecti fomite originalē culpā i plē generādo trāſfundāt: ſz ſi p ipossibile ponaī beatā virginē aliū post xp̄m ex carnali copula generasse: petīm originale in illuz trāſfudisset: g̃ in ea aliquo mō post sc̄az scificationez fomes remansit: sed ꝓfirmatio vni⁹ oppositoz nō pōt ꝓtingere q̄diu aliqd de oppositō remanet: g̃ btā virgo ꝓfirmata non fuit p secūdā scificationē. ¶ Sz ꝺ. Amb. dicit i lib. de vir. beate virginis. Impossibile fuit vtez virgis quē dei filiꝰ inhabitādo cōsecrauit: aliene copule coitu incestari: ſz eadē rōne: nec aliud petīm in ea esse potuit: g̃ cōfirmata fuit.

¶ P. vbi ē plenitudo lucis: habilitas ad tenebrā nō remanet: ſz in ꝓceptiōe xp̄i btā virgo tota lumine plena fuit cōcipiēs illū g ē splēdor glie pr̄is. Deb. i. vñ dr̄ Ecclī. xliij. Ingressa est glia dñi tēpluz: ⁊ resplēduit: g̃ post illā sanctificationez ꝓfirmata fuit.

Respondeo ad p̄mā qōnē dōz q duplex scificatio beate viginis eē dignoscit̄. p̄ma q̄ in vtero sanctificata fuit. sc̄da in ꝓceptione saluatoris: ⁊ quia sanctificatio emūdationē a culpa dicit: q̄ sine gr̄a esse non pōt: gr̄e aūt est firmitatē quandā facere: ideo effectus sanctificatiōis in generali ē duplex. ſ. emūdare ⁊ ꝓfirmare: et quātū ad vtrūq; sc̄da sanctificatio pfecit p̄mā. in p̄ma enī fm q ab oīb⁹ cōiter tenet̄ a pctō originali quātū ad maculā ⁊ reatū purgata fuit: ſz ō emūdatōe ei⁹ a fomite diuersimode opinant̄. gdā. n. dicūt q p primā sanctificationē fomes ex toto sublat⁹ est. Cui ꝺdicit qō in lra ex verbis Damasce. dr̄: q in sc̄da scificatiōe supuenit in eā spūssanct⁹ eā purgās: qō nō pōt intelligi nisi de purgatione a fomite: qz pctīm actuale nō ꝓmiserat: vt dic̄ Aug⁹. ¶ Et iō alij dicūt q quātū ad aliqd purgata fuit a fomite in prima sanctificatione ⁊ quātū ad aliqd fomes remāsit: qō ēt diuersimode distinguit̄. gdā. n. dicūt q subtract⁹ fuit inquantū ē inclinans ad malū: remāsit aūt inq̄ntū difficultatez ē prebēs ad bonū: quos duos fomitis effect⁹ apls notat Roma. vy. dicēs. nō. n. qō volo bonū B ago: ſz qō odi malū hoc facio.

¶ Hoc aūt nō videt̄ posse stare: qz sc̄m idez exquo ē p̄nitas ad vnū ꝺriorum est difficultas ad alteruz siue sit habitus aut forma aliqua: sicut grauitas trahit deorsum ⁊ causat difficultatē in ascensu: siue etiā sit priuatio siue defectus. sicut debilitas virtutis motiue facit p̄onitatez ad casuz ⁊ difficultatē in pgressu: vñ nō pōt esse vt fomes tollat̄ fm q inclinat ad malum: ⁊ remaneat fm q causat difficultatē ad bonū. ¶ Et iō alij dicūt q fomes ē corruptio p̄sone: inquantū ipellit ad malū: ⁊ iquantū facit difficultatē ad bonū: ⁊ sic penitus in prima sanctificatiōe subtract⁹ est a beata virgine. Est etiā corruptio nāe: rōne cuius infectio originalis p actū nāe in prolē trāſit: ⁊ sic remāsit post primā sanctificationē: sic tñ ab eo purgata ē in sc̄da: vt plē sine omni originali peccato conciperet. ¶ Hoc etiam nō videtur esse ꝓueniens: qz sicut dictum ē in secūdo lib. corruptio originalis quantum ad id qō culpe ē trāſit in prolē a patre: q̄tū vero ad id qō tñ pene est: sicut sunt corporis passibilitates trāſit in prolē a matre: q̄ mām ministrat. vñ nō videt̄ esse cā quare xp̄s ꝓcept⁹ sit sine originali purgatio matris a fomite fm q ificit nāz eius: sed magis qz sine virili copula nat⁹ est: quā cāz Anſel. assignat in libro de cōceptu virginali: defect⁹ aūt penales nō necessitate: ſz volūtate assumpsit. ¶ Et P. cū idē fomes sit p essentiā g ē nāe ⁊ persone corruptio ſi remanet inquantū ē corruptio nāe: nō pōt eēntialiter tolli fomes ꝓsonaz corrūpēs. Unī relinquitur vt alij dicūt q fomes p essentiā post primā sanctificationē remāserit: sed impedit⁹ est per gr̄am sanctificantē ne in pctīm inclinaret aut a bono retraheret: cōtingit. n. habitū aliq̄n ligari ne i actū exire possit: sicut scia p ebrietatē: vt dicit pbs. in. vy°. Ethi. in sc̄da vero sanctificatione essentialiter fomes ille subtractus est.

Ad primuz ergo dōm q ſi beata virgo añ passionē xp̄i defuncta fuisset ad dei visionez nō admitteret̄: sicut nec alij antiq patres. q̄uis. n. in eis remotus esset reat⁹ ad personā ptinēs: remanebat tñ reatus nature: g p passionez xp̄i sublatus est. ¶ Ad scōm dōm q fomes nō p se ꝑmouet in bonū: sed p accidēs: inquantum est in nā corrupta. ex hoc enīz q inclinat ad malū: q̄ quidē inclinatio persone parū malū est: occasionē ꝓbet vitandi maximū malū. ſ. superbiā: ſi tñ hoc malū aliter vitaret̄ simpliciter melius esset fomitē nō esse: sicut comestio serpentis p accidēs iuuat inquantū aliquē a lepra liberat: cuius tñ comestio homini sano simpliciter vitanda est: et iō beate virgini que simpliciter sanata fuit a peccato: fomes ad perfectionē virtutis nō contulisset ſi ad malū eam inclinasset. ¶ Ad tertiū dōm q caro virginis ante ꝓceptionem dicit̄ fuisse peccato obnoxia ꝑpter fomitē qui essentialiter remanebat: quāuis ipedit⁹ esset vt dictuz ē. ¶ Ad quartuz dōm q illa sanctificatio beate virginis excellentior fuit sanctificationib⁹ aliozuz: qō sic patet: in sanctificatione enīz que fit per legē cōem in sacramentis tollit̄ culpa: sed remanet fomes inclinās ad peccatū mortale ⁊ veniale: sed in sanctificatis ex vtero nō manet fomes fm q inclinās est ad mortale: ſz tamē remanet inclinatio fomitis ad venialia: vt patet in Jere. ⁊ Joanne baptista: q peccatuz actuale habuerūt: nō mortale sed veniale: ſz in beata virgine iuclinatio fomitis oīno sublata fuit: ⁊ quantum ad veniale: ⁊ quantū ad mortale: ⁊ qō plus est: vt dicit̄: gr̄a sanctificationis nō tñ repressit in ipsa motus illicitos: sed etiā in alys efficaciā habuit: ita vt quāuis esſz pulchra corpore a nullo vnq̄z ꝺcupisci potuit. ¶ Ad quintū dōz q necessitas peccādi saltē venialiter ꝑuenit in nobis ex inclinatiōe fomitis q̄ in btā vgine nō fuit fomite ligato: vt dcm̄ ē.

Ad secundā qōnē dōz ē q sicut in p̄ma scificatiōe fuit q̄dā icboatio emūdatiōis: remoto pctō originali quantum ad culpam: ⁊ ligato fomite: ita etiā fuit quedā incboatio cōfirmationis: qz p gr̄am sanctificantē imunitatē a peccato deiceps cōsecuta est: que qdē imunitas a trib⁹ causabaī. ſ. ex ligatione fomitis q ad malū nō incitabat ex inclinatione gr̄e que in bonū ordinabat quāuis nōdū p ea liberū arbitriū esſz in fine vltimo stabilituz: sicut est in beatis q ad finē vie puenerūt: ⁊ itez ex cō seruatione diuine ꝑuidētie que eaz intactā custodiuit ab oī peccato: sicut ⁊ in prio statu boiez ab oī nociuo ꝑteriſſz.

Ad primū ergo ꝺ hoc obiectum dōm q dubitatio q̄ sonat in infirmitatē fidei sine pctō eē

nō potest: nec talis dubitatio in beata virgine fuit in tempore passionis: sed in ea remansit fides firmissima: etiam apostolis dubitātib⁹: sed fuit in ea quedā dubitatio admiratiōis: dū cōsiderabat eū quē tā digne genuerat: sic ignominiose tractari. ¶ Ad scōm dōm q̄ sordes vitiorū a gb⁹ in cōceptione saluatoris beata virgo castificata dicit: non fuerūt aliqua peccata venialia: sed reliquie quedā originalis peccati: sicut recedēte habitu adhuc aliqe dispositiones manēt. ¶ Uel dicēdū q̄ castificatio a sordib⁹ vitiorū nō intelligitur remotio existētiū: sed impedimentuz futurax sordium. ¶ Ad tertiū dōm q̄ esse sine peccato dicit esse ꝑpriū xp̄o: qz ipse nūq̄ nec actuali nec originali maculā infectus est: sed virgo mater eius fuit quidē peccato originali ifecta: a quo emūdata fuit añq̄ ex utero nasceret: sz a peccato actuali oīno īmunis fuit. ¶ Alia duo ꝓcedim⁹.

Ad tertiā qōnē dōz q̄ in scōa scīficatiōe z emūdatio z ꝯfirmatio in bono quodā mō ꝓsūmata est ꝑm perfectionem vie: sed in assumptione eius gloriosa cōsūmata est ꝑz perfectionē patrie: qō sic ꝑz. In prima enī sanctificatiōe ablata fuit inclinatio fomitis remanēte essentia eius. In secūda vero fuit extinctus ipse fomes p essentiā remanētib⁹ adhuc penalitatib⁹ ex peccato causatis: a qbus plene liberata fuit p gloriā assumptionis. silr etiaz est ex parte altera. in prima sanctificatiōe gr̄a collata fuit ad bonū efficaciter liberum arbi. inclinans: q̄uis nō esset sufficiens ad tollēdū flexibilitatē liberi arbi. in malū: quā etiā homo in ꝑmo statu habuit. in secūda vero sanctificatiōe gr̄a supaddita fuit: q̄ ita potētiā libe. arbi. impelleret: vt in ꝓtrariū flecti nō posset: nō quidē tollēdo nām libero arbitrio: sed defectū: sicut mā celi ex eo q̄ subsistit forme que oēz priuationē ab ea excludit nō est in potētia ad corruptionē: sed in tertia exaltatiōe eius p gr̄am perfectaz in gloriā trāseūtē: fini ꝓiūcta ē: ex q̄ ꝑfecta īmobilitas cātur.

Ad primuz ergo ꝑ hoc obiectū dōm q̄ in ꝑma sanctificatione cōsecuta est īmunitatez a peccato: nō p gratiaz ꝓfirmantē: sed p ligationem fomitis ad malū iclinantis: z p custodiā diuine ꝓuidētie: sine qua etiā fomite oīno extincto peccare potuisset: sicut et adam peccauit: nisi esset in ea gratia cōsūmata. ¶ Ad scōm dicēdum q̄ potētia peccādi aufertur dupliciter: vel per hoc q̄ li. ar. vltimo fini cōiungit: qui ipsuz ꝰperimplet vt nullus defectus in eo remaneat: z hoc fit per gloriā. vnde in nullo puro viatore: sic peccādi potētia soluit vt cū absolutione potētie peccādi tollatur potētia moziēdi nisi in xp̄o: in quo dispēsatiue remansit ad opus redēptionis complendum. alio mō auferē p hoc q̄ gr̄a tāta infundit q̄ oēm defectū tollat: z sic in beata virgine qñ cōcepit dei filiū ablata est peccādi potētia: q̄uis in statu vie ipa virgo remaneret. ¶ Ad tertiū dōm q̄ si p impossibile ponat beatā virginē post secūdā sanctificationē aliū filiū ex carnali copula cōcepisse: ille fili⁹ peccatū originale habuisset: nō ex parte matris: sz ex parte patris. si vo ponat illum patrem pari modo sanctificatum fuisse sicut beata virgo in sanctificatione secunda: ille filius peccatum originale nō habuisset. ¶ Uel dicendum ꝑm aliam opinionē q̄ neq; in secunda scificatiōe fomes remotus fuit a beata virgine ꝑm q̄ est infectio nature: neq; hoc ꝓhibet ꝓfirmationez eius in bono: fomes enim cōfirmationi opponit ꝑm q̄ est vitiū ꝓne ad ꝓcupiscētiam actualem inclinans.

¶ Questio. II.

Deinde queritur de potētia generatiua beate virginis. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtruz aliquid ad x̄pi conceptionē actiue opata sit. Scōo vtrum generatio filij ex ea sit naturalis vel miraculosa.

Ad primuz pcedit. Uī q̄ btā vgo aliqd actiue in cōceptiōe x̄pi cooperata sit: potentia enim pure passiua est receptiua tantuz: sed Damasce. dicit. vt in littera habet: q̄ nō tm̄ dedit spūssanctus virgini potētiam receptiuā verbi: sed simul etiā generatiuā. ergo oportet q̄ per potētiā generatiuā intelligat virtus actiua ipsi⁹: z ita in cōceptiōe x̄pi aliquid actiue operata est. ¶ P. hoc qō dicit Luce. i. Uirtus altissimi obumbrabit tibi. intelligitur quātū ad collationē alicui⁹ virtutis supza eam quaz naturaliter habebat: ꝑz beata virgo naturaliter habuit sicut z alie virgines potentiā generandi per modū passiōis seu receptiōis. ergo potentia quaz sibi Damasce. per spiritumsanctū dicit ꝓparatā: est potentia actiua: z sic idē qō ꝓius. ¶ P. dicit Augu. Christus ꝑm hoc est filius matris qō accepit a matre: sed dicit filius matris ꝑm humanam naturā. ergo humanā naturā accepit a matre: z sic btā virgo aliquid in cōceptiōe operata est. ¶ P. beata virgo fuit vera mater x̄pi: sed nō esset vera mater eius: si tātū materiam ministrasset: nō enim dicit terra ꝓprie mater hominis: quāuis limus vnde format⁹ homo de terra sumpt⁹ sit: nec similiter dici pōt lignū mater scamni: eo q̄ de eo sit. q̄ beata virgo nō tantū ministrauit materiā ad cōceptionē x̄pi: sed aliqd actiue fecit. ¶ P. cōmen. in. z. de anima. ponit banc distinctionē potentiarū anime: q̄ potentie nutritiue partis oēs sunt actiue: potentie sensitiue oēs sunt passiue. In ītellectu aūt est aliquid actiuū. vt intellect⁹ agēs: z aliquid passiuū vt intellectus possibilis: ꝑz potētia generatiua ad vegetabilē animā pertinet. vñ etiā plātis inest. ergo est potētia actiua: cū ergo per potentiā generatiuam mater filiū cōcipiat videt q̄ aliquid actiue in cōceptione agat: z sic idē qō ꝓius. ¶ P. motus naturalis est: cui⁹ p̄ncipiū est intra: sed generatio filij ex matre est naturalis. q̄ in ipsa materia quaz mater ministrauit ad formationem cōceptus est ꝓncipiū aliqō actiue cooperās ad cōceptionē: z sic idē qō ꝓius. ¶ Sed cōtra. beata virgo nō fuit nisi mater x̄pi: sed ad matrē nō pertinet nisi ministrare materiā: nō aūt aliqd actiue operari: qō est patris. ergo beata vgo nihil actiue ad cōceptionē x̄pi operata est. Media p̄ bat⁹ per hoc qō ꝑba dicit. iſ. de aialib⁹. vir dat aiam formā z ꝓncipiū mot⁹: femina dat corp⁹ z materiā: sicut accidit in lacte coagulato: q̄ corpus exit ex lacte: et coagulatio ex coagulo: z post pauca subdit. Mānifestū est q̄ mas est operans: z femina patiēs. sicut erit scamnū ex carpentario z ligno. ¶ P. Augu. dicit. io. super Heñ. ad lit. Xp̄s visibilem carnis substātiā de carne vginis assumpsit: rō vo ꝓceptionis nō a virili semine: sed lōge aliter ac desup venit: ꝑz virtus actiua in cōceptiōe dicit ratio conceptiōis. ergo agēs in cōceptiōe x̄pi fuit tm̄ desup: z nō in beata virgie. ¶ P. Ansel. dicit in li. de ꝓcep. vir. illud subiectū nō creata natura: nō volūtas creature: nō vlli data ptās ꝓducit aut semināt. ergo in btā virgie nō fuit nāliter neq; diuio dono potētia actiue corpus x̄pi ꝓducēs. ¶ P. nulla virtus creata subito operat: ꝑz in cōceptiōe x̄pi simul z subito factuz est quicqd ibi factū est de organiçatiōe animatōe z huiusmodi. ergo nō fuit actiue nisi per virtutem increatam.

Respondeo dōz q̄ circa hoc diuersimode opinatum est. quidā. n. dicūt in conceptiōe christi matrē aliquid actiue operatā esse: quoz quidā hoc ponūt fuisse per naturalē modū: quidā vo per supnaturale donū. cum. n. btā virgo vera mater x̄pi credat: opz sibi attribuere totū illud qō mꝰis est: ad officiū aūt mꝰis pertinere estimāt. vt aliqō ꝑn⁹ actiuū ad cōceptionē ministret: z nō māle tm̄: hoc tm̄ ponit diuersimode: quidaz. n. in mā quā mater ministrat ponūt esse virtutē actiuaz ꝓncipal'r

tuz q̄z ex ꝓmixtiōe seminū ꝓceptionē fieri ponūt. vñ sicut semē viri ē actiuū in generatiōe: ita z semē mulieris: q̄uis nō sit in ea tāta efficacia ad agēdum: tum etiaz q̄z ponunt ꝓceptā prolē sensificari z vegetari p aiam matris: vt sic ēt ꝓncipalioz iueniat in generatiōe mater q̄ pater. hoc autē ꝑba reprobat in. iſ⁰. de aialib⁹. in his. n. que bīt vitā perfectā distinguūt agēs z patiēs in generatiōe pp ꝑfectā generationē in eis. in plātis aūt que ꝓfectam vitam bīt: est i eodē vtraq; virt⁹: actiua. ſ. z passiua: q̄uis fortē i vna plāta dominet virt⁹ actiua: z in alia virtus passiua: pp qō dr̄ etiā vna plāta masculina: z alia femina: cū igit impossibile sit illud qō est determinatū vt patiēs habere virtutē actiuam respectu eiusdē: opz q̄ femina nō sit agēs in ꝓceptiōe sed tm̄ patiēs. ¶ Et ideo aly dicunt q̄ id qō mater ministrat se hz in gnātione sicut mā nālis. in mā aūt nāli nō est potētia passiua tm̄: alias generatio eēt violēta: z nō nālis: sed opz inesse materie ipsam formā: que per generationez adducēda est in potētia: z ꝑm esse incōpletuz: z ideo nō hz perfectā virtutē ad agēdū: sed ꝓfectā: z ideo per se non pōt agere: nisi quodāmodo excitet ab agēte exteriozi: z sic ei cooperet. hoc aūt nō pōt stare: qz impossibile est idē esse alterās: z alteratū. vñ nō pōt esse q̄ forma que ē in aliqua mā agat in ipsaz siue sit perfecta siue ꝓfecta: forma enī que per se nō exīstit: nō agit: nec mā ꝑprie patit: sed ꝓpter tū agit rōne forme: z patit rōne materie: z ideo nō est possibile q̄ illa forma impfecta in agēdo cooperet agēti exteriozi. ¶ P. Agere sequit ad esse perfectū: cuz vnūquodq; agat ꝑm q̄ est in actu: vñ opz q̄ forma ꝓfecte exīstēs in mā ꝓius perficiat in esse per agēs exteri⁹ q̄ det sibi agere. vnde nō pōt in agēdo cooperari ad generationē p quā forma in esse ꝑfectū adducit. ¶ Et P. si essz de necessitate matris vt actiue ad generationē operaret: beata virgo nō posset dici mater. cū. n. cōceptio illa tota sit sil'facta: nō potuit per aliquā creatā actiuā virtutē fieri. vñ beata virgo nō potuit actiue operari ad cōceptionē: z sic nō habuisset illud qō ad matrē pertinet. vnde nec mater esset. Nec pōt dici q̄ cooperata sit ad ītroductionē forme tm̄: q̄ etiā ꝑm nāz in instāti iducit. Inducēs. n. formā est nobilius q̄z ꝑparās māz p alterationē: z sic spirituisancto attribueret id qō min⁹ est: z virgini id qō dignius est. ¶ Et P. forma substātialis ad quā terminat ꝓceptio est aia: que est actus totius z oīuz partiū: vnde remota ea: nec os nec caro dr̄ nisi equiuoce. ad aiam aūt x̄pi cōstat nihil actiue beatā virginē cooperatam esse. ¶ Et ideo aly dicūt q̄ beata virgo habuit aliqd plus ex supnāli virtute q̄z alie matres: mā. n. que ab alys ministrat nō potest seipsam cōplete in actum educere nisi sit agens exterius: sed mā cozporis x̄pi quam btā vgo ministrauit boc habuit ex dono diuino vt posset seipsam formare p virtutē supadditaz nāe: sed nō poterat in istāti hoc fieri: z ideo qz decebat cōceptionē in istāti eē prevenit spūssanct⁹ subito formationē cozpis x̄pi ꝓlēs: q̄ tm̄ aliter licz successiue cōpleta fuisset. ¶ Istud aūt nō vr̄ ꝓueniēs. Primo qz si illa virtus nō coopata est⁹ ad formationē cozporis x̄pi frustra collata est: qō nō ꝓtingit in' operibus nāe: z multo min⁹ in operib⁹ miraculosis. Scōo qz btā virgo nō eligebat vt esset sil'pater z mater x̄pi: sed vt esset mater tm̄. vñ nō oportebat vt in mā quā virgo ministrauit ꝓīugeret hoc qō in alys est ex ꝑte patris z matris. Tertio qz ꝑm actiuā vel passiuā potētiā generādi: nullus dicit pater vel mater: sed ꝑm q̄ potētia in actū ꝓcedit. vñ si in mā quaz virgo ministrauit fuit potētia actiua q̄ exigitur ad patrē z matrē sine hoc q̄ virtus illa operata sit: nō diceret neq; pater neq; mater: aut eadez rōne pater z mater: qō absurdum est: nisi forte sufficiat ad esse matrē hoc solū q̄ māz ministrauit: qō nō sufficit ad esse patrez: ꝑpter qō mater dr̄: z nō pater: z hoc quidē videt esse ꝑm intentionem ꝑbi: ꝑz quā perfectissime saluatur virginitas matris z vera maternitas. vnde z fidei maxime ꝓsona ē. ¶ Hāc igit viā tenēdo dōm videt q̄ in cōceptione prolis inueniatur triplex actio. vna que est ꝓncipalis. ſ. formatio: et ordinatio cozporis: z respectu huius acti ōis agēs est tm̄ pater: mater vo solūmodo ministrat mā m: a lia actio est ꝓcedēs hāc actionē: z ꝓparatoria ad ipsam. cū enim generatio nālis sit ex determinata mā: eo q̄ vnusq; uisq; actus in ꝓpria mā sit: sicut in. z⁰. de aīa dicit ꝑbus. opz vt formatio prolis fiat ex mā ꝓueniēti: z nō ex quacūq;. vnde opz esse aliquā virtutē agentē p quā ꝓpareť mā ad cōceptū. sicut aūt dicit ꝑbs in. z⁰ phȳsicoꝝ. ars que operat formā ꝓncipatur z imperat ei que ꝓparat māz: sicut ars cōpaginās nauim: ei que cōplanat ligna: z ideo virtus que ꝓparat mām ad cōceptū est ꝑfecta respectu eius: que ex mā ꝓparata ꝓlem formaz. hec aūt virtus ꝓparās est matris: que ꝑfecta est respectu virtutis actiue: q̄ est i patre. vnde dicit phȳlosophus. in. iſ⁰ de aialib⁹ q̄ mulier est sicut puer q̄ nōduz pōt generare. Tertia actio est cōcomitās vel sequēs actionem ꝓncipalē. sicut. n. locus facit ad bonitatē generatiōis ita z bona dispositio matricis operat ad bonā dispositionem ꝓlis quasi ꝑbēs fomētū: z hoc est qō dicit Auic. in ca. de diluuijs: matrix nō facit nisi ad meliozationē concepti. Scōm hoc q̄ dico q̄ in ꝓncipali actione formatiōis cozporis x̄pi: nihil fuit ex parte beate virginis qō eēt actiuū: sed id qō beata vgo ministrauit se habuit māliter tm̄ ad hāc actionē: virtus aūt diuina fecit totū qō fit in alys ꝓceptionibus per virtutē seminis qō est a patre: z ideo Damasce. diuinā virtutē dicit quasi diuinū semē: vt in littera habet. In secūda vero z tertia actiōe beata virgo actiue operata est sicut z alie matres. vñ z vere mater fuit.

Ad primuz ergo dōm q̄ in cōceptione x̄pi fuit duplex miraculū: vnū q̄ femina cōcepit deū: aliud q̄ virgo peperit filiū. quātū q̄ ad ꝓimuz beata virgo se habebat ad ꝓceptionē ꝑz potētiā obediētie tātū: z adhuc multo remotius q̄z costa viri vt ex ea mulier formaret. In talibus aūt sil'dant actus z potētia ad actū: ꝑz quā dici posset q̄ hoc est possibile. Sed quantuz ad scōm habebat virgo potētiā passiuā nālem tamē que per agens nāle in actum reduci posset. vnde quantū ad ꝓimū dicit (potētiā receptiuā verbi dei:) quantū vero ad secundū dicit: (Simul autem z generatiuaz.) vtraq; enim potentiam in actum reduxit spiritussancti virtus. ¶ Ad secundum dicendum q̄ potentia passiua potest accipi dupliciter. vel ꝑm substātiam potētie: z sic potētia fuerat ante in beata virgine: vel ꝑm q̄ potētia passiua sue operationi cōiungit: z tale posse nō hz patiēs nisi ab agēte: sicut dicim⁹ q̄ visibile mouēdo visuz dat sibi posse videre in actu: z p būc modū potētiā generādi spūssanct⁹ vgini dedit. ¶ Ad tertiū dōz q̄ xp̄s accepit humanā nāz a mr̄e: nō tm̄ sicut a principio agēte: ꝑz sicut a mā ministrāte. ¶ Ad q̄rtū dōm q̄ ꝑbere māz simpliciter ad generationez alicui⁹: nō facit matrē: ꝑz ꝑbere talē māz sic ꝑparatā ē id qō matrē facit. in ligno. n. nō ē potētia nālis vt ex eo fiat scamnū: cū p agens naturale i actū nō ꝓpleat: sil'r nec i limo terre vt ex ea fiat hō. vñ qō iducit nō est sil'e. ¶ Ad quintū dōm q̄ potētia generatiua actiua ē: ꝑz hec potētia ē pfecte in viro. vñ eius actio se extēdit vsq; ad formationē generati: in femina autē est ipfecta. vñ nō extēdit se ei⁹ actio nisi ad ꝓparationez mātē. ¶ Ad sextū dōm q̄ cuiuslibet mot⁹ nālis ꝓncipium est in eo qō movet: nō tm̄ eodē modo: vt in. z. ꝑbicorū dicit Cōmētator. In gbusdā enim est ꝓncipiū actiuum vt in motu grauiū z leuiū. In gbusdā vo ꝓncipiū passiuuz vt in generatiōe simpliciū corpoꝝ. vñ z ꝑbs naturā quam

Universidad de Deusto

p̄n̄m motꝰ in eo qō mouet diffinit:statiz subdiuidit in māz ⁊ formā. vñ nō oz vt q̄uis gnātio pfecti aialis sit nālis q̄ i mā quā femina ministrat sit p̄n̄m actiuū:sz passiuū tantū.

¶ Utꝛ gnātio xp̄i ex v̄gine sit nālis vl miraculosa.

AD secundum sic ꝓcedit. videt q̄ generatio xp̄i ex virgine sit nālis. Filiatio.n. natiuitatē cōsequit: sed xp̄s dr̄ nālis filius matris:sicut ⁊ nālis filius patris:vt dicit Augu.in lib. de fi.ad pe.ḡ generatione nāli nascitur ex matre. ¶ P. virtꝰ nālis passiua cōpleta ab agēte nāliter exit in suam opationē:sicut visus motus a coloze nāliter videt:sed in beata virgine fuit nālis potētia ad generādū:q̄uis ic̄opleta. vt ex dictis pz. ḡ postq̄ fuit perfecta virtute spūsancti nāliter generauit. ¶ P. in illuminatiōe ceci q̄uis potētia visiua miraculose detur:tñ post acceptā potētiā nāliter vider:sed spūsanctꝰ v̄gini potētiā generatiuā dedit:ḡ postea nāliter generauit. ¶ P. si generatio xp̄i ex virgine essz miraculosa: sicut formatio boīs de limo terre:tūc ira se haberet mā:quā virgo ministrauit ad xp̄m:sicut limꝰ de terra sumptꝰ ad adaz. sed talis mā nō sufficit ad rōnē matris:vt ꝓius dictuz est: ergo btā virgo nō esset vera mater xp̄i:qō dicere est hereticū. ¶ P. opatio miraculosa nō est ab aliqua creatura:sz vere dr̄ q̄ v̄go genuit xp̄z:ḡ gnātio talis nō ē miraculosa.

¶ Sz ꝛ. Dio. dicit in epla. 4. ad Haiū. De iesu loquēs. Super boīes inquit operat ea que sunt boīs: ⁊ hoc monstrat virgo supnāliter ꝓcipiēs:⁊ aqua ista bilis materialiū ⁊ terrenoꝝ pedū sustinēs grauitatē: sz b̄ qō fit supnāl'r dicimꝰ esse miraculosuz:ḡ ꝓceptio xp̄i ex virgine miraculosa fuit.

¶ P. Ansel. dicit i li. ō ꝓcep. vir. Spūsanctꝰ virtꝰ altissimi de muliere virgine virū virginez mirabiliter ꝓpagauit:ḡ generatio xp̄i ex virgine miraculosa ē. ¶ P. sicut ē ꝛ nāe ordinē:vt cecus videat:ita ⁊ vt virgo manēs virgo pariat: sed illuminationē cecoꝝ dicimꝰ miraculosaz esse: ergo et cōceptio xp̄i ex virgine miraculosa est.

Respōdeo dōm q̄ ꝓter vnionē duaꝝ nārū in vnaz hypostasim q̄ ꝓleta est in ꝓceptiōe xp̄i que est miraculū oiuz miraculoꝝ:est etiā aliud miraculū vt virgo manēs:virgo ꝓcipiat boiem deū. ad hoc enim q̄ generatio aliqua nālis dicat:opz q̄ fiat ab agente nāliter ⁊ ex mā nāli ad hoc ꝓportionata. qōcūq; aūt hoꝝ defuerit:nō pōt dici gnātio nālis:sed miraculosa:si virtute fiat supnāli:agens aūt nāle cū sit finite virtutis nō pōt ex mā nō nāliter ꝓportionata effectū ꝓducere:agēs v̄o supnaturale cum sit ifinite vtutis:pōt ex vtraq; mā operari:nāli.s. ⁊ nō nāli: ⁊ ideo duob⁹ modis cōtingit eē miraculum. vno modo qñ neq; agēs est nāle:neq; mā nāliter ꝓportionata ad talē formā:vt pz in formatione boīs de limo terre. alio modo qñ mā est nālis:sed agēs est supnāle:vt qñ aliqs miraculose a febre sanat. corpus eniz boīs est nālis mā sanitatis:q̄ p supnaturale agēs ꝓfert ei:⁊ sic fuit in cōceptiōe boīs xp̄i. mā. n. quā virgo ministrauit:fuit mā ex qua nāliter corꝑ boīs formari potuit:sed virtus formās fuit diuina. vnde simpliciter dōm est cōceptionem illā miraculosam esse:nālē vero ꝑm quid: ⁊ ꝓpter hoc xp̄s dr̄ nālis filiꝰ virginis:qz nālē mām ad eius cōceptum ꝓparauit.

Unde patet respōsio ad primū. ¶ Ad scām dōm q̄ qñ potētia passiua cōpleť p operationē agētis nālis. tūc operatio sequēs est nālis. boc autez nō fuit in ꝓposito. ⁊ iō rō nō sequit. ¶ Ad tertiuz dōm q̄ ceco nato illuminato dat potētia visiua sine oi dispositione ꝛria visioni:⁊ ideo operatio seu visio sequēs est nālis: sz potētia generādi data ē virgini manēte virginitate que est dispositio ꝛria ad ꝓceptum:⁊ ideo sicut potētia miraculose data est:ita ⁊ actꝰ sequēs miraculosus fuit: vel dōz q̄ ceco illuminato dat potētia passiua: cuiꝰ opatio ē p boc q̄ mouet ab agēte nāli. s. coloze:⁊ ideo visio ipsa nālis est: sz virgini dr̄ data potētia generatiua per boc q̄ mota est eiꝰ potētia passiua ad generādū ab agēte supnaturali: ⁊ ideo operatio sequēs est miraculosa. ¶ Ad quartū dōm q̄ formatio boīs de limo terre fuit miraculosa quātū ad agens ⁊ quātū ad mām:sed cōceptio ē miraculosa q̄tū ad agens ⁊ nō quantū ad māz:⁊ ideo nō ē sīle de vtroq;. ¶ Ad gnātū dōm q̄ beata virgo dr̄ genuisse xp̄m:nō sicut ꝑncipium actiuū ad generationē ꝓtebēs:sed sicut ministrās māz naturalē:vñ nō ē icōueniēs q̄ generatio illa miraculosa fuerit:opatio v̄o miraculosa nō ē alicuiꝰ creature:sicut agētis: ē tñ alicꝰ creature sīle mātē:vt pz ex eo:qz miraculose ex ali (q̄ creata mā deꝰ q̄ñq; aligd fac̄. Qō. III.

DEinde queritur de annūciatiōe facta p angelū ad beatā virginē. Et circa boc queruntur duo. ꝓmo de conuenientia annūciationis. Scōo de ꝓueniētia nuncij.

¶ Utꝛ ꝓueniebat virgini saluatoris ꝓceptiōez nūciari.

AD primuz sic ꝓcedit. vī q̄ nō oportebat v̄gini saluatorī ānūciari ꝓceptionē:ipa. n. fidē bēbat: sz semp ad fidē ꝑtinuit credeť icarnationē futurā. ḡ nō oportebat vlterius q̄ p modū ānūciatiōis sibi patefieret.

¶ P. sicut dicit Grego. fides nō bz meritum cui humana rō ꝓbet experimētū:sed in collocutione angeli ad virginē quedā persuasiua ratiocinatio facta est. ḡ merituz fidei in ipsa vel euacuauit vel diminuit:qō videť incōueniens.

¶ P. in bis que sine boīs arbitrio deus in boīe cōpleť:nō requiritur aliquis ꝺsensus ex parte boīs:sed ꝓphetia ꝑdestinationis ē de bis que sine nostro cōpleť arbitrio:vt habetur ex Iero. in glo. Mat. b. i. sup illud. Ecce virgo in vtero babebit:cuiusmodi dicit esse banc ꝓphetiā. Ecce virgo cōcipiet: Isaie. 7. ergo nō requirebatur aliquis consensus ex parte virginis:rōne cuiꝰ oporteret annūciationez fieri.

¶ Sz ꝛ. maiozis sapie ostēsiuum est miraculū factū in conceptione xp̄i ex virgine q̄ in ꝓceptiōe Joānis ex sterili. sz ꝓceptio Joānis p angelū ꝓnūciata fuit: ne fortuito:sed ex dei ꝓuidētia accidere putareť:ḡ multo amplꝰ ꝓceptionē xp̄i annūciatio ꝑcedere debuit. ¶ P. in cōceptiōe xp̄i est factū quoddā mīmoniū p idiuisibilē ꝺnctionē diuine ⁊ būane nāe:sz in mīmōio regrit ꝺsensus q; p v̄ba nūciozū regrit ⁊ recōciliať:ḡ ⁊ decuit vt de⁹ p angelū suū ꝺsensum exquireret virginis de qua humanā nāz assumeret.

¶ Utꝛ annūciatio fuerit p modū visitationis corꝑalis.

Ulterius videť q̄ annūciatio nō fuerit p modū corꝑalis visionis. vt eniz dicit Aug. iz. sup Heñ. iter tria visiōis genera q̄ sunt corꝑale:spirituale:et ītellectuale:itellectualis visio est ꝑfectior:sz qō digniꝰ est mīez dei magis decet:ḡ p itellectualē visiōez:⁊ nō p corꝑalē facta ē ānūciatio. ¶ P. Apparitiōes corꝑales angeloꝝ eo q̄ isolite sūt:⁊ ꝓter cōez cursum nāe iter signa ⁊ mirabilia ꝓputari pñt. signa aūt data sūt nō fidelib⁹: sz ifidelib⁹: vt dicit apl⁹s. i. Corin. 14°. cuz igr beata virgo fidelissima fuerit:nō vī ad eaz appitionē corꝑalē āgeli fuisse factā.

¶ Sed ꝛ. Luc. i. super illud. Que cuz audisset ⁊c. dicit glo. Trepidare virginū est ⁊ oēm viri ingressum pauere:oēsq; viri affatꝰ vereri. nō aūt b̄ v̄ginibꝰ efficit ex itellectuali cōsideratiōe viri vl ex ymaginatiōe:sz ex corꝑali aspectu. ḡ āgelus in corꝑali visiōe v̄gini apparuit ⁊ eaz collocutus ē.

Respondeo dōm ad primā questionē q̄ cōgruuz fuit virgini suā ꝓceptionē annūciari multis de causis. ꝑ°. qz cū mens deo sit viciniꝰ q̄ corꝑus: nō decebat vt dei sapiētia ei⁹ vtez inhabitaret sine boc q̄ mēs eiꝰ cognitōe sūme sapie respiceret: ⁊ iō nō decuit eā ignozare quod i ea fiebat:sz oportuit b̄ sibi ānūciari. ꝛ° qz ipa futura erat certissima testis inusitate ꝓceptiōis. vñ oportuit q̄ de tā magno misterio p ānūciatiōe erudireť. ꝛ° qz de⁹ nō diligit coacta:sz volūtaria fuitia: vt q̄ obsequiuť ex ipo misterio mereāť. vñ cū btā v̄go singulariter ⁊ excellenter in dei mysteriū eligereť: quē in vtero portauit lacte aluit:⁊ brachijs baiulauit:decuit vt ꝺsensus eius angelo nūciāte requireret:quē bumiliter p̄bens ad obsequiū se sedulā ⁊ ꝓmptaz obtulit dicēs. Ecce ancilla dñi.

Ad primū ergo dicēdū q̄ nō erat determiate sub fide cadēs tempus icarnatiōis:⁊ p quā virginē boc esset implendū. vñ de b̄ istruēda erat p annūciatiōez icarnationē enī futurā esse:quod ātiquoꝝ fidei subiacebat:firmissima fide tenebat. ¶ Ad scām dicendū q̄ allocutio angeli nō ex humana rōne ꝑsuasit:sz ex oipotētia diuia:cui fides maxie innitiť. dixit enī. nō erit impossibile apud deū omne v̄bum. ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ ea de quib⁹ est ꝓphetia p̄destinatiōis complenť sine nostro arbitrio causante. nō tñ oz q̄ sine nostro arbitrio ꝺsentiēte.

Ad secundaz questionē dicēdū q̄ ꝓueniētissime p corꝑalē visionē annūciatio facta est. ꝓmo vt annūciatio eēt certioz. Jn bis enī que visibiliter cernimꝰ:mīn⁹ decipimur. Secūdo qz vt dicit Dio. in epla ad Titū: bec est causa q̄re nobis diuina p corꝑorales figuras ꝓponunť: vt vtraq; vita boīs ꝑm suā ꝓpetatē diuina cognitiōe illumieť: sensitiua. s. imaginatiōe figuraꝝ. ītellectiua vo ꝓteplatōe spūal' veritatis. silr etiā decuit vt virginis aspectus vteraq; suo mō nobilitareť. iteriorz. s. per reuelationē tanti mysterij. ⁊ exteriorz p corꝑalez angeli visionē. Tertio qz annūciatio debebat ꝓpotiōari ei quod annūciabať. annūciabať autē visibil' missio fily dei i mūdū. vñ decēter angelus nunciās corꝑali visione apparuit.

Ad primū ergo ꝛa boc obiectū dicēdū: q̄ quāuis intellectualis visio sit melioꝝ corꝑorali: tamē vtraq; simul efficaciorꝝ iueniť q̄ altera ꝓpter ꝓnaturalitatē humane cognitiōis ad sensuz. ¶ Ad secūdū dōz q̄ corꝑoralis apparitio ad virginē facta est: nō ꝓpter ꝓfirmationē fidei:sed ꝓpter signationē mistery. vel ꝓpter dignitatē ipsius vt sibi singulari modo diuina panderenť.

¶ Utꝛ annūciatio debuit fieri per angelum.

AD secundū sic ꝓcedit. videť q̄ annū ciatio p angelū fieri non debuit. Missio enī qua filiꝰ mittiť vt sit bō: est excellentior ea qua mittiť vt sit cum boie ex parte effectus. Sed missio qua mittitur in mentē vt sit cū boie nō compleť mediāte angelo: q̄ menti nō illabiť: vt in. 4. li. di. 4i. dictū est. ergo nec qñ missus est vt eēt bō: oportuit p annūciationē angeli fieri. ¶ P. superior nō instruiť p inferiorē. sz btā virgo fuit angel' superior: qz deo acceptior: ergo nō debuit sibi p angelū xp̄i conceptio nūciari. ¶ P. ordo repationis debet respondere ordini prime cōditionis. sed in prima cōditione ꝓceptū diuinuz ad mulierē p virū venit: ergo ⁊ p aliquē virū ꝓphetam annūciari debuit virgini cōceptio fily.

¶ Sz ꝛ. est q̄ dr̄ in lra. Missus est gabriel angelus. ¶ P. vt ꝓbat Dio. 4. ca. ce. ierar. Angeli sunt medy inter deū ⁊ nos. sz ab vno extremo i aliū deuenit p mediū: ḡ ea q̄ btē virgini diuinit⁹ nūcianda erant p angelū nūciari decuit

¶ Utꝛ angelus annūciās fuerit de sūmis ordinibus.

Ulterius vī q̄ angelus nuncians fuerit de supmis ordinib⁹. Dic enī Hzeg. i omel. de. c. ouib⁹. Summū nūciū mitti decuit qui sūmū omniū nūciaret. sz illi qui sunt in ordine seraphin sunt summi iter angelos: ideo p aliquē eoꝝ annūciatio facta est. ¶ P. Piero. dicit q̄ ista est questio inferioꝝ angeloꝝ mysteriū icarnatiōis nō plene cognoscentiū: q̄ ponit Isa. lxiij. Quis est iste qui venit de edom ⁊c. sed nō potuit nūciari misteriū icarnationis nisi p illos q⁹ plene reuelatū est: ergo annūciatio p aliquē de supremis angel' facta est.

¶ Sed ꝛa est quod ecclesia cantat Habzielē archāgelus scim⁹ diuinit⁹ te eē affatū. Ordo aūt archāgeloꝝ est pēultimus ce. ierar. vt pz ex Hzego. ⁊ Dio. ergo angel⁹ nūcians non fuit de supremis ordinibus.

Respondeo dicēdū ad p̄mū q̄stū q̄ annūciatio p angelū facta est: cuius rō multipliciter accipi pōt. ꝓmo qz vt dicit Piero. angelis est cognata virginitas. vñ decuit vt ad virginē nunciādā angelus mitteret. Secūdo qz perditio būana initiū sumpsit ex boc q̄ diabolus mulierē allocutus est. vñ dicit Beda: Cōgruū apparet ad humane nature reparatiōis exordiū: vt angel⁹ virginē alloquereť. Tertio quia ille annūciabať q̄ est rex hominū ⁊ angeloꝝ. ⁊ eius natiuitas sicut in salutē boīum fuit: ita ⁊ i repatiōez ruīe āgelice. ⁊ ideo decuit vt ea boīes q̄ āgeli buic misterio misteriū exhiberēt.

Ad primum ergo dicendū q̄ quāuis q̄ filius in mentē mittiť: angelus in mentē nō illabať: tñ filio venīēti obsequiť ꝓparans mentē purgādo illuminādo ⁊ pficiēdo ad diuine sapiētie susceptionē: ita etiam ⁊ q̄ñ filius in carnē missus est: angelus nō venit vt carnē assumeret: sed vt virginē instrueret: de q̄ caro assūmēda erat. ¶ Ad zᵐ dōz q̄ q̄uis btā v̄go supioz angelis fuerit fz acceptionē dine p̄destinatiōis: tñ eis iferioz erat q̄tū ad statū: qz ipsa in statu vie erat: āgeli aūt i statu pīe: vñ nō ē incōueniens q̄ angelus virginē instrueret. ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ in prima cōditione mulier ꝑma nō accepit diuinū ꝓceptū nisi p illū virū q̄ erat p̄n̄m totiꝰ carnalis gnātiōis. vñ b̄ solūz debeť boī xp̄o q̄ ē spūalis regnātiōis p̄n̄m: vt matrē doceat ex q̄ vita spūal' i oēs q̄dāmō ꝓcessit.

Ad secundaz questionē ergo dicēdū est q̄ angelus nūciās nō fuit de supremis nec de media ierar. sz de ifima. nec de ꝓmo ordīe eiusdē ierar. sed de medio: qui est ordo archangeloꝝ. Cui⁹ rō multiplex patet. ꝓmo qz cū xp̄s nasceret vt iordinationē que in angel' acciderat repararet: decuit vt in sua cōceptione ordo ille ce. ierar. maxie seruareť. vt. s. supremi angeli mediantib⁹ infimis boīes illuminarēt. Secūdo vt misteriū icarnationis tñ ꝓueniēs eēt. cū enī iferiores angeli agāt fz id quod a supioribꝰ recipiūt ⁊ nō ecōuerso: dū iferiores angeli nūciāt: annūciatio p supiores ad iferiores expleť: quod nō eēt si supiores imediate annūciarent. Tertio qz sic saluatur ꝓprietas ordinum sicut in. z. di. 9. dictum est. Jnfima ierar. officiū habet dirigēdi boīes ꝑm quādam limitationē: vel vniꝰ ꝓincie: sicut ordo p̄ncipatuū: vl' vniꝰ boīs sicut ordines angeloꝝ ⁊ archangeloꝝ. sz differūt: qz ad angelos ꝑtinet dirigere in actib⁹ alicuius boīs: qui ad ipm tñ pertinēt. vñ dicunť minima nūciare. Ad archangelos v̄o pertinet dirigere in actib⁹ alicuiꝰ boīs: qui tñ in totā multitudinē redudāt. vnde ⁊ medy sunt iter p̄ncipatus ⁊ angelos: quod ⁊ eoꝝ nomē ostēdit. dicunť enī archāgeli q̄si p̄ncipes angeli. qz ergo ꝺsensus btē virginis q per annūciationē regrebať: actꝰ singularis ꝑsone erat in multitudis saluté redūdās: imo totiꝰ būani gnīs: angelus nūciās de ordīe archangeloꝝ eē debuit: ⁊ iter eos summus.

Ad primuz ergo ꝛa b̄ obiectū dicēdū q̄ Hzeg. nō itelligit summū simpliciter: sz sūmū iter angelos fz q̄ libet archangelus summus nūciꝰ dici pōt: quod patet ex boc quod p̄mittit. Archāgeli dicūtur q̄si summi nūcy. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ angeli inferiores nō penitus misteriū icarnatiōis ignorauerūt. sed qz nō totā ꝑfūditatē ꝺsily diuini sup salutē būani gnīs capē

re poterāt ingrebāt pleni⁹ edoceri.ꝛ de ℔ i.q.li.di.xi.ple-
nius dictū est. ¶ Expositio textus.

Virtus altissimi obūbrabit tibi.) Virt⁹ al-
tissimi ſm exp̄onez Dama. ſequēte
itelligiť filius. de quo. i. Lozin. i. dicit. Xp̄m dei
virtutē ꝛ dei sapientiā. vt sic in verbis angeli p̄
nunciet ouaz ꝓsonarū aduētus in virginē. ſ. spūssanctus
ad purgandū ꝛ potentiā generatiuā ꝓstandū: ꝛ fily ad car
nē assumēdū: ꝓpter qō dicit. Obumbrabit tibi virt⁹. Vir
tus. n. altissimi ꝓ susceptionē nr̄e ifirmitatis obūbrata est.
Uel dr̄. Obumbrabit tibi. ad signādū extictionē oīmodā
fomitis: qz p aduentū fily in ipaz oēs reliquie fomitis ab
ea extirpate sunt: ꝛ hec extirpatio obūbratio dr̄: sicut ꝛ fo
mes incēdiū. vmbra aūt ℈ estū refrigeriū p̄stat (Sicut di
uinū semen) Nō dicit simplr̄ semen: vt caueret errozem.
Appollinaristarū q ponebant spm̄ scm̄ in vterū v̄ginis ve
re sicut semē veniſſe. in hoc tm̄ silitudinē seminis bz: q sic
semen est actiuū in gnatiōe: ita ꝛ spūscūs in ꝛceptiōe xp̄i:
vel filius quē virtutē altissimi dicit. (Nostre antiq̄ asper
sionis.) Nō q̄tū ad vetustatē culpe: sed pene. (Per spm̄
scm̄ creans.) ¶ Contra. creare est ex nihilo aliqd facere.
sed coꝛp⁹ xp̄i de mā formatū est. g̈ nō est per spm̄ scm̄ i cō
ceptiōe creatū. Sed dicendū q creatio hic large accipit
p q̄libet opatiōe supnaturali q̄ ipsi⁹ tm̄ dei est. (Si dixe-
rimus: qz pctm̄ nō habem⁹.) Uideť istātia eē de puero ba
ptizato: ꝛ de adulto qui statiz vere cōfessus est: sed dicēdū
q ad hoc vt veritatē in oib⁹ habeat: dcm̄ Aplī dupl̄r pōt
accipi. Uno mō vt p pctm̄ nō tm̄ itelligať macula ꝛ reat⁹
pcti: sz ēt causa ꝛ seq̄la pcti: in puero enī baptizato ꝛ adul-
to penitēte manet fomes ic̄itās ad peccādū: ꝛ ylteri⁹ aliq̄
dispones ex actuali pctō relicte: in xp̄o aūt neutrū bozuz
fuit: caro enī ei⁹ sine coꝛruptiōe fomitis cōcepta est: ꝛ cuz
pctm̄ nō fecerit: reliquie pcti in eo nō fuerūt. silr̄ nec i btā
virgie q̄ immunis a pctō actuali fuit. fomes āt etsi eēntialr̄
in ea remānsit post p̄mā sanctificationē: tm̄ vt ligat⁹: ꝛ non
vt icitās ad pctm̄: vt dcm̄ ē. ¶ Alio⁹ pōt verificari vt itel-
ligať ēt de pctō actuali quo ad reatuz ꝛ maculā. Si. n. hō
ad bzeue tp̄s sine actuali pctō eē possit: nō tm̄ diu sic pseue
rare pōt: vt saltē i veniale pctm̄ nō cadat: vt sic ℔ vbū ha-
bem⁹ nō ōtermiatū: sz cōfusū p̄ns ipoztat: in xp̄o vo ꝛ mre
ei⁹ nllo⁹ pctm̄ actuale locū habuit: nec moztale nec v̄iale

¶ Quare nō fuit xp̄s decimat⁹ in abzaaz sicut le
ui: cū caro quā accepit i eo fuerit pctō obnoxia.

Eam aūt illa caro cuius excellētia sin-
gularis verbis explicari nō pōt: añq̄
esset verbo vnita obnoxia fuerit pctō
in maria: ꝛ in alīs a gbus ꝓpagatiōe
traducta est: nō imerito videri pōt i abzaā pctō
subiacuisse: cui⁹ vniuersa caro pcti subiacebat.
Unde queri solet quare leui dicať decimatus i
abzaaz: ꝛ nō xp̄s: cū in lūbis abzae vterq̄ fuerit
p̄m mālez rōnez qñ decimatus est abzaā: idest
decimas dedit melchisedech. Tunc enī Aplīs
leui decimatū dicit in abzaā tanq̄ in māli causa
Quia ea decimatiōe sicut abzaam minoz mel-
chisedech ostēdiť: cui ꝓsonaliter ōcimas soluit
ita ꝛ leuiticus ozdo: q in abzaaz p̄m rōnē semi-
nalem erat: ꝛ ex eo per cōcupiscētiā carnis de-
scendit: xp̄s aūt nō ē decimatus: qz licet ibi fue
rit p̄m carnē: nō tm̄ inde descendit p̄m legē cōez
scilicet per carnis libidinē: sicut etiā in adā oēs
peccauerunt: sed nō xp̄s. Un̄ Aug. sup Gene-
sim: Sicut adaz peccāte q in lumbis eius erāt
peccauerūt: sic abzaaz dante decimas q in lum
bis eius erāt decimati sunt. Sed hoc nō sequiť
in xp̄o: licz ꝛ in lumbis ade ꝛ abzae fuerit: q nō
ſm cōcupiscētiā carnis inde descēdit. Cū ergo
leui ꝛ xp̄s ſm carnez essent in lumbis abzae q̄n
decimatus est: ideo pariter decimati nō sūt: qz
ſm aliquē modū non erat ibi christus quo erat
ibi leui. Scōm quippe rōnem seminalez: illam
ibi fuit leui: qua ratiōe per concubitū venturus
erat in matrē: ſm quā rōnem nō erat ibi christi
caro: cuius ſm ipam ibi fuerit marie caro. Ille
ergo decimatus ē in abzaaz: q sic fuit in lumbis
abzae: sicut ille fuit in lumbis patris sui: idest q
sic est natus de patre abzaā. sicut ille de suo p̄e
nat⁹ est. ſ. p legē carnis: ꝛ iuisibilē ꝛcupiscētiā.
¶ Qua rōne christi caro dicta est i scriptura nō
fuisse peccatrix: sed similis: quo aperitur quare
obligata peccato non fuerit in christo.

Docirca primitiā nostre masse recte
dicit assumpsisse xp̄us: qz nō carnem
pcti: sed similitudinez carnis peccati
accepit. Adisit. n. deus filiū suum: vt
Aplīs i similitudinē carnis peccati. Assumpsit
enīz verbū carnē peccatrici similē in pena ꝛ nō
in culpa: ꝛ ideo nō peccatricē. Cetera vero boiuz
caro omnis peccati caro est: sola illius nō est ca
ro peccati: qz nō eum mater cōcupiscentia: sed
gratia cōcepit. habet tm̄ similitudinē carnis pec
cati per passibilitatē ꝛ moztalitatē: qz esuriit ꝛ
sitiit: ꝛ huiusmodi: Licet ergo eadē caro sit ei⁹
que ꝛ nostra: nō tamē illa facta ē in vtero sicut
nostra. Est. n. sanctificata in vtero: ꝛ nata sine
pctō: ꝛ nec ipse in illa vnquā peccauit. In pena
ergo similis est nostre: nō in q̄litate pcti: qz pol
lutionē que ex ꝛcupiscentie motu ꝛcepta. ē oio
nō habuit: nec ex carnali delectatiōe nata ē. Ge
nit ergo ad coꝛpus imaculatū qō p̄ter libidinis
concupiscentiaz conceptum fuit: nec illud in se
habuit vitium qō in alīs est causa peccati: nec
in eo peccauit. Ideoq̄ vere dicitur verbi caro
non fuisse in christo obligata peccato.

¶ Quiddā videť aduersari illi sentētie q̄ dictuz
est carnē christi nō p⁹ ꝛceptā q̄ assumptā.

Illi aūt sentētie q̄ supza diximus car-
nem verbi nō ante fuisse conceptā q̄
assumptā videtur obuiare qō Augu.
ait super Joānez: vbi legiť. Soluite
templuz hoc: ꝛ in tribus diebus excitabo illud.
Dixerūt ergo iudei. Quadragita ꝛ sex ānis edi-

ficatum est hoc tēplū: ꝛ tu in trib⁹ diebus erci
tabis illud? Hic ingt nūerus pfectiōi dñici coꝛ-
poris cōuenit: qz vt dicūt physici: tot dieb⁹ foꝛ
ma hūani coꝛporis pficiť. Hoꝛū occasione ver
boꝛ quidā dicere p̄sumpserūt dñici coꝛporis
formā tot diebus ad modū alioꝛ coꝛpoꝛū per-
fectam: ꝛ mēbroꝛ liniamētis distinctā: ꝛ moꝛ
verbū dei sibi vniſſe carnē ꝛ aiaz: ꝛ hoc modo
dicunt illū numerū pfectiōi dñici coꝛporis con
uenire. Sz alia rō illi⁹ dicti extitit: ex qua sana
verbi itelligētia oziť. Nō. n. ideo illō dic̄ Aug.
qn moꝛ vt caro illa opere spūssācti scificata: ꝛ
reliqua separata fuit verbo dei cū aia vniretur:
vt pfectus ꝛ verus deus esset pfectus ꝛ verus
hō: sed qz membroꝛ illius dñici coꝛporis distī-
ctio in ipso mometo cōceptiōis ꝛ vnionis dei ꝛ
hois adeo tenuis erat ꝛ parua vt humāo visui
viꝛ posset subijci. Dieb⁹ aūt illis quos memo-
rat Aug. pfecta est ꝛ notabilis facta. Incarna
tuz est igiť verbū: vt ait Joānes Dama. ꝛa. p
pria icoꝛruptibilitate nō excessit: ꝛ totū icarna
tū ē: ꝛ totū est icircūscriptū: miozať coꝛpoꝛaliꝛ
ꝛ cōtrabiť: ꝛ diue ē icircūscripturz nō coextensa
carne eius cuz icircūscripta diuinitate. In oib⁹
igitur ꝛ sup oia erat: ꝛ i vtero sancte genitricis
existebat. Sz in ipso actu icarnatiōis.

¶ Postq̄ ostēdit magister cōditionē carnis assūpte: ꝛ ma
tris de q̄ assūpta ē. ¶ Dic mouet q̄stiā dubitatiōes circa
determiata. Et diuidiť i duas ptes. In p̄ma mouet dubi
tationē circa ꝓpagationē carnis xp̄i ex remotis parētib⁹
. ſ. abzaā ꝛ adā. In scōa mouet dubitationē circa ꝛceptōez
carnis ei⁹ in p̄ria mre. ibi. (Illi aūt snie q̄ supza dixim⁹)
Circa p̄m tria facit. p̄ mouet dubitationē. 2° soluit eā. ibi.
(Quia ea de icarnatiōe.) 3° ex solutiōe elicit quādā ꝛclu
sionem. ibi. (Quocirca p̄mitias nostre masse.) Scōa du-
bitatio diuidiť in questionē ꝛ solutionē. Solutio incipit.
(Sed alia ratio.) ¶ Dic est duplex q̄stio. Prima de ꝓpa
gatione carnis christi ꝛ antiquis patribus. Scōa de ꝓpa
gatione eius ex matre. Questio. IIII.

Circa primū querunt̄ tria. Primo vtr̄ ea
ro xp̄i in antiqs patrib⁹ fuerit pctō
obnoxia: vel ab alia coꝛ carne ſm dr̄iam pu-
ritatis ꝛ infectiōis distincta. Scōo vtrū caro
xp̄i fuerit in antiqs patrib⁹ ſm q̄titatē aliqd
determiatū ꝛ māliter in eis exñs. Tertio vtr̄ xp̄s singu-
lariter bēat iter filios abzae vt in eo decimatus nō sit.

¶ Utr̄ caro xp̄i in antiqs p̄rib⁹ fuerit pctō obnoxia.

Ad primuz sic ꝓcedit. vr̄ q caro xp̄i
in antiqs patrib⁹ pctō infe-
cta nō fuerit. coꝛp⁹ enī celeste nō ificiť nec al-
terať ex cōiūctiōe ad aliud coꝛp⁹: sed coꝛpus
xp̄i nāe celestis fuit: qō videť ex hoc qō dr̄ de
ipso Jo. 3. Qui de celo venit sup oēs est. g̈ caro xp̄i in anti-
quis patrib⁹ infecta eē nō potuit. ¶ P. in lra dr̄ q xp̄s p̄ri
mitias nr̄e carnis assumpsit: sed caro būana in p̄mo statu
infecta nō fuit. g̈ xp̄s assūpsit carnē nūq̄ p̄us infectā. ¶ P.
Aug. io. sup Gen̄. dicit q nā būana semp habuit simul cuz
vulnere vulneris mediciną: sed qō est coꝛruptum nō pōt
coꝛruptiōis esse medicina. g̈ in būana nā semp fuit aliqd
nō coꝛruptū vel infectū. vñ caro xp̄i formata est q̄ medici
na facta est toti⁹ humani generis. ¶ P. nihil sanať a coꝛ-
ruptiōe nisi in eo aliqd icoꝛruptū remāserit: sic i egritudi-
ne aīalis: cū coꝛ remaneat sanū: ei⁹ ꝛtute mēbra p̄us egra
sanantť: sed coꝛruptio būani gn̄is sanabil̄ fuit. g̈ in būana
nā aliqd icoꝛruptū remāserat: sed nihil ē mūdius in bū-
ana nā q̄ caro xp̄i. g̈ illud de quo formata ē caro xp̄i nūq̄
in patrib⁹ fuit infectū. ¶ P. in diuinā sapiētiā nihil coin-
quinatū icurrit. vt dr̄ Sap. 8. sed xp̄s est dei virt⁹ ꝛ dei sa-
piētia. vt dr̄. p̄c Lozin. p̄. g̈ caro eius nūq̄ coingnata fuit.
¶ Sz ℈ est q magr̄ in lra dicit carnē xp̄i p̄usq̄ assumeret
pctō fuisse obnoxiā. Et idē habeť ab Hugo. de sā. vic. i li.
de sacramētis. ¶ P. caro xp̄i nō ꝓcessit ab abzaā nisi p se
mē ex q̄ ꝛceptus ē Isaac: sz semē illud pp carnalez coitus
cōcupiscentiā pollutū ē originali infectiōe. g̈ caro xp̄i añq̄
assumeret infecta fuit pctō originali. ¶ P. distinctio q̄lita
tis p̄supponit distinctionē nāe subiecte: cū ḋria nō sint si-
mul in eodē: nec ex eisdē p̄ncipys causent: sz caro xp̄i non
fuit distincta ſm nāz a carne parētū: a qb⁹ ꝓpagata ē. g̈ nec
ſm q̄litatē puritatis ꝛ ipuritatis. ꝛ sic idē qō ꝓus.

Respondeo dōm q circa ℔ fuit duplex heresis.
Una illoꝛ q dixerūt coꝛp⁹ xp̄i nō eē
formatū ex eodē ex quo alia caro boiuz formať: sz q fili⁹
dei coꝛp⁹ celeste secū attulit: ꝛ hoc mō p vteꝛ v̄ginis trāsi
uit nihil ex ea sumēs. Hoc aūt ē hereticuz dupl̄r. Prio qz
derogat veritati scripture q̄ xp̄m ex muliere factū ꝛ natū
dicit. nō. n. ex ea factⁿ diceret nisi ex ea aliqd traxisset: vñ
māliter eius caro fieret. ꝛ sic nec beata v̄go mater dei di-
ci posset. Scōo qz derogat veritati būanitatis xp̄i: cū eniz
ois forma determiatā mām regrat: si coꝛp⁹ xp̄i formaret
ex materia alteri⁹ generis ab illa materia de q̄ formatur
coꝛp⁹ alterius hois: nō eēt coꝛpus ciusdē speciei cū coꝛpo
ribus alioꝛ hoiuz: ꝛ ita hō equiuoce diceret: cū sit eēntia
lis pars hois. ¶ Alī⁹ error fuit dicētiū q caro xp̄i fz q in
parētib⁹ erat: ifecta nō fuit. Dicūt. n. q peccāte adā deus
cōseruauit in illo aliqd icoꝛruptū ꝛ nō ifectū p q̄ō būana
natura sanari posset: ꝛ hoc gdē tranſfusum est sine aliqua
infectiōe vsq̄ ad beatā virginē: ꝛ exinde formatū ē coꝛp⁹
xp̄i. Hoc aūt erroneuz reputať ꝑcipue pp duo. Primo qz
ſm hanc positionē xp̄s nō esset vere fili⁹ virginis: nec ve-
re ex stirpe alicui⁹ patrū ꝓgenit⁹ nisi solū ex adā. illa enīz
pars q̄ icoꝛrupta in būana natura remānsit in hoibus alijs
ab adā: fuisset quasi extraneū ab eis: soli aūt ade cōnatu-
rale quantū ad p̄mū statū. Scōo qz tolliť cōgruus satisfa
ctionis oꝛdo: sicut enī nō erat decens vt p̄o adā ꝛ ei⁹ suc-
cessiōe coꝛrupta aliqs satisfaceret: q ex illo genere nō eēt:
ita ēt nō eēt cōgruū vt nām infectā satisfaciendo sanaret
dei fili⁹ nisi hoc ipm qō p̄us infectuz fuerat assumpsisset.
¶ Et iō dōm ē q caro xp̄i ſm q fuit in patrib⁹: ꝛ ēt in ipa
beata virgine pctō ifecta fuit anteq̄ assumeret: sz in ipsa
assumptōe ab omni ifectione peccati purgata est: vt ſz q
est actu caro xp̄i in ea nihil macule inueniať.

Ad primuz g̈ dōm q xp̄s dr̄ de celo venisse: nō ra
tione nāe assumpte: q̄si aia vel coꝛp⁹
eius p̄us in celo fuerit assūpta: ꝛ postmodū p vteꝛ v̄ginis
ad nos puenerit: sed q̄tū ad p̄sonā assumentē: q quidē de
celo ad nos venisse dr̄: nō loci mutatiōe: sed visibilis natu
re assumptiōe. ¶ Ad 2m dōm q xp̄s dicit p̄mitias nostre
carnis assumpsisse: nō ſm idētitatē rei. vt. ſ. natura carnis
quā assumpsit semp in cōditiōe p̄mi status remāserit: sed
quantū ad silitudinē: qz caro assumpta p̄t ꝛsiderāť actu
caro xp̄i sine ifectōe culpe fuit: sicut ꝛ caro p̄mi hois ante
pctm̄: vt magr̄ in lra exponit. ¶ Ad 3m dōm q caro xp̄i in
abzaā nō fuit vt medicina vulneris in actu: sed solū in po-

tentia: ꝑm. ſ. q̄ ex eo ꝓpagari poterat illa caro ex q̄ medicina noſtri vulneris facta ē: ⁊ iō non opꝫ q̄ fuerit ibi actu ſine infectiōe vulneris: ſed ſolū in potētia ꝑm ordinē quo caro xp̄i ex ea ꝓpagāda erat. ¶ Ad q̄rtū dōz q̄ aliq̄ō corruptū eſt repabile dupl'r. Uel ꝑm potētiā paſſiuā tm̄: ⁊ ſic opꝫ vt remaneat i eo aliq̄d nō corruptū. i. nō p corruptionē annihilatū: ſicut dr̄ ℣rū corrūpi p aduētū ℣ry. opꝫ enī ſubiectū remāere cū poſſibilitate ad ſalutē q̄ recuperāda eſt. Uel ꝑm potētiā paſſiuā ⁊ actiuā ſimul: ſīc bō ifirm⁹ curabilis ē q̄ꝫ vtute actiua nāe ſue: ⁊ qz idē nō patiť a ſeipo neceſſe ē vt i eo q̄ ſic repabile ē ſit aliq̄ pars nō corrupta nec corruptōi ſubiecta ſicut corꝫ. dicēdū eſt q̄ꝫ hūana nā nō erat repabilis niſi ꝑm potētiā paſſiuā tm̄: ⁊ iō nō oportuit q̄ in ipſa remaneret aliq̄ pars corruptōi nō ſubiecta: ſꝫ ſufficit q̄ i ea remāſerit id q̄ nāe ē cū poſſibilitate ad reparationē: ſubiectū tm̄ corruptiōi. ¶ Ad q̄ntū dōz q̄ caro xp̄i actu exiſtēs caro xp̄i nll'o mō fuit ifecta: ei⁹. n. emūdatio a p̄cedēti ifectiōe ſaltē itellectu p̄cedit aſſumptionē. vñ in diuinā ſapientiā nihil iquinatū icurrere potuit.

¶ Utꝛ caro xp̄i fuit i antiqs pr̄ib⁹ fꝫ q̄titatē ōtermiatā.

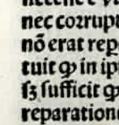

B Secundꝰ ſic ꝓcedit. videť q̄ caro xp̄i fuerit in antiquis patribus fꝫ aliq̄d demōſtrabile determiatū. Ut enī in lr̄a ex Aug. habeť: caro xp̄i fuit in abꝛaaꝫ fꝫ copulētā ſubſtātiā: ſed copulēta ſubſtātia noīat aliq̄d determinatū demr̄abile. g̃ p hunc modū fuit caro xp̄i in abꝛaaꝫ ⁊ in alys. ¶ ℙ. in formatōe corꝑis xp̄i duo iueniunť. ſ. rō formatiōis q̄ eſt p̄n⁹ actiuū in cōceptione: ⁊ mā de qua corpus xp̄i formatū eſt: ſed rō formatiōis nō deſcēdit ab adam. vt Aug. io. ſup Heñ. dicit: ſed deſup venit: qz q̄ō in ea natū eſt de ſpū ſcō ē. Matℏ. p̄. Si g̃ iſta mā demr̄ata in adam vel abꝛaam nō fuerit: nullo mō corpus xp̄i ex p̄mis parētibus venit: q̄ō eſt icōueniēs: qz non ptineret ad eū ſatiſfacere p pctō ade: ſicut dcm̄ eſt. g̃ opꝫ carnē xp̄i fuiſſe in abꝛaam ⁊ adā ꝑm mām determinataꝫ. ¶ ℙ. ſi hec mā determinata ex q̄ corꝑ xp̄i formatū ē nō fuit in adaꝫ: hoc nō pōt eē: niſi qz ex alimēto ſumpta ē. alimētū aūt extraneū eſt a nā humana. g̃ caro xp̄i nō ē vere de nā humana: q̄ō bereticuꝫ eſt. videť g̃ q̄ mā carnis xp̄i nō ſit ex ſuperfluo alimēti ſumpta: ſed ex p̄mis parētib⁹ deſcenderit. ¶ ℙ. maiꝛ eſt ꝺueniētia q̄ ē ꝑm identitatē rei q̄ q̄ eſt ꝑm ꝓportionē p̄ncipij ad p̄ncipiatū: ſꝫ ſi mā corporis xp̄i ex ſuperfluo alimēti ſumpta eſt realr: fuit q̄ꝫ materia cibi comeſti. non aūt pōt dici q̄ realr fuerit in quo vel ꝑuo: etſi forte dicať q̄ ibi fuerit ſicut p̄ncipiatū ē virtute in ſuo p̄ncipio. ergo maiꝛ eēt cōueniētia carnis xp̄i ad aīalia: quoꝛ carnes in cibuꝫ ſumpte ſunt: q̄ ad adam vel abꝛaam: q̄ō eſt icōueniēs. ergo idem q̄ ꝑius. ¶ ℙ. illud q̄ō in ſe mūdū eſt nō eſt natū inficere aliud ℨria ifectiōe: ſed beata virgo mūdata fuit per p̄mā ſanctificationez ab originali infectiōe. ergo virtute aie eius nutrimētū aſſumptū ifici nō potuit: nec alias ifectū erat tali ifectione q̄ exūanā nām nō iueniť. ergo caro xp̄i nō in btā virgie pctō ſubiacuiſſet: q̄ō eſt erroneū vt dcm̄ ē. ergo caro xp̄i ex ſuperfluo alimēti nō fuit materialiter. ⁊ ſic idē q̄ ꝑius.

¶ Sꝫ ℨ. Xp̄s nō aliquo mō fuit in parētib⁹ quo aly boies ibi nō fuerūt: ſꝫ ecōuerſo aly boies aliquo mō ibi fuerūt quo xp̄s nō fuit: ſed aly boies nō fuerūt in p̄mis parētib⁹ ꝑm māz determinatā. ergo nec xp̄s in eis hoc mō fuit. ꝓbatio medie. aly boies nō deſcēdunt a ſuis parentib⁹ niſi mediāte ſemīe: ſemē aūt vt ꝓbat ꝑℏs. 15. de aīalib⁹: nō eſt aliq̄d ōciſuꝫ q̄ō fuerit actu pars: ſed ē ſuperfluū alimēti q̄ō eſt potētia totū. g̃ alioꝛ boium mā nō fuit determiate in adaꝫ q̄ſi actu ps ei⁹ exiſtēs. ¶ ℙ. gñatio ꝑm naturā in ifinitū poſſibilis eſt ꝑm nām hoc mō q̄ hō ex boie generet: ſi ergo aliq̄ materia determiata ſumať ex q̄ ois caro deciſa ſit: oꝛ infinitoꝛ materia in aliquo finito fuerit: hoc aūt eſt ipoſle. ergo ipoſſibile eſt q̄ oium boium caro ⁊ xp̄i fuerit in adā ꝑm determinatā vel ſignatā materiā: q̄ aūt ipoſſibile ſit ſic ꝓbať. Cuilibet rei nālis mā determinatā q̄titatē exigit: nō enī in q̄cūq; parua materia poteſt iduci q̄cūq; forma: ſꝫ ifinita nō pñt eſſe in aliquo finito niſi ꝑm q̄titatē nō determiatā accipiaň diuiſiōe fcā: ſꝫ ſemp ꝑm eādē ꝓportionē: vt. ſ. toti⁹ ſumať dimidiū: ⁊ dimidy dimidiū: ⁊ ſic in ifinitū: ſic. n. ꝑm eādē ꝓportionē: ſcōo acceptū erit alteri⁹ q̄titatis q̄ p̄mo acceptuꝫ. ergo ipoſſibile eſt q̄ infinitoꝛ corꝑoꝛ naturaliū mā ſumať ex aliquo vno finito in actu. ¶ ℙ. in oi gñatiōe naturale agēs vniuocū iducit formā ſuā in māz q̄ ꝑus tali nāe ſubiecta nō erat: ſicut ignis i materiā aeris q̄ ꝑus forme ignis ſubiecta nō erat: ſed ſi materia ex q̄ ille bō formať ꝑꝫ aliq̄d ſignatū in adā fuerit ⁊ in ceteris parētib⁹: nūq; ei⁹ materia fuiſſet būane nature nō ſubiecta. g̃ iſte modus gñatiōis nō eēt ꝺueniēs ꝑm viā generationis naturalis. ⁊ ſic idē q̄ ꝑius.

Rñdeo dōm q̄ circa hoc ſūt due opiones. Una opio dicit q̄ caro xp̄i ⁊ oium alioꝛ boium fuit in adā ꝑm determinatā mām hoc mō q̄ aliq̄ pars corporis ade fuit de q̄ p multiplicatōez quādā oiuꝫ boiuꝫ corꝑoꝛa formata ſunt: aut ſine p̄mixtiōe alicui⁹ extranei: vt q̄dā dicūt: aut p̄mixto illi māe aliquo q̄ō ex alimēto cōverſuꝫ ē. ⁊ de hoc q̄liter ipſ̄obabile videat. in. z. li. di. 30. dictuꝫ eſt.

¶ Alioꝛ opio eſt q̄ ꝓbabilioꝛ vr̄ q̄ aly boies nō fuerūt in p̄mo parēte: niſi ꝑm māz oꝛiginalē: ⁊ xp̄s hoc mō in p̄mis parētib⁹ fuit. Sꝫ in hoc differt q̄ aly boies fuerūt in p̄mo parēte fꝫ rōnē ſemialē: xp̄s aūt nō: q̄ō ſic videri pōt. in his q̄ ꝓcubitū gñanť duo ꝺcurrūt ad formationē corꝑis. ſ. p̄n⁹ actiuū q̄ō eſt in ſemīe: q̄ō rō ſemialis dr̄. aliud aūt ē mā ex q̄ corꝑ⁹ formať: quā mater miniſtrat: vtrūq; aūt boꝝ oꝛiginalr reducit in p̄mū parēte. Oꝛ. n. in ſemine patris ſit vtus actiua ad cōceptionē corꝑoꝛis būani. eſt ꝑ virtutē nature humane: quā dr̄ ꝑlis ꝓcreāde a ſuo p̄re accepit: ⁊ ille ab alio: ⁊ ſic vſq; ad adā. ⁊ ſic ꝑꝫ q̄ rō ſemialis eoꝝ q̄ ſunt ex ſemīe viri ꝺcepti oꝛiginalr ab adā deſcēdit. ſīl'r ēt materia quā mater miniſtrat oꝫ q̄ ſit ꝓparata per virtutē gñatiuā eius: rei enī gñatio nālis regrit materiaꝫ ꝓpriā ⁊ determinatā. Uirt⁹ aūt gñatiua ipli⁹ matris oꝛiginalr ab adam deſcēdit: ſicut ⁊ virt⁹ gñatiua viri: ⁊ ideo illi q̄ ex mare ⁊ femīa gñanť deſcēdunt oꝛiginalr ab adā: ⁊ ꝑm rōnē ſeminalē: ⁊ ꝑm materiā: ⁊ qz vn⁹ modus eſſendi in: eſt ꝑm q̄ dicit effect⁹ eſſe in ſua cauſa efficiēte. vt dicit. 4. phyſicoꝛ: ideo boies ſic ꝺcepti dicunť fuiſſe in adā ⁊ ꝑm rōnē ſeminalē: ⁊ ꝑm mām oꝛiginalē. ℨn cōceptione aūt xp̄i virt⁹ actiua nō fuit niſi ſpūſanct⁹. materia aūt ē p virginē miniſtrata debito mō ꝓparata. vñ ꝑꝫ q̄ oꝛigina liter mā corꝑis xp̄i deſcēdit ab adā. nō aūt rō actiua in cōceptiōe ei⁹ ab adā deſcēdit oꝛiginalr: ⁊ ideo xp̄s fuit in adā ꝑm mām oꝛiginalē: ſꝫ nō ꝑm rōnē ſeminalē.

Ad primuꝫ ergo dōm q̄ cū dr̄ xp̄s fuiſſe in adam ꝑm copulētā ſubſtātiā: nō eſt itelligēdū q̄ in adā fuerit p modū copulēte ſube: ſꝫ qz ipa corpulenta ſuba corꝑis xp̄i aliquo mō fuerit i adā ſicut in oꝛigināli p̄n⁹. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ mā corꝑis xp̄i. nō aūt rō cōceptiōis eius fuit in adā: nō tm̄ mā illa fuit in adā in actu q̄ſi aliq̄ determiata pars ei⁹: ſꝫ virtute tm̄: ſicut res dr̄ eſſe in ſuo p̄n° effectiuo vni⁹ ſpēi. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ mā corꝑis xp̄i aſſumpta eſt ex eo q̄ de cibis a btā virgine ſumptis in puriſſimos ſanguies ei⁹ cōverſuꝫ eſt. alimētū aūt q̄uis in p̄ncipio ſit extraneū ⁊ diſſimile: tm̄ in fine eſt ꝺueniēs ⁊ ſimile. vt in. z. de ania dr̄. vñ nō ſequiť q̄ mā corꝑis xp̄i ſit extranea humane nāe. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ ſilitudo ⁊ cō-

uenientia magis attēdiť ꝑm formā q̄ mām: vt ſi ignis generet ex aere ignē: ignis gñatus magis cōuenit cū igne generāte cū quo ꝺuenit fꝫ formā q̄ cū aere ex quo mālter generatus ē. Siſ'r ēt mā corꝑis xp̄i magis ꝺuenit cū btā virgīe: ⁊ alys p̄ſb⁹: quoꝛ vtute effecta ē ꝓpria mā corꝑis būani: q̄ cū reb⁹ illis q̄ in cibū ſumpte ſūt. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ p p̄mā ſctificatōez: vt ſupra dcm̄ ē: btā vgo a fomite mūdata fuit fꝫ q̄ iclinat ad act⁹ p̄ſonales: nō aūt remota ē illa ſcliuatio ꝑm quā fomes ē ifectiu⁹ nāe: ſꝫ boc fcm̄ ē p ſecundā ſanctificationē: vt q̄dā dicūt: ⁊ iō illud q̄ō erat i btā virgine vt ordiatū ad ꝓpagationē nāe pctō obnoxiū erat: q̄uis erat a pctō mundatū ꝑm q̄ ad p̄ſonā pertinebat.

¶ Utꝛ ſolus xp̄s in abꝛaam nō fuerit decimatus.

B Tertiuꝫ ſic ꝓcedit. Uꝫ q̄ nll's q̄ de ſtirpe abꝛae deſcēdit in ipo decimat⁹ ſit. qz vt dicit Aug. io. ſup Heñ. q̄ō in eo decimabať curabať: ſꝫ nullus in parētibus curari vel ſanctificari pōt: vt ſupra dcm̄ ē. ergo nullus i abꝛaā decimari potuit. ¶ ℙ. ſicut poſt tpa abꝛae in illis q̄ ex ei⁹ ſtirpe deſcēderūt valuit circūciſio ad pctī oꝛigialis curationē: ita ēt añ ipſi⁹ tpa valuit ad idē virtus ſacrificioꝛ decimaꝝ ⁊ oblationū: vt dic̄ Greg. in moza. ſꝫ q̄ abꝛaaꝫ circūciſus ē: nō ꝑ hoc aligs de ſtirpe ei⁹ deſcēdens circūciſus fuit. alꝫ eos nō oportuiſſ'z iteꝝ circūcidi. g̃ nec abꝛaaꝫ dāte decimas ei⁹ filij decimati ſūt. ¶ ℙ. decimari aut ē decimas dare: aut ad decias obligari: aut decima ꝑte ꝑuari: ſīc dr̄ granū decimatū a q̄ iā decia ꝑs ablata ē. Sꝫ ꝑmo mō nō pōt dici q̄ aligs i ꝑre ſuo decimet. dare. n. decimas ē q̄dā actus ꝑſonalis: ſꝫ act⁹ ꝑſonales nō trāſfundunť a parētib⁹ i filios: ſīc nec pctā actualia. ergo abꝛaā dāte decimas nō ꝓp hoc filij ei⁹ decimat⁹ ēſt quaſi bās decimas. Siſ'r nec ſcōo mō. Leuite. n. ⁊ ſacerdotes veteris legis ab abꝛae ſtirpe deſcēderūt: q tñ ad ōcimas dādū nō obligabanť: ſed eos a ꝑpl'o accipiebāt. g̃ nec ſic oēs filij abꝛae ꝑter xp̄m in ipſo decimati ſunt q̄ſi ad decimas obligati. Siſ'r nec tertio mō. qz decimatio reſpicit id q̄ō ē in actu diſtictū. vñ triticū nō pōt eſſe decimatū ex hoc q̄ ſemē decimatū fuit. ſꝫ filij abꝛae nō erāt i eo vt actu diſtincti: ſꝫ nīſi virtute. g̃ nullo⁹ in eo decimari potuerunt.

¶ Sed contra eſt q̄ō Apl's ad Hebꝛ. 7. dic̄. ⁊ in lr̄a ex verbis Aug. habeť. ¶ ℙ. decimatio q̄dā ſignū ſeruitutis dicitur eſſe: cū ad latriā ptineat: ſed ꝑles in parēte ad ſeruitutez obligať: ſerui. n. ſunt filij: ſi ex ſeruis parētib⁹ naſcāt̄ur. ergo abꝛaam dante decimas filij eius decimati ſunt.

¶ Utrum xp̄s in abꝛaam decimatus ſit.

Ulterius videť q̄ ēt xp̄s i abꝛaā decimat⁹ ſit. Xp̄s enī nō ḃz babitudinē ad abꝛaā niſi mediāte btā virgine: ſed btā vgo fuit i abꝛaā decimata. g̃ ⁊ xp̄s. ¶ ℙ. decimatio ꝺuenit filijs abꝛae ex eo. vt in lr̄a habeť rōne pcti oꝛiginal: qz p ꝺcupiſcētiā ex eo ꝓpagādi erāt: ſꝫ caro xp̄i in abꝛaā fuit pctō obnoxia: vt i lr̄a dr̄. g̃ ⁊ i eo xp̄s decimat⁹ fuit. ¶ ℙ. decimatio eſt q̄dā actus figuralis: ſꝫ xp̄s videť maxīe p decimā figurari rōne ꝑfectionis xp̄i: q̄ denario competit. g̃ xp̄s p̄cipue in abꝛaā fuit decimatus.

¶ Sꝫ ℨ. Apl's Hebꝛ. 7. ꝑfert ſacerdotium xp̄i ſacerdotio aaron p boc q̄ leui: ex cui⁹ ſtirpe aaron deſcēdit: abꝛaā dāte decimas decimat⁹ eſt: ſed xp̄s in hoc nihil amplius haberet q̄ aaron ſi in abꝛaaꝫ ſīl'r decimat⁹ eſſet. g̃ nullo mō in eo decimatus fuit. ¶ ℙ. q̄ō multiplicať miraculoſe: ⁊ nō virtute nāe: nō eſt decimabile. vt ꝑꝫ. 4. Regū. 4. qz de Ilizeus nō precepit vidue vt de oleo q̄ō miraculoſe multiplicatū erat decimas daret: ſꝫ caro xp̄i ex abꝛaā miraculoſe ꝓpagata eſt. ergo xp̄s in abꝛaaꝫ decimatus nō fuit.

Reſpōdeo dōm ad p̄mā q̄nē q̄ illi q̄ ex abꝛaā per ꝺcubitū deſcēderūt: in abꝛaā decimati ſunt. xp̄s aūt in eo decimat⁹ nō ē: cui⁹ rō ē: qz decimatio nō nīſi erat act⁹ moꝛal: ſꝫ ēt figural. ē. n. act⁹ moꝛalis ꝑm q̄ ꝑs q̄dā terre naſcētiū ⁊ alioꝛ in vſuꝫ miſtroꝝ dei ⁊ pauperū ꝺferebať: vt ēēt cib⁹ in domo dñi. vt dr̄ Malac. 3. Act⁹ aūt figural ē fꝫ q̄ B q̄ō figurat iperfectionē i eo q̄ ōcimas dat q̄ ꝑfectionē ab eo cui dat expectat. ℨn nūero. n. denario eſt q̄dā ꝑfectionis rō ꝑm q̄ limes q̄dā ē. vñ nouenari⁹ iperfectionē ſignat fꝫ q̄ a denario deficit. ⁊ iō q̄ decimas dat: i B q̄ nouē ſibi retinet ⁊ decē alteri dat ꝓfiteť ſe iperfectū eē: ⁊ ꝑfectionē ab altero expectare. ⁊ ide ē q̄ ēt decimatio q̄dāmō act⁹ ſacralis erat ꝑm q̄ dcā realis cōfeſſio ex fide mediatoris ꝓcedebat: p cui⁹ ꝑfectionē ſacrata eſt būani gnīs iperfectio q̄ erat p oꝛigiale pctm̄. B. n. figurando remediū q̄ō ꝺ oꝛiginale pctm̄ ꝑſtabat p modū ſacri. illa q̄ decimatio q̄ abꝛaaꝫ decimas dedit oſtēdēs ſe liberatoze idigere: ad illos tm̄ ptinet ex ei⁹ ſtirpe deſcēdētes: q iperfectionē oꝛigialis pcti ex eo traxerūt: vt ſil'r ſic ipſe liberationē ab alio expectarēt: nō aūt oꝛigiale pctm̄ ab eo traxerūt niſi q p ꝺcubitū ex eo deſcēderūt. ſolū. n. bi nām būanā ab eo ſic a p̄n⁹ actiuo acceperūt. vñ ⁊ in eo fꝫ rōnē ſeminalē fuiſſe dicunť. ⁊ ꝓp hoc ēt ſil'r cū nā nature vitiuꝫ ꝺxerūt ab adā vel abꝛaā. xp̄s vo ab adaꝫ vel abꝛaā nō per ꝺcubitū deſcēdēs māz būane nāe ab eis habuit: q̄ virtute ſpūſancti in būanā nām formata eſt: ⁊ iō nō cōtraxit oꝛigiale pctm̄: ⁊ iō nō potuit figurari vt iperfectionē bñs ⁊ liberatoze idigēs: ⁊ ꝓp hoc nō eſt decimatus in abꝛaam.

Ad primuꝫ g̃ dōz q̄ in ℣bo Aug. B q̄ dic̄ curabať: nō deſignat curationē in actu: ſꝫ curatiōis neceſſitatē: g. n. ſic in eo crāt vt curatiōe idigerēt i eo decimati ſūt. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ nll's dr̄ circūcidi niſi ꝑm q̄ actu aligd patiť. Decimari aūt dr̄ aligs ēt fꝫ ꝑfiguratōez. vñ nō ē ſīle de ōcimatōe ⁊ circūciſiōe. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ decimari nll'o bozū modoꝝ accipiť: ſꝫ decimari nihil aliud ē ꝓput hic accipiť q̄ ꝑfigurari: liberatiōe indigere. B aūt ꝑfigurabať abꝛaā dante decimas de oib⁹ q̄ pctō oꝛigiale ab eo ꝺcturi erāt: ſicut ipſe a ſuis parētib⁹ ꝺcerat: vt eadē rōe iperfectio liberatōe idigēs i illis figurareť q̄ in ſe eā ēē p decimaꝝ collationē ꝓfiteb ať. ¶ Quartū ⁊ 5ᵐ cōcedim⁹.

Ad ſecundaꝫ qōnē dōm q̄ xp̄s nullo⁹ in abꝛaam decimat⁹ fuit: cui⁹ rō ꝑz ex ꝓdictis.

Ad primū g̃ dōm ℨ boc obiectū: q̄ qz xp̄s nō deſcēdit ab abꝛaaꝫ niſi mediāte btā virgine: ideo ſicut deſcēdit a beata virgine: ita deſcēdit ab abꝛaā. vnde cum a btā virgine deſcēderit nō per concubitū: nec ab abꝛaam per cōcubitū deſcēdit: quāuis beata virgo ab abꝛaā p cōcubitū deſcēderit. vñ nō ſequiť q̄ ſi btā virgo in abꝛaā decimata fuit q̄ i eo xp̄s decimat⁹ fuerit. ¶ Ad ſcōm dicendū q̄ id q̄ō eſt in potentia poteſt p̄figurari mundū vel īmundū. eſſe aūt mundū vel īmundū nō ꝺuenit niſi rei actu exiſtenti. qz ergo q̄ō in abꝛaaꝫ actu erat totum pctō ſubiacebat: ideo caro xp̄i in abꝛaam pctō obnoxia fuit. qz vero ex abꝛaaꝫ caro xp̄i nō ſic ꝓpagāda erat: vt ex eo infectionē oꝛiginalē ꝺtraheret: ideo in eo xp̄s decimatus eſſe nō dicit: cū decimatio in q̄tū figurale q̄daꝫ eſt referri poſſit etiaꝫ ad illud q̄ō virtute erat in abꝛaam. ¶ Ad tertiū dicendū q̄ decima pars que deo reddiť nō dicitur ꝓprie decimari: ſed magis nouez partes a quib⁹ decima ſeparať. ⁊ iō xp̄s p decimā ſignat⁹ decimari nō dr̄: ſed aly iperfectionē cōtrabētes per nouenariū deſignati. ¶ Alia duo concedimus.

Queſtio. V.

Deinde queriť de ꝓpagatiōe carnis xp̄i ex matre ei⁹. ¶ Et circa hoc q̄ runť tria. Primo de materia ex qua cōceptū eſt corpus eius. Secūdo de tēpore cōceptionis. Tertio de ſanctificatiōe concepti.

Universidad de Deusto

¶ Utr corp⁹ xpi fuerit ex purissimis virginis sanguibus.

Aprimus sic pcedit. videt q corpus xpi nō fuerit formatū soluz ex purissimis sanguinib⁹ virgis: sicut Dama. dicit. Eoz enī que specie cōueniūt est mā eiusdez rationis: qz forma naturalis materiā determinatam requirit: sed alioz hominū materia est ex eo qō ex viro z muliere descindit: cū ergo xps incētū homo fuerit eiusdem speciei cū alijs hoibus: videt q corpus eius non solū ex sanguinibus matris virginis formatū sit. ¶ P. ad Ro. p. dr. Fact⁹ est ei ex semīe dauid fm carnez: sed id ex quo fit aliqd est mā eius. ḡ mā corporis xpi nō ē sanguis: sed semē. ¶ P. in collecta dr q de⁹ verbū suū de virgine carnē sumere voluit: sed de illo corpus xpi formatū est qō de virgine sumpsit. ḡ corporis xpi mā nō est sanguis ꝫ caro. ¶ P. vt in. z. de gnatiōe dr. Que magis cōueniūt facilius inuicē transmutant: sed caro magis conuenit cū carne q̄ sanguis. ḡ cōueniētius est dicere corp⁹ xpi ex carne virginis formatū esse q̄ ex eius sanguine. ¶ P. gnātiua non opat nisi ex eo qō residuū est nutritiue virtuti: cū nutritiua generatiue deseruiat: sanguis aūt nō ē residuuz ab opē nutritiue: imo ē q̄ nutritiua idiget in via existēs ad nutriēdum mēbra. ḡ sanguis nō pōt esse materia a virtute generatiua mīstrata ad cōceptionē pris. z sic idē qō prius.

¶ Sed cōtra est qō dicit Dama. q divina sapiētia ex purissimis sanguinib⁹ virginis carnē sibi copulauit. ¶ P. corpus xpi non est formatū nisi ex materia quā virgo mīstrauit: talem in natura qualem alie matres mīstrāt ad cōceptum pris: sed vt in. 15. de aialib⁹ dr: materia ex qua corp⁹ conceptum formaī quā mater mīstrat est sanguis q menstruuz dr. ergo z corpus xpi ex sanguine formatū est.

Respondeo dōm q circa mām de q̄ corpus hoīs formatū ē varie sūt opiones. Quidā enī dicūt q corp⁹ hūanū formaī ex cōmixtiōe seminū. s. matris z patris sil' cū sanguie menstruo: ita q totū hoc sit mā corporis. Ḥ aūt phs in. 15. de aialib⁹ multiplr destruit ostēdēs q id qō ex viro descindit nō est mā humani corporis: sed solū pn̄m actiuuz: z per rōnē z experimēta sensibilia: q̄ magis in reb⁹ nālib⁹ faciunt fidē: z hoc pz ispiciēti verba ei⁹. Silr ēt ostēdit q semen mulieris nihil facit ad gnātionē. vñ ēt z q̄dā mulieres dcipiūt sine ℞ q semīnēt. sed sanguis q mēstruū dr est in mulierib⁹ loco semis in viris: z fm hāc phi opionē ꝺueniētissime pōt saluari partus virgis si ad dceptionē hūani corporis nō nisi sanguis mulieris māliter regrit. nō. n. credēdū ē q mā corporis xpi qō sine semie viri cōceptū ē aliqd defuerit qō māliter ad formationē humani corporis regrat. Cōstat ēt oib⁹ virginitatē matris cōfitētib⁹ absq; oi hūano semie cōceptionē illā peractā esse: z ideo mā ex qua corp⁹ formaī z in xpo: z in alys hoib⁹ est sanguis p virtutē generatiuā matris preparatus. Ille. n. sanguis in mulierib⁹ ē sicut semē in viris. vñ z in eodez tpe hoc in viris: z illud in mulierib⁹ icipit. s. apud oztuz piloz z alioz accītiū q̄ sum signa pubertatis: sed qz in muliere ē calor gnatiue deseruiēs diminutus respectu calozis viri: iō nō pōt in mulierib⁹ supfluū alimēti ad tantā digestionē pduci sicut in viris: pp qō remanet in forma sanguis: sicut deficiēs a cōpleta digestiōe seminis. vñ accidit in aliquo multū coeūte vt sanguinē loco semis emittat. vt in. 15. de aialib⁹ dr quasi natura nō sufficiat ad tantū seminis digerendū quātuz icontinētia querit.

Ad primuz ḡ dōm q fm phm in. 15. z. 16. de aialibus dr. Illud qō a viro emittit nō efficit mā in gnatiōe: sed tm̄ actiuum. vñ relinquit q ex solo sanguine mulieris māliter corpus humanū formet raz in xpo q̄ in alys hoib⁹. ¶ Ad scōm dōm q xps ex semie dauid descēdit. ¶ Ad tertiū dōm q assumptio bz duos termios. s. a quo z q̄ dr. ergo dei verbū ex virgie carnē assumpsisse nō q̄tū ad terminū a quo: q̄si pus esset in spē carnis q̄ assumeret: sed q̄tū ad terminū ad quē: qz mā illa simul assumpta est z in carnez formata. ¶ Ad q̄rtum dōm q q̄uis caro cū carne magis ꝺueniat fm silitudinē spēi: tm̄ sanguis ex quo formaī corp⁹ magis conuenit cū carne z relige partib⁹ corporis fm ꝓportionez potētie ad actū q̄ caro cū carne: sanguis. n. ille ē potētia totuz fm potētiā passiuā: sicut z semē ē potētia totū fz potētiā actiuā. caro āt nō est potētia totū: cū sit actu ps vltimū cōplementū bn̄s iā p vltimā digestionē. hec aūt ꝺuenientia pcipue regrit ad hoc q aliqd ex aliquo fiat: dom⁹. n. facilius cōstruit ex cemēto z lapidib⁹ specie differētib⁹ q̄ ex alia domo eiusdē spēi ex q̄ dom⁹ cōstrui nō pōt nisi in lapides resoluat. ¶ Ad qntū dōm q sanguis q humani corporis mā ponit nō est absolute talis qualis p actuz nutritiue generat ex cibo: sed hoc qō de illo sanguie residuū ē ab vltima digestiōe: nutritiua i feminis generatiue mīstrat que ipm preparat vt sit debita materia corporis humani.

¶ Utr cōceptio corpis xpi fuerit subito vel successiue.

Asecundus sic pcedit. videt q conceptio corporis xpi non fuerit subito: sed successiue cōpleta. Debuit. z. dr: qz xpus debuit p oia fratrib⁹ similari: ꝫ alijs hoīs q fratres ei⁹ dicunt. ibidē successiue concipiunt. ergo z xpi dceptio debuit eē successiua. ¶ P. tps generatiōis cuiuslibet rei est determinatū fm spēm sue. ꝫ. vt ex. z. de genera. habeti pōt: sed xps fuit eiusdē spēi cuz alijs hoibus. ergo sicut alioz hoium generatio determinato tpe perficit: ita z xpi. ¶ P. vt in. z. de aia dr: cuicūq; rei naturali debet determiata magnitudo: sed corpus xpi nō potuit in pncipio cōceptiōis sue habere tantā magnitudinem quāta nāe hoīs debet. al's tpe illo nō creuisset in utero virgis quo alij crescunt: vel minoz tpe a virgine portatus esset q̄ alij hoīes portant: qō nō tenet ecclesia. ergo in pncipio sue cōceptionis nōdū erat in specie hūana in qua fuit in termino cōceptionis. ergo pncipiū cōceptionis est aliud a termino eius. ois aūt mutatio que bz pus z posterius est successiua. ergo cōceptio xpi fuit successiua. ¶ P. corp⁹ xpi ex virginis sanguinibus formatū est. aut ergo in eodē īstanti fuit sanguis z caro: z sic eadem mā simul erit sub duab⁹ formis substātialib⁹ desperatis: qō est impossibile: aūt in alio z in alio īstanti: sed inter quelibz īstantia est tempus mediū: vt in. 6. phy sicoz. pbat. ergo cōceptio xpi tpe mensuratur: z nō est subito peracta. ¶ P. concipi est quoddā fieri. sicut conceptū est qōdam factum esse. nihil aūt in permanētib⁹ simul fit z factū est. al's simul aliquid esset z nō eēt: qō enī fit in permanētib⁹ nō est: qō aūt fctm est iam est. ergo in carne xpi nō simul fuit cōcipi z conceptū esse: z sic fuit ibi pōs z posteriozis successio.

¶ Sed ℨ. Cōceptionis pncipiū esse nō potuit anteq̄ cōceptiōis actiuū in virgie esset: sed cōceptiōis actiuuz fuit in ipsa dīna sapiētia q̄ ex sanguinib⁹ virgis carnē sibi copulauit: vt dicit Dama. ergo nō potuit pus cōceptio icipere q̄ in uterū virgis dīna sapientia descēdisset. Sed sicut dicit Grego. in moza. spiritu aduenīēte mox ꝟbū in vtero: mox intra uterū verbū caro factum. ergo cōceptio carnis incipere nō potuit anteq̄ caro esset: sed ad spēm carnis terminata est cōceptio. ergo nō pus incepit dceptio q̄ termiata esset: z ita sine successiōe fuit. ¶ P. cōceptio xpi facta est virtute diuina q̄ infinita est. sed virtutis ifinite est subito suū effectū pducere. ergo cōceptio xpi subitanea fuit.

Rñdeo dōm q cōceptio xpi fm fidem opz q subito facta ponatur. nō enīz humana natura prius assumpta fuit q̄ in sua spēcie perficeret: cū partes ei⁹ nō sint assumptibiles nisi rōne totius: vt pz ex dictis. in. z. di. pprietates aūt z accidentia humane nāe nō dicunt de filio dei ante assumptionē. ergo quicqd hūanū de filio dei dr: cōpletionē humane nāe nō precessit. cōceptio aūt de filio dei dicit: vt pz in symbolo. Qui cōceptus est de spiritu sancto ꝛc. ergo opz vt cōceptio in xpo nō pcedat tempore cōpletaz nām carnis eius: z ita relinquit q simul cōcipiebatur z cōcepta est: ppter qō opz illam cōceptionē subitaneam ponere: ita q hec in eodē īstāti fuerunt. s. cōuersio sanguinis illius mālis in carnē z alias ptes corporis xpi: z formatio mēbroz organicoz: z animatio corporis organici: z assumptio corporis aīati i ynitatē dīne psone. in alys aūt hec successiue ꝛtingūt: ita q maris cōceptio nō pficit nisi vsq; ad q̄dragesimū diē. vt phs. in. 9. de aialib⁹ dicit. femine aūt vsq; ad nonagesimū: sed in cōpletiōe corporis masculi videt Augu. supaddere sex dies: q sic distinguunt fm eū in epla ad Diero. Semē pmis sex dieb⁹ q̄si lactis bz silitudinē. 9. dieb⁹ vertit in sanguinē. deide. ix. dieb⁹ solidat. 18. dieb⁹ formaī vsq; ad pfecta mēbroz liniamēta: z hinc iā reliq̄ tpe vsq; ad tps partus magnitudie augef. vñ vsus. Sex i lacte dies. ter sūt in sanguie terni. Bisseni carnē. ter seni mēbra figurāt. In xpi aūt conceptione mā quā virgo mīstrauit statiz formā z figurā hūani corporis accepit z aiam: z in ynitatē diuine psone assumpta est.

Ad primuz ergo dōm q xps p oia fratrib⁹ assimilari debuit in his q̄ necessaria erāt ad eoz reparationē. hꝫ aūt sunt ea in qbus veritas humane nāe consistit. s. partes essentiales ei⁹: z ꝓprietates nāles: z passiones qbus opus redēptiōis explēdi erat: in alijs aūt excellere debuit vt hoium saluator. ¶ Ad scōm dōm q determinatū tps generatiōis alicui spēi debitū nō sequit veritatē spēi in re generata: sed virtutē gīantis i spē illa: z ideo q̄uis xps in veritate humane nāe cōceptus fuit: qz tm̄ cōceptio illa nō ē facta p actionē alicui⁹ ꝟtutis hūane: iō nō opz q idē tps debeaī cōceptioni xpi qō cōceptionibus alioz. ¶ Ad tertiū dōm q q̄titas determinata alicuius spēi nō est determinata fm aliqd idiuisibile: sed hz aliquā latitudinē: qz in spē humana iueniī maioz z minoz q̄titas: z in eodē indiuiduo fm diuersa tēpora: z in diuersis: vt ad sensum pz. Minimū aūt quātitatis in vno indiuiduo est in pmo instanti sue figuratiōis z animationis: q̄ quātitas adeo parua est q parū excedit qnātitatē formice. vt dicit phs in. 9. de aialibus q in q̄dragesima die muliere patiente aborsuz inuentū est corp⁹ prolis oia mēbra distincta hr̄e: q̄uis in quātitate esset sicut magna formica. maxima aūt quātitas in aliquo idiuiduo est i vltimo termino augmēti: z sicut maximū differt in diuersis: ita etiā proꝓrionalr illud mīmū. Potuit ḡ esse vt corpus xpi in pmo istāti cōceptionis perfecte figuratū haberet q̄titatē sufficientē sue spēi: mioze tm̄ q̄ sibi deberet in pncipio sue humanitatis: si naturalr conceptus esset respectu q̄titatis quā habuit in cōpleta etate ꝓportionalr alijs hoibus: ita q vsq; ad quadragesimū aut quadragesimū sextuz diem crescendo puenerit vsq; ad q̄titatē illā que in eo debuit esse mīma ꝓportionalr alijs hoibus. z deinceps creuit sicut z alij hoīes crescunt: ita q totū tēpus quo in utero matris fuit augmēto corporis eius seruiuit: qō in alijs seruit cōuersioni: figurationi: aīationi: z augmēto. ¶ Ad q̄rtum dōm q hoc est vniuersalr verū in quolibet motu cōtinuo q nō est accipe vltimū īstans in quo id qō mouet distet a termio ad quē: q̄uis posset accipi pmuz īstans in quo ē in termio ad quē. vt pz ex. 8. phy sicoꝝ. Verbi gra. si aliqd mouet de nigredine in albedinez in vltimo īstāti tēporis mensurātis motū illū albedo est mobili. vltim⁹. n. terminus tpis respondet vltimo termio motus: sed in oi eo qō de dicto tempore accipitur ante vltimū īstans mobile ab albedine distat. nō est aūt accipere ante vltimū īstans tēporis: secundo vltimū īstans: cū iter quelibet duo īstantia sit tēpus mediū. vt. 6. physicoꝝ. pbat. vñ non est accipere īstans in quo id qō fit albū sit nō albū. Et silr est in mutationibus: que quātis nō sint motus: tm̄ aliquē motū cōsequunt: sicut generatio sequit alterationez: z illuminatio motū localem solis: nō est. n. accipere vltimum īstans in quo id qō fit ignis sit nō ignis: neq; īstans in quo aer qui illuminat sit tenebrosus: eo q termin⁹ a quo in istis mutationib⁹ est transmutato in toto tēpore mensurāte motum: cui mutationō cōiungit sicut termin⁹ nisi in illo vltimo īstanti illius tēporis. Dico ergo q cōceptio xpi q̄uis nō sit mot⁹: qz successionē nō bz: tm̄ cōiungit cuidā motui locali saltē motui locali sanguis mālis ad locuz gīatiōis: vbi vndiq; cōgregat⁹ est: z in vltimo termio illius motus mā illa fuit sub spē corporis xpi: z sic est accipe pmū īstās in quo corpus xpi fuit: sed in toto tēpore pcedenti hoc īstans erat sanguis. vñ nō est accipere vltimū īstās in quo sanguis erat. sed vltimū tēpus. tps aūt cōtinuat īstanti sine hoc q cadat aliq̄ mediū: sicut nec iter lineā z punctū necesse est mediū cadere. vnde forma sanguinis z forma corporis xpi cōtinue successerūt sibi in illa mā: neq; oportet aliq̄ mediū tēpus ponere vt cōceptio successiua iudicetur. ¶ Ad qntū dōz q fieri dupliciter pōt accipi. Uno modo fm q pertinet ad motū pcedentē esse rei: que fieri dicit: z sic oportet q fieri rei pcedat duratione factū esse vt obiectio probat. Alio modo dicit fieri ipsa terminatio motus esse iducentis: sicut illumiari signat⁹ p modū fieri: z hoc ipsum qō dicit terminari. z huiusmodi fieri nō precessit tempore factū esse: nec differt ab eo nisi ratione. hoc enim qō est esse illumiatū si consideret fm se signat⁹ vt factum esse: vt cū dicit illuminatū: si aūt cōsideretur prout est aliquid motus pcedentis. s. terminus: sic signat⁹ vt infieri: vt cū dicit illuminari: z ideo non est verū hoc dicere nisi in pmo īstāti: in quo motus precedens termiat: q̄uis semp postea verū sit dicere hoc factū esse. sic aūt acceptū fieri nō oportet q sit nō esse. sed q sit nūc pmo esse. z per hunc modū de xpo verū est dicere simul cōcipi z cōceptū esse. vñ nō oportet q cōceptio fuerit successiua.

¶ Utr xpo scificari ꝺueniat. s. vt idigeret scificatione.

Adtertium sic procedit. videt q xpo scificari nō conueniat: qz vt dr Debte. 7. Talis decebat vt esset pōtifex nobis: q nō bz necessitatē: quēadmodū sacerdotes pus p suis delictis hostias offerre: deinde pro populo. sed xps sicut venit orare z hostiam offerre p pplo: ita z scificare ppl'm. ḡ nec idiguit vt ipse scificaret. ¶ P. in quolibz ordie pmū mouēs est īmobile: sed xps ē pn̄m totius humane scificationis. ergo ipse scificatus non est. ¶ P. oē qō fit: fit ex ℨrio: generationes. n. fm phm ex cōtrarijs sūt: sed xps ab omni pctō qō sanctitati cōtrariaī imunis fuit. ergo xps sanctificari nō dicit. ¶ Si dicat q caro ei⁹ anteq̄ esset assumpta fuit obnoxia peccato. vt in lra dicit. vñ rōne emundationis ei⁹ xps sanctificari dicit. ¶ Cōtra. Doc nomē xps nomē est ypostasis i duab⁹ naturis subsistētis. ergo nihil pōt dici de xpo qō vnionē illam p̄cesserit: ſz ifectio cui i pr̄ib⁹ caro ei⁹ obnoxia fuerat solū ante vnionē fuit. ergo rōne illa nō pōt dici xpus scificat⁹.

¶ Sed cōtra est qō dicit Jo. io. Quez pr̄ scificauit z misit in mundū. ergo xps scificat⁹ est. ¶ P. xps dicit vnct⁹. sed spūalis vnctio cā est scitatis. ergo z scificat⁹ dici pōt.

Respōdeo dicēdum q̄ scificari est sanctū fieri. pōt aūt aliqs sanctus fieri dupl'r. vel ex scō vel ex nō sctō. Ex sctō iterū dupl'r. vel ex min⁹ sctō magis sctō: vt dicit Io. xvij. Pr̄ sctifica eos in vitate. Apl's tunc scti erāt. vel ꝑm ꝯtinuationē sctitatis eadē q̄titate seruata: & B mō xp̄s pōt eē sctificat⁹: sic ipe ibidē dic̄. Ego p̄ eis sctifico meipz. eo q̄ ꝯtinuatio rōne successiōis quēdā modū sctificatiōis hz: & B modus loquendi nō videt ꝯsuet⁹: vñ sic de sctificatiōe nō logmur. Ex nō sctō ēt dr̄ aliqs sanct⁹ fieri dupl'r. vel ex nō sctō ḡrie aut p̄uatiue: sic p̄ grām pctō: sctificari dr̄: & B mō xp̄s non pōt dici eē sctificat⁹: q̄ nō pōt accipi cū ꝯsistētia subi defect⁹ sctitatis in eo fuisse. sil'r enī fuit bō & sanct⁹ bō. vel ex nō sctō negatiē: & B adhuc distinguēdū est: q̄ vl dr̄ ex nō sctō sanct⁹ fact⁹ rōne create sctitatis q̄ bois est: & sic dr̄ xp̄s sanct⁹ fact⁹ sic & bō factus. aut rōne sctitatis increate: & sic dr̄ sctūs fact⁹ p̄ modū q̄ bō dr̄ fact⁹ de⁹. que vel est falsa: vel min⁹ ꝓprietatis bñs q̄z p̄ma. s. de⁹ fact⁹ est bō: vt infra. di. vj. patebit. & ita concedi pōt in aliquo sensu xp̄m sctificatū esse.

Ad primum ergo dicēdū q̄ sicut xp̄s nō indiguit vt pro se ozaret vel hostias offerret: iō nec indiguit vt hoc mō sctificaret quo alios sctificare venerat. s. per purgationē peccatoz. per hoc tñ nō remouet quin ipe a tota trinitate sanct⁹ sit fact⁹ bō: cū p̄us nec bō nec sanct⁹ homo fuerit. ¶ Ad scōm dicēdū q̄ p̄mum mouens in aliquo ordine mobiliū nō opz esse immobile simpliciter: sed immobile ꝑm idem gen⁹ motus: sicut celū q̄ō est p̄ncipiū alterans: mouet q̄dem: sed nō alterat: non eniz est p̄mum mouens simpliciter. sil'r etiā xp̄s ꝑm q̄ bō non est p̄mum sctificans simpliciter: sed deus trinitas. est aūt primū santificans inquātū homo per modū satisfactiōis pro peccato: & sic sanctificatus nō est: aliquo tñ mō sanctificatus est. ¶ Ad tertiū dōm q̄ non oportet omne qō fit ex cōtrario fieri: sed solū qō fit per viam generationis & alterationis: oportet tñ omne qō fit ex incōtingēti fieri: vt in p̄mo physicoz dicit. qō nō cōtingit simul in esse. sic aūt cōtingens nō est solū cōtrariū vel priuatio: que requirunt subiectū: sed ēt negatio q̄ cōsistentiā subiecti non requirit: & sic ex non sctō christus factus est sanctus: vt dictum est. ¶ Quartum concedimus: quia responsio illa non valet. ¶ Expositio textus.

Bnoxia fuit pctō in materia.) ¶ Sed cōtra. Qō nō est nō pōt eē pctō obnoxiū: sed caro xp̄i non fuit nisi in ipso. ergo falsum est qō hic dicitur. ¶ Dicendū q̄ cuius caro christi actu nō fuerit nisi in ipso: tamē materialiter fuit in beata virgine & in alijs: sed differēter: q̄z in beata virgie preexistebat materia illa essentialiter: sed in alys p̄rioribus originaliter tñ: vt dictuz est: & ꝑm illum modum quo in ynoquoq̄ fuit sic peccato obnoxia erat. (Ita & leuiticus ordo.) Uidetur q̄ ratio Apostoli nō valeat. potest eniz contingere q̄ pater pape alicui simplici sacerdoti decimas soluerit: nec ꝓpter hoc papa sacerdote illo minoz esset: & sic non videtur sequi. si abzaam melchisedech decimas soluerit q̄ propter hoc leuiticus ordo melchisedech minoz fuerit. Sed dicenduz ꝑm quosdam q̄ Apostolus p̄cedit ex suppositione huius q̄ abzaam tota posteritate sua maioz fuerit. vnde si melchisedech maioz fuerit q̄ abzaam: per cōsequens maioz fuit q̄ leui vel aaron. Sed q̄z hec suppositio vel dubia est vel falsa saltem ꝓpter beatā virginē. ideo melius dicendū: q̄ Apostolus non intendit ꝓbare q̄ melchisedech personaliter maioz fuerit q̄ aaron: sed q̄ sacerdotiū christi figuratum per sacerdotium melchisedech maius est q̄ sacerdotium aaron. vnde virtus rōnis Apostoli fundat super figuraz. figurauit eniz abzaā decimas melchisedech dans q̄ ipse cū tota sua posteritate mioz esset sacerdotio xp̄i per melchisedech figurati. (Scōm rationez seminalē erat.) Semen vt dicit pḥus. ℌ. physicoz est in genere cause efficiētis. vnde illi dicunt in abzaam ꝑm rōnem seminalē fuisse qui cōcepti sunt per virtutē actiuā ex abzaaz originaliter descendentē: q̄ō de xp̄o dici non pōt: vt ex dictis pz. (Nō eum mater concupiscētia.) Istud pōt intelligi dupliciter. vel ita q̄ cōcupiscentia & gratia sint notatiui casus: sic enī concupiscentia dicit mater eoz qui per cōcupiscentiā nascuntur. & gratia mater xp̄i: q̄z per gratiaz natus ē: vel pōt intelligi q̄ sint ablatiui casus vt intelligatur q̄ mater xp̄i nō genuit eum per concupiscentiā: sed per gratiaz: & sic locutio ꝓpria & plana ē. (Quia dicūt physici tot.) Hoc pōt aliter exponi q̄z magister infra exponit: vt intelligatur cōpletio corporis humani non solum quantū ad figurā: sed etiam quantū ad debitam quantitatē: vt per hos quadraginta sex dies totum tempus vsq̄z ad partuz intelligatur. quadraginta enim & sex fi per senarium: qui numerus est perfectus: multiplicent resultant. ccclxxvj. dies: & tot dies cōputant ab octauo Kalendas aprilis quādo christus cōceptus est: vsq̄z ad octauas kalendas ianuary quādo xp̄us natus est. & hoc accipitur ab Augustino.

¶ Quare in scriptura sacra sepi⁹ tribuat icarnatio q̄ est op⁹ trinitatis spūi scō: & de ipso ēt conceptus & natus xp̄s dicat. Distin. IIII.

Um vero icarnatio verbi sicut in superioribus tractatū est: opatio vere sit p̄ris & filij & spūsci: inuestigatiōe nobis dignū videt: q̄re in scriptura spūi scō hoc opus sepi⁹ attribuat: & de ipso xp̄s cōceptus memoret & nat⁹. Nō. n. iō opatio icarnatiōis spūi scō sepi⁹ attribuit q̄ ipse solus cam sine p̄re ac filio fecerit: sz q̄z spūsctūs ē charitas & donū p̄ris & filij: & ineffabili dei charitate xp̄i dei caro factū ē: & iestimabili dei dono fili⁹ dei vniuit sibi formā serui. Nō igit frequs denotatio spūsci ab illo ope p̄ez vel filiū secludit: sed poti⁹ vno notato tres itelliguntur: sicut sepe fit in alijs opib⁹. vñ Aug. sup B mouēs qōnez in hūc modū cādez determinat in Enche. ita inquiēs.

¶ Propositio questionis.

Um illā creaturā quā virgo cepit & peperit cuius ad solā psonā filij ptinē tē tota trinitas fecerit: neq̄. n. sepabilia sunt opa trinitatis: cur i ea faciēda spūsctūs solus notat⁹ ē: an ēt qñ vnus triū in aliquo ope notat vniuersa opari trinitas itelligit: Ita vere est: & exēplis doceri pōt. Audistis propositaz questionē eiusdēq̄ solonē vel expositionez.

¶ Quo sensu christus dicatur conceptus & natus de spiritu sancto.

Ed in hoc nō ē diutius imorādū. Illud eni mouet: qūo xp̄s est dictus natus de spū scō: cuz filius nullo mō sit spūsctī. Nunḡ dicturi sumus patrem hominis christi esse spm̄ sctm̄: vt deus pater verbū genuerit: spūsanctus hoiem: ex qua vtraq̄ substātia xp̄s vnus esset: & dei p̄ris filius ꝑm xbum: & spūsancti filius ꝑm hoiem: eo q̄ eū spūsctūs tanq̄ pater ei⁹ de matre xgine genuisset. Quis hoc dicere audebit: cū B ita sit absurdum: vt nulle fideliū aures id valeāt sustinere: Proinde cū ꝓfiteamur xp̄m natum de spū scō ex maria xgine: quomō nō sit filius spūsancti: & sit filius xginis: cū de illo & de illa sit natus: explicare difficile est. Proculdubio nō sic de illo vt de patre: sic aūt de illa vt de matre nat⁹ est. Non est aūt cōcedēdū q̄cḡd de aliqua re nascit cōtinuo eiusdem rei filiuz nuncupāduz. vt eniz omittam aliter de homine nasci filiuz: aliter capilluz: al'r pediculuz vel lumbricū: quoz nihil est vilius. vt ergo hoc omittam: quoniaz tante rei deformiter comparant certe qui nascunt ex aqua & spiritu scō: nō aque filios eos recte dixerit quispiam: sed dicunt filij dei p̄ris & matris ecclesie. Sic ergo de spū scō natus est xp̄s: nec tñ filius est spūsancti. Sicut ecōuerso non oēs qui dicunt alicuius filij cōsequens est vt de illo etiā nati esse dicant: vt illi qui adoptant. Dicūtur etiā filij gebēne: non ex illa nati: sed etiā in illam ꝓparati. Cū itaq̄ de aliquo nascit aliquid: & nō ita vt sit filius: nec rursus ois qui dicit filius de illo sit natus cui⁹ dicit filius: pfecto modus iste quo natus est xp̄s de maria virgine sicut filius: & de spū sancto nō sicut filius: insinuat nobis gr̄am dei: qua homo nullis p̄cedentib⁹ meritis in ipso exordio nature sue quo eē cepit verbo dei copularet in tantā psone vnitatē: q̄ idē esset filius dei qui filius hois: & filius hois qui filius dei. & sicut in nature humane susceptiōe fieret quodāmodo ipsa gratia illi homini nāliē qua nullum posset admittere peccatuz. que gratia ideo per spiritū sanctū est significata: q̄z ipse ꝓprie sic est deus: vt sit & dei donuz. Per hoc ergo q̄ de spū sancto esse natiuitas xp̄i dicitur: qd aliud q̄z ipsa gratia demōstrat: qua hō mirabili & ineffabili mō verbo dei est adiūctus atq̄ cōcreatus: & diuina gr̄a corporaliter repletus:

¶ Alia ratio q̄re dicat natus de spiritu sancto.

Ō est etiā dici xp̄s ꝑm hoiem iō nat⁹ de spū scō q̄z euz fecit. Inq̄tuz enim hō est & ipse fact⁹ est: vt ait Apl's. Cōceptus q̄ & natus de spū sctō dr̄: nō q̄ spūsctūs fuerit xgini p semine. nō eni de substātia spūsancti semen partus accepit: & q̄ per gr̄am dei & opationē spūsancti de carne virginis ē assumptū: qō xbo est vnitū. & in eū

gelio ꝑm hāc intelligētiā legit de maria: q̄ inuēta est in vtero habēs de spū scō. Cuius dicti rationem Ambrosius insinuās in. ij. li. de spū scō ait. Quod ex aliquo est aut ex substātia: aut ex potestate ei⁹ est. Ex substātia sicut filius qui a patre: & spūsctūs qui a patre filioq̄ procedit. ex potestate autez sicut ex deo omnia. Quum ergo in vtero habuerit maria de spū sctō: si quasi ex substātia: Ergo spūsanctus in carnē & ossa uersus est. Non vtiq̄. Si vo quasi ex operatione & potestate eius virgo cepit: quis neget spm̄ scm̄ dominice incarnationis auctorem:

¶ Quare apostolus dicat xp̄m factum cuz nos fateamur eum natum.

Ed queri pōt cū nos saluatorē natuz ꝓfiteamur: cur Apl's factū eū dicat ex semine Danid: & alio loco factū ex mliere: cū aliō sit fieri: aliō nasci: Aliquid ḡ significauit hoc dicto. q̄z eni non hūano semine cōcepta est caro dñi in vtero xginis & corp⁹ effecta: ℌ effectu & xtute spūsancti: ideo apl's dicit factū: nō natū. Aliud est enim semine admixto & sanguis coagulo gñare. aliud est nō pmixtiōe: ℌ xtute ꝓcreare. possunt hoies generare filios: sed nō facere. Ecce quare dixit apostolus factū & nō natū: ne ei⁹. s. natiuitas que fuit sine viri semine nostre similis putaret: que cōficitur ex seminū cōmixtione. Ideo aūt cum factū diceret apostolus addidit ex semine dauid: q̄z etsi nō itercessit semē hois i ceptiōe xginis: tñ q̄z ex ea carne xp̄s formatus est: que cōstat ex semine: recte dicit q̄z factus est.

¶ Postq̄ determinauit de icarnatione ex parte assumpti ostēdēs qd assumptuz est: & cuius ditionis fuerit anteq̄ assumeret. In ista parte determinat de effectiuo ipsius assumpti. Et diuidit in duas partes. In p⁹ ostēdit quare efficiētia nature assumpte spirituisancto appropriat. In scōa mouet quādā dubitationē ex dictis ꝓsequētem ibi (Sed non est in hoc diutius.) Circa ꝑmuz tria facit. ·Primo mouet qōnez. Scōo determinat eaz ibi (Nō enim opatio incarnationis.) Tertio confirmat per auctem ibi (Luz illam creaturā &c.) (Sed nō est in hoc diutius.) Dic determinat quādam dubitationē ex ꝓdictis ortam. Si enim xp̄s inq̄tum homo de spū scō natus est: videt q̄ spiritussancti filius sit inq̄tum homo. Circa hoc ergo duo facit. ·Primo mouet dubitationē. Scōo determinat eaz: ibi (·Proinde cū fateamur.) Circa qō duo facit. ·Primo ostendit q̄ xp̄s nō dicit natus de spū scō: sicut de p̄re. Scōo exponit qua rōne de spū sctō natus dicat: ibi (·Profecto modus iste.) Et circa hoc duo facit. ·Primo ondit q̄ hoc dicit ad signādū rōnē illius natiuitatis. q̄z per gr̄az est: vt ly de. denotet quasi rōnem operis. Scōo ostēdit aliam rōnē qua hoc dici possit. s. q̄z spūsctūs fecit xp̄m inq̄tū est hō: vt ly de. denotet habitudinē cause efficiētis ibi (·Pōt etiā dici xp̄s.) Circa qō iterum duo facit. ·Primo ꝓsequitur rōnem scōo assignatam. Scōo mouet quādam qōnem circa verbum

Universidad de Deusto

apostoli inductus ibi (Sed queri potest cur nos) Hic est triplex questio. Prima de cōceptione xpi in cōparatione ad efficiētiam spūscti. Scōa de ipsa in ɔparatione ad matrē ɔcipiētē. Tertia de ipsa per ɔpationē ad gr̄az per quā conceptio facta dicitur. Questio. I.

Circa primum querunt duo. Primo vtrū efficientia conceptionis christi spiritui sancto appropriari debeat. Scōo vtruz ratione huius efficientie xpi fm q̄ homo spiritussanctus possit dici pater.

¶ Utrum efficientia cōceptionis christi debeat appropriari alicui persone.

Ad primum sic ꝓcedit. videt q̄ nulli ꝑsone efficientia illa appropriari debeat. operatio enim dei est sua eētia: sed eētia est cōis tribus ꝑsonis: z nulli eoz̄ appropabilis: ergo nec opatio dīna qua ɔceptio hominis xpi pfecta est: alicui ꝑsone debet appropari. ¶ P. Damas. dicit p̄ cassertty libri q̄ in icarnatione manifestabant simul bonitas: potētia: iustitia: z sapia dei. sed sic bonitas appropriat spirituisco: ita potētia patri: z sapia filio. ergo efficientia carnis assumpte nō magis vni persone q̄z alteri appropriari debet.

¶ Sed ɔ. Omnis operatio dīna ꝓcedit ab eo fm rōnez alicuius attributi: sicut z opatio creature ꝓcedit ab ea fm suā formaz: sed q̄libet dīnoz̄ attributoz̄ est alicui ꝑsone appropriabile. ergo z q̄libet dīnum opus alicui persone appropari dz: sic cāe efficiēti: z ita opus icarnatiōis.

¶ Utrum appropriari debeat filio.

Alterius videt q̄ debeat appropriari pri: ipsi enim attribuit potētia. potentia aūt actiua que in solo dō est: est ꝓncipiū efficiēdi: ergo ois efficiētia patri ꝑcipue appropriari dz. ¶ P. sic supra magr̄ dicit: filij missio est eius incarnatio. sed actiua missio filij ꝓpe attribuitur patri: ergo z efficiētia incarnationis dz patri attribui.

¶ Sed ɔ. fm Origē. sicut generatio filij eterna est a patre sine matre: ita generatio eius tpalis est a matre sine pre. hoc aūt nō ɔtingeret si efficiētia icarnatiōis pri attribuatur: g̃ nō est sibi ɔuenienter attribuenda.

¶ Utrum sit attribuenda filio.

Alterius videt q̄ sit attribuenda filio: sic enim ex verbis Damasce. 3. dis. habitū est: diuina sapia sic dīnuz semen ex purissimis sanguinib⁹ v̄ginis sibi carnē copulauit: sz semē: vt dic ꝑbs. z. phicoz̄ est ꝓncipiū actiuū: g̃ efficiētia icarnationis filio appropari dz. ¶ P. Bernſ. in. 5. de cōsi. dicit q̄ dei sapia est illa mulier euāgelica q̄ fermēto fidei gloriose v̄ginis tria sata cōmiscuit. s. no tuū ātiquū z eternū: nouū in creatiōe aīe de nihilo: ātiquū i assūptiōe corpis de nā ade: eternū i vniōe dītat: sz sapia attribuit filio: g̃ efficiētia icarnatiōis filio attribuēda est.

¶ Sed ɔ. icōueniēs videt q̄ aliq̄ res seipsaz faciat: vel seipsaz generet: vt dicit Aug⁹. sed appropriationes fm rōnē ɔueniētie fiūt: cū g̃ ipse filius fact⁹ sit hō: non debet sibi efficientia incarnationis appropriari: sed alteri persone.

¶ Utruz debeat appropriari spiritui sancto.

Alterius videt q̄ nō debeat etiā appropriari spiritui sco: vt dicat de spūsco ɔceptus: spūs enī scūs charitas est z donū dei: vt in ꝑ lib⁹ habitū est: sz nō cōuenienter dr̄ xps cōceptus de charitate vel dono dei: ergo nec de spūsctō cōceptus dici debet. ¶ P. vt ex vbis Aug. habitū est. 26. dis. p̄mi lib. hec ꝓpositio de. denotat consubstātialitatē. vnde nō dicimus aliqd de aliquo fieri nisi de eius substātia sit: dicimus enī eē filiū de patre: nō aūt celū z terrā de deo. sz xps fm hoiem nō est ɔsubstātialis spiritui sancto: g̃ nō debet dici de spiritu sancto natus.

¶ Sz ɔ. ē q̄ dr̄ Matth. p. q̄ enī i ea natū ē de spūsco est.

Respondeo ad p̄mā q̄nem dīm: q̄ sic dicit Dio. z. ca. de di. no. Omne nomē dei opationē in creaturā designās ɔuenit toti trinitati: z iō in qualibet opatione dīna appropriata triū ꝑsonarū ostēdunt. s. sapia potētia z bonitas: que etiā in opatiōe icarnationis ostēsa sunt: vt Damasc. dicit: bonitas q̄dē incētum ꝓpter plasmatis nō desperxit salutē: potētia vō incētuz maxime distātia cōiunxit: sapia vō incētuz ɔueniētē modū inuenit eius q̄ impole videbat: iustitia etiā in eo per modū satisfactiōis salutez būani gn̄is repauit: vnaquaq; tn̄ opatio dīna huic ꝑsone magis q̄z illi est appropabilis fm q̄ in ea magis manifestat attributū: q̄ illi ꝑsone appropriat. Bonitas autē dīna fm hoc in opatione dei manifestat q̄ sine sui idigentia ea que sunt sua creature cōmunicat: z quāto ea que cōmunicant min⁹ sunt creature debita z q̄si magl deo ꝓpa: tāto magis bonitas dei oñdit: sic sūt ea que gratis nature supaddunt. z ꝓp b̄ gr̄e spūsco attribuunt. cui bonitas appropat: cū g̃ b̄ ꝑcipue. s. ɔditiōez būane nāe sit: vt i vnitatē dīne ꝑsone assūat. b̄ op⁹ ꝑcipue spūsco appropriādū ē.

Ad primum g̃ dōm q̄ attributa appropata ꝑsonis ꝑsupponūt rōnē eētic: sz opatōes dīne ꝑsupponūt attributa fz itell'm: z iō ꝓp appropationē attributoz̄: essentia nō appropriat alicui ꝑsone: sed operatio: q̄ iudiciuz posteriozis depēdet a ꝓpoz̄: z non ecōuerso.

¶ Ad z^m dōm q̄ q̄uis illa q̄tuoz̄ in incarnatiōe oñdant: tn̄ ꝑcipue manifestat ibi bonitas dīna: vt ex dictis patet.

Ad secundum ¶ Tertium concedimus.

Ad tertium qōnē dōz̄ q̄ sic dic ꝑbs ꝓ meta. Sapientis est ordiare. vñ ille opōnes dīne que ad ordinationē dei ptinēt: sic gubnatio z bō: filio attribuunt cui sapia appropriat. In ope aūt: icarnationis attēditur q̄dā gratuita collatio q̄ humane nāe datū est in vnitate dīne ꝑsone assumi: z oī gr̄a repleri sic ꝑmū: z executio illi⁹ doni sic z^m: q̄ ad ordinationē dei nō ptinēt: z iō spūsco conuenit esse factiuum incarnationis: sed exequi ministerium incarnationis conuenit filio.

Ad primum g̃ ɔtra hoc obm dōz̄ q̄ in nāli ɔceptiōe bois semē bēt rōnē actiui: z iterū rōnez termini: inq̄tuz v̄tus que est in semine attrahit sibi id vñ nutriat. z in q̄titatē pfectā ꝓficiat: q̄tū g̃ ad p̄mū opatio semis appropat spūsco: sz q̄tū ad scōm appropat filio: q̄

ɔceptio ad ypostasim filij termiata est. ¶ Ad z^m dōm q̄ cōmixtio illa illoz̄ triū ordinationē signat vnionis ipoz̄: nō enī ibi ꝑe ɔmixtio est: hec aūt ordiatio ꝑsupponit diuinaz acceptationē q̄ b̄ donū creature dare voluit vt per vnionē ꝑsone eterne coordiaret. z iō q̄uis cōmixtio sapie possit attribui: tn̄ ipsa incarnatio ꝓncipal'r spiritui sancto appropriand̄a est. ¶ Tertiuz concedimus.

Ad quartam qōnē dōz̄ q̄ rōne iā dcā efficiētia icarnatiōis spūsco appropat. z iō pōt dici xps cōcept⁹ de spūsco. s. siue hec ꝓpositio de. dicat cāe efficiētis bitudinē siue ēt designet rōnē faciendi: ipsa en i rō faciēdi icarnationē est bonitas spūsco appropata.

Ad primū g̃ ɔ̄ b̄ obm dōz̄ q̄ q̄uis spūsc⁹ sit charitas z donuz: tn̄ noie charitatis z doni nō signat vt ꝑsona ꝑsistēs c⁹ē agere: z iō n̄ ꝑt dici xps ɔceptus de charitate vl' dono si ly de. dicat habitudinē cause efficientis q̄uis forte posset concedi fm q̄ ly de. signat rationem faciendi. ¶ Ad z^m dōm q̄ de. largo modo accipit ꝓ ex. ¶ Tertium concedimus.

¶ Utrū xps fm q̄ homo possit dici filius spūscti.

Ad secundum sic ꝓcedit. vr̄ q̄ xps fz q̄ hō possit dici filius spūscti: humanā enī nāz quā assumpsit xps tota per idifferētiā trinitas opata ē: sz hō xps iesus ɔuenienter dr̄ filius dei p̄ris: g̃ ēt pōt dici filius spūscti vl' totius trinitatis. ¶ P. fz pl'z i. 15. de ariolib⁹. in gnōne būana māz mistrat mr: actio vō ex semie p̄ris ē: sz oēm actionē quā facit semen hois p̄ris in gnātione būana: facit in ɔceptione xpi spūsc⁹: z multo efficacius: si ergo rōne illarū actionū dr̄ vnus hō pater alterius: videt q̄ spūsc⁹ dr̄ pater xpi fz humanā nāz. ¶ P. ex hoc homo dicit pater hois: q̄z genuit euz ex matre sil'em in sua natura: sed pōt dici vt videt q̄ spūsc⁹ genuit xpm ex maria virgine sicut etiaz dicit in glo. Matth. z. q̄ deus ex sarra genuerit filium: cū ergo xps z spūsc⁹ sint eiusdem nature: videt q̄ spūsc⁹ possit dici pater christi.

¶ Sed ɔ. est auctoritas Aug. in lra. ¶ P. sicut supra. p̄ma dis. dixit magr̄. iō filij z nō p̄r aut spūsc⁹ assumpsit carnē ne nomē filij trāsiret ad aliā ꝑsonā: sed nō est min⁹ incōueniēs q̄ nomē p̄ris trāseat ad aliā ꝑsonā q̄z nomē filij: g̃ nomē p̄ris nō dz trāsire ad ꝑsonā spūscti: vt dicat p̄r xpi.

¶ Utrū possit dici filius trinitatis.

Alterius videt q̄ possit xps dici filius trinitatis: xps enīz fm q̄ hō creatura est: sz nos dicimur filij trinitatis p creationē. Deut. 32. nunqd non ipse est pater tuus z̄c. ergo z xps pōt dici filius trinitatis fm q̄ hō.

¶ P. Deb. z. Ut sit ipse p̄mogenit⁹ in multis fribus. glo. fm humanā nām fm quā fratres bēt: fm aūt dīnā nō habet: sz fratres dicunt qui ex eodez p̄re nascunt: cū g̃ pater eoz̄ qui dr̄ frēs xpi sit tota trinitas: videt q̄ ēt xpi hois fm humanā nām. ¶ P. cuiuslibet grāz habētis dr̄ pater tota trinitas. Joh. p. Dedit eis ptātē fi. dei fi. sz xps plenissime būit grāz: g̃ pōt dici filius totius trinitatis inq̄tū est hō.

¶ Sed ɔ. sicut infra. pba? dis. io. xps nō est filius nisi naturalis: sz nālis filius nō est trinitatis: sz p̄ris tātū: g̃ xps non pōt dici filius trinitatis. ¶ P. fm Damasc. filiatio nō determinat nām sz ꝑsonā. Sed in xpo q̄uis sint due nature nō est ibi nisi vna ꝑsona eterna: cū igit fm ꝑsonā eternam nō possit dici filius trinitatis: nllo mō pōt dici filius trinitatis.

Respondeo dōm ad p̄mā qōnez q̄ fm Augu. in lra. xps nō est filius: neq; spūscti neq; trinitatis: sed tātū dei p̄ris: sz b̄ diuersa rōne a diuersis negat. q̄dā negāt hoc nō tanq̄ simpl'r falsuz: sed tanq̄ incōueniēter dcm: vtpote pp̄tās occasionē errandi. z circa eternā generationē filij in q̄ seqrēt q̄dā ɔfusio rel'onū: si filius dicere tur suus ꝑ filius z ꝑsusci. Et circa gnātōez eius tpalē ne videatur spūsc⁹ de sua suba xpm genuisse fz hoiez si p̄r eius diceret. Et sic nō pōt dici filius trinitatis simpl'r: ita nec p creationē vt euitet error Arry: q dic xps purā creaturā. Neq; p gr̄az vt euitet error Nestorij. q dixit duas ꝑsonas i xpo: z vnionē dinitatis ad hoiez xps ex tn̄ p gr̄az: nō in ꝑsona. Cōcedit tn̄ alig q̄ pōt dici. Iste hō filius trinitatis per creationē: si ly iste hō. dic suppositū siue idiuidnū hois: nō ꝑsonaz filij dei; nullo tn̄ mō filius dei pōt dici filius trinitatis pp repugnātiā rel'onū. Cōcedit ēt q̄ q̄tū ad gr̄am habitualē q̄ tota trinitas bitat in aia xpi: pōt dici iste hō filius dei ēt fm q̄ hō: nō tn̄ trinitatis: q; fm b̄ nō bēt ipe ɔpationē ad rel'onē qb⁹ distinguit trinitas: sz q̄tū ad gr̄am vnionis dr̄ tātū filius p̄ris nālis. ¶ Sz h^c opio nō ē ɔueniēs dcis Aug. q simpl'r negat dici xpm eē filiū trinitatis aut spūsci. Nō eni b̄ pōt eē ad vitādū ɔfusionē rel'onū: cū. n. ɔfusio sit ex iozdinata ꝑmixtiōe aliq̄rū: nlla seqrēt ɔfusio: si fm diuersas nās oppositas rel'ones filio attribuerem⁹ vel spūsco rōne diuersoz̄: cū ēt de filio rōne diuersaz nārū sine aliq icōueniētia ɔria ꝑdicent: vt q̄ ē passibilis z ipassibilis. Et ēt rel'ones oppositе: vt q̄ ē maioz z eq̄l ꝑr: z ēt maioz z minoz seipo. Neq; ēt negāt b̄ ad euitādū errorē q posset segnō eni magl ꝓcinat error Arry si dicat q̄ ē filius trinitatis ꝑ creationē q̄ q̄ dicat fz q̄ hō creatura: q̄d tn̄ ɔcedit. Et ē sile de alijs errorib⁹. P. hoc q̄ ɔcedit iste homo filius trinitatis p creationē fz q̄ dic suppositū vel indiuidū hois nō ꝑsonā filij dei nō ɔuenit scde opioni q̄ infra. ponit dis. 6. fz q̄ ille hō nō pōt supponere nisi suppositū eternū. Sil'r ēt q̄ xps p gr̄az b̄itualē nō ɔpet ad rel'ones distinguentes ꝑsonas nō v̄ eē rō q̄ nō possit dici filius trinitatis: q; nos dicimur p gr̄az filij trinitatis: z tn̄ gr̄a q̄ in nobis est: est effect⁹ eētie dīne nō b̄nis respectū ad distōnē ꝑsonarū. Et iō dōz̄ alr cū alijs. s. q̄ Aug⁹. b̄ negat tanq̄ simpl'r falsuz z impossibile. Siliatio eni est rel'o ꝓsequēs gnōnē. gnātio aūt ē via ad eē: eē aūt est qd suppositi a forma siue a natura. vñ cū filiatio fz Damas. sit determiatiua suppositi vl' ypostasis: nō pōt aliqs dici filius alic⁹ nisi a q̄ accipit eē: eē aūt xpi ē vnū ad min⁹ q̄tū ad scōaz opionē: vt infra dicet: b̄ aūt eē nō bz xps ab aliq̄ ꝑsona dīna nisi a ꝑe: vñ nō pōt dici filius nisi p̄ris. Sil'r ēt nō pōt dici q̄ sit filius trinitatis p creationē vel gr̄az: q; q̄ in aliq̄ inenit pfecta rō alicui⁹ nois: nullo mō recipit illud nomē de eo cū determiatiōe diminute: vt p3 ex vbis Aug. in lra sic plāta dr̄ viues iperfectū pp aiam vegetabilē: q; nō bz eē cū aia sensibili: aial aūt q̄uis bēat eāde aiam nō dr̄ viues impfectū: q; bz eā cū aia sensibili: xps aūt bz verā rōnē filiationis ad deū. vñ non ē dicēdus filius per creationē neq; per gr̄am: q; per hoc significat filiatio impfecta ad deū q̄ est fm qd: z non simpl'r.

Ad primum g̃ dōz̄ q̄ nō est dōm xpm fz hoiez eē filiū p̄ris p creationē nz rōne formationis corpis xpi nisi q̄tenꝰ illa formatio termiat ad vnionē ꝑsonalē: p quā iste hō est nālis filius dei p̄ris. ¶ Ad z^m dōz̄ q̄ spūsc⁹ fac illas actiōes nō mediāte semine ex se deciso q̄ ad p̄rez ptinet: sz q̄si artifex: operādo in māz exterioꝛ rē. ¶ Ad 3^m dōz̄ q̄ spūsc⁹ nō genuit xpm de btā v̄gine: q; fm Damas. gnāre ē ex sua suba aliū ꝓducere: z glo. illa sic exponēda ē: genuit id ē fec vt nasceret. Nec itez spūsc⁹ ē filius xpo in nā illa quā i vtero v̄gis formauit: vñ nō pōt spūsc⁹ dici p̄r xpi fz būanitatē. ¶ 4^m z 5^m ɔcedim⁹.

Ad secundam questionez patet responsio ex dictis.

Ad primum dōm q̄ creatura respicit cōiter naturā z suppositum: filiatio autem respicit tn̄ suppositum. vnde humana natura in christo dicitur creata: non aūt filia: z ideo inq̄tuz homo nō pōt dici filius per

Universidad de Deusto

creationē: pōt autē dici creatura. ¶ Ad 2m dōm q̄ xp̄s dicitur p̄mogenitus in multis fratrib⁹ ꝛ humanā nām: nō quasi vnionē filius cuꝫ alys: sed per analogiā: qz ipse filiꝰ nālis ꝓpter vnionē in p̄sona: aly aūt filij adoptiui per assimilationē ad deū que est per grām: sicut etiā dr̄ p̄mogenitus creature inq̄tū ꝑm Basilī. accipere cōe habet cū creatura, vñ nō opꝫ q̄ ad eundē p̄ꝫ oīno referant. ¶ Ad 3m dōm q̄ aly dicunt filij adoptiui: xp̄s aūt dr̄ per grāꝫ vnionis filiꝰ nālis: per grām aūt bituale nō pōt dici filiꝰ adoptiuus: vt dicet ifra. dis. io. nec ꝫ ēt nālis. vñ nllo mō pōt dici filiꝰ per grām. ¶ Alia cōcedimus. Questio. II.

Deinde querit de ꝺceptione xp̄i in cōparatione ad matrē cōcipientē. Et circa hoc querunt duo. Primo vtꝝ beata virgo possit dici mater hois iesu xp̄i. Secō vtrū debeat dici mater dei.

¶ Utrū beata vgo possit dici mater hois xp̄i iesu.

Ad primuꝫ sic ꝓcedit. vr̄ q̄ btā vgo nō possit dici mater illiꝰ hois. In ꝺceptiōe eni xp̄i btā vgo ministrauit mīa māꝫ qz totā actionē fecit spūsc̄us: ſz pp māꝫ nō pōt aliqd dici mater: sic arboꝫ nō est mr̄ scamni. Ergo btā vgo nō pōt dici mater illiꝰ hois. ¶ P. Mris ē descindere semē ad ꝺceptū: ſz mā cōceptionis xp̄i separata est a reliq̄ carne vginis opōne spūscti: ḡ non pōt dici mater. ¶ P. Sic caro xp̄i opōne spūscti formata est de mā sumpta a btā vgine: ita euā formata est opōne diuina de materia sumpta ab adam: ſz adaꝫ nō pōt dici pater etis nec mater: ḡ nec btā vgo pōt dici mater xp̄i. ¶ P. Multo plꝰ cōtulit ad ꝺceptionē xp̄i spūscūs: q̄ btā vgo: qz agēs est p̄stātior in actiōe q̄ mā: ḡ si spūscūs nō pōt dici pr̄ xp̄i: nec btā vgo pōt dici mater eiꝰ. ¶ P. Eiliatio vt dicū est respicit ypostasiꝫ: ſz ypostasis in xp̄o est vna tm̄: q̄ est eterna: ſz quā xp̄s nō ē a btā vgie. ḡ nllo mō pōt dici filiꝰ btē vginis. ¶ P. In xp̄o est tm̄ vnuꝫ eē ex pte ypostasis: quā ꝓsequitur filiatio: ſz illō eē nō būit xp̄s a mr̄e: ḡ nō pōt dici filiꝰ eiꝰ.

¶ Cōtra. est auctoritas euāgely Matth. p. Cū esset despōsata mater iesu ꝛc. Et in pluribꝰ alys locis. ¶ P. Sicut supra dcm̄ est. dis. ꝫ. Btā vgo in gnātione xp̄i cōtulit q̄cquid alia mulier ꝓferre ꝺz ad gnātionē filij sui. Si ḡ alie mlieres vere dr̄ matres: ꝛ btā vgo vere pōt dici mater xp̄i.

Respondeo ꝺōz q̄ btā vgo vere pōt dici mater xp̄i: cū q̄cqd fit ꝛ necessitate gnātionis ex pte mris inueniat in btā vgine: maxime ꝑm opīonē Arist. qui vult q̄ formatio ꝛ organiçatio corpoꝝ nō fiat per vtutē actiuā mulieris: ſz solū per vtutē actiuā viri ꝛ q̄ semen mulieris nō est de necessitate ꝺceptiōis: qz q̄ñq̄ ꝺtingit impregnari mulierē sine emissione semis: per B q̄ sanguinez menstruū ministrat: qui est mā cōceptꝰ. Et B ꝺsonat ei qđ dic Damasce. q̄ ex purissimis sanguinib⁹ vginis formatū est corpꝰ xp̄i: nō semialr̄: sed vtute diua. Sed huic vē mr̄nitati derogaꝝ per duos errores. Quoꝝ vnus ponit xp̄m non verā carnē: ſz fantasticā assumpsisse: ꝛ btām vginē nō mulierē: ſz angelū fuisse. vñ nec vera mater eēt. aliꝰ vo ponit xp̄m nō carnē nature nr̄e assumpsisse: ſz celestem secū portasse: ꝛ ꝑm hoc btā vgo nō vere mater eius eēt: qz q̄uis in ea natus esset nō tm̄ de ea. bi aūt errores verā humanitatē xp̄i negant. vnde a fide catholica sunt alieni.

Ad primuꝫ ḡ ꝺōz q̄ nō solū materiā p̄stitit btā virgo ad ꝺceptionē xp̄i: ſz materiā ꝺueniētē ad ꝓducēdū aliqd sile in specie ꝛ locū ꝺueniētē ꝛ nutrimētū ꝺueniēs cōceptioni fetus: ꝛ hoc sufficit ad rōnē matris. ¶ Ad 2m dōm q̄ ꝑs p̄bm semē mulieris nō est de necessitate generatiōis: ſz sanguis quē femia ministrat ad ꝺceptionē: qui gdē in alys mulieribꝰ sepaꝝ per vtutē mlieris motā a viro: ſz in btā vgine per vtutē spūscti: nec B dimsnuit rōnē mris: qz ista actio est ꝑmbula ad cōceptoez.

¶ Ad 3m dōm q̄ pater est p̄n̄ actiuū in generatione: ꝛ iō ad eē p̄ez nō sufficit q̄ materiā ministret sic sufficit ad esse matrē. ¶ Ad 4m dōm q̄ licet spūscūs plus fecerit actiue in cōceptiōe xp̄i q̄ btā vgo: nō tm̄ pōt dici pater: qz nō ineniuntur in eo ꝺditiones que regrunt ad ꝺditionē p̄is: sic q̄ ex sua substātia: ꝛ filez sibi in specie filiuꝫ ꝓducat: ꝛ alia bō. ¶ Ad 5m dōm q̄ filiatio respicit ypostasiꝫ ꝺsequētem ad generationē: q̄uis ergo ypostasis filij dei ſz generatiōnē eiꝰ eterna nō sit a vgine: tm̄ ꝑm generationē eiꝰ tpalē ex ea est. ¶ Ad 6m dōm q̄ eē geniti est ab agente: mater aūt nō est agēs in generatione ſz pater. vñ nō opꝫ q̄ eē filij sit a matre ſz a patre: ꝛ ideo pbs dicit in. 16. de alialibus q̄ in generatione mater dat corpꝰ ꝛ pater formā a qua est esse.

¶ Utrum ꝺebeat dici mater.

Ad secūdum sic ꝓcedit. vr̄ q̄ btā vgo nō ꝺbeat dici mater dei: nō eni est mater nisi ꝑm q̄ ab ea accepit eē: sed nō accepit ab ea ꝺinitatē: ſz hūanitatē. ergo nō ꝺz dici mater dei: ſz mr̄ hois. ¶ P. in deo non differt deꝰ ꝛ deitas: ſz nō pōt dici mater deitatis: ergo nec pōt dici mater dei. ¶ P. deꝰ est cōe tribꝰ p̄sonis: ſz btā virgo nō est mater p̄ris: neq; spūscti: ergo nō ꝺz dici mr̄ dei. ¶ P. sic nām ꝓduxit assūptā vgo generādo: ita etiā ꝓduxit eā deꝰ creādo: ſz rōne nature assūpte nō dicimus trinitatē creatricē dei: ergo nec ꝺbemꝰ dicere vginē matrē dei. ¶ P. magis ꝺz ꝺcedi id qō est verū per se q̄ id qō est vez̄ p accūs: sed in hoc noie xp̄s ipoztat hūana natura quaꝫ generando vgo per se ꝓduxit: que in hoc noie deus ipoztat: ergo magis ꝺz dici mater xp̄i q̄ mater dei.

¶ Sz ꝫ. Damas. in. 3. lib. dicit. Theotocos. i. dei genitrix ꝺe ꝛ p̄ncipalr̄ vginē ꝓdicam⁹. ¶ P. ꝑm Aug. talis fuit illa vnio q̄ deū faceret boiez ꝛ boiez deū: ſz vgo genuit boiez: ergo ꝛ genuit deū. Ergo ē mater dei. ¶ P. Propter vnionē naturarū in p̄sona vna: vere dicimus deū passuꝫ: q̄uis hoc fuerit ꝑm humanā naturā: ꝛ sic pōt dici deus vere ex vgine natus. Ergo etiā mater dei dici potest.

Respondeo ꝺōm q̄ hūanitas xp̄i ꝛ mr̄nitas vginis adeo sibi cōnexa sūt: vt qui circa vnū errauerit: oporteat ēt circa aliū errare. Unū qz Nestorius circa hūanitatē errabat aliā eē asserēs in xp̄o hūanitatis ꝛ ꝺinitatis p̄sonā: ꝛ negabat q̄ diceret vginē nō matrē dei ſz hois: qz ꝑm eū: deꝰ ꝛ hō nō est vnꝰ xp̄s. Quidā vo moderni errātes dicūt non posse vginē dici matrē dei: ne mater patris ꝛ spiritussancti intelligaꝝ: cōcedūt tm̄ eā esse matrē filij dei: ſz bi trepidāt timore vbi non est timor: qz q̄uis B nomē deꝰ cōe sit tribꝰ p̄sonis: pōt tm̄ reddere locutionē verā p vna p̄sona ꝑm qō dr̄ deꝰ generar: sic cū dr̄ hō currit: solo petro currēte. vñ simplr̄ concedēdū est vginē esse mr̄ez dei: sic cōfitemur iesuꝫ esse verū deum.

Ad primum ergo ꝺōm q̄ qz vna p̄sona est q̄ subsistit in humanitate ꝛ ꝺinitate: iō nature cōicant sibi sua idiomata id est ꝓpetates: vt dic Damasce. vñ sic dr̄ iudei crucifixisse dñz glorie: q̄uis nō ſz q̄ est dñs glorie: ita ꝺz dici vgo est mater dei: q̄uis euꝫ ſz ꝺuinitatē non genuerit. ¶ Ad 2m dōm q̄ q̄uis deitas ꝛ deꝰ nō differāt re: differūt tm̄ ꝑm modū significādi: qz deitas signat dinā nām in abstracto: vñ nō pōt supponere p p̄sona: deꝰ aūt: qz signat naturā diuinā per modū ꝺcreti. i. hñtē diuinitatē. pōt reddere locutionē verā p suppositō. ꝛ iō qz btā vgo est mater filij dei: pōt dici mater dei: nō aūt ꝺuinitatis. ¶ Ad 3m dōm q̄ q̄uis deꝰ sit cōe tribꝰ: pōt tm̄ reddere locutionē verā p vno eoꝝ vt dcm̄ est: sic cum dr̄ ꝺs generat reddit locutionē verā p p̄re. ¶ Ad 4m dicē

dū q̄ xp̄m nō dicimus creaturam simplr̄: vt infra patebit: dicimus tm̄ simplr̄ eū natuꝫ: ꝛ ideo natiuitas pōt trāsferri ad deū ꝛ nō creatio. Et ꝓterea nasci nō est ꝺtra rōnez deitatis sicut creari. ¶ Ad 5m dōm q̄ beata vgo est vere mater xp̄i: nō tm̄ ꝺicimus eam christotocon. idest xp̄i genitricem: qz hoc nomē inuētum est a Nestorio ad abolendum nomen theotocon. cum hereticis aūt nec noia ꝺebemus habere cōia. vt dicit Jero. super Of. ꝫ. Questio. III.

Deinde querit de cōceptione in comparatione ad grām xp̄i: per quaꝫ facta est ꝺceptio. ꝛ circa hoc q̄runt duo. Primo vtrū illā ꝺceptionē vel vnionē aliq̄ merita p̄cesserit. Secō vtrū grā sit illi homini nālis.

¶ Utruꝫ illam conceptionem aliqua merita p̄cesserunt in antiquis patribus.

Ad primuꝫ sic ꝓcedit. videt q̄ antiq patres incarnationē meruerunt Isa. 36. In semita iudicioꝝ tuoꝝ sustinuimus te: sed ad iudiciū ptinet vt aliqd p̄o meritis reddat: ergo aduētus filij dei in carnem: quē sancti p̄es expectabāt eis p meritis reddēdus erat. ¶ P. Ps. Fiat misericordia tua dñe su. nos. glo. Infinuat desideriū ꝓpbete de incarnatione ꝛ meritū impletionis. ¶ P. Qui meret aliqd meret: ꝛ hoc sine quo nō pōt illud haberi. alias meritū cassum esset: ſz sancti p̄es merebant vitam eternā: ad quā puenire nō poterāt nisi filio dei veniente: ergo merebant eius incarnationē. ¶ P. Oratio que fit ab aliquo pure ꝛ pseueranter: p̄o se ꝛ ad salutē ptinēs: meret sui impletionē: sed sancti patres hoc modo orabāt p̄o incarnatione: vt ps Isa. 64. Utinā dirūperes celos ꝛ descenderes: ergo eam merebant. ¶ P. Nos per fidē operantē per ꝺilectionē quā habemus de vita eterna quā expectamus meremur eam: sed sancti antiqui patres habebāt fidē per ꝺilectionē operātem de incarnatione. ergo eaꝫ merebant. ¶ P. hoc videt ad minus de beata virgine: de qua cantat. que dñm oium portare meruisti. ¶ P. Ber. dicit q̄ fermentū qō mulier abscondit sub tribus farine satis est fides beate virginis: que tres substātias in vnā p̄sonā ꝺiunxit: sed hoc nō potuit facere nisi per modū meriti: ergo beata vgo meruit incarnationē per eā fieri.

¶ Sed ꝺ. ad Tit. ꝫ. Apparuit benignitas ꝛ humanitas salvatoris nostri dei: nō ex opibus iusticie ꝛc. ſz benignitatē nōiat amplius oīsam in xp̄i incarnatiōe: ḡ nō est ꝑm merita. ¶ P. ad hoc est qō Anselꝰ dic in lra. ¶ P. Incarnatio xp̄i est bñficiū impēsum toti nature: sed meritum nullius hois p̄eter meritū xp̄i extēdit se ad totā nām: ergo scti patres nō meruerūt incarnationem.

Respondeo ꝺōm q̄ Augustī. videt intēdere in litteram q̄ nulla merita illius hois p̄cesserūt vt filio dei in p̄sona vnirēt: nihilominꝰ tm̄ verū est q̄ nulla merita ēt aliorū filij dei incarnationē meruerūt ꝓpe loquendo ꝓpter tres rōnes. Pria est q̄ meritū puri hois nō extendit se ad totā nāꝫ: sic supra dcm̄ est. dis. p. vñ cū icarnatio sit qōdā medicamentū totiꝰ nāe: nō pōt sub merito alicui⁹ cadere. Scōa aūt rō est: qz illō qō est p̄ncipiū meredi nō pōt cadere sub merito. icarnatio aūt est q̄dā mō p̄ncipiū oīum humanoꝝ meritoꝝ: qz oīa nr̄a merita a xp̄o efficaciaꝫ hūt p quē vitas ꝛ grā facta ē. Tertia rō est: qz meritū humanuꝫ nō se extēdit vltra cōditionē hūanā que in B ꝺsistit: vt ꝑs mereat aliquā ꝺinitatis ꝛ btitudinis ꝑticipationē: ſz q̄ tota plenitudo ꝺinitatis habitet in hoie B excedit ꝛ ꝺditionē ꝛ meritū hūanū. vñ nllo mō pōt cadere sub merito: nisi large meritū dicamus oēm ꝓparationē ad aliqd habē.

Ad primuꝫ (dū: qō ꝓcessit in humano genere. ḡ ꝺōz q̄ p iudiciū reddit aliqd alicui qō ꝑus sibi debet: nobis aūt nō debebat filij icarnatio q̄. si ex merito: ſz ex ꝺina p̄missione: ꝛ ꝗtuꝫ ad B saluaꝫ rō iudicij. ¶ Ad 2m dōm q̄ glosa illa logtur de merito ꝺgrui: ꝛ nō de merito ꝺdigni: qō ꝓpe dr̄ meritū. ¶ Ul dōz q̄ ꝓpletio icarnationis ꝺsistit in vltimo effectu eiꝰ. s. in vltima reparatiōe hūani gnis: que aliquo mō cadebat sub merito: maxie ꝑm q̄ reparationis terminꝰ ꝺsistit in puētione ad vitam eternā. ¶ Ad 3m dōz q̄ aliq̄ sunt: sine gbꝰ vita eterna bēri nō pōt: que sunt cōcomitātia ipsaꝫ: sic visio dei ꝛ ipassibilitas: ꝛ de his vez̄ est q̄ merecꝛ ea q̄ merecꝛ vitā eternā. qdā vo sūt q̄ sūt ducētia ad vitā eternā sic p̄nciꝑ merēdi: ꝛ talia nō cadūt sub merito: sic grā ꝛ bō: ꝛ iter illa pōt ꝺputari icarnatio filij. ¶ Uel dōz q̄ sine icarnatiōe poterat pueniri ad vitā eternā: qz fuit aliꝰ modus polis nr̄e salutis vt dicūt scti. ¶ Ad 4m dōm q̄ ipsi nō petebāt incarnationē quā idubitāter credebāt futurā. ſz petebāt eiꝰ accelerationē. ¶ Uel dōm q̄ nō petebāt p̄ se: qz nō petebāt aliqd fiēdū in ipsis petētib⁹. ¶ Ad 5m dōm q̄ q̄uis mereamur vitā eternā per fidē opantē per ꝺilectionē: nō tm̄ opꝫ B dicere de icarnatiōe: qz vita eterna est bñficiū p̄stitū tātum p̄sone merētis: icarnatio aūt bñficiū p̄stitū toti hūane nāe. ¶ Ad 6m dōz q̄ btā vgo nō meruit icarnationē: ſz ꝑuppo sita icarnatiōe meruit q̄ per eā fieret: nō qdē merito ꝺdigni: ſz merito ꝺgrui: inq̄tum decebat q̄ mater dei eēt purissima ꝛ pfectissima vgo: ꝛ per B ꝑs ēt solo ad alia.

¶ Utruꝫ gratia sit nālis illi homini.

Ad secundū sic ꝓcedit. videt q̄ grā nō sit illi hoi nālis. grā. n. ꝛ nā ꝺdunt ex opposito: ſz vnū oppositoꝝ nō ꝺnoiat aliū. ḡ grā nō ꝺz dici nālis. ¶ P. nāle ē qō ex p̄ncipys nāe cātur: sic igni ferri surſuꝫ: ſz ex hūana nā nō cātur grā: ergo nō ꝺz dici nālis. ¶ P. Xp̄s est eiusdem nāe cū aliis hoib⁹: ſz aliis hoib⁹ grā nō est nālis: ergo nec sibi. ¶ P. per nālia nō meremur: sed xp̄s meruit per grāꝫ quā habuit. vt infra dicet: ergo nō fuit ei naturalis.

¶ Sed ꝺ. cause ꝓxime rerū nāliuꝫ sunt nāles: sed xp̄s per grām est nālis filius: ergo gratia est ei naturalis.

¶ Utrū xp̄s ꝺnitate sit repletus coꝛpaliter.

Ulterius vr̄ q̄ xp̄s ꝺina grā vel ꝺiuinitate nō sit repletꝰ coꝛpaliter: qō in lra dr̄. Oē eni qō est in aliq̄ coꝛpalr̄: est in eo per circūscriptionē: ſz ꝺinitas non pōt eē circūscripta: ḡ nō pōt bitare in xp̄o coꝛpalr̄. ¶ P. Deꝰ magis elongaꝝ a coꝛpoꝛeitate q̄ angelus: qui in ꝓpatiōe dei coꝛpoꝛeꝰ est: vt dic Damasc. ſz āgelus nō est in aliquo loco vel coꝛpoꝛe coꝛpalr̄: ergo multo minus ꝺinitas.

¶ P. Deitas in hoie nō bitat nisi per grāꝫ: ſz grā nō est in coꝛpoꝛe: ergo deitas nō pōt bitare in aliquo coꝛpaliter.

¶ Sz ꝫ. Dinitas iūcta ē toti hūane nāe: ſz coꝛpꝰ ē ps hūane nature: ḡ vnita ē coꝛpoꝛi. Ergo bitat in xp̄o ēt coꝛpalr̄.

Respondeo ꝺōz ad p̄m qōnē q̄ de grā xp̄i possumus loqui ꝺupliꝛ. Aut de grā vnionis: aut de grā bituali: qua alia ei⁹ pfecta est. Hāa aūt vnionis dr̄ xp̄o nālis: qz ordinaꝝ ad vnionē in p̄sonā ꝺinā ꝑm q̄ ille hō dr̄ nālis filiꝰ p̄ris. Hāa vo bitualis pt ēt dici xp̄o nālis ꝺupliꝛ. Uno⁹: qz ad motuꝫ ꝓpetatū naturaliū se bꝫ: que suū subm insepabiliꝛ ꝺsequunt. Allio mō: qz ex altera suarū naturarū causaꝝ. s. ex ꝺina natura: nō aūt ex humana.

Ad primuꝫ ergo ꝺōm q̄ grā vnionis dr̄ qdez gratia q̄tum ad cām: qz eam nulla merita p̄cesserunt: sed dr̄ naturalis q̄tum ad effectum: qō est esse filium naturalē: vt dictū est. Gratia aūt habitualis dicit gratia rōne humane nature: naturalis rōne diuine: vl rōne humane nature: inq̄tum insepabiliꝛ ineſt. ¶ Et per

Ad id quod (boc ꝑs solō ad alia.

ulterius querit, ꝺōz q̄ plenitudo ꝺi

Universidad de Deusto

tinitatis dicit corporaliter habitare in xpo triplr. Primo mō qz deitas nō trīn aīe: sed etiā carni vnita est. Scōo per similitudinē ad tres dimēsiones corporis: qz dīnitas est tribus modis in xpo. Uno⁹ gnāli sic est in oib⁹ creaturis per eēntiā prīntiā z potētiā. Et in hoc ꝓsistit q̄si lōgitudo. Alio⁹ speciali, put est in scis per grāz: per quā est latitudo charitat. Tertio mō in ꝑpō filio. s. per vnionē: in quo est sublimitas z pfunditz. Tertio dicit corpaliter habitare ad similitudinē corporis ꝑm q vitat alia vmbrā. In sacris enī veteris legis fuit q̄si in vmbris z signis. Deb. io. Umbraz hūs lex fu. bonoꝝ ꝛc. In xpo aūt ꝑm rē z vitatē. vñ xps se bēt ad il

Ad primū (las figuras: sicut corpus ad vmbraz. g̃ dōs q corpaliter ꝑm p̄mā expōnē: nō dicit modū exīdi dīnitatē in xpo: sz magis id cui dīnitas cōiungit: ꝑm aūt alios modos est similitudinarie dcm. ¶ Unū ps solo ad 2m. ¶ Ad 3m dōm q in alys hoib⁹ sanctis est ōs per grām acceptatiōis siue habitualē que est tantū in aīa: in xpo aūt est per grām vnionis que est ad aīam z corpus.

¶ Expositio textus.

Uo noiato tres itelligunt Cōtra. dicimus filiū dei icarnatū: qd nō intellr de pre z spūscō. z dōm q hoc est itelligēdū de his que ad eēntiā ptinent: quoꝝ si aligd de vna trīn ps dicat: opz q de alia intelligatur. (Nō est āt ꝓcedēdū.) Sciēdū est g̃ q hec ꝓpositio ex. de notat cām efficiētē vel materialē: ad 1m aūt q aligd natuz ex aliq̄ materialr filiatiōis nomē accipiat: opz q in similitudinē spēi ꝓducat cū eo ex quo nascit: sic fili⁹ matri: z iō capilli z lumbricus nō dicunt filij eius ex quo materialr nascunt. Ad hoc etiā q aligd natū de alio actiue dicat filius eius: opz q ꝓducat de substātia agētis: z in similitudinē eiusdem spēi: z q nō sit agens instrale: sed pncipale: ꝑme autē due cōditiones deficiunt in spūscō: vnde xps non pōt dici filius eius. scōa autē z tertia deficiunt in aqua: qz renatus spiritualiter non assumit filiationem aque: sed similitudinē dei: z aqua est instrumētuz diuine virtutis operātis in eo. tamen Dionysi⁹. 2⁹. ca. Eccle. Jerarch⁹. vocat aquā baptismi matrem filiolitatis: sed non ꝓprie dicitur. (Dicuntur filij gebenne.) Sciendum q hoc dicit ꝑm modum loquēdi consuetum in scripturis: vt illud quod magnam habet affinitatem ad alterum: filius eius dicatur: sicut Isa. 3. dicitur. in cornu filio olei: idest in monte vbi abundat oleū. z similiter primo Reg. 26. dixit Dauid de Abner q filius mortis esset: quia mortem valde merebatur. (Cōceptus z natus de spiritusancto.) Quānis vtrūq horum possit dici z de spiritusancto z de matre: tamen magis proprie dicitur conceptus de spiritusancto: quia cōceptionem in instāti spiritussanctus operatus est: natus autem magis: proprie dicitur de matre: que eum ex vtero produxit. vnde in symbolo dicit. Cōceptus de spiritusancto: natus ex maria virgine. (Factum ex semine.) Roma. ꝑ. Cōtra Damasce. 3. li⁹ ca. 2. Non seminaliter: sed cōditine per spiritūscm. Ad q̄ō dicendum q Damasce. loquitur q̄tum ad ꝓximam christi generationem ex virgine: verbum apostoli intelligendum est q̄tum ad remotos parentes ex quibus seminalr mater christi processit. (Cum aliud sit fieri aliud nasci:) Cōtra. fieri videtur esse cōmune ad omnes productionē: qua aliquid incipit esse. Ad quod dicendum q hoc est verum de facere ꝑm q cōmuniter sumitur: proprie tamē dicitur facere exercere aliquaz actionem in exteriorem materiam ꝑm q dicit phs in. 6. Eth. q ars est recta ratio agibilium. vnde ad ostendendum q conceptio christi est ex pncipio agente extrinseco nō naturalr agente: sicut est in nostra cōceptione: ideo dicit apls eum factū q̄tus z natus z cōceptus dici possit: q̄tum est ex parte matris.

¶ Si ps vl natura psonā vel nāz assumpsit: z si natura dei sit incarnata. Dist. V.

Preterea inquiri opz cū ex ꝓmissis ꝓstet xpm dei z carnē z aiaz sil assūpsisse in vnitatē psone: qd horꝝ potius ꝓcedēdū sit. s. q ps psona psonaz vel q natura nām: vel ps psona nām: vel natura psonā assumpserit: z an ita ꝓueniat dici dinaz nām eē icarnatā sic deus icarnat⁹ z xpm icarnatū sane dī: hec inqsitio sine querendi rō iuxta sacrarū auctoritatū testimonia parti iplicita atq perplexa: partiz xo explicita est z apta. Certū est enim z sine ambiguitate verū q nō nā psonā: nec psona psonā: ꝛ psona nām assumpsit. Qō sctoꝝ subditis cōprobat testimonijs: z astruit documētis. Augustin⁹ enim ait in libro de fide ad Petrū. Be⁹ vnigenit⁹ duz cōciperet veritatē carnis accepit ex virgine: z cū nasceret integritatē virginitatis seruauit in matre. Et paulo post. Be⁹ hūanā nām in vnitatē ps one suscepit: qui se humiliās per misericordiā ictus rupte virginis vterꝝ ex ea nasciturus ipleuit. formā g̃ q̄ui idest nāz serui in suā accepit deus ille psonā. Itē. Deus enī xpm nō accepit psonaz hois: ꝛ nām. Itē. Dei filius vnigenitus vt carnē hominis aiamq mundaret: susceptione carnis animeq rationalis icarnat⁹ est. His aliisq plurib⁹ auctoritatibus euidēter ostēditur nō naturam personam: nec personam personaz: sed personam naturam accepisse.

¶ De parte questionis perplexa.

De quarto xo qōnis articulo: vtrum. s. natura nām assumpserit: scrupulosa ēt inter doctos questio est: qz in hoc plurimuz dissentire videnī: qui in sacra pagina auctoritate ꝑclari alijs doctiores extiterunt. Nec tm alij ab alijs: verū etiam idē a seipsis dissonare videnī: sicut subiecta capitula docent.

Legitur enim in tolletano concilio. viij. traditum sic. Solum verbum caro factum est: z habitauit in nobis. z cum tota trinitas operata sit formationem susceptī hominis: quoniam inseparabilia sunt opera trinitatis: solus tm filius accepit hoiez in singularitatem persone: nō in vnitatē diuine nature. i. id quod ꝓprium est filij: nō q̄ cōe est trinitati. ¶ Itē in tollerano ꝛcilio. xi. Uni⁹ substātie credimus deū ꝑem z filiuz z spm̃scm̃: non tm dicimus vt huius trinitatis vnitatem maria virgo genuerit: sed tm̃ filiuz qui solus nām naturam in vnitatem ps one sue assumpsit. Incarnationē quoq huius filij dei tota trinitas operata esse credenda est. Solus tamen filius formā serui accepit in singularitatē p sone. His ī sinuari videt q psona tm̃ nām: non natura naturam assumpserit. Si enim q̄ cōmune est trinitati nō accepit hoiem: ergo nō natura dina que cōmunis est tribus psonis. Cui videt obuiare quod Augustinus ait in libro de fide ad Petrū: nec diuinitas inqt christi aliena est a natura patris: ꝑm id quod in principio erat verbum: nec humanitas eius aliena est a natura mris ꝑs id q̄ō verbum caro factum est. Illa enim natura que semp genita manet ex patre: nām nām sine peccato suscepit vt nasceret ex virgine. Hac auctoritate videt tradi q divina natura humanam suscepit: vbi vehemēter moueri possumus q eaz genitaz eternalr ex patre dicit: nisi forte nām ꝓ psona hic accipiat: alioquin si dixerimus naturam tribus psonis cōmunem genitā esse occurrunt nobis ex aduerso que in tractatu de trinitate disseruimus: vbi diximus nō naturam naturam: sed psonam personam genuisse: qz si natura genuisset naturam: cum vna eademq sit natura trinitatis: eadem res seipsam genuisset: q̄ō Augustinus fieri posse negat. Sed alibi certuz reperimus documētū: quo natura nām assumpsisse monstrat. Ait enī Augusti. in primo lib. de trinitate. Etiaz seipso xps minoꝝ factus est formā sui accipiēs. Neq enī sic accepit formā serui vt amitteret formaz dei: in qua erat eq̄lis patri: vt z in forma serui z in forma dei idem ipse sit vnigenit⁹ fili⁹ ꝑis: qz forma dei accepit formā sui. Si aūt forma sui formā sui accepit sine dubio natura nām accepit: forme enī noie natura significat: vt Augu. euidēter docet in libro de fide ad Petr. Cū inquit de xpo audis: qz in forma dei erat: oportet te cognoscere firmissimeq tenere in illo forme nomine nālē plenitudinē debere itelligi. In forma igit dei erat: quia in natura dei patris semp erat de quo natus erat. Hylarius quoq in libro. xij. de trinitate ait. Esse in forma dei non alia itelligentia est q̄ in dei manere natura. Didicisti nomine forme intelligentiam fieri nature: z audisti q forma dei formam serui suscepit: vnde consequēs est q natura diuina naturam humanā suscepit. Qō etiam Jeronymus in explanatiōe fidei euidenter insinuat inquiēs passus est filius dei: nō putative: sed vere. ꝛs illud. passus est quod pati poterat. id est nō ꝑm illam subam que assumpsit: sed ꝑm illam que assumpta est. Ex quo apparet dinam subam assumpsisse humanaz. Ex verbis autem Augustini supius positis adhibita diligētia inuidet solū xpm carnē factū: z nām solū suscepisse humanā: z diuinaz nām eādē accepisse. Ait enī. Trinitas nos sibi reconciliauit per hoc q solū xpm carnē ipsa trinitas fecit: in quo sic xpus icōmutabilis manet dine hūaneq nāe: vt sic vera semp ē ei⁹ dinitas: quā de ꝑe hz: ita vera semp atq icōmutabilis eius sit humanitas: quā sibi vnitā sūma dinitas gerit. Ecce z solū xpm dixit carnē factū: z hūanitatē dinitati vnitā. Idē quoq supius dixit huilez formā a solo filio susceptā: quā tota trinitas fecit: iā facile est cognoscere q̄z diuersa z multiplicia sup qōne ꝓposita auctores tradiderit. Iō q posteriores ea legētes varias atq ꝛrias ex predictis occasionē sumētes promunt sententias.

¶ Quid de hoc tenendum sit.

Nos aūt ois mēdacij z ꝛdictiōis notā a sacris paginis secludē cupientes: orthodoxis ꝓbꝰ atq catholicis doctoribꝰ nlla praue itelligētie suspitiōe notatis ꝛsentimus dicētes: z psonā filij assūpsisse nām hūanā: z nām dinaz hūane nāe in filio vnitaz: eāq sibi vnisse vl assūpsisse. vñ z vere incarnata dī. Qō xo dr solus filiꝰ formā assūpsisse sui: per hoc nō excludit dina natura ab acceptiōe huius forme: sed alie due psone: pr. s. z spūsscis. Itē z illud aliud. s. id q̄ō est ꝓpriū filij: nō q̄ cōe est trinitati hoiez accepit: sic oz itelligi. i. ꝑe ypostasi filij: nō in tribꝰ cōiter psonis dina nā humanā sibi vniuit. Qui sensus ex xbis Joānis Bamasce. ꝛfirmat: q totā dinā nāz in vna ypostasion icarnatā eē euidēt asserit dicēs: In huma natiōe dei xbi aimꝰ oēz z pfectā nāz deitatis in vna eiꝰ ypostasion icarnatā eē. i. vnitā hūane nature: z nō ptē pri. O i. n. hūane nāe aimꝰ vnitaz eē oēz deitatis nām vel subaz. Itē. Eadē est nā in singula ypostasion. i. psonarū. z q̄ dicimus nām xbi icarnatā eē ꝑm btōs z athanasiū z cirilū deitatē dicimꝰ eē vnitā carni: z vnā nāz dei xbi icarnatā ꝛfitemur. Uerbū aūt z q̄ō cōe est subē possidet: z q̄ō ꝓpietatis ē bñs ypostasios. i. psone. Ex his mānifeste oñdit q nā dina icarnata est. vñ z eadē xpe dr suscepisse hūanā nām.

¶ An dina natura debeat dici caro facta.

Sed q̄rit vtrū eadē dina nā debeat dici caro fcā: sic xbū dr factū caro. Si enī idē est icarnari q̄ō est carnē fieri: videri pōt ita ōbere dici q sit caro facta sic dr icarnata. Ad q̄ō dicimꝰ: qz si illud dictū in sacra scriptura reperiret ex eadē intelligētia acciperet qua cum dicit incarnata. Sed qz illō auctoritas subticuit atq locutiōis modus

nimiã videꝛ facere expꝛessionẽ: si naturã diuina diceꝛeꝫ caro facta: melius hoc silere puto vel negare q̃z temere asserere: ne si illud dicaꝫ puer tibilitas nature in naturã significari putet. Ex pmissis indubitabiliꝛ cõstat q̃ verbi pson̄a siue natura hominis naturã scilicet carnẽ ⁊ animaz assumpsit: sed nõ pson̄ã hominis. Si aliꝫ natura diuina naturã hominis accepit: quare nõ dicit facta homo vel esse homo sicut verbuz dei: Ad quod dici potest q̃ dei filius dicit fact⁹ homo vel esse homo: nõ solũ q̃ hominẽ assũpsit: sed q̃ ipsuz in vnitatẽ ⁊ singularitatẽ sui. idest pson̄e accepit. Natura aũt diuina hominẽ qdẽ accepit. id est homis formã sibi vnivit: sed nõ in singularitatẽ ⁊ vnitatem sui. Seruata enim ꝓꝓietate ac diuersitate duaꝝ naturaruz pson̄e singularitas extitit. Ideoq̃z nõ sic dicit diuina natura eẽ homo vel facta homo sicut dei filiꝰ. quidam tamen indifferenter vtriq̃z cõcedunt.

¶ Quare non accepit personam hominis cum hominem acceperit.

Deo vero nõ pson̄az hominis assumpsit: quia caro illa ⁊ anima illa nõ erãt vnita in vnã pson̄ã quã assumpserit: q̃ nõ ex illis cõstabat pson̄a quando illis vnitũ est ꝙbũ. Naz sibi inuicẽ sunt vnita siꝰnul cũ verbo vnita sunt: altera tamen vnione inuicẽ vnita sunt illa duo. scilicet aia ⁊ caro: alia vnione verbo vnita sunt: quia alia est vnio aie illius ad carnẽ: ⁊ alia vnio verbi ad aiaz illã ⁊ carnẽ. Nõ ergo accepit verbũ dei pson̄az hominis: sed naturã: quia non erat ex carne illa ⁊ anima illa composita persona vna quaz verbũ acceperit: sed accipiendo vniuit: ⁊ vniendo accepit.

¶ Cõtra hoc oppositio qua probare quidã volunt personam accepisse personam.

Hic a qbusdã opponiꝫ q̃ pson̄a assumpserit pson̄ã. Persona enim est substantia rationalis indiuidue nature: hoc autẽ est: ergo si animã assumpsit ⁊ personã. Nõ ideo nõ sequiꝫ: quia anima nõ est pson̄a quãdo alĩ rei est vnita pson̄aliter: sed quãdo p se est. Absoluta enim a corpore pson̄a est sicut angelus. Illa aũt anima nunquaz fuit quin esset alĩ rei cõiuncta: ideoq̃z nõ ea assũpta pson̄a assumpta est. Aliter quoq̃z nituꝫ ꝓbare verbũ dei assumpsisse pson̄am: quia assumpsit aliquẽ hominẽ: assũpsit eni hominẽ ieſum christum: ergo aliquẽ hominez. Or aũt hominem ieſuz christũ assumpserit: Augu. in expositione symboli sub anathemate tradit dicẽs. Si quis dixerit atq̃z crediderit hominẽ ieſum christuz a filio dei assumptũ nõ fuisse: anathema sit. Qui etiã in pluribꝰ scripture locis huiusmodi vtitur locutiõibꝰ. Ille homo a verbo dei est assũptꝰ: ille homo factus est christus. Et ꝓpheta de boie xp̃o loquẽs deo ait: Beatꝰ quẽ elegisti ⁊ assũpsisti. Ex quibꝰ cõsequi videꝛ q̃ aliquis homo assumptus sit a verbo: ⁊ ita pson̄a assũpta sit a pson̄a. Sed quia hoc nephas dicere ẽ aut sentire. premisse locutiones eiscz similes ꝯz hãc intelligẽtiã sane accipi debent vt homo christꝰ siue homo ille siue quidã homo dicaꝫ assũptus a verbo siue vnitus verbo: nõ quia hominis pson̄a sit assumpta vel vnita verbo: sed quia anima illa ⁊ caro illa assumpta sũt ⁊ vnita verbo: in qbus subsistit dei ⁊ hois pson̄a: vt ad hois naturã nõ ad pson̄ã respicias: cũ assumptũ vel vnitũ vel quẽdã vel aliquẽ in huiusmõi locutionibꝰ scriptura memorat. Quocirca cuz queriꝫ sine ꝓpposita auctoritate: an aliquis vel quidam hõ sit assumptꝰ a verbo: vel vnitus verbo sine distinctione intelligẽtie: nõ est hic reddenda respõsio: qm̃ multipleꝛ pmissa ẽ q̃stio: ꝯz instãtiã q̃rẽtis ita determiato. Si de hois pson̄a q̃ris: rñdeo q̃ nõ. si de hois nã: dico est.

¶ Postq̃ determinauit magiſter circa icarnatõez diuinã quid sit assumens ⁊ qd assũptũ. Nic determiat de vtroq̃z siꝰ: cuiusmodi sit quãtũ ad intẽtiones eoꝝ. vtrũ. ſ. assumẽs ⁊ assumptũ habeãt rõnẽ nature vl pson̄e. Et diuidiꝫ i tres partes. In ꝑma mouet questionẽ. In secũda determinat eã ibi. (Dec ingsitio). In tertia mouet quasdã dubitationes ibi (Sz queriꝫ vtꝛ eadẽ d.) Prima diuidiꝫ in duas. ꝑmo determinat q̃stionẽ q̃tũ ad id qõ manifestat vitatẽ. Secõo q̃tũ ad id qõ ẽ magis dubiũ i q̃stiõe ibi. (De q̃rto vo q̃stionis.) Et hec pars diuidiꝫ in tres partes. In prima põit auctoritates ad vtrãq̃z partẽ dubitatiõis. In secũda soluit ibi. (Nos aũt ois mendacy.) In tertia solutiõez p auctoritates Damasce. cõfirmat ibi. (Qui sẽsus ex ybis.) Circa ꝑmũ tria facit. Primo inducit auctoritatẽ ad partẽ negatiuã. ſ. q̃ natura nõ assumpsit naturã. secũdo ad ptez affirmatiuã ibi. (Cui videꝛ obuiare.) tertio ex auctoritatibus inductis colligit dubitationẽ ibi. (Ex verbis autez Augu.) (Sed queriꝫ vtrũ eadem.) Nic mouet q̃stiã dubitatiões circa predictã determinationem. ⁊ ꝑmo quãtũ ad hoc qõ dixit naturã diuinã incarnatam. secũdo quãtũ ad hoc q̃ dixit pson̄ã nõ esse assũptã ibi: (Ideo nõ pson̄az hois assumpsit.) Circa ꝑmũ d. ſ. ꝑmo querit vtruz diuina natura possit dici caro facta. secundo vtruz possit dici facta homo ibi. (Si autem natura diuina.) (Ideo non personam.) Nic mouet dubitationes circa hoc qõ dictuz est personam hominis non esse assumptam: ⁊ circa hoc duo facit. primo assignat huius dicti causam. secundo obycit in contrarium: ibi. (Nic a quibusdã opponiꝫ.) Et diuidiꝫ hec pars i duas obiectiões quas ponit. secunda icipit ibi. (Alio quoq̃z intẽdiꝫ.) Et vtraq̃z diuiditur in obiectionẽ ⁊ solutionem. Prima solutio incipit ibi. (Qõ id non sequitur.) Secunda ibi (Quia nephas est hoc dicere.) ¶ Nic est triplex questio. Prima est de vnione. Secunda de assumente vnionẽ. Tertia de assumpto.

¶ Questio. prima.

Arca primuz queruntur tria. Primo quid sit vnio. Secundo vtrum vnio sit facta in natura. Tertio vtruz sit facta in persona.

¶ Uez vnio sit aliquid creatum.

Aprimũ sic pcediꝫ. vꝝ q̃ vnio non sit aliq̃ creatura. Unio. n. est in eo qõ p eã vnũ dicitur: ſz diuina natura dꝫ vnita bũane. g̃ vnio eĩ diuia nã. ſz nihil eĩ õo creatũ: g̃ vnio nõ ẽ aliqd creatũ. ¶ P. vnio ẽ relatiuũ egperãtie: ſz hõ relatiua siꝰ se hñt ad vtrũq̃z extremũ: g̃ vel ẽ in diuina nã ⁊ humana: ⁊ sic idem qõ prꝰ: vl in neutra: ⁊ sic nullq̃ ẽ: ⁊ ita nõ essz creatura. ¶ P. Nihil creatũ dicit de deo nisi vel p causam: vt cũ dꝫ aliqd scire: q̃ facit nos scire: vel p assũptionem: vt cũ dicit hõ: vl p siꝰlitudinẽ: vt cũ dꝫ leo vel agnꝰ dei: sed cũ dꝫ diuina nã vnita humane nãe: hoc nõ tñ p cãm dꝫ: q̃ sic pꝝ diceꝛeꝫ vnitꝰ: q̃ hanc facꝫ vnionẽ nec p assũptionẽ: q̃ si assũpsit vnionẽ: aliq̃ vnio esset dei ad vnionẽ: ⁊ sic in ifinitũ: nec itez p siꝰlitudinẽ: q̃ tũc vnio nõ diceꝛeꝫ ſz vitatẽ rei: ſz ſz methafozã: ⁊ sic deꝰ hõ diceꝛeꝫ methafozice siĩ dꝫ leo vl agnus. g̃ vnio nõ ẽ qd

¶ Sz ꝛ. oẽ qõ ẽ ⁊ nõ ẽ creatũ: ẽ eternũ: ſz vnio ẽ: (creatuz. q̃ p eã ſm rez vnite sunt due nãe in vna pson̄a ⁊ nõ est ab eterno: sed in tẽpore incepit: ergo ẽ creatum.

¶ Utez illa vnio sit minima vnionum.

Alterius videꝛ q̃ sit minima vnionũ. q̃ quãto vnita magis distãt tãto ẽ minoꝛ vnio: ſz diuina nã ⁊ bũana q̃ dicũꝫ vnita maxime distãt: g̃ vnio ẽ minima

¶ P. Quãto maioꝛ ẽ ꝯpositio tãto minoꝛ vnio: sed in xp̃o ẽ maxima ꝯpositio: q̃ post ꝯpositionẽ: quã nã facit i boie: que est maxima iter oẽs nãles ꝯpositiões: est ibi ꝯiunctio diuinitatis ⁊ bũanitatis: g̃ ẽ ibi minima vnio. ¶ P. qõ est oiꝰ modis vnũ ẽ magis vnũ q̃z qõ ẽ quodãmodo vnum: ⁊ quodãmodo nõ: ſz q̃daz sunt vnita ⁊ in nã ⁊ in pson̄a: sicut q̃tuoꝛ elemẽta in corpe bũano: cũ igiꝫ i xp̃o facta sit vnio in persona: ⁊ nõ in natura: videtur q̃ ad miꝰ multe vniones sint maiores ista vnione.

¶ Sz ꝛ. est qõ dicit Ber. in lib. de ꝯsideratiõe: q̃ inter oẽs vnitates arcẽ tenet vnitas trinitatis ⁊ post ipsaz ẽ vnitas dignatiua que est in xp̃o: ergo videtur q̃ post vnitatem diuine nature ista sit maxima.

¶ Utez vnio differat ab assumptione.

Alterius vꝝ q̃ vnio nõ differat ab assũptiõe. assumptio. n. dꝫ. q̃si ad se sũptio: ſz qcqd ad se sumiꝫ aliq̃ mõ sumẽti vniꝫ: g̃ assũptio ẽ idez qõ vnio. ¶ Si dicaꝫ q̃ differũt: q̃ vniẽs ẽ vnitũ: ſz assumẽs nõ ẽ assũptũ.

¶ Cõtra. vniẽs ẽ agẽs vnionẽ: ſz nõ oẽ agẽs vnionẽ ẽ vnitũ: sicut pz de pꝛe ⁊ spũsancto: g̃ illa differẽtia nulla est. ¶ Si dicaꝫ q̃ assũptio ꝑcedat vnionẽ. Cõtra. añ pm nõ põt eẽ aliqõ prꝰ: ſz in pꝰ istãti sue ꝯcepiõis fuit vnio in xp̃o: g̃ assũptio nõ precedit vnionẽ: ⁊ ita nõ vꝝ q̃ differant.

¶ Sed ꝛ. diuina nã dꝫ vnita bũane nature. nõ aũt dꝫ assũpta: ergo assumptio ⁊ vnio differunt.

Respondeo dõm ad ꝑmã qõnẽ q̃ vnio relatio q̃dã ẽ. oĩs aũt relatio ſz pdz. ſ. metba. fundaꝫ vel supra q̃titatẽ: ſz q̃ reducĩ ad genꝰ q̃titatis aut supra actionẽ vl passionẽ: vnũ aũt reducĩ ad genꝰ q̃titatis q̃si pnꝰ q̃titatis discrete: ⁊ supra ipsaz fundaꝫ idẽtitas ſm q̃ ẽ vnũ in suba: eq̃litas ſz q̃ ẽ vnũ in q̃titate: siꝰlitudo ſm q̃ est vnũ in q̃litate. vnitio aũt est q̃dam actio vl passio que ex multis efficĩ aliquo modo vnũ: ⁊ hãc actionẽ segꝫ ista relatio: que est vnio. Relationũ aũt tã bar q̃ illaꝝ quedã innascunꝫ ex motu vtriusq̃z: ⁊ tũc oz q̃ ille relationes sint realiter in vtroq̃z extremoꝝ sicut pñitas: ⁊ bꝫ. q̃dã aũt innascunꝫ ex motu vniꝰ sine mutatiõe alterius: qõ accidit in bis quoꝝ vnũ depẽdet ad alterꝝ: ⁊ nõ ecõuerso: sicut sciẽtia ad scitum: ⁊ in talibus relatio est ſm rez in eo qõ depẽdet ad alterꝝ. In altero vo est ſm rõnẽ tñ. Cuz igiꝫ in icarnatiõe nõ sit aliq̃ mutatio facta in nã diuina: ſz in humana: q̃ tracta ẽ ad vnitatẽ in pson̄a diuina: erit hec relatio. ſ. vnio ſm rẽ in nã humana: in diuina aũt ſm rõnẽ tñ: ſm q̃ dicit pbz in ſ. metha. q̃ aliq̃ sũt relatiua nõ qz ipsa referunt: sed quia alia referuntur ad ipsa. vnde vnio ſm rez creatura quedam est.

Ad primuz ergo dõm q̃ vnio illa ẽ in deo ſz rõnẽ tñ: ⁊ nõ ſm rẽ. ¶ Ad scõz dõz q̃ vnio est relatio equiperãtie in reb⁹ creatis: sed nõ in creatore ⁊ creatura: qz nõ eodẽ modo se habẽt in vnione: sicut etiam siꝰlitudo nõ ordinaꝫ in deo ad creaturã ſz egperãtiã: sicut dicit Dionysius. ſ. cap. de diui. no. q̃uis in aliys sit relatio egperãtie. ¶ Ad tertiũ dõz q̃ vnio que de deo ꝑdicaꝫ nõ est neq̃z creator neq̃z creatura: qz put in ipso est: nõ ẽ aliqd ſm rẽ: sed ſm rõnẽ tñ: nõ tñ rõ falsa est: qz fundaꝫ sup relationẽ creature ad creatorẽ: sicut etiã ẽ de aliys relatiuis que ex tpe de deo dicunꝫ vt dñs ⁊ huiusmodi.

Ad secundã qõnẽ dõm q̃ vnio ista põt dupliciter ꝯsiderari: vel q̃tum ad id in quo fit vnio: vel quãtũ ad ea q̃ vniunꝫ: si pꝝ cũ vnio fiat in pson̄a diuina: que: est maxime vnũ ⁊ simplicissimũ: sic ẽ maxima vnio post vnionẽ essentie in trib⁹ pson̄is: q̃uis. n. pson̄a sit ita simpleꝛ ⁊ vnũ sicut essentia: tñ q̃libz triũ pson̄aꝝ ẽ idẽ re cũ ipsa essentia in q̃ vniunꝫ: nõ aũt vtraq̃z nã in xp̃o est idẽ re cũ pson̄a diuina: q̃uis altera nã. ſ. diuina sit oio idẽ re cũ ipsa: ⁊ ita vnio pson̄aꝝ i vna essentia ẽ maioꝛ q̃z vnio nãꝝ in vna pson̄a. Si ꝛ⁰ mõ sic nõ ẽ maxia vnio: ſz pꝝ ꝯsideratio ẽ vniõis ſz se: q̃ ſz id qõ vnũ ẽ: hec aũt ẽ ꝯsideratio vnionis nõ ſm q̃ vnio: ⁊ iõ dõm q̃ vnio ẽ maxima simplr q̃uis sit ñ maxia ſz qd. ¶ Et p pz rñsio ad ea q̃ obyciũꝫ

Ad tertiã qõnẽ dõz q̃ ꝑma differẽtia assumptionis ⁊ vnionis ẽ q̃ assũptio est actio vl passio: vnio aũt ẽ relatio tñ: q̃uis vnitio ẽt sit actio. ¶ Ꝛ⁰ dꝛia ẽ: qz assũptio dꝫ p ꝯpationez ad terminũ a q̃ separaꝫ: vl accipitur ſm q̃ vniẽdũ ẽ: ſz vnio dꝫ p ꝯpatiõez ad terminũ vl effectũ ꝯiuctiõis q̃ ẽ eẽ vnũ. ¶ Et ide sumiꝫ ꝛ⁰ dꝛia q̃ vniens est vnitũ. qz vnitũ significaꝫ ſz q̃ iã factũ est vnũ: assũptũ aũt ſz q̃ ẽ i via ad hꝫ: ⁊ iõ assumẽs nõ ẽ assũptũ. ¶ 4⁰ dꝛia ẽ: qz assũptio determinat id ad qõ fit ꝯiuctio ſz q̃ dꝫ assũptio q̃si ad se sũptio. vnio aũt nõ: ⁊ iõ qcũq̃z facit ꝯiunctionẽ põt dici vnire. nõ aũt põt dici assumere nisi sibi cõiungat. vñ pꝝ vniuit hũanã nãz cũ divina: nõ aũt assũpsit.

¶ Quita dꝛia ẽ: q̃ vnio q̃tũ ẽ de se eq̃liter respicit vtrũq̃z extremoꝝ. assumptio aũt nõ: imo regrit eẽ fixũ ⁊ stans in vno ad qõ aliõ trahaꝫ: ⁊ ide ẽ q̃ nã divina põt dici vnita in pson̄a hũane nãe. nõ aũt põt dici assũpta.

Ad primuz g̃ dõm q̃ q̃uis assũptio ordinetur ad vnionẽ: nõ tñ icludit in sua significatiõe terminũ q̃ ẽ fieri vnũ: sic icludiꝫ i significatiõe vniõis.

¶ Ad scõz dõz q̃ ẽ qd dꝫ q̃ vniẽs ẽ vnitũ: itelligẽdũ ẽ de eo: qõ ẽ vniẽs sibi ⁊ in se: pꝝ aũt nõ vniuit sibi: nec divia nã vniuit i se: ſz i pson̄a: nec hũana nã signaꝫ vt vnitũ i pson̄a: ſz hõ: ⁊ iõ neq̃ pater est homo neq̃ divina natura ẽ humana.

¶ Ad tertiũ dõm q̃ quãuis in xp̃o assũptio nõ ꝑcedat vnionẽ tpe: precedit tñ natura: ⁊ ſm modũ intelligẽdi.

¶ Utez vnio sit facta in natura.

Ad secundum sic pcediꝫ. vꝝ q̃ vnio sit facta in nã: qõ ens ꝯstat ex duabꝰ naturis. vꝝ hꝛe vnã nãz mediã inter illa sicut mixtũ qõ ꝯstat ex q̃tuoꝛ elemẽtis: ſz xp̃s ꝯstat ex duabꝰ naturis ꝯz Augu. qui dicit q̃ ex vtraq̃z suba. ſ. diuina ⁊ bũana ẽ vnꝰ dei ⁊ hois fi

lius:ḡ vī hr̄e vnā nāz ex vtrisq; ꝓactā. ¶ P.nā fz ꝙ hic logmur est vnūqōq; ifōmās specifica dr̄ia:vt dicit Boe. in li.de duab⁹ naturis:fz pr̄s dicit ꝙ semp vna dr̄ia addita mutat spēm:sicut in numeris q̄libz vnitas addita facit nouā spēz numeri.ḡ būana nā addita diuine facit nouam nāz ſm spēz. ¶ Si dicaī ꝙ nō pōt vna nā ꝟstitui ex duabus:qz opz vtrāq; nām seruari in icarnatiōe. ¶ Cōtra.aīa ꝛ corp⁹ ꝟstituūt būanā nāz:vtrūq; tñ.ſ. corp⁹ ꝛ aīa in transmutatū pmanet in sua nā:ḡ ex duab⁹ naturis pōt tertia cōstitui vtraq; remanēte salua. ¶ P. ꝓpetas segr̄ nāz ei⁹ cuius ē ꝓpetas:fz ꝓpetates diuine nāe dicunt de illo hoīe: dr̄.n.ꝙ ille hō creauit stellas:ꝛ ecōuerso dr̄ ꝙ filī⁹ dei ē passus:ḡ vī ꝙ aligd diuine nāe est in humana nā:ꝛ aligd humane sit in diuina:ꝛ sic vider̄ esse facta q̄dā ꝟiūctio nārū in vnā nāz. ¶ P.qñ aliq̄ duo ꝟiūgunr̄:quoꝝ vnū multuz superat altez:B qō superaī trāsit in nāz superātis:sicut si gutta vini in mille amphoras ꝓiciaī aq̄.sed nā diuina in infinitū superat humanā:ḡ humana natura coniuncta diuine tota cōuertī in diuinā. ¶ P.hoc videt per hoc ꝙ caro xpi dr̄ deificata a sanctis:sicut Damascē.narrat.

¶ Sed ꝑ.Filiatio regrit silitudinē in nā:fz xp̄s dr̄ filī⁹ dei pr̄is:ꝛ ꝙinis mr̄is:ḡ ē filius in nā vtriq;:fz virgo ꝛ de⁹ pr̄ nō cōicāt in aliq̄ vna nā:ḡ opz xp̄m ponere duaz nāz. ¶ P. Per ꝓprietates nāles in cognitionē nāe deuenim⁹:sed in xp̄o inuenim⁹ ꝓprietates duaz nāz vt humane ꝛ diuine: ergo opz xp̄m duaz naturaz ponere.

Respondeo dōm ꝙ ad hui⁹ qōnis euidētiā opz scire qd nomē nāe significet. Nā autē a nascēdo nomē accepit:que ꝓpe dr̄ gnātio viuētiuz ex silibus sillia in specie ꝓducentiū. vñ ſm pmā sui ꝟstitutionez: nā signat generationē ipsam viuentiū.ſ.natiuitatez. Item trāslatū ē nomē nāe ad signādum p̄n⁹ actiuū illi⁹ generationis:qz vtutes agētes ex actib⁹ nominari ꝟsueuerūt. Inde vlterius ꝓcedit nomē nature ad signādum principiuz actiuū cuiuslibet motus naturalis: ꝛ vlterius ad signādū etiā principiuz materiale cuiuslibet generationis: ꝛ inde etiā ad signandū principiū formale qō est terminus generationis:fz qz nō solū generatio terminaī ad formaz:fz ad substātiā cōpositā:ideo trāslatū est ad signandū quālibet substātiā:ſm ꝙ dicit pr̄s in.ſ⁹ metha.ꝛ ad signanduz etiā quodlibet ens.sicut dicit Boe.in li.de dua.na. Substātia aūt ꝓeter significatiōes:quib⁹ forma vel materia dicitur substātia:dicīr duob⁹ modis.ſm pr̄m.ſ⁹ metha. Uno modo subiectum ipsuz qō dicīr.B aligd:ꝛ de altero nō ꝓdicaī vt hic homo:fz ꝙ substātia significaī nomine hypostasis ꝛ ſm hanc significationē substātia dicīr natura ſm ꝙ natura est qō agere vel pati potest:vt dicit Boeti⁹ in ꝓdicto li. Alio modo dr̄ substātia qō quid erat esse.idest quiditas ꝛ essentia:quā signat diffinitio cuiuslibz rei: ꝓut signatur nomine vsie:ꝛ sic etiā substātia dr̄ natura ſm ꝙ Boetius dicit ꝙ natura est vnūqōq; informās specifica differētia. qz vltima differētia est que diffinitionē cōplet. Relictis ergo oib⁹ alys significationib⁹ nature ſm hanc tantū significationē querīr vtr̄ in xp̄o sit vna natura vl plures: si aūt sit vna tm̄:vel altera eaz tm̄:vel cōposita ex vtrisq;: si altera eaz tm̄ B erit dupliciter.vno modo nulla adiunctione interueniēte vni⁹ ad alteram:ꝛ sic si sit diuina tm̄:nihil nomini accidit in hoc qō verbū caro factū est:ꝛ icarnatio nihil est:si vero sit humana tm̄ nō differt xp̄s ab alys hominibus:ꝛ perit incarnatio. Alio modo altera naturarum trāseūte in alterā:qō nō pōt esse:qz que non cōicant in materia nō possunt in inuicem trāsire:diuina autē natura penitus est imaterialis:neduz vt cōmunicet humane in materia. ¶ P.si diuina natura trāsiret in humanaz tolleret simplicitas:ꝛ imutabilitas diuine nature:si vero humana vertereī in diuinam tolleret veritas passionis ꝛ omnium que corporaliter opatus ē xp̄s. si aūt esset vna natura ꝓsita ex duab⁹ boc posset esse dupliciter. Uno modo qz tertia natura ꝓponeret ex duab⁹ naturis nō manētibus:sicut ex q̄tuor elemētis cōponīr mixtū:ꝛ ſm hoc ponerēt diuina nā passibilis:ꝛ mālis:qz mixtio nō ē nisi eoꝝ q̄ cōicant in mā:ꝛ nata sunt agere ꝛ pati adinicē:ꝛ tolleret fides ꝛfitens xp̄m esse verū deū ꝛ veꝝ hoīem. Alio modo ꝙ cōponeret ex duab⁹ naturis manentibus:ꝛ boc dupliciter. vno mō fz ꝟmēsurationē vl ꝟtinuatiōis vel contiguationis:ꝛ ſm hoc ponerēt diuina natura corporea:qz cōtinuatio: et cōtactus corporaliū est.alio modo ſm informationē:sicut ex aia ꝛ corpore fit vnū:ꝛ boc etiā nō potest eē:qz per modū istū nō fit vnuz ex duob⁹ actib⁹:nec ex duab⁹ potētiis:sed ex actu ꝛ potētia ſm philosophū:diuina aūt natura ꝛ humana:vtraq; est ens actu. P.diuina nā non habet aliquid potentialitatis:nec pōt esse actus veniens in compositionem alicuius:cuz sit esse primū infinitū ꝑ se subsistēs. Patet igīr ꝙ quocūq; mō ponaī vna nā in xp̄o sequīr error. ꝛ ideo Eutices qui hoc posuit hereticus ꝟdēnatus est.

Ad primuz ḡ dōm ꝙ aliquid cōstat ex duab⁹ naturis:qz ī talibus opz ꝙ sit media nā ꝟstituta ex duab⁹ non manētib⁹. Xp̄s aūt ꝟstat ex duab⁹ naturis:ita ꝙ in duab⁹ naturis saluatis subsistit.est.n.nāe diuine ꝛ humane: ꝛ iō ratio nō sequīr. ¶ Ad secunduz dōm ꝙ sicut dicit Anicē. dr̄ia nominat totā naturā speciei.als nō predicaret de specie:fz nō nominat ex toto:sed ex parte: fz formali principio:dr̄.n.rationale habens rōnem:genus aūt ecōuerso nominat totū ex ꝓncipio materiali. vnde differētia nō addīr differētie per hoc ꝙ natura addīr nature:fz ꝑ hoc ꝙ vlterius ꝓncipiū formale addīr sic ītellectiuū supra sensitiuū. talis autē additio nō est in xp̄o.non.n.vna nā addīr alteri sicut formalis respectu illi⁹ vt dctm est. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ aīa ꝛ corp⁹ ſm ꝙ sunt partes hois ꝓprie loquēdo nō sunt due nature ꝓut in ꝓposito de nā logmur:sed vtrūq; est ps nature:alterū sicut forma:alteꝝ aūt sicut mā: vnde nō ē instātia. ¶ Ad q̄rtū dōm ꝙ ꝓprietates humane nature nūq; dicuntur de diuina:nec ecōuerso nisi ſm q̄ndaz ꝓticipationē:sed dicunr̄ vtroq; de hūte nām vel humanā vel diuinā:q̄ significaī hoc noīe de⁹:ꝛ B noie hō. idē enī ē que vtraſq; nās bz. ¶ Ad q̄ntū dōm ꝙ ratio ista procedit in illis q̄ cōicant in materia;ꝛ agūt ꝛ patiunr̄ adinuicē.ꝛ iō nō ē ad ꝓpositū. ¶ Ad sextum dōm ꝙ caro dicīr deificata;nō qz sit facta ipsa diuinitas:fz qz facta ē dei caro.ꝛ etiā qz abūdāti⁹ dona diuinitatis ꝓticipat ex hoc ꝙ ē vnita diuinitati:ꝛ qz est q̄si ist̄z ꝑ qō diuina virt⁹ salutē nr̄az opaī. tāgēdo.n.leprosuz carne sanauit ꝑ diuinitatis vtutē:ꝛ moriēdo carne mortē vicit ꝑ vtutē diuinitatis. virt⁹ aūt agētis aliquo modo ē in instrumēto quo mediāte aligd agit. ¶ Utr̄ vnio sit facta in persona:ꝛ si xp̄us est vna persona.

Ad tertium sic ꝓcedīr. vī ꝙ in xp̄o nō sit vna tm̄ ꝓsona:ꝛ sic nō sit vnio fcā ī ꝓsona. nulla.n.nā iueniī fine illis q̄ ꝑ se ꝟsequūr ad nāz illā. fz ꝓsonalitas ꝑ se cōsequr̄ nāz būanā:ꝛ silr diuinaz:ḡ vtraq; nā tenet suā ꝓsonalitatē. ¶ P.nā būana ē dignioz ī xp̄o q̄z ī petro:fz ꝓsonalitas ad dignitatē ꝓtinet:vñ ī substātys ignobilib⁹ nō iueniī ꝓsona:ḡ sic̄ būanitas petri bz suā ꝓsonalitatē:ita ꝛ būanitas xp̄i. ¶ P.ī ꝓsona nō vī aligd eē nisi nā ꝛ distīguētia suppositū nāe ab alys suppositis:fz nature in xp̄o sunt diuerse:ꝛ distinctiua diuersa:qz ꝑ relationes eternas distinguīr a pr̄e ꝛ spū sctō.ꝑ diuisionē āt materie ꝛ accidētia distīguīr ab alys boib⁹: ergo est ibi duplex ꝓsonalitas. ¶ P.maioz est ꝓueniētia in persona q̄z in genere vl

specie:qz illa est in aliquo qō ſm rē vnū est. hoc aūt est ſm rōnē vnū.fz ꝑpter maximā distātiā nāe diuine ꝛ humane nō pōt eē earū ꝓueniētia in genere vel in specie:ergo multo min⁹ pōt ꝓuenire in vna ꝓsona. ¶ P.phus dicit in.v. metha.ꝙ ad diuersitatē i genere sequīr diuersitas in spe: ꝛ ad hāc diuersitas ſm numerū.fz i xp̄o iueniī diuersitas ſm spēm:qz fuīt diuerse nāe ſm illā acceptionē q̄ dicīr vnūqōq; ifōmās specifica dr̄ia:ergo ēt ſm numerū differētia iueniī.fz vbi est eadē ꝓsona est idē ſm numez:ergo in xp̄o nō est vna ꝓsona. ¶ P.nō est minoz affinitas nāe ad ꝓsonā q̄z forme ad materiā.fz ſm diuersitatē formaz est diuersitas māe:qz ꝓpi⁹ actꝰ fit in ꝓpria mā: ergo ſm diuersitatē nārū est ēt diuersitas ī ꝓsona.ꝛ sic idē qō ꝓbus. ¶ Sed cōtra.Ea q̄ ſm ꝓsonā differūt ꝛ nām qō dr̄ de vno nō dicīr de altero.fz ea que fuīt dei i scripturis attribuunr̄ hoi. P. Nō nat⁹ ē i ea:ꝛ ip.fun.e.al. Et q̄ fuīt hois attribuunr̄ deo.i.Lof.y. Nunq; dn̄m glie crucifixissent.ḡ deus ꝛ hō ꝓueniūt in ꝓsona. ¶ P.qō attribuīr filio ꝛ nō patri cōuenit ei ſm id in quo a pr̄e distīguīr.sed vnio passiue accepta ꝓuenit filio ꝛ nō pr̄i.ergo ꝓuenit ei ſm id in quo a pr̄e distīguīr.fz B est in ꝓsona:ḡ vnio facta est in ꝓsona. ¶ P. ad boc ꝙ fiat redēptio humani generis opz ꝙ sit agens satisfactionē vn⁹ de⁹ qui pōt:ꝛ hō qui dz:vt pz ex dictis in.i. di.fz nullo mō due ꝓsone pñt eē vnū agēs:ergo si fuīt due ꝓsone nondū facta est satisfactio:ꝛ ita adhuc sum⁹ in seruitute pctī:qō est ꝟtra sacrā scripturā noui testamēti.

Respondeo dōm ꝙ Nestoriꝰ q̄ ponit duas in xp̄o ꝓsonas ex B decept⁹ fuit vt dīc Boe. qz credidit idē eē ꝓsonā ꝛ nām: vñ credidit ꝙ cū sint due nature in xp̄o ꝙ sint due ꝓsone.ꝛ ex eodē fonte ꝓcessit error Euticis:qui cū audiuit vnā ꝓsonā i xp̄o estimauit vnā naturā.ꝛ ex eodē fonte cōtra trinitatē ꝓcessit error Arry ꝛ Sabelly. ¶ Sciēdū est ḡ ꝙ in gbusdā vō ſm rōnē tñ.natura enī ſm ꝙ B logmur est gditas rei quam signat sua diffinitio. ꝓsona aūt est hoc aligd qō subsistīt in natura illa.in simplicibus aūt q̄ carēt materia:vt dicit Anicē.ipm simplex est sua gditas.gdditas vō cōpositi nō est ipm cōpositus.būanitas enī nō est hō:cui⁹rō est:qz in significatiōe būanitatis siue gdditatis siue nature ꝟtinenr̄ tm̄ eēntialia ꝓncipia hois ſm ꝙ hō est.nō aūt ea q̄ ꝓtinēt ad determinationē materie ꝑ quā natura idiuiduaī q̄ tm̄ cōtinenr̄ in significatiōe sortis:qz ꝑ ea sortes est B ꝛ diuisus ab alys. ꝛ iō qz būanitas nō icludit in sua significatiōe totū qō est in re subsistēte i natura:cū sit q̄si ꝑs:nō ꝓdicaī. ꝛ qz nō subsistīt nisi qō est cōpositū:ꝛ ps bētur a suo toto:iō aia nō subsistīt:fz sortes:ꝛ ipe est hūs būanitatē.hō aūt signat vtrūq; ꝛ eēntialia ꝛ idiuiduātia:fz diuersimode:qz signat eēntialia determinate. idiuiduātia vō ideterminate hec vel illa. ꝛ iō hō cū sit totū:pōt ꝓdicari de sorte:ꝛ dicīr hūs būanitatē.sed qz eē idistinctū est icōpletū q̄si ens in potētia:iō hō nō subsistit.fz B hō cui ꝓuenit rō ꝓsone.ē ergo rō ꝓsone.ḡ sit subsistēs distīctū ꝛ oia cōprehēdēs q̄ in re sūt.natura aūt eēntialia tm̄ cōprehēdit.in simplicib⁹ aūt nō differt re natura ꝛ ꝓsona:qz natura nō recipīr in aliq̄ materia:ꝑ quā idiuiduer̄:fz est ꝑ se subsistēs:tm̄ inq̄tū ꝟsiderātur eēntialia rei sic dicim⁹ ibi naturā.inq̄tū aūt iueniī ibi aligd subsistēs: sic dicim⁹ ibi ꝓsonā.ꝑz igīr ꝙ ex quo de rōne ꝓsone est ꝙ cōprehēdit oia q̄ in re sūt si aligd est ex illud qō cōprehendit ꝓsona hoc nō est vnitū rei nisi forte fz silitudinē in genere vl in spe vl accīte.ꝛ iō vt Boe.dīc i li.de du.na.si nō est vna ꝓsona in xp̄o:nulla vnio facta est diuinitatis ꝛ humanitatis nisi ſm silitudinē gre:qō ēt Nestoriꝰ posuit.ꝛ B nō est nouū:nec xp̄o ꝓprium:neq; ꝑ eū redēptio fieri potuisset:nec ipe eēt verꝰ deꝰ:fz ꝑ ꝓticipationē sic̄ alȳ scti. vñ sim

pliciter est ꝓcedēdū in xp̄o eē vnā ꝓsonā.

Ad primū ergo dōm ꝙ būana natura i xp̄o nō est sine ꝓsonalitate:fz est in ꝓsona vna ver bi cū natura diuina. ¶ Ad scōm dōm ꝙ ex hoc nā xp̄ i maxime nobilē est:qō est in ꝓsona diuina ¶ Ad tertiū di cēdū ꝙ de rōne ꝓsone est ꝙ cōprehēdat oia eēntialia ꝛ ꝓprietates idiuiduātes sil ꝟiūctoꝝ. vñ nō sequīr ꝙ si sint due nature ꝛ diuerse ꝓpetates ꝙ sint diuerse ꝓsone. Si enī cēnt nature cū suis ꝓprietatib⁹ scorsum posite:vtrinq; eē t totalitas:quā regrit rō ꝓsone.non est aūt nisi vna totalitas qñ ꝟiūgunr̄:ꝛ iō est vna ꝓsona. ¶ Ad q̄rtū dōm ꝙ ea q̄ differūt genere vel spe differūt numero eēntie vl nature: nō aūt opz ꝙ differāt numero suppositi vel subiecti: qz ea q̄ fz se ꝟsiderata diuersoꝝ fuīt generꝝ vel spērū:in vnū supositū vel subiectū ꝓgregari pñt:sic̄ caro ꝛ os ad ꝟstituendū corp⁹.ꝛ albedo ꝛ lōgitudo ī eodē subiecto fuīt.ꝛ silr q̄z uis diuina natura ꝛ būana differāt plus q̄z specie vel genere:in vnā tñ ꝓsonā vniri pñt. ¶ Ad gntū dōm ꝙ sicut dīc Boe.spēs est totū eē idiuiduoꝝ.ꝛ ēt gen⁹ aliquo mō:vt dīc Anicē.ſm ꝙ idistincte signat totū.ꝛ qz natura būana nō cōprehēdit totū eē xp̄i:iō nō bz in xp̄o naturā spēi.ꝛ iō nō sequīr ꝙ ī xp̄o sint diuerse spēs. ¶ Ul dōz ꝙ illō pbī ē itelligēdū qñ nature diuersoꝝ generū nō ꝟiūgunr̄.accīs enī ꝛ subiectū qz ꝟiūgunr̄:q̄uis sint diuersa genere nō faciūt numerū. ¶ Ad sextū dōm ꝙ forma adunaī materie ifoꝛmādo eā.ꝛ iō opz ꝙ ad diuersas formas diuerse sint materie disposite:sed ad rōnē ꝓsone regrīr tm̄ adunatio q̄ pōt eē ēt cū cūq; diuersoꝝ:ꝛ iō nō opz ꝙ diuerse nature habeāt diuersas ꝓsonas. Questio II

¶ Deinde q̄rīr de assumēte. Et circa hoc q̄runr̄ tria. Primo vtrū assumere conueniat diuine ꝓsone. Scōo vtrū nature. Tertio vtrū nature remota ꝓsona.

¶ Utrū assumere ꝓueniat diuine ꝓsone.

A D primū sic ꝓcedīr. videt ꝙ persone non ꝓueniat assumere e. sicut enī dictū est:ꝓsona signat aligd cōpletū ꝛ totū. fz vltima cōpletiōe cōpleto nō pōt fieri additio:ḡ ꝓsona nō pōt ad se aligd assumere. ¶ P. qō assumīt ad ꝓticipationē alicui⁹ aliq̄ mō coīcat illud. fz de rōne ꝓsone est oīmoda icōicabilitas:ḡ nō pōt ꝓsona assumere ad se aligd in ꝓticipationē sui. ¶ P.ꝓsona inq̄tū supponīt nature habet aliquā silitudinē materie sicut natura habet silitudinē forme:fz magis elōgaī a ꝑfectiōe materia q̄z forma:q̄ est pars rei. si ḡ natura diuia ꝑ sui ꝑfectionē nō pōt eē forma alicui⁹ rei:multo min⁹ ꝓsona diuina poterit eē ꝓsona alicui⁹ alteri⁹ nature. ḡ nō pōt ꝓsona naturaz assumere. ¶ P.plus repugnat simplicitati diuersitas nature ꝛ ꝓsone q̄z diuersitas subiecti ꝛ accidētis: qz in substātys simplicib⁹ creatis nō differt ſm Anicē. ꝓsona a natura ſm rē.q̄uis in eis differat accīs a substātia. fz ꝓsona diuina ꝟbi nō pōt distīgui ꝓpter suā simplicitatē ꝓprietate q̄ nō sit qō ipa:nec pōt eē subiectū alicui⁹ accidētis.ergo multo min⁹ pōt eē suppositū extranee nature

¶ Sed cōtra. Jo.i. Uerbū caro factū est.id ē bō fact⁹ ē:sed nō nisi ꝑ assumptionē.cū ergo verbum sit nomē ꝓsonale: oz dicere ꝙ ꝓsona assumat. ¶ P. assumptio terminaī ad vnionē. vnio aūt in ꝓsona ē:vt ꝓbatū est in solutione articuli ꝓcedētis:ergo ꝓsona assumēs est:cuz assumptio vt dictum est dicat terminū in quo fit vnio.

Respondeo dōm ꝙ sic̄ dictū ē:ꝓsona regrit completionē.in ꝟiunctiōe aūt aliquoꝝ aliq̄ ita ē ꝙ vtrūq; icōpletū est sicut patet in vnione materie ꝛ forme:quoꝝ vtrūq; nō bēt eē cōpletū ꝛ in mixtiōe q̄ vtrūq; mixtoꝝ ꝓtim corrūpīr. vñ in talibus hec cōple

tio: quaz regrit psona neutri debeť: sed compositō. aliqñ ät vnū p̄existit in se cōpletū: ꝛ aliud addit ei ꝛ cōpleť p cō pletionē ei⁹: sic̄ cib⁹ q adūgit boi iaz cōpleto. vñ cōpletio psonal' nō debeť cibo sz boi. ꝛ hoc ꝓprie dr assumi: qō sic i psonalitatē alteri⁹ trahit. cū igit̄ diuina natura ꝛ būana q̄ ꝯiūgunt nō se bēant eq̄lr ad pfectionē: sz diuia natura cō pletionē bēat psonalē i quo differt a forma: ꝛ in ea icorrupta pmaneat: i quo differt ab bis q̄ miscenť: opz si debeat fieri ꝯiūctio: q̄ būana natura trabať ad diuinā psonā vtute diuia: als eēnt due psone: ꝛ nulla ꝯiūctio. ꝛ ita ꝺcedēdū est q̄ persona assumit.

Ad primū g̃ dōm q̄ psona nō recipit additionē di stinguētiū ipaz ꝛ cōplētiū i eē psone ſm q̄ cōpleta eē dr. sz alioꝛ q̄ psonalitatē nō causant nō ē icōueniēs vt additionē recipiat. sic̄ sortes recipit additionez sciētie nutrimēti ꝛ hꝺ: ꝛ tñ hec nō idiuiduāt ipm: ita ēt natura būana: q̄ addit diuie psone: nō cāt psonalitatē in ipa: sz ad psonalitatē ei⁹ pexistētē trahit. ¶ Ad scōm dōm q̄ triplex icoicabilitas ē de rōne psone. s. ptis ſm q̄ est completū: ꝛ vlis ſm q̄ est subsistēs: ꝛ assumptibilis ſz q̄ id qō assumit̄ trāsit in psonalitatē alteri⁹: ꝛ nō bēt psonalitatez ꝓpriā. nō est aūt ꝺcta rōnē psone coicabilitas assumētis. ¶ Ad tertiū dōm q̄ psona diuia non supponit būane nature q̄si sub ea posita sic̄ materia sub forma: sz q̄si sbsistēs i ea: inq̄tū bēt eā sibi vnitā: vñ nō bēt si⁹litudinē materie. ¶ Ad q̄rtū dōz q̄ subiectū subiacit accidēti qō diuie psone ꝯuenire nō pōt: cū nō bēat aliqd potētialitatis: sz nō dicit supponi būane nature q̄si ei subiaciat: vt dictū ē.

¶ Utrum assumere conueniat nature.

AD secundū sic ꝓcedit. videť q̄ natu re nō ꝯueniat assumere. qō enī ꝯuenit nature diuie cōe ē trib⁹ psonis. sz assumere nō ꝯuenit pr̄i ꝛ spū sctō. g̃ nec diuine nature. ¶ P. act⁹ psonales nō dr̄ de natura: si cut generare: vt dictū ē. v. di. i. ll. sz assumere ꝓprie ꝯuenit psone: g̃ natura nō assumit. ¶ P. vbū ſm B q̄ carnē assūpsit dr caro factū. sz natura diuia nō dr caro facta: g̃ natu ra diuia nō assūpsit. ¶ P. rōne assūptiōis fit coicatio idiomatū: vt dicit Damas. sz ea q̄ sūt nature būane non dr̄ de diuia. non enī dr passa vl mortua: g̃ ei⁹ non ē assumere. ¶ P. assumere ē ad se sumere. sz diuia natura non traxit naturā būanā ad se: qz nō ē vnio facta i nā diuia: g̃ diuina natura nō pōt dici assumere.

¶ Sed ꝺcta sunt, auctoritates que iacent in littera. ¶ P in xp̄o quicquid est vnitū potest dici assumens vel assumptum: sed diuia natura est vnita humane: ergo tum nō sit assumpta debet dici assumēs.

Respōdeo dōm q̄ assumere dr̄ tripl'r. Uno mō coiter ꝓ sumere: ꝛ sic tota trinitas assū pſit būanaz naturā filio. Scōo dr̄ ꝓprie q̄si ad se sumere: vt sibi quocūq; mō vniať: ꝛ B mō natura diuia i psona fily assūpsit būanā naturā. Tertio dr̄ ꝓprissime q̄si ad se ꝛ in se sumere: ꝛ sic ꝯuenit tñ psone in q̄ facta ē vnio.

Ad primū g̃ dōum q̄ B vez ē de bis q̄ ꝯueniūt na ture ſm se: ꝛ nō rōne psone bui⁹ vl illi⁹ sic̄ assumere. ¶ Ad scōz dōm q̄ assumere tertio mō dctm ē ꝓpriū psone: ꝛ sic nō ꝯuenit nature. ¶ Ad tertiū dōm q̄ natura diuia assumit būanā: ꝛ vniť ei: nō tñ i noie nature ꝺportať suppositū: sic̄ i B noie de⁹ vl vbū. ꝛ iō dr̄ de⁹ vl vbū caro. i. bō factū: nō p trāsmutationē nature: sz p vnionez i supposito. nō aūt pōt dici de nā diuia. ¶ Ad q̄rtū dōm q̄ coicatio idiomatū fit rōne vnionis i supposito. ꝛ qz suppo sitū nō ꝺportať noie nāe: sic̄ B noie de⁹ vl fili⁹: iō nō pōt di ci natura passa sic̄ de⁹ passus. dicit̄ tñ natura icarnata: qz per hoc non ꝺportať aliq̄ ꝓprietas humane nature: sz sola vnio ad ipaz. ¶ Ad qntū dōm q̄ natura diuina sumit hu manā ad se. i. vt sibi vniať: nō tñ vt in se vnio fiat.

¶ Utrū ꝯueniat nature remotis psonis.

AD tertiū sic ꝓcedit. videť q̄ nā circun scriptis psonis assūere nō pos sit: Nā enī sine suppositis ē nuda in ꝺtēplatiōe tñ. sz qō ē tñ i ꝺtēplatiōe nō bz eē: ꝛ qō nō ē nō agit: g̃ nā sine psonis assumere nō posset. ¶ P. sz pbm actiōes sūt idiuiduoꝝ. siue suppositoꝝ. sz assume re ē actio q̄dā. cū igit̄ supposita diuie nāe sint ipe psone: vi deť q̄ nā sine psonis assumere nō possit. ¶ P. fili⁹ ex B q̄ assumit dr̄ mitti. sz si nō eēnt psone distincte nō remaneret rō missiōis: qz mittit̄ q ab alio est ſm Aug. g̃ sine psonis di stictis nō posset eē assūptio. ¶ P. assūptio opz q̄ termineť ad aliq̄ vnionē. sz circūscriptis psonis nō remāeret i q̄ fie ret vnio: qz i nā nō ꝺt fieri: g̃ nā nō pōt sine psonis assūere.

¶ Sz ꝺcta. Angelus Lu. i. pbauit icarnationez ꝓ dei oīpo tētiā: qz nō ē ipole apō deū oē vbuz. sz circūscriptis psonis adhuc in eēntia remaneret oipotētia: g̃ adhuc i eēntia po terat fieri assumptio. ¶ P. Damas. dicit in ꝑn⁹ tertꝝ libri q̄ pp̄ philōtrophiā. i. amorē boiuz fili⁹ dei nām accepit. sz circūscriptis psonis adhuc ꝯueniret deo suā creaturā dili gere: ergo adhuc poterit eē assumptio.

Respōdeo dōm q̄ circūscriptio psone a nā diuina pōt dupl'r itelligi. Uno mō q̄ circūscri bať ois rō psonalitatis. ꝛ sic ipa natura neq; erit subsistēs in se: neq; erit in aliquo subsistēte. ꝛ sic nō hēbit eē in re: sz in itellu. ꝛ sic nō ꝯueniet ei neq; assumere neq; aliqd age re. Alio mō pōt itelligi q̄ circūscribanť psone distincte q̄s fides ponit. eis aūt circūscriptis adhuc remaneret diuina natura sbsistēs: sic̄ deū itelligūt qui nō bñt fidez trinitatis sine B q̄ itelligāt ibi pr̄em vel filiū vel spiritū scm. vñ ad huc remanebit ibi psonalitas aliq̄. ꝛ ſm B qō procedit de circūscriptiōe psonaꝝ distictarū: q̄s fides suppōit. ꝛ B mō dōz q̄ circūscript̄ psonis adhuc dine nāe ꝯuēiet assūere.

Ad primū g̃ scōm ꝛ q̄rtū pz soluz: qz ꝓcedūt ſm p̄ mū itell'm. ¶ Ad tertiū dōm q̄ missio nō est de necitate icarnatiōe simpl'r: sz de necitate icarna tiōis fily. vñ supra. distictiōe ꝑma. magister dicit q̄ pater potuit icarnari: qui tamen non potest mitti. ¶ Qō. III

QUeinde q̄rit de assūpto. Et circa B q̄runť tria. Prio vtruz natura būana sit assumpta. Secūdo vtrū aia sit psona. Tertio vtrum psona bois sit assumpta.

¶ Utrum humana natura sit assumpta.

AD primuz sic ꝓcedit. videť q̄ hūana nā nō sit assūpta: qz ſz Boe. nā, put B logmur de ea: est vnūqōq; iformās spe cifica dr̄ia. sz dr̄ia specifica ē naturā nudā signifi cās: nō enī significat eā vt i aliq̄. cū g̃ ſm Damas. nō assum pserit de⁹ naturā q̄ nuda ē in ꝺtēplatiōe: videť q̄ nō assū pſit naturā. ¶ P. qō assumit̄ opz pexistere. sz būana natu ra nō pextitit vnioni: qz sim̄ fuit caro ꝛ deitbi caro: g̃ nā nō assumit̄. ¶ P. natura ē idē qō eēntia. sz non pōt dici q̄ eēntiā assūpserit: qz eēntia dr̄ ab eēndo. eē ät psone ē quaz nō assūpsit: g̃ nec naturā assūpsit. ¶ P. natura būana ē ip sa hūanitas. sz būanitas non pōt eē sine boie: cū igit̄ id qō assūptū ē non fuerit bō: vt dr̄ i lra: vr̄ q̄ nec būanitas: ꝛ ita nec būana natura. ¶ P. assūptio teriať ad vnionē. sz būa na natura nō ē vnita: qz vniēs ē vnitū. natura aūt būana nō ē fili⁹ dei: g̃ natura humana nō est assumpta.

¶ Sz ꝺcta. Aug. i de fide ad petrū. De⁹ būanā naturā i vni tatē psone accepit. ¶ P. de⁹ p assūptionē fit bō. sz nō ē bō i quo nō sit būana natura: g̃ de⁹ hūanā naturā assumpsit.

¶ P. Philip. q. Formā serui accipiēs. i. naturam.

Respondeo dōm q̄ gcūq; ꝓcedit icarnationē po nit būanā nāz assūptā: ꝛ q̄uis ſz oēs modos qb⁹ dr̄ nā supi⁹ positos possit dici nā assūpta: nō oz discurrere p singula: cū naturā oēs itelligūt q̄ dicūt natu rā būanā assūptā ſm q̄ natura significat q̄ditatem.

Ad primū g̃ dōm q̄ sic̄ gen⁹ ē q̄dā itētio quā itellc ponit circa formā itellectā: ita ēt dr̄ia ꝛ oia q̄ significāt secūdas itētiōes. tñ huic itētioni itellecte rñdet nā q̄dā q̄ est in pticularib⁹. q̄uis ſz q̄ ē in pticulari b⁹ nō bēat rōnē gener̄ vl spēi. ſz B dico q̄ Boe. nō itēdit dicere q̄ dr̄ia ſz q̄ accidit ei itētio dr̄ie sit nā: sz q̄tū ad id qō ē in re ipa. s. q̄ditas rei quā dr̄ia cōplet. ¶ Ad scōm di cēdū q̄ q̄uis nō pexistat tpe pexistit tñ ſm modū itelligē di: ꝛ B sufficit. ¶ Ad tertiuz dōm q̄ eēntia nō bēt se ad eē sic̄ ꝺnās ipm: sz sicut id p qō ē eē: sic̄ ꝛ nā. vñ silr ꝺcedo q̄ as sumpsit eēntiā sic̄ assūpsit naturā: q̄uis nō assūpserit sup positū. ¶ Ad q̄rtū dōz q̄ q̄uis būanitas nō sit sine boie: tñ ē ꝑs nāl'r q̄ bō: qz ꝓ ea dr̄ aliqs eē bō: vñ ē eadez rō sic de eēntia. ¶ Ad qntū dōz q̄ q̄uis nā būana nō sit vnita .i. facta vnū simpl'r cū diuia: ē tñ ei vnita i aliq̄ id ē i psōa.

¶ Utrū aia sepata sit psona.

AD secundū sic ꝓcedit. vr̄ q̄ aia se parata sit psona. pso na enī sz Boetiū ē rōnalis nāe idiuidua sub stātia. sz B ꝯuenit aie sepate: g̃ ē psona. ¶ P. pp qō vnūqōq; tale ꝛ illud magis. sz bō dr̄ p sona pp aiaz: vñ que carēt aia nō dr̄ psone. g̃ aia sepata ē psona. ¶ P. ꝓcedit q̄ aia rōnal' est B aliqd: sz hoc aliqd i natura rōnali est psona: g̃ aia sepata est psona. ¶ P. angelus ꝛ aia sepata nō videnť differre nisi p hoc q̄ aia est vni bilis. sz vnibilitas non ipedit rōnē psone: g̃ cū angelus sit psona: ēt aia sepata erit psona. ꝓbatio medie. id qō pōt fie ri p diuinā vtutē nō imutat aliqd de rōne rei: sic̄ q̄ de⁹ pos sit assumere aliquē boiem vt petrū nō aufert petro rōnez psonalitatis. Sz aia sepata nō pōt vniri corpori nisi p re surrectionē q̄ nō erit natural: sz p diuinā vtutē tñ: g̃ aia p pter vnibilitatē rōnē psone nō amittit. ¶ P. sola vnibili tas qua aliqd pt vniri nobiliori tollit rōnē psone: als vbū nō bēret ab eterno rōnē psone: sz vnibilitas q̄ est i aia sepa ta nō est respectu alicui⁹ dignioris: imo min⁹ nobilis: ergo ꝓpter hoc non pdit rationem psone.

¶ Sz ꝺcta. nulla forma ē psona. sz aia est forma: ergo non est psona. ¶ P. psona habet rationez completi ꝛ toti⁹. sed aia est ps: ergo aia non bēt rationez psone.

Respondeo dōm q̄ de vnione aie ad corp⁹ apud antiq̄s duplex fuit opio. Una q̄ aia vniť corpori sic̄ ens cōpleti enti completo: vt eēt i corpe: sic̄ nauta i naui. vñ sicut dicit Hzego. nice. plato posuit q̄ hō nō est aliqd ꝺstitutū ex corpe ꝛ aia: sz est aia corpe idu ta. ꝛ ſm B tota psonalitas bois ꝺsisteret in aia: adeo q̄ aia sepata posset dici hō vere: vt dicit Du. de san. vi. ꝛ ſm hāc opionez eēt verū qō magister dicit q̄ aia est psona: q̄ñ est sepata: sed hec opio non pōt stare: qz sic corp⁹ aie accūtalr aduenīret. vñ B nomē hō de cui⁹ itellu est aia ꝛ corp⁹: nō significaret vnū p se sz p accñs: ꝛ ita non eēt in genere sbe.

¶ Alia est opio Aristotelis quā oēs moderni sequunť: q̄ aia vniť corpori sicut forma materie. vñ aia est ps būane nature: ꝛ nō natura q̄dā p se. ꝛ qz rō ptis ꝺtiať rōni psone vt dctm est: iō aia sepata non pōt dici psona. qz q̄uis sepa ta non sit ps actu: tñ bēt naturā vt sit pars.

Ad primuz g̃ dōm q̄ aia sepata ꝓprie loquēdo nō ē suba alicui⁹ nature: sed est ps nature.

¶ Ad scōm dōm q̄ nō tñ ab aia bēt hō q̄ sit psona: sz ex ea ꝛ corpe: cū ex vtrisq; subsistat. ¶ Ad tertiū dōm q̄ aia rōnal' dr̄ hoc aliqd p modū quo eē subsistēs est B aliqd: ēt si bēat naturā ptis. sz ad rōnē psone exigit̄ vlteri⁹ q̄ sit to tū ꝛ cōpletū. ¶ Ad q̄rtū dōm q̄ q̄uis vnio aie sepate ad carnē non possit fieri nisi p vtutē supnaturalē: tñ in ea est nālis aptitudo ad hoc. ꝛ q̄ nō pōt vnio cōpleri p vtutē na turalē ē ex defectu corpis: nō ex defectu aie. ¶ Ad qntuz dōm q̄ q̄uis aia sit dignioz corpe: tñ vniť ei vt ps totius bois: qō quodāmō est digni⁹ aia: inq̄tū est cōpleti⁹.

¶ Utrū persona sit assumpta.

AD tertiuz sic ꝓcedit. vr̄ q̄ psona ho minis sit assūpta. Dama. enī dicit q̄ de⁹ assūpsit būanā naturā in atho mo. i. i idiuiduo. sz būana natura in idiuiduo est natura in psona: g̃ assūpsit naturā i psona.

¶ P. xp̄s nō ē filius mr̄i nisi i B qō accepit a mr̄e: sz ē filius mr̄i q̄tū ad psonā. vñ dic̄ Calistian⁹ in libro ꝺtra Nestoriū q̄ xp̄s pp psonaꝝ diuersitatez reddidit vtriq; parēti fili⁹ tudinē. s. pr̄i ꝛ mr̄i: g̃ assūpsit psonā. ¶ P. ponat q̄ xp̄s de ponat B qō assūpsit: ꝛstat q̄ iesus erit gdē hō ꝛ psona: sz ex sepatione nihil acq̄sitū est ei qō ꝑus nō bēret: nec habuit aliqd ex pte būanitat̄ nisi assūptū. g̃ assūpsit psonā. ¶ P. nō ꝺsumit̄ nisi qō est. sz dicit Innocēti⁹ q̄rt⁹ in decre. q̄ p sona ꝺsūpsit psonā: g̃ natura būana habuit psonalitatē p priā: sz non aīa assūptionē: qz non fuit aīa: g̃ in ipa assūptiōe habuit psonalitatem ꝓpriā: g̃ psona fuit assumpta.

¶ Sz ꝺcta. Augu. dicit q̄ vbū non accepit psonā hois sed naturā. ¶ P. qō assumit̄ aliq̄ mō vniť. sz psona non vniť persone: qz sic eēnt due persone: qō eē non pōt: vt supra di ctū est. vel vna composita ex duab⁹: qō ēt est ipossibile: cū persona pars eē non possit: g̃ persona non est assūpta.

Respōdeo dōm q̄ sic̄ supra dictū est: assumēs nō ē assūptū. vñ si psona dei assūpsisset sz psonā hois: psona dei ñ eēt psona hois: ꝛ sic eēnt due psone. qō ē bereticū: vñ nō ꝺcdit q̄ psona sit assūpta: ꝛ ēt qō assumit̄ trahit̄ ad aliqō cōpleti⁹ ipm icōpletū existēs: vt pz ex pdi ctis. ꝛ B ē ꝺtra rōnē persone q̄ maxīmā cōpletionē ꝺportat.

Ad primuz g̃ dōm q̄ būana natura nō pexistit añ vnionē. sz postq̄z vnita ē fuit i athomo vl psona vbi. ¶ Ad scōm dōum q̄ B qō dic̄ ꝓ psonaꝝ di uersitate nō est referēdū ad xp̄m sz ad parētes: qz diuersa sūt psona pr̄is ꝛ mr̄is ei⁹. ¶ Ad tertiū dōm q̄ sepatio dat vtriq; ptiū totalitatē: ꝛ in ꝺtinuis dat ēt vtriq; eē in actu: vñ supposito q̄ boiez ꝺponeret subsisteret hō ille p se in nā rōnali: ꝛ ex hoc ipo acciperet rōnē psone. ¶ Ad q̄rtum dōum q̄ ꝺsumere dr̄ ꝑe destruere qō extitit. ꝛ ſm B psō na ꝺsūpsisset psonā si psona vbi assūpsisset boiez ꝓmo exi stētē. sz ipoꝓprie dicit̄ ēt cōsumi: qō ipedit ne fiat. ꝛ qz psō na diuia q̄ assūpsit humanā naturā ipedit q̄ natura būa na bēat ꝓpriam psonalitatē: iō dr̄ ꝺsumpsisse psonā: q̄uis ipoꝓprie. vñ nō est B extēdēdum. ¶ Expositio textus.

NEc diuinitas igit xp̄i) Lōtra. xp̄s coi cat cū pr̄e in vna natu ra numero: cū mr̄e vo nō. g̃ non est recta si⁹litudo. Dōm q̄ nō opz q̄ sit si⁹litudo q̄ntū ad oia: sz sufficit q̄ sit q̄tum ad aliqd. (Cum de xp̄o au dis ꝛc.) Sciēdū q̄ natura diuia dr̄ forma: nō q̄ sit actus alicui⁹ nature: sz qz nō bēt ptē sui naturā: nec aliqd potēti alitatis i ipa ē. Natura vo būana dr̄ forma: nō qz cōprehē dit ꝑncipia tñ formalia: cōprehendit enī ꝛ formā ꝛ mate riā: sz p modū quo q̄ditas cōpositi dr̄ forma toti⁹. (Solū vbū carnē ipaz.) Pars pōit̄ h̄ ꝓ toto: qz caro ꝓ boie. ꝛ po nit ifirmioꝛē de q̄ minus vr̄ vt totā naturā nostrā videat assūpsisse: ꝛ ēt defect⁹ būane nature q̄s decuit. (Oēm ꝛ pfectā naturā diuinitatis.) Lōtra. ois signū distributiuū ē: sz natura diuia ē idiuisa. Dōz q̄ ois ponit̄ ꝓ toto ſm q̄ to tū dr̄ cui nihil deest: ꝛ nō est ex pte illa q̄ totū cōparat ad

ptes q3 natura diuia nō bēt ptes. ¶Ideoq3 nō sic dr diuia natura ¶Cōtra. de q̄cūq3 p̄dicaf filiꝰ dei p̄dicaf bō. ſz natura diuia est filius dei: ergo est bō. Dōm q3 dria est inter noīa substātiua ꝛ adiectiua. substātia enī significāt nō tm̄ formā: sed ēt suppositū forme. vñ p̄t p̄dicari rōne vtriusq3: ꝛ qm̄ p̄dicant rōne suppositi dr p̄dicatio p idētitatē. qm̄ aūt rōne forme: dicit p denominationē siue informationē. ꝛ hec est magis ppria p̄dicatio: q3 termini in p̄dicato tenē tur formaliꝫ. adiectiua aūt tm̄ significāt formā: ꝛ ideo non p̄t p̄dicari nisi p informationē. vñ hec est falsa Sēntia est generās: q̄uis hec sit vera. Sēntia est pr̄. cū igit dicit. filiꝰ dei est bō: est p̄dicatio p informationē ꝛ idētitatē: cū vo dr Sēntia diuia est bō: est p̄dicatio p idētitatez: q3 idē fm rē cū supposito hois: nō aūt per informationē: q3 natura diuia nō significaf vt suppositū subsistēs in humana natura. Et iō dicit magister q3 nō est vna vera sicut alia: sed nec tm̄ di cit eam simpliciter esse falsam.

¶De itelligētia barū locutionū. s. deꝰ factꝰ ē bō deꝰ est bō: an his locutionibꝰ dicaf deꝰ factꝰ eē aliq̄d: vel eē aliq̄d: vel nō ¶Distinctio. VI.

EX p̄missis aūt emergit questio plu rimū 3tinēs vtilitatis: sed nimium difficultatis atq3 pplexitatis. Cuz enī cōstet ex p̄dictis ꝛ alijs pluribꝰ testimonijs: oēsq3 catholici vnanimiter fateanf deū eē factū hoiem: ꝛ ihesuz xp̄m deū verū eē ꝛ verū hoiem: queriī an his locuti onibꝰ. Deꝰ factus est bō: filius dei factus est filius hois: deus est bō: ꝛ bō est deꝰ: dicaf deus factus eē aliq̄d: vel eē aliq̄d: vel aliq̄d dicaf eē deus. ꝛ an ita 3ueniat dici bō factus est deus: ꝛ filiꝰ hois factꝰ est filius dei: sicut ecōuerso dicit. ꝛ si ex his locutionibꝰ nō dicit deꝰ factus eē aliq̄d: vel eē aliq̄d: que sit itelligētia baruz locu tionū ꝛ similiū. In buiꝰ ꝓfunditatis reseratiōe ꝛ scrupulose questionis exp̄sitione plurimū differre inueniuntur sapientes.

¶Quorundam sententiam refert.

ALij enī dicunt in ipa xbi icarnatione hoiem quendā ex aia rōnali ꝛ huma ne carne ꝟstitutū: ex q̄bus duobꝰ ois verꝰ bō ꝟstituit. ꝛ ille bō cepit eē deꝰ: nō q̄dez nā dei: sed p̄sona xbi: ꝛ deꝰ cepit eē bō ille. Cōcedūt ēt hoiez illū assumptum a xbo: ꝛ vnitū xbo: ꝛ tm̄ eē verbū. Et ea rōne tradūt di ctū eē deū factū hoiem vel esse hoiem: q3 deus factus est. i. cepit eē quedā substātia ex aia rōna li ꝛ hūana carne subsistēs. ꝛ illa substātia facta est. i. cepit eē deus: nō tm̄ de migratione nature in nāz: sed vtriusq3 nāe seruata ppzietate factū est vt deꝰ eēt illa substātia: ꝛ illa substātia esset deꝰ. vñ vere dicit deꝰ factꝰ est bō: ꝛ bō factꝰ est deꝰ: ꝛ deꝰ eē bō: ꝛ bō deꝰ. ꝛ filiꝰ dei filiꝰ hois: ꝛ ecōuerso. Cuq3 dicāt illū hoiem ex aia rōnali ꝛ hūana carne subsistere: nō tm̄ fatenf ex duabus naturis eē ꝟpositū: diuina. s. ꝛ hūana. nec illi⁹ ptes eē duas nās: sed aiam tm̄ ꝛ carnē.

¶Auctoritates ponit q3 suā muniūt sentētiaz.

ET ne de suo sensu tm̄ loq3 putenf hāc sentētiā pluribꝰ muniūt testimonijs. Ait enī Augu. in li. iij. de tritate. Cū legit xbū caro factū est: in xbo itelli go dei filiū verū: in carne agnosco verū filium hois: ꝛ vtrūq3 sil vnā p̄sonā deū ꝛ hoiem ieffa bilis gr̄e largitate 3iūctū. Idē in Enchr. Xp̄us ihesus deꝰ de deo est: bō aūt natus est de spū scō ex maria ỹgine: vtraq3 substātia: diuina. s. ꝛ hu mana filiꝰ est vnicꝰ dei p̄is oipotētis: de quo p cedit spūssanctꝰ vtrūq3 vnꝰ: ſz aliud ppter xbū: ꝛ aliud ppter hoiem. nec duo filij deꝰ ꝛ bō: sed vnꝰ dei filiꝰ: deꝰ sine initio: bō a certo initio. Itē in eodē: Quid nā humana in xp̄o hoie meruit vt in vnitatē p̄sone vnici filij dei singulariter as sūpta eēt: Que bona volūtas: q̄ bona opa p̄ce sserūt: q3 bus mereref iste bō fieri vna p̄sona cuz deo: nunq3 antea fuit bō: ꝛ hoc ei singulare bñ ficiū p̄stitū est: vt singulꝛ ꝓmereref deū: Nēpe exquo bō eē cepit nō aliud cepit eē bō q3 dei fi liꝰ: ꝛ hic vnicꝰ. ꝛ ppterea dei xbū: q3 est ab illo suscepta caro: fcā est vtiq3 deꝰ: vt quēadmodū vna p̄sona est q̄libet bō: aia. s. rōnalis ꝛ caro: ita sit xp̄s vna p̄sona xbū ꝛ bō. Idē sup Jo. Agno scam⁹ geminā substātiā xp̄i: diuinā. s. q̄ eq̄lis est p̄ri: ꝛ hūanaz q̄ minor est p̄re. Utrūq3 aūt sil nō duo: ſz vnꝰ est xp̄s: ne sit q̄ternitas: non trinitas deꝰ. ac p hoc xp̄s est deꝰ aia rōnal ꝛ caro. Idez quoq3 in li. de p̄destinatiōe sc̄oruz. Ille bō vt a xbo p̄ri coeterno in vnitate p̄sone assūpt⁹ filius dei vnigenitꝰ eēt: vñ hoc meruit: q3 ei⁹ bonū p̄ cessit: vt ad hāc ieffabilē excellētiā puēiret: Fa ciēte ac suscipiēte deo xbo: ipe bō ex quo eē ce pit filiꝰ dei vnicꝰ eē cepit. Itē bō q3unq3 ita gr̄a fit xp̄ianꝰ: sicut gr̄a bō ille ab initio factꝰ est xp̄s. Idē in li. xiij. de trini. Hāc dei nobis in homine xp̄o cōmēdaf: q3 nec ipe vt tāta vnitate deo xbo 3iūctꝰ vna cū illo p̄sona filiꝰ dei fieret: vllis est p̄ cedētib⁹ meritis assecutꝰ: sed exquo bō eē cepit ex illo est ꝛ deꝰ: vñ dictū est. xbū caro factū est. Hyla. quoq3 i li. de tri. ait. Xp̄m nō ambigimꝰ eē deū xbū: neq3 rursū filiū hois ex aia ꝛ corpe cōstitisse ignoramꝰ. His alijsq3 auctibus vtunf qui hoiez quēdā ex aia rōnali ꝛ carne cōpositū deū factū dicūt: sed gr̄a nō nā. Sola enī gr̄a ba buit ille bō: nō meritis vl natura vt esset deus si ue filius dei: vt bēret oēm sciētiaz ꝛ potestatez: quā bēt xbuz cum quo est vna p̄sona. Nec tm̄ i supioribus legit q3 bō ille sit vna p̄sona cū ver

bo: ꝛ sit ipsuz verbū: ſz etiā q3 aia rōnalis ꝛ caro eadē persona sit: ꝛ xp̄s sit ꝛ deus.

¶Aliorum sententia.

SUnt aūt ꝛ alij q istis i pte ꝟsentiūt: ſz dicūt hoiez illū nō ex aia rōnali ꝛ carne tm̄: ſz ex humana ꝛ diuina nā. i. ex tribus substātijs diuinitate carne ꝛ aia ꝟstare: ꝛ hūc ihesuz xp̄z fatenf ꝛ vnā p̄sonaz tm̄ eē ante incarnationē solūmodo simplicē: ſz in icarnatiōe factā ꝟpositā ex diuinitate ꝛ hūa nitate: nec ē iō alia p̄sona q3 p̄ri⁹: ſz p̄ri⁹ cū eēt dr tm̄ p̄sona i icarnatiōe facta: ē ēt hois p̄sona. nō aūt vt eēnt due p̄sone: ſz vt vna ꝛ eadē essz p̄so na dei ꝛ hois. Persona g̃ q̄ p̄ri⁹ erat simplex ꝛ in vna tm̄ nā existēs: in duabus ꝛ ex duabꝰ subsistit naturis. ꝛ persona q̄ tm̄ erat deus facta ē etiā verus bō subsistēs nō tm̄ ex aia ꝛ carne: sed etiaz ex diuinitate. nec tm̄ p̄sona illa dz dici p̄so na: q3uis dicaf fcā p̄sona hois. Facta ē igit illa p̄sona vt q3libꝫ placet q3dā subsistēs ex aia ꝛ carne: ſz nō ē facta p̄sona vel substātia vel natu ra: ꝛ inquātū est illud subsistens ꝟpositā est: in quantū aūt verbū est simplex est.

¶Auctoritates etiā ponit q̄ hanc ꝓbāt sentētiā.

DE hoc Aug. i li. sniaz Prosperi ait. Modis oiꝰ approbare ꝓrēdim⁹ sa crificiū eccl̄ie duobꝰ ꝟstare duobꝰ ꝟfi ci. visibili el'toz spē: ꝛ inuisibili dñi nr̄i ihesu xp̄i carne ꝛ sanguine: sacr̄o ꝛ re sacr̄i. i. corpe xp̄i sic xp̄i p̄sona ꝟstat ꝛ cōficit ex deo ꝛ boie: cū ipse xp̄s verus sit deꝰ ꝛ verus bō: quia ois res illaz rez nāz ꝛ vitatē in se ꝓtinet: ex qbꝰ cōficitur. De hoc eodē Jo. Damas. ait: In do mino nr̄o ihesu xp̄o duas q3dē naturas cognoscī mus: vnā aūt hypostasim ex vtriusq3 cōpositaz. Incarnatꝰ ē igit xp̄s ex virgine assumēs p̄mi tias nostre masse: vt ipa exiterit in carne hypo stasis. que dei verbi hypostasis facta ꝛ cōposi ta fuerit: que p̄ius simplex erat verbi hypostā sis. ꝟpositā xo ex duabus pfectis naturis diui nitate ꝛ hūanitate: ꝛ ferat ipsa diuine dei xbi filiatiōis caracteristicū ꝛ determinatū ydioma ſz q3 diuisa ē a p̄re ꝛ spū scō: ꝛ carnis caracteri stica ꝛ determiatiua ydiomata: ſz q̄ differat a mre ꝛ reliqs hoibꝰ. Itē vnā hypostasiz filij dr ꝟfitemur in duabꝰ naturis pfecte se hñtibꝰ dei tatis ꝛ hūanitatis: ꝛ icarnatā eādē hypostasiz ꝛ has duas naturas custodiri ꝛ manere in xp̄o post vnionē nō seorsū ꝛ ſz p̄tes ponētes singu lā ſz vnitas inuicē in vnā cōpositā hypostasim. Substātialē. n. inquim⁹ vnionē. s. verā: et nō ſz fantasiā. Substātialem autē nō duabꝰ naturis pficiētibꝰ alteram. s. vnā ꝟpositaz naturam: sed vnitas inuicē in vnaz hypostasim ꝟpositaz filij dei ꝛ manere eādē substātialē differētiā determinam⁹. Quod creabile māsit creabile: ꝛ qō icreabile icreabile: ꝛ mortale mortale: ꝛ imor tale imortale: ꝛ circūscriptibile circūscriptibile ꝛ icircūscriptibile incircūscriptibile. ꝛ hoc qui dez refulget miraculis. De hoc etiaz Augu. in li. de trini. ait. Quēadmodum fm deitatē vna est patris filijq3 natura: ita etiā iuxta hūanitatez eadē est matris ꝛ filij natura. ex vtraq3 aūt sub stantia ꝛ diuinitatis ꝛ hūanitatis vnꝰ atq3 idez est deꝰ dei ꝛ hois filiꝰ ihesus xp̄s vt deꝰ verus: ita etiā homo verus. Itē i li. xiij. de trini. Sic deo ꝟiungi potuit humana natura vt ex duabꝰ subsstantijs fieret vna p̄sona: ac p hoc iaz ex tribus deo aia ꝛ carne. His alijsq3 pluribꝰ se muniunt auctoritatibus qui dicunt personā xp̄i esse ꝟpositam vel factam siue constantem ex duabꝰ naturis siue ex tribus substantijs.

¶Tertia aliorum sententia.

SUnt etiā alij q icarnatiōe verbi nō solū p̄sonā ex naturis ꝟpositā negant: verū etiā hominē aliquē siue etiam aliquaz substātiā ibi ex anima ꝛ carne compo sitā vel factā diffitenf: sed sic illa duo. s. animaz ꝛ carnē verbi p̄sone vel nāe vnita esse aiunt: vt nō ex illis duobꝰ vel ex bis tribꝰ aliqua suba vel persona fieret siue ꝟponeretur: ſz illis duobus velut indumēto verbum dei vestiretur: vt mor talibꝰ oculis ꝟgruenter appareret. qui ideo dici tur factus verus bō: quia veritatē carnis ꝛ ani me accepit. que duo etiā in singularitatē vl vni tatē sue persone accepisse legitur: nō q3 illa duo vel aliqua res ex illis cōpositā fit vna p̄sona cuz verbo vel sit verbū: ſz q3 illis duobus accidēti bus verbo non est personaz numerus auctꝰ: vt fieret q̄ternitas in trinitate. Et quia ipsa perso na verbi: que p̄ius erat sine idumēto assūptio ne indumēti nō ē diuisa vel mutata: sed vna eaꝺēq3 imutata permansit. qui fm habituz deum hominē factum dicunt. Acciptendo enīz homi nem dictꝰ est deus factus homo: ꝛ ꝓpter acce ptum hominē dicitur deꝰ verus eē homo. ꝛ ꝓ pter assumentē deū dicitur homo esse deꝰ. Nā si essentialiter inquīūt illi deus eē homo vel ho mo esse deꝰ intelligeretur: tunc si deꝰ hominez assūpsisset in sexu mulieb̄ri: ꝛ mulier essentialr deꝰ eēt: ꝛ econuerso. At potuit deꝰ assumptisse hominē in sexu mulieb̄ri: potuit igit mulier esse deus ꝛ econuerso.

¶Auctoritates iducit quibus hec sniā roboraf.

Neãt ⁊ isti de suo ifluere videant: testimonijs in mediũ pductis qđ dicũt ꝓfirmãt. Ait. n. Augustin⁹ in libro de gr̃a noui testamenti. Sicut nõ augeꝫ numerus ꝓsonaꝝ cuꝫ caro accedit aie: vt sit vn⁹ hõ: sic nõ augeꝫ numerus ꝓsonaꝝ cũ hõ accedit ẏbo vt sit vn⁹ xp̃s. Legit itaqꝫ de⁹ hõ vt itelligam⁹ ei⁹ ꝓsone singularitatez: nõ vt suspicemur in carnẽ mutatã diuinitatẽ. Idẽ quoqꝫ tractãs illud verbũ apli. Habitu inuẽt⁹ vt hõ: manifeste oñdit deũ dici factũ eẽ hoiez: vl eẽ hoiez �fz habitũ in libro. lxxxiij. qõnũ. ita inquiens. Multis modis habitũ dicim⁹. vl habitũ animi: sicut disciplie pceptiõez vsu firmatã. vl habitũ corpis: sicut dicim⁹ aliũ alio validiorẽ. vl habitũ eoꝝ q̃ mẽbris accõmodant extrinsec⁹. vt cũ dicimus aliquẽ vestitũ: calciatũ: ⁊ huiusmodi: vt in oib⁹ generib⁹ manifestũ ẽ. Jn ea re dici habitũ q̃ accidit alicui ita vt eaꝫ possit ẽt nõ bẽe. Hoc aũt nomen ductũ ẽ ab illo verbo qđ ẽ bẽe. Habit⁹ ḡ in ea re dr̃ que nobis vt habeaꝫ accidit vel accedit Verũtñ hoc interest qz q̃dã coꝝ q̃ accedũt vl accidunt: vt habitũ faciãt nõ mutant: ſz ipsa mutant in se itegra ⁊ icõcussa manẽtia. sicut sapiẽtia accedẽs hoi nõ ipsa mutat: ſz hoiez mutat: quem de stulto sapiẽtem facit. Quedã vero sic accedunt vel accidũt vt mutẽt ⁊ mutẽtur: vt cibus qui amittẽs speciez suam in corpus vertit: ⁊ nos cibo refecti ab exilitate atqꝫ languore in robur atqꝫ valẽtiã mutamur. Tertiũ gen⁹ ẽ cuꝫ ea que accidunt nec mutant ea qbus accidunt: nec ab eis ipsa mutant. sicut annulus posit⁹ in digito: qđ genus rarissime reperitur. Quartuꝫ genus est cũ ea que accedunt mutãtur: nõ a sua natura: sed aliã speciem ⁊ formaꝫ accipiunt: vt est vestis que deiecta atqꝫ deposita nõ habet eã formaꝫ quam sumit induta. Jnduta enim mẽbris accipit formã quã nõ habet exuta. Quod gen⁹ congruit comparationi huic. Deus enim fili⁹ semetipsum exinaniuit nõ formaꝫ suaꝫ mutans: sed formã serui accipiẽs. neqꝫ ꝓuersus aut trãsmurat⁹ in homine amissa icõmutabili stabilitate: ſz in silitudinẽ hominũ fact⁹ est ipse suscepto: vez hominẽ suscipiẽdo. ⁊ habitu inuent⁹ est vt homo. idest habendo hominez inuentus est vt homo: nõ sibi sed eis qb⁹ in homine apparuit. Qđ autẽ dicit vt homo veritatẽ exprimit. Nomine ergo habit⁹ sane significauit apl'us q̃liter dixerit in similitudinem hominum factus: quia nõ trãsfiguratiõe in hominẽ: sed habitu factus est cũ indutus est hominẽ: quez sibi vniẽs quodãmodo atqꝫ ꝓformãs imortalitati eternitatiqꝫ sociaret. Nõ ergo opõrtet itelligi mutatũ esse verbum susceptione hominis: sicut nec mẽbra veste iduta mutant: q̃uis illa susceptio ieffabiliter susceptũ suscipiẽti copularet. His verbis apte inuere vł augustin⁹ deuꝫ dici factũ hominẽ �fz habitũ: q ẽt ipsius icarnatiõis modũ volẽs exprimere q̃rẽtibus in q̃rto libro ꝺ trinitate ait. Si q̃rit ipsa icarnatio quõ facta ẽ: ipm ẏbũ dei dico carnẽ factũ. i. hoiez fcm̃. Nõ tm̃ in ꝺ q fcm̃ ẽ ꝓuersuꝫ atqꝫ mutatũ: ꝛ carne vt carnalib⁹ ꝓgruenter appareret idutũ. Jta sane factum vt ibi sit nõ tm̃ ẏbũ dei ⁊ hois caro: sed ẽt rõnalis hois aia: atqꝫ hoc totũ ⁊ de⁹ dicaꝫ pp deũ: ⁊ hõ pp hoiez. Qđ si difficile itelligit mẽs fide purgẽt a pctis abstinẽdo ⁊ bona opãdo. Difficilia .n. sũt hec. Idẽ in libro de fide ad Petꝝ. Be⁹ filius cũ sit deus eternus ⁊ verus: ꝓ nobis fact⁹ est hõ verus ⁊ plenus. Jn eo verus qz verã bz ille bũanã nãz. Jn eo ẏo plenus qz ⁊ carnẽ bumanã suscepit: ⁊ animaꝫ rationalem. Jteꝫ non aliud fuit illa dei sũmi exinanitio nisi forme seruilis. idest nature humane susceptio. vtraqꝫ igr̃ est in xp̃o forma: quia vtraqꝫ vera ⁊ plena est in xp̃o substantia: diuina scz ⁊ humana. Idem in libro ꝺ maximinũ. Cum esset per seipsum inuisibilis: visibilis in homine apparuit: quez de femina suscipere dignatus ẽ. Jtem in eodẽ. Nos xp̃m deum verũ hominẽ suscepisse credimus ⁊ in xp̃o visibiliter inuisibilez hominibus apparuisse: in ipso inter hoies conuersatuꝫ fuisse: in ipso ab hominibus bũana ptulisse: in ipo hoies docuisse: Hylarius quoqꝫ in. x. libro de tri. ait. Quomodo dei filius ex maria est nisi q verbũ caro factũ ẽ. s. q filius dei cũ i forma dei eẽt formã ꝺ ſul accepit. Unũ tm̃ cũdẽqꝫ nõ dei defectõe: ſz hois assũptiõe ꝓfitemur: ⁊ in forma dei ꝓ naturã diuinã: ⁊ in forma serui ex cõceptione ſpiritussancti ꝺm hominis habitũ reperrum fuisse: nõ fuit habitus ille tm̃ hominis: ſz vt hominis. neqꝫ caro illa caro peccati: ſz in similitudine carnis peccati. Audistis tres ꝺm diuersos positas ſnias: ⁊ pro singulis inducta testimonia.

¶ Postqꝫ magister determiauit de icarnatiõe dei: Dic determinare icipit ꝺditiões dei icarnati. Diuidit aũt hec ps in duas. Jn ꝑma determinat de his q̃ ꝙueniũt deo icarnato rõne vniõis. Jn scõa de his q̃ ptinẽt ad nãz assũptã absolute. dis. xj. ibi. (P. sciẽdũ ẽ.) De his. n. q̃ absolute ptinẽt ad diuinã nãz determinatũ ẽ in ꝑ⁹ libro. Prima aũt pars diuidit in duas. Primo determiat de his q̃ dicunt̃ de deo icarnato exp̃mẽtia ipaꝫ vnionẽ: sicut q dr̃ de⁹ ẽ hõ: vł fact⁹ est hõ. Jn scõa determiat de his q̃ ꝙueniũt ei ꝺñr ad vnionẽ. dis. 8. ibi. (Post p̃dicta.) Prima diuidit in tres partes. Jn ꝑma mouet qõnẽ de locutiõib⁹ exp̃mẽtib⁹ vnionez. Jn scõa ponit diuersas opiniones de modo vnionis: ibi. (Alii enĩz dicũt.) Jn tertia oñdit quõ intelligunt̃ diuersimode p̃dicte locutiões ꝺm diuersas opiniones. dis. 7. ibi. (Scõz primã nõ dr̃.) (Ally. n. dicũt.) Dic ponit opiniões: ⁊ diuidi tur in tres ptes ꝺz tres opiniones q̃s ponit. Scõa icipit ibi (Sunt aũt aly.) Tertia ibi. (Sunt etiã aly.) Quelibz aũ tẽ triũ partiũ diuidit in duas ptes. in opinionez ⁊ ꝺfirmationẽ. Cõfirmatio p̃me opinionis icipit ibi. (Sz ne de suo sensu.) Scõa aũt ibi. (De hoc Aug.) Confirmatio aũt tertij ibi. (Ne aũt ⁊ illi.) Ad euidẽtiaꝫ aũt coꝝ q̃ dicunt̃ opz primo tria videre. Primo in quo iste tres opiniones conueniant. Secundo in quo vna baꝝ opinionum ab alia differat. Tertio quid vnaqueqꝫ ponat.

¶ In quo tres ille opiniones cõmunicant.

Quantuꝫ ad p̃mũ sciẽdũ q iste opiniões ꝙueniũt i q̃tuor. Primo qz q̃libet baꝝ ponit vnã ꝓsonã in xp̃o. s. diuinã: p qđ recedũt ab heresi Nestorij. Secũdo ponũt in xp̃o duas nãs ⁊ tres substãtias. s. diuinã: aiam ⁊ corp⁹: in qb⁹ duob⁹ dicũt ꝓstare nãz bũanã. ⁊ p hoc recedunt ab errore Eutices q posuit vnaꝫ nãm in xp̃o. Tertio bas duas substãtias in qb⁹ bũana nã ꝓsistit dicũt assũptas a verbo. p qđ recedũt ab errore Manichei q negabat carnis assũptionẽ. Quarto q hoc qđ assũptũ est nõ preexistit ante vnionẽ tpe: ſz nã solũ. p qđ euadũt errorẽ quẽ tangit Dama. dicẽtiũ q p̃mo assũpserit itellectum: ⁊ extũc fuisse hoiez: postea aũt assũpsisse carnẽ in vtero v̈ginis. qđ videt̃ esse error Origẽ. q ponebat aias creatas ante corpora.

¶ In quo vna barum opinionum ab alia differat.

Quantum vo ad scõm. s. differẽtiã baꝝ opinionuꝫ sciẽdũ ẽ: q cũ in xp̃o sint tres ſube inuenit̃ triplex cõparatio barũ substantiaꝝ. Una aie ⁊ corpis adinuicẽ �fz q in eis cõsistit bũana nã. Altera vo baꝝ duarũ ad ꝓsonã diuinã ꝺz q illa assũpsit bas duas. ⁊ q̃lz barũ opinionũ differt ab altera quãtũ ad vtraqꝫ cõparationez. ¶ Differt aũt tertia opinio a primis duab⁹ quãtũ ad ꝓparationẽ aie ⁊ corporis: q ꝑme due opiniones ponũt aliqd cõpositũ ex aia ⁊ corpore: qđ est assũptũ. Tertia vo ponit bas duas ſubstãtias esse diuisas abinuicem: ⁊ ſine aliq̃ cõpositiõe a ꝑsona verbi assũptas esse. vñ cũ dr̃ nã humana assũpta a ẏbo sumit nãm humanã mãliter. i. partes humane nãe: sicut partes dom⁹ dicũtur dom⁹. Differt aũt a primis duab⁹ quãtũ ad cõparationẽ baꝝ duaꝝ ſubstãtiarũ ad tertiã: q ponit bas duas ſubstãtias ꝙunctas verbo accidẽtaliter: sicut vestis ꝙungit homini: ⁊ sicut angelus assumit corp⁹: vt in eo videaꝫ. Prime vo due opiniões dicunt nõ accidẽtaliter: ſz ſubstãtialiter quantũ ad esse personale verbo ꝙũctas eẽ. Silr etiã secũda opinio differt a prima ꝺm bas duas ꝓparatiões. quãtũ enim ad ꝓparationẽ aie ⁊ corporis differũt in hoc q cũ vtraqꝫ ponit aiam ⁊ corpus preexistere ꝺm itellectũ ad vnionẽ: ⁊ ex eis ꝙũctis effici aliqđ vnũ nõ vnius modi vnũ ex bis ꝙũctis ꝓstitui dicit vtraqꝫ. ex ꝙũctiõe enĩz aie ad corp⁹ resultat ⁊ hic hõ ⁊ humanitas: ⁊ hec duo qualiter differãt patere põt ex predictis in precedẽti di. qz hic hõ dicit qđ ſubsistẽs in nã humana. humanitas aũt colligit tm̃ ea in sua significatiõe ex qbus hõ bz q ſit hõ. Prima ḡ opinio dicit q illud vnũ cõstitutuꝫ ex aia ⁊ corpore qđ preintelligit̃ vnioni ⁊ assumit̃ est hic homo. Secũda vo dicit q ſit bũanitas: ⁊ hoc q ſit ẞ hõ: nõ habet ex ꝙunctiõe anime ad corpus: sed ex ꝙunctione vtriusq̃ ad diuinã personã que ſubsistit in eis. Differũt etiã quãtũ ad secũdã ꝓparationez vtriusq̃ ſubstãtie ad diuinã personã. nã secunda opinio dicit: q iste due ſubstãtie assũpte: ita ꝙungunt̃ diuine persone: q pertinẽt ad ꝑsonalitatẽ ipsius: adeo q sicut ꝑsona ẏbi ante icarnationem ſubsistebat in natura diuina: ita post incarnationem ſubsistit in humana ⁊ diuina: ⁊ ideo ante icarnationẽ erat ſimpler: sed post est cõposita. Prima vero opinio dicit q illa ſuba cõposita ex aia ⁊ corpore nõ pertinet ad personalitatez verbi: ita q in ea persona verbi ſubsistat: sed p assũptionẽ factũ ẽ vt ꝑsona verbi esset illa ſuba ꝓposita ex aia ⁊ corpore. ⁊ ecõuerso. vñ ꝑsona verbi sicut fuit ſimpler ãñ incarnationẽ: ita ẽ ⁊ ſimpler post incarnationẽ.

¶ Quid vnaqueqꝫ barum opinionum ponat.

Quantuꝫ ad tertiũ aũt. s. ad positiões quas quelibz opinio ponit. Sciendũ ẽ q prima opinio ex boc q ponit duas ſubstãtias. s. animam ⁊ corpus ꝺm q preintelligunt̃ vnioni esse ꝙũctas ad cõstituẽdũ hominẽ. opz q primo ponat hoiez assumptũ. secũdo q hõ nõ ſignificet nisi ꝓpositũ ex duab⁹ ſubstãtijs. s. aia ⁊ corpore: nõ autem deitate: ⁊ qz hic homo ẽ suppositus vel hypostasis: iõ ponit tertio in xp̃o esse duo suppositа. vnũ creatũ qđ ẽ hõ: ⁊ alterꝫ increatum: qđ est filius dei: ⁊ ſilr duas hypostases. Et qz suppositũ predicaꝫ in recto: nõ in obliquo sicut natura. Sortes enĩz est suppositũ humane nature. Jdeo q̃rto dicit q xp̃s est neutraliter duo. vnus tm̃ masculine ꝓpter vnitatẽ persone. Et quia dicit hominẽ assumptũ: ⁊ filiũ dei est homo: ideo dicit quinto q assumẽs est assumptum. Et qz in xp̃o dicit duo suppositа: ideo dicit sexto q supposito filio dei nõ supponitur hic homo: q̃uis hic homo sit filius dei. sicut suppositа eẽntia nõ supponit̃ pater: quãnis essentia sit pater. Et quia hic homo nõ supponit suppositũ eternũ: ideo dicit septimo q sicut deus factus est homo: ita bõ factus est deus. qđ nõ posset dici ſi supponeret suppositũ eternũ: qz suppositũ eternum nõ incipit esse deus. Et quia ꝓprietates eterne nõ determinãt suppositus tẽporale nec ecõuerso: ideo dicit octauo q omnia nomina adiectiua q̃ ſignificãt aliquod eternũ nõ possunt dici de filio virginis nisi cũ implicatione: vt ſi dicaꝫ filius virginis est etern⁹. i. est ille qui est eternus. ⁊ ſimiliter adiectiua que ſignificãt aliquod tẽporale nõ possunt dici ꝓprie de filio dei. Substantiua aũt bincinde predicantur propter vnionẽ: ſicut ⁊ adiectiua personalia nõ dicunt̃ de essentia: quãuis ſubstãtiua dicant̃ de ea. ¶ Secunda vo opinio quia ponit q humana natura que est assũptũ nõ ſignificat quid ſubsistens ſed potius in ea ſubsistit diuina persona p vnionẽ: ideo primo dicit hominem: qđ ſignificat per modũ ſubsistẽtis nõ eẽ assumptũ: ſed humanã naturã. Et qz hypostasis vel suppositus dicit aliquid per se ſubsistẽs: ideo secũdo nõ ponit in xp̃o nisi vnũ ſuppositũ vel hypostasim. Et p ꝙsequẽs ponit tertio q xp̃s est vnũ tm̃ ⁊ ſolum vnus. Et quia humana natura nõ ſubstantificaꝫ vt ſubsistat nisi p vnionez ad diuinã ꝑsonã: ideo homo qui ſignificat p modũ ſubsistentis nõ ſolum dicit naturã ⁊ corpus. ſed etiã diuinitatẽ. Et hec est quarta positio. Et quia diuina persona que ãte incarnationẽ ſubsistebat i vna nã: post quã ſubsistit i duab⁹ naturis ⁊ tribus ſubstantijs: ideo quinto dicit q persona ẏbi ante incarnationẽ fuit ſimpler: ſed post incarnationẽ est composita. Et quia est vnũ ſuppositum qđ ſubsistit in duabus naturis: ideo ſexto ponit q de illo ſuppoſito ꝓpe dici pñt adiectiua ſignificãtia ꝓprietates vtriusq̃ nature ſiue denoiet̃ p vnã naturã ſiue p aliã. vñ ꝺm eos ꝓprie dr̃ iſte puer est etern⁹: ⁊ de⁹ est passus. ¶ Tertia vo opinio q negat vnionẽ aie ad carnez in xp̃o: ideo primo ponit q hõ nõ predicat de xp̃o aliqđ cõpositũ ex aia ⁊ corpore: ſz ptes humane nature vt ſit ſensus: hõ est. i. bz animã ⁊ corp⁹ ſibi vnita accidẽtaliter. ⁊ iõ ponit secũdo q hõ ꝑdicaꝫ de xp̃o accidẽtaliter: nõ in qđ: ſz in quo mõ ſe bz: vt cũ dicit hõ indut⁹. ⁊ iõ tertio põit q due ſubstãtie nõ ptinẽt ad ꝑsonalitatẽ filij dei: ſed extrinsec⁹ ſe bñt ad ipsaꝫ. Et multa alia ex bis opinionib⁹ ſequunt̃ ſi quis radicẽ opinionũ cõſideret.

Universidad de Deusto

Ex predictis aũt pz q̃ quelibet hax duax opinionũ cõuenit cũ alia in aliquo in quo differt a tertia. Prime eniz opiniones due ꝺueniũt in hoc q̃ vtraq; ponit q̃ hõ ꝺe xp̃o p̃dicaꝛ in q̃d: in quo differũt a tertia q̃ hoc negat. Sil'r tertia ꝺuenit cũ secũda in hoc q̃ in xp̃o nõ sũt duo suppositа: q̃uis differẽter: qz scda ponit q̃ supponiꝯ vtriq; näe subalr. tertia vo q̃ diuine subalr: z buane accidẽtalr: sicut albũ z hõ nõ ẽ aliud z aliud suppositũ: sz idẽ qõ supponit hõ copulat albũ: in quo differũt a p̃a q̃ ponit in xp̃o duo suppositа. Sil'r p̃a z tertia ꝺueniũt in hoc q̃ buana nã nõ ptinet ad psonalitatẽ diuine psone: q̃uis differẽter: qz p̃ma ponit q̃ subs̃tãtificaꝛ p se. Tertia aũt q̃ nullo mõ. vñ vtraq; ponit q̃ diuina psona sicut fuit simplex ante icarnationez: ita est simplex post icarnationẽ: in quo differũt a scda. ¶ Dis visis circa veritatẽ haxꝝ opinionũ ẽ triplex questio. Prima de bis q̃ dicit prima opinio. Secũda de bis q̃ dicit secũda Tertia de bis que dicit tertia. ¶ Questio. I.

CIrca p̃mã opinionẽ q̃runt tria. Prio vtr in xp̃o sint due hypostases. Secũdo vtr hõ sit assũpt⁹. Tertio vtrum hõ significet subam ꝺositã ex duab⁹ substãtys tñ.

¶ Utrũ in xp̃o sint due hypostases.

AD primũ sic ꝓceditur. vr̃ q̃ in xp̃o sint due hypostases. sicut eni dicit Boe. in li. de dua. na. ois suba pticularis fz ꝑpetatẽ vocabuli põt dici hypostasis: q̃uis fm vsũ dicaꝛ tñ de substãtys nobiliozib⁹. sz in xp̃o sũt plres sube: sicut ab oib⁹ ꝺicẽdr: z nõ sunt plres: sz pticulares q̃ in xp̃o sũt plres hypostases. ¶ Ꝓ. xp̃s fz q̃ est hõ ẽ hypostasis q̃ daz in genere sube: qz de quocũq; p̃dicaꝛ spẽs z genus: sz hypostasis verbi nõ ẽ in genere sube: q̃ in xp̃o ẽ alia hypostasis p̃ter hypostasim verbi: z ita in xp̃o sunt due hypostases. ¶ Ꝓ. sic̃ se hz spẽs ad genus: ita se hz hypostasis ad spẽm: sz vna spẽs nõ põt esse in diuersis generib⁹ nõ subalternatis: q̃ vna hypostasis nõ põt eẽ in duab⁹ spẽb⁹: q̃ multomin⁹ in nã humana z diuina: q̃ plus q̃z specie differunt. ¶ Sz ȝ. est q̃ dicit Damas. duas nãs vnitas esse in vnã hypostasim. ¶ Ꝓ. fm Boe. psona est rõnalis nãe indiuidua suba: hypostasis aũt secũdũ eũdẽ ẽ idiuidua suba: q̃ persona nõ addit supra hypostasim nisi hoc qõ est rõnalis nãe: q̃ hypostasis rõnalis nãe ẽ psona. humana aũt nã z diuina vtraq; ẽ rõnalis. si q̃ sint due hypostases hax duax nãrũ: opz diuersas psonas ponere: z sic eẽt error Nestorij.

¶ Utr̃ in xp̃o sint duo suppositа.

ULterius quer̃ vtr̃ in xp̃o sint duo suppositа: vr̃ q̃ sic. suppositũ. n. dicit respectũ ad nãz cõez. sed in xp̃o sunt due nãe: q̃ duo suppositа. ¶ Ꝓ. suppositus dr̃ q̃si sub alio positũ: sz icõueniẽs ẽ dicere q̃ diuina psona ponaꝛ sub humana: q̃ opz aliud esse humane nãe suppositũ q̃z psona diuina: sed psona diuina ẽ suppositũ nãe diuie q̃ in xp̃o sunt duo suppositа. ¶ Ꝓ. vnio ad alterũ nõ tollit alicui rõnẽ suppositi: qz ẽt ps: vt man⁹ alicui nãe cõi supponiꝯ cũ sit in spẽ man⁹. sz nihil aliõ põt ipedire ne humana nã in xp̃o beat ꝑpriũ suppositũ nisi vnio: q̃ hz ꝑpriũ suppositũ p̃ter suppositum diuine nature. z sic idez quod prius.

¶ Sz ȝ. qõ ẽ vnitũ alteri digniori nõ habet rationẽ suppositi: alꝫ in xp̃o essent tria suppositа fm tres subas: vel etiã plura fm oẽs ptes corporis. si q̃ in xp̃o sunt duo suppositа nõ erit aliq̃ vnio diuinitatis ad carnẽ.

¶ Utr̃ in ch̃risto sint duo indiuidua.

ULterius videt̃ q̃ in xp̃o sint duo idiuidua. sicut. n. dicit Dama. filius dei assũpsit humanam nãz in atbomo. i. in idiuiduo: sz qz natura assũpta ẽ in xp̃o dicim⁹ duas naturas: q̃ z dicere possum⁹ in xp̃o duo idiuidua. ¶ Ꝓ. oẽ qõ ẽ aut ẽ vl'e aut pticulare: sz bũana natura est in xp̃o: q̃ cũ nõ sit vl'is erit pticularis: sz oẽ pticulare est idiuiduũ: q̃ bũana natura in xp̃o ẽ idiuiduũ: q̃ sunt ibi duo idiuidua. ¶ Ꝓ. fm Porphi. idiuiduũ facit collectio accidẽtiũ: sz accidentia humane nature nõ sumt in persona diuina que subiectũ accidentis esse nõ potest: ergo opz q̃ sit ibi aliquid indiuiduũ. z sic idez quod prius.

¶ Sz ȝ. nihil ẽ aliud psona q̃z idiuiduũ rõnalis nature: sz i xp̃o nõ pñt eẽ due psone: q̃ i xp̃o nõ sũt duo idiuidua.

¶ Utruz ibi sint due res.

ULterius videt̃ q̃ sint ibi due res nature. Res eniz nature est qõ ꝺstituit̃ p naturaz. sz diuina psona nõ ꝺstituit̃ p bũanã naturaz: q̃ psona verbi nõ ẽ res bũane nature. sz ẽ aliq̃ res bũane nature in xp̃o: q̃ i xp̃o sũt due res nature. ¶ Ꝓ. res nature idẽ vr̃ eẽ qõ nãle. sz nãle: vt dr̃. z⁰ phisl. ẽ ꝓpetas causata ex p̃ncipijs nature: vl' ꝺpositũ ex p̃ncipijs nãlib⁹: sz neutr̃ istoꝝ ꝺuenit diuine psone q̃ psona diuia nõ ẽ res nature bũane: z sic idẽ qõ prius.

¶ Sz ȝ. res nature ẽ ꝺpletũ subsistẽs in natura: sz nullũ tale ẽ assũptibile: q̃uis possit aliud assumi ad ipm: q̃ si eẽt in xp̃o aliq̃ res nature p̃ter diuinã psonã, nõ eẽt assũpta a diuina psona: z ita nec vnita: z sic nõ eẽt in xp̃o.

RESpondeo dõz q̃ cũ oẽ pticulare bẽat respectũ ad naturã cõez z ad ꝓpetates põt fz vtrũq; r̃spectũ noiari: tũ p nomẽ p̃me ipositõis: tũ p nomẽ secũde itẽtiõis. boc. n. nomẽ res nature ẽ nomẽ p̃me ipositionis significãs pticulare p respectũ ad naturã cõez. Bz̃o nomẽ suppositũ ẽ nomẽ secũde ipositiõis significãs ipsam habitudinẽ pticularis ad naturã cõez inq̃tũ subsistit i ea. pticulare vo iquãtũ excedit ab ea: sz qz accidẽtia ꝺsequuntur naturã: ió oẽ nomẽ designãs pticulare fm respectũ ad ꝓpetates designat etiã ipm p respectũ ad naturã cõem. Bz̃ põt fieri ꝺupliciter. vl' p nomẽ p̃me ipositõis: z sic ẽ hypostasis cõiter in oib⁹ substãtys: psona vo in oib⁹ rõnalib⁹. vl' p nomẽ secũde ipositiõis: z sic ẽ idiuiduũ in q̃tũ ẽ idiuisuz in se. singulare vo inquãtuz est diuisum ab alys: vñ singulare est idem qõ diuisum. ¶ Est etiã alia differẽtia attendẽda iter ista: qz q̃dã istoꝝ significãt cõiter pticulare i q̃lz genere sicut pticulare idiuiduũ singulare. q̃dã vo tñ pticulare in genere sube: sicut res nature suppositũ hypostasis z psona. Qz vo rõ sube ẽ q̃ p se subsistat: ide ẽ q̃ nullus istoꝝ dr̃ nisi de re cõpleta p se subsistẽte. vñ nõ dicunt neq; de ꝑte neq; de accidẽte: de qb⁹ alia dici pñt q̃ in oib⁹ generib⁹ iueniunt̃. q̃uis. n. hec albedo vel hec manus dicaꝛ indiuiduum vel singulare: nõ tñ põt dici hypostasis suppositum vel res nature. Impossibile est aũt q̃ si ponant̃ duo quoꝝ vtrũq; per se subsistat q̃ vnũ sit alterꝝ: qz fm hoc q̃ numerant̃ differunt: cũ differẽtia sit causa numeri: z non predicãtur de se inuicem nisi fm q̃ vnũ sunt. Unde cum diuina persona sit quiddã per se subsistẽs: si etiã ponaꝛ ꝺpositum ex aĩa z carne vnum quid cõpletũ subsistẽs qõ ẽ hõ vel hic hõ: impossibile est q̃ vnũ predicet̃ de altero: vt dicatur. Fili⁹ dei est hic hõ. z qz prima opinio hoc ponit: ideo nõ tenetur modo ab aliquo. sed fm hoc qõ est ꝺpositũ tñ ex aĩa z carne: nõ dicit eẽ quid subsistẽs: sz dicit eẽ bũanaz naturã in q̃ diuina psona subsistit: z ideo fm hãc opinionẽ dõm est q̃ oia illa noia q̃ significãt pticulare in quolibet genere põt dici eẽ duo in xp̃o. sicut. n. hec manus dicit̃ idiuiduũ vel singulare vl' particulare: ita humana natura in xp̃o est idiuiduũ singulare vel pticulare. Et cũ natura humana nõ sit diuina natura: neq; diuina psona nihil ꝓhibz dici in xp̃o duo idiuidua: vel duo singularia vel particularia. aut etiaz plura fm numerũ partiũ corporis xp̃i: quaꝝ quelibet potest dici idiuiduũ nisi fiat vis in hoc q̃ in diuinis non proprie inueniunt̃ huiusmodi nomina. hec tñ plura indiuidua de xp̃o nõ predicãt̃: quia de eo nõ predicaꝛ

natura bũan a neq; ptes ei⁹. nõ aũt cõtingit dicere in xp̃o eẽ duas ypostases: vel res nature: vl' suppositа. natura eni bũana i xp̃o nõ est res nature vel suppositũ. sz ipsa natura. nulla eni nã cõpositа est res vel suppositũ sui ipsi⁹: sil'r nõ est ypostasis sz vsya. nihilomin⁹ tñ sic̃ dicim⁹ vnionẽ factã in psona: sic dicim⁹ in ypostasi: suppositо: re nãe: indiuiduo singulari vl' pticulari: qz quãuis hec vltia tria possint dici de nõ p se subsistẽtib⁹: nihilomin⁹ dicũt̃ ẽt de p se subsistẽtibus: dicim⁹ cnĩ ypostasim eẽ idiuiduũ: vñ iquãtũ est vnio facta in ypostasi est ẽt facta in idiuiduo. z sic possum⁹ dicere xp̃z vnũ idiuiduũ: z tñ i eo duo vel plura idiuidua sic̃ ẽt z de q̃lz alio boie ꝓtigit. z eadẽ rõ de singulari z pticulari

AD primũ q̃ dõz q̃ subs̃tia fz q̃ est gen⁹ nõ ꝓprie p̃dicaꝛ de pte. man⁹. n. si esset subs̃tantia cũ sit aĩata: eẽt aial, nihil. n. ẽ i genere q̃si directe ꝓtẽtũ sub ipso: nisi qõ bz nãm aliquã ꝺplete: tñ dr̃ man⁹ eẽ subs̃tãtia fm q̃ subs̃tãtia diuidit̃ ꝺ accidẽs. z sil'r dico de nã bũana in xp̃o: cũ igit̃ dr̃ q̃ ois subs̃tãtia pticularis ẽ ypostasis: itelligẽdũ est de illis q̃ directe recipiũt p̃dicationẽ generis z b̃ sũt q̃ significãt vt res ꝺplete p se subsistẽtes. ¶ Ad z^m dõz q̃ ypostasis vbi q̃uis nõ sit i gñe subs̃tãtie simplr icp̃tũ ẽ ypostasis vbi. tñ iquãtuz: ẽ ypostasis bũane nãe est i gñe subs̃tãtie sic̃ in spẽ hois. nõ. n. ypostasis ozdiaꝛ ad genꝰ vl' speciẽ nisi p nãz quaz bz. ¶ Ad z^m dõz q̃ gen⁹ q̃dãmõ est ps spẽi silis materie. vñ sic̃ in natura ex plurib⁹ materijs sufficiẽtib⁹ non ozdiatis nõ fit aliq̃d vnũ: ita ẽt plura genera nõ possũt venire ad cõstitutionẽ vni⁹ spẽi: sz natura ypostasis ñ est ps. vñ nõ est sil'is rõ: dicit̃ eni ypostasis alicui⁹ nature iquãtũ subsistit i ea. ¶ Ea q̃ i cõtrariũ obijciũt ꝺcedim⁹. ¶ Sciẽdũ tñ est q̃ p^a opinio q̃uis poneret duas ypostases: nõ tñ diuersas psonas posuit: ex b̃. n. q̃ psona est idiuiduũ rõal' nature q̃ est ꝑfectissima: z vbi sit tota itẽtio nature bz q̃ significet ꝺpletissimũ vltia ꝺpletiõe: post quã nõ est alia. vñ cũ pẽeret hoiez assũptũ vnitũ vbo nõ ꝺbat ei rõnẽ p̃sone: ꝺbat ei tñ rõnẽ ypostasis: iquãtũ erat subsistẽs: nec tñ põebat q̃ hõ ille vniret̃ ꝺine psone in accidẽte: qz sic nõ diceret q̃ p̃dicaret gd: sz q̃ eẽt accidẽtalr vnitũ: sic̃ dicit̃ z^a opinio: sz põebat q̃ psona vbi erat illa ypostasis: qõ tñ nõ est intelligibile vt duoꝝ distinctoꝝ vnum de altero p̃dicetur: vt prius dictum est.

AD secundã qõnez dõz q̃ in xp̃o tñ vnũ est suppositũ rõne iã dicta: nisi dicaꝛ suppositũ locutiõis: qz sic de q̃cũq; põt fieri fmo est suppositus.

AD primũ aũt ȝ b̃ obz dõz q̃ q̃uis sint ibi due nature: tamẽ est vnũ habẽs respectum ad duas naturas: z iõ ẽ ibi suppositũ vnũ. ¶ Ad z^m dõm q̃ suppositũ nõ ipoꝛtat suppositionẽ idignitatis vel potẽtialitat). alias psone nõ dicerẽt̃ suppositа ꝺine nature: sz solũ suppositionẽ q̃tũ ad cõitatẽ iquãtũ natura cõis excedit p̃dicatiõe suppositũ vel actu vel potẽtia. ¶ Ad z^m dõz q̃ ps ꝑpe nõ bz gen⁹ neq; spẽm: vñ nõ ꝺuenit sibi ꝓprie suppositũ esse: loquẽdo simpliciter nisi forte cũ additione: vt dicatur hec man⁹ suppositũ manus: q̃uis manus proprie loquendo non sit genus neq; species.

AD tertiã qõnẽ dõm q̃ in xp̃o sũt duo idiuidua nõ tñ per se subsistentia: z ipse xp̃s est vnum indiuiduum subsistens: vt dictum est.

AD primũ q̃ dõz q̃ Damas. itendit dicere q̃ assũpsit bũanã nãz pticularẽ: nõ aũt subsistẽtẽ: sz q̃ in ea ꝺina psona subsistit. ¶ Ad z^m dõz q̃ bũana natura est pticulare z idiuiduũ: nõ tñ subsistẽs. ¶ Ad z^m dõz q̃ q̃uis ꝺina natura sit q̃ddã idiuiduũ in xp̃o: tñ ẽt xp̃s est idiuiduũ bũane nature: nec tñ opz q̃ accidẽtia humane nature issint ꝺine psone nisi natura mediãte. ¶ Ad id qõ in ȝriũ obijciẽ dõz q̃ in xp̃o est aliqõ indiuiduũ qõ non est rationalis nature indiuidum: sed ipsa rationalis nã idiuidua vel pars eius: sicut manus xp̃i.

AD quartam qõnẽ dõm q̃ i xp̃o nõ sũt due res nature: sz ipse ẽ res vna duax nãr̃.

AD primũ q̃ dõz q̃ quãuis vbũ nõ sit ꝺstitutũ p naturã bũanã vt sit simplr. tñ p naturã humanã ꝺstituit̃ q̃ sit hõ. ¶ Ad z^m dõz q̃ res nature per se loquẽdo ẽ qõ hz naturã: sz q̃ b̃ sit ꝺpositũ accidit iquãtuz ipuz cõpositũ ex materia z forma: q̃ sũt p̃ncipia nature: nõ adiũgit̃ alteri subsistẽti simplici. si aũt alteri sbsistẽti ꝺiũgaꝛ: qõ est i se simplex. erit qdẽ illõ simplex vt res sbsistẽs in natura ꝺpositа: nõ tñ erit ꝺpositũ nisi p modũ q ifra dicet̃ fz quẽ scda opio põit psonã vbi icarnati eẽ ꝺpositam.

¶ Utr̃ filius dei assumpserit boiez.

AD secũduz sic ꝓcedit̃. vr̃ q̃ filⁱ dei assũpsit boicm. pñs. Btũs quez elegisti z assũpsisti. z logt̃ de xp̃o boie: q̃ hõ ẽ assũpt⁹. ¶ Ꝓ. si filⁱ dei est hõ: aut hõ quẽ assũpsit: aut hõ quẽ ñ assũpsit si hõ quẽ. ñ assũpsit. q̃ nõ magis põt dici hõ q̃ ẽ ielus q̃ hõ q̃ est petr⁹? si aũt quẽ assũpsit: q̃ assũpsit boiez. ¶ Ꝓ filⁱ dei assũpsit aĩam z corp⁹ vnita: qz corp⁹ nõ vnitũ aie est corp⁹ inaĩatuz: qõ nõ est assũptibile. vt in. z. dif. dcim̃ ẽ. vnio aũt illa nõ ẽ miozis efficacie in boie xp̃o q̃z in alys hoib⁹: sed in alys hoib⁹ facit ñ solũ bũanitatẽ: sz ẽt boiez: q̃ i xp̃o facit boiez. ¶ Ꝓ. i xp̃o nõ ẽ nisi assumẽs z assũptũ: sz nõ bz q̃ sit hõ ex ꝑte assumẽtis: qz sic ab eterno fuisset hõ: q̃ bz ex ꝑte assumpti: q̃ hõ est assũpt⁹. ¶ Ꝓ. fz Damas. xp̃s assũpsit qcqd in nr̃a natura plãtauit: sz id qõ vnitũ est ex corpoze z aĩa facit hominẽ: cũ sit de naturalib⁹ q̃ dei vbũ in nr̃a natura plãtauit b̃ q̃ assũpsit: q̃ assũpsit boiez: qz posita cã sufficiẽti põitur

¶ Sz ȝ. assumẽs nõ ẽ assũptũ: sz deꝰ est hõ. q̃ nõ (effect⁹. assũpsit boiez. ¶ Ꝓ. si assũpsit boiez: cõstat q̃ nõ assũpsit boiez vlez: q̃ assumpsit hũc boiez: sz hic hõ est psona: ergo assumpsit personã: qõ falsum est: ergo z primum.

RESpondeo dõz q̃ id qõ assumit̃ fz itellectũ ꝑcedit vnionẽ: si q̃ dicaꝛ hõ assũpt⁹ opz q̃ itelligaꝛ hõ anteq̃z itelligaꝛ assũpt⁹: hõ aũt pticularis: qz vniuersalẽ nõ assũpsit: cũ nõ habeat eẽ in rerũ natura: est qd subsistẽs habẽs esse ꝺpletũ: qõ aũt bz eẽ ꝺpletũ in quo sbsistit: nõ põt vniri alteri nisi trib⁹ modis. vel accidẽtalr: vt tũica boi: z hũc modũ vnionis ponit tertia opinio. vel per modũ aggregatiõis sic̃ lapis lapidi in aceruo: vel aliq̃ accidẽte sic̃ hõ vnit̃ deo p amoꝛẽ vel gratiã: z neutra hax ẽ vnio simplr. sz fz q̃d: quax p̃mã posuit Dioscorus: alteraz Nestorij⁹ hereticus: vt dicit Damas. z. ca. tertij libri. vñ nullo mõ cõcedẽdũ est q̃ hõ sit assũpt⁹. Sciẽduz tñ q̃ p^a opinio nullũ p̃dictoꝝ modozũ vnionis põebat. vñ nõ est heretica: sz ponebat q̃ erat facta vnio fm hoc q̃ psona vbi icepit esse illa substãtia: qõ qdem non est intelligibile: vt duoꝝ vnũ fiat alterũ nisi p cõuersiõez vni⁹ ad alterꝝ: imo ipossibile est vt pri⁹ dictũ est: z ideo nõ sustinetur.

AD primuz ergo dõz q̃ oẽs auctozitates q̃ dicunt boiem assũptũ: exponi debẽt vt ponatur ꝺcretũ p abstracto. id est hõ p bũana natura. ¶ Ad z^m dõz q̃ xp̃s est hõ: nõ quẽ assũpsit: sz cui⁹ bũanã naturã assũpsit. ¶ Ad z^m dõz q̃ nõ est ꝑpter iefficaciã vniõis aie ad corp⁹ q̃ eoꝝ ꝺiũctio fz p̃intelligiẽ vnioni ad diuinã psonã nõ facit boiez: sz bũanã naturã in xp̃o: sz est ex b̃ q̃ nõ fuerũt vt cõiuncta per se subsisterent: sz vt diuina persona in eis subsisteret. ¶ Ad quartũ dicẽduz q̃ homo significat humanã naturã z supponit p suppositо subsistente in natura illa: quoꝝ vnũ est ex ꝑte assumpti: alterꝝ ex parte assumẽtis. ¶ Ad quintũ dicendũ qõ b̃ q̃ facit cõiunctũ ex aĩa z corꝑe esse boiem nõ est ꝓter aĩaz z corp⁹

Universidad de D

ꝛ vnionē aliquid positiue: ſꝫ ex hoc ipſo q ipſuꝫ cōpoſitū ex aīa ꝛ corpore non additungit alteri ſubſiſtenti in natura compoſita: ſequit q coniunctā ſit homo: vñ ꝛ ſi xp̃us humanaꝫ naturā quā aſſumpſit deponeret: ex hoc ipſo eſſet homo illud coniunctum ex duab⁹ ſubſtantys.

¶ Utꝛ hō dicat ibi ꝓpoſitū ex duab⁹ ſubſtantys tm̄.

Adtertiuꝫ sic ꝓcedit. videt q hō non dicat niſi ꝓpoſitū ex duab⁹ ſubſtantys. hō eni p̄dicaī de xp̃o ꝛ de petro: ꝛ nō eguoce dr̄: ſꝫ cū dr̄ de petro nihil p̄dicatur niſi cōpoſitū ex duab⁹ naturis vel ſubſtātys: ergo ꝛ cū dicit de christo. ¶ P̄. in ſymbolo. Athan. dr̄: ſic aīa rationalis ꝛ caro vn⁹ eſt homo: ita de⁹ ꝛ hō vn⁹ eſt xp̃s. ſed aīa nō includit in ſua ſignificatione carnē: nec ecōuerſo: g̃ nec hō dicit diuinitatē nec ecōuerſo. ¶ P̄. nihil eſt in xp̃o p̄ter tres ſubſtātias. ſi ergo hō diceret tres ſubſtātias tūc xp̃s erit tm̄ hō: qđ eſt falſuꝫ. ¶ P̄. Totū nō dicit vniri parti: ſꝫ pars toti vel parti: ſi ergo homo diceret tres ſubſtātias: videret q nō poſſet dici homo vnitus dei filio.

¶ Sꝫ cōtra. homo eſt habēs hūanitatē: ſꝫ habēs hūanitatē eſt diuina ꝑſona: ergo cū hūanitate q̄ cōtinet duas ſubſtātias hoc nomē hō dcm̄ de xp̃o dicit ēt diuinā ꝑſonaꝫ: ꝛ ſic dicit tres ſubſtātias. ¶ P̄. oē p̄dicatū ſubſtātiale cōtinet aliquo mō ſuū ſb̄m: ſꝫ hoc nomē hō p̄dicaī de filio dei nō accidētaliꝛ: ergo ꝓtinet ꝑſonaꝫ filij dei: ꝛ ſic nō dicit tm̄ compoſitum ex duabus ſubſtantys.

Reſpōdeo dōm q in q̄libet noie eſt duo cōſidera re. ſ. id a quo imponit nomē qđ dicitur q̄litas noīs: ꝛ id cui imponit qđ dicit ſubſtātia noīs: ꝛ nomē ꝑpe loquēdo dicit ſignificare formā ſiue q̄litatē. a q̄ ꝓponit nomē. dicit vo ſuppōere ꝑ eo cui imponit. Prima g̃ opinio dicit q hoc nomē hō q̄tū ad ſignificatū ꝛ q̄tuꝫ ad ſuppoſitū nō dicit niſi cōſtitutū ex duab⁹ ſubſtātys: qz hoc ꝓſtitutū ex duab⁹ ſubſtātys eſt ypoſtaſis ſubſiſtēs: ꝑ q̄ pōt fieri ſuppoſitio hui⁹ noīs hō. ſecūda vo opīo dicit q cōſtitutū ex duab⁹ ſubſtātys tm̄ ſit ſuppoſitū: cui nomē imponit: ſꝫ forma a qua imponit. ſ. humanitas: illud vo cui nomē iponit qđ eſt ſubſiſtēs i hūana natura: eſt ꝑſona vbi. ꝛ ideo hoc nomē homo ꝓpr̄edit tres ſubſtantias: ſed duas ex ꝑte ſignificati. tertiam ex ꝑte ſuppoſiti.

Ad pr̄imū ergo dōꝫ q diuerſitas ſuppoſitiōis non facit equocationē: ſꝫ diuerſitas ſignificationis. ¶ Ad ſecūdū dōꝫ q Athan. accipit hoīez ex ꝑte nature ſignificate. ¶ Ad 3ᵐ dōꝫ q termini in p̄dicato poſiti tenent formaliꝛ: in ſbo vo maīr. vñ. B nomē hō ſupponit ſuppoſitū eternū: qđ ſubſiſtit in duab⁹ naturis ꝛ tribus ſubſtātys. p̄dicat vo tm̄ naturā hūanā. vñ ſi diceret q eſt tātū hō: excluderet oīs natura alia ab hūana. ꝛ ꝑter hoc nō cōcedit q ſit hō tm̄. ¶ Ad 4ᵐ dōꝫ q hō dicit ꝑpie ꝛ ſimpliꝛ; vnitus filio dei: qz dic id qđ vnit ſeu ꝓiungitur. ſ. humanaꝫ naturā: que eſt quaſi pars in hac vnione ꝛ id in quo fit vnio. ſcilicet ſuppoſitū vnū.

Queſtio. II.

Deinde q̄rit de bis q̄ ꝓtinēt ad ſecūdam opinionē. ꝛ circa B q̄rit tria. ꝑ⁰ vtꝛ xp̃s ſit vnū. ſcō vtꝛ bēat vnū eſſe. ʒ⁰ vtꝛ ꝑſona xp̃i poſt icarnatiōem fuerit compoſita.

¶ Utꝛ xp̃s ſit duo neutraliter.

Bprimū sic ꝓcedit. videt q xp̃s ſit duo neutraliꝛ. Iſido. eni dicit i lib. de tri. Mediatoꝛ dei ꝛ hoīuꝫ hō ieſus xp̃s: q̄uis aliud ſit de patre aliud de vgine nō tm̄ aliꝰ: ſꝫ vbicūq; ē aliud ꝛ aliud ibi ſunt duo: g̃ xp̃s ē duo. ¶ P̄. Xp̃s eſt vnū vnitate increata: ꝛ eſt vnū vnitate creata: vnitas aūt creata nō ē vnitas increata: g̃ xp̃s ē duo. ¶ P̄. ſic i tritate ſūt tres ꝑſone i vna eēntia: ita in xp̃o ſūt due nāe i vna ꝑſona: ſꝫ ꝓpter vnitatē nāe dicit pater ꝛ filiꝰ vnū: q̄uis nō vnꝰ: g̃ ꝛ ꝓpter vnitatē ꝑſone xp̃s debet dici vnꝰ ꝛ nō vnū: ſꝫ duo ꝓpter dualitatē naturarū. ¶ P̄. xp̃s ſm q eſt deꝰ eſt aliq̄d qđ eſt p̄r. ꝛ ſꝫ q ē hō: eſt aliq̄d qđ ē mater: ſꝫ B qđ eſt p̄r. nō eſt B qđ ē mr̄: g̃ xp̃s eſt aliq̄d ꝛ aliq̄d: ꝛ ita eſt duo. ¶ P̄. xp̃s ē aliq̄d paſſibile ꝛ aliq̄d impaſſibile: ſꝫ paſſibile nō eſt impaſſibile: g̃ xp̃s ē aliq̄d ꝛ aliq̄d: g̃ nō eſt vnū. ¶ P̄. ſꝫ Dam. xp̃s tot̄ē vbiq; ñ tm̄ totū. ſꝫ ē vbiq; ſꝫ q ē deꝰ: g̃ xp̃s ñ ē totū deꝰ: ſed eſt aliq̄d ꝓter B qđ eſt deꝰ: ſꝫ ex B q eſt deꝰ ē aliq̄d: g̃ ē aliq̄d ꝛ aliq̄d: ꝛ ſic idē qđ ꝑus. ¶ P̄. xp̃s nō eſt tm̄ hō. ſꝫ hō ꝑdicat aliq̄d vnū de ipo: g̃ xp̃s ñ eſt tm̄ vnū aliq̄d: g̃ ē duo.

¶ Sꝫ ꝓtra. qcqd eſt: iō eſt: qz vnū nūero eſt: ſi g̃ xp̃s nō ē vnuꝫ nihil eſt: qđ falſuꝫ eſt. ¶ P̄. maioꝛ ē ꝙueniētia nāe hūane in xp̃o ad naturā dīnā q̄ accētis ad ſbm: ſꝫ accidēs cū ibo nō facit mūexꝫ: g̃ nec rōne hūane nāe ꝛ dine dicet xp̃s eē duo. ¶ P̄. ea q̄ nō ſūt vnū nō poſſūt de ſe iuicē p̄dicari: ſꝫ deꝰ p̄dicaī de hoīe xp̃o ꝛ ecōuerſo: g̃ xp̃s eſt vnum.

Reſpondeo dōꝫ q neutrū genꝰ ē infoꝛme ꝛ indiſtictū: maſculinū vo eſt formatū ꝛ determiatū. vñ maſculinū non p̄dicaī abſolute niſi de re ꝑfecta ſubſiſtēte. neutꝝ vo genꝰ de re ꝑfecta ſubſiſtēte ꝛ de nō ꝑfecta: vñ nō ꝑt dici q albedo vel hūanitas petri ē aliqs: ſꝫ q ē aliq̄d. de Petro aūt poſſum⁹ dicer̄ q ē aliqs ꝛ q ē aliq̄d. ſil'r i xp̃o de ꝑſona ꝑt dici q ē aliqs ꝛ ē aliq̄d: de nā aūt q ē aliq̄d: ꝛ q nō ē aliqs. ſcōz igit ſecūdā opiniōez de q̄ agit: illō aliq̄d qđ eſt nā aſſūpta nō p̄dicaī de xp̃o: qz nō hz rōnē hoīs: ſꝫ hūanitat⁊. aliq̄d g̃ ꝫ q p̄dicaī de xp̃o ñ ſignificat tm̄ nāz: ſꝫ ſuppoſitū nāe: ꝛ qz pl'rale eſt geminatū ſingulare: iō xp̃s nō poſſet dici aliq̄: niſi eēnt i eo duo ſuppoſita nā ꝛ: qđ negat ſcōa opinio: ꝛ ſil'r 3ª. ꝛ iō vtraq; opinio dicit q xp̃s ē vnū: ſꝫ ſecūda dic̄ q eſt vnū ꝑ ſe. tertia vo q ē vnū ꝑ accidēs ſic albꝰ hō: ſꝫ ꝑ opinio dic̄ q aſſūptū nō tm̄ hz rōnē hūanitatis ſꝫ ēt hoīs: ꝛ tm̄ nō pōt dici aliqs: qz eſt alteri digniozi adiūctū: ſꝫ dr̄ aliq̄d: ꝛ illud aliq̄d p̄dicaī de ꝑſona aſſumēte: ꝛ iō ſeq̄t q xp̃s ſit aliq̄d. ſ. aſſumēs ꝛ aliq̄d. ſ. aſſumptū ꝛ q ſit duo neutraliter: ſꝫ nō maſculine.

Ad pr̄imuꝫ ergo dōm q aliud partitiuū ē. vñ regit aliq̄d a quo diuidaī: cū aūt dr̄ xp̃s eſt aliud ꝛ aliud: cū aliō nō p̄dicet natura tm̄: ſꝫ ſuppoſitū nāe: qz hūana nā de xp̃o nō p̄dicaī: regrit q ſit ibi aliquid diſtictū vel diuiſuꝫ a ſuppoſito hūane nāe: qđ de xp̃o p̄dicet: B aūt nō pōt ee ſꝫ ſecūdā opinionē: qz ſuppoſitū diuine nature ñ ē aliō a ſuppoſito hūane nature: nec dīna nā q̄ de xp̃o p̄dicaī ē aliud a ſuppoſito eius: nec ꝓſequens a ſuppoſito hūane nature. vñ ſꝫ hāc opinionē xp̃s nō dicit ꝑpe aliud ꝛ aliud: ſꝫ exponēdū ē alteriꝰ nature. ꝑª vo opinio q̄ diſtinguit ſuppoſita naturaruꝫ pōt dicere q xp̃s eſt aliō ꝛ aliō. ¶ Ad 2ᵐ dōꝫ q termini nūerales: vt in p⁰ dcm̄ eſt: ſe habēt cōiter ad ꝑſonā ꝛ naturā: vñ loquēdo de vnitate ꝑſonali ē tm̄ vna i xp̃o: ſꝫ quā dr̄ vnꝰ xp̃s. loquēdo aūt de vnitate nāli ē duplex vnitas: nō tm̄ ſegt q xp̃s ſit vnū ꝛ vnū: qz vnū qđ de xp̃o p̄dicaī nō referr̄ tm̄ ad naturā: ſꝫ ad ſuppoſitū nature: qđ nō gemiaī. ¶ Ad 3ᵐ dōꝫ q natura dīna p̄dicaī i recto de ꝑſonis ꝓpter idētitatē rei: ſꝫ due nature q̄ ſūt in xp̃o nō p̄dicaī de eo i recto: q̄uis. n. diuīa natura p̄dicet de eo i recto: ñ tm̄ hūana: ſic nec ō aliq̄ alio hoīe: ſi aūt tres ꝑſone differrēt ſm rem a nā: q̄uis eēt vna nūero i eis: nō tm̄ poſſ⁊ ꝓpter B dici q tres ꝑſone eēnt vnū ſimpl'r: ſed forte q eſſet vnꝰ deꝰ ſic mlti hoies dicūt vnus ppl's. ¶ Ad 4ᵐ dōꝫ q cū dr̄ xp̃s ē aliq̄d qđ ē mr̄. ly aliq̄d. ñ p̄dicat tm̄ nāz: ſꝫ ſuppoſitū nāe: vt ꝑz ex p̄dcis: relatiuū aūt refert ſuū añs: nō gra ſuppoſiti: ſꝫ gra nāe: mr̄. n. ñ ꝙueit

cū filio in ſuppoſito: ſꝫ in nā: relatiuū aūt nō refert idē ſm ſuppoſitū: ſꝫ q̄ꝛ idē ſꝫ naturā ſpeciei: cū vo dicit. ē aliq̄d qđ eſt p̄r. ly aliq̄d. p̄dicat naturā diuinā. vñ ex B ſequit q hūana natura nō ſit diuīa natura: nō aūt q xp̃us ſit duo.

¶ Ad gntū dōꝫ q cū dicit xp̃us eſt aliq̄d paſſibile: ly aliq̄d. nō p̄dicat naturā: ſꝫ ſuppoſitū hūane nature: qz ꝑpetates nature denoiatiue p̄dicāt de ſuppoſito: q̄uis nā de eo nō p̄dicet: ꝛ etiā ꝓprietates ptiū. Petrꝰ eni q̄uis nō ſit capillꝰ: eſt tm̄ criſpus: cuꝫ vero dr̄ xp̃us eſt aliq̄d ipaſſibile: ly aliq̄d. p̄dicat ſuppoſitū dine nāe: qđ ñ eſt aliō q̄ ſuppoſitū hūane nāe: vl' ēt dīnā naturā: que nō ē aliō a ſuo ſuppoſito. vñ nō ſegt q ſit ibi aliud ꝛ aliud: media eni falſa eſt: q̄ dic q aliq̄d paſſibile nō eſt aliq̄d ipaſſibile: idē eni ſuppoſitū qđ eſt paſſibile ſm vnā naturā: eſt impaſſibile ſm aliam.

¶ Ad ſextū dōꝫ q totꝰ refert ad ꝑſonā: totū aūt ad nām. totū aūt ꝫ q hic ſumit ē cui nihil deeſt: ꝛ qz nihil deeſt de ꝑſonalitate filij quā ſignificat nomē xp̃i ꝫ q nō ſit vbiq; qz eſt ꝑſona eterna: iō dr̄ totus vbiq. deeſt aūt aliq̄d de natura ei ꝫ q nō eſt vbiq; ſꝫ tamē illud aliq̄d nō p̄dicaī de xp̃o. vñ nō ſequit q xp̃s ſit aliq̄d ꝛ aliq̄d: ꝫ q ī eo ſit aliq̄d ꝛ aliquid. ¶ Ad 7ᵐ dōꝫ q termini in p̄dicato poſiti tenēt formaliꝛ. vñ nō ꝓcedit iſta. q xp̃s ſit tm̄ hō: qz excluderet oīs alia natura. ly aliq̄d. aūt ꝛ ly vnū. nō determinant aliquā formā vel naturā: ſꝫ determinatū ſuppoſitū ꝫ q de xp̃o p̄dicaī: nō. n. determināt niſi illud circa qđ ponunt. vñ ſi diceret. xp̃s eſt tm̄ vnū vel tm̄ aliq̄d: nō excludit aliā naturā: ſꝫ aliō ſuppoſitū: ꝛ iō bec eſt vera. Xp̃s eſt tātū aliq̄d vnū. ꝛ eſt ī ꝓceſſu illo fallacia ꝓſequētis: qz aliq̄d vnū eſt ſuperiꝰ ad hominem: procedit ergo negatiue ab inferiori ad ſuperius cum dictione exclusiua.

¶ Utꝛ in xp̃o ſit tm̄ vnum eſſe.

Adſecundum sic ꝓcedit. videt q in xp̃o nō ſit tātū vnū eē: oīs eni forma ſubſtātial' dat eſſe: ſꝫ aīa eſt forma ſubſtantialis: ergo dat eſſe: ſed nō dat eſſe diuine ꝑſone: qz B eſt eternū: ergo dat aliō eē. ergo in xp̃o nō tm̄ ē vnū eſſe. ¶ P̄. vnū ē eē filij dei ꝛ p̄ris: ſi ergo vnū eſt eſſe bui⁹ hoīs ꝛ filij dei: vnū erit eſſe huius hoīs ꝛ dei patris: ſꝫ nulla eſt maioꝛ vnio q̄ ea q̄ eſt aliq̄ ꝫ eſſe vnū: ergo hūanitas eſt vnita deo patri. ¶ P̄. in diuinis nō eſt eſſe niſi eſſentiale: ſi ergo vnio hūane nature ad diuīnā facta eſt in eē filij dei facta eſt in eſſentia: qđ eſt impoſſibile. ¶ P̄. diffinitio eſt oratio idicans qd eſt. eē: ſꝫ hō ſꝫ eandē diffinitionē p̄dicaī de xp̃o ꝛ de petro: ergo eſt idē eſſe hūanitatis illiꝰ hoīs cū eſſe petri ſm ſpeciez: ſꝫ eſſe filij dei nō eſt idē ſpē cū eſſe petri: ergo in xp̃o nō eſt tantū vnū eſſe. ¶ P̄. de quocūq; reſponderi pōt ad queſtionez factā ꝑ An eſt: habet ꝓpriū eſſe: ſꝫ hec queſtio fit nō tātū de ꝑſona: ſꝫ etiā de natura: ergo eſſe non tm̄ eſt ꝑſone: ſed etiā nature: in xp̃o aūt ſūt due nature: g̃ i xp̃o ſūt duo eē.

¶ Sꝫ ꝓtra. oē qđ habet ꝑ ſe eſſe eſt ſubſiſtēs. ſi ergo in xp̃o eſt duplex eē: ſunt ibi duo ſubſiſtētia: ergo due ypoſtaſes: qđ ſupra ipꝛobatū eſt. ¶ P̄. q̄cūq; differūt ꝫ eē: vnū eoꝝ nō p̄dicaī de altero: ſꝫ deꝰ eſt hō ꝛ ecōuerſo: ergo eſt eſſe vnū dei ꝛ hoīs. ¶ P̄. vniꝰ nō eſt niſi vnū eſſe: ſed xp̃s eſt vnū: vt dcm̄ eſt: ergo habet vnū eſſe tantum.

Reſpondeo dōꝫ q ꝫ pbz. 5. Metha. eſſe duob⁹ modis dicit. vno mō ꝫ q ſignificat vitatē ꝓpoſitōis ꝫ q eſt copula: ꝛ ſic. vt cōmētator ibidē dicit: ens eſt p̄dicatū accītale: ꝛ B eē nō eſt in re: ſꝫ in mēte que cōiūgit p̄dicatū cuꝫ ſbo: vt dici pbs. in. 6. Metha. vñ de B nō eſt hic queſtio. alio mō dicit eſſe qđ ꝓtinet ad naturā rei ſm q diuidit ſm decē genera: ꝛ hoc qdē eē eſt in re: et eſt actꝰ ētis reſultās ex ꝑncipys rei: ſic lucere eſt actꝰ lucentis: aliq̄ tm̄ ſumit eſſe ꝑ eſſentia ſm quā res eſt: qz per actꝰ ꝙſueuerūt ſignificari eoꝝ ꝑncipia: vt potētie vel habit⁹. Loq̄ndo igit de eē ꝫ q eſt actus entis: ſic dico q ſm ſecūdā opinionē opꝛ pōere tm̄ vnū eē. ſcōm alias aūt duas opꝛ ponere duo eē: eē eni ſubſiſtēs eſt qđ habet eſſe tā q̄ eius qđ eſt: q̄uis ſit nature vel formе tā q̄ ei⁹ quo eſt. vñ nec natura rei nec ptes ei⁹ ꝓprie dicunt eſſe: ſi eē ꝑdicto mō accipiaī: ſimil'r aūt accidētia: ſuppoſitū completū qđ eſt ſm oīa illa. vñ etiā pbs dicit in. xi. Metha. q accidēs magis ꝓprie eſt entis q̄ ens. ꝑma ergo opinio q̄ ponit duo ſubſiſtentia ponit duo eſſe ſubſtantialia: ſimil'r tertia opinio: qz ponit q ꝑtes hūane nature aduenīūt diuine ꝑſone accidētaliter: ponit duo eſſe: vnuꝫ ſubſtātiale: ꝛ aliud accidētale. ſecūda vo opinio: qz ponit vnū ſubſiſtēs: ꝛ pōit hūanitatē nō accidētaliter aduenire diuine ꝑſone: opꝛ q ponat vnū eſſe. ipoſſibile eſt eni q vnū aliq̄d habeat duo eſſe ſubſtialia: qz vnū fundaī ſup ens. vñ ſi ſint plura eē: ꝫ q aliq̄d dicit ens ſimpliciter: impoſſibile eſt q dicaī vnū: ſꝫ nō eſt incōueniēs q eſſe vniꝰ ſubſiſtētis ſit ꝑ reſpectū ad plura: ſic eē petri ē vnū: habēs tm̄ reſpectū ad diuerſa ꝑncipia ꝓſtituēta ipſuꝫ: ꝛ ſil'r ſuo modo vnū eſſe xp̃i ꝫ duos reſpect⁹. vnū ad naturā humanā: alterū ad diuīnā.

Ad pr̄imum ergo dōꝫ q forma facit eē: nō ita q illō eē ſit materie aut formе: ſꝫ ſubſiſtētis: qñ ergo ꝓpoſitū ex mā ꝛ forma eſt per ſe ſubſiſtēs: acgrit ex forma illi cōpoſito eſſe abſolutuꝫ ꝑ ſe: qñ aūt nō eſt ꝑ ſe ſubſiſtēs nō acgrit ꝑ formā eē illi ꝓpoſito: ſꝫ ſbſiſtēti cui B adiūgit: acgrit reſpect⁹ ꝫ eē ad B qđ ei addit: ſic ſi ponam⁹ hoīez naſci ſine manu. ꝛ manū ꝑ ſe ſepatiz fieri: ꝛ poſtea ei miraculoſe ꝓiūgi: cōſtat q forma man⁹ cauſabit eſſe manus per ſe ſubſiſtētis: ſed poſtq̄ cōiūgit hoī acgrit ex forma man⁹ aliq̄d eē manui: qz man⁹ nō habet eſſe ꝑꝓꝛ: ſꝫ acquirit homini reſpect⁹ ad manū ſm ſuuꝫ eſſe. Ita etiā dico q aīa ī xp̃o nō acgrit ꝓpriū eſſe hūane nature: ſꝫ filio dei acquirit reſpectū ſm ſuū eſſe ad naturā hūanam: qui tm̄ reſpectus nō eſt aliq̄d ſm rem in diuina ꝑſona. ſed aliq̄d ꝫ rōnē: vt dcm̄ eſt de vnione. ¶ Ad 2ᵐ dōm q aliō eſt de deo ꝛ de oīb⁹ alys reb⁹. qz in deo ipſa eſſentia ſubſiſtēs eſt. vñ ſibi ſm ſe debeī eſſe: imo ipſa eſt ſuū eſſe ſubſiſtens. vnde eſſentia a ꝑſona nō differt ſm rem: ꝛ ideo eſſe eſſentie eſt etiā ꝑſone: ꝛ tm̄ ꝑſona et eſſentia rōne differūt. q̄uis ergo vnū ſit eſſe: pōt tamē eſſe cōſiderari vel ꝑut eſt eſſentie: ꝛ ſic nō vniī hūanitas in eſſe diuino. vñ nō vniī patri: vel pōt cōſiderari ꝑut eſt ꝑſone: ꝛ ſic vniī in eſſe diuino. Et per hoc patet ſolutio ad tertiū. ¶ Ad q̄rtū dōm q pbs accipit ibi eſſe ꝑ eſſentia vel quidditate: quā ſignat diffinitio. ¶ Ad quintū dicendū q illa obiectio ꝓcedit de eſſe ſm q ſignat veritatē ꝓpoſitionis: ſic enim pōt dici nō tantum de bis que ſunt in re: ſed de bis que ſunt in intellectu: de quibus potest locutio fozmari.

¶ Utꝛ perſona verbi poſt icarnatiōez ſit ꝓpoſita.

Abtertiū sic ꝓceditur. videt q ꝑſona verbi poſt icarnationez nō ſit cōpoſita: oē eni cōpoſitū eſt meliꝰ cōponētibus quia bonum additū bono facit magis bonū: ſꝫ diuinitate nō pōt eſſe aliq̄d melius: ergo ex diuinitate ꝛ humanitate nō pōt fieri vna perſona cōpoſita

¶ P̄. i xp̃o nō eſt niſi ꝑſona eterna: ſꝫ nullū eternū eſt cōpoſitū: ergo ꝑſona xp̃i nullo mō eſt cōpoſita. ¶ P̄. ad ſimplicitatē dīne eſſentie ꝑtinet q nō ſit cōpoſita: nec alteri cōponibilis: ſꝫ ꝑſona diuina eſt q̄lis ſimplicitatis cuꝫ eſſentia: ergo nec in ſe pōt dici cōpoſita: nec alteri cōponibilis.

¶ P̄. ſic dicit pbs. 3. phicoruꝫ pars habet rōnez materie ꝛ ꝑfecti: ſꝫ oīs imperfectio ꝛ materialitas a deitate eſt aliena: ergo nō pōt eſſe pars alicui⁹: ſꝫ oīs ꝓpō eſt ex ꝑtib⁹: g̃ ꝑſona xp̃i nō pōt ee ꝓpoſita ex diuinitate ꝛ hūanitate.

¶ Sed ꝟra est qđ dicit Damasce. duas nãs vnitas inuicẽ in vnam compositam ypostasim filij dei. ¶ P. Leuitici. 5. sup illđ. Decimã ptem ephi. glo. idest xpi bũanitatẽ. Ephi enĩ tres modios capiẽs significat trinitatẽ: g̃ bũanitas xpi est pars alicui⁹ psone in trinitate. ¶ P. Athañ. in symbolo. Sic aia rõnalis ꝛ caro vn⁹ est hõ: ita de⁹ ꝛ hõ vn⁹ est xps: sed aia rõnalis ꝛ caro sunt ptes hois: ergo deus et homo sunt ptes xpi. ¶ P. omne totũ est compositũ ex ptibus: ſz Damasce. dicit qꝫ xps tot⁹ fuit in iferno: nõ tamen totũ: ꝛ silr vbiqꝫ est nõ totus: qz nõ est vbiqꝫ nisi ſz alterã nãz: g̃ due nãe sũt ptes psone xpi cõposite ex eis.

Respõdeo dõm qꝫ ad rõnem toti⁹ ptinẽt duo: vnũ .s. qꝫ esse totius ꝺpositi ptinet ad omnes ptes: qz ptes nõ habent ꝑpriũ esse: ſz sunt per esse toti⁹: vt dcm est. aliud est qꝫ ptes componẽtes causant esse totius. scõm aũt tertiam ꝛ primam opinionẽ neutrũ hozũ iueniť in xpo: qz opinio ꝑma dicit qꝫ hic hõ habet esse suuz ꝑpuz. vñ esse diuine psone ad ipm nõ pertinet. Similiter tertia opinio dicẽ qꝫ est esse supaddituz ad esse diuine psone accidẽtaliter. vñ aia ꝛ corꝑ⁹ nõ dicunt ptes psone: sic nec accidẽtia subiecti. vnde neutra ponit psonaz verbi cõpositaz. Sz secunda ponit vnũ eẽ in xpo. vñ esse diuine psone ptinet ad vtrãqꝫ nãm. nõ tñ illud esse causat ex cõiunctione naturarũ: sicut esse cõpositi causať ex cõiunctiõe cõponẽtiuz. vñ fm hãc opinionẽ psona xpi post icarnationez põt dici aliq̃ mõ cõposita: in q̃tũ ibi saluať aliq̃ cõditio cõpositi: nõ tñ est ibi vera rõ compositiõis: qz deficit ibi altera ꝺditio: vñ etiã nõ est in vsu modernoꝝ hãc opinionẽ tenẽtiũ qꝫ dicãt psonã cõpositã: nec dicẽdum qꝫ dicať cõposita fm expositionẽ noiꝭ q̃ſi cum alio posita: qz sic prima opinio ꝛ tertia ponerent psonã compositã: sicut ꝛ secunda.

Ad primũ ergo dõz qꝫ in psona cõposita q̃uis sint plura bona q̃ꝫ i psona simplici: qz est ibi bonũ icreatuz ꝛ bonum creatuz: tñ psona cõpositа nõ est mai⁹ bonũ q̃ꝫ simplex: qz bonũ creatũ se habet ad bonum icreatuz sic̃ punct⁹ ad lineã: cũ nulla sit ꝓportio vnius ad alteꝝ. vñ sic̃ linee additũ pũctũ nõ facit mai⁹: ita nec bonuz creatũ additũ i psona bono icreato facit meli⁹: vel ẽt qz tota rõ bõitatis omniũ bonoꝝ est in deo. vñ ꝛ ipe dicit oẽ bonũ. vñ non põt sibi fieri additio alicuius boni. qđ in ipso nõ sit. ¶ Ad secũdũ dõm qꝫ psona nõ dicit cõposita q̃ſi esse suũ sit ex multis cõstitutũ: hoc enĩ est ꝺtra rõnem eterni: ſz qz ad mlta se extẽdit q̃ assumũť in illõ eẽ. ¶ Ad tertiũ dõm qꝫ de rõne sũme simplicitatis est qꝫ nec sit cõposituz ex ptib⁹: nec cõponibilis alteri tanq̃ ps: sic aũt psona nõ est cõposita: qz neq; est ps neq; ex ptib⁹ ꝺstituta. ¶ Ad quartũ dõz qꝫ q̃uis cõpositio q̃tũ ad aligd saluer in icarnatiõe vbi: nullo tñ mõ est ibi rõ ptis. diuinitas enĩ pars esse nõ põt ꝓpter impfectionez q̃ est de rõne partis: bũana aũt nã silr nõ põt esse pars: qz cõparte nõ habet: vl etiã: qz nõ causat eẽ psone q̃ dicit cõposita. ꝛ ideo magr dicit in sequẽti dis. qꝫ inexplicabilis est illa cõpositio que nõ est ptiũ: rõ aũt dicit a magistris vnio exigitiua: qz tot cõprehẽdunt in psona quot exigũt ad op⁹ redẽptiõis: vt sit de⁹ qꝫ posset. ꝛ hõ qꝫ deberet satisfacere. ¶ Ad quintũ dõz qꝫ Damascen⁹ dicit cõpositã ypostasim inquãtum est ibi aliquid de rõne cõpositiõis: nõ qꝫ sit simpliciter cõposita quantum ad perfectam rõnem cõpositionis. ¶ Ad sextũ dicendum qꝫ allegatio illa sumitur quantum ad similitudinez numeri: nõ quantũ ad similitudinẽ totius ꝛ partis. ¶ Ad septimũ dõz qꝫ similitudo illa est quãtuz ad aligd ꝛ nõ quãtum ad oĩa: vt pz ex dictis. ¶ Ad vltimum dõm qꝫ totũ ꝑter hoc qꝫ est cõpositũ ex ptib⁹ habet aliud de rõne sui. s. qꝫ ei nihil deest eoruz que debet habere: ꝛ fm hoc sumitur a Damasce. ¶ Questio. III.

Deinde queriť de his que ptinent ad tertiã opinionẽ: ꝛ circa hoc querũť duo. ꝑmuz vtrꝫ ex aia ꝛ corꝑe xpi fuerit aligd cõpositũ. secũdo vtrꝫ aia ꝛ corꝑ⁹ fuerũt vnita diuine persone accidẽtaliter.

¶ Utrꝫ i xpo fuerit aliq̃ ꝺpo anime ꝛ corꝑoris.

Ad primuz sic ꝓcediť. videť qꝫ nõ fuerit aliq̃ cõpositio aie ꝛ corꝑoris i xpo. supza eni. dis. 2. ꝓbauit magister qꝫ noie bũane nature intelligiť aia ꝛ corꝑ⁹: nec ita accipiť in xpo sic̃ in alijs: cũ ergo in alijs boib⁹ accipiať humana natura ꝑ eo qꝫ cõpositũ est ex aia ꝛ corꝑe: videť qꝫ in xpo accipiať ꝑ ptib⁹ nõ cõpositis. ¶ P. Damas. dicit qꝫ in dño iesu nõ est cõmunẽ speciẽ accipe: ſz ex aia ꝛ corꝑe vnitis cõsurgit natura speciei: ergo videť qꝫ nõ fuerũt adinuicẽ vnita in xpo. ¶ P. post vltimã cõpositionẽ nõ potest esse alia cõpositio: ſz vltima compositio in natura est aie rõnalis ad corꝑ⁹: ergo si ista vnio esset in xpo nõ posset seq vnio ad diuinã psonã. ¶ P. aia nõ ꝺiuğit carni nisi corꝑ viuificet ipaz: ſz caro poterat viuificari ex vni e ad ipaz vitã. s. vbũ: g̃ nõ opoꝛtuit qꝫ carni vnireť. ¶ Sz ↄ. hõ vniuoce dicit de xpo ꝛ alijs boib⁹. alias nõ eẽt eiusdẽ speciei: nec ꝑ euz deberet satisfieri ꝑ peccatis: humani generis: ſz de rõne hominis fm qꝫ ꝓdicať de alijs ꝺpositio aie ꝛ corꝑis: q̃ ꝛ in xpo fuit vnio aie ꝛ carnis. ¶ P. corꝑ⁹ nõ est animatũ: nisi aia cõiũgať ei q̃ſi forma: si ergo aia nõ fuisset vnita copozi xpi q̃ſi forma: fuisset corꝑ⁹ illud ianimatũ: ꝛ ita nõ fuisset assumptibile.

Respondeo dõm qꝫ vnio aie ad carnez cõstituit rõnem hois ꝛ oiuz partiũ eius. vñ remota aia nõ dicit hõ: nec oculus nec caro nec equinoce sic̃ hõ pict⁹: ꝛ ideo si tollať vnio aie xpi ad carnẽ ei⁹: sequiť qꝫ nõ sit hõ ꝟus: nec caro ei⁹ vera: qđ est cõtra articulũ fidei: ꝛ ideo hec opinio tertia nõ solũ est falsa: sed hereticа: ꝛ in cõcilio a papa Alexãdro ꝺdẽnata: tamẽ ista opinio videť ex eodẽ fõte ꝓcessisse cuz ꝑ⁹. s. ex B qꝫ credebãt oẽ ꝺpositũ ex aia ꝛ corꝑe habere rõnẽ hois: ꝛ iõ qz ꝑ⁹ opio posuit aiaz ꝛ corꝑ⁹ vnita adiuicẽ eẽ assũpta: coacta fuit ponere hoiem eẽ assũptũ ꝛ xp̃z eẽ duo: b⁹ aũt opinio: vt B negaret posuit aiaz ꝛ cõp⁹ eẽ assũpta ñ vnita. z⁹ vo vtrũqꝫ euitat: vt dcz ẽ.

Ad primuz g̃ dõz qꝫ nõ fuit ītẽtio magistri dicere qꝫ ꝑ bũanã nãz in xpo significeť corꝑ⁹ ꝛ aia ñ vnita: nõ. n. quãtũ ad B assignat differẽtiã: ſz quãtũ ad B qꝫ bũana nã in alijs ↄsurgit ex oib⁹ q̃ sbstãtialr i ipsis sũt. in xpo aũt nõ: ſz solũ ex corꝑe ꝛ aia. ¶ Ad secũdũ dõz qꝫ Damas. logr quãtũ ad vnionẽ diuinitat] ad bũanã nãz ex q̃ nõ ↄsurgit 3ª nã speciei: nõ quãtũ ad vnionem aie ad corꝑ⁹. ¶ Ad 3ᵐ dõz qꝫ cõpositio aie rõnal⁹ ad carnẽ ẽ vltia i opib⁹ nãe: ſz cõpositio bũanitat] ad psonã vbi nõ fit opatiõe nãe: ſz vtute dĩna. ¶ Ad 4ᵐ dõz qꝫ vbũ viuificat carnẽ xpi actie ꝛ nõ formalr: ꝛ iõ regriť aia q̃ formalr viuificet.

¶ Utrꝫ bũana natura vbo accñtalr vniať.

Ad secundũ sic ꝓcediť. videť qꝫ bũana natura accñtalr vbo vniať. ꝓbilip. 2°. Dabitu iuẽt⁹ vt hõ: g̃ cũ habit⁹ fit gen⁹ accñtis: videť qꝫ de⁹ fuerit hõ accñtalr. ¶ P. oẽ qđ aduẽit post eẽ ↄpletũ ẽ accñs. ſz bũana nã aduenit filio dei post eẽ ↄpletuz ipsi⁹: g̃ aduenit ei accñtalr. ¶ P. fm philosophũ: in ſbiecto dicit eẽ qđ est in aliq̃ nõ sic̃ ps: ſz bũanitas in xpo nõ est sic̃ ps: vt dcm est: ergo est in eo sic̃ in subiecto: ſz in ſbiecto eẽ ẽ ꝑpriũ accñtis: ergo vniť vbo accñtalr. ¶ P. accidens est qđ adest ꝛ abest ꝑter subiecti corꝛuptionẽ: ſz bũana natura hoc mõ se habet ad psonã filij dei: ergo vnitur ei accidentaliter.

¶ Sed cõtra est decretalis alexandri pape: cũ inquit xpo

sit perfectus deus: ꝛ pfect⁹ hõ: q̃ temeritate audẽt qdã dicere qꝫ xps fm qꝫ hõ nõ ẽ aligd: ſz ꝓdicatũ accidẽtale nõ ꝓdicat aligd: ſz aliq̃lr se hñs: g̃ hõ nõ est ꝓdicatũ accñtale. ¶ P. Aristotiles in ꝓmo phisico ꝛ dic: qđ vere ẽ idest substãtia: fit accidẽs nulli: ſz bũanitas ẽ suba: g̃ nõ põt dici accidẽs alicui. ¶ P. si ẽ accidẽs oz qꝫ alicui accidat: nõ boi: qz ꝑ se ꝛuenit ei bumanitas: ergo accidit filio dei: qđ ẽ contra Boe. g dicit qꝫ in deo nõ ẽ aliqđ accidens.

Respõdeo dõz qꝫ q̃uis B qđ ẽ accidẽs i se possit eẽ aliquo mõ suba alicui vt color albedini: tñ qđ ẽ in se suba nõ põt eẽ accidẽs alic⁹: q̃uis ↄiũctio vni⁹ sube ad alterã possit eẽ accñs: vt si vna suba alteri accidẽtaliter aduenire dicať sicut vestis boi: ſz boc nõ põt eẽ nisi dupliciter: vel qꝫ ↄiũgať ei fm ↄtactũ sicut vestis boi: vel sicut doliũ vino: aut sicut mobile motozi: sicut ãgelus ↄiũgiť corꝑozi qđ assumit: ꝛ cũ ↄtact⁹ nõ sit nisi corꝑoꝝ opz dicere qꝫ bũana nã non põt aduenire diuine psone: nisi sicut mobile motozi: vt dicať xps boc mõ assũpsisse nãz bũanã: sicut ãgelus assumit corꝑ⁹ vt oculis mortaliũ videať sicut dr in hra: ꝛ sicut spũsanct⁹ visus est in colũba: hec aũt assũptio nõ vere facit ꝓdicari assũptũ de assumẽte: nec ꝓpetates assũpti vere trãsfert in assumẽtẽ. nõ. n. angelus assumens corꝑ⁹ ad hois sĩlitudinẽ vere ẽ hõ: nec vere bz aliq̃s ꝓpietates hois: neq; spũsanct⁹ põt dici minoz seipso pp spẽm colũbe in qua apparuit: vt dicit Aug⁹. vnde pz qꝫ hec opinio nõ põt dicere qꝫ filij⁹ dei vere sit hõ vel vere sit passus: ꝛ iõ cũ neget veritatẽ articuloꝝ ꝺdenata ẽ: q̃ſi bereticа: tñ ẽt quãtũ ad hãc positionẽ ꝓcedit ab eodẽ fonte cum ꝑma. s. ex boc qꝫ humana nã nõ assumereť ad eẽ diuie psone. vñ si ꝑma opinio ponebat qꝫ assũptũ habebat eẽ ꝑ se in q̃ subsistebat. hec aũt tertia opinio ponit qꝫ nõ subsistit assũptũ neq; psona in eo: sed est eẽ accidẽtale superadditũ.

Ad primũ ergo dõz qꝫ humana nã in xpo habz aliquã sĩlitudinẽ cũ accidẽte ꝛ ꝑcipue cuz habitu quãtũ ad tria. ¶ Primo quia aduenit persone diuine post esse cõpletum: sicut habitus: ꝛ oĩa alia accidẽtia. Secũdo qz est in se subsãtia: ꝛ aduenit alteri sicut vestis homini. Tertio quia meliozať ex vnione ad verbũ: ꝛ non mutat verbũ: sicut vestis formať fm formã vestiẽtis ꝛ nõ mutat vestiẽtẽ. vnde antiqui dixerũt qꝫ vergit in accidẽs. ꝛ quidã ꝑpter hoc addiderũt qꝫ degenerat in accidẽs: qđ tñ nõ ita ꝓpie dr: qz nã humana in xpo nõ degenerat: immo magis nobilitatur. ¶ Ad scõm dõm qꝫ quãuis aduenìat post esse cõpletuz: nõ tamẽ est accidẽtaliter aduenies quia trahitur ad vnionẽ in illo esse sicut corꝑus aduenìet anime in resurrectione. ¶ Ad tertiũ dõm qꝫ quãuis non ꝓpie possit dici pars: tamẽ aliquid habet de ratione partis: qđ nõ habet accidens: vt patet ex dictis. ¶ Ad q̃rtum dõm sicut ad secundũ. ¶ Expositio textus.

Queritur an bis locutiõib⁹.) Dic ponit tres qõnes. ꝓma est vtrũ hõ aligd predicet de xpo: ꝛ fm primaz ꝛ secũdaz opinionem ꝓdicat aliquid: qz de eo ꝓdicať in quid: qz ẽ vnio substãtialis. scoz vo tertiã opinionẽ nõ predicat aliquid: ſz aliquo modo se habẽs. Secũdam qõnem ponit ibi. (Et an ita cõueniat.) vtrũ homo factus est deus: sicut deus factus est homo: qđ prima opinio ↄcedit. secũda ꝛ tertia nõ: ꝓpie loquẽdo: vt in sequẽti dis. patebit. Tertia questio est si per huiusmodi locutiões nõ dicitur de⁹ factus aligd: quis erit i bis itellect⁹. ꝛ hãc ponit ibi. (Et si ex bis locutionib⁹.) (Alij enim dicunt:) Dic ponit positiões prime opinionis nõ omnes: sed que sufficiũt ad intellectuz eius: ꝛ prima positio est radix opinionis. scz qꝫ anima ꝛ corꝑus assumũtur vnita: quod est cõtra tertiaz nõ solũ ad cõstituendum humanitatẽ: sed etiaz hominem qđ est contra secũdam: ꝛ hoc est qꝫ dicit: hominẽ quẽdam: ꝛ qꝫ ista vnio anime ad carnẽ ex qua cõstituitur homo precedit vnionẽ ad verbũ fm intellectum: ꝛ hoc est qꝫ dicit. ꝛ ille homo cepit ↄ. nõ autez tempoze: ꝛ hoc est qꝫ dicit. In ipsa verbi incarnatiõe. secũdã positionez ponit ibi. (Lõcedunt etiaz.) ꝛ hoc est qꝫ homo est assumptus ꝛ qꝫ assumẽs est assumptũ: qđ notatur in hoc qꝫ dicit. Tamẽ esse verbũ: ꝛ qꝫ per assumptionẽ deus factꝰ est homo: vnde dicit. (Et ea ratiõe.) tertia est qꝫ homo factꝰ est deus ꝛ ecõuerso ibi. (Unde vere dicit:) quarta est qꝫ homo dicit cõpositũ ex duabus substãtys. ibi (Lũq; dicãt.) (Sz ne de suo.) Dic iducunt auctozitates ad ꝓbãdũ ꝓmã opinionẽ. Et sciẽdũ qꝫ quattuoz ꝓbãt ꝓdictas auctozitates. primũ est qꝫ ebzistus est duo qđ ꝑbant per ꝓmã auctozitatẽ que incipit ibi. (Cũ legitur ex illo verbo.) (Utrũq; simul vnã personã.) Itez per secũdã que incipit ibi. (Jesus xps) ex illo verbo. (Utraq; substãtia: scz diuina ꝛ humana.) ex illo. (Aliud ꝑpter verbũ.) Itez per q̃rtaz que incipit ibi. (Agnoscam⁹ geminã substãtiã.) ex illo verbo. (Utrũ aut simul.) qꝫ autez dicit. (Utraq; xps.) intelligendũ est nõ ꝓprie dici: sed materialiter sicut paries: ꝛ tectũ dicitur dom⁹: qꝫ vero dicit. Aliud ꝛ aliud: itelligẽdũ est alterius ꝛ alterius nature scõm qđ ꝑbatuz est qꝫ homo factus est de⁹: ꝛ boc ꝓbant per tertiã auctozitatẽ que icipit ibi. (Quid natura humana.) ex illo verbo. (Quib⁹ meretur iste homo.) Itẽ ex gnata que incipit ibi. (Ille homo aũt a verbo.) ex illo verbo. (Ex q̃ ille hõ esse cepit.) Itẽ ex sexta q̃ icipit ibi. (Nõ gcũ qz.) ex illo verbo. (Nõ ille ab initio) Itẽ ex septia q̃ icipit ibi. (Gratia dei:) ex illo verbo. (Una cũ illa persona filij⁹ dei fieret:) qđ qualiter itelligẽdũ sit in sequẽti dis. dicetur Tertium est qꝫ homo sit assumpt⁹: ꝛ boc ꝑbant per auctoritatẽ quintã que incipit ibi. (Ille homo:) que expresse B dicit: ꝛ boc in precedenti dis. solutũ est: qz homo dicit assũptus. idest natura hominis. Quartuz qđ ꝓbant est qꝫ homo constat ex duabus substãtys per octauam auctozitatẽ que icipit ibi. (Xp̃z nõ ambigimus.) que expresse B dicit: sed Dyr. loquit quãtũ ad formã significatuz nõ quantum ad suppositum. (Sunt autez alij.) In hoc capitulo ponit positiones secunde opinionis: ponit ergo duas positiones eius in gb⁹ tota cõsistit. prima est qꝫ assumptũ est compositum ex anima ꝛ corꝑore per modũ nature humane: qđ pz ex hoc qꝫ humanã naturã: ex qua ꝛ diuina dicit xp̃m ↄstare: statiz exponit per animã ꝛ corꝑus ex quib⁹ nõ ↄstat natura humana: nisi fm qꝫ sunt ↄiuncta adinuicem: ꝛ qꝫ boc cõpositũ sit homo habet ex vnione ad diuinã personã. vnde dicit qꝫ homo ille nõ tñ cõstat ex anima ꝛ corꝑore: sed ex bis ꝛ diuinitate: qꝫ aũt dicit. (In pte cõsentiũt:) itẽdit quãtũ ad hoc qꝫ vtraq; ponit qꝫ homo predicat de christo quid: ꝛ qꝫ anima ꝛ corꝑ⁹ sĩnt vnita adinuicem. secũda positio est qꝫ persona verbi ante incarnationẽ fuit simplex: ſz post est compositа: ꝛ post hoc remouet duo incõuenientia que videnť sequi. primũ est qꝫ persona verbi sit alia q̃ꝫ primo: qđ remouet ibi. (Nõ ẽ ideo alia per.) scõm qꝫ persona sit facta qđ remouet ibi. (nõ tñ psona illa.) (De B aug. in libzo sentẽtiaꝝ. ꝑperi.) Dic ponit auctozitates ꝓbantes secũdã opinionẽ ꝛ ꝑbant duo. s. qꝫ est vna hypostasis ꝛ qꝫ persona post incarnationem est cõpositа: qđ satis patet in littera. Sunt etiam alij. hic ponit positiones tertie opinionis: ꝛ ponit quattuoz in quibus tota consistit. prima est qꝫ ex anima ꝛ corꝑore nõ fit aliquid vnuz: ꝛ hoc ponit statiz in principio. secũda qꝫ hec duo aduenìunt diuine persone accidẽtaliter sicut idumẽtũ. ꝛ hoc ibi. (Sed sic̃ illa duo.) ꝛ deinde remouet duo incõueniẽtia. vnum quod sequitur ex prima positione: scz qꝫ deus non sit verus homo ꝛ hoc ibi. (Qz iõ deus.) sed cõstat qꝫ nõ potest euitare: qz remo-

Universidad de Deusto

ta vnione aie ad corp⁹ nō inuenīt veritas carnis: r ꝓterea adhuc si sit vera caro r vera aia nō erit verus bō nisi sint vnita. scōm ē qō seqūt ex scōa positiōe. s. q⁹ si aia r corp⁹ aduenerint accidēt̄aliter nō ptineāt ad singularitatē diuine psone qō remouet ibi. (Que duo ēt.) ꝑz ēt q⁹ nō pōt ℔ incōueniēs euitare: q⁹ nō sequīt. si nō addit ad numerū psonaꝝ: g̃ ptinet ad singularitatē diuine psone: sicut etiā colūba: in q̄ ispūssāct⁹ nō auget numeꝝ psonaꝝ: nō tñ ptinet ad singularitatē psone spūssancti. Tertia positio ē q⁹ persona vbi ē simpler ex post icarnatione sicut aī in quo ꝟuenit cum ꝓma. r ℔ ibi. (Et q⁹ ipa psona vbi.) quarta q⁹ bō de deo nō ꝑdicat qd: ℔ habitū. r ℔ ibi. (Qui ꝑm habitū:) r hoc ꝓbat ad icōueniēs ducēdo ibi. (Nā si eēntialr.) qō tñ ꝑz nō eē incōueniens. (Ne aūt illi de suo.) Hic ponit auctes ꝓbātes hāc tertiā opinionē. ꝑmū qō ꝓbāt est q⁹ psona ista non fuit mutata p icarnationē: r q⁹ būana nā nō auget nūeꝝ psonaꝝ. r ℔ p ꝑmā auctes: sed ℔ nō est ℨ scōaꝝ opinionē: que q̄uis ponat psonā ꝟpositā: nō tñ mutatā: nec sufficit ad ꝓbādū q⁹ aia r corp⁹ nō ptineāt ad singularitatē diuine psone: q⁹ nō est auct⁹ numerus psonaꝝ ꝑm qō ꝓbatuꝝ ē q⁹ bō dr̄ de deo ꝑm habitū: r ℔ p scōam auctē ibi. (Multis modis.) que exꝑsse dicere ℔ vr̄. Itē p tertiā q̄ icipit ibi. (Si q̄rit ipsa icarnatio rc.) ex illo ꝟbo. (Indutū.) Itē exꝑ sexta r septima q̄ deū dicūt suscepisse hoiez aut būanā nām vt visibilis eēt: ſz nō opz q⁹ oē qō susciꝑt sit accidēs. Itez ex vltima q̄ icipit ibi. (Quō filī⁹.) ex illo ꝟbo. (Nō fuit dabit⁹ ille tñ bois.) i. puri bois: ſz vt bois: q⁹ purus bō videbat̄ ꝓp habitū: ſz oīa hec p filiatiudinē dicunt̄ r nō p ꝓpetatē sicut ex ꝑdcis ꝑz. Tertiū ē q⁹ xp̄s dicat̄ bō: q⁹ habuit corpus r aiaꝫ sibi vnita ex q̄rta auctē q̄ icipit ibi. (Dei filī⁹.) ex illo ꝟbo. (In eo pleni⁹:) ſz hec auctas nō negat vnionē aie r corp̄is: imo magis ponit p ℔ q⁹ dicit verā nāz: nō. n. ē nā humana nisi ex ꝟpositione aie r corp̄is.

¶ Positis sentētijs ꝓbatisq̄ testimonijs intelligētias ꝓpositaꝝ locutionū exeḡt̄ ꝟz singulas sētias: r pri⁹ ꝑm primam. Distin. VII.

Secundū ꝟo primā dī de⁹ fact⁹ bō: r bō fact⁹ de⁹. Quia de⁹ cepit eē q̄dā suba rōnalis: q̄ ante nō fuerat: r illa suba cepit eē de⁹: r hec gr̄a nō nā vel meritis habuit. Vñ recte dr̄ xp̄s ingtū bō ꝑdestinat⁹ eē filī⁹ dī. huic aūt sniē opponit̄ si illa suba cepit eē de⁹ r de⁹ illa. Quedā igit̄ suba est de⁹: que nō semp fuit de⁹: r quedā suba est de⁹ que nō est diuina suba: r de⁹ est aliquid qō nō semp fuit: qō r illi ꝓcedūt origenis testimonio innitētes q̄ ait: Fact⁹ est sine dubio id qō pri⁹ nō erat: ſz addidit ꝑm carnē: ꝑm deuz ꝟo erat pri⁹: r nō erat qñ nō erat. Alijs quoq; pluribus modis illi sniē potest opponi quibus supsedemus exercitationis studium lectori relinquentes: r ad alia ꝓperantes.

¶ Hic explanat secundam sententiaꝫ: r eorundem locutionuꝫ sensus.

In secūda ꝟo sniа but⁹ distictiōis talis videt̄ rō: vt cū dī: de⁹ fact⁹ est bō: itelligat̄ cepisse esse subsistēs ex duab⁹ naturis vel trib⁹ substātijs: r ecōuerso homo factus ē deus: q⁹ subsistēs in duab⁹ naturis cepit eē de⁹: vl̄ pot⁹ bō fact⁹ est de⁹ r ℔ ecōuerso dicitur: q⁹ deus assumpsit hominē: r homo assumpt⁹ est a deo. Unde Aug. dicit in libro de trinitate. Talis fuit illa susceptio q̄ hominē faceret deū: r deū hominē. Variatur aūt itelligētia: cū dicit. deus est homo: r bō est de⁹. Dicit enim de⁹ esse persona subsistēs in duabus: r ex duab⁹ naturis r persona subsistēs in duab⁹: ex duab⁹ naturis dicit̄ esse deus. idest verbū vl̄ natura diuina. Potest enim ꝑdicari persona simplex vt natura de persona composita. Non est autem: vt ait Joannes Damascenus: idez dicere naturam vel personam.

¶ Qr est idē dicere nām vel personam.

Sti dicūt xp̄m predestinatum esse: scz personam illaz inquātū est homo. i. inquātū est subsistēs ex duab⁹ substātijs: scilicet anima r carne: nā quātū ad nāz diuinitatis nō ē ipse predestinat⁹: nō ergo iquātū in ea vel ea subsistit predestinat⁹ est: ſz inquātū subsistit in alijs duab⁹ substātijs. idest in aia r carne: hoc est inquātū est homo.

¶ Qualiter exponunt̄ auctoritates prime: que huic videnť obuiare sententie.

Determinat ēt auctes q̄ prime ꝟuenīt sniē: r huic videť cōtradicere: vt cū legit̄ bō ille assūpt⁹ a xp̄o in singularitate psone vl̄ fact⁹ vna psona cuz ꝟbo de nā būana itelligat̄: q̄ verbo vnita est in singularitate persone. idest ita q⁹ eadem persona que prius erat: r simplex erat sine incremento numeri: r immutata permānsit: licet composita. Compositionis vero huius aliam dicunt esse rationem q̄z sit in alijs hominibus: quia huius ex tribus: aliozuz ex duabus substantijs est compositio. Negant quoq; humanaz naturaz esse personam vel dei filium: r sicut vnum eūdemq; dicunt esse hominem r deū r filiuz hominis r filium dei: ita vnum r idez: nō aliud r aliud: sicut nec alium r aliuz.

¶ Que dā ponit q̄ premissis videnť aduersari.

Ed bis videntur aduersari que subdi tis continentur capitulis. Ait enim Aug. super Jo. aliud est verbum dei: aliud homo: sed verbum caro factuz est. idest homo. Non itaq; alia verbi: alia est hominis persona: quoniā vtrūq; est xp̄s r vna persona. Idem ad Felicianum. Aliud dei filius est: aliud hominis filius: sed nō alius. Item dei filius: aliud de patre: aliud de matre. Idem in li. primo de trinitate. Cum filius sit r deus r homo: alia substātia deus: alia homo.

¶ Qualiter bis respondeant.

Hec aūt in hīc modū ꝺterminat: q⁹ cū dr̄: aliud ꝟbuz dei: aliud bō: siue alia substātia de⁹: alia bō: alteri⁹ nāe significat xp̄s eē ingtū ē bō: r alteri⁹ iquātuz de⁹: r aliud nā q̄ est bō: r aliud nā qua ē ds. Ut. n. ait Jo. Dama. Incōuerse r inalterabil⁹r vnite sunt adiuicē nāe: neq; dina distāte a prōpria simplicitate: neq; būana: aut ꝟuersa in deitatis nāz: aut in nō existētiā diuisa: neq; ex duabus vna facta cōposita nā. Cōposita. n. nā neutri earū: ex qbus cōponit̄ naturis homousia. i. cōsubstātialis eē pōt: ex alteris pficiēs altez: vt corp⁹ ex q̄tuor elemētis cōpositū: nec ignis nomiat̄: nec terra: nec aer: nec aq̄: nec horū alicui homousion dr̄. Si igit̄ ꝑm hereticos xp̄us vni⁹ cōposite nāe post vnionez extitit ex simplici nā cōuersus ē in cōpositā: r neq; ꝑ simplicis nāe existēti: neq; matri ē homousios: neq; de⁹: neq; hō denominabit̄: sed xp̄s solū: r erit hoc nomen. s. xp̄s nō persone ipsius nomen: sed vnius ꝑm ipsos cōposite nature. Nos aūt xp̄m nō vnius cōposite nature dogmatizam⁹: r hoc nomē. s. xp̄s nomen persone dicimus: nō monotropos. i. vno modo dictū: sed duarū naturarū esse significatiuū. s. deitatis r humanitatis: ex deitate aūt r humanitate deū perfectū r hominē perfectum enndē r esse r dici ex duabus: r in duab⁹ naturis cōfitemur. Si ergo dicit̄ aliud esse filī⁹ dei: aliud filius homis: q⁹ alterius est substātie vel nature inquātū est filius dei: alterius inquātuz est filius homis: nō q⁹ ipse filius dei r bois sit illa duo: diuersa. idest due diuerse nature.

¶ Auctoritate confirmat determinationem.

Aperte. n. Hylarius in. ix. lib. de trini. ait. Cuz nō aliud sit filius homis: neq; aliud filī⁹ dei: verbū. n. caro fcm̄ est: r cū ille q⁹ filī⁹ dei est ipse r bois sit filī⁹: reqro quis in ℔ filio bois sit glorificat⁹? Enidēter dic̄ nō aliud eē filiū dei: r aliō filiū bois. Ex quo ꝑmissa roborat̄ r approbat̄ determiatio.

¶ Alia ēt ꝟba auctoritatū ānotat vt determiet.

Quod ēt dcm̄ ē vtrūq; est xp̄us r vna psona: mouere pōt lectorē: sicut r illud qō Aug. dic̄ i lib. ꝑmo de tri. Qr forma dei formā serui accepit: vtrūq; de⁹ vtrūq; hō: ſz vtrūq; de⁹ pp accipiētē deū: r vtrūq; hō pp acceptū hoiem. Et illud qō ait idē in libro de bono pseuerātie. Qui fidelis est in eo verā humanā nām credit suscipiente deo ꝟbo ita sublimataz: vt q̄ suscepit: r qō suscepit vna esset in trinitate psona: assumptiōe illa ieffabiliter faciēte psone vni⁹ i deo: r hoie vnitatē. Si aūt q̄ suscepit r qō suscepit vna ē psona. ergo nā būana cū verbo vna est psona. Sed hec oia ex tali sensu dicta fore tradūt: vt vtrūq; dicatur esse xp̄s r vna psona: qz in vtroq; vnus xp̄s vna psona subsistit. Ita ēt susceptū cū suscipiēte vna persona dr̄: q⁹ susceptū suscipiēti est sociatū i vnitate psone. idest ita q⁹ vnitas persone permānsit: nō ita vt caro r aia sint deus: qui vt ait Jeronymus: verbū est de⁹ nō caro assūpta. r Ambrosius in lib. iij. de spū sancto ait. Aliud est qō assumpsit: r aliud qō assumptū est.

¶ Hic quandam ponit auctoritatē que multuz videtur huic sententie obuiare.

Est aūt r aliud qō huic snie plurimū videť obuiare. Ait. n. Aug. in li. ꝓtra maximū. Xp̄s vna psona est gemine substātie: q⁹ r de⁹ r hō est: nec tñ hō vel de⁹ ps hui⁹ psone dici pōt. Alioqn filī⁹ dei de⁹ antecz̄ suscipet formā serui nō erat tot⁹: r creuit cū hō diuinitati ei⁹ accessit. Ecce deū dic̄ nō esse ptē illi⁹ psone. vñ videť illa psona nō cōstare ex deo r hoie. Ad qō ēt illi dicūt illā psonā nō ita cōstare ex deo r hoie quasi totū ex partibus. Ita. n. ptes alicui⁹ tot⁹ cōueniunt: vt ex illis qō nō erat ꝓstituat̄: nō aūt sic dina r humana natura in xp̄o vniunt̄. Inexplicabilis. n. est istius vniōis q̄ nō est partiū rō. Quidā tñ noie dei ibi psonā significari putāt: q⁹ de tribus agebant psonis: quaz nulla trinitatis eē parte dicebāt: sicut ps isti⁹ psone nō est de⁹. Qō si de psona itelligit̄: manifestū ē: q⁹ psona nō ē pars psone. Posita ē diligēter snia secūda: r eius explanatio: cui in nullo vel in modico obuiāt auctoritates in tertia snia iducte: q̄ iā cōsiderāda est.

¶ In tertia snia q̄ sit ꝑmissaꝝ ꝓpōnū itelligētia.

In hac igit̄ snia sic dr̄ deus factus bō: q⁹ hoiem accepit: r sic dicitur eē bō: q⁹ hoiem hz: vel q⁹ est habēs hoiez: r bō factus est de⁹: q⁹ assumptus est a deo: r homo esse de⁹: q⁹ habens hoiez ē de⁹. Cū ergo dr̄ deus homo est: vel habitus ꝑdicatur vel psona: sed humanata: r q⁹ psona būana ta ꝑdicetur Cassiodorus ostēdere videť dicēs: Fact⁹ ē: vt ita dixerim: būanatus de⁹: q etiā in assumptiōe carnis deus esse nō destitit. Qō tñ varie accipi pōt: vt dicat̄ de⁹ fact⁹ būanat⁹: vel xp̄s factus est de⁹ būanat⁹: vtrūq; n. sane dici pōt. Cū ergo dr̄ factus ē de⁹ homo: multiplex ꝑm istos fit itelligētia: vt būanā nām accepisse vel būanū verbū esse incepisse intelligat̄: nec tñ

si incepit eē humanatū verbū: ideo sequit̄ q̄ ice perit esse ꝺ̄bū: nec si ꝺs fact⁹ ē hūanatū ꝺ̄bū: sequit̄ q̄ fact⁹ sit verbū: sicut de aliquo dr̄: bodie iste cepit esse bon⁹ hō: vel fcūs est bon⁹ hō: nec tamē bodie cepit esse hō vel factus est homo.

¶Quo sensu ꝑm istos dicat̄ xp̄us ꝓdestinatus.

Secundū istos dr̄ xp̄s ꝑm q̄ hō ꝓdestinatus esse fili⁹ dei: qz est ꝓdestinatū a deo aboterno: ⁊ in tpe collatū est per gr̄am: vt ipse ens hō sit fili⁹ dei. Hoc eni nō semp habuit: sed in tpe per gr̄az accepit: qđ vr̄ Aug. notasse i libro ad p̄spez. ⁊ Hyl. dicēs. Predestiatus est iesus: vt q futur⁹ erat ex carnē fili⁹ Dauid esset in virtute fili⁹ dei. Hoc ét cū dr̄ xp̄s minor patre: ꝑm q̄ homo: ex habitū hoc intelligūt dictū. idest inquātū hz hoiez sibi vnitū. Añ Aug. in lib. i. de tri. Deus filius deo p̄ri nā est equalis: habitu minor. In forma cui serui minor est patre. In forma dei equalis est patri. Et qz ꝑm habitū accipiēda est icarnatiōis ratio: ideo deū humanatū: nō hoiem deificatū dici tradunt. vnde Jo. Dama. nō hoiem deificatum dicimus: sed deum hominē factum.

¶Hō non debet dici homo dominicus.

Et licet dicat̄ hō deus: nō tñ cōgrue dicit̄ hō dñicus. vñ Aug. i li. retractationuz. Hō ideo vtrū recte dicat̄ hō dñicus q est mediator dei ⁊ hoium xp̄us iesus: cū sit vtiq; dñs. Et hoc qdez vt dicerem apud quosdā legi tractatores catholicos. Sed vbicunq; ꝺ dixi dixisse me nollē. Postea quippe vidi nō esse dicēdū: q̄uis nōnulla possit rōne defendi ꝑm istos: ⁊ dicit̄ p̄sona filij in duabus ⁊ ex duabus existere naturis ꝑm adherentiā ⁊ inherentiā: altera eni adheret ei: altera inest.

¶Hō ꝓdcā nō sufficiūt ad cogscēdā hāc qōnē.

Aris diligēter iuxta diuersoz sentērias supzapositaz absq; assertiōe ⁊ p̄iudicio tractanti qōnē. Verūtñ nolo in re tanta tāq; ad dignoscēdum difficili putare lectorem istam sibi nostrā debere sufficere disputationē: sed legat ⁊ alia forte melius cōsiderata atq; tractata: ⁊ ea que hic mouere possūt vigilantioꝛi atq; itelligentioꝛi si pōt mēte discutiat: hoc firmiter tenens: q̄ deus hoiez assumpsit: homo in deū trāsiuit: nō nature versibilitate: sz dei dignatiōe: vt nec ꝺs mutaret in hūanā substantiā assumēdo hoiez: nec hō in diuinā glorificatus in deū: qz mutatio vel versibilitas nature diminutionez ⁊ abolitiōez substātie facit.

¶Postq̄ distinxit Magr̄ tres opiones ꝑ modū vnionis. Dic ꝑm eas ondit q̄liter locutiōes gb⁹ vnio significat̄ sūt itelligēde. Et diuidit i duas ptes. In p̄ma exponit eas ꝑz singulas opiones. In scōa relingt̄ auditoꝛi iudicium de dictis opionib⁹. ibi (Satis diligēter.) Prima diuidit i tres ptes. In p̄ma exponit dictas locutiones ꝑm p̄mā opionē. In scōa ꝑm scōaz. ibi. (In scōa vero sntia.) In tertia ꝑz tertiaz. ibi. (In hac igit̄ sntia.) Circa p̄m duo facit. Primo exponit ꝓpones dictas ꝑm p̄mā opionē. Scōo obycit cōtra ibi. (Hnic aūt sentētie) Exponit aūt illas ꝓpones in p̄ma pte: in gb⁹ fit mutua p̄dicatio dei ⁊ hois mediāte hoc ptīcipio factus: q̄s p̄mo exponit: ⁊ illas in gb⁹ fit p̄dicatio mediāte hoc ptīcipio ꝓdestinat⁹: q̄s scōo exponit. ibi (Et hoc grā nō nā) Obiectionis aūt solonē ponit. ibi (Qō ⁊ illi cōcedūt) (In scōa vero sntia) Dic exponit eas q̄ sunt ꝑm secundā opionē. Et p̄mo exponit ꝓpones. Scōo soluit que vident̄ esse ꝺ̄ hāc opionē. ibi (Determinat eni.) Circa p̄m tria facit. Primo exponit illas i gb⁹ fit p̄dicatio mediāte hoc participio factus. Scōo illas in gbus fit mediāte hoc verbo est. ibi. (Uariat̄ aut itelligētia.) Tertio illas i gb⁹ fit p̄dicatio mediāte hoc ptīcipio ꝓdestinat⁹. ibi. (Illi dicūt xp̄m) (Determinant. n. auctoritates.) Dic soluit tria q̄ vident̄ esse ꝺ̄ hanc scōam opionez. Et tria facit circa ℣. Primo soluit auctoritates q̄ vident̄ ꝓbare q̄ hō sit assūptus. Scōo illas q̄ vident̄ ꝓbare q̄ xp̄s sit duo. ibi. (Sed bis vident̄ aduersari.) Tertio illas q̄ ꝓbāt q̄ ꝑsona non sit cōpōsita. ibi. (Est āt ⁊ aliud.) Scōa ꝑs diuidit in duas ptes. In p̄ma soluit auctoritates q̄ dicūt xp̄m esse aliud: ⁊ aliud: ex q̄ sequit̄ ipz esse duo. In scōa soluit illas q̄ dicūt xp̄m eē duo vel vtrūq; duoꝛ esse xp̄m. ibi. (Qz et dcm̄ est vtrūq; xp̄s) Circa p̄m tria fac. p obycit. 2°. soluit. ibi. (Hec aūt in hūc modū.) 3° solonē ꝺfirmat. ibi. (Apteq; Hyll.) Et silr diuidit̄ pars scōa. Qz p̄mo obycit. Scōo soluit. ibi (Sed hec oia ex tali sensu.) Tertio solonē cōfirmat. ibi. (Quia vt ait.) (Est aūt ⁊ aliud.) Dic obycit ꝺ positionez persone. Et p obycit. Scōo soluit. ibi. (Ad q̄ ēt illi.) (In hac igit̄ sntia.) Dic exponit dictas ꝓpōnes ꝑm tertiaz opinionē. Et diuidit̄ in duas ptes. In p̄ma exponit ꝓpones. in scōa infert corelariū ex dictis. ibi. (Et qz ꝑm habituz.) Circa p̄m tria facit. ꝑ exponit q̄liter dicat̄ deus factus hō. Scōo quō dicat̄ xp̄s ꝓdestiat⁹. ibi (Scōz istos xp̄s.) Tertio quō dicat̄ minor seipso. ibi (Di ēt cū dr̄.) (Et qz ꝑz habituz.) Dic cōcludit ex dictis q̄ hō pōt denoiatiue p̄dicari de deo. vt dicat̄ de⁹ humanatus: nō aūt deus de hoie. Et circa hoc duo facit. Primo ostēdit q̄ nō pōt dici hō deificatus. Scōo q̄ nō pōt dici hō dñic⁹. ibi (Licet dicat̄ hō) Dic est q̄stio de locutionib⁹ exp̄imētib⁹ vnionē. Et p̄mo querit̄ de locutiōib⁹ exp̄imētib⁹ vnionē per hoc verbū ē simplr. Scōo de his que exp̄imūt vnionē cuz hoc participio factus. Tertio de illis q̄ exp̄imūt vnionē cū hoc participio ꝓdestinatus. Questio. I.

Circa primū querūtur duo. p̄mo de hac. deus est homo. ⁊ econuerso. Scōo de hac christus est homo dominicus.

¶Utrum hec sit vera. deus est homo.

A ꝑmuz sic ꝓcedit̄. videt̄ q̄ hec sit falsa. de⁹ est hō. magis eni cōueniunt que vniunt̄ in ꝑsonā ⁊ nām vnā q̄s ea q̄ vniunt̄ in ꝑsonā ⁊ nō in nām vnā: sed aia ⁊ corp⁹ vniunt̄ in nām ⁊ ꝑsonā vnā: de⁹ aūt ⁊ hō in ꝑsonā ⁊ nō in nām. Cū ꝑ aia nō possit ꝑdicari de corpoze nec ecōuerso: videt̄ q̄ de⁹ non possit ꝑdicari de hoie nec ecōuerso. ¶Ꝑ. maioꝛ ē vnitas triū ꝑsonaꝝ i nā dina: q̄s vnitas duaꝝ nārū in ꝑsona xp̄i: sed vna ꝑsona nō ꝑdicatur de alia. ꝑ nec hō ꝑdicat̄ de deo nec ecōuerso. ¶Ꝑ. nihil ꝑdicat̄ vniuoce de creatore ⁊ creatura: sed hō vniuoce ꝑdicat̄ in xp̄o ⁊ in nobis. ꝑ nō ꝑdicat̄ de deo. ¶Ꝑ. gcqd

predicat̄ de deo aut est absolutū aut relatiuū: sed hō nō est relatiuū: qz nō dr̄ ad aliqd. ¶Et ꝓterea ꝑdicat aliqd ꝑm duas opiones: qō nō ꝺuenit relatiuis: q̄ ꝑm Aug. non ꝑdicāt aliqd: sz ad aliqd. Nec pōt ꝑdicari de deo tāq; absolutū: qz absoluta q̄ veniūt in diuinā ꝑdicatione dicunt de trib⁹ ꝑsonis: qō nō ē de hoc noie hō. ergo nō possumus dicere q̄ de⁹ sit hō. ¶Ꝑ. qō ꝑdicat̄. aut ꝑdicat̄ p se: aut p accidēs: sed hō nō ꝑdicat̄ per se de deo: qz sic conueniret omni supposito dine nāe: nec iteruz ꝑdicat̄ per accūs: qz deo nihil accidit. ergo hō nullo mō ꝑdicat̄ de deo. ¶Ꝑ. ois ꝑdicatio vel est p essentiā sicut hō est aial: vel per iherentiā sicut hō est alb⁹: vel p causalitatē sicut dies est sol lucens sup terrā: sed cū dr̄: de⁹ est hō: nō est predicatio per cām vt sit sensus: de⁹ est cā hois: qz sic posset dici de⁹ ē leo vel stella: nec est ꝑdicatio per iherentiā: qz humanitas nō accidētaliter iheret deo: vt supza dcm̄ est: nec p essentiaz: qz alia est eēntia hois ⁊ dei. q̄ ꝓpositio est falsa. ¶Ꝑ. ꝑm artem philosophi in p̄mo Thopi. q̄tuoꝛ sunt genera ꝑdicatoꝛū. s. essentiale nō cōuersum vt gen⁹: ⁊ essentiale ꝺuersum vt diffinitio: accidētale nō cōuersum vt accidēs: accidentale cōuersum vt ꝓpriū: sed nullo istoꝝ modoꝝ se hz hō ad deū: vt ꝑz per se. ergo nullo mō pōt ꝑdicari de ipso. ¶Ꝑ. ꝓpositio dr̄ esse in mā remota qñ forme significate sunt diuerse: sed forme significate per hoc nomē de⁹. ⁊ per hoc nomē hō sunt diuerse maxima diuersitate. q̄ hec ꝓpositio. deus est hō. est i mā remota. ergo est falsa: qz in remota materia: omnes affirmatiue sunt false.

¶Sz ℣. Ro. 9. Quoꝝ patres ex q̄bus xp̄s ꝑz carnē q̄ ē benedictus in secula: sed xp̄s ꝑm carnē nat⁹ est hō q̄dē. ergo hō est de⁹. ¶Ꝑ. Ber. dicit in li. de cōsi. Tāta ⁊ tā expssa vim vnionis ꝑfert illa ꝑsona qua de⁹ ⁊ hō vn⁹ est xp̄us: vt si alterū de altero predices nō erres. ergo de⁹ ē hō ⁊ econuerso. ¶Ꝑ. q̄cūq; vni ⁊ eidē sūt eadē sibynuicē sūt eadē: sed xp̄s ē de⁹ ⁊ ipsemet est hō. q̄ de⁹ est hō. ¶Ꝑ. quecūq; sunt vnū ꝑm suppositū vnū de altero ꝑdicat̄: sed idez est suppositū dei ⁊ hois: vt dictū est supza. q̄ de⁹ est hō.

Respondeo dom q̄ hec ꝓpō. de⁹ est hō. ab oīb⁹ cōcedit̄: sed diuersimode a diuersis: ꝑz eni tertiā opionē est ꝑdicatio p inherentiā: sicut cū dr̄. hō est alb⁹: qz ponit q̄ hūana natura accidentaliter aduenit diuine: ⁊ adhuc est valde iproprie ex duab⁹ partib⁹. p̄mo qz partes humane nature vocat hoiem. s. corp⁹ ⁊ aiam: qō iproprie dr̄. nō. n. ꝓprie dicit̄ q̄ partes sunt totū: sed q̄ totum est ex partib⁹. vnde nō ꝓprie pōt dici q̄ aia ⁊ corpus sint homo. 2° qz si etiā ꝓprie hoc diceret̄: tñ cum hec duo ꝑm hanc opionē aduenīāt filio dei q̄si habitus, nō pōt hō ꝓprie ꝑdicari de eo nisi denoiatiue: sicut nec vestis de homine: sed dr̄ hō vestit⁹: ita ēt hec opio dicit q̄ dr̄ hō: qz hz hoiem ⁊ ptes humane nature. vñ nō ꝓprie diceret̄ hō. ꝑz hūanatus: sicut hō vestit⁹ nō vestis dr̄. vñ est ꝺ veritatez sacre scripture ⁊ symboli: que deū hoiem factū dicit: ⁊ ꝓp hoc est heretica. Scōm vero p̄mā opionē est ꝑdicatio per idētitatē: nō per iformationē: deus. n. supponit suppositū eternū. qō quidē nō informat̄ per formā significatā ꝓ hoc nomē hō: sed iformat̄ per ipaz suppositū humane nāe: qō est aliud a supposito dine nāe: ⁊ qz illa suppositā sūt eadē persona: rōne bui⁹ idētitatis pōt fieri ꝑdicatio de seinicē: vt sit sensus: de⁹ est hō. idest ille. s. xp̄s qui est hō: ⁊ est filius modus ꝑdicandi: sicut cū dicit: essentia est pr̄. qz essentia dina est eadē ꝑm rē cū supposito qō iformat̄ paternitate: q̄uis ipsa essentia pr̄nitate nō iformet̄. ¶Sz hoc nō pōt stare: qz hoc qō dicit duo suppositā esse cādē ꝑsonā: nō potest intelligi nisi duob⁹ modis. p̄mo q̄ ex duob⁹ suppositis cōstituat vna ꝑsona: ⁊ sic neutrū illoꝝ suppositoꝝ eēt illa ꝑsona: qz qō cōstituit̄ ex aliq̄bus nō ꝑdicat̄ de illis vt dictū est. vñ expositiua istius. de⁹ est hō. s. ille q est de⁹ est hō: erit falsa q̄tū ad vtrāq; partē: qz neq; de⁹ eēt illa ꝑsona: nec illa ꝑsona eēt de⁹: sed ꝑ nō ē intellect⁹ ei⁹: qz nō ponit ꝑsonā cōpositā sed simplicez. Alio mō pōt intelligi vt suppositū dine nature sit illa ꝑsona simplex ꝑm rez: ⁊ illa ꝑsona simplex sit illō suppositū hūane nāe qō ei aduenit p assumptionē: sed ꝑ est oio ipole: cū iplicet ꝺdictionē. s. q illud qō aduenit sit distinctū in sua singularitate: ⁊ sit idē illi existēti cui aduenit. idē eni est qō est ꝑm subam vnuz. vnū aūt est in se indiuisum: ⁊ ab alys diuisuz, vñ suppositum hūane nāe qō aduenit dine ꝑsone eēt distinctū a diuina ꝑsona: inq̄tū est singulare per se: ⁊ esset nō distinctū inquantū est idē ei. vñ ꝑsona illa ꝺuenīt hr̄e identitatē cum vno supposito ꝛ. s. cū supposito dine nature: nō aūt cū supposito hūane nāe: ⁊ pp hoc expositiua hui⁹ locutiōis. Deus est hō. s. ille q est de⁹ est hō: est falsa: q̄tū ad alterā partez: qz illa ꝑsona nō est hō: q̄uis de⁹ sit illa persona. vñ nō pōt eā verificare: ⁊ iō sola opio secūda vera est q̄ verificat eā. pōt. n. ponere q̄ cū dr̄. de⁹ est hō: est ꝑdicatio p iformationē eēntialē: qz ly de⁹ supponit supposituz ꝑsone filij: ⁊ hoc idē est suppositū hūane nāe p illā naturā iformatum ꝑm modū intelligēdi: inq̄tū subsistit in ea. vñ sicut hec est va ⁊ ꝓpria. Petr⁹ est hō: ita ⁊ ista. De⁹ est hō. est tñ in ℣ dria: qz in ista. Petr⁹ est hō: hō ꝑdicat̄ in eē subiecto rōne suppositi ⁊ rōne forme ipoztate p subiectū: sed in hac. De⁹ est hō: ꝑdicatū nō iest subiecto rōe forme significate p subiectū. nō. n. ꝺuenit ei rōne diuinitatis: sz rōne suppositi: hoc aūt sufficit ad ℣ q̄ sit vera: qz ꝓpō non verificat̄ rōne forme significate in supposito: sed rōne suppositi: sicut ꝑz ifra.

Ad ꝑmuz q̄ dām q̄ sicut aia ⁊ corp⁹ nō ꝑdicant̄ de seinuicē: sic nec dina nā ⁊ hūana: sz de⁹ ⁊ hō nō tñ naturā: sz etiā suppositū nature designāt. ⁊ iō possunt ꝑdicari de se inuicē: sicut ex illa pte bñs aiam ⁊ bñs corpus ꝑdicant̄ de inuicē. ¶Ad 2m dicendū q̄ ꝑm hoc q̄ ꝑsone dine sunt ynum ꝑdicant̄ de seinuicē. dr̄. n. q̄ nā ꝑis est nā filij: sed qz nō sunt vnū in ꝑsona: iō noīa ꝑsonalia de seinicē nō ꝑdicant̄. Et silr ℣. qz nature sunt diuerse ⁊ ꝑsona eadē: noīa q̄ significāt vel supponūt ꝑsonas ꝑdicant̄ de seinuicē: non aūt noīa que significāt naturas tñ. ¶Ad 3m dicēdū q̄ hō vniuoce ꝑdicat̄ de deo ⁊ aliis hoibus: q̄ aūt dr̄ q̄ nihil dr̄ vniuoce de deo ⁊ creaturis: itelligendū ē de illis q̄ ꝑdicant̄ de ipso inq̄tū ē de⁹. ¶Ad 4m dicendū q̄ cū dr̄ de⁹ est hō: ly hō q̄tū ad formā significatam est absolutū: sed q̄tū ad suppositū hz relationē iplicitam: supponit eni ꝓ ꝑsona filij dei. ¶Ad 5m dicēdū q̄ cuz dr̄ deus est hō: deus supponit ꝑsonā filij: ⁊ significat diuinitatē. ꝓpō aūt nō verificat̄ rōne significati: sed rōne suppositi: ⁊ cū hoc suppositū sit subsistēs in hūana nā: hoc nomē hō ꝓ se predicat̄ de ipsa. vñ ꝑm q̄ ꝺa ē. est ꝓ se predicatio: sicut ista. petrus ē hō. vñ nō sequit̄ q̄ possit predicari de oībus q̄bus inest forma significata p hoc nomē deus: qz nō est ꝓ se ex pte forme significate: sed ex pte suppositi. ⁊ hoc est singulare in ista mā: qz nunq̄ alibi inuenīt q̄ sit suppositū vnuz eēntialiter in duabus naturis subsistēs: ⁊ iō nō pōt dici q̄ sit p accūs sicut hoc albū est hō. id. n. qō ē p se suppositū hois nō est ꝑs significationis huius nomis albū. Albū. n. solā qualitatē significat: cū nomē significet vnū: ex albedine aūt ⁊ subiecto nō fit vnū simplr. vñ hoc nomē albū copulat suū subiectū q̄si extrinsecū: deus autē ꝓpriat suppositū dine nature: qō etiā idē est humane nō q̄si extrīsecū: sed sicut clausuz in significatiōe huius nois hō. ⁊ iō hec nō est p accūs. Deus ē hō: ꝑz hz aliqd silē cū illis q̄ sunt p accūs inq̄tū predicatū nō inest subiecto rōne forme ꝓportate p subiectū. ¶Ad 6m dicēdū q̄ est predicatio p eēntiā: nō q̄ diuinitas sit humanitas: sed qz sup

positū diuine nāe eēntialr est suppositū būane nāe: z hoc significat locutio. ¶ Ad 7m dōz g reducīt ad ꝑdicatū de gne: sicut ista. Petr9 ē hō: qz cadē est rō veritatis i vtraqz. ¶ Ad 8m dōm g non ē in mā remota: sed in mā naturali: qz ꝓpō verificaī non rōne nature: sed rōne suppositi būane nāe. nec est sīle in hoc z in alys: qz in alys ad diuersita tem naturaz sequīt diuersitas in suppositis. vñ si forme sūt diuerse q̄ significaī ꝓ subz z ꝑdicatū: suppositа nō pñt esse eadē. in xp̄o aūt sunt due nature z vnū suppositū.

¶ Utz xp̄s possit dici homo dominicus.

A D secundum sic ꝓcedīt. vr g xp̄s, pos sit dici hō dñicus. Aug. n. dicit in li. 83. q. Mouendū ē vt illa bona eterna expectenī q̄ fuerūt in hoie dñico: z logī de xp̄o. g̃ pōt dici dñicus. ¶ P. hō xp̄s ihesus ē magis i ꝑticipatōe dine bonitatis q̄z aly sci: sed aly sci pp participationē diui ne bonitatis dicunī dñici. vt ps ꝓ glo. p. Regū. p. Quis est iste hō nisi hō dñic9. g̃ multo magis xp̄s pōt dici hō dñic9. ¶ P. sīc dñic9 dr denoiatiue a dño: ita diuin9 dr ꝺnoiatiue a deo. Sz Dio. freq̄nter noīat xp̄m diuinissimū ihesum. g̃ z pōt dici ille dñic9. ¶ P. sīc hec ēt̄a. De9 ē hō: ita hec. Dō ē de9: sz dicim9 deū būanatū. g̃ possum9 dicere hoiez dñicū. ¶ P. ꝺditio fuitur magis exp̄mīt noīe fui q̄z noīe dñici. sz Apls nomē seruitutis in xp̄o ponit. Philippē. 2. Formā serui accipiēs. g̃ etiā possum9 dicere eum dominicum.

¶ Sz ꝛ. qō ꝑdicaī de aliquo eēntialr: nō pōt de eo ꝑdicari denoiatiue: sed de9 ꝑdicaī de hoie xp̄o eēntialr: qz hec est vera. Dieo hō est de9. g̃ videī q nō debeat ꝑdicari denoia tiue. ¶ P. ad idē est auctoritas Aug. in lra posita.

Respondeo dōm q hoc adiectiuuz dñic9 pōt duo ꝺpz tare. vno9 id qō bz aliquā ꝑticipa tionē dñy. Alio9 rē q̄ est dñi sicut possessio: vl sicut effcūs: sīc dicunī vba dñica: vel sicut ps: sīc dr pes dñic9. Quātū g̃ ad scdam opionē ptinet: nullo9 ille hō pōt dici hō dñic9. hō. n. ꝺpz tat suppositū eternū cui eēntialr nā dominy cō petit nō p ꝑticipationē: nec est q̄si possessio vel effcūs vel ps dñi: sz est ipse dñs: qz dñs pr: dñs fili9: dñs spūscūs: sīl r etiā tertia opio cū ponit hoiez q̄si habitū dei filio aduenī re: nō pōt ponere q hō ꝺnoiet ꝑ deū: sz magis de9 p hoiez: qz habit9 ꝺnoiat habentē: z nō ꝺuertit: tñ inq̄tū dñicū dr possessiue posset ponere q dr hō dñic9: sīc dr vestis socrati ca. sz p9 opio posset ponere q diceret hō dñic9 ēt p ꝑticipa tionē: inq̄tū b noie hō ñ ꝺpz tat suppositū eternū sz eos.

Ad primum g̃ dōm q Aug. illud retractauit sīc in lra ponit magr. z cū dixit nō intellexit: q̄si diceret dñic9 rōne suppositi: sed rōne nāe q̄ fit in ꝑticipatiōe dominy sicut z diuinitatis: p b q assumīt in vnita tez psone fily dei q est de9 z dñs. ¶ Ad 2m dōm q ille hō nō ꝑticipat ꝓprie loquēdo dīnitatē vel dñitz: sz est plene dñs: qz hō ꝺpz tat suppositū eternū: vt dcm est: z ió nō est silis rō de ipso z de alys. ¶ Ad 3m dōm q diuinū pōt dici aligd ēt si habeat plenā diuinitatis rōnē. dicimus. n. diui nam essentiaz dīnas psonas: z ió b hō: qz est diuina p̄sona pōt ēt dici diuin9: sed dñic9 non dr de illis q̄ bnt plenā ra tionē dominy. nō. n. dicim9 dñicas psonas. ¶ Ad 4m dōz q qz natura būana in xp̄o bz quādā silitudinē cū habitu: vt ꝑs dictū est. ió ea q̄ ptinēt ad humanā nām iueniunī q̄nq̄ ꝑdicari de xp̄o p modū habitus q̄uis nō ita ꝓprie: z ió Lasiodorus addit. vt ita dixeriz: nō tm est silis ratio ex alia pte. qz dīna nā nō bz silitudinē cū habitu. ¶ Ul dōz q cū dr de9 būanatus: nō sumīt humanat9 in vi nois de noiatiui: sed in vi ꝑticip. vñ tantū valet humanat9 q̄tuz hō factus. z hoc pz p auctatē Dama. positaz in lra. ¶ Ad gntū dōm q Apls nō dicit xp̄m vel filiū dei eē seruū: sed q formā serui accepit: qz būana nā xp̄i si separareī, vt di-

cit Dama. subtilib9 itelligentys a filio dei z serua ē z igno rans est: z de natura bene potest dici hoc adiectiuū dñic9: vt dicaī dñica natura. Questio. II.

Deinde queriī de locutōibus q̄ exp̄mūt vl em p hoc participiū fact9: z q̄ runt duo. Primo vtz de9 factus sit hō. Scōo vtrum homo factus sit deus.

¶ Utz hec sit vā. deus factus est homo.

Ad primus sic ꝓcedīt. vr g hec sit fal sa. De9 fcūs ē hō. mutari. n. genus ē ad fieri: sed ōs nullo9 pōt dici mutatus. g̃ nō pōt dici fcūs aligd. ¶ P. fcm eē termin9 est fieri: qō significaī eē circa id qō fcm dr: sed circa deū q dr fcūs hō nō pōt poni aliqō fieri: suppositū. n. factiōis eē nō pōt. ergo hec est falsa. De9 fcūs est hō. ¶ P. terminus factiōis ē pfectio ei9 qō fit: qz ē finis factiōis: sz cū dr. ōs fa ct9 ē hō: termin9 factiōis ipoztate p ꝓticipiū ē hō. g̃ signifi caī q eē boiez sit pfectio dei q fcūs hō dr. B aūt est ipole. g̃ hec ē falsa. ōs fcūs est hō. ¶ P. in B noīe hō nō pñt itel ligi nisi duo. s. suppositū nāe: z nā būana: sed dcā ꝑpō non pōt verificari rōne nāe: qz ōs nunq̄ fuit neq; ē nā būana. sīl r nec ex pte suppositi: qz B nomē hō sz q ꝺ xp̄o ꝑdicaī nō ipoztat nisi suppositū eternū fily: z semꝑ vez fuit dice re q ōs ē p̄sona fily. g̃ nullo9 ꝑdicta locutio verificari pōt. ¶ P. hō nō ē ꝺditio diminues ꝺ rōe factiōis. g̃ si ōs fcūs ē hō possū iferre q ōs sit factus. B aūt ē falsuz. ergo z ꝓmū.

¶ Sz ꝛ. Jo. p. Uerbū caro fcm ē. verbū aūt ōs ē. g̃ ōs fcūs est caro. i. hō. ¶ P. in symbolo Niceno dr de filio q ē ōs de deo: z q hō fcūs est. ergo de9 fcūs est hō. ¶ P. oē qd ē z nō fuit ꝑus dr esse factū: sed hec est vera. Deus est hō: vt supza dictū est: z nō fuit semꝑ vera. ergo deus fcūs est hō.

Rndeo dōm q cū dicīt deus fcūs est hō: b ꝑticipiuz fcūs triplr pōt se bre in ista locutione. Uno9 vt ferat ad totā ꝓpositionē. vt sit sensus. Factū est q de9 est hō. z sic est vera: q̄uis b itellectus nō posīt haberi fm ꝓprietatē locutiōis. Tū qz nō est de illis q̄ bnt determia re cōpositionē sicut necīuz z ntingēs. Tū ēt qz cū sit adie ctiuū masculini generis regrit subst̄atiuū. Scōo dictum ꝑticipiū pōt determiare alrez extremū ꝓpōnis absolute: z sic siue determiet ꝑdicatū siue subm locutio ē falsa. ois enī determiatio pōt ꝑdicari de determiato. hec aūt falsa est. Deus fcūs est. z sīl r illa. Ille hō fcūs est. demōstato xp̄o nisi aliud addaī: qz supponit suppositū eternū fm secūdā opionē. Tertio9 dictū ꝑticipiū pōt determinare subiectū in comparatione ad ꝑdicatū: z sic locutio vera est fm oēs opiones: z nō obstat q vr ponere fieri circa deū: qz b fieri qō participiū ipoztat non est nisi fieri rationis: dcm est. n. supza. q vnio q̄ deus dicīt eē hō: est qdē fm rez in būana natura: sed fm rationē in deo: sīc sunt alie relationes q̄ ex tpe de deo dicūtur: z qz non dr fcūs hō nisi fm q relatio vnionis de nouo aduenit ei posteq̄ nō fuit. ió sicut relatio illa nō ponit aliquā rē nouā in deo: sz dr fm rōnē tm̄ itelli gentis: ita etiā z factus non ipoztat circa deū nisi fieri ra tionis: sicut ēt cū dicīt. Dñe refugiū fcūs es nobis.

Ad primum g̃ dōz q mutari ꝓpe dr p remotionez a termio a q̄. fieri aūt p accessuz ad termi nū: qz igīt nihil remotū ē a deo neq; fm rē: neq; fm rōnē. aligd aūt aduenit ei fm rōnē: etsi nō fm rē: ió pōt dici fie ri: sed nō mutari: sicut ēt sciēs q̄n ꝺsiderat nō mutaī ꝓpe loquēdo: sz pficīt. vt dicit pbs in. z. de aīa. ¶ Ad 2m dōm q illud fieri est tm̄ rōnis: z ió non ē inconueniens q circa deū ponaī. ¶ Ad tertiū dōm q obiectio illa ꝓcedit q̄n ē fieri reale. tūc. n. opz q aligd realiter aduenīat. z hoc ali quo mō est pfectio ei9 cui aduenit: sic aūt non est in ꝓpo sito. vt dictū ē. ¶ Ad 4m dicēdū q dicta locutio verificaī

rōne vtriusq; sīl. s. suppositi z nāe. q̄uis. n. suppositū illud semꝑ fuerit: nō tm̄ semꝑ fuit suppositū humane nāe fm q̄ significaī hoc noīe hō. ¶ Ad 5m dōm q būana nā bz silitudinē cū accidēte in xp̄o inq̄tū aduenit diuine nāe post eē cōpletū. nō. n. segī. Petrus ē fact9 alb9. q̄ ē fact9: qz albū diminuit de rōne facti simplr. qđ. n. factū ē nūc ē: z pri9 nō fuit. nō aūt segī. Si pri9 nō fuit albus q̄ nō fuerit simplr: qz albū aduenit post ꝺpletū esse: z ita nō sequīt. De9 est fa ctus homo: g̃ deus est factus simpliciter.

¶ Utrū hec sit vera. homo factus est deus.

A D secundū sic ꝓcedīt. vr q hec non sit vera. Dō fact9 est de9. Dicit. n. Damas. z dr in lra. q nō dicim9 hoiem deificatū: sz idē ē dicere hoiez deificatū: z fcm deū: g̃ hō nō ē fact9 de9. ¶ P. cū dr hō fact9 est de9: aut hō tenet p nā: aut p ꝓsona: si p nā: nā aūt būana nō ē facta de9: qz nūq̄ ē nec fuit de9: g̃ ē falsa. si p ꝓsona: p ꝓsona aūt fily dei fuit sp de9: g̃ nullo mō hec ē vā. Dō ē fact9 de9. ¶ P. hō fm Damas. hō z de9 cōicār sibi ydiomata: vt q̄cqd dr de hoie possit dici de filio, dei: sz hec ē falsa. Filius dei ē fact9 de9: g̃ hec ē falsa. Dō ē fact9 de9. ¶ P. qz deus fa ctus ē hō: possuz arguere q de9 ē hō recēs. si g̃ hō fact9 est de9: hō erit recēs de9: qđ ē ꝺ ps. Nō erit in te deus recens. ¶ P. qđ dr fieri aligd: ꝓsupponīt fm itellectū ad B qđ fie ri dr: sz xp̄s nō pri9 itelligīt hō q̄z de9: g̃ nō pōt dici q hō fa ctus. ¶ Sz ꝛ. Aug. talis fuit vnio q̄ hoiez faceret (ctus sit de9. deū: z deū hoiez. ¶ P. hō ē de9: z nō semꝑ fuit de9: g̃ fact9 est de9. ¶ P. factio q̄ ipoztat ꝑ ꝓticipiū fm rē nō ponīt in deo: sz in būana nā: sz hō significat būanā nāz. cū g̃ B ꝓtici piū ponat rē suā circa subm in ꝺpatiōe ad ꝑdicatum: vr q magis sit hec vera. Dō fact9 ē de9. q̄z hec. de9 fact9 ē hō.

Respondeo dōm q hec ꝓpositio sīl r tripliciter pōt accipi sicut ꝑcedēs. z in ꝓmo sen su ē vera sicut z ꝓma: z eadē rōne. sicut. n. factū ē vt de9 sit hō: ita fcm ē vt hō sit de9. in scōo vo sensu ē falsa sicut z ꝑ9: z eadē rōne: qz ydē sunt termini: sz cōuersim positi: in ter tio aūt sensu fz q̄ determinat subm in ꝺparatiōez ad ꝑdi catū diuersimode iudicaī a diuersis opiniōib9. ꝓma. n. opi nio: qz ponit q hō supponit suppositū creatū: dicit q hec ē vera: sicut z ꝓma: qz sicut ꝓsona diuina nō semꝑ fuit illud suppositū: z mō ē illud supposituz: ita illud suppositum nō semꝑ fuit ꝓsona diuina: z mō ē. scōa aūt opinio z tertia po nūt q hō ꝓut de xp̄o ꝑdicaī nō bz aliqō aliō suppositū q̄z suppositū eternū. sz scōa dic q hō supponit suppositū eter nū: tertia aūt q hō copulat ipm sicut termini accidētales. Et qz illud suppositū nunq̄ nō fuit de9: ideo hec ē falsa fz hoc. Dō fact9 ē de9. ꝺcedūt tm̄ eā in primo sensu q̄ nō ē pro prius sensus ei9. ió fm has opiniones magis ē falsa q̄z alia. fm aūt primā simpliciter est vera: qz tm̄ aliquo mō ꝺcedīt respōdeduz ē ad vtrasq; obiectiōes.

Ad primum g̃ dōz q Dama. logī fz ꝓpetatē ꝓpositiōis: z sic ē falsa. ¶ Ad scōz dōm q p9 opinio diceret q tenereī ꝓ suppositо: nō ꝓ ꝓsona. alie vo due dicerēt q tenereī ꝓ ꝓsona: quā tm̄ nō determinat pti cipiū: sz totā locutionē: qz factū ē vt ꝓsona diuina in būani tate exīs ēt eēt de9. ¶ Ad 3m dōz q b itelligēdū ē de illis q̄ ꝺueniūt nāe fz se: z nō bnt repugnātiā ad alterā nām. q aūt dr fact9 de9 nō ꝺuenit nāe fz se: sz rōne vniōis: vñ nō se quīt. Dō fact9 ē de9: g̃ fili9 dei fact9 ē de9. sicut nō segī. Dō vnit9 ē deo: g̃ de9 vnitus ē deo. ¶ Ad 4m dōz q nō segī ex vtute locutiōis. De9 fact9 ē hō: g̃ ē hō recēs: qz si hō assūpt9 fz pmā opinionē vl būana nā ab eterno fuisset: nihilomin9 diceret. de9 fact9 ē hō. vñ sicut in lra dr nō segī q sit de9 re cēs: sz q de9 sit recēter. i. de nouo. z b nō ē icōueniēs fz pri mā opinionē. ¶ Ad 5m dōz q q̄tū ad tertiū itellectū ꝓpō-

nis ꝑdicte ꝓcedit illud argumētū. vñ ꝑma opinio q̄ fz illū itellectū ꝺcedit ꝓpitionē dicī q hō ꝓintelligīt ad vnio nē: vt dcm ē. fz aūt ꝑ sensū in quo ꝺcedit eā: z a opinio z a nō segī. ¶ Ad 6m dōz q dcm Augu. itelligēdū ē fz ꝑ mo duz: qz illa vnio fecit: vt de9 eēt hō: z ecōuerso. ¶ Ad septi mū dōz q. cū dr. Dō nō semꝑ fuit de9: negatio pōt negare totā ꝓpositōez: vt sit sensus. Dō nō semꝑ fuit de9. i. nō sem per fuit verum dicere q homo sit deus. z fm hoc sequitur veritas hui9 ꝓpositiōis fm primū sensum. s. factū est vt hō eēt de9. vl pōt negare ꝑdicatū a subiecto. z sic falsa ē: qz in ꝓpositiōe illa subiacīt suppositū eternū: qđ semꝑ fuit de9. ¶ Ad 8m dōz q factio ponīt fm rē circa nāz humanā: sed hoc nomē hō nō supponit nāz būanā: sz suppositū eternū: circa qđ nō ponīt factio fm rē: sz fm rōnē tm̄. nō respectu dei: qz semꝑ ei insuit: sed respectu hois: z ió semꝑ dicīt de9 fact9 est hō: sed nō ꝙuertit. ¶ Questio. III.

Deinde queriī de locutiōib9 exp̄rimenti bus vnionē cū hoc ꝑticipio ꝑde stinatus. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtz hic hō sit ꝑdestinat9 eē filī9 dei. Scōo vtz filius dei sit predestinatus.

¶ Utz hō xp̄s sit ꝑdestinat9 filius dei.

A D primū sic ꝓcedīt. videī q hō xp̄s nō sit predestinatus eē filī9 dei: qz sicut illud qđ semꝑ fuit nō fit: ita id qđ semꝑ fuit nō ꝑdestinaī: qz ꝑdestinatio ipoztat anteceſſionē. sz hō xp̄s supponit suppositū eternū qđ semꝑ fuit filius dei: ergo sicut rōne ista nō pōt dici q hō sit fact9 de9: ita nō pōt dici q sit ꝑdestinatus filius dei. ¶ P. hō nō impoztat nisi humanā naturā z suppositū eternū: sz humana natura nō est ꝑdestinata esse filius dei: qz nunq̄ fuit nec est: nec erit fili9 dei: sīl r hec est falsa. Diuina ꝓsona q̄ est suppositū eternū est ꝑdestinata esse filius dei: qz nāl r z ab eterno hoc bz: g̃ z hec ē falsa. Dic hō est predestinat9 filius dei. ¶ P. ꝑdestinatio ꝓcedit illud respectu cuius ē. sz eternū nō precedīt ab aliquo: ergo nō pōt esse ꝑdestina tio respectu eterni: sed filius dei est etern9: g̃ hō nō pōt esse ꝑdestinat9 fili9 dei. ¶ P. qcqd ē ꝑdestinatū ab eterno fuit ꝑdestinatū: si g̃ iste hō ē ꝑdestinat9 eē filī9 dei vl xp̄s fm q hō oz q ab eterno hō fuerit ꝑdestiat9: g̃ ab eterno fuit hō. Predestinat9. n. est ꝓticipiuz ꝓteriti tēporis: z hꝺ ꝓticipia vel verba restringūt nomē substātiuū sibi adiunctum ad supponēdū ꝓteritis. ¶ P. ꝑdestiatio ēt fz nomē ipoztat directionē in finē: sz nō pōt aligd dirigi i finē nisi ad min9 fm intellectū sit ante finē illū. cū igīt fz secūdā opinionē etiā fz intellectū xp̄s nō pri9 intelligaī hō q̄z filius dei: vr q ille hō nō possit dici ꝑdestinatus esse filius dei.

¶ Sed ꝛ. Ro. i. Qui ꝑdestinat9 est filī9 dei i virtute. ¶ P. xp̄s est filī9 dei ꝓ gratiā vnionis: z b ēt ꝑuisuz ab eterno: z a deo ꝓposituz: g̃ xp̄s ē ꝑdestinatus esse filī9 dei.

Respōdeo dōm q ꝑdestinatio ꝓpe accepta tria im poztat ex pte ei9 q̄ dr ꝑdestinari. Unū ē q hoc ad qđ predestinari dr aliq̄n sibi ꝺueniat. Scōz aūt est q ꝺueniat sibi per gratiā. Tertiū vo est q sequaī ꝑde stinationē. ex hoc. n. dr predestinat9 q̄ est preuisus z preor dinat9 habiturus aligd ꝓ gratiā. Quantū ad primū q̄ hoz manifeste in xp̄o ꝑdestinatio supposito ꝺuenit: qz b. hō ē fili9 dei: sz hoc nō inueniī in natura humana: q̄ nunq̄ fuit: nec ē: nec erit fili9 dei. vñ nō ꝓpie pōt dici eē ꝑdestinatus fili9 dei: sz vt assumaī a filio dei: hoc. n. sibi ꝺuenit. Scōm aūt inueniī in xp̄o fm secūdā opinionē z tertiam: nō rōne suppositi qō naturaliter est fili9 dei: sed rōne nature assum pte q̄ ꝓ gratiā vniōis ynitur filio dei: ex qua vnione cōtin git hanc esse verā. Dō est filius dei: sed fm ꝑmā opinionē etiā rōne suppositi: qz hoc qō supponiī ꝓ hoc nomē hō: nō

Universidad de Deusto

bēt p nām q̄ sit filiꝰ dei: ſz p gr̄am vnionis: qz nō est suppositū eternū. Sil'r ēt tertiū q̄tū ad p̄mā opinionē ꝟuenit hoi rōne suppositi hūane nāe: qō gdē nō fuit semp filiꝰ dei. fm aūt secūdā ⁊ tertiā opinionē nō ꝟuenit hoi rōne suppositi: ſz rōne nāe: qz suppositū illud semp fuit filiꝰ dei: ſz nō semp in hūanitate exist̄s fuit. vñ q̄tū ad duas vltimas ꝺditiones magis ꝓpria est p̄dicta locutio fm ꝓpriā opinionē q̄ ſz alias. ſed q̄tuz ad p̄mam cōditionem est ꝓpria fm alias: non autem fm p̄mam: fm quam: vt p̄dictum est: nō potest homo ꝓprie p̄dicari de eo: vel econuerſo.

Ad primuz g̃ dōm q̄ diuersa ꝟideratio nihil variat eorū que sūt in re. variat aūt ea q̄ ptinēt ad actū aīe. boc aūt pticipiū factꝰ iponit ab actu g est in re: ⁊ g̃ cū supposito eterno fm se nō ꝟueniat q̄ sit factꝰ de⁹: neq; ꝟueniet ei fm q̄ ꝟideraī subsist̄s in hūana nā. p̄destinatꝰ aūt est pticipiū qō iponit ab actu aīe. ſ. p̄uidere vl' p̄ordinare. ⁊ iō q̄uis supposito eterno nō ꝟueniat fm se p̄destinari eē filiū dei. ꝟuenit tn̄ sibi fm q̄ ē hūane nāe suppositū: sic̄ si hō fiat albꝰ. hec ē falsa. Dō albꝰ icipit eē hō. ſz hec pōt esse vera. Dō albꝰ icipit cogitari q̄ sit hō.

¶ Ad scām dōm q̄ sic̄ dictū est p̄destinatio nō est nāe neq; ꝓsone fm se: ſz ꝓsone rōne nāe assūpte. ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ q̄uis filiꝰ dei sit ⁊ eternꝰ: tn̄ vnio ad filiuz dei nō ē eterna. ⁊ fm B pōt hō p̄destinari eē filiꝰ dei sic̄ petrꝰ p̄destinat vt ꝺiūgat deo eterno p gr̄az vel gl̄iam. ¶ Ad q̄rtum dōm q̄ duplici rōne B pticipiū p̄destinatꝰ nō cogit hoiem stare pro ꝑterito. p̄mo qz licet fm vocez sit ꝑteriti tpis: tn̄ icludit pticipiū futuri tpis. p̄destinatꝰ enī idez est qō p̄scitꝰ habiturꝰ aligd p gr̄az. Secūdo q̄ ptinet ad actuz aīe. ⁊ ex B hēt vim ampliādi ad qōlibet tpis: sicut cū dr̄ hō laudat pōt itelligi de p̄ñti ꝑterito vel futuro. actꝰ enī aīe se extendit ēt ad ea q̄ nō sūt. ¶ Ad q̄ntū dōz q̄ licet hō nō ꝑintelligat ad filium dei rōne suppositi: tn̄ ꝑintelligit rōne nāe.

¶ Utruz hic filiꝰ dei sit p̄destinatus esse homo.

B secundū sic ꝓcedit. videt q̄ filius dei nō sit p̄destinatꝰ eē hō. p̄destinatio enī ꝓcedit p̄destinatū: ſz filiū dei nihil ꝓcedit: g̃ ipe nō est p̄destinatꝰ eē hō. ¶ ℙ. hō non dicit̄ equoce de filio dei ⁊ petro. ſz petrus non est p̄destinatꝰ eē hō: g̃ nec filiꝰ dei. ¶ ℙ. B dicit̄ alicui p̄destinari: qō ꝟuenit ei p gr̄am. ſz nō est gr̄a filio dei q̄ sit homo: g̃ filiꝰ dei non ē p̄destinatꝰ esse homo.

¶ Sed contra. oē qō ē puisum ⁊ ordinatum ab eterno est p̄destinatū. sed filiꝰ dei ab eterno puisus ē eē filiꝰ hois: ergo ē predestinatꝰ esse filius hominis.

¶ Utrū B sit vera. filiꝰ dei est p̄destinatꝰ esse filiꝰ dei.

Ulteriꝰ videt q̄ hec sit vera. Filiꝰ dei p̄destinatꝰ est eē filiꝰ dei. q̄cunq; enī p̄dicant de filio hois p̄dicant de filio dei. ſz hec ē vera. Filiꝰ hois p̄destinatꝰ ē eē filiꝰ dei vt dicī ē: g̃ ⁊ hec. Filiꝰ dei p̄destinatꝰ ē esse filiꝰ dei.

¶ ℙ. filiꝰ dei ī q̄tū ē hō p̄destinatꝰ ē eē filiꝰ dei. ſz alia q̄ p̄dicant de filio dei in q̄tū hō p̄dicāt de ipo ēt sine reduplicatione sic̄ filiꝰ dei in q̄ntū hō ē mortuꝰ: ⁊ tn̄ hec ꝓcedit. Filiꝰ dei ē mortuꝰ: g̃ sil'r hec ꝺz ꝓcedi. Filiꝰ dei est p̄destinatꝰ esse filiꝰ dei. ¶ ℙ. ad vitatē locutionis nō opz q̄ p̄dicatū p se subito ꝟueniat nisi circa subtuz reduplicatio ponat. ſz p̄destinatū eē aliq̄ mō ꝟuenit filio dei: qz in q̄ntū hō. g̃ pōt ꝓcedi simpl'r. Filiꝰ dei est p̄destinatꝰ esse filiꝰ dei: q̄uis nō ꝓcedat q̄ filiꝰ dei in q̄tū filiꝰ dei est p̄destinatꝰ esse filiꝰ dei.

¶ Sed ꝺtra. qō semp iest alicui non p̄destinat ei. sed esse filiū dei ab eterno ꝟuenit filio dei: g̃ nō p̄destinat ei: g̃ hec ē falsa. Filiꝰ dei est p̄destinatꝰ esse filiꝰ dei.

¶ Utrū hec sit vera. filiꝰ dei ē p̄destinatꝰ simpl'r.

Ulterius videt q̄ hec sit vera. Filiꝰ dei p̄destinatꝰ ē simpl'r. sic̄ enī p̄destinatꝰ ipoztat effectum tpalez: ita mittit̄ ⁊ donat̄. sed ꝓcedit q̄ filiꝰ dei ē missus ⁊ datꝰ: g̃ ēt ꝺz ꝓcedi q̄ filiꝰ dei ē p̄destinatꝰ. ¶ ℙ. in alys qui sūt p̄destinati ad vitā eternā nō opz q̄ addat̄ ad qd p̄destinati sūt: ſz sufficit eos dicer̄ esse p̄destinatos. ſz filiꝰ dei ē p̄destinatꝰ esse hō: ergo filiꝰ dei ꝺz dici esse p̄destinatꝰ simpl'r. ¶ ℙ. in xp̄o non ē nisi vnū suppositū. ſz de illo supposito pōt dici simpl'r q̄ sit p̄destinatū. dr̄ enī q̄ hō ē p̄destinatꝰ: g̃ pōt filiꝰ dei esse p̄destinatus.

¶ Sed contra. eternum non predestinat̄: sed filius dei est eternus. ergo non ē predestinatus.

Respondeo ad p̄mā q̄nez dōm q̄ p̄destinatio ipoztat ordinez ad finē: qz p̄destinare ē mittere vl' ordinare ī aligd. vñ q̄ simpl'r ponit̄ itelligit̄ ꝓordinatio ad finez vltimū: q̄ ē in ꝺuctione ad deū p gr̄az vl' gl̄iaz vl' vnionez ī psona. ſz q̄ addit̄ ei aligd tūc ipoztat ꝓordinationez tm̄ ī illud qō ei adiūgit̄. ⁊ p hūc modū ꝓcedit q̄ filiꝰ dei ē p̄destinatꝰ esse hō: qz B ab eterno ꝓordinatū ē.

Ad primū g̃ dōm q̄ p̄destinatio nō ipoztat añcessionez ad p̄destinatū simpl'r. ſz in cōpatiōe ad illud qō sibi p̄destinari dr̄. q̄uis aūt filiꝰ dei sit ab eterno: nō tn̄ ab eterno fuit hō. ¶ Ad scām dōm q̄ suppositū petri nō fuit añq̄ eēt petrꝰ hō: ⁊ iō nō pōt dici q̄ sit p̄destinatꝰ esse hō. ſz suppositū filꝰ dei fuit añq̄ ipe esset hō: ⁊ iō non ē filius rō. Et iterū petrꝰ nullo mō hēt eē hō p gr̄az. filiꝰ āt dei bz eē hō p gr̄az vniōis: ñ gdē sibi fcāz. ſz hūane nāe. ¶ Ad ꝫm dōz q̄ q̄uis nō sit gr̄a filio dei q̄ sit hō: tn̄ B hz p gr̄az vniōis p quā hūana nā assūpta ē ī vnitatē dīne ꝓsone.

Ad secūdā qōnē dōm q̄ ī sacra scriptura dr̄ aliq̄ aligd fieri: q̄uis notescit: B g̃ qō ē eē filiū ōi pt accipi vl' ſz rei ꝟitatē: vl' ſz cuidētiā. put. ſ. māifestat̄. Si p̄ mō: tūc falsum ē q̄ filiꝰ dei sit p̄destinatꝰ eē filiꝰ dei: cū nō ponat̄ ī locutiōe aligd respectu cuiꝰ possit denotari añcessio: quā ipoztat p̄destiatio. Si aūt accipiat̄ ⁊ mō: sic gl̄osa sup illō ℟o. i. Qui p̄destiat̄ ē filiꝰ dei i vtute: ꝓcedit q̄ filiꝰ dei p̄destinatꝰ sit vt sit filiꝰ dei. i. vt euidenter appeat qō fuit ī resurrectione fcī. vñ ⁊ ipe tūc dixit: Data ē mihi ois ptās ⁊c. Matḥ. vlti. ⁊ ſz hūc sēsuz. ē eadē rō de ista sīe de p̄cedēti q̄ dr̄ filiꝰ dei p̄destiatꝰ esse hō: qz p̄destiatio simpl'r ipoztat ꝓordinationē. Quātū g̃ ad p̄mū sensum bec est falsa. Filiꝰ dei est p̄destinatus esse filiꝰ dei.

Ad primū g̃ dōm q̄ eorū q̄ dr̄ de hoie illa tm̄ dr̄ de filio dei: que non hūt repugnātiā ītellectuū ad filiū dei. ſz p̄destinatꝰ hēt repugnātiā: qz filiꝰ dei eternꝰ est. p̄destinatio aūt ipoztat añcessionē: que nō est respectu eterni. ¶ Ad scōz dōm q̄ illa que p̄dicant̄ de filio dei: īquātū est hō: nō hūt aliquā repugnātiā ad filiū dei: ⁊ q̄tū ad tertiā (iō non ē silis rō. ¶ Et sil'r dōm ē ad ꝫm. qōnē dōz q̄ hec sil'r ē falsa. Filiꝰ dei ē p̄destinatꝰ: cū nō ponat̄ aligd respectu cuiꝰ possit añcessio denotari: ſz hec. Filiꝰ dei est p̄destinatꝰ īquātū est hō. ē vera: qz pōt ipoztari antecessio respectu hois quātū ad nām.

Ad primū g̃ dōm q̄ missio nō ipoztat tpalitatez in eo qui mittit dr̄: sed magis in eo ad quez mittit dr̄: in quo p nouū effectū ihabitat: ⁊ iō mitti dr̄ ꝓsona diuīa. ſz p̄destinatꝰ ponit posterioritatē respectu p̄destinatiōis ī eo q̄ p̄destinat̄: ⁊ iō nō est silis rō. ¶ Ad scōz dōz q̄ i alys p̄destiatis pōt antecessio ipoztari respectu iporū qui p̄destiari dicunt̄: qō nō ē de filio dei: ⁊ iō nō ē silis rō.

¶ Ad tertiū dōm q̄ quāuis nō sit nisi vnū suppositus: tn̄ ē duarū nārū suppositū. ⁊ pōt sibi aligd ꝟuenire respectu vniꝰ nāe qō ñ ꝟueīt sibi absolutesic̄ ē creaturā.

Actus est sine dubio id (Expō textꝰ. qō ꝓus nō erat.) Dec locutio est im ꝓpria: qz nō pōt itelligi neq; de nā: qz deus nō est factus humana nā: neq; de ꝓsona siue de sup

posito. qz illud suppositum semp fuit fm secundā opinionē. vnde exponēda est. Illud qō ꝓus nō erat id est hūs nām quā ꝓus nō habebat. (Qz deꝰ assumpsit hoiem) idest humanam nām: vt supra. distin. ſ. glosauit, al's esset ꝺtra hāc opinionē q̄ dicit hoiem nō esse assumptuz: sed hūanā nām. (Uariat aūt) Rō variatōis est: qz dīna nā p̄dicat̄ de xp̄i ꝓsona: nō aūt humana. (Qō esse dictum est vtrūq;) Hoc positū est supra in illo capl'o. (Sz his videnī aduersari.) (Vi etiā cū dr̄ minoz est patre xp̄us.) Jō hoc exponit fm hāc opinionē: qz hec opio non pōt hoc sustinere: cū supra dixit Aug. in p̄mo lib. q̄ spūssanctus non est minoz seipso ꝓpter columbā in qua visibiliter apparuit. (Hoc firmiter tenens q̄ deus hominem.) Exponendum est vt supra: vt homo ponatur pro natura humana sicut ipse docuit supra exponere.

¶ An diuina natura debeat dici nata de virgine. Distinctio. VIII.

Post dicta ingri debet vtz de nā diuina ꝓcedēdū sit q̄ de virgine sit nata: sicut dicit̄ de virgine icarnata. Et vr̄ vtiq; nō debere dici nata de virgie: cū nō sit nata de p̄re: Que. n. res nō ē de p̄re genita nō videt̄ de mr̄e nata: ne res aliq̄ filiatiōis nomē hēat in hūanitate: q̄ illud non teneat in dīnitate. Videt̄ tn̄ posse ꝓbari q̄ sit nata de virgie: qz si hoc ē deū nasci de virgie. ſ. homine assumere in vtero virgis: cū nā dīna superius dicta sit hoiem assumpsisse: videt̄ debere dici nata. Be hoc Aug. ī li. de fide ad petrū sic ait. Natura eterna atq; dīna nō posset tpaliter cōcipi ⁊ nasci ex nā hūana: nisi fm suscepti onez veritatis hūane verā tpaliter cōceptionē ⁊ nativitatē ineffabilis dīnitas in se accepisset. Sic est ꝺs eternꝰ veracit̄ fm tps ⁊ ꝓcepti ⁊ natꝰ de virgine. Jsta auctoritate vr̄ insinuari q̄ nā dīna sit nata ⁊ ꝓcepta de virgie. Sz si diligēter notent verba: potius de ꝓsona agi itelligit̄: q̄ sine dubitatiōe ⁊ de p̄re ⁊ de matre nata esse dici debet.

¶ De gemina nativitate xp̄i q̄ bis natus est.

Ueri ēt solet vtz debeat dici xp̄s bis genitꝰ: vt dr̄ deꝰ ⁊ hoīs filius. Ad qō ꝺci pōt xp̄m bis natū esse dualez nativitates habuisse. vñ Aug. in li. de fide ad petrū. Pr̄ deꝰ de sua nā genuit filiū deuz sibi coeq̄lē ⁊ coeternū. Jdē quoq; vnigenitꝰ ꝺs scōo natus ē semel ex p̄re: semel ex mr̄e. Natꝰ ē eni de p̄re dei verbū: natꝰ est de mr̄e ℣buz caro factū. Unꝰ igit̄ atq; idē dei filiꝰ natꝰ est añ secla ⁊ natꝰ in seculo: ⁊ vtraq; natiuitas vniꝰ ē filij dei dīna. ſ. ⁊ hūana. Be hoc ēt Jo. ait. Duas xp̄i natiuitates veneramur: vnā ex p̄re añ secula: q̄ est sup cām ⁊ rōnē ⁊ tps ⁊ nām: ⁊ vnā q̄ in vltimis tpib⁹ pp nos: ⁊ ſz nos: ⁊ sup nos. pp nos: qz ꝑpter nr̄am salutē: fm nos: qz natus ē hō ex muliere: ⁊ tpe ꝓceptōis. ſ. nouē mēsiū: sup nos: qz nō ex semie: ſz ex spū scō: ⁊ scā virgie supra le gē ꝓceptiōis. Ex his manifeste appet xp̄i duas esse natiuitates: eūdēq; bis natū fore.

¶ Postq̄ determiauit magr̄ de bis q̄ ꝟueniūt deo icarnato q̄si exp̄mētia vnionē. Dic determiat de bis q̄ cōueniūt ei ꝓsequētia vnionē. Et diuidit̄ in duas ptes. In p⁹ determinat de bis q̄ ꝟueniūt vni nāe ex vniōe ad alterā. In se cūda de bis q̄ ꝟueniūt psone rōne nāe assumpte. io. di. ibi. (Solet aūt a gbusdā.) Prima diuidit̄ ī duas. In p⁹ determinat qd ꝟueniat dīne nāe ex vniōe ad hūanaz. In z⁹ qd ꝟueiat hūane ex vniōe ad diuīnā. di. 9. ibi. (ℙ. iuestigari) Pria diuidit̄ in duas ptes. In p⁹ ingrit vtz diuina nā debeat dici nata in xp̄o ex vniōe ad hūanā. In scda q̄o xp̄s dicat̄ natꝰ. ibi. (Queri ēt solet.) Circa p⁹ duo facit. Prio mouet qōnē ⁊ soluit. Scdo obycit ī ꝺriū ⁊ soluit. ibi. (Uidet̄ tn̄ posse ꝓbari.) Questio. I.

Jc querunt gnq;. Prio qd sit natiuitas: ⁊ q̄r p̄pe ē nasci. Scdo vtz hūana nā in xp̄o debeat dici nata. Tertio vtz nā dīna debeat dici nata de virgine. Quarto de duplici xp̄i natiuitate. Quinto vtrū sint in christo due filiationes.

¶ Utz solūmō in viuētibꝰ sit natiuitas.

A primuz sic ꝓcedit. vr̄ q̄ nō solūmō viuētiū debeat dici natiuitas. natū. n. idē videt̄ q̄ genitū: sed gnatio ꝺuenit in oīb⁹ corporib⁹ a lunari globo iferi⁹. q̄ nō oia viuūt. g̃ vr̄ q̄ nō solū viuentiū sit natiuitas. ¶ ℙ. idē videt̄ eē oziri ⁊ nasci. sed dicim⁹ ea oziri q̄ nō viuūt: sic dicimus q̄ sol oziī: ⁊ fons oziī. g̃ natiuitas nō solū in viuētibus reperīt. ¶ ℙ. viuere substātiaz solū ē: sed nasci siue oziri ꝺuenit in accūtib⁹. dicim⁹. n. splēdoze oziri a sole: ⁊ calore ab igne. g̃ nasci nō solū viuētiū est. ¶ ℙ. hoc solū est ingenitū qō nō est natū: ſz illa sola dicunt̄ īgenita q̄ semp fuerūt: sicut pbs ponit celū īgenitū: qz fm eū semp fuit. g̃ solū illa nō sunt nata. g̃ quecūq; icipiūt eē dicunt̄ nasci.

¶ Sz ℈. vr̄ q̄ nō oiuz viuētiū sit nasci. Natiuitas. n. causat filiationē: ſz filiatio nō ꝟuenit ī plātis: q̄ tn̄ viuūt. g̃ nec natiuitas. ¶ ℙ. stat q̄ embria viuūt: nec tn̄ dr̄ nata. g̃ nō oiuz viuētiū ē natiuitas. ¶ ℙ. sic̄ inaiata corpa gnānt̄ ex cā extrīseca: ita ēt aīalia gnāta p putrefactionē. ſz inaiata nō dr̄. ꝑpe nasci rōne p̄dicta. g̃ nec aīalia gnāta ex putrefactiōe. ¶ ℙ. spūsscūs ꝓcedit a p̄re vt viuēs a viuēte: nec tn̄ nasci dr̄. ergo nec oīs ꝓcessus rei viuētis est natiuitas.

Respondeo dōm q̄ cū gnātio sit cōis oīb⁹ corporibus corruptibilib⁹: tn̄ in corporib⁹ aīatis est spālis modus gnātiōis: ⁊ pp hoc ēt hūt spāliter inter alias vires aīe viz generatiuā: in viuētib⁹. n. pmo ex generāte decidit aligd qō est sufficiēs ad gnationē q̄tuz ad p̄ncipiū actiuū ⁊ passiuū: q̄uis in gbusdā idez generās sit qō vtrūq; ministrat: sicut in plātis q̄ nō hūt sexū distinctū. In gbusdā aūt. ſ. q̄ hūt sexū distinctū a mare ministrat̄ p̄ncipiū actiuū: a femina p̄nᵐ māle. ⁊ animalia in coitu ſz pbm sunt q̄si vnū gnāns: sic̄ dr̄ Heñ. p. Erūt duo in carne vna. Et iō sequit̄ scōz. ſ. q̄ gnatio ē p modū exit⁹ a generāte: qō nō est in gnatiōe inaiatoz. Tertiū aūt est q̄ generatū exiēs a gnante in p̄n⁹ gnatiōis adheret ei ⁊ est in eo vel p cōtactū: vel p ꝺsolidationē: sicut dicit pbs in. ſ. meta. vt pz in fructib⁹ q̄ colligant̄ plātis: ⁊ de embrione q̄ adheret fm cōtactū matrici: ⁊ q̄tū ad tres has ꝺditiōes res viua inquātū generat̄ bz tria noīa sibi ꝓpria: fm. n. q̄ p̄ncipia sufficiētia siue gnationi ministrant̄ a gnante dr̄ gigni: vel genita est. fm aūt q̄ gnat̄ p modū exitus: dr̄ oziri: fm aūt q̄ generat̄ vt cōiunctū generāti dr̄ nasci: sic. n. generās ⁊ ge-

Universidad de Deusto

neratū est q̄st res vna.ꝛ ideo cū nomē nature a nascēdo su
mat:illa dicunt ee p naturā:quoꝝ ꝓncipiū intr̄ est i ipsis.
ꝛ sic ꝑz q nasci ꝓprie dr̄ illud q̄ egredit a generāte cōiū
ctuz ei bñs ab ipso ꝓncipia sufficientia generationi.

Ad primū g̃ dōz q geītū fz q e idē q̄ natū nō dr̄
a gñando:fz a gignēdo. vñ q̃uis iaiata
ꝓpe dicant gñata:nō tñ ꝓpe dñr genita neq; nata. ¶ Ad
2m dōz q sol ꝛ aq̄ fontis dr̄ p silitudinē oziri:inq̃tū.s.egre
dit de occulto i māifestū. ¶ Ad 3m dōm q silr accītia in
quātū sūt vtute i ꝓncipys eēntialib9 cānt p modū exit9:ꝛ
iō dñr oziri p silitudinē:ꝛ ꝑnt ēt dici nasci inq̃tū adheret
subo q̄ ē cā ipsoꝝ. ¶ Ad 4m dōz q sic dic Dama. igenitū
p duplex n scriptū:est idē q̄ icreatū siue eternū: ꝛ sic acci
pit ꝑbs. igenitū āt p vnū n scriptū idē ē q̄ nō gñatū: ꝛ sic
B logmur. ¶ Ad 5m dōz q ad filiationē regrit plus q̃ ad
natiuitatē vl oztū.s.vt q̄ exit p gñatōez a generāte sit cō
pletū in spē gñantis:ꝛ iō fruct9 arboꝝ:ꝛ ona auiū:ꝛ capilli
ꝛ bō nō bñt rōnē filiatiōis:q̃uis dicant nasci. ¶ Ad sextū
dōm q genitū exit a generāte duplr. Uno9 m q ꝓcedit
in eē distictū a generāte:clausuz tñ ifra termios gñantis:
ꝛ hoc ꝓpe dr̄ cōceptio. Alio9 m q ꝓcedit in eē distictū ꝛ
manifestū:ꝛ qz res noīat m id q̄ appet: ideo ille modus
exeūdi facit natiuitatē m cōez vsuz loquēdi:q̃uis ēt pri
mus aliq̄ mō faciat natiuitatē:m q̄ dr̄ duplex natiuitas
.s.in vtero ꝛ ex vtero.ꝛ qz in plātis sit aliqd ꝓcedit in esse
distictū ꝛ māifestū:iō nō ꝓpe in eis ē ꝛceptio fz natiuitas:
ꝛ iō etiā verbū fz q distiguit in itellectu dr̄ ꝛcipi: m aūt
q exꝰ ꝓnūciat pōt dici p silitudinē nasci. ¶ Ad 7m dōz q
in aialib9 gñatis ex putrefactiōe vt9 solis ꝛ alioꝝ cozpoꝝ
celestiū supplet vicē vtutis fozmatiue: q̄ est i semie i gña
tiōe eoꝝ q̄ ex semine nascunt. ꝛ qz bō vtutes cozpoꝝ cele
stiū sūt p oīa iferioza cozpora diffuse: iō dicit ꝑbs in.17.de
aialib9 q oīa plena sunt vtutib9 aie:ꝛ iō sic aialia q̄ gñant
ex semie se bñt ad femīā:ita ista se bñt ad terrā q̄ sine se
mie gñant:ꝛ sic illa se bñt ad ꝑez:ita ista se bñt ad cozpa
celestia. ꝓ q̄ dixit gdā ꝑbs q sol ē pr̄ plāta ꝛ. terra vero
mater. vñ ꝑz q bō q̄ sine semine gñant siue sint plāte siue
anialia ꝓpe dñr nasci oziri ꝛ gigni. ¶ Ad 8m dōm q q̃uis
spūsc9 ꝓcedat viuēs ex viuēte: nō tñ B ꝺuenit ei m ra
tionē siue ꝓcessiōis: ꝓcedit.n. vt amoz.amoz aūt ꝺsiderat9
in gñe inq̃tū amoz nō bz q sit res viua:sed opatio vel pas
sio rei viuētis:bz tñ q sit res viua ꝛ subsistēs inq̃tum est
amoz diuin9:ꝛ iō nō dr̄ nasci. vt in p̄ lib.di.13.dictū est.

¶ Utruz humana natura sit nata in xp̃o.

A B secunduz sic ꝓcedit. vr̄ q būana
nā sit nata i xp̃o. sicut.n.
supza dcīm ē.illa de ꝑsona vel suppōsito ꝛ nō de
nā dñr q̄ p se existēti solū ꝺueniunt: sic̄ yposta
sis res nāe ꝛ bō:fz nasci nō ē solū p se existētiū: cū sit ptiū:
supza.n.di.4.habitū est q capillus nascit. g̃ nasci nō solū
est ꝑsone vel suppōsiti:fz ēt nāe. ¶ P̄. id q̄ ē p se istentū a
nā gñante veriſſime dr̄ nasci: fz nā q̃uis generet hūc bo
minē:itēdit tñ hoiez gñare. vt dicit Anic. bō aūt nāz cōez
significat. g̃ nature būane maxime ꝺuenit nasci. ¶ P̄. fz
ꝑbm.z.ꝑbysicoꝝ idē spē est q̄ generat ꝛ q̄ generat: sed
nāe est gñare. ergo ipsius est ēt generari siue nasci. ¶ P̄.
xp̃s nō dr̄ nat9 de virgie:nisi fz B q̄ de virgie accepit:sed
nō accepit nisi hūanā naturā. ergo hūana natura dr̄ nasci
de virgine. ¶ P̄. oē quod cepit esse ex aliqua materia dr̄
generari:sed humana natura in xp̃o cepit esse ex aliq̄ ma
teria. ergo humana natura in xp̃o dicit nasci.

¶ Sed contra est q̄ dicit Dama. q nasci est tñ ypostasis.
ergo nō ē nature. ¶ P̄. sicut se bz dina natura xp̃i ad eter
nam ei9 gñationē:ita ꝛ hūana natura ad tpalē: fz nā dina
nō est nata eterna gñatiōe. ergo nec hūana tēporali.

Respondeo dōz q nasci fieri q̄dā ē: nihil aūt fit
nisi vt sit. vñ fz q alicui ꝺuenit eē:ita
ꝛ ꝺuenit ei fieri:eē aūt ꝓpe subsistētis ē. vñ ipz dr̄ ꝓpe na
sci ꝛ fieri. forma aūt ꝛ nā dr̄ eē ex ꝛsequēti. nō.n. subsistit:
fz inq̃tū i ea suppositū subsistit eē dr̄. vñ ꝛ ex ꝺnti ꝺuēit ei
fieri vel nasci nō q̃si ipsa nascat: fz qz p gñationez accipit.
accītia aūt nō dñr eē nisi p accīs. vñ ꝛ p accīs fieri dñr.

Ad primuz g̃ dōm q ē duplex pars. est.n. ps subē
m q̃titatē. ꝛ hoc vel subsistit in potē
tia:vt in ꝺtinuis:vel in actu:vt in bis q̄ p tactū iūgunt. vñ
tales ptes pñt dici fieri vel nasci:ꝛ ꝓcipue q̄ addunt toti
ꝑexistēti:sec9 aūt eēt si generarent gñatiōe toti9. qz tūc to
tū dicerē fieri ꝛ nō ipsa:sunt ēt ptes subē in q̃s diuidit to
tuz m rōnē:sicut mā ꝛ forma ꝛ bō:cū nō subsistāt neq; in
actu neq; in potentia nō dicunt p se fieri:nisi forte forma
sit subsistēs:sicut est aia q̄ dr̄ fieri p creationē ꝑter factio
nē q̄ fit cōpositū p gñationē. natura aūt būana q̄ vt ps si
gnificat nō est nata subsistere:cū nō possit in rerū natura
esse nisi in atbomo.i.in suo suppōsito:ꝛ ideo ipsa nō pōt di
ci nasci. ¶ Ad secūdū dōm q̄ bō nō significat tñ naturā
put hic logmur: sicut pz ex dictis in.5.di. ꝛ iō nō sequitur
rō.nō.n.natura intēdit naturā ꝓducere nisi in suppōsito:
ꝛ ideo nō intēdit generare humanitatē sed hoiem. ¶ Ad
tertiū dicendū q̄ sicut esse suppōsiti est:ita ꝛ agere:ꝛ iō si
cut nature est generare:nō q̃si ipsa generet:sed qz virtute
ei9 fit gñatio:ita nō est ipsi9 generari q̃si ipsa generet: sed
qz p generationē accipit. ¶ Ad q̃rtū dōm q sicut xp̃s dr̄
bō rōne humane nature:ꝛ tñ humana natura nō ē bō: ita
etiā dicit nasci rōne humane nature quā accepit a virgīe:
ꝛ tñ ipsa humana natura nō generat: sicut.n.dicit Dio.z.
ca.de di.no.nō opz q eodem mō causa ꝛ causatū recipiāt
ꝑdicationē alicuius generis vel speciei:sicut calor est quo
aliquis dicit calidus:ꝛ tamē ipse nō est calidus sed calor.
¶ Ad qntū dōm q cū esse nō sit nature sed suppositi hu
mana natura ꝓprie nō cepit esse: sed xp̃s cepit esse in hu
mana natura:ꝛ sic per cōsequens natura cepit esse.

¶ Utr̄ dina natura in xp̃o nata sit de virgine.

A B tertiuz sic ꝓcedit. vr̄ q nā dina in
xp̃o sit nata de vgīe. fili9.n.
dei nō dr̄ nat9 de virgie nisi inq̃tuz ē icarnat9:
fz nā dina dr̄ icarnata: vt supza.di.5.dictū est. g̃
ipsa dz dici nata de virgine. ¶ P̄. gcgd i recto
ꝑdicat de Petro dr̄ nasci ipso nato: sequit.n.petrus ē na
tus. ergo bō. g̃ aial. g̃ suba:sed natura dina in recto ꝑdicat
de filio dei. ergo cū fili9 dei sit natus de virgie: ēt dina na
tura dz dici nata de virgie. ¶ P̄. in filio dei nō est accipe
nisi essentiā ꝛ ꝓprietatē:sed absurduz esset dicere q rōne
ꝓprietatis tñ dicat natus de virgine:qz ꝓprietas illa re
latio est m quā ad patrē g generat sine mr̄e referr̄. ergo
est nat9 rōne dine nature:ꝛ sic idē q̄ ꝑus. ¶ P̄. Bernar.
dicit q in icarnatōe est fortitudo ifirmata:fz ifirmari ma
gis est remotū a natura dina q̃ nasci. g̃ ēt pōt dici nasci.

¶ Sed cōtra. natura diuina magis cōuenit cū generatiōe
xp̃i eterna q̃ cū tpali: sed ipsa nō est nata de generatione
eterna. vt in p̄. li. di.5. dictū est. ergo multo min9 ē nata ge
neratiōe tpali. ¶ P̄. humana natura nō ꝓprie dicit nasci
generatione humana. ergo multo min9 natura diuina.

Respondeo dōz q nā būana q̃uis nō dicat ꝓpe na
sci in xp̃o de virgie eo q nasci nō ē nāe:
fz ypostasis:tñ ꝺnter ad gnātionē se bz: qz ē p gnātionē ac
cepta. dina aūt nā nō est a xp̃o p tpalē gnātionez accepta.
vñ nullo mō dz dici nata de virgine: nec p se nec p ꝑs: si
natura ꝓprie accipiat m q̄ p eēntia supponit: tñ qz alia
q̄ ꝓprie trahit ad supponēduz p ꝑsona: sicut in.5.di. p̄mi
dictū est: iō etiā aliq̄ inuenit q̄ natura diuina sit nata sic

patet in lr̄a. vñ exponēduz est sicut magist̄ exponit.

Ad primuz g̃ dōz q vñ9 dei vniuit sibi būanā na
turā ꝛ in se:qz vnio termiata est ad p
sonā. nō aūt ita est de dina nā: vt pz ex dictis supza. vñ nō
sil'e. ¶ Ad 2m dōm q nā dina non bēt inq̃tū est nā q̄ ꝑdi
ceē in recto de ꝑsona fily dei: fz rōne simplicitatis dine q̄
nō pmittit aliquā realē diuersitatē in ipso: fz dr̄ītia est in
modo signandi qui facit q aliqd de ꝑsona dicat q̄ de nā
dici nō pōt. ¶ Ad 3m dōm q in filio dei nō solū est accipe
nām ꝛ ꝓpetatē: fz ēt ypostasiz siue ꝑsonā q̃uis vnū illoꝝ
ab altero m rē nō differat:ꝛ rōne ypostasis dr̄ fili9 icarna
tus inq̃tuz sibi carnē sociauit in vnitate ꝑsone. ¶ Ad 4m
dōz q fortitudo dr̄ ifirmata. i. ifirmitatē assumpsisse. ꝛ iō
ipropria est locutio: nec ad ꝺnam trahenda.

¶ Utrū ponēde sint due natiuitates xp̃i vel vna.

A B quartū sic ꝓcedit. vr̄ q nō sint ponē
de due xp̃i natiuitates. nasci
enim nō est nature fz ꝑsone: sed in xp̃o est tñ vna
ꝑso9: ergo ꝛ vna natiuitas. ¶ P̄. cū natiuitas sit
gnātio q̄dā: p natiuitatē aliqs ad eē tēdit. Sz in
xp̃o ē tñ vnū eē: g̃ tñ vna natiuitas. ¶ P̄. ea que nō sunt
vnius rōnis nō debēt ꝺnumerari: sic̄ canis celestis ꝛ terre
stris nō dicunt duo canes. fz gnātio xp̃i tpalis ꝛ eterna nō
sunt vnius rōnis: ergo nō debēt dici due natiuitates.

¶ Sed ꝺ. nullus dr̄ fili9 alicui9 nisi rōne alicui9 natiuitatis.
fz xp̃s dr̄ fili9 p̄ris ꝛ ēt matris: g̃ vtrūq; est m aliquā nati
uitatē: ꝛ nō m eādē: ergo in xp̃o sunt due natiuitates.

¶ Utrum xp̃s debeat dici bis natus.

Alteri9 vr̄ q xp̃s nō debeat dici bis natus. rōne enī
ei9 q̄ aduenit alicui post ꝺpletū eē nō dr̄ ali
quis nat9: sic̄ bō nō dr̄ nasci: q̃uis capillus p aliquā natiui
tatē aduenīat. fz būanitas xp̃i aduenit filio dei post cōple
tū eē: g̃ pp B nō dz dici ipse nat9 q humanā nām accepit.
¶ P̄. B aduerbiū bis ipoztat successionē actuuz. fz gnōni
eterne nō succedit tpalis: qz eterna semp est: vñ ē sil'cū tē
pozali. g̃ rōne duplicis natiuitat̄ nō dz dici bis nat9. ¶ P̄.
B aduerbiū bis ipoztat iterruptionē. vñ qui tota die logt
nō dr̄ bis loqui. sed eterna gnātio nō habet iterruptionē:
ergo ratione eius non debet dici bis natus.

¶ Sed ꝺ. hoc aduerbiuz bis numerat actuz cui adiungit.
sed duplex est xp̃i natiuitas: g̃ m eas dz dici bis natus.

Respondeo dōz ad p35 q̄ōnē q xp̃s ꝓcessit a pr̄e eter
nal'r:ꝛ a matre tpal'r:ꝛ vtraq; ꝓcessio bz
rōnē natiuitatis. m enī ꝓcessionē eternā fili9 est de suba
pr̄is:ꝛ exit ab eo in ꝑsonā distinctā:ꝛ tñ est ꝺiunct9 pr̄i pp i
diuisionē substātie: qz vbū apud deū est. vñ ꝑz q saluant
suo mō tria illa q̄ dicebant supza eē de rōne natiuitatis:ꝛ
pp B dr̄ oziri ꝛ gigni ꝛ nasci. fz ꝓcessio ei9 tpalis q̄ ꝓcedit
a matre habet natiuitatis rōnez: sicut cuiuslibet alterius
qui ex sua matre nascit. vñ sicut due sunt ei9 ꝓcessiones:
vt dcīm est in p̄ lib9. ita ēt sunt due natiuitates.

Ad primuz g̃ dōz q q̃uis nasci sit ꝑsone: est tñ ei9
rōne nāe. vñ m duas nās q̃s p gnōnē
accepit bz duas natiuitates. ¶ Ad 2m dōz q q̃uis in xp̃o
sit vnū eē: tñ fz illud bz respectū ad duas nās: vt supza di
ctū ē. ꝛ ita natiuitas est duplex fz duplicē respectū g acq
rit ꝑsone ad duas nās acceptas p gnōnē. ¶ Ad 3m dōz q
q̃uis nō sit vna rō p vniuocationē eterne: ꝛ tpalis natiui
tatis: est tñ vna p analogiā.

Ad secundā q̄ōnē dōz q bis cū sit aduerbiū po
nit numerū circa actū. cū aūt mot9 ꝛ act9 numerent tripli
citer. s. ex subo: qz est ali9 ꝛ ali9 agēs. ꝛ ex terminis: qz ē ali
ud ꝛ aliud q̄ agit. ꝛ ex mēsura act9: qz nūc ꝛ tūc agit. hoc
aduerbiū bis nō ipoztat nūerū nisi g cāt ex diuersa mēsu
ra. vñ ñ dr̄ bis lectū eē si duo legāt: nec si duo libri sil'legā
tur: fz qñ diuersis hoīs legit. qz āt in bis q̄ agunt i tpe nō
ē alia mēsura nisi tps: ꝛ B nō ē aliud ꝛ aliud nisi qñ discōti
nuat: iō bis dr̄ factū eē qñ aligd cū iterruptiōe factuz est.
eternitas aūt ꝛ tps sūt diuersē mēsure fz diuersā nāz: ꝛ nō
p discōtinuationē. vñ q̄ō fit i eternitate ꝛ tpe pōt dici bis
factū eē: q̃uis id q̄ eternū est nō interrūpat nec cesset.

Ad primuz g̃ dōm q q̃uis būana nā aduenīat fi
lio dei post eē cōpletū: tñ fili9 dei tot9
subsistit in vtraq; nā. nō aūt ita ē de toto hoīe ad capillū:
ꝛ iō rō nō ꝓcedit. ¶ Ad 2m, dōm q rō illa ꝓcedit de bis q̄
agunt in tpe. Et si'r 3m. ꝛ ideo nō sunt ad ꝓpositum.

¶ Utruz in xp̃o sint due filiationes.

A B qntuz sic ꝓcedit. vr̄ q in xp̃o sint
due filiatiōes. multiplicata
enī cā m'ltiplicat effect9: fz natiuitas ē cā filia
tiōis: g̃ cū i xp̃o sint due natitates: erūt i ipso
due filiatiōes. ¶ P̄. relatiua sūt q̄ruz eē ē ad aliō se br̄e: fz
eē filiatiōis eterne nō ē ad mr̄ez xp̃i se br̄e: g̃ p eā nō refer
tur ad mr̄ez: fz aliq̄ filiatiōe referr̄ ad mr̄em: g̃ in xp̃o sunt
due filiatiōes. ¶ P̄. relatiua posita se ponūt: ꝛ iterempta
se iterimūt. fz mr̄nitate iterempta a vgine nō iterimit fi
liatio eterna: g̃ opz ponere aliaz filiationē q̄ ponat posita
mr̄nitate: ꝛ iterimat ea remota. ¶ P̄. mot9 diuersificat p
termios. fz sic̄ mot9 bz spēz a termīs: ita rel'o. g̃ cū xp̃s sit fi
li9 p̄ris ꝛ mr̄is oz q̄ alia filiatiōe ad vtrūq; referat. ¶ P̄.
ꝑbs i 5o meta. ꝓbat q scīa nō referr̄ ad sciēt̄ē: qz cū refera
tur ad sciībile: ꝛ B sit suū eē in q̃tuz ad aliqd ē: opozteret si
dicerē ad sciēt̄ē: q bret duplex eē. si g̃ filiatiōe referr̄ xp̃s
ad pr̄ez ꝛ mr̄ez: oz q sint due filiatiōes m eē. ¶ P̄. sic̄. 8.
magr̄ dixit: pr̄ posset carnē assumere. sed si de vgine carnē
assūpsisset fili9 vginis dicerē. nō āt referrē ad vginē filia
tiōe eterna: qz eaz nō bz g̃ filiatiōe tpali: g̃ eadē rōne oz in
christo ponere filiationem tempozalem.

¶ Sz ꝺ. filiatio ē ꝓpetas ꝑsonalis: fz in xp̃o ē tñ vna ꝑso9:
g̃ tñ vna filiatio. ¶ P̄. sic̄ xp̃s ē fili9 p̄ris ꝛ mr̄is: ita q̄libet
ali9 hō: fz nō alia filiatiōe referr̄ hō ad pr̄ez ꝛ mr̄ez: g̃ nec i
xp̃o sūt due filiatiōes. ¶ P̄. duo accīa eiusdē rōis nō pñt
eē i eodē subo. vñ eadē p̄nitate bō referr̄ ad m'tos filios.
fz suppm filiatiōis i xp̃o ē vnū tñ: g̃ in eo nō pñt eē ples fi
liatiōes: fz vna tñ ¶ P̄. q̄ōlz ꝺtinuū ē mai9 oīb9 suis pti
b9: fz in q̄libz ꝺtinuo sūt ifinite ptes in po9: g̃ ad hoc q̄ aliq̄
referat ad diuersa p diuersas rel'ones oz q̄ sint infinite
rel'ones in aliq̄ ꝺtinuo: q̄ō est incōueniens. ꝛ iterū q̄ in
quolibet ꝺtinuo sint tot eq̄litates quot reb9 eq̄le est.

Rñdeo dōm q sic in p̄ li: dcīm est: rel'o non bz er B q
ad alterꝰ dr̄ q̄ sit aliqd in rer̄ nā: sed B bz ex
eo q rel'onē causat q̄ ē in re q̃ ad alterū dr̄. ꝛ qz ex eo res
bz vnitatē ꝛ multitudinē: ex q̄ bz eē: iō m id in q̄ rel'o fun
dat iudicandū de ea est vtruz sit m rem vna vel plures.
Sunt g̃ q̄dā relationes que fundant sup q̃titatē: sic̄ eq̄li
tas que fundat sup vnū in q̃titate. ꝛ cuz vnitas q̃titatis
nō sit nisi vna in re vna: inde est q p vnaz eq̄litatē est res
eq̄lis oīb9 gb9 dr̄ eq̄lis. alie vo rel'ones fundant sup actio
nē ꝛ passionē. ꝛ in illis ꝺsiderandū est q vna passio rñdet
duab9 actionib9 q̄ñ neutrū agēs sufficit p se ad actionē cō
plēdā: sic̄ est in eo q vna natiuitate nascit ex pr̄e ꝛ mr̄e. vñ
in pr̄e ꝛ mr̄e sūt due rel'ones m rez: sic̄ ꝛ due actiōes. fz in
nato est vna relatio m rē m quā referr̄ ad pr̄ez ꝛ ad ma
trē: sic̄ ꝛ passio vna. Itē ꝺsiderādū est q q̄dā rel'ones non
innascunt ex actionib9 m q̄ sunt in actu: fz magis m q̄
fuerūt. sicut aliqs dr̄ pater post q̄ ex actione est effect9 cō
secutus. ꝛ tales relationes fundant sup id q̄ in agente ex
actiōe relinquit siue sit dispositio: siue habitus: siue alic9
ius aut potestas: vel quicqd aliud est bō: sed quia hoc q̄
relinquit ex actionibus vnius spēi nō pōt esse nisi vnum:

inde est q tales relones ēt fm rē non multiplicanť fm diuersas actiones:sed magis sunt vnū fm id qđ ex actione relinguntur.7 ppter hoc nō sunt diuerse relones fm rem in pre vno qui generat plures filios: nec in magro vno qui docet plures discipulos.si aūt sint plures actiones fz specie causant ēt plures relones specie differētes.vñ cuz xps nō per vnā gnōnē passiuā se beat ad gnōnē actiuaz patris 7 ad gnōnē actiuā mris:fz per aliā 7 aliā:7 be due gnones nō sunt vnius generis: neduz vni⁹ spēi:nihil:vt videť:impediret: quin in xpo possent esse due filiationes fm rē diferētes nisi imediatū subm filiationis esset suppositū.qđ gdē fm scōaz opionē nō est nisi suppositū eternū in xpo.7 qz ex nullo tempozali aduenit rei eterne aliq realis relo: sed rōnis tm.iō filiatio que consequiť xpm ex gnōne tpali nō est realis:sed rōnis tm:7 tm realr filius est.sic 7 de⁹ realiter dns ex hoc est q creatura realr referť ad ipm.vñ cōcedo q in xpo nō est nisi vna filiatio realis:qua referť ad pfem:7 respect⁹ qdam rōnis quo referť ad matrē.tm pma opio que ponit duo supposita posset ponere duas filiationes:nec tm poneret duos filios masculine:fz duo filia neu

Ad primum traliter:si latine diceretur. ergo dōz q natiuitas tpalis siue generatio passiua xpi est qdā passio q fm rem fundať in humana natura:7 ex hoc noiať natus:sicut 7 hō.sed subm filiationis nō pōt esse natura:cū sit eius qđ bēt cōplemētū spēi:vt supza dcm est.7 iō due natiuitates causant duas filiationes:sed vnā tm fm rem:7 aliā fm rōnē. ¶ Ad 2m doi cendū q phs nō accipit esse fm q dr actus entis. sic eniz relatio nō bēt esse ex eo ad qđ dr:sed ex subo sicut oia alia accītia:sed accipit esse pro quiditate vel rōne quaz signat diffō.rō aūt relonis est ex respectu ad alterū:vñ ex hoc q filius dei referť ad matrē nō oz q habeat aliā filiationez fm rē:sed aliū respectū relonis. ¶ Ad 3m dōm q maternitas posita ponit aliū respectū in xpo:7 remota remouet illuz respectū:sed nō opz q ponat aliaz filiationē realem. ¶ Ad 4m dōm q ois motus est aligd fm rem:nō aūt ois relatio:ergo q̄uis ex terminis multiplicenť respectus relationis:nō tm opz q multiplicenť relationes fm rem:sic motus multiplicanť fm rem ex diuersitate terminozum. ¶ Ad 5m dōm q respectus scie ad sciētem 7 ad scibile nō est vnius rōnis:sed respectus eius ad scientem inest ei ex hoc q est accīs.respectus aūt ei⁹ ad scibile inest ei ex hoc q est sciētia.vñ si referreť inq̄tū est scia ad vtrūq; oporteret q eēnt respect⁹ diuersi fm spēm.sed respect⁹ filij ad pfez 7 ad matrē est ad terminos vnius rōnis.vñ nō oz q sit diuersa relatio fm spēm neq; fm rem. ¶ Ad 6m dōm q si pater carnē assumpsisset de vgine eēt fili⁹ vginis:non qdē per aliquā realē filiationē:cui⁹ suppositū eternū subiectū eēt:fz per respectū rōnis tm.

¶ Expositio textus.

Hoc est eni nasci de virgine).s.hoiez assumere.Uel est si humana natura dicatur homo:7 si assumere dicať ad se sumere vel in se:qđ diuine nature nō cōuenit.

De adoratione humanitatis xpi: an eadez sit adoratio humanitati 7 diuinitati exhibēda.

Distinctio. IX.

Preterea inuestigari opz vtrū caro xpi 7 anima vna eadēq; cuz verbo debeant adoratione adorari:illa.s. que latria dicit. Si eniz anime vel carni xpi exhibeť latria que itelligiť huius siue cultus soli creatori debitus:cū aia xpi vel caro creatura tm̄ sit:creature exhibeť qđ soli creatori debeť. Qđ faciēti in idolatriā deputať. Jōq; quidā vť nō illa adoratiōe:que latria ē:carnez xpi vel aiam eē adorādā:fz ea q̄ dulia est:cuius duas spēs vel modos eē dicūt. Est eni cuiusdā modi dulia q̄ creature cuilibz exhiberi pōt.7 ē q̄dā soli būanitati exhibēda:nō alij creature: qz xpi būanitas sup oēz creaturā ē venerāda 7 dilēda.nō tm adeo vt cult⁹ dinitati debit⁹ ei exhibeať:qui cult⁹ in dilectiōe 7 sacrificij exhibitiōe atq; reuerētia ꝓsistit:qui latine dr pietas:grece aūt theosebia.i.dei cult⁹:vel eusebia.i.bon⁹ cultus. Alijs aūt placet xpi būanitatē vna adoratione cū ꝟbo eē adorādā:nō ꝓpter se:fz ꝓpter illū cui⁹ est scabellū:cui est vnita. Nec ipsa būanitas sola vel nuda:fz cū ꝟbo cui est vnita.nec ꝓpter se:fz pp illū est adorāda.nec q̄ b facit idolatrie reus iudicari pōt:qz nec soli creature nec ꝓpter ipsaz:fz creatori cū būanitate 7 in būanitate sua fuit. Be h Jo. Damas.ita ait: Due sunt nāe xpi rōne 7 mō dr̄ntes:vnite ꝟo fz ypostasim. vn⁹ igr̄ xps ē ds pfect⁹ 7 hō pfect⁹:quē adoramus cū pre 7 spūsco vna adoratiōe cū incōtaminata ei⁹ carne:nō inadorabilē carnē dicētes. adorať eniz in vna ꝟbi ypostasi:que ypostasis gñata est:nō creature veneratione pbētes. Nō eni vt nudā carnē adoramus:fz vt vnitā deitati in vnā ypostasiz dei ꝟbi duab⁹ reductis naturis. Timeo carbonē tangere pp ligno copulatū ignē.adoro xpi dei mei sil vtrāq; nām pp carni vnitā dinitatē.nō eni q̄rtā appono psonā in trinitate:fz vnā psonā confiteoz ꝟbi 7 carnis ei⁹. His ꝟbis ifinuari vť xpi būanitatē vna adoratiōe cū ꝟbo esse adorāndaz. Be hoc ēt Aug⁹. ex fmone dñi:vbi dic. Nō turbeť coz vr̄m:ira dicit:Dicūt hereticifiliuz nō natura esse deū: sed creatū. Quib⁹ rndenduz est:qz si filius non est deus natura:sed creatura:nec colēdus est oino nec vt deus adorādus:dicēte Apl̄o. Coluerūt 7 seruierūt pori⁹ creature q̄z creatori.sed illi adhuc replicabūt 7 dicēt. Quid ē q carnē ei⁹ quaz creaturā esse nō negas simul cū diuinitate adoras: 7 ei nō minus q̄z diuinitati deseruis. Ego dominicam carnem imo perfectam in xpo humanitatē iō adoro q a dinitate suscepta 7 deitati vnita est:vt nō aliuz 7 aliuz:sed vnuz cundēq; deuz 7 hoiem dei filium esse ꝓfitear. Denicq; si hoiem separaueris a deo:illi nunc̄q credo nec seruio. velut siquis purpuram vel diadema regale iacēs inueniat nunqđ ea conabitur adorare:cuz ꝟo ea rex fuerit iductus periculū mortis icurrit:si ea cū rege adorare quis ꝓtēpserit. Ita

etiā in xpo domio būanitatē nō solā vel nudaz: sed diuinitati vnitā.s.filiū vnū deū verū 7 hominē verū si qs adorare cōtēpserit eternaliter morieť. Jtē sup psalmū nōagesimūoctauū vbi dicit. Adorate scabellum pedum eius:quoniaz sanctuz est:sciēduz est quia in xpo terra est id ē caro q̄ sine impietate adoratur. Suscepit eniz de terra terrā:quia caro de terra est:7 de carne marie carnē accepit. Hec sine ꝓpietate a ꝟbo dei assūpta adoraťa nobis:quia carnē ei⁹ nemo māducat nisi pri⁹ adoret:fz q adorat nō terraz intuetur sed potius illuz cuius scabellum est:ꝓpter quē adorat. His auctoritatib⁹ ꝓmisse inuestigationis absolutio explicatur.

¶ Postq̄ magister determinauit quid ꝓueniat nature diuine ex vnione ad humanā. Nic determinat quid ꝓueniat būane ex vnione ad diuinā:q.s.adoratiōe latrie. Diuidiť aūt hec pars i duas ptes. In pma mouet q̄stionē In secūda determiat eā ibi. (Jō gbusdā.) Et hec diuidiť in duas partes fm q duas opiniōes ponit. Secūda icipit ibi (Alys placet.) Et hec diuidiť in tres. In p⁹ ponit solutionē. In secūda respōdet ad obiectionē factaz in ctrariū ibi. (Nec ctra hoc facit.) In 3⁹ confirmat solutiōez ibi. (De hoc ioānes ita ait.) ¶ Dic est duplex questio. Primo eni queritur de latria.z⁹ de dulia. Qō. I.

Circa primū querunť tria. Primo quid sit latria. Secūdo cui debeť. Et babito q soli deo:querit tertio q̄liter sit ei exhibēda.

¶ Utr̄ latria sit virtus vel donum.

Ad primū sic ꝓcedit. vť q latria nō sit virt⁹. ois eniz virt⁹ in libera volūtate ꝓsistit:fz seruit⁹ libertati opponiť. cū ergo latria sit seruit⁹:vt dr in lra:vť q non sit virt⁹. ¶ P. ois virt⁹ cōsistit pncipalr in actu volūtatis.fz latria cōsistit in actu exteriozi.s.in exhibitione sacrificiozū:q̄ vť nō sit virt⁹. ¶ P. ad latriam ptinet reuerētia deo exhibere. hoc aūt ad donū timozis ptinet: ergo latria est donū:7 nō virt⁹. ¶ P. latria dr alio nomie pietas:vt habeť ex littera. sed pietas est donū:ergo latria non est virtus:sed donum.

¶ Sed cōtra. Laudabile fm phs est ppriū virtuti:fz act⁹ latrie est maxie laudabilis:ergo latria est virt⁹. ¶ P. ois actus qui cadit in pcepto legis est act⁹ virtutis:qz intētio legislatoris est iducere hoiez ad virtutez:vt dr. z. Ethico. sed act⁹ latrie pcipit p pmū mādatū:ergo latria est virt⁹.

¶ Utrum sit virtus generalis.

Ulterius videť q̄ sit virt⁹ generalis. Augusti. enim dic. x. de ciui. dei. Uez sacrificiū ē oē op⁹ qđ gerit:vt sancta societate deo iūgamur. sed hoc est omne op⁹ virtutis. ergo omne op⁹ virtutis est verū sacrificiū. fz sacrificiū deo offerre ppie ptinet ad latriā. ergo ad ipsaz ptinēt oēs act⁹ virtutū:7 sic ipsa est virt⁹ generalis. ¶ P. omne op⁹ virtutis deo seruit. Luc. xvij. Cū omnia bn feceritis dicite:sui inutiles sum⁹. fz latria ē seruit⁹ deo debita:ergo oē op⁹ virtutū ptinet ad latriā:7 sic idē qđ ꝓus. ¶ P. quicūq; facit aligd ad gloriaz alicui⁹ exhibet ei reuerentiā. sed Apostolus pma Corinth. zz. docet omnia in gloriaz dei facere. ergo p oīa opa virtutis recte facta exhibetur deo reuerētia. sed reuerētiam deo exhibere ptinet ad latriaz:ergo ipsa est virtus generalis

¶ Sed cōtra. Uirtus generalis non pcipitur speciali legis precepto:sed tota lege:sic patet de iustitia legali. fz latria precipiť speciali precepto. s. per primuz prime tabule: ergo est virt⁹ specialis. ¶ P. vitio speciali opponiť virtus specialis. vñ philosoph⁹ 5° Ethico. phat iusticiaz eē spālē virtutē ppter h q ei opponiť anaritia:q̄ est spāle vitiū. fz latrie opponiť spāle vitiuz. s. idolatria:q̄ est spālis virtus.

¶ Utrum sit virtus theologica.

Ulterius videť q̄ sit virt⁹ theologica. Augustinus dicit in Encheri. Si querať quomō coliť de⁹:respōdeť fide spe 7 charitate. sed latria dicit cult⁹ dei: vt ex littera habeť:ergo latria est fides spes 7 charitas:q̄ sūt virtutes theologice. ¶ P. virt⁹ theologica ē q̄ hz deuz ꝓ obo:sic fides q̄ credit de⁹. 7 sic de alijs. fz latria hz deuz ꝓ obo:quia ea coliť. ergo latria est virt⁹ theologica. ¶ P. omnis virtus cardinalis tenet mediū iter superfluū 7 diminutū. sed latria nō est hōs:q7 deus nō potest nimis coli: ergo latria nō est virtus cardialis:sed theologica.

¶ Sz ℈. nulla virtus theologica hz actū exteriozē:fz latrie act⁹ ē sacrificiū offerre q ē act⁹ exterioz. q̄ nō ē vt⁹ theologica. ¶ Utrū ad aliquā vtutū cardinaliū reducať.

Ulterius q̄rit ad quā vtutū cardinaliū reducať. et videť q̄ nō ad iustitiā de q̄ magis vr. Justitia eni fz q ē spālis virt⁹ vna ō q̄ttuoz cardialib⁹ ꝓsistit fz phm in cōmunicatiōe actiue vite. fz in psenti vita nō ē nobis cōmunicatio cū deo. vñ dr Danie. z. Exceptis duo quozū nō est cū hoib⁹ cōuersatio. ergo nō potest nobis eē iustitia ad deū:sed latriā deo exhibem⁹:ergo nō potest eē species iustitie. ¶ P. fm phm gnto Ethicozū. nō est iustitia ppie dicta iter dominū 7 seruū:sic nec alicuius ad se: qz seru⁹ qđ est 7 qđ hz dñi est. similr nec pris ad filiū:q est q̄si pars ei⁹. fz nos habem⁹ nos ad deū sic serui ad dñm:7 filij ad patrē:q̄ nō ē iustitia nr̄i ad deū:7 ita latria nō ē ps iustitie. ¶ Preterea. iusticia propie in eq̄litate consistit: sicut dicit philosophus quinto Ethicozum. sed nō est possibile nos equari deo fm opus nostrum:ergo non potest esse iustitia nostri ad deum:7 sic idem quod prius.

¶ Sed cōtra. Tulli⁹ in rethorica ponit religionem speciē iustitie:sed religio fm q ipse accipit est idem q latria:qz religio fm euz est:que superiozi cuidā nature:quā diuinā vocāt cultū cerimoniāq; affert: ergo latria est species iustitie. ¶ P. reddere debitum actus est iustitie:sed latria est cultus deo debitus. vnde exhibet deo qđ ei debetur: ergo latria est pars iustitie.

Respōdeo dōz ad pmā q̄onē q q̄ aligd cōmune i multis inueniť si in aliquo eoz fm speciale modū inueniať:hz etiā nomē speciale: sicut nasus curuus, dr simus. Similer cū obsequiū diuersis possit exhiberi:speciali quodā 7 supmo mō deo debeť: qz in eo est suprema ratio maiestat⁊ 7 dominy:7 ideo seruitiū vl obsequiū qđ ei debeť:speciali noie noiať 7 dicit latria. Doc aūt nomen tripliciter sumiť. q̄q; eni ꝓ eo quod deo in obseq̄z exhibeť sicut sacrificiū genuflectiones 7 huiusmodi. q̄q; aūt ꝓ ipsa exhibitiōe:q̄q; vero ꝓ habitu quo exhibetur obsequiū. 7 pmo modo latria nō est virt⁹:fz materia vtutis. scōo modo est act⁹ virtutis:tertio modo est virt⁹:7 nominať hec virt⁹ quatuoz noib⁹:dicit eni pietas quātū ad effectū deuotionis:qđ pmū occurrit: dicit etiā theosebia. id est diuin⁹ cultus:vel eusebia. id est bon⁹ cult⁹ quātū ad intētionē attentā: illud eni coli dicit cui studiose intēdit sicut ager vel anim⁹ vel qcqd aliud: dicit etiam latria id est seruit⁹ quantū ad opera que exhibenť in recognitionē dominy:qđ deo cōpetit ex iure creationis. dicit etiaz religio quātū ad determinationē operū ad que homo se obligando in cultū dei determinat:quibus tm nominib⁹ vna 7 eadē virtus noiať scōm diuersa que ad ipsam concurrunt

Universidad de Deusto

Ad primū g̃ dōm q̃ fm pm̃ in p̃ncipio metha. Liber e g̃ sui cā est: vñ seru⁹ dr̃ g cā alteri⁹ est: ⁊ seruitiū qō cā alteri⁹ agit: sed alteri⁹ cā agi est duplici ter: vel sicut finis: sicut seru⁹ nō lucrat̃ sibi: sz dño: vl̃ sicut mouētis: sicut seru⁹ nō ꝓprio motu: sz mot⁹ sicut istr̃m dñi operat̃: seruitiū g̃ q̃tū ad hoc scōz tollit libertatē volūtatis: ⁊ p dñs virtutē: sz quātū ad p̃mū nō: qz hō pōt pp alteꝝ operari: qō sibi dz etiā ꝓpria volūtate: ⁊ fm hoc latria dr̃ seruit⁹. ¶ Ad scōz dōm q̃ q̃uis vtus habeat q̃ sit vtus ex actu interiori. s. ex electiōe: tñ q̃ sit determinata virtus hz ex actu exteriori: qz nr̃a electio determinat̃ p actū exteriorē g elicit̃ fm quē attingit virt⁹ ꝓpriū obiectū vl̃ mām ex quo specificat̃ act⁹ vel habit⁹: ⁊ iō vtutes q̃dā hñt act⁹ exteriores nō solū interiores: sicut pz de fortitudine ⁊ iustitia ¶ Ad tertiū dōm q̃ reuereri in q̃tuz hō est act⁹ timoris: sz exhiberi reuerētiā in q̃tū est deo debitū ē ꝓprie latrie. vñ nō sequit̃ idē eē latria ⁊ timoris donū: sicut etiā pugnare viriliter ē act⁹ fortitudinis in q̃tū hō: sed pugnare i acie regis in q̃tū miles hō dz ei pp feudū: qō tenet ab eo: ⁊ ē act⁹ iusticie. ¶ Ad q̃rtū dōz q̃ pietas in q̃tū ē donū ꝓsistit in q̃dā beniuolētia supra modū humanū ad oēs: sz pietas fz q̃ hic accipit̃ cōsistit in q̃dā deuotiōe ad deum cui latria exhibet̃: ⁊ hoc ifra in tractatu de donis melius patebit.

Ad secundā qōnē dōz q̃ aliq̃ vtus dr̃ gnālis quatuor modis. vno mō q: ꝓdicat̃ de q̃libet vtute: sicut iustitia legalis q̃ ꝓuertit̃ cū vtute: ⁊ ē idem subiecto rōne differēs: vt dicit pha. 5°. Ethi. ⁊ sic dr̃ gnālis q̃tū ad suā eentiā. Secūdo mō dr̃ gnālis in q̃tū ab ea dependēt alie vtutes pticipātes ei⁹ actuz: ⁊ hoc mō prudētia gnālis dr̃: qz ex ea oēs alie vtutes mozales rectitudinē eligendi pticipāt: ⁊ sic act⁹ ei⁹ imitāt̃ actib⁹ oīuz alia vtutū. nihilomin⁹ ipsa in se ē spālis fm q̃ hz spālē rōnē obiecti. s. eligibile ad opus. Tertio mō dr̃ generalis in q̃tū opat̃ circa act⁹ oīuz virtutū: ita q̃ oēs cedūt ei p mā: sicut magnanimitas q̃ operat̃ magna in oīb⁹ virtutib⁹: vt dr̃. 4.° Ethi. ⁊ tñ in se spālis vtus ē. qz rōnē spālē obiecti in oīb⁹ attēdit scz dignū magno honore. Quarto dicit̃ aliq̃ virt⁹ generalis inquātū ad eam ꝛcurrūt diuerse virtutes: quia. s. actus eius ꝓexigit act⁹ multarū virtutū: sicut etiā ad magnanimitatez p̃exigunt̃ alie virtutes. qz nullus pōt dignificare magnis nisi virtuosus sit. ꝓma g̃ generalis est quasi vniuersalis. secūda quasi cause dātis eē. tertia quasi mouētis per imperiū. quarta quasi toti⁹ integralis ꝓprehendentis multa. ¶ Sic g̃ dicendū est q̃ latria in se considerata est spēcialis virtus: qz habet spālem rōnem obiecti: ⁊ actus. s. vt exhibeat̃ aliquid deo in recognitionez seruitutis: sicut feudotari⁹ aliquid reddit dño suo in recognitionē dominy. vñ actū ⁊ obiectū habz formaliter vnū ⁊ spālem quantū ad ꝓdictā rōnē q̃tuis māliter sint multi actus ⁊ multa obiecta. Potest aūt dici generalis quātuz ad duos vltimos modos. Pōt enim vti actib⁹ alia vtutuz materialiter sub p̃dicta rōne ꝓpria obiecti: ⁊ itez ad actū ei⁹ p̃exigunt̃ multe virtutes alie: sicut fides q̃ ostēdit cui exhibēda sit latria: ⁊ charitas que afficit ad eū cui exhibēda est: ⁊ sic possunt multe alie concurrere. Quānis aūt vtat̃ māliter actib⁹ alia vtutū sub rōne ꝓpria actus: tamē vtitur quibusdā actib⁹ qui nō sūt ꝓprie alicui⁹ alteri⁹ virtutis eliciti ue sicut offerre sacrificia: facere pstratiōes ⁊ huiusmodi: nisi forte sicut iperant̃ a charitate ⁊ ostēdunt̃ a fide: nō aūt eliciunt̃: ⁊ isti videnr̃ ꝓprie actus esse latrie.

Ad primū g̃ dōz q̃ offerre sacrificia est tñ de illis q̃ ptinēt ad latriā elicitiue. vñ hoc q̃ dr̃ oē op⁹ quo deo iūgimur eē sacrificiū ē methaphorice dctm in q̃tū deū placabilē reddit ad q̃ sacrificiū offert. ¶ Ad scōz dōm q̃ aliud est deo seruire ⁊ aliud exhibere aliquid in recognitionē seruitutis. ꝑmū. n. oīs virtutis ꝛmune est. scōm aūt ꝓpriū est latrie. vnde latria includit seruitiū in rōne sui obiecti: ⁊ ꝓpter hoc per se inest ei ⁊ a seruiēdo nominat̃: alys aūt virtutib⁹ accidit ⁊ non pertinet ad ꝓprias rōnes ipsaꝝ. ¶ Ad tertiū dōm q̃ fm q̃ actus aliarū virtutū i gl̃az dei fiūt sic māliter assumūt̃ a latria vt dctm ē.

Ad tertiā qōnē dōz q̃ vtutes theologice dicunt̃ ꝓprie ille q̃ hñt deū ꝓ obiecto ⁊ fine: vnde nulla vt⁹ theologica hz actū circa rē creatā ꝓpe loquēdo: charitas. n. nihil in hoīe diligit nisi deū: obm aūt circa qō agit latria ē id qō reddit deo i recognitionē ſuitut̃: qō nō est de⁹. vñ nō ē vtus theologica: sz ad cardinales reducīt.

Ad primū g̃ dōm q̃ deus dr̃ coli fide spe ⁊ charitate nō q̃si cult⁹ eliciat̃ his virtutib⁹: sz qz dicte virtutes ordināt ad cultū: vel etiā qz act⁹ dictaꝝ virtutū mālr ꝛcedūt in cultū modo p̃dicto. ¶ Ad scōm dōz q̃ cū dr̃ colo: vel adoro deū: q̃uis act⁹ videat̃ trāsire i deū sicut in obiectū: trāsit tñ in rem aliam sicut in obiectum: ⁊ in deū sicut in finē. qz colere deū est aliquid exhibere deo in ꝓtestationē seruitutis. ¶ Ad tertiū dōz q̃ superfluuz ⁊ diminutū inter que mediat virtus mozalis nō attendit̃ fm q̃titatē absolutā: sz in ꝓportiōe ad rōnē rectā. vt. s. fiat aliquid fm q̃ dz q̃tū ad oēs circūstantias. Un̄ ꝓtingit q̃ q̃tū ad aliquā circūstantiā vtus aliq̃ ponit in maximo: sicut magnanimitas q̃ ē circa maximos honozes: ⁊ magnificētia q̃ est circa maximos sūptus. vñ ⁊ in latria supfluū ē nō q̃ de⁹ colat̃ nimis: sz q̃tū ad has circūstātias exhibere cultū latrie: cui nō dz cult⁹ exhiberi: ⁊ sic ē idolatria: vl̃ q̃si nō dz: ⁊ sic ē supstitio: q̃ ē religio supra moduz obſuata.

Ad quartā qōnē dōm q̃ fm pm̃ iusticia fm q̃ ē spālis virt⁹ ꝓsistit in bonis q̃bus hoīes sibi iuicē cōicāt in vita ista sicut sunt pecunia honozes: et hō fm q̃ vnus alteri hō cōicare pōt: in q̃bus iudex fm legē equalitatē ꝓstituit vt vnusquisq; habeat qō sibi debet nō plus nec min⁹: ⁊ in hac eq̃litate ꝓsistit iusticia. vñ iusticia sic accepta vt ipse dicit nō est nisi in illis qui nati sunt regulari eadē lege ⁊ sub eodē p̃incipe esse ⁊ equaliter p̃ncipari. Un̄ fz ipm talis iusticia nō est dñi ad seruū nec patris ad filiū: qz seru⁹ ⁊ filius res eoꝝ sunt. vñ nō ē ad eos iusticia sicut nec ad seipsuz: tñ ē ibi qdā modus iusticie fz q̃ p̃ns reddit seruo qō sibi debet̃ vel econuerso: qō appellat̃ iust̃ū dñatū: ⁊ hoc mō se hz ad iusticiā latria qz ꝓsistit in h q̃ reddit deo qō sibi debet̃. vñ reducunt̃ ad iusticiā non q̃si spēs ad gen⁹: sz sicut virt⁹ ānexa ad p̃ncipalē q̃ pticipat modū p̃ncipalis. ¶ Et p h pz rūsio ad duo pma q̃ fz istaz viā pcedūt. ¶ Ad tertiū aūt dōz q̃ p̃dict⁹ modus iusticie q̃ est filij ad patrē ⁊ hoīs ad deū nō regrit eq̃litatē vt exhibeat̃ fm dignitatē ei⁹ cui exhibet̃: sz fm possibilitatē reddētis. vñ dicit pha in. 8. Ethi. q̃ nō in oīb⁹ reddēdū ē qō ē fm dignitatē q̃ead modū in his q̃ ad deos ⁊ parētes honozib⁹: nullus eniz fm dignitatē alteri retribuit. Scōz potentiā aūt famulans iusti⁹ esse videtur.

¶ Utr̃ humanitati x̃pi exhibēda sit latria.

AD secūduz sic ꝓcedit. videt q̃ hūanitati x̃pi n̄ sit latria exhibēda: dr̃. n. in glosa sup illud psal. Adorate scabellū pedū ꝛc. Caro x̃pi nō ē adorāda illa adoratiōe latrie q̃ soli deo debet. ¶ P. ea que adnāz ptinēt in x̃po distincta sunt: sz reuerētia nō solū debet̃ pone: sz nāe: cuz igitur nā humana sit alia a diuina alia sibi debet̃ reuerētia: g̃ nō debet̃ sibi latria q̃ tñ deo debet̃ ¶ P. sicut dictū est. latria exhibetur deo in q̃tum est ipse dñs per creationē: sed creare nō cōuenit humanitati x̃pi: ergo non est ei exhibenda latria.

¶ Sz ɔ. sic aia rōnal̃ ⁊ caro vn̄ ē hō: ita de⁹ ⁊ hō vn̄ ē x̃ps: sz

eadē reuerētia exhibet̃ aie hoīs ⁊ carni ei⁹: g̃ eadē reuerētia exhibēda ē filio dei ⁊ hūanitati assūpte: ⁊ sic adoranda ē latria. ¶ P. B idē pz p auctes ⁊ exēpla in lra posita.

¶ Utrū imaginibus x̃pi sit exhibenda latria.

Ulterius vr̃ q̃ nec imaginib⁹ x̃pi cult⁹ sit exhibēd⁹ latrie. Exo. zo. Nō facies tibi imagine: neq̃ vllā silitudinē: g̃ multo min⁹ licz adorare imagine x̃pi. ¶ P. de illo alio irridendi scripturis idolatre: nisi qz opa manuū suarū adorauerūt: qb⁹ ipsi faciētes meliores erāt: sz silr imagines q̃s ecclia adorat sunt opa manuuz hoīuz: ergo videt in silem derisionē incidere. ¶ P. in cultu diuino nō sunt exhibēda nisi ea que per legē dei determinantur: sz nō iuenit in sacris scripturis istitutū de imaginū adoratiōe: g̃ vr̃ nimis p̃sūptuosū fuisse imaginū adorationē i. ¶ Sz ɔ. imago in q̃tū hō ducit in imaginatū: sz ducere. i imagiatū hanc imaginū q̃s adoram⁹ ē x̃ps g̃ ē adorādus adoratiōe latrie: g̃ ⁊ imago ei⁹. ¶ P. Basili⁹ dic̃ q̃ honor imagis ad ꝓtopicū referr̃. i. ad p̃ncipalē figurā. s. ad imaginatū: g̃ idē honor vtriq; exhibēdus est: ⁊ sic idē qō ꝓpus.

¶ Utrū beate vgini sit exhibēda latria.

Ulterius vr̃ q̃ btē vgini sit latria exhibēda: qz Damasce. dic̃ q̃ honor mr̃is referr̃ ad filiū: si g̃ filius latria est adorandus silr ⁊ mater. ¶ P. de ipsa cantat̃. Secūq; faciet mr̃z ptcipē pr̃is ipery: ⁊ ab oībus dr̃ dña mūdi ⁊ regia angeloꝝ: sz deo exhibet̃ latria in q̃tū est dñs ⁊ rex: g̃ ⁊ vgini mr̃i oz latriā exhiberi. ¶ P. Aug⁹. in fmone de assūptiōe vginis. pbat q̃ corp⁹ vginis nō est icineratū: qz ē eiusdē nāe cū corpe filij qō ex suo sūptuz ē: g̃ si corp⁹ filij ē adorādū adoratiōe latrie: vr̃ q̃ silr mater.

¶ Sed ɔ. btā vgo est pura creatura: sed latria soli creatori debetur: ergo ei non debet̃ latria. ¶ P. ipsa adorat deū latria: sed nō est eiusdē latriaz exhibere ⁊ recipe: sicut nec creari ⁊ creare: ergo latria nō est exhibēda btē virgini.

¶ Utruz cruci sit exhibenda latria.

Ulterius videt̃ q̃ nō sit exhibēda cruci: sic eniz fm hūanitatē passus ē in cruce: ita fz dinitatē celū ē sedes ei⁹: sz celū ꝓpter B nō ē adorādū latria: g̃ multo min⁹ crux: cū latria debeat̃ x̃po rōne dinitatis: nō rōne hūanitatis. ¶ P. res inanimata i dignioꝝ est hoīe: sz bonor latrie nō est exhibēdus ab hoīe nisi ei qui est supra hoīez: g̃ crux nō dz latria adorari. ¶ P. maiorez affinitatē hēt ad x̃pm beata virgo q̃z crux eius: sed virgo nō adorat̃ latria: ergo multo minus crux.

¶ Sed ɔ. reliquie alioꝝ sanctoꝝ honorant̃ eodez honore quo ipsi sancti: sed crux est de reliquijs x̃pi: ergo est adorāda latria sic x̃ps. ¶ P. crux est imago x̃pi crucifixi: sz imago crucifixi x̃pi est adoranda latria: ergo ⁊ crux.

¶ Utrū viris sanctis bonor latrie sit exhibēdus.

Ulterius queri⁹: vtrū viris sctis sit exhibendus bonor latrie: ⁊ vr̃ q̃ sic: qz latria exhibet̃ deo rōne dinitatis: sz scti ꝓticipatiōe dñr dy: g̃ eis debet latria exhiberi. ¶ P. imago ipressa dinitus est nobilior q̃z q̃ fcā est hūanitas: sed imagines dei q̃s hō fecit adorant̃ latria: ergo multo fortius viri sancti in q̃bus de⁹ suaz imaginē impressit ⁊ reformauit. ¶ P. ab actoritate: vt legit̃ Heñ. 18. tres viros qui angeli erant: vt dicit Aug⁹. adorauit adoratiōe latrie: g̃ videt̃ q̃ ⁊ alys sanctis latria exhiberi possit.

¶ Sz ɔ ē q̃ legit̃ Act. 14. de paulo ⁊ Barnaba q̃ ꝓhibuerūt illos q̃ eis sacrificare volebant. ⁊ in Hester. 13. legit̃ de Mardocheo qui noluit adorare aman ne honorē dei videretur transferre ad homines.

¶ Utrū sine pctō alicui creature possit honor latrie exhiberi.

Ulteri⁹ vr̃ q̃ sine pctō alicui creature possit ꝯberi. latria exhiberi. legit̃. n. Apoc. vlt⁹ q̃ ioānes voluit angelū adorare: ⁊ ꝓhibit⁹ est ab eo: nō aūt ꝓhibuis set si eū dulia adorare voluisset: qz hec angelis sctis debetur: g̃ volebat eū adorare latria: ⁊ ita B pōt fieri sine pctō: vt vr̃. ¶ P. op⁹ fz itētione iudicāt̃: sz aliqs adorans angelū q̃ in forma x̃pi appet bz itētionē bonaz credēs ipm esse x̃pm: ergo adorādo nō peccāt. ¶ P. aliqs adorat hostiaz nō ꝓsecratā adoratiōe latrie credēs ipaz eē ꝓsecratā ⁊ nō peccat. qz ignorātia facti excusat eū: sz tñ idolatria ē: qz decretalis dic̃ q̃ sacerdos g̃ nō ꝓsecrat ⁊ fingit se cōsecrare: fac̃ pplm idolatrare: g̃ vr̃ q̃ hō possit creature latriā exhi

¶ Sed ɔtra. si aliqs hoc qō debet tēpo(bere sine pctō. rali dño in recognitionem dominy alteri exhiberet: reus esset ifidelitatis apud ipm: ergo multo amplius peccat si cultuz deo debitum creature impendat.

¶ Utruz sit exhibita sit vniuoca cū illa que deo exhibet̃.

Ulterius vr̃ q̃ si creature exhibeat̃ vniuoce dicat̃ cū ea q̃ exhibet deo: mā eni non diuersificat spēz: sz cult⁹ exhibit⁹ deo ⁊ creature nō differt: vt vr̃ ni si mālr: g̃ nō differt fm spēm: ⁊ ita dr̃ vniuoce. ¶ P. btūs do vniuoce dr̃ q̃uis a gbusdā querat̃ vbi est. s. in deo: a gbusdā vbi nō est. s. in diuitys. igit̃ silr latria dicet̃ vniuoce siue exhibeat̃ cui est exhibēda: siue cui nō est exhibēda

¶ P. ois cult⁹ deo debit⁹ ē latria: sed idolatria est cultus deo debit⁹ idolo exhibit⁹: g̃ est latria: ⁊ sic idē qō ꝓpus.

¶ Sed ɔ. idē vniuoce sumptū nō pōt esse vtus ⁊ vitiū: sed latria que deo exhibet̃ est vt⁹: que aūt creature est vitiuz: ergo nō dr̃ vniuoce. ¶ P. deus nō vniuoce dr̃ de deo ⁊ idolo: sed vterq; mouetur ex diuinitate eius cui latriaz exhibet: ergo videt̃ q̃ nec latria vniuoce dicatur.

Respōdeo dōz ad p̃mā qōnē q̃ duplex est modus quo aligd bonorat̃. aligd eniz bonorat̃ rōne sui ⁊ rōne alterius. fm pha in eni in p ethi. Laus ⁊ honor in B differūt q̃ laus debet̃ alicui ꝓpter bonitatē quā bz ex ordine ad altez: vt qñ fac̃ actū ꝓgruentē fini: honor aūt debet̃ alicui ꝓpter bonitatē quā bz fm se. vñ fm ipz. laus debet̃ homini ꝓpter act⁹ vtutū qui ordinant̃ ad felicitatē: honor autē debet̃ deo ⁊ dīnis. vñ sic laus nō debet̃ nisi actui vel agēti qui est dñs act⁹ q̃si per electionē agēs: ita ēt nec honor: q̃uis ēt bonor nō ita debeat̃ actui sic la⁹: sz magis agēti: ergo rōne sui bonorat̃ illud cui⁹ est per electionē agere: sed rōne alterius bonorat̃ qō rōne bonorati est. vñ parti hoīs fm se ꝓsiderate nō debet̃ honor nisi rōne alterius. id aūt cuius est agere psona est vel suppositū: qz actus sunt indiuiduoꝝ. vñ q̃tuz ad p̃mū moduz bonoris nō debet̃ humanitati x̃pi bonor sepatim a psona dīna: sed in ipsa ⁊ cū ipsa adorat̃ sic manus cū hoīe: ⁊ iō fm hoc debet̃ sibi bonor latrie: q̃tum aūt ad 2m modū bonoris: q partib⁹ ⁊ etiā reb⁹ inanimatis exhibet̃: debet̃ sibi per se reuerētia ⁊ bonor: ⁊ iō nō debet̃ sibi latria: sed dulia excellens ꝓpter singularē modum dignitatis quē habet ex vnione ad verbum: pz ergo q̃ honor quo honorat̃ aliqd rōne sui ad humanitatē x̃pi nō ptinet vt p se ꝓsideratā: sz soluz vt honorat̃ vno honore cū supposito in quo est: ⁊ sic debet̃ ei latria: sz honor qui debet̃ ei rōne alterius ptinet ad eā ēt in se ꝓsideratā: ⁊ sic debet̃ ei dulia: ⁊ qz fm p̃mū modū magl ꝓpe dr̃ aliqd bonorari q̃z fm 2m modū: iō magis ꝓpe dicit q̃ humanitas x̃pi adoretur latria q̃z dulia: ⁊ hoc fm secūdā opionē: sz fm p̃mā opionez magis ꝓpe diceret̃ q̃ sit adorāda dulia: qz p̃ma opinio ponit hūanitati aliud suppositū agēs ꝓter suppositū eternū cui debeat̃ latria.

Ad primuz g̃ dōz q̃ hūanitas pt ꝓsiderari dupl̃r: vl̃ put itell̃r nō ꝓiucta vbo: ⁊ sic nō debet̃ sibi latria: sed hec ꝓsideratio est in itellectu tātū: vel put intell̃r vnita vbo: ⁊ sic pōt honorari honore vno cuz vbo: ⁊ sic debet̃ ei latria: vel alio: ⁊ sic debet̃ ei dulia. ⁊ sic loqr̃ p̃dicta glosa. ¶ Ad 2m dōm q̃ honor nō debet̃ alicui

rõne sui nisi ꝓsone. vñ rõ. ꝓcedit ex falsis. ¶ Ad 3m dõz ꝙ q̃uis creare nõ sit bũanitat xp̃i: ẽ tñ ꝓsa vbi cũ q̃ sit ado-

Ad secundaz q̃nẽ dõz ꝙ ymago ꝑt dupl'r ꝯsiderari. vel scdz ꝙ ẽ res q̃dã: ꝛ sic nullus bonoz ei debeꝫ: sic nec alꝫ lapidi vel ligno vel scõz ꝙ est imago. Et qz idẽ mot9 ẽ in imagine inq̃m est imago: ꝛ in imaginatũ: iõ vn9 bonoz debeꝫ imagini: ꝛ ei cuius est imago: ꝛ iõ cũ xp̃s adoreꝫ latria: sil'r ꝛ eius imago.

Ad primũ g̃ dõz ꝙ añ icarnationẽ xp̃i cũ de9 icoz poze9 eẽt nõ poterat ei imago poni: sic dr Isa. 4. Et iõ ꝓhibitũ ẽ in veteri le. ne imagines fierent ad adorãdu: ꝛ ꝓcipue qz ꝓoni erãt ad idolatriã ex B ꝙ to r9mũdus idolatrie ifistebat: sz post q̃ ds fact9 ẽ hõ: põt bre imaginẽ cũ bẽat rõne bũanitatis assũpte: q̃ sil'r cũ eo adora tur: figurã cozpalẽ: ꝛ iõ ꝓmissus ẽ in noua lege imagies fie ri. ¶ Ad 2m dõz ꝙ idolatre credebãt in ipsis imaginib9 aliq̃ numẽ eẽ: qõ ex vi syllabaꝝ ipis imaginib9 acgrereꝫ sub qb9 fiebãt imagines: sic hermes dixit ꝙ datũ hoibus erat facere deos: vt Aug9. narrat in lib. de ciui. dei. vñ de-seruiebãt imaginib9 nõ solũ vt imaginib9: sz vt reb9: ꝛ pre terea nõ solũ vt imaginib9 dei: sz vt imaginib9 creaturaꝝ. solis aut lune. vñ ps ꝙ nõ ẽ sil'e. ¶ Ad 3m dõz ꝙ apl's mlta tradiderũt q̃ scripta nõ sũt in canone: iter q̃ vnũ ẽ de vsu imaginũ. vñ Damas. dicit ꝙ lucas depinxit imagine xp̃i ꝛ btẽ vg̃inis: ꝛ xp̃s suaz imaginẽ abagaro regi direxit: vt dr in eccliastica hystoria. Fuit aũt triplex rõ institõnis imagi nũ in eccliа. ꝑ ad istructionẽ rudiũ q̃ eis q̃si gbusdã libri9 edocenẽt. 2o vt icarnatiõis mysteriũ ꝛ scõꝝ exẽpla magis in memoria eẽnt: oũ q̃tidie oculis repñtanẽt. 3o ad excitã-dũ deuotiõis affectũ q̃ ex visis efficaci9 icitat q̃ ex auditl.

Ad tertiã q̃nẽ dõz ꝙ cũ brã vg̃o sit ꝓ se q̃dã ꝓsona agẽs: ei debeꝫ honoꝛ ꝓ se: vñ alia adorati-one adoraꝫ q̃ filius ei9: vñ nõ põt adorari latria: sz dulia: qz tñ nõ solũ honoraꝫ rõne sui: sz ẽt rõne filij vt mater dei: ideo inq̃tum ptinet ad xp̃m honoraꝫ ydulia.

Ad primũ dõm ꝙ bonoz mis referꝫ ad filiũ non sic ad subm. s. vt sit vn9 mot9 in mrem ꝛ in filiũ sic est in imaginib9: sz referꝫ in filiuz sic in finẽ: qz ꝓpter filiũ mater bonoraꝫ. ¶ Ad 2m dõz ꝙ de9 est dns ꝛ rex q̃si creatoz: sz vg̃o nõ est creatrix: sed q̃si creatozis ma ter. vñ nõ opz ꝙ latria adoreꝫ. ¶ Ad 3m dõz ꝙ icoz ruptio q̃ opponiꝫ icinerationi debeꝫ xp̃o ẽt rõne carnis quã assũ pſit de vg̃ine; nõ aũt latria: ꝛ iõ non est similis ratio.

Ad quartaz qõnẽ dõz ꝙ crux xp̃i et ipsa in q̃ xp̃s pepẽdit põt dupl'r ꝯsiderari: vl' inq̃tũ crucifixi imago: ꝛ sic adoraꝫ eadẽ adoratiõe sic crucifi xus. s. latria. vñ eã allogmur sic crucifixuz: dicẽtes: o crux aue spes vnica. vl' in inq̃tũ est res q̃dã: ꝛ sic cũ nõ ptineat ad ꝓsonã vbi sic pars ei9 nõ põt eadẽ adoratione adorari cũ vbo: sz adoraꝫ inq̃tũ ẽ res q̃dã xp̃i rõne ipsi9 ydulia: sz alie cruces ñ adoraꝫ nisi vt imago: ꝛ iõ adoraꝫ tãtũ latria.

Ad primũ g̃ dõz ꝙ q̃uis celum sit sedes dei: nõ tñ vnitũ ẽ deo in ꝓsona. sic caro xp̃i. vñ ce-lũ nec latria nec ydulia bonoraꝫ. nec ẽt dulia: cũ ñ sit reꝯ viua: sz bũanitas xp̃i vl' latria vl' ydulia adoraꝫ: ꝛ sil'r ea q̃ ad bũanitatẽ xp̃i referunt: vt crux vestis ꝛ bꝺ. ¶ Ad 2m dõz ꝙ crux inq̃tũ ẽ res q̃dã in se ꝯsiderata: ẽ idignioz hoie nec rõne sui adoraꝫ: sz rõne alteri9 q̃ i ea crucifix9 ẽ. ¶ Ad 3m dõm ꝙ si ꝯsidereꝫ bonoz q̃ exhibeꝫ cruci inq̃tũ ẽ res q̃dã rõne xp̃i nõ ẽ tãt9 q̃t9 ille q̃ exhibeꝫ vg̃ini: sz cruci ex-hibeꝫ q̃dã bonoz inq̃tũ est imago q̃ nõ exhibeꝫ matri.

Ad quintã q̃nẽ dõz ꝙ de9 ẽ ꝑn'm ꝛ finis oiuz: ꝛ in q̃tũ ẽ ꝑn'm adoram9 eũ latria: inq̃m vo finis vltim9 fruimur eo: in redeũdo aũt ad ips iuuamur p alias creaturas rõnales. s. angelos ꝛ hoies: ꝛ iõ q̃uis solo deo fruẽdũ sit: tñ possumus frui hoie in deo: sic dic apls ꝛ Aug. sz in exeũdo ab ipso sic a ꝑn9 create: nõ inuamur p ali quã creaturaz: qz imediate creauit nos: ꝛ iõ bonoz latrie ẽ sibi soli exhibẽdus nõ alicui in ipo q̃tũcũq; sit in ꝓticipa tiõe sue bonitatis nisi bonoreꝫ vno bonoze cũ eo: sic caro (xp̃i ꝛ imagines.

Ad primum ergo dõz ꝙ viri scti ꝑ ꝓticipationẽ illã nõ efficiunt ꝑmuz ꝑn'm nr̃i cẽ: ꝛ iõ nõ debeꝫ eis latria. ¶ Ad 2m dõz ꝙ hoies sũt imagies dei ꝑ ꝓticipationẽ sue bonitat faciẽte exꝑssaz sil'tudinẽ: ꝛ B dat rei bonitatẽ in se: ꝛ iõ rõne hui9 est res ipsa ꝭz se honorãda: sz imagines pi cte nõ sũt imagines ꝑ sil'tudinẽ in nã: sz ꝑ institõnẽ ad signi ficãdã. vñ ꝛ ex B nõ acgrit eis nisi bonoz relat9 ad alte. ¶ Ad 3m dõz ꝙ angeli illi nõ apparuerũt abrahe in ꝓpria natura: sz in qbusdã corꝓoꝛib9 q̃si imaginib9 assumpt. vñ inq̃tũ erãt imagines repñtantes trinitatẽ poterãt adora ri latria nõ aũt inq̃tũ repñtabãt angelos ipsos.

Ad sextaz qõnẽ dõz ꝙ cũ creature nõ sit exhibẽda latria: si exhibeꝫ ei est exhiberi cui nõ est exhibẽda: ꝛ B fac vitiũ ꝛ iuz latrie sic supfluz medio. vn (de sine peccato fieri non põt.

Ad primuz ergo dõm ꝙ ioãnes volebat adorare angelũ dulia: sz ꝓhibit9 fuit ꝓp tria. ꝑ ad oñdẽdũ dignita-tẽ ipsi9 ioãnis q̃ mltis angelis dignioz fuit. 2o ad cuitandũ spẽ idolatrie. 3o ad oñdẽdũ exaltationẽ bũane nãe super angelos in hoie assũpto. ¶ Ad 2m dõz ꝙ q̃ adorat hostiã nõ ꝯsecratã: adorare eã oz cũ ꝺditiõe. s. si ẽ ꝯsecrata: nõ tñ oz ꝙ bꝺ ꝺditio semp sit actu explicita: sz sufficit ꝙ hitu te-neat illã. vñ nõ peccat adorãs eã: qz nõ adorat purã crea turã: sz xp̃m ſm itẽtionẽ suã: sacerdos aũt q̃tũ in se est fa-cit ppm idolatrare: qz offert ei purã creaturã ad adorã-dũ. ¶ Ad 3m dõz ꝙ nõ põt dyabolus in spẽ xp̃i apparẽs si-ne pctõ adorari nisi sit ꝺditio actu explicita: nõ enim sufficit solo hitu: qz ipsa nouitas rei isolite ꝯsiderationẽ ꝛ attẽtio nẽ regrit: sic dr de btã vg̃ine. Luce ꝑ ꝙ cogitabat q̃lis eẽt (illa salutatio.

Ad septimã qõnẽ dõz ꝙ q̃cũq; aliq̃ nomen iponit alicui actui vel accñti ſz ꝙ determiat ad aliq̃ vnũ nõ põt dici de alio ni si ipropꝺe vl' metaphorice: sic similitas iponit curuitati nasi. vñ nõ põt dici ꝙ crux sit simũ vel lignũ q̃ ẽ curuum nisi metaphorice: sil'r cuz latria sit nomẽ ipositũ fuituti dine: nõ põt q̃cũq; alia fuit9 alteri exhibita dici latria nisi ipro prie vl' metaphorice. vñ latria nõ dr vniuoce de cultu dei (veri ꝛ de idolatria.

Ad primuz ergo dõz ꝙ mã q̃ includit in rõne spẽi bñ diuersificat spẽz ꝛ ipedit vniuocationẽ: sic ps i exẽplo posito de curuitate nasi: ꝛ ita est in ꝓposito. ¶ Ad 2m dõz ꝙ B nomẽ btitudo significat aliqd ꝓpter qõ oia alia sunt eligẽda: ꝛ ips ꝓpter se tãtũ eligat ois boni sufficiẽtia. bñs sine B ꝙ ꝺcernat aliquã mãz: ꝛ iõ sp remanet hitudo vni uoce dcã: q̃uis i diuersis reb9 q̃rat: sz nõ ẽ sic i ꝓposito: qz nomẽ latrie mãz ꝺcernit. ¶ Ad 3m dõm ꝙ cũ dr ꝙ idola-tria sit cult9 ꝺo debit9 idolo exhibit9: ꝺ ꝙ dr in idolo exhi-bit9 diminuit de rõne ꝑcedẽtis. vñ nõ sequtur: g̃ ẽ latria: sic aratio dr scissio q̃ debeꝫ terre: figs ãt vomere scidit aquã illa scissio ẽ terre debita: nõ tñ dr aratio nisi equoce.

¶ Utr latria ꝺbeaꝫ ꝺo rõne potẽtie an sapie an bonitat.

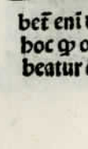

Dtertiũ sic ꝓcedit. vr ꝙ latria debeaꝫ deo rõne potẽtie: fuit9. n. dñiũ respicit: sz ds dr dns ꝓp po9 coercẽdi subditã creaturã: vt dic boe. cũ igit latria sit fuit9 vr ꝙ ꝺbeaꝫ ꝺo rõne po. ¶ Jtẽ vr ꝙ rõne sapie. de-beꝫ eni deo latria inq̃tũ est de9: sz deus ſm Damas. dr ex hoc ꝙ ois videt: qꝺ ad sapiam pertinet. ergo videt ꝙ de-beatur ei latria rõne sapie. ¶ Jteꝫ videt ꝙ rõne bonita-

tis: qz latriã ei exhibem9 inq̃tuz ab ipso sum9: sz qz bonus est sumus: vt dicit Aug. g̃ latria debeꝫ ei rõne bonitatis.

¶ Utrũ alia latria debeaꝫ ꝑri ꝛ alia filio.

Alterius vr ꝙ alia latria debeaꝫ ꝑri ꝛ alia filio. La triã eni dirigit fides: sz fides aliũ articulũ bẽt de ꝑre ꝛ aliũ de filio: g̃ alia ꝛ alia latria est vtriq; exhi benda. ¶ ꝑ. bonoz vt dcm̃ est debeꝫ ꝓsone agẽti: sz pater ꝛ filius sunt due ꝓsone: g̃ duplex bonoz eis debeꝫ. ¶ ꝑ. bu manitati xp̃i exhibeꝫ vnus bonoz qui ꝛ vbo: sed non põt boc intelligi vt vr̃ ratione nature: qz nature distincte sũt: ergo intelligiꝫ ratione ꝓsone: sed alia est ꝓsona patris alia filij: ergo ꝛ alius bonoz debetur vtriq;.

¶ Sed ꝺ. remota distinctione ꝓsonaruz adhuc debeꝫ deo latria: g̃ debeꝫ ei rõne nature: sz nã ẽ vna: g̃ ꝛ latria ẽ vna.

¶ Utrũ latria deo sit exhibẽda ꝭz corꝓorales ritus.

Ulterius vr ꝙ non debeaꝫ deo exhiberi latria ſm aliquos corꝓorales ritus: sic enim dic apl's ad Hal. 4°. Doies in veteri lege sub elemẽtis hui9 mundi seruiẽtes erãt q̃si pueri sub pedagogo positi: sed sic ipse di cit veniẽte plenitudine tpis: tam nõ sum9 sub pedagogo: ergo non debemus deo latriã exhibere ſm corꝓales act9. ¶ ꝑ. Jo. 4. dr. Spũs ẽ de9: ꝛ eos qui adorãt eũ: oz in spũ ꝛ vitate adorare: ergo non opz ꝙ eũ adorem9 corꝓalib9 actib9 vel genuflectendo vel cantãdo. ¶ ꝑ. de9 vbiq; est. ergo nõ magis debem9 ad oriẽtẽ adorare q̃m ad aliã ptẽ.

¶ Sz ꝺ. nos ꝛ spñs ꝛ corꝓa bém9 a deo. sed ſm B ꝙ ab eo su m9: eũ adoram9: g̃ ꝛ spũalr ꝛ corꝓalr eũ debem9 adorare.

Respõdeo dõm ad ꝑm qõnẽ ꝙ latria ꝓfiteꝫ fuitu tẽ quã debem9 deo: qz fec nos. vñ debe tur sibi latria inq̃tũ creatoz ꝭz ꝙ ipse ẽ finis ꝛ origo ꝑma nr̃i eẽ. ꝛ B est ꝙ dic glo. sup illud. pã. Dñe de9 me9 in te spe raui. De9 ꝑ creationẽ cui latria debeꝫ: ꝛ qz ipse creator est inq̃tũ bon9 sapiẽs ꝛ potẽs: ꝛ ꝭz oia hꝺ: iõ rõne oiuz debeꝫ sibi latria ꝛ non ſm vnũ boz tñ. ¶ Usq; ꝑ rñsio ad obꝺ.

Ad secũdam qõnẽ dõm ꝙ qz pr̃ ꝛ filius ꝛ spũscus sunt vnus creator: iõ debeꝫ eis vna latria: cum deo debeaꝫ latria inq̃tum creator.

Ad primuz ergo dõm ꝙ fides debeꝫ deo inq̃tuz est res cogitabilis: ꝛ qz q̃cũq; ſm rẽ di stinguunt ꝑñt seoꝛsuz cogitari: sz nõ ꝺuertit. iõ tres ꝓsone q̃ sunt tres res diuerse: diuersos fidei articulos bñt: sz oẽs tres ꝓsone sunt vnus creator. vñ ꝛ vna latria eis debeꝫ. ¶ Ad 2m dõm ꝙ natura dina est ꝑ se subsistẽs ẽt circũscri ptis ꝓsonis distinctis: q̃s fides supponit: vñ agere ꝺpetit ei et circũscripta distinctiõe ꝓsonaꝝ: ꝛ ꝑ oñs latria. ¶ Ad 3m dõm ꝙ q̃uis due nature sint distincte ſm se: tñ sunt vnite in ꝓsona: ꝛ qz vn9 bonoz debeꝫ dine nature ꝛ bũane cui debeꝫ vn9 (bonoz qui ꝛ ꝓsone diuine.

Ad tertiaz qõnẽ dõm ꝙ in nobis est triplex bonũ. s. spũale: corꝓale: ꝛ extrisecũ: ꝛ qz bc oia in nobis a deo sũt iõ ꝭz oia debem9 deo latriã exhibere: ꝛ ꝭz spñ exhibem9 ei debitã dilectionẽ: ꝭz corꝓ9 ꝓstrationes ꝛ cãtus: ſm ex terioza aũt sacrificia lumiaria ꝛ hꝺ: q̃ deo nõ ꝓp ei9 idigẽ tiã exhibem9. sed in recognitionẽ ꝙ oia ab ipso bẽmus: ꝛ sic eũ ex oib9 recognoscim9: ita ẽt eũ ex oibus bonoram9.

Ad primum ergo dõm ꝙ corꝓalia erãt in ve. le. pure corꝓalia: qz grãm nõ ꝺtinebãt: erãt tñ signa spũaliuz: sz corꝓalia q̃ nos deo exhibem9 nõ sunt pure corꝓalia: sz sũt sacra ꝺtinẽtia gr̃az ꝛ sacralia. vñ nõ est sil'e de noua ꝛ veteri obꝺuatia. ¶ Ad 2m dõz ꝙ q̃-uis de9 sit spũs: est tñ creator corꝓis: ꝛ iõ ꝑncipal'r ei in spũ fuire debem9. scdario aũt ẽt in corꝓe: ꝛ iõ ẽt vocaliter ora mus vt sibi nõ soluz spũs: sz ẽt ligua carnis obsequaꝫ: vt ꝛ nos ipsos ꝛ alios ad laudẽ dei excitemus. ¶ Ad 3m dõz ꝙ

q̃uis de9 vbiq; sit: tñ istitutũ est ab eccliа vt sacrificiũ mis se ei offeraꝫ vlus oriẽtẽ pp tria. ꝑ pp figũationẽ: qz a deo est nobis mẽtis illuminatio: sic lumẽ corꝓale ab oriẽte. 2o qz est nobilioz pars orbis: ꝛ oẽ qõ est nobili9 apud nos deo debem9. 3o ꝓpter opa q̃dã notabilia ips9 in oriẽte: qz ipse mouet celũ cui9 mot9 ab oriente incipit: ipse ẽt padisuz in oriente constituit: ipse etiã ab oriẽte ad iudiciũ veniet sic (ad oriẽtẽ ascendit. Questio II.

Deinde queriꝫ de dulia. ¶ Et circa boc queruntur tria. Primo quid sit. Scõo vtrum habeat diuersas species. Tertio cui debeatur.

¶ Utrum latria ꝛ dulia sint idem.

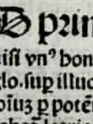

Ad primuz sic ꝓcedit. vr ꝙ dulia sit idẽ qõ latria. deo eni nõ debeꝫ nisi vn9 bonoz: sz debeꝫ ei dulia ꝛ latria: sic dicit glo. sup illud. pã. Dñe de9 me9 in te sperau i. dñe oiuz ꝑ potẽtiã: cui debeꝫ dulia: deus oiuz p crea tionẽ cui debeꝫ latria: g̃ dulia ꝛ latria sunt idẽ. ¶ ꝑ. eadẽ vtus charitatis est q̃ diligit de9 ꝛ ꝓxim9: sed latria bonora tur de9: dulia ꝓxim9: g̃ est eadẽ vtus. ¶ ꝑ. dnõtia ſm ma teriã nõ diuersificat spẽz: vt dr. io. meta. sed bonoz q debe tur deo ꝛ ꝓximo nõ differũt nisi ꝭz mãz: g̃ nõ sunt diuer si in spẽ: ꝛ sic idẽ qõ ꝑus. ¶ ꝑ. magis ꝛ min9 non diuersifi cãt speciem: ergo q̃uis sit deus magis bonorandus q̃ ꝓxi mus: non ꝓpter hoc sunt diuerse species.

¶ Sed ꝺ. sapia ꝛ scia sunt diuersa dona: qz vnũ est de eteꝛ nis alterũ de tpalibus: g̃ sil'i rõne latria ꝛ dulia sunt diuer se vtutes. ¶ ꝑ. habit9 distinguunt ꝑ act9: ꝛ act9 ꝑ oba: sz dulia ꝛ latria bñt diuersa obiecta: ergo sũt diuerse vtutes.

Respondeo dõz ꝙ bonoz debeaꝫ alicui rõne excel lentie q̃ in ipso est: nõ est aũt vni9 rõ nis excellentia dina ꝛ bũana: ꝛ iõ non est bonoz vnius rõ nis. vñ opz ꝙ latria ꝛ dulia differant specie.

Ad primuz g̃ dõm ꝙ dulia q̃tũ ad ꝓtatẽ voca buli dic fuituꝛ cõiter cuicũq; debea tur: ꝛ qz deo debeꝫ bonoz vel fuit9 ſm modũ pfectionẽ: iõ nomẽ dulie cõe ꝺbiꝫ: ꝛ q̃dãmõ appꝛopaꝫ ad bonozẽ crea ture: qz nõ addit aliquã differẽtiã ad dignitatẽ ptinẽtẽ su pra cõe: sic nomẽ ꝓphete trabit ad ꝺuersuz accñtale: ꝺuer suz aũt eẽntiale ꝑpo noie dr diffõ: ꝛ qz in deo est ois rõ bo nozis g iueniꝫ in creatura: sz nõ ꝺuertiꝫ: iõ latria debeꝫ sibi ſm id qõ est sibi ꝓpriũ: dulia aũt ſm id qõ est cõe sibi ꝛ creature ꝑ analogiã. ¶ Ad 2m dõm ꝙ obm charitatis cũ sit vtus theologica ẽ bonitas dina q̃ eadez ẽ: siue in se siue in altero ꝺsideret: ꝛ iõ dilectio dei ꝛ ꝓximi ad vnã vtutez ptinẽt: sz bonoz exhibeꝫ excellẽtie absolute q̃ nõ ẽ vni9 rõ nis in deo ꝛ creaturis: sz variaꝫ. ¶ Ad 3m dõm ꝙ bec nõ ẽ tãtũ mãlis differẽtia: sz formalis: qz alia rõ reuerẽtie ꝛ bo noris iueniꝫ in deo ꝛ in hoie: ꝛ iõ causaꝫ diuersitas ſm spe ciẽ. ¶ Ad 4m dõz ꝙ magis ꝛ minus nõ causant diuersita tem ſm spẽm: sz aliqñ ꝺsequunt eam: qñ. s. magis ꝛ minus causanꝫ ex diuersitate eoꝝ que spẽm diuersificant.

¶ Utrũ dulia babeat diuersas species.

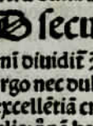

Dsecundũ sic ꝓcedit. vr ꝙ dulia non beãt diuersas spẽs: dulia eni diuidit ꝺ latriã: sz latria nõ diuidit per spẽs ergo nec dulia. ¶ ꝑ. dulia attẽdit bonitatẽ vl' excellẽtiã creatã: sz B iueniꝫ in oib9 cõiter qui b9 debeꝫ dulia: g̃ nõ bz diuersas spẽs. ¶ ꝑ. sic dulia respi cit debitũ bonozis: ita obediẽtia debitũ ꝓcepti: sz obediẽ tia nõ dr spẽs ꝭz diuersos gb9 debeꝫ: g̃ nec dulia. ¶ ꝑ. cũ dulia debeaꝫ diuersis ꝭz ifinitos g̃dus excellẽtie: si ſm di uersos gb9 debeꝫ spẽs diuersas bẽret: eẽnt ifinite spẽs du lie: sz B est impoſe: ergo dulia nõ babet plures spẽs.

Universidad de Deusto

¶Sz ꝫ.dulia debeť deo ⁊ creature: vt ex dcis pz: sz nō est eadē rō bonozis in vtroq;: ḡ ē ibi diuersa spēs dulie. ¶Ꝑ. dulia exhibeť reb⁹ inaiatis sīc cruci ⁊ reliquys ⁊ ēt boīb⁹: sz i bis nō pōt cē vna rō bonozis: ḡ dulia bz diuersas spēs.

Respōdeo dōz ꝙ bit⁹ diuersificanť ꝑ act⁹: ⁊ act⁹ ꝑ obꝫ. vñ vbi iueniť diuersa rō obti oz ꝙ sint actus ⁊ bit⁹ spē dīntes: cū ḡ bonoz debeať alicui rōne excellētie quā bz: ⁊ nō sit eiusdē rōnis excellētia in diuersis: iō opz ꝙ sit alia rō bonozis ⁊ alia vt⁹ fz spēz q̄ diuersos bonozes exhibet. nō eni idē bonoz debeť patri: regi: ⁊ magistro: ⁊ sic de alys: vt dicť phs in .9. etħ. iter oēs āt alias rationes excellentie illa est ꝑcipua q̄ creatura bonozať rōne vniōis ad creatorē: sīc būanitas xp̄i ⁊ q̄ ad ipaz ptinēt: ⁊ iō spāli noīe ypdulia noiať: q̄si sup duliā ad latriā accedens.

Ad primuz ḡ dōz ꝙ excellētia creatoris ē vni⁹ rōnis: ⁊ iō latria que boc attēdit est vna tātū: nec est sīle de dulia cū in creaturis sint diuerse rōnes excellētie. ¶Ad 2m dōz ꝙ excellētia creata nō ē vni⁹ rōnis in spē: licz sit vna ſm gen⁹: ⁊ iō ēt dulia ꝑ spēs diuidiť. ¶Ad 3m dōz ꝙ obediētia respicit dñiū fz b ꝙ kus ē q̄si ālīm dñi ⁊ mouet ad imperiū ei⁹: sz dulia nō ꝓsiderat rōnē vnā excellētie tātū: sz oēs. ¶Ad 4m dōz ꝙ gradus excellētie ꝑt accipi dupl⁹: vl⁹ fz q̄titatē tātū: ⁊ sic sūt ifiniti ⁊ nō diuersificāt spēz dulie: vl⁹ ſm rōnē: ⁊ sic diuersificant ⁊ non sunt infiniti.

¶Utrū pctōres debeāt bonozari dulia.

Btertium sic ꝓcedit. vī ꝙ pctōres nō debeāt bonozari dulia: bonoz eni dulie: vt dicť phs in ꝑ etħ. est reuerentia exhibita alicui in testimoniū vtutis: sz pctōres ēt plati nō būt vtutē: ḡ q eos bonozāt falsū testimoniū ꝓhibēt: qō est pctm. ¶Ꝑ. Hzeg. in pasto. dicť ꝙ in exēplū culpa vehemēter extēdit: ouz ꝑ reuerētia gradus pctōz bonozať: b autē fieri nō oz vt in exēplū culpa trahať: ḡ neq; plat⁹ pctōr oz bonozari. ¶Ꝑ. subdit⁹ bon⁹ magis est deo sīls q̄ platus malus. sz bonoz nō exhibeť boi nisi in q̄tuz bz dei similitudinē: qz reb⁹ dīnis tātū debeť bonoz: vt dicť phs ꝑ etħ. ergo min⁹ bonozādus est plat⁹ malus q̄ subditus bonus.

¶Sz ꝫ.est ꝙ abzaā bonozauit pctōres bitātes in Sichen qñ voluit emere speluncā duplicē. ¶Itē vī ꝙ demonib⁹ dulia debeat exhiberi: qz in eis manet dīna imago: qz bona naturalia eis data manent lucidissima: vt dicit Dion⁹. sz rōne imaginis boī dulia exhibeť: ḡ ⁊ demoni est exhibēda. ¶Itē vī ꝙ irrōnalib⁹: qz in eis est vestigiū: qđ est sīlitudo dei: sīc imago ⁊ si nō adeo exꝑssa: magis aūt ⁊ minus non diuersificāt spēm: ergo debetur eis dulia.

¶Sz ꝫ. vī ꝙ nec ēt boib⁹ bonis: qz dulia fruitus est: sed nō oībus bonis boibus fruitutē debemus: ergo nec duliaz.

Respondeo dōz ꝙ dulia reuerētiā ⁊ bonorē ipoz tat q̄ creature exhiberi pōt: cū āt bonoz: vt dicť phs non debeať nisi reb⁹ dīnis nō debeť ꝓpe ⁊ directe nisi bñti grāz ⁊ vtutē q̄ dīnos faċ: sz bz aliqs vtutē multipl⁹: vel sīc actu vtuosus: ⁊ huic directe debeť ⁊ ꝓpe ⁊ ſm se bonoz: vel sīc bñs aptitudinē nālē ad vtutem: ⁊ sic cuilibet babēti imaginē est exhibēdus bonoz nisi sit ꝯfirmatus in malo: qz ligat⁹ est in illo ordo ad vtutem: vel sīc ordinat⁹ ad iducēdū vel ꝺseruādū vtutē: ⁊ sic debeť oīb⁹ platis qui ad b ordinati sunt vt alios dirigāt in vtutē.

Ad primuz ḡ dōz ꝙ pctōres: q̄tuis nō habeāt vtutez in actu: tñ būt in habilitate: ⁊ plati bñt ēt in b ꝙ sunt ordinati ad ipsaz causandā vel ꝺseruādā. ¶Ad 2m dōz ꝙ plato dū est in actu peccati nō oz exhiberi dulia: qz appet in eo aliqd bonozi ꝺriuz: sz añ vel post sibi dulia oz exhiberi: qz nesciť in q̄ statu sit. ¶Ad 3m dōz ꝙ subdito bono debeť ſm se maioz reuerētia: sz rōne platiōis debeť maioz malo plato: ⁊ est triplex rō. ꝑ qz platus gerit vicē dei. vñ deus in ipso bonozať. 2o qz ipse est ꝑsona publica ⁊ bonozať in ipso bonitas ecclie vel rei publice q̄ est maioz bz merita vni⁹ singularis ꝑso⁹. 3o qz platio se bēt ad vtutē sīc cā efficiēs in alys vtutē: ⁊ digni⁹ est alteri⁹ vtutis cām exīstere in q̄tū hꝺ q̄ vtuosuz eē: vt dicť phs. 9. etħ.

¶Quartū ꝓcedim⁹. ¶Ad 5m dōz ꝙ in demonib⁹ ē ligata aptitudo nālis ad vtutē: ⁊ iō nō debet eis dulia exhiberi. ¶Ad 6m dōm ꝙ sīlitudo vestigy nō ponit aptitudinē ad vtutē: sīc sīlitudo imaginis: ⁊ iō dulia non debeť ei. ¶Ad 7m dōm ꝙ sctis nō fuim⁹ q̄si obnoxy eis: sz fuitute reuerētie: qz sūt nr̄i ductores vel ꝑ doctrinā vel ꝑ admīstratiōnē vl⁹ ꝑ itercessionē ⁊ exēplū: ⁊ saluať in b rō fruitutis q̄tū ad b ꝙ est cā alteri⁹ agere sīc finis: nō aūt sīc mouētis per coactionē vel iperiū. ¶Expositio textus.

In dilectiōe sacrificy exhibitiōe ⁊ reuerētia) dilectio referť ad honorē iteriorē deo exhibitū. sacrificia ad bona exteriora q̄ in eius honorē assumunť: reuerētia fz ꝙ coz⁹ nr̄m ei in obsequiū damus sīc in ꝓstrationib⁹ ⁊ bꝺ. (Una adoratiōe cū incōtaminata carne ei⁹) ḡ vī ꝙ fili⁹ sit magis adorādus q̄ pr̄ vel q̄ ipse met añ icarnationē. Dōz ꝙ būanitas ei⁹ nō adorať latria nisi ꝓpter dīnitatē: ⁊ iō nō faċ ipz magis adorabilē: sz plura in ipso adozari: qz b qō addiť: vt supza dcīm ē nō addit ad bonitatē dīnā. (Nemo carnē ei⁹ māducat nisi ꝑ adoret.) Logtur de māducatione spūali: que sine reuerentia eē nō pōt: nō aūt de sacrali: qz pōt aliqs irreuereter mādu care. Uel dōm ꝙ logtur q̄tū ad id qō debet fieri ſm īstitutionē ecclie: que ꝑus ꝓponit carnem xp̄i adorādam q̄ tribuat māducādam: ⁊ nō ſm ꝙ abusiue pōt fieri.

¶An christus ſm ꝙ homo sit persona vel aliquid. Distinctio. x.

Solet etiā queri a quibusdam vtrum christus ſm ꝙ homo sit ꝑsona vel etiā sit aliqd: ex vtraq; parte qōnis argumēta ꝛcurrunt. Qō eniz persona sit his edisserūt rōnibus: si ſm ꝙ homo aliqd est vel ꝑsona vel substantia vel aliud est: sed aliud nō: ergo vel ꝑsona vl⁹ substātia: sed si substātia est: vel rōnalis vel irrōnalis. sed nō est irrōnalis substantia: ergo rōnalis. Si xo ſm ꝙ homo est rōnalis substantia est: ergo ꝑsona: qz hec est diffinitio ꝑsone: substantia rationalis indiuidue nature. Si ergo fz ꝙ homo est aliqd: ⁊ ſm ꝙ homo ꝑsona est. Sed econuerso si ſm ꝙ homo ꝑsona est: vel tertia in trinitate ꝑsona: vel alia: fz alia non: igit tertia in trinitate persona. At si ſm ꝙ homo ꝑsona est tertia in trinitate: ergo deus. Propter hec incōuenientia ⁊ alia qdam dicūt xp̄m ſm boiem non esse ꝑsonam nec aliqd nisi forte ſm sit expressiuum vnitatis ꝑsone. Scōm enim multiplicez hēt rōnem. Aliqñ eni exprimit cōditionē vel ꝓprietatem nature dine vel humane: aliquando vnitatem ꝑsone: aliquādo notat habituz: aliqñ cām. Cuius rōnis distinctionis diligēter lector animaduertat atq; in sinu memorie recondat:

ne ei⁹ ꝓfundať sēsus: cū de xp̄o sermo occurrit.

¶Et si xp̄s ſm ꝙ hō dicať eē substantia rōnalis nō ide tñ sequiť ꝙ ꝑsona sit ſm ꝙ homo.

Illud tñ nō sequiť qō in argumētatiōe supiori iductū ē: ꝙ si xp̄s fz ꝙ hō est substantia rōnalis: ḡ ꝑsona. Nā ⁊ mō aīa xp̄i est substātia rōnalis: nō tñ ꝑsona: qz nō ē ꝑ se sonās: imo alīj rei ꝺiuncta. Illa tñ ꝑsone descriptio nō est data ꝑ trib⁹ illis ꝑsonis.

¶Alia ꝓbatio ꝙ xp̄s sit persona.

Sed adhuc aliter nituntť ꝓbare xp̄m ſm boiez eē ꝑsonā: qz xp̄s fz ꝙ hō ꝑdestinat⁹ est. Sed illud est qō ut sit ꝑdestinat⁹ est: ḡ si ꝑdestinat⁹ est xp̄s ſm ꝙ hō: vt sit fili⁹ dei: ⁊ ſm ꝙ hō est filius dei. Ad qō dici pōt xp̄m eē id qō vt sit ꝑdestinat⁹ ē. Est eni ꝑdestinat⁹: vt fili⁹ dei sit: ⁊ ipse ē vere fili⁹ dei: sz ſm boiez ꝑdestinat⁹ ē vt sit fili⁹ dei: qz per grām boc hēt ſm boiem: nec tñ ſm boiem ē fili⁹ dei: nisi forte fz vnitatis ꝑsone sit expssiuū Ut sit sensus. Ipse qui hō ē: ē fili⁹ dei. Ut āt ipse ens hō sit fili⁹ dei per grām hēt: fz si cā mouet falsuz ē. Nō eni quo hō ē eo dei filius ē.

¶An xp̄s sit adoptiu⁹ fili⁹ fz ꝙ hō vl⁹ aliquo mō

Jxo q̄riť an xp̄s sit adoptiu⁹ fili⁹ ſm ꝙ hō: an alio mō: respōdem⁹ xp̄z nō eē adoptiuū filiū aliquo mō: fz tñ nālē: qz nā fili⁹ ē: nō adoptiōis grā. Nō aūt sic fili⁹ dī nā: vt dī de⁹ nā. Nō eni eo fili⁹ ē quo de⁹: qz ꝓprietate natiuitatis fili⁹ ē: nā diuinitatis deus ē. ⁊ tñ dī nā vl⁹ nāe filius: qz naturalr ē fili⁹: eādē .s. habēs nām quā ille qui genuit. Adoptiu⁹ aūt fili⁹ nō ē: qz nō ꝑus fuit: ⁊ postmodū adoptatus ē in filiū: sīc nos dicimur adoptiui filīj: qz cū nati fuerim⁹ ire filīj ꝑ grāz facti sum⁹ filīj dei. Xp̄s xo nūq; fuit nō fili⁹: ⁊ iō nō ē adoptiuus filius.

¶Alia descriptio ꝙ christus sit adoptiu⁹ filius.

Sed ad b opponiť sic: xp̄s fili⁹ boīs est .i. virginis: aut grā: aut nā: vel vtroq; mō. Si xo nā: aut dīna aut humana. Sz dīna nō: ḡ aut būana nā aut nō nā ē fili⁹ boīs. si nō nā: ḡ grā tm. ⁊ si nā būana: nō iō min⁹ per grām. Si ḡ grā fili⁹ ẋginis ē adoptiu⁹ fili⁹ eē vī vt idē sit nālis fili⁹ pr̄is ⁊ adoptiu⁹ fili⁹ ẋgis. Ad qō dici pt xp̄z filiū ẋgis eē ⁊ nā vl⁹ nālr ⁊ grā: nec tñ adoptiu⁹ filius ẋginis ē: qz nō ꝑ adoptionē fz per vnionē filius ẋginis eē dicet. Fili⁹ eni ẋginis dī eo ꝙ in ẋgie accepit boiez i vnitatē ꝑsone: ⁊ b fuit grē: nō nāe. vñ Augustinus sup Joānē. Qō vnigenit⁹ ē eccl̄is pīl nō ē grē: fz nature. Qō aūt in vnitatē ꝑsone vnigeniti assūptus est bō: grē ē: nō nature. Xp̄s ḡ nec deinec boīs ē adoptiu⁹ fili⁹: fz dei naturalr ⁊ boīs naturalr ⁊ grā fili⁹. Qō xo naturaliter sit boīs fili⁹: Aug⁹. oñdit i li. de fide ad Petrū. Ille. s. de⁹ fact⁹ ē naturalr boīs fili⁹ qui ē naturalr filius vnigenitus pr̄is dei. Qō aūt nō sit adoptiuus fili⁹: ⁊ tñ grā sit filius ex subditis ꝓbať testimonijs. Jeronymus sup epistolaz ad ephesios ait: Be xp̄o iesu scriptū ē: qz semꝑ cuz pr̄e fuit: ⁊ nunq; eū vt eēt volūtas paterna ꝑcessit: ⁊ ille qdē natura fili⁹ ē: nos xo adoptiōe. Ille nūq; filius nō fuit: nos anteq; eēmus ꝑdestinati sumus. ⁊ hūc spiritū adoptiōis accepimus qñ credidim⁹ in filiū dei. Hylarius quoq; in libz o. iij. de tri. ait. Bo minus dicēs: clarifica filiū tuū: nō solo noīe cōtestatus ē se eē filiū: fz ⁊ ꝓprietate. Nos filij dei sumus: fz nō talis hic filius. Hic eni verus ⁊ ꝑ prius ē filius origine: nō adoptione: veritate non nūcupatiōe: natiuitate: nō creatiōe. Augu. ēt super Joānez ait: Nos sumus filij grā: ⁊ nō natura: vnigenitus aūt natura: nō grā. An hoc ēt in ipso filio ad boiem referēdū est: Ira sane: Ambrosius quoq; i lib. i. de tri. ait. Christus filius est nō per adoptionē: fz per naturā: per adoptionē nos filij dicimur: ille xo per veritatē nature est. Ex bis euidēter ostendiť ꝙ xp̄s nō sit filius grā adoptiōis. Illa eni grā itelligiť cū Augu. eū nō eē filiū grā asserit. Sīa enim fz nō adoptiōis: imo vniōis filius dei est filius boīs: ⁊ ecōuerso.

¶Utrū ꝑsona vel natura ꝑdestinata sit.

Deinde si querit vtruz ꝑdestinatio illa quā cōmemorat apostolus sit de ꝑsona: an de natura. Sane dici pōt ⁊ ꝑsonā filij que semꝑ fuit eē ꝑdestinatam scōm boiem assūptū: vt ipsa. s. ens bō eēt dei filius: ⁊ naturā humanā eē ꝑdestinatam: vt verbo patris personaliter vniretur.

¶Postq; determinauit Magister. qd ꝛueniat vel nō ꝛueniat vni nature ex hoc ꝙ est alteri sociata in ꝑsona christi Vic determiat qd ꝛueniat ipi ꝑsone christi rōne humane nature. Quid enim sibi ꝛueniat rōne diuine nature dictū est in ꝑmo libzo. diuidiť aūt hec pars in duas. ꝑmo queritur vtr ꝛueniāt christo rōne humane nature ea que ad dignitatē humane nature ptinēť videnť. in scōa de illis querit que ptinēt ad defectū. dis. xi. ibi (Soleť ēt queri) ꝑma in. du. ꝑmo inquirit de illis que ptinēt ad dignitatē naturalē humāe nature: sicut est ꝑsonalitas. scōo de his que ptinēt ad dignitatē grē ibi: (Si xo querit an xp̄s sit adoptiuus fili⁹:) circa ꝑmum duo facit. ꝑmo mouet qōnem. scōo obycit ad vtrāq; ptem ⁊ soluit ibi (Qz eni ꝑsona sit) ⁊ hec pars diuidiť in d. scōm duas vias in qbus ad ꝓpositā qōnem argumentať. scōa icipit ibi. (Sed aliter nituntť.) Circa ꝑmū duo facit. ꝑmo ponit obiectionem. scōo soluit ibi. (Propter hec icōuenientia.) Circa ꝑm⁹ duo facit. ꝑo obycit ad ptem affirmatiuā. scōo ad ptem negatiuam ibi. (Sed contra. si scōum ꝙ homo.) (Propter hec inconuenientia.) Dic soluit: ⁊ circa hoc duo facit: ꝑmo respōdet ad qō

nem.secundo ad obiectionem ibi. (Illud tñ non sequit.) (Sed alr nitunt) Dic ponit aliam obiectionem.7 primo obuicit.scđo soluit ibi: (Ad qđ dici pt) (Si vo q̄rit) Dic i grit de illis que ptinēt ad dignitatē gre.7 primo de filiatiōe ꝑm adoptionē.scđo de ꝓdestinatione ibi (Deinde si q̄rit) Circa p̄mū duo facit.p̄mo oñdit q xp̄s nō sit filius adopti uus.scđo obuicit in ꝯtrariū ibi: (Sed adhuc opponit:) Et circa hoc tria facit.p̄mo ponit obiectionem.scđo soluit ibi (Ad hoc dici pt) tertio solōnis ꝯfirmationē q̄tū ad duo. p̄mo q̄tū ad hoc q xp̄s est naturalis filiꝰ v̄ginis ibi. (Qđ vo naturaliꝫ.) scđo q̄tū ad hoc q nō sit filiꝰ per adoptionē ibi (Qz ät nō sit filiꝰ adoptiuꝰ?.) Dic est triplex qō. p̄qd cō ueniat xp̄o ꝑm q bō.scđa de adoptiōe.tertia de

Arca primū querunt (p̄destiatione. duo.p̄mo vtrū christꝰ ꝑm q bō sit deꝰ.scđo vtr xp̄us ꝑm q bō sit ꝓsona.

(Utrū xp̄s ꝑm q bō sit deus.

Ad primū sic ꝓcedit.videt q xp̄s ꝑm q bō sit deꝰ.Phil.y.Dedit illi nomē ⁊c.glosa.iq̄tū bō assūpsit nomē dei nō vsurpatiue:ꝫ vere.ꝫ nomē qđ hz vere:ve re dicit de eo:g̃ vere dicit q xp̄s ꝑm q bō est deꝰ. (Ꝓ.xp̄s est deꝰ p gr̃az vnionis:ꝫ gr̃a vnionis nō cō uenit ei:nisi ꝑm q est bō:g̃ est deꝰ ꝑm q bō. (Ꝓ.xp̄s ꝑm q bō dimittit peccata:vt p3 Math.x. Ut aūt sciatis q filius hois hēt ptātem in terra dimittēdi peccata.Sed hoc est tātum dei:vt dicit Ysaie.43. Ego sum qui deleo iniqui tates tuas ꝓpter me:ergo ꝑm q homo est deus.

(Sz ꝯtra.xp̄s ꝑm q deꝰ fuit ab eterno:si igit ꝫ q bō est deꝰ:ꝑm q bō fuit ab eterno:qđ falsum ē. (Ꝓ.deꝰ⁊ bō si gnificāt nās disparatas:ꝫ in talib⁹ nō pōt vnū eoz ꝑm al terū alicui ꝯuenire:g̃ xp̄s nō est deꝰ ꝑm q bō.

(Utrum christus ꝑm q iste homo sit deus.

Ulterius videt q nō sit deꝰ ꝑm q iste hō:oē eniꝫ qđ p̄dicaꝝ de altero ꝑm q aliqđ:opz q sit dif finitio vel ps diffōnis aut per se accīs illiꝰ ꝑm q p̄dicaꝝ.si cut cū dr̄.petrꝰ ꝑm q bō est aīal rōnale mortale.vel ꝑm q bō est risibile:ꝫ deꝰ nullo dictorū modoꝝ se bēt ad istum hoiem:g̃ hec ē falsa.xp̄s ꝑm q iste bō ē deꝰ. (Ꝓ.xp̄s ꝑm q deꝰ caret matre:si g̃ xp̄s ꝑm q iste bō ē deꝰ:ꝫ q iste bō caret mr̄e:qđ falsuꝫ ē. (Ꝓ.remoto eo ꝑm qđ aliqđ alicui ꝯuenit:ulteriꝰ nō ꝯuenit ei:sed remoto a xp̄o q̄ sit hic bō adhuc ꝯuenit sibi cē deū:qz ab eterno fuit deꝰ:non aūt ab eterno fuit hic bō:g̃ xp̄s ꝑm q hic bō non ē deus.

(Sz ꝯtra.sic̄ supra dictū ē:ista ꝓpositio.iste bō ē deꝰ.nō ē p̄dicatio accidētalis:ꝫ eēntialis.ꝫ p̄dicatū eēntiale pōt p̄ dicari de subiecto quocūq; cū reduplicatione:sicut soztes iquātū est bō ē aīal:qz aīal per se de hoie p̄dicaꝝ.g̃ hec est vera.xp̄s ꝑm q est hic bō ē deꝰ. (Ꝓ.hic bō demonstrat ſuppositū eternū:ꝫ hec ē vera.xp̄s ꝑm q ē ſuppositū eter nū ē deꝰ:g̃ ⁊ hec ē vera.xp̄s ꝑm q hic bō est deus.

(Utrū xp̄s ꝑm q bō sit p̄destinatꝰ.

Ulterius videt q xp̄s non sit p̄destinatꝰ ꝑm q bō: qđ enī ꝯuenit petro ꝫ bō:oz q cuilibet boī ꝯueniat:sed eē p̄destinatū nō ꝯuenit cuilibet boī:ergo nec ꝯuenit xp̄o ꝫ homo. (Ꝓ effectꝰ predestinationis ꝯfozmiter rñdet p̄destinationi:alias esset p̄destinatio fal sa:sed cū xp̄s sit p̄destinatꝰ esse filiꝰ dei:effectus huius p̄de stinationis est esse filiū dei: si ergo xp̄s ꝑm q homo non ē filiꝰ dei:nec ꝑm q homo est p̄destinatus.

(Sed ꝯtra.xp̄s ē p̄destinatꝰ:vt dicit ap'ls *Ro.i.ꝫ nō ꝑm q deus:vt p3 ex dictis in.vy.dif.ergo ꝑm q bō.

Reſpōdeo dōm q id qđ in aliqua ꝓpositiōe redu plicaꝝ:cū hoc qđ dico ꝑm q:ē illud per qđ p̄dicatū ꝯuenit subiecto:vñ opz q aliquo mō sit idē cū subiecto ⁊ aliquo mō idē cū p̄dicato:sicut medi⁹ terminus in sillogiſmo affirmatiuo ad p̄dicatū qdē bz cōparatiōez: sicut ad id qđ per se ꝯsequit ipm:nihil enī ꝯuenit alicui ꝫ q est aīal nisi illud aīali per se ꝯueniat:ꝑm quēcūq; modū dicēdi per se;ad subiectū ät cōparaꝝ:sicut ad id qđ aliquo mō icludit in subiecto.icludit aūt in subiecto ipa substan tia subiecti:⁊ añcedētia sicut cause:⁊ ꝯsequētia sicut acci dētia:substātia aūt subiecti est ⁊ ipm subiectum ⁊ nā ei⁹:⁊ rōne oiuz istoꝝ pōt aliqd attribui xp̄o:⁊ cuilibet boī:si enī aliqd attribuit boī rōne ꝓncipioꝝ ꝓcedētiū sic dicim⁹ q̄tū ad cām mālem q bō ꝑm q est cōpositū ex ꝯtrarys est coꝛruptibilis:q̄tū ad cām formalē dicim⁹ q homo ꝑm q bēt animā rōnalem est ad imaginem dei:quātū vo ad cau sam efficiētez dicim⁹ q petrus sc̄m q natus de tali patre est heres eius.quātū aūt ad cām finalem dicim⁹ q homo ꝑm q est ad beatitudinē ordinatꝰ oportet q sit imortalis quātū ad aīam:si aūt attribuaꝝ alicui homini aliqđ rōne accidētiū sic dicim⁹ q bō ꝑm q est colozatus est visibilis: si aūt attribuaꝝ sibi aliqđ rōne ſuppositi:sic dicim⁹ q soz tes sc̄m q soztes est indiuiduū:si aūt rōne nature:sic dici mus q homo sc̄m q homo est aīal.

Secundū boc ergo dicendū ad p̄mam qōnem q cū dicit:xp̄s sc̄m q bō est deꝰ:ly bō.pōt re plicari rōne nature:⁊ sic ē falsa:qz nature humane nō per se ꝯuenit inquātū talis natura vt diuine vniaꝝ:si aūt repli caꝝ rōne ſuppositi:cū ſuppositū humane nature in xp̄o sit ſuppositū eternū:cui per se ꝯuenit esse deū:erit vera:qz tñ hoc nomē homo nō ipoꝛtat aliqđ ſuppositū determinatū humane nature nisi per demr̄ationē adiūctam:⁊ solū cui dā determinato ſuppositō humane nature ꝯueniat per se eē deū:iō nisi aliqd aliud addaꝝ vl'itelligaꝝ simpl'r nō est ꝯcedēdū q xp̄s sc̄m q homo est deus.

Ad primū ergo dōm q assūptio:vt supra.dis.v.di ctū est:significaꝝ per modū morꝭ:cui ät ꝯuenit per se moueri ad aliqd nō ꝯuenit esse illud:sicut ni gro ꝯuenit per se moueri ad albedinē:nō tñ ꝯuenit ei ꝑ se esse album:simpliciter assumere nomē dei pōt conuenire xp̄o ꝑm q bō:⁊ tñ esse deū non conuenit ei sc̄m q homo (Ad'secūdum dōm q hoc nomē xp̄s significat ꝓsonam in duabus naturis.vnde nō ꝯuenit ei per gr̃az q sit deus: sed ab eterno:sed q sit sil' deus ⁊ homo hoc est per gr̃am vniōis. (Uel dōm q q̄uis gr̃a vniōis faciat boiez deuz: non tñ ad idē referr̄ gr̃a vnionis ⁊ eē deū:qz esse deū ꝯue nit huic boī rōne ꝓsone.gr̃a aūt fit ei rōne nature:vñ ꝫ q bō bēt gr̃am vnionis:si fiat reduplicatio rōne būane natu re.nō aūt ꝑm q bō est deꝰ:ꝫ ꝑm q talis ꝓsona. (Ad ter tium dicendum q dimittere pctā est dupliciter:vl per au ctoritatem.⁊ sic cum sit solius dei:non est xp̄i inq̄tum est homo:si fiat replicatio rōne nature:vel per misteriuz:⁊ sic ꝯuenit xp̄o ēt rōne būane nāe.

Ad secundā questionem dicendum q ad hoc q aliqua predicatio sit per se:non opoꝛ tet q p̄dicatum per se conueniat subiecto ꝑm omne quod in nomie subiecti implicatur:sed sufficit si ꝑm aliquid eo ruz per se sibi conueniat:sicut rōcinari per se conuenit bo mini:non inquantum habet coꝛpus:sed inquantū animā habet.vnde hec est per se:homo rōcinatur:cum autem di citur.iste homo demonstrato christo includitur ex vi de monstrationis ſuppositum determinatum humane natu re:quod est ſuppositum eternum secunduz secundam opi nionem:cui ſupposito per se conuenit esse deum.vnde hec est per se secundum secundam opinionem: iste homo est deus:⁊ quia ad veritatem huiusmodi locutionum non exi gitur nisi q predicatum per se ꝯueniat ei quod replicaꝝ:iō hec est vera:xp̄s ꝑm q iste homo est deus.

Ad primuz g̃ dōm q sicut aliqd ē de diffinitione speciei qđ nō est de diffinitione gene ris:ita aliquid esset de diffinitiōe idiuidui si diffiniret qđ nō est de diffōne spēi:sicut pars mālē: vt dicit pb̄s in.7.me tha.vñ licet deꝰ nō sit pars diffōnis hois:esset tñ pars dif finitiōis huiꝰ hois xp̄i si diffiniri posset rōne ꝓsone vbi.vñ p3 q ē p se. (Ad sc̄z dōz q cū dr̄ iste bō:demōstrat ſup positū duaꝝ nāꝝ:q̄ꝝ vtraq; caderet in diffōne eiꝰ si diffi niri possz:⁊ iō ea q̄ sūt vtriusq; nāe p se ei ꝯueniūt:⁊ iō xp̄s ꝫ q iste bō ē deꝰ:⁊ ꝫ q iste bō est bō:⁊ silis rō est de illis q̄ ꝯsequunt ad alterā nāz.vñ sc̄z q iste bō ē babēs mr̄ez ⁊ carēs matre:nec vnū excludit aliud:cū nō sint opposita: qz nō ꝯueniūt sc̄m idē. (Ad tertiū dōz q remoto a xp̄o toto hoc qđ impoꝛtaꝝ cū dr̄ iste bō:nō ꝯueniet ei eē deū:qz includit ibi nā diuina ⁊ būana:vt dcm̄ est: sed remota al tera.s.būana nā:ꝯsequit q filiꝰ dei nō possit dici iste bō.rō ne tñ illius.s.humane nāe nō verificaꝝ p̄dicta locutio:⁊ ē falsa:sicut si dicaꝝ:petrus inquantū bō sentit:qz remoto ra tionali per intellectum non erit homo ⁊ remanebit senti ens:vt dicitur in libro de causis.

Ad tertiaz qōnē dōz q qz p̄destinatio ipoꝛtat an teceſſionē:iō p ꝯis includit factionez: qz oē qđ est posteq̄ nō fuit dr̄ factū. vñ dr̄ aliqs p̄destinatꝰ inq̄tū ꝓuisus ē fieri btūs:oīa aūt q̄ factionē ipoꝛtāt ⁊ mo tū:ꝯueniūt p se ei qđ accidit ad terminū:cui tñ p se nō ꝯue nit esse in termio.sic̄ moueri ad albedinē p se ꝯuenit nō al bo:cui nō ꝯuenit esse albū:predestinatio aūt q̄ de xp̄o dici tur ē respectu gr̃e vnionis ꝑm quā factuz ē vt bō esset deꝰ cuius factiōis terminꝰ est esse deū. Accedēs aūt ad termi nū est qđ assumit ad vnionez.s.būana nā:⁊ iō rōne būane nature cōuenit xp̄o esse predestinatum:nō aūt esse deum. vnde hec est vera:xp̄s ꝑm q homo est predestinatus: hec aūt est falsa:xp̄s ꝑm q bō est deus.

Ad primuz g̃ dōz q rō illa ꝓcedit de illis q̄ ꝯuēiūt alicui rōne būane nāe ꝑm rōnē spēi:ꝫ predestinari ꝯuenit xp̄o rōne humane nāe particulate in ipso.vñ obiectio nō ē ad ꝓpositū. (Ad sc̄m dōm q effe ctus p̄destinatiōis respōdet p̄destinatiōi cōfozmiter q̄tū ad id de quo ē p̄destinatio:nō aūt q̄tū ad ꝯditiōes p̄desti natiōis:qz p̄destinatio est eterna.effectꝰ aūté ē tēpoꝛalis:⁊ sic est in ꝓposito:qz xp̄s nō est predestinatus vt sit ꝫ q bō filius dei:sed ipsa p̄destinatio ꝯuenit ei ꝑm q bō. vñ p3 q bz locutiōes sunt duplices ex hoc q implicatio potest fer ri ad hoc quod est predestinatum:vel ad hoc qđ est esse fi liuz dei:de quo est predestinatio.

(Utr xp̄s ꝑm q homo sit persona.

Ad secundū sic ꝓcedit.videt q xp̄s ꝫ q bō sit ꝓsona.ꝓsona.n.vt dicit Boetiꝰ ē rōnalis nāe idiuidua ſuba:ꝫ xp̄s ꝫ q bō ē bō:g̃ ꝑm q bō ē ꝓsona. (Ꝓ.qđ cōue nit alicui ꝑm q bō ꝯuenit oi boi ꝫ q ē bō:ꝫ petrus ꝫ q est bō ē ꝓsona:g̃ ⁊ xp̄s. (Ꝓ.dicim⁹ q xp̄s ꝑm q bō aliqđ opatꝰ ē:sicut q comedit.Et sil'r ꝑm q deꝰ:sicut q mortuū ſuscitauit:nec ſeq̄t pp̄ boc q xp̄s sit duo:g̃ vñ sil'r q si dica mus xp̄m ꝑm q boiez eē ꝓsonā:⁊ sil'r ꝑm q deū q nō ſeq̄t ipsum esse duo:⁊ ita nullū aliud incōueniens.

(Sed ꝯ.quicquid ꝯuenit xp̄o ꝑm q bō:B est assumptum: sed persona nō est assumpta:vt ex quinta distinctione p3: g̃ xp̄us nō est ꝓsona ꝑm q bō. (Ꝓ.impossibile ē q idem numero ꝯueniat alicui ꝫ duas diuersas naturas:ꝫ i xp̄o est tñ vna ꝓsona:g̃ cū ꝑm nām diuinā ꝯueniat ei esse ꝓso nā:ꝫ nāz būanā nō ꝯuēiet ei:⁊ sic nō erit ꝓsona iq̄tū ē bō.

(Utr ꝑm q bō sit indiuiduum.

Ulterius vī q sit ꝑm q bō idiuiduū:xp̄s.n.ꝫ q bō ē aliqd:ꝫ nō ē aliqd vl'e:g̃ est aliqd ꝓpriu lare:ergo ꝑm q bō est indiuiduū. (Ꝓ.in indiuiduo nihil est nisi nā speciei:⁊ accidētia idiuiduāria ipsaz:ꝫ xp̄s ꝫ q bō hz nāz būanā ⁊ accidētia idiuiduātia ipm:g̃ ꝑm q bō est idiuiduū. (Ꝓ.qcqd ꝯuenit nāe būane:ꝯuenit xp̄o in q̄tū est bō:sicut esse passibile ⁊ mortale.ꝫ būana nā i xp̄o est qđdā idiuiduū:g̃ xp̄s inq̄tū bō est indiuiduū.

(Sz ꝯ.idiuiduū i genere rōnalis nāe nihil aliud ē q̄ ꝓso na:ꝫ xp̄s ꝑm q bō nō est ꝓsona:g̃ nec idiuiduum.

(Utr ꝑm q homo sit ſuppositū vel res nāe.

Ulterius vī q xp̄s ꝑm q bō sit ſupposituz: vel res nāe:ſuppositum.n. vl'res nāe dr̄ aliqs ex hoc q hz nām būanā:ꝫ xp̄s ꝫ q bō hz humanā naturā. ergo ꝑm q bō est ſuppositū vel res nāe. (Ꝓ.humana na tura ita vere est in xp̄o: sicut accidentia humane nāe: sed xp̄s ꝑm q bō est ſubiectū accidēriū humane nāe:ergo ⁊ ꝫ q bō ē ſuppositū vl'res nāe. (Ꝓ.xp̄s ꝫ q bō ē res q̄ dā:ꝫ nō ē res nulliꝰ nāe:g̃ est ꝑm q homo res nature.

(Sed ꝯ.ſuppositū humane nāe est idē qđ hypostasis vel ꝓsona:sed xp̄s ꝫ q bō nō ē hypostasis vel ꝓsona:g̃ nec ſup positū vl'res nāe. (Ꝓ.in xp̄o ē tñ vnū ſuppositū:ꝫ xp̄s ꝫ q deꝰ est ſuppositū:g̃ nō ꝑm q bō est ſuppositum.

Reſpōdeo dōm ad p̄mā qōnez q in xp̄o nō est nisi vna ꝓsona q̄ ē ab eterno:nullū aūt eter nū ꝯuenit xp̄o ꝫ q bō ꝓpriе loquēdo:vt p3 ex p̄dictis.vñ bec nō ēt̄a.xp̄s ꝫ q bō ē ꝓsona.nisi repliceꝝ ſuppositū bo minis:vt dicaꝝ xp̄s ꝫ q iste bō ē ꝓsona:B.n. verum est.

Ad primuz g̃ dōm q xp̄s ꝑm q homo est ſuba rō nalis nāe:sed ꝑm q iste bō ē idiuidua ſuba rōnalis nature:vnde ꝑm q iste bō est ꝓsona:sicut ꝫ q iste homo est deus. (Ad sc̄m dōm q etiā nec petrus inquātū bō est ꝓsona:ꝫ ꝑm q iste bō:qz hec nō est ꝑ se.bō est ꝓsona:sed hec.iste bō est persona. (Ad tertiū dōm q ex B q xp̄s operatꝰ est ꝑm q homo ⁊ ꝫ q deꝰ ꝯsequit q in xp̄o sint due operatiōes:ita etiā si xp̄s esset persona ꝫ q homo ⁊ ꝑm q deus ꝯsequeret q in ipso essent due persone.

Ad secundaz qōnez dōm q sicut supra.dis. 6ª. di ctum est:indiuidnū inuenit in ſub stātys ⁊ accidēribꝰ:ꝑm aūt q in ſubstantys est hz de rōne ſui q sit ſubsistēs:nō aūt ꝑm q in accidentibꝰ inuenitur:⁊ vtroq; modo inuenit in xp̄o:tñ alteꝝ tantūmodo predica tur:humana.n.natura in xp̄o est quoddā idiuiduū: ſz xp̄s nō est illud indiuiduū:ſed est indiuiduū ſubſiſtēs:⁊ B mō accipiēdo indiuiduū ꝫ q de xp̄o predicaꝝ:est in xp̄o vnū tantū indiuiduum:ſicut ⁊ vna persona. vnde ſicut xp̄s nō est persona ꝑm q homo:ita nec indiuiduum.

Ad primuz g̃ dōm q xp̄s ꝑm q bō est aliquid:nō tñ ſequit:ergo ꝑm q homo est aliqd vl'e vel ꝓticulare.qz boī accidit eē vl'e vl'ticulare.vñ hec ē p accidēs: bō ē aliqd ꝓticulare.hec aūt p se:iste bō ē ali qd particulare.vnde xp̄s nō ē aliqđ particulare ꝑm q bō: ſz ꝑm q iste homo (Ad sc̄m dōm q de rōne indiuidui ꝑm q de xp̄o predicaꝝ est q sit per se ſubſiſtens:⁊ boc non cōuenit xp̄o ꝑm q homo:ſed ꝑm q hic homo. vnde nō oz q sit indiuiduū ꝑm q homo. (Ad tertiū dicenduz q ea que cōueniunt humane nature nō oz q eodez modo quo de natura predicanꝝ de christo predicentur. quia ipsa nā de eo nō p̄dicaꝝ in recto ⁊ in abſtracto:ꝫ oblique vel ꝯcretiue.vñ nō ſequit:ſi būana nā est indiuiduum; q xp̄s ꝑm q homo sit indiuiduz:ſed q habeat indiuiduam naturā.

Ad tertiā questionem dicendum q in ꝓpositioni bus ꝓ se aliter ē ex parte ſubiecti: ⁊ ex par te predicati:quia ex parte ſubiecti ſufficit q ꝑm vnum tan tum eoz̄ que in ſubiecto continentur: predicatum per se ſubiecto conueniat:ex parte autem predicati:opz q quic quid est in predicato per se conueniat ſubiecto. vnde hec

nō est per se. homo est animal album. hec autez est per se. albus homo est animal. secūdum hoc dico q̄ in hoc q̄ dico suppositus vel res nature duo importantur. s. respectus ad nāz cōem: z aliud subsistēs: cui inest respect⁹ ille: quoz vnū inest xp̄o ſm q̄ hō. s. respect⁹ ad nāz cōem: nō aūt alterū: vt p̄z ex predictis: z ideo hec ē falsa: xp̄s ſz q̄ hō est suppositum vel res nature: tamen magis accedit ad veritatē ſ̄ aliqua predictarū: inquantum ista nomina imponunt̄ p respectū ad nām cōez. vñ si suppositū sumaf̄ adiectiue: ē vera. xp̄s. n. ſz q̄ hō supponit hūane nāe: vel ē aliq̄ suppositū hūane nāe: z hoc ēt valet ad ea q̄ dicta sunt de ꝓsona z idiuiduo: z p hoc ēt p̄z solutio ad primū. ¶ Ad 2m dōz q̄ qz accidētia nō ꝓtinent ad esse rei sicut nā cōis. ideo in noie subiecti nō icludif nisi respect⁹ ad accidēs: nō aūt rō per se exītis vt significatū ei⁹: ſz sicut ꝑsuppositū: z iō non est silis rō de subo z suppōsito. ¶ Ad 3m dōm q̄ xp̄s ſm q̄ hō est q̄dā res z ēt ſm q̄ hō est alicui⁹ nature: nō tñ sequit̄ q̄ sit res nature ſz q̄ hō: qz plus est in significatiōe ꝓpositi q̄z in significationib⁹ ꝓpositi: qđ z in istis accidit: sicut nō ois arma gerens est armiger. ¶ Questio. II.

Deinde queritur de filiatiōe per adoptionez. Et circa hoc queruntur duo. Primo queritur de ea ex pte adoptātis. Secundo ex parte adoptati.

¶ Utr̄z deo ꝓueniat aliq̄ filiū adoptare.

Ad primū sic ꝓcedit. vī q̄ deo nō cōpetat aliq̄ in filium adoptare. adoptio. n. est alicui⁹ extranee ꝑsone in filiū vel nepotē vl̄ deiceps legitima assūptio. ſz deo nō ē aliq̄ ꝑsona extranea: qz oēs ipse cōdidit: ḡ ei nō ꝓpetit adoptare. ¶ P. apud nos adoptās nō est p̄ncipiū essendi adoptato: sed de⁹ est oīb⁹ p̄ncipiū essendi: ḡ nō cōpetit ei aliq̄ adoptare. ¶ P. ille q̄ filios naturales bz nō adoptat aliq̄ nisi vt cōdiuidat hereditatem cū filys nālib⁹: sed hereditas dei patris idiuisibilis est: qz est ipsemet: ergo cum ipse habeat naturalē filium nō competit ei aliquem adoptare.

¶ Sed ↄ. Adoptio cōtingit ex benignitate adoptantis ad adoptatū: ſz de⁹ maxie benign⁹ z amator ē boiuz: ḡ ipsi maxime ꝓpetit adoptare. ¶ P. qōcūq̄ facit aliquos filios p gr̄az adoptat: ſz hoc deo ꝓpetit. Jo. i. Dedit potestatē filios dei fieri. ergo ipse adoptat.

¶ Utr̄z adoptare sit tñ dei p̄ris vl̄ totius trinitatis.

Ulterius vī q̄ adoptare sit tñ dei patris: qz ſm leges illi⁹ ē adoptare cui⁹ ē filios generare: sed soli⁹ p̄ris in trinitate ē filiū generare nālez: ḡ ei⁹ soli⁹ est filios adoptare. ¶ P. per adoptionem efficimur frēs xp̄i Deb. z. vt sit ipse ꝓmogenit⁹ in multis fratrib⁹. sed xp̄s nō est filius nisi dei patris: vt supra. dist. 4. dictū est: ḡ z nos p adoptionē solius p̄ris fily sum⁹. ¶ P. sicut supra. dis. i. dictū est: ideo solus fili⁹ icarnat⁹ est: ne nomē fily trāsiret ad alterū: ſz nō ē magis incōueniēs nomē fily trāsire ad aliaz ꝑsonā q̄z nomē patris: ergo nō debet dici adoptare nisi p̄ne nomē patris ad aliam personā trāseat.

¶ Sed contra. omne nomen effectum significans in creatura dcīm de deo ē cōe toti trinitati: sed adoptare ꝓportat effectū in creatura: ḡ toti trinitati cōpetit. ¶ P. ſm hoc q̄ adoptamur in filios dei de⁹ p̄r nr̄ dr̄: sed tota trinitas dr̄ p̄r nr̄ sicut in. i. li. dis. 18. dictū ē: ḡ toti⁹ trinitatis est adoptare.

¶ Utrum adoptatio fiat tñ per filium.

Ulterius vī q̄ p filiū tñ fiat adoptatio p boc qō dicit ad Gala. 3º. Misit de⁹ filiū suū factuz ex muliere vt adoptionē filioz reciperem⁹. ¶ P. ſm p̄bz 2º metha. illud qō ē p̄mū in quolibet genere est cā eoz q̄ sunt post: sed filiatio p̄mo iueniť in filio: ḡ p ipm oēs efficimur fily: sicut p bonitatē fily dei oēs efficimur boni. z sic ex p̄e celesti oīs p̄nitas in celo z in terra noīaf̄. ad Ephe. 3º. Sz videť q̄ fiat p spūm scm̄ p boc qō dr̄ Ro. 8º. Accepistis spūz adoptiōis fily in quo clama. abba. p̄r. ¶ P. per charitatē efficimur fily dei. i. Jo. 3º. Uidete q̄lem charitatē dedit nobis deus vt fily dei nominemur z sim⁹: ſz charitas ē spūscūs: ḡ p ipsum adoptamur.

Respondeo dōm ad p̄mā qōnē q̄ adoptatio trāsferť ad diuina ex silitudine hūanoz. hō. n. dr̄ aliq̄d in filiuz adoptare ſm q̄ ex gr̄a dat ei ius p̄cipiende hereditatis sue: cui p nāz nō ꝓpetit. hereditas aūt bois dr̄ illa q̄ hō diues ē. id aūt quo de⁹ diues ē: est ꝑfruitio suppsius: qz ex boc beat⁹ est: z ita hec ē hereditas eius. vñ inq̄tū boib⁹ ex nālibus ad illā fruitionē puenire nō p̄nt: dat gr̄am p quā hō illā beatitudinē meref̄: vt sic ei cōpetat ius i hereditate illa. ſz B dr̄ aliquē in filiū adoptare.

Ad primuz ḡ dōz q̄ cuius nulla ꝑsona sit sibi extranea q̄tū ad eē qō ab ea p̄ticipat: ē tñ sibi extranea aliq̄ ꝑsona q̄tū ad ius p̄cipiēde hereditatis

¶ Ad 2m dōm q̄ ex boc ipso q̄ aliqs bo ex alio nascit̄ bz ius i hereditate p̄na: vñ nō ē extran⁹ vt adoptari possit. sed nō ex boc q̄ aliqs bz eē a deo ꝓpetit sibi ius in hereditate celesti: z iō pōt q̄ bz eē a deo p creationē ab eo p gr̄am in filiū adoptari. ¶ Ad 3m dōm q̄ accidit adoptioni q̄ est apud nos vt p eā diuidaf̄ hereditas inq̄tū a multis sil̄ tota haberi nō pōt. ſz hereditas celestis tota sil̄ bī a p̄re adoptāte: z ab oīb⁹ filys adoptatis: vñ nō ē ibi diuisio nec succ

Ad secūdā qōnē dōz q̄ adoptare ꝓuenit (cessio. toti trinitati: qz vna ē opatio toti⁹ trinitatis: sicut z vna essentia: ſz tñ potest appropari patri: inq̄tū habet silitudinē cum ꝓprio eius.

Ad primū ḡ dōz q̄ cuius sit soli⁹ p̄ris generare filiū g sit de⁹: tñ toti⁹ trinitatis ē ꝑducere filios p creationē: z iō est ēt toti⁹ trinitatis p gr̄am filios adoptare. ¶ Ad 2m dōm q̄ ex adoptiōe q̄ est p gr̄az efficimur frēs xp̄i inq̄tū p boc efficimur fily dei p̄ris: nō aūt inq̄tū efficimur fily xp̄i vl̄ spūscī. ¶ Ad 3m dōz q̄ filiatio ē relatio ci⁹ qō ē a p̄n⁹. paternitas aūt ē relatio p̄ncipy: tota autē trinitas ē p̄n⁹ creature. vñ magis pōt trahi nomen p̄nitatis ad alias ꝑsonas respectu creature q̄z filiatiōis nomē.

Ad tertiā qōnē dōz q̄ hec ꝓpositio p. pōt denotare duplicē cāz. s. agētē mediā: z sic sum⁹ adoptati a deo p̄re p filiū vt appropate loq̄mur: qz p eū de⁹ p̄ m̄tos filios i gliaz adduxit vt dr̄ ad Heb. 2. ſz q̄ eū misit in mūdū saluatorē. pōt ēt notare formalē cāz: z hoc dupl̄r. vel inhērētē: vel exēplarē. si inhērētē: sic adoptati sum⁹ per spūm scm̄ cui appropriaf̄ charitas ſm quā formal̄r meremur. Jō dr̄ Ephes. i. Signati estis spū p̄missiōis scō q̄ est pign⁹ hereditatis vestre. si vo ōsignat cāz exēplarē formalē: sic sum⁹ adoptati p filium. vñ Ro. 8. Quos psciuit ꝓfor mes fieri imagis fily sui ꝛc. Et p B p̄z respōsio ad obiecta.

¶ Utr̄z oībus creaturis ꝓueniat adoptari an bois ex ipsa (creatione adoptet.

Ad secūduz sic ꝓcedit. vī q̄ oīb⁹ creaturis ꝓueniat adoptari. de⁹. n. dr̄ p̄r nr̄ qz creauit nos: sic dr̄ Deu. 33. Nūqd non ipse ē p̄r tu⁹ ꝛc. ſz nō ē p̄r creaturaz p nāz: qz sic solius xp̄i p̄r ē: ḡ ē p̄r p adoptionē: ḡ oīb⁹ creaturis ꝓuēit adoptari. ¶ P. ex B qō de⁹ aliqd creat assumit illud in cōicatiōnē suoz bonoz ex mera sua bonitate: ſz nihil aliō vī eē adoptio: ḡ cuilibz creature ꝓuenit adoptari. ¶ P. ex ipsa creatōe de⁹ ipzimit rōnali creature imaginē suā ſz quā dr̄ fili⁹ dei: ſz nō adoptat nos nisi inq̄tū nos filios suos faċ: ḡ ex ipsa creatiōe ad minus bois adoptat.

¶ Sz ↄ. sic ex dcīs p̄z adoptio filioz fit p spūm scm̄: ſz ſ̄ daf̄ spūscūs rōne creatiōis: ḡ nec adoptio ē rōne creatōis tñ.

¶ Utr̄z angelis conueniat adoptari.

Ulterius videtur q̄ nec angel⁹ conueniat adoptari. quia illi conuenit adoptari qui non est in domo p̄risfamilias: z in ipsam inducit. sed angeli semper fuerunt in domo dei: qz in celo empireo creati sunt. ḡ eis nō ꝓuenit adoptari. ¶ P. sicut in lra dicit: nos iō fily dei adoptiui dicimur: qz cuz nati fuerim⁹ fily ire p gr̄am: facti sum⁹ fily dei. ſz angeli nūq̄ fuerūt fily ire: ḡ nunq̄ fuerūt ſ̄ fily: ad min⁹ ſz illos q̄ dicūt q̄ angeli fuerūt creati i gr̄a. ḡ angel⁹ nō cōuenit adoptari. ¶ P. Bala. iiy. dr̄. Misit de⁹ filiū suū vt adoptionē filioz recipem⁹. ſz ad angelos nō fuit missus fili⁹ dei: qz nō ē fact⁹ angelus: sic ē fact⁹ hō: ſz quē modū ad bonos missus dr̄: ḡ angel⁹ nō ꝓuenit adoptari.

¶ Sz ↄtra. p spūm scm̄ q̄ boib⁹ daf̄ dr̄ bonos adoptari: vt p̄z ex dictis. sed spūssanct⁹ bītat in angelis sic ēt in boib⁹: ḡ angeli sicut z bones dr̄ adoptari. ¶ P. angeli dr̄ frēs z ꝓsortes nr̄i. ſz B nō ē nisi ſm q̄ ab eodē p̄re: z ad eādē hereditatē nobiscū sūt adoptati: ḡ eis ꝓuenit adoptari.

¶ Utr̄z xp̄s sit filius adoptiuus.

Ulteri⁹ videť ēt q̄ xp̄s sit fili⁹ adoptiuus: qz Hyl. dicit. Ptāt[ur] dignitas nō amittit̄ dū carnis humanitas adoptaf̄. z logtur de hūanitate xp̄i: ḡ xp̄us ſm q̄ hō est fili⁹ adoptiuus. ¶ P. nō videť seq aliq̄d icōueniēs si dicam⁹ xp̄m filiū adoptiuū. neq; enī sequit̄ q̄ fuerit fili⁹ ire: neq; q̄ aliq̄n fuerit nō fili⁹: qz angeli nunq̄ fily ire fuerūt: z tñ dicunt fily adoptiui: ḡ nihil ꝓhibet xp̄m dicere filiū adoptiuū. ¶ P. maioz est dignitas fily adoptiui q̄z serui. ſz xp̄s ſz q̄ hō dr̄ seru⁹: vt p̄z Phil. ij. ḡ multo forti⁹ pōt dici fili⁹ adoptiu⁹. ¶ P. per habitationē spiritussācti hō efficit̄ fili⁹ adoptiuus. sed sup xp̄m requenit spūssanctus: vt dr̄ Isa. xi. ergo ipse ꝓportat dici fili⁹ adoptiuus. ¶ P. Aug. in li. de vocatiōe scōrū. Ea gr̄a fit ab initio fidei hō q̄cūq; xp̄ian⁹: qua gr̄a ille hō fact⁹ ē xp̄s. ſz q̄cūq; hō fit ab initio xp̄ian⁹ fit p gr̄am adoptionis: ḡ z ille hō fact⁹ est xp̄s p gr̄am adoptionis: z ita est fili⁹ adoptiu⁹.

¶ Sed ↄtra. sup illo Ro. i. Qui p̄destinatus est fili⁹ dei in vtute. dicit Ambro. Uolui z reuolui scripturas: xp̄m nunq̄ filiū adoptiuum iueni: ḡ nō est dicēdus fili⁹ adoptiuus. ¶ P. adoptare toti⁹ trinitatis est. si ḡ xp̄us eēt fili⁹ adoptiuus eēt fili⁹ trinitatis: qō eē nō pōt: vt supra. di. iiy. dictū ē.

Respōdeo dōz ad p̄mā qōnē q̄ sic supra di. viy. dictū ē de rōne filiatiōis ē vt fili⁹ p̄ducaf̄ i silitudinē spēi ipi⁹ generātis. hō aūt iquātū p creationez p̄ducit: i pticipationē itellē p̄ducit q̄si i silitudinē spēi ipi⁹ dei: qz vltimū eoz ſm q̄ nā creata pticipat silitudinem nāe icreate ē itellectualitaſ: z iō sola rōnal̄ creatura dr̄ ad imaginē: vt i. y. li. di. xvi. dictū ē. vñ sola rōnalis creatura p creationē filiatiōis nomē adipiscit̄. ſz adoptio vt dcīm ē regrit vt adoptato ius acgraf̄ i hereditatē adoptātis. hereditas aūt ipi⁹ dei ē ipa sua btitudo: cui⁹ nō ē capax nisi ipsa rōnal̄ creatura: nec ipsi acgrit̄ ex ipa creatiōe: sed ex dono spūssci: vt dcīm ē. z iō patet q̄ creatio irrōnalibus creaturis nec adoptionē nec filiationē dat. creature aūt rationali dat qdem filiationem: sed non adoptionem.

Ad primuz ḡ dōm q̄ filiatio p adoptionē addit: supra filiationē p creationē: sic ꝑfectū supra diminutū: z sic gr̄a sup nāz. vñ p creationē hō nō efficitur fili⁹ nālis nec adoptiu⁹. ſz tñ dr̄ fili⁹ creatiōe: creature aūt irrōnales nullo mō. ¶ Ad 2dō dōz q̄ coicatio q̄rūcūq; bonoz ſ̄ suffic̄ ad adoptionē: ſz coicatio hereditat[is]. vñ nec aliq̄ creatura dr̄ adoptari ex B q̄ sibi aliq̄ bōa coicaf̄ a deo nisi coicet ei hereditas q̄ ē dīna hitudo. ¶ Ad 3m dōz

Ad secūdā qōnē dōm q̄ btā fruitio (sic ad p̄muz. sic excedit nām būanā: ita z nām ange

licā. vñ sicut B boi daf̄ ex gr̄a: z non ex debito sue nāe: ita angelo. z pp B sicut cōpetit boi adoptari: ita z angelo.

Ad primuz ḡ dōm q̄ dom⁹ dei iquātū fily adoptiui iducunt nō dr̄ celū empireū: ſz ipsa britudo diuia: ſm quā de⁹ i semetipo gesćit: z facit alios in se gescere: z in hac domo nō semp fuerūt: qz nō fuerūt creati bti. ¶ Ad scōm dōm q̄ accidit adoptioni q̄ adoptat⁹ fuerit fili⁹ ire: vel q̄ fuerit ꝑus tpe nō fili⁹. vñ ponit in lra magis ad euidētiā adoptiōis q̄z ad necitatē: ſz B ē de necitate adoptiōis vt ꝑus nā sit ri fili⁹ q̄z fili⁹: vt filiatio sibi ex nā sua nō cōpetat: ſz ex gr̄a q̄cūq; collata. z B bñ iueniť in angelo. ¶ Ad tertiū dōz q̄ cuius missio fily i carnē nō suerit fcā ad angelos: fuit tñ fcā ad eos missio q̄ ei mētē vt in

Ad tertiaz qōnē dōz q̄ xp̄s nul(.i.li.di.iij. dcīm ē. lo mō dicēdus ē fili⁹ adoptiōis: qz ei cōpetit ex sua nā: ſm quā eternal̄r a p̄re nascit̄: hēre ius in hereditate p̄na: qz oia q̄ hēt p̄ sua sūt: vt dr̄ Jo. xvi. vñ B ius nō acgrit̄ ei p gr̄az aduenientē vt possit dici fili⁹ adoptiuus.

Ad primuz ḡ dōm q̄ būanitas adoptaf̄ nō in ipo capite ſz i mēbris ei⁹. z sic itelligēdū ē vbū Hyl. ¶ Ul̄ dōz q̄ etsi adoptio aliq̄ mō possit dici de nā creata: q̄ p gr̄am trahit̄ in pticipationē diuie bonitatis: in vnitatē dīne ꝑsone: non tñ ops q̄ supposito ꝓueniat: cui nāl̄r ꝓuēit eē beatū. ¶ Ad scōz dōz q̄ seq̄t B icōueniēs q̄ xp̄s ad min⁹ nā vel itel[lectu] eēt ꝑus nō fili⁹ q̄z fili⁹: sic ē de angel⁹: qō nullo mō stare pōt q̄tū ad scōam opionē q̄ ponit q̄ nullū suppositū ꝓintelligit̄ vnioni nec filiatio ꝓuenire pt nisi suppōsito ꝑfecto. ¶ Ad tertiū dōm q̄ xp̄s cū dr̄ seru⁹ ꝓportat subiectionē tñ. vñ xp̄s ſz q̄ hō dr̄ seru⁹: sic ē z maioz p̄re. nō aūt ꝓportat acgsitionē p gr̄az ei⁹: qō ei ꝓuenit p nāz sic fili⁹ adoptiu⁹. z iō nomē seruitut[is] aliq̄ mō ꝓcedit ex xp̄o: nō aūt nomē adoptiōis. ¶ Ad q̄rtuz dōm q̄ alys boib⁹ p spiritū scm̄ ihabitātē acgrit̄ ius i hereditate celesti de nouo q̄ eis nō cōpetit p nāz: sic filio ōi cōpetit. vñ p spūz scm̄ ihabitātē nō dr̄ adoptari. ¶ Ad qntū dōz q̄ ē silitudo q̄z tū ad rōnē gr̄e: qz vtraq; ē sine merit[o] p̄cederib⁹. ſ̄ ät q̄tū ad effectū: qz illa ē gr̄a vnionis: ſm quā efficit̄ nālis fili⁹. ſz gratia qua homo fit christian⁹ non facit filium naturalez: sed facit tñ adoptiuum.

¶ Utr̄z ꝑdestinatio christi sit de nā an de ꝑsona. Qō. III

Deinde q̄rit̄ de ꝑdestiatiōe xp̄i: Et videť q̄ nō sit de nā ſz de ꝑsona. ꝑdestinatio enī xp̄i est ad filiationē: qz ꝑdestinat⁹ ē fili⁹ dei in vtute. Ro. i. ſz filiatio nō cōpetit nature: ḡ ꝑdestiatio nō est de nā. ¶ P. ei⁹ videť ꝑdestiari cui⁹ ē agere: qz ei⁹ est ēt felicitari. ſz agere est ꝑ positi z nō nāe: ḡ ꝑdestiatio nō est de nā. ¶ P. būana nā ē vni⁹ rōnis in xp̄o z in alys boib⁹: ſz in alys boibus ꝑdestiatio nō est de nā: ergo nec in xp̄o.

¶ Sz ↄtra. Ro. i. dic glo. q̄ ꝑdestiatio ē vno mō de eo qō ſ̄ semp fuit. ſz nihil ē i ipo xp̄o: qō nō ſp fuerit nisi būana nā: ḡ ꝑdestiatio ē de nā. ¶ P. ex B aliqs ꝑdestinat⁹ q̄ puideť deo vniēdus p gr̄az. sed būana natura ab eterno est ꝑuisa deo vniēda p gr̄am vniōis: ḡ būana nā ē ꝑdestiata in xp̄o.

¶ Utrū ꝑdestiatio christi sit ꝓformis ꝑdestiationi nr̄e.

Ulteri⁹ videť q̄ ꝑdestiatio xp̄i nō sit ꝓformis ꝑdestinatiōi nr̄e: qz Aug. ꝑdestiatio q̄ nos ꝑdestiamur ē ꝓpositū miserēdi. ſz B nō competit ꝑdestiationi xp̄i: qz ipe nūq̄ fuit miser: ḡ ꝑdestiatio sua z nr̄a nō sūt vnius rōnis. ¶ P. effect⁹ ꝑdestiatiōis ē gr̄a. ſz gr̄a xp̄i ē alterius rōnis q̄z gr̄a nr̄a: qz nr̄a gr̄a nō ē vniōis i ꝑsona sic sua: ḡ nec ꝑdestiatio ei⁹ z nr̄a sūt eiusdē rōnis. ¶ P. opones differūt penes termios. ſz filiatio natural[is] ad quā termiaf̄ ꝑdestiatio xp̄i: nō ē vni⁹ rōnis cū filiatiōe adoptiōis: ad quā termiaf̄ nr̄a ꝑdestiatio: ḡ non sūt vni⁹ rōnis ꝑdestiatiōes.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sz ꝺtra ẽ ꝙ vtriꝙ ꝑdestiatiõi cõpetit vna diffõ. ſ. ꝑdestinatio ẽ ꝓparatio gr̃e i pñti: ⁊ gl̃e i futuro: g̃ ſunt vni⁹ rõnis.
¶ P. Ro. i. dicit glo. ꝙ ꝓclariſſimũ exẽplar nr̃e ꝑdestiationis pceſſit i xpo: g̃ eſt vni⁹ rõnis: qz exẽplar ⁊ exẽplarũ ſũt
¶ Utrũ ꝑdestinatio xpi ſit cã efficiens nr̃e ꝑ (vni⁹ rõnis. destinationis: an ſit cã exemplaris: an finalis.

Ulterius videt ꝙ ꝑdestiatio ei⁹ ſit cã efficiẽs nr̃e ꝑdestiatiõis. Ephe. i. dr̃. Predeſtinauit nos i adoptionẽ filioꝝ ꝑ ieſuꝫ xp̃m. ſz g. denotat cãz efficiẽtẽ: qñ dr̃ pr̃ opari ꝑ filiũ. g̃ ei⁹ ꝑdestiatio ẽ cã efficiẽs nr̃e ꝑdestiatiõis.
¶ Itẽ videt ꝙ ſit cã exẽplaris ꝑ illõ qõ dr̃ Ro. viij. Quos ꝑdeſtinauit ꝺformes fieri imagi ſ filij ſui. ſz imago ad exẽplaritatẽ ꝓtinet: g̃ ẽ cã exẽplaris nr̃e ꝑdestiatiõis: ſic̃ et ſua reſurrectio nr̃e reſurrectionis.
¶ Itẽ vidr̃ ꝙ finalꝫ: qz nr̃a ꝑdestiatio videt eſſe ordiata ad ipletionẽ corꝑis xpi: vt ꝑz Ephe. iij. vñ ipe videt eẽ finis nr̃e ſalutis: g̃ ⁊ ei⁹ ꝑdestinatio
¶ Sz ꝺtra. eternũ nõ bẽt cãz. ſz ꝑde- (tio nr̃e ꝑdestiatiõis ſtiatio nr̃a eſt eterna: g̃ nõ bẽt cãz xpi ꝑdestinationẽ.
¶ P. xps nõ ẽ ꝑdestiat⁹ niſi ꝑm ꝙ hõ: ſz ipe ꝑm ꝙ hõ nõ ẽ cã nr̃i. ſz ꝑm ꝙ de⁹: g̃ ꝑdestiatio ei⁹ nõ eſt cauſa ꝑdestiatiõis nr̃e.

Respõdeo dõm ad ꝑmã qõnẽ ꝙ ꝑdestiatio accipiẽ coiter ⁊ ꝓprie. coiter ꝓ ꝓſciẽtia ⁊ ꝓꝺlatiõe cuiuſcũq;: ⁊ ſic ꝑz ꝙ ꝑdestiatio põt eẽ de nã. ꝑm aũt ꝙ ꝓprie accipiẽ ipoꝺtat ordinẽ ꝑdestiati ad gr̃az. gr̃a aũt creature facit vnionẽ ad deũ. q̃ gdẽ duplex ẽ. ſ. ꝙ opõnẽ: ſz quã nos vnimur deo coꝛ̃ſcẽdo ⁊ amãdo ipm: ⁊ i ꝑſona: ⁊ ꝑm ꝟ büana nã fuit vnita deo. ⁊ iõ cuz ꝑdestiatio xpi ordinet ad gr̃am vniõis i ꝑſona: põt ꝺici ꝙ nã ẽ ꝑdestiata: vl̃ ꝑſona rõ

Ad primuz g̃ ꝺoz ꝙ ꝑdestiatio xpi ꝑmũ (ne nãe. effectũ hz ipaz vnionẽ. vñ cũ vnio ſit nature: põt ẽt ꝺici ꝑdestiata: q̃uiſ ſibi filiatio nõ ꝙueniat: qz filiatio nõ ẽ ꝑm⁹ effect⁹ ꝑdestiatiõis: ſz ſequit̃ ad vnionẽ.
¶ Ad ſcꝺz ꝺom ꝙ rõ illa ꝓcedit de felicitate creature ex ꝟ ꝙ deo vnit̃ ꝑ opõnẽ. ſed ipa natura btificat̃ ex ꝟ ꝙ deo vnit̃ i ꝑſona.
¶ Et ꝑ ꝟ ẽt ꝑz rñſio ad 3m: qz ꝑdestiatio alio rũ hoiuꝫ nõ eſt ad vnionẽ i ꝑſona: ſz ad vnionẽ ꝑ opõnem.

Ad secũdã qõnẽ ꝺom ꝙ multa regrunt̃ i ꝑdestiatiõe: ⁊ ex pte ꝑdestiatiõis. ⁊ ex pte ꝑdestiati: ⁊ ꝑm terminũ a quo: ⁊ ꝑm terminũ ad quẽ: ꝟ ꝙ põt attẽꝺi diuerſitas iter ꝑdestinationẽ xpi ⁊ nr̃az. ex pte aũt ꝑdestinãti q de⁹ ẽ: nõ ẽ diuerſitas iter ꝑdestinationẽ xpi ⁊ nr̃ã. ẽ aũt dr̃ia ex pte ꝑdestiati: qz i nobis eſt de ꝑſona: in xpo aũt de natura: vt ꝺcm̃ ẽ. Sil̃r ẽ dr̃ia ex pte termi a q̃: qz i nobis ẽvt liberemur a pctõ: ſic̃ ꝺicit glo. ſup illõ Ro. viij. Quos ꝑdeſtinauit hos vocauit: i xpo ãt nõ: qz neq; ꝺrit neq; fecit pctm̃. ſz neutra iſtaꝝ dr̃iarũ diuerſificat rõnẽ ꝑdestiatiõis: ꝟ ſolũ illa q̃ eſt eẽntial̃ ⁊ ſpecifica. ſpecifica aũt dr̃ia cuiuſlibet mot⁹ vl̃ opõnis accipiẽ penes terminũ ad quẽ. illõ aũt qõ ẽ ꝑdestiatio nõ eſt vni⁹ rõnis i xpo ⁊ i nob: qz ꝑdestiatio xpi eſt ad vnionẽ i ꝑſona. ꝑdestiatio aũt nr̃a ad vnionẽ ꝑ opõnẽ aut ꝑ hitũ aſſimilãtẽ. ⁊ be due vniões nõ ſũt vni⁹ rõnis: ſz ſe hñt ꝟ ꝑius ⁊ ꝑosteri⁹ ⁊ ꝑfectũ ⁊ dimi nutũ. ⁊ iõ ꝑdestiatio xpi ⁊ nr̃a nõ eſt vni⁹ rõnis ꝟ vniuocationẽ: ſz ꝑm analogiã. Et ꝑ ꝟ facile eſt rñdere ad obiecta.

Ad tertiã qõnẽ ꝺoz ꝙ i ipa ꝑdestiatiõe duo ſũt. vnũ eternũ. ſ. ipſa dei opõ. ⁊ aliũ tpale. ſ. ꝑdestinatiõis effect⁹. ꝑdestiatio g̃ nr̃a q̃tũ ad illõ qõ eſt eternũ i ipſa cãz nõ hz: ſz q̃tũ ad effectũ põt hẽre cãm: iquãtũ. ſ. ei⁹ effect⁹. ꝓducit mediãtib⁹ aliqb⁹ cauſis creatis. ⁊ ꝑm ꝟ ꝑdeſtiatiõis nr̃e cã efficiẽs eſt ꝓdestiatio xpi iquãtũ ipſe eſt mediator nr̃e ſalutis. ⁊ formal̃ iquãtũ i filios dei ad imagi

nẽ ei⁹ ꝑdeſtiamur. ⁊ final̃ iquãtũ nr̃a ſalus i ei⁹ gl̃ia redũdat. Et ꝑ ꝟ ꝑz ſolo ad oba.
¶ Expõ **Hristũ** ꝟ hoiez nõ eẽ ꝑſonã nec (text⁹. aliũ.) Primuz hoꝝ ꝓcedit ab oi

oꝑſone. Scoz aũt nõ: ſz a tertia tm̃: qz ꝑme due opiones ꝺicũt ꝙ ꝑm ꝙ xp̃s ẽ hõ ẽ aligd. ꝟ aũt negare ẽ errꝛ. (Scoz eni multiplicẽ.) Iſta ꝺiuiſio accipit̃ ex cõpatiõe replicationis ad ſubuz. ꝑſonis: qz põt fieri replicatio vl̃ ei⁹ qõ añce ꝺit ſubum: ⁊ ſic nõt cãm. vel ei⁹ qõ ſeq̃t: ⁊ ſic notat hitũ aut qõcũq; aliõ accñs. ſed ſpal̃r noiat hitũ ꝓp rõnẽ tertie opinionis. vl̃ ipſi⁹ ſubti: ⁊ ꝟ vl̃ q̃tũ ad naturã: ⁊ ſic exꝑmit ꝺitionẽ nature. vel q̃tũ ad ſuppoſitũ: ⁊ ſic notat vnitatẽ ꝑſone i xpo. (Illa tm̃ ꝑſone deſcriptio.) Cõtra eſt ꝙ directe ponit ea Boe. i mã iſta i li. de du. na. Dom ꝙ magiſter verũ ꝺicit ſi capiant̃ ſtricte ea q̃ i ꝺiuiſiõe ponunt̃. ſz Boe. large accipit. ⁊ ꝟ ꝑz i. i. li. diſ. xxv. Nõ aũt ſic dr̃ filiꝰ nã. Dicit̃ eni de⁹ nã q̃ſi formal̃r. ſz dr̃ filiꝰ nã nõ formal̃r ſz q̃tũ ad modum origiꝭ: qz ꝙ modũ nãe ꝓcedit. (Xps nunq; fuit non filiꝰ:) nec ꝑus tpe ſic nos: nec ꝑus nã aut intellu ſic angelus: ſi in gr̃a creati ſũt. (Xp̃m filiũ v̄ginis cẽ nã ⁊ gr̃a.) Cõtra. Nã ⁊ gr̃a ex oppoſito ꝺiuiduntur: g̃ qõ ẽ ꝙ gr̃az nõ eſt ꝙ nãz.
¶ P. xps eſt filiꝰ mr̃is: ſic̃ ⁊ glibet aliꝰ hõ. ſz aly hoies nõ ſũt filij matrũ ſuarũ ꝙ gr̃am. g̃ nec xp̃us.
¶ Ꝺom ad ꝑmũ ꝙ gr̃a vniõis nõ opponit̃ ꝺtra nãm: qz ꝑ eã vna ꝑſona fit duarũ nãrũ. ⁊ ſic qõ ieſt ꝙ gr̃am vnionis ieſt ꝙ alterutrã natura: ⁊ nãl̃r.
¶ Ad ſcõm ꝺom ꝙ xp̃m inquãtũ hoiez naſci ex matre non fuit gr̃e: ſed naſci ſit̃ deuz ⁊ hoiem hoc fuit ꝙ gr̃am vnionis. (Nõ talis hic filius). ergo videt ꝙ filiatio ꝺicat̃ equiuoce. Dicẽdum ꝙ nõ vniuoce nec equiuoce. ſed analogice: ſicut ⁊ alia que ꝺicunt̃ de deo ⁊ creaturis. (Quigie non adoptione.) Hoc ꝺicit̃ ꝺtra Neſtoriũ: qui cũ poneret i xpo duas ꝑſonas: nõ potuit ponere vnionẽ niſi ꝑ gr̃az. ⁊ ſic ſequeret̃ ꝙ ꝑſona hois nõ ſit filiꝰ dei niſi ꝑ gr̃am habitualẽ adoptionis: ſicut ⁊ nos. (Ueritate non nũcupatione.) Hoc ꝺicit̃ ꝺtra Sabellĩũ qui poſuit ꝺiſtingui ꝑſonas tm̃ noialiter. (Natiuitate nõ creatione.) Et hoc ꝺicit̃ contra Arriũ qui ꝺicebat filiũ dei eſſe creaturã.

¶ Utrum christus ſit creatura ſiue creatus vel factus. Diſtinctio XI.

Olet etiã queri vtrũ ꝺebeat ſimpl̃r ꝺici atq; ꝓcedi xp̃m eẽ factũ vel creatum. Ad qõ ꝺici põt ꝙ hoc ſimpliciter ⁊ abſq; ꝺetermiatiõe min⁹ cõgrueter ꝺr̃: etſi q̃ñq; breuitatis cauſa ſimpl̃r denunciet̃: nunq; tm̃ ſimpl̃r ꝺebet intelligi: qz vt Auguſtin⁹ in primo libro de trinitate ait: Cũ ꝺe xpo loq̃mur qd ꝑm qd ⁊ ꝓpter qd ꝺicat̃ prudẽs ⁊ diligẽs ac pius lector intelligere ꝺebet. Qui xp̃m vel dei filiũ nõ eẽ factũ vel creatũ in libro primo de trinitate oñdit ita ingens. In principio erat ꝟbũ: ⁊ ꝟbũ caro factũ eſt: ⁊ oia per ipſum facta ſunt. Neq; ꝺicit oia niſi que facta ſunt. ſ. cõmunem creaturam. Qñ liquido apparet ipſum factũ nõ eſſe per quez facta ſunt omnia: ⁊ ſi factus non eſt creatura nõ eſt. Si autez creatura nõ eſt eiuſdẽ cũ patre ſubſtãtie eſt. Omnis eni ſubſtãtia que deus nõ eſt creatura eſt. ⁊ que creatura nõ eſt ꝺe⁹ eſt. Sed ſi filiꝰ non eiuſdẽ ſubſtãtie eſt cũ patre: ergo facta ſubſtantia eſt. ⁊ ſi facta ſubſtãtia eſt: nõ oia per ipm facta ſunt. at oia per ipz facta ſunt. facta igit̃ ſubſtãtia nõ eſt: ſz vna cũ patre ifecta ſubſtãtia eſt.

Item in eodẽ: ſi vel filium fecit pater quem nõ fecit ipſe filius: nõ omnia per filium facta ſunt. At omnia per filiũ facta ſunt. Ipſe igitur factꝰ nõ eſt: vt cũ patre faceret oia q̃ facta ſunt. Idẽ in libro. lxxxiij. qõnũ. Dicit̃ creatura qcqd fecit pater deus ꝑ filiũ: q nõ põt appellari creatura: qm̃ ꝑ ipſum facta ſunt oia. Ambroſius in libro de trinita. ait. Probem⁹ ingt creaturaz nõ eſſe dei filiũ. Audium⁹. n. in euãgelio dñz mãdaſſe diſcipulis ꝓdicare euãgeliuz vniuerſe creature. Qui vniuerſam creaturã dicit nullã excipit: ⁊ vbi ſunt q creaturã deuz appellant? Nã ſi creatura eſſet: ſibi mandaret euangelium predicari. ⁊ ſubiectus eſſz vanitati: quia teſtãte Apoſtolo oĩs creatura vanitati ſubiecta ẽ. Non igitur xp̃s creatura ẽ: ſz creator: q docẽde creature diſcipulis mandat officium.

¶ De perfidia ⁊ pena arrij.

Rij hec fuiſſe pfidia legit̃ vt xp̃z creaturã fateret̃: ĩo effuſa ſunt Arrij viſcera: atq; crepuit medi⁹ ꝓſtrat⁹ in faciẽ ea qb⁹ xp̃m negauerat feda oza pollut⁹. His alijſq; plurib⁹ teſtimõijs inſtruimur nõ debere fateri ſimpliciter xp̃m eſſe factũ vl̃ creaturaz: ſz addita determinatiõe recte ꝺici põt: vt ſi ꝺicat̃ fact⁹ ꝑm carnẽ vl̃ ꝑm hoiez: vt factura büanitati nõ deo attribuat̃. Ut. n. ait Ambroſi⁹ i libro pmo de trinita. nõ ꝺe⁹ factus ẽ: ſz ꝺe⁹ dei filiꝰ natus ẽ: poſtea ꝟo ꝑm carnẽ hõ fact⁹ ex maria eſt. Miſit. n. deus filiũ ſuũ ex muliere factũ ſub lege factũ. filiũ ingt ſuũ. ſ. nõ vnũ de multis: cum ꝺiẽ ſuũ gnãtiõis eterne ꝓpꝛietatẽ ſignauit. Poſtea factũ ex muliere aſſeruit: vt factura nõ diuinitati: ſz aſſũptiõi corꝑis aſcriberet̃. Factũ igit̃ ex muliere ꝺicit pp carnis ſuſceptionẽ. ſub lege pp obſeruãtiã legis. Generatio generationi nõ iudicat: nec caro diuinitati. Be⁹. n. eternꝰ icarnatiõis ſacr̃m ſuſcepit: nõ diuiduus: ſz vnus. ⁊ in vtroq; vn⁹. ſ. diuinitate: ⁊ corꝑe. Nõ. n. alter ex ꝑte alter ex ꝟgine: ꝟ idẽ aliter ex ꝑte: aliter ex ꝟgine. q factꝰ ẽ ꝑm nr̃e ſuſceptionẽ nãe nõ ꝑm eterne ſubz vite. quẽ legimus primogenitũ: ⁊ vnigenitũ. priogenitũ qz nemo añ ipm. vnigenitũ qz nemo poſt ipz. Ex his euidẽter traditur q̃ intelligẽtia accipiẽdũ ſit cũ dr̃ xp̃s factꝰ: vl̃ ſimpliciter: vel cũ additamẽto: vt factura. ſ. vl̃ creatura: nõ ad aſſumẽtẽ deũ: ſed ad aſſũptũ hoiem referat̃. In deo aũt creatura eſſe non põt: vt ait Ambroſi⁹ in prio lib. de trinita. Nũq̃d ꝺicto factus eſt xp̃s? Nũq̃d mãdato creat⁹ ẽ xp̃s? Quõ aũt creatura in deo eſſe põt? Eteniz ꝺe⁹ nãe ſimplicis eſt: nõ ꝙiuncte atq; ꝓpoſite: cui nihil acci-

dãt: ꝟ ſolũ q̃ꝺ diuinũ ẽ in nã ſua habeat. Etſi ergo xp̃s ꝟz hoiez ꝺr̃ creatura: nõ tm̃ xp̃s ſimpliciter ꝑdicãdus ẽ creatura. Nec ex eo q xp̃s ꝟz homine ꝺr̃ eſſe creatura põt qs ꝓgredi ſic argumẽtando. Si ꝟz q hõ xp̃s ẽ creatura: vl̃ rõnalis vl̃ irrõnalis: vl̃ que ẽ deus vel nõ: nitẽs ꝑ hoc ꝓbare xp̃m eẽ aliq̃d nõ diuinũ: qz q̃ ipſe eſt ꝑm hominẽ ipſe ẽ. Et iõ ſi ꝑm hoiez ẽ ſuba aliq̃ nõ diuina: ẽ vtiq; aliq̃d nõ diuinũ: ſz ex tropicis locutionibus nõ eſt recta argumẽtatiõis proceſſio. Illa aũt locutio tropica ẽ qua chriſtus ꝺr̃ creatura vel ſimpliciter: vel cũ adiunctiõe.

¶ Poſtq̃ determinauit magr̃ q̃liter ea que ſunt dignitatis in humana nã de xp̃o poſſunt vel nõ poſſunt ꝺici. Nic determinat quõ de eo ꝺici poſſunt ea que ad defectũ nãe humane ꝑtinẽt. Et diuiditur in duas ꝑtes. In ꝑma ingrit vtrũ nomẽ creature q̃ꝺ de humana nã dr̃ de xp̃o ꝺici poſſit. In ſecunda vtrum illi defectus qui conſequunt̃ ipſaz inquãtũ creatura: vel alio modo ipſi cõuenire poſſint. diſ. iz⁹. ibi. (Poſt predicta.) Prima in tres. In prima mouet qõnẽ. In 2⁹ determinat eã ibi. (Ad qõ põt ꝺici.) In tertia excludit obiectiones q̃ ꝺ ſolutionez fieri poſſunt ibi. (Si igit̃ xps ꝑm hoiez.) Circa ꝑm⁹ duo facit. Primo determiat ꝓpoſitã qõnẽ. Secũꝺo ꝓfirmat determinationẽ. Et prio quãtũ ad hoc ꝙ xps nõ poſſit ſimpliciter ꝺici creatura ibi (Qui xp̃m vel dei filiuz.) Secũꝺo quãtũ ad hoc ꝙ poſſit ꝺici creatura cũ determinatiõe. ſ. inquantuz ẽ hõ ibi. (Sz addita determinatiõe.)

¶ Questio. I.

Hic queruntur quatuor. Prio vtr̃ filius dei ſit creatura. Scõo vtr̃ xps vel iſte hõ poſſit ꝺici creatura. Tertio vtrũ ſit creatura ꝟz ꝙ hõ. Quarto vtrũ oĩa que humane nature conueniunt de chriſto poſſint predicari.

¶ Utrum filius dei ſit creatura.

Ab primuz ſic ꝓcedit. videt ꝙ filius dei ſit creatura. Eccl. xxiv. Ab initio ⁊ ante ſecula creata ſum. et loquitur de diuina ſapientia: ſed filius dei eſt dei ſapientia: ergo ipſe ẽ creatura.
¶ P. oẽ qõ eſt ſubiectum deo vel minus eo eſt creatura. ſed filiꝰ dei eſt hõ: vt patet. Jo. xiꝰ. Pater maior me eſt: ⁊ ꝑme Lozi. iſ⁹ dicitur ꝙ filiꝰ erit ſubiectꝰ patri qui ſubiecit ei oĩa: g̃ filiꝰ dei eſt creatura.
¶ P. hoc modo ſe habent actiones adinicẽ ſicut termini actionũ: ſed eſſe qõ eſt terminus creationis eſt prius quacũq; alia forma: ad quã terminant̃ alie actiones: ergo creatio eſt prioꝛ oibus alijs actionibus vel ꝓductionib⁹: ſed poſterius ſemꝑ ꝑſupponit prius: cũ ergo generatio cõueniat filio dei ꝑm quã ꝺr̃ natus: vr̃ ꝙ etiã creatio cõueniat ei: vt ꝺicat̃ creat⁹.
¶ P. vt ꝓbat Auicẽna i ſua metha. Id cui⁹ eſſentia eſt ſuũ eſſe eſt ꝑ ſe neceſſe eẽ: ſz qõ ẽ hõ nõ hz eſſe ab alio: qz hoc qõ ẽ neceſſe eſſe abſolute nõ ẽ ꝓp aliqd aliud: vt ẽt ꝺicit ꝑbus in. ſ⁹ metha. g̃ id cui⁹ eſſentia eſt ſuũ eſſe nõ hz eſſe ab alio: ſed filius hz eſſe ab alio: g̃ nõ eſt neceſſe eẽ: nec ſua eſſentia eſt ſuum eſſe: ergo eſt creatura.
¶ P. oẽ qõ hz cãm ſui eſſe ẽ creatura: ſz filius hz cãm ſui eſſe: qz pater ẽ cã filij: vt ꝺicit Criſ. ⁊ oẽs greci doctores cõcedunt: ergo filiꝰ ẽ creatura.
¶ P. oẽ qõ gignit̃ ad hoc gignitur. vt ſit: ſed qõ ẽ nõ gignit̃ ad hoc ꝙ ſit: qz iã ẽ. g̃ oẽ qõ gignit̃ ãteq; gignat̃ nõ ẽ: ſz oẽ qõ nõ fuit: ⁊ poſtea ẽ: creatũ eſt: g̃ filiꝰ cũ genit⁹ ſit creat⁹ ẽ.
¶ P. oẽ qõ hz aliqd ab alio in ſe conſideratũ nõ hz illud: ⁊ caret illo ſi ſibi relinquat̃: ſed

Universidad de Deusto

filiꝰ bꝫ esse ab alio: ḡ in se cōsideratus nō habet esse etsi si bi relinquatur non esset: sed hec est conditio creature ſm quā dicit vertibilis in nihilū: qz oia in nihilū reuerterentur nisi ea manus cōditoris teneret: ḡ filius est creatura.

¶ Sz ꝫ. Nulla creatura ē ꝑsubalis creatoꝛi: filiꝰ ē ꝑsubalis pri: vt dr Jo.io. Ergo z pr̄ynū sumue: ḡ filius nō ē creatura.

¶ P. oia creatura poꝛtat p potētiā creatoꝛis: sed id qō oia poꝛtat nō poꝛtat: ḡ id qō oia poꝛtat nō est creatura: sed B est filiꝰ. Debꝛe. i. Poꝛtās oia verbo virtutis sue: ḡ filius nō est creatura.

¶ P. nihil ē in deo qō sit creatura: sed filius est in deo patre cū sit verbū eius: z oē verbū est in dicente: ḡ filius nō est creatura.

¶ P. oē qō dicit p silitudinē reducit ad id qō ꝓprie dr: sed boies dicunt filij dei per assimilationē ad vnicū filiū. Rom. 8. Cōformes fieri ymaginis zc. ḡ ipse ꝓprie filiꝰ dr: ſz nullus dicit ꝑsonā filiꝰ alicuiꝰ nisi habeat eādē nāz specie quā babz pater: z vere: ergo: filiꝰ eiꝰ ē vē deꝰ: ſz nulla creatura ē bꝫ: ḡ filiꝰ nō est creatura.

Respōdeo dōz ꝙ filiꝰ nāliter a patre ꝓcedit. hoc eniz ipm nomē filiatiōis demonstrat: si vera filiatio sit: qō opz maxime esse in illa filiatione z pr̄nitate: ex qua ois pr̄nitas z filiatio in celo z in terra noiaꝫ: ad Ephe. 3°. Maxime. n. vera sunt que sunt causa eē veritatis in alijs vt dicitur. 2°. metha. Omne aūt qō nāliter ꝓcedit ab altero duo bz. vnū ē ꝙ equaꝫ ei a quo ꝓcedit: qz nā nō postponit facere opus suū nisi sit ex defectu agētis qui ḡdē defectꝰ est in eo qō agēs nāliter non bēt pfectā vtutē ad agendū: sicut pueri ad generādū. vel in eo ꝙ agit per trāsmutationē exterioris materie. vñ effectꝰ nō sequit nisi in fine trāsmutationis. z sic opz ꝙ duratione sequatur suam cām agētē q̄ lōge sunt a deo: cuiꝰ virtus nō augeꝫ: neq; materiaz ex q̄ operet requirit. restat ḡ ꝙ oē qō nāliter a deo ꝓcedit coeternū sit ei: z ita filius est ab eterno. Aliud ē qō opz esse in eo qō nāliter ꝓcedit ab altero ꝙ sit sīle ei a quo ꝓcedit: qz nā intēdit sibi sīle ꝓducere inquantū pōt. vnde ꝙ aliqd nāliter ꝓcedēs nō babeat pfectā silitudinē eius a quo ꝓcedit ꝓtingit vel ex defectu virtutis agētis: sicut in semine in quo debilitaꝫ caloꝛ nālis: vñ nō sufficit ad generandū masculū sed feminā. vel ex defectu māe q̄ non pōt recipere totā virtutē agētis: sicut accidit in partubꝰ monstruosis. hec aūt duo a deo lōge sunt: vt dictuz est. vnde oz ꝙ hoc qō nāliter a deo ꝓcedit pfectā silitudinē ad cū habeat. pfecta aūt silitudo esse nō pōt vbi nō est eadē nā ſm spēm. nā autē diuina nō pōt esse eadē specie nisi sit eadez numero: cū oīno sit imaterialis. vnde opz ꝙ filius qui nāliter a deo patre ꝓcedit habeat eandē numero nām cum ipso: z p ꝓsequēs idem esse: z ita oībus modis ei erit equalis: z qz nā z esse dei patris nullo mō dependet ad nihil vel ad nō esse: vt. ſ. nō esse ꝓcedat eā tēpore vl nā: ideo nec nā nec esse filij ad nihil aliquo modo dependet. ex quo pz ꝙ filius nullo modo pōt eē creatura: neq; ſm ꝙ fides de creatione loquitur: ſm quā ponimus ꝙ nō esse duratiōe creaturā precessit: nec ſm ꝙ quidā pbi posuerunt creationem dicētes illud creari qō esse habet post nō esse: nō tēpore: ſz natura. z hoc est cui esse dependēs est ad nō esse: qz in se cōsideratū z sibi relictū nō est: cū solū ab altero esse habeat: sed de hoc in. i. dis. 2. li. dictū est plenius.

Ad primū ḡ dōm ꝙ istud verbū vel intelligitur de sapiētia creata. ſ. angelica nā que est ante tēpoꝛalia secula: etsi nō duratione: tñ ordine nature: vl intelligitur de filio dei q̄tū ad naturā assumptaz que etsi ante secula creata nō fuerit: fuit tñ ab eterno ꝓuisa creari

¶ Ad scōm dōm ꝙ sicut Augu. docet in ꝓmo de tri. oia q̄ minoꝛationē aut subiectionē circa filiū dei ponere videntur vel referēda sunt ad naturā assumptā: ſm quā minoꝛ est patre in forma dei manēs equalis patri: vt dicitur: ad ꝓbil'. 2°. vel referēdum est ad cōmēdationē ꝓncipij. ſz ꝙ pater dicit ꝓncipiū filij: z ſm hoc dicitur maioꝛ: quāuis filius nō sit minoꝛ: vt dicit Dyla.

¶ Ad tertiū dōm ꝙ ſm Basi. accipere a patre filius habet cōe cū oī creatura: sed habere per naturā est sibi ꝓpriū: vnde ꝓcessio filij a patre in aliquo ꝓuenit cū ꝓcessione que est in creaturis cōitate analogie: z in aliquo differt. ꝓuenit quidez in respectu oriḡinis qui est eē ab aliquo. differt aūt in hoc ꝙ ꝓcessio filij a patre est per naturā: alioꝛ aūt ꝑ volūtatē. ex hoc sequit triplex differētia: vt ex dictis pz. ꝓprima. ꝙ filius est ꝓsubstātialis patri. Secūda ꝙ est coeternus. Tertia ꝙ eē suū nullo modo dependet ad nihil. z hec sequit ex prima. vnde cōsiderandū est ꝙ oia nomina vel verba que imporꝛtāt respectū oriḡinis absolute recipiunt in ꝓcessionē diuinaz sicut ꝓcedit: exit: est ab alio. illa aūt que imporꝛtant aliquid cōtrariū tribꝰ ꝓdictis nullo modo dicunt: sicut factꝰ: qō repugnat cōsubstātialitati: qz facere dicitur ꝓprie ſz operationē quā agens exercet in id qō est extra: z sīl'r verbum incipiēdi repugnat coeternitati: z sīl'r verbuz creandi imporꝛtat dependentiā ad nō esse. ſz natiuitas ad respectū oriḡinis absolute addit aliquid magis ptinēs ad cōsubstātialitatē q̄ ad differētiā substātie: qz sicut supra. dis. 7. dictuz est: nasciꝫ ꝓprie qō ꝓcedit ꝓiunctum ei a quo ꝓcedit. z iō oia illa que ptinēt ad generationez viuoꝝ quoꝝ est nasci: dicunt in ꝓcessione filij: sicut oriri z nasci: gigni z generari: z hec est causa quare processio filij potuit habere nomē ꝓprium. nō autem ꝓcessio ſpūssancti: qui nō procedit per modū nasceūtis. vnde generatio vel natiuitas nō trāsumitur ad diuina ſm ꝙ ꝑsupponit creationē: ſz ſm ꝙ imporꝛtat ꝓsubalitatē.

¶ Ad 4ᵐ dōz ꝙ rō illa ſeqꝫ de eo qō ē ab alio bñs aliā nāz ab ipso: qz sic nāe eiꝰ qō ē ab alio: nō debetur eē ex seipsa: vñ ipa nō ē suū eē: vt bēat necitatē essendi ex se: ſz filiꝰ ē a pre bñs eādē numero nāz. vñ sic nā prīs est suū eē ac ꝑ B necesse eē: ita z nā filij: nec eiꝰ eē ē ab aliquo mō dependēs ad nihil: sicut nec eē prīs.

¶ Ad 5ᵐ dōz ꝙ esse filiū nō ē creatū: vñ filiꝰ nō bz cāz sui eē: nec suū eē bz pn̄ᵐ: quāuis enim ſm nos ipse filius babeat ꝓncipium a quo est: nō tñ cām: qz ſm nos nomē ꝓncipij imporꝛtat relationē oriḡinis absolute. nomen aūt cāe imporꝛtat respectuz oriḡinis ꝑ cōparationē ad esse rei qō a cā ꝓcedit. vñ terminꝰ a quo dicit ꝓncipiū motꝰ: non tñ cā: sed ſm grecos nomen cause imporꝛtat simplicē forme oriḡinē sicut nomen ꝓncipij. ſm nos: z quāuis dicamꝰ patreꝫ ꝓncipiū filij: nō tñ dicimus filiū ꝓncipiatū a patre: qz noie ꝓncipiati nō vtimur nisi in his q̄ sunt ꝓstituta in esse ꝑ ꝓncipiū. vñ linea nō dicitur esse ꝓncipiatū puncti: sicut nec motꝰ termini a quo: sed tñ dr eē a ꝓncipio.

¶ Ad sextū dōm ꝙ filiꝰ nō babuit esse anteq̄ generareꝫ: ſz qz generatio eiꝰ est eterna: z eē eiꝰ eternū est.

¶ Ad septimū dōm ꝙ sicut creatura nō babet esse nisi a deo: ita nec filiꝰ bz eē nisi a pre: sed in hoc est differētia ꝙ creatura nō est illa relatio ſm quā dicit esse a deo ꝑ quā bz esse: z iō pōt ꝓsiderari in se sine respectu eiꝰ ad deū z sic inueniꝫ nō bñs esse: ſz filiꝰ dei est ipsa relatio: ſm quā babet esse a pre: z ipsa relatio est ipm esse: z ideo nō pōt filiꝰ ꝓsiderari sine respectu ad patrē: vt ꝓueniaꝫ in se nō bñs esse vel potens in nihilū decidere.

¶ Utꝝ xps sit creatura.

Ad secūduz sic ꝓcedit. vr ꝙ xps sit creatura. Leo papa. Noua z inaudita ꝓuētio. deꝰ ḡ erat z ḡ ē fit creatura: sed illud qō deꝰ fit pōt de xpo ꝓdicari: ḡ xps est creatura. Dama. etiā dicit de xpo ꝙ nō scādalizabit ad nomē creature.

¶ P. de quocūq; ꝓdicatur inferius z superi: sed creatura ē superius ad hominē: ḡ cū bō ꝓdicet de xpo creatura de ipso ꝓdicabit.

¶ P. oē qō est vel est creatum vel increatū. si ergo xps est bō: vel erit bō creatus: vel increatus: sed nō est homo increatꝰ sicut nec bō eternꝰ: qz oē increatuz eternū est: ergo est bō creatus: ergo ē creatura.

¶ P. id qō ꝓuenit parti trāsumit ad ꝓdicationē totius: sicut homo dr crispus ꝓpter capillos: sed humana nā est q̄si pars ꝑsone cōposite ꝑ q̄ supponit hoc nomē xps: ergo cū humana nā sit creatura: xpus pōt dici creatura.

¶ P. ꝓncipalioꝛ pars boīs xpi est aīa q̄z coꝛpꝰ: ſz rōne coꝛpis qō de virgine traxit simpliciter dicit natus de virgine: ergo rōne aīe que creata est a deo debet dici creatura.

¶ P. si cut repugnat nomē creature filio increato: ita repugnat tēpoꝛaliter nasci eternaliter nato: sed tñ dicimꝰ xp̄m tpaliter natū: ḡ z simpliciter possumꝰ ipm dicere creaturam.

¶ Sed ℈. creatura nō pōt ꝓdicari de aliquo eterno: sed xps supponit suppositū eternū: ergo nō pōt dici creatura.

¶ P. in xpo nihil creatū ē nisi humana nā: ſz humana nā nō ꝓdicat de xpo: ergo xps nō pōt dici creatura.

¶ P. oīs creatura rōnalis ē filius trinitatis ꝑ creationē: ſz xps si est creatura ē creatura rōnalis: ergo ē filiꝰ trinitatis per creationem: quod supra improbatum est. dis. 4.

Respondeo dōm ꝙ creatio ꝓprie respicit esse rei. vñ dr in li. de causis. ꝙ esse est ꝑ creationē: alia vo ꝑ informationez. esse aūt simpliciter z ꝑ se est suppositi subsistētis. Alia vo dicunt esse inquantū suppositū in eis subsistit vel essentialiter sicut mā z forma: z sic nā ipsa dicitur esse. vel accidētaliter sicut accidētia dicuntur esse. esse ḡ dictū simpliciter de supposito significat esse ꝑsonale ipsiꝰ. eē vero ſm ꝙ ꝓuenit parti vel accidenti nō dicit simpliciter de supposito: ſz suppositū dr esse in eo. vñ cū dico xps ē: significat eē ipsiꝰ: nō aūt esse ipsiꝰ nāe vel accidētis vel partis. cū aūt fiat vnio nāꝫ in esse suppositi ſz secūdā opinionē esse ſm ꝙ xps simpliciter esse dr est esse increatū: vnde nō pōt dici creatura. nō tñ ad euitāduz errorē Arry: vt gdā dicunt: sed etiam ad vitanduz falsitatē. potest tamē dici ꝙ aliquid creatū est in xpo. ſ. humana natura: qz eē q̄uis sit vnū: tñ respectū bz ad nāz būanā z ad ptes ciꝰ ſm q̄s būana nā dr eē in xpo: vel ptes aut accidētia eiꝰ: vt supra. di. 6. dictū ē. vñ sicut eē aliquo mō ad nām ptinet: z ad ptes z accidētia eiꝰ: ita z creatio.

Ad primuz ḡ dōz ꝙ vba illa itelligēda sunt cū determinatiōe: vt dicit magr in lra: quāuis illa determiatio cā brevitatis itermittaꝫ.

¶ Ad scōz dōz ꝙ creatura nō ē superiꝰ ad boiez: qz creatio magis respicit eē q̄z nāz. eē aūt nō ē genꝰ: nec iducit in significatiōe alicuiꝰ generis: vt dicit Auicen. cū ea q̄ sunt in vno genere nō ꝓueniāt i vno eē: ſz i nā cōi.

¶ Ul dōz ꝙ creatura nō ē superiꝰ ad boiez significās gd est bō: qz creatio nō respicit nāz vl eēntiā nisi mediāte actu essendi: ḡ ē ꝑmꝰ terminus creatiōis. būana aūt nā in xpo nō bz aliud eē pfectū qō ē eē bypostasis q̄z eē diuine ꝑsone. z iō simpl'r loquēdo creatura dici nō pōt: qz itelligereꝫ ꝙ eē pfectū bypostasis xp̄i ꝑ creationē eēt acgsitū.

¶ Ad 3ᵐ dōz ꝙ cū dr. Xps est bō creatꝰ locutio ē duplex ex eo ꝙ b ꝓticipiū creatꝰ pōt determinare ꝓdicatū in ꝓpatiōe ad subz: z sic pōt eē va: sic z ista Xps ē factꝰ bō. si aūt determiat absolute ꝓdicatuz: tūc est falsa: qz in boie nō itelligit tñ nā: ſz suppositū eternuz: cui nō ꝓuenit eē creatū. qō. n. determiat ꝓdicatū in ordine ad subz ē determiatio ipsiꝰ inq̄tū ē ꝓdicatū. Uñ oz ꝙ respiciat ꝓdicatū formal'r: qz termini i ꝓdicato ponunt formal'r. determinatio aūt q̄ determinat absolute ponit circa ꝓdicatū sicut circa subm qōdā. vñ magis respicit suppositū q̄z formā. sīl'r et bec ē falsa. Xps ē bō increatꝰ: qz ꝓriuatio creatiōis ponit circa ꝓdicatū rōne vtriusq;: z iō vtraq; falsa ē: nec sibi ꝓdicūt: ſz bec ē va. Xps ē bō ḡ nō ē creatus: ſz eternus ex pte deitatis. nō tñ eternꝰ bō: vt eternitas determiet

ꝓdicatū in ordie ad subm.

¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ totū denoiaꝫ a ꝓpetate ptis qñ illa ꝓpetas nullo mō nata ē ꝓuenire nisi parti illi: sicut crispitudo capillis: z claudicatio pedi: sed creatio nō tñ nāe: ſz ēt ꝑsone nata est ꝓuenire: z ēt ꝑsone z suppositō magl ꝓpe: z iō nō pōt dici ō suppositō ꝙ sit creatū: qz nā ē creata.

¶ Et p B ꝑz solo ad gntū: qz nasci de matre nō ē natū ꝓuenire suppositō boīs nisi p B ꝙ coꝛpꝰ traducit a mre. vñ nō bz repugnātiā tpaliter nasci ad eternaliter nasci: qz vnū naturā būanā respicit: z alteꝛ diuinam. q̄z bz vnā xps a patre eternaliter: alterā a mre tpaliter: ſz creatū z increatū vtrūq; pōt respicere suppositū rōne eē qō est suppositi.

¶ Utꝝ xps ſm ꝙ homo sit creatura.

Adtertiuz sic ꝓcedit. vr ꝙ xps nō sit dici creatura ꝑz ꝙ hō. gd. n. ꝓdicat de altero ꝑz ꝙ ipz ē ꝓdicat de eo simpl'r. sed qō ꝓdicat de xpo ſm ꝙ hō: ꝓdicat de eo ꝑz ꝙ ipm est: qz ipse ē essentialiter hō: ḡ cū eē creatura nō ꝓdicet simpl'r: nō pōt ꝓdicari de eo ſm ꝙ hō.

¶ P. magis ē esse filiū adoptiuū q̄ eē creaturā: ſz nō pōt dici ꝙ xps ſm ꝙ hō sit filiꝰ adoptiuꝰ: ḡ multo min pōt dici ꝙ ꝑz ꝙ hō sit creatura.

¶ P. ꝑz ꝙ magr dicit in lra hec ē tropica locutio. Xps ē creatura: ḡ si xps ꝑz ꝙ hō sit creatura: et hec ēt erit ipropria. Xps ē hō: qō ē falsū.

¶ P. nihil ē creatū in xpo nisi būana natura: ſz hec ē falsa. Xps ꝑz ꝙ hō est būana natura: ḡ z hec. Xps ſm ꝙ hō ē creatura.

¶ P. ista se ꝓpatiunt vt xps sit hō z sit deꝰ: ḡ qō nō ꝓpatiꝫ secum B qō est esse deum nō pōt ꝓdicari de xpo ſm ꝙ hō: sicut hoc qō est carere diuinitate: sed esse creaturā nō cōpatiꝫ secū hoc qō est esse deū: ḡ xps nō est creatura ſm ꝙ homo.

¶ Sed contra. omne qō nō est eternū est creatum: sed xps ſm ꝙ homo nō est eternus: sicut nec deus: ergo ſm ꝙ hō est creatura.

¶ P. omne qō est factum ē creatū: ſz xps ꝑz ꝙ hō est factꝰ. ergo ē creatꝰ ſm ꝙ hō.

¶ P. oīs ꝓditio alicuiꝰ nāe pōt ꝓdicari de aliquo ſm nomē significās nām illā. ſz hō significat nāz būanā: cuiꝰ ꝓditio ē ꝙ sit creatura. ḡ xps pōt dici creatura ſm ꝙ homo.

Respōdeo dōm ꝙ būana nā se bēt ad ꝓpositā ꝑsonā xp̄i sicut pars: q̄uis ꝓprie pars dici nō possit: nec ꝓprie ꝑsona cōpositā: vt supra di. vi. dictū ē. pars aūt aliqñ bēt aliquā dispositionē q̄ nata est cōuenire toti. aliqñ vo aliā que nō est nata ꝓuenire toti: sicut albedo q̄ est capillis: pōt ēt toti ꝓuenire. crispitudo aūt ita ꝓuenit capillis ꝙ nullo mō toti vel alicui alteri pti. ḡ ꝑz dispōnes illas q̄ fuit tñ pti denoiaꝫ totū simpl'r z ꝓprie ꝑ dispōnes ptis nullo addito: sicut bō dicit crispus. ſz q̄tū ad illas dispōnes q̄ nate sunt pti z toti ꝓuenire nō ꝺnoiaꝫ totū a pte simpl'r ſz addita pte: vt cū dr bō alb' ſm capillos. nec hoc ꝓprie ſz figuratiue ꝑ sinodochen. vñ pz ꝙ cū creatio nāe z ꝑsone nata sit ꝓuēire sicut z eē vtriq; aliquo mō ꝓuenit: nō tñ pōt dici de xpo ꝙ sit creatura: qz būana natura creata est nisi fiat additio: vt si dicat ſm boiem vel ſm ꝙ hō: z tūc ēt tropica ē z figuratiua: vt dic magr: sic z hec. Ethiops

Ad primuz ḡ dōz ꝙ illa rō ꝓcedit (ē alb' ꝑz vēte. in his q̄ ꝓdicant ꝑ ꝓpe z ꝑ se: ſz hec nō ē ꝓpa ꝓdicatio: vt dcm ē.

¶ Ad 2ᵐ dōz ꝙ eē filiū adoptiuuz nullo mō natū ē ꝓuenire nisi ꝑsone: z iō nō ꝑt dici filiꝰ adoptiuꝰ ꝑz būanā nāz sicut dr creatura: qz creature nomen z ꝑsone z nāe aptaꝫ.

¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ qñ cū reduplicatiōe ē ꝓprie predicatio: tūc ꝓdicatū ꝑ se ꝓuenit ei qō replicaꝫ. sicut xps ſm ꝙ hō est aīal. hec. n. est per se z proprie. Hō est aīal: z iō filiꝰ modo predicatum z reduplicatio de subiecto predicaꝫ. hec aūt reduplicatio non est nota per se predicationis. hec. n. nō est proprie. Dic bō. ſ. xps est creatura. nec etiā ē per se: qz creatura nō ē superiꝰ ad hominē significās

Universidad de Deusto

quid ē hō: vt dictū est: ꝛ ideo non opꝫ q̄ si creatura impꝛopꝛie dicaꝫ de xp̄o: q̄ etiaꝫ ipse impꝛopꝛie dicaꝫ hō. ¶ Ad quartū dōm q̄ nā humana in abstracto nō p̄dicaꝫ de xp̄o fm q̄ hō: sed cōditiones eiꝰ: ꝛ in cōcreto possunt de xp̄o pꝛedicari: fm q̄ hō vel ꝓpꝛie: vel impꝛopꝛie. creatura aūt in cōcretiōe dr: qꝛ oē creatū ē creatura. ¶ Ad 5m dōm q̄ q̄uis illud qō ꝛuenit parti aliquo mō possit dici de toto: non tn̄ oꝫ vt qō remouea ꝫ a pte ꝛmoueaꝫ a toto. vñ q̄uis ethiops ꝫ dēt̄ē habeat albedinē: nō pōt tn̄ dici q̄ sit carēs nigredine: qꝛ qō nō ꝛuenit sibi ꝫ vnā ptē pōt sibi ꝛuenire ꝫ aliā: ꝛ sic q̄uis xp̄s sit creatura fm qō hō: nō tn̄ pōt dici q̄ fm q̄ hō careat diuinitate q̄ sibi ꝛpetit ꝓ aliā nām.

¶ Utꝛ ea que sunt humane nāe possint dici de filio dei.

AD quartū sic ꝓcedit. vī q̄ ea q̄ sunt humane nāe non p̄dicent dici de filio dei ois. n. ꝓpꝛietas vl accidēs nāe humane ē qd creatū: ſz filiꝰ dei nō infoꝛmaꝫ aliq̄ creato: g̃ nō pōt p̄dicari de filio dei aliq̄ō accidens humane nāe. ¶ P. q̄ ꝓpetates diuine nāe dicunt de filio dei ꝛtingit ex hoc q̄ filiꝰ dei ē nā diuina: ſz filiꝰ dei nō est nā humana: g̃ ꝓpꝛietates humane nāe nō p̄dicant de filio dei. ¶ P. humane nāe ꝛuenit assumi a filio dei: ꝛ boi ꝛuenit eē vnitū: ſz hoc nō ꝛuenit filio dei: g̃ nō oꝫ q̄ ea q̄ ꝛueniūt nāe būane dicaꝫ de filio ōi. ¶ P. hec ē va. Iste hō ē p̄destinatꝰ: ſz hec ē falsa. Filius dei ē p̄destinatꝰ: g̃ idē qō pri. ¶ P. ois ꝓpetas humane nāe ē qd creatū: ſz creatura nō p̄dicaꝫ de filio dei: ergo nec ꝓpꝛietas humane nature. ¶ P. ea que p̄dicant de xp̄o fm q̄ hō nō p̄dicant de ipso ſz q̄ filiꝰ dei. ergo vī eadē rōne q̄ ea q̄ p̄dicant de homine nō pꝛedicent de filio dei.

¶ Sꝫ ꝛ. De quocūq̄ pꝛedicaꝫ aliquid: pꝛedicant de eo oīa ꝛsequētia ad ip̄m: etiam si sit p̄dicatio accidētalis: sicut si hō est albꝰ sequit q̄ sit coloꝛatꝰ: sed hō p̄dicaꝫ de deo: ergo qcqd p̄dicaꝫ de boie p̄dicaꝫ de filio dei. ¶ P. q̄cūq̄ cōsequunt naturā p̄dicant de suppositis nature illiꝰ: ſz filiꝰ dei est suppositū humane nature: ergo ꝛsequētia naturā būanā pōt pꝛedicari ō filio dei. ¶ P. xp̄s ē p̄sona subsistēs in duabꝰ naturis diuina ꝛ humana: sed oīa q̄ ꝛueniūt diuine nature pōt p̄dicari de xp̄o: ergo pari rōne oīa ea q̄ ꝛueniūt nature būane. ¶ P. nihil magis repugnat diuie nature q̄ moꝛi: ſz dicit q̄ filiꝰ dei ē moꝛtuus: ergo ꝛ oīa alia pōt dici de filio dei q̄ ꝛueniūt humane nature.

Respōdeo dōm q̄ natura ꝛ suppositū nature in q̄buscūq̄ differūt re ꝛ rōne: sicut i ꝓpositis. in q̄buscūq̄ aūt rōne ꝛ nō re: sicut in diuinis: ſz differentia q̄ est fm rōnē ē dr̄ia oppositiōis: qꝛ natura ꝛ suppositus: bñt intēriones oppositas: ꝛ iō ea q̄ ptinēt ad rōnē nature nullo mō p̄dicant de suppōsito. neq; in abstracto: neq; in cōcreto: neq; in diuinis: neq; in humanis. sicut pater nō dicitur cōe tribꝰ: nec petrus dicit̄ forma totiꝰ. differētia aūt que ē ſz rē nō est oppositionis: ſz ē sicut p̄ncipiū formalis ad formatū. ꝛ iō q̄ ſz rē ad naturā ptinēt p̄nt p̄dicari de suppōsito: sicut nā p̄dicaꝫ. ſ. in ꝛcreto: qꝛ aūt vnio facta ē in suppōsito: vt. ſ. sit vnū ꝛ idē suppositū diuine ꝛ humane nature: iō de illo suppōsito p̄nt p̄dicari ea q̄ ꝛsequūt ſz rē vtrāq; naturā: sicut ꝛ ipse nature de ipso p̄dicant: qꝛ. n. diuina natura p̄dicaꝫ de filio dei in cōcreto ꝛ in abstracto. iō ꝓpetates eiꝰ p̄nt vtroq; mō p̄dicari de ipso: qꝛ vo humana natura p̄dicaꝫ in ꝛcreto tn̄: iō būane nature ꝓpetates in cōcreto tn̄ p̄dicant. nec differt vtrū fiat p̄dicatio de suppōsito ſz nomē q̄ō significat diuinā naturā: vt ꝺbū. vl humanaꝫ vt iesus: vl vtrūq; sicut xp̄s: qꝛ ꝓ oīa supponit idē suppositū: ſz tn̄ suppositū nō ꝛstituit ꝓ naturā humanā: ſz būana natura aduenit ei iā ab eterno ꝓexistēti in alia natura: vñ duo singulariter iueniunt in ꝓpositiōe būane nature ad istud suppositū. ſ. q̄ vnit ei: ꝛ q̄ se bz ad ip̄m ꝓ modum ptis ſz q̄ illud suppositū in duabꝰ naturis subsistit. ꝛ ideo a p̄dicta generalitate excludunt ea q̄ vnionē ipoꝛtāt. ꝛ ite rū ea q̄ nata sunt de se ꝛ persone ꝛ nature cōuenire: que nō possunt pꝛedicari de supposito nisi cuꝫ additione: sicut ea que sunt partis de toto.

Ad primuꝫ ergo dōm q̄ ꝓpꝛietates create dicunt de filio dei: nō q̄si ipsa persona eterna bis infoꝛmet: ſz qꝛ natura assūpta infoꝛmaꝫ eis: sicut ꝓpetates qbꝰ infoꝛmāt ꝓtes p̄dicant de toto. ¶ Ad scōz dōz q̄ illa rō ꝛcludit q̄ ꝓpetates humane nature nō p̄dicant in abstracto de xp̄o: qō ꝛ vez ē. ¶ Ad tertiū dōm q̄ assumi est de illis q̄ vnionē ipoꝛtāt. ꝛ iō nō oꝫ q̄ dicaꝫ de filio dei ¶ Ad q̄rtū dōm q̄ p̄destinatio xp̄i est respectu vnionis. vñ pꝛedestinatꝰ ꝛcludit vnionē sicut terminū p̄destinationis: ꝛ iō sicut hō vnitꝰ dicit̄: ita ꝛ p̄destinatꝰ vniri: nō autē filiꝰ dei. ¶ Et ꝓterea p̄destinatꝰ ꝛcludit factionez: vt pz ex p̄dictis. vñ sicut eē factū nō dicit̄ de filio dei absolute: ita nec esse pꝛedestinatū. ¶ Ad qntū dōz q̄ sicut humana natura est creatura: ꝛ tn̄ cū p̄dicet̄ de xp̄o in cōcreto nō segt̄ q̄ xp̄s sit creatura: ita etiaꝫ nō segt̄ pp hoc q̄ ꝓpꝛietates nature humane in cōcreto de xp̄o p̄dicent̄ q̄ xp̄s sit creatura. ¶ Ad sextū dōm q̄ ad veritatem ꝓpōnis sufficit q̄ p̄dicatū ꝛueniat subiecto quocūq̄ modo: sed ad hoc q̄ ꝓpositio sit ꝓ se opꝫ q̄ ꝛueniat sibi rōne forme importate ꝓ subm. vñ hec ē vera. Deꝰ est passus: nō tn̄ ē ꝓ se: ꝛ qꝛ reduplicatio exigit locutionē ꝓ se verā: iō nō ē filis rō de reduplicationibꝰ ꝛ ꝓpōnibꝰ q̄ sunt sine reduplicatione. ¶ Ad septimū dōz q̄ aliq̄ ꝛsequunt humanā nāz: nō fm q̄ p̄dicaꝫ de filio dei: ꝛ illa nō oꝫ q̄ de xp̄o p̄dicent̄. ¶ Et ex dictis pz solutio ad ꝛsequētia. ¶ Expositio textus.

OMnia per ipsuꝫ facta sunt.) Uidet̄ ꝺ nō esse ad ꝓpositum: qꝛ Augu. intēdit de filio dei inquantuꝫ est filiꝰ dei. Et dōm q̄ qꝛ nō ē in xp̄o aliud supposituꝫ nisi ꝓsona filꝫ dei: iō sicut ō filio dei dici nō pōt q̄ sit creatura: ita nec de xp̄o. (Nā si creatura eēt sibi mādaret p̄dicari euā geliū.) videt̄ q̄ hoc nō sequaꝫ: qꝛ āgeli ꝛ lapides sūt creature: qbus nō est euangeliū pꝛedicandū. Dicenduꝫ q̄ itelligit̄ de creaturis que sunt boies: quibꝰ ē pꝛedicandū euāgeliū: vel vt emundent̄: vel vt p̄ficiant̄: vel vt cōferuent̄. Xp̄s aūt hō est. (Uanitati subiecta.) intelligit̄ de illa vanitate fm quā oīa in nihil tenderēt nisi manu omnipotentis ꝛtinerent̄. (Non vnum de multis.) Contra. vt sit ipse p̄mogenitꝰ in multis fratribꝰ. Et dōm q̄ vnꝰ est de multis q̄ntū filitudine filiationis fm qō etiā dicitur p̄mogenitꝰ sed non vnū de multis ꝓpꝛietate natiuitatis fm qō dicit vnigenitus. (In deo creatura esse nō potest.) Lōtra Ro. xi. In ipso sunt oīa: dicendū q̄ sunt in ipso creature non ꝓ essentiam: sed sicut in causa per similitudines ideales que fm q̄ in deo sunt creature non sunt. (Sed ex tropicis locutionibus.) Cuius ratio est. quia non sunt simpliciter vere: sed ſz qd. vñ et Dio. dicit in epistola ad Titū q̄ simbolica theologia non est argumētatiua.

¶ An hō ille sp fuerit: vl ceperit eē. Dist. XII.

POst predicta q̄rit vtꝛ hō ille cepit esse: vel semp fuerit: sicut simpliciter enūciam⁹ xp̄m vel dei filiū semp fuisse: nec cepisse. Be hoc aug. dicit a super Jo. Habuit aliq̄n dei filius quod nondum habuit idez ipse homo filiꝰ: quia nōdum erat homo. Jtē in eodem. Priꝰ q̄ꝫ mundus eēt nec nos eramꝰ: nec ipse mediatoꝛ ōi ꝛ hominū hō xp̄s iesus. Jtē sup psal. Xp̄s tn̄ ꝛ si forte hō recēs est: tn̄ est eternꝰ deꝰ. Alibi ꝓ legit̄ q̄ puer ille creauit stellas: ꝛ xp̄s dicit se eē principiū: ꝛ eē añ abꝛaam. His g̃ auctoꝛitatibꝰ in nullo resultātes dicimꝰ boiem illū iquātū hō est eē cepisse: ꝛ iquātū ꝺbū est semp fuisse. Hic enim abstq̄ distinctiōe nō ē referēda respōsio: Nā ipse Aug. huiusmodi vtit distinctiōe in pluribꝰ locis dicēs ꝓ xp̄o oīa eē fcā iquātū ē ꝺbū: scōz id ꝓ qō hō est ip̄z eē factū ꝛ glorificatū. Si igit ad psonā respicis ꝓfideꝛ dic boiez illū sēp fuisse. Si ꝓ ad nāz bois cōcede eū cepisse.

¶ Si deus aliū hominē assumere potuerit: vel aliunde q̄ de genere ade.

SOlet ēt queri vtrū alium hominem: vel aliūde boiez q̄ de gñe illiꝰ ade deꝰ assūeꝫ potuerit. Ad qō sāe dici potest ip̄z ꝛ aliā aiaz ꝛ aliā carnē potuisse assūere: qꝛ gfa tantuꝫ assūpta est aia illa ꝛ caro a ꝺbo dei. Ut. n. ait Aug. in reb⁹ ꝓ xp̄o ortis illa sūpta ē gfa q̄ hō in vnitate psone ꝓiūct⁹ est deo. Potuit igit deꝰ aliā aiaz ꝛ aliā carnē assūere: ꝛ carnē vtiq; aliūde q̄ ō gñe ade. vñ aug. in. ll. iij. de tri. Poterat vtiq; deꝰ boiez aliūde suscipere: i quo ēt mediatoꝛ dei ꝛ hoiuꝫ: nō ō gñe illiꝰ ade. q̄ pctō suo genꝰ obligauit būanū: sic ip̄z quē pꝛio creauit: nō de gñe alicuiꝰ creauit. Poterat g̃ vl sic vel alio quo vellet mō creare vnū boiem de quo viceret victoꝛ pꝛioris. sed meliꝰ iudicauit ꝛ ō ipso qō victū fuerat gñe assūere boiez: ꝓ quē bois viceret inimicū: ꝛ tn̄ ex ꝺbie cuiꝰ ꝛceptū ſpūs nō caro: fides nō libido p̄uēit. nec iterfuit carnis ꝛcupiscētia q̄ ceteri ꝛcipiunt q oꝛiginale trahūt pctm̄: ſz credēdo nō ꝛcūbēdo sancta est fecūdata ꝺbitas. Ex his apte oñdit ꝛ aliuꝫ ꝛ aliunde hominē deuꝫ assūmere potuisse.

¶ Sūbomo ille potuit peccare: vel nō esse deꝰ.

IBeo nō imerito querit vtꝛ hō ille potuerit peccare: vel nō eē deꝰ Sī. n. potuerit peccare ꝛ potuit damnari. Si potuit dānari potuit nō eē deꝰ. Ergo si potuit peccare potuit ñ eē deꝰ: qꝛ esse deuꝫ ꝛ posse ꝛ velle iniquitatez simul neq̄unt. Hic distinctiōe opꝰ est vtꝛ de ꝓsona an de nā agaꝫ. Si. n. de ꝓsona agit: mānifestū est qꝛ peccare nō potuit: nec deꝰ nō eē potuit. Si ꝓ de nā: discutiēdū ē vtꝛ agaꝫ ō ea vt ꝺbo vnita: an ō ea tāq̄ nō vnita ꝺbo: ꝛ tn̄ enti. i. an de ea fm q̄ fuit vnita ꝺbo: an de ea ſz q̄ esse potuit: ꝛ nō vnita ꝺbo. Nō est. n. ambiguū aiaz illā entē vnitā ꝺbo peccare nō posse: ꝛ est sine ambiguo verum eandē ꝛ si esset nō vnita verbo posse peccare.

¶ Quozundam oppsitio q̄ potuit etiam vnita deo peccare.

QUidā tn̄ ꝓbare conaꝫ eā ēt vnitā ꝺbo posse peccare: qꝛ liberū arbitriū bz: ꝛ ita potest flecti in vtrāq; ptē. Sō friuolū est: cū ꝛ angeli libeꝛ arbitriū habeant: ꝛ tn̄ i gfa adeo sunt ꝓfirmati: vt peccare neq̄ant. quāto magis g̃ ille hō cui spūsanctꝰ est datꝰ sine mēsurā. Inducūt quoq; auctoꝛitatez ad ꝓbādū idem. Scriptū est. n. in libꝛo sapie: Qui potuit trāsgredi ꝛ nō ē trāsgressus: facere mala ꝛ nō fecit. ſz ꝺ accipiēdū est ſz mēbꝛa: vel ptiz de capite: ptī de mēbꝛis. de capite nō ē trāsgressus: ꝛ nō fecit malū. de mēbꝛis potuit trāsgredi ꝛ facere malum.

¶ Si deꝰ potuit assūere boiez in sexu muliebꝛi.

SOlet ēt q̄ri quānis curiose a nōnullis si deꝰ būanā nāz potuit assūere ſz mulieꝛē sexū: Quidam arbitrāt eū potuisse assūere boiez in femineo sexu vt assūpsit in virili. Sz opoꝛtuniꝰ atq; ꝛueniēiꝰ fcm̄ est vt de femia nasceꝛet̄: ꝛ viꝛ assūeret: vt ita vtriusq; sexꝰ libatio oñderet̄. Uñ augu. in lib. lxxxiij qōnū. Bois liberatio i vtroq; sexu debuit appaꝛere. g̃ qꝛ virū oportebat suscipe q̄ sexꝰ bonoꝛabiliοꝛ est: ꝛsequēs erat vt femiei sexꝰ liberatio hic apperet. q̄ ille vir de femina natꝰ est. Sapia g̃ dei q̄ dr̄ vnigēitꝰ filius: boie suscepto in vtero: ꝛ de vtero ꝺgis liberatiōez bois idicauit.

¶ Postq̄ oñdit magister q̄ nomen creature nō p̄dicaꝫ de xp̄o simpl'r: sed cū determiatiōe: Nic iquirit de defectibꝰ q̄ ꝛsequūt nām būanā fm q̄ creatura ē. Et diuidit i duas ptes. Primo iquirit de defectu q̄ cōiter ꝛsequit oēs creaturā. ſ. icipe eē. Secūdo de defectibꝰ q̄ ꝛsequūt specialr būanā nāz ibi (Solet ēt q̄ri vtꝛ aliū boiez) Circa pm̄ tria facit. Primo mouet qōnē. Secūdo obycit ad vtrāq; ptez ibi. (De ꝺ Augu. iquit ita.) ꝫ. determiat eā ibi. (Dis aūt auctoꝛitatibꝰ.) (Solet ēt q̄ri.) Nic ꝓsequit de defectibꝰ: q̄ pertinēt ad būanā naturā tn̄. Et diuidit in duas ptes. pꝰ igrit de defectu culpe. zꝰ de defectu nāe qui est sexus femieꝰ ibi. (Solet etiā q̄ri quānis curiose.) Circa pm̄ duo facit. Primo querit de defectu culpe quantū ad oziginez .ſ. vtrum aliunde q̄ de peccatozibus carnem assūmere potuisset. Secūdo de defectu culpe quātum ad actū: vtꝛ .ſ. peccare potuisset: ibi. (Jō nō imerito q̄rit.) Et circa ꝺ tria facit. Primo mouet qōnē. zꝰ determiat ibi. (Nic distinctione opus est.) Tertio obycit ꝺ determinationem ibi. (Quidā tamen.) Et ꝓio obycit p rationē. Secūdo p auctoꝛitatez ibi: (Inducūt auctoꝛitates) ꝛ vtrūq; soluit. vt pz in lra. (Solet ēt q̄ri.) Nic igrit de defectu nāe g est sexus femineus. Et primo mouet questionem. Secundo soluit ibi: (Quidam arbitrantur.)

Questio. prima.

Nic querunt tria. Primo de ꝛceptiōe. Secūdo de potētia peccādi. zꝰ de cōgruitate assūptionis respectu sexꝰ femiei. de cōgruitate tn̄ assūptōis

respectu generis dde.dist.2.dcīō est.Circa primuz querūt duo.Primo vtr iste homo demonstrato xpō incepit esse. Secundo vtrum incepit esse deus.

¶Utrū hec sit vera. iste homo incepit esse.

A B primū ¶ Iste hō icepit esse.oē eni qō nō semp fuit ꝛ est:icepit eē.sed sicut dicit Aug. in lfa:mediator dei ꝛ hoiuz hō xp̄s non fuit p̄ ꝙ mūdus eēt:ḡ icepit eē. ¶ P̄.iste demōstrat suppositū vtriuslz nāe:dine.ſ.ꝛ būane.ſz rōne dine nature pōt dici. Iste hō semp fuit:ergo cū icipeꝛnēiat būane nature:sīc ēt ab eterno diuine:rōne būane nature potest dici.iste hō icepit eē. ¶ P̄.añ ꝙ mūdus fieret erat vez dicere.null⁹ hō est.ergo hec erat falsa.aliqs homo est.vel iste homo est:nunc autem est vera:ergo iste homo incepit eē. ¶ P̄.qō incepit eē in aliq̄ specie:icepit esse simplr.sed iste hō incepit eē in specie būana:ergo incepit esse simpliciter. ¶ P̄.nasci tēpoꝛalr est murari de nō esse in esse:ſz iste hō est natus in tempoꝛe:ergo est mutatus de nō esse in esse.ſz omne tale incepit esse:ergo iste homo incepit esse.

¶ P̄.iste hō suppōit pſonā cōpositā.ſz pſona cōposita nō fuit ab eterno:quia qn̄ nō est cōpositio nō potest eē aliqō compositū:ergo iste hō nō fuit semp:ergo incepit esse.

¶Sed cōtra.nullū eternū incepit esse.sed iste hō suppōit suppositū eternū:ergo nō incepit esse. ¶ P̄.oē qō incepit esse est creatura.sed iste hō non est creatura:vt dictum est supra.ergo iste homo nō incepit esse. ¶ P̄.Jo.8.dicit ille homo de quo logmur.Ante ꝙ abraam fieret ego sum.et simili rōne potuisset ve dicere.Ante ꝙ mūdus fieret ego ſuz.sed mullū tale incepit esse:ergo iste hō nō icepit esse.

Respōdeo dōz ꝙ gdā distiguūt istā. Iste hō icepit esse:ex hoc ꝙ B̄ ꝓnomē iste. potest demōstrare pſonā vbi:vel singulare boīs.ꝛ p̄° mō est falsa. secūdo modo est vera.Sed cum dicitur:iste homo hoc ꝓnomē iste nō potest demōstrare nisi id qō ſupponiť p hoc nomen homo.suppositum autem per hoc nomen homo. nō est aliud ꝙ pſona verbi ſm secundam opinionez.vñ ſm eam non potest stare:quia quamuis ponat in chriſto esse aliquid singulare preter personaz verbi.ſ.būanā naturam:tñ illud singulare non ſupponiť per hoc nomē homo. nec p̄dicať de xp̄o:sicut.vi.di.dictū est.ꝛ ideo patet ꝙ ista distinctio est ſz p̄mā opinionē bōa:ꝛ ideo hac omissa gdā dicūt ꝙ hoc vbū ſcipit pōt notare ſceptiōez respectu ſuppositi ſimplr:ꝛ sic est falsa:qz ſuppositū illud est eternū:vl respectu ſuppositi rōne forme significate:ꝛ sic est vā.ꝛ ponūt exemplū de hac.Scutū albū incipit esse bodie.supposito ꝙ scutū bert factū bodie dealbeť.Sz hoc dcīō non videť habere efficaciā ꝓpter duo.p̄mo quia ꝛ si būana natura habeat aligd simile accidēti i xp̄o:tñ B̄ nomē hō non ē adiectiuū ſz ſubſtātiuū:ēt si natura būana esset pure accidētalr aduenies:ꝛ i talib⁹ plᵒ facit modus ſignificandi ꝙ ꝓprietas rei ſignificate.ſecūdo qz dato ꝙ esset adiectiuū opz ꝙ p̄dicatū ꝛueniret ei qō copulať vel ſupponiť p nomē positū in ſubiecto:vel rōne ſui:vl rōne alicui⁹ qō in eo est:illa aūt p̄dicata q̄ nata sunt ipsi ſupposito ꝛuenire non p̄dicanť ſimplr de eo rōne alicui⁹ qō i ipso est nec ꝙ ſm ptē nec ꝙ ſz accīs aut nāz:nisi ei ſz se ꝛueniāt:qz tūc ſeq̄reť ꝙ affirmatio ꝛ negatio viſicēť de eodē:ſi rōne alicui⁹ existēti in ipso vificareť qō rōne ſui de eo ve negať:ꝛ B̄ ꝙz in ꝓpōsito.ei eni qō ſupponiť cū dr:iste hō ꝛueniť eē semp.vñ de eo nō potest vificari negatio vt dicať.nō fuit semp simplr loquēdo:ꝛ p ꝛsequēs:nec aligd qō negationē dictā iplicet sicut vbū icipiēdi.vñ dōz est ꝙ hec est simplr falsa.iste hō icepit esse:ꝛ est ſcōm qd vā.ſ.cū determiatiōe būane nāe: sīc ꝛ B̄.iste hō ē creatura.ē falsa nisi ei determiatio addať ꝛ tūc ēt est tropica vt supra dixit Magiſter.vñ hic nō ītēdit eā distiguere tā ꝙ mltiplicē:ſz dicere quō pōt esse vā ꝛ

Ad primū ḡ dōz ꝙ ſz regulā a magro p̄cedē (falsa. ti.dist.datā itelligenda est illa auctoritas cū determiatōe ēt q̄uis illō ſuppositū ſit vtriuſz nāe suppositum:tñ q̄tū ad aliq̄ se bz aliter ad nāz dinā q̄ ad būanā:qz ē idez re cū dina ꝛ ꝛstitutū in eē p ipaz.ſcōm modū itelligēdi.vñ quādocūqz fuit nā dina:fuit ipuz ſuppositū:non aūt ita se bz ad nāz būanā:ꝛ ideo nō oz ꝙ icipiēte būana natura ipuz icipiat. ¶ Ad 3ᵐ dōz ꝙ ab eterno verū fuisset dicere.null⁹ hō est:qz ſuppositū eternū nōdū erat ſuppositū būane nature.vñ nō poterat ſumi ſub dcā distributiōe:sīc nunc pōt ꝓpter vnionē.vñ q̄uis ab eterno nō erat verū dicere.aliqs hō est etern⁹:mō tñ est verū dicere:aliqs vel iste hō est ab eterno. ¶ Ad 4ᵐ dōz ꝙ nasci tēpoꝛalr ex mā non est natū ꝛuenire ſuppōsito:nisi rōne coꝛpis:vt supra dcīm ē:et iō rōne ei⁹ vificať simplr de ſuppōsito:ſz icipe eē non pōt vificari de eo rōne coꝛpis simplr:ſz cuz determiatiōe:ꝛ iō hec est vā simplr:iste hō est natᵘ tēpoꝛalr:nō tñ ista:iste hō icepit eē:ſz est verū ſz gd. ¶ Ad 5ᵐ dōz ꝙ in aliꝰ ſuppositis q̄ sunt ſuppōsita tm̄ vni⁹ nāe segť ꝙ si icipiūt eē in aliq̄ specie:ꝙ icipiūt eē simplr:ſz nō est ita ī ꝓpōsito.vñ quātū ad B̄ ſimilitudinē bz būana natura in xp̄o cū accidente:ꝛ ideo sīc nō segť.iste hō icepit esse albus:ergo incepit eē:ita nec ſequiť.iste icepit esse hō:ḡ icepit esse. ¶ Ad 6ᵐ dōm ꝙ qz ꝛpositio nō semp fuit:iō hec ē falsa.pſona semp fuit cōposita:ſz tñ hec ē vā.pſona cōposita sēp fuit:qz ad vitatem ꝓpositiōis ſufficit ꝙ p̄dicatū ꝛueniat ſbo:nec opz ꝙ ꝛueniat ei rōne forme ſignificate vl appōsite nisi ſit p̄dicatio p se:ꝛ ideo qz pſone ꝛuenit semp fuisse:q̄uis non rōne ꝛpositiōis.hec ē simplr vā.pſona ꝛposita semp fuit:ſz ad vitatē ꝓpositiōis exigiť ꝙ totū qō est in p̄dicato ꝛueniat ſbo:ꝛ iō ꝛpositio quā ſignificat B̄ nomē ꝛpositū non ꝛueniat ab eterno pſone:et ideo hec est falsa.pſona ista semp fuit composita ¶ Ad 7ᵐ sciēdū ꝙ idē iudiciū est de ista.hō icepit esse deus.ꝛ hō factus est deus:ꝛ eedem rōnes vtrobiq̄ fieri poſſūt.ꝛ ideo requirať supra.dist.7.vbi iquisitum est vtrum homo factus ſit deus. Questio. II.

Deinde queritur de potentia peccādi.ꝛ circa hoc duo queruntur.primuz vtꝛ iste homo potuit peccare. ſecundo vtruz habuit potentiam peccandi.

¶Utrum xp̄s potuit peccare.

A B primū sic ꝓcediť.vī ꝙ potuit peccare.Ber.n.dicť ꝙ tñ descēdit filiꝰ dei quātū descēdere potuit ꝓter pctm̄: ſz vltimⁱ gradus circa pctm̄ ē posse peccare:ḡ ipe potuit peccare. ¶ P̄.nihil laudis xp̄o boī ſubtrahēdū ē:ſz i laudē viri iusti dr Ecclesi.31. Qui potuit trāſgredi ꝛ nō ē trāſgressus:ḡ B̄ xp̄o ꝛueire dz. ¶ P̄ sicut pctm̄ regrit volūtariū:ita ꝛ meritū.ſz ſz Augu. Null⁹ peccat i eo qō nō pōt vitare.ḡ ēt null⁹ mereť vel laudať de B̄ qō dimittere nō pōt.Si ḡ xp̄s nō potuit peccare:nō ē laudandus de B̄ qō nō peccauit. ¶ P̄ pbs dicit i.4. Thopi. ꝙ de⁹ ꝛ studiosus potest p̄aua agere.ſz i xp̄o nō iueniť aliqd:q̄re nō potuerit peccare nisi qz ōs ē:ꝛ qz bon⁹ pfecte fuit:ḡ potuit peccare. ¶ P̄.Jo.7.dr a xp̄o. Si dixero: qz nō noui eū ero ſilis vob̄ mēdax:ſz potuit illa vba dicere sine additiōe:sīc dixit cū additiōe:ḡ potuit mētiri:ḡ ꝛ peccare. ¶Sz ꝛ. Deb.2.Eū g paulomin⁹,ꝛc.dicit glo.qz nā būane mētis quā de⁹ aſſūpſit ꝛ q̄ nullo mō peccato deprauari potuit ſol⁹ de⁹ maioꝛ ē:ſz gcūqz potest peccare:mēs ei⁹ potest peccato deprauari:ḡ xp̄s nō potuit peccare. ¶ P̄.Dec ē pfectio nāe glorificate vt iaz peccare nō possit:sed xp̄s ab

instāti sue cōceptiōis fuit verus cōpꝛehensoꝛ:ḡ nūq̄ peccare potuit. ¶ P̄.Quicquid fecit ille hō potest dici deus fecisse:ſi ergo ille homo peccasset:sequeretur ꝙ deus peccasset:quod est ipossibile:ergo primum.

Respōdeo dōz ꝙ simplr loquēdo xp̄s nullo modo peccare potuit.vñ Damaſ.dicit in.3°.lib ꝙ ipeccabilis est deꝰ Jesus. pōt enim ꝛsiderari vt viatoꝛ vel vt compꝛehensoꝛ:ꝛ vt deꝰ:vt viatoꝛ qdem dux videtur esse dirigēs nos ſz viā rectaz. Jn quolibet aūt genere opz p̄mū regulās toꝛqueri nō posse:qz alias esset erroꝛ in oibꝰ que ad ipsuz regulanť:ꝛ ideo ipse xp̄s tantā gratie plenitudinē habuit vt etiā iquātū viatoꝛ peccare nō posset.vñ etiā ꝛ illi q ꝓximi sibi fuerūt cōfirmati sunt vt apostoli ēt viatoꝛes exiſtētes:vt moꝛtaliter peccare nō poterit:q̄uis potuerit peccare venialiter. Scōm vo ꝙ fuit cōpꝛehensoꝛ: mens ei⁹ totaliter ē ꝛiūcta fini vt agere nō posset nisi scōz ordinē ad finē.sicut in.2.libꝛo.dis.7.de angelis ꝛfirmatis dcīm est.scōz aūt ꝙ fuit deꝰ aīa ei⁹ ꝛ coꝛpꝰ fuerūt quasi oꝛganū deitatis ſm ꝙ:vt dicit Damaſ.deitas regebat aīam ꝛ aīa coꝛpꝰ.vñ nō poterat peccatū attingere ad eius aīam: sicut nec deꝰ potest peccare:tñ sub ꝛditiōe potest ꝛcedi ꝙ peccare potuit.ſ.ſi voluiſſz:q̄uis hoc antecedēs sit ipossibile:qz ad vitatē cōditiōalis nō regriť neq; vitas añcedētis neq; cōsequētis:sed necessaria habitudo vniꝰ ad alterū

Ad primuz ḡ dōz ꝙ sicut deꝰ nō potuit descēdere ad B̄ ꝙ peccaret:ꝛ iō xp̄s nūq̄ peccauit. Jta ēt nō potuit descēdere ad hoc ꝙ peccare posset.ꝛ ideo etiā xp̄s nūq̄ peccare potuit:ꝛ etiā ſi deꝰ ad B̄ descēdere potuiſſet:nō tñ cōueniebat:qz hoc magis ꝛpediebat finē incarnatiōis ſz quā est dux ꝛ regia nostroꝛ operū q̄ iuuaret. ¶ Ad 2ᵐ dōz q aligd pōt ptinere ad laudē iferioris qō attributū ſupioꝛi magl ē i vituperiū: vt diē Dio.4. ca.de.di.no.sīc furibūdū laudabile ē i cane:ſz vituꝑabile in boīe:vñ ēt pḥs dicit i.io.Ethi. ꝙ laudes boīuz trāſlate in deos deriſiones videnť:tamē B̄ ꝙ posse peccare ptinet ad laudē:est p accidens:iquātum oñdit opꝰ qō laudaťur:ex necessitate factū nō esse:ſed q̄uis remoueaťur a xp̄o potētia peccandi:nō tñ poniť coactio que volūtario cōtrariať:et laudis rōnez tollit. ¶ Ad 3ᵐ dōz qz impotētia coactiōis q̄ opponiť volūtario tollit rōnē meriti ꝛ demeriti:nō in potētia que ē ex pfectiōe in bōitate vel malicia:qz hoc volūtariū nō tollit:ſz ponit volūtatē cōfirmatā ad vnū. ¶ Ad 4ᵐ dōz ꝙ sicut dicit Rabi mo.vbū p̄bi itelligēdū est cuz ꝛditiōe:qz.ſ.posset ſi vellet. ¶ Ad 5ᵐ dōz ꝙ xp̄s potuisset ſi voluisset illa verba exp̄mere:sed velle nō potuit.

¶Utrū xp̄s habuit potentiā peccandi.

A B secundū sic ꝓcediť.videť ꝙ xp̄s nō habuit potētiā peccādi.ſcōz.n.quālibz potētiā est aliqs potēs:sed chriſtus non potuit peccare:ergo non habuit peccādi potētiam. ¶ P̄.potētia peccādi ſm Anſel.non est libertas arbitrij:nec pars libertatis:sed diminuit libertatem: sed in chriſto libertas non fuit diminuta:ergo ipse nō habuit potentiam peccādi. ¶ P̄.potentia peccādi est radix peccati ꝓncipiū.ſz i xp̄o nō fuit aliqō ꝓncipiū ꝛ radix peccati:ḡ ipse nō habuit potētiā peccādi. ¶ P̄.xp̄s etiā ſm ꝙ bō fuit maxie deo ſilis:ſz deus nō potest peccare nec potētiā peccādi bz:ḡ nec xp̄s ſz ꝙ bō. ¶Sed ꝛ. p̄bs dicit ꝙ potestates multoꝛ sūt eligēde:ſz oīa bōa boīuz xp̄s habuit:ḡ potētiā peccādi. ¶ P̄.sīc dīc Damaſ.fili⁹ dei aſſūpſit q̄cquid in nr̄a nā plātauit. Plantauit aūt in ea potētiā peccādi:qz potētia peccādi a deo ē:quātuis volūtas peccādi ñ ſit ab eo:ḡ potētiā peccādi habuit. ¶ P̄ potētia peccādi est potētia qua peccaťur:hoc autē est liberū arbitriū.cū igitur xp̄s habuerit liberū arbitriū ſm ꝙ homo:vt dicit Damaſ.oportet ꝙ habuerit potētiā peccandi. ¶ P̄.aīa xp̄i creatura ē:ſz ſm Damaſ.aīa creatura vtibilis ē:vl ſz electionē:vl ſz ſubſtāz:ḡ aīa xp̄i vtibilis ē ſz electionē:cū vim electiuā habeat:ſz vtibilitas electiōis ē potētia peccādi:ḡ xp̄s habuit potētiā peccādi.

Respōdeo dōm ꝙ actᵘ ſe bz ad potētiaz dupliciter: qz actᵘ egrediť a potētia: ꝛ itez ꝓ actus ſpecificať potētia:ꝛ iō cū dr potētia aliqd agēdi:vt potētia videdi:dupliciter pōt itelligi:qz pōt designari vel ordo potentie ad actū ſcōz ꝙ actᵘ ſumiť vt effectᵘ potētie:vel designať potētia ipsa ſpecificata ꝓ actū ſm ꝙ actus ſumiť loco dr̄ie ſpecifice ipsiᵘ potētie.ꝛ primo mō nō pōt dici ꝙ ille q bz visuz ipeditū habeat pōm videdi:ſicut nō pōt dici ꝙ possit videre:ſz 2° mō pōt dici ꝙ bēat pōm videdi:sīc ꝙ bēat pōz visiuā.hec aūt distinctio:vt ex dictis pz:bz locū in illis actib⁹ qb⁹ ſpecificanť potētie:hō aūt ſūt actᵘ:ad quos potētie ordinanť:sed libex arbitriū nō ordinaťur ad pctm̄: imo pctm̄ icidit ex ōfectu eiᵘ.vñ peccare nō ſpecificat potentiā liberi arbitrij.ꝛ iō cū dr ꝙ aliquis babz potētiā peccandi:nō itelligiť ꝙ babeat libex arbitriuz:sed ꝙ babeat ipz ordinatū ad peccādū:ita vt peccare possit:ꝛ ideo sicut de xp̄o nō dr ꝙ possit peccare:ita nec ꝙ bz potētiā peccandi ꝓprie loquēdo ꝛ ſcōm se:sed pōt concedi ſub boc ſenſu vt dicať habere potētiā peccādi:qz bz potētiā q̄ in aliꝰ ē potētia peccādi.ꝛ boc modo ſuſtinēdo facile reſpōdeť ad primas q̄tuoꝛ rōnes. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ potestates multoꝛ sūt eligēde p accidens:nō qz sūt multoꝛ:sed qz eedē sūt ad bona.magis aūt essent eligēde ſi essent bonoꝛ tantuz. ¶ Ad sextū dōz ꝙ potētia peccādi inq̄tuz peccādi nō ē a deo vt in.2°.lib.dist.vltima.dictū ē:ſz quātū ad ſubiectuz potētie tm̄. ¶ Ad septimū dōm ꝙ libex arbitrium vt ex dictis pz:nō pōt dici ſimpliciter potētia peccādi nisi in bis q peccare possunt. ¶ Ad octauū dōz ꝙ illa vertibilitas in xp̄o perficiť per gratie plenitudinem ſicut ꝛ potētia māe terminatur per actuz forme totā potētialitatem māe tollentis:vt patet in celo. ¶ Questio. III.

Deinde queriť ō ꝛgruitate q̄tū ad ſexū. ꝛ circa B̄ ḡrunť duo. p̄mo in quo ſexu būanā nāz assumere debuit.ſcōo de quo ſexu.vtꝛ.ſ.de viro vel de muliere.

¶Utꝛ xp̄s debuit aliquē ſexū accipere.

A B primuz sic ꝓcediť.vī ꝙ nō debuerit aliquē ſexū accipere:qz ipm coꝛpꝰ xp̄i vez ꝓſignat coꝛpꝰ myſticū:ſz in coꝛpe myſtico qō ē eccleſia nō ē dr̄ia ſexuū:qz ſicut dicit apl's Coll.3°.in xp̄o nō est maſculus neq; femina:ḡ nec ipse ſexū aſſumere debuit. ¶ P̄.ſexᵘ ordinaťur ad generationē carnalē:ſz xp̄s nō venerat vt eēt p̄nᵐ būani generis ꝓ gnātionē carnalē:ſz ſpūalē:ḡ ſexū ſumere nō debuit. ¶ P̄.ſpūs creatᵘs idifferēter se bz ad vtrūq̄ ſexuz: ſed plus distat ſpiritus increatus a differentia ſexuum q̄ ſpiritus creatus:ergo ipse deus ſe babet indifferenter ad vtrūq̄ ſexum:ergo vel vtrūq̄ aſſumere debuit vl neutꝛ. ¶Sed contra.chriſtus debuit fratribus aſſimilari quātū ad naturalia:vt dicitur Deb.2°.sed ſexus est de naturalibus hominis:ergo debuit ſexuz assumere. ¶ P̄.quod est inaſſumptibile est incurabile vt dicit Damaſce. sed ſexus ꝓcipue curatione indigebat:in quo maxime pctm̄ originale regnat:ergo debuit aſſumere ſexum.

¶Utrum debuerit accipere ſexum femineum.

Alterius videtur ꝙ debuit aſſumere femineuz.reparatio enim reſpondet ruine:sed ꝓma ruina fuit per feminam: ergo ꝛ ꝓncipium reparationis debuit esse per feminā.boc aūt est xp̄s:ergo ꝛc. ¶ P̄.xp̄s aſſumpſit defectᵘ nature noſtre:ſz fragilitas ſexᵘ femineī

Universidad de Deusto

est qdã defect⁹:ergo debuit ipsuꝫ assũere. ¶ P dicitur in quodã sermone de virginib⁹. Quãto infirmi⁹ vasculũ qđ reportat ab hoste triumphum:tanto magis deus laudaꝫ. sꝫ in victoria xpi est de⁹ maxime laudandus:ergo decuit q sexũ infirmiorem.s.femineum assumeret.

¶ Sꝫ ō. xps fuit caput ecclie:sed mulier nõ ẽ caput viri:sꝫ ecõuerso ꝑm Apostolũ:g̃ nõ debuit esse mulier. ¶ P. xps vt esset doctor ecclie ꝓmittit Joel.z.sꝫ mulieri nõ cõuenit docere in ecclia:vt pꝫ ꝑma Thozin.14.ergo xpus non debuit sexum femineum assumere.

Respondeo ad ꝑmã qõnẽ q xps venit ad reparãdam humanam nãm:quã per assumptionẽ repauit:t ideo oportuit q gcgd p se cõsegi ad humanã nãꝫ assũeret.s.oẽs ꝓprietates t ptes bũane nature: ĩter quas est etiã sexus:t ideo decuit q sexum assumeret.

Ad primuꝫ g̃ dõꝫ q in corpore mystico dñ nõ esse masculꝰ aut femia:nõ qz nõ sit differẽtia sexuũ:sꝫ qz idifferẽter se hꝫ vterqꝫ sexꝰ ad ipsum corpꝰ mysticũ:qz corpus mysticũ nõ est vna ꝑsona sicut est ipse xps. vñ i eo nõ potuit eẽ vterqꝫ sexus.qz hoc eẽt mõstruosuꝫ t innaturale. ¶ Ad zᵐ dõꝫ q nõ assũpsit sexũ ad vsuꝫ:sꝫ ad pfectionem nãe: sicut etiaꝫ erit in sanctis post resurrectionez qñ neqꝫ nubẽt neqꝫ nubent. ¶ Ad ȝᵐ dicẽdum q equaliter se hꝫ q̃tũ ad potẽtiã:sꝫ nõ quãtũ ad cõgruẽtiã.

Ad secundaꝫ qõnẽ dicẽdũ q nõ loquitur hic de potẽtie dei:quia ipse potuit assũere q̃le corpꝰ voluit.de ogruitate aũt loquẽdo:qz xps venit vt doctor t rector t ꝓpugnator bũani generis q̃ mulieri nõ cõpetũt:ideo nec cõpetẽs fuit q sexũ femineũ assũeret.

Ad primũ ergo dõꝫ q reparatio debet respõdere ruĩe:p oppositũ. vñ sic ꝑncipiũ pditiõis fuit natura fragilior:ita ꝑncipiũ repatiõis oꝫ esse natura fortior:sic sanatio in corpe hois est p vtutem corꝺis qõ hꝫ fortiorẽ sanitatẽ. ¶ Uel dõꝫ q p mulierẽ non intrauit in mũdũ pctũ originale:sꝫ p viꝝ:sicut in li.z.dictũ ẽ: q̃uis a muliere initiũ habuit pctũ:ita ẽt p viꝝ habuit pfici opus salutis nre:qõ aliquo mõ initiatũ ẽ p mulierẽ.s.beatã vginẽ. ¶ Ad zᵐ dõꝫ q xps nõ assũpsit oẽs defectus: sꝫ illos q ꝓuẽiebãt ad finẽ assũptiõis.s.ad opꝰ redẽptõis:vt ifra dicetur. ¶ Ad ȝᵐ dõꝫ q laus dei nõ tñ ẽ ex ifirmitate victoriꝫ sꝫ ẽt ex magnitudine victorie t ogruẽtia pugne scõm q̃ in victoria xpi deꝰ maxie laudaꝫ.

¶ Utꝝ debuerit carnẽ assumere ab vtroqꝫ sexu.

Bsecundũ sic ꝓceditur. vñ q debuit ab vtroqꝫ sexu carnẽ assumere:qz vt dicit Apls Heb.z. Debuit p oĩa fribꝰ assimilari:t ꝑcipue in nãlibꝰ:sꝫ nãlr alꝫ hoies generanꝫ ab vtroqꝫ sexu:g̃ t xps ab vtroqꝫ sexu carnẽ assumere debuit. ¶ P. illa solũ videnꝫ ĩ bũana nã xpo repugnare q̃ ad pctũ ptinẽt:sꝫ ꝓmixtio sexuũ põt esse sine oi pctõ t sine oi corruptela:cũ in paradiso añ peccatũ fuisset ꝑm Augustinũ:g̃ debuit p cõmixtionẽ sexuuꝫ carnem assumere. ¶ P. xps ꝑcipue venit ad tollendum originale pctũ:sed p ꝓmixtionẽ sexuũ traducit originale:g̃ debuit per cõmixtionẽ sexuuꝫ carnem assumere.

¶ Sed ō. Ansel. dicit q decuit vt mater xpi ea puritate niteret:q̃ maiꝰ sub deo nõ ꝑt itelligi:sꝫ maxia puritas ẽ vginalis:g̃ de vgine nasci debuit:t ita nõ p cõmixtionẽ sexuũ

¶ P. seqꝝ q xps haberet duos pres:qõ nusqꝫ ĩuenitur.

¶ Utrũ debuerit assumere corpus de viro tñ.

Alterius vñ q debuit assumere corpꝰ de viro tñ:qz reparatio oꝫ respõdere cõditioni: sꝫ in cõditione humani generis ẽ aliqd formatũ ex viro tñ:g̃ t sic debuit eẽ in reparatione. ¶ P. generans est sĩle generato sed christus debuit esse masculinum sexus:ergo de masculo debuit eius corpus assumi.

¶ Sed ō. christus venit vtrũqꝫ sexum saluare:sed ipse fuit vir:ergo debuit ex muliere carnẽ assumere.

Respõdeo dõꝫ ad ꝑmã qõnẽ q nullo modo ꝛgruebat q p ꝓmixtionẽ sexuũ carnẽ assumeret. ꝑmo pp dignitatẽ matris. vt purissima essꝫ:t ita virgo. secũdo pp dignitatẽ pris:vt nõ esset alius pater sui fily. ȝᵒ pp dignitatẽ ꝓcepti:qz nõ decuit vt illa caro formaret nisi a spũsancto. quarto pp vnitatẽ psone:ad quã caro illa assũpta est. vnde decuit vt sicut p virtutẽ infinitã assũpta est: ita p virtutẽ ifinitã formaret. hoc aũt esse nõ potuisset si p cõmixtionẽ sexus cõcepta fuisset:qz vel semen viri fuissꝫ ibi p nihilo:vel fuisset agens in cõceptione.

Ad primũ ergo dõꝫ q debuit fratribus assimilari in his que nõ derogãt dignitati eius vel perfectioni nature assumpte:vel que faciũt ad opus redẽptionis. sed hoc nõ est hꝺ. ¶ Ad zᵐ dõꝫ q ꝓmixtio sexuũ quãuis possit fieri sine peccato:tñ nõ põt esse in statu nature corrupte sine vitiosa libidine:que ẽ ꝑncipiũ peccati:xps aũt nõ venerat repare naturaꝫ tũc quãtũ ad actũ nature: quia hoc erit in resurrectione gloriosa:sed quãtuꝫ ad actũ persone. ¶ Ad tertiuꝫ dõm q sicut xps per suaꝫ innocentiam culpã nostrã abstulit:ita purissimuꝫ oportuit eẽ eius ꝓceptũ:qui cõceptiõis vitiũ tollere venerat.

Ad secundã questionẽ dõm q decuit vt de mulire carnẽ assumeret. ꝑmo vt vterqꝫ sexus glorificaret xpi incarnatione:vt in obiectione tactuꝫ est. secũdo ad completionez vniuersi:qz generatio viri de muliere tantũ nusqꝫ fuerat:sed mulieris de viro fuerat.s. in eua:t viri de vtroqꝫ sic in abel t alijs:t viri de neutro sicut in adam. tertio vt naturalẽ habitudinẽ haberet ad genus humanũ. si enim ex viro fuisset nõ per actionẽ viri:nõ esset filius eius nec naturalis nepos abzabe:sicut est naturalis filius virginis ex hoc solo q carnẽ ab ea sumpsit.

Ad primũ ergo dõm q nõ opꝫ q per oĩa reparatio similis sit ꝓditiõis:sed quãtũ attinet ad finẽ reparationis. ¶ Ad scõm dõꝫ q nõ oꝫ q in sexu generans assimilet genito:sed in nã speciei. ¶ Expõ textus.

Hic distinctione opus est.) Dic non dicit magister quin locutio sit simpliciter falsa:sed vt ostẽdat quãtũ põt habere de veritate. (An de ea ꝑm q potuit esse:) pꝫ q hꝫ qõ potuit eẽ aliter nõ mutat aliqd de veritate eiꝰ qõ est. nec ista ꝓsideratio bũane nature vt nõ vnita est in re:sꝫ i itellectu tñ. (Quidã arbitrant ꝛc.) hoc dicit sub dubitatiõe pp icõueniẽs:ad qõ tertia opinio ducebat vt supra.dis.8.habitũ est. Et tñ simpliciter concedendum est q potuit assumere sexũ femineum de potentia absoluta loquẽdo:quãuis nõ fuisset ita congruum.

¶ Si xps ꝑm naturã hois in sapiẽtia t gratia ꝑficere potuit vel ꝑfecit. Distin. XIII.

Preterea sciẽdũ ẽ xpm ꝑm hoiez ab ipsa cõceptiõe gre plenitudinẽ recepisse:cui spus datus ẽ nõ ad mensurã:t in quo plenitudo dinitatis habitat corꝑaliter. Ita xpo habitat. vt ait Aug. ad vardanũ:q oi gra plenus ẽ. Nõ ita habitat i scis vt ẽt in corpe nro inest sensus singulis mẽbris:sꝫ nõ q̃tũ i capite. Ibi. n. t visus ẽ t auditꝰ ẽ t olfactꝰ t gustꝰ t tactꝰ. In ceteris xpo solus ẽ tactus. Ita t i xpo habitat ois plenitudo dinitatis:qz ille ẽ caput i quo ẽ ois sensus. in scis xpo q̃si solꝰ tactꝰ est:qbꝰ spus datꝰ ẽ ad mẽsurã:cũ de illi⁹ plẽitudie acceperũt. Acceperũt aũt de illius plẽitudie:nõ ꝑ essentiã:sꝫ ꝑ similitudinẽ. Quta nũq illã eãdẽ essentialr:sꝫ similẽ acceperũt graꝫ. Puer g̃ ille plenus sapiẽtia t gra fuit ab ipsa cõceptiõe. vñ Jere. recte dicit. Mouũ faciet dñs sup terrã. mulier circũdabit virũ: qz in utero ẽginis pfectus vir extitit. nõ solũ ꝑpter aiam t carnem. sed etiam propter sapientiam t gratiam qua plenus erat.

¶ Auctoritatem ponit que videt obuiare.

Hic aũt sẽtẽtie vt obuiare qõ i euãgelio Luce legit Jesus ꝓficiebat sapia t etate t gra apũ deũ t hoies. Si. n. ꝓficiebat sapia t gra. nõ vr a ꝓceptõe habuisse plenitudiez gre sine mẽsura. Ad qõ sane dici põt: ipꝫ ꝑ hoiez tãtã a cõceptiõe accepisse sapie t gie plenitudinẽ: vt deꝰ ei plenius cõferre nõ potuerit: t tñ vere dr ꝓfecisse sapia t gra: nõ qdẽ in se:sꝫ i alijs:q de eius sapia t gra ꝓficiebãt: dũ eis sapie t gie munera ꝑ ꝓcessuꝫ etatis magis t magis patefaciebat. Añ Gregorius i q̃dã omel. ait. Juxta hois nãm ꝓficiebat sapia:nõ q ipe sapiẽtioꝛ ex tpe eẽt:qz a pria cõceptiõis hora spũ sapie plenus pmaebat:sed eãdẽ q̃ plenus erat sapiaꝫ ceteris ex tpe paulati demõstrabat. Juxta hois nãꝫ ꝓficiebat etate ꝺ ifantia ad iuuẽtutez. Juxta hois nãm ꝓficiebat gra:nõ ipse q nõ habebat p accessuꝫ tpis accipiendo:sꝫ pdẽdo gie donuꝫ qõ habebat. Apud deũ t hoies ꝓficiebat:qz quãtuꝫ ꝓficiẽte etate patefaciebat hoibus dõa gie que sibi ierãt t sapiẽtie:tm eos ad laudez excitabat: t sic deo pil ad laudẽ t hoibus ad salutẽ ꝓficiebat. Jn alijs g̃ nõ i se ꝓficiebat sapia t gra. Añ i eodẽ euangelio. Puer ille plenus sapia t gra. Añ i eodẽ euãgelio. Puer ille plenus sapia t gra ꝓhibet Sic g̃ dr ꝓfecisse sapia t gra vt aliqs rector ecclĩasticus dicitur ꝓficere in cura sibi credita: dum per eius industriam alij ꝓficiunt.

¶ Predictis videt aduersari qõ ambrosius ait.

Alibi tñ scriptũ repit q ꝑ sensuꝫ hois ꝓfecerit sicut etate hois ꝓfecit. Ait. n. ambrosi ⁹in libro tertio de spũssancto sic. Deus ꝓfectionẽ nãe assũpsit bũane. Suscepit sensuꝫ hois: sed non sensu carnis fuit inflatus. Sensu hois aiaꝫ dixit cõturbatã. sensu hois esuriuit t roganuit. sensu hois ꝓfecit sicut scriptũ est. Jesus ꝓficiebat etate t sapia t gra. Quo mõ ꝓficiebat sapiẽtia dei: Profectꝰ etatis t ꝓfectꝰ sapie nõ diuine: sꝫ bũane est. Jõ etatẽ cõmemorauit: vt ꝑ hoiez crederes dcm. Etas. n. nõ diuinitatis: sꝫ corpis est. Ergo si ꝓficiebat etate hois ꝓficiebat hois sapia. Sẽsus aũt ꝓficit: qz sẽsus nõ sapia. Qui sensus ꝓficiebat: Si bũanꝰ: g̃ ipe suscepꝰ ẽ: Si diuinꝰ: g̃ imutabilꝰ p ꝓfectũ. Qõ. n. ꝓficit mutat i melius: ꝙ qõ diuinũ est nõ mutat. Qõ g̃ mutat nõ ẽ diuinũ. Sẽsus igit ꝓficiebat bũanꝰ. Sẽsum g̃ suscepit bũanũ. Nõ poterat ꝓfortari virtꝰ dei: nec crescere deꝰ. nec altitudo sapie dei ipleri. Que igit iplebat: nõ erat dei: sed nra sapia. Nã quomõ iplebat q vt oia ipleret descẽdit: Per quẽ aũt sensuꝫ dixit isaias q pꝛez puer nescebat aut mꝛez: Scriptũ. n. est. Priusq̃ sciat puer mꝛez aut pꝛez: accipiet spolia samarie. Sapiaꝫ. n. dei futura t occulta nõ fallũr. Exps aũt agnitionis ifãtia p bũanã vtiq̃ ipudẽtiã qõ adhuc ñ didicit ignorat. Sꝫ verẽdũ est iquã ne si duos principales sẽsus aut geminã sapiaꝫ xpo tribuim⁹: xpꝫ diuidam⁹. Nũqd cũ t diuitatẽ ei⁹ t carnẽ adoram⁹ xpꝫ diuidim⁹: Nũqd cũ i eo imaginez dei crucẽq̃ veneramur diuidim⁹ eũ: Aplus q certe de eo dixit: qñ t si crucifix⁹ ẽ ex infirmitate nra: vivit tñ ex virtute dei: ipe dixit: qz nõ diuisus est xps: nũqd ẽt cũ dicim⁹ qz aiaꝫ rõnalẽ itellectus nri suscepit capacẽ diuidim⁹ eũ: Nõ enim ipe deꝰ xpũ p aia rõnali t itellectꝰ capaci i carne sua fuit: sed aiam rõnalẽ t itellectꝰ capacẽ t ipaꝫ bũanã t eiusdẽ substãtie: cui⁹ nre sũt aie: t carnẽ nre sĩlẽ: eiusdẽq̃ cui⁹ caro ẽ nra substãtie suscipiẽs: pfectꝰ etiã homo fuit.

¶ De itelligẽtia ꝑmissoꝝ verboꝝ.

Hec xpa Ambrosij pia diligẽtia ispicẽda sũt: q̃ ex pte hois ignorãtia istruunt t illuminãt: ex pte errandi fomitẽ male itellecta mistrãt. Hic. n. cuidẽt tradi duos in xpo eẽ ꝑncipales sensus: siue geminã sapiaꝫ. Neqꝫ iõ vnitas t singularitas ꝑsone diuidit: sed iuxta duas nãs duas hꝫ sapias: vnã nõ creatã sꝫ genitã q̃ ipe est: alterã nõ gẽitã sꝫ creatã: t ꝑ gram ei collatã. Nã t isaias de eo ꝓtestat. Requiescet sup eũ spus sapie t itellectꝰ t c. spũ g̃ sapie t itellectꝰ. i. sapia t itelligẽtia ꝑ spm scm gratis data xps erat sapiẽs ꝑ aiaꝫ. ꝑm deũ xo sapiẽs erat sapia eterna: q̃ ipse ẽ. Et sic iquãtũ deꝰ ẽ bonꝰ ẽ in bõitate nãli q̃ ipe ẽ: t iustꝰ iusticia nãli q̃ ipse ẽ: ita sapiens est sapia naturali que ipse est. Anima vero eius sicut bona est t iusta bonitate vel iusticia gratis data: que ipse vel ipsa nõ est: ita sapiens est sapiẽtia gratis data q̃ ipsa nõ est. Et licet in xpo gemina sit sapiẽtia: vna tñ eadẽq̃ ꝑsona est que inquãtũ deꝰ est vel inquãtũ diuina nã est sapiens est sapien

tia eterna.ſ.ſapiẽtia igenita q̃ ẽ pater ⁊ ſapiẽtia que nõ eſt ingenita:q̃ cõis eſt trib⁹ pſonis:nõ tñ gemia ſapia:qz nõ eſt alia ⁊ alia ſapientia.ſapia igenita que tñ fili⁹ ẽ:⁊ ſapiẽtia q̃ cõiter pr̃ eſt:⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſanct⁹. ℂ Inquãtũ ꝯo eadẽ pſona bõ eſt.idẽſt ꝟ boiez acceptũ vl̃ iquãtũ ẽ ſubſiſtẽs ex aia ⁊ carne ſapiẽs eſt ſapiẽtia gratuita. Sapiẽs eſt igit̃ humano ſenſu ⁊ diuino.

ℂ Quõ itelligẽdũ ſit illõ:ſẽſus ꝓficiebat bũan⁹.

SEd ex qua cã illi⁹ dicti itelligẽtia.ſ.ſẽſus ꝓficiebat bũan⁹ aſſumenda eſt. Apte eni videt̃ ambroſi⁹ inuere: q̃ xp̃s ꝟ bũanũ ſenſũ ꝓfecerit:⁊ q̃ ifãtia ei⁹ expers cognitiõis fuerit:⁊ pr̃ez ⁊ matrẽ ignozauerit. Oõ nec eccl̃ia recepit:nec p̃miſſe auctozitates patiũt̃ ſic itelligi. Sed ita ſane põt accipi:vt quãtũ ad viſũ boium ⁊ ſui ſẽſus oñſionẽ xp̃s ꝓfeciſſe dicat̃. Proficiebat g̃ bũan⁹ ſenſus i eo ꝟ oſtẽſionẽ ⁊ alioꝝ boiuz opionẽ. Ita ẽt pr̃ez ⁊ mr̃ez dr̃ ignoraſſe in ifãtia:qz ita ſe habebat ⁊ gerebat ac ſi agnitiõis expers eẽt.

ℂ Poſtq̃ magiſter determinauit de bis que cõueniũt deo incarnato ratione vnionis:hic determiat ea que cõſequũtur ipſuz ꝟ alterã naturarũ. Et quia de bis que ꝟueniunt ei ratõe diuine nature:que in icarnatiõe minozata nõ eſt: determinatũ eſt in p̃mo li.reſtat vt hic determinet̃ de bis que cõueniũt xp̃o ꝟ naturã:que p̃ icarnationẽ eſt exaltata:diuidit̃ aũt hec pars in tres partes. In p̃ma determiat. de bis que cũ bũana natura aſſumpſit.in ſecũda de bis q̃ p̃ naturã humanã opat⁹ eſt.diſ.xvy. (Poſt p̃dicta.) In 3ª de morte quã in bũana natura ſuſtinuit.diſ.xxi. (Poſt p̃dicta cõſiderãdũ.) P̃rima diuidit̃ i duo.p̃mo determiat de pfectionib⁹ quas cuz bũana natura aſſumpſit.ſcõo de defectib⁹ cũ eadẽ aſſũptis.diſ.xv.ibi. (Illud quoq;.) P̃rima diuidit̃ in duas ptes.p̃mo determiat de pfectionibus cũ humana natura aſſumptis q̃tũ ad earũ plenitudinez. ſcõo per cõparatiõez ad pfectionez diuine nature.diſ.14. ibi. (Dicqueri op⁹ eſt.) P̃rima in duas.p̃mo determinat plenitudinẽ pfectiõis quãtũ ad gr̃az affect⁹ ⁊ ſcientiã itellect⁹:quã xp̃s accepit i iſtãti ꝛceptiõis.ſcõo obycit i cõtrariũ ibi. (Vnic aũt videt̃ obuiare.) Et hec diuidit̃ in duas partes.in p̃ma obycit in cõtrariũ p auctozitates canonis. in 2ª p auctozitates ſcõz ibi. (Aliter tñ ſcriptũ reperit̃.) Circa p̃m tria facit.p̃o facit obiectionẽ. ſcõo ſoluit eam ibi (Ad qõ ſane dici põt.) 3º ſolutionẽ p auctozitatẽ ꝓfirmat ⁊ explanat ibi. (Uñ Hzego.) (Alibi tñ ſcriptum eſt.) Dic obycit p auctozitatẽ Ambzo.⁊ tria facit.p̃mo ponit auctoritatẽ.ſcõo expõit ⁊ oſtẽdit quõ ꝓpoſita auctozitate ptim edificat̃ fides:pr̃i põt ſũi errãdi mã ibi. (Hz vba Amb.) 3º oñdit quõ exponẽda ſit:ne error ide ſeq̃t̃ ibi. (Sed ex q̃ cã.) ℂ Dic icipit q̃ſtio de gr̃a xp̃i:qz de ſciẽtia eius in ſequẽti diſtinctiõe quere t̃.⁊ querũt̃ tria.P̃rimo de gr̃a eius ſm q̃ eſt ſingularis homo.Secundo de gratia ſm q̃ eſt caput eccl̃ie.Tertio de gr̃a vniõis. Qõ. I.

IRca p̃muz querunt̃ duo.p̃mo vtz in eo ſit gr̃az habitualez põere q̃ aia eius ꝓficiebat̃ q̃ dicit̃ ſingularis boia.ſecundo de plenitudine illius gratie.

ℂ Utz i xp̃o fuerit gr̃a habitualis ꝓficiẽs aiam eius.

AD p̃muz ſic ꝓcedit̃.vr̃ q̃ in xp̃o gr̃a dicta nõ fuerit:ſic.n.ſe hz filiatio adoptiõis ad filiationẽ nãlez: ita ſe hz bonitas gratuita ad bonitatẽ nãlẽ: ſed xp̃s ſicut ex vnione habuit q̃ eſſet fili⁹ nãlis:ita habuit q̃ eẽt nãliter bon⁹:g̃ ſicut nõ ponit̃ in eo filiatio adoptionis:ita nõ oz poni bonitas gratuita. ℂ P̃. gr̃a dat̃ hominib⁹ vt aſſimilent̃ deo:ſed xp̃s nũq̃ fuit diſſimilis deo: g̃ gr̃a nũq̃ idiguit. ℂ P̃. vbi ẽ lux ſolis nõ indiget̃ lumine cãdele:qz maioz lux offuſcat minozẽ:ſed in xp̃o fuit lux diuinitatis q̃ſi lux ſolaris:g̃ nõ opoztuit in eo ponere lumen gr̃e. ℂ P̃. Damaſ.dicit in 3º libzo q̃ ſicut aia regit carnez ⁊ operat̃ p ea ſicut p inſtr̃m:ita diuinitas regebat aiaz xp̃i. ſed inſtr̃z nõ indiget aliquo habitu quo regat̃ in opere:qz regit̃ p agẽs p̃ncipale:g̃ ⁊ aia xp̃i nõ indigebat habitu gr̃e. ℂ P̃. gr̃a ad hoc dat̃ boib⁹:vt per eã peccatũ vitet̃:⁊ glia adipiſcat̃:ſed ex hoc ipſo q̃ xp̃s fuit deus habuit q̃ peccare nõ poſſet:vt ĩ p̃cedẽti diſtinctiõe dictũ ẽ:⁊ itez habuit plenũ ius in glia diuia:vt dcm̃ ẽ diſt.io⁸.g̃ gr̃a nõ idiguit. ℂ Sz 3º.ſicut aia ẽ pfectio cozpis:ita gr̃a ẽ pfectio aie:ſz nõ minus debuit habere aiaz pfectã q̃ cozp⁹ pfectũ: g̃ ſicut aſſũpſit cozp⁹ cũ aia:ita aſſumere debuit aiaz cũ gr̃a. ℂ P̃. oẽ meritũ ẽ p gr̃az:ſz xp̃s meruit ſibi:⁊ nobis:vt ifra.diſti. 18.dicet̃.g̃ ipſe habuit gr̃az. ℂ P̃. de ipſo in pſalmo dr̃. Diffuſa eſt gr̃a ĩ labys tuis. Et vnxit te oleo letitie:q̃ oia gr̃am in ipſo oſtẽdũt:ergo ⁊ ipſe habuit gr̃am.

RESpõdeo dõm q̃ gr̃a p̃ncipaliter duo facit in aĩa. P̃rimo enim pficit ipſam formaliter in eſſe ſpũali:ſm quã deo ſimilat̃.vñ ⁊ vita aie dr̃.ſecũdo pficit eã ad opus ſm q̃ a gr̃a emanãt virtutes:ſicut vires ab eſſentia:qz nõ põt eſſe operatio perfecta niſi p̃cedat̃ a potẽtia pfecta per habitũ:⁊ ꝓpter hec duo oz ponere gr̃az in aĩa xp̃i:qz cũ ſit perfectiſſima in eſſe ſpũali:opz q̃ ſit aliquid pficiẽs illã formaliter in eſſe illo.Deitas aũt nõ ẽ formaliter:ſed effectiue pficiẽs ipſam.vnde opoztet aliã formam creatam in ipſo ponere:qua formaliter pficiatur:et hec eſt gratia:ſimiliter etiã cuz alia ſit eius operatio ſm humanitatẽ ⁊ ꝟ diuinitatẽ ſicut ⁊ alia natura: opoztet q̃ operatio ei⁹ bũana habeat habituz pficientem.alias eſſet imperfecta.⁊ ideo in xp̃o opoztet ponere gratiã ⁊ vtutes.

Ad p̃muz q̃ dõz q̃ filiatio refert̃ ad pſonã:⁊ qz extraneitas reſpectu diuine glie:quã nomẽ adoptiõis importat:nullo mõ conuenit pſone illi:cõ nomẽ adoptiõis de xp̃o nõ cõcedit̃:ſed gr̃a eſt pfectio nature: cũ ſubiectũ eius ſit aia:que eſt pars bũane nãe:ideo quãuis gratia importet aliquid etiã nõ naturaliter inherens:tamẽ poteſt ratione humane nature dici de chriſto cõuenire. ℂ Ad ſecũduz dicendũ q̃ gratie eſt facere deo ſimilẽ: nec opoztet vt de diſſimili faciat ſimilez:ſed de nõ ſimili ſimilẽ:nec ita q̃ ſemper negatio ſimilitudinis ſimilitudinem tẽpore p̃cedat:ſz natura:ſicut potẽtia eſt ante actuz: ſicut ſol p̃cedit lucem ſuaz. ℂ Ad tertiũ dicẽduz q̃ lux ſolis ⁊ lux candele vtrũq; eſt actiue illuminans:ſz deitas ⁊ gratia non ſic ſe habent:ſed vnũ illuminat actiue:alterz formaliter:⁊ ideo ſicut ſolem ⁊ lumen ſolis i aere neceſſe eſt eſſe ſimul:⁊ vnũ alterum efficit ⁊ nõ offuſcat:ita ex diuinitate chriſti ſequit̃ ipſa gratia ⁊ non offuſcatur. ℂ Ad quartũ dicendũ q̃ ſicut philoſophus dicit in.8.Ethicoꝝ: duplex eſt inſtrumẽtũ:ſcilicet animatũ ⁊ ſanimatũ:inanimatũ ſicut ſecuris:animatũ ſicut ſer⁹ qui mouet̃ ad imperium dñi:inſtrumẽtũ ergo inanimatũ ita agitur q̃ non agit:⁊ dicitur inanimatũ anima rationali:⁊ ideo non indiget habitu regente i operatione:ſed inſtrumẽtuz animatum agit ⁊ agitur.vnde ſicut ſeruus idiget habitu ad hoc vt imperium domini ſui debito mõ exequatur:ita etiam

anima xp̃i ad hoc q̃ perfecte dina operaret̃. ℂ Ad 5ᵐ dõz q̃ ſicut oĩs forma ẽ p ſe ordiata ad perficiẽdũ:q̃ aũt abyciat ꝟiũ eſt ei p accñs:ita ẽt eſt de gratia reſpectu pcti.vñ q̃uis xp̃s nunq̃ peccauerit nec peccare potuiſſet ẽt ſi gratiam habitualem nõ habuiſſet ex vnione ad verbũ:tamen gratia indiguit ad perfectionẽ vt dictũ eſt:⁊ iterũ quãuis ex hoc ipſo q̃ de⁹ erat ſibi gloria debebat̃:tamẽ oportuit q̃ eſſet ibi aliqd formaliter pficiens ipſaz aiam ad actus glorie:⁊ hec fuit gratia:qz gratia cõſumata in aĩa eſt idem qõ glorie lumen:⁊ etiaz perficiẽs eam ad actus vie.

ℂ Utz xp̃s habuerit gratiã plenitudinẽ.

AD ſecunduz ſic ꝓcedit̃.vr̃ q̃ xp̃s nõ habuit gratie plenitudinem:xp̃s.n.nõ habuit fidẽ nec ſpem ſicut infra determiabit̃:nec iterũ penitẽtiã:qz nunq̃ peccauit:ſed hec oĩa ad gr̃az pertinẽt.ergo ipſe nõ habuit gr̃e plenitudinẽ. ℂ P̃. pbs dicit in.io. Et bi. q̃ virtutes mozales nõ ſunt in dys:ſz xp̃s fuit ver⁹ de⁹,g̃ nõ habuit vtutes mozales.ſ.tẽperãtiã ⁊c. ℂ P̃. vtutes ordinant̃ ad actũ:ſz actus q̃rundã virtutũ xp̃o nõ ꝟueniũt:ſicut magnificẽtia q̃ cõſiſtit in magnis ſumptib⁹:qz pauper p̃o nobis fcũs ẽ. ergo nõ habuit oẽs virtutes:⁊ ita nec gratie plenitudinẽ. ℂ Sz 3º. Io.p̃. Uidimus eũ plenũ gr̃e ⁊ veritatis. ℂ P̃. maioz gr̃a fuit in xp̃o q̃ in aliq̃ alio boie:ſed de q̃buſdaz alys legit̃ q̃ fuerũt gratia pleni ſicut de mr̃e ei⁹. Luc.p̃. Et de ſtephano. Act.7.ergo multo magis xp̃s habuit gratie plenitudinem. ℂ P̃. ſpũſanctus in homĩe per gratiã inhabitare dicit̃.ſed Luce.3.dicit̃ q̃ xp̃us plenus ſpũſancto regreſſus eſt a iordane.ergo ipſe habuit gr̃e plenitudinez.

ℂ Utrum gratia chriſti fuerit infinita.

Alterius videt̃ q̃ gr̃a eius fuerit ifinita. Io.3.dr̃ q̃ nõ ad meſuram dat ei deus ſpm̃ſanctum. ſed oẽ finitũ meſurã hz.ergo cũ ſpũſanctus dicat̃ dari hominibus ſm q̃ gratiã accipiũt.videt̃ q̃ gratia eius fuerit infinita. ℂ P̃. oĩ finito põt aliquid maius itelligi:⁊ deus aliqd maius facere:ſed in lr̃a.dr̃ q̃ deus illi maioẽ gr̃am conferre nõ potuit:nec põt plenioz itelligi.ergo eſt ifinita ℂ P̃. omne finituz multotiẽs ſumptũ equat̃ alteri finito vel excedit ipm:ſi ergo gratia xp̃i fuit finita: tunc gr̃a alterius hois poſſet tãtũ augeri q̃ equaret̃ gratie xp̃i vel excederet ipam:qd eſt icõueniẽs.ergo gratia xp̃i eſt ifinita. ℂ P̃. A cauſa finita nõ eſt effectus ifinitus:ſz meritũ xp̃i fuit ifinitũ: qz ſufficiẽs ad redemptionẽ tot⁹ humani generis qd ẽ ifinitũ potẽtia.g̃ ⁊ gr̃a q̃ ẽ cã meriti fuit ifinita. ℂ Sed cõtra.nulluz creatũ eſt infinitũ. gratia chriſti fuit creata.ergo nõ fuit infinita. ℂ P̃. nullo infinito eſt aliqd maius.ſi igit̃ xp̃s ſm q̃ homo habuiſſet gratiã infinitaz: ſm q̃ homo nõ fuiſſet minoz patre:qd eſt cõtra fidez.

ℂ Utz gratia xp̃i potuerit augmentari.

Alterius videt̃ q̃ gr̃a illa potuerit augmẽtari:oĩ finito poſſibilis eſt additio. ſi ergo gr̃a xp̃i facta fuit:qz creata eſt:potuit ei fieri additio:⁊ ita potuit augeri. ℂ P̃. q̃tũcũq; addit̃ intellectuali nature de perfectione:tanto magis auget̃ eius capacitas.vñ ſm pbum in.3.de anima quãto itellectus magis intelligit difficilia: plus etiã põt itelligere:ſed capacitas ampliozis gr̃e facit poſſibilitatẽ ad augmẽtũ.ergo quãtũcũq; bõ habeat pfectam gr̃am remanet poſſibilitas ad augmẽtũ: ⁊ ita videt̃ q̃ xp̃s potuit ꝓficere i gr̃a. ℂ P̃. miſſio viſibilis eſt ſignũ miſſionis inuiſibilis:ſed ad xp̃m facta eſt viſibilis miſſio ſpũſancti in.30.ãno.vt ſupra. Lu.3.ergo tunc fuit ei facta inuiſibilis miſſio ſpũſci:ſed ſpũſcus nõ mittit̃ viſibiliter ad aliquẽ niſi rõne noue gratie date vl̃ rõne augmẽti gr̃e: ergo xp̃s creuit in gr̃a:cuz p̃mũ gr̃az habuerit. ℂ P̃. ſicut requirebat̃ in ipſo perfectio anime:ita ⁊ perfectio cozporis:ſed ipſe creuit i perfectiõe cozporis.ergo ⁊ creuit q̃tũ ad gratiam que eſt perfectio anime.

ℂ Sed cõtra ẽ qõ dr̃ Jere.xi. Mulier circũdabit virũ vbi dicũt ſancti q̃ xp̃s ab initio cõceptionis fuit plen⁹ oi gr̃a. ergo gratia nõ creuit in ipſo. ℂ P̃. xp̃s fuit ab iſtãti cõceptionis ſue pfectus cõprehenſor:ſed cõprehẽſores ſunt in ſtatu nõ in augmẽto gratie.g̃ gratia in ipſo nõ creuit.

RESpondeo dõm ad p̃mã qõnẽ q̃ illud plene haberi dr̃:qõ ſcõz oẽs differẽtias ⁊ modos ⁊ effect⁹ ſuos habet̃:⁊ ſcõm hoc xp̃s plenitudinẽ gr̃e habuit.hec aũt plenitudo põt attendi ſm rõnẽ cauſe finalis efficiẽtis ⁊ formalis. Finis aũt gr̃e eſt vt cõiungat nos deo:qz igit̃ xp̃s ſm q̃ hõ cõiunctus fuit diuinitati nõ ſoluz per cognitionẽ:amoꝛẽ ⁊ fruitionẽ:ſed ẽt per vnionẽ i pſona:ideo gratia ipſius pleniſſime conſecuta eſt finẽ ſuũ. Et hec eſt plenitudo cauſe finalis. ℂ Itẽ videm⁹ q̃ aliqd hz lucẽ cozporalẽ tñ vt luceat:ſicut qdam vermes ⁊ putredines quercus vel carbũculus. Aliqd aũt vt alia illuminet:ſicut lumen candele. Aliqd aũt vt alia illuminãtia faciat. Aliqd aũt vt oĩs illumiatio ab eo ſit:ſicut eſt de ſole: ita ẽt eſt ⁊ de gratia xp̃i:qz ipſe hz gratiã per quã in ſe pfectus ẽ:⁊ ex ipſo in alios redũdat. Et eoz in quos redũdat quoſdã facit cooperatozes dei:vt ⁊ ipſi alios p̃ miniſteriũ ad gr̃am inducãt.vt dr̃ p̃ma Cozin.3.iterũ ex ipſo in oẽs redũdat:qz de plenitudine eius oẽs accepim⁹. Jo.p̃.⁊ hec eſt plenitudo cauſe efficientis. Silr̃ ẽt aliqui formal̃r gr̃a perfecti ſunt:q̃tũ ad oẽs virtutes:⁊ q̃tũ ad expulſionez oĩum pctoꝝ mortaliũ:⁊ hec eſt plenitudo ſufficiẽtie:que fuit in ſtephano ⁊ alys ſanctis: ꝟ q̃ aliqs ꝓletur deo:ita vt nihil in eo a deo auerſuz maneat: in tota aũt eccleſia ẽ plenitudo copie:qz nulla gratia xp̃i deeſt gn̄ ſit in aliquo mẽbro xp̃i ſuo:de q̃ plenitudie dr̃ Eph̃.4. Ut adimpleret oĩa:alicui ẽt data eſt gr̃a q̃ nõ ſolũ oĩa mortalia: ſed ẽt venialia repelleret:⁊ hec ẽ plenitudo ſpãlis ꝓgratiue: que fuit in btã virgie: ſm quã plena deo fuit vt nihil in ea eẽt q̃ ad deũ nõ ordiaret:ſz xp̃o vlteri⁹ data eſt gr̃a pficiens ipm:nõ ſolũ q̃tũ ad oẽs virtutes:ſed ẽt q̃tuz ad oẽs vſus virtutũ:⁊ quãtũ ad oẽs effectus gr̃e gratis date:⁊ itez ad oĩs peccati remotionẽ nõ ſolũ actualis:ſed ẽt originalis:⁊ potẽtie peccãdi:⁊ hec ẽ plenitudo xp̃i ſingularis ſm rõnẽ cauſe formalis.p̃ma igit̃ plenitudo reſpicit gratiã vniõis. ſecũda gratiã capitis.tertia gratiã ſingularez ipſius.

Ad p̃mũ q̃ dõm q̃ ille virtutes bñt aliqd pfectionis:⁊ hoc in xp̃o ꝓcipue eſt:⁊ aliqd ipertionis:⁊ ſm hoc xp̃o nõ cõueniũt:ſed hoc ifra meli⁹ patebit. ℂ Ad 2ᵐ dõm q̃ virtutes mozales xp̃o nõ ꝟueniunt q̃tũ ad vſus quoſdã:q̃ in nobis ſũt:ſicut q̃ p eas domant paſſiões:gb⁹ caro ⁊tra ſpiñ cõcupiſcit:qõ in xp̃o nõ fuit:ſz quãtũ ad alios vſus ꝟ quos erũt in patria:pleniſſime fuerunt in xp̃o. Et ẽt quãtũ ad quoſdã vſus vie qui ei⁹ perfectioni nõ derogabãt:iquãtũ erat verus viator ⁊ cõprehẽſor. ℂ Ad 3ᵐ dõm q̃ nõ eſt de neceſſitate magnificẽtie ꝟ q̃ a philoſophs accipit̃ q̃ hõ habeat multas diuitias:ſed vt ſit ſic diſpoſitus q̃ qñ oz ⁊ decet optime eas diſpẽſare velit:⁊ hoc in chriſto perfecte fuit.

Ad ſecundaz qõnẽ dõz q̃ gr̃a dr̃ donũ gratis boi collatũ:donũ aũt boi xp̃o ſine meritis p̃cedẽtib⁹ collatũ fuit ⁊ creatũ ⁊ increatũ. Increatũ fuit ipſe ſpũſcus:qz in eius aia requieuit: vt dr̃ Jſaie.xi.⁊ ipſa perſona verbi:qz datũ eſt nãe bũane: vt in pſona verbi eſſet eius:⁊ ſm hoc eſt datũ ei nomẽ qõ eſt ſuper omne nomẽ. Phil.2.⁊ ſic ſimpl̃r gratia xp̃i eſt ifinita. Creatum aũt donuz eius eſt ipſa gratia:qua formal̃r aia eius perficiebat̃:⁊ hec quodãmodo fuit finita ⁊ quodãmõ infinita: qz ſm eſſentiã finita fuit:ſed trib⁹ modis ifinita dici põt.

Universidad de Deusto

vno modo ex cõiunctiõe ad diuinitatem: inquãtũ concurrit ad eundem actũ cũ ipsa: vt actus gratia illa informatus non tãtũ sit actus hominis: sed ẽt dei. scõo quãtũ ad rõnẽ gratie. Jn his enĩ que mole magna nõ sunt non est accipe finitũ ⁊ infinitũ ſm numeralẽ vel dimẽſiuaz q̃titatẽ: sed ſm aliquid qõ est limitatũ ⁊ nõ limitatũ. Limitaſ autez aligd ex capacitate recipiẽtis. vñ illud qõ nõ bz esse receptum in aliquo: sed ſubſiſtẽs nõ bz esse limitatũ: sed ifinituz sicut deus: si aũt esset aliqua forma simplex ſubsiſtẽs que nõ esset ſuũ esse: haberet quidẽ finitatẽ quãtũ ad esse qõ esset particulatũ ad formã illaz: sed illa forma nõ esset limitata: qz nõ esset in aliquo recepta: sicut ſi itelligaſ calor per ſe exiſtẽs: ⁊ ſcõm hoc ẽt forme vles intellecte bñt infinitatẽ: sed ſi forma talis sit recepta in aliquo: de necesſitate limitata est quãtũ ad esse debitũ illi forme nõ solũ quãtũ ad esse ſimplr: qz nõ ſolum nõ bz plenitudinẽ essendi ſimplr: sed nec totũ esse qõ nature illius est possibile fore: sed possibile est vt nõ sit limitata quãtũ ad rõnẽ illius forme: vt. ſ. habeat illam formã ſm oẽm modũ cõpletionis ipſius: vt nihil ſibi deſit de pertinẽtibus ad perfectionez illius forme: ⁊ hoc erit ſi ex parte recipiẽtis nõ sit defectus vel ex parte agẽtis: ⁊ hoc modo dr̃ gratia xpi ifinita: qz quicgd ad gratie perfectionẽ pertinere põt totuz in xpo fuit. tertio quãtũ ad effectus: qz non limitatur ad aliquos determinatos effect⁹: ſed põt p gr̃am ifinitos opari redẽptionẽ: ſicut dr̃ in lib. de cauſis. q̃ virtus itelligẽtie ẽ infinita in ferius: ⁊ hic modus reſpicit gratiã capitis. ſcõs aũt gratiã ſingularis boĩs: ſed p̃mus gratiam vnionis.

Ad primuz g̃ dõm q̃ videſ itelligi illa auctoritas quantũ ad ſcõm modũ dictũ. hoc enĩz intendit dicere q̃ in xpo nõ est gratia limitata q̃tũ ad aliquem modũ pfectionis eius: ſed bz ipam q̃tũ ad oẽs: vel intelligiſ de gratia vniõis: per quã eleuaſ ad ifinitũ bonũ ſ. vt sit verus deus. ¶ Ad ſcõm dõm q̃ verba illa intelligenda sunt q̃tũ ad rõnẽ gratie: qz omne qõ ptinet ad pfectionẽ gratie collatũ ei fuit. vñ multa alia posſet deus facere: ſed nõ ptinerẽt ad rõnem gratie: ſicut posſet boĩ multas alias pfectiões nãles ⁊ eſſentiales addere: ſed hec nõ eẽnt de rõne boĩs: ⁊ eẽt tũc alia ſpẽs ⁊ nõ hõ. ¶ Uel dicẽdũ q̃ licet quãtũ est in ſe possit facere maiozẽ gratiã q̃tũ ad eẽntiã q̃ sit xpi: tñ nulla maior posſet eſſe cuius capacitas creata sit capax: nec posſet facere aliquã capacitatez q̃ nõ esſet creata. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ diuerſis ſpeciebus aptanť diuerſe q̃titates: ⁊ hoc pz de quãtitatib⁹ dimenſiuis: qz est aliqua quãtitas determinata boĩ: vltra quã nõ inueniť aliq̃ quãtitas boĩs maior: ſed inuenitur quãtitas arboris maior illa que q̃uis finita sit: nullo mõ ad eã pertingere põt hõ quãtũcũq; creſcat: ſilr est in quãtitatibus virtualibus: q̃uis. n. caliditas ignis nõ excedat in ifinitũ caliditatẽ aeris: tñ ẽ aliquis termin⁹ caliditatis aeris: quẽ non trãſgrediť manẽs aer. vñ nullo mõ põt tantuz intẽdi q̃ equeť caliditati ignis: niſi aer fiat ignis: ⁊ ſilr ẽ in oib⁹ qualitatibus q̃ ꝺſequunť alias pfectiones vel diſponunt ad eas: qz diuerſis pfectionib⁹ ſm ſpẽm reſpõdẽt diuerſi gradus perfectionũ vl diſpoſitionũ: perfectio aũt ad quã diſponit gratia est cõiunctio ad deũ. ⁊ hec est multiplex. ſ. in enigmate ⁊ per ſpẽz. vñ quãtũcũq; crescat gratia viatoris nõ põt esse ſil'is gr̃e cõprehenſoris ex actũ: q̃uis vtute possit esse maior: ⁊ eadẽ rõne q̃tũcũq; crescat gratia pure creature nõ põt puenire in gr̃az creature aſſũpte in vnitatem pſone q̃ ad vnionẽ diſponit quodãmõ niſi ⁊ ipsa aſſumereť: ⁊ qz nõ est altior modus possibilis creature q̃ cõiũgať deo q̃ per vnitatẽ pſone: iõ dictũ ẽ supra q̃ capacitas creata nõ põt ampliozẽ gratiam recipe. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ infinitas efficacie q̃ ẽ in merito cõtigit ex hoc q̃ ad actionẽ illã cõcurrit dĩna persona: qz non est tantũ hois actio: ſed dei ⁊ hois ſm q̃ Dio. actionẽ xpi nomiat dei virilẽ.

Ad tertiam qõnẽ dõm q̃ augmẽtũ nõ cõpetit rei ſm q̃ est in termio: ſz ſm q̃ est in via ad terminũ: qz ſz q̃ res est in termio tota potẽtialitas capacitatis eius est ipleta ex fine iplente: ⁊ iõ nõ bz vlterius quo creſcat: ⁊ qz anima xpi fuit ab initio cõceptionis fini vltimo vnita nõ ſolũ per fruitionẽ perfectã: ſed ẽt cõmunicãdo in pſona verbi: iõ gratia eiꝰ creſcere nõ potuit.

Ad primũ g̃ dõz q̃ cuilibz finito põt fieri additio mathematice loquendo: qz rõ q̃titatis quã ſolã matheatic⁹ ꝺſiderat nõ ꝓhibet q̃n possit ifinito aligd addi. ꝓhibet aũt additõez talẽ forma quã ꝺſiderat nãlis: ⁊ iõ ſm nãlẽ nõ est verũ: ſz ſm imaginationẽ tãtũ. ⁊ ſil'r est in ꝓpoſito vt ex dictis pz. qz nec gr̃a põt eẽ maior q̃ cõprehẽſoris: nec gloria maior q̃ creature vnite deo in pſona. ¶ Ad ſcõz dõm q̃ hoc intelligẽdũ est de capacitate intellectualis nãe circa finẽ: vltra quã nlla capacitas alicui⁹ rei extendiť: sicut itellect⁹ in ſtatu vie q̃tũcũq; profeciat nũq̃ puenit ad modũ itelligẽdi q̃ erit i patria. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ miſſio viſibilis ſignũ fuit iniſibilis miſſiõis nõ tũc facte: ſz ab initio conceptiõis. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ xpus nõ aſſũpſit corp⁹ glorioſuz: ita q̃ eẽt in vltima ſui pfectione: accepit aũt aiam glorioſaz: ⁊ iõ ſz corp⁹ pficere potuit nõ aũt ſm aiam.

Questio. II.

Deinde querit de gr̃a capitis. Et circa hoc querunť duo. ꝓmo vtr xps ſz q̃ homo habeat talem gratiã q̃ ſit caput. Secundo quorum ſit caput.

¶ Utrũ xps ſit caput ecclesie ſm q̃ homo.

A primuz sic ꝓcedit. vr̃ q̃ xps nõ ſit caput ecclesie ſz q̃ hõ. a capite. n. ſpus aialis ad mẽbra diffundit: ſed ſpus ſcus nõ diffundit in ecclesiã a xpo ſm q̃ hõ: ſz inquãtũ deꝰ: qz vt dicit Aug. in. 15. de tri. Jpse accepit ſpm ſcm̃ vt hõ: ⁊ effudit vt deꝰ. ergo ipse nõ est caput vt hõ: ſed vt deꝰ. ¶ ꝑ. ſensus ⁊ motꝰ traducunť a capite in mẽbra: ſed gr̃a q̃ motũ vite facit in corpe ecclesie non est p traductionẽ ab vno in aliũ. g̃ xps ſz q̃ hõ nõ est caput ecclesie. ¶ ꝑ. gratia a ſolo deo creať in nobis: qz ſm Aug. nã mẽtis hũane imediate a deo formať: ſz vita ecclesie est p gratiã: cũ igiť de rõne capitis ſit vt mẽbra quãtũ ad aliquez actũ viuificet. videť q̃ xps ſm q̃ hõ nõ possit dici caput ecclesie. ¶ ꝑ. capitis nõ est aliud caput: ſz caput xpi ẽ deꝰ ꝑ Eozin. iz. ergo xps nõ ẽ caput. ¶ ꝑ. caput recipit ifluẽtiam ab alio membro. ſ. a corde: ſed xps nõ recipit influẽtiaz ab alio mẽbro ecclesie. Ergo xps nõ debz dici caput. ¶ ꝑ. caput põt dici mẽbr̃ totiꝰ corporis ⁊ cõmẽbrũ alys membris: ſed xps vt videť nõ põt dici mẽbrũ ecclesie: qz ſic virtus eius partialitatẽ bret reſpectu totius ecclesie: ⁊ ecclesia esſet pfectior xpo. ergo xpus nõ debet dici caput. ¶ Ad oppoſitũ est. Eph. 1. Jpſuz dedit caput ſup oẽz ecclesiam q̃ est corp⁹ eius. g̃ cũ ecclesia ſit corp⁹ eius ſm hũanã nãm: put ſibi ꝺformis est videť q̃ ipse ſm hũanã nãz ſit caput. ¶ ꝑ. rex dr̃ esse caput regni: ⁊ põtifex ecclesie ſibi cõmiſſe: ſz xps ſz q̃ hõ est Rex ⁊ põtifex totiꝰ hũani geris. ergo ipse ſm q̃ hõ est caput. ¶ ꝑ. illud qõ est digniſſimũ in quolibet genere dr̃ caput: ſicut leo est caput aliaꝝ: ſed xps ẽt ſm hũanã nãm pcellit oẽs hoĩes. g̃ etiaz ſm q̃ homo est caput totius ecclesie.

Respondeo dõm q̃ xps dr̃ caput ecclesie ꝑ ſilitudinẽ capitis nãlis: iueniunť. n. in capite nãli tres cõditiones reſpectu aliorũ mẽbrorũ ſingulariter. ꝓria ẽ q̃ excellit ea dignitate in tribꝰ. ſ. in altitudine ſitus. in nobilitate ꝓpe vtutis. qz. ſ. nobiliores vires. ſ. imaginatio ⁊ memoria ⁊ hõ habẽt locũ in capite: ⁊ ẽt in pfectiõe: qz in capite congreganť oẽs ſenſus: cũ in aliis mẽbris ſit ſolus tactus. Secunda est q̃ a capite ſunt oẽs vires aiales in aliis mẽbris: ⁊ ſic dr̃ esse p̃ncipiũ aliorũ mẽbrorũ dans'aliis ſenſuz ⁊ motuz. Tertia est q̃ dirigit oĩa mẽbra in ſuis actib⁹: pp imaginationẽ ⁊ ſensus q̃ in eo abundãt formaliter. Hz aũt q̃rta ꝓprietatẽ cõem cũ aliis mẽbris: q̃ est cõformis cuz eis in nã. rõne ergo p̃me ꝓprietatis. ſ. pfectiõis: oẽ qõ est pfectiſſimũ in quacũq; nã dr̃ caput: ſicut leo in aialib⁹. rõne aũt ſecũde oẽ p̃ncipiũ dr̃ caput: ſicut fons caput fluminis: ⁊ ſic dr̃ caput libri vel caput vie: rõne aũt ꝓprietatis tertie oĩs rector dr̃ caput. ſicut rex: dux vel põtifex: quantũ igiť ad has tres ꝓprietates capitis põt xps dici caput ⁊ ſm hũanam nãm ⁊ ſm dĩnã: qz ſm dĩnã nãm in eo est plenitudo oĩs deitatis. vt dicit Aplꝰ Coll'. p. vñ est ſup oẽs deꝰ brñdictus in ſecula. Ro. 9. ⁊ ſil'r ab ipſo inq̃tũ deꝰ est nobis oĩs ſpũalis gratia. Jtẽ inquãtũ deꝰ dirigit nos in ſeipm. Sed etiã hec cõueniũt ei ſm hũanã nãm q̃ in xpo digniſſima ẽ rõne altitudinis. qz est vſq; ad vnionẽ in dĩna pſona exaltata. Rõne ꝓprie operatiõis: qz digniſſimũ actuz habuit in ecclesia. ſ. redimere ipam ⁊ edificare eã in ſanguine ſuo: ⁊ etiã rõne pfectionis: qz oĩs gr̃a in eo est: ſicut oẽs ſenſus in capite. Sil'r ẽt dr̃ caput rõne ſecũde ꝓprietatis. qz per ipm ſenſum fidei ⁊ motũ charitatis accepim⁹: qz gratia ⁊ veritas per Jeſum xpm facta est. Joannis p. ⁊ ſil'r direxit nos doctria ⁊ exẽplo: qz cepit Jeſus facere ⁊ docere. Act. ꝓmo. Sed q̃rta cõditio xpo cõuenit ſm humanã nãm tãtum. ⁊ hec cõplet in ipso rõnẽ capitis: qz xps ſm humanã nãm bz perfectionẽ aliis omogeniã: ⁊ est p̃ncipium quaſi vniuocũ: ⁊ est regula cõformis ⁊ vniuſ generis. vñ cõiter loquendo xps ſm q̃ deꝰ põt dici caput ecclesie ſimul cuz patre ⁊ ſpũſcõ: ſed ꝓprie loquendo est caput ſm humanã nãm. ⁊ dicit gratia capitis ſm quã ꝓdicte ꝓprietates ei conueniunt ꝓcipue ſm q̃ influit aliis membris.

Ad primũ g̃ dõm q̃ dare ſpũſcm̃ est duplr. ſ. auctoritate ⁊ miſterio. Auctoritate gdez: tãtũ dei est. Sz miſterio dicunť ẽt boĩes dare: inquãtũ. ſ. per miniſteriũ eoꝝ dať a deo: ſicut dicit ꝑaulus. Hall'. z. Quis tradidit vobis ſpm̃: vt ſupra. in ꝑ lib. diſti. 15. Magr dixit. ⁊ hoc mõ xps ſm q̃ hõ ſpm̃ ſcm̃ miniſterio dare potuit. vt dr̃ Ro. 15. Dico xpm dei miniſtruz ⁊c. ¶ Ad ſcõm dõm q̃ in hoc q̃ de xpi plenitudine oẽs accipim⁹ est aliquid ſimili traductiõi: cuius nõ sit ꝓprie traductio: est igiť ſilitudo quãtũ ad ipm ſpm̃ ſcm̃ increatũ qui idẽ nũero est in capite ⁊ ĩ mẽbris: ⁊ aliquo mõ a capite ad mẽbra deſcẽdit: non diuiſus: ſed vn⁹. est aũt diſſimilitudo q̃tũ ad ipz donũ ſcõm q̃ ſpũſcũe in nobis inhabitat: qz iſtud nõ traducit de ſubiecto in ſubm. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ in aliq̃ actione põt aliquid esſe mediũ dupl'r. ſ. quãtũ ad perfectionẽ ⁊ quãtũ ad diſpoſitionẽ tantũ: ſicut nã est mediũ in operatione qua deꝰ ꝓducit aiam ſenſibilẽ: qz ipsa perfectio vltima fit mediãte nã: ſed in opatione qua ꝓducit aiaz rõnalem nã nõ est mediũ niſi quantũ ad diſpoſitionẽ. Sil'r dico q̃ deus imediate formaz mentẽ noſtrã quãtũ ad ipaz perfectionẽ gratie: ⁊ tñ põt ibi cadere mediuz diſponẽs: ⁊ ſic gratia fuit a deo mediãte hoĩe xpo: ipſe. n. diſpoſuit totum humanũ genꝰ ad ſuſceptionẽ gratie ⁊ hoc tripl'r. vno modo ſm opationẽ noſtrã in ipm: qz ſm q̃ credim⁹ ipſuz deũ ⁊ hoĩem iuſtificamur. Ro. 3. quẽ poſuit deꝰ ꝓpiciatorem ꝑ fidẽ ⁊c. alio mo ꝑ opationẽ ipſi⁹ in nos: iquãtũ. ſ. obſtaculũ remouet ꝓ pctis totius hũani generis ſatiſfaciẽdo. ⁊ etiã inquãtũ nobis ſuis operib⁹ gr̃az ⁊ gloriã meruit ⁊ inquãtũ ꝑ nobis iterpellat apud deũ. tertio mõ ex ipſa eius affinitate ad nos: qz ex hoc ipso q̃ hũanã nãm aſſumpſit: hũana nã est magis deo accepta. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ caput

xpi dr̃ deus nõ ſm cõpletã rõnẽ ca pitis: est. n. caput ipſius ſm q̃ est ꝑnᵐ eius: ꝓncipiũ aũt eius est ſm diuinitatẽ ⁊ ſz humanitatẽ: sed inq̃tũ ẽ ꝓncipiũ eius ſm humanitatẽ sic deficit: quarta cõditio capitis q̃ est cõformitas in nã: iquãtum aũt est ꝓncipiũ eius ſm diuinitatẽ sic defecit ꝓma cõditio: qz sic nõ bz maiozẽ dignitatẽ. ¶ Ad 5ᵐ dõm q̃ coz ẽ ꝓncipiũ viriũ vitaliũ in toto corpore: ⁊ est p̃nũ ꝓncipium oĩum mẽbrorũ quãtũ ad esse: vt dicit phs. sed caput ẽ ꝓncipium viriũ aialiũ q̃ pertinẽt ad ſenſum ⁊ ad motũ: ⁊ qz cũ dicim⁹ xpm ꝓncipiũ esse mẽbrorum ecclesie nõ intẽdim⁹ q̃tũ ad esse nãle ſm q̃ ſunt boĩes: ſed quãtũ ad fidẽ ⁊ charitatẽ: per quã ecclesie mẽbra vniunť: ideo accõmodatiꝰ dr̃ caput q̃ coz. ¶ Ad sextũ dõm q̃ in noie capitis ipozratur ꝓncipiũ ⁊ ozigo alicui⁹ rei: in noie aũt membri ipoztať partialitas que repugnat rationi ꝓme oziginis: qz in ꝓma ozigine sunt oĩa vtute q̃ iueniunť in oziginatis: ⁊ iõ nõ põt dici mẽbrũ: qz nõ recipit ab aliquo alio ifluẽtiã: qz in corpore nãli caput nõ ſolũ ifluit alys mẽbris: ſz ẽt ab alys recipit vt nutrimẽtũ ⁊ alia obſeqa: iõ ⁊ caput dr̃ ⁊ cõmẽbrũ: ſed xps ſm q̃ hõ nõ recipit aligd ab alys mẽbris ecclesie: ſed a ſolo deo. vñ nõ põt dici cõmẽbrũ ſm q̃ caput ecclie dr̃ ipse ſm humanitatẽ: põt aũt dici mẽbrũ ſm hũanitatẽ ſm q̃ ipse est caput ecclesie ꝟz diuinitatẽ. ⁊ sic dicit Aplꝰ ꝓma Corin. 7. Uos estis corpus ⁊ mẽbrũ de membro.

¶ Utr xps ſm q̃ homo sit caput angelorum.

Ad secũduz sic ꝓcedit. vr̃ q̃ xps ꝟz q̃ hõ nõ sit caput angelorũ. de rõne enĩ capitis est cõformitas ad mẽbra vt dictũ est. ſed xps nõ est conformis angelis in nã. qz nũq̃ angelos apprehẽdit. vt dr̃ Deb. ꝑ. ergo nõ est caput angelorz. ¶ ꝑ. xps dr̃ caput hoĩuz ꝟz q̃ ab ipso aliquã ifluẽtiã recipiũt: ſed angeli cũ ſint bti nõ indigent vt eis aligd ifluať. ergo xps ſm q̃ hõ non est caput angelorz. ¶ ꝑ. ſicut dr̃ in lib. de motu cordis: intelligẽtie ſunt receptiue ex illuminationũ q̃ ſunt a deo ꝓma receptione: aie aũt ſcõa: ſed qõ recipit ꝓma receptiõe. ergo angeli q̃ itelligẽtie dicunť nõ recipiunt ab aliq̃ anĩa: ⁊ ita nec a xpo ſm q̃ hõ. ergo xps ſm q̃ hõ nõ est caput angelorum.

¶ Sed ꝛtra. Coll'. z. Qui est caput oĩs ꝓncipatus ⁊ ptãtis. ⁊ loquit de xpo ſm q̃ hõ: ⁊ ita xps ſm q̃ hõ est caput angelorũ. ¶ ꝑ. Dio. diᶜ. 7. ca. 2. ierar. q̃ ſeraphin a xpo ieſu q̃rũt ⁊ diſcũt ⁊ illumiant. g̃ ifluit ãgelis: ⁊ ita vr̃ ẽ caput eorũ. ¶ ꝑ. ecclesia vna ẽ ꝛſtituta ex angelis ⁊ hoĩb⁹: ſz vni⁹ corporis nõ ſunt duo capita. g̃ xps ẽt est caput angelorz.

¶ Utrum ſit caput omnium hominum.

Alterius videť q̃ non ſit caput oĩum hoĩum: caput enĩ vnũ referť ad vnũ corpus: ſed oẽs homines nõ ꝟueniũt in aliquo vno ſm numerz: qz ⁊ ipſi differunt: ⁊ fides: ⁊ ſpes: ⁊ charitas q̃ cõnectunť adinuicẽ: nũero diuerſe ſunt in diuerſis. g̃ nõ ẽ caput oĩuz hoĩuz. ¶ ꝑ. corp⁹ xpi verz est figura corporis xpi mystici: ſed in corpore vero nõ est aliq̃d mẽbrũ impurũ. g̃ cũ multi hoĩes ſint corrupti per pctã. videť q̃ eoꝝ caput nõ ſit xps. ¶ ꝑ. corpus xpi verũ totũ fuit glorificatũ: ſed ſunt multi ẽt exiſtẽtes in gratia q nũq̃ erũt in gloria: qz nõ perfiſtẽt. ergo xps non est caput omniũ. ¶ ꝑ. Caput cũ ſit ꝓncipiũ membroz nõ ſequiť alia mẽbra: ſed multi ſancti preceſſerũt xpi incarnationẽ. ergo xps ſm q̃ hõ nõ est caput oĩuz hoĩum.

¶ Sed cõtra. xpus ſatiſfecit ꝓ to tota humana natura: ſed omnes hoĩes cõicant in natura humana. ergo xpus oĩbus influit: ⁊ ita videť q̃ ipse ſit caput omniũ. ¶ ꝑ. per xpm omnes reſurgem⁹: ſed hoc non eſſet niſi eſſet caput oĩum. ergo ipse est omnium caput ſm q̃ homo.

¶ Utrum ſit caput tantum animarum.

Universidad de Deusto

Alterius videt q̄ sit caput tantū aiaruz: qz capitis ad mēbrū oportet esse ↄtinuationē: ſz corpora aliorū hoium nō cōtinuant ad corpus xp̄i. g̃ ⁊ ipse nō est caput hoium quātū ad corpus: sed quantū ad aias tm̄. ¶ P. ipse influit sensum spūalē ſm q̄ ē caput: sed hō sensus nō fūt susceptibilia corpora. g̃ xp̄s ſm q̄ hō nō ē caput corporum. ¶ P. ſm corpus non differimus a brutis: sed solū ſm aiaz rationalē: sed xp̄s nō dr̄ caput irratiōaliū ſm q̄ hō. ergo ipse nō est caput nostrū quātū ad corpora.

¶ Sz ↄ. Phil. z. Reformauit corpus humanitatis nr̄e ⁊c. ⁊ sic influit nobis q̄tū ad corp⁹. ergo ipse nō est tātū caput aiarū. ¶ P. ipse est caput nostrū ſm q̄ est ↄformis nobis in natura: sed būana nā nō cōsistit solū in aia: sed in anīa ⁊ corpe sil̄. g̃ xp̄s est caput nr̄m ſm corpora: ⁊ nō ſz aias tm̄.

Respondeo dōm ad p̄mā q̄nē q̄ xp̄s ſm q̄ hō ē caput angeloz non tm̄ ita ꝓprie: nec eodē mō sicut hoium ꝓpter duas cōditiones. p̄ma q̄tū ad cōformitatē nature: qz cū hoib⁹ cōuenit ēt ſm spēm in natura: cum angelis aūt nō ſm spēm. sed ſm genꝰ intellectualis nature. secūdo quātū ad influentiā: qz nō influit angelis remouēdo ꝓhibens aut merēdo gratiā: aut oād̄o proeis: qz iaz beati sunt: sed in his q̄ ad actus ierarchicos ptinēt: ſm q̄ vn⁹ angelus illumiat aliū: purgat ⁊ pficit. vt ſ. z. lib. di. 6. dictū est. hoc. n. multo eminētius a xp̄o recipiūt.

Ad primuz g̃ dōm q̄ q̄uis nō sit eis cōformis in nā spēi: est tm̄ eis ↄformis i nā generis vt dictū est. ¶ Ad z^m dōm. q̄ beatus angeloz non excludit gn vn⁹ ab alio recipiat: vel ēt a xp̄o: ſz excludit idigētiā recipiendi: qz ꝑto est eis oē id quo idigēt ne alicui⁹ rei penuriā patiamur. ¶ Ad ȝ^m dōm q̄ ꝑ itelligit q̄tū ad recꝓtionē nālē: ⁊ tm̄ aia xp̄i inquātū deo vnita fuit etiā q̄tū ad nālia: lumen ab angelis nō recepit: sed imediate a deo.

Ad secundaz qōnē dōm q̄ in corpore nāli inuenitur q̄druplex vnio mēbroz adinuicem. p̄ma est ſm cōformitatez nāe: qz oia mēbra cōstāt ex eisdem similib⁹ ptib⁹ ⁊ sunt vni⁹ rōnis: sicut manus ⁊ pes ex carne ⁊ osse: ⁊ sic dicū mēbra vnū sicut genere vel spē. scōa est p colligationē eoz ad inuicē p neruos ⁊ iūcturas: ⁊ sic dicunt vnū cōtinuatiōe. tertia est ſm q̄ diffundit vitalis spūs ⁊ vires aie p totū corpus. quarta ē ſm q̄ oia mēbra perficiunt per aiam q̄ est vna nūero in oib⁹ mēbris: ⁊ hec q̄tuor vniones iueniunt in corpore mystico. p̄ma est inquātū oia mēbra ei⁹ sunt vni⁹ nāe vel spē vel genere. secunda ē inquātū colligata sunt adinuicē per fidē: qz sic cōtinuant in vno credito. tertia est ſm q̄ viuificant p̄ gram ⁊ charitatē. quarta est ſm q̄ in eis est spūsc̄us q̄ est vltia pfectio ⁊ p̄ncipalis toti⁹ corporis mystici quasi aīa in corpore nāli. Prima aūt dicta z vnionū non est vnio simplr. q̄z illud in quo est vnio hec nō est vnū nūero. sicut ē in tribus sequētib⁹: qz p fidē ⁊ charitatē in vno credito ⁊ amato ſm nūerū vniunt. fil̄r spūsc̄us vn⁹ numero oēs replet: hoies igit̄ infideles nō ptinēt ad vnionē corporis ecclesie ſm q̄ est vnū simplr: ⁊ iō respectu hoz xp̄us caput nō est nisi in potētia: ſm. ſ. q̄ fūt vnibiles corpori: hoies aūt fideles pctōres pertinēt quidē aliquo mō ad vnitatē ecclesie: inquātū ↄtinuant ei per fidē q̄ est vnitas mālis: nō tm̄ possunt dici mēbra ꝓprie nisi sicut mēbrū mortuū. ſ. equoce: ⁊ ideo qz vnitas corporis ex mēbris cōsistit: iō gdaz dicūt q̄ nō ptinēt ad vnitatē corporis ecclesie: q̄uis pertineāt ad vnitatē ecclesie: ⁊ sicut opatiōes q̄ sunt ad alteruz possūt aliquo mō fieri p mēbra arida: vt percutere vel aligd hm̄: nō tm̄ operatiōes q̄ sunt aie in mēbris: ita nec mali recipiunt spūalis vite opationē a spūsc̄o: sed tm̄ spūsc̄us p eos operat spūalē vitā in alios ſm q̄ alios sacramēta mīstrāt vel alios docēt: ſz boies fideles in gra existētes vniunt ſz tertiā vnionē q̄ est formalis respectu hui⁹ scde. ⁊ itez ſm q̄rtā q̄ ē cōpletiua toti⁹: ⁊ iō hoz ꝓprie dr̄ xp̄us caput.

Ad primuz g̃ dōm q̄ sicut i corpore nāli vires diffuse per oia mēbra differūt nūero ſm essentiā: sed cōueniūt in radice vna ſm numerū: ⁊ ꝑter hoc hūt formā vnā vltimā nūero: ita ēt oia membra corporis mystici hūt ꝓ vltimo cōplemēto spūsc̄m q̄ est vnus numero in oibus: ⁊ ipsa charitas diffusa in eis per spūm sanctū q̄uis differat in diuersis ſm essentiā: ↄuenit tm̄ in vna radice ſm nūerū. Radix aūt opationis ꝓprie est ipm obiectū ex quo spēm trahit: ⁊ ideo inquātū est idē numero amatū ⁊ creditū ab oibus: ſm hoc vnitur oium fides ⁊ charitas in vna radice ſm nūerū: nō solū ꝓma q̄ est spūsc̄us: sed ēt ꝓxima que est ꝓpriū obiectū. ¶ Ad scōz dōm q̄ per corpus xp̄i verū significant ea que sunt mēbra corporis mystici: nō aūt ea que sunt mēbra equiuoce. i. ſm silitudines tm̄ ⁊ sitū. ¶ Ad tertiū dōm q̄ mēbrū nō iudicat ſz id q̄ de eo fieri pōt: sed ſm id q̄ est. vnde man⁹ anteq̄ abscindat mēbrum est: quāuis sit futura abscindi. ⁊ sil̄r qui est in gratia mēbrū est: quāuis postea abscindat. ¶ Ad quartū dōm q̄ quāuis xp̄s nondū fuisset incarnatus tēpore patrū veteris testamēti ſm rem: erat tm̄ iaz incarnatio ipsa in dei ordinatōe: ⁊ in fide ipsoz: ſm quā fidē iustificabant: quia tēpora mutata sunt: ⁊ nō fides. vt dicit Aug. sed tm̄ nō fuit tāta influentia ante incarnationē quāta est. mō: qz tunc nō erat remotū obstaculū: nec sacramēta gre exhibita erant sicut mō sūt. ¶ Ad 5^m dōm q̄ xp̄s satisfecit p tota būana nā sufficiēter: nō tm̄ efficiēter: qz nō oēs illi⁹ satisfactionis participes fiūt: qđ ex eoz ipoztunitate est: nō ex ipsi⁹ insufficiētia satisfactiōis. ¶ Ad 6^m dōm q̄ resurrectio ad vitam nālē erit oib⁹ cōis: nō aūt ad vitā glorie: qz mali i vita nāli tm̄ cōformitatē habuerūt cū mēbris ecclesie: nō aūt in vita gre. vñ ex hoc nō sequit q̄ sint mēbra ꝑpe loquēdo.

Ad tertiam qōnē dōm q̄ xp̄s est caput hominuz quantū ad animas ⁊ quātū ad corpora: sed p̄ncipaliter animarū: ⁊ secundario corporū. tū rōne cōformitatis ad membra: que per assumptionez humane nature est: qz corpus assumpsit aīa mediāte: tū etiā rōne spūalis influentie que puenit ad corpus mediāte aīa: inquātum corpus est instrumētū anie ſm graz operātis: ⁊ ex hoc relinquit ordo in corpore ad gloriosam resurrectionē.

Ad primum g̃ dōm q̄ corpora nostra aliquo mō hūt cōtinuationē cū corpore xp̄i: nō quidē ſz q̄titatē aut ſz pfectionē nālē: ſz inq̄tū spūsc̄us habitat in nobis q̄ plenissime fuit in xp̄o. p⁹ Cori. 6. Nesciti⁹ q̄m mēbra vestra tēpluz sunt spūsci. ¶ Ad z^m dōm q̄ q̄nis corp⁹ nō recipiat influētia spūalē imediate: recipit tm̄ mediāte aīa. vt dcm̄ est. ¶ Ad ȝ^m dōm q̄ ēt ſm corpora a brutis differim⁹: inq̄tū corpora nr̄a sūt pfecta aia rōnali: nō aūt corpora brutoz.

Questio. III.

Deinde querit̄ de gra vniōis. Et circa hoc q̄runt duo. Prio vt z gra vnionis sit aliq̄ gratia creata. Secūdo de cōparatione istius gratie ad alias christi gratias.

Utrum gratia vnionis sit creata.

Ad primuz sic procedit. vī q̄ gra vnionis nō sit creata. gratia enī creata est gra habitualis: sed habitus ordinat ad operationē. cū ergo vnio in psona nō sit ſm operationē sed ſm esse: videt q̄ gra vniōis nō sit gra creata. ¶ P. quilibet nostrū deo vnit p gram creatā. si igitur gratia vniōis in xp̄o fuisset creata gratia: tūc non alio mō esset deo vnit⁹ q̄ nos: ⁊ sic sequeret error Nestoz. ¶ P. vnio est būanitatis ad diuinitatē ſm corp⁹ ⁊ aiam: sed corpus nō est susceptiuū create gratie. g̃ gratia vniōis non est aliq̄ gra creata. ¶ P. in his q̄ fiunt p miraculū nō regrit aliqua dispositio ex parte facti: sed totū est ex pte infinite virtutis agētis: ita. n. de⁹ potuit de lapide sicut de aq̄ vinū facere: sed vnio būanitatis ad diuinitatē est maxie miraculosa. g̃ non regrit aliq̄ gratia creata q̄ disponat ad hanc vnionē. ¶ P. iter psonā ⁊ nām non cadit aliq̄ accīs medium: sicut nec inter mām ⁊ formā: qz ſm formā substantialem ⁊ materiā est esse substātiale: quo nō est ꝑpus aliq̄ eē accidentale: sed vnio humane nature est ad deū sicut nature ad psonā. ergo nō cadit aliq̄ mediū: ſz gratia creata est accidens. ergo gratia vnionis nō est gratia creata.

¶ Sed ↄ. Aug. dicit q̄ gcgd ↄuenit filio dei per nām conuenit filio hois p gram. sed eē deū ↄuenit filio dei p nām. ergo ↄuenit filio hois p gram. ⁊ hec est gratia vnionis que nō semp fuit. ergo est gratia creata. ¶ P. maioz est vnio in psona q̄ p fruitionē: sed humana nā nō pōt exaltari ad vnionē fruitionis: nisi per graz habitualē. ergo multo minus ad vnionē in psona. ¶ P. cū de⁹ sit in q̄tib⁹ creatura per essentiā p̄sentiā ⁊ potentiā: ⁊ in aiabus sanctis p gratiz: aut in aia xp̄i est alio mō aut nō. ſi nō. ergo non est magis assumpta a diuina psona q̄ ania petri. Si aūt alio mō: sed deus quantū in se est hz se eodē mō ad oia: sed res diuersi mode se hūt ad ipsum. vt dr̄ in lib. de causis. Et ſm hoc q̄ diuersa diuersimode se hūt ad ipz ſm hoc diuersis diuersimode ipse cōparat. ergo opz q̄ in aīa xp̄i sit aliqua alia dispositio per quā de⁹ est in eo p vnionē. ergo opz ponere aliquā aliā gram creatā. ¶ P. cū spūsc̄us dat hoibus aliquis nouus effectus in creatura intelligit. ergo ⁊ sil̄r ſm q̄ psona filij carni vnit opz aliquē effectū de nouo intelligi. ⁊ ita videt q̄ gratia vnionis sit quid creatum.

Respondeo dōm q̄ sicut magr dixit supra. z. lib. dist. 26. gratia dr̄ dupl̄r. Uno mō gratia gratis dans: qđ est ipsa gratuita dei volūtas aliq̄d sine meritis dans. Alio mō dr̄ gratia donū aliq̄d gratis datū. ſm ergo p̄mū modū gratia vnionis dr̄ ipsa diuina voluntas sine aliquib⁹ meritis nām humanā filio dei vniens in psona. ⁊ sic gratia vnionis est gratia increata. si aūt dicatur gra donū aliq̄d gratis datū: sic gra vniōis pōt intelligi dupliciter. Uno mō pōt dici ipsa vnio que est qd creatuz: vt supra. di. 5. dictū est. Alio mō pōt intelligi gratia vniōis aliqua qualitas ad vnionē diponēs. sed aliquid pōt dispone re ad aliquā perfectionē tripliciter. Uno mō ita q̄ cadat mediū inter subiectū ⁊ perfectionē illam quasi stramētū perfectiōis illius: sicut diaphaneitas disponit ad lucē. ⁊ B modo nō pōt nāz aliquid disponere ad vnionē: qz natura vnitur persone imediate quātū ad esse. Alio mō disponit aliquid ad formā: sicut ꝑparando mām ad receptionē forme: ita q̄ preexistat in materia ante formā ordine fiendi: nō ordine essendi: sicut calor disponit ad formā ignis: non qz mediū cadit inter formā ⁊ mām: sed materia appropiatur ad formā ignis per aduentū caloris: ⁊ sic etiam nō pōt aliquid disponere nām ad vnionē in persona: qz nā humana ſz id qđ est talis natura assumptibilis est a diuina psona. Tertio mō aliquid disponit aliud ad perfectionē aliquā: sicut qđ facit ad bonitatē ⁊ decentiā perfectionis illius: sicut decor persone facit ad dignitatē regiā ſm q̄ dictum est. Species ꝓiami digna est imperio. ⁊ hoc mō gra vnionis pōt dici oē illud qđ decet nām būanā deo vnitaz sic ex pte corporis: sicut ex parte aīe: ⁊ sic etiā gratia vnionis est qd creatū: tū sancti loquētes de gra vniōis vident intelligere ſm p̄mū modū ꝓout gratia dicit diuina volūtas gratis ⁊ sine meritis dās. ⁊ sic ſm diuersas vias ad argumenta vtriusq̄ partis oportet respondere.

Ad primū g̃ dōm q̄ gratia creata disponit ad operationez sicut operatiōis p̄ncipiū: ſz ad vnionē nō q̄ſi p̄ncipiū vniōis: sed sicut faciēs ad cōgruentiā vniōis. ¶ Ad z^m dōm q̄ vnio nostri ad deū est p graz habitualē creatā sicut p cāz: ⁊ sicut p id in quo est vnio: qz in ipsa filitudine gre aia deo cōformat̄ ⁊ vnitur: sed si gra vnionis dicat aligd creatū: ipsa nō est id in quo ē vnio: cū vnio sit in psona: ⁊ nō solū in aliq̄ silitudie: neq; etiā facit vnitatē: sed cōsequit vnitatē in psona ſm q̄ ipsa vnio gra vniōis dr̄. vel est id qđ nām vnitā decet si gra habitualis gra vnionis dicat: ⁊ iō nō est silr de xp̄o ⁊ de nobis. ¶ Ad ȝ^m dōm q̄ gratia illa habitualis etiā quodāmō redundat in corpus ſm q̄ est instrumētū aie: vt supra dictū est. vñ sicut in corpore perfecto aīa rōnali manet post mortē ordo ad resurrectionē: ⁊ vltērius ad gloriā si aīa que fuit ei⁹ pfectio gratiā habuit: ita ēt corp⁹ xp̄i inquātū est tali aīa pfectū hz quendā ordinē ad vnionē. ¶ Ad q̄rtuz dōm q̄ rō illa ꝓcedit de disponē ſm mediū modū. ¶ Ad qntū dōz q̄ illa rō ꝓcedit ſm p̄mū modū disponis: vt p se pz. ¶ Ad 6^m dōm q̄ cū dr̄ q̄ esse deū ↄuenit filio hois p gratiz vnionis: vel gra vnionis itelligit ipsa vnio gratis facta que nō semp fuit z creata est. vel intelligit ipsa gratuita dei volūtas: que quidē in se semp fuit: ſz effect⁹ eius nō semp fuit. ¶ Ad 7^m dōm q̄ vnio que est p fruitionē ē vnio per operationē. ⁊ qz ad operationē perfectā nō pōt natura humana nisi mediante aliquo habitu: iō opz aliquā habitualez gratiaz que sit p̄ncipiū illius vniōis: sed vnio in psona ē vnio ad esse. q̄ aūt inter būanā nām ⁊ esse qđ hz in persona nō pōt cadere mediū qđ sit p̄ncipiuz illius esse: ⁊ iō nō pōt ibi esse alia gratia q̄ sit p̄ncipiū illius vnionis: vel sicut disponens nisi per modū dictū. ¶ Ad 8^m dōm q̄ hoc q̄ de⁹ ē in aīa xp̄i vel in nā assumpta alio mō q̄ in alijs creaturis nō est per aliquā dispōnē aduenientē: sed p ipm esse pone diuine qđ cōicat nāe humane. ¶ Ad 9^m dōm q̄ spūsc̄us dicit dari de nouo: nō ſm mutationē suam: sed ſm mutationem creature q̄ est in perceptiōe doni ipsius: ⁊ ita etiā filius dei dr̄ vni nāe humane nō per mutationē filij dei: sed per mutationē humane nāe: siue exaltatiōez ipsi⁹ nō ad aliqđ donū creatū: sed ad ipsū z esse increatū diuine persone.

¶ Utz gratia vnionis sit idem qđ gratia capitis.

Ad secūduz sic procedit. vī q̄ gra vnionis sit idez qđ gra capitis. xp̄s enī dr̄ caput ecclesie ſz q̄ de eius plenitudine oēs accepim⁹: sed plenitudo ei⁹ est ſm q̄ ipse est vnigenitus a pre. vt dicit Jo. p. cū sit vnigenitus sit a patre p gram vniōis: videt q̄ gra vniōis sit idez qđ gra capitis. ¶ P. mediū cōicat cū extremis: ſz xp̄s ſm q̄ est caput ecclesie mediū est iter deū ⁊ hoies: qz caput viri xp̄s: caput xp̄i de⁹. g̃ est caput ſm q̄ cōicat cum vtroq;. sed hoc hz per gram vniōis per quā est deus ⁊ hō. ergo gratia vnionis est gratia capitis. ¶ P. xp̄s est caput ecclesie ſm q̄ hoies excedit: sed excedit humanā nāz per gratiā vnionis. ergo est caput per gratiam vnionis.

¶ Sz ↄ. gra capitis cōuenit xp̄o in cōparatiōe ad alios: sed gratia vniōis in seipso tm̄. g̃ vna nō est alia. ¶ P. gra capitis opata est a cōstitutiōe mundi ex quo hoies mēbra ei⁹ esse ceperūt: nō aūt gratia vnionis. ergo vna nō est alia.

¶ Utz sit eadē gratia capitis: ⁊ gratia singularis hoīs.

Alterius videt q̄ sit eadem gra capitis ⁊ gratia singularis ipsius: qz eadē scia est qua quis est sciēs ⁊ alios docēs: ⁊ ſm ꝓbm. 5. etbi. eadē p eēntiā ē virtus q̄ quis in se pfect⁹ est: ⁊ iustitia legalis q̄ pficit in ordiē ad bonū cōe. g̃ silr eodē habitu xp̄s fuit in seipso pfectus: ⁊ in alios pfectionē iflues. ¶ P. gratia ē vita aīe: sed vni⁹ subiecti est vna vita. g̃ ⁊ gratia vna. ⁊ sic idez qđ ꝓus. ¶ P. sic caput cōparat̄ ad alia mēbra: ita alia mēbra ad caput: sed nō distinguit̄ in mēbris xp̄i gratia per quaz pficiunt in se a

gratia ꝑm quã sunt mẽbra. ergo nec xp̃us dz distingui gra per quã est caput a gra singulari ipsi⁹ ꝯz quã perficit in se. ¶ Sz ꝯ. sicut p adaz itrauit pctm̃ in mũdũ: ita p xp̃m gra z iustitia. Ro. 5. Sz in qdã distinguit aliud pctm̃ actuale: qđ est singulare ipsi⁹ z originale qđ trãsfudit in posteros. g̃ z in xp̃o dz alia z alia gra distingui. ¶ Ꝑ. ad diuersos actus diuersi habitus ordinant̃: sed alius actus est bñ opari: z ali⁹ influere. g̃ z alius habitus gr̃e. z sic idem qđ prius.

¶ Utr̃ gratia singularis ꝑsone ꝓcedat gr̃am vnionis.

Ulterius vr̃ q̃ gratia singularis ꝑsone ꝓcedat gr̃az vniõis: qz gr̃a singularis ꝑsone facit ad cõgruitatẽ vnionis: sed aia q̃ facit ad cõgruitatẽ vniõis corporis p̃us itelligit vniri corpori q̃ ipsa vnita adinuicẽ itelligant vniri diuine ꝑsone. ergo silr̃ p̃us ẽt ꝑm itellectũ est gratia singularis in nã humana q̃ gratia vniõis. ¶ Itez videt̃ q̃ sit p̃us gr̃a capitis: qz p̃us cõsideraꝝ aliquid in se perfectũ q̃ alteri ꝑfectõez largiẽs: sz gr̃a singularis ẽ qua in se perfectus est. gratia aũt capitis ꝑm quã perfectionẽ alteri largit̃. g̃ gr̃a singularis est ꝓz q̃ gr̃a capitis. ¶ Itẽ videt̃ q̃ gr̃a vnionis sit ꝓz q̃ gr̃a capitis: qz ex hoc est caput q̃ iustificat: sed per fidẽ icarnatõis iustificat: vt supra dictũ est. ergo incarnatio precedit gratiã capitis.

¶ Sz ꝯ. gr̃a capitis opata est ante icarnationẽ. nõ aũt gr̃a vniõis nec gr̃a singularis ꝑsone. g̃ gratia capitis est ꝓz illis duab⁹. ¶ Itẽ vr̃ q̃ gratia vniõis sit ꝓz q̃ gratia singularis: qz ex hoc q̃ fuit vnigenit⁹ a ꝑre fuit plen⁹ gr̃a z veritate: sed vnigenit⁹ a patre fuit per gr̃am vniõis. g̃ gr̃az singularis ꝑsone habuit per gratiã vniõis. z sic illa est ꝓz.

Respõdeo dõm ad ꝑmã qõnez q̃ si gratia vnionis dicat̃ gr̃a habitualis quodammõ dispones ad vnionẽ: sic eadẽ est p eẽntiã gratia vniõis capitis z singularis illi⁹ hois solũ rõne differens: qz inquãtũ perficiebat aiam xp̃i ad actus meritorios: dr̃ gratia illius singularis hois: inquãtũ vero tanta erat hui⁹ gratie copia vt in alios redũdare posset: dr̃ gratia capitis. inquãtũ vo gratiam taz plenã decebat ineẽ assumpte nãe pot̃ quodãmõ dici gr̃a vnionis. Si vo gr̃a dicat̃ volũtas dei gratuita: sic itez ꝯstat q̃ ẽ vna. Alys aũt modis accipiẽdo gr̃az vniõis ꝯstat q̃ p eẽntiã differt nisi q̃ten⁹ itelligit̃ caput vt deus.

Ad primuz g̃ dõm q̃ q̃uis ex hoc q̃ est vnigenitus bẽat plenitudinẽ capitis: non tñ ipsa vnio est illa plenitudo. ¶ Ad 2m dõz q̃ ꝑm aliã rõnẽ deus dr̃ caput xp̃i: z xp̃us viri vt supra dictũ est. Et ꝓterea ipse ꝑm q̃ est hõ est mediũ: z sapit nãm extremoz: inq̃tũ est deo similior alys hoibus per maiorẽ gr̃am quã habet

¶ Ad 3m dõm q̃ non solũ excedit alios hoies ꝑm q̃ deꝰ: sed ꝑm q̃ pleniorẽ gratiã creatã omnibus alys habet.

Ad secundaz qõnez patet solutio ex dictis. ¶ Et similiter ad duo ꝓma argumenta q̃ ꝓcedunt de vnitate ꝑm essentiaz. ¶ Ad 3m dõm q̃ q̃uis gratia mẽbri bẽat diuersas opatiões: non tñ ex hoc q̃ est mẽbri requirit̃ aliqua abũdantior plenitudo: z iõ nõ distinguit̃ gratia mẽbri a gratia singulari. ¶ Ad q̃rtũ dõm q̃ pctm̃ actuale ade fuit causa originalis in ipso z in alys. Et iterũ nõ sunt respectu eiusdẽ: sed vnũ est per se nãe: alterũ est per se ꝑsone: vt in. 2. lib. dictũ est. nõ sic aũt est in⁹ ꝓpositio: qz neutra gratia est causa alteri⁹: z vtrũq; respicit ꝑsonã xp̃i mediante humana nã: z ideo nõ opz q̃ differant per essentiã. ¶ Ad qntuz dõm q̃ ꝑm illos actus quilibet meruit: z etiã in alios influxit. qz merẽdo ꝓ alys satisfecit. z alys gratiam meruit ꝑm q̃ caput nostrũ dicitur.

Ad tertiaz qõnẽ dõz q̃ iste tres gr̃e xp̃o attribuũt ꝑm diuersas ipsi⁹ ꝯsideratiões. pot̃ eniz ꝯsiderari in se: vel in cõparatiõe ad alios. si in se ꝯsideraꝝ: sic vel inq̃tũ deꝰ: z sic attribuit̃ ei gr̃a vniõis: vel inq̃tuz hõ: z sic attribuit̃ ei gr̃a singularis. si aũt in cõparatiõe ad alios: sic attribuit̃ ei gr̃a capitis. z qz p̃us ꝯsideraꝝ aliqs in se q̃ in cõparatiõe ad alios: iõ gr̃a ꝑm quã est caput sequit̃ alias duas gratias: z qz oĩs gratia z ꝑfectio bũanitatis ex hoc sibi debeb̃t: qz deo vnitus est hõ ille in ꝑsona. g̃ gratia vnionis ꝓcedit ꝑm ordinẽ nature z intellectus gratiã singularẽ: q̃uis simul in eodez tẽpore sint iste tres gratie.

Ad primuz g̃ dõm q̃ aia cõplet rõnẽ bũane nãe: z iõ ꝓeintelligit̃ vnio aie ad carnẽ vnioni humane nãe ad deitatẽ: qz p̃us est considerare aliqd in se q̃ alteri vnitũ: sed gratia nihil facit ad rõnẽ bũane nãe: qz inq̃tũ hꝰ assumptibilis est: z ideo nõ est simile. ¶ Secundũ z tertiũ pz. ¶ Ad quartuz dõm q̃ etiã in antiquis patribus nõ operabat̃ gr̃a capitis nisi fz q̃ ꝓsupponebatur in fide ipsoz̃ gratia vnionis: qz per fidẽ icarnatiõis iustificabant̃. ¶ Quintũ patet. ¶ Expositio textus.

Ita sanctis vo quasi solus tactus) Doc videt̃ cẽ falsuz. qz Origẽ. super Leuit. distiguit q̃ꝫ sensus spũales dicẽs q̃ visus spũalis est vt videam⁹ deuz. auditus aũt vt audiam⁹ q̃ loquit̃. odoratus q̃ quẽ odoramus bonũ odorẽ xp̃i. gustus vt gustem⁹ eius dulcedinẽ. tactus vt palpem⁹ cũ ioãne verbũ vite. hec aũt oĩa sunt in oĩbus sanctis. ergo nõ solũ hñt tactuz. Dicendũ q̃ sensus spũales possunt distigui per silitudinẽ ad actus sensus corporaliũ. z sic sunt in oĩbus scis. vt dicit Origẽ. vel per silitudinẽ ad qualdã ꝓprietates sensuũ ꝑm q̃ tactus ẽ necessarius. alij aũt nõ. z sic qz in alys sanctis sunt oĩa q̃ sunt de necessitate salutis: i xp̃o aũt oĩa simpliciter que ptinẽt ad perfectionẽ gratie: ideo in xp̃o dicuntur oẽs sensus esse: in alys aũt solus tactus. (Quib⁹ datus est spũs ad mẽ.) Cõtra Jaco. p̃. Qui dat oĩbus affluẽter. dic̃ glo. oĩa dat nõ in mensura. Et dicendũ q̃ cũ mensura dari pot̃ accipi vel ex largitate dantis: z sic nulli dat cũ mensura: qz oĩb⁹ dat ex largitate infinita: vl̃ ex capacitate recipiẽtis. z sic dat cuilibet cũ mensura: qz nulli dat vltra q̃ capax sit. vel ꝑm rationẽ dati. z sic xp̃o non dat cũ mensura: qz gr̃a ei⁹ q̃tũ ad rõnẽ gr̃e nõ est limitata q̃tũ ad rõnẽ gr̃e: sed alys dat cuz mẽsura. vt pz ex dictis. (Nõ ꝑm eẽntiã sed fz silitudinẽ) Cõtra. ergo pari rõne petr⁹ pot̃ dici caput: qz quilibet sanctus est alꝰ similis in gr̃a. Dicendũ q̃ sumitur ibi silitudo actiue inquãtũ. s. xp̃s sibi alios assimilat in gr̃a vt dictũ ẽ. qđ alꝰ nõ cõuenit. (Ut quãtũ ad visum hominũ) Videt̃ q̃ hec nõ fuit intentio Ambro. qz per hoc nihil ꝓbaret: sicut etiã dei sapiẽtia ꝓficit ꝑm q̃ se magis ostẽdit. Dicẽdũ q̃ q̃uis dei sapiẽtia magis se q̃ꝫ p̃us ostendit in aliquibus effectib⁹: tñ ipsa semp credit̃ eẽ eq̃lis: qđ nõ fuit de sapientia xp̃i: qz videbat̃ qñq; sapientioz q̃ꝫ p̃us fuisset. z iõ dicit duo: ad visus hominũ z sensus ostensionẽ. tñ vtrũ aliquo alio mõ ꝓfecerit in sapiẽtia in sequenti dist. dicet̃.

¶ Si anima xp̃i habuerit sapientiã parem cum deo: z si omnia scit que deꝰ. Dist. XIIII.

Hic queri opus est cũ aia xp̃i esset sapiens sapiẽtia gratuita: vtrũ habuerit sapiẽtiã equalẽ deo sine oĩum rerum sciam habuerit vel bẽat. i. vtr̃ oĩa sciat q̃ deꝰ scit. Quibusdã placet q̃ nec cũ deo patre bẽat sciam: nec oĩa sciat q̃ deꝰ: qz in nullo creatura equat̃ creatori. Cuz igit̃ aia illa creatura sit: in nullo equat̃ creatori. ergo nec in sapiẽtia. Nõ ergo hz cũ deo equalẽ sapiẽtiã: nec scit oĩa que deꝰ. Itẽ si aia illa eq̃lez

habet cũ deo sapiẽtiã. nõ ergo deus in oĩ bono maiorẽ hz sufficientiã q̃ꝫ ei⁹ creatura. Inducũt etiã auctoritates ad idẽ ꝓbãdũ. Air. n. ꝓpheta ex ꝑsona hoĩs assumpti. Mirabilis facta ẽ scia tua ex me: z nõ potero ad eaz. Quod exponẽs Cassiodorus ait. Veritas bũane cõditiõis ostẽditur: qz hõ assumptus diuine substãtie nõ pot coequari in scia vel in alio. Apl̃us etiã ait. Nemo nouit q̃ dei sunt: nisi spũs dei qui solus scrutatur oĩa etiã profunda dei. His alĩsq; plurib⁹ rationibus z auctoritatib⁹ nitunt̃ qui aiam xp̃i asserunt nec parem cuz deo habere sciam: nec omnia scire que deꝰ scit. Quia si oĩa scit q̃ deꝰ: scit ergo creare mũdũ: scit etiã creare seipsam.

¶ Respõsio qõnũ diffinitiuam cõtinẽs sniam.

Oibus respõdẽtes dicim⁹ aiam xp̃i p sapientiã gratis datã in verbo dei cui vnita ẽ: qđ z ꝑfecte intelligit oĩa scire q̃ deꝰ scit: ꝫ non oĩa posse q̃ pot̃ deus: nec ita clare ac ꝑspicue oĩa capit vt deꝰ: z iõ nõ equat̃ creatori suo in scia: etsi oĩa sciat q̃ z ipse. Nec est eius sapiẽtia equalis sapiẽtie dei: qz illa multo est dignior: digniusq; z ꝑfectius oĩa capit q̃ꝫ illius aie sapiẽtia. Ergo z in scia maiorez hz sufficiẽtiaz deus q̃ꝫ illa aia que dignior est oĩ creatura. Illud vo Apostoli qđ inducũt. Nemo nouit que dei sunt nisi spũs dei q̃ solus scrutatur oĩa: ꝓ nobis facit. Aor. n. ait Apostolus. Nos aũt spm̃ dei habem⁹: vt p spm̃ quem habebat dei ꝓfunda se scire ostẽderet. Sz ania illa ꝓe oib⁹ spm̃ dei habuit: cui spũs nõ est datus ad mẽsurã: vt ait Jo. euãgelista. Bona igr̃ spũsci sine mensura habuit. igit̃ z sapiẽtiã. Oĩa ergo sciuit aia illa. Si. n. q̃dã sciuit z q̃dã nõ: nõ sine mẽsura sciam habuit: ꝫ sine mẽsura sciam habuit: scit igit̃ oĩa. Fulgẽtius ẽt i sermõe quodã multa inducit qbus asserit aiaz illã rerũ oĩuz sciam bñe vtens auctoritatib⁹ Apl̃i dicẽtis. In quo sunt oẽs thesauri sapiẽtie z scie absconditi. Qđ etiaz rõne pot̃ ꝓbari sic. Nihil scit aliquis qđ eius aia ignoret. sed xp̃s ꝑm oĩuz concessionem oĩa scit. ergo aia eius oĩa scit. Ad id vero qđ dicũt. si scit omnia. igit̃ scit creare mũdũ vel seipsaz: respõdem⁹ q̃ sciam hz creandi mũduz: sed nõ potentiã: z creandi aiaz: z scit quõ deus ipsam creauerit. habet sciaz ergo sui create: nõ sui creande: qz nõ est creanda sed creata.

¶ Quare deus nõ dedit illi potentiã vel sciam.

Si vo queri q̃re deꝰ nõ ei dederit potentiã faciẽdi oĩa vt sciam: respõderi pot̃: qz nãliter capax est scie: z ideo ei id cõgrue darũ ẽ sine mẽsura cui⁹ ipsa nãliter capax est. Nõ ẽ aũt ei datuz posse facere oĩa que deus fecit: ne aia oipotẽs: z p hoc deꝰ putaretur. Verũtñ forte nec potentiã faciẽdi oĩa ei deus prestare potuit: etsi potentiã faciẽdi aliq̃ que nõ pot facere. Scit igitur z aia xp̃i oĩa que scit in verbo dei: qđ liquidius z p̃sentius omni creatura cõtemplat̃ vt ei vnita: in quo ẽt angeli z que dei sunt z que futura sunt cognoscunt.

¶ Quõ intelligẽda sũt ꝙba Ambrosij sup Lucã.

Sed si anima illa non hz tantã potentiam quãtã z deus: nec hõ assumpt⁹ quantaz z deus: quõ ergo intelligitur illud Ambrosij super Luc. vbi angelus ꝺ nascituro filio virgis ait. Hic erit magn⁹: z filius altissimi vocabitur: nõ ideo inquit erit magn⁹ q̃ ante partũ virginis magn⁹ nõ fuerit: sed qz potentiã quã dei filius nãliter habz homo erat ex tẽpore accepturus: vt vna sit ꝑsona hõ z deꝰ. Ecce aperte dicit q̃ hõ erat accepturus ex tẽpore potentiã quã habuit dei filius naturaliter. Sz si homo accepturus illã potentiã erat. ergo vel persona vel nã hominis. sz ꝑsona nõ: qz semper habuit z habet. ergo natura. Si nã. ergo anima. Nam de carne constat q̃ accipere nõ posset. Ad qđ dicimus illud esse accipiẽduz de persona: sed nõ inquãtũ est dei: imo inquãtũ est hominis ꝑsona. Una est. n. ꝑsona dei z hominis: filij dei z filij hoĩs: que inquantũ est dei persona semp naturaliter oipotentiã habuit. sed inquantũ est hoĩs nõ semp fuit. Illa ergo persona que semp fuerat dei futura erat hoĩs persona. z ꝑm hoc q̃ futura erat hoĩs persona acceptura erat ex tempore potentiã quã naturaliter z semp habuerat inquãtũ dei ꝑsona. Scõz hanc distinctionẽ illud z similia sane accipi possunt. Que distinctio in pluribus questionũ articulis est necessaria aduersus quoz̃dã perplexam verbositatez. Sed cũ de rebus constat in verbis frustra babetur controuersia.

¶ Postq̃ determinauit magister de plenitudine ꝑfectionis xp̃i quãtũ ad gr̃am z sciaz. Dic cõparat ꝑfectionẽ xp̃i ꝑm q̃ est hõ ad perfectionẽ diuinã. Et diuidit i duas partes. Primo cõparat ꝑfectionẽ aie xp̃i ad ꝑfectionẽ diuinaz q̃tũ ad sciam. Scõo q̃tũ ad potentiã. ibi (Si vo q̃rit̃ q̃re) Prima diuidit in duas. Prio mouet qõnez. Scõo determinat eã. ibi. (Quibusdaz placet.) Et hec pars diuidit in duas. Primo ponit determiationẽ alioz̃. Scõo determinationẽ suã. ibi. (Quibus respõdẽtes dicim⁹.) Et circa ꝫ tria facit. Primo respõdet ad qõnẽ: z soluit rõnes ꝓ ꝑma determinatiõe positas. Scõo ꝛfirmat suã determiatõez. tũ p rõnẽ ab alys inductã q̃ est ꝛ eos. ibi. (Illud vo apponi.) Tũ ẽt per auctoritatẽ. ibi. (Fulgẽti⁹.) Tum ex rõne. ibi. (Qđ ẽt ex rõne ostẽdi pot̃.) Tertio docet euitare qđdam incõueniẽs: ad qđ illi inducebant si aia xp̃i oĩa sciret. ibi (Ad id vo qđ dicũt.) (Si vo q̃rit.) Dic cõparat aiam

xpi ad deū ſm potentiaz. Et tria facit. Primo determiat veritatē. Scōo obycit in cōtrariū. ibi. (Sed ſi illa ania) Tertio ſoluit. ibi. (Ad qō dicim⁹.) Queſtio. I.

Hic querunt q̄tuor. Prio quā ſciam habuit. z qz habuit diuinā z būanā. de dina in p̄ li. dictū ē. Propter hoc z° q̄rit de pfectiōe būane ſcie ipſi⁹ qua videt verbū. Tertio de pfectiōe ſcie ipſi⁹ qua videt res in ꝓprio genere. Quarto de ipſius potentia.

¶ Utr in xpo ſit aliq̄ ſcientia creata.

Ad primuz ſic ꝓcedit. vī q̄ in xpo nō ſit aliq̄ ſcia creata. vbi enī ē cognitio pfecta nō ē op⁹ cognitiōe iperfecta: ſicut q ſcit aligd p demōſtratiōnē nō idiget ſcire illud p ſyllogiſmū dialeticū: ſz oīs cognitio creata eſt iperfecta reſpectu ſcie dine. q̄ cuz in xpo ſit ſcia dei icreata. videt q̄ nō opz ponere in ipſo aliquā aliā ſciam. ¶ P. luminare min⁹ offuſcat p lumiare maius. ſed ſcia nō ſolū ſe bz vt lux: ſz vt lumiare illuminās. q̄ ſcia mioz offuſcat p ſciaz maiorē. z ita ſcia creata nō bz eē in eodē cum ſcia icreata dei. ¶ P. oīs pfectio ē nobilioz pfectibili: ſed oīs ſcia eſt perfectio ſcientis. cum igitur nihil creatū ſit nobilius anima chriſti: nulla creata ſcientia eſt in eo.

¶ Sed ꝰ. plus ꝓuenit nā ſenſitiua z intellectiua in hoīe q̄ nā diuina z būana in xpo: ſed cognitio itellectiua in hoīe nō excludit ſenſitiuā q̄ eſt minus pfecta. ergo nec dina cognitio in xpo excludit humanā. ¶ P. nō eſt ſuba ſine ſua opatiōe. vt dicit Dama. z pbs. ſed in xpo eſt itellect⁹ creatus. ſ. aia rōnalis. q̄ z cognitio creata q̄ eſt ei⁹ operatio.

¶ Utr ſcia creata vl cognitio i xpo ſit act⁹ tm̄ vl act⁹ z bit⁹.

Ulterius vī q̄ ſi eſt i eo aliq̄ cognitio creata q illa nō ſit habit⁹ ſed act⁹ tm̄. Ad Heb. z. dicit gloſa: q nā mētis būane nāe in xpo nihil eſt altius vel excellentius: ſed q̄dā creature pp ſui pfectionē nō idigēt aliquo habitu ad cognoſcēdū: ſicut angeli. vt dicit Maxim⁹ ſup ce. ierar. Dio. q̄ multo min⁹ aia xpi. ¶ P. aia xpi ē nobilioz tota q̄ itellectus agēs alicui⁹ alteri⁹ bois: ſed itellectus agēs nō facit opationē ſuā mediante habitu aliquo. ergo nec aia xpi aliqua habituali ſcia cognoſcit. ¶ P. vires nāles nō exeunt in actū mediāte aliquo habitu: ſicut pz in caloze ignis: ſil̄r nec deus: ſed anima xpi magis accedit ad dei ſimilitudinē q̄ aliq̄ res creata. ergo z ipſa non habet operationē cognitionis mediante aliquo habitu.

¶ Sed cōtra. xps aſſumpſit integre naturā noſtrā: ſed de integritate nature eſt itellect⁹ poſſibilis. q̄ aſſumpſit itellectū poſſibilē: ſz poſſibilis itellect⁹ nō itelligit pfecte niſi perficiat aliquo habitu. q̄ cū xps pfecte intellexerit: in eo fuit habitualis ſcia. ¶ P. xps vere dormiuit: nec tunc aliquid amiſit eoz que ſciuit. cū ergo ſcia dormiētis ſit ſcia in habitu. videt q̄ xps habuit habitualem ſciam.

¶ Utr aia xpi mediante aliquo habitu cognouerit vbū.

Ulterius vī q̄ aia xpi mediāte aliq̄ habitu non cognouerit vbū. ad cognitionez. n. nō regrit aliud niſi vt cognoſcibile cognoſcēti vniat. ſed vbū vnitū eſt aie xpi nō mediāte aliq̄ habitu. q̄ cognouit verbū nō p aliquē habitū. ¶ P. habit⁹ ſcie ꝓſiſtit ex ſpē⁹? q̄ ſūt ſilitudines rez cognitaz: ſz aia xpi nō videt vbū p aliquā ſilitudinē ſz p ſeipm. q̄ nō cognoſcit ipm p aliquē habitū creatū. ¶ P. pp qō vnūqōq; illud magis. igit ſi cognoſcit aia xpi verbū mediāte aliq̄ alio: ille habit⁹ magis cognoſcit vbū: z erit ei magis ꝓximus q̄ aia xpi: qō eſt inconueniens.

¶ Sz ꝰ. glia cozrider gre: ſz i xpo fuit habit⁹ gre. q̄ z habit⁹ glie. ſed tota glia ꝓſiſtit in viſiōe vbi. vt dic Aug. q̄ aia xpi aliq̄ habitu cognoſcit vbū. ¶ P. eiuſdē nāe eſt ania xpi z aia noſtra: ſed aia nra nō pōt ptingere p nālia ſua ad videndū deū. ergo nec aia xpi. z ita opz q̄ ſit aliquid ſupadditū nature quo videt deū. ergo videt mediāte aliquo habitu.

¶ Utr oz i xpo pōere aliū hitū q̄ cognitū hū: z q̄ res ivbo.

Alterius vī q̄ oporteat aliuz habitum ſcie ponere q̄ cognoſcit verbuz: z quo cognoſcit res in verbo. verbū. n. repſentat res que in eo cognoſcunt: ſicut ſpeculū ſpecies i eo reſultātes: ſed q videt ſpeculū nō tm̄ ipzimit in eo ſilitudo ſpeculi: ſed etiā rerū ſimilitudines in ſpeculo reſultātes. q̄ z in eo qui videt res in verbo opz ponere aliū habitū ſpeciez rerū viſaruz in verbo z ipſius verbi. ¶ P. oīs ſcia eſt ſm aſſimilationē ſcientis ad rem ſcitaz: vt dicūt pbi. ſi igit aliquis videt res alias in verbo: opz q̄ intellect⁹ aſſimilet illis reb⁹. z ſic cū habitus cognitiuus cōſiſtat in p̄dicta aſſimilatione que eſt per ſpēs itelligibiles: ſequit idem qō ꝓius. ¶ P. ponamus q aliqs videns in verbo deſinat videre verbū: ſicut Paulo cōtingit. vt dicit: cōſtat q iſte non obliuiſcit eoz̄ que videt in verbo. ergo cognoſcit ea. nō in verbo qz nō vidit verbuz. ergo cognoſcit ea in ſpē⁹ ꝓprio. z ſic idem qō p̄us.

¶ Sed contra. vbi vnū ꝓpter alterum ibi tm̄ vnuz. vt dicit pbus. ſed qui videt res in verbo non cognoſcit eas niſi per verbū cognitū. ergo nō eſt ibi niſi vn⁹ habitus. ¶ P. vbi eſt vnus actus nō ſunt plures habitus: ſed eodē actu cognoſcit anima verbū z ea que videt in verbo. ergo non eſt ibi quantum ad hoc diuerſus habitus.

¶ Utr p̄ter ſciaz quā bz de reb⁹ in vbo bēat aliā de reb⁹.

Alterius videt q̄ p̄ter banc ſciam qua cognoſcit res in verbo nō babeat aliam ſciam in rebus. vnius enīz z ſm idem z reſpectu eiuſdem eſt tm̄ vna perfectio. ſed xps ſm humanā naturā habet cognitionez in verbo de rebus creatis. ergo ipſe ſm humanā naturaz nō habet earundē rerū aliam cognitionez vel ſcientiam.

¶ P. i. Lozin. iz. Cū venerit qō perfectū eſt: euacuabitur qō ex ꝑte eſt. ſed cognitio qua cognoſcunt res i verbo eſt pfecta reſpectu alterius modi cognitionis rerū. ergo cum ipſa nō eſt alia in chriſto cognitio. ¶ P. ꝓpter hoc q chriſtus habet viſionē comꝓhēſozis nō ponitur in eo fides que eſt viatozis cognitio diuinoz̄ū: ſed ſciētia rerū in verbo eſt ꝓpriū comꝓhenſozis. ergo cū ea nō oporteat ponere aliam cognitionē que cōpetit viatozibus.

¶ Sed ꝰtra. cognitio matutina in angelis: qua cognoſcūt res i verbo: nō excludit veſpertinā: qua cognoſcūt res in ꝓpria natura. ſed anima xpi perfectioz eſt in cognoſcēdo q̄ aliquis angelus. ergo z ipſa bz duas cognitiones. ¶ P. plus diſtat a perfectiōe cognitiōis in verbo cognitio ſenſitiua q̄ cognitio intellectiua in ꝓprio genere: ſed cognitio in verbo nō excludit in xpo ſenſitiuā cognitionē. ergo multo minus cognitionē rerum in ꝓprio genere.

Respondeo dōm ad p̄mā queſtionē q cuz in xpo ſit vna perſona z due nature: conſiderandum eſt vtrum ea que attribuunt chriſto pertinēt ad rationē perſone: vel ad rationē nature. z ſiquidē ad rationem perſone: ſic oporteat in chriſto illud tm̄ vnū ponere: ſicut vnum tm̄ eſſe: vnū ſuppoſitum: vna ꝓpoſtaſis. z ſic de alys. Si aūt pertinet ad naturaz: aut ad alterā tm̄: aut ad vtrāq;. ſi ad alteram tm̄: ſic iteruz eſt vnum tm̄. ſicut vna imenſitas: z vna aia. ſi aūt ad vtrāq;. ſic qz nature in xpo ſunt integre oportet ponere talia eſſe duo: ſicut duas voluntates: duo libera arbitria. vnde cuz ſcientia pertineat ad diuinam naturā z humanā. oportet in chriſto ponere duas ſcientias: vnam creatā: z aliam increatam.

Ad primū q̄ dōm q ſcia eſt de his que cōſequūtur humanā naturā ſm aliam que eſt pars eius: vnde licet in xpo ſit ſcientia diuina que eſt pfectiſſima: tm̄ ea nō formaliter pficit būana nā: z ideo oportet ponere aliam cognitionē vel ſciam in ea ponere. ¶ Ad z^m dōm q diuerſa luminaria per radios ſuos ſunt nata inforare eaſdē res: z ſunt eiuſdez rōnis in illuminādo. vnde effectus minoris lucis nō ꝓcipit: qz ſenſus replet luce maiozi. ſed ſcia creata z increata nō ſunt vnius rōnis nec idē informāt: z ideo nō eſt ſimile. ¶ Ad 3^m dōm q nihil ꝓhibet aliqd eſſe dignius alio ſm quid: qō eſt indignius ſimpliciter. ſic ēt color corꝑis xpi ſm qd eſt dignior ipſo corꝑe incōꝛtū ſe bz ad ipm: ſic actus ad potētiā: cū ſit forma accīdentalis ipſius: tm̄ corꝑus xpi eſt dignius ſimpl̄r. z ſil̄iter

Ad ſecundā qōnez dōm q nulla po⁹ paſſiua pōt in actū exire niſi completa per formā actiui per quā fit in actu: qz nihil operat niſi ſm q eſt in actu. impreſſiones autem actiuoꝝ poſſunt eſſe in paſſiuis duplr. vno modo per modū paſſionis: dū. ſ. potentia paſſiua eſt in transmutari. alio modo per moduz qualitatis z forme: qñ impreſſio actiui iam facta eſt cōnaturalis ipſi paſſiuo: ſic etiā pbs in predicamētis diſtinguit paſſionē z paſſibilē qualitatē. ſenſus aūt potētia paſſiua eſt: qz nō pōt eſſe in actu oīum ad que ſe extēdit ſua operatio per nām potētie. nō enī poteſt eſſe aligd qō actu babeat omnes colozes: z ſic patiēdo a coloribus fit in actu: z eis aſſimilat: z cognoſcit eos. Sil̄iter ēt intellectus eſt cognoſcitiuus oīum entiuz: qz ens z vnum cōuertunt: qō eſt obm intellectus. nulla aūt creatura pōt eſſe in actu totius entitatis: cū ſit ens finitū. boc enīz ſoli⁹ dei eſt: qui eſt fons oīum entiū: oīa quodāmodo in ſe prebabens: vt dicit Diony. z ideo nulla creatura pōt itelligere ſine aliquo intellectu: qui ſit potētia paſſiua: ideſt receptiua. vnde nec ſenſus nec intell⁹ poſſibilis opari poſſunt niſi per ſua actiua perficiant vel moueant. ſed qz ſenſus nō ſentit niſi apud pñtiam ſenſibilis: ideo ad eius opationē pfectam ſufficit impreſſio ſui actiui per modū paſſionis tm̄. In intellectu aūt regritur ad eius pfectionē q impreſſio ſui actiui ſit in eo nō ſoluz per modū paſſionis: ſed etiā per modū q̄litatis z forme ꝓnaturalis perfecte. z hāc formā habitū dicimus. Et qz qō eſt nāle firmiter manet: z in ꝓmptu eſt homini vti ſua nāli vtute: z eſt eidez delectabile: qz eſt nature ꝓueniēs: ideo habitus eſt difficile mobilis ſic ſcia. z eo poteſt homo vti cuz voluerit: z reddit operationē delectabilē: ſic autē in ſenſu viſus eſt duplex actium. vnū quaſi ꝓmū agēs z mouens: vt lux. aliud q̄ſi mouens motū: ſicut color factus viſibilis actu per lucē: ita in intellectu eſt q̄ſi ꝓmū agens lumē intell⁹ agentis: z quaſi mouēs motū ſpēs per ipm facta actu intelligibilis: z ideo habitus itellectiue partis conficit ex lumine z ſpecie itelligibili eoꝝ que per ſpēm cognoſcunt: qz igit intellectus xpi pfectiſſimus fuit in cognoſcendo. oportebat q in xpo habitus eſſet quo cognoſceret: vt ſic impreſſio actiui non ſolū eēt in ipſo p modū paſſionis: ſz etiā per modū forme.

Ad primū ergo dōm q homo indiget ad intelligē dū lumine itellectuali. z in naturali cognitione rerū nālium: vt per ipſuz fiant itelligibiles actu: cū ſint intelligibiles in potēti. z in cognitione ſupernaturali: vt per lumē infuſuz ad ea que ſunt ſupra ſe eleuetur: angelus aūt nō indiget habitu in cognitione nāli: qz non abſtrahit a fantaſmatibus ſpecies: ſed habet eas innatas: indiget tm̄ eo in cognitione ſupnaturali. vnde dr̄ Job. 25°. Numqd eſt numerus militū eius: z ſuper quē nō fulget lumen illius. z iō angeli in cognitione naturali nō indigent habitu ſm q ad habitū requirit lumen. Exigitur autē ſz q requirit ſpēs rerū ꝓpter hoc: qz habēt eſſe limitatū. vnde dicit in libro de cauſis: q omnis intelligentia eſt plena formis. aia aūt xpi q ſit ſuperior angelis non habet ex natura aie: qz ſic quelibet aia eſſet ſupioz angelo: ſic nec corꝑus eius habet ex natura corꝑoris q ſit nobilius noſtris animabus: ſed bz ex vnione. vnde oīa que ſuperadduntur a deo in aīa xpi z in angelis ſunt eminentius in anima xpi q̄ in angelis. ¶ Ad z^m dōm q anima intellectiua comparatur ad res intelligēdas duplr. Uno modo vt faciēs eas intelligibiles actu: qz non omnes res ꝓcut ſunt in ſua natura: ſunt actu intelligibiles: ſed ſoluz res imateriales. vnde z res materiales intelligibiles efficiunt per hoc q abſtrahunt a materia particulari: z a conditionibus eius: vt ſic quodāmodo intellectui qui imaterialis eſt aſſimilentur. Alio modo comparatur ad res vt cognoſcēs eas. z ſz hoc oportet q ſit ſimilis ipſis rebus: vt per ꝓpriam rōnez cuiuslibet rei de ea determinatam cognitionē habeat. ad hoc aūt q aliqd aſſimilet multa ſufficit q habeat in actu illam ſolaz formā: ſm quā dicit eſſe ſilitudo: ſicut per calorem ignis multa ſibi aſſimilat: ſz ad hoc q aliquid ſit ſimile multis opz q actu oīum illoꝝ multoruz formas habeat: ſicut ſi in pariete ſint diuerſarū reruz ſimilitudines. z ideo anima intellectiua pōt facere oīa intelligibilia per vnaz nām luminis: quā actu habet ſine hoc q aliquid aliud ab alio recipiat. z ideo potentia qua hec efficit eſt ſimpliciter actiua. z dicit itellectus agens: qui nō operat aliquo habitu mediāte. ſed cū eſſentia anime ſit limitata: nō pōt per eam aſſimilari omnibus quiditatibus rerū intelectaruz. vnde oportet q iſta aſſimilatio compleatur per hoc q aliquid aliunde recipit. z ideo potētia qua perficitur quaſi paſſiua eſt ſm q omne recipere dicit pati. z vocatur poſſibilis intellectus: qui operat aliquo habitu mediante: q̄uis aūt poſſibilis intellectus in xpo ſit nobilioz ſimpl̄r ex vnione q̄ intellectus agens in nobis: tamē non eſt nobilioz ex ratione potētie: ſicut nec ſenſus eius nobilioz eſt intellectu noſtro ex ratiōe potentie. vñ non ſequitur q ſi intellectus agens in nobis non eſt ſubiectum alicuius habitus q nec poſſibilis intellect⁹ in chriſto. ¶ Ad tertium dicendum q potentie naturales operantur circa aliqua determinata. vnde poſſunt ſm naturam ſuam eē in actu ſimpliciter reſpectu illoꝝ: z ideo non oportet q eis aliquid addatur ad ꝓducendum ſuum effectū. ſed aīa humana bz opationem circa ens ſimpl̄r: z ideo cū habeat poſſibilitatem in ſuo eſſe: opz q eius poſſibilitas perficiatur per aliquid additum ad hoc q operetur.

Ad tertiā qōnem dicēdū q habitus ſciētie ex duobus cōſiſtit: vt dictū eſt. ſ. ex lumine intellectuali: z ex ſimilitudine rei cognite. in cognitione autez qua anima xpi vel quelibet anima videt verbuz per eēntiam non poteſt eſſe habitus q̄tum ad ſpēm que ſit ſimilitudo cogniti: cū enim omne qō recipitur in aliquo ſit in eo per modū recipiēti: eēntie dine ſilitudo nō pōt in aliq̄ creatura recipi: q̄ pfecte repñtet ipſaz ꝓ infinitā diſtātiaz creature ad deū. Et ide ē q illō qō ē in deo vnū z ſimpleꝛ creature diuerſis formis z pfectiōib⁹ repñtāt: vnaq̄q; earū deficiēte a pfecta repñtatiōe dine eēntie. ſilitudo aūt alic⁹ rei recepta in videte nō facit eū videre rē illā niſi pfecte eā repñtet ſic ſilitudo coloris in oculo exñs nō facit videre lucē pfcāz: qz i coloze nō ē niſi q̄dā obūbrata ꝓticipatio lucis. z iō q̄uq; intell⁹ cogſceret vbū p ſilitudinē aliquā: nō diceret videre eēntiā vbi. z ita pz q aīa xpi z q̄libz alia aīa q̄ videt vbū p eēntiā nō videt ipm mediāte aliq̄ ſilitudine. ſil̄r nō pōt ex ꝑte lumis in illa viſiōe eē habit⁹ q̄tuz ad effectū lucis itellectualis cui⁹ eſt itelligibilia facere in actu: qz res imāles ſz ſe ſūt itelligibilia in actu. ſz oz q̄ ſit ibi q̄ ad aliū effectū q ē pficere itelz polez ad cogſcēdū: qō in nobis faciūt ſpēs illumiate lumie itell⁹ agētis. ſz qz illa viſio excedit oēz facultatē nāe create: iō ad illā viſionē nō ſufficit lumē nāe. ſz opz vt ſuperaddat lumē glorie.

Ad primū ergo dōm q̄ nō eadē est vnio qua vnit̄ vbuz aie xp̄i in psona: ꝛ qua vnit̄ ei vt visibile videt̄: qz vnitur corpori in psona: nō tn̄ videt̄ a corpore. ꝛ ideo licet in vnione illa qua vnitur aia vbo in psona nō cadat aliq̄ mediuz. nō tn̄ opz q̄ in visione nō cadat aliq̄ mediuz. nō q̄dem dico mediū: sicut in quo videtur vt speculuz vel spēs: sz sicut sub quo videt̄: sicut lumē.

¶ Ad 2m dōm q̄ habitus scie nō tn̄ ꝯsistit in spēb⁹: sed ēt in lumine: vt dcm̄ est. ¶ Ad 3m dōm q̄ illud lumen nō est quid subsistēs: vt possit vniri vbo quasi cognoscēs vbum: sed est illud quo assimilat̄ aia vbo formaliter vt possit in visionē vbi sicut in gr̄a est silitudo quedam aie ad deuz: ꝛ hec est nobilior aia p̄m quid ꝛ nō simpl̄r: vt dcm̄ est.

Ad quartā qōnez dōm q̄ illud in quo aliq̄d videtur est ratio cognoscēdi illud q̄ in eo videt̄. Ratio aūt cognoscēdi est forma rei ing̃tuz est cognita q̄z per eaz fit cognitio in actu. vn̄ sicut ex materia ꝛ forma est vnū esse: ita ratio cognoscēdi ꝛ res cognita sunt vnū cognitū: ꝛ ꝓpter hoc vtriusq̄ ing̃tum hꝫ est vna cognitio p̄m habitū ꝛ fz actū. ꝛ ita nō est alius habitus quo cognoscit vbuz: ꝛ ea que in vbo videnť: sic nec alius habitus quo cognoscitur mediū demōstrationis: ꝛ ꝯclusio p̄m

Ad primuz (q̄ mediū ad ꝯclusionē ordinatur. ergo dōm q̄ qñ videnť res in speculo spēs illarū rerū nō imprimunť a rebus in sensuz: sed a speculo. vn̄ imprimunť oēs ist̄e spēs in sensum vt concluse in vna specie speculi: nō q̄ sit alia spēs speculi: ꝛ alia spēs rei vise in speculo. sed in visione vbi non imprimit̄ aliq̄ silitudo a vbo in aiam: per quā videat̄: vt dcm̄ est: sz ipsum per essentiā suā aie vnit̄. ꝛ ideo in ipsa essentia vbi videnť alie res: q̄z essentia vbi hz rōnem speculi que fit in visu a speculo. ¶ Ad 2m dōm q̄ aia assimilat̄ rebus quas cognoscit in vbo nō per aliquas formas illaruz rerū impressarū in aia: sed per hoc q̄ vbuz ipm efficit̄ vt forma aie videnti ing̃tum videt̄ ab ea: ꝛ ipsum vbuz est silitudo oium illarū rerū. ¶ Ad 3m dōm q̄ sicut abeuntibus rebus sensibilibus remanēt impressiones rerū p̄m quas est imaginatio: ita ēt abeunte vbo in ipso qui desinit videre vbuz remanet impressio in anima eius a verbo per quam cognoscuntur ea que in verbo videat per species illarum rerum: ꝛ hec erit quasi reliquie preterite visionis.

Ad quintaz qōnez dōm q̄ p̄m ph̄m in. 3°. de aia intellectus possibilis est in potentia ad oia intelligibilia. omne aūt q̄ est in potētia ad formā aliquā remanet impfectū nisi illa forma fiat in eo. vnde cuz itellectus xp̄i nō sit impfectus: opz q̄ forme rerū: ad quas intellectus possibilis est in potētia: sint descripte in eo. sz p̄m q̄ cognoscit vbuz nō depingit̄ in eo: neq̄ silitudo vbi: neq̄ res que videnť in vbo: vt dcm̄ est. vnde opz q̄ preter visionē qua videt res in vbo habeat aliaz sciam de rebus p̄m q̄ cognoscit eas per ꝓprias silitudines in ꝓpria natura. ꝛ sic habemus tres sciētias xp̄i. Una est diuina: que est increata. Alia qua cognoscit res in vbo ꝛ vbū ipm: que est sciētia comprehēsoris. Tertia qua cognoscit res in ꝓpria natura: que cōpetit ei fz q̄ est bō in solis nālib⁹ ꝯsiderat⁹.

Ad primuz ergo dōm q̄ iste due sciētie vltime nō sūt vnius rōnis nec vnius speciei: ꝛ iō nō est incōueniēs q̄ sint in eodem nō rōne eiusdez. ¶ Ad 2m dōm q̄ verbuz Aplī intelligēdū est de pfecto ꝛ imperfecto in eadez specie. nō tn̄ est incōueniens q̄ in eodē sint perfectiones: quarū vna sit maioz altera diuersaz specierum. ¶ Uel dōm q̄ scientia rerū in ꝓprio genere non habet aliquā imperfectionem ex parte cognoscētis. vnde ēt in beatis est: quāuis sit inferioz illa scientia qua videntur res in vbo ꝓpter ignobilius mediuz cognoscendi. vnde non est simile de fide que importat impfectionem ex parte credentis. ¶ Et per hoc patet responsio ad tertium.

¶ Utrū aia xp̄i videdo vbuz comprehēdat ipm.

A Bsecundū sic ꝓcedit̄. videt̄ q̄ anima xp̄i vbuz videndo comprehenderit. Sicut enim dicit Jsido. trinitas sibi soli nota est ꝛ homini assumpto. sz visio qua deus videt̄ soli deo ē cōueniēs: ꝛ nulli alij pure creature est visio comprehēsionis: ergo homo assumptus cōprehendit trinitatem. ¶ P̄. maius est vniri deo q̄tum ad eē psone q̄ q̄tū ad visionē. sed sic dicit Damas. tota diuina natura vnita est carni in psona filij: g̃ multo fortius tota diuina natura vnita est aie per modū visibilis: ꝛ ita aia xp̄i cōprehēdit deitatē vbi. ¶ P̄. vbū est simplex nō diuisibile. sz simplex nō pōt ab aliquo capi quin cōprehēdat̄: q̄z non pōt esse partim intra capientē ꝛ partim ex̄. cuz igit̄ aia xp̄i vbuz videdo capiat: videt̄ q̄ ipsum comprehēdat.

¶ Sed cōtra. p̄m Aug. illud ꝓprie cōprehēdit̄ cuius fines cōspiciunť. sed vbi cuz sit infinitū fines conspici nō p̄t: ergo nō pōt comprehēdi ab aia xp̄i. ¶ P̄. nulla potētia substantie finite est ifinita. sed aia xp̄i cū sit creata est substātia finita: ergo omnis vtus eius est finita: ergo ꝛ capacitas eius. sz visio qua anima xp̄i videt in vbo est similis illi visioni: ergo non omnia simul videt in verbo.

¶ Sed ꝛtra. ph̄s dicit in p̄ethi. q̄ felicitas non consistit in habitu sed in opatione. sz xp̄s est perfecte felix ꝛ beatus: ergo est in actu oium eoꝝ que cognoscit. ¶ P̄. quecūq̄ cognoscunť: cognoscunť vel habitu vel actu. sed xp̄s non videt per aliquē habitū speciei ꝝ ea que videt in vbo. si ergo nō videt actu nullo modo cognoscit nisi in potētia. ¶ P̄. quecūq̄ videnť in vna specie sil̄ videnť: sicut homo simul videt q̄titatem ꝛ colorem. sed oia que videt anima xp̄i in vbo: videt in vna essentia vbi quasi in vna specie: ergo aia

Rn̄deo (cbristi omnia simul videt. dōm ad p̄mā q̄nem q̄ illud ꝓprie comprehenditur q̄ attingit̄ ab itellectu p̄m totam rōnem sue cognoscibilitatis. ꝛ boc est fines eius conspici: nō q̄dem rei: q̄z sic deus seipm nō comprehēderet: q̄z fines nō hz. sed q̄z p̄m oēm rōnem qua cognoscibilis est seipz cognoscit: ideo comprehēdere seipm dicit̄. ꝛ q̄z vnūq̄q̄ est cognoscibile p̄m q̄ est ens: ideo dicta comprehēsio cōtingit q̄n adequatur ad essentiā rei efficacia intell⁹ itelligēdo. cū aūt intellectus duo habeat in intelligēdo. s. lumē itellectuale quo intelligere potest: ꝛ silitudinē rei intellecte qua sua itellectualis operatio determinat̄ ad hāc rem cognitam: q̄cūq̄ hoū excedat̄ a re p̄m q̄ est in suo esse: intell⁹ illam rez nō comprehēdet. sed in hoc differt: q̄z sl excedat res silitudinē intell⁹: qua rem ipsaz itelligit: tūc intell⁹ nō attingit ad videdū essentiā illius rei: q̄z vt dcm̄ est: per silitudinez illam intell⁹ determinat̄ ad rem cognitā. sicut sl species itelligibilis repñtaret boiem ing̃tum est sensibilis: ꝛ non ing̃tum est rōnalis: tūc enī nō videt̄ essentia hois. quocū q̄z enim subtracto de essentialibus rei remanet essentia alterius speciei. si aūt res excedat lumen intell⁹ ꝛ nō sp̄m: tunc videbit̄ q̄dem essentia rei: sed nō modo pfecto vt cognoscibilis est: eo q̄ vt dcm̄ est ex lumine intellectuali est efficacia intelligēdi. sed q̄z esse q̄ recipit̄ in creatura deficit ab eminentia esse creatoris: ideo oīs intell⁹ creatus cognoscēs deuz per silitudinē aliquaz siue impressam siue a rebus acceptam nō videt essentiā dei. sz ad hoc q̄ videat deuz opz q̄ ipsa dei essentia cōiungat̄ itellectui vt forma qua cognoscit determinate q̄ est in oibus beatis. sz q̄z lumen intellectuale facit intelligētē simpl̄r: ideo opz q̄ oīs intell⁹ intelligat per lumē q̄ sit in ipso. vn̄ per lumen intellectuale quod est in intellectu creato receptū quo deū

¶ Sed ꝛtra. quāto magis visus est acutioz tāto visio limpidioz. sed visus diuinus est in infinitū acutioz ꝛ potētioz in itelligendo q̄ visus anime xp̄i: ergo in ifinitū limpidi⁹ videt. ¶ P̄. maioz lux maioꝝ visionis claritatē causat. sz lux increata qua videt de⁹ in ifinitū est maioz q̄ lux creata intell⁹ xp̄i: ergo deus in ifinitū limpidius videt.

¶ Utrū vno intuitu oia videat q̄ cognoscit in vbo.

Ulterius videt̄ q̄ anima xp̄i nō vno intuitu oia videat que in vbo cognoscit: q̄z sic dicit ph̄s scimus plura: intelligimus vo vnū. sed nō videt aia xp̄i aliqua in vbo nisi intelligēdo: ergo nō pōt vno intuitu oia videre. ¶ P̄. anima xp̄i in vbo videt oia que videt verbuz. sed vbuz videt infinita: ergo ꝛ aia xp̄i videt infinita. si igitur sil̄ actu oia videret que ibi videt esset ptransire actu infinita: qđ non contingit. ¶ P̄. q̄titas vtutis cōmensurat̄ operationi. sed aia xp̄i est finita: ergo nō potest in operationem infinitam nec in infinitas operationes sil̄. sed si oia infinita videt sil̄ aia xp̄i diuersis opationibus p̄m diuersa obꝫ habet infinitas opationes sil̄. si aūt vna opatione habet infinitam opationē: qđ est impoſe: ergo nō videt actu omnia sil̄ que videt in vbo. ¶ P̄. angeli beati non vident simul actu quicquid vident in vbo: vnde ꝛ vnus alium illuminat. sz visio qua anima xp̄i videt in vbo est similis illi visioni: ergo non omnia simul videt in verbo.

¶ Sed ꝛtra. ph̄s dicit in p̄ethi. q̄ felicitas non consistit in habitu sed in opatione. sz xp̄s est perfecte felix ꝛ beatus: ergo est in actu oium eoꝝ que cognoscit. ¶ P̄. quecūq̄ cognoscunť: cognoscunť vel habitu vel actu. sed xp̄s non videt per aliquē habitū speciei ꝝ ea que videt in vbo. si ergo nō videt actu nullo modo cognoscit nisi in potētia. ¶ P̄. quecūq̄ videnť in vna specie sil̄ videnť: sicut homo simul videt q̄titatem ꝛ colorem. sed oia que videt anima xp̄i in vbo: videt in vna essentia vbi quasi in vna specie: ergo aia

Rn̄deo (cbristi omnia simul videt. dōm ad p̄mā q̄nem q̄ illud ꝓprie comprehenditur qđ attingit ab itellectu p̄m totam rōnem sue cognoscibilitatis. ꝛ boc est fines eius conspici: nō q̄dem rei: q̄z sic deus seipm nō comprehēderet: q̄z fines nō hz. sed q̄z p̄m oēm rōnem qua cognoscibilis est seipz cognoscit: ideo comprehēdere seipm dicit̄. ꝛ q̄z vnūq̄q̄ est cognoscibile p̄m q̄ est ens: ideo dicta comprehēsio cōtingit q̄n adequatur ad essentiā rei efficacia intell⁹ itelligēdo. cū aūt intellectus duo habeat in intelligēdo. s. lumē itellectuale quo intelligere potest: ꝛ silitudinē rei intellecte qua sua itellectualis operatio determinat̄ ad hāc rem cognitam: qđcūq̄ hoū excedat̄ a re p̄m q̄ est in suo esse: intell⁹ illam rez nō comprehēdet. sed in hoc differt: q̄z sl excedat res silitudinē intell⁹: qua rem ipsaz itelligit: tūc intell⁹ nō attingit ad videdū essentiā illius rei: q̄z vt dcm̄ est: per silitudinez illam intell⁹ determinat̄ ad rem cognitā. sicut sl species itelligibilis repñtaret boiem ing̃tum est sensibilis: ꝛ non ing̃tum est rōnalis: tūc enī nō videt̄ essentia hois. quocū q̄z enim subtracto de essentialibus rei remanet essentia alterius speciei. si aūt res excedat lumen intell⁹ ꝛ nō sp̄m: tunc videbit̄ q̄dem essentia rei: sed nō modo pfecto vt cognoscibilis est: eo q̄ vt dcm̄ est ex lumine intellectuali est efficacia intelligēdi. sed q̄z esse q̄ recipit̄ in creatura deficit ab eminentia esse creatoris: ideo oīs intell⁹ creatus cognoscēs deuz per silitudinē aliquaz siue impressam siue a rebus acceptam nō videt essentiā dei. sz ad hoc q̄ videat deuz opz q̄ ipsa dei essentia cōiungat̄ itellectui vt forma qua cognoscit determinate qđ est in oibus beatis. sz q̄z lumen intellectuale facit intelligētē simpl̄r: ideo opz q̄ oīs intell⁹ intelligat per lumē qđ sit in ipso. vn̄ per lumen intellectuale quod est in intellectu creato receptū quo deū videt: deficit ab esse diuino. ꝛ iō q̄tis essentiā dei videat: non tamen perfecto modo videt. ꝛ ꝓpter hoc intellectui creato cōmunicari nō potest q̄ deuz comprehēdat.

Ad primum ego dōm q̄ Jsido. logtur de pfecta cognitiōe trinitatis: que trinitas de seipsa pfectam cognitionē hz simpl̄r. sed anima xp̄i hz de ea cognitionē pfectaz in genere creature. ¶ Uel dōm q̄ nō logtur de ꝓprehēsione ipsius trinitatis p̄m se: sed q̄tū ad oia que in seipsa trinitas cognoscit: q̄z oia illa cognoscit in ea aia xp̄i: nō aūt aliqua alia creatura. vel si intelligat̄ de cōprehensione trinitatis in se: tūc homini assumpto cōuenit: nō rōne nature humane: sed rōne diuine. ¶ Ad 2m dōm q̄ sic nihil est de diua natura qđ nō sit humane nāe vnitū in psona vbi: nō tn̄ hūana natura adequat̄ diue nature. ꝓpter qđ diua natura tota dicit̄ vnita humane nature nō ꝯclusa in humana natura. sil̄ q̄z nihil est de natura vbi qđ aia xp̄i nō videat: nec tn̄ ci adequat̄: pōt dici: q̄ aia xp̄i totā nām vbi videt: nō tn̄ eam comprehēdit: q̄z eaz nō total̄r videt. Illud enī total̄r videt cuius visibilitas non excedit modū videntis: vt. s. videns ita pfecte videat: sic̄ res pfecte visibilis est. vn̄ qui hz opionem tn̄ de quo scia bñ pōt nō total̄r cognoscit illud. ꝛ ideo nullus itellectus creatus potest eēntiā dei totaliter videre: q̄z eius efficacia nō est tanta in intelligēdo quāta est veritas siue claritas diuine essentie p̄m quā visibilis est: qđ solius diuini est intellectus: ꝛ ideo ipse solus seipm total̄r cognoscit. ¶ Ad 3m dicēdū q̄ nō negat̄ vbuz ab aia xp̄i comprehēdi: q̄z partem eius videat ꝛ ptem eius nō videat. sed q̄z non ita perfecte videt sic̄ visibile est: sic̄ etiā duoꝝ qui vnā ꝯclusionē sciūt: vnus pfecte scit: nō q̄z alter ꝯclusionis partē sciat: ꝛ partē ignoret: sed q̄z vnus scit per mediū efficacius q̄ alter.

Ad secundaz qōnē dōm q̄ qdam dixerunt oēm intell⁹m videre deū videre oia que videt deus. sed boc nō est neciuz: q̄z cū res videnť in deo: deus est q̄si mediū cognoscēdi illas res. nō est aūt neciuz q̄ qui cognoscit aliq̄ mediū cognoscat oia illa que p̄ mediū illud cognosci p̄nt nisi plenarie mediū illud p̄m totaz vtutē suā cognoscat. ꝛ iō ipe deus qui seipm comprehēdit: oia que in eo sunt q̄litercūq̄ cognoscit: sz diuersimode: q̄z ea que sunt erūt vel fuerūt fz qđcūq̄ tēpus scit scia visionis: q̄z illud ꝓpe videt̄ qđ hz eē ex̄ videntē. ꝛ q̄tis eēntia p quā videt sit vna: tn̄ q̄z p distinctas rōnes ideales ea videt: tō distinctā cognitionē de eis hz: dum vnūq̄q̄ cognoscit p̄m ꝓpriā ideam: sic̄ bonū. vel per oppositi ideam: sic̄ malū. distinctio aūt barū rōnuz est ex diuerso respectu exemplaris. s. diue eēntie ad res visas. Sed ea que nec sunt nec fuerūt nec erūt: ꝛ tn̄ potuissent eē vel fuisse vel futura eē: cū in seipsis nō sunt: nullā in seipsis distōnē habēt: nec sūt nisi in potētia ipsius dei: in qua vnū sunt. vn̄ nō possunt eē respectus diuersi p̄m quos distinguant̄ rōnes hoꝝ possibiliū. ꝛ ideo bec deus nō cognoscit per ideas distinctas: sed per cognitionē sue potētie in qua sunt. ꝛ iō dī b⁹ cognoscere simplici intelligētia: q̄z intelligētie est ꝯcipere etiā ea q̄ nō sunt extra ꝯcipientē. sz q̄z omne qđ agit aliquid vl̄ pōt agere: agit illō p̄m q̄ est ens actu: iō ipole est q̄ aliqs sciat oia que ex aliqua cā p̄nt ꝓduci nisi comprehēdat eius entitatē. ꝛ q̄z nullus intell⁹ creatus comprehēdit essentiā diuinā: ideo nullus creat⁹ intell⁹ pōt scire oia que deus potest facere: ꝛ bec sunt illa que deus scit simplici intelligentia. sed ea que sunt fuerunt vel erunt deficiunt ab ifinitate diue potētie: q̄z plura facere posset. vnde non ꝓhibetur aliquis creatus intell⁹ cognoscere ea oia: sed vnusquisq̄ tanto plura eoꝝ in verbo cognoscit: quāto ꝑfectius vbuz intuetur. ꝛ q̄z anima xp̄i perfectissime iter creaturas verbum intuetur: ad terminuz huius cognitionis peruenit. s.

q̄ scit omnia: quę fuerūt vel erunt nō solū facta: sed cogitata vel dicta. ⁊ qz comprehēdit quālibet essentiā creatā: ideo scit oīa que sunt in potētia semiali creature cuiuscūq; eo modo quo deus scit que sunt in potētia sua. sic ergo dōm est q̄ videt in v̄bo: oīa que videt v̄bū scia visionis.

Ad primuz g̃ dōm q̄ dr̃ filius nescire: qz nō facit nos scire ex eo q̄ ad nos mittitur. sil'r nec spūssc̃us. sed solus pater scire dr̃: qz ipse nō mittit. vñ scia patris intell'r q̄tum ad hoc q̄ in se scit: a qua scia non excludit filius ⁊ spūssc̃us: vt sic intelligat̃ de filio nō solū inq̄tum homo: sed etiā inq̄tum deus. vel pōt intelligi de filio f̄m humanā nām f̄m eundē modum loquēdi. ¶ Ad 2m dōm q̄ deus infinita nō scit per visionis sciaz: sciret tn̄ si generatio in futurū nunq̄ cessaret: qđ deo est possibile. ⁊ hac positione facta aīa x̄pi sciret infinita scia visionis: vt qdam dicunt. nunc aūt scit infinita simplici intelligētia in quātuz scit oīa que fieri possunt per potētiā creature: que infinita sunt ad minus f̄z numerū: nec hoc ꝑdit per hoc q̄ est ei⁹ suba finita ꝓpter duo. ꝓmo qz ista infinita: que sciret si generatio semp duratura esset: nō cognosceret per infinita: sed per vnuz. s. v̄bum. nec tn̄ comprehenderet illud v̄buz: qz ex illo vno possent adhuc multo plura educi. posset enim aliquas alias spēs facere. ea aūt infinita: que sunt in potētia creaturarū: iterū cognoscit cōprehēdendo ipas creaturas: que infinite nō sunt. v̄tus aūt cognoscētis proportionatur medio cognoscendi magis q̄ ipsis cognitis. Scōo: qz contingit aliquā virtutē limitatam esse q̄tuz ad esse: sed nō q̄tum ad rōnem illius virtutis: sicut supra de gra dctū est. ⁊ qz ratio virtutis determinat̃ ad obm: ideo cōtingit aliquā virtutem finitā q̄tum ad essentiam posse in infinita oba: sed non opari modo infinito: qz efficacia infinita in agendo nō potest esse: nisi ab essentia infinita: cū vnūqq̄z agat f̄m q̄ est ens actu: sicut v̄tus solis est ad ꝓducēdū infinitas herbas: qz q̄tūcūq; ꝓducat nunq̄ v̄tus sua exhauriť: non tn̄ agit efficacia infinita. ita etiā aīa x̄pi: q̄uis finita sit in essentia: non tn̄ ꝓbibeť quin infinita cognoscere possit: sed q̄ non possit cognoscere ea limpiditate infinita. ¶ Ad 3m dōz q̄ deus potest facere multa: que nunq̄ faciet: ⁊ illa scit deus scia simplicis noticie: nō autez scia visionis. scia aūt anime x̄pi: non perficiť etiā in numero scitoz sciētie divine: que est simplicis noticie: sed solus scie visionis: vt dictū est. ¶ Ad 4.m dōm q̄ de⁹ scit ex ipsa sua essentia: que pōt deus facere: que tn̄ in aīa x̄pi non scit: ⁊ ideo q̄tum ad hoc deus plura scit. ¶ P̃. hoc bz locuz in illis: que minor intellectus nō comprehendit. si enim oīa comprehēdit: tunc oīa scit inferior intellectus in illis: que superior: non tn̄ ita bene. ⁊ ideo cum aīa x̄pi comprehēdit creaturas scit omnia que sunt in creatura vel actu vel potētia ipsius: nō tn̄ ita limpide: sicut deus.

Ad tertiam qōnē dōm q̄ claritas vel limpiditas visionis cōtingit ex tribus. ꝓmo ex efficacia virtutis visiue: qz qui sunt fortioris visus magis limpide vident. Scōo ex claritate lucis: sub qua claritate visibile videť: sicut clarius videť aliqd in lumine solis q̄ in lumine lune. Tertio ex comparatiōe visibilis: vel eius in quo aliqd videť ad videntem: qz qđ a remotiori videť minus clare videť. ⁊ ꝓpter hec tria non pōt anima x̄pi ita limpide videre ea que videt in v̄bo: sicut ipm v̄bum. ꝓmo qz non bz tantā virtutem in intelligēdo. Scōo qz lumē sub quo videt deficit a lumine increato. tertio qz essentia diuina: que est exemplar rerū in quo res videnť: est magis cōiuncta deo q̄ alicui creature: qz est idem eidē f̄m rem.

Ad primuz ergo dōm q̄ aīa x̄pi est speculū clarissimū respectu creaturarū: nō tn̄ ptingit ad claritatē divinaz. nec ex hoc segtur q̄ sit in eo aliqua obscuritas: sicut nec in minus albo est aliq̄ nigredo: sed albedo minus intēsa. ¶ Ad 2m dōm q̄ q̄uis limpiditas cognitionis dine in infinitū excedat limpiditatē cognitionis aīe x̄pi: nō tn̄ segtur q̄ possit esse alia creatura limpidius cognoscēs q̄ anima x̄pi: qz peruenit ad vltimuz gradum creature possibilē: sic̄ supra dictum est de gra eius. ¶ Ad 3m dōm q̄ limpiditas intelligēdi: nō est tn̄ ex parte itelligibilis: sz ex parte intelligentis. vñ q̄uis aliqua res ab aīa x̄pi sciatur f̄m oēm suā cognoscibilitatē: tn̄ meli⁹ cognoscitur ab ipso deo q̄tum ad modum intelligētis: eo q̄ minimum intelligibile intelligit claritate infinita: sicut etiam rem paruam creat potentia infinita.

Ad quartam qōnez dōm q̄ ratio quā assignant phi: q̄re intellectus noster non potest simul plura itelligere est hec: qz ops q̄ intell's figureť specie rei itelligibilis. ipossibile est aūt q̄ sil figureť pluribus spēbus: sic̄ ipossibile est q̄ corp⁹ sil figureť pluribus figuris. ⁊ iō si aliq̄ cognoscunť per vnaz spēm: illa nihil ꝓhibet sil cognosci: sic̄ homo intelligēs quiditatē bois sil itelligit aīal ⁊ rōnale. ⁊ ꝓpter hoc etiaz intelligēs ꝓnōem sil intelligit ꝓdicatū ⁊ subm: qz intelligit ea vt vnuz. ⁊ iō cum aīa x̄pi intelligit oīa que sunt in vno. s. v̄bo: etiā sil'r vno intuitu oīa cognoscit actu. Et sil'iter est de alijs beatis: q̄tuz ad oīa que in verbo videt: secus aūt est de illis: que videt per species diuersas: que sil'r videre non possunt.

Ad primū ergo dōm q̄ quādo plura itelliguntur in vno. oīa illa sunt vt vnum itelligibile: ⁊ per hoc seruať verbū ꝓhi. ¶ Ad 2m dōm q̄ verbuz nō videt infinita per sciam visionis: vt dictū est. ⁊ de hac verum est q̄ aīa x̄pi videt quecūq; videt verbuz. si tn̄ infinita videret ꝓdicta positione facta q̄ generatio semper duraret nō sequeret q̄ transiret in infinita: qz non videret ea ptrāseundo de vno in aliud: sz in vno simplici: tam deus q̄ aīa x̄pi. ¶ Ad 3m dōm q̄ oīa que aīa christi videt in verbo: videt vna opatione: nō tn̄ illa operatio est infinita in se: sed materialiter: qz transit super infinita. ꝓdicta positione stāte de duratione mūdi: sicut etiā dictū est de virtute intelligendi. ¶ Ad 4.m dōm q̄ vnus angelus nō illuminat̃ ab alio: de bis que illuminatus videt in v̄bo: sz de bis que nō videt: que supior videt vel in verbo vl' in lumine alterius angeli magl sibi ꝓportionato: in quo sūt forme magis particulares: sicut inferiores angeli illuminanť a medijs: de bis que ipsi in verbo nō vident: medij autē vident vel in verbo vel per illuminationem supiorum angelorz.

¶ Utruz anima christi f̄m illam scientiam qua cognoscit res in ꝓpria natura cognoscat omnia.

Ad tertiuz sic ꝓcedit. videť q̄ f̄m illam sciaz qua anima x̄pi scit res in ꝓpria natura: sciat oīa. ois enim potentia: que nō est reducta ad actuz est impfecta: sed intell's possibilis aīe x̄pi: est in potētia ad oīa itelligibilia: qz est quodāmodo oīa fieri: vt dicit in 3o de anima: ergo si nō oīa sciret per ꝓpias silitudines remaneret impfectus. ¶ P̃. hec est natura intell's per quā differt a sensu: vt dr̃ in 3o de aīa. q̄ quāto intell's plura ⁊ difficiliora intelligit: tanto magis potest alia leuiora intelligere: sed qđ est bn̄ nihil ꝓhibet quin oīa capere posset: ergo aīa x̄pi etiam in ꝓpria natura oīa cognoscit. ¶ P̃. magis impediunt se opposita: vt non possint esse simul q̄ quelibet alia: sed species oppositoruz nō impediunt se: quin sint simul in anima: qz sil' homo bz sciam albi ⁊ nigri: ergo multo minus alique alie spēs impediunt seinuicē vt nō possint esse sil'. ⁊ sic idem qđ ꝓpus.

¶ Sz ℈. nō possunt oīa cognosci in quo nō sunt oīa: sed oīa nō possunt esse in vno habitu creato: g̃ cū scia quā bz x̄ps de rebus in ꝓpria natura sit per aliquem habituz creatū

nō potest per illam sciaz omnia cognoscere. ¶ P̃. per illā sciam x̄ps conformatur nobis: sed nos nō possumus scire oīa: ergo nec x̄ps f̄m banc sciam sciuit omnia.

¶ Utr̄ scia aīe f̄z quā cogñscit res sit maioz q̄ scia āgelorz.

Ulterius videť q̄ banc sciaz x̄ps habuit minorē angelis: qz q̄to itellectus est simplicior: tanto eius nālis scia maior: sz intell's angelicus est simplicior q̄ aīe x̄pi: qz intell's x̄pi nō excedit terminos humane nature: vltra quos est simplicitas itell's angelici: g̃ intell's bz maiorē sciaz q̄ est scia nālis aīe x̄pi. ¶ P̃. q̄to intell's est magis ꝓpinquius māe tāto debilior in cognoscēdo: sz itellectus x̄pi cū sit forma mālis corporis x̄pi est magis ꝓpinquus materie q̄ angelicus: g̃ debilius cognoscit: ⁊ sic idē qđ ꝓus. ¶ P̃. sic dicit Isaac. ratio oritur in vmbra intelligentie: intelligētiā aūt vocat angelū: cū g̃ x̄ps bēat intellectū rōnalē videť q̄ eius scia sit minor q̄ angelorz.

¶ Sed ꝯtra. Deb. 2o. dicit. q̄ x̄ps miorat̃ est ab angelis solū ꝓpter passionē: ergo sciam habet eis potiorē. ¶ P̃. Sicut dicit Dio. 7. ca. Eccle. ic. ipse x̄ps f̄z q̄ homo docet angelos: ergo maiorem sciam habet q̄ illi.

¶ Utrum x̄ps habuerit sciam per modū collationis.

Ulterius videť q̄ x̄ps nō habuit sciam per modum collationis: qz sic dicit Damas. in x̄po non inquirimus cōsiliuz neq; electionē: sed hec ptinent ad collationē practicam: ergo eadez rōne non fuit in ea collatio q̄tum ad speculatiuā. ¶ P̃. discursus rōnis opponit̃ deiformitati: sed aīa x̄pi tota fuit deiformis: g̃ nō bz sciaz collatiuā. ¶ P̃. discursus rōnis: vt dicit Isaac: cōtingit. ex hoc q̄ bz lumē obumbratū: sz in aīa x̄pi nulla fuit obūbratio: nec obscuritas: g̃ nec habuit sciaz per modū collationis.

¶ Sed ℈. x̄ps assumpsit oīa nālia que ꝓsequunť nām humanā: g̃ assumpsit rōnē: sz rōnis actꝰ est ingrere ⁊ cōferre: g̃ ipse habuit sciaz collatiuā. ¶ P̃. opponere ⁊ rñdere ptinēt ad sciaz collatiuā: sed x̄ps exercuit officiuz opponētis ⁊ rñdentis: vt dr̃ Luce. 2. ergo ipse habuit sciaz collatiuā.

¶ Utrū per plures habitus scia x̄pi diuisa fuerit.

Ulterius videť q̄ per plures habitus hec scia diuisa fuerit: qz scia sua fuit vniuoca scie nr̃e: sz nr̃a sciētia est de oibus que x̄ps sciuit per plures habitus: g̃ ⁊ scia x̄pi. ¶ P̃. sic dicit ph̄s. 3. de aīa. scie secant̃ sicut ⁊ res: sz x̄ps habuit sciam de diuersis rebus: ergo habuit diuersos habitus sciarū. ¶ P̃. scie diuidunť f̄m diuersas rationes cognoscēdi: sed q̄tum ad hanc sciam ptinet: ipe nō eadez specie siue rōne oīa cognouit: sed pluribus: ergo nō habuit vnum tātū habitū scientie: sed plures.

¶ Sed ℈. Sciētia x̄pi fuit pfectissima: sed scia q̄to magis est vna tāto magis est pfecta: vt ps per Dio. ⁊ per li. de causis. g̃ magis sciuit oīa per vnuz habitū. ¶ P̃. scia regitiua plurium artiuz nō diuersificat̃ per illas artes: sed est vn⁹ habitus: sic̄ patet de militari respectu oiuz sciarū que sub ea sunt: sed scientia x̄pi fuit regitiua: ⁊ quasi architectonica respectu oium humanarū sciarū: ergo ipse per vnuz habitū oīa sciuit que ad hanc scientiam pertinent.

¶ Utrū scia aīe x̄pi in aliquo ꝓfecerit.

Ulterius videť q̄ in ista scia ꝓfecerit. Deb. 10o. Dicit ex eis que passus est obediētiā: sz discere est in scia ꝓficere: ergo in scia ꝓfecit. ¶ P̃. nō ꝓficere in his que quis ꝓficere pōt est magnus defectus: sed in omni scia: qua quis nō omnia scit pōt ꝓficere: g̃ cū x̄ps f̄z banc sciam nō oīa sciuerit. videť q̄ potuerit ꝓficere: ⁊ ita ꝓfecerit in ea. ¶ P̃. intellectus agens in ipo abstrahebat species a fantasmatibus. ⁊ hic est actus eius. alias frustra assumpsisset euz: sed spēs abstracta a fantasmatibus recipitur in itellectu possibili: ergo semp in x̄po plures species recipiebanť in intellectu possibili eius: g̃ ꝓficiebat in scia.

¶ P̃. hoc pz per auctem Ambro. supius inductam.

¶ Sed ꝯtra. Damas. dicit. Qui dicit x̄pm ꝓficere sapientia ⁊ etate: vt additamētum suscipiētem: non eam que f̄m ypostasim est vnionē venerant̃: sed illa vnio oīno venerāda est: ergo non debemus dicere q̄ in sciētia ꝓfecerit.

¶ Utrum aīa x̄pi sciaz ab angelis acceperit.

Ulterius videť q̄ ab angelis: q̄tum ad hanc sciaz accepit. Dio. eniz. 4. ca⁰ celestis ierarchie dicit. Per angelos videmus euz sub paternis legib⁹ ordinatū: sed qđ ordinat̃ aliqd ab ordinante accipit: ergo x̄ps aliquid ab angelis accepit. ¶ P̃. Luc. 22. dicitur. q̄ apparuit angelus dñi cōfortans euz: sed cōfortās accipit aliqd a confortāte: ergo ⁊ x̄ps ab angelo. ¶ P̃. Xps duz fuit in terra voluit subdi legalibus ordinationib⁹ factus sub lege. Gall. 4°. Sed legalis obseruātia est miozis dignitatis q̄ celestis ierarchia: ergo ⁊ ordini celestis ierarchie subdi debuit. hec aūt est lex celestis ierarchie: vt boies ab angelis suscipiant: vt dicit Diony. ergo ipe ab angelis suscepit. ¶ P̃. corpus eius impssionē suscepit a corporibus celestibus: ergo pari rōne aīa a spiritibus celestibus.

¶ Sed ꝯtra. supiozis nō est ab inferiori recipere: sz x̄ps ēt f̄m humanaz nām angelis supior fuit ⁊ caput: vt supra dictuz est: ergo ab eis nō recepit. ¶ P̃. qđ immediate accipit a vbo nō bz necesse ab angelis accipere: sz aīa x̄pi immediate accipit a vbo sibi vnito: ergo nō recepit ab angelis.

Rñdeo ad ꝑmā qōnem dōm q̄ cognitio rerū in ꝓprio genere: ⁊ cognitio rerū in vbo differunt nō q̄tum ad res cognitas: sed q̄tum ad mediuz cognoscēdi: qđ est id in quo res cognoscit. Qz cognitio q̄ est rerū in verbo bz mediū cognoscēdi ipm vbuz. Cognitio aūt rerū in ꝓprio genere bz medium cognoscendi rerū similitudines: que sunt in intellectu: mediū aūt cognoscendi: qđ est lumen sub quo res videť ⁊ robicq; creatū est. hoc eniz vel est lumen nāle: sicut in bis que cognoscunť per rōnem naturalem: vel lumē gratie: sicut in bis que cognoscunť per fidem ⁊ reuelationē: x̄ps aūt ꝓfectus fuit f̄m aīam ⁊ f̄m nām ⁊ f̄m grām: nō aūt perfectio aīe q̄tum ad nām esset in ipo: nisi oīa cognoscet hoc genere cognitiōis: que per rōnem nālem cognosci possunt: nec etiaz esset ꝓfectus in gratia: nisi oīa que ad reuelationē gratie ptinent in hoib⁹ siue in angelis cognouisset: ⁊ ideo aīa ei⁹ hoc genere cognitionis oīa cognouit: sed qz similitudo creata deficit a repsentatione substātie increate: ideo hoc genere cognitiōis nō cognouit ipsaz essentiā increatam: nec alia oīa que ad perfectionē intellectiue partis nō ptinent: neq; f̄m nām: neq; f̄m grām: sicut sunt gesta particulariuz hoium: ⁊ hn̄: que tn̄ oīa cognouit in verbo. Et ideo dicendū q̄ hoc genere cognitionis non cognouit omnia simpliciter.

Ad primum ergo dōm q̄ ex hac rōne nō concluditur nisi q̄ cognouerit: oīa que per rōnem nālem cognosci possunt: qz sicut materia ꝓma est in naturali potētia tantuz ad illas formas: que per agens naturale ꝓduci possunt: q̄uis deus alia ex materia illa facere possit: ita etiā intellectus possibilis est in potentia naturali eoz tantū: que per lumen intellectus agētis cognosci possunt: sed si hec tantū cognosceret impfectus nō eēt: sz deus ex liberalitate sua ifundit amplius lumē grē: per qđ etiā plura intell's possibilis cognoscit. ¶ Ad 2m dōm q̄ p ea que intell's itelligit nō ampliat̃ capacitas: nisi respectu eoz intelligibiliū que sunt eiusdē generis: sic̄ q̄tūcūq; homo sit instructus in scientijs physicis nunq̄ puenit ad cognitionem eoruz que sunt fidei vel prophetie: nisi lumen amplius addatur: ⁊ ita quātūcunq; ampliatur capacitas eius ad inteligēdum res in ꝓprio genere nunq̄ perueniet ad videndum diuinam essentiam vel res aliquas in ea

¶ Ad 3m dōm q̄ nō negat oia cognoscere hō cognitionis genere aia xp̄i: qz spēs seiunicē in intellectu impediāt: sed qz quedā cognoscibilia excedūt oēm spēm creataz: sic essentia diuina: quorūdā vo similitudines ⁊ cognitiones nō sunt de perfectione intellectus humani.

Ad secundaz qōnē dōz q̄ ad cognitionē itellecti uaz tria regrunt. ſ. potētia itellect⁹: lumē quo intelligit: ⁊ silitudo rei p quā cognitio rei determinat: ⁊ fm hec tria pōt aliq̄ cognitio eē altera potioz tripl'r. p q̄tū ad efficaciā cognoscēdi siue certitudinē cogniti onis siue limpiditatē: qō idē est q̄ ex ipso lumie cōsequit: ⁊ sic cū xp̄s abūdāter lumē gre buerit magisq̄ angeli: būit limpidiorē cognitionez q̄ angeli. 2o pōt esse aliq̄ cognitio potioz alia q̄tū ad silitudinē cognitoz: q̄ attēdit fm spēs ⁊ fz B ēt xp̄s pfectiorē cognitionē habuit q̄ angeli: qz pluriū spēs sibi infuse fuerūt q̄ angelis cōcreate ⁊ infuse. vñ etiā de his q̄ ad illuminatiōes ierarchicas ptinēt: xp̄s angelos illuminauit: vt dic̄ Dio. 7. ca. de di. no. 3o pōt eē aliq̄ cognitio altera nobilioz q̄tū ad gen⁹ cognitiōis qō ꝺsequitur nāz po⁹ itellectiue: ⁊ qz xp̄s cognouit itellectu possibili cui⁹ est obm fantasma: iō cognouit ea cū ꝺtinuo ⁊ tpe vtēs fantasmatib⁹ q̄si obtis itellect⁹: nō qdē sic ab eis spēz accipiēs: fz sic spēs circa ea ponēs: sic ꝺtingit in eo: qui hz habitū ⁊ actu aliq̄ ꝺsiderat. B aūt genere cognitiōis angeli nō cogſcūt: fz aliq̄ altiori fz ordinē nāe. ſ. sine ꝺtinuo ⁊ tpe.

Ad primū g̃ dōz q̄ ista cognitio nō fuit solū in xp̄o fm ꝓportionē vtutis q̄ debeb̄ būane nature: fz fz q̄ būana nā pfecta est p gr̃az: q̄ fuit potioz i xp̄o q̄ in angelis. vñ ⁊ pfectiorē sciaz habuit simpl'r. ¶ Ad 2m dōz q̄ ex B q̄ itell⁹ possibilis est ꝓpinqui⁹ māe nō hz defectū in cognoscēdo: nisi q̄tū ad gen⁹ cognitiōis: qz enī talis est natura ei⁹: vt corpori vniaſ vt forma: iō tali genere cognitionis cognoscit vtēdo. ſ. corporis instſis: fz multitudo cognitoz non est ex natura itellect⁹ possibilis: fz ex speciebus itelligibilib⁹: limpiditas vo ex lumine itell⁹ agēti⁹ vel ex aliquo supiori lumine. ¶ Ad 3m dōm q̄ obumbratio illa itell'r: q̄tū ad hoc q̄ intelligit cū ꝺtinuo tēpore.

Ad tertiā qōnē dōz q̄ ex B ipso q̄ intell⁹ nī accipit a fantasmatib⁹ segtur in ipso q̄ sciaz bēat collatiuā inq̄tū ex multis sensibus fit vna memoria: ⁊ ex multis memoriis vnū experimētū: ⁊ ex multis experimētis vnū vle ꝓncipiū: ex quo alia ꝺcludit: ⁊ sic acgrit sciaz: vt dic̄ in p̄ meta. ⁊ in fine posterioz. vñ fm q̄ se hz intell⁹ ad fantasmata fz B se hz ad collationē. hz āt se ad fantasmata dupl'r. Uno⁹ sic̄ accipiēs a fantasmatib⁹ sciaz q̄ō est in illis: qui nōdū sciaz būt fz motū qui est a reb⁹ ad aiaz. Alio⁹ fm motū qui est ab aia ad res: inq̄tū fantasmatib⁹ vtitur q̄si exēplis in gb⁹ ispicit qō ꝺsiderat: cui⁹ntū sciaz p̄us habebat in habitu: silr' ēt ē duplex collatio. vna q̄ hō ꝓcedit ex notis ad inqſitionē ignoti: ⁊ talis collatio nō fuit in xp̄o: alia fm quā hō ea q̄ habitu tenet in actū ducēs ex ꝓncipiis ꝺsiderat ꝓnes: sic ex cāis effect⁹: ⁊ talis collatiua scia fuit i xp̄o.

Ad primuz g̃ dōz q̄ Damasc. logtur q̄tū ad p̄mū modū collationis. vñ subdit. nō enim būit ignorātiā. ¶ Ad 2m dōz q̄ discursus rōis nō opponit deiformitati: q̄ est per gr̃az: fz que est per ordinē nāe. deus enī nō accipit cognitionē a fantasmatibus. vñ aia recedit a dei silitudine quantum ad hoc magisq̄ angeli: inq̄tum est forma corporis. ¶ Ad 3m dōm q̄ vmbra illa: vt dcm̄ ē referē ad gen⁹ cognitiōis nō ad limpiditatē i cognoscēdo.

Ad quartā qōnē dōz q̄ ex limpiditate cognitiōis ꝺtingit q̄ scia ē magis vnita ⁊ simplex qz q̄tō limpidius videt itellectus: tāto ex pauciozib⁹ pōt cognoscere plura. vñ cum aia xp̄i habuit limpidissimā cognitionez inter oēs creaturas: scia eius fuit magis vnita: ⁊ per formas magis vniuersales q̄ aliqua scia creature: diuisio aūt habituū in diuersis rebus cognoscendis ꝺtingit in nobis: ex hoc q̄ forme itelligibiles in nobis sunt minime vles. vñ oz q̄ diuersas res per diuersas spēs cognoscamus: ⁊ diuerse spēs fm genus faciūt diuersos habitus sciētiarū: ⁊ ꝓpter hoc angeli qui habēt sciam magis vlem: vtpote nō acceptaz a rebus nō habēt cognitionē de reb⁹ per diuersos habitus: qz ergo aia xp̄i habuit sciam magis vniuersalem q̄ aligs angelus: ideo nō habuit diuersos habitus q̄bus cognosceret: fz vno habitu oia cognouit: que ad hanc sciam ptinent: q̄uis diuersis speciebus.

Ad primū ergo dōm q̄ scia xp̄i etiā rerū in ꝓprio genere fuit multo altioz q̄ scia nostra.

¶ Ad 2m dōm q̄ nō ois diuersitas rerū facit diuersas scientias: sed diuersitas: que regrit diuersam rōnē cognoscē di: sicut nālia ꝺstinguunt⁹ a mathematicis. fz ratio cognoscendi in xp̄o fuit magis vnibilis q̄ in nobis: ⁊ iō per vnā rōnem potuit plura cognoscere. ¶ Ad 3m dōm q̄ nō quelibet spērum diuersitas facit habituz diuersuz: alias oporteret q̄ quot sunt res tot eēnt scie: sed diuersitates specierū: que nō reducunt⁹ ad eundē modū cognitionis fm gen⁹ que qdem diuersitas ꝺtingit ex hoc q̄ lumen intellectus nostri est particulatū ⁊ debile. ⁊ ideo in xp̄o non fuit talis diuisio habituū ꝓpter luminis claritatem.

Ad quintaz qōnem dōm q̄ cuz eminētia scie: vt dictū est: ꝺsistat in tribus. scia christi nunq̄ creuit q̄tum ad genus cogniiionis: qz illud genus cognitionis segtur nām humanā que in ipso semp pmansit: nec iterū q̄tum ad numerū scitoz: qz oia sciuit a ꝓmo instanti sue cōceptionis: que ad hanc sciaz ptinent: creuit aūt q̄tum ad aliquē modū certitudinis: cum eniz aia nr̄a fm nām sit media iter intell'm purū qualis est in angelis. ⁊ sensuz dupl'r certificaſ de aligbus. vno modo ex lumine itellectus qualis est certitudo in demonstrationibus illorū que nunq̄ visa sunt. alio modo ex sensu: sic cuz aligs est certus de his que videt sensibil'r: ⁊ talis certitudo acquiritur alicui etiā q̄tūcūq̄ per certissimā demōstrationē aliquid sciat: qñ videt sensibil'r: qō ꝓus nō viderat. vñ aia delectaſ in visis etiā que sciuit: ⁊ b⁹ vocaſ certitudo expimē talis: ⁊ q̄tū ad hāc creuit scia xp̄i inq̄tū q̄ttidie aliq̄ videbat sensibil'r q̄ ꝓus nō viderat: nō āt creuit q̄tū ad eēntiā.

Ad primū ergo dōm q̄ illud discere est referēduz ad expientiā. ¶ Ad 2m dōm q̄ aia christi q̄uis hoc genere cognitionis: nō oia sciuisset: tñ non poterat q̄tum ad ea ꝓficere: tū qz quedā sunt: que hoc genere cognitionis cognosci nō possunt: sic essentia dei: tum qz q̄dam cōtingentia singularia nō sunt de pfectione scie: vt dictū est. ¶ Ad 3m dōm q̄ per lumen intellectus agentis in xp̄o nō fuit aliqua spēs de nouo recepta in itellectu possibili eius: sed fuit facta cōuersio noua ad spēs: que erāt in fantasia: sic̄ est in eo: qui hz habitū scie eoz: que imaginaſ vel videt. ¶ Ad 4m dōm q̄ Ambro. intelligit ꝓfectū scie xp̄i q̄tum ad experientiam: fm nouam ꝺuersionē ad sensibile pñs: vel sicut supra magister determinauit.

Ad sextā questionē dōm q̄ fm doctrinam Dio. in ce. ie. Angeli a q̄bus aly cognitionem accipiunt abundātiori lumine pleni sunt quasi ꝓpinquius diuinā claritatē cōtemplantes: oportet enim recipiens esse potētia respectu eius a quo recipit: ⁊ ita minus in actu ei⁹ qō recipere debet. vnde cū aia xp̄i abundātius itellectuale lumē būerit q̄ angeli: vt pz ex ꝓdictis: ꝺstat etiā q̄ xp̄s moztale cor⁹ gerens nihil cognitiōis accepit ab angelis. Sed ipse nō solū fz deitatē: fz ēt fm aiaz oēs angelos illuminauit: sic̄ ēt nūc illumiat: nō. n. minoris gl'ie erat illa aia aut mioris cognitionis in statu illo q̄ mō st: cū a ꝓncipio

sue conceptionis perfectus comprehensor fuerit.

Ad primum g̃ dōz q̄ sic̄ ipsemet Dio. se ibidē exponit dr̄ xp̄s p angelos ordinat⁹: nō qz ipse ab eis illumiationē accepit: fz qz de his q̄ ad ip̄z ptinebāt: circa ip̄m gerēda p angelos aly instruebanť: sic̄ Joseph de fuga in egyptū: ⁊ de reditu de egypto: vt dr̄ Mat. 2. Ipse enī p se in his eos istruere nō volebat vt ylteri⁹ ab alys pueris nō differret: ⁊ vt vitas assumpte nāe ꝓbareť.

¶ Ad 2m dōz q̄ cuius angeli xp̄m nō illumiarēt: tñ ei ministrauerūt: vt pz Math. 4. ⁊ ad B misteriū illa ꝺfortatio ptinebat: nō enī ꝺfortabať istruēdo: fz eo mō quo ex collo quio: ⁊ p̄sitia amicoz ⁊ familiariū bō nāliter ꝺfortať in tristicijs: vt in B q̄q̄ vitas assūpte nāe apperet. ¶ Ad 3m dōz q̄ ds venerat nos liberare: sic̄ a morte: ita ⁊ a legis onere: ⁊ iō sic̄ morte ꝓ nobis subyt: vt nos a morte liberaret: ita ⁊ legalia i seipso recepit: vt eos qui sub lege erāt redimeret. ad Gall. 4. Non aūt venit vt nos ab ordine celestis ierarchie educeret: ⁊ iō nō est silis rō. Et ꝓterea xp̄s a legalib⁹ nihil accepit fz aiaz: fz tātū in corpe ei⁹ gerebať exteri⁹: sic̄ circūcisio ⁊ bō: fz leges celest⁹ ierarchie ad aiaz ptinēt: xp̄i aūt aia nō subiacebat alicui ipfectiōi: sic̄ corp⁹ subiacebat passibilitati. ¶ Et p B p solo ad 4m: qz enī corp⁹ ei⁹ nōdū erat glificatū: poterat aliquā ipssionē a corpib⁹ celestibus accipere: aia aut̄ que glorificata erat: ⁊ sup angelos exaltata: nihil poterat ab eis accipere.

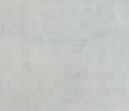

Quartuz sic ꝓcedit. vñ q̄ aia xp̄i habuit oipotētiā sicut ⁊ oīuz sciaz. p̄ p B q̄ dr̄ Math. vlt. Data est mihi omis potās in celo ⁊ in terra. ⁊ logt fz būana nāz: q̄ fz būana nāz būit oipotentiā. ¶ P. xp̄s habuit oīuz sciam: fz scia ē practica ⁊ speculatiua: q̄ ⁊ ipse habuit de oīb⁹ reb⁹ sciaz practicā: fz scia practica ē fz quā aligs scit facere aliqd: ⁊ pōt facere: qz scia practica est cā rex: q̄ aia xp̄i būit oipotētiā. ¶ P. aia būana est imago trinitatis p potētiā volūtatē ⁊ sciaz: fz aia xp̄i iq̄tū fuit imago dei capax fuit ois scie: q̄ pari rōne oipo⁹. ¶ P. sic̄ po⁹ dei ē infinita: ita ⁊ scia: fz ifinitas scie nō ꝓbibet qn oīuz scia xp̄o cōcreata sit: q̄ nec ifinitas po⁹ ꝓbibet qn sibi oipotentia cōcreata sit. ¶ P. sic̄ in aia būana est possibilitas ad recipiēdū oia per intell'm possibile quo ē oia fieri: ita ē in ea possibilitas ad faciēduz oia per itell'm agentē quo est oia facere: fz xp̄o est cōcreata oīuz scia inq̄tū aia ei⁹ est receptiua oīuz: q̄ silr' debuit sibi

¶ Sed 5. potētia hz rōnē ꝓncipij vt dr̄ in (cōicari oipo⁹. 5o meta. fz nō potuit cōicari aie xp̄i q̄ esset ꝓn⁹ oīum: qz sic esset ꝓmū ꝓn⁹: q̄ō est solius dei: ergo nō potuit sibi cōicari oipotētia. ¶ P. per potētiā dei aia xp̄i ꝺseruať in esse: sed nō potuit sibi cōicari: vt ipsa seipsaz ꝺseruaret in eē: qz sic nō eēt creatura: q̄ non potuit sibi oipotētia cōicari. ¶ P. nulli⁹ subē finite ē vt⁹ actiua ifinita. fz aia xp̄i ē subā finita ergo nō potuit sibi cōicari ifinita potētia q̄ est oipotētia.

Rñdeo dōz q̄ vnūq̄dq̄ est actiuū fz q̄ est ens actu. vñ q̄tō aliq̄ būt deficiēti⁹ eē tāto min⁹ sunt actiua: sic̄ pz de mā ꝓma: in qua nō ē actiua potētia: qz tenet vltimū gradū in entib⁹: ⁊ iō potētia actiua cōmēsurat⁹ eēntie. Et ꝓpter hoc sic̄ aie xp̄i nō potuit cōicari q̄ haberet ifinitatē eēntie: ita nec oipotētia sibi cōicari potuit: nec alicui creature cōicari pōt: credo tñ q̄ ois potētia que alicui creature cōicari pōt sibi cōicata fuit multo abūdātius: vt. ſ. mā el'taris magis obediret sibi ad nutuz q̄ actuis q̄litatibus vel ēt vtuti celesti: ⁊ q̄ magis potuisset mouere celū q̄ aligs angelus: si tñ angeli mouent orbes.

Ad primuz ergo dōz q̄ oipotētia data est xp̄o q̄tū ad pſonā ab eterno: fz q̄tū ad nām humanā in ipsa ꝺceptione: nō q̄ natura humana vel aliq̄ pars eius oipotētia ifozmareť vt oipotēs dici possit: fz fz modū: quo ⁊ alias ꝓpetates cōicāt sibi nature ꝓpter vnitatē ypostasis: tñ in resurrectiōe manifesta est. ⁊ iō tūc data dr̄ fm illū modū loquēdi quo res dr̄ fieri quādo inotescit. ¶ Ad 2m dōz q̄ xp̄s habuit oīuz sciam: nō tñ speculatiuā: fz etiā practicā: nō qdē qua ipsas res faceret: sed sciuit q̄liter a deo fūt facte. scia aūt practica: q̄uis sit q̄dāmō cā opationis inq̄tū dirigit in ope: nō tñ est sufficiēter cā: qz ab ipsa nō ꝓducit res nisi assit potētia actiua rei. vñ xp̄s habuit oēm sciaz practicā qdē: fz nō practice: qz nō ordinauit ad opus. ¶ Ad 3m dōm q̄ vlitas possibiliū deo: cō mēsurať dine eēntie: qz fm B ifinita pōt: qz hz eē nō limitatū: fz vlitas eoz que scit scia visionis nō cōmēsurať eēntie ei⁹: ēt si mūdus duraret semp: per būc modum quo mō est: qz semp posset plura facere fm vnūq̄q̄ tēpus q̄tū que fecit ⁊ plures spēs: ⁊ plura rerū genera ⁊ plures mūdos: ⁊ iō q̄uis oīuz scia qua deus scit scia visionis sit cōicata aie xp̄i: nō tñ oipotētia qua de⁹ pōt facere: sibi cōicari potuit: sic̄ nec eēntia ifinita. ¶ Ad 4m dōm q̄ in oipotētia includunt oia ad que dina potētia se extendit ex infinitate sue eēntie fm quā est actiua ifinitoz fm quēlibet modū: sed in scia oīum que dr̄ xp̄o cōicata nō includunt⁹ oia que de⁹ pōt facere: vt dictū est. ⁊ iō oipotētia cōicari nō potuit: nisi habēti essentiā infinitā: sic̄ nec scia oīuz simpl'r que deus pōt facere nisi cōprehēdēti eēntiā ifinitā: vt ꝓus dcm̄ est.

¶ Ad 5m dōm q̄ potētia itellectus agētis nō est: vt faciat oia simpl'r: fz vt faciat oia esse itelligibilia: ⁊ ideo rō nō est ad ꝓpositum.

¶ Expositio textus.

In nullo creatura creatori equaľ.) Intelligenduz est q̄tuz ad rōnē rei habite: ⁊ q̄tum ad moduz habendi: qz ⁊ si aliquid idem cōueniat deo ⁊ creature: non tñ fm eundē moduz vel eandē rōnem. (Nemo nouit que sunt dei ⁊c.) Non excluditur per hoc pater ⁊ filius qui habēt eandem cognitionē quā ⁊ spiritussanctus. (Naturaľr capax est scie.) Est enī facta anima ad cognoscendum omnia: non autem ad faciendum omnia.

¶ De bois defectibus quos assūpsit xp̄s in humana natura. Dist. XV.

Illud quoq̄ p̄mittēdum nō est q̄ dei filiⁿ nāz bois accepit passibilē: aiaz passibilē: carnē passibilē ⁊ mortalez. vt. n. ꝓbareť vez corpus hīe suscepit defectⁿ corpis. ſ. famē ⁊ sitim ⁊ huiusmodi. ⁊ vt verā aiaz ꝓbareť hīe suscepit defectus aie. ſ. tristiciaz timorē dolorē ⁊ huiusmōi. Dis aūt sensus aie est. Nō. n. caro sentit: fz aia vtens corpe velut instrō. vñ Aug. sup Gen. in li. xij. nō corpⁿ sentit: fz aia per corpⁿ: quo velut nūcio vtit ad ꝺfirmāduz in seipsa q̄ extrinsecⁿ nūciať. Sic̄ g̃ aia q̄ fortis est p corpus tāq̄ instrumētū videt vl audit: ita ēt p corpus q̄dā sentit mala q̄ sine corpe nō sentiret: vt famē ⁊ sitī ⁊ huiusmōi. vñ nō imerito defectus corpis dr̄. Quedā aūt nō p cōpⁿ: imo ēt sine corpe sentit vt ē timor ⁊ huiusmōi. Sentit igit aia dolorez: fz quosdā p instrm corpis: quosdā vo nō. Suscepit aūt xp̄s sic̄ verā nāz bois: ita ⁊ veros defectⁿ bois: fz nō oēs. Assūpsit. n. ꝺfectⁿ pene: fz nō

culpe. Nec tñ oēs ōfect⁹ pene: ꝫ eos oēs quos hoi eū assumere expediebat: ⁊ sue dignitati nō derogabat. Sic.n.p hoiez hō factus ē: ita p cū hois defect⁹ suscepit. Suscepit.n. de nostro vt de suo nobis tribueret: ⁊ vt nr̄m tolleret. Suscepit.n. nr̄az vetustatē vt suaz nobis ifunderet nouitatē. Simplā accepit ille vetustatē. i. pene vt nr̄am duplā ꝓsumeret. i. pene ⁊ culpe.

¶ Qualr accipiendū sit illud qō ait Leo papa.

TRadit auctaʒ q̄ dñs nr̄ i se suscepit oia infirmitatis nr̄e pē pctm̄. Qō nisi accipiatur de illis tm̄ q̄ eū sumere p nobis oportuit ⁊ decuit: falsū eē ꝓbabit. Nō enī assūpsit ign̄ātiā aliquā: cū sit ignorātia q̄daz q̄ defect⁹ ē: neq; pctm̄ ē. s. ignorātia iuincibilis. Nā vicibilis pctm̄ ē: si tñ debis ē q̄ nobis expedit scire. Sūt.n. q̄dā quoꝝ scia nō affert vl ignorātia nō ipedit salutē. Et forte taliū rei ignorātia defect⁹ nō ē. Cōstat aūt i nobis eē ignorātiā atq; difficultatē volēdi vel faciēdi bonū: q̄ ad miseriā nr̄az ptinet. vñ Aug. i lib. iij. de libe. arbi. Approbare inqt falsa p vis vt erret iuit⁹: ⁊ resistēte atq; torquēte dolore carnalis vinculi: nō posse a libi dinosis opib⁹ tēpare: nō ē nā istituti hois: ꝫ pēa dānati. Ex q̄ mia peccātib⁹ iustissime iflicta libat dei gra: q; spōte hō libo arbi. cadē potuit: nō ēt surgē. ad quā miseriaz ptinet ign̄ātia ⁊ difficultas: quā patit ois hō ab exordio natitatis sue. nec ab isto malo q̄sq; nisi gra dei libaī. Ecce euidenī dic hic Aug. ignorātiā qua q̄sq; iuit⁹ falsa p veris approbat: ⁊ difficultatē qua nō pōt tēperare se a malo: ad miseriaz nr̄az ptinere. ⁊ penā eē hois. hec ät xps nō būit. Nō igit accepit oēs defect⁹ nr̄e ifirmitatis pē pctm̄.

¶ Oz ignorātia talis ⁊ difficultas nō sit peccatū.

SEd forte aliqs dicet illa eē pctm̄. Cui obuiat q̄ō Aug⁹ tradē vī: H. s. deū iculpabilr añ pctm̄ in exordio ꝓditiōis hoi potuisse tradere: vt eēnt ei nālia: ita in li. retractationū inquiēs. Ignorātia ⁊ difficultas ēt si eēnt hois primordia nālia nec sic culpādus ds ꝫ laudād⁹ eēt. Sz si h̄ hō in primordio nālr būisset: nūqd in eo eēnt defect⁹ ⁊ pene. Si defect⁹ ⁊ pena ei idita fuisset añ pctm̄: iniuste cū eo agi videret: si añ clpā sentiret penā. Ob h̄ sane dicim⁹ illa nō fuisse defect⁹ vel penas si hoi nālit ifuissent: sic nō fuit hoi añ pctm̄ nōdū gram adepto defect⁹ siue pena nō posse ꝓficere. Sed post q̄ gram recepit p quā ꝓficere potuit: ⁊ ad tps ēt ꝓfecit: eāq; culpa sua post amisit: sil q̄ ꝓficiēdi facultatē pdidit: defect⁹ fuit ei ⁊ pena nō posse ꝓficere. s. malū declinare ⁊ bonū facere.

Os igit defect⁹ nr̄os suscepit xps ꝑter pctm̄: quos ei cōueniebat suscipe ⁊ nobis expediebat. Sūt.n. plura egritudinū gīa ⁊ corpis vicia: a q̄ b⁹oino imunis extitit: quos.n. defect⁹ habuit: vl ad oñsionē vere hūanitatis vt timorē ⁊ iusticiā: vel ad ipletionē opis ad qō venerat: vt passibilitatē ⁊ mortalitatē. vl ab imortalitatis desperatiōe spez nr̄az erigēdā vt mortē suscepit.

¶ Qz sola voluntate illos defectus suscepit: nō necessitate conditionis sue.

EOs aūt defect⁹ nō ꝓditiōis sue necitate: ꝫ miratiōis volūtate suscepit. Nos q̄dē būt ōfect⁹ sic ⁊ nos: ꝫ nō ex eadē cā. Nos.n. ex pctō originali hos defect⁹ trahim⁹ sic ap'ls insinuat dicēs: Corp⁹ q̄dē pp pctm̄ mortuū ē. i. necitatē moriēdi hz in se: xps aūt nō ex pctō huiusmodi habuit defect⁹: q; sine pctō est ꝓcept⁹ ⁊ nat⁹: ⁊ in ēris ꝙuersat⁹: ꝫ ex sola miratiōis volūtate de nr̄o in se trāstulit verā ifirmitatē: sic accepit verā carnē: quā sine oi ifirmitate assumē potuit: sic eādē absq; culpa accepit.

¶ Auctoritatibus ꝓbat xp̄m ꝑm hoiez vere dolores sensisse ⁊ timuisse.

SEd q; nōnulli de sensu in passiōe humanitatis xp̄i male sensisse inueniunt: asserētes silitudinē atq; imaginē passiōis ⁊ doloris xp̄z hoiez ptulisse: ꝫ nullu; oino dolorē vl passionē sensisse: auctuz testimoniis eos cōuincēres idubitabile faciam⁹. Qō supra diximus ꝓpha Isai. dic. Vere languores nr̄os ipe tulit. ⁊ dolores nr̄os ipe portauit. Et xitas ipa i euāgelio ait. Tristis ē aia mea vsq; ad mortē. vbi ēt legit. Cepit ihs pauē ⁊ tedē. Propha ēt ex psona xp̄i ait. Repleta ē mal'aia mea. Qō exponēs Aug. ait. Non vitijs ⁊ pctis: ꝫ hūanis malis. i. doloꝛib⁹ fuit repleta aia xp̄i: q; ipsa ꝓpatif carni. Nō.n. dolō corpis pōt eē sine aia. dolē aūt aia ēt nō dolēte corpe pōt. Nos āt būa ne ifirmitatis defectus sic ipaz carnē ac mortez nō ꝓditiōis necitate ꝫ miratiōis volūtate suscepit. Ambro. ēt i lib. iij. de tri. sic ait. Scriptū ē. Pr si possibile ē trāseat a me calix iste. Timet g̃ xps: ⁊ dū Petrus nō timet xps timet. Petr⁹ dixit: aiaz meā pono p te. xps dic: aia mea turbaī. Utrūq; verū est ⁊ rōnis plenū q; ⁊ ille q; est iferioꝛ nō timet: ⁊ ille q; superioꝛ est gerit timētis affectū. Idez in eodez. Ut bō turbaī: vt bō flet vt bō crucifigif. Per nāz hois ⁊ tediauit ⁊ resurrexit xps. Nō turbaī eius xitus nō turbatur eius dinitas: ꝫ turbaī aia: ꝫ būane fragilitatis assūptiōez turbaī. Nā qui suscepit aiaz suscepit etiā aie passiōez. Nō.n. eo quo ds erat aut turbari aut moꝛi posset. Idē in eodē. Suscepit tristitiā meā. Cōfidēter tristitiā noio qui crucē p̄dico. Ut bō habuit tristiciā quā in eo suscepit affectu: mihi cōpatif: mihi tristis est: mihi dolet. Ergo p me ⁊ in me doluit: qui p se nihil habuit q̄ doleret. Doles igitur dñe iesu mea vulnera nō tua: q; tu nō p te: ꝫ p me doles. Hieronym⁹ quoq; i explanatōe fidei ait. Nos ita dicim⁹ bomine passibilē a dei filio susceptū: vt deitas ipassibilis pmaneret. Passus ē eni dei fili⁹ nō puratiue: ꝫ vere. Dia q̄ scriptura testaī hz illō q̄ō pati poterat. s. m substantiā assūptā. Licet g̃ ꝑsona filij suscepit passibilē hoiez: ita tñ ei⁹ bitatiōe m suā subam nihil passa ē: vt tota trinitas quā ipassibilē necē est ꝓfiteri. Dis alijsq; auctoritati b⁹ plpicuū fit xp̄m vere passibilē assumpsisse bominē atq; in eo defect⁹ ⁊ affect⁹ nr̄e ifirmitatis suscepisse: ꝫ volūtate nō necessitatis ꝓditiōe.

¶ Dic ponit que pdictis aduersari videntur.

QUedā tñ repiunī in scōrū tractatib⁹ q̄ pmissis aduersari videnī. Nā sup illū locum psalmi. Clamani: ⁊ nō exaudies. Aug⁹ tradere videī xp̄m nec vere timuisse nec vere trāslatū eē sic dicēs. Quō h̄ dicit q; pctm̄ non fecit: nec inēt ē dolus in oze ei⁹? Sz de nobis corpe suo h̄ dicit. Corpis eniz sui .i. eccle gerebat psonā: sic ⁊ alibi cū dixit: Trā seat a me calix iste: p nob logtur. Nisi forte putēt timuisse mori. Sz nō vere timebat dñs pati tertia die resurrectur⁹: cū arderet paulus dissolui ⁊ eē cū xp̄o. Nō eni fortioꝛ ē miles q̄ ipator: Miles g̃ coronādus gaudet mori: ⁊ dñs coronat⁹ timet mortē? Sz ifirmitatez nr̄am repsentans p suis ifirmis qui timent mori hoc dixit: Uox illoꝛ erat. Hieronym⁹ ēt ait: Erubescāt q; putāt saluatorē timuisse mortē: ⁊ passionis paure dixisse. trāseat a me calix iste.

¶ Determinatio auctoritatuz.

NEaūt i sacris lr̄is aliq̄ aduersa diuersitas eē potest: hanc auctitatū ꝙba i hunc modū accipiēda dicim⁹: vt nō ꝙtate timoris ⁊ tristitie vel passionē: ꝫ timoris ⁊ tristicie necitatē ⁊ passionē a xp̄o remouisse intelligant. Habuit eni xp̄s verū timorē ⁊ tristiciaz i nā hois: ⁊ nō sic nos q; mēbra ei⁹ sum⁹. Nos aūt cā pcti nr̄i his defectib⁹ necio subiacem⁹: ⁊ i nobis sūt isti defect⁹ ꝑm ꝓpassionē ⁊ passionē: ꝫ i xp̄o nō nisi ꝫ ꝓpassione. Sic eni in pctis gradus q̄dā notant passio ⁊ ꝓpassio: ita ⁊ in bis affectib⁹ penalib⁹. Afficit eni q; iterdū timore ⁊ tristitia: ita vt mētis itellis moueat nō ide a rectitudine vl dei cōtēplatione: ⁊ tūc ꝓpassio ē. Alii qñ ꝙo mouet ⁊ turbaī: ⁊ tūc passio ē. Xp̄s ꝙo nō ita fuit turbat⁹ i aia timore vl tristitia vt a rectitudie vl dei ꝓtēplatiōe aliq̄ternus declinaret. Scōz quē modū itelligit cū dī nō timuisse vel tristis fuisse. vñ Hieronym⁹ sup Matt. beñ. vbi legit. cepit ꝓtristari ⁊ mest⁹ eē. vt ꝙitate igr ꝓbaret hois assūptū vere ꝓtristat⁹ ē. Sz nō passio ei⁹ dñaī aio. verū ꝓpassio ē. vñ ait: Cepit ꝓtristari Alio ē eni ꝓtristari: aliō icipe cōtristari. Qō ē. Alr ꝓtristaī q; p ꝓpassionē: alr p passionē. Jō q; ꝑm hāc distictionē aliqñ dr xp̄s nō uere timuisse: aliqñ vere timuisse: q; verū timorē habuit ⁊ tristitiā: ꝫ nō ꝑm passionē neq; ex necessitate cōditiōis. vñ aug⁹ ex his cāis volēs assumi dictoꝛ itelligētiā: dic xp̄m nō vere timuisse vel tristatū eē. ⁊ icōtinēti verā tristitiaz habuisse. His ꝙbis ifirmos i se pfiguras dñs ait. Pr si fieri p̄t trāsfer a me calicē istū. Nō eni vere timebat dñs pati tertia die resurrecturus: cū arderet Paulus dissolui: ⁊ eē cū xp̄o. Iste gaudet coronādus ⁊ tristis ē domin⁹ coronatur⁹. Ecce h̄ vī augustin⁹ tristiciā ⁊ timorē a xp̄o remouere. Continuo aūt subiūxit, Sz tristiciā sic assūpsit quō carnē. Fuit eni tristis vt euāgeliū dic. Si eni nō tristis fuit cū euangeliū dicat: tristis ē aia mea vsq; ad mortē ⁊ c. g̃ ⁊ qñ dicit dormiuit iesus nō dormiuit. vl qñ dicit māducasse nō māducauit. Et ita nihil sanū relinq̄tur vt dicaī ēt q; corpus ei⁹ nō erat verū. Quicqd g̃ de illo scriptū ē verū ē ⁊ factū ē: Ergo ⁊ tristis fuit. Sz volūtate tristiciaz suscepit verā quō volūtate carnē verā. Ecce apte nosci eūdē sibi i bis ꝙbis ꝓdicere nisi varias dictoꝛ discerneret cās: ex itelligētia ꝙboꝛ assumēda est. Si eni discernaī itelligentie cā pdictoꝛ ꝙboꝛ nihil occurrit contradictiōis.

¶ De q̄busdam Hylarij capitulis valde obscuris que videtur cōi sentētie obuiare.

VErūtñ magis mouēt ac difficiliorē afferūt qōnē ꝙba hylarij: q̄b⁹ vī tradī ictus ⁊ vulnera ⁊ huiusmodi sic i xp̄z icidisse vt passiōis dolorē nō icuterēt. Sic telū tractū p aquā vl ignē vl aera ea facit q̄ ⁊ cū trabif p corpa aiata: q; pforat ⁊ ꝓpūgit: nō tñ dolorē igerit: q; non sūt ille res doloris capaces. ita ⁊ corp⁹ xp̄i sine sensu penevim pene excepisse dicit. Quia sic corp⁹ nr̄m nō hēt talez nām vt valeat calcare vndas: ita corp⁹ xp̄i dic nō habuisse nām nr̄i doloris: q; nō habuit nāz ad dolēdū. Ait eni hylari⁹ i. x. li. de tri. vnigenit⁹ deus hoiem vez ꝫ silitudinē nr̄i hois nō deficiēs a se deo sūpsit. in quo q̄uis ict⁹ incideret: aut vuln⁹ descēderet: aut nodi ꝓcurrerēt aut suspēsio elc/

tiaret: afferrēt qdē hec ipetū passiōis: nō tñ dolorē passiōis iferrēt. vt telū aliqđ aquā pforās: vl ignē cōpūgēs: vl aera vulnerās: oēs qdē has passiōes nāe sue iferr: vt pfōet: vt ꝓpūgat: vt vulneret: ꝫ nāz suā i ℔ passio illata nō retiet: dū i nā nō est vl aquā fozari: vl cōpūgi ignē: vl aera vulnerari: cuius nāe sit teli vulnerare ⁊ cōpūgere ⁊ fozare. Passus iuenit qdē xp̄s: dū cedit: dū suspēdit: dū mozit: ꝫ i cozp⁹ irruēs passio: nec nō fuit passio: nō tñ nām passiōis exercuit: dū ⁊ penali mysterio pena deseuit: ⁊ vt cozpis sine sēsu pene vtz pene in se deseuiētis excepit. Habuit sane illud dñi cozp⁹ doloris nr̄i nām. Si cozp⁹ nr̄z id nāe hēt vt calcet vndas: ⁊ desup eat fluct⁹ nec clause dom⁹ obstaculis arceat. At ꝯo si dñi cozpis soluz ista nā sit vbi ferat in būdis: ⁊ sistat in liqdis: ⁊ structa transcurrat: qd p nām būani cozpis carnē ex spūsanto cōceptā indicam⁹? Caro illa de celis ē: ⁊ hō ille de deo est hīs ad patiēdū cozp⁹: ⁊ passus est: ꝫ nāz nō hīs ad dolēdū. Jtē i eodē. Videam⁹ an ille passiōis ordo ifirmitatē i dño doloris ꝓmittat itelligi. Si latis eni causis: ex qbus metū dño heresis ascribit res ipsas vt geste sūt iferamus. Nec eni fieri pōt vt timoz ei⁹ significet in ꝯbis: cuius fiducia ꝓtinuat i factis. Timuisse igit̄ heretico passionē vr̄. Sz ob ignorātie hui⁹ errorē Petr⁹ ⁊ satbanas ⁊ scādalū ē: An ne timuit q armatis obui⁹ ꝓdijt: ⁊ i cozpe ei⁹ ifirmitas fuit: ad cui⁹ occursū ꝓsternata psequētiū agmina supiatis cozpib⁹ ꝯciderēt? Quā igitur ifirmitatē dñatā hui⁹ cozpis credis: cui⁹ tātā habuit nāz ꝯtutē. Sz fozte dolorē vulnerū timuit: Quē rogo o tu dñice ifirmitatis assertoz penetrātis carnē clauī babuit terrorē: q excisam aurē solo restituit attactu? Producens aurē hec man⁹ clauū dolet ⁊ sentit vuln⁹: q alteri dolorē vulneris nō relīqt. Pūgē de carnis metu tristis: cuius tactu caro post cedē sanat. Jdez: collatis igitur dictoꝝ gestorūq; ꝯtutibus demīrari nō ē ambiguū: i nā cozpis ei⁹ ifirmitatē cozpee nāe nō fuisse: ⁊ passionē illā licet illata cozpi sit: ñ tñ nāz dolēdi cozpi ituli isse: Quia licet fozma cozpis nr̄i eēt i dño: nō tñ vitiose ifirmitatis nr̄e fozma erat i cozpe: qđ ex cōceptu spūs scti ꝯgo ꝓgenuit. Audisti lectoz ꝯba Hylarij qb⁹ dolorē excludere vī: ꝫ si excussa sēsus ⁊ ipietatis ebetudie p̄missa diligēter itēdas: atq; ipsi⁹ scripture circūstātiā inspicias: dictoꝝ rōnē atq; ꝯtutē pcipe vtcūq; poteris: ⁊ itelligēti am arguē nō attētab. Jntelligit̄ eni ea rōne dixisse dolorē passiōis i xp̄m nō icidisse ⁊ ꝯtute cozpis xp̄i excepisse viz pene sine sensu pene: q; cāz ⁊ meritū doloris i se nō habuit. Qđ vī notasse vbi ait: Nō hīs nāz ad dolēdū. Et iō nō iudicāda ē caro illi⁹ p̄m nām nr̄i cozpis: nec i eo ēt dñm habuit passio. Jta ēt nō habuit naturā ad timēdū vel tristādū: q; nō habuit talez naturā i q̄ cēt cā timoris vel tristitie. Jtaq; necitas timēdi nō fuit i eo: sic ē i nobis: nec nā doloris fuit i eo sic i nobis. Tristiciā tñ i eo fuisse ꝯsequēter asserit: ꝫ cāz ei⁹ extitisse ñ suā mortē: ꝫ defectū Petri ⁊ alioꝝ apl̄oꝝ. Dicit eni xp̄m nō pp mortez: ꝫ vsq; ad mortē tristē fuisse. His ꝯbis iterrogo qđ sit tristē esse vsq; ad mortē. Nō eni eius dē significatiōis est tristē eē pp mortē ⁊ vsq; ad mortē. Qz vbi pp mortē tristitia ē: illic moꝛs cā tristitie ē. Ubi ꝯo tristitia vsq; ad mortē ē: moꝛs nō tristitie cā ē: ꝫ finis. A deo āt nō pp mortē suscepta ē tristitia vt sit destituta p mortē. Nō g̃ sibi tristis ē: ꝫ illis qui i scādalo p infirmitatē carnis erāt futuri: quos monet ozare ne iducant i tētationē: qui añ polliciti erāt se nō scādalizari.

¶ Postq; magister determinauit de his que xp̄s cū natura būana assūpsit ad dignitatē ꝓtinētia. hic determiat de his assūptis q̄ ꝓtinēt ad defectuz. Et diuidit in duas ptes. ꝑmo determiat de defectib⁹: q̄s xp̄us cū būana nā assumpsit. ſcōo determiat modū quo h⁹ defect⁹ i xp̄o fuerūt. dis. xvi. ibi(Dic ozit qō.) ꝑma i duas. ꝑmo determiat vitatē. ſcōo excludit errorez ibi:(Sz qr nonulli.) ꝑma i duas. ꝑmo oñdit quos defect⁹ cū būana natura assūpsit xp̄s. ſcōo ostēdit q̄ fuit cā assūptiōis. ibi:(Vos āt defect⁹.) ꝑma iterū in duas ptes. ꝑmo oñdit q̄ xp̄us i natura nr̄a accepit defect⁹ penales ⁊ nō culpe. ſcōo oñdit quos de penalib⁹ defectib⁹ non assūpsit ibi(Tradit auctoritas) circa qō duo facit. ꝑmo oñdit q̄s defect⁹ penales nō suscepit ex pte aie. ſcōo q̄s defect⁹ cozpales ñ suscepit ibi:(Sūt eni plura egritudinū.) circa ꝑmū duo facit. ꝑmo oñdit q̄ xp̄s nō suscepit ignorantiā aut difficultatē ad bonū faciēdū. ſcōo oñdit q̄ hec non sūt culpa: ꝫ pena ibi:(Sz fozte dicit aliqs.)(Sz qr nonulli.) Dic excludit errorē. ⁊ duo facit. ꝑmo obycit ꝯtra errātes. ⁊ ꝯ soluit illa q̄ ꝑ se illi inducebāt ibi:(Quidā tñ repūtant.) ⁊ hec diuidit i duas. ꝑmo soluit obiectiōes de passionib⁹: q̄s dixerāt eē aie tātuz: sic tristitia ⁊ h⁹. ſcōo soluit de illis q̄ sūt aie p cozp⁹ sic dolor sensibilis ibi:(Uerūtñ magis.) circa ꝑm tria facit. ꝑmo ponit obiectionez. ſcōo soluit ibi (Ne aūt i sacris.) tertio solutionē ꝯfirmat ibi:(Uñ lex) (Uerūtñ magis) hec ps ēt diuidit i duas. ꝑmo ponit obiectionē. ſcōo soluit:(Sed si excussa.) Dic est duplex q̄stio. ꝑmo de his defectibus in generali. ſcōo specialiter de passionibus aie.

Questio. I.

¶ Jrca ꝑmū q̄runt tria. ꝑmo vtꝝ xp̄s debuerit assumere nām būanā cū h⁹ ifirmitatib⁹. ſcōo vtrū oēs nostros defect⁹ suscipere debuerit. ⁊ ꝯ vtꝝ bos defect⁹ q̄s assūpsit ꝯxerit.

¶ Utrum xp̄s naturā humanā cuz defectib⁹ ⁊ ifirmitatib⁹ accipere debuit.

¶ Ad ꝑmū sic ꝓcedit. vī q; xp̄s būanaz nāz cū ifirmitatib⁹ h⁹ defectuū suscipe nō debuit. xp̄s eni per suā icarnationē votis antiquoꝝ patruz satisfecit. Jsaie .xi. dī ad exp̄mēdū desideriū sanctoꝝ patrū. Cōsurge cōsurge iduere fozti tudie, ⁊c. q̄ nō debuit venire

idut⁹ ifirmitate carnis. ¶ ℙ. h⁹ defect⁹ pene sunt. ſz pena nō est iuste: nisi vbi culpa est: cū igit̄ absq; oi culpa fuerit: videt q; penales defect⁹ suscipe nō debuit. ¶ ℙ. ꝯria cōtraryꝫ curant: ſz xp̄s venerat curare nr̄as ifirmitates: q̄ debuit ꝯria assumere. ſ. robur ⁊ fozti tudinez. ¶ ℙ. ipe venerat ad vincēdū diabolū: ſz vicere est op⁹ fozti tudinis: q̄ nō debuit assumere ifirmitatē. ¶ ℙ. sicut culpa derogat iustitie: ita ifirmitas derogat ꝯtuti: ſz xp̄s nō debuit assumere defect⁹ culpe ne derogaret dine iusticie: q̄ sil⁹ nec debuit suscipe ifirmitates penales ne derogaretur diuie ꝯtuti.

¶ ℙ. ipse venerat ad ℔ q; boies in dinā cognitionē addueret: ſz p ifirmitates magis a sui cognitiōe abducebat: vt dicit Jsa. 53. Uidim⁹ eū despectū. ⁊ sequit. vñ nec reputauim⁹ eū: q̄ nō debuit h⁹ ifirmitates assumere.

¶ Sed ꝯtra. Deb. q. Jn eo in quo passus ē ⁊ tētat⁹ potēs est ⁊ bis q tētant auxiliari: ſz xp̄s ad auxiliādū hoib⁹ venerat: q̄ debuit eoꝝ defect⁹ suscipe. ¶ ℙ. xp̄s venerat ad redimē dū gen⁹ būanū: ſz op⁹ redēptionis ꝯgrue compleri nō poterat: nisi p passionē: vt ifra dicēt: q̄ debuit defect⁹ assumere scōm quos passibilis fuit. ¶ ℙ. xp̄s ad boc venerat vt eēt mediatoz iter nos ⁊ deū: q̄ debuit coicare cū ytroq;: ſz cuz deo coicauit i iustitia: q̄ nobiscū debuit coicare in pena.

Respōdeo dōm q; xp̄s ad ℔ venit vt būanū gen⁹ in deū reduceret a quo p pctm̄ abductum erat. Et iō sic mediatoz ea que dei sunt in nos trāsfudit. ſ. gr̄am ⁊ iusticiā: ⁊ ea que nr̄a sunt quodā mō in deū: nō aūt nr̄a: que a nobis tātū sūt: nō a deo. ſ. peccata: qz per hec ad deū nō ordinamur: ſz magis deoz dinamur ab eo: ſz ea que a deo in nobis sunt que oīa in se ordiata sunt ⁊ ad ip̄m nos ordinātia: ⁊ iō ea que fecit in nobis de⁹ trāstulit in deū: nō q̄dē in nām diuinā: sed p̄sonā ea assumendo. Fecit aūt de⁹ i nobis nāz ⁊ pfectiōes nāe ⁊ defect⁹ penales: ⁊ ēt q̄sdā nāles: sic idigētia cibi: quā ēt hō i statu inocētie habuisset: ⁊ iō hos defect⁹ sil⁹ cū nā i sua p̄sona suscepit. hec eni in sua p̄sona suscipe ē ipa deo repsentare ad placādū ip̄m nobis.

Ad ꝑmuz q̄ dōm q; desideriū sctōrū patrū fuit vt ueniret in fozti tudie spūali. ſ. gr̄e ⁊ sciētie ⁊ ꝯtutis: que per h⁹ defect⁹: quos xp̄s assumpsit: nō impedit. ¶ Ad scōm dōm q; q̄uis culpa nō pcesserit in ipo tñ pcessit in nā būana quā deo reconciliare venerat. ⁊ iō in q̄tū ꝯsiderat vt gerēs vicē toti⁹ nāe in satisfaciēdo p ipsa gcgd in nā būana ad defectū ptinens rōnē iuste pene hēt ēt in ipo babuit. ¶ Ad tertiū dōm q; ifirmitas curat optime per curationē sue cāe: ⁊ p ꝯnās per ꝯria cāe. Causa aūt boꝝ defectuū i nobis est culpa: ⁊ iō per ꝯria culpe bos defect⁹ curare debuit. ſ. per gr̄am ⁊ ꝯtutes. ¶ Ad q̄rtū dōm q; venerat vincere fozte per iusticiā satisfaciēdo: ⁊ iō oportuit q; bēret defect⁹: ſz quos satisfaceret. Et ꝑterea p fozti tudinē oppositā istis defectib⁹ nō vincit diabolus: ſz per fozti tudinē ꝯtutis ⁊ gr̄e. ¶ Ad q̄ntū dōm q; culpa nō solū repugnat deo: qz in ip̄m nō cadit: ſz ēt qz ab ipo separat: qz est puersitas uolūtatis ſz quā aīa nata ē deo ꝯiūgi: sed infirmitas q̄uis in deū nō cadat: tñ a deo nō sepat: ⁊ iō nō ē filis rō. ¶ Ad sextū dōm q; xp̄s nō venerat manifestare se p̄m būanā nām. ſz p̄m diuinā. vñ dixit: ego non q̄ro gloriā meā: ſz ei⁹ qui me misit: gliā aūt dei magis clarificauit p assūptā ifirmitatē: inq̄tū iuentū est q; id qđ est ifirmius dei: est potētius hoibus. ꝑma Chozin. ꝑmo

¶ Utrum oēs defect⁹ ꝑter pctm̄ accipe debuit.

¶ Ad secundū sic ꝓcedit. vī q; xp̄s debuit oēs defect⁹ ꝑter pctm̄ assūere. Deb. q. oī. q; debuit p oīa fribus assimilari: vt misericoz es fieret: ſz miſicordia respicit oēz miseriā: q̄ debuit oēs nr̄os defect⁹ assūere. ¶ ℙ. sic dicit Damasce. qđ est iassūptibile est icurabile: sed ipse venerat oēs nr̄os defect⁹ curare: q̄ debuit oēs suscipe. ¶ ℙ. in susceptiōe nr̄oꝝ defectuū manifestat xp̄i būilitas: sed ipe būiliat⁹ est q̄tūcūq; humiliari potuit: vt dicit Ber. q̄ ipe debuit oēs nr̄os defect⁹ suscipe. ¶ ℙ. oēs defect⁹ cōliter dedecēt dei maiestatē: si q̄ aliqs suscepit: eadē rōne oēs suscipe debuit. ¶ ℙ. ipse curauit nām nr̄am p gr̄az ⁊ ifirmitatē: quam accepit: ſz ipe accepit oēm gr̄am: ergo omnem defectum suscipere debuit.

¶ Sed ꝯtra. xp̄s qui totā būanā nām curare venerat. debuit itegrā nāz bēre: sed qdā defect⁹ sūt qui itegritati nāe repugnāt: sic cecitas ⁊ defect⁹ mēbroꝝ: q̄ nō oēs defect⁹ debuit bēre. ¶ ℙ. xp̄s debuit eē pfect⁹ in gr̄a: ſz qdā defect⁹ sunt qui pfectioni gr̄e repugnāt: sicut ignorātia ⁊ difficultas ad bonū. q̄ nō oēs defect⁹ bēre debuit. ¶ ℙ. ꝯria nata nō sūt fieri in eodē: ſz qdā ifirmitates sūt fibi ꝯrie ex ꝯrys causis cāte: q̄ nō potuit oēs nr̄as ifirmitates bēre.

Respondeo dōm q; sic dicit Damasce. xp̄s habuit in se oēs nāles: ⁊ idetractibiles passiones. oñr aūt passiōes nāles q̄cūq; vl r būanā nām ꝯsequūtur: siue ex cōditiōe nāe: sic idigētia cibi ⁊ pot⁹: siue que p peccato p̄mi parētis in totā nāz deuenerūt ex ꝓncipys nature sibi relicte cāta: sic fames sit⁊ labor dolor ⁊ h⁹. Indetractibiles aūt passiones sūt que defect⁹ gr̄e nō iportāt: sic iportat ꝓnitas ad malū ⁊ difficultas ad bonū ⁊ h⁹ que ex carētia gr̄e vel pfectiōis ꝯringūt. Ex boc eni laus xp̄i minueret si pfect⁹ in ꝯtutib⁹ nō fuisset: scōm q̄s est laus ⁊ vituperiū siue detractatio scōm earuz opposita. Uñ duo genera defectuū nō assūpsit: illa. ſ. que nō vl r būanā nām cōsequunt. sicut lepra: cecitas febris: ⁊ h⁹. ꝯringūt eni ex particularib⁹ corruptionib⁹ in singulis ꝑsonis: ⁊ hos defect⁹ assumere nō debuit: qz ad curādū nāe mozbū venit. Jtē illa nō assūpsit que ad iperfectionē gr̄e ꝓtinēt: sicut ignorātia difficultatē ad bonū ⁊ huiusmodi: qz ipse venerat ad boc vt de plenitudine sue gr̄e oēs acciperemus.

Ad ꝑmū q̄ dōz q; debuit fratrib⁹ assimilari quātū ad illa in que oēs ffes ꝯueniunt: que ad defectū gr̄e nō ꝓtinēt. nō eni fuit fratrib⁹ filis nisi natura spēi: ⁊ iō q̄tū ad actus ⁊ defect⁹ qui ꝯsequunt totā spēm debuit fratrib⁹ assimilari. ¶ Ad secūduz dōm q; sicut de⁹ curauit oēs in hoc q; assūpsit nām in qua oēs ꝯueniūt: ita curauit oēs defect⁹ in hoc q; assūpsit illos defect⁹: in q̄bus oēs ꝯueniūt: ex q̄b⁹ quasi causis ꝑmo ꝓdialib⁹ alij oriuntur Ex passibilitate eni nāe quā assumpsit sequit febris ⁊ oīa h⁹. ¶ Ad tertiū dōm q; humiliari debuit inq̄tum potuit decēter: nō aūt fuit decēs vt qui venerat alios in gr̄atiam adducere defectū vel iperfectionē gr̄e patereꝫ: neq; q̄ naturā in alys itegrare venerat ipse in his in quib⁹ alij itegri sunt defectū patereꝫ. ¶ Ad q̄rtum dōm q; q̄uis oēs defect⁹ equaliꝫ sint idecētes diuine maiestati q̄tū ad suā nām: nō tñ q̄tū ad nām assūptā: vt pz ex dictis. ¶ Ad q̄ntū dōz q; alij defect⁹ sunt qui plenitudini gr̄e repugnāt: ⁊ iō ex ℔ q; babuit oēm gr̄az magis debet ꝯcludi q; nō babuit oēs defect⁹ q̄ q; babuit. ¶ Ul dōz q; qz alios reintegrare venerat debuit in pfectionib⁹ potētioꝝ eē nō in defectib⁹: quia plus idiguisset ipse reformari q̄ reformare: ⁊ ideo babuit oēm gr̄am: non tamen omnem defectum.

¶ Utruz h⁹ defect⁹ suscepit vel contraxerit.

¶ Ad tertiū sic ꝓcedit. videtur q; huiusmodi defectus contraxerit. illud enim ꝓprie contrabitur quod cum alio trabitur. sed ipse bos defectus cuz natura traxit: ergo eos contraxit. ¶ ℙ. id quod ex ratione originis habetur ꝓprie contrabitur. sed ex ratione sue originis xp̄us babuit bos defect⁹: quia ex ratione sue originis matri similis ē nat⁹: que bis defectib⁹ subiacuit: ergo

ipse istos defectꝰ cõtraxit. ¶ P. illud cũ nã ꝺbiť qõ ex pncipijs nãe causať; sed hꝺ defectꝰ vt fames sitis ꝛ hꝺ: ex pncipijs nãe causaňť: qz ex actibus ꝺrioꝛ in inuicé: ex qb' hõ naturaliꝛ ꝺstat: g̃ hos defectꝰ cõtraxit. ¶ P. vbũ ꝺbẽdi fꝫ q hic logmur videť traductionẽ ipoztare: sed xp̃s habuit hꝺ defectꝰ per traductionẽ cozpis ex corpe nõ ex ꝺditione aie. g̃ xp̃s hos defectꝰ cõtraxit. ¶ P. sicut culpa originalis ꝺbiť a pfe: ita iste penalitates ꝺbunť ex mre: sicut dictum est in scõo libro. sz xp̃s ex mre passibili natꝰ est: q̃uis nõ ex patre peccatore: g̃ hꝺ penalitates ꝺtraxit.

¶ Sz ꝺtra. qõ volũtarie assumiť nõ ꝺbiť: sz xp̃s volũtarie assũpsit hos defectꝰ: siť ꝛ ipaz nãz: g̃ nõ ꝺrit eos. ¶ P. nos dicimur ꝺbere hos defectꝰ: qz nob' debẽt pp culpã originalẽ: sz i xp̃o culpa ozigialis nõ fuit: g̃ xp̃s hos defectꝰ ñ ꝺrit.

Respõdeo ꝺõm q illud ꝓprie ꝺbiť qõ ex necessitate alio tracto trahiť. Et qz ex hoc ipo q hũanã nãm trahimꝰ ex parẽtibꝰ per viciatã originẽ: sequiť de necessitate q hos defectꝰ bẽamus: iõ dicimur hos defectꝰ ꝺbere. xp̃s aũt potuit hũanã nãz sine his defectibꝰ assumere: siť ꝛ cũ defectꝰ assũpsit: ꝛ iõ nõ fuerũt i eo ex ꝺ ipo q hũanã nãz a parẽtibꝰ traxit: sz siť volũtarie assũpsit nãm hũanã: ita ꝛ hoſ defectꝰ, ꝛ pp ꝺ dr assũpsisse hos defectꝰ: ñ

Ad primuz g̃ ꝺõz q ꝺec ꝺiũctio con. nõ so ☞risse. lũ notat simultatẽ tpis in hoc q ꝺicit aliqd ꝺtrahi: sed ordinẽ necessarie ꝺsecutionis vniꝰ ad alterũ. ¶ Ad scõm ꝺõm q generatũ inq̃tuz hꝺ assimilať ei qõ generat ipm actiue: qz agẽs simílat sibi patiẽs: q autez aliq̃n natꝰ assimilať mri ex qua generať mãliter est ex defectu vtutis actiue: que nõ põt materiã ꝺbere ad sui siłitudinẽ. vñ vincũt motꝰ mãe ꝛ assimilať filiꝰ matri. Neutro istoꝝ modoꝝ fuit necessariũ q xp̃s matri assimilareť: tuz qz mr̃ nõ fuit agẽs in generatiõe: sz solũ materiã ministrauit: tũ qz nõ fuit aliqs defectꝰ ex pte vtutis agẽtis. s. spũssancti: ꝛ iõ q assimilatꝰ est matri in his defectibꝰ hoc fuit ex sola ei' volũtate. ¶ Ad tertiũ ꝺõz q ex pncipijs nãe sibi relicte. i. puate illo dono gr̃e qõ nãe pmo ꝺdite datũ fuerat: vt in scõo lib. dictũ est: hꝺ defectꝰ causaňť: sed xp̃s poterat nãz hũanã accipe cũ illa pfectiõe quã gratis i sua ꝺditiõe nã hũana accepat: ꝛ iõ nõ ꝺe necessitate cõtraxit: sed volũtarie assũpsit. ¶ Ad q̃rtũ ꝺõm q vbũ ꝺbẽdi nõ solũ ipoztat traductionẽ: sz necessariũ ordinẽ ad aliud tractũ vt dictũ est. ¶ Ad qntũ ꝺõm q illud bẽt vitatẽ in illis qui scõz legẽ nature nascunť: xp̃s aũt nõ sic ex vgine natꝰ est: sed supza naturã: ꝛ iõ rõ non sequiť.

Quæstio. II

Deinde querit de passionibꝰ q̃s assumpsit ex pte aie. ꝛ circa hoc q̃runť tria. ꝓmo si aia xp̃i fuerit passibilis: ꝛ cuiꝰ ꝓprie sit pati. scõo de passionibꝰ ialibꝰ que cõsequunť ex iteriori apphẽsione. vt tristitia ꝛ hꝺ. tertio de passiõibꝰ que fũt scõm sensuz corpalẽ: sicut est doloz.

¶ Utrũ omne cozpꝰ pati possit.

Ad primũ sic ꝓcediť. videť q oẽ corpus possit pati. oẽ eniz qõ moueť patiť: qz motꝰ in eo qõ moueť est passio vt ꝺr in tertio phisicorũ: sed oẽ cozpꝰ moueť: g̃ oẽ cozpꝰ patiť. ¶ P. oẽ qõ recipit patiť: cuz pati ꝺicať a patim qõ est recipe: sed corpora celestia aliqd recipiũt. s. illuminationẽ: g̃ patiunť: g̃ ꝛ alia multo magis que sunt sub eis. ¶ P. oẽ qõ est potẽtiꝰ natũ est agere i minꝰ potẽs: sz oi cozpe est aliqd potẽtiꝰ ꝛ oi sba creata. g̃ ois creature ẽ pati. ¶ Sed cõtra. oẽ passibile est cozruptibile: qz passio magis facta abycit a subst̃tia: vt ꝺicit in Thopi. sed nõ oẽ cozpꝰ est cozruptibile: ergo non oẽ cozpꝰ est passibile. ¶ P. siť ꝺicit in ꝓmo de generatione. oẽ agẽs est ꝺriũ patiẽti: sz nõ oẽ cozpꝰ bẽt ꝺriũ: ergo nõ etiã omne patiť.

¶ Utrum aia sit passibilis.

Ulterius queriť vtrũ aia sit passibilis ꝛ videť q nõ. sicut eni forme est agere: ita mãe est pati: sed aia nõ est cõposita ex mã vt in ꝓmo li. ꝺif. viij. dictum ẽ: g̃ nõ põt pati. ¶ Si ꝺicať q patiť per accñs ad passionẽ cozpis. Cõtra. passiõis terminꝰ ẽ cozruptio: sz aia nõ cozrũpit cozrupto cozpe: g̃ ẽt nõ patiť cozpe patiẽte. ¶ P. ex ꝺ aia moueť p accñs localiꝰ ad motũ cozpis: qz ẽ in loco cozpis p accñs: sz nullo mõ ꝺz q̃litatẽ corporeã neq; p se neq; p accñs. ergo nullo mõ alterať cozpe per accñs alterato. sed passio ꝓprie dr̃ in motu alteratiõis vt ꝺicit in. i. de generа. g̃ aia nõ patiť per accñs passo cozpore.

¶ Sed ꝺtra. ad motum totiꝰ per accñs moueť ps: sz aia est ps totiꝰ cõpositi qõ patiť: g̃ ꝛ ipsa aliquo mõ patiť.

¶ Utrum aia xp̃i possit pati.

Alteriꝰ videť q aia xp̃i nõ possit pati: qz nihil est dignius q̃ aia xp̃i: sed agẽs est digniꝰ patiente fꝫ Augu. iz. sup Heñ. ergo aia xp̃i nõ fuit passibilis. ¶ P. vtus reddit aiam getã a passionũ tumultibꝰ: ꝛ q̃to vtus ẽ pfectior tanto passiones in aia minꝰ dominanť: sed in xp̃o fuit perfectissima virtꝰ: ergo nullo modo fuit in anima eiꝰ passio. ¶ P. impassibilitas est de ratione beatitudinis: vnde ponitur inter ꝺotes cozpozis: sed anima cḥristi fuit beata: ergo non fuit passibilis.

¶ Sed contra. Joh. Damascẽ. ꝺicit q anima cozpozi ꝺiso compatiť: ꝛ ꝺolet. ꝛ hoc est qz vniť cozpozi passibili: sz anima cḥristi coniuncta est cozpozi passibili: ergo anima eius fuit passibilis: quia nihil compatiť quod non est passibile. ¶ P. cḥristus assumpsit in natura nostra defectus qui totam naturam consequunť: qui imperfectionem gratie nõ important: sed passibilitas anime est huiusmodi: ergo cḥristus passibilem animã assumpsit. ¶ P. cḥristus venit magis curare defectus anime in nobis q̃ defectꝰ cozpozis: sz ipse suscepit naturam passibilẽ vt impassibilitatem nobis acquireret: ergo ꝺebuit assumere animaz passibilẽ vt per hoc impassibilitatẽ anime acciperemus.

Respondeo ꝺicendũ ad ꝓmam questionẽ q cum ꝺicit Damascẽ. q passio est motus abvno in aliud: non quilibet motuꝫ est passio: sed solũ alteratio ꝓprie loquẽdo: vt ꝺicit philosophus in ꝓmo de generа. quia in hoc solo motu aliquid a re abycitur: ꝛ aliquid imꝓmitur: quod est de rõne passionis. Motus eni localis ẽ fm id quod est extra rem: quod est locuꝫ. Motus aut̃ augm̃ti est fm hoc q ex eo quod iam est. s. nutrimento ꝓducitur augmentatum in maiorem quãtitatem. Ad hoc autem q sit alteratio requiriť ex parte alterati q sit res per se subsistens. Aliter eniz subiectum motus cẽ non posset: ꝛ q sit cozpus: quia solum tale moueť vt in. vi. ꝓbi. probatur. Et vlterius q ꝺabeat naturam contrarietati subiectã quia alteratio est motus inter contrarias qualitates. Ex parte vero terminorum alterationis regritur q vna qualitate expulsa alia introducatur: sic enim ꝺ q̃litate in qualitatem transitur. Sed vlterius ad rationem passionis requiritur q qualitas introducta sit extranea: ꝛ qualitas abiecta sit cõnaturalis: quod cõtingit ex hoc q passio importat quãdam victoriam agentis super patiens: omne autẽ quod vincitur quasi trahitur extra terminos proprios ad terminos alienos: ꝛ ideo alteratiões que contingunt ꝓter naturam alterati magis ꝓprie ꝺicuntur passiones: sicut egrotationes q̃ sanationes: sicut patet per Damas. 3. li. ꝛ per pḥm. 5. Meth̃. vnde patet q illorum cozporuz tantũ est ꝓprie pati que possunt extra naturã suaz trahi. ꝛ hec sunt cozruptibilia.

Ad primuz ergo ꝺicendum q non omne moueri est pati nisi cõmuniter ꝛ large loquendo: sicut etiã oẽ moueri quoddã cozrũpi est fm Aug. ꝛ fm pḥm. 8. phisicoꝝ. ¶ Ad scõm ꝺõm q in illuminatione nõ abycit aliqua qualitas: sz inquantuz recipit: ꝛ ideo nõ est passio. ¶ Ad 3m ꝺõm q deus g est superior omni substãtia creata influit reb' ad perfectionẽ nãe ipsaꝝ: ꝛ iõ fm q ab ipso recipiũt nõ ꝺicunť ꝓprie pati neq; fm q cozpozalia a gbuscũq; spiritualibus recipiunt.

Ad secundam qõnẽ ꝺõz q ex ꝺictis ex facili põt parere q̃lr in aia possit eẽ passio: qz cũ aia sit qd icozpozeũ sibi ꝓprie nõ accidit pati nisi fꝫ q cozpozi applicatur: applicatur aũt cozpozi ꝛ scõm essentiam suam fm q est forma cozpozea: ꝛ scõm operationem suarũ potentiarum ꝓut est motoz eius. Secũdum autem q applicatur cozpozi vt forma: sic nõ cõsideratur vt quid subsistens: sed vt aꝺueniens alteri. vnde sic non patitur p se: sed per accidens sicut alie forme mouẽtur motis subiectis compositis. In viribus autem anime quantum ad operationez applicantur cozpozi solum vires partis sensitiue ꝛ nutritiue: sz qz operatio viriũ nutritiue partis est in mouere nõ in moueri: ideo scõm eas anima non patiť: sed magis agit. Relinquitur ergo q pati sit ꝓprie aie fm partem sensitiuam vt ꝺicit in. 7. phi. sed qz hꝺ vires non sunt subsistentes: sed forme organoꝝ cozpozalium: ideo nõ ꝺicunť pati per se: nec aia scõm eas: sed per accidens: inq̃tũ ꝓpositũ patiť: vt ꝺicit in ꝓmo de aia. Sz qz potẽtie apprehensiue sensitiue sunt tm̃ in recipiendo spẽm: que gdez nõ recipiť in sensu per modũ rei: sz p modũ intẽtionis: ꝛ ideo in operatione baruz virium est quidem aliquo modo pati quantum ad hoc q sunt vires materiales: ꝛ quãtũ ad ꝺ q aliquid recipiť. Et propter hoc ꝺicit in. z. de aia. q sentire est quoddaz pati. Sz qz sensus nõ moueť a sensibili fm ꝺditionẽ mouẽtis: cũ forma sensibilis nõ recipiať in sensu fm esse materiale ꝓut est in sensibili: sed fm eẽ spũale qõ est ꝓpriũ sensui: vnde nõ habet cõtrarietatẽ ad sensum: sz est perfectio eiꝰ nisi fm q excedit ꝓportionez sensus: ideo nõ ꝓprie ꝺicit pati nisi fꝫ q excellentia sensibiliũ cozrũpit sensuz aut ꝺebilitat. Relinquiť ergo q passio ꝓprie ꝺicať fm vires appetitiuas sensitiuas: quia he vires ꝛ materiales sũt: ꝛ mouenť a reb' fm ꝓprietatẽ rei: qz non ẽ appetitus itentionis: sed ipsius rei: ꝛ fm hoc ꝺabet res cõueniẽtiã ad animaz vl' ꝺrietatez: ꝛ iõ ꝺicit pḥs in. z. Etbi. q passio est quã sequiť ꝺelectatio vel tristitia. ꝛ Remigiꝰ ꝺicit q passio ẽ morꝰ aie p suspitionẽ boni vel mali. Sz qz accidit ꝺelectatio fm ꝺiunctionem ꝺueniẽtis ꝛ ꝺnãlis: ideo adhuc magis ꝓprie ꝺicunť passiones ille affectiones sensitiue: ad quas sequiť tristitia: vel etiã que sunt cũ vehementia siue ꝺelectationis siue tristitie: vt ꝺicit pḥs. 5°. metha. qz sic trahiť aia ex modũ suũ naturalem: ꝛ sic logmur hic de passionibꝰ. Sed in viribꝰ itellectiue partis: quãuis non sit ꝓprie passio: qz imateriales sunt: tñ ibi est aliqd de rõne passionis: qz in apphẽsione itellectus creati est receptio. ꝛ fm hoc ꝺicit in. z. de aia. q intelligere est pati quoddam In appetitu autem itellectiuo adhuc est plus de ratione passionis: quia volũtas moueť a re fm q est bona vel mala: q̃ sunt ꝺditiones rei: itellectus aũt moueť fm apprehẽsionẽ veri vel falsi: que nõ sunt rei p se: sed fm q sunt i aia: quia bonũ ꝛ malũ sunt in rebꝰ: verũ ꝛ falsuz sunt in aia: vt ꝺr̃ in. 6. metha. vñ magis recipit aia a re fm affectũ: ꝛ vehementius moueť q̃ fm intellectũ: sicut ꝺicit Dio. 3. cap. de di. no. q Jerotheus patiẽdo didicit diuina. i. ex affectu circa diuina in intellectũ ꝺeuenit. Et quia moueť affectꝰ a re fm ꝓprietatẽ rei: quã res ꝺabet in seipsa: ideo p hunc modum ꝺtingit q res ꝺabeat ꝺtrarietatẽ vel ꝺueniẽtiã ad aiaz: sed fꝫ q apprehẽdit ab intellectu ois res ꝺabet conueniẽtiã inq̃tũ apprehendiť vt ye. z. ideo in operatiõe apprehensiue semp est ꝺelectatio. in operatiõe aũt affectiue est ꝺelectatio ꝛ tristitia. ꝛ sic etiã tristitia magis ꝺ ꝓprie ꝺicit passio: sicut in affectu sensibili ꝺictuz est. ꝛ sil' accipit ꝺ passio. De passiõe aũt aie fm q ꝺ ab igne infernali patitur ꝺõm est in q̃rto. sic. n. aia per se patitur.

Ad primuz g̃ ꝺõz q rõ illa ꝓcedit de passiõe ꝓpe ꝺicta: ꝛ ꝺcludit q aia ꝺoc mõ passiõis: nõ patiť p se sed p accidẽs. ¶ Ad 2m ꝺõm q q̃uis p corruptionẽ cozpozũ aia nõ cozrũpať simpliciter quãtũ ad substantiã: cozrũpitur tamẽ cõpositio fm quã actu est forma cozpozis: ꝛ etiã vires affixe ozganis: vt quidã ꝺicũt. ¶ Ad tertium ꝺõm q anima ꝺicit esse in loco per accidẽs inq̃tum est pars compositi qõ est in loco per se: ꝛ sic mouetur per accidens in loco: ꝛ sic etiã valitudo que est compositi est anime p accidens: inq̃tum est pars eius: ꝛ sic etiã p accidens patitur ad passionem cozpozis.

Ad tertiã qõnez ꝺõm q aia xp̃i media fuit inter ꝺuinitatẽ ꝛ carnẽ. Et qz btitudo inerat illi aie ex ꝺuinitate: cozp' aũt ei' erat passibile: iõ passibilitas ierat illi aie ex pte illa q̃ ꝺiũgebať ꝺuinitati. Cõiungebať aũt cozpozi ꝺupliciter. s. fm essentiã: inq̃tum est forma: ꝛ fꝫ potẽtias: nõ tñ oẽs sed quasdã. vñ aia xp̃i fꝫ essentiã tota patiebať ex lesi cozpis passione: sz quãtũ ad potẽtias patiebať gdẽ passiõe ipfectiõis fm operatiões viriũ affixarũ ozganis. fm alias vo vires gb' anima cõuertebať in ꝺeuz qualiter patereꝰ ꝺicetur infra. 3. arti.

Ad primum ergo ꝺicenduz q q̃uis aia xp̃i nihil sit ꝺignius: nõ tñ ipedit quin p accꝺens possit pati alio patiẽte. ¶ Ad scõm ꝺõm q perfecta virtus oĩno nõ tollit aiales passiones: quia etiaz aliquando vtitur eis sicut foztitudo ira: vt ꝺicit pḥs in. 3. Etbi. sed facit vt nulla passio in eo surgat que rõnẽ impediat: in xp̃o autem ampliꝰ fuit. quia enim fuit perfecta obediẽtia virium inferioruz ad superiozes: ideo nulla passio surgebat in eo nisi ex ordine rationis. ¶ Ad tertiuz ꝺõm q aia xp̃i habuit vtrũq; statum. s. viatozis ꝛ ꝓprehensozis. vnde fm aliqd fuit beata: ꝛ fm aliqd non fuit beata. ex illa. n. parte qua nata ẽ anima cozpoꝝi ꝺiũgi nõ erat beatificata: alis ex aia in cozpus claritas glozie ꝺescendisset: sicut erit in aliis glozificatis: ꝛ ideo ex pte ista poterat pati: ꝛ babebat statũ viatozis. Sz ex pte illa q̃ ꝺiũgebať ꝺbo p fruitionem erat glozificata: ꝛ babebat statũ ꝓprehẽsozis.

¶ Utruz cḥristus tristitiaz babuerit.

Bsecunduz sic ꝓceditur. videť q xp̃s nõ babuerit tristitiã Isa. 42. ꝺr̃ ö ꝺo. Nõ erit tristis neq; turbulẽtus. ¶ P. ois tristitia ẽ pturbatio q̃dã: fz in sapiẽtẽ nõ cadit pturbatio: g̃ neq; in xp̃o g fuit maxime sapiens fuit tristitia. Secũdaz pbat Seneca tripliciter. Primo sic: fortius nõ perturbať a debiliori: sz virtus est foztioz malitia: ergo nõ perturbať ab ea: nec a virtute: quia virtus non est virtuti contraria: ergo nullo modo. Secũdo sic: nullus pturbať nisi de eo q bonum suũ ꝓdit vel ꝺiminuiť: sed sapiens nõ perdit bona sua: nec ei possũt auferri que sunt bona anime: quia bona corpozis nõ reputat sua: ergo nõ perturbať. Tertio sic: qz foztuna nihil eripit nisi qõ ꝺedit: sed nõ ꝺedit virtutez: ergo ipsam auferre nõ potest. ꝛ sic idem qõ ꝓius. ¶ P. pḥs in. z. topi. idem sine tristitia q̃ cũ tristitia magis eligenduz est: sed xp̃s cum fuerit sapientissimus optime sciuit eligere: ergo nõ elegit aliquid pati cum tristitia.

¶ Sz 3. Matḥ. 26. Tristis ẽ aia mea vsq; ad mortẽ. ¶ P. flet' ẽ signum tristitie: sz xp̃s fleuit Jo. xi. g̃ ipse fuit tristis.

¶ Utrum in cḥristo ira fuerit.

Alterius videt q̄ in xp̄o nō fuerit ira. ira. n. vitiū ē: sed in xp̄o nullū fuit vitiū: ꝫ sūma māsuetudo. Mat. xi. Discite a me q̄z mitis sum z c. g̃ in xp̄o nō fuit ira

¶ P. sicut Gregorius dicit. Ira p vitiū excecat oculū mētis: ira per zelū turbat: ꝫ in xp̄o oculus mētis neq; excecatus neq; pturbat⁹ fuit: g̃ in xp̄o nō fuit ira. ¶ P. ℞m p̄m z Damascenū ira est appetit⁹ vindicte: sed xp̄s nō fecit aliquid ad vindictā: ergo in christo nō fuit ira.

¶ Sed ℨ. in xp̄o fuit ira per zelū: vt p̄z Jo. z. ergo in eo fuit ira. ¶ P. nulla virtus defuit xp̄o: nec aliqua virtutis pfectio: sed de perfectione aliquā virtutū est ira sicut fortitudinis: vt dicitur in. 3. ethi. ergo in xp̄o fuit ira.

¶ Utrum in christo fuerit timor.

Alterius vī q̄ in xp̄o nō fuerit timor. timor. n. maxime opponit fortitudini: ꝫ in xp̄o fuit pfectissima fortitudo: g̃ in ipo nō fuit aliq̄s timor. ¶ P. Augustinus dicit in lib. 83. questionū. q̄ signuꝫ pfectionis est absq; tioze eē: ꝫ xp̄s fuit pfectissim⁹: g̃ in eo nō fuit passio timoris. ¶ P. si dicaꝫ q̄ timor inerat ei ℞m sensualitatez. Contra. timor est de futuro malo: sed sensualitas in christo nō poterat futurum comprehēdere: ergo in christo nō poterat esse timor: sed tantum dolor de presenti.

¶ Sꝫ ℨ. mat. i4. Cepit iesus pauere z tedeř. g̃. ¶ P. eiusdē ē dolor z timor. ꝫ in xp̄o fuit verus dolor: g̃ z verus timor.

Respōdeo dōm ad primā qōnez q̄ hic queritur de tristitia ℞m q̄ est passio aialis in pte sensitiua: z iō dicendū q̄ q̄z xp̄s volūtarie assumpsit nām nostraꝫ: vt p eā nos redimeret: iō talē assūpsit qualē oportuit esse ad finē redēptiōis nostre. vnde q̄uis in alijs beatis p quādā redūdātiā ex glorificatiōe superiozū viriuꝫ glorificētur etiā iferiozes: z ex gloria aīe descēdat gloria corpis: tñ in xp̄o nō fuit sic: q̄z gloria eius q̄ inerat ei ℞m fruitionē dei: nō ipediebat passibilitatē aīe eius ℞m q̄ erat pars humane nāe: z silr letitia que inerat in superiori parte p fruitionez nō redūdabat in inferiozes: z iō cū accidebat aliq̄d ℨriū delectationi inferiozū partiū erat de eo tristitia. Sꝫ tñ aliter in ipso z in nobis: q̄z in nobis iferiozes vires non sunt perfecte subiecte rōni: z ideo q̄ñq; preter ordinez rōnis isurgunt in nobis passiones tristitie: quas quidez vtus refrenat in virtuosis: sed in alijs etiā rōni prevalent: ꝫ in xp̄o nūq̄ surgebat motus tristitie nisi ℞m dictamē superioris rōnis: q̄ñ. s. dictabat rō q̄ sensualitas tristarer ℞m ꝺuenientiā nāe sue. Et iō nō fuit in eo tristitia rōnē peruertens: nec fuit necessaria: sed volūtaria quodāmodo.

Ad primum g̃ dōm q̄ p illā auctozitatē Jsaie excluditur a xp̄o tristitia rōnē impediens.

¶ Ad ꝫm dōm q̄ perturbari dicit ex toto turbari: z ℞ est q̄ñ turbatio inferioris ptis ad superiorem peruenit: vt eius ordo turbet: z hoc nō est in aliquo sapiēte nec in xp̄o fuit: z sic ꝺcludūt rōnes Senece.

¶ Ad ȝm dōm q̄ ois tristitia vt dr̄ in. 8. Ethi. inquātū in se est fugiēda est: inquātū bn̄: potest tñ eligi tristitia: inquātū ad aliq̄d bonū ordinat: sicut tristitia penitētie ad salutē: z ita etiā xp̄s elegit tristitiam: inquātū vtilis erat ad redēptionez humani generis.

Ad secundam qōnem dōm q̄ ira tripliciter dicitur: q̄uis q̄z enim ira ponit̄ p habitu vl̄ actu vitij: q̄ opponit̄ māsuetudini: q̄ in. 4. Ethi. irascibilitas dr̄: q̄ ꝺtingit ex hoc q̄ virtus: vt in. z. dicitur: q̄uis magis opponit̄ vni extremoꝝ: sicut māsuetudo superfluitati ire magis q̄ diminutioni: z iō oppositū vitiū nominatur ira. z sic ira nō fuit in xp̄o. Alio modo dicit ira volūtas vindicādi aliq̄d malefactū: z sic ira nō est passio pprie loquēdo: nec est in irascibili: sed in volūtate: z sic ira ē in deo z beatis z in xp̄o fuit. Tertio modo dicit ira pprie quedā passio vis irascibilis que ꝺtingit ex ℞ q̄ vis irascibilis tendit ad destructionez alicui⁹ q̄ apprehēdit ℨrio volito vel desiderato. Et siquidē sit ex ordine rōnis insurgēs vl̄ ordinata rōne: sic dr̄ ira p zelū: z sic fuit in xp̄o. si aūt sit inordinata: sic erit ira p vitium: q̄ in xp̄o nullo mō fuit.

Ad primū g̃ dōm q̄ rō illa ꝓcedit de ira ℞m p̄muꝫ modū dicēdi. sic eniꝫ opponit̄ māsuetudini: ℞m aūt q̄ est passio nō opponitur: sed ē mā eius circa quā: q̄z etiaꝫ mitis irascit̄ q̄ñ opꝫ.

¶ Ad ȝm dōm q̄ sicut in xp̄o delectatio superioris partis nō tollebat tristitiā sensitiue partis: ita ēt z ira sensitiue partis non ipediebat in aliquo vsum rōnis: q̄z q̄ñ diuinitas ꝓmittebat vnicuiq; ptiū humanitatis xp̄i agere que sunt ei propria: vt dicit Dama. vna pars aliam non impediebat: sicut in nobis accidit q̄ vna pars impedit aliā.

¶ Ad ȝm dōm q̄ ira inordinata cōsistit in vindicta: sed ira ordinata vindictam ad iustitiam ordinat. vt. s. vindictā nō querat: sed iustitiaꝫ: z tñ punīat quantuꝫ iustitie ordo permittit.

Ad tertiaꝫ qōnē dōm q̄ timor etiā multipliciter dicit. Uno modo nominat habitū vel doni vel vitij: q̄ opponit̄ fortitudini: z dr̄ timiditas in ȝ. Ethi. z sic habitus doni fuit in xp̄o: nō autez habitus vitij: Alio mō sumit̄ ꝓ actu vel vitij vel doni: z sic silr dōm vt prius. Alio modo dr̄ quedā passio in irascibili q̄ ꝺsurgit ex hoc q̄ appetitus sensitiuus refugit aliq̄d nociuū apphensum: z sic loquimur hic de timore. vnde dōz q̄ hoc modo fuit timor in xp̄o per eundē moduꝫ sicut z de tristitia z ira dictū est: inquātū. s. ex dictamine rōnis: z deitatis adiūcte appetit⁹ sensibilis refugiebat ea q̄ sunt sibi ℨria.

Ad primuꝫ g̃ dōm q̄ rō illa ꝓcedit de timore ℞m q̄ est vitiū: q̄z passio timoris est mā circa quā est fortitudo.

¶ Ad secundū dōm q̄ omnis timor ex aliqua imperfectione est: q̄z ex imperfectione est q̄ aliquid ab aliquo ledi possit. xp̄s aūt q̄uis fuerit ℞m aiaꝫ pfectissimus: tñ ledi poterat ex pte corpis: z iō ex pte ista patiebatur imperfectionē: z timere poterat.

¶ Ad ȝm dōz q̄ in homine appetitus sensibilis mouetur ex ymaginatiōis siue estimationis apprehensiōe imediate: ꝫ mediate etiā ex apprehensione rōnis: inquātū eius conceptio in ymaginatione imprimitur: z ideo quādo rō in xp̄o previdebat lesionez corpis fiebat spes lesiui in ymaginatione: z appetitus sensibilis ad timorē mouebatur.

¶ Utruꝫ in xp̄o fuerit verus dolor in sensu.

Ad tertiuꝫ sic ꝓcedit. videř q̄ in xp̄o nō fuerit verus dolor in sensu. quantumcūq; enim est vis resistens lesiuo tñ dolor diminuit ex lesione ꝓueniēs. sed in xp̄o fuit ifinita vis ad resistēdū lesiuo. s. vt⁹ diuinitatis: g̃ in eo dolor esse nō poterat.

¶ P. dolor nō ē de re volūtaria: sed christus volūtarie passionē sustinuit: g̃ in eo dolor passionis non fuit.

¶ P. christus magis perfecte videbat deum q̄ paulus: sed paulus in raptu ꝓpter visionem dei nō sentiebat ea que in corpore gerebant̄: ergo nec xp̄s dolorez habebat ex corpis lesione.

¶ Sꝫ ℨ. Jsa. 53. Uere dolores nr̄os ipe tulit.

¶ P. ad vitatē dolōris nō regrit nisi lesio z sensus lesiōis: ꝫ corp⁹ xp̄i lesum fuit: z sensuꝫ lesionis habuit: g̃ fuit in eo verus dolor.

¶ Utrꝫ dolor puenit ad supiozē rōnē.

Alterius videtur q̄ dolor vsq; ad superiozē rōnem nō puenerit. iudicare. n. de dolore nō ē pti dolorē: sed in sanctis est tñ iudiciū de doloribus ℞m rōnem: vt p̄z per Dionysiū in epistola ad Joannem euangelistaꝫ. cuꝫ ergo christus in sanctitate perfect⁹ fuerit. ipse ℞ superiozē partē rationis dolorē nō habuit.

¶ P. philosophū intellectus nullius partis corpis est actus: sed dolor passionis nō est in anima nisi ex ꝺiunctione ad corpus ergo in parte intellectiua nō fuit dolor passionis.

¶ P. ℞ pbm delectationi que est ℞m itellectū nō est aliquid ℨriū. sed dolor est ℨrius delectatiōi: ergo nō est in parte intellectiua.

¶ P. tunc aīa perturbar̄: qñ vsq; ad rōnē peruenit passio: sed in xp̄o nulla fuit perturbatio: g̃ dolor nō peruenit vsq; ad rōnē.

¶ P. ipossibile ē eidē ℞ idē ℨria inesse: ꝫ dolor est delectationi ℨrius: g̃ impossibile est q̄ ℞ superiorem partē qua gaudebat de dei visione doleret.

¶ Sed ℨ. maior est colligatio potētiaꝝ aīe adinuicē q̄s membroꝝ. sed vno membro patiēte alia cōpatiunt̄. i. Cozint. i4. g̃ vna potētia anime patiēte multo fortius alie cōpatiūtur.

¶ P. maior ē affinitas potētiaꝝ aīe ad essentiaꝫ q̄ aīe ad corpus: sed aia ℞m essentiaꝫ suā ꝓpriē patiēt corpoꝛi: g̃ et oēs potētie patiuntur simul cū essentia.

¶ P. in psal. Repleta est malis aia mea. dicit Hlo. exponēs de xp̄o. i. doloribus: ergo ℞m oēs partes aīe dolor inerat.

¶ Utꝫ dolor xp̄i fuerit maior oīb⁹ doloriḃ⁹ iustoꝝ vl̄ martyruꝫ: vel dānatoꝝ: qui sunt in inferno: vel ipsi⁹? Ade: z possibile fuisset ipm pati in statu inocētie.

Alterius videtur q̄ dolor xp̄i nō fuerit maior oīb⁹ doloriḃ⁹: q̄z quāto pena est acerbior z diuturnior tāto pena ex dolore resultans ē maior: sed alig sancti diuturniorē z acerbiorē penā ppessi sūt: sicut pz de laurentio z vincētio: g̃ xp̄i dolor nō fuit maxim⁹.

¶ P. i alijs sanctis dolor mitigabat̄ ex ꝺtēplatiōe diuina z amore: sic de stephano cātat̄. Lapides torrentis illi dulces fuerunt: sed in xp̄o fuit maxima charitas: z perfecta dei ꝺtēplatio. ergo dolor ei⁹ maxie mitigabat̄: z ita fuit minim⁹.

¶ P. innocētia patiētis minuit dolorē pene. vnde pueri qui sūt in limbo nō affligunt̄ de carētia visionis diuine: q̄z eis reditur nō ꝓ culpa: quā ipsi cōmiserunt: sed xp̄us sine culpa passus ē: g̃ videř q̄ dolor suus fuit mitissimus.

¶ P. quāto maior est recōpēsatio de bono amisso tāto leuius dānū amissionis portat̄: sed xp̄s habebat recōpensationē maximaꝫ de amissione corpoꝛalis vite per passionē. s. saluté humani generis: g̃ dolor ille fuit minimus.

¶ P. quāto ē preciosius qō amittit̄ tāto est maior dolor de amissiōe: ꝫ deq̄ bō per peccatuꝫ amittit est dignior q̄s vita corpoꝛalis xp̄i: g̃ dolor q̄ est de amissione dei est maior q̄s dolor xp̄i de amissione vite corpoꝛalis.

¶ P. quāto aliq̄d est magis dispositū ad patiēdū tāto min⁹ dolet de passione: sed xp̄i corpus magis fuit dispositū ad patiēdū q̄s corp⁹ade: ergo adā magis doluisset dato q̄ lesus fuisset.

¶ P. quāto nā est pceptibilior tāto est maior dolor: sed nā anime pceptibilior est q̄s nā cuiuslibet corpoꝛis: g̃ dolor aīe de passione iferni quā in seipsa patit̄ ab igne est maior q̄s dolor xp̄i.

¶ Sed ℨ. Treñ. i. dicitur in persona xp̄i. O vos oēs qui trāsitis v̄ c. quasi diceret nō. g̃ dolor suus fuit maxim⁹ oīuꝫ doloꝝ.

¶ P. xp̄s fuit optime ꝺplexionatus: q̄ ꝑz ex hoc q̄ habuit nobilissimā aiaꝫ: cui respōdet equalitas ꝺplonis in corpoꝛe: ꝫ quāto bō habet meliorē ꝺplexionez in corpoꝛe: tāto magis sentit lesiōes corpoꝛis: q̄z habet meliorē tactū. cū igitur dolor sit sensus lesiōis: videř q̄ in xp̄o fuerit maximus dolor.

¶ P. virtuosi hominis est suā vitā diligere. vñ z peccatores seipsos odiunt intātū q̄ seipsos iterficiūt: vt ꝑbat p̄s in. 9. etbi. ꝫ xp̄s fuit vtuosissim⁹: g̃ maxie suā vitā dilexit: g̃ dolor de amissiōe vite sue fuit maximus.

Respondeo dōm ad primā qōnez q̄ sicut delectatio sensibilis causāt̄ ex ꝺiunctiōe cōueniētis ℞m sensum: ita dolor sensibilis causāt̄ ex ꝺiūctione eius: q̄ nō ē ꝓueniēs sensui: sed inter oēs alios sensus solus tact⁹ est discretiuus eoꝝ ex q̄ b⁹ ꝺsistit tēperamētū corpoꝛis. vñ q̄ est ꝓueniēs ℞m tactū est ꝓueniens ipsi tēperamento corpis: z pp hoc ꝺpleta delectatio sensibilis ē in sola ꝓceptione tact⁹. Et silr illud q̄ est inconueniēs tactui ē ℨriū tēperamēto corpis: z iō dicit pbs. in. 3⁰ de aīa. q̄ corrūpentia tactū corrūpūt aīal: nō aūt corrūpētia auditus nisi sil̄ ꝺtingat ex accidēti z tactū corrūpi: z iō in solo tactu est dolor: q̄ accidit ex lesiōe tēperamēti ipsi⁹ corpoꝛis. Uñ cū in corpoꝛe xp̄i fuerit vera lesio q̄z fuit diuisio cōtinui per clauos: z fuerit ibi verus tactus: de necessitate opꝫ dicere q̄ fuerit ibi verus dolor. Qualiter autem exponenda sint verba Dylary in fine dicetur.

Ad primuꝫ ergo dōm q̄ quāuis in corpoꝛe xp̄i eēt vis deitatis ifinita ad resistendū potestatē habens: nō tñ resistebat: sed dimittebat carnem pati q̄cq̄d ꝓpriū: vt dicit Damascē. z ideo fuit ibi lesio: z p cōsequēs dolor.

¶ Ad ȝm dōz q̄ volūtas rōnis non excludit dolorē sensus: ſic aliqs vult ℞ rōnē ꝺburi vt sanet̄: ꝫ tñ in ꝺbustiōe dolorē sensibilez experit̄: ita z fuit in xp̄o.

¶ Ad ȝm dōm q̄ nō pōt esse tāta vis ꝺtēplatiōis q̄ dolorē sensibilem ex lesione corpoꝛis tollat: ſi corpus ledat̄: nisi p eā abstrahant̄ vires iferiozes oīo a suis actib⁹ p modū quo vna po⁸ intēse operās abstrahit aliā a suo actu: z ℞ mō accidit in raptu pauli: ꝫ in xp̄o vna vis nō tollebat aliā a suo actu: nisi ℞m q̄ rō z deitas ꝺiuncta ordinabat: z iō pfectio cōtēplatiōis dolorē sensibilē non tollebat.

Ad secundam qōnē dōm q̄ in dolore z tristitia duo iueniunt̄. s. ℨrietas ꝺtristātis z dolorē iferētis ad ꝺtristatū z dolētē: z pceptio ei⁹. Et q̄ tū ad hec duo tripliciter differūt. Prio q̄tū ad ℨrietatē: q̄ quidem in dolore attendit̄ quantum ad ipsam naturam doletis: que p lesiuū corrūpit̄: ꝫ in tristitia quantū ad repugnantiā appetitus ad aliq̄d qō quis odit. Secūdo quātum ad perceptionē: que quidē in dolore semp est ℞m sensum tactus: vt dictū est: in tristitia aūt ℞m apprehensionē interiorez. Tertio quātū ad ordinē istorum duoꝝ: q̄z dolor incipit in lesione z terminat̄ in perceptione sensus: ibi eniꝫ ꝺplet̄ rō dolozis: sed ratio tristitie incipit in apprehēsione: z terminat̄ in affectiōe. vnde dolor est in sensu sicut in subiecto: sed tristitia in appetitu. Ex quo patet q̄ tristitia ē passio aialis: ꝫ dolor ē magis passio corpalis. q̄ñq; tñ tristitia large loquendo dolor dr̄. vnde etiam Aug. distinguit dolorē aie ℞m se qui ꝓprie dr̄ tristitia: z dolorez animē p corpus qui ꝓprie dicit dolor. Loquēdo igitur de dolore ꝓprie dicto: sic quātū ad lesionē que est materiale in ipso se extēdit in xp̄o ad oēs potentias aie ℞m q̄ in eēntia aie radicant̄: ad quā etiā lesio corpoꝛis peruenit ℞m q̄ est eius forma. Sed quātū ad pceptionez lesionis que est formale in dolore sic cōsistit in solo tactu: cui⁹ est solius pertinere lesiuū inquantū ledit. s. inquātū corpoꝛaliter ꝺiungitur. Loquēdo aūt de dolore ℞m q̄ large ēt tristitia dolor dicitur: sicut ex dictis patet: tristitia nō potest esse in rationē sicut in subiecto: sed solū sicut in ostendente id quod ē volūtati repugnās: nisi rō accipiat̄ ꝓut ꝺprehēdit vim apprehensiuā z affectiuā: in qua est tristitia sicut in subiecto: q̄uis nō tristitia q̄ est passio: que soluꝫ ē in sensitiua parte: vt prius dictū est. nulla aūt virtus apprehensiua ostendit nisi suū obiectū. obiectū autē superioris rationis sūt bona eterna: ex quib⁹ nihil erat ꝺtrariū volūtati xp̄i. vnde in rōne superiori ℞m q̄ ad obiectū suum ꝓparat̄: nō poterat eē tristitia in xp̄o. poterat aūt eē quātū ad rōnē inferiorem: cui⁹ obiectū sunt res tēporales in quib⁹ aliquid cōtrarium volūtati ei⁹ aliquo modo accidere poterat: vt infra. di. 17. patebit. sic ipsa lesio erat cōtra aliquā voluntatē xp̄i qua naturaliter mortē refutabat. z silr etiaꝫ mala humani generis ei displicebant. vnde in ratione inferiori poterat eē tristitia etiā ℨ q̄ ad obiecta sua cōparat̄. Et q̄ vnaquēq; potētia ad naturā pertinet ℞m q̄ in essentia aie radicat̄: q̄ est essentialis pars nature totius: rōnē autē potētie habet

Universidad de Deusto

fm operationē ad obiecta:ideo dr̄ a gbusdā q̄ passio dolo
ris pueniebat vsq; ad rōnez superiozē inquantū est nā fm
q̄ lesio corporis ad essentiaz aīe pueniebat: ꝛ vlterius ad
oēs potētias fm q̄ in essentia aīe radicant̄.nō aūt puenie
bat ad eā inq̄tū est rō:q; fm q̄ ad obiectum suū cōparat̄:
nullū detrimētū ex passione corporis sentiebat cuz in ꝺte
platiōe diuinoꝝ nō impediret̄.Et ꝫ ēt gdā alys ꝟbis dicūt:
sez q̄ patiebat̄:vt est nā corpis:nō aūt vt ē p̄n̄ humanoꝝ
actuū:ꝛ sic ēt dicūt q̄ iferior rō cōpatiebat̄:ꝛ vt ē nā:ꝛ vt
est rō. Quāuis etiā aliter possit itelligi distictio qua distin
guit rō:vt nā ꝛ vt ratio:q; rō vt nā dr̄ fm q̄ iudicat de eo
q̄ est fm se bonū vel malū nāe ꝺueniēs vl̄ noxiū. Rō aūt
vt ratio fm q̄ iudicat de eo q̄ ē bonū vel malū in ordine
ad alterꝝ.Cōtingit.n.q̄q; aliq̄d in se ꝺsideratū eē nāe no
xiuz:q̄ tñ in ordine ad finē aliquē eligēdū est.sicut ꝟstio
nē q̄ est pp̄ sanitatē.Et sic ēt moꝛs x̄pi erat q̄dez in se mala
inq̄tū erat nocumētū nāe.in ordine aūt ad finē redēptio
nis humani generis erat optima.Et sic ēt rō iferioꝛ: vt rō
nō tristabat̄ de moꝛte:sed solus vt nā:ꝛ sic dicta distinctio
erit de rōne fm q̄ cōparat̄ ad obiectum.

Ad primum q̄ dōm q̄ intentio Dio.fuit dicere q̄ sancti nullo mō quātū ad rōnez mo
uent̄ a rectitudine rōnis:qō oiuz virtuosoꝝ ē:ꝛ etiā a tran
quillitate mētis:qō pfectoꝝ est:ꝛ ideo dicit eos quātū ad
rōnē nō pati.nō gn experiētia dolozis aliq̄ mō vsq; ad rō
nē pueniat:ꝛ bāc experiētiā iudiciū de passiōib⁹ nominat.
¶ Ad 2m dōz q̄ itellect⁹ dupliciter p̄ ꝺsiderari:vl̄ vt ē po
tentia quedā:ꝛ sic potētia determinat̄ ad actū:cuz opatio
intellect⁹ nō exerceat̄ mediante aliquo orgāno corporali:
dr̄ q̄ itellect⁹ nō est act⁹ alicui⁹ partis corporis:vel pōt cō
sideraꝛi inquātum hec potētia radicat̄ in essentia aīe:ꝛ sic
cū aīa fm suā essentiā sit forma corporis:ꝛ itellectus:ꝛ oēs
alie vires sunt act⁹ corporis:ꝛ p accidēs ad passionē corpo
ris patiunt̄ dupliciter.tū ex ordine rōnis ad essentiā: tum
ex ordine itellect⁹ ad alias potētias:q̄ operant̄ p orgānum
corporale:ex quaꝝ impedimēto accidit impedimentū in
operatiōe intellect⁹:sicut in freneticis p3. ¶ Ad 3m dōz q̄
delectatio itellectus dr̄ dupliciter. Uno mō ita q̄ erit in
tellectus q̄tū ad ſubiectū ꝛ quātū ad obiectuz.ꝛ hec ē illa
delectatio qua itellect⁹ delectat̄ in hoc q̄ intelligit:ꝛ quia
vtrūq; ꝟioꝝ itelligiť fz q̄ ē itelligibile ꝛ pfectio itellect⁹:
nec aliquā lesionē itellectui afferre pōt:sicut in sensu acci
dit:iō tali delectatiōi nō est tristitia ꝟria. Alio mō delecta
tio itellect⁹ dicit̄ quātū ad ſubiectū:fz nō q̄tū ad obiectū:
qz nō delectat̄ p hoc q̄ itelligit: sed de aliquo delectabili
apphēso:qñ.s.itellectiua ps ꝺlectat̄ de aliq̄ qō i ipsis reb⁹
accidit ꝺsonū voluntati:ꝛ sic hec delectatio nō est de vno
ꝟioꝝ fm q̄ est in aīa:fm q̄ nō hz ꝟiuz:qz itentiōes ꝟtio
rū in aīa nō sunt ꝟtie:cū sint sil̄:sed fz q̄ est in re fm q̄ hz
ꝟietatē.vñ ꝛ tali delectationi rōnis pōt esse tristitia ꝟria
in parte itellectiua existēs:sicut est in demonib⁹ ꝛ aīabus
dānatoꝝ. ¶ Ad 4m dōm q̄ hō dr̄ perturbari qñ peruenit
passio vsq; ad rōnē imutans ipsaz a sui eq̄litate.nō aūt qñ
puenit experiētia dolozis vl̄ passiōis ad rōnē. ¶ Ad gntū
dōz q̄ fruitio deitatis ꝛ gaudiū cōsequēs erat in superiori
pte rōnis in ordie ad suū obiectū.dolor aūt nō pueniebat
ad superiozē rōnez:vt dictū ē:nisi fz q̄ fundatur in essen
tia aīe.sed in rōne inferiori:ꝛ in sensualitate ꝛ in sensu erat
tristitia:ꝛ dolor etiā fm ꝺpationez ad obiecta:in q̄tuz fm
has potētias dolebat de pena corporis:ꝛ alys hō.g tñ do
lor erat quodāmodo mā gaudy fruitiōis inq̄tū gaudium
illud se extēdebat ad oīa illa q̄ apprehēdunt̄ vt deo placi
ta:ꝛ sic pz q̄ dolor q erat in aīa x̄pi nullo modo gaudium
fruitiōis ipediebat neq; p modū ꝟietatis:neq; p modum
redūdātie.tristitia.n. cōtrariū gaudiū ipedit sicut qōlibz
ꝟiuz ipedit a suo ꝟrio.tristitia aūt q̄ erat in aīa x̄pi nullo
modo gaudio fruitiōis ꝟria erat:qō pz ex trib⁹. p̄mo qz nō
inerat eidē fm idē:sed vel in potētys erant:vel in eadem
fm diuersaz operationē.secūdo qz nō erāt de eodē. tertio
qz vnū erat mā alterius:sicut accidit in penitente q̄ dolet
ꝛ de dolore gauder.Sed vlteri⁹. oīs tristitia fm pḧz in.7.
ēthi.impedit oēm delectationē p quādā redundātiā fz q̄
nocumentū vni⁹ potētie redūdat in aliā.talis aūt redūdā
tia vt dictū est nō fuit in x̄po nisi qñ ipse volebat. vñ gau
diū qō erat in superiori rōne p cōparationē ad obiectū nō
redūdabat in vires iferiozes vt ab eis dolor ꝛ tristitia tol
lerent̄:neq; vlteri⁹ in corp⁹ vt a lesione imune esset: nec p
ꝺſis in aīaz:nec in potētias fm q̄ in essentia aīe radicant̄:
prout lesio corporis ad essentiam anime ꝛ ad potentias in
ea radicatas pertingit.

Ad tertiaz questionē dōm q̄ magnitudo dolozis sensibilis x̄pi potest ꝺsiderari ex trib⁹.
Primo ex ipsa nā passiōis:ꝛ sic habuit magnā acerbitatē.
tūc ex ꝺplexione patientis q̄ erat tēperatissima. vñ hēbat
optimū tactū:ꝛ p ꝺſis erat in eo vehemēs sensus lesionis.
bōitas.n.tact⁹ attestat̄ ēt bōitati ꝺplonis bōitati mētis:vt
dr̄ in.z. de aīa.tū ex genere pene:qz i locis maxie sensibi
lib⁹ fuit lesus.s.i manib⁹ ꝛ pedib⁹.tū ēt ex mḷtitudie passio
nū qz p totū corp⁹ lesionē sustinuit. Scōo ex puritate dolo
ris:qz in alys patiētib⁹ mitigat̄ dolor sensibilis ex ifluxu
superiozū viriū in iferiozes:vel pp̄ ꝺtēplatiōez q̄ abstrahit
inferiozes vires aliqualiter a suis actib⁹:vel etiā pp̄ ꝺplacentiā volūtatis ex amoze ei⁹ pp̄ qō patiť. Jn x̄po aūt non
fuit talis habitudo potētiaꝝ adinuicez vt dictū est:immo
vnicuiq; p̄mittebat agere q̄ p̄pa sibi erāt:vt dicit Dama.
ꝛ iō dolor suus fuit absq; oī admixtiōe alicui⁹ mitigantis.
Tertio ex volūtate patiētis.qz.n. volūtarie patiebat̄ vt sa
tisfaceret p pctō totī⁹ humani generis:iō dolorē exceden
tez oēs alios dolozes assūpsit. Silr etiā dolor aialis:q̄ tri
stitia dr̄:qui erat in appetitu sensitiuo:vel in rōne vt q̄ā.ex
bis duob⁹ vltimis habebat magnitudinez:ꝛ tertio ex tur
pitudine moꝛtis:ꝛ ex dilectōe vite corporalis que optima
erat:ꝛ ex magnitudine coꝝ q̄ eū ledebāt:ꝛ ex ōfectib⁹ hu
mani generis gb⁹ ex maxima charitate ꝺpatiebat̄.

Ad primū q̄ dōm q̄ pōt iueniri passio alicui⁹ sancti q̄ fuit magis dolorosa q̄tū ad aliqd: vel
quātū ad diuturnitatē vel aliqd hō:fz nō simpliciter oīb⁹
pēsatis. ¶ Ad 2m dōz q̄ in x̄po nō refundebat̄ gaudiū ꝺtē
platiōis i sensuz:sicut i alys accidit vt dcm̄ ē. ¶ Ad 3m dōz
q̄ inocētia patiēt̄ minuit gdē dolorē fz numeꝝ:qz nō do
let de tot:sicut peccator q̄ dolet de pena:ꝛ de lesa ꝺsciētia:
fz addit dolorē q̄tū ad itēsionē pene p se loquēdo:ꝛ inq̄ā
tū apprehēdit eā vt magis indebitā. Sed pueri nō affligū
tur de carentia diuine visionis:qz nō est carētia alicui⁹ eis
ꝑtiōati:vt in.z.li. dictū ē:cū gratiā nō habeant: nec ex
eis fuit q̄ nō habuerūt. ¶ Ad 4.m dōm q̄ recōpensatio fa
cit gaudiū in rōne vt rō ꝺsiderata q̄ apprehēdit hoc malū
in ordine ad aliud bonū:ꝛ inq̄tū gaudiū ei⁹ refunditur in
alias vires fm hoc mitigat̄ dolor aliaꝝ viriū.in x̄po aūt
hoc nō fuit:ꝛ iō nō sequiť. ¶ Ad 5m dōm q̄ sicut gaudium
ꝺprehēsoris superat oē gaudiuz viatoris:ita dolor vel tri
stitia dānati superat oēm dolorē viatoris.vñ cuz x̄ps non
assumpserit nisi dolorez viatoris:dolor dānati siue quē hz
quātum ad penā dāni:siue quē hz quantū ad penā sensus
est maior q̄ fuerit dolor x̄pi:qz ille dolor facit dānatū mi
serū:qō absit vt de x̄po dicať:sed dolor quē hz aliquis via
tor de peccato nō est tātus quātus est dolor x̄pi.tū qz mi
tigat̄ ex spe venie:tuz qz nō est tāta pceptibilitas dolentis
q̄tus sit maius bonū amissuz. ¶ Ad 6m dōz q̄ q̄tus i x̄po
fuerit maior dispositio ad patiēdū q̄ in adaz fuisset: tñ in
eo etiā fuit maior sensus lesionis q̄ in adā fuisset:ꝛ iō ma
ior dolor. ¶ Ad 7m dōm sicut ad gntū. ¶ Expō textus.

Non sentit corp⁹ sed aīa.) Contra. senti
re est ꝺiuncti fm pḧm:q̄ neq;
corporis neq; aīe sed ois. Dicēdū q̄ eoꝝ q̄ sunt
ꝺiuncti quedam insunt toti rōne anime:vt sen
tire ꝛ hō:ꝛ hec attribuuntur anime eo modo
loquendi quo dicitur calor calefacere: qz est principium
calefaciēdi:q̄dā aūt isūt toti rōne corpis:vt dormire ꝛ hō:
ꝛ hec attribuunt̄ corpi ꝛ nō aīe. (Quedaz aūt nō p corp⁹)
¶ Contra. Jn p⁹ de aīa dr̄.destructo corpore aīa nō remini
scit̄ neq; amat:ꝛ ē silis rō de illis q̄ hic iducunt̄. Dicēdū q̄
amoꝛ timoꝛ ꝛ hō oīa equoce sumunt̄.q̄q;.n. nominat̄ pas
sionē p̄prie dictā:ꝛ sic sunt in pte sensitiua:ꝛ nō p̄nt eē sine
corpore.q̄q; aūt sumunt̄ p actu volūtatis aligd eligētes
vel repudiātes:ꝛ sic p̄nt esse sine corpore sicut ꝛ voluntas.
(Suscepit nraz vetustatē.) Cōtra.sile nō ꝺsumit suū sile:
q̄ vetustas vetustatē ꝺsumere nō potuit. Dicēdū q̄ duplex
vetustas ē.s.culpa ꝛ pena q̄ ad veterē hoiez ptinent. vetu
stas q̄ pene nō opponiť nouitati gr̄e: imo māliter se hz ad
ipsaz inquātū meritū ꝺsistit in pena decēter tolerata:ꝛ ita
vetustas pene cū nouitate gr̄e opponiť vetustati culpe et
delet eā:ꝛ p ꝺſis vetustatē pene:q̄ ex vetustate culpe cau
sat̄:ꝺsumet in statu glozie:ꝑpter hoc simplex vetustas po
tuit delere duplaz:q̄ dupla vetustas nō potuisset: qz nō ha
buisset nouitatē adiunctā. (Nō enim assūpsit ignoꝛātiā.)
Cōtra. Damas.nāz ignoꝛātē ꝛ seruilez accepit. ¶ P. Leo
papa in ser.epipha. Adozauerūt infantez in nullo ab alys
pueris segregatū:q̄ ignozantē sicut alȳ. ¶ Dicēduz ad pri
mū q̄ ipsemet Damas.seipsum exponit.dicit.n.nām assū
ptam ignoꝛātē si fz itellectū separeť assūptū ab assumēte
.i.si ꝺsideret̄ illa nā assūpta q̄si ñ fuissz assūpta:ꝛ tūc igno
rās fuisset sicut ē in alus dominib⁹. ¶ Ad 2m dōm q̄ itelli
giť quātū ad corporalia:vel scōm ad apparētiā. (Nunqd
in eo esset defect⁹). s.culpe:aſs auctozitas nō ꝑbaret intē
tionez magri. (Quos.n. defect⁹ habuit.) Et videť q̄ p⁹ cā
nō valeat:qz vera humanitas potuit eē sine bis defectib⁹:
sicut fuit in p̄mo statu:ꝛ erit in vltimo. ¶ Jtē vr̄ q̄ nec se
cunda:qz op⁹ redēptionis ad qō venerat p moꝛtē ipleuit:
q̄ nō oporebat q̄ famē sitiz ꝛ alia hō assumeret. ¶ Jtē vr̄
q̄ nec tertia:qz magis videť desperationē iducere ifirmi
tas salutis eius q̄ saluare venerat. ¶ Ad p̄m q̄ dōz q̄ vitas
būanitatis necaria erat q̄ ostēderet̄ qz exigebatur ad re
demptionē q̄ esset deus ꝛ hō nec humanitas fm statū p̄ri
mū ꝛ vltimū erat nobis nota:fz fm statū secūdū.ꝛ iō opoz
tuit q̄ assumeret defect⁹ q nobis ifunt fz istū statū. ¶ Ad
2m dōz q̄ aly defect⁹ quos assūpsit fundant̄ sup eādē cāz.s.
supra passibilitatē nāe:ꝛ iō sil̄ cū defectib⁹ gb⁹ opus redē
ptionis cōpletū est illi assumpti fuerunt. ¶ Ad 3m dōm q̄
infirmitas carnis desperationē nō inducit pp̄ diuinitatis
virtutez adiūctā:fz magis spem erigit:qz sicut in ipso:ita ꝛ
in nobis ifirmitas tolleť (Doles q̄ dñe iesu.) Cōtra.ēt sua
vulnera doluit vt dictū ē. ¶ Jtē q̄riť si sua ꝛ nra vulnera
doluit qs fuerit maioꝛ dolor. ¶ Dicēdū ad p̄muz q̄ rō vt
ratio nō dolebat de suis vulneribus pp̄ bonū qō sequeba
tur.dolebat aūt sensualitas ꝛ rō ꝺsiderata vt nā. ¶ Ad 2m
dōm q̄ non sunt vni⁹ rōnis dolor corporalis passionis x̄pi
ꝛ dolor alis q̄ tristitia dr̄:fm quē nostris defectib⁹ cōpa
tiebat̄:ꝛ iō non sunt cōparabiles. Si aūt sumať dolor pas
sionis aialis:tūc dōm q̄ fuit maioꝛ dolor compassionis q̄
passionis:qz charitas qua de nostris malis dolebat p̄ponderat eq̄litati cōplexionis sue qua dolebat de passiōe sua.
Et itez p̄cioſioꝛ ei erat bonoꝛ diuin⁹ q̄ ledebat culpis no
stris q̄tū ex nobis erat q̄ sua vita corporalis: ꝛ etiā i hui⁹
signū illū dolorē sustinuit vt istū tolleret. (Aut ꝺtristat̄ ge
p passionē.) Uideť q̄ in x̄po nō fuit p̄passio Mat.7. dic̄
glo.q̄ p̄passio est subit⁹ motus cui nō cōsentit. hoc aūt est
veniale pctm. ¶ Jtē tristitia semp vr̄ esse passio:qz ē in ge
nere passionis. ¶ Jtē vr̄ q̄ nūq; sit passio vt dicit Dama.
sed passiōis sensus. ¶ Dicēdū q̄ passio ꝺportat imutatio
nē patiētis.nō aūt dr̄ aliqs imutari simpliciter qñ id qō ē
principale in ipso pmanet imutatū:ꝛ iō simpliciter loquē
do qñ rō nō mutat̄ a sui eq̄litate vel equitate nō dr̄ passio
sed p̄passio q̄si iperfecta passio:ꝛ hoc mō fuit in x̄po. ¶ Et
iō dōm ad p̄mū q̄ p̄passio p̄prie loquēdo est imutatio ife
riozis partis tm̄:ꝛ qñ talis imutatio i nobis accidit nō ꝓ
dinat̄ a rōne.iō glo.fm statū potētiaꝝ in nobis loquēs di
cit p̄passionē subitū motū. Jn x̄po aūt aliter fuit vt ex di
ctis ps.nec tñ est vez q̄ ois subit⁹ motus sensualitatis sit
peccatū veniale:fz tūc tñ qñ est tendēs in illicitū qō i x̄po
nullaten⁹ fuit. ¶ Ad 3m dōz q̄ dr̄ nō cē passio: qz nō ē pfe
cta passio q̄tuis sit de genere passiōis sicut ea q̄ parua sunt
q̄si p nihilo reputant̄ sicut dicit Damas. q̄ p̄prie passio ē
qñ hz aliquā magnitudinē pceptibilem. ¶ Ad 3m dōm q̄
Damas.loquit̄ de passionib⁹ corporalib⁹ nō aialib⁹. (Uni
genit⁹ deus hominē veruz.) Uerba hec Dylary videnť a
x̄po dolorē passionis ꝛ timoꝛē excludere: q̄ tripliciter sol
uunt̄.quidā enim dicūt Dyl. hoc retractasse:ꝛ hoc dicebat
Uillerm⁹ eps parisien̄.q̄ videret epistolā retractationis:
ꝛ fuerat sibi scripta q̄ a quodā q eā legerat:ꝛ hoc videť ꝓba
bile ex bis auctozitatib⁹:q̄s in lr̄a magister iducit.quarta
vna icipit ibi. (Interroga qd sit) Alia ē notula q̄ icipit ibi
(Cū hec passionū genera.) quib⁹ expresse dicit humanita
tē x̄pi bis ifirmitatibus subiacuisse:qō tñ lr̄a negat: vt vr̄.
Alȳ dicūt q̄ loquiť de x̄po quātū ad deitatez: qz disputat
ꝺtra illos in bis verbis q dei filiū creaturā dicebāt:fz huic
nō ꝺsonāt ꝟba auctozitatis q̄ faciūt mētionē de x̄pi carne
Solutio aūt magistri ꝺsistit i hoc q̄ simpliciter voluit re
mouere a x̄po dolorē. fz tria q̄ sunt circa dolorē. Prio do
miniū doloris qō pz ex B q̄ dicit. (Nō tñ vitiose infirmi
tatis.) Tertio necessitatē dolozis:quod pz ex hoc q̄ dicit.
(Uideam⁹ an ille ozdo passionis.) Et fz hoc soluunt̄ tria
difficilia q̄ in ꝟbis ei⁹ videnť eē. Primū ē q̄ dicit (pena in
eo defecit sine sensu pene:) ꝛ hoc noiat supra nāz passiōis:
que.s.sensum pene iferr:q̄ est dolor:quod nō pōt itelligi de
sensu exteriori:qz sic ponereť corp⁹ illud isensibile esse:sed
oz q̄ itelligat quantū ad sensum rōnis:q̄ nō fuit imutat⁹ p
hō passiōes a sua equalitate:ꝛ pp̄ hoc dicit q̄ pena in ipso
dominiū nō habuit. vl̄ etiā q̄ ipsuz verbū nō ē affectū hō
passionib⁹ fm secūdā solutionē:vt videť dicere in notula
affixa. Aliud difficile ē q̄ dicit (nō hūs nāz ad dolēdū:)ꝛ
hoc dicit qz nō erat in nā illa ozdo ad dolorē ex aliquo me
rito peccati sicut ē in nobis:ꝛ p hūc modum dixit supra q̄
dominici corporis ista est natura vt feratur in vndis. Hoc
enim nō est de natura corporis in se ꝺsiderati:sed ex virtu
te adiuncte diuinitatis:Tertiuz difficile est q̄ dicit. (Ne
q; enim fieri potest.) Ubi videtur ab ipso eludere timorē
ꝛ tristitiam consequēter:sed vel hoc soluendum est sicut
in supradicta auctozitate.s.q̄ loquitur de timoꝛe prout ē
passio:ꝛ nō prout est propassio. Uel dicēdum q̄ excludit
necessitatem timoꝛis.habebat enim in ratione vnde timo
rem ꝛ tristitiam a sensualitate excluderet si voluissz: quia
vt supra dictuz est sensualitas nata est moueri ad tristitiā
ꝛ timoꝛem ꝛ ad oppositā:nō solum ex apprehensione ima
ginationis:sed etiā ex apprehensione rationis. (Pati po
tuit ꝛ passibilis esse nō potuit.) Contra.pḧs in li.de som.ꝛ
vigi.cuius est potentia eius est actus: ergo quod patitur ē
passibile. Dicendum q̄ pati significat passionē per modū
actus vnde ad suppositum refertur fm q̄ suppositum est
cuiuscūq; nature:ꝛ qz passio ineſt sibi ratione humane na-

Universidad de Deusto

ture:ideo dicit q̄ pati potuit.passibile aūt potētiā signi/ficat ad patiēdū vt ifozmanté id de quo dr̄.Et qz vbū fm se nō ifozmat potētia patiēdi:iō dr̄ q̄ passibile esse nō po/tuit.s.fz se:cuius passibile fuerit rōne nāe assūpte.

¶ An in xp̄o necessitas fuerit patiēdi ⁊ moriēdi q̄ est defect⁹ generalis. Disti. XVI.

HIc oritur questio ex p̄dictis ducēs originē. Dictum est enim supra q̄ xp̄s in se nostros defectus susce/pit p̄ter peccatū. Est aūt bois qdaz generalis defect⁹:qui peccatuz nō est.s.necessitas patiēdi vel moriēdi. vnde nostr̄ corpus nō tm̄ mortale:sed etiā mortuū dicitur: quia nō tm̄ aptitudinē moriēdi:sed etiaz necessi/tatem bz. Ideo queritur vtrū necessitas talis in xp̄i corpore fuerit. De aptitudine eniz morien/di q̄ in eo fuerit ambiguuz nō est:que etiā ante peccarum in boie fuit: qm̄ aliquis in eo defect⁹ nō fuit. Nec igitur mortalitas illa tūc in eo fuit defectus:qz nature ei erat. Unde etiam quidaz talē mortalitatē in nobis nō esse defectū nō im/probe tradunt:sed necessitatez moriēdi vel pa/tiendi:que etiā mortalitas dicit vel passibilitas Dicitur eniz homo nūc passibilis vel mortalis nō modo p̄pter aptitudinē sed p̄pter necessita/tē. Sed nūquid hic defectus fuit in xp̄i carne: Anima quoq̄ eius cum passibilis extiterit ante mortem:nūquid necessitatē patiēdi habuit: Si enim necessitas patiēdi vel moriēdi fuit in xp̄o: nō videt̄ sola volūtate miserationis defect⁹ nostros accepisse. Ad quod dici potest xp̄m volū/tate non necessitate sue nāe bos defect⁹ sicut ali os suscepisse.s.necessitatē patiendi in aīa:simul autē patiēdi ⁊ moriendi in carne. Uerū hāc ne cessitatē nō habuit ex necessitate sue cōditionis: quia a peccato imunis fuit:sed ex voluntate ac/cepit de nostra infirmitate ponēs tabernaculuz suū in sole.s. sub temporali mutabilitate ⁊ labo re. Unde super epistolam ad Hebreos auctor tas dicit: q̄ sicut omnibus alijs iure ⁊ lege nāe statutum est semel mori:ita christus eadem ne cessitate ⁊ iure nature semel oblatus est: ⁊ nō sepe. Nec ideo dicit iure nāe q̄ ex nā sue condi/tionis hunc defectū cōtraxerit:qui etiam nō p̄/uenit nobis ex natura fm q̄ prius est nobis in/stituta:sed ex ea peccato vitiata. Et ideo dicit hic defectus naturalis: quia quasi pro natura inoleuit in omnibus diffusus.

¶ De statib⁹ bois:⁊ qd de singulis xp̄s accepit.

ESt hic notandū christū de omni sta/tu hominis aliquid accepisse:qui oēs venit saluare. Sunt eniz quatuor sta tus hominis.primus ante peccatuz. sectindus post peccatum ⁊ ante gratiam.tertius sub gratia.quartus in gloria. De primo sta tu accepit immunitatem peccati. Unde Au/gustinus illud Joannis euangeliste exponens Qui de sursum venit sup omnes est:dicit chri/stum venisse desursum.idest de altitudine hu/mane nature ante peccatum. Quia de illa alti/tudine assumpsit dei verbum humanā naturā dum nō assumpsit culpam: cuius assumpsit pe nam. Sed penam assumpsit de statu secūdo ⁊ alios defectus. De tertio vero gratie plenitudi nem. De quarto nō posse peccare: ⁊ dei p̄fectā cōtēplationē. Habuit.n. simul bona vie quedaz ⁊ bona patrie:sicut ⁊ quedaz vie mala.

¶ Postq̄ determinauit magr̄ de defectib⁹ quos xp̄s cū nā assūpsit. Dic ingrit p quē moduz illi defect⁹ fuerūt in xp̄o: vtr.s.in xp̄o fuerit necessitas patiēdi vel moriēdi. Et diui/ditur in duas ptes. Primo determinat qōnez ostēdens q̄ xp̄s necessitatē moriēdi assūpsit. Et qz necessitas morien/di ad secūdū statū ptinet:iō gr̄a hui⁹ secūdo ondit qd xp̄s de singulis statib⁹ aliqd accepit:ibi. (Et est hic notandū.) Cir ca primū tria facit. Primo ponit dubitationem. Scdo sol uit ibi. (Ad q̄ dici pōt.) Tertio solutionem cōfirmat ibi. (Uñ sup epistolā ad Hebreos.) Dic oziē duplex q̄. Pri/mo de necessitate moriēdi:quā xp̄s ex secūdo statu assum/psit. Secūdo de his q̄ xp̄s habuit de vltimo statu. De im/munitate.n.peccati:⁊ de plenitudine gr̄e q̄ ad alios status ptinēt supra dictū ē. ¶ Questio. I.

Circa primū queritur tria. Primo vtruz necessitas moriēdi sit tm̄ ex pctō vel etiā ex nā. Secūdo vtr in xp̄o fuerit necessi/tas moriēdi. Tertio vtruz illa necessitas fue/rit sub volūtate humana.

¶ Utr̄ necessitas moriēdi tm̄ sit homini ex peccato.

AD primuz sic p̄cedit. vr̄ q̄ necessitas moriēdi sit tm̄ boi ex pecca to. Rom̄. 7. Corp⁹ quidē mortuū est pp peccatū idest necessitati mortis addictū. ḡ. ¶ P. in būa na nā est mors cōsecuta culpam. Roma. 5. Per peccatū mors:sed necessitas peccati inducta est homini p peccatum tm̄:ergo ⁊ necessitas moriendi. ¶ P. mā debz esse fz nāz p̄portiōata forme:fz forma corpis humani:aīa scz rationalis est incorruptibilis:ergo ⁊ ipsuz corpus huma num:ergo necessitas moriendi nō est ex natura:sed ex pec cato. ¶ P. corpus humanū maxime ad equalitatez com/mixtionis peruenit:sicut p̄bi tradit:sed vbi est equalitas ꝯmixtionis vnū cōtrariū cū nō p̄dominet alteri nō pōt agere ad corruptionez mixti:ergo corpus hominis per na turam est incorruptibile. ⁊ sic idē qō prius. ¶ P. pena nō est inducta nisi propter peccatum: sed mors ⁊ necessitas moriendi quedam pena est:quia omne terribile penale ē: finis autem terribilium mors. vt dicitur in tertio Ethico. ergo sunt tantum ex peccato.

¶ Sed contra. omne compositum ex contrarijs est fm na turam necessitatem habens ad corruptionem:sed corpus humanum est hm̄:ergo ex natura habet necessitatem mo/riendi. ¶ P. sicut p̄obatur in primo ce. ⁊ mū. generabile naturaliter est corruptibile ⁊ corruptionis necessitatem habens:sed corpus humanum est generatum per naturā ergo naturaliter est necessitatem corruptionis hns. ¶ P. elementa que sunt in corpore humano sunt eiusdem spēi cum alijs elementorum partibus:sed elementa in commi xtionem alioꝝ corporum. venientia sunt de necessitate corruptibilia fm nām:ergo ⁊ elementa que sunt in corpo re humano:fz corruptis ꝯponēt⁹ corrūpit ꝯpositū:ḡ corpus bois fm nām habz necessitatem moriēdi.

RESpondeo dom̄ q̄ necessitas moriēdi partiz homi/ni est ex nā partim ex peccato. Ex nā q̄/dem quia corpus bois ꝯpositū est ex ctrarijs que nata sūt agere ⁊ pati adinuicē ex quo accidit dissolutio ꝯpositi:sed tm̄ in statu inocētie donū quoddam a deo gratis datū aīe inerat vt ipsa p̄ter modū aliaꝝ fozmaruz fm modū suū vitam indeficiētem corpori largirēt sicut ipsa incorrupti/bilis est:⁊ nō fm modum corporis corruptibilē q̄diu ipsa manebat deo subdita:⁊ corpus ei oīno subdebat̄: nec aliq̄ dispositio in corpore accidere poterat que vinificationem anime impediret:sed p̄pter peccatum istud donū ablatū est:⁊ ideo relicta est hūana nā vt dicit Dionys⁹ in eccles. ierar. in statu q̄ debeb̄t ei ex nā suoꝝ p̄ncipioꝝ fm q̄ dictū est ei Gene. 3°. Terra es ⁊ in terrā ibis. ⁊ ideo post peccatū necessitas moriēdi inest homini ex peccato sicut ex remo nente p̄hibēte q̄ erat gratia inocētie. ex nā aūt māe sicut ex eo q̄ se necessitatē mortis iducit.

AD primuz ergo dom̄ q̄ hoc dicit inquantū p pec catuz p̄hibēs mortē remotū ē. ¶ Ad scōz dom̄ q̄ peccatū nō inest homini ex aliquo p̄ncipioꝝ nālium: imo est ctra nām rōnis. vnde nō est file de pecca to ⁊ morte que ex p̄ncipio māli cōsequunt̄. ¶ Ad 3^m^ dōz q̄ mā debet esse p̄portionata forme:nō vt habeat ꝯditio/nes forme:sed vt sit dispōsita ad recipiēdū formā fm mo/dum suū. vnde nō opz si anima bois est imortalis q̄ etiaz corpus fm nām sit imortale. ¶ Ad 4^m^ dōm q̄ impossibi/le est q̄ cōplexio perueniat ad tātaz equalitatem quin al/terum cōtrarioꝝ p̄dominet:qz alꝫ nō fieret mixtio nisi vnū in alterū ageret dominās ad mediū reducēdo altero resistēte:⁊ precipue hoc oz in corpore humano q̄ calor do minetur p̄pter operationes aīe que indigent caloze sicut instrumēto:vt dicit in.z. de aīa. ¶ Ad 5^m^ dōm q̄ mors vl̄ necessitas moriēdi dicitur esse pena p cōparationē ad sta/tuz inocētie in quo inerat ei posse nō mori. Si tm̄ in p̄ncipio ꝯditionis nāe humane dictū donū gratie humane na ture nō fuisset collatū:necessitas qdē moriēdi fuisset:fz tm̄ nālis defect⁹ nō pena vt supra p̄bauit magr̄ ex vbis Augu stini in p̄cedēti dis. Et iō qz p̄bi illud donū nō cognouerūt dixit Sen̄. q̄ mors ē bois nā nō pena.

¶ Utr̄ in christo fuit necessitas moriēdi.

AD secundus sic p̄ceditur. videt̄ q̄ in xp̄o nō fuerit necessitas moriēdi. necessitas enim coactionē importat:fz qō est in potestate alicui⁹ ꝯstitutū nō ē coactuz. cum igitur xp̄s de seipso dicat Jo. 10. Potestatē habeo ponēdi aiam ⁊c. nō fuit in eo vt videtur necessitas moriendi. ¶ P. xp̄s mortuus est quia voluit: vt dicit Isa. 53. sed nō fuit in eo necessitas volendi:ergo nec necessitas moriēdi. ¶ P. necessitas moriēdi vēit ex peccato. Rom̄ 8°. Corpus quidē mortuuz est p̄pter peccatū. glo. necessita ti mortis adductū:sed in xp̄o nō fuit peccatū:ergo nec ne cessitas moriēdi. ¶ P. supra dixit magister in precedenti distinctione q̄ Dylarius a xp̄o necessitatez dolēdi remo/uit:sed dolore passiōis secuta est mors:ergo nec in eo fuit necessitas moziendi. ¶ P. potentius nō de necessitate ab aliquo minus potēte patitur:sed xp̄s fuit potentioz quoli/bet alio passionem vel mortē inducente:ergo ipse non ba/buit necessitatē moriendi vel patiendi.

¶ Sz 3. Rom̄. 8°. Deꝰ misit filiū suū i similitudie carnis pcti: fz ꝯditio carnis pcti ē q̄ habeat necessitatē moziendi:q̄ tm̄

peccatū nō est:ergo fuit in carne xp̄i. ¶ P. Hebre. 2. dicit q̄ ipse in passione assimilatus est fratribus: idest alijs ho/minibus:sed mater de qua xp̄s carnem sūpsit ⁊ alij homi es habent necessitatē moriēdi ⁊ patiēdi:ergo etiaz in xp̄o ta/lis necessitas fuit. ¶ P. nēcitas moziendi vl̄ patiendi est defectus totam humanā naturam cōsequēs:nec est culpa diminutionē gratie importans: quia est tm̄ ex parte coz/poris:sed oēs tales defectus assumpsit:vt supra dictuz ē:q̄ assumpsit necessitatez moziendi.

RESpondeo dicendū q̄ fm p̄bm necessarium idem est qō impossibile nō esse. vnde necessi/tas excludit potētiā ad oppositum. hec aūt potētia ad op/positum excluditur triplici rōne. Primo ex hoc q̄ talis po tentia repugnat nāe illius rei sicut potētia deficiēdi repu/gnat nāe diuine:⁊ ideo dicimus deum necessario eternū:⁊ hec est necessitas absoluta. Secūdo impeditur ex aliquo impediēte:⁊ sic est necessitas coactionis. Tertio quia hoc cuius dicitur esse potētia repugnat fini intēto:sicut nō cu/rari repugnat ei qō est sanari. vnde dicimus q̄ non potest nō curari si debeat sanari. ⁊ hec est necessitas ex conditio/ne finis. Necessitas aūtē patiēdi vel moziendi dupliciter potest attribui christo:qz potest remouere potentiam nō moziendi a natura humana:⁊ sic vere ei attribuitur: quia natura humana quantum ad statum sue passibilitatis: in quo statu xp̄s eam assumpsit:nō habet potētiaz nō moziē di:vnde in christo quantū ad humanaz naturā fuit neces/sitas moziēdi. Item potest remouere potentiam non mo riendi a xp̄o rōne p̄sone:⁊ sic ei falsō attribuitur:qz virtus diuinitatis xp̄i repellere poterat oē inducens mortez vel passionez. Erat tm̄ in xp̄o necessitas patiēdi etiā rōne per/sone ex ꝯditione finis. s.si humanuz genus redimendo li/berare vellet. ⁊ sic ideo quidaz dicunt christum habuisse necessitatē patiendi attēdentes nām humanaz. quidā ve ro dicunt nō habuisse aliā necessitatē nisi ex ꝯditiōe finis attendentes personā diuinam. Sed qz mors inest christo ratione humane nature:ideo sicut simpliciter cōcedimus q̄ christus mortuus est:ita similiter concedere possumus simpliciter q̄ necessitatē moziēdi habuit nō soluz ex cā fi/nali:fz etiā necessitatē absolutā vt mozeret̄ ēt si nō occide retur. vt qdā dicūt. Uñ August. Si nō occisus fuisset nāli morte dissolutus fuisset:⁊ idez opus redemptionis fuisset quod per passionē fecit:⁊ cū hoc necessitatē coactiōis q̄/tuz ad mortem violentam quā sustinuit.

AD primuz q̄ dōz q̄ sicut infra. zi^a^. dis. dicit magr̄: B xp̄s dixit de ptāte in se manētis di/uinitatis. ¶ Ad 2^m^ dōz q̄ cū dr̄. Xp̄s mortu⁹ est qz voluit. ly qz. pōt dicere cām:⁊ hoc vel respectu mortis absolute:⁊ sic referēdū ē ad volūtatē diuinitatis: vel respectu mortis violēter illate:⁊ sic pōt referri ad volūtatē būanā:p quaz volūtarie se obtulit p̄secutorib⁹. pōt ēt dicere ꝯcomitātia:⁊ sic referr̄ ēt ad volūtatē būanā:p quā mortē acceptauit. ⁊ B nō excludit nēcitatē moziēdi: qz hoc idē accidit i petro ⁊ i alijs scis. ¶ Ad 3^m^ dōz q̄ nēcitas mōziēdi nō solū venit in būanā nāz ex pctō:fz ēt alꝫ potuissz eē i būana nā vt supra dcm̄ ē:⁊ iō xp̄s potuit būc defectū assumere sine pctō: ⁊ alios bō. ¶ Ad 4^m^ dōm q̄ magr̄ voluit supra excludere a xp̄o nēcitatē patiēdi rōne p̄sone. ¶ Ad 5^m^ dōm q̄ corpe xp̄i fuit fz qd potēti⁹ clau⁹ ⁊ lācea: iq̄tū. s. clau⁹ fuit durus qō ptinet ad potētiā nālez:⁊ caro xp̄i mollis:qō ptinet ad nālē impotētiam fm p̄bm in p̄dicamētis.

¶ Utrum necessitas moziēdi vel patiēdi subsit in christo (voluntati humane.

AD tertiū sic p̄cedit. vr̄ q̄ nēcitas pa/tiēdi vel moziēdi suffuerit in xp̄o volūtati būane. nihil.n. segr̄ ad volūtatez

precedẽtez nisi qđ volũtati subest: ſz Dama. dicit in. 3. li. q. nãlia in xpo sequebañ ad volũtatẽ: g̃ si necessitas moriẽdi fuit in xpo aliquo mõ nãlis suberat volũtati xpi. ¶ P. sicut iferiores vires sũt sub rõne: ita corp⁹ est sub aĩa: ſz iferiores vires i xpo obediebãt: ꝛ oio subyciebãt volũtati rationis: g̃ ꝛ corp⁹ q̃tũ ad oĩa q̃ in ipso accidere poterãt subdebat volũtati aĩe. ¶ P. Auicẽna dicit in. 6. lib. ō nãlib⁹. q. aĩe alicui⁹ spũal⁹ viri magl obedit mã q̃ ȝrys agẽtib⁹ in nã: ſz aĩa xpi maxie fuit spũal⁹: g̃ cũ mors i corpe ei⁹ accideret ex aliquo agente ȝrio: videt q. volũtas eius hũana poterat repellere mortẽ in illis passionib⁹ inductis. ¶ P. ex volũtate sua humana p gram sanitatis quã abũdãtissime habuit alys sanitatẽ ꝛferebat: sicut Matẽ. 8°. dicit lepro. so. volo mũdare: sed nõ min⁹ poterat in corpus ꝓpriũ q̃ in alienũ: g̃ ꝛ poterat ſm humanã suã volũtatẽ pseruare corpus a lesione ꝛ morte. ¶ P. maior vt⁹ fuit in aĩa xpi q̃ in qualibet alia creatura: sed aliqua virtus creature põt pseruare corp⁹a morte sicut lignuz vite: g̃ multo fortius poterat hoc aĩa xpi. ¶ P. Moyses ex vi orõplatiõis diuine ieiunauit q̃dragita dieb⁹: gb⁹ vt vr ȝseruabat corp⁹a cõsũptiõe ex vtute aĩe: ſz i xpo fuit aĩa multo potẽtior q̃ i moyse: qz ãpliozis glozie prẽ Moyse habit⁹ ẽ: vt dr Debze. 3. g̃ ei⁹ aĩa poterat conseruare corpus imune ab oi corruptiõe. ¶ Sed cõtra. corpus humanuz nõ pseruat oĩno a morte nisi p gratiã inocẽtie sicut in primo statu: vel p gloziã sicut in vltimo statu: sed vtrũq; istorũ dare solius dei est: g̃ aĩa xpi corp⁹ suũ nõ poterat a corruptione pseruare: ꝛ ita necessitas moriẽdi sibi nõ subdebat. ¶ P. ſm naturã corruptibile nõ põt fieri incorruptibile: sed aĩa xpi nõ poterat in ea que sunt supra nãm: ergo cũ corp⁹ suũ esset corruptibile nõ poterat eũ a corruptione pseruare. ¶ P. facere miracula est signũ oĩpotẽtie: sed aĩa xpi nõ habuit oĩpotẽtiã: ergo nõ potuit ꝓpria virtute aliqđ miraculũ facere: ſz q. corp⁹ corruptibile nõ corrũpatur est maximũ miraculum: ergo hoc nõ subiacebat voluntati anime xpi.

Respondeo dõz q. ei⁹ solius ẽ imutare legẽ ꝛ cursum nãe impositũ: g̃ nãz instituit ꝛ ordinauit: qđ solus deus facit: ꝛ iõ neq; aliqua virt⁹ corporalis nec spiritualis aut aĩe aut angeli nec etiã aĩe xpi potuit ad imutationẽ legis nãe imposite diuinitus nisi p moduz oꝛonie aut interceſſiõis: ꝛ ideo hoc fuit signũ deitatis xpi q. imperãdo signa pficiebat: ꝛ nõ orando: sicut alij sancti: ꝛ iõ cũ ſm legẽ ꝛ cursuz nãe mors xpi corpus ꝓsequeret vt dictũ ẽ: ꝛ vt dic magr in lra: dõz q. necitas moriẽdi in xpo nõ subdebat volũtati ei⁹ bũane: ſz solũ diuie vt vna opio dic.

Ad primuz ergo dõm q. verbũ Dama. ẽ itelligendũ de volũtate diuina q̃ fuit illi⁹ p sone. ¶ Ad 2ᵐ dõm q. sensibiles vires nate sunt obedire rõni: ꝛ quãto rõ magis fuit virtute perfecta tãto magis sibi obediuit. Et qz xps pfectissimã vtutem habuit: ideo hȝ vires oĩno sibi subdebañ quãtũ ad rõnem: sed vires nãles vel aĩe vegetabilis vel etiã corporis nõ sunt nate obedire rationi: ꝛ ideo nõ est filis ratio. ¶ Ad 3ᵐ dõm q. Auicẽna ponit q. mũdus fact⁹ est a deo mediãtib⁹ angelis: vñ ponit q. spiritui angelico mã obedit ad nutũ: ꝛ p ꝛñs aĩe inquantũ angelis assimilañ. hec aũt repugnãt fidei ꝛ dictis aliorũ pb̃oꝛ q. dicũt q. angeli nõ possunt in hec iferiora effectuz aliquem nisi mediante motu celi: quod etiam repugnat fidei quantum ad aliqua que possunt angeli facere vtendo virtutib⁹ rerũ naliuz in mouẽdo inferiora: vt pz ex secũdo. dis. 8ª. vnde in hoc nõ est standũ auctoritati Auicẽ. ¶ Ad quartũ dõm q. xps etiã miracula sanitatis nõ poterat facere vtute humanitatis: sed diuinitatis sibi ꝓiũcte. ¶ Ad quintũ dõm q. lignũ vite nõ poterat imortalitatẽ cõferre principaliter: sed remouebat quoddã ex quo sequitur corruptio. s. extranei tatẽ a cibo assumpto: vt in. 2. li. di. 19. dcti est. ¶ Ad sextũ dõm q. q̃uis moyses nõ affligeretur ex ieiunio quadraginta dieꝝ: quia vires sensibiles suspẽse erãt ꝓpter cõtẽplationẽ dei: tñ calor nãlis agebat ꝛ fiebat deperditio: quãuis nõ tanta: qz qñ vires intellectiue vehemẽter cõtemplañ: etiã vires nãles in suis actibus impediuntur. vel si nulla fiebat cõsumptio hoc non fuit nisi virtute diuina per miraculum. ¶ Questio. II.

Deinde querit vtr cũ necessitate moriẽdi potuit stare ea q̃ ptinẽt ad statũ glie. Et qz supra dictũ ẽ de his q̃ ptinẽt ad gloriã aĩe: iõ q̃rit de his q̃ ptinẽt ad statũ glie corpis: quã in trãsfiguratiõe ostẽdit Matẽ. 17. Et circa hȝ querũtur duo. Primo vtruz illa claritas fuerit vera vel ymaginaria. Secũdo vtrũ fuerit gliosa.

¶ Utrũ claritas que fuit in xpi corpore in trãsfiguratione fuerit vera: ꝛ vtr fuerit ymaginativa.

A primũ sic ꝓceditur. vr q. illa claritas nõ fuerit vera. in illud enim dr aliqđ trãsfigurari: qđ nõ ſz veritatem ei inest: sicẽ dr. 2. Lozi. 11. q. angelus sathane trãsfigurat⁹ ſz q. illã claritatẽ demõstrauit vt pz Matẽ. 17. g̃ claritas illa nõ ſm veritatẽ ei ierat. ¶ P. Lu. 11. Nõ gustabũt mortẽ nisi videãt regnũ dei. glo. Be. i. glorificationẽ corporis in ymaginaria reputatiõe future btitudinis: ſz qđ ẽ ymaginariũ nõ ẽ verũ: g̃ illa claritas nõ ſz vitatẽ ei ierat. ¶ P. impossibile ẽ q. idẽ corp⁹ sit sil⁹ opacũ ꝛ lucidũ: ſz ſz vitatẽ rei corp⁹ xpi opacũ erat: g̃ claritas nõ ierat ei ſz rei vitatem. ¶ P. claritas sensibilis maxie corrũpit visuz. ſz claritas illa fuit maxia: qz sup illud Mat. 17. Resplenduit facies ei⁹ sicut sol: dicit glo. Jero. Deⁿ põt in vita tã clarꝝ qd facere: cum g̃ oculi apl̃oꝝ nõ fuerit lesi in visiõe illi⁹ claritatis: nõ fuit illa claritas sensibilis: ſz solũ ymagiaria. ¶ P. testes trãsfiguratiõis trãsfiguratiõi ꝓformañ: ſz sup illud Lu. 9. Apparuerũt moyses ꝛ helias. dic gl. Sciẽdũ ẽ ñ corpa vl aias moysi ꝛ helie ibi appuisse: ſz in subiecta creatura illa corpa fuisse formata. põt ẽt credi vt ãgelico mysterio hȝ factũ eẽt: vt angeli eoꝝ psonas assumerẽt: g̃ nec ipsa claritas ſm quaz fuit facta trãsfiguratio fuit vꝛa: sed ymaginaria.

¶ Sz ō. Aug. dicit: ꝛ supra habitũ ẽ. di. 11. in. pce. q. si vnũ eorũ q̃ euãgeliũ de xpo dic vez nõ fuit: nec alia oz dicere vꝛa fuisse. si g̃ nõ fuit vꝛa claritas: cũ euãgeliũ hȝ dicat: relinquit q. nõ vẽ comederit nec vẽ passus sit: qđ ẽ hereticũ. ¶ P. i opib⁹ vitatis nõ ẽ credẽduz aliqđ falsi ꝛ pstigiose fcm: ſz si illa claritas nõ fuisz vꝛa: fuisset qđã pstigiũ illudẽs oculos: g̃ nullo mõ hȝ dõm ẽ. ¶ P. sup illud Luc. 10. Faciam⁹ hic tria tabernacla: dicit glo. q. moyses ꝛ helias fuerũt testes de celo: ſz nõ fuissent veri testes nisi ibi vere fuissent: g̃ ibi vere fuerũt: ꝛ sic vere ibi claritas fuit.

Respondeo dõm q. claritas illa fuit sensibilis ſz veritatẽ i corpe xpi exñs ad oñsionẽ claritatis quã ꝓmiserat in scis post resurrectionẽ futuraz dicẽs. Fulgebũt insti tanq̃ sol in regno ꝑris eoꝝ. Mat. 13.

Ad primuz g̃ dõz q. figura dupliciter dr. Uno mõ dicitur qualitas resultans ex terminatione quãtitatis: ꝛ sic nõ dicit xps trãsfigurat⁹: qz eadez lineamenta corporis in ipso erant: ꝛ qz figura alicuius rei signuz ipsius ponitur: sicut patet de ymaginib⁹ que ꝑcipue fiunt ſm representationẽ figure. inde trãslatũ est nomẽ figure vt ponat̃ p quolibet signo qđ instituit ad aliqd signi ficandũ ſz assimilationẽ ad aliud. Hoc autẽ potest fieri ꝛ de eo qđ est in rei veritate: sicut vna res est ymago vel figura alteri⁹. et de eo qđ est in ymaginatione tñ. dicit aũt xps figuratus quia claritatẽ sibi veraciter iherẽtẽ assumpsit ad temp⁹ in fignã future claritatis que erit i sanctis

¶ Ad 2ᵐ dõm q. Beda dicit imaginariũ: nõ qđ est tñ in imaginatiõe: ſz qđ est imago ꝛ figura alteri⁹. ¶ Ad 3ᵐ dõz q. nõ est incõueniẽs id qđ ẽ in se opacũ in itrinsecis habere claritatẽ in superficie: vel ex terssione sicut es politũ: vel ex aliquo extrinseco supinducto: sicẽ ex reuerberatiõe solis vel alicui⁹ hȝ. ꝛ sic fuit claritas in xpo nõ qdez supinducta ex aliq̃ corpe supluceñ: ſz miraculose ab ipso deo. ¶ Ad 4ᵐ dõz q. claritas illa erat simil gloriosi corpis claritati que visuz nõ corrũpit ſz demulcet. Unde Apo. 21. comparat claritati iaspidis: q̃ visuz demulcet ꝛ delectat. ꝛ hȝ qđẽ ꝛdigit quia est alteri⁹ generis q̃ ista claritas natural. puenit enim ex claritate spũali aĩe: que qđẽ nõ corrũpit ꝓportiõez ocli ad vim aĩe: sed magis cõfortat. vñ hoc qđ dicit Jeronim⁹ q. deus nõ posset in hac vita taz clarũ quid facere: intelligendũ est iõ dcm esse: qz claritas hui⁹ vite. s. naturalis nõ est ꝓportionabilis claritati patrie: sed alteri⁹ generis existens. ¶ Ad 5ᵐ dõz q. illa glo. punctata est a magistris: vñ dõm est q. vtrq; illozũ ẽ ibi apparuit: sed helias in aĩa ꝛ corpore: moyses autẽ in anima tñ: que apparere potuit vel per aliquod corp⁹ assumptũ: sicut angeli apparẽt: vel quia est potẽs maxie deo ordinante facere aliquã i oculis speciẽ illũ boiem cuius est anima representantem.

¶ Utr claritas illa fuerit gliosa.

A secundũ sic ꝓceditur. videt q. claritas illa non fuit gliosa Matẽ. 17. Sup illũ. transfigurat⁹ est ꝛc. Glo. Be. dicit. in corpe mortali oñdit nõ imortalitatẽ sed claritatẽ similez future imortalitati. sed claritas gloriosa est claritas immortalitatis: ergo illa claritas nõ fuit gloriosa. ¶ P. idẽ nõ potest esse subiectus penalitatis ꝛ glozie. sed corp⁹ xpi erat subiectũ penalitatibus: g̃ nõ poterat in eo esse claritas gloriosa. ¶ Si dicat q. claritas illa redundabat ex glozia aĩe. Contra secunda Lozinth. 3. Tanta erat claritas in facie moysi: q. nõ poterat inspici nisi velareť. Et Mat. i. sup illud. Nõ cogñscebat eam donec peperit. dicit glo. Joseph mariã facie ad faciẽ videre nõ poterat: quã spiritussanct⁹ repleuerat. ſz maria ꝛ moyses nõ habebant aiam gloificatã: ergo non est vez q. illa claritas ex glorificatione aĩe ꝓcessit. ¶ P. ꝓpetas corpis glozioſi nõ solũ est claritas: sed etiã agilitas ꝛ impassibilitas ꝛ subtilitas. si igit claritatẽ assũpsisset. q̃ ẽ gliosi corpus ꝓprietas: debuisset etiam alias ꝓprietates assumere. ¶ P. claritas gloriosa nõ vr ab oculo non glorificato. sed oculi apl̃oꝝ qui viderũt xpi claritatẽ nõ erant glorificati: g̃ illa claritas nõ fuit gliosa. ¶ P. claritas gloriosa nõ est corpi nãlis. sed claritas illa fuit corpi xpi naturalis: qđ pz p verba Hylary supinducta: vbi dicit. Si dñi corpis solũ ista nã sit ꝛc. ꝛ gl. Mat. 18. dic. Speciẽ quã habebat p nãz ostendit non amittere carnẽ quã assumpserat volũtate. g̃ claritas illa nõ fuit gliosa. ¶ P. claritas illa nõ solus fuit in corpe xpi: sed etiã in vestib⁹ ei⁹: vt pz ex textu euãgely. sed in vestimẽtis nõ potest esse gloriosa claritas: ergo nec in corpore christi tunc fuit.

¶ Sz contra. Phil. 3. sup illud. cõfiguratũ corpori clari. dicit glo. Assimilabimur claritati quã habuit in trãsfiguratiõe. ſz assimilabimur claritati gloriose: g̃ tũc habuit claritatẽ gliosaz. ¶ P. Matẽ. 17. dic glosa q. apparuit in ea claritate quã habebit peracto iudicio: ſz tũc habebit claritatẽ glozie: ergo ꝛ in ea tũc apparuit. ¶ P. claritas nõ gloriosa nõ ostendit gloriam resurrectiõis: sed ad hoc xps trãsfigurat⁹ est vt gloriam resurrectionis ostenderet: vt dictũ est: ergo erat claritas gloriosa.

Respondeo dõz q. Hugo de sancto victore dicit q. xps assumpsit oẽs ꝓprietates seu dotes corpis glorificati adhuc corp⁹ passibile gerẽs: q̃uis in xpo nõ ꝑpẽ habebant rõnẽ dotis: sicut subtilitatẽ in natiuitate qñ egressus est de vtero virginali clausũris pudoris manẽtib⁹ clausis. Agilitatẽ aũt quãdo sup vndas maris ãbulauit. claritatẽ aũt i trãsfiguratiõe. Impassibilitatez in cena: quãdo corp⁹ suũ ad edendũ discipulis sine hoc q. diuideret dedit. Et hȝ qđẽ nõ põt itelligi quãtũ ad ipas q̃litates siue habit⁹ glorioſi corpis: qz ȝrianꝭ ꝺditiõib⁹ ꝛ ꝓpetatib⁹ corporis passibilis. xps aũt semp añ resurrectiõez corp⁹ passibile habuit. nec hȝ q. corp⁹ ei⁹a discipulis edentib⁹ nõ dividebať: fuit ꝓpter impassibilitatẽ: ſz quia nõ in ꝓpria specie comedebat: ſz in specie pãis: in q̃ fiebat fractio. vñ cũ ꝛraria nõ sint simul in eodẽ: nõ poterat tũc habere q̃litates corpis glozioſi: sed act⁹ illarũ ꝓpietatũ fuerũt in eo: nõ qdem procedẽtes ex aliqua inherente: sed supnaturaliť diuino miraculo vt dicit Dionysi⁹ i epistola. 4. ad Haiũ. Sup bominẽ operať ea q̃ sunt hois. ꝛ hȝ monstrat virgo supnaturaliť cõcipiẽs. ꝛ aq̃ instabilis mãliuz ꝛ terrenoꝛũ pedũ sustinens gravitatẽ. Dicẽdum ergo q. ille fulgoꝛ nõ fuit prouenies ex aliq̃ ꝓpetate corpoꝛis gliosi existẽte in corpe xpi: ſz fuit miraculose ꝛ diuinit⁹ inductus in corpe xpi. Fuit tñ ille fulgoꝛ eiusdẽ generatiõis cũ fulgoꝛe corpoꝛũ glorificatoꝛũ: nõ tñ ita pfect⁹ sicut charitas vie assimilať charitati patrie. In moyse aũt fuit claritas similis claritati patrie sicut fides visioni nõ eiusdẽ gñis: ꝛ ideo aspectũ intuentiũ offẽdebat: quod nõ fuit de claritate xpi: ꝛ huius rõ est: qz aĩa xpi glorificata erat. nõ aũt anima moysi. vnde ꝛ corpoꝛi ei⁹ poterat cõueniẽter attribui claritas gl̃osa. ñ aũt corpi moysi: ne p⁹eẽt gl̃ia i corpe q̃ i aĩa.

Ad primuz g̃ dõz q. ex glosa ista habeť q. nõ fuerit habitus claritatis: sicut in corpib⁹ immortalib⁹: sed fuit actus splendoris similis ex diuino miraculo. Per qđ pz ẽt solutio ad secũdũ. ¶ Ad 3ᵐ dõm q. nõ potest eẽ q. claritas illa fuerit in corpe ex gloria aĩe: qz aĩa xpi adhuc erat passibilis ex illo respectu quo est forma corpis. vñ gloziã in corp⁹ nõ trãsfundebat vt dcm est. ¶ Ad 4ᵐ dõz q. etiã act⁹ aliaꝝ dotiũ in xpo ostendit: sed aliter vt dcm est: sed tñ scz illa nõ dicit transfigurat⁹: qz alie dotes nõ ptinẽt ad aspectũ: ſm quẽ ꝑcipue de figura alicui⁹ iudicam⁹: sicẽ claritas p quã aliqd in seipso videť. ¶ Ad 5ᵐ dõz q. hoc itelligit quãdo corp⁹ gloriosum non vult se ostẽdere. ¶ Ad 6ᵐ dõz q. illa claritas dicitur sibi fuisse nãlis: inquãtũ corp⁹ illud ordinatum erat ad illam claritatẽ habendaz: sicut vtutes dicuñ aĩe naturales: vel inquantum erat conformis claritati anime vel ratiõe diuinitatis. ¶ Ad 7ᵐ dicẽdũ q. in vestibus erat splẽdoꝛ ex claritate corpoꝛis ꝓcedẽs. ¶ Expositio textꝰ.

Sicut alys boib⁹). Similitudo attendit̃ inquãtũ alys boib⁹ necessitas moriẽdi inest natura: non inquãtuz est ex peccato (Sũt .n. q̃tuoꝛ stat⁹) Cõtra. boe. assignat tres. Dõz q. boeti⁹ assignat stat⁹ bũane nãe quãtũ ad ꝺditiones corpis ꝓncipaliť: qđ qdẽ in ꝑ⁹ statu erat aĩale. iscõo corruptibile. in 3⁹ spũale. magr aũt assignat ꝓncipaliť 4⁹ stat⁹ q̃tũ ad ꝺditões aie vt pz. (Immũitate peccati.) Nõ q̃tũ ad po⁹ peccãdi: ſz q̃tũ ad actũ. boe. vo dic q. de ꝑ⁹ statu accepit ea que ad vitã aĩalẽ ptinent. s. cõedere dõmire ꝛ hȝ.

¶ Si omnis christi oratio vel voluntas impleta sit. Distinctio. XVII.

Post dicta ꝓsiderari opz vtr xps aliqd voluerit vel orauerit qđ fcm nõ sit. Hoc. n. extimari põt p hȝ qđ ipe ait. Pater si possibile ẽ trãsfer a

me calicē istuz. verūtamē nō sic ego volo: ꝫ sic tu vis. hic nāq; volūtatē suā a patris voluntate discernere videt. Quocirca ambigēdū nō ē diuersas in xpō fuisse volūtates iuxta duas nās: diuinā. s. volūtatē ⁊ hūanā. Et hūana volūtas est affect⁹ ratiōis vel affect⁹ sensualitatis. Et ali⁹ est affect⁹ aie ꝫz rōnē; ali⁹ ꝑm sēsualitatē. vteroq; tñ dicit hūana volūtas. Affectu aūt rōnis id volebat qđ volūtate diuina. s. pati ⁊ mori: sz affectu sēsualitatis nō volebat: imo refugiebat. Nec tñ i eo caro ℨ spūm vel ℨ deū ꝛcupiscebat. Quia vt ait Augu. nullū est virtiū cū caro cōcupiscit aduersus spm̄. Caro aūt dicta ē ꝛcupiscere: quia hoc ꝫz ipsaz agit qia: sicut aia ꝑ aurē audit: ⁊ ꝑ oculū videt. Caro enī nihil per aiaz cōcupiscit. Sz cōcupiscere dicit cū aia carnali ꝛcupiscētia spiritui reluctaī habēs carnalē delectationez de carne ⁊ a carne aduersus delectationē quaz spūs hz. Ipsius aūt carnalis cōcupiscētie cā nō est in aia sola: nec i carne sola. Ex vtroq; n. fit. qz sine vtroq; delectatio talis non sentit. Talis igit rixa talisq; cōcertatio in aia xpi nullaten⁹ eē potuit. Quia carnalis ꝛcupiscētia ibi esse negt. Dei etiā volūtas erat ⁊ rōni placebat: vt id ꝑm carnē vellet: quaren⁹ xpiras hūanitatis i eo ꝓbaret. Nā qui hois nāz suscepit: que ipsi⁹ sūt subire debuit. Idcoq; sicut in nobis duplex ē affect⁹: mētis. s. ⁊ sensualitatis: ita ⁊ i eo debuit eē geminꝰ affectus: vt mētis affectu vellet mori: ⁊ sēsualitatis affectu nollet: sic in viris scis fit. Petro. n. ipsa xpitas dicit. Cū senueris extēdes manꝰ tuas: ⁊ ali⁹ te cinget: ⁊ ducet te quo tu nō vis. s. ad mortē: qđ exponēs Aug. dic̄: q; Petr⁹ ad illā molestiā nolēs est ductꝰ. nolēs ad eā venit; sz volēs eā vicit: ⁊ religt affectū infirmitatis quo nemo vult mori: qz adeo est nālis: vt eū Petro nec senectꝰ abstulerit. Ait ēt dñs ait: Transeat a me calix iste. Sed vicit eū vis amoris. Ergo ⁊ in xpō ꝑm hūanitatē: ⁊ in mēbris eiꝰ gemina est affectꝰ. vnus rōnis charitate iformatꝰ: quo ꝑpter deū qs mori vult. alter sensualitatis carnis infirmitati ꝓpiquꝰ: ⁊ iō cōiunctꝰ: quo mors refugit: vt enī ait Augu. Paul⁹ mētis rōne cupit dissolui: ⁊ eē cū xpō: sensu aūt carnis refugit ⁊ recusat. Hoc habet hūanꝰ affectꝰ: qm̄ diligit vitaz: odit mortē. Sc̄z affectū istū xpūs noluit mori: nec obtinuit qđ ꝑm istū affectū petijt.

¶ Auctoritatib⁹ ꝓbat diuersas i xpō volūtates.

EX affectu igitur humano quē de virgine traxit volebat non mori: ⁊ calicez transire ozabat. vñ Beda. Oꝛat transire calicem: qz homo est deus. Pater si fieri pōt transfer a me calicem istum. Ecce habes volūtatē humanā expressam. Vide iā rectū coꝛ. sed nō vt ego volo: sz qđ tu vis. vñ alibi. Nō veni facere volūtatē meā: quaz. s. temporaliter sumpsi de virgine: sz volūtatē eiꝰ qui misit me: quā. s. eternꝰ habui cū patre. Hic aperte dicit duas in xpō fuisse volūtates: ꝑm qs diuersa voluit. Jeronymꝰ quoq; sup illū locū. Spūs aūt promptꝰ est: caro aūt infirma: dans itelligi hic duas volūtates exprimit: ita ait. Hoc cōtra eutichianos: qui dicūt in xpō vnam tm̄ voluntatez. Hic aūt ostēdit hūanam que ꝑpter infirmitatē carnis recusat passionem: ⁊ dinam que prompta est pficere dispēsationē. Augustinus etiā duas in xpō asserit volūtates dicēs: Quātū distat deꝰ ab hoie tantū voluntas dei a volūtate hois. Unde hoiez gerēs xpūs ostendit priuatam quādam hois volūtatē: in qua ⁊ suā ⁊ nostram figurauit: qui caput nostrū est: ⁊ ad cum sicut mēbra ptinemus. Pater inquit si fieri pōt transfer a me calicem istū. hec hūana voluntas erat. ꝑpriū aliquid: ⁊ tāq; priuatū volēs Sed qz rectū vult esse hoiem: ⁊ ad deū dirigi: subdit. Nō qđ ego volo: sz qđ tu vis. Ac si diceret: vide te in me: qz potes aliquid ꝑ priuz velle vt deꝰ aliud velit: Cōcedit hoc hūane fragilitati. Idem alibi. Xpūs etiam in passione sua duas expressit in se volūtates ꝑm duas naturas. Ait enim: pater si fieri pōt transfer a me calicē istū. Ecce babes hois volūtatem: quam ad diuinaz cōtinuo dirigens ait: verūtamē nō sicut ego volo: sed sicut tu vis. Ambrosius in li. iij. de tri. Scriptū est: Pr̄ si fieri pōt trāsfer a me calicez istū. Ꝛba xpi sunt. Sz quō ⁊ in qua forma dicātur aduerte. Hois substātiā gerit: hois assūpsit affectū. Nō ergo q̄si deꝰ: sz quasi hō loquitur. Suscepit qđē volūtatez meā. Mea est volūtas quā suā dicit cū ait. Nō sic ego volo: sz sicut tu vis. Cū aūt dixit. oia que bz pater mea sunt: qz nihil excipit sine dubio quā pr̄ bz eandē ⁊ filius bz volūtatē. Eadē enī xpi voluntas est q̄ prīna. vna ℊ volūtas pr̄is ⁊ filij ē: sz alia volūtas hois alia dei: vt scias vitā i volūtate hois eē: passionē aūt xpi in voluntate diuina. vt pateretur pro nobis. His testimonijs euidenter docet in xpō duas fuisse volūtates: qđ qz negauit Nachariꝰ archiepūs i metropolitana synodo ꝛdēnatꝰ est. Et ex affectu hūano: sēsualitatis qdez: nō rōnis illō voluit ⁊ petijt qđ nō ipetrauit. Nec iō petijt vt ipetraret: qz sciebat deū ñ eē facturū illō. Nec illō fieri volebat affectu rōnis vl̄ volūtate diuinitatis. ¶ Quare ozauit illud.

AD qđ igit petijt: vt mēbris formā ꝑberet iminēte ꝓturbatiōe clamādi ad dñz: ⁊ subijciēdi volūtatē suā diuine volūtati: vt si pulsāte molestia turbā tur ꝑ eius dē amotōe ozēt. Sz si nequeūt vitare: dicāt qđ ipse xpūs. Nō ℊ ad insipiētiā fuit q; xpūs clamās nō audit ad salutē coꝛpalē. Bonū qdē petijt. s. vt non moreretur: sed melius erat vt moreretur. Quod ⁊ factum est.

¶ De eo q; Ambrosius dicit christum dubitasse affectu humano.

CEtex nō paꝛ nos monēt ꝛba āb rosij: qb⁹ significare vī: xpūz ꝑm hūanū affectū ō potētia pr̄is dubitasse: sic dicēs i tertio lib. ō tri. De quo dubitat: de se: an ō pr̄e: De eo vtiq; cui dic̄ trāsfer: dubitat bois affectu. Nā deꝰ de pr̄e nō dubitat: nec de morte formidat. Prophet ēt nō dubitat: qui nihil de eo ipossibile asserit. Oia q̄cūq; voluit fecit: nō intra bōes ꝓstitūēs deū. Prophet nō dubitat: ⁊ filiū dubitare tu credis: Ut ergo hō dubitat: vt hō locutꝰ est. His ꝛbis inui videt q; xpūs nō iquātū deꝰ ē vel dei filiꝰ: sz iquātū hō dubitauerit affectu hūano. Nō ea rōne dcm̄ accipi potest: nō qz ipse dubitauerit: sed qz moduz gessit dubitātis: ⁊ hominib⁹ dubitare videbat.

¶ Verba hylarij longe diuersam exprimentia sententiam a premissa.

ILlud ēt ignozādū nō est qđ hylarius asserere videt xpūz nō sibi: sz suis ozasse. cū dixit transeat a me calix ⁊ c̄. Sic nec sibi: sz suis timuit: nec eū voluisse vt sibi nō eēt passio: sz vt a suis trāsiret calix passionis: ita iquiēs. Si passio bonozificatura eiz erat: sic iuda exeūte ait: nūc glificatꝰ ē filiꝰ hois: quō tristē eū metꝰ passiōis effecerat: Nisi forte tā irrōnabilis fuerit: vt mortē tiuerit: q̄ patiētez se glificatura erat. Sz forte tiuisse vsq; eo estimabat: vt trāsferri a se calicē depcatꝰ sit dicēs: Pr̄ trāsfer a me calicē istū. Quō. n. per patiēdi metū trāsferi depcarer̄a se qđ ꝑ dispēsatiōis studiū festiaret iplere. Nō. n. quēit vt pati nolit: qđ pati velit. ⁊ cū pati eū velle cogsceres religiosiꝰ fuerat ℔ ꝛfiteri q̄ ad id impie stulticie ꝓsupe: vt eū assereres ne patere⁊ ozasse: quē pati velle cogsceres. Nō ℊ sibi tristis: neq; sibi ozat trāsire calicē: sz discipulis: ne i eos calix passiōis incūbat: quē a se trāsire ozat: ne i bis. s. māeat. Nō. n. rogat ne secū sit: sz vt a se trāseat. Deide ait: nō sic ego volo: sz sic tu vis. būane i se sollicitudis significās ꝓsortiū: sz nō discernēs sniam sibi cōis cū pr̄e volūtatis. ꝑ boibꝰ ergo vult trāsire calicē: ꝑ quē oēs tētādi erāt discipli. ⁊ iō ꝑ petro rogat ne deficiat fides eiꝰ. Sciens igit hec oia pꝰ mortē suā desitura vsq; ad mortē tristis ē. ⁊ scit hūc calicē nō posse trāsire nisi biberit: iō ait. Pr̄ si non pōt trāsire calix iste nisi bibā illū: fiat volūtas tua. Sciēs ꝛsūmata i se passiōe metuz calicis trāsiturū: q nisi eū bibisset trāsire ñ posset: nec finis terroꝛis nisi ꝛsūmata passione terroꝛi succederet: qz post mortē eiꝰ ꝑ virtutū gloriam aplice ifirmitatis scādalū pelleret. Intende lectoꝛ bis ꝛbis pia diligētia: ne sint tibi cā mōtis.

¶ Postq̄ magister determinauit de bis q̄ xpūs cum nā humana assūpsit: Dic determiat de bis que ꝑ hūanā nām fecit: opis aūt hūani volūtas ꝓncipiū ē: sine quo opꝰ nec meritoriū nec laudabile est: ⁊ iō diuidit hec ps i z. ptes. ꝑmo determiat de volūtate xpi. scōo ō merito eiꝰ qđ ex volūtate ꝓcessit. z8. dis. ibi. (De merito quoq; xpi.) Pria in. z. ꝑmo determiat de volūtate xpi. scōo remouet q̄dā dubia q̄ ex dictis oziri possent ibi. (Letex) Pria i tres. ꝑmo pōit dubitationē de efficacia volūtatis xpi ⁊ oꝛonis: q̄ est signū volūtat. scōo soluit distīguēdo volūtatē xpi ibi. (Quocirca ambigēdū nō ē.) In z. solutionē ꝛfirmat oñdēs diuersas volūtates eē i xpō ibi. (Ex affectu ⁊c̄.) (Letex nō paꝛ) B remouet q̄dā que possent eē ex dictis dubia. ⁊ ꝑmo remouet dubiū: qđ oriꝛ ex dictis āb rosij. scōo dubiū qđ oriꝛ ex dictis ꝛbis. ibi. (Illud etiā nō ignozādū.) Questio. I.

IJc querunt q̄tuoꝛ. ꝑmo de pluralitate volūtatū xpi. scōo ō ꝛformitate vel ꝛtrarietate eaꝝ adiuicē. z.o de oꝛone q̄ volūtatē exprimit. 4.o de dubitatōe quā pōit Amb. i xpō q̄tum ad aliq̄ volūtatū xpi.

¶ Utꝝ i xpō fuerit volūtas alia q̄ diuina.

AD ꝓmuz sic ꝓcedit. vī q; in xpō nō sit nisi vna volūtas. s. diuina. velle. n. cū sit agere ꝑsone ē: sz i xpō est tm̄ vna ꝑsona. s. diuina: ℊ ⁊ tm̄ vna volūtas. s. diuina. ¶ P̄ volūtatis ē ducere ⁊ nō duci: sz in xpō affectꝰ būanus diuina volūtate ducebat: q̄ eo sic̄ mīstro vtebat: vt dic̄ Dama. ℊ affectꝰ būanꝰ nō dz dici volūtas i xpō. ¶ P̄. quanto aliqs bō est magis sctūs: tanto sua volūtas magis vnit̄ dine: qz q adheret deo vnꝰ spūs est. i. Thoꝛi. 6. sz xpūs bō fuit sanctissimꝰ: ℊ voluntas sua humana fuit perfecte vna cum voluntate diuina.

¶ Sz ō. xpūs assūpsit nāz nr̄az vt eā curaret: qz qđ iassūptibile ē icurabile ē: vt dic̄ Damas. sz volūtas nr̄a ꝑ quā pctm̄ itrauerat maxie curatiōe idigebat: ℊ ipsaz assūpsit: ℊ est in xpō aliq̄ volūtas ꝑter volūtatē dinā. ¶ P̄. sic̄ sed bz vnitas volūtatis ad vnitatem nāe: ita se bz pl̄alitas ad pl̄alitatē: sz i trib⁹ ꝑsonis est vna volūtas: qz ē vna nā: ℊ ⁊ i xpō sūt pl̄res volūtates: qz sūt pl̄res nāe: q̄uis sit vna ꝑsona.

¶ Utꝝ in xpō fuerit alia voluntas humana. s. sensualitas ꝑter voluntatem rationis

Ulterius videt q; in xpō nō sit allq̄ volūtas būana ꝑter volūtatē rōnis: qz sic̄ dic̄ Damas. in z. li. volūtas naturā segt̄: sz i xpō sūt tm̄ due nature: ℊ ⁊ tm̄ due volūtates: ℊ nō est tertia ꝑter volūtatē dinā ⁊ rōnis.

¶ P̄ sic̄ rō est alia virtꝰ appbēsiua a sensitiua appbēsiōe: ita sensus iterior a sensu exteriori: sz nō ē alia volūtas ꝛsequēs appbēsionē sēsus exterior̄ ab ea q̄ ꝛsegt appbēsionē sensus iteriozis ℊ nō oz pōere aliā volūtatē q̄ cōsequt appbēsionē rōnis ⁊ sensitiue ꝑtis. ¶ P̄. pbs dic̄ in. z. de aia. ēt Dama. ꝓ volūtas solū i rōne ē. in sensibili aūt desideriū ⁊

anim⁹.i.irascibilis ⁊ cōcupiscibilis:sz sēsualitas est a rōne discreta:vt pz.dis.z4.z.li.g̃ nō ē aliq̃ volūtas sensualitat⁊
¶ P.sensualitas signat̃ p serpētē in q̃ est p̄m⁹ mot⁹ pcti: sz in xp̃o nō ē aligd serpētinū nec aliqō pctiñ:g̃ i ipo nō est volūtas sensualitatis. ¶ P.mot⁹ sēsualitatis sūt subiti:sz in xp̃o nō fuit aligd subitū:qz totū ab ipso fuit puisuz:g̃ in ipso non fuit voluntas sensualitatis
¶ Sz ↄ.sēsualitas est mediū iter cozp⁹ ⁊ rōnē:sz positis extremis ponit mediū:cū igit̃ i xp̃o fuerit cozp⁹ būanū ⁊ aia rōnalis:opz q̃ i ipso fuerit sensualitas. ¶ P.phs dic̃ in.z. de aia. Sic̃ trigonū i tetragono ⁊ terragonū i pētagono:sic nutritiuū in sensitiuo:⁊ sensitiuū in itellectiuo:sz in xp̃o fuit aia itellectiua:g̃ i xp̃o fuit sensitiua q̃tū ad oēs sui ptes: g̃ ⁊ volūtas sensualitatis que est pars sensitiua.

¶ Utz in xp̃o sint plures volūtates rōnis.

Alterius videt̃ q̃ in xp̃o sint plēs volūtates rōnis: qz Damas.i.z.li. distiguit duas volūtates rōnis.s.tbelesim.i. volūtas nālis:⁊ bulesim idest volūtas rōnalis:sz nihil eoz q̃ ad pfectionē būane nature ptinent xp̃o defuit:g̃ i xp̃o fuit duplex rōnis volūtas. ¶ P. pctiñ ꝑpe ē in volūtate. dr̄ aūt eē aliq̃ñ i supiozi rōne.aliq̃ñ aūt in iferiozi:g̃ vtriq; rōni rñdet sua volūtas:q̃ oz i xp̃o pōere. ¶ P.phs.i.6.Ethi.pōit diuersas potētias apꝑhēsiuas in pte itellectiua.s.sciētificū:qō cogscit nēcia:⁊ rōcinatiuū siue opiatiuū:p qō cōphēdim⁹ cōtigētia opabilia a nobis: sz apꝑhēsionē segt̃ suus appetit⁹:g̃ i pte itellectiua sūt plures volūtates. ¶ P.ois virt⁹ būana ē i rōne ex q̃ bz bō q̃ sit bō:sz dr̄ a magistris q̃ ē q̃dā irascibilis ⁊ cōcupiscibilis būana:g̃ opz eas ponere in rōne:sz hec ptinēt ad volūtatē: g̃ in rōne sūt plures volūtates. ¶ P.in pte itellectiua est li.ar.qō est electiuū eoz q̃ sunt ad finē:⁊ volūtas q̃ ē finis vt dr̄ i.3.Ethi.neutrū aūt bozū defuit xp̃o:ergo idē qō p⁹.
¶ P.Hugo de scō victoze ponit in xp̃o ꝑter volūtatē sēsualitatis ⁊ rōnis ⁊ diuinā volūtatē pietatis:pietas aūt in rōne est:g̃ videt̃ q̃ sint plures volūtates in rōne.
¶ Sz ↄ ē q̃ phs i.3.de aia. volūtatē rōis nō distiguit sic̃ distiguit appetitū ptis sensitiue. ¶ P.bō dr̄ minoz mūdus qz assimilat̃ vniuerso:sz in vniuerso ē tm̄.vn⁹ p̄m⁹ motoz: ergo ⁊ in boie.sz p̄m⁹ motoz ē volūtas rōnis :q̃ mouet oēs alias vires ꝑm Ansel.ergo opz pōere vnaz tm̄ volūtatem

Rñdeo (rōnis in xp̃o ⁊ in oib⁹ alys boib⁹.
dōz ad p̄as qōnē q̃ volūtas ↄsegt̃ nāz būanā qō qō Damas.i.3.li.ꝑbat gnaz rōib⁹:p⁹ qz q̃lz nā bz motū ꝑpuz.mot⁹ aūt rōnal nāe ꝑꝑi⁹ est vt libere i aligd tēdat qō volūtatis est.scōo qz nullus adiscit velle:sicut nec alia naturalia.tertio qz natura in boie nō ducit sicut in alys:sz ducit.vñ opz boi libertatē iesse in suo motu.⁊ hoc ē volūtatis.q̃rto qz bō ꝑm suā naturā ad imaginē dei factus est. cōsistit aūt imag o in memoria itelligētia ⁊ volūtate.gnto qz inuenit̃ in oib⁹ habētib⁹ naturā.vñ xp̃s cū naturā nr̄az integrā assūpserit.alias nō eēt ver⁹ bō:cōstat q̃ volūtatē assūpsit:⁊ ita in xp̃o ē volūtas būana ⁊ dina:nō qdē cōponētes vnā volūtatē:sic̃ eutices dixit:qz tūc neutra eēt i eo sz vtraq; distincta manēs i ipo.⁊ sic i xp̃o sūt due volūtates.

Ad primū ergo dicēduz q̃ q̃uis velle sit pone:tm̄ hoc est ꝑ potētiā naturalē q̃ est p̄ncipiū illi⁹ act⁹:⁊ ideo qz in xp̃o sunt due nāe:sunt due volūtates: tm̄ ē vn⁹ volēs ꝑpter vnitatē pone. ¶ Ad secūdū dicēdū q̃ volūtas dina nō ducit affectū būanū cogēdo ipsuz:sed dirigēdo:⁊ B nō excludit rōnem volūtatis. ¶ Ad ↄm dōm q̃ volūtas dr̄ trib⁹ modis. Aliq̃ñ ipa potētia volēdi:aliq̃ñ ipse act⁹ volēdi:aliq̃ñ aūt ipsuz volitū:⁊ q̃tū ad hoc vnit̃ volūtas sctī hois volūtati dei:nō aūt quātū ad duo ꝓma.

Ad secūdā qōnē dōz q̃ in xp̃o fuerūt oia q̃ sūt de pfectiōe būane nāe:sic̃ aūt de pfectōe būane nature inquātū hō est hō est rōnis volūtas:ita de pfectiōe bois inquātū aial ē appetit⁹ sensibilis:⁊ ideo opz appetitū sensitiue ptis in xp̃o pōere:sz iste appetit⁹ i alys aialib⁹ nō bz rōnē volūtatis:qz agit̃ instictu nāe potius q̃ agāt vt dic̃ Damas.⁊ ita ñ babēt libe⁊ motū quē volūtas regrit:tm̄ appetit⁹ sēsibilis pōt i boie dici volūtas:iquātuz est obediēs rōni:vt dr̄ in p̄mo Ethi.⁊ ideo pticipat aliq̃lr libertatē volūtatis:sic̃ ⁊ rectitudinem rōnis:vt possit dici volūtas pticipatiue:sic̃ dicit̃ rō ꝑ pticipationem.Et ita in xp̃o q̃tū ad būanā naturā dicun⁹ duas voluntates.s.sen-

Ad primū (sualitatis ⁊ rationis.
g̃ dōz q̃ in xp̃o sunt due nāe itegre q̃⁊ vna nō ē ps alteri⁹:ex qb⁹ imediate psona cōponit̃:sed tm̄ altera natura⁊.s.būana diuidit̃ i multas ptiales nās: sic̃ in naturā cozpis ⁊ aie:in sensitiuā ⁊ rōnalē:⁊ ꝑm hoc etiaz volūtas būana diuidit̃ in duas volūtates. ¶ Ad scōz dōz q̃ sicut appetit⁹ rōnis nō segt̃ quālibet apꝑhēsionē rōnis: sz qñ aligd apꝑhēdit̃ vt bonū:ita ⁊ appetit⁹ sensibilis non surgit nisi qñ apꝑhēdit̃ vt ꝺuēiēs.B aūt nō fit p exteriozē sensuz q̃ apꝑhēdit formas sensibiles:sz p estimationē que apꝑhēdit rōnē ꝺueniētis ⁊ nociui:q̃e sensus exterioz non apꝑhēdit:⁊ iō in pte sensitiua nō ē nisi vn⁹ appetit⁹ ↄz gen⁹: qui tm̄ diuidit̃ sicut in spēs in irascibilē ⁊ cōcupiscibilē:q̃⁊ vtraq; sub sensualitate cōputat̃. ¶ Ad tertiū dicendū q̃ volūtas p essentiā ē in rōne per essentiā.Et volūtas pticipatiue est in rōne p pticipationē. ¶ Ad quartū dicēdū q̃ sensualitas dr̄ serpēs ⁊ p̄ncipiū peccati:nō q̃tū ad naturā potētie: quā xp̃s assumpsit:sz quātū ad cozruptionē fomitis:que in xp̃o non fuit. ¶ Ad quintum dicēduz q̃ in xp̃o aliquid accidit non ꝓeuisuz a sensu iteriozi vel exteriozi: q̃uis ꝓeuisuz ab eo per rationē vel per sententiam diuinā:⁊ ideo i ipso mot⁹ sensualitatis fuit quidē subit⁹ respectu sensus:sz nō respectu rationis vel diuinitatis.

Ad tertiam qōnē dicēdū q̃ distinctio potentiarū attendit̃ ꝑm diuersas rōnes.obiectū aūt voluntatis est bonū ꝑm rationē boni . vnde cum ista rō sit cōis oibus:nō potest esse q̃ appetit⁹ rōnis ↄz diuersas potētias distinguat̃:⁊ ideo in xp̃o ⁊ in alys boib⁹ ē tm̄ vna potētia volūtatis:possunt aut̃ esse diuersi respectus illi⁹ volūtatis ꝑm quos inuenit̃ aliq̃ñ distingui voluntas rationis.Magister aūt attendēs ad naturā potētie volū tatem rationis in xp̃o non distinguit.

Ad primuz ergo dōm q̃ thelesis ꝑm Damasce.est volūtas naturalis:que.s.in modū nāe mouet̃ in aligd ↄz bonitatem absolutā in xp̃o cōsideratā. bulisis aūt est appetitus rationalis:qui mouetur in aliq̃ bonuz ex ordine alteri⁹. Et hec duo a magistris alys nō bus dicuntur voluntas vt natura:⁊ voluntas vt ratio:ꝑm que tm̄ nō diuersificatur potentia voluntatis:⁊ qz diuersitas ista est ex eo q̃ mouemur in aliquid sine collatiōe vel cuz collatione.Cōferre aūt nō est p se volūtatis:sz rōnis. vñ ista diuisio volūtatis nō est p essentialia sz p accītalia:⁊ ꝓpter hoc nō sunt diuerse potētie: sed vna dr̄is ↄz respectū ipsi⁹ ad apꝑhēsionē ꝓcedētē :q̃ pōt eē cū collatione vl sine collatione:tm̄ vtraq; istarum in xp̃o fuit.s. voluntas vt nālis:que est thelesis:⁊ voluntas vt rō que est bulisis.
¶ Ad secunduz dōm q̃ peccatum dicitur esse in ratione: non qz in ipsa completur:sz in volūtate ↄsequēte rōnem. ratio aūt superioz ⁊ inferioz nō sunt diuerse potētie:qz nō distinguūt̃ ꝑm rationē obiecti.vt in.z.dis.z4.dictū est:sz illa distinctio est rōnis ꝑm ordinē ad habitus diuersos:ↄz q̃ ex diuersis medys ad idē ꝓcedit.s.rationibus tēporalibus ⁊ eternis.mediū aūt ex quo ꝓcedit̃ ad aliquid pertinet ad rationē nō ad volūtatē.vñ q̃uis in rōne faciat aliquā diuersitatē vel distictionē saltē per officia in volūta,

te nullam distinctionē causat. ¶ Ad tertiū dōm q̃ obiectū intellectus est verū:cui⁹ differētie sunt necessariū ⁊ cō tingēs.nō aūt sunt differētie boni inquātū hu:qō est obiectū appetitus:⁊ ideo neccssariū ⁊ cōtingēs magis possunt diuersificare intellectū q̃ voluntatē. ¶ Ad q̃rtū dōm q̃ obiectū appetitus sensibilis nō est bonū simpliciter:sz est bonū ꝓticulare:⁊ qz aliā rōnē ꝓticularis boni bz ōlectabile ⁊ arduū:⁊ ideo penes bas duas rōnes boni diuidit̃ appetitus sensibilis ⁊ nō rōnalis:qui habet̃ ꝑ obiecto bonuz simpl⁹. vnde irascibilis ⁊ cōcupiscibilis nō sunt humane per essentiā:sed per ꝓticipationē. ¶ Ad quintū dōm q̃ voluntas q̃ est finis ⁊ libe.arbi.nō sunt diuerse potētie: sicut in scōo li.dcīm ē:sz differūt sic̃ bulisis ⁊ thelesis:qz ad libe. arbi.pertinet eligere aligd in ordine ad finē: volūtas aūt est de fine absolute.Ex bis q̃ dicta sunt pōt videri quō volūtas in xp̃o distiguat̃. volūtas enī aliq̃ vel attribuit̃ sibi rōne psone sue: vl rōne mēbroꝝ quoꝝ psona i se trāsfert. Si aūt rōne psone sue:aut ꝑm dinā naturā:aut ꝑm humanaz.si ꝑm būanam:aut sensualitatis aut rōnis:si rōnis aut ꝑm absolutā:aut ꝑm collatiuā. ¶ Ad sextū dōm q̃ voluntas pietatis est volūtas vt nā:iquātū refugit ea q̃ sunt nociua sibi vel alys nō cōsiderato ordine rerum ad finem.

¶ Utz voluntas humana in xp̃o diuīe voluntati semper conformis fuerit in volito.

Ad secūduz sic ꝓcedit̃. vr̄ q̃ voluntas būana in xp̃o semp diuine volūtati cōformabat̃ in volito.quāto enī ē maioz cōformitas volūtatis būane ad diuinā:tāto est maioz rectitudo volūtatis:q̃ in boc cōsistit: sicut patz per glo.super illud psal.Rectos decet collaudatio:sz xp̃s habuit rectissimā volūtatē.g̃ cōformabat̃ dine volūtati ēt q̃tū ad volita. ¶ P.volūtas btoꝝ cōformat̃ deo q̃tū ad volita:qz oia babēt q̃ volūt: sed xp̃s fuit ver⁹ cōprehēsor.g̃ q̃tū ad volitū dine volūtati ei⁹ volūtas cōformis erat. ¶ P.ex B licet nobis aliud velle q̃ de⁹ vult: qz nescim⁹ qd de⁹ velit in aligbus:sed xp̃s sciebat in oib⁹ quid deus vellet.ergo quantuz ad omnia volita voluntatem humanam diuine conformabat.
¶ Sz ↄ.xp̃s fleuit de ōstructōe hierusalē. g̃ volebat eā nō destrui:sz de⁹ volebat eā destrui.g̃ voluit aligd qō de⁹ nō voluit. ¶ P.ipse dixit.nō mea volūtas:sz tua fiat. g̃ volebat ꝑm volūtatē būanā aligd:qō nō volebat ꝑm diuinā.
¶ Utz volūtas sēsualitat⁊ fuerit ↄria volūtati rōnis i xp̃o

Ulterius videt̃ q̃ voluntas sensualitatis sit contraria volūtati rōnis in xp̃o: sicut enim dicit Aug.in de tri. volūtatū cōtrarietas est ex cōtrarietate volitoꝝ nō ex cōtrarietate naturarū:vt manichei dicūt:sed volita sensualitatis ⁊ rōnis in xp̃o fuerūt ↄria:qz sensualitas refutabat mortē:quā rō eligebat.g̃ ↄriabat̃ voluntas sensualitatis volūtati rōnis i xp̃o. ¶ P.sicut dic̃.Dama. In xp̃o vnicuiq; potētie pmittebat̃ agere qō erat sibi p̄priū ⁊ nāle:sed nāle ē appetitui sensualitatis vt appetat B qō ē delectabile ↄz sensuz.g̃ boc appetebat in xp̃o:sz ex B est pugna sensualitatis ↄ rōnē i nobis:q̃ sensualitas appetit delectabilia ꝑm sensum.g̃ in xp̃o bō pugna fuit. ¶ P. gcūq; affligit̃ in boc in quo alius delectat̃:bz ↄriā volūtatē illi:sed volūtas rōnis xp̃i delectabat̃ in ieiunio:sic̃ in ope virtutis in quo sensualitas affligebat̃:qz ↄsurgit vt dr̄ Math.4.Ergo sensualitas rōni cōtrariabat̃ in xp̃o.
¶ Sz ↄ.in rebellione sensualitatis ad rōnez cōsistit p̄mus motus:qui est pctiñ veniale: sed i xp̃o nō fuit aliqō pctiñ. ergo nō fuit in xp̃o ↄrietas sensualitatis ad rōnem. ¶ P. Aug.sup Gen̄.dicit.oē aial fuit in arcba noe:qz oēs motus fuerūt pacati in xp̃o:sed B nō ptingit in illis in qbus ē pugna sensualitatis cōtra rōnē.g̃ in xp̃o talis pugna nō fuit.

Ulterius videt̃ q̃ volūtas rōnis erat sibi ↄria.medium.n.cōicat cū vtroq; extremoꝝ:sz volūtas rōnis media erat in xp̃o iter volūtatē dīnā ⁊ sensualitatē.g̃ cōformabat̃ vtriq;:sz sensualitas volebat ↄriū ei⁹ qō de⁹ volebat.g̃ volūtas rōnis volebat ↄria. ¶ P.volūtas vt nā vult illud qō ē ad cōseruationē nāe:sz voluntas vt rō in xp̃o:volebat mortē ⁊ alia bō q̃ ad cozruptionē nature pertinēt.g̃ in volūtate rōnis erat ↄrietas in xp̃o.
¶ Sed cōtra.cōtraria nō possunt esse in eodē simul:sz voluntas rōnis est tātū vna potētia vt dictū est. g̃ nō pōt eē in ea aliq̃ ↄrietas. ¶ P. volūtas segt̃ apꝑhensionē rōnis: sed in rōne xp̃i nō fuit aliqua ↄrietas:sed fuit determiata ad vnū.g̃ nec in volūtate. ¶ P.sicut dicit Augu.in lib.de cōfes.ↄrietas volūtatis causat̃ ex iperfectōe volūtatis:qz volūtas non ē pfecta neq; isti⁹ neq; illi⁹:sed in xp̃o nō fuit volūtas iperfecta.g̃ volūtas rōnis nō cōtrariabat̃ sibi.

Respōdeo dōm ad p̄mā qōnē q̃ cū volūtas sequit rōnē:pcessus volūtatis ꝓportionat̃ pcessui rōnis. Ratio aūt bz aliqō p̄ncipiū per se notū:ad qō resoluendo reducit illud cui⁹ cognitionē q̃rit.Et qñ ad illud reducere poterit bz certitudinē ō re ↄsentētiat q̃ ita est:sed añq̃ ad illud p̄ncipiū reducere possit mouet̃ aligbus verisīlitudinib⁹.⁊ fiquidē rōnib⁹ illis detineat̃ tanq̃ certis:decipit̃ ⁊ errat.Si aūt illis nō detineat̃:tūc bz opinionē vnius partis cū formidine alteri⁹. Finis aūt vt dic̃ phs in.7.Ethi.se bz in volūtarys sicut p̄ncipiū in speculatiuis.vñ qñ volūtas reducit aliqō cōsiliabile i finē:in quo totaliter gescit ſnialiter acceptat illud.Si aūt reducat in finē in quo nō totalr gescit trepidat iter vtrūq;.Sz si cōsideret̃ hoc qō ē ad finē sine ordine ad finē mouet̃ volūtas in ipz ꝑm bonitatē vel malitiā quā in eo absolute ꝺueniet. Sz qz volūtas nō sistit in motu:qué bz circa bō:cū non feratur in ipm sicut in finē:iō nō sententiat finalr ↄz ꝓdictū motū suū de illo quouscq; finē in quē illud ordinat nō cōsideret.vñ volūtas nō simplr vult illud:sed vellet si nil iuuireꝝ repugnās. Uolūtas aūt vt nā mouet̃ in aligd vt dictum est absolute.vñ si ꝓ rōnē non ordinet̃ in aligd aliud acceptabit illud absolute:⁊ erit illius tāq̃ finis.Si aūt ordinet in finē nō acceptabit aligd absolute quouscq; perueniat ad cōsiderationē finis:qō facit volūtas vt rō. Patet igit̃ q̃ volūtas vt nā ipfecte vult aliquid ⁊ sub cōditione nisi ferat̃ in ipm sicut in finē:sed eoz que ordinant̃ ad finē bz volūtas vt rō vltimū iudiciū ⁊ perfectuz. ¶ Dis visis pōt patere qualiter voluntas rōnis dine volūtati in xp̃o cōformat̃ in volito:qz volūtas vt nā nūq̃ in xp̃o mouebat̃ in aligd sicut i finē nisi qō de⁹ vult:⁊ cū volūtas vt rō nunq̃ moueat̃ in aligd nisi ex rōne finis:ꝑz q̃ ēt volūtas vt rō ↄformabat̃ dine volūtati in volito:sed volūtas vt nā mota in aligd nō sicut in finē:qō qdē nō eodē mō se bz in bonitate ⁊ malitia ꝑm se cōsideratū ⁊ in ordie ad finem:nō cōformabat̃ diuie volūtati in volito:qz si xp̃s volebat nō pati:de⁹ aūt volebat eū mori:moꝛs aūt ꝑm se mala erat:sz relata ad finē bona. B aūt vt dictū ē nō ē pfecte velle aligd:sz sub cōditiōe.vñ a magistris velleitas appellat̃. Pater igit̃ q̃ scōm volūtatē rōnis cōformabat̃ diuie volūtati i volito q̃tū ad oē qō pfecte ⁊ absolute volebat: nō aūt q̃tū ad id qō volebat iperfecte.Si⁊ ēt nec voluntas sensualitatis cōformabat̃ dine voluntati in volito in bis q̃ erāt nociua nāe:qz sensualitatis nō est ordinare ad finē: exquo illa bēbāt q̃ essent bona ⁊ deo accepta: tm̄ sensualitatis volūtas ⁊ rōnis ↄformabat̃ dine volūtati i actu volēdi:q̃uis nō in volito:qz q̃uis de⁹ nō vellet B qō sensualitas vel volūtas vt nā volebat in xp̃o:volebat tm̄ illū actū vtriusq;:inq̃tū ↄz Dama.permittebat vnicuiq; par-

tium ale pati ⁊ agere qđ sibi erat nāle ⁊ ppriū quātū expediebat ad finē redēptionis ⁊ ostensionē veritatis nāe.

Ad primuz g̃ dom̃ q̃ conformitas que est in voli tióe nō facit rectitudinē volūtatis:qz aliquis pōt peecādo velle illud volitū:qđ vult de⁹:⁊ meretur in hoc qđ illud nō vult:vt in fine p̃mi li.dictū est:ſz rectitudo volūtatis causat̃ ex cōformitate in mō volēdi vt .ſ. velit ex charitate sicut de⁹:⁊ iterū in causa finali vt pp idē velit.⁊ iterū in causa efficiente:vt.ſ.de⁹ velit ip̄z velle vt dictū est. ¶ Ad z^m dom̃ q̃ in beatis g̃ sunt solū cōphēsores:qui erūt dotati ipassibilitate:nihil eis quātū ad sensitiuā partē lesiuū occurreret:⁊ ideo nō erit aligd in quo eoz̄ sensualitas a dīna volūtate discordet. secus aūt fuit in x̄po g̃ simul btūs ⁊ passibilis fuit.⁊ sil̄r nec voluntas vt nā q̃tuz ad ea q̃ ad ipsos ptinēt:qz ab omni malo liberati erūt:sed mala dānatoz̄ vellent iperfecte mō p̄dicto.ſ. volūtate cōditiōata nō eē:in quo ēt q̃uis nō ꝛformenť q̃tū ad volitū dīne volūtati cōsequēti:cōformanť tn̄ dīne voluntati añcedēti:q̃ vult oēs boies saluos fieri:⁊ q̃tū ad b̄ ē silitudo iter volūtatē boīs x̄pi ⁊ volūtatez btoz. ¶ Ad tertiū dom̃ q̃ q̃uis x̄ps sciret qđ de⁹ vellet in quolibz:nō tn̄ qualibet sua vi apphēdebat dīnā voluntatē nec rōnez q̃re de⁹ id velleť ſm ordinē ad finē aliquē:⁊ ideo nō oportebat q̃ libet vis ei⁹ ꝛformareť dīne volūrati in volito.

Ad secundaz qōnē dōz q̃ pugna siue ꝛrietas sensualitatis ad rōnē causat̃ in nobis ex trib⁹.p̃mo ex diuersitate volitoz.ſcdo qz sensualitas in suū volituz effrenate ⁊ sine regimine rōnis ferť.tertio ex hoc q̃ sensualitas effrenate tendēs in suū volitū retardat motū rōnis ⁊ ipedit vel in toto vel in parte:⁊ hec duo vltima in x̄po nō fuerūt:qz nūq̃ motus sensualitatis in aligd kerebať nisi p̄ordinareť a rōne.⁊ sic q̃uis volūtas rōnis nō vellet illud volitū i qō sensualitas tēdebat:volebat tn̄ q̃ sensualitas in id tēderet:sic̄ dcīn̄ ē de volūtate dīna humana. Sil̄r nec mot⁹ sensualitatis ipediebat motū rōnis: qz nō erat violēta refusio in x̄po de potētia in potētiā.

Ad primuz g̃ dom̃ q̃ contraria nā sunt fieri circa idē. vñ q̃uis mot⁹ sensualitatis ⁊ rōnis in ꝛria tendāt:nō tn̄ sunt ꝛry nisi q̃ten⁹ ex sensualitate redūdat in rōnē aliqō ipediměrū:vel quātū ad actum quo regit alias potētias. ⁊ hoc ē qn̄ effrenate sensualitas in suū obiectū ferť:vel quātū ad ꝑpriū actuz rōnis:⁊ hoc est qn̄ sensualitas extinguit vel retardat motū rōnis:que duo in x̄po nō fuerūt sicut in nobis sunt:⁊ iō nulla fuit in x̄po pugna vel ꝛrietas sensualitatis ad rōnē. ¶ Ad scōm dom̃ q̃ nāle est sensualitati hūane q̃ ferať in delectabile sensus ſm regimē rōnis:ſz q̃ imoderate ferať b̄ facit corruptio fomitis:⁊ hinc ē pctn̄ veniale i sensualitate. ¶ Ad z^m dom̃ q̃ illa rō ꝑbat diuersitatē volitoz tantum.

Ad tertiaz qōnē dom̃ q̃ ſm volūtatē rōnis x̄ps diuersa volebat:nō tn̄ vno mō:sed alterū absolute:alterū aūt sub cōditione ⁊ iperfecte:⁊ iō nō erat ꝛrietas in volūtate:qz ꝛrietas in habitu vel in actu est ex ꝛria rōne obiecti. Rō aūt ſm quā vnū ꝛrioz volebat volūtas vt rō ⁊ altez volebat vt nā nō bz ꝛrietatē. Oz enim aligd ex ordine ad finē bonitatē habeat qđ sine illo ordine in se malū esset nō bz aliquā repugnātiā ſm que vt dcīn̄ ē in diuersa ferať volūtas vt rō ⁊ voluntas vt nā. ¶ Uñ p̄z resp̄sio ad duas p̄mas rōnes que cōcludunt diuersitatem volitoz. ¶ Et sil̄r ad tertiū que est ad oppositū que cōcludit de ꝛrietate volūtatis. ¶ Ad quartū dōz q̃ sicut in x̄po erat ratio determinata ad vnū quātū ad vltimuz iudiciū:ita ⁊ volūtas erat determīata tantū ad vnū q̃tuz ad vltimū ꝛsensuz ⁊ absolutū: tn̄ in rōne erat apphēsio diuersaz ⁊ ꝛriarū rōnū circa eandē rez diuersimode cōside ratā.⁊ sic etiā erat de motu voluntatis. ¶ Ad qntū dom̃ q̃ Aug. loquiť qn̄ volūtas tendit in duo quātū ad vltimū ⁊ absolutum consensuz:qđ in x̄po non fuit.

¶ Utrum x̄po fuerit conueniens ozare.

A D tertium sic ꝓcediť. vť q̃ ozare nō fuerit cōpetens in x̄po:qz sicut dicit Dama.ozatio est ascēsus itellect⁹ in deū:sed ascēdere i deū cū sit distātis a deo nō cōpetit itellectui x̄pi g̃ semp deo ꝛiūctus erat. ergo x̄po nō ꝛpetit ozare. ¶ ℙ.nullus petit aligd a seip̄o: sed sicut Dama.dicit:oro est petitio decētiū a deo:cū ergo x̄ps sit de⁹:⁊ nō ali⁹ de⁹ ꝑter cū:ozare nō pertinet ad ip̄m. ¶ ℙ.oro est expressio voluntatis:qz est de eo qđ ge absolute vult:alias est fictio:ſz x̄ps g̃cđ absolute volebat hoc sciebat deū velle.ergo nō oportebat q̃ de b̄ ipso rogaret. ¶ Sed ℨ.eius g̃ nō pōt oīa de se est ozare :ſz x̄ps ſm q̃ hō oīa nō poterat.vt supra.di.14.dictuz est.ergo ei⁹ ſm q̃ hō est ozare. ¶ ℙ.officiū pōtificis est p̄ces ad deuz fundere; sed x̄ps est pontifex.vt dicit Heb.z.ergo eius est ozare.

¶ Utrum debuerit ozare tantū pro alys.

Alterius vť q̃ nō sit ei⁹ ozare ꝑ se:sed tantū ꝑ alys: officiū.n.sacerdotis est eodez mō ozare ⁊ hostias offerre:sed x̄ps obtulit hostiā nō ꝑ se: sed ꝑ alys. vt dť Heb.7.Ergo nec ꝑ se ozauit. ¶ ℙ.i quolibz genere mouētiū ē deuenire ad pmū mouēs qđ nō mouet ſm illū motū:sicut alterātia reducunť ad p̄mū alterās nō alteratuz:ſz x̄ps est p̄m⁹ iter ozātes.g̃ ipse est ozās ⁊ ꝑ eo nō ozatur. ¶ ℙ.alls sapiēs ozat ꝛriū ei⁹ qđ vult:sed in x̄po nihil accidebat nisi qđ ipse volebat.ergo ipse nō ꝑ se ozauit.

¶ Sed cōtra.ozatio fit nō tn̄ cōtra infirmitatē culpe: sed etiā cōtra infirmitatē penc:sed x̄ps circūdatus erat infirmitate pene:q̃uis nō infirmitate culpe. ergo ꝓ se ozare poterat. ¶ ℙ.per ozationez aliqs sibi meret:sed x̄ps sibi meruit claritatē corꝑis.g̃ x̄ps ꝓ se ozare potuit.

¶ Utr oro qua ꝓ se ozauit fuerit actus sensualitatis.

Alterius vť q̃ oro qua ꝓ se ozauit fuit actus sensualitatis.eius.n.est ozare cui⁹ est velle:ſz nō mozi in x̄po absolute nō volebat nisi sensualitas.g̃ oro q̃ mortē petebat a se excludi erat act⁹ sensualitatis. ¶ ℙ. magr̃ dicit in lr̃a q̃ ex defectu hūano quē ex vgie ꝛtraxit calicē trāsire ozabat:ſz affectū rōnis nō traxit ex vgine:qz aia rōnal̄ fit ꝑ creationē ⁊ nō ex traduce.g̃ hoc ozauit ꝑ affectū sensualitatis. ¶ ℙ.catuli leonū q̃rūt a ꝺo escā sibi ⁊ pulli corꝛoz iuocāt eū.vt dť in psalmo:ſz in eis nō est nisi affect⁹ sensualitatl.g̃ ⁊ x̄ps ozare potuit ꝑ sensualitatē tn̄.

¶ Sed ℨ.ei⁹ est ozare cui⁹ est ꝺeū cognoscere. hoc aūt est tātū rōnis.g̃ rōnis est tātū ozare in x̄po. ¶ ℙ.oro ad vitā cōtēplatiuā ptinet:ſz vita cōtēplatiua nō bz aliquā cōitatē cū sensualitate. ergo oro in x̄po nō fuit act⁹ sensualitatis.

¶ Utrum omnis ozatio christi fuerit exaudita.

Alterius vť q̃ nō oīs x̄pi oro fuit exaudita.ꝑ id qđ dť in psal.Clamabo ꝑ die ⁊ non exaudies. qđ glo.exponit de x̄po. ¶ ℙ.ozauit vt discipuli seruarent a malo.vt p̄z Jo.17.Et oēs g̃ crediturī erant ꝑ vbū eoz in ip̄m.hoc aūt nō fuit ipletū: nec quātū ad ipsos apl̄os: nec q̃tū ad alios credētes:nec de malo culpe:nec de malo pene.g̃ nō oīs x̄pi ozatio fuit exaudita. ¶ ℙ.vt dť Luce.23. ozauit ꝑ crucifixoꝛib⁹ vt pctn̄ eis nō ꝑputareť:ſz vt parcereť:ſz nō oīb⁹ remissuz fuit illud pctn̄: qz nō oēs ꝺuersi sunt ad fidē sine qua nō est pctoz̄ remissio. ergo sua ozatio nō fuit exaudita. ¶ ℙ.ozauit vt calix ab eo trāsferretur.vt p̄z Matth.26. Hoc aūt non fuit factū.ergo ⁊c.

¶ Sed ℨ. Heb.5.Exauditus est ꝑ sua reuerētia. ¶ ℙ.oro sua nō fuit min⁹ efficax q̃ alioz scōz:sed alys sctis ipse dic̄ petite ⁊ accipietis. Jo.16.Ergo ⁊ ipse qđ petyt accepit.

¶ ℙ. Joh.xi.Ego aūt sciebam:qz semper me audis.

Respōdeo ad p̄mā qōnē dom̃ q̃ x̄po ſm q̃ de⁹ nō cōpetit ozare nec obedire nec aligd qđ in minozatione sonat aut qđ ad diuersitatē volūtatis pti net:sed ſz q̃ bō cōpetit sibi ozare ꝑ tria: vt dicit Dama. p̄mo ꝑ veritatē hūane nāe insinuādā ſm quā minoz est patre ⁊ obedies ei ⁊ ozās ip̄z.ſcdo ad exēplū ozandi nobis p̄bēdū:qz ois eius actio nra est istructio: cū sit nobis dat⁹ q̃si exēplū virtutis. tertio ad ostendēdū q̃ a deo venerat ⁊ sibi ꝛrius nō erat:oū eū ozando p̄ncipiū recognoscebat.

Ad primū g̃ dom̃ q̃ ascēdere est ꝑpe tēdere in aliquid qđ supza ip̄m erat.itellect⁹ aūt x̄pi nō tendit in aligd qđ supza ip̄z esset q̃tū ad cōtēplationē: qz q̃cđ de deo vnq̃ cōtēplať ē boc cōtēplať ē a p̄mo instāti cōceptiōis:⁊ ſm hoc dicit Dama. q̃ itellect⁹ x̄pi ascēsiōe q̃ est in deū nō idigebat:ſz tn̄ potētia dīna quā ozādo iplozabat supza ip̄z erat:⁊ sic ascēdēs i deū ozabat. ¶ Ad z^m dom̃ q̃ in alys boīb⁹ est vna itellectual̄ volūtas cui⁹ē ozare:q̃ bz ēt iperiū sup alias vires in ipso exītes:⁊ iō ei⁹ nō est ozare:ſz iperare respectu eoꝛ q̃ ꝑ ip̄m fieri possūt:ſz nō oīa q̃ erāt in x̄po erāt subiecta rōni ⁊ volūtati rōnis:ſz aligd supza ip̄z.ſ.deitas.vñ sic̄ in alys boīb⁹ rō ⁊ volūtas imperāt alys viribus:ita in x̄po ozabat deitatem. ¶ Ad z^m dom̃ q̃ aligd ozauit x̄ps qđ absolute fieri rōnis volūtate volebat.q̃uis nō oīa.vt dicť.⁊ q̃nis sciret b̄ eē in dei volūtate:nihilomin⁹ ozabat:qz sciebat deuz velle b̄ ipleri ꝑ suā oronē:sicut ēt de⁹ vult aliquē saluare oronib⁹ alicuius sancti.vnde nō est superfluū q̃ ille sanct⁹ ꝑ eo ozat.

Ad secūdaz qōnē dom̃ q̃ oro semp ē ad supplēdū aliquē defectū. x̄ps aūt nō patiebať aliquē defectū q̃tū ad bona spūalia:qz btūs erat:patiebať aūt defectū inq̃tū passibilis erat in aia ⁊ i corꝑe. vñ ois oro x̄pi q̃ erat ꝑ bonis spūalib⁹ nō erat ꝑ se sed ꝑ alys:sic̄ illud.vt sint vnū in nobis sicut ⁊ nos vnū sum⁹. Jo.17.Sz oro que erat ꝑ bis q̃ pertinēt ad corꝑ⁹:ēt erat ipsi ꝑ seip̄o: sicut p̄z per illud psal.resuscita me ⁊c. Que gdē oro ⁊ si sit ꝑ se.i.vt ipse resuscitareť:tn̄ est ꝑ alys inquātū ad aliozū salutē tendit:qz resurrexit pp iustificationē nostrā. Ro.5. ⁊ instructionē:qz eius exēplo ab ipso deo petere debēt.

Ad primuz g̃ dom̃ q̃ oro effundit ꝑ quolibz defectu amouēdo:ſz hostia ꝓcipue ꝛ pctn̄ offerť:vt p eā de⁹ placatus aliquid cōcedat.x̄ps aūt q̃uis aliquē defectū pene habuerit; nō tn̄ habuit ōfectū culpe: ⁊ iō ꝓ se ozauit:nō aūt ꝑ se hostiā obtulit. ¶ Ad z^m dōz q̃ ozans ꝑ quo nō ozať est ipse x̄ps ſm q̃ btūs:nō aūt ſm ea q̃ ad statū viatoris ptinēt. ¶ Ad tertiū dom̃ q̃ in x̄po nō erat aligd qđ volūtate rōnis absolute ⁊ simpliciter nō vellet tūc esse i se: erat tn̄ in ipso passibilitas quā volebat peracto redēptiōis ope per gloriā resurrectiōis a se remouere:⁊ erat in eo aligd.ſ.passio iminēs:quā volebat etiam tunc nō inesse volūtate sensualitatis ⁊ rōnis vt natura.

Ad tertiam qōnē dom̃ q̃ act⁹ sensualitatis dť dupliciter. vno mō sensualitatis sic̄ ꝓncipy eliciētis actū.⁊ sic oro nō pōt eē act⁹ sensualitatis i x̄po vt ꝓbabant rōnes z^o inducte. Alio mō dť sensualitatis vt obiecti. idest de eo qđ sensualitas volebat: ⁊ sic erat aliq̃ ei⁹ oro sensualitatis:qz rō ozās erat q̃si aduocať sensualitatis ꝓponēs deo appetitū sensualitatis. Bāt nō faciebat q̃si rō vellet hoc qđ ꝑ sensualitate petebat:sed vt doceret oēm boīs volūtatē deo subdēdā eē:⁊ in oīb⁹ necessitatib⁹ ad eū recurrēdū. vñ subdit.nō mea volūtas:ſz tua fiat.

Ad primum g̃ dom̃ q̃ q̃ aligs ozat:ꝑ suā vtilitatē rō nō petit nisi boc qđ vult:⁊ iō tūc cui⁹ est ozare ei⁹ est velle:ſz x̄ps boc nō petebat ꝑ suā vtilitatē:vt.ſ.ipse effectū bui⁹ petitiōis cōsequeret:ſz ꝑ vtilitatē alioꝛ vt dictū est. ⁊ iō rō nō petebat boc ſm q̃ ipsa volebat:sed ſm q̃ sensualitas appetebat. ¶ Ad z^m dōz q̃ ex sensualitate ozauit:q̃uis sensualitas nō ozaret:qz appetit⁹ sensualitatis erat cā q̃re oronez ꝓponebat. ¶ Ad ℨ^m dom̃ q̃ illud q̃rere ⁊ iuocare nō designat oronē ꝓprie dictā:sed ordinationē q̃ est in bis:sic̄ ⁊ in oīb⁹ alys creaturis ad recipiēdū a deo ea que ad ꝛseruationē sui pertinēt.

Ad quartā qōnez dom̃ q̃ ois oro quā x̄ps obtulit hac intētiōe:vt ipsaz ꝛpetraret fuit exaudita:ſz cū aliqs ꝛpetrare nō ītēdat qđ absolute nō vult: hec sola oro x̄pi exaudita fuit que erat de eo qđ x̄ps absolute voluit.hoc aūt dť aliquis simpl̄r ⁊ absolute velle in quo vltim⁹ eius cōsensus stat: vltim⁹ aūt cōsensus est ſm supremā partē appetit⁹ in boīe. Appetit⁹ aūt rōnis est supza appetitū sensus:⁊ in appetitu rōnis ē supremū qđ in finē tendit vel in aliqō cōiūctū fini. Et iō hoc solū x̄ps absolute voluit qđ ſm rōnē voluit vt finē vt in ordie ad finē:⁊ ois talis sua oro fuit exaudita. Qđ aūt ſm sensualitatē voluit absolute nō voluit:⁊ iō rō nō ad hoc ozādo ꝓposuit vt ꝛpetraret:nec tn̄ fuit simulatio: qz appetituz sensualitatis exꝑmebat rōne iam dicta. Sil̄r qđ volebat rō vt nā si in eo nō sicut in fine gescebat non simpl̄r volebat:vt ꝑus dictuz est. Et iō etiā hec non ad hoc ꝓposuit ozādo vt ꝛpetraret:⁊ ꝑpter hoc bz rōnes nō fuerunt exaudite.

Ad primuz g̃ dom̃ q̃ hoc dixit x̄ps in ꝑsona ecclesie. vt dicit glo. Uel logť de ore ex primēte volūtatē sensualitatis aut velleitatē rōnis vt nā. ¶ Ad z^m dom̃ q̃ volūtas rōnis vt nā est de eo qđ bz in se bonitatē nō cōsiderato ordine ei⁹ ad aliud. vñ volūtas talis in deo fuit de salute oīum boīum sicut volūtas fuit in deo:sed ſm hāc simpl̄r ⁊ absolute oť aligs velle. hāc autē volūtatē Dugo de scō victore dicit volūtatē pietatis: sed volūtas vt rō est de eo qđ bz bonitatē ēt i ordie ad aliud. ⁊ ſm hāc volūtatē nō volebat x̄ps oēs saluari: sic̄ nec de⁹ volūtate cōsequēte:⁊ ſm hanc oť aligs simpl̄r ⁊ absolute velle:⁊ ideo oro x̄pi que fuit ſm hāc volūntatē fuit exaudita:nō aūt que fuit ſm p̄mā.⁊ iō dicit Jeronym⁹ q̃ x̄pus exauditus est ꝓ p̄destinatis: nō aūt ꝓ nō p̄destinatis. ¶ Et similiter dom̃ est ad tertiū. ¶ Ad quartū dicēdum q̃ i illa oronе ratio exꝑcssit motū sensualitatis ⁊ nō suū. vnde illud qđ ozabat non simpliciter voluit.

¶ Utrū christus ſm q̃ homo dubitauerit.

A D quartū sic ꝓcediť. videť q̃ x̄pus ſm q̃ hō dubitauit.ꝑ boc q̃ dic̄ Ambro. i lr̃a.q̃ vt hō dubitabat. ¶ ℙ. q̃uq̃ nescit oia pōt dubitare: sed x̄ps ſm aliquā sciam nesciuit oia vt supra.di.14.dictū ē. g̃ ſm illā potuit dubitare. ¶ ℙ.vbiq̃ ē timor ibi ē dubitatio:ſz in x̄po fuit ver⁹ timor:vt supra dcīn̄ ē.di.15.Ergo i x̄po fuit dubitatio. ¶ Si dicať q̃ dubitabat ſz sensualitatē ⁊ nō ſm rōnē. Cōtra sensualitas segť apphēsionē sensitiue ptis:ſz futurū periculū de q̃ erat passio nō ꝑsciebat sensus.g̃ sensualitas de ipso nō dubitabat ſz rō. ¶ Si dicať q̃ sensualitas dubitabat ex apphēsiōe rōnis vťex scia deficientis. Cōtra.x̄ps nō ꝑsciuit magis tūc sibi futurā passionē q̃ a p̄n⁹:ſz a p̄n⁹ sensualitas in ipso nō trepidabat.g̃ nec tunc. ¶ Sz ℨ.dubitare ē ignorātis:sed in x̄po nō fuit ignorantia sicut supra dictuz ē.g̃ nec dubitatio. ¶ ℙ.dubitatio ligat rōnē ne possit ꝓcedere:sicut dť in.3.Meth.sed in x̄po nō fuit rō ligata.ergo non fuit in ipso dubitatio rōnis. ¶ ℙ. vbi est sūma securitas ibi non est aliqua dubitatio: sed in christo fuit sūma securitas.psalm⁹.Si cōsistant aduersuz me castra ⁊c.ergo in ipso non fuit dubitatio.

Respondeo dom̃ q̃ dubitatio dupl̄r dicit. primo eniz ⁊ ꝓncipaliter signat motū rōnis

supra vtraq; parte cõtradictionis cũ formidine determinandi alterũ. scõo translatũ fuit hoc nomẽ ad significãdũ formidinẽ affectus in aggrediendo vel sustinẽdo aliquod terribile. ꝓmo aũt mõ dicta dubitatio cõtingit ex defectu medij sufficiẽtis ad veritatẽ inueniẽdã: & iõ ꝓtingit ex defectu scie: & pp hoc in xpo nõ fuit. scõo aũt mõ dicta cõtingit ex ifirmitate eius qõ lesiuũ iminẽs euadẽdi facultatẽ nõ videt. Et qz xps habebat ifirmitatẽ in carne: vt supra dictũ est. & lesiuũ mortis iminens sensualitas trepidabat: iõ erat talis dubitatio in xpo q̃tũ ad sensualitatẽ q̃uis esset sũma securitas q̃tũ ad rõnẽ que auxiliũ diuinuz iminere videbat qõ sensualitas apprehendere nõ poterat.

Ad primuz g̃ dõz q̃ Ambrosi⁹ loquit̃ q̃tũ ad sensualitatis timorẽ quẽ dum ostẽdit. videbat boibus dubitare ẽt quãtũ ad rõnẽ. ¶ Ad 2m dõm q̃ nõ ois nescientia dubitationẽ causat: sed qñ aliqs rõnẽ ei⁹ qõ querit: & de quo ꝓria apparẽt: videre nõ põt: & ideo in xpo nõ fuit talis dubitatio. ¶ Ad 3m dõm q̃ dubitatio put pro timore ponit̃ in xpo fuit quantũ ad sensualitatẽ. ¶ Ad 4m dõm q̃ sensualitas mouet̃ ẽt ex his que rõ apprehẽdit: qz formant̃ forme pticulares in imaginatõe: ex qbus sensualitas nata est moueri. ¶ Ad 5m dõm q̃ quis mors a pncipio cõceptionis esset preuisa: non tamẽ preuidebatur vt imminẽs: & ideo dubitationẽ nõ faciebat: sed solũ quãdo iam iminebat. ¶ Alias cõcedim⁹: qz pcedũt de rationis dubitatione.

Expositio textus.

Anima per aures audit). i. est pncipiũ audiẽdi boi per aurẽ. (Sicut in veris sanctis fuit) videt̃ q̃ magis fuit i impijs: qz seipsos interficiũt suoꝝ peccatoꝝ põdere afflicti. vt dr̃ in. 9. Ethicoꝝ. Dõz q̃ volũtas sensualitatis semp refugit mortẽ. sltr volũtas rõnis vt nã: sed voluntas rõnis vt rõ qñq; appetit mortem. & hoc dupl'r. vel ꝓpter amorẽ future vite: & hoc est in sanctis: vel ꝓpter remorsuz lese cõscientie: & hoc fit in peccatoribꝰ. (Pius mẽtis affectus.) Lõtra. nolum⁹ expoliari: sz supuestiri. Dicẽdum q̃ pius affect⁹ bonoꝝ refugit vestitũ corpozis q̃tuz ad corruptionẽ: sed amat q̃tũ ad nãm. Uel dicẽduz q̃ nõ vult expoliari pp se: sz vt cũ xpo sit: cũ quo si esse posset nõ expoliat⁹ sz supuestit⁹ meli⁹ vellet. (Sz qz modicũ gessit dubitatiõis.) Lõtra est qõ supra dixit Aug. di. 15. Qz eadẽ rõne oia q̃ de xpo dicunt̃ nõ fuerũt ꝑa. Dicẽdũ q̃ erat ꝑa dubitatio q̃tũ ad sensualitatẽ q̃ faciebat apparere dubitationẽ in rõne in qua dubitatio nõ erat (Intẽde lector) Uerba Hill. sũt exponẽda sz q̃ rõ ꝓ se nõ ꝓ sensualitate ꝓponebat. sic. n. nõ ꝓ se: sz ꝓ suis ozabat: ꝓm aũt q̃ ꝓ sensualitate ꝓponebat sic ozabat ꝓ se: vt iã dictũ est.

¶ Si christus meruerit sibi & nobis: & quid sibi & quid nobis. Distin. XVIII.

De merito etiã xpi ptermittendum nõ est: de quo quidez dicere solent q̃ nõ sibi: sz mẽbris tm̃ meruerit. Meruit quidẽ mẽbris redẽptionẽ a diabolo: a pctõ: a pena: & regni resurrectionẽ: vt amota ignea rũphea: liber pateret introitus: sed & sibi meruit ipassibilitatis & imortalitatis gloriã ꝓm carnẽ: sicut ait apl's. Christus factus ẽ ꝓ nobis obediẽs vsq; ad mortẽ: mortẽ aũt crucis. Propter qõ & de⁹ illũ exaltauit: & dedit illi nomẽ qõ est super omne nomen. Aperte dicit apl's xpm ꝓpterea exaltatũ per ipassibilitatis gloriã: qz est humiliatus per passionis obedientiã. Humilitas ergo passionis meritũ fuit exaltatiõis: & exaltatio ꝓmiũ humilitatis. Unde Aug. exponens ꝓmissuz capitulũ ait. Ut xps resurrectione clarificaret̃: prius humiliatus ẽ passiõe. Humilitas claritatis est meritũ: claritas bũilitatis ẽ ꝓmiũ. Sed hoc totũ factũ ẽ in forma serui. In forma eni dei semp fuit & erit claritas. Itẽ Ambrosi⁹ idẽ capitulũ tractãs ait. Quid & q̃tũ humilitas mereat̃: hic ostẽdit. His testimonijs euidẽs fit q̃ xps per humilitatẽ & obediẽtiã passionis meruit clarificatoez corporis. Nec id solũ: sz ipassibilitatẽ etiã aie. Aia eni ipsi⁹ ante mortẽ erat passibilis sicut caro mortalis: sed post mortem merito bũilitatis & aia ipassibilis facta ẽ & caro imortalis. Utrũ aũt ania facta sit ipassibilis qñ caro facta est imortalis. s. ipo resurrectiõis momẽto: de auctoritate nobis certũ nõ est. Sz vel mox post carnis sepationẽ ania impassibilitate donata ẽ: aut in resurrectiõe qñ caro refloruit.

¶ Qz a cõceptu meruit xps sibi & q̃ ꝓ passionẽ.

Nec soluz meruit xps qñ patri obediẽs crucem subijt: sed ẽt ab ipsa cõceptiõe: exquo bõ factus est ꝓ charitatẽ & iustiam & alias virtutes: in quarũ plenitudine fuit ꝓm boiez cõditus: sibi tantũ meruit quãtũ post per martyrij tolerãtiã. Tanta enim plenitudo spũaliũ charismatũ in eo fuit q̃ in eis ꝓficere nõ potuit. Et iõ melioꝝ ipsi⁹ aia fieri nõ potuit q̃z ab initio sue cõditiõis extitit: qz ꝓficere i meritis nõ valuit. vñ Grego. ait. nõ habuit oio xps iuxta aie meritũ quo potuisset ꝓficere. In mẽbris aũt q̃ nos sum⁹ quotidie ꝓficit. Nõ ergo plus meruit sibi ꝓ crucis patibulũ q̃z a cõceptiõe meruit ꝓ grãm virtutũ. Nõ igit̃ ꝓfecit ꝓm aie meritũ q̃tũ ad virtutez meriti: ꝓfecit tm̃ q̃tũ ad numerũ meritoꝝ. Plura. n. habuit merita in passiõe q̃z in cõceptiõe: sed maioris virtutis nõ extiterũt i merẽdo plura q̃z añ fuerãt pauciora. Meruit ergo a cõceptiõe nõ mõ gloriaz ipassibilitatis & imortalitatis corporis: sed etiã ipassibilitatẽ aie. Per qd? Per obediẽtiã & voluntatẽ pfectã: quã nõ tũc primũ habuit: nec maiorẽ cũ pati cepit & mori. Obediẽs. n. pfecte & bon⁹ extitit sz boiez exquo fuit bõ. Habuit igit̃ aia illa aliqd̃ bonũ i se post mortẽ qd̃ nõ habuit ante. Nõ igit̃ melioꝝ & beatioꝝ fuit q̃z añ. Absit q̃ melioꝝ fuerit: qz nõ sanctioꝝ. Nec gra cumulatioꝝ. Nec ẽt beatioꝝ fuit in dei cõtẽplatione in quo precipue beatitudo cõsistit. Põt tm̃ dici in hoc fuisse beatioꝝ: qz ab oi miseria inmunis. Ex quo nequit inferri simpliciter q̃ beatioꝝ fuerit.

¶ De eo quod scriptum est donauit illi nomen quod est super omne nomen.

Nec tm̃ gloriã ipassibilitatis & imortalitatis meruit: sed etiã donari sibi nomen qd̃ est sup oẽ nomẽ. s. bonorificentiã q̃ vocat̃ de⁹. Hoc tm̃ nomen ante mortez habuit. Habuit eni hoc nomẽ dei filiꝰ inquãtũ de⁹ est ab eterno per nãm. inquãtũ vero est bõ factus habuit ex tẽpore per grãm. Uez Aug. dicit. boi donatũ est illud nomẽ: nõ deo: qz illud nomẽ habuit cuz in forma dei erat tm̃. Sed cũ dicit. ppter qd̃ de⁹ illũ exaltauit: & dedit illi nomẽ qd̃ est sup oẽ nomẽ: satis apparet ꝓpter quid exaltauerit. s. ꝓpter obediẽtiã: & in qua forma exaltat⁹ sit. In qua. n. forma crucifixus est: in ea exaltat⁹ est: & in ea donatũ est ei nomẽ: vt cũ ipsa forma serui nomiet̃ vnigenit⁹ filiꝰ dei. Hoc illi donatũ est vt boi: qd̃ iaz habebat idẽ ipse de⁹. Hoc igit̃ ꝓ grãz accepit: vt ipse ens bõ vel subsistẽs in forma serui. idest in aia & in carne nominet̃ & sit de⁹. Sed nunqd hoc meruit? Supra. n. dictũ ẽ: qz hoc tm̃ bonuz bõ ille nõ meruit. Quõ ergo hic dr̃: ꝓpter obediẽtiã donatũ est ei hoc nomẽ? Scõm tropũ illuz in scriptura creberrimũ hoc accipiẽdũ ẽ: quo dr̃ res fieri qñ inotescit. Post resurrectionẽ vero qd̃ ante erat in euidenti positũ est: vt scirent homines & demones. Manifestationez ergo illi⁹ nois donauit ei de⁹ post resurrectionẽ: sz illam meruit per obediẽtiã passionis: qui eo q̃ obedinit patiẽdo exaltat⁹ ẽ resurgẽdo: & ꝓ hoc manifestatũ est nomẽ. Hoc eodẽ tropo dñs vsus ẽ etiã post resurrectionẽ dicẽs: donata ẽ mihi ois potestas in celo & in terra. Nõ q̃ tũc prio acceperit: sz quã ante bẽbat tũc mãifestata est potestas. Ceterũ Ambrosi⁹ dicit nomẽ illd̃ donatũ esse deo: nõ boi. Et videt̃ secus verboꝝ superficiez oppositus Aug. Sz itelligẽtia nõ obuiat: licet diuersuz sapiat. Mã Ambro. de nãli donatione id dictum intelligit: qua eternaliter pater geuerãdo dedit filio nomen qd̃ est super omne nomẽ. s. esse deuz per nãm: qz genuit ab eterno filiũ plenũ & sibi equalẽ deũ. Qd̃ tm̃ nomẽ apls ꝓpter passionis obediẽtiã xpo donatum dicit. Sed ꝓmisso locutiõis modo accipiẽdũ est.

¶ Si xps sine omni merito illa habere potuit.

Si vero querit̃ vtr̃ xps illã imortalitatis & ipassibilitatis gloriaz & nois dei manifestationẽ sine oi merito bñe potuerit: Sane dici põt: qz bñana nãz: ita gloriosaz suscipe potuit sicut in resurrectiõe extitit: nomẽq; suũ etiã aliter boib⁹ mãifestare potuit. Sz bõ passibilis eẽ nõ potuit sicut fuit: & ad illã gloriã sine merito ꝓuenire. Potuit qdez ꝓuenire ad illam sine merito passiõis: qz potuit cõsumpta mortalitate, imortalitatis gloria vestiri: sed non sine merito iusticie & charitatis aliarũq; virtutũ. Nõ. n. xps bõ esse potuit i quo plenitudo virtutũ & gre nõ fuit. Nec virtutes ei inesse potuerũt mortalitatis cilitio iduto: qn ꝓ eas mereret̃. Habẽs igit̃ has virtutes sz boiez passibilẽ ac mortalẽ: nõ potuit nõ mereri gloriã imortalitatis. Non potuit igit̃ fact⁹ mortal' sine merito gloriaz ipassibilitatis & imortalitatis ac manifestatiõez dei nois cõseq. Potuit tm̃ hoc assequi sine merito passiõis: qz ꝓ passionẽ nil sibi meruit qd̃ non ante per virtutes sibi meruerit.

¶ De causa mortis & passionis christi.

Ad quid ergo voluit pati & mori: si ei virtutes ad merendũ illa sufficiebant? Pro te: nõ ꝓ se. Quõ ꝓ me? Ut ipsi⁹ passio & mors tibi eẽt forma & causa. Forma virtutis & bũilitatis: causa glorie & liberatis. Forma vero deo vsq; ad mortẽ obediẽtie: & cã tue liberatiõis ac beatitudinis. Decuit. n. nobis per mortis ac passiõis tolerãtiaz: qd̃ per pcedentia nõ meruerat. s. aditũ paradisi & redẽptionẽ a pctõ: a pena: & a diabolo: & per mortẽ ei⁹ hec nos adepti sumus. s. redẽptionez & filioꝝ glie adoptionẽ. Ipse. n. moriẽdo fact⁹ est hostia nostre liberatiõis. Sz quõ ꝓ mortez nos a diabolo & a pctõ redemit. & adituz glorie aperuit? Decreuerat deus in mysterio: vt ait Ambro. ꝓpter primũ pctm̃ nõ itromitti boiez in paradisũ. s. ad dei pẽplationẽ nõ admitti: nisi in boie vno tãta existeret bũilitas: que oibus suis ꝓficere posset: sicut in prio boie tãta fuit superbia q̃ oib⁹ suis nocuit. Nõ est aũt iuẽtus inter boies aliqs: q id posset iplere nisi leo de tribu iuda: qui aperuit libruz & soluit signacula: implendo in se oẽm iusticiã. i. cõsũmatissimã bũilitatẽ: qua maior esse nõ põt. Mã oẽs alij debitores erãt: & vir vnicuiq; sua virtus sufficiebat & bũilitas. Nullus g̃ eoz hostiã poterat offerre sufficiẽtẽ nostre redẽptioni vel recõciliatiõi. Sed xps bõ sufficiens & perfecta fuit hostia: q multo est amplius bũiliatus amaritudinẽ mortis gustando q̃z ille adam superbierit per esuz ligni vetiti noxia delectatiõe perfruẽdo. Si igit̃ illius superbia oium extitit ruina: ipsuz de paradiso mittẽs foras alijsq; accludẽs ianuã: multo magis xpi humilitas qua mortem gustauit ingressuz regni celestis oibus suis: ipleto dei decreto apire valuit: atq; decreti delere cyrogra-

phum. Et enīz ait Ambrosius tantū fuit peccatuz nostrū: vt saluari nō possemus nisi vnigenitus dei filius ꝓ nobis moreret debitozib⁹ mortis. Sed sic dignos nos fecit testaméti ⁊ pmisse hereditatis: qō non ita intelligendū est quasi nō alio mō saluare nos potuerit q̄z per mortē suā: sed q ꝓ aliaz hostiā non potuit nobis aperiri regni aditus: ⁊ fieri salus nisi per mortē vnigeniti. Cuius tāta fuit vt dictū est humilitas ⁊ patiētia: vt eius merito pateret credentib⁹ in eū aditꝰ regni. ℣Magna ergo in morte vnigeniti p̄stita sunt nobis: vt liceat nobis redire in pr̄iaz. Sic olim in morte sūmi pontificis bis q ad ciuitatē refugij cōfugerāt secure ad ꝓpria remeare licebat. Ecce aliq̄tenus ostēsuz est qualr̄ p xp̄i mortē aditus regni sit nobis paratus.

¶ Postq̄ determinauit magr̄ de voluntate xp̄i q̄ est p̄ncipiū merendi. Dic determiat de merito ipsi⁹. Diuidit aūt hec pars in duas. ℣Pr̄io determiat de merito ipsi⁹ xp̄i ꝑm q ordinat ad consecutionē boni. Scōo ꝑm q ordinat ad remotionem mali. dist. 29. ibi. (Nūc igit queram⁹.) ℣Prima adhuc diuidit in duas. ℣Pr̄io determiat de merito xp̄i ꝑm q sibi aliqd meruit. Scōo de merito ipsi⁹ ꝑut nobis meruit. ibi. (Ad quid g̃ pati voluit.) ℣Pr̄ia in duas. ℣Pr̄io ostēdit qd sibi meruit. Scōo ingrit vtrū hoc fine merito hr̄e potuisset. ibi. (Si vo q̄rit vtrū xp̄s.) ℣Prima in duas. ℣Pr̄io onōdit qd sibi meruit i seipo. Scōo qd meruit i alijs ibi. (Nec tm̄ glorificationē.) ℣Pr̄ia in duas. ℣Pr̄io ostēdit quō xp̄s sibi meruit glorificationē corporis: ⁊ ꝑpassibilitatez aie ⁊ corporis in instāti sue cōceptiōis. Scōo ostendit quō hoc meruit ꝑ passionē. ibi. (Nec solū meruit.) Circa p̄m⁹ duo facit. ℣Pr̄io determiat veritatē. Scōo mouet quādam dubitationē. ibi. (Utr̄z aīa.) (Ad qd igit.) Dic ostēdit quid nobis meruit ꝑ passionē. Circa qō duo facit. ℣Primo enumerat vtilitates q̄ nobis ex passiōe xp̄i pueniunt. Secundo ꝓsequit vnam que pertinet ad cōsecutionē boni. ibi. (Decreuerat deus.) Questio. I.

Hic querunt sex. ℣Primo vtruz in xp̄o sit aliq̄ opatio p̄ter diuinam. Scōo vtr̄z per illā potuit mereri. Tertio vtr̄z ab instanti cōceptiōis meruit. Quarto qd sibi meruit. Quinto vtruz per passionē mereri potuit. Sexto vtr̄z nobis meruerit apertionē ianue.

¶ Utr̄z in xp̄o sit aliqua operatio p̄ter diuinam.

A primuz sic ꝓcedit. Et vr̄ q in xp̄o sit tm̄ vna actio. Dio. enīz actionē xp̄i noīat tbeandricam. i. dei virilem. hoc aūt nō diuersas actiōes sed vnam signat. ergo in xp̄o est tm̄ vna actio diuinitatis ⁊ humanitatis. ¶ ℣. actiones vt dicit ph̄s suppositoz singulariū sunt: sed in xp̄o est tm̄ vnuz suppositū. g̃ tm̄ vna actio. ¶ ℣. cuius est esse ei⁹ est agere. sed in xp̄o ꝓp vnitatē ypostasis est tm̄ vnū esse. g̃ tm̄ vna actio. ¶ ℣. instrumēti ⁊ p̄ncipalis agētis est tm̄ vna actio. sed sicut dicit Dama. caro est instr̄m diuinitatis. g̃ ē vna actio xp̄i ꝑm diuinitatē ⁊ humanitatē. ¶ ℣. vbi ē idē actiuū ē eadē actio: qz actiones diuersificant penes termios: sz in xp̄o ē idē op⁹ opatū dīnitatis ⁊ hūanitatis: sic̄ mūdatio leprosi quē dīnitas tactu corporali mūdauit. vt dr̄ Mat. 8. Ergo in ipo ē tm̄ vna actio. ¶ Sz ℣. sicut se hz vnitas actiōis ad vnitatē nāe: ita pluralitas ad pluralitatē: sed in dīnis psonis ꝓp vnitatē nāe est vna actio. ergo ⁊ in psona xp̄i ꝓp diuersitatē naturarū est diuersa actio. ¶ ℣. magis distāt dīna nā ⁊ humana i xp̄o q̄z diuerse potēcie aīe in xp̄o: sed diuersaz potētiaz in xp̄o sunt diuerse actiōes. ergo multo fortiꝰ duaz nārū sunt diuerse actiones. ¶ ℣. actio diuine nāe est ipsa diuina essentia: ⁊ est eterna. Actio aūt humane nāe in ipso est accidēs ⁊ aligd tpe mensuratū. ergo sunt due actiones in xp̄o.

Respondeo dōm q̄ quidā negauerūt in xp̄o duas esse actiones. ⁊ ad hoc ponēdū diuersi diuersis rōnib⁹ moti sunt. Quidā. n. Eutychiani dicebant in xp̄o vnaz tm̄ nām esse cōpositā ex dīna ⁊ humana: ⁊ iō sequebat q̄ etiā xp̄s haberet vnā tm̄ actionē cōpositam. Sed ex hoc sequit q̄ sua actio nō fuerit neq̄ diuia: neq̄ hūana: neq̄ nobis: neq̄ p̄ri cōformis. ⁊ ita frustrat⁹ op⁹ redēptionis ad qō exigit diuia actio ⁊ humana. Uñ hoc est hereticū sicut ⁊ p̄mū: vt dr̄ di. 5. Alij vo negauerunt duas actiones in xp̄o dicētes in cōparatiōe ad diuinā humanā opationē nō esse dicēdā actōez: sed potius passionē: qō repellit Dama. lib. 3. Qz si ꝓpterea humana opatio xp̄i non est dicēda actio: qz diuina est actio: Eadē rōne qz nā dīna est bona: nā humana nō esset bona. nō eni oz q̄ si dīna nā excedit humanaz in bonitate q̄ ꝓp hoc humana sit mala aut nō bona. Alij vero viderūt q̄ actio dependet a nā que est p̄ncipiū actionis: ⁊ a persona que agit: ideo voluerūt in xp̄o nō esse dicēdū vnā actionē ne vnitatē nature ponere videant. silr̄ nec esse plures ne videant ponere psonaruz pluralitatē. Sz ex hoc sequit. vt dicit Dama. q̄ xp̄s nō sit neq̄ vni⁹ neq̄ duaz nārū: qō est absurdū. Et dōm ꝓp hoc q̄ simplr̄ in xp̄o oportet cōcedere duas actiōes: qz ad diuersitatē causarū sequit diuersitas in effectib⁹. causa aūt actiōis est spēs. vt dicit in. 3. phys. Qz vnūquodq; agit ratione alicui⁹ forme quā hz. ⁊ ideo vbi sunt diuerse forme sunt etiā diuerse actiones: sicut ignis desiccat ⁊ calefacit p caliditatē ⁊ siccitatē: ⁊ hō audit ⁊ videt p visum ⁊ auditū. Et silr̄ xp̄s rōne diuersaz nārū habet diuersas actōes.

Ad primuz g̃ dōm q̄ actionē xp̄i dicit Dio. dei virilem: nō qz sit simplr̄ vna actio deitatis ⁊ hūanitatis in xp̄o: sed qz actiones duaz nāruz q̄tū ad tria vniunt. ℣primo q̄tū ad ipm suppositū agēs actionē diuinam ⁊ hūanā: qō est vnū. 2°. q̄tū ad vnū effectū q dr̄ opus operatū: vel apotelesma ꝑz Dama. sicut mūdatio leprosi. 3°. q̄tū ad hoc q̄ humana actio ipsi⁹ xp̄i participabat aliquid de ꝓfectione diuine nāe: sicut itellect⁹ eius alys eminētius itelligebat ex virtute diuini itellect⁹ sibi in ꝑsona cōiuncti: q̄uis dīna actio in nullo ifirmaretur ex cōsortio humane. ¶ Ad 2m dōm q̄ q̄uis agere sit suppositi: tm̄ forma siue nā est p̄n⁹ vel causa agēdi suppōsito: sicut ⁊ aliarū ꝓprietatū in supposito existentiū. vñ sicut idē supposituz est subiectū diuersaz ꝓprietatū ꝓpter diuersa ei⁹ p̄ncipia causantia illas ꝓprietates: ita idez suppositū hz diuersas actiones ꝓp diuersas formas siue naturas. ¶ Ad 3um dōm q̄ vnitas rei ꝙsequit eē suū. vñ eodē mō p̄dicat de re ens ⁊ vnū qō ꝙuertit cū ente. nō aūt ex actiōe sua hz res vnitatē: ⁊ iō nō pōt eē q̄ sit suppositū vnu: ⁊ eē ei⁹ nō sit vnū. pōt aūt eē q̄ sit suppositū vnū: ⁊ actio ei⁹ nō ē vna. ¶ Ad 4um dōz q̄ nō pōt eē eadē actio nūero p essentiā p̄ncipalis agētis ⁊ instrumēti: qz idē accidens nō est in diuersis subiectis: sed dr̄ vna ꝑm qd inq̄tū. s. instr̄m nō agit nisi motū a p̄ncipali agēte: ⁊ agit in virtute p̄ncipalis agētis. ⁊ hoc mō in ipsa actiōe hūanitatis xp̄i est aliq̄ virt⁹ inq̄tū ipsa hūanitas est instr̄m deitatis. ¶ Ad 5m dōm q̄ actiōis vnitas nō solū dependet ex termino: sed ēt ex multis aliis causis. ⁊ iō nō opz q̄ si sit idē actū q̄ sit eadē actio. Cōtingit aūt q̄ idē actū ex diuersis actiōib⁹ causat q̄drupl̄r. Uno mō q̄ vn⁹ agēs nō ē sufficiēs ad ꝙplēdū effectū: sed multi simul trahūt nauē quā nullus p se trahere posset. ⁊ tūc oēs illi sunt q̄si vnus agēs nō simplr̄: sed vnitate aggregatiōis. ⁊ silr̄ actio eoz nō ē vna simplr̄: sed q̄si vna cōgregata ex multis. Alio mō q̄i vn⁹ agēs pōt pficere effectū: sed nō silr̄ vna opatiōe: z multis opatiōib⁹ succedentiuis: sicut est in gnātiōe habituū acquisitoz. ⁊ tūc yltima actio cōplens effectū agit in virtute oīum p̄cedentiū disponentiuz ad illū effectū. ⁊ bis duob⁹ modis nō fuerūt i xp̄o plures actiones ad vnū effectū. Tertio mō q̄i effect⁹ nō ē vn⁹ simplr̄: sed vn⁹ subiecto: sicut vulnus aduste: ⁊ ideo actiones causantes sūt diuerse simplr̄: ꝓueniūt tm̄ in supposito. s. incisio ⁊ aduste: ⁊ a diuersis formis p essentiā causant. s. ab acumie ferri: ⁊ a caliditate. Quarto mō q̄i due actiones sūt diuersoz agētiū ordiatoz: quoz vnū mouet aliud: ⁊ vnū est instr̄m alteri⁹. ⁊ bi duo yltimi modi sūt in xp̄o ꝑm q diuerse ei⁹ actiones ad idē opus opatū terminabant.

¶ Utrum christus potuerit mereri.

Ad secundus sic ꝓceditur. vr̄ q xp̄s nō meruerit. Xp̄us. n. semp fuit ꝙprehēsor: sz cōprehēsoris q est in termino nō est mereri: qz meritū ē via ad terminū. g̃ xp̄s nō meruit. ¶ ℣. nō pōt esse idē meritū ⁊ p̄miū: sicut nec causa ⁊ causatū: sed actus charitatis pfecte est p̄miū: qz ē ipsa fruitio. ergo cū in xp̄o fuerit charitas cōsūmata per ipam mereri nō potuit: ⁊ ita nullo mō merebat. cū ois meriti p̄n⁹ sit charitas. ¶ ℣. aīa xp̄i a p̄ncipio sue ꝙceptiōis fuit btā: sicut mō est: sed mō nō meret. ergo nec vnq̄ mereri potuit. ¶ ℣. q̄cūq; meret merēdo pficit q̄tū ad illō qō ē merēdi p̄n⁹: qz charitas p merituz auget: sz xp̄i charitas augeri nō potuit: nec ipe in spūalib⁹ bonis pficere. g̃ ipse nō merebat. ¶ ℣. nālibus nō meremur ꝓpter hoc q̄ sūt determiata ad vnū. sed li. ar. in xp̄o erat determinatū ad bonū. g̃ ipse p lib. arbi. mereri nō potuit: ⁊ ita nullo mō: cū oē meritū sit ex lib. ar. ¶ ℣. nullus meret id qō suū est: ⁊ ꝓp hoc apud boīes fily nō merent a patrib⁹ sed serui: qz ea q̄ p̄ris sunt bereditario iure ꝙpetūt filio: sz oia q̄ p̄ris sunt xp̄i sūt. vt dr̄ Mat. xi. ⁊ Jo. 16. Ergo ipse apud p̄rez nō merebat. ¶ ℣. nll's meret a seipso: sed q̄cūq; meret: meret aligd a filio dei. cuz g̃ xp̄s sit filius dei: ¶ Sz ℣. sup illud psal. Cōser (ipse nllo⁹ mereri poterat. na me dñe q̄m̄ speraui i te. glo. Ecce meritū quo fuari dz: ⁊ loquit de xp̄o. g̃ xp̄s aligd meruit. ¶ ℣. ois viator bñs charitatē meret: sed xp̄s fuit bz. ergo. ¶ ℣. ybicūq; ē difficultas in opatiōe virtutū ibi est meritum: sed xp̄s habuit difficultatē in operib⁹ virtuosis: nō quidē ex parte aīe: sed ex parte corporis qō affligebat. ergo ipse merebat.

Respondeo dōm q̄ in iustitia due ꝑsone requirunt. s. faciēs iustitiā: ⁊ patiēs iustitiā. Faciētis aūt iustitiā reddere vnicuiq; qō suū est actio est ꝓpria. patiētis aūt iustitiā actio ꝓpria est facere sibi debitū qō ē ei p iustitiā reddendū. ⁊ hoc ꝑe mereri est. vñ ⁊ id qō ꝑz iustitiā reddit merces dr̄. sz qz iustitia reddit vnicuiq; qō ei debet ⁊ in bonis ⁊ in malis. Bona aūt simplr̄ sunt ea q̄ ad vitā eternā ptinēt: ⁊ mala simplr̄ ea q̄ ad miseriā eternaz ptinēt: inde est q ꝑz theologos meritū ꝓprie dr̄ respectu boz: q̄uis magis ꝓprie respectu bonoz dicat meritū: demeritū vo respectu malo z. Ad hoc igit q̄ aliqs mereatur tria nēcia sunt. s. agens q̄ meret: actio q̄ quaz meret: ⁊ merces quā meret. Et iō ad meritū tria regrunt. ℣primū est ꝑm ꝓparationē merētis ad mercedē. vt. s. ille q meret sit in statu acgrēdi mercedē: ⁊ ꝓp hoc illi q sunt oīo in termino nihil merent: qz nihil acgrere pñt. Sc̄z est ex ꝓparatiōe agētis ad actionē. vt. s. sit dñs sue actōis, al's p actionē suā nō dignificat ad aligd babendū nec laudat. ⁊ iō ea q̄ agunt q̄ necessitatē nāe: vel ēt p violentiā nō merentur.

Tertiū est ꝑm cōparationē actiōis ad mercedē. vt. s. eq̄paret mercedi: nō quidē ꝑm eq̄litatē q̄titatis: qz hoc regrit̄ in iustitia cōmutatiua: q̄ cōsistit in emptiōib⁹ ⁊ vēditiōib⁹: sed ꝑz eq̄litatē ꝓportiōis: q̄ regrit̄ in iustitia distributiua: ꝑm quā dr̄ eterna ꝑmia partit̄. Actio aūt ꝓportiōata ad vitā eternā ē actio ex charitate facta: ⁊ iō p eā ex cōdigno meret ge ea q̄ ad vitā eternā ptinēt. opa aūt bona que nō sunt ex charitate facta deficiūt ab ista ꝓportiōe: ⁊ iō p eā ex cōdigno nō meret ge vitā eternā: sz ipropzie bis dr̄ aliquis mereri ꝑz q̄ bñt aliquā silitudinē cū opatiōe iformata charitate. Et sigdē sit silitudo illa in subā act⁹ ⁊ in intētione. vt cū aligs existēs in mortali pctō dat elemosynaz pp deū dr̄ meritū cōgrui. Si vo sit silitudo in subā act⁹: ⁊ nō in intētiōe: sic dr̄ meritū interpretatū: sicut cū quis dat pauperi elemosynā pp inanē gloriā. Et bec tria in xp̄o reperiunt̄. ipse eni q̄uis q̄tū ad aligd in termino pfectiōis fuerit. s. quātū ad opationē aie: quibus erat btūs ⁊ cōprehensor: tm̄ q̄tū ad aligd defectū patiebat eoz q̄ ad gloriā ptinēt: inq̄tū. s. erat passibil aīa ⁊ corpe: ⁊ inq̄tū erat corpe mortal. ⁊ iō ꝑm B erat viator in statu acgrēdi. Silr̄ ⁊ ois actus ei⁹ iformat⁹ erat charitate. Et iterū act⁹ sui dīs erat p libertatē volūtatis: ⁊ iō omni actu suo meruit.

Ad primum g̃ dōm q̄ q̄uis eēt cōprehēsor q̄tū ad aligd: erat ēt viator q̄tuz ad aliquid: ⁊ sic mereri potuit. ¶ Ad 2m dōm q̄ idē nō pōt esse meritū ⁊ p̄miū respectu eiusdē ⁊ ꝑm idē. vñ ipse mot⁹ charitatis bois xp̄i in quo cōsistit p̄miū ei⁹ q̄tū ad btitudinē aīe: pōt eē meritū respectu btitudinis corporis: qō in alijs beatis nō cōtingit: qz non sunt in statu acgrendi ꝑm aligd sui: ⁊ iō nec sibi nec alys merent: qz q̄ ipetrant mō nobis cōtingit ex hoc q̄ ꝑus dū viueret meruerūt: vt hoc ipetraret. ¶ Ad 3um dōm q̄ xp̄s est mō tm̄ cōprehēsor: tūc aūt erat viator ⁊ cōprehēsor: ⁊ iō tunc mereri potuit: nūc aūt nō. ¶ Ad 4um dōz q̄ ille q meret nō opz q̄ pficiat tum ad rōnē merēdi. hoc. n. accidit sibi ex hoc q̄ radix merēdi. s. charitas nō est in suo merito. sz oz q̄ ois q̄ meret ꝓficiat q̄tū ad mercedē quā meret. vt. s. eā sibi debitā faciat vel simplr̄ vel q̄tū ad aliquē modū: q̄ sibi ꝑus ōbita nō erat. ¶ Ad 5um dōz q̄ li. ar. xp̄i nō ē ōtermiatū ad vnū ꝑz nūero: sz ad vnū ꝑz gen⁹. s. ad bonū: qz in malū nō pōt. sz tm̄ B pōt facere ⁊ nō facer. ⁊ B nō excludit libertatē ar. qz posse peccare nec ē libertas ar. nec ps libertatis. vt dic Anſel. ⁊ hec qdē ōtermiatio ex pfectōe lib. ar. ꝛrigit ꝑz q̄ p habitū gre ⁊ glie termiat̄ in eo ad qō ē nāliter ordinatū. s. in bono: qz li. ar. q̄uis in nobis se bēat ad bonū ⁊ ad malū: nō tm̄ ē pp malū: sz pp bonū. ¶ Uel dōm q̄ si ēt eēt determiatuz ad vnū nūero: sic ad diligēdū deū: qō nō facere nō pōt: tm̄ ex hoc nō amittit libertatē aut rōnē laudis siue meriti: qz in illud nō coacte sz spōte tendit: ⁊ ita ē actus sui dīs. ¶ Ad 6um dōm q̄ xp̄s nō meret ꝑm divinitatē ꝑm quā hz q̄ oia sunt sua: sz meret ꝑz humanitatē ex q̄ nō hz q̄ oia sūt sua. ¶ Et p hoc pz solō ad septimū: qz a filio dei meremur rōne divinitatis sue: ex q̄ parte ipse nō merebat.

¶ Utr̄z xp̄s ab instanti sue ꝙceptionis potuerit mereri.

Ad tertiū sic ꝓceditur. vr̄ q xp̄us nō potuerit mereri in istāti sue ꝙceptiōis. Nll's. n. meret nisi agēdo: sz p̄us ē eē rei q̄z ei⁹ agere. g̃ in p̄ istāti ꝙceptiōis q̄i xp̄s p̄mo habuit eē ꝑm humanā nāz nō potuit mereri. ¶ ℣. op⁹ meritozii cū deliberatōe ē cū sit ex electiōe lib. arb. q̄ legit ꝙsiliū: sz deliberatio cū sit q̄dā mot⁹ regrit tps. g̃ in p̄ istāti cōceptiōis mereri nō potuit. ¶ ℣. q̄cd xp̄us habuit in p̄ istāti sue cōceptiōis habuit ab alio: nō a se. sed meriti sui ipse cā fuit. igit in p̄ istāti cōceptiōis nō meruit. ¶ ℣. sic̄ meritū est q̄ libe. ar. ita ⁊ pctū: sed diabolus non

Universidad de Deusto

potuit peccare in ꝑmo istāti sue creatiõis. ergo nec aīa xp̃i in ꝑmo istāti creatiõis sue potuit mereri: sz ꝑmũ istās ꝺce ptiõis fuit ꝑmuz istās creatiõis aīe. g̃ in illo instāti mereri nõ potuit. ¶ ℙ. xp̃s q̃tũ ad corp⁹ in pueritia erat similis alys pueris: sz aly pueri pp imbecillitatē orgaꝝ corporaliũ nõ bñt perfectā imaginationē nec vsuz libe. arb. per cõsequẽs g̃ nec xp̃s: ꝛ ita tũc vt videt mereri nõ potuit.

¶ Sz ℥. xp̃s i ꝑ istāti sue ꝺceptiõis fuit vir. Jer. xi. Nouũ fa. dñs sup terrā femia circũdabit virũ. sz ꝑfecti viri ẽ mereri. g̃ xp̃s in ꝑ instāti sue ꝺceptiõis potuit mereri. ¶ ℙ. pfectior est aīa pfecta ꝑma ꝛ scꝺa pfectiõe q̃ pfecta solũ pfectione ꝑma. sed xp̃o nõ accreuit aliq̃ spũalis pfectio. ergo cuz opatio sit pfectio scꝺa: ꝛ habitus perfectio ꝑma: qsciũ q̃ habuit habitũ virtutis habuit actũ eius: sed actu virtutis merebat. ergo xp̃s in instāti cõceptiõis merebat.

Respondeo ꝺõm ꝙ xp̃o debem⁹ attribuere ſm aiam oẽm perfectionẽ spũalẽ q̃ sibi põt attribui. vñ cũ possibile sit ip̃m in ꝑmo instāti sue conceptiõis actũ meritoziũ perfecisse: ꝺicẽdũ est xp̃m in ꝑmo instāti sue cõceptiõis meruisse. Oꝛ eniz aliq̃ res in ꝑmo instanti quo est nõ possit suā actionem bñe: nõ põt cõtingere nisi trib⁹ modis. Primo ex hoc ꝙ ꝺeest sibi aliq̃ pfectio q̃ requirit ad agẽdũ: sicut catulus in ꝑmo istanti sue natiuitatis nõ põt videre: qꝛ nõ bz orgaꝝ videdi cõpletũ. Alio mõ ꝓpter aliq̃ impediẽs extrisecũ: sicut aqua generata in aliquo loco cõcluso ipediẽ vt nõ possit ꝓpzio motu moueri. Tertio ex nã operatiõis que successionẽ bz: ꝛ tũc in primo istanti quo res est incipit illã actionẽ: non tñ illa actio est in illo instāti sed in tẽpore: sicut pz ꝙ ꝑmũ istās in quo ignis est ignis: qꝺ est vltimũ instās sue generatiõis: est primũ instās motus sui sursuz: sed tñ motus ei⁹ nõ est in illo instanti: qꝛ motus successiuꝝ est. Ꝺstat aũt ꝙ in xp̃o nõ ꝺeficiebat aliqua pfectio ex parte ipsius agẽtis q̃ est necessaria ad meritoziũ actũ: ꝛ iterũ nihil erat q̃ impedire posset: ipse etiã motus charitatis quo mouebat indiuisibilis erat ꝛ nõ successiuus: ꝛ iõ in ipso instāti cõceptiõis mereri potuit. Quiꝺã aũt ꝺicũt ꝙ in ipso instāti ꝺceptiõis nõ meruit q̃tũ ad vsum virtutũ: sed solũ habuit meritũ in radice. s. in habitu charitatis ꝛ aliarũ virtutũ ex q̃bus dignus fuit gloria: sed q̃tũ ad vsuz virtutũ nõ meruit in ipso istãti: sed post ip̃m instans. Et ad hoc mouent rõnib⁹ iductis in obytiẽdo. Sz ꝑma opinio magis mihi placet: ꝛ ſm eaz respondendũ est ad argumenta in cõtrariũ facta.

Ad primuz g̃ ꝺõm ꝙ esse est ꝑus q̃ agere nã: non tẽpore ꝺe necessitate. ¶ Ad 2ᵐ ꝺõz ꝙ deliberatio ꝛ cõsiliũ. vt ꝺicit pℏs nõ sunt de fine: sz ꝺe his q̃ sunt ad finẽ: qñ nõ est certũ q̃ expediũt ad finẽ intentũ. in ipsa aũt intẽtiõe finis aliqs meret. vñ nõ exigit ꝺeliberatio ad meritũ ẽt in alys hoib⁹ q̃tũ ad appetitũ finis. Et ꝓterea in xp̃o nõ exigebat deliberatio ẽt quãtũ ad ea que sunt ad finez: qꝛ ꝺe his certus erat. ¶ Ad 3ᵐ ꝺõm ꝙ illud qꝺ xp̃s habuit in ꝑmo instāti sue cõceptiõis. s. meritũ: ꝛ ab alio habuit inquãtũ. s. ad meritũ exigit gra: ꝛ a seipso habuit inq̃tũ meritũ ꝓcedit ex li. ar. nõ. n. semp necessariuz est vt causa causatũ ꝓcedat tpe: sed qñq; sufficit ꝙ ꝓcedat natura. ¶ Ad 4ᵐ ꝺõm ꝙ motus volũtatis in finẽ bonuz est sibi nãlis. vnde in ꝑmo instãti creationis sue põt habere motũ in bonũ finẽ: qꝛ ad finẽ nãliter ꝺesideratuz appetendũ nõ indigemus ꝺeliberatiõe: ꝛ in hoc põt esse meritum: sed petrũ contingit ex hoc ꝙ volũtas mouet in aliqd qꝺ non cõpetit fini naturaliter ꝺesiderato. vnde oportet ꝙ cõtingat ex falsa collatione illius ad finẽ. ꝛ ideo regrit ad peccatũ collatio eius qꝺ habet apparentẽ bonitatem ad id qꝺ est per se bonũ nãliter ꝺesideratum. vnde in primo instanti creationis nõ põt mens peccare. ¶ Ad quintum ꝺõz ꝙ xp̃s nõ habebat a sensib⁹ acceptã scientiã: sed infusam: ꝛ ita habitus scientie pfecte poterat esse ẽt cũ infirmitate orgaꝝ: ꝛ iterũ ꝺictũ est ꝙ infirmitas corpozis in ipso nõ refundebat in mentẽ: sicut nec mẽtis glozia corpozis infirmitatẽ tollebat: ꝛ iõ iperfectio orgaꝝ corporaliũ vsum rationis non tollebat in ipso.

¶ Utrum xp̃s meruerit sibi imortalitatem.

A Bquartuz sic ꝓcedit. vñ ꝙ xp̃s non meruerit sibi imortalitatẽ corpozis. Mereri. n. ẽ exnei: cui non debet merces nisi ꝑ meritum: sic ꝛ adoptari est exnei cui nõ ꝺebet hereditas nisi ꝑ adoptionẽ: sz xp̃s ad bona p̃ris q̃ sunt sua nõ ꝺ⁹ adoptari q̃si exne⁹. g̃ eadem rõne nec imortalitatẽ vel aliqd hꝺ meruit. ¶ ℙ. ꝑmiuz ẽ digni⁹ merito: sz bon⁹ mot⁹ aīe xp̃i q̃ merebat est dignioz q̃libz corpozali. g̃ nõ merebat imortalitatẽ corpis. ¶ ℙ. xp̃s nõ erat ꝺebitor mortis: qꝛ non babebat petrũ qꝺ mortis ꝺebitores facit. g̃cũ nullus mereat illud malũ euitare cui⁹ nõ ẽ ꝺebitor: videt ꝙ ipse imortalitatẽ nõ meruit.

¶ Sed cõtra est ꝙ in lra ꝺicit. q̃ claritas corpozis est premium humiliatiõis. sed imortalitas corpozis ad claritatẽ corpozis pertinet. ergo etiã imortalitatem meruit. ¶ ℙ. bona glozie nulla creatura babet sine merito. sed imortalitas pertinet ad gloziã. ergo ipsam xp̃s meruit.

¶ Utrum xp̃s meruerit impassibilitatem anime.

Ulterius videt ꝙ impassibilitatẽ anie xp̃us nõ meruerit. Jd enĩ qꝺ nobis est nãle non meremur. sed aīa ſm suam nãm est impassibilis. ergo impassibilitatẽ non meruit. ¶ ℙ. omne qꝺ ineſt alicui ꝑ accidẽs ex hoc ipso ꝙ accidens remouet ei nõ ineſt: sed anima patitur sicut ꝛ mouet ꝑ accidẽs. s. ꝑ corp⁹. ergo ex hoc ipso ꝙ sepat a corpe fit ipassibilis. sed xp̃s nõ meruit aiam a corpore separari: qꝛ meritũ mortis peccatũ ẽ. vt ꝺicit Ro. 6. ergo nõ meruit ipassibilitatem anime. ¶ ℙ. ipassibilitas anime pertinet ad beatitudinem anime: sicut impassibilitas corpozis ad btitudinẽ corpozis: sed aīa xp̃i a ꝓncipio fuit beata. ergo impassibilitatẽ anime non meruit.

¶ Sed ℥. aīa xp̃i post resurrectionẽ fuit ipassibilis: sz ante fuit passibilis. g̃ sicut gloziã resurrectionis: ita ꝛ aīe ipassibilitatẽ meruit. ¶ ℙ. anime ꝺānatoꝝ sunt passibiles: qꝛ ipassibilitatẽ nõ meruerũt. ergo cũ aīa xp̃i nõ fuerit passibilis post resurrectionẽ. videt ꝙ ipassibilitatẽ meruerit.

¶ Utrum meruerit exaltationem.

Ulterius videt ꝙ non meruerit exaltationez: qꝛ ex hoc ipso ꝙ hũana nã assumpta fuit exaltata ẽ: ꝛ nomẽ diuinitatis sibi ꝺebet: sed assumptionez nõ meruit. vt supra. ꝺist. 4. ꝺictũ est. g̃ nec exaltationẽ. ¶ ℙ. nomen qꝺ est sup omne nomẽ est nomẽ in quo flectit oẽ genu. sed hoc est nomẽ ieſus. vt ꝺ⁹ Pbil. 2. Cum ergo hoc nomẽ nõ meruerit: sed ante ꝺceptionẽ sibi ipositũ fuerit. videt ꝙ nõ meruerit nomẽ qꝺ est sup omne nomẽ. ¶ Si ꝺicat ꝙ meruit quãtũ ad manifestationẽ. Cõtra. hoc etiã ante manifestũ erat. vñ ꝺemones ante eũ cõfessi fuerũt: ꝛ pueri ꝛ ꝓphete prediꝛerũt. ergo hoc ipse nõ meruit. ¶ ℙ. meritũ ordinat ad ꝑmiũ. sz facere aliqd ꝓpter estimationẽ boium pertinet ad vanã gloziã: que in ipso nõ fuit. ergo exaltationẽ q̃tũ ad manifestationẽ hominũ non meruit.

¶ Sed contra. Lu. 14. Qui se humiliat exaltabit: sed xp̃s se humiliauit. ergo exaltari meruit. ¶ ℙ. ipse fecit se dignuz tali exaltatione que est in manifestatiõe ad homies per ea que gessit. ergo meruit ipse hanc exaltationẽ.

¶ Utrum meruerit ꝑmiũ substantiale anime.

Ulterius videt ꝙ ẽt ꝑmiũ substiale aīe. s. fruitionẽ diuinã ipse meruerit. maioris. n. meriti maius est ꝑmiũ: sed meritũ xp̃i fuit maius omnium sanctoꝝ meritis: ergo ꝛ maioz fuit merces quã meruit. nihil autez maius cadit sub merito q̃ fruitio ꝺei quaz sancti merent: ergo ipse etiã meruit ipsam. ¶ ℙ. gliosius est aliqd per se ipz habere q̃ ab alio habere oĩa: sz qꝺ quis mereꝛ quoꝺãmodo bz per seipm: cũ igit xp̃s fruitionẽ ꝺinaz gliosissime bũerit: videt ꝙ eã meruerit. ¶ ℙ. ſm illos qui ponũt angelos in solis nãlib⁹ creatos sil in eis fuit meritũ ꝛ ꝑmiuz. sz nihil, pbibet xp̃m meruisse fruitionẽ ꝺinaz nisi qꝛ ab initio sue ꝺceptionis eã babuit: g̃ videt ꝙ in ipso istãti sue cõceptiõis mereri potuerit: vt sil in eo eẽt meritũ ꝛ premiũ.

¶ Sed ℥. nullus mereꝛ ſm ꝙ est cõprehẽsor. sz xp̃s q̃tum ad fruitionez erat cõprehensor: g̃ numq̃ fruitionẽ meruit. ¶ ℙ. ex hoc ipso ꝙ intellẽs eius erat ꝺeo ꝺiunct⁹ in psona sibi ꝺebebat fruitio. sz vnionẽ nõ meruit: g̃ nec fruitionẽ.

Respõdeo ꝺõm ad ꝑmã qõnẽ ꝙ sic ꝓdictũ est meritũ ℔z se est opatio eius: qui iustitiã patit ℔z quã facit suũ id qꝺ sibi reꝺdẽdũ est. Non aũt ꝺatur aliqd alicui: qui bz illud eo mõ quo bz: nec aliqs facit suuz qꝺ suũ est eo mõ quo suuz est. vñ ad meritũ ℔z ꝙ theologi ꝺe ipso loquunt: in ordie ad ea que sunt bona simplr q̃tuor requirunt q̃tuz ad id qꝺ aliqs mereri ꝺ⁹. Primũ est ꝙ illud fit ꝺe ptinẽtib⁹ ad btitudinẽ. Scõz est ꝙ illud sit nõ habitũ qꝺ per meritũ acgrit reꝺdendũ iustitia mediãte. Tertiũ est ꝙ illud sit nõ ꝺebitũ qꝺ merẽdo quis sibi ꝺebitũ facit. Quartũ ꝙ id qꝺ qs mereri ꝺicit sequat ad min⁹ ordine nãe ad ip̃m meritũ. ꝛ iõ gra que est merẽdi ꝓncipium: ꝛ alia nãlia que exigunt ad merituz sub merito nõ cadunt. Hec aũt q̃tuor in xp̃i imortalitate inueniunt: qꝛ est ꝺe his que ptinẽt ad btitudinẽ corpis. Item nõ fuit ab eo semp habitũ: qꝛ a ꝓncipio mortale corpus assumpsit. Itez nõ fuit sibi ꝺebitũ rõne nature: q̃uis eẽt sibi ꝺebitũ ratione persone. Item imortalitas non exigit ad merẽduz: ꝛ ꝓ

Ad primũ ꝓpter hoc imortalitatem meruit.

g̃ ꝺõm ꝙ q̃uis imortalitas ꝛ oĩa alia bona que sunt in potestate p̃ris essent in ptãte filꝝ q̃tum ad ꝺinam psonam: nõ tñ rõne humane nature: vñ nos merẽdo facimus nobis ꝺebitũ ꝺe eo qꝺ nõ erat ꝺebitũ nec natura nec psone. xp̃s aũt fecit merẽdo ꝺebitum nature de nõ ꝺebito nãe: q̃uis esset ꝺebitũ psone. nec est sile ꝺe adoptione: qꝛ adoptio respicit psonã: sic ꝛ filiatio. Meritũ aũt in opatione ꝺsistit que variat ſm varietatẽ nãe: vt ꝑus ꝺictũ est. ¶ Ad 2ᵐ ꝺõm ꝙ q̃uis actus mẽtis quo xp̃s merebat sit simplr melius q̃ imortalitas corpis: tñ illa est melior q̃tum ad statũ: inq̃tũ. s. ptinet ad statum btitudinis. Actus vo mẽtis ſm ꝙ in eo ꝺsistit meritũ: ptinet ad statũ viatoris. ¶ Uel ꝺõm ꝙ hoc bz vitatẽ in ꝑmio substãtiali aīe ꝛ nõ in alys. ¶ Ad 3ᵐ ꝺõm ꝙ xp̃s q̃uis nõ haberet necessitatẽ moriẽdi ex pctõ: habebat tñ ex ꝓncipys nãlibus: vt supra ꝺcñ ẽ. ꝛ iõ bũane nãe in xp̃o imortalitas nõ erat ꝺebita. ¶ Uel ꝺõm ꝙ ꝑuatio culpe q̃uis auferat meritũ mortis: nõ tñ ꝺat imortalitatẽ: qua ipossibile ẽ mori: qualis est imortalitas: quã meruit xp̃s: sic pz in adam q̃tum ad ꝑmũ statũ: in quo nõ erat predicta imortalitas.

Ad secundã qõnẽ ꝺõm ꝙ aīa dupl̃r ꝺ⁹ passibilis. Uno mõ ſm iustitiã ꝺinaz: sic patit in inferno ab igne corpozali: ꝛ hec est cõis aīe ꝛ omni spiritui creato in suis tñ nãlib⁹ ꝺsiderato. Alio mõ ꝺ⁹ aīa passibilis ſm nãm. ꝛ hoc vel per accñs ex passione corpozis: vt supra ꝺcñ est: ꝙ lesio corpozis ad aīaz ptingit quoꝺãmodo inq̃tum est forma eius. vel per opationẽ ꝓpriã sine illa sit cõis aīe ꝛ corpori: sic in delectationib⁹ ꝛ tristitijs que sunt ſm ptem sensitiuã. sine sit ꝓpria ipsi aīe: sic in delectationib⁹ ꝛ tristitijs ỹtellectiue partis. Oꝛ aũt aīa ſm suã naturã est forma corpozis. forme aũt est vt sit mãe ꝓportionata: ideo in ipsa natura aīe etiã sine corpore exñtis est vt sit nata pati ad passionẽ corpozis: q̃uis non patiat actu ſ, ne corpore q̃tuz ad illas passiones: que nãlr ei ineſſe possunt vel ex corpore vel cũ corpe. Nec aũt aptitudo nõ tollitur per id per qꝺ natura per gram reformat. q̃uis eni bõ reformet q̃tum ad actus psonales per gram: nõ tñ reformat q̃tũ ad nãm nisi per gliam que oẽs ꝺefectus nature tollit: cui⁹ signũ est ꝙ reformati per gram in actu nãli ꝺefectuz patiunt: qꝛ in originali pctõ generãt. vñ opz ꝙ istaz aptitudinẽ nãlem ab aīa habitus glozie tollat: per quẽ aīa perficit nõ soluz in potẽrys q̃tuz ad actus psonales: sz inquãtum est natura quedã. vñ ex ipsa glorificata in corpus gloria transfundit. per habitũ etiã glozie excludit ꝛ tristitia ỹtellectiue partis: ꝛ iterũ possibilitas peccãdi: per quaz est possibilitas ad passionẽ ex iustitia ꝺina. vñ ꝺstat ꝙ impassibilitas aīe ad gliam ptinet. et ꝙ xp̃s gliaz aīe inq̃tuz est natura corpozis nõ babuit a ꝓncipio sue ꝺceptionis: qꝛ corpus passibile fuit: q̃uis baberet aīam gliosaz q̃tuz ad opationes q̃bus ꝺeo fruebat. ideo sic meruit imortalitatem corpozis: ita etiã meruit impassibilitatẽ anime.

Ad primũ g̃ ꝺõz ꝙ aīa ſm suã naturã est impassibilis: vt pati nõ possit q̃tum ad passiones ꝓprie ꝺictas: ꝺe q̃bus logmur sine corpore: est tñ ſm naturã suã passibilis. i. potẽs pati has passiões in corpe ꝛ p corpus. vñ hec ꝺeterminatio per nãm põt ꝺeterminare passibilitatẽ vel q̃tũ ad potẽtiã: ꝛ sic falsa est. ꝓpositio. vel q̃tũ ad actũ: ꝛ sic vera est: qꝛ passibile est potẽs pati. ¶ Ad 2ᵐ ꝺõm ꝙ q̃uis per accñs ineſſet aīe passio: non tñ per accñs aptitudo ad patiẽdũ sil cũ corpore. ꝛ iõ q̃uis ea separata a corpore tollat passio ſm actũ: nõ tñ tollit aptitudo patiendi. Uñ si iterũ corpori vniret nõ faceret ꝺiunctuz sibi corpus ipassibile: sed in eo per accñs patereꝛ: sic ꝛ ꝑus: nisi qñ glorificata est: tunc eni si corpori vnitur corpus impassibile facit. ¶ Ad 3ᵐ ꝺõm ꝙ impassibilitas aīe ꝓtinet ad beatitudinẽ aīe inq̃tum est natura ꝛ forma corpozis: ꝛ talem beatitudinez aīa xp̃i nõ habuit a ꝓncipio sue cõceptionis: sed beatitudinẽ que ꝺsistit in actu fruitionis.

Ad tertiã qõnẽ ꝺõm ꝙ sic ꝺicit pℏs in ꝑ etbi. in felicitate aliqd inueniẽ eẽntiale ipsi: sic virtutes que faciunt opõnez pfectã. Aliqd aũt qõ facit ad bene esse felicitatis: sic ꝺinitie: ꝛ amici: ꝛ bz. Silr ꝺico ꝙ aliqua sunt que sunt ꝺe suba btitudinis: sic ꝺotes aīe ꝛ corpozis. aliqd aũt qõ est ꝺe bene esse ipsi⁹: sic manifestatio btitudinis ad alios in quo etiã gli ꝺsistit: qꝛ gli est clara cuz laꝺe notitia. glo. Ro. vlt: sic etiã pℏs ꝺicit ꝙ ꝺe bñ esse ipsi⁹ felicitatis est: vt felix etiaz post mortẽ vitaz in memorys hoiuz. Qꝛ in xp̃o ꝺebuit esse cõpletissima beatitudo: iõ nõ solũ in seipso beatificatus est: sed ad pfectionẽ sue beatitudinis etiã sua beatitudo alys ostẽsa fuit. ꝛ ſm hoc ꝺicitur exaltationẽ meruisse. que qꝺem exaltatio in tribus ꝺsistit. s. in notitia corꝺis ſm ꝙ ꝺicit accepisse nomen sup omne nomen: qꝛ nomen ꝺe re notitiã facit. Itẽ in reuerẽtia corpozis q̃tum ad genuflexionem. Item in cõfessione oris. ꝛ hoc est qõ ꝺicit Aplꝰ. Et oĩs lingua confiteatur ꝛc.

Ad primũ g̃ ꝺõm ꝙ q̃uis fuerit exaltat⁹ ab initio sue ꝺceptionis: non tñ sua exaltatio fuit tũc manifesta: ꝛ res in sacra scriptura tũc fieri ꝺicit qñ innotescit. ¶ Ad 2ᵐ ꝺõm ꝙ nomẽ sup oẽ nomẽ ꝺicit ee vel q̃tũ ad id a quo imponit: ꝛ sic est nomen ieſus vel xp̃s: qꝛ vtrũq; exponit ex vnione humane nãe ad ꝺinaz: qꝛ ſm B vnct⁹ ꝺ⁹ ꝙ ꝺeo est vnitus. ꝛ ſm hoc etiã a pctis saluos facere põt. vel q̃tuz ad id cui nomen imponit ꝛ sic ℔ nomẽ ꝺeus est sup omne nomẽ: qꝛ imponit sibi ſm ꝺinaz naturã. ꝛ hec oĩa q̃uis fuerit in eo ſm rei veritatem a ꝓncipio ꝺceptionis: non tñ erãt in notitia hoium. ¶ Ad 3ᵐ ꝺõz ꝙ ante resurrectionẽ erat qꝺem manifesta xp̃i exaltatio nõ

oibus sed paucis. ⁊ ghuſdã etiã non per certitudinẽ: ſz per quãdã coiectura: ſic demonib⁹: ⁊ aliqb⁹ iudeis. ſz poſt reſurrectionẽ ſua altitudo toti mũdo innotuit per certitudinẽ fidei. ¶ Ad 4.m dom q meritũ nõ fit ppter pmiuz: niſi ad qđ ordinat pncipal'r: hoc aũt eſt illud qđ eſt de ſubſtantia beatitudinis. vnde etiã q̃nis bonor ciuilis ſit quo premiatur virtus ciuilis. tñ ciues ppter illuz bonorẽ nõ operant virtutis opera: ſz ppter bonũ ipſius virtutis.

Ad quartã qõnẽ dom q glia aie cõſiſtit in hoc q aia ipſi deo vnit per viſionẽ ⁊ amorẽ. ⁊ qz poſterior vnio pſupponit poẽ: ſic hoc q de⁹ eſt in ſcis p gram: pſupponit hoc q in oib⁹ eſt per eẽntiã pntiã ⁊ potentiã: iõ eadẽ rõne vnio que eſt in pſona: q̃ne eſt vltima ⁊ cõpletiſſima: pſupponit oẽm aliã vnionẽ ad deuz. vñ ex hoc ipſo q aia xpi erat deo in pſona ꝺiuncta: debebat ſibi fruitionis vnio: ⁊ non per opationẽ aliquã ei facta debita. ⁊ iõ qz meritũ ꝺſiſtit in opõne que facit nobis aligd debitum xps fruitionẽ nõ meruit. Sec⁹ aũt ẽ de glia corpis: qz glia corpis nõ ꝺſiſtit in vnione ad deũ: vñ ſine ea corp⁹ dinitati vnitũ eẽ potuit: ⁊ fuit diſpẽſatiue ppter op⁹ redẽptiõis implẽdũ. Et ppter ſ̃ fruitionẽ: in qua ꝺſiſtit glia aie xps ſem per habuit: ⁊ ipſaz nõ meruit: ſic meruit gliaz corporis.

Ad primuz g dom q ſ̃ q xps ſibi britudinẽ q̃ eſt in fruitione non meruit: nõ fuit ex inſufficiẽtia meriti: ſz ex pfectiõe merẽtis. ¶ Ad 2m dom q xps magis habuit ex ſeipſo qđ ex vnione bũit q̃ aliqs habeat id qđ ex opatione acgrit: qz habuit illud nãliter. ⁊ iõ etiã glioſius habuit fruitionẽ q̃ aliqs alius. ¶ Ad 3m dor q ꝺm illã opionẽ angeli nõ ſemp habuerũt britudinẽ: nec iterũ aligd erat i eis: vñ eis debereť. ⁊ iõ mereri potuerũt ſil' qñ acceperũt gr̃az: vt in. 2. li. di. 6. dcim ẽ. nõ ẽ aũt ita de xpo q ſp btus ꝼz aiaz fuit: ⁊ cui ex ipa vnioe debebat glia.

¶ Utrũ xps meruerit ſibi per paſſionem.

Ad quintuz ſic pcedit. videť q xps per paſſionez nõ meruerit ſibi. mereri enim eſt aliquid ſibi debitum facere: ſz qui ſibi ſemel aligd debitũ fecit. puta emẽdo. nõ vlteri⁹ emit illõ: g̃ ⁊ qui meruit aligd ſemel vlterius non poteſt mereri illud. ſed xps ab inſtanti conceptionis meruit ſibi ea que dicta ſunt: g̃ per paſſionem nihil ſibi meruit. ¶ ℙ. meritũ facit vl de nõ debito debitũ: vel de debito magis debitũ. ſz ea q̃ xps meruit nõ fuerũt ſibi magis debita poſt paſſionẽ q̃ ante: qz per pmuz merituz fuerunt ſibi facta ſufficiẽter debita: g̃ per paſſionẽ ſibi xps nihil meruit. ¶ ℙ. paſſio in corpore xpi fuit. ſed meritũ nõ ẽ niſi in aia: g̃ p paſſionẽ xps nihil ſibi meruit. ¶ ℙ. meriti pncipiuz eſt in nobis: qz voluntariũ eſt cuius pncipiũ eſt intra: vt dr in. 3. etbi. ſz pncipiũ paſſionis nõ eſt in patiẽte ſz in agẽte: g̃ xps per paſſionẽ nõ meruit. ¶ ℙ. oẽ meritũ ꝺſiſtit in charitate: ſz pati paſſiões laudabil'r nõ ẽ op⁹ charitat': ſz patiẽtie vl fortitudis: g̃ xps p paſſionẽ nõ meruit. ¶ Sz ꝺ eſt qđ dr in lra q paſſio claritatis eſt meritũ. ¶ ℙ. actib⁹ vtutũ meremur. ſz xps eſt paſſus ex maxima charitate. Jo. 15. Maiorẽ charitatẽ ⁊c. g̃ ipſe per ſuam paſſionẽ meruit. ¶ ℙ. paſſio ſua maior fuit aliozuz ſctoz paſſionib⁹: vt. ſ. di. 15. dcim eſt. ſed aly ſancti ſuis paſſionib⁹ meruerunt: ergo ⁊ xps per ſuã paſſionẽ meruit.

Reſpõdeo dom q mereri: ſic dcim eſt: eſt facere aliquid ſibi debitũ: hoc aũt ꝺtingit tribus modis. Uno mõ qñ aliqs facit de nõ debito debitũ: ſic aliquis pmo motu charitatis mereť vitã eternã faciẽs eam debitã ſibi que pus ei debita nõ erat. Alio mõ qđ erat minus debitũ faciẽdo ſibi magis debitũ: qđ cõtingit in eo in quo charitas augeť. Tertio ꝺtingit qñ aliquid qđ eſt vno mõ debitũ ſibi: facit alio mõ debituz ſibi: ſic puer baptiza-

tus cui debeť vita eterna ex habitu gratie in bapmo infuſe: qñ vſuz: libe. ar. habere icipit: facẽ ſibi debitã eã ex actu. pmo igiť mõ xps meruit in pmo inſtãti ſue ɔceptionis claritatẽ corporis: que gdez nõ erat ei debita: neq; ex ɔditione nature in ſe ɔſiderate: neq; ɔſequebať ex nečitate vnionis: ſic dcim eſt. Scõo aũt mõ xps mereri nõ potuit: qz charitas nõ eſt augmẽtata in xpo. Tertio mõ meruit in oibus actib⁹ ſuis poſt pmũ inſtans ſue cõceptionis: qz fecit ſibi debitũ aliqb⁹ actib⁹: qõ pus alys actibus debebať. Actus aũt quo quis mereť eſt ille cui⁹ agẽs eſt dñs: vt ſupra dictũ eſt: ⁊ qui eſt pportionatus mercedi. Eſt aũt bõ dñs ſuoz actuũ p volũtatẽ: quã qz charitas pficit in ordie ad finẽ vltimũ: iõ actuz fini pportionatũ faĉ. ſ. britudini: q̃ ꝑpe merces eſt nr̃oz meritoz. ⁊ iõ oĩs act⁹ volũtari⁹ charitate ifozmat⁹ ẽ meritozi⁹. Cũ igr̃ xps paſſionẽ ſuã volũtarie ſuſtinuerit: oblat⁹ eni ẽ: qz voluit: ⁊ volũtas iſta charitate fuerit ifozmata: nõ eſt dubiũ q p ſuã paſſionẽ

Ad primuz g̃ dõz q emptio eſt pn (nẽ meruerit. cipal'r ppter habẽdã rẽ que emiť: ⁊ iõ poſtq̃ ſemel empta eſt: vlteri⁹ nõ emiť. ſz actio qua gs mereť: nõ eſt pncipal'r ppter pmiũ ɔſequẽdũ: ſz ppter bonuz charitatis. vñ hõ bñs charitatẽ etiã oparet ſi nulla retributio ſequereť. vñ etiã poſtq̃ meruit aligd opať: ⁊ id qđ ſibi primo vno mõ debebať: poſtea alio mõ ſibi debeť. ¶ Ad 2m dom q nõ opz q faciat ſibi magis debitũ: qz hoc eſt ſz intẽſionẽ charitatis: que eſt radix merẽdi: ſz facit ſibi pluribus modis debitũ. ¶ Ad 3m dom q q̃uis paſſio ſit in corpore: tñ volũtas acceptãs paſſionẽ fuit in aia. ¶ Ad 4.m dicẽdũ q paſſio inq̃tũ paſſio nõ eſt meritoria: qz ſic pncipiũ eius eſt ex: ſz eſt meritoria inq̃tuz eſt acceptata per volũtatẽ: ſic enim eſt volũtaria: ⁊ pncipiuz ei⁹ eſt intra. Acceptať aũt paſſio a voluntate dupl'r. vel ſic voluntariũ abſolute: ſic in xpo qui ſe voluntarie obtulit paſſioni vt nr̃e redemptionis op⁹ expleret. vel ſic voluntariũ mixtuz: ſic q̃ aliquis etſi vellet nõ pati: tñ magis vult ſuſtinere paſſionem q̃ aligd ɔ deuz faciat. ¶ Ad 5m dom q q̃uis meritũ ſit in charitate: ſic in radice: nõ tñ meremur ſola charitate: ſz ẽt alys vtutibus: inq̃tuz eaz actus ſunt a charitate impati.

¶ Utrũ xps potuerit nobis mereri.

Ad ſextuz ſic pcedit. videť q xps nobis mereri nõ potuit. ſic. n. laus requirit voluntariuz: ita ⁊ meritũ. ſz ppter hoc q laus regrit voluntarium in laudato: ideo vnus nõ laudať ppter actuz alterius: g̃ ſil'r nec vnus alteri mereri põt. ⁊ ſic xps nihil nob⁹ meruit. ¶ ℙ. Eẽch: 18. dr. Alia q̃ peccaverit ipa moriet: g̃ eadẽ rõne aia q̃ opatur ipſa pmiabit: ⁊ ita videť q xps nob⁹ mereri nõ potuit. ¶ ℙ. Xps nõ meruit ꝺm q deus: ſed ꝺm q bõ bñs charitatẽ: ſed vnus bñs charitatẽ nõ mereť alteri niſi ex ɔgruo qđ nõ eſt per ſe loquẽdo merituz. ergo ⁊c.

¶ Sed ɔtra. xps ꝺm q homo eſt caput nr̃m: g̃ nobis aligd influit. ſz nõ niſi meritorie: ergo xps nobis aligd meruit. ¶ ℙ. nullus puenit ad gliaz ſine merito. ſed pueri baptiçati pueniẽt ad gliaz: ergo cuz nõ pueniãt per meritũ proprium pueniẽt per meritũ xpi: ⁊ ita xps nobis aligd meruit.

¶ Utruz meruerit nobis ianue apertionẽ.

Ulterius videť q nõ meruit nobis ianue aptionez: qz Enoch ⁊ Delias ante chriſti icarnationem in paradiſum introierunt: ergo ante xpm ianua erat aperta. ¶ ℙ. quicunq; mereť paradiſum: mereť etiã apertionẽ ianue paradiſi. ſz antiqui patres meruerũt paradiſum: cuz haberẽt charitatẽ ita pfectã ſic ⁊ nos: ⁊ cuz ppter paradiſum oia operarenť: ergo meruerũt apertionẽ ianue paradiſi. ¶ ℙ. poſita cauſa ſufficiẽti nõ requiriť aligd aliud ad effectũ. ſi ergo xps ſufficiẽter meruit nobis apertionez

ianue paradiſi: videť q non oporteat nos aligd ppter paradiſum operari: quod eſt falſum: ergo ⁊ pmum.

¶ Sed ɔ. ante xpm nullus in paradiſum intrauit: qz ſancti patres ad limbũ deſcẽdebant. ſz poſtea boies in paradiſũ intrauerũt: ſic dicit Lu. 23. Hodie mecũ eris in paradiſo: ergo paradiſi apertionẽ xps meruit. ¶ ℙ. per pctm Ade clauſa eſt ianua paradiſi: vt pz Heñ. 3°. ſz xps pro pctõ ade ſatiſfecit: ergo ipſe apertionẽ ianue nobis meruit.

¶ Utrũ per paſſionẽ meruerit nobis ianue aptionẽ.

Ulterius videť q nõ tñ per paſſionẽ apertionẽ ianue nobis meruit charitas. charitas enim eius in paſſione nõ fuit maior q̃ ante. ſi g̃ per paſſionẽ meruit: ⁊ etiã añ meruit. ¶ ℙ. in baptiſmo celi aperti ſunt ſuper euz. ſed baptiſmus paſſionẽ pceſſit: ergo ante paſſionẽ celi apertionẽ nobis meruit. ¶ ℙ. videť q per aſcẽſionẽ. per id qđ dr Mich. 2. Aſcẽdit pandẽs iter ante eos.

¶ Sz ɔ. xps ſatiſfaciẽdo nobis ianuã aquit. ſed ſatiſfecit p paſſionẽ: g̃ p paſſionẽ ianue aptionẽ meruit. ¶ ℙ. clauſio ianue fuit decretũ qđ erat ɔtrũ nobis. ſz B tulit xps de medio affigẽs illõ cruci. Coll. 2. g̃ per paſſionẽ ianue aptionẽ

Reſpõdeo dõm ad pmã qõnẽ q (nobis meruit. ſic dicit Damaſ. in. 3. li. caro xpi ⁊ aia erat q̃ſi inſtrm deitatis: vñ q̃uis eſſet alia operatio dei ⁊ hois: tñ operatio humana bẽbat in ſe vim dinitatis: ſic inſtrm vi agit pncipalis agentis. ⁊ ppter hoc dicit Damaſ. q ea q̃ hois ſunt ſupra hoiez agebat. vnde ⁊ actio xpi meritoria: q̃uis eẽt actio humana: tñ agebat in vtute dina: ⁊ iõ erat potestas ſupra totã nãz: qđ nõ poterat eſſe de aliq̃ operatione puri hois: qz homo ſingularis eſt minus dignus q̃ natura cõmunis: qz diuinius eſt bonũ gẽtis q̃ bonũ vni⁹ hois. ⁊ qz oẽs boies ſunt vnus hõ in nã cõi: vt dicit Porphi. inde eſt q meritũ xpi qđ ad nãm ſe extẽdebat etiã ad ſingulos ſe extẽdere poterat: ⁊ ita alys mereri potuit.

Ad primũ g̃ dõm q xpm mereri pro alio dr dupl'r. Aut ita q ipſe mereať loco alterius. i. q ptinet ad aliud vt mereať: ⁊ ſic xps pro alys nõ meruit: qz meritũ opz q ꝓcedat ex volũtate merẽtis: vt obiectio ꝓcedebat. Aut ita q ipſe aligd alteri mereať: qđ ſub meriti illius nõ cadit. ⁊ ſic xps alys meruit: ea que ipſi ſibi mereri nõ potuerũt. ¶ Ad 2m dom q membra ⁊ caput ad eandem pſonã ptinẽt. vñ cũ xps fuerit caput nr̃m ppter dinitatẽ ⁊ plenitudinẽ gr̃e in alios redũdãtez: nos aũt sum⁹ mẽbra ei⁹: meritũ ſuũ nõ eſt extraneũ a nobis: ſz in nos redundat ppter vnitatẽ corporis mystici. ¶ Ad 3m dom q xps ea que ſunt bois agebat ſupra boiem: vt dcim eſt.

Ad ſecundã qõnẽ dõz q ſic clauſio ianue eſt obſtaculuz phibẽs ab igreſſu domus: ita per ſilitudinẽ dr ianua paradiſi clauſa inq̃tum eſt aliqđ obſtaculũ phibẽs ab introitu paradiſi. Obſtaculũ aũt põt eẽ duplex. Unũ ex pte pſone: qđ eſt per pctm actuale. Aliud ex pte nature: qđ eſt per pctm originale. Primũ quidem obſtaculuz nõ eſt cõmune oibus: ſed tñ pctõrib⁹: ſed ſcõm obſtaculuz eſt oibus cõmune. ⁊ hoc quidem obſtaculũ auferri nõ potuit niſi per eũ cui⁹ opatio in totã naturã potuit. ſ. xpm. ⁊ iõ ipe nobis q̃uz ad hoc apertionẽ ianue meruit que p pctm primi hois toti vitiate nãe clauſa erat.

Ad primũ g̃ dõz q eſt duplex paradiſus. ſ. celeſtis que ẽ ipſa viſio dei ⁊ terrestris. Per peccatuz aũt primi hois clauſa fuit ianua paradiſi terrestris in ſignũ q humane nãe claudebať oſtium paradiſi celeſtis. Enoch g̃ ⁊ Delias: q̃uis paradiſuz terrestrẽ ante paſſionẽ ingreſſi ſint: nõ tñ paradiſuz celeſtẽ: de cuius ianua hic loquimur. ¶ Ad 2m dom q antiqui patres meruerũt introitũ paradiſi q̃tũ ad id qđ pſone eſt: ſic ⁊ nos: tñ q remoueret ipedimẽtũ: qđ erat ex pte nature mereri nõ potuerũt.

¶ Sed ɔ. ante xpm nullus in paradiſum intrauit: qz ſancti patres ad limbũ deſcẽdebant. ſz poſtea boies in paradiſũ intrauerũt: ſic dicit Lu. 23. Hodie mecũ eris in paradiſo: ergo paradiſi apertionẽ xps meruit. ¶ ℙ. per pctm Ade clauſa eſt ianua paradiſi: vt pz Heñ. 3°. ſz xps pro pctõ ade ſatiſfecit: ergo ipſe apertionẽ ianue nobis meruit.

¶ Utrũ per paſſionẽ meruerit nobis ianue aptionẽ.

Ulterius videť q nõ tñ per paſſionẽ apertionẽ ianue nobis meruit charitas. charitas enim eius in paſſione nõ fuit maior q̃ ante. ſi g̃ per paſſionẽ meruit: ⁊ etiã añ meruit. ¶ ℙ. in baptiſmo celi aperti ſunt ſuper euz. ſed baptiſmus paſſionẽ pceſſit: ergo ante paſſionẽ celi apertionẽ nobis meruit. ¶ ℙ. videť q per aſcẽſionẽ. per id qđ dr Mich. 2. Aſcẽdit pandẽs iter ante eos.

¶ Sz ɔ. xps ſatiſfaciẽdo nobis ianuã aquit. ſed ſatiſfecit p paſſionẽ: g̃ p paſſionẽ ianue aptionẽ meruit. ¶ ℙ. clauſio ianue fuit decretũ qđ erat ɔtrũ nobis. ſz B tulit xps de medio affigẽs illõ cruci. Coll. 2. g̃ per paſſionẽ ianue aptionẽ

Reſpõdeo dõm ad pmã qõnẽ q (nobis meruit. ſic dicit Damaſ. in. 3. li. caro xpi ⁊ aia erat q̃ſi inſtrm deitatis: vñ q̃uis eſſet alia operatio dei ⁊ hois: tñ operatio humana bẽbat in ſe vim dinitatis: ſic inſtrm vi agit pncipalis agentis. ⁊ ppter hoc dicit Damaſ. q ea q̃ hois ſunt ſupra hoiez agebat. vnde ⁊ actio xpi meritoria: q̃uis eẽt actio humana: tñ agebat in vtute dina: ⁊ iõ erat potestas ſupra totã nãz: qđ nõ poterat eſſe de aliq̃ operatione puri hois: qz homo ſingularis eſt minus dignus q̃ natura cõmunis: qz diuinius eſt bonũ gẽtis q̃ bonũ vni⁹ hois. ⁊ qz oẽs boies ſunt vnus hõ in nã cõi: vt dicit Porphi. inde eſt q meritũ xpi qđ ad nãm ſe extẽdebat etiã ad ſingulos ſe extẽdere poterat: ⁊ ita alys mereri potuit.

Ad primũ g̃ dõm q xpm mereri pro alio dr dupl'r. Aut ita q ipſe mereať loco alterius. i. q ptinet ad aliud vt mereať: ⁊ ſic xps pro alys nõ meruit: qz meritũ opz q ꝓcedat ex volũtate merẽtis: vt obiectio ꝓcedebat. Aut ita q ipſe aligd alteri mereať: qđ ſub meriti illius nõ cadit. ⁊ ſic xps alys meruit: ea que ipſi ſibi mereri nõ potuerũt. ¶ Ad 2m dom q membra ⁊ caput ad eandem pſonã ptinẽt. vñ cũ xps fuerit caput nr̃m ppter dinitatẽ ⁊ plenitudinẽ gr̃e in alios redũdãtez: nos aũt sum⁹ mẽbra ei⁹: meritũ ſuũ nõ eſt extraneũ a nobis: ſz in nos redundat ppter vnitatẽ corporis mystici. ¶ Ad 3m dom q xps ea que ſunt bois agebat ſupra boiem: vt dcim eſt.

Ad ſecundã qõnẽ dõz q ſic clauſio ianue eſt obſtaculuz phibẽs ab igreſſu domus: ita per ſilitudinẽ dr ianua paradiſi clauſa inq̃tum eſt aliqđ obſtaculũ phibẽs ab introitu paradiſi. Obſtaculũ aũt põt eẽ duplex. Unũ ex pte pſone: qđ eſt per pctm actuale. Aliud ex pte nature: qđ eſt per pctm originale. Primũ quidem obſtaculuz nõ eſt cõmune oibus: ſed tñ pctõrib⁹: ſed ſcõm obſtaculuz eſt oibus cõmune. ⁊ hoc quidem obſtaculũ auferri nõ potuit niſi per eũ cui⁹ opatio in totã naturã potuit. ſ. xpm. ⁊ iõ ipe nobis q̃uz ad hoc apertionẽ ianue meruit que p pctm primi hois toti vitiate nãe clauſa erat.

Ad primũ g̃ dõz q eſt duplex paradiſus. ſ. celeſtis que ẽ ipſa viſio dei ⁊ terrestris. Per peccatuz aũt primi hois clauſa fuit ianua paradiſi terrestris in ſignũ q humane nãe claudebať oſtium paradiſi celeſtis. Enoch g̃ ⁊ Delias: q̃uis paradiſuz terrestrẽ ante paſſionẽ ingreſſi ſint: nõ tñ paradiſuz celeſtẽ: de cuius ianua hic loquimur. ¶ Ad 2m dom q antiqui patres meruerũt introitũ paradiſi q̃tũ ad id qđ pſone eſt: ſic ⁊ nos: tñ q remoueret ipedimẽtũ: qđ erat ex pte nature mereri nõ potuerũt. ⁊ iõ ſemper remanebat eis ianua clauſa. ¶ Ad 3m dom q q̃uis remotũ ſit ipedimentũ: qđ erat ex pte nãe per xpm: tñ oz q p actũ meritoriũ efficiať boi paradiſi debit⁹ q̃tũ ad id qđ ẽ pſo⁹. ⁊ iõ oz q bõ agat ad B vt paradiſuz intrare me-

Ad tertiã qõnẽ dõz q obſtaculũ: qđ ianuã (reať. paradiſi claudebat: vt dcim eſt: fuit pctm totã naturã ificiẽs. ⁊ iõ qz pctm per ſatiſfactionẽ tollitur: nec ſatiſfactio potuit congrue aliter fieri niſi per paſſionẽ xpi: vt infra diceť: iõ per paſſionẽ ipſius tñ aperta eſt nobis ianua: ⁊ nõ per alia que pus opatus eſt. tñ per alia que pus opat⁹ eſt meruit nobis ꝺuerſionẽ ad ipm inq̃tũ meruit ſe nobis manifeſtari: per quã nos pficimus: ⁊ nõ ipſe.

Ad primuz g̃ dõm q meritũ ſatiſfactionis nõ ɔſiſtit tñ in charitate: ſz regrit paſſionẽ xpi: vt infra diceť. per ſatiſfactionẽ aũt oportebat nobis ianuã aperiri. ¶ Ad 2m dom q in baptiſmo apti ſũt celi: qz baptiſmus eſt id per qđ efficimur pticipes paſſionis xpi cõſepulti cũ ipſo in mortẽ. Ro. 7. vñ bapm⁹ nõ aperit ianuaz: niſi ſuppoſita paſſiõe. ¶ Ad 3m dom q aſcẽſio nõ aperuit ianuã q̃tũ ad id qđ eſt eẽntiale paradiſo. ſ. viſionẽ dei: qz etiã añ aſcẽſionẽ deuz viderũt ſci educti de limbo: ſz q̃tũ ad locũ ꝺgruẽtẽ btis.

¶ Expoſitio textus.

Vt amota (ignea rũphea) que qdem poſita in paradiſo terreſtri ſignificabat ipedimẽtũ qđ ꝓhibebat ingreſſuz paradiſi celeſtis. (Sz vel mox poſt carnis ⁊c.) B pbabilius eſt: qz etiã alie aie ſcõz que nihil purgabile bñt mox poſt ſeparationez a corpe ipaſſibiles fiũt. (In qua forma crucifixus eſt in ea exal.) Lõtra. Exaltatio eſt vſq; ad equalitatẽ pris: qđ nõ ꝺuenit ſibi ꝺm humanã naturã: in qua crucifixus eſt. Dõz q exaltatio põt dupl'r intelligi. Aut q̃tum ad cognitionez nr̃am: ⁊ ſic debeť pſone rõne vtriuſq; nature. Aut q̃tuz ad rẽ: ⁊ ſic cum exaltatio duo ipoztet. ſ. terminũ ad quẽ: ⁊ motuz: ad ipz terminũ cõuenit ꝺm q dicit exaltari vſq; ad eq̃litatẽ pris. nãe aũt aſſumpte ꝺm q dicit exaltari ad potioza bona patris. mot⁹ aũt ꝺuenit tñ nature: ⁊ iõ exaltatio ꝺuenit pſone ratione nãe. (Nõ eſt aũt inuẽt⁹ aliqs inter boies.) Qz meritũ vni⁹ puri hois nõ poterat in totã naturã. (Uix vnicuiq; ſua.) Qz iuſtitie noſtre impfectionẽ bñt admixtaz. ⁊ iõ vix valẽt q̃tuz ad pſonale meritũ. nullo aũt mõ ad merẽdũ pro tota natura. (Impleto aũt dei decreto.) Decretũ dr dei ꝑceptuz qđ adã trãſgreſſus ẽ: qđ xps obediẽdo impleuit. Uel decretũ dr ſnia mortis quã in adã tulit. ⁊ B ẽt decretũ xps impleuit qñ mortẽ ſuſtinuit. Lyrographũ aũtẽ dr mẽoria ꝺuaricatiõis ade: ſiue reat⁹ ipſi⁹: qđ xps p nob ſatisfaciẽdo õleuit. (Tãtũ. n. fuit pctm.) De B ifra di. 20. q̃re.

Hic qualiter a dyabolo ⁊ a peccato redemit nos per mortem. Diſtinctio. XIX.

Nunc igit queramus quõ per mortem ipſius a dyabolo ⁊ a pctõ ⁊ a pena redempti ſumus. A dyabolo igit ⁊ a pctõ per mortẽ xpi liberati ſumus: qz vt ait Apls. in ſanguine ipſius iuſtificati ſumus. ⁊ in eo q ſumus iuſtificati. i. a pctis ſoluti a dyabolo ſum⁹ libati: qui nos in viculis pctõz tenebat. Sz quõ a pctis p ei⁹ mortẽ ſoluti ſumus. Qz per ei⁹ mortẽ: vt ait apls. cõmendať nobis charitas dei. i. appet eximia vel cõmẽdabilis charitas dei erga nos in B q filiũ ſuũ tradidit in mortẽ p nobis pctõrib⁹.

Exhibita ât tâte erga nos dilectiõis arra ⁊ nos monemur accẽdimurq; ad diligẽdũ deũ: qui p nobis tãtũ fecit: ⁊ per ℔ iustificamur. i. soluti a pctis iusti efficimur. Moꝛs igit̃ xpi nos iustificat duꝫ per eaꝫ charitas excitat̃ in coꝛdib⁹ nr̃is. Dicimur quoq; ⁊ aliter p mortẽ xpi iustificari: q; p fidẽ mõtis ei⁹ a pctis mũdamur. Vñ apl's. Justitia dei est per fidẽ ihu xpi. Et idẽ. Quẽ p/posuit de⁹ ꝓpiciatoꝛẽ per fidẽ in sanguie. i. p fidẽ passiõis ipsi⁹: vt oliz aspicientes in ꝛpẽtẽ eneũ in ligno erectũ a moꝛsib⁹ sanabant̃ ꝛpentiũ. Si g̃ recte fidei ituitu in illũ respicimus: q; pro nob pepẽdit in ligno: a viculis dyaboli soluimur. i. a pctis: ⁊ ita a dyabolo libamur: vt nec p⁹ bãc vitã in nobis inueniat q̃ puniat. Moꝛte sua qp pe vno verissimo sacrificio qcqd culparũ erat vñ nos dyabol⁹ ad luẽda supplicia detinebat: xps extinxit: vt in hac vita tentando nõ ꝓualeat. Licet eni nos tentet post mortẽ xpi: qbus modis añ tentabat: nõ tñ vicere põt: sic añ vicebat. Nã petr⁹ q añ xpi mortẽ voce ancille territ⁹ negauit: post mortẽ añ reges ⁊ ꝓsides ductus nõ cessit. Quare? Qz fortior. i. xps veniens in domũ fortis. i. in coꝛda nr̃a: vbi dyabol⁹ habitabat: alligauit fortẽ. i. a seductiõe ꝓpescuit fideliũ: vt tẽtationẽ: que ei adhuc pmittit̃: nõ sequat̃ seductio. Itaq; xpi sanguie: q; soluit que nõ rapuit: redempti sumus q; pctõ: ⁊ per ℔ a dyabolo. Nã vt ait Augu. in ipso vicunt̃ inimice nobis iusibiles ptãtes: vbi vincuntur iusibiles cupiditates. Fuso eni sanguie sine culpa oium culparũ cyrographa deleta sunt: qbus debitoꝛes qui in eũ credũt a dyabolo añ tenebant̃. Vñ. q. p multis effundet̃. Per illuz g̃ redẽpti sumus in quo ꝓcieps mũdi nihil inuenit. Vñ Aug. cãm ⁊ moduz nr̃e redẽptiõis insinuãs ait. Nihil inuenit dyabolus in xpo: vt moꝛeret̃: ꝛ pro voluntate ꝓis moꝛi xps voluit: nõ bñs cãm moꝛtis de pctõ: ꝛ de obediẽtia ⁊ iustitia mortẽ gustauit: per quã nos redemit a ꝛuitute dyaboli. Incideramus eni in ꝓcipẽ huius seculi: qui seduxit adã ⁊ seruũ fecit: cepitq; nos q̃si vernaculos possidere. Sz venit redemptoꝛ ⁊ victus est deceptoꝛ. Et q̃d fecit redẽptoꝛ captiuatoꝛi nr̃o? Tetendit ei muscipulã crucẽ suã: posuit ibi q̃si escã sãguinẽ suũ. Ille añ sanguinem fudit nõ debitoꝛis: per q̃ recessit a debitoꝛibus. Ille qppe ad hoc sanguinẽ fudit: vt pctã nr̃a deleret. Vñ g̃ nos dyabolus tenebat deletũ est sanguie redemptoꝛis. Nõ eni tenebat nos nisi viculis pctõꝝ nostroꝝ. Iste erãt carbene captiuoꝝ. Venit ille. alligauit fortẽ viculis passionis sue. ⁊ rauit in domuz ei⁹ .i. in coꝛda nr̃a: vbi ipe habitabat: ⁊ vasa ei⁹. s. nos diripuit: que ille ipleuerat amaritudie sua. Deus añt noster vasa ei⁹ ꝛripiẽs: ⁊ sua faciens: fudit amaritudinẽ: ⁊ ipleuit dulcedie: p mortẽ suã a pctis redimẽs ⁊ adoptionẽ g̃lie filioꝝ largiẽs.

¶ Cur deus hõ ⁊ moꝛtuus.

Actus est igit̃ hõ moꝛtalis vt moꝛiẽdo dyabolũ vinceret. Nisi eni hõ eẽt q; dyabolũ viceret: nõ iuste: ꝛ violenter hõ ei tolli videret̃: q; se illi spõte subiecit. Sed si eũ hõ vicit iure manifesto hoiem pdidit. ⁊ vt hõ vincat neẽe est: vt de⁹ in eo sit q; eum a pctis imunẽ faciat. Si eni hõ per se eẽt: vel angelus in hoie: facile peccaret: cũ vtrãq; nãm per se cõstet ceci disse. Ideo dei filius hoiez passibilẽ sumpsit: in quo ⁊ moꝛtẽ gustauit: quo celũ nobis apuit ⁊ a ꝛuitute dyaboli. i. a pctõ. ꝛuit⁹ eni dyaboli peccatũ est. ⁊ a pena redemit. A qua pena? Tẽporali ⁊ eterna. Ab eterna qdẽ relaxãdo debitũ. A tpali ℣o penit⁹ nos libabit in futuro: q̃si nouissima moꝛs inimica destruet̃. Adhuc eni expectamus redẽptionẽ coꝛporis. ꝓm aiam ℣o iam redempti sumus ex parte: nõ ex toto: a culpa: nõ a pena. Nec omnino a culpa. Nõ eniz ab ea redempti sumus vt nõ sit: sed vt non dominet̃.

¶ Quõ penã nostrã portauit.

Peccata eni nr̃a. i. penã pctõꝝ nr̃oruz dñs in coꝛpoꝛe suo sup lignũ portasse: q; per ipsi⁹ penã quã in cruce tulit ois pena tpalis q̃ p pctõ ꝙuerso debet̃ in bapmo penitus relaxat̃: vt nulla a baptizato exigatur: ⁊ in penitẽtia minoꝛat̃. Nõ eni sufficeret illa pena q̃ penitentes ligat eccl̃ia: nisi xpi pena cooperaret̃: q; p nobis soluit. Vñ pctã iustoꝝ q; fuerũt ante aduẽtuz in sustẽtatiõe dei fuisse vsq; ad xpi mortẽ. dicit apl's. ad ostẽsionẽ eius iustitie in hoc tẽpoꝛe. Ecce ex pte expositũ est quõ ⁊ q̃d xps per mortẽ nobis meruit ⁊ impetrauit.

¶ Si solus xps debeat dici redemptoꝛ vt solus dicitur mediatoꝛ.

Vnde ipse vere dicit̃ mundi redẽptoꝛ ⁊ dei hoiumq; mediatoꝛ. Sz mediatoꝛ in scriptura dicit̃ solus fili⁹: redẽptoꝛ ℣o aliq̃ etiã pater vel spũsscus. Sed hoc ꝓpter vsuz potestatis: nõ ꝓpter exhibitionez humilitatis ⁊ obediẽtie. Nã ꝓm potestatis sil' ⁊ obedientie vsum filius ꝓprie dicit̃ redemptoꝛ: q; ⁊ in se expleuit per que iustificati sum⁹ ⁊ ipsaz iustificationẽ est opatus: potẽtia deitatis cũ pãe ⁊ spũ sancto. Est igit̃ redẽptoꝛ inq̃ntũ est deus potestatis vsu: ⁊ inq̃ntũ homo hũilitatis effectu. Et sep⁹ dñs redẽptoꝛ ꝛz humilitatẽ: q; ꝓm eã ⁊ in ea suscepit ⁊ ipleuit illa sacꝛa que sunt cã redẽptiõis nr̃e. Propie igit̃ filius dicit̃ redẽptoꝛ.

¶ De mediatoꝛe.

Vi solus dñs mediatoꝛ: nõ pñs vel spũscus. De quo apl's. Unus mediatoꝛ dei ⁊ hoium hõ xps iesus. i. p hoiem q̃si in medio arbiter est ad cõponẽdã pacẽ. i. ad recõciliãduz hoies deo. Hic est arbiter quẽ iob desiderat. vtinã eẽt nobis arbiter. Reconciliati eni sumus deo: vt ait apl's p mortẽ xpi. Nõ nõ sic itelligẽdũ est q̃si nos ei sic recõciliauerit xps vt iceperit amare quos oderat: sic recõciliat̃ inimic⁹ inimico: vt deiñ sint amici q; añ se oderãt. ꝛ iã nos diligẽti deo recõciliati sumus. Nõ eni ex quo ei reconciliati sumus per sanguinez filij: nos cepit diligẽ: ꝛ añ mundũ ꝓtuscz nos aliq̃d eẽmus. Quõ igit̃ diligẽti nos deo sumus recõcilati? Propt̃ pctñ cũ eo bẽbam⁹ inimicitias: q; bẽbat erga nos charitatẽ: etiã cuz inimicitias exercebamus aduersus eum operãdo inigratẽ. Ita ergo inimici eramus deo: sic iustitie sũt inimica pctã. Et iõ remissis pctis tales inimicitie finiunt̃: ⁊ recõciliant̃ iusto: quos ipse iustificat. Xps g̃ mediatoꝛ dñi eo q; medi⁹ iter deũ ⁊ hoies ipos recõciliauit deo. Recõciliat añt duz offendicula hoiuz tollit ab oculis dei. i. duz pctã delet q̃b⁹ ds offẽdebat̃. Et nos inimici ei⁹ eram⁹. ꝛ cũ pctã deleat nõ soluz filius: ꝛ pñs ⁊ spũscus: quoꝝ deletio est nr̃a ad deũ recõciliatio: q̃re solus filius dñi mediatoꝛ? Nã de ꝓie legit̃ q; recõciliauerit sibi munduz. Ait eni apl's. Deus erat in xpo mũduz sibi recõciliãs. Cũ igit̃ recõcilier: q̃re nõ dñi mediatoꝛ? Qz nec medi⁹ est iter deuz ⁊ hoiez: nec in se habuit illa sacꝛa: quoꝝ fide ⁊ imitatiõe iustificamur. i. recõciliamur deo. Reconciliauit nos igit̃ tota trinitas virtutis vsu. s. duz pctã delet. ꝛ filius solus ipletione obedientie: in quo patrata sunt ꝓm humanã naturaz ea per que credentes ⁊ imitantes iustificãtur.

¶ Scõm quã naturã sit mediatoꝛ.

Vnde mediatoꝛ dñi ꝛz humanitatẽ: nõ ꝓm dinitatẽ. Nõ est eni mediatoꝛ iter deũ ⁊ deũ: qz vnus est: ꝛ inter deũ ⁊ hoiez q̃si iter duo extrema: qz medi⁹ eẽ non põt nisi inter aliq̃. A mediatoꝛ est igit̃ inq̃ntũ hõ. Nã inq̃ntũ de⁹ nõ mediatoꝛ: ꝛ eq̃lis pñs est: hoc idẽ q̃ pñ cũ pãe vnus de⁹. A mediatoꝛ g̃ iter hoies ⁊ deuz trinitatẽ: ꝛz hois nãm in qua suscepit illa per que recõciliamur deo trinitati: ⁊ ꝓm eandez hz aliq̃d sil'e deo: ⁊ aliq̃d sil'e hoib⁹: q̃ mediatoꝛi ꝙgruebat: ne per oia sil'is hoibus longe esset a deo: aut per oia deo sil'is lõge esset ab hominib⁹: ⁊ ita mediatoꝛ nõ eẽt. verus igit̃ mediatoꝛ xps iter mortales pcatoꝛes ⁊ imortalẽ iustũ apparuit. mortalis cũ hoibus: iustus cuz deo. per infirmitatẽ ꝓpinquans nobis: per iusticiaz deo. Recte igitur mediatoꝛ dictus est: qz inter deuz imortalẽ ⁊ hoiem mortalẽ deus hõ recõcilians hoiem deo. Intantũ mediatoꝛ inq̃ntum est hõ. Inq̃ntum aũt verbũ nõ est medius: quia vnus cũ pre deus. Si g̃ xps ꝓm vos o heretici vnã tñ hz nãm: vñ medius erit? Nisi ita sit medius vt de⁹ sit ꝓpter nãm diuinitatis: ⁊ hõ propter humanitatis nãm: quõ in eo humana recõciliant̃ dinis. Nã ipse veniẽs ꝓius in se humana sociauit dinis p vtriusq; nãe ꝓiunctionẽ i vna ꝓsona: Deide oẽs fideles p mortẽ recõciliauit deo: dũ sanati sũt ab ipietate qcũq; hũilitatẽ xpi credẽdo dilexerũt: ⁊ diligẽdo imitati sunt.

¶ Sũmatiz itelligẽtie ꝑmissa ꝑstringit.

Ecce hic aliquatenus insinuat̃ q̃re xps solus dñi mediatoꝛ dei ⁊ hoium: ⁊ ꝓm quã nãm mediet. s. humanã: ⁊ cui mediet. s. deo trinitati. Trinitati eniz nos recõciliauit p mortẽ: per quã etiã nos redemit a seruitute dyaboli. Nam vt Petrus ait: non coꝛruptibilibus auro vel argento redempti sumus: ꝛ pretioso sanguine agni imaculati.

¶ Postq̃z determinauit magister de merito xpi ꝓm q; oꝛdinat̃ ad bonũ ꝓsequendũ sibi ⁊ nobis: hic determinat de merito ipsius ꝓm q; oꝛdinat̃ ad remotionẽ mali in nobis. ipe eni in se neq; subiect⁹ est culpe neq; debitoꝛ est pene. Diuidit̃ aũt in duas ptes. In ꝑma ostẽdit quõ per passionez xpi libamur a malis. In secũda de causa passionis xpi. di. zo. (Si vo querit̃.) ꝓma in duas. ꝓmo ostendit quomõ per meritũ passionis xpi sumus liberati a malo. Scõo determinat de his que dicunt̃ de xpo rõne hui⁹ liberatiõis ibi (Unde ⁊ ipse vere dicit̃.) ꝓma in duas. ꝓmo ostẽdit quomõ per passionẽ xpi liberati sumus a malo culpe: ⁊ a potestate instigantis ad culpã. s. demonis. Scõo ostendit quomõ per dictam passionem sumus liberati a malo pene ibi: (A pena redemit.) Circa ꝑmum duo facit. ꝓmo ponit intentum. Scõo exequit ꝓpositum ibi: (Sed quomõ a peccatis.) Circa qõ duo facit. ꝓmo ꝓsequitur modũ quomõ per xpi passionem ⁊ mortẽ liberati sumus a peccato. Scõo quõ liberati sumus a potestate dyaboli ibi: (A dyabolo liberamur.) Circa qõ tria facꝛ. ꝓmo ostendit q̃tũ ad quid liberati sumus a potestate dyaboli. Scõo exponit modũ liberationis ibi: (Uñ Aug. cãm ⁊ modũ.) Tertio q; hoc fieri nõ poterat nisi per deũ ⁊ hoiem ibi: (Factus est igit̃ hõ moꝛtalis.) (Et a pena redemit.) Dic oñdit quõ sumus liberati a pena per xpi passionẽ. Circa qõ duo facꝛ. ꝓmo ostẽdit a qua pena nos liberauit. Scõo modũ liberationis ibi: (Peccata q̃z nr̃a.) (Uñ ipse vere mediatoꝛ.) Dic determinat de his que dicunt̃ de xpo rõne dicte liberatiõis. Et circa hoc duo facit. ꝓmo ostẽdit quare dicat̃ redemptoꝛ. Scõo quare dicatur mediatoꝛ ibi: (Qui solus dicit̃ mediatoꝛ.) Circa quod tria facit. ꝓmo oñdit rõnem quare dñ mediatoꝛ. Scõo ostẽdit q; ipse solus est mediatoꝛ: nõ pater vl ꝓpũscus ibi:

Universidad de Deusto
Biblioteca

(Sz cuz peccata deleat.) Tertio oñdit ꝼm quã nãm ipse sit mediator ibi (Unus & mediator dñi.) Questio I.

HIc querunt quinqz. Primo vtrũ per passionez xpi simus liberati a pctõ. Scõo vtrũ per ipam simus liberati a potestate dyaboli. Tertio vtrũ per ipm simꝰ liberati a pena. Quarto vtrũ rõne illius liberatiõis xps dicendꝰ sit redemptor. Et ꝯcadit rõne sit mediator.

¶ Utrũ per passionẽ xpi simus liberati a pctõ.

ABprimus sic procedit. videt ꝙ per passionẽ xpi nõ simus liberati a pctõ. Xps enim nõ est passus ꝼm dinam nãm: sz ꝼm humanã: sz peccata delere solius est dei: vt ps Isa.43.qz ipsi⁹ solius est gram dare: per quã delẽtur peccata: ergo per passionẽ xpi peccata nostra deleri nõ potuerunt. ¶ P. corporale nõ põt agere in spuale. sz passio xpi fuit quoddaz corporale: ergo nõ potuit agere in animas nras ad delẽda pcta. ¶ P. liberatio a pctõ dicit esse iustificatio: sed hec attribuit resurrectioni. Ro.5. Resurrexit ꝓpter iustificationez nram. ġ liberatio a peccato nõ debet atribui passioni sz resurrectioni. ¶ P. sic passio xpi excitat in nobis charitatẽ: ita & alia bñficia dei: qz ipse nobis tẽporalia & spualia bona tribuit. Siliter etiã sctoꝝ exẽpla nos ad charitatẽ excitant: & tñ non dicit ꝙ per oia bñficia dei a peccato libemur. ġ necz debet dici ꝙ per passionẽ liberemur a peccato: qz nos ad charitatẽ excitat: vt dicit magister. ¶ P. sic habemus fidez de passione: sic ẽt habemus fidem de creatione mundi: & tñ nõ dr ꝙ per bona creationis a pctõ mundemur: ꝯ cuis fides corda purificet: vt dr Act.15. ergo videt ꝙ nec etiã ista rõne dicẽdum sit ꝙ per passionẽ a pctis liberati simus: vt dicit magister. ¶ Sed ꝺ. Apoc.5. Lauit nos a pctis in sanguine suo. sanguinẽ aũt in passione fudit: ġ p passionez a pctis nos liberauit. ¶ P. signũ rñdet signato. sz ritus ve. legis fuit signũ & figura xpi. cuz igitur in ve. le. non fuerit sine sanguinis effusione remissio: vt dicit Hebre.9. nec pctoꝝ remissio fit nisi per sanguinis xpi effusionem.

¶ Utrũ oia pcta deleta sint per mortem xpi.

Alterius videt ꝙ nõ oia pcta per xpi mortẽ deleta sint. nullus enim damnat nisi pro pctõ: sed multi post xpi passionẽ dãnant: ġ nõ quicqd culparũ erat deleuit. ¶ P. qõ semel deletuz est ylterius deleri nõ põt. sed pcta pcedentiũ patrũ deleta erãt: & ꝯtuz ad actualia per penitẽtiã: & ꝯtuz ad originale per circumcisionẽ: ġ per passionẽ xpi nõ oia pcta hũani generis deleta sunt. ¶ P. pctis nõ põt deleri anteꝯ fiat: qz tunc nunꝯ fieret: sz multa pcta facta sunt post xpi passionez: ġ nõ oia pcta deleuit. ¶ P. penitẽtia: & bapmus: & alia bona opa nobis indicuntur ad pctoꝝ remissionem: hoc aũt nõ esset si oia pcta per mortẽ xpi deleta essent: ġ videt ꝙ nõ oia deleta fuerunt. ¶ P. eoꝝ que sunt eꝯlia vnũ nõ destruit alterũ. sed ꝯtũ bonũ fuit passio xpi ex pte patiẽtis tãtũ malũ fuit occisio ipsius ex pte occidẽtiũ: qz occidebat deus qui erat infinitũ bonuz. ġ videt ꝙ illõ pctis p xpi mortẽ expiari nõ potuit.

¶ Sed ꝺ. Coll. 2. Uiuificauit nos cũ illo donãs nobis oia delicta: sz donare delicta ẽ remittere pcta: ġ p xps oia pecata sũt dimissa. ¶ P. passio xpi ꝯtuz in se ẽ eꝯlis se habz ad oia pcta delẽda. si ġ aliq pcta nõ deleuit nulla deleuit: qõ

Respondeo dõz ad ꝑmã qõnẽ ꝙ delere pctis dr duplr. Uno mõ formaliter: sic albedo dr delere nigredinẽ per ꝺ ꝙ aduenit in subo: & sic gre est delere pctis. Alio mõ dr effectiue: & ꝺ ꝓtingit tripliciter ꝼm tria genera cause efficiẽtis. dr enim cã efficiẽs vno mõ ꝑficiẽs effectũ: & ꝺ est ꝑncipale agẽs inducẽs formã: & sic solus deus pctis delet: qz ipse solus graz infundit. Alio mõ dicit efficiẽs disponẽs mãz ad recipiẽdũ formã: & sic dicit pctis delere ille qui meret peccati deletionẽ: qz ex merito efficit aliqs dignus ꝯsi materia disposita ad recipiendũ gram: per quã peccata deleant. hoc aũt cõtingit dupliciter vel sufficienter vel insufficiẽter. Sufficiẽter quidem disposita est materia: qñ fit necessitas ad formaz: & siliter aliqs sufficiẽter per meritum disponit ad aliquid qñ illud efficit sibi debitũ. & hoc est meritũ ꝺdigni: & sic nullus homo necz sibi necz alteri põt mereri gram vel peccati deletionẽ. Nõ sibi qz anteꝯ gram habeat nõ est in statu merẽdi: vt ps ex dictis. Alys nõ: qz actio vnius nõ põt sufficienter transire in alterũ: nisi inꝯtuz hz aliquã cõitatem cum illo qui põt esse vel per cõmunionẽ in natura vel per coniunctionẽ affectus: sz ꝑma ꝺiunctio est eẽntialis. scõa autẽ accñtalis. ꝑus aũt homo nõ põt in nãm: qz vt supra dictum est: est inferior ꝯ natura. & ideo non põt actio eius in aliũ hoiem trãsire ꝼm ꝙ ꝺiungit ei in natura: sz solũ ꝯtum ad ꝺiunctionẽ affectus: que est ꝺiunctio accñtalis. & ꝓpter hoc põt alteri sufficiẽter mereri: sz ex cõgruo. Solus autez xps alys põt sufficiẽter mereri: qz põt in nãm inꝯtuz deꝰ est & charitas sua quodãmodo est infinita: sic & gratia: vt supra dictum est. in hoc aũt ꝓ tota natura meruit in quo debitũ nature. s. mortis que ꝓ pctõ ei debebat exoluit ipse pctis nõ babẽs: vt sic nõ ꝓ se mortẽ soluere teneret: sed ꝓ natura solueret. vñ satisfaciendo ꝓ tota natura sufficiẽter meruit pctoꝝ remissionẽ alys qui pcta babebãt. ꝛ modo dicit agens instrale. & hoc nõ sacra delent peccata: qz sunt instrumẽta diuine misericordie saluantis.

Ad primũ ergo dõm ꝙ ea que hois erãt xps supra hoiez faciebat �🝖 ꝙ eius actio habebat vtutẽ ex dino consortio: vt supra dctm est. & iõ ꝯtuis passio eius esset ꝼm ꝙ homo: tñ per passionẽ pcta deleuit: sic per cõtactum corporalem leprosum mũdauit. ¶ Ad 2m dõm ꝙ ꝯtuis passio esset in corpore: tñ erat in spiritu acceptãte passionẽ: & iõ per passionẽ meruit noꝝ spũz emundationẽ. ¶ Ad 3m dõm ꝙ xps est vnius nature nobiscũ. vñ eiꝰ actio in nos est aliquo mõ vniuoca. i. silitudinẽ hñs cũ effectu: ꝯtuis aũt in iustificatione peccata deleant: tñ iustificatio nominat illã mutationẽ de culpa in gram ꝼm terminũ ad quẽ: peccati aũt deletio ꝼm terminũ a quo. Et ideo attribuit peccati deletio morti: que vitã passibilẽ vite peccatrici silem in pena a xpo ademit. Justificatio aũt resurrectioni: per quã noua vita in xpo ichoata est. & hoc est qõ apls dicit. Ro.5. ꝙ resurrexit ꝓpter iustificationẽ nraz: & traditus est ꝓpter delicta nostra. ¶ Ad 4m dõm ꝙ xps iquãtũ nobis influxit per meritũ dicit caput nrm: vt supra dis.9. dcm est. Ex capite aũt nõ recipit influxus in mẽbris diuisis: sz in mẽbris ꝺiunctis capiti ꝯtucunq caput exse sufficiẽs sit ad influẽdũ. vñ ꝯtuis meritũ xpi sit sufficiens ad delẽduz peccata: tñ ad efficiẽtiã deletionis requirunt ea que capiti ꝺiũgũt. bꝺ aũt sunt fides & charitas. & iõ magister assignat fidem passionis & charitatẽ ꝯsi causas efficientie deletionis culpe. cãm tñ sufficiẽtie assignat in hoc ꝙ dicit ꝙ mors xpi est verũ sacrificiũ per qõ pcta delent. vñ ꝯtuis ex alys ꝺinis bñficys & scõis exẽplis charitas excitet. nõ tñ cõiungit merito sufficiẽti ad culpe deletionez inꝯtum ex eis excitat: sed inꝯtum excitatur ex passione xpi. ¶ Similiter dõm ad quintum de fide.

Ad secundã qõnez dõm ꝙ ad hoc ꝙ aligd in alterũ effectũ iducere possit: duo requirunt. vnũ ex pte agẽtis. s. ꝙ hẽat vtutẽ sufficiẽtẽ ad iducẽdũ illũ effectũ. Alterꝝ ex pte recipiẽtis: vt. s. dispositũ sit ad suscipiẽdũ actionẽ. xpi aũt ꝙ in nob meruit ꝺletionẽ pctoꝝ: iuenit sufficiẽtia ad delẽdũ oia pcta nostra ex duob⁹. s. ex actione in qua meruit consistit que agit vi dine eo ꝙ est actio dei & hois: vt dictũ est. & ex hoc hz infinitã in merendo efficaciam. Et iterũ ex eo qõ passio abstulit. s. aiam deo vnitã que ẽt habebat infinitũ valorẽ. ex hoc ꝙ est deo vnita: & ex hoc est infinita efficacia in satisfaciendo. Ex parte aũt nra regrit vt nos preparemus ad meriti xpi effectuz in nobis suscipiẽdũ per fidẽ intellꝰ & charitatẽ affectus & per imitationẽ operis: qõ qdẽ nõ cõtingit in oibus: & ideo quo ad sufficiẽtiaz satisfactionis: & meriti oia peccata per xpi passionẽ delera sunt: nõ aũt ꝯtum ad efficientiam.

Ad primuz ergo dõm ꝙ in illis qui dãnant est indispositio ad recipiẽdũ effectũ meriti xpi. vnde ex hoc cõtingit ꝙ eoꝝ pctã nõ delent: nõ ex insufficientia meriti passionis xpi. ¶ Ad 2m dõm ꝙ etiã in sanctis qui fuerũt ante icarnationẽ habuit effectũ passio xpi inꝯtũ fidẽ habebãt passionis ipsius: per quã iustificabant: qz aũt passio nõduz erat in reꝝ nã: sz in fide eoꝝ: inquãtũ personali actione in xpm credebãt: ideo illa iustificatio qua per fidẽ passionis xpi iustificabant. nõ se extendebat nisi ad remouẽdũ psonale impedimẽtũ. nõ aũt ad remouẽduz impedimẽtũ nature. & ꝓpter hoc ipsi qdem a pctõ mundabant: sed paradisi ianuã nõ intrabãt: qz nonduz erat amotuz impedimẽtuz nature. ¶ Ad 3m dõm ꝙ passio xpi ꝯtũ ad sufficiẽtiã põt delere peccata etiaz anteqũ fiant: sed efficientia deletionis nõ est nisi postꝯ aligs a peccato cõmisso auertit: sic medicina sufficiẽs ad sanãdũ paratur interduz anteꝯ aligs infirmet: sed nõ sanat per ipsaz actu nisi postꝯ ifirmus fuerit. ¶ Ad 4m dõm ꝙ baptismus penitẽtia & alia sacra exigunt ad deletionẽ pctõrũ: sic instrãliter agẽtia deletionẽ culpe. vnde agũt in virtute passionis dñice: & ipsaz passionis virtutẽ in nos quodãmodo transfundunt. ¶ Ad 5m dõm ꝙ ꝯtuis ille qui occidebat esset deus. nõ tñ cognoscebãt occisores ipm esse deuz: qz si cognouissent nunꝯ dñm glozie cruci. ꝑ⁹ Corin. 2. vnde eoꝝ pctis ex ignoãtia minuit: quãuis nõ ex toto excuset. Et etiã ꝯtuis habeãt equalitatẽ eoꝝ pctis & meritũ xpi ꝼm gd. s. ꝯtuz ad obm actus: qz vitã corporalẽ quã xps charitative dedit: illi nequiter extinxerunt: nõ tñ hñt equalitatẽ ꝯtũ ad mortũ: qz multo maioz fuit charitas exte xpi aiam ponentis ꝯ negtia ex pte illoꝝ qui illã aiaz negter extorserũt. & iterũ bonũ est efficaciꝰ ꝯ malũ qõ nõ nisi vtute boni agit: vt dicit Diony. 4. ca. de di. no.

¶ Utrũ simus liberati a dyabolo ꝑ passionẽ xpi.

ABsecundũ sic procedit. videt ꝙ per xpi passionẽ non simus liberati a dyabolo: libertas enim hois in boc cõsistit ꝙ cogi nõ põt: sed sic nũc li. ar. cogi nõ põt a dyabolo: ita nec ante xpi passionez: ergo passio xpi nõ liberauit nos a potestate demõis. ¶ P. dyabolus nõ habuit ptãtem in res ipsius Job. neqz in carnez eius nisi cum accepit eaz a deo: sed modo etiã accepta potestate a deo põt hoies affligere in rebus & in psonis: ġ in nullo sumus modo magis liberi ab eius potestate ꝯ ante. ¶ P. ante passionẽ xpi demon aliter non nocebat hominibus nisi tentãdo ꝯtum ad aiam: & vexando ꝯtuz ad corpora: sz hoc ẽt quottidie facit: ergo in nllo eius vtus est diminuta. ¶ P. illi ꝓprie sub dyaboli seruitute detinent qui ipsi seruitutẽ latrie impendunt: sed adhuc bodie sunt ydolatre multi: ġ humanũ genus nõ est liberatũ a seruitute dyaboli. ¶ P. Apls dicit. 2ª Thi. 3. ꝙ in nouissimis diebus instabunt tempora piculosa: & erunt hoies &c. & etiaz tempore antixpi magis prevalebit ꝯ vnq fecerit: ergo videtur ꝙ per passionẽ xpi nõ sit vtus demonis extincta.

¶ Sed ꝺ. Joã. 12. instãte passione dixit dns, ꝑnceps mundi huius eycit foras: ergo per passionez xpi principatus sui dñiũ amisit. ¶ P. victoris est aduersariũ a ptãte dñiꝝ ejicere: sz xps p passionẽ victor fuit. Apoc.4. Uicit leo de tribu iuda: ġ ptãtẽ demonib⁹ abstulit. ¶ P. dyabolꝰ p pctis homini dñat: sed xps per passionẽ hoies a pctõ liberauit:

Respondeo ergo & a potestate demonis. dõm ꝙ ptãs demonis in duob⁹ ꝛsistit. s. in ꝛpugnãdo & detinẽdo deuictos. Ex eo aũt ꝙ quis ꝛpugnat: nõduz seruus factus est: sed ex eo ꝙ victus est: vt ps 2ª. Pe. 2. Deuicerat aũt dyabolus totũ humanũ genus in ꝑmis parẽtibus & eis dñabatur: duz eos ad hoc sctoz suuz votum deduxerat: vt nullus paradisi ianuã introiret. deuincit etiã vnũquẽq singulariter: dũ cũ ad pctis iclinat: qz qui facit pctis seruus est pcti. ptãtem igit dyaboli quia victos detinet xps per passionẽ ex toto amouit: ꝯtum ad sufficiẽtiã: licet nõ ꝯtũ ad efficiẽtiã nisi in illis qui viz passiõis suscipiũt per fidẽ charitatẽ & sacra: & per hoc dr dñiũ dyaboli euacuasse. Sz ptãtẽ qua ꝛpugnat nõ ex toto euacuauit: sz debilitauit dũ ipz holtẽ vicit & hoib⁹ auxilia mlta ad resistẽdũ tribuit: sic sacra graz abũdãtiozẽ & alia hz.

Ad primũ igit dõm ꝙ ꝯtuis ante passionẽ xpi non posset cogere li. ar. sic nec modo: tñ poterat magis inclinare: inꝯtũ homo erat debilioz ad resistẽdũ. ¶ Ad 2m dõm ꝙ hoc ꝙ hoies in reb⁹ & psonis affligit: vel est ex merito culpe ipsoꝝ: vel ad ꝓbõnẽ iustoꝝ & exercitiũ patiẽtie ipoꝝ: & nõ est ex insufficientia passionis xpi. ¶ Ad 3m dõm ꝯtuis mõ tentet sicut & ante: nõ tñ ita de facili superat: inꝯtuz homo plura remedia hz. ¶ Ad 4m dõm ꝙ hoc ꝙ idolatre adhuc manẽt sub ꝼnitute demõis ꝺtingit ex hoc ꝙ auxilia que sunt ex passione xpi accipere negligunt. ¶ Ad 5m dõm ꝙ multitudo maloꝝ qui erunt in ylimis temporibus nõ erit ex hoc ꝙ virtus passionis xpi deficiat: sed qz armaturã dei qua armati sunt per passionẽ xpi abycient vel contẽnent: qz refrigescet charitas multoꝝ. Matth.24. & ideo nõ est mirũ si deuincãtur.

¶ Utrũ per passionẽ xpi a pena eterna liberati simus.

ABtertium sic procedit. videt ꝙ per passionẽ xpi nõ simus liberati a pena eterna. pena enim eterna est pena infernali: sz in inferno nlla est redẽptio: igit a pena eterna xpi passio nõ liberat. ¶ P. si xps nõ fuisset passus: nullus in infernũ iuisset nisi peccasset mortalr: sed nũc ẽt xpo passo solũ mortalr peccãtes in infernũ vadũt: ġ xpi passio nõ liberauit nos a pena eterna. ¶ P. pena que finiri põt eterna non fuit: sed pena a qua xps hoies liberauit finita est: ergo a pena eterna non liberauit.

¶ Sed ꝺtra. peccatũ est causa mortis eterne: sed xps liberauit a peccato: ġ & a pena eterna. ¶ P. Zach.9º. Tu autẽ in sanguine testamẽti eduxisti vinctos de lacu &c.

¶ Utrũ xps liberauerit nos a pena tpali.

Ulterius videt ꝙ nõ liberauit nos a pena tẽpozali: qz adhuc ꝓ pctis pena tẽpozalis iniungitur penitẽtib⁹: ġ ab ea p xpm nõ sumꝰ libati. ¶ P. 2ª. Pe. 2. Xps passus ẽ ꝑ nob vob relinquẽs exẽplũ vt se. yes. ei⁹. Bãt nõ ẽ nisi patiẽdo: ġ xps p suã passionẽ nos obligauit ad patiẽdũ penã tpalẽ magꝯ ab ea liberauit. ¶ P. per resurrectionẽ mortuoꝝ liberamur ab omni pena tpali: sz etiaz si xps nõ fuisset passus mortui resurgerent: qz resurrectio mortuoꝝ est articulus fidei. ġ passio xpi nõ liberat nos a pena tpali. ¶ P. posita causa sufficiẽti ponit effectꝰ: sz adhuc in illis qui viz passionis xpi oib⁹ modis in se excipiũt manet pena tpalis: ġ passio xpi nõ libat a pena tẽpozali.

¶ Sz ꝺ. per claues ecclie remittit pena tpalis: sz claues ecclesie vtutẽ hñt a passione xpi: ġ per passionẽ xpi tollit pena tpalis. ¶ P. ös nõ punit bis in idipm. Naum. 1. sed ös posuit in xpo inigtates oiuz nrm dũ ipe dolores nros portauit. Isa. 53. ġ nos a pena tpali per suã passionẽ liberauit.

Universidad de Deusto

Respondeo dom ad pmā qonē q pena eterna dicit̄ur per oppositū ad vitā eternā. vnde pena: per quā vita eterna puat̄ dr̄ pena eterna. bō autē vitā eternā amittere pōt dupl'r. s. per pctū nature. s. originale cuius pena est carentia visionis diuine. & per pctū personale actuale. s. mortale. Penā igit̄ eternā fm q ex originali ꝓsequitur oēs incurrerūt: sed qdam fm q ex actuali tantū: sicut qui adhuc viuebāt in carne. qdam aūt fm experientiam illius pene: sic̄ qui iam mortui erant. Similiter etiā penā eternā que debet̄ pctō actuali nō oēs incurrerunt: sed qdam vel q̄tum ad reatū tātū: sicut exītes in mortali: vl q̄tum ad experientiā sicut dānati. xp̄s igit̄ per passionē suā pena eterna que debet̄ originali: qō oēs cōtrahūt dupl'r absoluit. s. auferendo reatū q̄tum ad illos qui participes efficiebant redēptionis eius: & adhuc viuebāt: & auferēdo penā q̄tum ad illos qui mortui erant. Ab oibus qdez q̄m ad sufficiētiā: sed q̄tum ad efficiētiaz ab illis in qbus nullum inueniebat. Sed a pena debita mortali actuali dupl'r absoluit. Uno mō p̄bendo auxiliū ne aliqs reatū illuz incurreret. Alio mō p̄bendo etiā medicamēta qbus reatus posset auferri ab illis qui in se vim passionis eius receperunt: sed q a pena illa iā actual'r suscepta aliqs liberet̄ eē nō pōt: qz nō est in statu viatoris vt gr̄az & charitatē suscipere posset: per quā vis passiōis xp̄i in hoies trāsfunditur.

Ad primū ergo dom q pena eterna nō soluz dicit̄ pena ifernī: in qua sunt dānati: a qua nō potest esse redemptio: qz illi nec gr̄am habēt: nec gr̄e capaces sunt vt possit eis ꝓtinuari passio xp̄i: sz dr̄ pena eterna ēt limbi in qua crāt sancti pr̄es. A qua poterat esse redemptio ꝓpter gr̄am & charitatē que in illis sctis erat: per quā eis xp̄i passio ꝓtinuabatur. ¶ Ad 2m dom q q̄uis illi qui peccant mortal'r post passionē xp̄i in infernū vadūt: tamē passio xp̄i poterat eos p̄seruare a pctō & etiā sanare vulnꝰ peccati in ipsis. & ideo q̄tum in se est a pena ifernali liberat. ¶ Ad 3m dom q pena inferni dr̄ eterna. Duz qz in eo qui punit̄ nō est vtus ad liberandū se a pena illa: tuz qz nō est dispositio vt virtus liberans in eo effectū habere possit: & ideo nullo modo terminari pōt: sed pena limbi erat eterna inq̄tum deficiebat in punito vtus ad liberandum. vnde in eternum duraret nisi liberatio affuisset: quāuis esset dispositio ad recipiendū effectū liberantis: & in deo terminari poterat: sed pena purgatorij neutro mō est eterna: qz per vtutem gr̄e quā ille qui punitur hz pena illa purgat &

Ad secundaz terminat̄ purgatione completa. qōnē dom q pena tēporalis dicit̄: per quā p̄uat̄ aliqd bonū temporale: qz bonū tēporale nō est natuz manere semp. hec aūt tēporalis pena in hoie est duplex. quedā que vl̄iter inuenit̄ in tota humana natura: sicut necessitas moriendi: passibilitas: inobediētia carnis ad spm̄ & hō. & hec qdem pena nature humane debetur ex originali peccato: nihilominus hō ex p̄cipua nature consequunt̄ gratia inocentie destitute. has igit̄ penas per suā passionis penā xp̄s ab oibus sufficiēter excluſit: q̄uis nō efficaciter ab oibus. s. illis qui ei⁹ passionis participes non sunt: nec tm̄ ita q̄ statim post passionē ab oibus auferant̄: vel ita q̄ auferant̄ ab illis qui sacra passionis eius percipiunt statim post p̄ceptionē sacr̄i: sed in fine mundi ab oibꝰ sanctis simul auferent̄: qz iste pene debent̄ nature: in qua omnes sunt vnū. vñ tunc nō soluz hoium: sed totius mundi natura reparabit̄ per resurrectionez: qz & ipsa creatura liberabit̄ a seruitute corruptiōis in reuelationē gl̄ie filiorū dei. Ro. 8. Alie aūt pene sunt que aliqbus hoibus specialiter infligunt̄. Et be pene dupl'r ad eos cōparant̄. vno mō vt vindicātes culpā hz q culpa facit debitū hō pene. & hoc mō xp̄s oēs istas penas sua morte q̄tuz ad sufficientiam abstulit remouēdo cām. Sed ad hoc q aliqs his penis q̄tum ad efficaciaz liberet̄: exigit̄ q passionis xp̄i particeps fiat: qō qdem cōtingit dupl'r. pmo qdem per sacr̄m passionis. s. baptismū in quo ꝓsepelimur xp̄o in mortez vt dicit̄ Ro. 6. in quo dina vtus operatur salutez: que efficaciaz nescit: & iō ois talis pena in bapmo tollitur. scōo aliqs fit ꝑticeps xp̄i per realē ꝓformitatē ad ipm. s. inq̄tuz xp̄o patiente patimur: qō qdem fit per penitētiā. Et qz hec cōformatio fit per nr̄am opationē: iō ꝓtingit q est imperfecta & pfecta. Et q̄n qdē est pfecta ꝓformatio fm ꝓportionem ad reatū culpe: tunc pena total'r tollitur siue hoc sit in cōtritione tm̄. siue etiā sit in alijs ptibus penitentie. Quando aūt nō est pfecta ꝓformatio: tunc adhuc manet obligatio ad aliquā penā: vel hic vel in purgatorio. Nō tm̄ opz q sit ꝓformatio ad passionē xp̄i fm experientiā tante pene: ad quātā aliquis obligat̄ ex culpa: qz passio capitis in mēbra redundat: & tanto plus quāto est ei aliqs per charitatē magis cōiunctus. vñ ex vi passionis xp̄i diminuit̄ q̄titas debite pene: & fm hoc dicit̄ has penas auferre inq̄tum eas diminuit. Alio mō dicte pene cōparant̄ ad eos qbus infliguntur vt medicie: qz pene sunt qdā medicine: vt dr̄. z. ethi. vel sibi inq̄tum. s. pseruant a culpa seu ad virtutez ꝓmouent: vel alijs: inq̄tum. s. est alijs exēplum vt ynus p alijs aliq̄liter satisfaciat. & hoc modo per passionez xp̄i pena tēporalis nō est nec̄ totaliter ablata nec̄ diminuta: sed magis augmētata charitate crescēte q̄tum ad p̄nteꝫ statuz: in quo & peccare possumus & pficere nobis & alijs: sz in futuro q̄n erit termin⁹ vie oino pena tollet̄ p vtutē passiōis

Ad primuz ergo dom q pena tēporalis in (xp̄i. iungit̄ vel vt satisfactoria. & hoc fine vt aliqs passioni xp̄i per mutationē cōformet̄. vñ vbi est cōformitas per sacr̄m baptismi nō iungit̄ aliq̄ pena satisfactoria: vel etiā iniungit̄ vt medicina p̄seruās vel ꝓmouens: & nō tanq̄ debita. ¶ Et per hoc pz etiā solō ad scōz. ¶ Ad 3m dom q sicut causalitas iustificationis attribuit̄ resurrectioni q̄tum ad terminū ad quē. passioni aūt q̄tū ad terminū a quo: ita gl̄ificationis causalitas attribuitur resurrectioni q̄tuz ad gl̄iam que dabit̄: sed passioni q̄tū ad penalitates que tolluntur. ¶ Ad 4m dom q in causis que agunt ex ordinatione sapientie nō est nec̄ium q posita causa statim ponat̄ effectus: sed tunc effectus ponitur: quādo sapiētie ordo requirit: & taliter agit passio xp̄i.

¶ Utrū xp̄s debeat dici redēptor ꝓ rōne p̄dicte libationis.

A B quartū sic ꝓcedit. videt̄ q rōne p̄dicte libationis xp̄s nō debeat dici redēptor. Redemptio enim emptionē significat iteratā: sed xp̄s nos nunq̄ alias emerat: ergo nec redimere dicendus est ex hoc q nos liberauit. ¶ P. nullus q̄ suū est emit nisi forte soluēdo p̄cium ei qui iniuste detinebat: sz dyabolus iniuste nos detinebat. ei aūt xp̄s ꝓpter sanguinis p̄ciuz nō soluit: g̃ nullo modo nos redemit. ¶ P. ab eo q̄ aliqd vsurpauit: nō opz: q suuz est emere: sed violenter auferre. si facultas assit: sz xp̄o nos liberandi de potestate dyaboli facultas non defuit: ergo non liberauit nos per modum emptionis.

¶ Cōtra. Apocal. 4. Redemisti nos deo in sangui. t. dr̄ de xp̄o. g̃ ipse est redēptor. ¶ P. vbicūq̄ est aliq̄ cōmutatio ibi videt̄ emptio: sz in passione xp̄i fuit q̄dā cōmutatio: qz accepit morte & largitus est vitā: g̃ fuit ibi emptio.

¶ Utrū solus dei filius debeat dici redēptor.

Ulterius videt̄ q nō solus filius sit dicendus redēptor. eius enim est redimere cuius est p̄ciū dare: sed deus pater dedit nobis filiū in p̄ciū redēptiōis. Hall. 4. Misit deus filiū suū fac. sub le. vt eos qui sub le. erāt redi. ergo deus pr̄ redemit. ¶ P. eius est redimere ab hoste cui⁹ est hoste vincere: sed xp̄s per potentiā quā hz fil' cū patre: hostē q nos detinebat vicit: ergo pater nos redemit. ¶ P. oē nomē significās effectū in creatura est cōmune toti trinitati: sz redēptor ē hō. g̃.

¶ Sz ⅋. redēpti sum⁹ per passionez xp̄i. p⁹. pe. p°. Redēpti estis ꝓcioso sanguīe agni. sz solus fili⁹ passus ē: g̃ solus filius nos redemit. ¶ P. ad hō icarnat̄ ē vt nos redimeret. solus aūt fili⁹ icarnatus est: g̃ ipse est redēptor.

Respondeo dom ad primā qōnē q p pctū primi parentis totū hūanū gen⁹ alienatuz erat a deo: vt dr̄ Ephe. 2. nō qdē a potestate dei: sz a visione faciei dei: ad quā filij & domestici admittunt̄. Et iterꝫ in potestatē dyaboli vsurpātis deueneram⁹: cui ꝓsentiēdo hō se subdiderat: q̄tū in ipso erat: quātus de iure nō posset: qz suus nō erat: sz alteri⁹. Et iō p suā passionē xp̄s duo fecit. liberauit enim nos a potestate hostis: vincēdo ipsum p ⅋ria eorꝫ qb⁹ hoiez vicerat. s. humilitatē obediētiā: & austeritatē pene: q̄ delectationi cibi vetiti opponit̄. Et iterꝫ satisfaciēdo p culpa deo ꝓiūxit: & domesticos dei & filios fecit. vñ ista liberatio duas rōnes habuit emptiōis. inq̄tū. n. a ptāte dyaboli eripuit dr̄ nos redemisse: sicut rex regnū occupatū ab aduersario p laborē certamīnis: iq̄tū vo deū nobis placauit dr̄ nos redemisse sicut ꝓcioū soluēs sue satisfactiōis p nobis vt a pena & peccato liberemur.

Ad primuz ergo dom q iteratio ipportata p ꝓpositionē nō referт̄ ad actuz emptiōis quasi alias empti fuerim⁹: sz ad terminuz act⁹: qz alias sui fueram⁹ in statu inocētie. Emere. n. est aliquid suū facere. ¶ Uel dom q dr̄ redēptio habito respectu ad illā venditionē: qua nos diabolo p ꝓsensuz peccati vendideramus: a qua vēditiōe hec emptio secūda ē. ¶ Ad 2m dom q ꝑciuz sanguinis sui nō diabolo: sz deo obtulit: vt p nobis satisfaceret. A diabolo aūt nos p victoriā sue passiōis eripuit vt dictū ē. ¶ Ad 3m dom q q̄uis dyabolus nos iniuste vsurpauerit: nos tm̄ in eius potestate deuenim⁹: ex quo ab eo victi sum⁹: & iō oportuit ēt vt ipse vinceret p ⅋ria eorꝫ qb⁹ vicit. nō. n. violēter vicit: sz ad pctm̄ fraudulēter inducēs.

Ad secundam qōnē dom q effect⁹ redemptiōis pōt attribui cause ꝓxime & cāe remote. Si attribuat̄ cāe ꝓxime: sic xp̄us nō redemit p ea q̄ in humana nā fecit & sustinuit: qb⁹ & patri satisfacit p oīb⁹ hoīb⁹: & hostez vicit ei⁹ tēt̄atōib⁹ resistēdo. Si aūt referat̄ ad cām primā & remotā: sic attribuit̄ tot̄ trinitati: inq̄tuz tota trinitas acceptauit nostrā redēptionem & filiuz dedit nobis redēptorē: inq̄tuz p virtutē diuinitatis habuit passio efficaciā ad satisfaciēdū p toto genere humano: sz qz ille ꝓxie dr̄ emere q emptiōis p̄ciū soluit magis q̄ ille q emptorez mittit: iō ꝓxie loquēdo dr̄ xp̄s tm̄ redēptor: q̄uis etiā tota trinitas possit dici redēptor. ¶ Et per hoc patet solutio ad vtrāq; partem.

¶ Utrum christus reconciliauerit nos deo.

A B quintū sic ꝓcedit. videt̄ q xp̄s nō reconciliauerit nos deo: qō mediatoris est officiū. nullus. n. recōciliat̄ diligenti: sz odiēti: sz de⁹ pater nos diligebat: quia ipse diligit oīa q̄ sunt: & nihil odit eorū q̄ fecit. Sap. 11. g̃ xp̄s nos ei nō recōciliauit. ¶ P. Jo. 3. Sic ⅋s dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret: g̃ magis amor patris est cā passiōis q̄ ecōuerso: & ita vī q per mortē xp̄i nō sim⁹ deo recōciliati. ¶ P. Math. 22. dr̄ q hō rex: cui⁹ filiuz cultores vince occiderāt: veniēs perdidit homicidas illos: & per illū hominē significat de⁹ pater: cuius filius occisus ē: g̃ p mortē xp̄i sūt inimicitie magis aucte q̄ ablate. ¶ Sz ⅋. Rom. 5. Cū inimici essem⁹ dei recōciliati sumus p mortē fily ei⁹. ¶ P. p satisfactionē deo recōciliamur: sed xp̄s p passionē suā p nobis satisfecit: g̃ nos deo recōciliauit.

¶ Utrū xp̄s sit mediator fm humanā nām.

Ulterius videt̄ q ipse nō sit mediator scōm hūanā nām. Nō. n. ē idē extremū & mediū: sz humana nā est extremū isti⁹ recōciliatiōis q̄ fit hois ad deū. scōm g̃ q hō xp̄s nō ē mediator. ¶ P. mediū ꝓpositū ē ex extremis: sz cōpositū ex hūana nā & diuina nō est in xp̄o nisi persona: g̃ nō rōne humane nāe: sed rōne ꝓpositē persone est mediator. ¶ P. scōm hoc ē mediator hz qō nos deo ꝓiūxit: sed nō potuisset nos deo ꝓiungere nisi inq̄tū ē de⁹: ergo scōm q deus est mediator.

¶ Sz ⅋. mediator nō ē vnū cū his iter quos mediat: sz xp̄s scōz q de⁹ ē vnū cū pr̄e. Jo. xi. g̃ scōz q de⁹ nō ē mediator. ¶ P. scōm hoc ē mediator scōm q ē redēptor: sz redemit nos hz humanā nāz: g̃ & scōm ipsam est mediator.

¶ Utr̄ soli xp̄o ꝓueniat esse mediatorem.

Ulterius videt̄ q nō soli xp̄o ꝓueniat ē mediatorem. ille. n. est mediator: q iter nos & deum pacē facit. hic aūt est spiritussanctus q est amor quo deus nos diligit: & in quo nos deū diligimus quantū ad charitatis donum: in quo ipse nobis dat̄: ergo videt̄ q spiritussanctus debeat dici mediator. ¶ P. mediū est qō ꝓuenit cuz extremis: sz demones cōueniūt cuz deo in hoc q sunt immortales. nobiscū aūt in hoc q sunt miseri: ergo demones sunt mediatores: nō solū xp̄s. ¶ P. angeli beati ꝓueniunt etiā nobiscū & cū deo. cū deo quidē inquantū sunt imortales & beati. nobiscū vero inq̄tum sunt creature: ergo & ipsi sunt mediatores. ¶ P. Dio. pbat in. 4. ca. ce. ierar. q diuine illuminationes nō deferunt̄ ad nos nisi mediātib⁹ angelis: ergo ipsi sunt mediatores. ¶ P. sacerdos est mediū inter deū & populū: & fil'r alij sancti: inquantū p peccatoribus intercedunt: ergo nō solus xp̄s est mediator.

¶ Sed ⅋. officium mediatoris ē recōciliare discordes: sz solus xp̄s soluit inimicitias que erant inter nos & deuz. Col. p̄mo. ergo ipse solus est mediator. ¶ P. ex hō dr̄ mediator quia pro nobis satisfecit: sed solus xp̄s p humana nā satisfecit: ergo ipse solus est mediator.

Respondeo dom ad primā qōnem q dilectio dei ad nos fm effectū iudicat̄. Duz. n. ipse quātū in se est ad oēs eq̄liter se habeat: fm hoc aliquos dr̄ diligere: fm q eos sue bonitatis participes facit. vltima autez & ꝓpletissima ptcipatio sue bonitatis ꝓsistit in visione essentie ipsius: scōz quā ei ꝓximi⁹ socialiter quasi amicitiz in ea suauitate beatitudo ꝓsistat. vñ illos dr̄ simpliciter diligere quos admittit ad dictā visionē. vel fm rē vel scōm cām: sicut pz in illis qb⁹ dedit spiritū sanctū q̄si pign⁹ illi⁹ visiōis. Ab hac igit̄ ptcipatione diuine bonitatis. s. a visiōe essentie ipsius hō p peccatū amot⁹ erat: & hz hoc hō dicebat̄ p̄uatus dei dilectiōe: & iō inq̄tū xp̄s p passionem suā satisfaciēs p nobis ad visionē dei hoies admitti impetrauit: fm hoc dr̄ nos deo recōciliasse.

Ad primuz g̃ dōz q oēs creaturas diligit quātuz ad aliquē modū: quo cōicat eis bonitatē suā: sz illas dr̄ simpl'r diligere qb⁹ seipsuz videndū cōicat. Jo. 14. Ego diligā eū & manifestabo ei meipsuz. ¶ Ad scōm dom q sicut de⁹ dr̄ diligere creaturas q̄n ia sunt inq̄tū eis actu suā bonitatez cōicat: quas anteq̄ essent dilexit fm ꝓpositū cōicādi eis suā bonitatē: ita ēt dr̄ de⁹ hoies dilexisse q̄tū ad ꝓpositū cōicādi vel ꝓcedēdi hoib⁹ suā visionē ex qua dilectiōe filiū dedit: sz p mortem fily dilexit eos quasi actualiter ad visionē sui admittēs remoto impedimēto: qō nos a visione dei impediebat. ¶ Ad 3m dōz q ex parte illoꝝ q occiderūt xp̄z nō fuit aliqd qō misericordia ꝓuocaret: sz magis ira: sz ex pte xp̄i q̄ p nobis mortez sustinuit: fuit imēsa charitas q̄ fecit passionē ex pte patiē-

tis deo acceptam: ⁊ sic per ipsam summus reconciliati.

Ad secundam qõnez dõz q̃ in medio ẽ duo cõsiderare. ſ. rõnẽ q̃re dicaꝫ mediũ ⁊ actũ medij. dr aũt aliqd mediuz ex .B. q̃ ẽ iter extrẽa. Actꝰ aũt medij ẽ extrema ꝯiũgere. Mediator igr̃ dr aliqs ex .B. q̃ actũ medij exercet in ꝯiungẽdo distinctos. Nõ põt aũt actũ medij exercere nisi aliquo modo nã medij in ipso inueniaꝫ: vt. ſ. sit inter extrema. Esse aũt inter extrema ꝯuenit quãtũ ad duo. ſ. q̃tũ ad hoc q̃ mediuz ꝑticipat vtrũq; extremoꝝ. Et ſm ordinẽ inq̃tũ est sub primo: ⁊ supra vltimuz. ⁊ hoc exigit ad rõnẽ medij, ppij dicti: qz medium dr̃ scõm respectũ ad primũ ⁊ vltimũ q̃ ordinẽ dicũt. xp̃s aũt scõm humanã nãz hec tria ꝯueniũt. ipse. n. ſm humanam nãz ꝑ boiꝰ satisfaciẽs boies deo cõiunxit. Ipse etiam ab vtroq; extremoꝝ aliqd ꝑticipat inq̃tũ bõ. A deo qdẽ beatitudinẽ. ab boiꝰ aũt ifirmitatẽ. Ipse etiã inq̃tũ bõ supra homines fuit ꝑ plenitudinẽ gratiaꝝ ⁊ vnionẽ: ⁊ infra deuz ꝑpter nãm creatã assũptã: ⁊ iõ ꝑprie loquẽdo rõne humane nãe est mediator. Rõne aũt ꝯposite ꝑsone põt etiã dici mediator q̃tũ ad duas dictaꝝ ꝯditionũ. ſ. inq̃tuz ꝯiunxit boies deo. et inquãtũ vtriq; extremoꝝ cõicat in natura plenarie nõ participatiue: sed tertia ꝯditio deficit: qz ſz ꝑsonã nõ fuit mioꝝ patre. Sz q̃tũ ad diuinã nãz nullo mõ ꝑtit sibi rõ mediatoris: qz scõz diuinã nãz neq; ẽ iter extrema participatiue neq; scõm ordinẽ: neq; iteꝝ ꝯiũgit vt causa ꝓxima: sed vt cã ꝑma: vt dictũ ẽ.

Ad primuz ergo dõm q̃ humana nã ꝑput ẽ in xp̃o nõ est extremũ: qz ipsa nõ eget recõciliatione: cũ in ipsa peccatuz nõ sit. ¶ Ad .2m. ꝑz solutio p id qõ dictũ est. ¶ Ad .3m. dõm q̃ cuius nos deo ꝯiungere non potuisset nisi deꝰ fuisset: qz humana nã ex diuina sibi conuncta in persona maioꝝ efficaciã habebat tñ satisfactionem qua deo recõciliati ⁊ ꝯiuncti sumꝰ: nõ exhibuit nisi p bũanam naturã: ⁊ iõ ſz ipsaz ẽ ꝓxima cã ꝯiũctiõis.

Ad tertiã qõnez dõm q̃ quantũ ad hanc reconciliationẽ qua humana nã recõciliata est deo: solus christus est mediator: quia in ipso solo ẽ reperire cõditiones mediatoris predictas.

Ad primuz ergo dõm q̃ spiritussanctꝰ q̃uis cõiungat sicut cã ꝑma: nõ tñ est mediũ inter extrema nec ꝯiũgẽs ꝓximũ: ⁊ iõ nõ est ꝑprie loquẽdo mediator. ¶ Ad scõz dõm q̃ demones cõicant cũ deo in immortalitate. nobiscũ aũt in miseriꝫ: vnde ad hoc se mediꝰ iterponũt vt nos ad imortalitatẽ ⁊ eternã miseriaz adducãt: ⁊ hoc faciũt a deo nos seiungẽdo: ⁊ nõ ꝯiungendo. Et qz recedẽdo ab vno ꝑmo inuenit multitudo. iõ ipsi nõ sunt vnꝰ: sed plures medij: nõ mediatores: sz separatores. xp̃s aũt cũ deo habuit cõez beatitudinẽ. nobiscũ aũt mortalitatẽ: ⁊ iõ ad beatitudinẽ nos ducit eternã: mortalitate quã habuit ad tẽpus ꝯsũpta: ⁊ .B. ẽ q̃ dicit Augustinꝰ. 9. de ciui. dei. ¶ Ad .3m. dõz q̃ angeli sunt beati ⁊ imortales. vñ nõ ꝯueniũt nobiscuz in hoc qõ a nobis amouendũ est ꝑ actũ mediatoris. nõ eniz ad hoc datur mediator vt faciat nos nõ esse creaturas: ⁊ iõ q̃uis ꝯueniant nobiscũ in .B. q̃ sunt creature: nõ tñ ꝯpetit eis rõ mediatoris. ¶ Ad quartũ dõz q̃ illud qõ angeli nobis a deo deferũt quasi medij iter nos ⁊ deum: nõ est hoc ꝑ qõ deo cõiungimur: qz gratia nõ est nobis ab angelis nec satisfactio: sed illa transfusio cõiunctionem ꝓcluppponit: vel ad eaz ꝓparat. ⁊ ideo ipsi nõ sunt mediatores: sed eorũ officium sequitur vel disponit ad officiuz mediatoris: ⁊ ideo ipsi sunt ministri mediatoris. ¶ Ad quintũ dõm q̃ aliquis sanctorũ nõ potest esse mediator coniungens totam humanam naturaz deo quãuis vnam ſpecialem personã deo possit cõiungere. nõ quidem merendo ei gratiã ex ꝺdigno: sicut xp̃s fecit: ſz ex ꝺgruo tñ inducẽdo ad bonũ. ¶ Expõ textus.

Morte quippe sua vna.) hic est tertius modus quo per passionẽ a peccatis liberamur. duo enim ꝓius positi pertinent ad efficientiaz iustificationis ex parte nostra. hic autez pertinet ad sufficientiã ex parte sua: qz sua satisfactio fuit sicut quoddam sacrificiũ ad delenduz oia peccata: quãtũ in se est: sufficiẽs. (Vulparuz cirographa.) Cirographũ dicitur a circos qõ est manus ⁊ graphos qõ ẽ scriptura quasi manualis scriptura: que memoriam debitoruz facit ⁊ obligationẽ ad soluendũ. dicũtur autem cirographa nostroꝝ peccatoꝝ per mortem xp̃i deleta inquãtum memoria nostroꝝ delictoꝝ amota est ſz q̃ deus eorũ nõ recordatur ad puniendũ: vel inquãtuz obligatio pene sue reatus amotus est. (In baptismo penitus laxaꝫ.) Cõtra. requiritur gemitus interior. dicendum q̃ nõ requiritur inquantũ est pena: sed inquantũ cõsequitur ex displiscentia veteris vite: cuiꝰ si nõ penitеat nõ põt nouã vitam inchoare: sz victus absc edit. (Impleuit illa sacramẽta.) Sacramentum hic dicitur: non sacrum signum: sicut baptismꝰ ⁊ hõ: sed sacrũ secretuz: sicut passio incarnatio ⁊ hõ. (Si ergo xp̃s ſz vos o heretici) hec sunt verba vigilãty: q̃ ponit xp̃z mediatorẽ rõne ꝑsone ꝯposite: vt dcm̃ ẽ possumus tñ dicere q̃ si haberet bũanã nãz tm̃: scõz illã nõ eẽt sufficiẽs mediator: qz nõ haberet vñ satisfaceret ꝑ tota nã bũana: sicut nec aly q̃ sunt puri boies.

¶ Qz alio modo potuit liberare: ⁊ quare potius isto. Distinctio. xx.

Si vero q̃ritur vtrũ alio modo posset deꝰ hominẽ liberare q̃ ꝑ mortẽ xp̃i: dicimꝰ ⁊ aliũ modũ fuisse possibilem deo: cuius potestati cuncta subiacẽt. Sz nostre miserie sanãde ꝯueniẽtiorẽ modũ alium nõ fuisse: nec eẽ oportuisse. Quid eni mẽtes nostras tñ erigit: ⁊ ab imortalitatis desperatiõe liberat: q̃ q̃ tãti nos fecit deus vt dei filiꝰ imutabiliter bonꝰ in se manens qõ erat: ⁊ a nobis accipiẽs qõ nõ erat: dignatus est nostr̃ inire cõsortiũ: vt mala nostra mortẽdo perferret. Est ⁊ alia ratio: quare isto potius modo q̃ alio liberare voluit: qz sic iustitia superaꝫ dyabolus: nõ potẽtia. Et quõ id factũ sit explicabo vt potero. quadã iustitia dei in potestatẽ diaboli tradituz est genus humanuz peccato primi bois in oẽs originaliter trãsfuse: ⁊ illius debito oẽs obligante. Unde oẽs boies ab origine sũt sub principe diabolo. vñ apl'us. Eramꝰ nã filij ire. Nã. ſ. vt est depranata peccato: nõ vt ẽ recta creata ab initio. Modus aũt ille quo traditꝰ est bõ in diaboli potestatẽ: nõ ita debet itelligi tãq̃ deꝰ hoc fecerit aut fieri iusserit: ſz q̃ tm̃ ꝑmiſit: iuste tñ. Illo. n. dẽrẽte peccãtez pcti auctor ilico inuasit. Nõ tñ deꝰ cõtinuit in ira sua miseratiões suas: nec hoiem a lege sue potestatis emisit: cũ in diaboli ptãte eẽ ꝑmisit: qz nec diabolus a ptãte dei ẽ alienꝰ: sicut nec a bõitate. Nã q̃licũq; vita diabolꝰ vl' bõ nõ subsisteret nisi ꝑ eũ q̃ vitificat oia. Nõ ergo deꝰ hominez deseruit vt nõ se illi exhiberet deꝰ: ſz iter mala penalia ẽt malis multa prestitit bona. Et tãdẽ boiez quẽ ꝯmissio pctoꝝ diabolo subdidit remissio pctoꝝ ꝑ sãguinem xp̃i data a diabolo eruit: vt sic iustitia vinceret diabolꝰ: nõ potẽtia.

¶ Qua iustitia sit victus diabolus.

Sed q̃ iustitia: Jesu xp̃i. Et quõ victꝰ est ea: Qz i eo nihil dignũ morte inuenies: occidit eũ tm̃. Et vticq; iustũ ẽ vt õbitores quos tenebat libi dimittãt i eũ credẽtes: quẽ sine vllo õbito occidit. Jõ aũt potẽtia vicer̃ noluit: qz diabolꝰ vicio puersitatis sue amatoꝝ ẽ potẽtie: ⁊ deseruit oppugnatoꝝq; iustitie: in quo boies eũ magis imitant̃: q negligera vl etiã perosa iustitia potẽtie magis studẽt: eiusq; adeptiõe letant̃ vl cupiditate inflãmant̃. Jõq; placuit deo vt nõ potẽtia: ſz iustitia vicẽs boiez eruere: Jn quo bõ eum imitari discerent. Post xo i resurrectiõe secuta ẽ potẽtia: qz renuit morituꝰ nũq; postea moriturus. Sz nõne iure eq̃ssimo vicer̃ diabolꝰ si potẽtia tm̃ xp̃s cũ illo agere voluisset: Utiq;. Sz postposuit xp̃s qõ potuit: vt prius ageret qõ oportuit. iustitia ergo humilitatis hominẽ liberauit: quẽ sola potentia equissime liberare potuit.

¶ De causa iter deꝰ ⁊ hoiem ⁊ diabolũ.

Sed J. n. tres illi in cãm venirẽt. ſ. deꝰ hõ ⁊ dyabolus. diabolus ⁊ hõ quid aduersus deũ dicerẽt nõ hẽrẽt. Dyabolꝰ. n. ꝺ iiuria ꝺi ꝯicereꝫ: qz ſuũ eiꝰ. ſ. hoiez ⁊ fraudulẽter abduxit: ⁊ violẽter tenuit. Hõ ẽt iniuriosus deo ꝯicereꝫ: qz ꝑcepta eiꝰ ꝓtẽpsit: ⁊ se alieno dño mãcipauit. De hois iniuria ẽt cõuinceret diabolꝰ: qz illũ ⁊ ꝑ illũ fallaci ꝓmissiõe ꝺcepit. ⁊ post mala iferẽdo leſit. Jniuste igit diabolus q̃tũ ad se hoiez tenebat: ſz hõ iuste tenebaꝫ: qz diabolus nũq; meruit hẽ ptãtẽ sup hominẽ: ſz hõ meruit p clpã pati diaboli tyrãnidẽ. Si igr̃ deꝰ q̃ vtriq; ꝑerat potẽtia hoiez liberare vellet: sola iussiõis r̃tute hoiez poterat rectissime libare. Sz ob cãz ꝓmissã iustitia hũilitatis: vti voluit q̃ hũ i carne mortali crucifixꝰ ẽ iustificati sumꝰ. i. p remissionẽ pctoꝝ eruti ꝺ ptãte diaboli. ⁊ ita a xp̃o iustitia diabolꝰ victꝰ ẽ: nõ potẽtia. Quõ aũt in eius sanguine nobis peccata sũt dimissa supra expositum est.

¶ De traditione xp̃i que dicitur facta a patre: a filio: a iuda ⁊ a iudeis.

Christꝰ q̃ ẽ sacerdos idẽq; hostia ⁊ ꝑcuz nre recõciliatiõis: q̃ se in ara crucis nõ diabolo: ſz deo trinitati obtulit. ꝑ oibꝰ q̃tũ ad ꝑcũ sufficiẽtiã: ħz ꝑ electis tm̃ q̃tuz ad efficiẽtiã: qz ꝑdestinatis tm̃ salutẽ effecꝫ. De quo ẽt legit q̃ sit traditꝰ a pre: ⁊ q̃ seip̃z tradidit: ⁊ q̃ iudas tradidit eũ: ⁊ iudei. Ipse se tradidit: qz spõte ad passionẽ accessit. Et p̃ eũ tradidit: qz volũtate p̃is: imo totiꝰ tritatis passus ẽ. Judas tradidit ꝑdẽdo: ⁊ iudei istigando. Et fuit actꝰ iude ⁊ iudeoꝝ malꝰ: ⁊ actꝰ xp̃i vl p̃is bonꝰ Opus xp̃i ⁊ patris bonum: qz bona patris ⁊ filij voluntas: ⁊ malum fuit opus iude. ⁊ iudeorum: qz mala fuit intentio. Diuersa fuerunt ibi facta siue opera. idest diuersi actꝰ: ⁊ vna res siue factum: scz passio ipsa. Jdeoq; doctores aliquando vniunt in facto illo patrem filium iudam ⁊ iudeos: aliquando diſiungunt. Respicientes enim ad passionem vnum opus illaruz dicunt: attendentes intentiones ⁊ actus facta diuersa discernunt. Unde Augustinus. facta est inquit traditio a patre: facta traditio a filio: facta est traditio a iuda. vna res facta ẽ. Quid ergo discernit inter eos: Quia hoc fecit pater et filius in charitate ⁊ ex charitate. Judas vero in ꝓditione. Videtis quia non quid faciat homo: sed qua voluntate considerandus est. In eodẽ facto inuenimus deum quo iudam. Deũ benedicimꝰ: iudã detestamur. Quia cogitauit deꝰ salutem nostram: iudas cogitauit preciuz quo vendidit dominuz: filius precium qõ dedit pro nobis. Diuersa ergo intẽtio diuersa facta facit: cũ tamẽ fit vna res ex diuersis. Ecce dicit vnã rem ibi fuisse diuersa facta: quia ibi vna fuit passio: sed diuersi actus. Et actus qdez iude ac iudeoꝝ mali: quibꝰ operati sunt xp̃i passionẽ: que bonũ est ⁊ opus dei est.

¶ Qz xp̃i passio dr̃ opus dei ⁊ iudeoruz: ⁊ quõ.

Passio ꝑ xp̃i ⁊ opꝰ iudeoꝝ dr̃: qz ex actibꝰ eorũ ꝓuenit: ⁊ opꝰ dr̃i: qz eo auctore. i. eo volẽte fuit. Aũ aug. Nemo aufert aliaz xp̃i ab eo: qz ptãtẽ hz ponendi eã ⁊ sumẽdi: Ecce habes auctorẽ opis. Põet aliaz. Ecce habes opꝰ auctoris. Et vt gnãliꝫ ꝯcludã quotiẽs i carne xp̃s aliqd patiẽ opꝰ auctoris est. Qz. n. sua volũtate nõ alio cogente perpetiẽ: ipse auctor est operis.

¶ Si iudei sunt ibi operati bonum.

Cum aũt passio xp̃i opꝰ dei sit: ⁊ iõ bonũ ẽ: eãdẽq; opati sũt iudas ⁊ iudei: q̃rit an ꝯcedẽdũ sit eos opatos ibi eẽ bonũ. Hic distinguẽdũ ẽ. Põt. n. dici q̃ opati sũt bonũ: qz ex actibꝰ eoꝝ ꝓuenit bonuz. i. passio xp̃i. ⁊ iteꝝ q̃ operati nõ sint bonũ: ħ malũ: qz actio eoꝝ nõ fuit bona: sed mala.

¶ Posq̃ determinauit magr quo ꝑ passionẽ xpi libamur a malis: Hic determinat de causis passiois. Diuidit aũt in duas ptes. Prio assignat passiois ꝛgruẽtie cãs. Scdo determinat de cã ipsi⁹ efficiente ibi. (Xps g̃ sacerdos ⁊ hostia.) ꝑ⁹ in duas. In ꝑ⁹ assignat cãs ꝛgruentie ex vtilitate nr̃a. in 2⁹ ex ôcẽtia iustitie ipsi⁹ ibi. (Est ⁊ alia rõ.) Et circa ꝟ tria fac̃. Prio assignat ꝛgruẽtia passionis ex iustitia dei. Scdo ꝓsequit iustitie ordinẽ ibi. (Sz q̃ iustitia.) 3⁹ oñdit q̃ etiaz isto ordine ꝑmisso nulli iniuria fieret vt sic iustitie ꝓcessus ꝛmẽdabilior appeat: iq̃tũ ñ fuit necessari⁹ ibi. (Si.n. tres illi xp̃s.) (Ergo sacerdos) hic determiat ô cã efficiẽte passiois: ⁊ p⁹. q̃tũ ad ipsaz opationẽ cãe efficiẽtis. 2⁹ q̃tũ ad opus operatũ ibi. (Passio g̃ xpi.) Et circa hoc duo fac̃. Primo oñdit quô op⁹ operatuz ex diuersis causis ꝓcessit. Scdo ingrit vtz ipm opus operatũ sit licitũ vl malũ ibi. (Luz autem passio xpi.)

¶ Questio. I.

Hic querunt gnqz. Prio de repabilitate hũane nãe. Scdo an ali⁹ q̃z xps potuit satisfacere p hũana nã. 3⁹ vtrũ satisfactio ꝛueniẽter fcã: sit p xpi passionẽ. 4⁹ vtrũ potuit hũanũ gen⁹ alio mõ liberari. 5⁹ de passiõe xpi p cõparationẽ ad cãs efficientem.

¶ Utruz humana nã fuerit reparanda.

Ad primuz sic ꝓcedit. vr̃ q̃ hũana nã nõ fuerit reparãda. pctm̃ enim hois nõ fuit grauius q̃z pctm̃ ãgeli: sz post pctm̃ ãgeli bona nãlia ipsi⁹ integra remãserũt: vt dicit Dio. 4. ca. de di. no. g̃ in hoie nã integra pmãsit: ⁊ ita reparatiõe nõ idiguit. ¶ P. id qõ ꝓsequ̇ hũana nãz iueniẽ i oib⁹ dñis hũana nãz: sz nõ oês hoies erãt reparãdi: cũ multi fuerint ꝓuisi dãnati: g̃ nãe hũane reparatio nõ debeat. ¶ P. nã angelica nõ est min⁹ ꝓciosa q̃z nã hũana: sz nã ãgelica post pctm̃ repata nõ fuit: g̃ nec hũana nã repãda erat. ¶ P. pri⁹ hõ p pctm̃ meruit: vt ipse ⁊ sua posteritas in eternũ a diuina visiõe separaret: sed ad iustitiã dei ꝑtinet vt reddat vnicuiq; ꝛz sua merita: g̃ ꝟ redde re debuit vt in eternũ excluderet hũana nã: ⁊ hũanũ gen⁹ a diuina visiõe: ⁊ sic reparari nõ debuit hũana nã.

¶ Sed ɔ. nõ decet diuinam sapientiaz vt aliqua creatura suo fine frustretur: qz tũc vane facta esset: sed finis ad quẽ facta est humana natura est vt videat deũ ⁊ fruat eo. cuz igit̃ ad hũc finẽ peruenire nõ potuisset nisi repata fuisset: qz ꝑ pctm̃ primi hois ab hoc fine deordinata fuit: ꝛgruum fuit q̃ repareť. ¶ P. nõ est decẽs vt aliqua perfectio vniuerso deesset: sz de perfectiõe vniuersi ẽ creatura rõnalis beata ꝛposita ex anima ⁊ corpore: ergo cõgruũ fuit ad perfectionẽ vniuersi q̃ natura talis. ſ. humana repararet ad beatitudinẽ: a qua per peccatũ abducta erat.

¶ Utruz humana nã debuerit p satisfactionẽ reparari.

Ulterius vr̃ q̃ nõ debuerit p satisfactionez repari. p eadẽ. n. res reparat̃ p q̃ ꝟstituit̃: sed humana nã ĩstituta fuit solo ꝟbo dei: qz dixit ⁊ facta sunt: g̃ solo ꝟbo debuit repari: ⁊ mãdato: ⁊ nõ p aliquaz satisfactionẽ creature. ¶ P. sicut in opere cõditionis maxime manifestat̃ potẽtia: ita in opere reparatiõis maxime manifestatur diuina misericordia: sz maioris misericordie ẽ peccatũ absq̃ omni pena satisfactõis dimittere q̃z satisfactionẽ requirere: ergo absq̃ omni satisfactione debuit hũana natura reparari. ¶ P. ei⁹ est p peccato satisfacere cui⁹ est peccatũ facere: sz humana natura nõ est correpta p actuz quẽ natura fecit: sz p actũ quem fecit persona: ergo satisfactio aliq̃ nõ ꝺz exigi p nã: sz solũ p ꝑsona.

¶ Sz ɔ. culpa ordinat̃ p penã: sz si peccatum remitteretur absq; omni satisfactione: remaneret culpa sine pena: ergo remaneret aliqd inordinatũ in vniuerso: qõ ẽ incõueniẽs.

¶ P. satisfactio est medicina peccati: sz dimittere morbũ absq; medicina nõ est sapiẽtis medici: g̃ nõ decuit deũ naturã humanã sine satisfactione reparare.

¶ Utz fuerit necessariũ nãz hũanã reparari modo dicto.

Ulterius vr̃ q̃ nõ fuerit necẽz nãm hũanã reparari mõ dicto. solus. n. de⁹ nãm repare potuit: sz in deũ nõ cadit necẽtas: sicut nec coactio: g̃ nõ fuit necẽ naturã humanã reparari mõ dicto. ¶ P. quanto aliquid est magis necessariũ tanto est min⁹ volũtariũ: ⁊ quanto est min⁹ volũtariũ: tãto est min⁹ gratiarũ actiõe dignũ: sz op⁹ reparatiõis humane est maxime dignũ vnde gratias deo agam⁹: ergo nullo modo ẽ necessariũ. ¶ P. ad misericordiã dei ꝑtinet vt peccatũ citra ɔdignũ puniat: aliqd de pena peccato debita diminuẽs: sz p quã rõnẽ dimittit ꝓtem per eãdẽ põt dimittere totã: ergo nõ est necessariũ q̃ p satisfactionẽ humanã naturã repauerit. ¶ P. eadẽ rõne dona gratis dant̃: ⁊ debita gratis remittunt̃. vñ sicut iudex nõ põt rẽvni⁹ alteri dare: ita nõ põt offensaz alteri factã sine pena dimittere. ꝓnceps aũt cui⁹ sunt oĩa põt penas relaxare. sz de⁹ gratis dat dona hoib⁹: nec ex hoc sequit̃ aliqua inordinatio: ergo ⁊ põt penas debitas dimittere: ꝓcipue cũ pena ex hoc debeat̃: quia per culpã ipse offendit̃.

¶ Sz ɔ. ipossibile est aliquid esse frustra factuz a sapiente ⁊ omnipotẽte ⁊ optimo artifice: sz si natura humana nõ repararet̃ eẽt frustra facta: ergo necesse est eã repari. ¶ P. impossibile est aliquid esse ĩordinatũ in vniuerso: sz si culpe humane nature nõ adhiberet̃ pena vel satisfactiõis vl cõdẽnãtionis: esset aliquid ĩordinatũ in vniuerso: ergo necessariũ est si a dãnatione humana natura reparaꝛ q̃ hoc fiat per modũ satisfactiõis: cũ culpa p penã ordinet̃.

Respondeo dõz ad primã qõnẽ q̃ ꝛgruẽtissimũ fuit hũanã nãz exquo lapsa fuit repari. Cuit. n. ꝛueniẽs q̃tũ ad ipsuz deũ: quia in hoc manifestat̃ misericordia dei potentia ⁊ sapientia. Misericordia quidem siue bonitas: qz ꝑ ꝓ plasmatis nõ despexit infirmitatez. potentia vero inq̃tũ ipse oĩuz nostrũ defectũ sua virtute vicit. sapientia aũt inq̃tum nihil frustra fecisse inuenit̃. Cõueniẽs ẽt fuit quãtũ ad humanam nãz: qz generaliter lapsa erat. Silr etiaz ex pfectiõe vniuersi qõ totũ quodãmodo ad salutẽ hominis ordinatur.

Ad primuz g̃ dõz q̃ nãle dupliciter dr̃. Uno mõ id qõ cõsequit̃ ex principijs speciei. ⁊ hoc non mutatur per peccatum: nec in homine nec in demone: sicut nec species. Alio modo dicitur naturale id ad quod natura est ordinata: ⁊ quantuz ad hoc naturale per peccatum tollitur: quantum aufertur beatitudo: ad quaz natura ordinata est: ⁊ diminuitur habilitas ad ipsam: ⁊ sic natura corrupta erat: qz nõ poterat peruenire ad beatitudinẽ ab aliquo illius nãe corrupte nisi natura repata esset

¶ Ad secũdũ dicẽdũ q̃ hoc q̃ omnes hoies nõ reparant̃ nõ est ex insufficiẽtia medicine reparantis: cũ sit sufficiẽs: quãtũ in se est ad reparãdũ oês qui naturã humanaz hãt vel habere possunt: sz ex defectu eoz q̃ repatiõis effectuz in seipsis ipediũt. sicut etiã carẽtia visus q̃ humanã naturã consequit̃ causat̃ in cecis natis ex defectu mãe. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ q̃ natura angeli nõ tota corruerat: ⁊ iterum angelus peccãs statiꝫ in malo ꝛfirmat⁹ fuit: nõ aũt homo. ⁊ ideo natura hũana reparari debuit. nõ aũt natura angelica. de hoc etiaz sunt plura notata supra. dis. i. ar. 2. ¶ Ad quartũ dõm q̃ exclusio a visione dei põt dici eterna propter duo. Aut qz in eo q̃ excludit nõ est virtus ad finiẽdũ istã exclusionẽ: neq; dispositio ad recipiẽdũ effectũ alicui⁹ terminantis: ⁊ sic efficit̃ eterna in obstinatis: q̃ sunt in infero. vñ ipsi nũq̃ repabunt̃. Aut dr̃ eterna: qz nõ est virtus in excluso ad terminãdũ exclusionẽ: q̃tuis sit in eo dispositio ad recipiẽdũ effectũ alicui⁹ terminantis: ⁊ sic efficit̃ eterna in obstinatis: q̃ sunt in infero. vñ ipsi nũq̃ repabunt̃. Aut dr̃ eterna: qz nõ est virtus in excluso ad terminãdũ exclusionẽ: q̃tuis sit in eo dispositio ad recipiẽdũ effectũ alicui⁹ terminantis: ⁊ sic hõ per peccatũ originale: ⁊ per pctm̃ ẽt actuale mortale meret̃ exclusionẽ eternã q̃diu est in vita ista: sed qñ trãsit a vita ista: si sine gra trãsit efficit̃ eterna: scdm̃ pmũ modum.

Ad secundã qõnẽ dõm q̃ ꝛgruũ ẽt fuit q̃ nã humana per satisfactionẽ repararet̃. p⁹ ex pte dei: qz in hoc diuia iusticia manifestat̃ q̃ culpa per penã diluit̃. scdo ex pte hois g̃ satisfaciẽs pfecti⁹ integrat̃. nõ eni tãte glorie eẽt post pctm̃ q̃te erat in statu inocẽtie: si nõ plenarie satisfeciſſet: qz magis est boi gloriosuz vt peccatũ cõmissum satisfaciẽdo plenarie expurget: q̃ si sine satisfactione dimitteret̃: sicut ẽt magis homini gloriosum ẽ q̃ vitã eternã ex meritis hẽt: q̃ si sine meritis ad eã pueniret: qz qõ gs meret̃ quodã mõ ex se hẽt inq̃tũ illud meretur. Silr satisfactio facit vt satisfaciẽs sit quodãmõ cã sue purgatiõis. Tertio ẽt ex pte vniuersi: vt. ſ. culpa per penaz satisfactõis ordiet̃. ⁊ sic nihil ĩordiatũ i vniuerso remãeat.

Ad primuz igit̃ dõm q̃ eẽ rei ꝓcedit opari ipsi⁹. ⁊ iõ nõ põt eẽ q̃ aliqs per suã opationẽ i eẽ ꝛstituat̃: nec q̃ sit aliquo mõ cã sui ipsi⁹: sed sicut hõ ẽ cã sue corruptiõis peccãdo: ita ⁊ decẽs est vt sit quodãmõ cã sue purgatiõis satisfaciẽdo ¶ Ad scdm dõm q̃ in B q̃ deus per satisfactionẽ hoiem reparari voluit maxime manifestat̃ ei⁹ misericordia: qz nõ tãtũ culpã ab eo voluit removere: sed etiã ad ꝑstinã dignitatẽ hũanaz nãm itegraliter reducere: quẽ qdem dignitas ꝓpetuo in nã manet: sz pena ad modicũ trãsit. vñ magis manifestat̃ misericordia in ꝓducẽdo ad eternã dignitatẽ q̃z in dimittẽdo tẽporalẽ culpaz. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ nature: put ꝛsideraꝛ in nuda cõceptione: nõ est agere: sed agere est ꝑsone subsistẽtis in nã. sic igit̃ peccatũ nãe iductũ est ex actiõe ꝑsone peccãtis: ita opz q̃ act⁹ ꝑsone satisfaciẽtis ꝑ natura satisfaciat.

Ad tertiaz qõnẽ dõz q̃ reparatio hũane nãe a deo facta ẽ. vñ põt dupliciter ꝛsiderari. ſ. ex pte dei: ⁊ ex pte ipsius nãe reparãde. Ex pte aũt dei põt attẽdi triplex necessitas. vna est necessitas coactiõis: ⁊ hec respectu nulli⁹ põt deo attribui: qz nõ põt in eo aliqd violẽtũ eẽ: neq; extra nãm: cum sit imutabilis: vt dicit pbs. 5. Meth. Alia necessitas est absoluta: ⁊ hec qdẽ cadit ĩ deo respectu ipsoz̃ que in ipso sunt. que. ſ. nãm suã ꝓsequunt̃: qz ipossibile est ea aliter se hẽre: sicut necessariũ est deũ eẽ vel eẽ bonũ ⁊ alia hꝺ: sed hec necessitas nõ est dei respectu alicuius effect⁹: qz nõ agit ex necessitate nãe: sed ex liberalitate volũtatis. Tertia necẽtas est ex suppositiõe: nõ qdẽ finis: qz nõ est dubiũ qn de⁹ ad aliquẽ finem posset iducere multis alys vys: ẽt q̃ illis que mõ determinate sunt ad finem aliquẽ: sz ex suppositiõe alicui⁹ qõ est in ipso. ſ. pscientie vel volũtatis q̃ mutari nõ põt: ſm quẽ modũ dr̃ q̃ necessariũ est ꝑdestinatũ saluari. ⁊ hec dr̃ necessitas imutabilitat] a gbusdã. ⁊ per hũc modũ necessariũ fuit ex pte dei hũanaz nãm repari: qz ipse ꝑuiderat ⁊ ordinauerat repandã: sed hec necessitas: vt dcm̃ est: ẽ necẽtas ɔditiõis nõ absoluta: siue ꝛsequẽtie nõ ꝛsequẽtis. Et silr ex parte hois põt ꝛsiderari triplex necẽtas. vna necẽtas absoluta q̃ est respectu eoz q̃ naliter boi insunt: sic̃ hoiez necessariũ est eẽ risibilẽ ⁊ alia hꝺ: ⁊ sic nõ est necẽs hũanã nãm repari: qz repatio non segr̃ ex ꝓncipijs nãlib⁹. Alia est necẽtas coactiõis: ⁊ hec qdẽ est respectu eoz̃ que hõ maiori vtute coact⁹ facit ⁊ inuolũtarie simplr vel ſm qd. ⁊ talis necẽtas nõ fuit in nã hũana respectu repatiõis: qz de⁹ ad vtutẽ nõcogit. Tertia vo necẽtas ẽ ex suppositiõe finis: sic̃ necẽs est boi hẽre nauẽ si debet ire vltra mare: ⁊ hac necẽtate necẽs fuit humanam naturã repari: si. ſ. ad visionẽ dei admitti debuit.

Ad primuz g̃ dõz q̃ nõ ois necẽtas est coactionis vt pz ex dictis. ⁊ iõ in ꝓcessu est fallacia ꝛsequẽtis. ¶ Ad scdm dõm q̃ necẽtas q̃ est ex suppositiõe volũtatis imutabilr aligd volẽtis nõ minuit rõnẽ volũtary: sz auget tãto magis q̃tũ ponit firmi⁹ inherẽs voliꝫ to vt moueri nõ possit. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ q̃tũ est de potẽtia dei de⁹ posset pctm̃ absq; oi pena dimittere: nec iniustus eẽt si ꝟ faceret: sz q̃tũ est ex pte isti⁹ q̃ peccauit ſm ordinẽ: quẽ nũc de⁹ iposuit reb⁹: nõ põt pctm̃ ꝛgrue sine pena dimitti: nec segr̃ q̃ si cõgrue ps pene dimittit̃: q̃ ẽt ꝛgrue tota dimittit̃ pp duo. ꝓmo qz effect⁹ hẽt aligd ⁊ ab agẽte ⁊ a recipiẽte. vñ sicut i collatiõe dinoz donorũ donũ ex pte dãtis eleuat recipiẽtẽ supra statũ suũ. ex pte aũt recipiẽtis est ifra modũ quo de⁹ ifluit. ita in remissiõe pctorũ opz q̃ sit aligd ex pte misericordie remittentis vt aligd de pena debita dimittat̃: ⁊ aligd ex pte recipiẽtis: vt. ſ. in aliquo puniat̃. Scdo qz remissio pene q̃ fit aly⁹ hoib⁹ ꝑcipue pene satisfactorie: fundat̃ supra vtutẽ satisfactoriã xpi que superabũdauit ad amouendas oẽs penas q̃tũ in se fuit. vñ opz q̃ ꝑticulata satisfactio fundet̃ supra satisfactionẽ xpi ɔdignã sicut impfectũ in q̃libet genere ozit̃ ex pfecto. ¶ Ad q̃rtũ dõz q̃ in eo cui de⁹ dat sua dona gratis nõ ẽ aliqd qõ donis illis repugnet faciẽs collationez donorum indecentez. sed in eo qui peccauit est aliq̃ qõ repugnat impunitati: ⁊ ideo ex pte creature non est simile.

¶ Utz aliq̃ pura creatura potuerit satisfacer̃ p hũana nã.

Ad secũdũ sic ꝓcedit. vr̃ q̃ aliq̃ pura creatura satisfacere poterat p hũana nã. sicut enim p peccato debet̃ satisfactio. ita p bñficio debet̃ gratarum actio: sed sufficit deo gratarum actio q̃tũ hõ põt sibi reddere ẽt si nõ sit suis bñficijs eq̃lis: qz vt dicit pbs. viq. Ethi. scdm potẽtiã famulãs hõ dyas ⁊ patrib⁹ videt̃ iustus eẽ: q̃uis ad eq̃lia nõ possit: ergo videt̃ q̃ silr sit sufficiẽs satisfactio quã hõ põt reddere ad expiandũ peccatũ. ¶ P. bonũ est potenti⁹ ad agẽdũ q̃ malum: qz malũ agit vtute boni: vt dicit Dio. 4. ca. de di. no. sed vna pura creatura potuit per actũ malũ totã hũanã naturaz inficere: ergo multo fortiꝰ põt per vnũ bonũ actũ p tota hũana nã satisfacere vna pura creatura. ¶ P. magne crudelitatis videt̃ eẽ in dño vt iudice exigere ab aliquo plus q̃ possit: sed a deo longe est oĩs crudelitas: ergo non exigit ab aliquo plus q̃ possit: ergo satisfactionẽ quaz deus ab hoie regrebat̃ pur⁹ hõ facere poterat. ¶ P. natura nõ repar̃ nisi in idiuiduis vt supra dictũ est: sed un⁹ hõ est ita bon⁹ sicut humana natura que est in ipso: g̃ vnus hõ satisfacere poterat p naturã hũana q̃ est in ipso: ⁊ oês p humana natura in oibus idiuiduis existẽte. ¶ P. natura angelica est supra humanaz: sed qõ melius est põt accipi p recõpensatione min⁹ boni: g̃ angelus poterat p humana natura satisfacere.

¶ Sed contra. ille solus repare potuit q̃ potuit ɔdere: sed solus deus humanã naturã cõdere potuit: g̃ ipse solus potuit reparare: ergo ad hoc q̃ naturaz aliqs satisfaciẽdo repararet: oportuit q̃ eẽt deus. ¶ P. hõ in instãti sue ɔditionis tãte erat dignitat] q̃ nulli creature debitor erat rõne sue btitudinis: sed est debitor ⁊ obnoxi⁹ rõne sue btitudinis ei qui ipm ad btitudinẽ repauit: ergo si per aliquã puram creaturã facta eẽt repatio nõ eẽt hõ reddit⁹ pristine dignitati. ¶ P. nullus p alio reddere põt qõ p seipso debet. sed quelibet creatura totuz qõ est deo debet: ergo nulla pura creatura põt p alia sufficiẽter satisfacere.

Respondeo dõm q̃ sicut dictum est oportebat q̃ p peccato hũane nãe fieret ɔdigna satisfactio: tũ qz aliter hõ nõ restitueret̃ pristine dignitati: tũ qz est pueniẽs eẽ vnũ pmũ in genere satisfactionis pfectũ supra qõ oês alie impfecte satisfactiones fundent̃. Ad hoc aũt q̃ satisfactio esset ɔdigna oportebat q̃ haberet vtutem in

Universidad de Deusto

finitā:qz peccatū p quo fiebat satisfactio infinitatē quādā habebat ex tribus. Primo ex infinitate diuine maiestatis iquātū offensa fuerat per cōtptū inobediētie.quāto enīz maior ē in quē peccaf.tāto est grauior culpa. Scōo ex bono qō per pctū auferebaf qō est infinitū.f.ipse deꝰ cuiꝰ pticipatione fiunt boies beati. Tertio ex ipsa nā q̄ corrupta erat:que qdē infinitatē quādā hēt:in q̄tū in ea pñt suppositā in infinitū multiplicari. Actio aūt pure creature non pōt hēre infinitā efficaciā:ꝛ iō nulla pura creatura poterat sufficiēter satisfactionem facere.

Ad primuz g̃ dōm q̄ impossibile est vt hō ad ℔ perducat vt semp deo debitor nō sit grārū actionis:q̄si ab eo hīs totū qō est:iō nō exigit in grāruz actione vt sit equalēs donis preceptis:sz possibile est hoiem eē in tāta dignitate q̄ta fuit in statu innocētie:ꝛ iō ad perfectaz repationē:per quā totū repaf qō repari pōt exigit q̄ satisfactio sit equiualēs culpe. ¶ Ad scōm dōm q̄ cōparādo bonū ꝛ malū ad effectꝰ eiꝰ pportionabiliter rñdēteꝫ bonū potēti est q̄ malū:qz bonū agit vtute sua.malū autem nō nisi per vtutē boni:sz tñ hō pōt faciliꝰ in actū malū q̄ in actū pfecte bonū:qz plura requnt ad bonū q̄ ad malum: qō ex vno singulari defectu cōtingit:ꝛ iō pus hō potuit in actū malū:qui erat pportionatꝰ ad corrūpēdū totā hūanā nām:nō aūt potuit in actū bonū ita pfecte q̄ eēt ꝓportionatꝰ ad repationē. ¶ Ad tertiū dōum q̄ eēt crudelitas in dño exigere plusq̄ possit:nisi cum hoc etiā seruo deturvñ soluere possit qō exigit. vñ i hoc maxime eiꝰ misericordia cōmēdat q̄ ab hoie pfectā satisfactionē exigit vt pfecte reparet:ꝛ qz hoc p se nō poterat ei filiū suū qui posset dedit. ¶ Ad q̄rtuz dōm q̄ q̄uis nā nō sit corrupta nec repatione idigens nisi ꝑm q̄ est in psona:tñ aliq̄ corruptio debet nature nō ꝑm q̄ est determinata in hac psona:sed scōm ℔ q̄ est in oiꝰ illis qui per viciatā originē ab adam būanaz naturā acceperūt. vñ pro ista coī corruptione nō pōt vnus solus satisfacere:nec ēt simlr oēs:qz nā excedit ēt illos oēs q nām būanā hīt:cū ad plures se extendere possit. ¶ Ad q̄ntū dōz q̄ angelus q̄uis sit hoie supioꝛ q̄tū ad nām: nō tñ q̄tū ad gloriā in qua equales angelis erimus:ꝛ iō angelus ad gloriam non pōt humanam naturā reparare. Et ēt cum sit creatura quicqd pōt deo debet.

¶ Utrū debuerit fieri satisfactio p passionem xp̄i.

Ad tertiū sic ꝓcedit. videt q̄ satisfactio nō debuit fieri p passionē xp̄i. minꝰ enim pctū non expiaf per maius:sed magis aggrauaf:sz maiꝰ fuit pctū occidētiuz xp̄m q̄ comestio pomi vetiti:qua natura hūana corrupta est.ergo corruptio humane nāe non pōt expiari per passionē xp̄i. ¶ P. nihil corporale ē equiualēs rei spūali: sed vita xp̄i quā per passionē xp̄s dedit fuit vita corpalis: q̄ nō fuit sufficiēs ad recōpēsandū vitā spūalē que per peccatū amissa erat. ¶ P. pctū p̄mi hoīs per qō natura būana corrupta est:fuit pctū superbie:vt in.z.li.dis.zz.dcm est: sed maioꝛ fuit humilitas xp̄i in assūptiōe humane nāe:qui exinaniuit semetipm formā serui accipiēs:q̄ superbia ade: ergo ex ipsa assumptiōe hūane nature sufficiēter fuit satisfactū p peccato hoīs:ꝛ ita nō fuit ꝓueniēs q̄ xp̄s pateret ¶ P. Ber. dicit q̄ vna gutta sanguinis xp̄i fuit sufficiens ꝓciū nr̄e redēptiōis:sed aliqd de sanguie xp̄i effusuz est in circūcisione:ergo non oportebat q̄ vlteriꝰ pateret. ¶ P. tāta pōt esse ꝓtritio in nobis peccātibꝰ q̄ totū peccatū dimittit:ꝛ q̄tum ad penā ꝛ quātū ad culpā:sed in xp̄o ab instāti sue cōceptionis fuit pfectissima charitas que cōtritioni vim tribuit expurgādi peccatū:ergo xp̄s ab istāti sue ꝓceptiōis sufficiēter satisfecit p oibꝰ peccatis nr̄is:ꝛ ita nō oportuit q̄ per passionez mortis satisfaceret. ¶ P. pena q̄ gs punit q̄titatē accipit q̄tū ad vtutē satisfaciēdi ꝛ ex cōditiōe patiētis:sz xp̄s inq̄tū deꝰ est ꝛ hō hēt infinitā dignitatē:ergo q̄libet pena quā sustinuit.s. fames fatigatio:ꝛ huiusmodi fuit sufficiēs ad satisfaciēdū p toto būano genef: ergo non oportuit q̄ morte pateref.

¶ Sz cōtra. Deb. y. Decebat eū ꝑ passionē ꝓsumari. ¶ P. hō erat debitor mortis:g̃ si debuit p alys satisfacere recōpēsādo oportuit q̄ ipe morte quā nō debebat exoluere. ¶ P. xp̄s nō solū debuit hostē vīcere:sz ēt exēplū vincēdi nob dare:g̃ debuit i difficillimiꝫ victor existef:sz difficillimū ē morte sustiere:g̃ debuit p passionē mort nos libare.

Respondeo dōz q̄ xp̄i satisfactio fuit nō p vno hoīe tm̄:sz p tota humana nā. vñ duas ꝓditiones ꝓcernere debuit:vt eēt vniuersalis respectu oium satisfactionum quodāmō.ꝛ vt eēt exemplaris oium satisfactionū pticularium. Ulis aūt erat non per ꝑdicationē de multis:q̄si per multas pticulares satisfactiōes multiplicata:sz hīs vtutē respectu oium. vñ nō oportebat q̄ ipe oēs penas que ex pctō quocūq̄ mō ꝓseq possent assumeret in seipo:sz illā ad quā oēs ordianf.ꝛ que ꝓtinet i se vtute oēs penas:q̄uis nō actu. Finis aūt oiuz terribiliū est mors:vt dicit pb̃s.3. Ethi.ꝛ iō per passionē mortis debuit satisfacere. Inq̄tū vo fuit exēplaris respectu nr̄ārū satisfactionuz debuit hēre magnitudinē excedētem oēs alias satisfactiones:qz exēplar debet eē pstāti exēplato:ꝛ iō ꝑm maximā penarū debuit satisfacere.s. mortez.

Ad primū ergo dōz q̄ passio xp̄i nō fuit satisfactoria ex pte occidētiu xp̄m:sed ex pte ipi patiētis qui ex maxima charitate pati voluit.ꝛ scōm hoc fuit deo accepta. ¶ Ad scōm dōm q̄ vita corporalis christi hēbat quēdā infinitū valorē ex diuinitate ꝓiunctū:inq̄tū nō erat vita puri hoīs:sed dei ꝛ hoīs.ꝛ iō poterat eē sufficiēs recompēsatio vite spūalis:ꝛ pcipue rōne charitatis eximie:ex qua offerebaf. ¶ Ad tertiū dōm q̄ in peccato ade non solū fuit superbia:sz delectatio:ꝛ iō in satisfactione non solū debuit eē humilitas:qō in incarnatione factuz est:sed etiā acerbitas doloris:qō in passiōe accidit. ¶ Ad q̄rtum dōm q̄ q̄uis gutta sanguinis:quaz in circūcisione fudit:eēt sufficiēs ad oēz satisfactionē:ꝓsiderata ꝓditione psone.nō tñ q̄tuz ad genus pene:qz pro morte:ad quā humanum genus obligatuz erat:oportebat q̄ morte exolueret. ¶ Ad q̄ntū dōm q̄ cōtritio nō tantū hēt vim ex charitate:sed etiā ex dolore:ꝛ ideo rōne charitatis delet culpā: ratione autem doloris computatur in satisfactione pene. ¶ Ad sextum dōum q̄ alie pene quas christꝰ sustinuit:q̄uis sufficientes essent ad satisfaciendum pro humana natura ꝓsiderata conditione patientis.nō tñ considerato genere pene:qz in penis illis non continebanf oēs alie pene: sicut in passione mortis continentur.

¶ Utrum fuerit possibilis alius modus satisfaciendi.

Ad quartū sic ꝓcedit. videt q̄ alius modus non fuerit possibilis. Deb. y. Decebat eū per passionē ꝓsumari. dic glo. Nisi xp̄us pateret hō nō redimeret. ¶ P. anselin li. cur deꝰ hō. Non potuit transire calicē nisi biberet:nō qz morte vitare nequerit:sed qz aliter mūdus saluari nō posset:ergo videt q̄ alius modus possibilis non fuit. ¶ P. minimū iconueniens est deo impossibile:sed incōueniēs est peccatū dimittere sine debita satisfactione:vt dictū est. Cū igit debita satisfactio nō potuerit esse nisi per modū istum:videt q̄ alius modus possibilis nō fuit. ¶ P. fidei nō potest subē falsuz:sed antiq̄ patres crediderūt christū passuz:g̃ nō potuit aliter esse. ¶ Sed cōtra. Grego. y. li. moza. Qui fecit nos de nihilo reuocare etiam sine morte ꝛ passione sua nos potuit. ¶ P.

Lu.i. Non erit impossibile apud deuz omne verbū. ergo quocūq̄ alio modo potuisset nos liberare.

¶ Utrum alius modus satisfaciēdi fuisset ꝓuenientioꝛ.

Ulterius videt q̄ aliꝰ modus fuisset ꝓueniētioꝛ. Si enī xp̄s morte subysset nālem:nihilominꝰ genꝰ būanū redēptū fuisset:qz morte soluisset:quam nō debebat:sed hoc fuisset sine oi pctō alicuiꝰ:g̃ videt q̄ hic fuisset modus ꝓueniētioꝛ:qz vnūqōq̄ tāto ē ꝓueniētiꝰ:q̄to ad ipz pauciora iconueniētia sequunt. ¶ P. diabolus nos oino iniuste inuaserat:nec aliqō ius in nobis hēbat. sed nihil est ꝓueniētiꝰ q̄ q̄ vi vi repellaf:ergo ꝓueniētissimꝰ modus fuisset vt per potētiā nos eriperet a ptāte diaboli:non redimēdo. ¶ P. ipse venerat a demonis ptāte hoīez liberare:nō aūt a ptāte hoīs. ergo ꝓueniētiꝰ fuisset q̄ a demone passus fuisset q̄ ab hoie. ¶ P. xp̄s ad hoc venit vt homines ad se traheret. sed plures euz sequerenf si per viaz deliciarū icessisset q̄ q̄ p viā passionis de ℔ mūdo exiuit. ergo videt q̄ ille fuisset ꝓueniētioꝛ modus.

¶ Sed ꝓtra. sup illud psal. Et nō ad insipientiā mihi. dicit glo. Nullus ꝓueniētioꝛ modus nr̄e redēptiōis fuit q̄ q̄ hō q̄ p superbiā ceciderat p būilitatez resurgeret. ¶ P. optimi ē optia adducere. si igit deꝰ est optimꝰ modū optimū nr̄e liberatiōis elegit.

Respondeo dōm ad p̄mā q̄nē q̄ diuersitatiōis elegit. q̄tū ex pte dei est fuit aliꝰ modus nr̄e liberatiōis possibilis:qz eiꝰ potētia limitata nō est:quē si eligisset ꝓueniētissimꝰ fuisset:nō tñ habuisset rōnē redēptionis:sed liberationis tm̄:qz liberatio nō fuisset facta p solutionē ꝓtecy. Ex pte aūt hoīs nō fuit aliꝰ modus possibilis nisi quē deꝰ ei dedit:qz per se satisfacere nō poterat:sed solū diuino munere. sed ex pte nr̄a simul ꝛ dei fuit qdem alius modus possibilis:sed nullus ita ꝓueniens.

Ad primuz g̃ dōm q̄ si hō alio mō liberareꝛ non redimereꝛ:qz redēptio sufficiēte satisfactionē ipoꝛtat.sz tñ alio mō liberari potuit. ¶ Ad scōm dōz q̄ Ansel. logtur q̄ntū est ex pte nr̄a:suppositā dei ordinatione. ¶ Ad tertiū dōm q̄ q̄uis sit icōueniēs ex pte nr̄a ꝑm ordinē quē deꝰ reb̃ posuit:vt peccatū sine satisfactione dimittaf:tñ si ipse faceret ꝓueniētissimū eēt:qz ipe sil'cū hoc faceret aliquā ꝓueniētia in re poneret. ¶ Ad q̄rtum dōm q̄ fideꝫ antiquoꝛ fuit de passione christi futura ꝑsupposita dei ordinatione q̄ ita fieret ex cuiꝰ suppositione passio xp̄i necessitatē hēt vt dictuz est.

Ad secundā qōnē dōm q̄ q̄tū est ex pte nr̄a ꝓueniētioꝛ modus eē ñ potuit:sz tñ deo nō auferē potētia q̄n potuisset aliū modū cōueniētiozē facisse:cuiꝰ potētia limitata nō ē:sz ℔ eēt fz aliū ordinē rebꝰ

Ad primuz g̃ dōm q̄ christꝰ p oibꝰ pec(ipositum. catis q̄ntū ad sufficiētia debuit satisfacere nō solū pro originali:sed ēt pro actuali:pro quo ifligit violēta mors.ꝛ iō vt sua satisfactio oēz cōphēderet:decēs fuit:vt morte turpissima:q̄ntū ad genꝰ mortiꝫ mozereꝛ:vt sic nō solū sub angelis descēderet p morte:sz ēt sub hoibꝰ q̄ genꝰ mortis:q̄ntū ad acerbitatē sil' ꝛ turpitudinez. Nec peccatū alioꝛ aliqd de ꝓueniētia satisfactionis adimit:qz satisfactio nō est ex passione ex pte ifligētiū passionē:sz ex pte patiētis. ¶ Ad scōm dōm q̄ q̄uis diabolus nos iniuste detineret:tñ nos iuste ab ipo detiebamur eiꝰ tyrānidez pp nr̄az culpā patiētes. vñ ex pte nr̄a fuit ꝓgruū vt satisfaciēdo nos eriperet:vt nō solū ipe iuste nos libaret:qō eēt si violētia vteref:sz ēt nos iuste liberaremur. ¶ Ad tertiuz dōm q̄ sicut pctm̄ hoīs fuit cōmissuz ab hoie istigāte diabolo:ita ēt ꝓueniēs fuit vt medicina morbo respōderet q̄ xp̄s occideref ab hoie suadēte diabolo. ¶ Ad q̄rtū dōz q̄ satisfactio debet esse penalis:ꝛ iō vt pro nobis satisfaceret oportuit q̄ in hoc mūdo penas sustineret:ꝛ nō delicys vte rer. ¶ Ut dōz q̄ xp̄s ad ℔ vēit vt a terrēnis bonis:p q̄bꝰ hoies a dō recesserāt ad celestia nos reuocaret.ꝛ iō decuit vt terrēa bōa abȝceret:q̄tenꝰ ea ꝓtēnendi nob exēm daret.

¶ Utrū deus pater filiū tradiderit ad passionem.

Ad primuz sic ꝓcedit videt q̄ deus pr̄ filiū nō tradiderit ad passionē. maxima enī crudelitas est filiū inocētē tradere. sz xp̄s fuit inocētissimꝰ:cū g̃ crudelitas nō sit in deo:videt q̄ ipe xp̄m ad passionē nō tradiderit. ¶ P. si pr̄ xp̄m in morte tradidit:hoc nō fuit nisi qz christꝰ ex obediētia ad patrē mortuꝰ est. sed q̄cūq̄ facit aliq̄d ex obediētia facit ex debito:g̃ christꝰ debitor mortis fuit:ꝛ sic nō fuit mors eiꝰ deo gratissima:debitū enī diminuit de gratitudie actꝰ. ¶ P. si pater tradidit filiuz:g̃ voluit eū mori. sed hoc ēt voluerūt iudei:ergo ꝓfozmauerūt voluntatez suā volūtati diuine:ꝛ ita nō peccauerūt. ¶ P. pb̃s dicit in.6. Ethic. q̄ ꝓuenire ad bonū finē per mala media est mali ꝓsiliatozis. sed ꝓsiliū diuinū est optimū:ergo si ex ꝓsilio volūtatis pr̄is christꝰ eēt mortuꝰ:nō esset hoc ꝓsiliū expletū mediātibꝰ malis actib̃ iudeorū:q̄ tñ falsum est: ergo pater filium ad passionē nō tradidit.

¶ Sed ꝓtra. Ro. 8. Proprio filio suo non pepcit ꝛc. ¶ P. oīs pena ē a deo:sz passio xp̄i q̄dā pena fuit:g̃ fuit a deo.

¶ Utrum passio christi fuerit bona.

Uteriꝰ videt q̄ passio christi nō fuerit bona:qz ꝑm Boe. cuiꝰ generatio est bona corruptio ē mala. sed generatio christi fuit optima:g̃ passio mortis ipsius fuit pessima. ¶ P. oē iniustū est malū. sz christꝰ iniuste passus est.i. Pe. y. Tradebat aūt iudicāti se iniuste. g̃ illa passio xp̄i fuit mala. ¶ P. sic eadē mā nō pōt eē in nālibꝰ subꝰtrarys formis:ita vn̄ actꝰ in mozalibꝰ nō pōt eē bonus ꝛ malꝰ. sz opꝰ iudeoꝛ vt dr̄ in lra fuit passio xp̄i:g̃ cū opꝰ iudeoꝛ fuerit malū passio christi nō pōt dici bona.

¶ Sed ꝓtra. nihil est deo acceptū nisi bonū. sz mors xp̄i fuit deo acceptissima:qz ipe tradidit semetipm p nobis oblationē ꝛ hostiā deo i odorē suauitatis. Eph̃. 5. g̃ passio xp̄i fuit bona. ¶ P. oē qō est ex charitate est bonuz. sz xp̄s ex maxima charitate fuit mortuus ꝛ passus. g̃ passio sua fuit

Respondeo dōm ad p̄mā q̄nē q̄ in passione xp̄i fuit tria ꝓsiderare. Unū ex pte patiētis:qz.f. voluntarie passus est ex charitate. Aliud aūt ex pte occidētiū:qui ex iniqua volūtate eū occiderūt. Tertiū est ex pte ipsorū pro qb̃ passus est.f. effectꝰ salutis in toto būano genere. Et ꝑm hoc tripl'r deꝰ pater:imo tota trinitas eū tradidit. Uno mō ꝓrdinādo passionē eiꝰ ad salutez būani generis. Secūdo christo boī volūtatē dādo ꝛ charitatē ex qua pati voluit. Tertio dando ptātē:ꝛ nō cohibēdo volūtatē occidētiū:sicut dicit Jo. 19. Nō haberes in me potestatē nisi data tibi fuisset desuper.

Ad primuz g̃ dōm q̄ deus pater nō tradidit christū in mortez quasi cogēdo ipm mori:sed dādo ei volūtatez bonā:qua mori vellet.ꝛ iō nō segtur q̄ fuerit aliqua crudelitas in deo. ¶ Ad scōm dōm q̄ christꝰ nō fuit debitor mortis ex necessitate:sed ex charitate ad hoieꝫ:qua hoīs saluē voluit:ꝛ ex charitate ad deū:q̄ eiꝰ volūtatē iplere voluit:sic dixit Matb̃. 26. Non sic ego volo sz sic tu.ꝛ ℔ debitū nō diminuit aliqd de gratitudie actꝰ. ¶ Ad tertiū dōm q̄ ꝓfozmitas volūtatis hūane ad diuinā nō est simplr i volēdo qō deꝰ vult:sz i volēdo eodē mō.i. ex charitate sic deꝰ vult:vel ad eundē finē. vel in volēdo id qō deꝰ vult nos velle.ꝛ ℔ mō iudei volūtatē suā diuine nō ꝓfozmauerūt:qz xp̄m ex negcia occiderūt ad ipediēdā salutez:quā ex eiꝰ ꝑdicatione seq videbāt. ¶ Ad q̄rtum dicendum q̄ facere aliquod malū ꝓpter bonum finem consequendum est mali consiliatoris. sed vti malicia

alioꝛ quã ipe nõ facit ad bonũ finẽ boc est sũme sapiẽtie.

Ad secundã qõnẽ dõm q̃ iudiciũ absolutũ est de re qñ cõsideraꝛ ipa ꝼm q̃ est actu in rerũ nã exĩstẽs. ⁊ hoc est qñ ꝓsideraꝛ cũ oib⁹ circũstãtys q̃ sunt in ipsa. ſz qñ ꝓsideraꝛ res ꝼm aliqd qõ in re est sine cõsideratiõe alioꝛ: illud iudiciũ non est de re simplr: sed ꝼm qd. Si igiꝛ ꝓsideꝛ passio ꝼz q̃ est in patiente cũ oib⁹ que circũstãt. ſ. charitate xpi ⁊ efficacia ipi⁹: sic est dicẽda simpliciter bona. Si aũt ꝓsideꝛ ꝼm q̃ est passio tñ. ſ. inquã tũ adimit vitã nihil aliud ꝓsiderãdo: sic ẽ malũ in genere mali nature: vñ dicẽda ẽ bona simplr: ⁊ mala ꝼm quid.

Ad primuz ergo dõz q̃ passio xpi icꝛtũ ẽ corruptionis iductiua sic ẽ mala: ⁊ boc ẽ ꝓsidere ipam ꝼm quid: sed icꝛtũ est passio volita: ⁊ ad humanã salutẽ ordiata: sic est optima. ¶ Ad scõm dõz q̃ iniuste illata est ex pte occidẽtiũ: sed ex pte ipi⁹ patientis ex iustissima volũtate pcedit. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ opus opans iudeoꝛ est malũ simplr. sed passio q̃ ẽ op⁹ opatũ est gdẽ simplr bona ꝼm q̃ est in patiẽte: q̃uis possit dici mala ꝼm qd. scõm q̃ est in actione illoꝛ sic in cã ⁊ ꝼz q̃ est corruptiua nãe: ⁊ ita nõ est ponere ỹria circa idez. ¶ Expõ textus.

Quia sic iusticia supaꝛ est diabolus.) Cõtra. iusticia dei nõ põt eẽ sine potẽtia nec eꝫ: Dõm q̃ intelligẽdũ est nõ potẽtia tñ. ſz si ẽt potẽtia tñ diabolũ supasset adhuc eẽt iusticia ex pte dei liberãtis: q̃uiꝫ nõ eẽt ex pte nra. (Peccãtez pcti auctoꝛ ilico iuasit.) Cõtra. Magis peccauit diabolus q̃z hõ: q̃ magis debuit ipe inuadi q̃z hõ. Dõz q̃ ambos iuasit sentẽtia iudicis ꝼm culpe modũ ſz boiez iuasit ⁊ pcti auctoꝛ: tũ qz hõ illi se ſbdidit: tũ qz hõ ex ordie nãe sub angelis erat. vñ ẽt boi ad exercitiũ daꝛ. (Predestinati tñ effecit salutẽ.) Cõtra. Alig ẽt nõ ꝑdestinati gꝛaz accipiũt. Dõz q̃ logꝫ de salute finali p quã hõ ab oi malo libat. Vic distiguẽdũ e qz ꝑt intelligi õ ope opante ⁊ sic malũ opati sũt. Uel dõz õ ope opato: ⁊sic bonũ opati sꝛ.

¶ Si in christo diuisio fuit in morte aie vel carnis a verbo. Distinctio. XXI

Post ꝑdicta ꝓsideradus est vtrũ in morte a ẏbo sit sepata aia vl caro. Quidam putauerũt carnẽ sicut ab aia ita a diuinitate i morte fuisse diuisam. Si eni inquntaia media diuinitas carnẽ sibi vniuit sicut supius ꝑtractũ est: ergo q̃ diuisa est caro ab aia: diuisa est ẽt a diuinitate: qz nõ potuit ab aia seiungi: p quã ẏbo erat vnita: qn a ẏbo diuideꝛet. Fuit aũt diuisa i morte ab aia: aliquin vera moꝛs ibi nõ fuisset: qꝛut ait Aug. moꝛs quã timẽt boies separatio est aie a carne. moꝛs aũt quã nõ timent separatio est aie a deo. Utraq̃z ẏo diaboli suasionib⁹ boi ꝓpinata est. Si ergo in christo homine vera moꝛs fuit: diuisa est ibi aia: ac per boc diuinitas a carne. Vnic sue ꝓbabilitati addunt auctoritatis testimoniũ. Ambꝛo. eniz tractãs de xpi derelictiõe: q i cruce voce magna clamãs dixit. Deꝰ deꝰ meus q̃re me ỏreliqsti. ait. Clamat hõ separatione diuinitatis moꝛitur⁹. Nã cuz diuinitas mortis ẏbi libera sit: vtiq̃z ibi moꝛs eẽ non poterat nisi vita discederet: qꝛ vita diuinitas ẽ.

Vic videꝫ tradi q̃ diuinitas sepata sit in morte ab boie que nisi discessisset: hõ ille moꝛi nõ posset. Qõ illi ad carnẽ referunt: quã dicũt a deo sepatã. Quib⁹ rñdem⁹ illã sepationẽ sic eẽ accipiẽdã sicut itelligiꝫ derelictio que illis ẏbis significat Ut qd me derelinqsti. Quõ igiꝛ erat derelict⁹ a pre: cũ in cruce se derelictũ clamabat: Nõ recesserat deꝰ ab boie: ita q̃ eẽt soluta vnio dei ⁊ bois Alioqn fuit qõdam tps qñ xpus adhuc viu⁹ bõ erat: ⁊ nõ deꝰ: qꝛ adbuc viu⁹ se derelictũ clamabat nõ derelinquẽdũ. Si g̃ illa derelictio vnionis itelligaꝫ sol'o: añ facta fuit solutio dei ⁊ bois q̃z xps moꝛtu⁹ eẽt. Sed qs ẏ dicet: Fateamur igiꝛ deũ quodãmõ illũ boiez in morte deseruisse: qꝛ ptãti psequẽtiũ cũ exposuit ad tps: nõ suã potẽtiã exercendo illũ defendit vt nõ moreret. Sepauit se diuinitas: qꝛ subtraxit ꝓtectionẽ: ſz nõ soluit vnionẽ. Sepauit se foꝛtis vt nõ adesset ad defensionẽ: sed non iꝛ⁹ defuit ad vnionẽ. Si nõ ibi cohibuisset potẽtiã ſz exercuisset nõ moꝛeꝛ xps. Moꝛtu⁹ est xps dinitate recedẽte. i. effectũ potẽtie i defẽdẽdo nõ exbibẽte. Vic ẽ birc⁹ apopey⁹ qui altero birco imolato in solitudinẽ mittebaꝫ: vt legiꝫ in Leuiti. Birci enim duo hũanitas ⁊ dinitas xpi itelligũꝫ. Hũanitate igiꝛ imolata diuinitas in solitudinẽ abỹt. i. in celuz. vñ Esiti⁹ sup Leuiti. Jn solitudinẽ. i. i celũ tpe passiõis dinitas abỹsse dicit: nõ locũ mutãs: ſz quodãmõ ẏtutẽ cohibẽs: vt possent ipỹ ꝓsũmare passionẽ. Abỹt g̃. i. ẏtutez cohibuit: ⁊ porta uit inigrates nr̃as: nõvt bẽret: ſz vt cõsumeret: Deꝰ eni ignis ꝓsumẽs est. Ex bis satis oñdit p̃missa ẏba Ambꝛo. sic eẽ accipiẽda vt ꝑdixim⁹.

¶ Alia inducunt auctoritatez.

Ad hỹ quoq̃z auctoritatib⁹ innituꝛ q̃ asseruit diuinitatẽ i morte recessisse ab boie ꝼz carnẽ. Ait eni athanasi⁹ Maledict⁹ qui totũ boiez: quẽ assũpsit dei fili⁹ denuo assũptũ vel liberatũ tertia die a mortuis resurrexisse non ꝓfiteꝫ. fiat fiat. Si inquntdenuo assũpt⁹ est bõ i resurrectiõe: quẽ assumpserat in icarnatiõe. deposuit g̃ eũ in morte. Sepata g̃ fuit dinitas i morte ab hũanitate. Quib⁹ respõdem⁹ q̃ si bis ẏbis assũptio talis intelligaꝫ: que sit ꝼz vnionẽ: nõ carnẽ tm̃ ſz totũ boiez. i. aiaz ⁊ carnẽ denuo sibi vniuit in resurrectione: qꝛ nõ simpliciter boiem: sed totũ boiez assũptũ dicit. Totũ igiꝛ boiem in morte deposuit. i. aiaz ⁊ carnẽ. Sz qs nisi hostis ẏitatis dicat aiam a ẏbo depositã: Et tñ nisi hoc fateanꝫ: q̃ tot⁹ bõ sit assũpt⁹: nõ ꝓ eis facit illa auctoritas: que totũ dicẽ assũptum. sciẽdũ est igiꝛ athanasiuz id dixisse ꝓtra illoꝛ pfidiã q̃ resurrectiõez xpi negabãt putãtes moꝛte detineri q̃ sol⁹ iter moꝛtuos liber est. Jõ illũ maledicit q̃ nõ ꝓfiteꝫ totũ boiez denuo assũptũ resurrexisse. i. xpz aiaz coꝛpoꝛi denuo ꝓiũxisse: ⁊ in illis duob⁹ denuo ꝓiũctis i resurrectiõe ẏe ꝼz boiez vixisse sic añ mõtẽ. Nã i mõte sepata est aia a carne. vñ ẏe dicit xps moꝛtuus: sed neutrum separatum est a verbo dei.

¶ Astruit carnẽ a ẏbo in morte separatã nõ eẽ.

Sicut augu. sup Jo. docet tractãs illõ ẏbũ. Ego pono aiaz meã vt iterũ sumã eã. Nemo tollit eã a me: ſz pono eã a meipso. Potestatẽ habeo ponẽdi eã: ⁊ itez sumẽdi eã. Vic aiaz dicit emissaz. a quo emissa ẽ: a seipa ñ ẽ emissa: qꝛ seipsaz nõ posuit. nec ẏbũ aiaz posuit vt carnẽ. Caro. n. aiaz posuit: ſz ptãte i se manẽtis deitatis. Potẽtia g̃ deitatis aia diuisa ẽ a carne: ſz neutꝛ a ẏbo dei. vñ aug. ẏbũ exquo suscepit boiem. i. carnez ⁊ aiaz: nũq̃z deposuit aiaz vt eẽt aia a ẏbo sepata: sed caro posuit aiaz q̃ expiranit: q̃ redeũte surrexit. Moꝛs g̃ ad tẽpus carnẽ ⁊ aiaz sepauit: ſz neutrũ a ẏbo dei. Caro igiꝛ ponit ⁊ sumit aiaz nõ ptãte sua: sed potestate inhabitãtis carnẽ dꝫitatis. Vic euidenter tradiꝫ nec aiaz nec carnẽ a ẏbo dei in morte diuisaz: vt aliquo mõ soluta fuerit vnio. vñ aug. ꝓtra felicianũ. Absit: vt sic xps senserit moꝛtẽ: vt q̃tũ in se ẽ vitã vitã ꝑdiderit. Si. n. ẏta eẽt vite fons aruisset. Sensit igiꝛ moꝛtẽ ꝑticipatõe hũani affect⁹: quẽ spõte susceperat. nõ nãe sue ꝑdidit potẽtiã p quã cũcta vinificat. Sic i sepulchꝛo carnẽ suaz cõmoꝛiẽdo nõ deseruit: sicꝫ i vtero virgis cõnascẽdo formauit. Moꝛtu⁹ est g̃ nõ discedẽte vita: sicꝫ passus ẽ nõ pẽũte potẽtia. Nemo tollit aiaz ei⁹ ab eo q̃ potestatẽ bz ponẽdi ⁊ sumẽdi. Ecce ⁊ hic babes xpz ñ deseruisse carnẽ i morte ⁊ vitã nõ discessisse a moꝛtuo: ⁊ q̃ spõte tradidit spm̃: nõ ali⁹ extoꝛsit. vñ ambꝛo. Emisit xps spm̃: ⁊ tñ q̃si arbiter eruẽdi susꝑdẽdiq̃z coꝛpoꝛis emisit spm̃: nõ amisit. Pẽdebat i cruce ⁊ oĩa cõmouebat. Sz vñ emisit: Ex carne. Quo emisit: ad patrẽ.

¶ Qua ratione dicitur xps moꝛtuus ⁊ passus.

Recedẽte ẏo aia moꝛtua ẽ caro xpi. Et qꝛ caro moꝛtua ẽ moꝛtu⁹ ẽ xps. Sic. n. moꝛtu⁹ dr̃ deꝰ qñ moꝛtu⁹ ẽ hõ: ita moꝛtuus dr̃ hõ qñ moꝛtua ẽ caro. Sepatio aie moꝛs carnis fuit. Propter carnẽ g̃ vnitam ẏbo q̃ moꝛtua ẽ dr̃ deꝰ moꝛtu⁹. ⁊ ꝓpter carnẽ ⁊ aiaz q̃ vtraq̃z dolorẽ sensit dicit deꝰ passus: cũ diuitas oĩs doloꝛis exoꝛs existeret. Vñ Aug. Verbũ caro fcm̃ ẽ: vt p carnẽ panis celestis ad

ifantes trãsiret: ⁊ ꝼm hoc ipsuz verbũ crucifixũ est. ſz nõ est mutatũ i boiez: hõ in illo mutat⁹ est vt meliꝛ fieret q̃z erat. Per id g̃ q̃ hõ erat moꝛtu⁹ est deꝰ. ⁊ ꝑid q̃ deꝰ erat homo excitat⁹ est ⁊ resurrexit. Quicqd passus ẽ homo nõ potest dici nõ passus deꝰ: quia deꝰ erat hõ. Quõ potes dicere nõ esse passum ininriaz si vestis rua ꝓscindat: q̃uis vestis tua nõ sis tu. Multo magis ergo quicqd patitur caro vnita ẏbo debebat dici pati deꝰ: licz verbũ nec moꝛi nec coꝛrumpi nec mutari potuerit. Sed quicquid hoꝛ passus est in carne passus est De hoc etiã ambꝛosi⁹ i tertio libꝛo de spũ sancto ait. Quod verbi caro patiebatur manens in carne ẏbum in se ꝑ coꝛporis assũptiõe referebat vt pati diceꝛet. quia caro paticbaꝫ sicꝫ scriptũ est: Christo i carne passo Vic docetur qua ratiõe deꝰ vel dei fili⁹ passus vel moꝛtuus dicitur: nõ qꝛ moꝛtem senserit inquãtũ deus est: ſz quia caro ei vnita moꝛtua ẽ. Scõm quam rationem dicit augustin⁹: Si qs dixerit atq̃z crediderit filiũ dei deũ passuz: anathema sit. Cuius dicti causaz ex qua itelligẽtia sumẽda est aperiẽs in eodez subdit: Si quis dixerit q̃ doloꝛẽ in passiõe sentiebat fili⁹ dei deus ⁊ nõ caro tm̃ cum aia quaz sibi acceperat: anathema sit. sane igiꝛ dici potest q̃ moꝛtu⁹ ẽ deus ⁊ nõ moꝛtuus: passus est dei fili⁹ ⁊ non passus. passa est tertia ꝓsona ⁊ non passa. crucifixuz est verbũ ⁊ non crucifixum. ꝼm alterã naturã passus est: ꝼz alterã impassibilis. Unde ambꝛosi⁹. Generalis est ista fides qꝛ christ⁹ dei fili⁹ ⁊ natus ex virgine: quẽ quasi gigantez ꝓpheta describit eo q̃ bisoꝛmis geminecq̃z nãe vn⁹ fit: consoꝛs diuinitatis ⁊ coꝛporis. Jdẽ ergo patiebaꝫ ⁊ nõ patiebatur: mouebatur ⁊ nõ mouebaꝫ: sepeliebatur ⁊ nõ sepeliebaꝫ: resurgebat ⁊ nõ resurgebat: resurgebat ꝼz carnẽ q̃ moꝛtua fuerat: nõ ꝼm ẏbũ q̃ apud deũ semp mãebat.

¶ Postq̃ determinauit magr̃ de bis q̃ xps cũ humana nã assumpsit. ſ. gꝛa ⁊ sciẽtia ⁊ defectib⁹: ⁊ de bis que p bũanã nãz opaꝛ⁹ est. ſ. de meritis ipsius: Vic determiat de morte quaz in bũana nã sustinuit. Diuidiꝫ aũt hec pars in duas. ꝓmo determinat ea q̃ ad moꝛtẽ xpi ptinẽt. Secũdo ea que ad moꝛtez xpi ꝓsequũꝫ di. zz. ibi. (Vic querit.) ꝓzia diuidiꝫ in duas. ꝓmo ingrit vtrũ moꝛs fuerit in xpo ꝼz sepationẽ deitatꝫ a carne. Secũdo supposito q̃ nõ: oñdit qua rõne xps dicaꝫ moꝛtu⁹ ibi. (Recedente ẏo.) Circa ꝑmũ duo facit. ꝓmo mouet qõnem. Secũdo determiat eã ibi. (Quidã putauerũt.) Et circa hoc duo facit. ꝓmo excludit errozẽ. Secũdo ẏitatẽ ꝓfirmat ibi. (Sicut Aug. sup Jo.) Circa ꝑm̃ duo facit. ꝓmo excludit ꝓbatõez erroris sumptã ex rõne ⁊ auctoritate. Aug. Secũdo ꝓbatiõez sumptam ex auctoritate Athan̄. ibi. (Aly q̃q.) Circa ꝑm̃ tria facit. ꝓmo põit rõnẽ ipaꝛ. 2° auctoritatẽ q̃ vr̃ ꝑ eis facere ibi. (Quic sue ꝓbabilitati.) 3° soluit ibi. (Quibus

respõdem⁹.(Aly quoq;.)Dic tria facit.Prio põit obõnẽ ex auctoritate athanasy.Secũdo ostẽdit q illa auctoritas nõ facit pro eis ibi.(Quibus respõdem⁹.) Zᵒauctoritatem athanasy exponit ibi: (Sciendum est igit̃.)Dic est duplex questio.Prima de morte christi. Secunda de resurrectione eius. Questio. I.

QUIrca p̃mũ q̃runt̃ tria.Prio vtr̃ ī morte xp̃i fuerit sepata deitas ab bũanitate.Secundo vtr̃ corp⁹ xp̃i fuerit dissolutũ vel icineratũ.Tertio vtr̃ debeat simplr̃ dici q xp̃s vel filius dei sit mortuus.

¶Utrum in morte xp̃i deitas a carne separata sit.

AD primuz sic ꝓcedit.vr̃ q in morte xp̃i deitas a carne sepata sit.Remoto enī medio sepant extrema q̃ per mediũ coniũgunt̃.sed sicut in.z.di.dictuz est: diuinitas coniungebat̃ carni mediante aīa:g̃ separata anima a carne separabat̃ etiam diuinitas.¶P. sicut in.z.di.dictuz est:corp⁹ insensibile nõ est assumptibile.sed separata aīa caro remanet quoddaz corp⁹ insensibile:ergo nõ potuit remãere deitati vnita:cũ nihil possit eẽ vnitũ:qõ nõ est assumptibile.¶P.nulla res est moztua que habet in se vitã.fz si deitas ī morte a carne sepata nõ fuisset:habuisset i se vitã:que etiã est fons indeficiẽs vite: ergo moztua nõ fuisset.¶P.vnio hũane nãe ad diuinaz est per gr̃az.sed corp⁹ nõ est capax gratie nisi mediãte aīa: ergo corpus sepata aīa nõ potest remãere deitati vnituz.

¶Sed ꝛra.filius dicitur iacuisse in sepulchro:als de boc nõ esset fides:que bz obiectũ veritatẽ increatã.fz boc nõ dicit̃ nisi quia corp⁹ in sepulchro fuit:g̃ deitas a corpe sepata nõ fuit.¶P. Leo papa dicit.Tanta fuit vnio dei et hois:vt nec supplicio posset diminui:nec morte distingui. sed supplicium pati ꝛ mori corporis est:ergo corp⁹ in morte a diuinitate non est separatum.

¶Utrum deitas separata sit ab anima.

Ulterius videt̃ q deitas sit sepata ab aīa.vtrac̃t.n. moꝛs vt dr̃ in littera.ſ.qua separat̃ corp⁹ ab aīa:ꝛ qua sepat̃ aīa a deo.diaboli suasu homi ꝓpinata est.sed xp̃s in se accepit mortẽ:qua separat̃ corp⁹ ab aīa:vt a nobis excluderet qõ suasu demonis in nobis deuenit:g̃ simpliciter debuit pati moꝛtez que est separatio anime a deitate.¶P.quicũq; deponit aliquid:illud a se separat. sed fili⁹ dei dicit de seipso.Joan.io.Ego pono animã meã. ergo eã a se separauit.¶P.sicut supra.di.5.dcm̃ est:vniẽs est vnitum:sicut ratione vnionis deus est homo.si igit̃ aīa esset deo vnita post mortẽ:posset dici q deus esset anima.

¶P.ratione vnionis dei ad hominẽ est cõmũicatio idiomatũ:vt dicit Damascenus.sed anime idiomata nõ dicũtur de filio dei.nõ enī potest dici q fili⁹ dei sit forma corꝑis.ergo nõ remanet post mortem anima verbo vnita.

¶P.si eẽt verbũ vnitũ anime ꝛ corꝑi:cum illa sint adinuicẽ diuisa:essent due vniones verbi ad illa duo.sed añ mortẽ erat tm̃ vna vnio:ergo aliq̃ vnio facta est de nouo in morte xp̃i:qõ est in cõueniẽs.¶P.aīa ꝛ corp⁹ separata fuerũt duo qdẽ.si g̃ verbũ vtriq; vnitũ remãsit: videt̃ q fuerũt duo vel tria christus in morte:qz vniens est vnitũ.

¶Sed cõtra.maior est coniũctio anime ad deuz per vnionem in persona:q̃ que est per fruitionem.sed anima deo coniũcta per fruitionẽ nunq̃ ab ipso separat̃:ergo multo minus coniuncta ei per vnionez in ꝑsona.¶P.filius dei dicitur descendisse ad inferos.sed hoc nõ cõuenit sibi nisi rõne aīe:ergo fili⁹ dei post mortez habuit aīaz sibi vnitã.

Respõdeo dicẽdũ ad p̃mã qõnẽ q corp⁹ christi in morte nõ fuit separatũ a deitate.Cuius ratio ex tribus accipi potest.Primo ex parte dei:qz cum sit imutabilis ei qõ pfecte sibi coniunctũ est:incõmutabilitatem ꝓstat:vt ſ.imutabiliter ei adhereat.Secũdo ex parte ipsius assumpti:quia per mortem:quã ex obediẽtia patris sustinuit:nõ debuit suam dignitatem amittere:sed magis clarificare.Tertio ex fine assũptionis:qz ea q̃ post mortem ipsius circa ipsum acta sunt:salutaria nobis non fuissent nisi deitas adiuncta esset.

Ad primum ergo dr̃m q sic supra.dis.z.dcm̃ est: anima q̃ntũ ad vnibilitatẽ corꝑis est mediũ necessitatis:qz corp⁹ nõ eẽt vnibile nisi in q̃ntũ est aīatũ.sed q̃ntũ ad vnionẽ in actu est mediũ ꝛgruẽtie: quo remoto nõ necessario vnio tollit̃:vt supra .z.dis.dcm̃ est.ꝛ ideo quia sepata anima a corꝑe adhuc remansit in corꝑe ordo ad animã:ꝛ vnibile remãsit ꝛ vnituz.¶Ad secũduz dr̃m q q̃uis esset actu insensibile:tñ hoc habebat supra alia corꝑa insensibilia:q̃ inerat ei ordo ad animã humanã.¶Ad tertiũ dr̃m q deitas nõ potest esse forma corꝑis.Ad hoc aũt q corp⁹ sit viuuz oportet q sit aliqd viuificãs formaliter.¶Ad quartũ dr̃m q corp⁹ non est susceptiuũ gr̃e habitualis:qz illa ordinat̃ ad act⁹ spũales: qui nõ p̃nt corꝑi cõicari.hec aũt gratia est mediũ ꝛgruẽtie ad vnionẽ ex pte aīe.fz gr̃a vniõis q̃ est ipa vnio gratis facta põt eẽ in corꝑe:qz ista gratia ordiat ad eẽ in ꝑsona diuina:cuius particeps est corp⁹ sicut ꝛ aīa:ideo ẽt corpus põt remanere vnitũ aīa sepata:in quo etiã manet aliquis ordo ad gloriã:ex eo q fuit instrumẽtũ aīe habẽtis gr̃am: vt dcm̃ est:vt sic etiam habitualis gratia quodãmodo in corpus redundet:vt supra.dis.13.dictum est.

Ad secundã qõnem dr̃m q ꝓpter easdẽ rationes aīa a verbo in morte xp̃i separata nõ fuit:ꝛ adhuc amplꝰ iquantũ aīa imediatꝰ ꝛ plribus modis verbo vnitur q̃ corꝑus.

Ad primuz ergo dr̃m q moꝛs aīe est ꝑm sepationẽ aīe a deo ꝓpter̃ opposita cõiunctiõi q̃ est ꝓ charitatẽ: quã mortẽ xp̃s assũere nõ debuit:sic̃ nec pter̃:vt supra.di. 15.dcm̃ est.ꝛ iõ hec rõ nõ est ad ꝓpositũ.qz ẽt si eẽt sepatio pfecta aīe a verbo q̃tũ ad ꝺiũctionẽ q̃ ẽ in ꝑsona:adhuc aīa nõ eẽt moztua:fz vita:iq̃tũ remãeret deo ꝓ charitatẽ ꝺiũcta.¶Ad zm̃ dr̃m q fili⁹ dei dr̃ aīaz põere:nõ qdẽ a se:fz a carne:a q̃ in morte sepata fuit.¶Ad 3m̃ dr̃m q aīa nõ nomiat ꝑsonã fz ptẽ nãe.vñ aīa nõ est vnita verbo:sic̃ ꝺportans id in q̃ fcã est vnio:sic̃ est de B noie hõ:ꝛ iõ non põt dici q fili⁹ dei sit aīa:sic̃ põt dici q sit hõ ꝑm q ẽ bñs aīaz.¶Ad 4m̃ dr̃m q sic̃ ea q̃ dicũt̃ ẽ nã hũana fz rõnẽ nãe nõ p̃nt p̃dicari de filio dei:vt qõ dr̃ esse cõis xp̃o ꝛ alys hoĩb⁹:ita ẽt ea q̃ p̃dicãt̃ ẽ aīa xp̃i in q̃tũ est ps nãe:nõ p̃nt dici de filio dei:sic̃ q ẽ fõma vel aliqd bꝺ.Ea aũt q̃ p̃dicãt̃ ẽ ipa in q̃tũ est qd ꝺsistẽs p̃nt ẽ filio dei p̃dicari:sic̃ q descẽdit ad ifer̃os:ꝛ alia bꝺ.¶Ad 5m̃ dr̃m q sic̃ supra.di.8.dcm̃ ẽ:relationes fz rẽ mltiplicãt̃ fz mltiplicatõez illoꝝ supra q̃ fũdãt̃ relatões.vñ ꝺtigit q relatio ex pte vni⁹ extremi est vna q̃ ex pte alteri⁹ multiplicat̃:sic̃ de illo q vna paternitate ad multos filios refert̃:q ad ip̃s mltis filiatiõib⁹ referũt̃.ita ẽt est hoc:qz ex pte ipsi⁹ filꝰ dei est vna tm̃:q̃tuis nõ sit ex pte ip̃i⁹ relatio realis sed rõnis tm̃.Ex pte aũt assũptoꝝ:q̃ diuisa sũt:sũt due vniões ī actu pⁿ mortẽ.añ aũt erat vna ī actu ꝛ mꝫte i poⁿ.vñ nõ oz q aliq̃ vnio fiat ibi ẽ nouo:sic̃ nec in diuisiõe ꝺtiui fit aliqd de nouo:inq̃tũ id qõ pⁿ erat multa potẽtia:vnũ actu:fit actu plura.¶Ad 6m̃ dr̃m q sic hũana nã nõ est ꝓstasis in xp̃o:q̃tuis possit dici singulare ꝛ idiuiduũ:vt supra.dis.6.dcm̃ est.ita ẽt aīa ꝛ cõp⁹ nõ sũt due cõplete ꝓstasee:fz vnite vni ꝓstasi filꝰ dei: q̃uis possint dici duo singlaria vl duo idiuidua.fz ñ segt̃ ex B q xp̃s sit duo:qz neutr̃ illoꝝ de xp̃o p̃dicat̃ vel de filio dei.

¶Utrum corpus xp̃i post mortẽ debuerit dissolui.

AD secundũ sic ꝓcedit.videt̃ q corp⁹ xp̃i post mortẽ debuit dissolui siue icinerari.Debuit.z.dr̃.Christ⁹ debuit q oĩa fratrib⁹ assimilari.fz aly hoĩes q dicunt̃ fratres xp̃i fz corp⁹ icinerãt̃:g̃ ꝛ corp⁹ xp̃i icinerari debuit.¶P.sic̃ sepatio aīe a carne fuit ifflictã hoi ꝓpter pctiũ p̃mi parẽtis:ita ẽt icineratio:qz dr̃ Genesis.3. Terra es ꝛ in terrã ibis.fz xp̃s p nobis sustinuit mortẽ:vt debitũ nãe solueret:ergo simiľ corp⁹ ei⁹ icinerari debuit.

¶P humilitas ẽ meritũ exaltatiõis.phisi.z.fz corp⁹ xp̃i fuit maxie exaltandũ:g̃ debuit vsq; ad icineratõez humiliari.¶P.oẽ compositũ ex ctrarys nãl̃r est dissolubile in ꝺria.fz corp⁹ xp̃i fuit ex ꝺrys cõpositũ:qz fuit eiusdẽ nature:cui⁹ sũt corꝑa nr̃a:g̃cũ icineratio nihil aliũ sit q̃ resolutio corꝑis ad ꝺria:ex gb⁹ cõstituit̃:videt̃ q corp⁹ xp̃i icinerari debuit.¶P.aīa nõ recedit a corꝑe q̃diu in corꝑe mãet eq̃litas cõplexiõis:q̃ regrit̃ vt dispositio in corꝑe aīato:qz p hãc dispositiõez mã fit nẽcaria ad talẽ formã.fz ī morte christi aīa recessit a corꝑe:g̃ in corꝑe nõ remãsit illa eq̃litas q̃ exigit̃ ad corꝑũ aīatiõez.fz ablata eq̃litate cõplexiõis vnũ ꝺriũ supat aliũ ꝛ corꝛũpit illũ:ꝛ sic sequit̃ corꝑis dissolutio ꝛ icineratio:g̃ corp⁹ xp̃i fuit corꝛuptuz ꝛ

¶Sz ꝺ.Psal.Nõ dabis scñ tuũ videre corꝛup (icineratiõez.B aũt nõ potest itelligi de corꝛuptiõe moꝛtis:qz ipse moꝛtuⁿ fuit:g̃ intelligit̃ de corꝛuptiõe icineratiõis.¶P. corꝑi nõ debeb̃t icineratio nisi ꝓpter corꝛuptiõez fomitis. fz ī xp̃o nũq̃ fuit corꝛuptio fomit⁹:qz nat⁹ ꝛ ꝺcept⁹ fuit sine origiali:g̃ corp⁹ xp̃i nõ debuit icinerari.¶P.aīa ꝺiuncta corꝑi ipz seruat ab icineratiõe.fz vt⁹ ꝺina ẽ maioꝛ q̃tuꝫ vt⁹ aīe g̃ cũ corꝑi xp̃i sit ꝺiũcta deitas:videt̃ q ñ debuit icinerari.

Respondeo dr̃m q moꝛs ꝛ icineratio ꝛ hꝺ defect⁹ sũt pene origialis pctũ.ī xp̃o aũt nũq̃ fuit origiale:vñ xp̃s nõ ꝺxit hꝺ defect⁹ ex nẽcitate sue origínis:qz sine origiali ꝺcept⁹ fuit:nec in eo fuerũt:qz ipse eẽt debitor corꝛ:qz pctũ in eo nũq̃ fuit.fz voluntarie defect⁹ hũane nature assumpsit ad cõplendũ op⁹ nr̃e redẽptiõis: ꝛ vt in his nobis merereť Unde cũ op⁹ redẽptiõis eẽt in passione cõpletũ:qz dixit:ꝺsũmatũ ẽ.Jo.19.ꝛ corp⁹ sine aīa nõ est in statu merendi:iõ corp⁹ eius incineratũ nõ fuit.

Ad primũ g̃ dr̃m q assimilatio illa intelligit̃ q̃ntũ ad illa q̃ sunt de veritate nãe:ꝛ q̃ntũ ad ea q̃ ptinẽt ad op⁹ redẽptiõis.¶Ad zm̃ dr̃m q p passionẽ q̃ sepata ẽ aīa a carne:remouit a nobis mortez ꝛ oẽs alios defect⁹ hũane nature q̃ntũ ad sufficiẽtiã cause.ꝛ ideo nõ oportuit q ad remouẽdũ incinerationẽ corp⁹ eius incinerarẽt̃.¶Ad 3m̃ dr̃m q bũ litas illa fuit necessaria añ opus redẽptiõis:ꝛ qñ xp̃s erat ī statu merẽdi:nõ aũt post mortẽ vt dcm̃ est.¶Ad 4m̃ dr̃m q cõpositũ ex cõtrarys necessario in ipsa resoluit̃:nisi sit aliqd ꝓhibẽs.In xp̃o aũt erat aliqd ꝓhibens.ſ.virtus diuinitat⁹ ꝛ puritas a corꝛuptiõe fomitis.¶Ad 5m̃ dr̃m q q̃uis illa tẽperies complexiõis q̃ est nẽcitas ad formã aīe fuerit amota ī morte:nõ tñ ide secuta est dissolutio ꝛ putrefactio corꝑis ratiõe ꝓdicta.

¶Utr̃ filius dei debeat dici moꝛtuus.

AD tertiũ sic ꝓcedit.videt̃ q xp̃s vl fili⁹ dei ñ debeat dici moꝛtuⁿ. Ea.n. q̃ bñt repugnãtiã itellectuũ ad filiũ dei de eo nõ ꝓdicant̃.fz cũ dei fili⁹ sit vita:sic̃ dicit Jo.14.moꝛtuũ eẽ bz repugnantiã itellect⁹ cuz ipso:g̃ nõ debet dici q sit moꝛtuⁿ.¶P.eẽ creaturã ꝺẽit alicui ꝑm q est a deo.sed corꝛũpi ꝑm q est ex nihilo:ergo magis ptinẽt ad defectũ creature ea q̃ corꝛuptionẽ ipoꝛtant q̃ nomẽ creature.fz nomẽ creature nõ dicit̃ de xp̃o: vt supra.di.xi.dcm̃ est.ergo multo minꝰ põt dici q sit moꝛtuus.¶P.filiꝰ dei est diuina eẽntia.sed nõ põt dici q diuina eẽntia sit moꝛtua:g̃ nõ debz dici q filiꝰ dei sit moꝛtuⁿ.

¶P.ꝛadictoria nõ sũt vã ẽ eodẽ.fz de filio dei ve dr̃ q est imoꝛtal:ꝛ p ꝺsequẽs nõ est moꝛtuⁿ:ergo nõ põt dici q fuerit moꝛtuⁿ.¶P.illẽ qõ est partis nõ ꝑdicat̃ de toto.fz moꝛi ẽ corꝑis a q̃ aīa sepat̃:g̃ vr̃ q xp̃s ñ possit dici mõtuⁿ

¶Sed cõtra est qõ dicit̃ in simbolo.Crucifixus moꝛtuus ꝛ sepultus.¶P.nullus hõ dicit̃ moꝛtuⁿ nisi ex eo q aīa eiⁿ a corꝑe sepata est.sed aīa xp̃i est a corꝑe separata.ergo ipse est moꝛtuus.¶P.sicut supra dcm̃ est redemptio nõ potuit ꝺueniẽter fieri nisi p mortẽ fily dei:ergo si ipse nõ est moꝛtuⁿ:vr̃ q nõ sim⁹ adhuc redẽpti:qõ est hereticuz.

Respondeo dr̃ q sicut supra .di.xi.dictũ est:ea q̃ solũ ad naturaz ptinent simplr̃ ꝛ sine determinatiõe de xp̃o dici p̃nt.moꝛs aũt in nobis est ꝑm sepationẽ aīe a corꝑe.ꝛ passio est ꝑm lesionẽ corꝑis:vel ẽt ꝑm imutationez aīe q̃ sunt ptes hũane nature.ꝛ ideo simpliciter ꝺcẽdũ est q christus moꝛtuus est ꝛ passus.

Ad primuz ergo dr̃m q nõ est ibi aliq̃ repugnãtia itellectuũ:qz mõs cũ sit ꝺditio nature referẽ ad hũanã:vñ nõ opponit̃ dine vite.¶Ad zm̃ dr̃m q nomẽ creature nõ magis se bz ad nãm q̃ ad ꝑsonã.ꝛ iõ non põt dici simpliciter rõne nãe sicut supra dcm̃ est:ꝑcipue cũ creatura respiciat eẽ qõ magis videt̃ ptinere ad ꝓpositũ q̃ ad naturam.ꝛ iõ qõ magis vel min⁹ ad defectũ ptineat nõ facit ad ꝓpositũ.¶Ad tertiũ dicẽdũ q vnio nõ est facta in natura fz in ꝑsona.ꝛ iõ ea q̃ sunt nature p̃nt ꝑdicari de ꝑsona:nõ aũt de alia natura.¶Ad q̃rtũ dr̃m q hec est simplr̃ vã.Filiꝰ dei vel xp̃s ẽ imoꝛtalis:ꝛ filiꝰ dei est moꝛtuⁿ:qz ea q̃ sũt vtriusq; nature p̃nt affirmari de ꝑsona.Sz tñ hec.Xp̃s nõ est moꝛtuⁿ.est vã ꝑm qd:ꝛ falsa simplr̃:qz ad veritatẽ affirmatiue sufficit q ꝑm aliquẽ naturã ꝺueniat:qõ de ꝑsona dicit̃.sed ad vitatẽ negatiue oz q ꝑm neutrã ꝺueniat.Unde hec est falsa simplr̃.Xp̃s nõ est aīal:ꝛ vã ꝑm qd.ſ.ꝑm diuinã.nõ est aũt incõueniẽs q vnũ cõtradictoriõꝝ dicat̃ de aliquo simplr̃:ꝛ alterum ꝑm qd.

¶Ad 5m̃ dr̃m q ea q̃ sũt ptis tm̃ ꝛ pti nata ꝺuenire dicũt̃ de tota rõne pt⁹.sic̃ hõ dr̃ crisp⁹ ꝓpter capillos:ꝛ ita moꝛs q̃ est ꝺditio corꝑis de ꝑsona põt ꝑdicari.Tñ sciẽdũ est q sicut generari est cõpositi ita ꝛ corꝛũpi:q̃uis subiectũ generatiõis ꝛ corꝛupttõis sit materia. Questio. II.

DEinde q̃rit̃ ẽ resurrectiõe xp̃i.Et circa B grũt̃ q̃tuor.Primo ẽ necc̃itate resurrectiõis.Scõo de tpe. 3ᵒ de argumẽt̃ resurrectiõis ī cõi.Quarto de eis in speciali.

¶Utr̃ necesse fuerit xp̃m resurgere.

AD primũ sic ꝓceditur.vr̃ q nõ fuerit necariũ xp̃m resurgere:qz sic dicit Damas.resurrectio ẽ ei⁹ qõ cecidit:ꝛ dissolutũ ẽ iterata surrectio.fz xp̃s nõ cecidit p pctũ:nec ei⁹ corp⁹ dissolutuz est.ergo non debetur ei resurrectio.¶P.Aug.dicit q per verbũ dei fit resurrectio aīaꝝ.p vbũ incarnatũ fit resurrectio corꝑoꝝ. sed vbũ caro factũ est in icarnatiõe:g̃ nõ fuit nẽcia resurrectio neq; ad resurrectiõez corꝑoꝝ:neq; ad resurrectiõez aīaꝝ.¶P.post vltimaz ꝺsũmationẽ nõ est aliqd nẽciuz. fz vltima ꝺsummatio facta est in passione:qz tũc dixit cõsummatũ est.Jo.19.ergo non oportuit q postea resurgeret.¶P.ad hoc xp̃s bamanã naturã assumpsit vt ipsam restauraret.fz plena restauratio facta est in passione:qz ianua aperta est ꝛ liberati sumus a pctõ pena ꝛ seruitute diaboli:ergo nõ oportuit vt iterato corpus assumeret.

¶Sz ꝺ.i.Chorint.15.Si xp̃s nõ resurrexit inanis est fides nr̃a.fz sine fide nõ i..ificamur:ergo necessariũ fuit xp̃m resurgere.¶Preterea.Hze.dicit q vitam nostram resurgendo reparauit:ergo necessarium fuit q xp̃s resurgeret.

Respondeo dicēdū ꝙ necessitas resurrectiōis xp̄i ex trib⁹ apparet. ℣primo ex ipa ꝺditiōe nāe assūpte. Alia.n.ꝛ corp⁹ sunt ptes būane nāe: ois aūt ps est impfecta respectu toti⁹: vt ꝑz ꝑ pm̄ in.3.phlsi. vñ nec corpi sine aīa nec aīe sine corpe ineſt ois pfectio: quā nata sūt habere. Et qz nāe assumpte debebaꝫ ois pfectio: quaz ꝺrigit in natura repire: iō ei debebaꝫ ꝙ corp⁹aie semp eēt ꝺiūctū: ꝙ aūt ad tps separata fuerūt: B fuit ꝓpter necitatez nr̄e redēptiōis. Secūdo ex merito passiōis ei⁹: qz ex humilitate passiōis meruit gloriā resurrectiōis. 3° ex pte nr̄a: vt.s.in capite gl'iosa resurrectio inchoaret: q̄ in membris futura erat. Et iterū vt illis q sunt in patria nō solū sit gl'ia ō vīsione diuinitatis: ſz ēt de visione būanitatis glificate in xp̄o: q̄ntū ad corp⁹: ꝛ q̄ntū ad animaz.

Ad primuz igit̄ dōz ꝙ illa ꝺffinitio est resurrectionis p̄m ꝙ in alys boib⁹ inuenit. Sed resurrectio xp̄i pōt sic ꝓpe diffiniri. Resurrectio ē corpis fci icorruptibil'ad aīaz iterata vnio. ¶Uel pōt ꝺici ꝙ q̄libet xp̄s nō ceciderit p pctm̄: cecidit tm̄ a vita nāe p mōtē. ꝛ cōp⁹ q̄uis nō sit dissolutū p icieratiōez: ē tm̄ fcā dissolo corporis ꝛ aīe. ¶Ad 2m dōz ꝙ vbū caro factū est ꝓxia dispositio ad resurrectionē nr̄az: ſz vbū caro fcm̄ ē ꝛ a morte resurgēs. ¶Ad 3m dōz ꝙ in morte xp̄i fcā est ꝓsūmatio oiuz eoꝝ q̄ exigebant ad satisfactionē: q̄ ꝺē p resurrectionem nō est fcā: ſz magis noue vite inchoatio. ¶Ad 4m dōm ꝙ q̄libet xp̄s naturaz nr̄am ad hoc assumpsit vt eā reparet: nō tm̄ sequitur ꝙ repata natura ꝺebeat eā vel aliquā ei⁹ ptē abycere: ſz magis ppetuo tenere: sic̄ ppetua ē reintegratio fcāi nā. ¶Uel ꝺicēdū ꝙ q̄libet p passionē ꝓpe loquēdo sit fcā repatio q̄ntū ad amotionē mali: tm̄ per resurrectionez oportuit ꝙ cōsummaret̄ q̄ntū ad pfectionē in bono.

¶Utr̄ xp̄s ꝺebuerit tertia ꝺie resurgere.

Ad secunduz sic ꝓcedit̄. videtur ꝙ xp̄s nō ꝺebuit 3ª ꝺie resurgere. Caput eniz ē ꝺformis mēbris in nā. ſz p resurrectionē natura repat̄ q̄ntū ad passibilitatē ꝛ mortalitatē: ḡ xp̄s ꝺebuit sil'cuz alys resurgere: ꝛ nō tertia ꝺie. ¶℣. vt ꝺicit glo. ꝺebr̄. xi. ad B est ꝺilata resurrectio oiuz in finē mūdi vt sil' resurgētib⁹ sit mai⁹ gaudiū ſz de resurrectiōe nulli⁹ sci est tantū gaudiuz sicut de resurrectiōe xp̄i: ḡ ēt ipse ꝺebuit vsq; ad finem mūdi suā resurrectionē ꝺifferre: ꝛ nō tertia ꝺie resurgere. ¶℣. separatio aīe a corpore in xp̄o nō fuit facta nisi ꝓpter redēptionē būane nature: ſz in ist̄ati mortis redēptio soluto ꝓcio cōpleta est: ḡ ꝺebuit statiz resurgere. ¶℣. plus ꝓferēdū fuit xp̄o q̄ alicui alteri boi. ſz gdā boies q viui inuenięt̄ in fine mūdi: statī post mortē resurgēt: ḡ mlto magis xp̄s resurgere ꝺebuit statī: ꝛ nō in 3m ꝺiē resurrectiōez ꝺifferre. ¶℣. Matth. iz. dōs ꝺicit: Sicut fuit ionas in ventre ceti sic erit fili⁹ hois in corde terre. ſz nō fuit i corde terre nisi q̄ꝺiu fuit mortu⁹: ergo trib⁹ ꝺieb⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹ mortu⁹ fuit: ergo nō resurrexit tertia ꝺie: ſz magis q̄rta vel quinta. ¶℣. nox ℨ ꝺiē ꝺidit̄. ſz Grego. vī ꝺicere in omel'. pasce xp̄s ꝺe nocte resurrexisse: sic̄ sampson ꝺe nocte portas gaze tulit: ḡ xp̄s nō resurrexit tertia ꝺie: imo magis 2ª nocte.

¶Sz ℨ. in simbolo ꝺicit̄. Resurrexit tertia ꝺie ꝛ scripturas. ¶℣. Ro. 6. ꝺicit glo. Quieuit in sepulchro vna ꝺie ꝛ duab⁹ noctib⁹: qz nr̄am ꝺuplicē vetustatē sua simplicitate ꝓsūpsit: ergo tertia ꝺie resurrexit. ¶℣. ꝓueniēs erat vt vitas mortis nobis mānifestaret̄. sed in ore ꝺuoꝝ vel triū testiū stat oē vbū: ergo conueniēs fuit vt tertia ꝺie resurgeret.

Respondeo dōz ꝙ sic ꝺcīn ē xp̄s nō sustiuit mortē: qz ꝺebitor mortis eēt: ſz vt mortē nr̄az sua morte ꝺestrueret. Ad B aūt ꝙ mors nr̄a ꝺestrueret̄ ꝺuo regrebant̄. vnū. s. vt ipse nō ꝺebitor mortis mortē quā nos ꝺebebamus ꝓ nobis solueret. Aliud est: vt nos virtutem mortis ipsius cognoscceremus: vt ꝑ fidez mortis virt⁹ mortis in nobis effectū haberet. vñ nō oportuit ꝙ morte ꝺetineret nisi q̄ntū ꝺgruebat ad ostēdēdā mortl vitatē: q̄ sufficiēter mānifestata fuit ꝛ ꝺgruēter p B ꝙ 3ª ꝺie resurrexit. tū qz sua morte ꝺuas nr̄as mortes ꝺestruxit: vt tāgit glo. inducta. tū qz ꝺfirmatio q̄ fit p testes ternario testū approbaꝫ. tuz qz pfectio in ternario ꝓsistit: vt ꝺicit in ꝑ⁰ ꝺe ce. ꝛ mū. alias et iā ꝺgruētias nō difficile est assignare.

Ad primuz ḡ ꝺōm ꝙ alq boies ꝺebitores mortis erāt: ꝛ moꝛi i eis nō fuit ex necessitate finis: ſz ex necessitate culpe. nō aūt sic est in xp̄o: ꝛ ideo nō oportuit ꝙ xp̄i resurrectio vsq; in finē mundi ꝺifferretur. ¶Uel ꝺōz ꝙ illō qō est vltimū in opatōe oz eē p̄m in intentione: vñ opz ꝙ resurrectionē quā in fine mūdi ꝓseq̄mur ꝑmo intendam⁹. intētio aūt ꝛ ꝺirigit̄ ꝛ excitaꝫ ꝛ roboraꝫ ex inspectiōe alicui⁹ exēplaris in quo finis ſz res ꝑcedat: vñ sicut intētio nr̄a q̄ intēdim⁹ in gloriā aīe: excitatur ex inspectione ꝺiuine glie: q̄ est exemplar nr̄e future btitudinis: ita oportuit ꝙ gl'ia resurrectionis in aliquo exēplari nobis ꝓponeret̄: ad cui⁹ ꝓfozmitatē tēderem⁹. ꝛ B est resurrectio xp̄i. vñ ꝺicit ꝓbil. 3. Reformabit corp⁹ būilitatis sue configuratū corpori ꝛc̄. ¶Ad 2m dōz ꝙ gaudiū de resurrectōe xp̄i mouet vt exēplar ex quo ꝺirigimur i finē. nō aūt ita est de alys scis: ꝛ iō nō est sil'e de xp̄o ꝛ ꝺe illis. ¶Ad 3m dōm ꝙ nō solū oportebat ꝙ p mortē fieret redēptio. ſz ad B ꝙ redēptiōis ei⁹ ꝓticipes essem⁹ oportuit vt vitas mortis nobis ostēderet̄. ꝛ B nō fuisset si statim post mortē resurrexisset. ¶Ad 4m dōz ꝙ mortis aliox boiuz cognitio nō est nobis necessaria ad salutem: sicut fides de morte xp̄i. ꝛ ideo resurrectio ñ est simil'de ipso ꝛ de illis: ꝙ viui inuenient̄ in fine mūdi. ¶Ad 5m dōz ꝙ ꝺies: vt in. 2. li. ꝺi. 13. ꝺcm̄ est: ꝺiuersis modis accipit̄. Aliq̄ eni ꝓ ꝺie nāli q̄ ꝺtinet spaciū. 24. horarū: vñ includit ꝺiē ꝛ noctez. Aliq̄ aūt ꝓ ꝺie artificiali: sic xp̄s fuit mortu⁹ vna ꝺie integra. s. ꝺie sabati ꝛ duab⁹ integris noctib⁹. s. p̄cedēte ꝺie sabbati ꝛ sequenti: ꝛ adhuc plus ꝑ q̄ndaz ptē sexte ꝺeie. ꝛ sic loquit̄ glo. Ro. 6. Si aūt loq̄mur ꝺe ꝺie nāli: sic accipiēdo ptē ꝓ toto fuit mortu⁹ trib⁹ ꝺieb⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹. illa.n.ps ꝺiei passiōis xp̄i a nona: ꝛ ꝺeiceps cōputaꝫ ꝓ tota ꝺie nāli cui⁹ ē pars: vñ ꝺputaꝫ ꝓ vna ꝺie artificiali ꝛ ꝓ vna nocte. sil'r nox p⁹ sabbatū ꝺputaꝫ ꝓ tota ꝺie nāli sequēte: ꝛ sic cōputaꝫ ꝓ vna ꝺie ꝛ vna nocte artificiali: qb⁹ ſi ꝺiūgaꝫ vna ꝺies integra. s. ꝺies sabbati: ꝛ vna nox integra. s. nox p̄cedēs: inuenit̄ q ꝺns fuit motu⁹ trib⁹ ꝺieb⁹ ꝛ tribus noctibus. ¶Ad 6m ꝺicendū ꝙ xp̄s ꝺicitur resurrexisse i sepulchro quando adhuc est lux tenebris ꝑmixta. ꝛ ideo aliquando ꝺicitur resurrexisse in ꝺie: ꝛ aliquando in nocte.

¶Utr̄ xp̄s ꝺebuerit ꝓbare resurrectionē suā argumētis.

Ad tertiū sic ꝓcedit̄. ꝺr̄ ꝙ xp̄s resurrectionez suā argumētis ꝓbare nō ꝺebuit. Ambro. n. ꝺic̄. Tolle argumēta vbi fides q̄rit̄. ſz ꝺe resurrectiōe q̄rit̄ fides. ḡ argumenta fieri ad resurrectionē nō ꝺebēt. ¶℣. aut argumenta illa fuerunt sufficiētia ad ꝓbāduz resurrectionem aut nō. si nō: hoc videt̄ in impfectionem inducētis argumenta redundare. Si aūt fuerunt sufficiētia ꝛ argumētū sufficiens facit sciaz vel agnitionē q̄ nō stat sil'cū fide que est ꝺe nō apparētib⁹: videt̄ ꝙ euacuauerūt fidē: ꝛ abstulerūt meritū ei⁹. ¶℣. sic̄ est fides ꝺe resurrectione: ita ꝛ ꝺe alys articulis. sed ad alios articulos nō induxit aliq̄ argumēta ꝓbātia: ergo neq; ad resurrectionē iducere ꝺebuit. ¶℣. argumēta ex quib⁹ contrarium videt̄ sequi potius ꝺfundūt intellectū q̄ elucidāt. ſz in argumētis a xp̄o ostēsis q̄si cōtraria innuebāt̄. ꝓ boc eniz ꝙ comedit ostende-

bat in se aīalē vitā. ꝓ B aūt ꝙ ianuis clausis itrauit oñdit ſpūalē vitā. ḡ vī ꝙ arg⁹ icōgruēter adducta fuerint. ¶℣. sicut subtilitas ē ꝺe gl'ia resurrectōis: ita ꝛ claritas: ſz xp̄s gloriā resurrectiōis solū ꝑ subtilitatē ꝓbauit: q̄ñ intrauit ad discipulos ianuis clausis: ḡ vī q̄ō isufficiēter ostēderit.

¶Sz ℨ. ē q̄ō ꝺr̄ Act. i. ꝓbuit seip̄z viuū post passionē suā in multis argumētis. ¶℣. apli ꝺebēbāt esse testes resurrectiōis: ſz nullus pōt eē testis idone⁹ eoꝝ ꝺe qb⁹ certitudinē ꝑ visuz ꝛ auditū nō ḅz: ḡ vī ꝙ ipse eis arg⁹ ꝓbere ꝺebuit qb⁹ certificarent̄ ꝺe sua resurrectiōe. ¶℣. magis necessariū erat ꝙ apli haberēt fidē ꝺe resurrectiōe q̄z alq boies: qz ipsi erāt ꝙ fidē ꝓdicare ꝺebebāt: ſz alqs boib⁹ facta ē fides ꝺe resurrectiōe xp̄i ꝑ argumenta miraculoꝝ. Marci. vlt. Sermonē ꝓfirmāte seq̄ntib⁹ signis. ḡ apl'is ꝑ argumēta aliq̄ fides ꝺe resurrectiōe fieri ꝺebuit.

Respondeo dōz ꝙ sic̄ ꝺicit Dio. i. c. ce. ie. lumē diuinū nō recipit̄ in nobis nisi ſz nr̄az ꝓportionē. fides aūt causaꝫ in nobis ex influētia diuini lumi nis: ꝛ iō oz ꝙ ipsum diuinū lumē ſz nr̄am ꝓportionē in nobis recipiaꝫ. Cognitio aūt nr̄a nāliter ex sensu oriť: ꝛ ꝑ ꝑncipia rōnis ꝓcedit. vñ iz illa q̄ fides tenet sint supra rōnez ꝛ sensuz: inq̄tū sunt fidei subiecta: rōne cui⁹ exigit̄ ad eoꝝ cognitionē ꝙ ifūdat alti⁹ lumē fidei. s. tm̄ ex pte nr̄a fuerut aliq̄ adminicula fidei exbibēda. Attendit̄ aūt triplex gradus in credēdo. ℣primo ē vt aligs rōnē trāscēdēs bis q̄ nō videt nec sensu nec rōne assentire parat⁹ sit: ꝛ sic adminiculant̄ fidei miracula q̄ ex eo ꝙ humana rōne nō ꝓpebēdūt ostēdūt aliqd supra rōnē eē ei incōprehēsibile. Secūdus gradus ē vt boi ea q̄ credēda sunt determinent̄. Et qz fides nō initiť nisi vitati ꝑne: inde ē ꝙ q̄ñtū ad B adminiculatur fidei auctoritas: ꝑ quā ostēdit diuinit⁹ eē dictum. Tertius gradus ē vt fidē quā ḅz aliꝰ testificet̄: ꝛ quātum ad B regriť sensibilis cognitio eoꝝ q̄ testificanda sunt: aīs nō eēt idoneū testimoniū. ℣primū gradū ascēdūt q ꝺe nouo ad fidē ꝺuertunt̄. ꝛ iō signa ifidelib⁹ ꝺata sūt. i. Cor. 14. Sc̄ǯ aūt gradū ascēdūt q in fide istruēdi sunt: ꝛ iō eis ex auctoritate fides ꝓfirmat̄: ſz apli testes fuerunt fidei: ꝛ iō pri⁹ inducti sunt ad credēduz ꝑ miracula: sic̄ ꝺr̄ Jo. 2. Doc initiū signoꝝ ꝛc̄. postea istructi sūt ꝑ auctoritatē: vt ꝑz i discipulis euntib⁹ in emaus. Lu. vl. Et ꝺeide ꝑ visibiles apparitiōes idonei testes effecti sunt. i. Jo. i. Qō vidim⁹ ꝛ auꝺiim⁹. Sz qz ad resurrectionē cū sit q̄ꝺā mutatio exigit ꝙ idē sit qō ꝺe vno extremo ad aliud trāsiuit: iō ꝺns duo ꝑ apparitiōes ꝓbare voluit. i. idētitatē resurgētis: ꝛ conditionē resurrectiōis. Cōditionē aūt resurrectiōis ꝓbauit q̄ñtū ad tria. s. q̄ñtū ad veritatē vite ꝑ hoc ꝙ cū eis locut⁹ ē. Sil'r quātū ad veritatē corpis: ꝑ B ꝙ eis se palpabilē ꝓbuit: ꝛ q̄ñtū ad gloriā ꝑ B ꝙ ianuis clausis itrauerit. Idētitatē ēt ꝓbauit. Et q̄ñtū ad nāz ꝑ B ꝙ cōedit: ꝛ q̄ñtū ad ꝓsonā ꝓ hoc ꝙ se eis visibilē ꝓbuit i eaꝺē effigie in q̄ pri⁹ eū soliti erāt videre: ꝛ q̄ñtū ad accīntia ꝑ B ꝙ eis cicatrices ostēdit.

Ad primuz ḡ ꝺōz ꝙ itertio Ambr. ē ꝺicere ꝙ fides nō assentit alicui vel ꝺissentit ꝓp argumēta: ſz ꝓp veritatē ꝑmā: nō aūt ꝙ possint induci ad mini culātia fidei arg⁹. ¶Ad 2m dōz ꝙ argumēta illa sufficienter ꝓbabāt illud ad qō ꝓbāduz iducebant̄: vt ꝺictū ē: ſz fides nō est ꝺirecte ꝺe illo qō ꝓbabaꝫ. sicut ꝺe oḅo: ſz ꝺe diuinitate q̄ ꝓbari nō pōt boi i via. vñ thomas: ꝺe quo ꝺcm̄ est. Quia vidisti credidisti: vidit ꝛ ꝺeū ꝓfessus ē: ꝛ ꝓp boc argumēta illa ex suppositiōe fidei ꝓcedebāt: ꝙ. s. hō ille in quo nāe veritas vel aliqd hō ostēdebaꝫ eēt ꝺe⁹. vñ nō tollebaꝫ neq; meritū neq; rō fidei. ¶Ad 3m dōm ꝙ articuli fidei gdā sunt ꝺe diuinitate tm̄: ꝛ isti nō ꝓnt ad sensuz ꝓbari: ſz vī ꝑ miracula. vel ꝑ auctoritates: ꝛ sic ꝓbati sūt. gdaz aūt sunt ꝺe humanitate vnita diuinitati: ꝛ isti etiā ad sensuz oēs ꝓbati sūt: ſz qz passio ꝛ ascēsio in seipsa visa ē. resurrectio aūt nō: iō signa resurrectiōis visibil'r oñdi oportuit: ex qb⁹ ꝑ ferēdo ad veritatē resurrectiōis ꝓuenireť: ꝛ ꝓp boc ista ꝓbatio ꝺcā ē argumētativa: nō aūt ꝓbatio ascēsionis vl' passiōis. ¶Ad 4m dōz ꝙ nō erāt i argumētis aliq̄ ꝺiuersitates: qz comestio referebaꝫ ad nāz: ꝛ itroire ianuis clausis referebaꝫ ad gl'iaz: ꝛ ita nō erat respectu eiusdē. ¶Ad 5m dōz ꝙ i alys corpib⁹ ēt ſz nāz inueniť claritas ꝛ ipassibilitas sic̄ in corpib⁹ celestib⁹. ſz subtilitas i nullo nāli corpe inuenit̄. agilitas aūt oñdi visibil'r nō pōt: qz sensus pticularis est. agilitas aūt ē vt possit vñcūq; velit moueri. Et p̄terea loca mlta ꝺistātia videri nō pñt. Et itē qz sil'e agilitati i radio sol' inenit̄. Un̄ dōz ꝙ discipul'eūtib⁹ i ema⁹ agilitatē ōmōstrauit i B ꝙ ab ocul' eoꝝ stati euanuit. Lu. vlt.

¶Utr̄ arg⁹ sūptū ex visibili appitiōe fuerit ꝓueniēs.

A quartuz sic ꝓcedit̄. vī ꝙ arg⁹ sūptū ex visibili appitione nō fuit ꝓueniēs: qz ad vitatē resurrectiōis exigit̄ ꝙ sit verū corp⁹ būanū qō resurgit: ſz āgeli q nō bñt va corpa būana apparuerūt multi in ve. tes. ḡ ꝑ appitionē visibilē nō oñdit̄ vitas resurrectiōis. ¶℣. oē corp⁹ vī ſz formaz quā ḅz: ſz forꝰ corpis xp̄i ē forꝰ gl'iosa: si ḡ appuit eis i forꝰ gl'iosa ipz viderūt: iō claritas gloriosi corpis nō ꝓpter ꝓportiōata oculo ñ gl'ificato: cū sit maioz claritate solis: ḡ xp̄s a discipulis videri nō potuit. ¶℣. discipuli eūtes in emaus viderūt eū in effigie pegrini: aut ḡ illa effigies erat ei ſz vitatē: aut erat tm̄ i oculis videntiu si erat i corpe xp̄i: cū i eo eēt effigies ꝑa: tunc ꝺue effigies erāt sil'i vno corpe: qō ē ipole. Si aūt erat tm̄ in ocul' videntiū: ḡ erat ꝑstigiosa appitio: ſz ea q̄ ꝑstigiose appet ñ ōmōstrāt vitatē rei: ḡ ꝑ B nō poterat ꝺemōstrari vitas resurre-

¶Sz ℨ. iter ꝺes ꝺfesus maiorē certitudinē faꝫ visus (ctōis vt ꝺr̄ i ꝑ⁰ met̄ B. ſz aplī q erāt testes rr̄ectōis ōbebāt bre certissimā fidē ꝺ resurrectiōe: ḡ ꝺbuit eis fieri arg⁹ ex visu.

¶℣. B ꝑz ꝑ id qō ꝺr̄. i. Jo. i. Qō vidim⁹ ꝛ auditum⁹ ꝛc̄.

¶Utr̄ xp̄s ꝺebuerit se palpabilez exbibere discipulis.

Ulterius vī ꝙ nō ꝺbuit se ipsis palpabilē exbibere. palpabile.n. icorruptibili ℨriū ēt ꝺicť gre. ſz ℨria nō pñt eē in eoꝺē. cū ḡ corp⁹ xp̄i eēt incorruptibile vī ꝙ nō ꝺebuerit ipz palpabilē exbibeť. ¶℣. ꝺr̄ie tāgibiles sūt calidū ꝛ frigidū ꝛ hꝺ ℨria: ſz i glorificat⁹ corp⁹ nō erūt hꝺ ℨrietates: vt ꝺr̄: nec etiā i elemētis post mūdi īnouatiōez: ḡ corp⁹ xp̄i palpari nō potuit. ¶℣. B solū palpabile ē qō ē resistens tactui: ꝛ cui tact⁹ resistit. vñ aer q̄libet sit tāgibilis: nō tm̄ ē palpabilis: ſz corpi xp̄i nō resistebat aliō corp⁹: qz ianuis clausis itrauit: ḡ palpari non potuit. ¶℣. spūs āgeli vl' ꝺemōis posset assumere corp⁹ solidū: qō palpari posset: ḡ ꝑ palpationē nō sufficiēter ꝓbať vitas corpis

¶℣. aly sensus sūt magis spūales q̄ tact⁹: ḡ magis ꝑ eos ꝺebuit veritatē resurrectiōis ꝓbare q̄ ꝑ tactū.

¶Sz ℨ. Lu. vlt. Palpate ꝛ videte ꝛc̄. ¶℣. iter alios sēsus ḅō certissimū ḅz tactū: vt ꝺr̄ i. z. ō aīa. cū igit̄ cognitio resurrectōis ōbuerit eē certissima i aplis ꝑ tactū ōbuit eis oñdi

¶Utr̄ ꝺebuerit ꝓbare suā resurrectionē ꝑ cicatrices.

Ulterius vī ꝙ nō ꝺebuerit ꝑ cicatrices suā resurrectionē ꝓbare: qz ꝑ suā resurrectionē xp̄us nr̄az ōmōstrauit: ſz a rr̄surgētib⁹ ois corruptio remouebit̄. cū igit̄ cicatrix sit q̄ꝺā corruptio: vī ꝙ xp̄s ꝑ cicatrices suā resurrectionē ꝓbare nō ꝺebuit. ¶℣. status resurgētium est status imutabilitatis: ergo xp̄s in seipso nō ꝺebuit ꝺemōstrare nisi q̄ꝺ semp in se futurū erat: sed cicatrices non semp in xp̄o ꝺebebāt remanere: quia ꝺicit Damas. ꝙ tātū ſm ꝺispēsationē in xp̄o fuerūt: ergo cicatrices oñdere nō ꝺebuit. ¶℣. Jero. ꝺicit ad Marcellā. ꝙ nō mereť tangere xp̄m q̄ resurrectionē eius nō credit: ꝓpter quod ꝺictū est

magdalene. Noli me tangere Jo.zo. Sz thomas reſurrectionē nō credebat: ergo xp̃s cicatrices vulnerū ei palpabiles exhibere non debuit.

¶ Sz. Leo papa. Quis dubitet a mortuis reduisse ſaluatorē cui⁹ p̃tiā agnouit oculus: attrectauit man⁹: digit⁹ pſcrutat⁹ ē: ḡ cū oēz dubitationē ſue reſurrectiōis auferre ꝺbuerit: vī ꝙ cicatrices digito pſcrutādas ꝑbere debuit. ¶ P. decet victorē inſignia ſue victorie: ꝛ hr̃e: ꝛ oſtendere: ſz ſīc dic Aug. i li. de ci. dei. cicatrices vulneruz xp̃i fuerunt victorie ſue indicia: ḡ decuit vt eas haberet: ꝛ oſtenderet.

¶ Utr̃ p comeſtionē debuerit ꝑbare ſuā reſurrectionez

Alterius vī ꝙ nō debuit p māducationē ſuā reſurrectionē oſtendere. comeſtio. n. ſpectat ad vitā aialē: ſz p reſurrectionē nō trāſit ad vitā aialē: vt dicūt ſaraceni ꝛ iudei: ḡ xp̃s p comeſtionē reſurrectionez ꝑbare nō debuit. ¶ P. cib⁹ comeſt⁹ ꝙuertit i corp⁹ comedēris: ſz in corp⁹ xp̃i nō potuit aligd ꝙuerti: qz iā erat ex̃ ſtatū gnātiōis ꝛ cozruptiōis: ḡ vī ꝙ comedere nō debuit. ¶ P. ägeli ꝙ apparuerūt abrae māducauerūt: nec tn̄ i eis fuit veritas būane nāe: ḡ per cometionez veram reſurrectionē humane nature ꝑbare nō debuit.

¶ Sz ℣. act. io. Dedit eū notū fieri ñ oi pplo: ſz nobis q̄ māducauim⁹ ꝛ bibim⁹ cū eo: poſtq̄ reſurrexit a morte tc̄. ꝛ p ℣ teſtificat⁹ ē petrus reſurrectionē: ḡ ꝛ ℣ arg⁹ debuit exhibere ſue reſurrectiōis. ¶ P. vitas icarnatiōis ꝑbaī per id qō ē ifimū in ptib⁹ boīs. ſ. p carnē. vñ dcm̄ eſt. Uerbū caro factum ē. Jo. i. ḡ etiā vitas būane nāe debuit ꝑbari in xp̃o p id qō eſt infimū in operibus aie. De aūt ſūt operationes vegetabilis aie: quarū prima in aialib⁹ eſt comeſtio: ḡ p ℣ veritatē reſurrectionis ꝑbare debuit.

Reſpōdeo ꝺōz ad p̄mā gōnē ꝙ ad veritatē reſurrectionis exigit ꝙ idez numero reſurgat. idiuiduatio aūt ſz quā ē aligd vnū numero ex diuerſis accidētib⁹ manifeſtaī: quoz collectio in alio nō inuenit. Et qz viſus: vt dic̄ ꝑbs in p̄n⁹ metba. ꝑles nobis rez ꝺrias oſtdit: iō ꝙ ſit idem nūero nūc̄ meli⁹ c̄ꝫ p viſuz manifeſtaī: ꝛ iō viſibilis apparitio fuit vnū de argumētis reſurrectiōis.

Ad p̄mum ḡ ꝺōm ꝙ apparitio viſibilis nō induceba ad ꝑbādū vitatē carnis: qz boc p alia arg⁹ ꝑbabaī: ſz ad ꝑbādū idētitatē ſuppoſiti ſuppoſita vitate corpis. ¶ Ad z^m ꝺōz ꝙ ſz opinionem ꝑpoſitini: q̄ ꝑbabilioz vī: corp⁹ glorificatū ē oīno in ptāte aie: c̄ꝫtuz ad oēs actiōes ei⁹. viſibile aūt vī ſz ꝙ agit i viſū: ꝛ iō dicebat ꝙ in ptāte corpis glorioſi ē ꝙ videat vl̄ nō videat: ꝛ itez q̄ videt ꝙ videat ſub forma glie vl̄ nō. Cū. n. ſit in eo forma nālis corpis ꝛ forma glie: pōt ſz vnā tm̄ imutare viſū: vel ſm vtrāq; ꝛ imutare viſū ſz formā glie ſz ꝑportionē viſus vt nō corrūpaī: ſz delectet: ſīc ex viſibili ꝑportionato. Aly vo dicūt ꝙ nō pōt videri niſi p miraculū: ſz p̄mū ē ꝑbabili⁹. ¶ Ad z^m ꝺōm ꝙ diſcipulis ſuis xp̃s formā nālē ſui corpis oſtdit: q̄ ē quodāmō corp⁹ coloratū: ꝛ nō formaz claritatis glie. ꝙ aūt ipſi eum nō cognouerunt fuit ex interiori eoz diſpōne: qz eū reſurrexiſſe nō credebāt: vnde nō ponebāt ſe ad ꝓgrēdū indicia ꝑpria: qb⁹ poſſent ip̃z cognoſcere: ſicut etiā accideret ſi viderem⁹ aliquē quē mortuuz crederem⁹ c̄ꝫuis not⁹ fuiſſz nobis: ꝛ maxie ſi viderem⁹ illū in alio habitu. vñ c̄ꝫcito eis oñdit ſignum fractiōis panis ſpāle ſibi cognouerūt eū ꝑ ſpālē modū frāgendi: qz vt ꝺr̄ ſua fractio erat filis iciſioni cultelli. Et hac ifidelitate vel dubitatiōe tenebanī ocli eoz ne eū cognoſcerēt: ꝛ iſta detētio ꝺr̄ acriſia: de q̄ ꝺr̄ in glo. Heñ. i9. nō ꝙ eēt aliqō ipedimētū ex ꝑte viſus corpalis in diſcipulis: ſicut potuit eē in ſodomitis. ¶ Ul̄ ꝑt dici ꝙ c̄ꝫuis viſui repūtaret ꝑpa ſpēs: in q̄ ſoliti erāt eū videre: tñ vtute diuīa ipediebāt vires ſuperiozes: ne ſeq̄rent iudiciū de ꝑſona illa q̄ eēt: ꝛ ſic ea q̄ exterī⁹ agebāt ꝓformabāt bis q̄ iteri⁹ ꝺtigebāt in ipſis: vt p̄tē bēret: ꝛ nō coḡſceret: qz amabāt: ſz dubitabāt: vt dic̄ greg.

Ad ſecundā qōnē ꝺōz ꝙ pp vehemētiā ymaginationis ꝺtingit aliqñ ꝙ illud qō ymaginatio apprehēdit: vī eē p̄ſ in viſu nō ſolum in dormiēdo: ſz ēt in vigilādo. ſil⁹ ēt ꝺtigit ꝙ ex oppōne aliquoz corpozuz vī: aliq̄ effigies acſi eēt boiuz vl̄ alioz aialiū. Iterū etiā apparitiōes viſibiles demonū ꝛ ēt āgeloz ꝙuenerūt fieri p corpora aerea iſpiſſata: vñ ſtati cū volūt diſſoluūī: ꝛ iō dn̄s ad oſtēdēdū veritatē reſurrectiōis palpationē vi ſui adiunxit: vt excluderet viſio p imutationem viſus ab ymaginatiōe: ꝛ viſio vmbrarū: ꝛ viſio ſpūuz apparētium.

Ad p̄mū ꝺōm ꝙ oē corp⁹ tāgibile ē per nāz corpus tile. vñ ſz p̄bos celū ē viſibile: ſz nō tāgibile: ſz qō ē p nām corruptibile pōt eſſe p gliaz incorruptibile. vnde quāuis corruptibile ꝛ incorruptile ſint ꝺria ſimpliciter: pp qō ꝺicit Greg. ꝙ oñdit in ſe duo ꝺria. tñ corruptibile p nām ꝛ incorruptibile p gr̄az nō ſunt ꝺria. Uñ ſicut corp⁹ glioſuz ht̄z in ptāte ſua ꝙ poſſit videri ꝛ nō videri: ita habet in poteſtate ꝙ poſſit palpari ꝛ nō palpari: ꝛ vtrunq; ſine miraculo: ſed palpatur p nām corporis. nō palpabile aūt eſt incḡtū corp⁹ eſt iſtr̄m aie glioſe. ¶ Ad z^m ꝺōz ꝙ palpatio nō ꝑtinet ad ſenſuz tact⁹: incḡtū eſt diſcretiu⁹ calidi ꝛ frigidi ꝛ ht̄z ꝺrioz: ſz inquātū ē diſcretiu⁹ corpoz ſolidoru: q̄ ht̄ potētiā nālē reſiſtēdi diuidēti. ꝛ hec q̄dem ſolidi tas ē in corpib⁹ glioſis: etſi nō ſint q̄litates ille ꝺrie. ¶ Ut ꝺōm ꝙ q̄litates ille ſunt in corpe glioſo: ꝛ erūt i elemētis c̄ꝫtū ad ſubaz: ſz nō c̄ꝫtuz ad actionē: ꝙ vnū agat in alterꝝ. ꝺtinebūt. n. p formā glie ne agāt ſīc ꝺtinenē p formā nālē ne diſſoluāt ꝺiūctū. ¶ Ad 3^m ꝺōz ꝙ c̄ꝫuis glioſo corpi nullū corp⁹ nō glioſū poſſit reſiſtere: tñ corp⁹ glioſū ꝑt reſiſtere cuilz alteri corpi. ꝛ ſz ℣ ꝑt palpari q̄ vult. ¶ Ad 4.^m ꝺōm ꝙ c̄ꝫuis ſpūs poſſit corp⁹ ſolidū accipe: ñ tñ ꝑt aſſumer corpus ſolidū in q̄ appareāt oēs opatiōes vite: ſīc ꝑfecte i xp̃i corpe apparebāt: qz op⁹ artis nō pōt eſſe ſīc opationi nāe. vnde quāuis ſtatim nō pciperetur deceptio: ſi xp̃s corpus ſolidū aſſumpſiſſet: tñ ex lōga moza: qualem cōtraxit xp̃s cū diſcipulis: nō potuiſſet latere: qz illa q̄ fiunt p artez demonis p̄ter viā nature nō ſunt diuturna. ¶ Ad 5^m ꝺōm ꝙ p tactū cognoſcim⁹ calidū ꝛ frigidū duruz ꝛ molle ꝛ hꝺ qualitates: ex quib⁹ nāliter ſtituitur corpus: ꝛ ideo c̄ꝫuis tactus ſit minus ſpūalis inter alios ſenſus: tñ p eum vitas nāe reſurgētis certius ꝑbari potuit.

Ad tertiaz qōnē ꝺōz ꝙ cicatrices ſigna erāt mortis xp̃i. vñ ſm boc accidēs oñdebaī ꝙ ille idem qui mortuus fuerat reſurrexit.

Ad p̄mū ergo dicendū ꝙ ſz Aug. zo. de ciui. dei. hꝺ cicatrices vulnerū remanent in victoribus: ꝛ in xp̃o remanſerūt ad decorē quaſi inſignia victorie ſue: nō ꝙ aliqua corruptio vel defectus ex iſtis cicatricibus in eis ſit. vnde etſi aliquib⁹ ſanctis ſūt amputata aliqua mēbra: nō opz ꝙ ſine illis reſurgāt: ſed ꝙ in loco iciſionis aliqō veſtigiū ad decorez glie remaneat. ¶ Ad z^m ꝺōm ꝙ cicatrices iſte: vt ꝑbabilius videt: ſemp in corpore xp̃i remanebūt ad decorē. ꝙ aūt dicūt diſpēſatiue aſſūpte: ℣ eſt nō qz ad tp̃s aſſūpte ſunt: ſz qz nō eſt de neceſſitate materie ꝙ in xp̃o remaneant: ſicut in nobis accidit: ſed ꝑpter aliquē finē. In oīb⁹ quidē victoribꝰ ꝑpter decorez. in xp̃o aūt ꝑpter boc ꝛ ꝑpter alia q̄tuor. Primo vt veritatē reſurrectiōis aſtrueret. Secūdo vt eas p̄ſis ei⁹ aſpectui p̄ſtaret ꝑ nobis iplorans. Tertio vt nobis ſue miſericordie ꝛ charitatis mōſtraret indicia. Quarto vt in iudicio p eas impys oſtēderet c̄ꝫ iuſte dānenī. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ thomas ad ſolū aſpectū vulnerū credidit: vñ dictū ē ei. Jo. zo. qz vidiſti me credidiſti: ſz tñ tetigit eum vt a nobis

dēm dubitationē excluderet: qz teſtis erat future reſurrectiōis. vñ Leo papa dicit. Suffecerat ad fidē ꝑtiā ꝙ viderat: ſz nob⁹ opat⁹ ē vt tāgeret qō videbat. glioſa aūt magdalena ñ eligebaī vt teſtis reſurrectōis i pplis: qz ñ ōcet mlt̄erē docer⁹ i eccl̄ia. i. Loz. i4. ꝛ iō nō ē p̄miſſa tāgere.

Ad quartam qōnem ꝺōm ꝙ p comeſtionē oſtē ꝺit verā remāſiſſe nām būanā ex illis vite opib⁹ q̄ infima ſunt vt p̄i⁹ dictū eſt.

Ad p̄mum igit̄ ꝺōz ꝙ magis difficile erat ad credēdū vitatē reſurrectōis c̄ꝫ gl̄iā reſurgētis reſurrectiōe ſuppoſita: ꝛ iō maxie fcā ſunt argumēta ad ꝑbādū vitatē nāe būane: q̄ manet in ſtatu glie c̄ꝫtū ad oēs potētias ꝛ mēbra: vt ſit nā integra: c̄ꝫuis nō remaneāt oēs vſus potētiaꝝ ꝛ mēbroz: qz nō eſt necitas: ꝛ iō iſta comeſtio nō fuit necitatis: ſīc ē i aiali vita: ſz magis fuit ptāl. i. nālis potētie oſtēſiua. ¶ Ad z^m ꝺōz ꝙ fuit ibi comeſtio c̄ꝫtū ad diuiſionē cibi: ꝛ c̄ꝫtū ad traiectionē i vētrē. nō aūt c̄ꝫtū ad ꝙuerſionē i būores. cib⁹ aūt ille vt ꝺicit aug. i ſpūalē nāz ꝙuerſus ē. i. in vapoꝛē reſolut⁹: ſic aḡ ꝑ radiuz ſolis. ¶ Ad 3^m ꝺōz ꝙ i āgelis nō ē comeſtio ad oñdēdū potētiā nālē nutritiuā: qz ea nō bñt ſīc xp̃s ea babuit: ꝛ iō nō ē ſīle. Et c̄ꝫuis vnū iſtoꝝ argumentoꝝ ex ſe nō ſufficeret: tñ oīa ſimul certitudinē faciebāt: ꝛ iō etiā argumenta multiplicata ſunt.

¶ Expoſitio textus.

Nemo tollit eā a me.) Cōtra. Ergo xp̃s non fuit p violētiā crucifigētiuz occiſus. Ꝺōz ꝙ illi c̄ꝫtū i eis erat violētiā ītulerūt: c̄ꝫuis xp̃o violētia iferri ñ potuit ex ꝑte p̄ſone: ſz ſolū ex ꝑte corpis būani. (Itē bō i illo mutat⁹ eſt.) Cōtra. nāe māſerūt vtriq; i vnitate. Ꝺōz ꝙ būana nā i xp̃o p ℣ ꝙ ē aſſūpta i vnitatē ꝺiuine p̄ſōe ñ ē mutata a ſua nāli ꝺitiōe: ſz accepit āpliozē ꝑfectionē ſz quā fcā ē melioz.

¶ Si xp̃s in morte fuit bō. Diſtin. xxii.

Jc querit vtz in illo triduo mortis xp̃s fuerit bō. Ꝺ nō videt qbuſdam: qz mortuus erat: ꝛ bō mortuus nō eſt homo. Addunt etiaz ſi tūc erat homo: vel mortalis vl̄ immortalis. ſed mortalis nō: qz mortuus. nec immortalis: quia tm̄ poſt reſurrectionē. ergo non erat homo. Quibus reſpōdemus quia licet bō mortu⁹ fuerit: erat tn̄ in morte de⁹ bō: nec mortalis qdē nec imortalis: ꝛ tn̄ xp̃s erat bō. Ille. n. ꝛ hmōi argutie in creaturis locū bñt. ℔ fidei ſacr̄m a philoſophicis arguñtis ē liber. Uñ am bro. Auſer argumēta vbi fides q̄rit. i ipſis gimnaſijs ſuis iā ꝺyaletica taceat. piſcatorib⁹ credit nō ꝺyaleticis. Dicim⁹ ergo in morte xp̃i deum vere fuiſſe boiez: ꝛ tn̄ mortuū. ꝛ boiem qdem nec mortalē: nec imortalē: qz vnitus erat aie: ꝛ carne ſeiunct⁹. alia. n. rōne dicit deus bō: vl̄ bō deus c̄ꝫ Martinus vel Joannes. Homo enim ꝺicit deus: ꝛ ecōuerſo ꝑpter ſuſceptionē hois ideſt aie ꝛ carnis. vnde Aug. Talis erat illa ſuſceptio: q̄ deū boiez faceret: ꝛ boiez deū. Luz ergo illa ſuſceptio p mortē nō ꝺfecerit: ℔ de⁹ homini: ꝛ bō deo: ſicut aī vnit⁹ erat ℣e. ꝛ tūc de⁹ erat bō: ꝛ ecōuerſo: qz vnitus aie ꝛ carni. ꝛ bō mortu⁹ erat: qz aia a carne diuſa erat. Ꝓpt̄ ſepationē aie a carne bō mortu⁹: ℔ pp vtriuſq; ſecū vnionez bō. Nō aūt ſic erat bō. vt ex aia ꝛ carne ſil̄ iunctis ſubſiſteret. Ex qua rōne ꝺr̄ aliquis ali⁹ bō: ꝛ ipſe forte āte mortē boc etiaz mō erat bō: ꝛ poſt reſurrectionē fuit. In morte ℣o bō erat tm̄ pp aie ꝛ carnis ſecū vnionē: ꝛ mortuus ꝑpter inter illa duo diuiſionem.

¶ Si chriſtus in morte erat homo alicubi ꝛ ſi vbicūq; eſt homo ſit.

Jc q̄rit ſi xp̃s i morte alicubi erat bō ꝛ ſi vbicūq; ē bō ſit. Ad qō ꝺicimus. qz nō vbicūq; erat bō erat: nec mō vbicūq; ē bō ē. Qz vbicq; ē ℔z deitatē: nec vbicq; bō. Qz nō vbicq; boi vnitus: ℔ vbicūq; ē ℔z boiez ibi bō eſt. Tpe aūt mortis ꝛ vbicq; erat ℔z deū: ꝛ i ſepulchro ℔z boiez: ꝛ in inferno ℔z aiaz: i ſepulchro ℔z carnē. In ſepulchro ḡ erat bō: qz būanitati erat vnit⁹: ēt ſi nō toti: qz carni tm̄: ꝛ i inferno erat: qz humanitati ibi⁹: ℔ nō toti: qz aie tm̄. ℣z ſi i inferno aie tm̄ ꝛ i ſepulchro carni tm̄ vnit⁹ erat: ḡ nec i inferno vnit⁹ erat aie ꝛ carni: nec in ſepulchro. Quō ḡ hic vel ibi bō eē ꝺr̄. Que ē rō dicti. Qz vna eaḋēq; vnione vnit⁹ erat aie in inferno: ꝛ carni in ſepulchro. Et ſic erat illis duob⁹ tūc ſepatis vnit⁹: ſic añ ſeparationē. i. añ mortez. Ad ℣ aūt opponit. Si xp̃s aiaz tm̄: vl̄ carnē tm̄ aſſūpſiſſet: nō fuiſſz verus bō: ℔ pp vtriuſq; aſſūptionez verus bō fuit. Sic ḡ vbi carnē ꝛ aiaz ſibi vnitā nō hēbat ver⁹ bō ibi nō exiſtebat. ℣z tpe mōtis nuſq; illa duo vnita hēbat: qz nec in ſepulchro: nec in inferno: nec alibi. Nuſq; erat ergo bō. Ad qō dicimus: qz xp̃s vtiq; verus bō nō fuiſſz. ſi carnē ꝛ aiam nō aſſūpſiſſz. ℣z tn̄ exquo aſſūpſit neutrū ꝺepoſuit: ſz cū vtroq; eāḋē vnionē ideſinēter tenuit: quā aſſumēdo ℣rit. Jdeo nō ꝓgrue vbicūq; aie vel carni vel vtriq; vnitus eſt: ibi bō eē ꝺr̄: qz ibi humanat⁹ ē. Ergo ꝛ in ſepulchro erat bō: ꝛ in inferno erat bō: qz in vtroq; humanat⁹ erat xp̃s ꝛ vnā eāḋēq; cū aia ꝛ carne licet ſepatis hēbat vnionē: ꝛ vno eoḋēq; tpe i ſepulchro iacuit xp̃s: ꝛ ad ifernū deſcēdit: ℔ in ſepulchro iacuit ℔z ſolā carnē: ꝛ in ifernū deſcēdit ſm ſolaz aiam. vñ Aug. Quis nō ē derelict⁹ in iferno? xp̃s: ſed in aia fuit ibi ſola. Quis iacuit in ſepulchro? xp̃s. Sed in carne ſola: quia in bis ſingulis xp̃s eſt: xp̃m in oīb⁹ ꝛ ſingulis cōfitemur. Ex bis euidēter oſtēdit ꝙ carni iacēti in ſepulchro vnit⁹ erat xp̃us ſicut aie in iferno. Aliogn ſi carni mortue nō eēt vnit⁹ nō i ea diceret iacuiſſe in ſepulchro. Anima igr̄ ad ifernū deſcēdit: caro i ſepulchro

Universidad de Deusto

iacuit. sapiẽtia cũ vtroq; pmãsit q̃ in iferno positis: vt ait Ambrosi⁹: lumẽ vite fũdebat eterne. Radiabat illic lux vera sapiẽtie. illumiabat infernũ: ſz iferno nõ claudebaꝫ. Quis. n. loc⁹ ẽ sapiẽtie? De qua scriptũ ẽ. Nescit hõ vias ei⁹: nec intẽta ẽ iter boies. De qua abyssus dicit. non ẽ in me. mare dicit. nõ ẽ mecũ: g̃ nec in rpe: nec in loco sapiẽtia est: cui nec mors tribuenda est. In ligno. n. caro: nõ illa operatrix oium substãtia diuina pẽdebat. Cõfitemur tñ xp̃m pependisse in ligno: ⁊ iacuisse in sepulchro: ſz in carne sola: ⁊ fuisse in inferno: sed in aia sola.

¶ Qz xp̃s vbiq; totus est: sed nõ totuz: vt totus est homo vel deus: sed nõ totuz.

ET vtiq; totus eodẽ rpe erat in iferno: totus in celo: tot⁹ vbiq;. Persona enĩ illa eterna nõ maior erat: vbi carnez ⁊ aiaz sil' vnitã sibi habebat: q̃s vbi alterũ: nec maiõ erat vbi vtrũq; sil': vl' alterũ tñ vnitũ habebat q̃s vbi erat neutr; habẽs vnitũ. Totus g̃ xp̃s pfect⁹ vbiq; erat. vñ Aug. Nõ dimisit patrẽ xp̃s cũ venit in ỽginẽ. Ubiq; tot⁹. vbiq; pfect⁹. Uno igit ⁊ eodẽ rpe tot⁹ erat in inferno: tot⁹ in celo. erat apũ iferos resurrectio mortuoꝝ. erat sup celos vita viuẽtiũ. vere mortu⁹. vere viuus: in quo ⁊ mortem susceptio mortalitatis excepit: ⁊ vitã diuinitas nõ pdidit. Mortẽ igit dei fili⁹: ⁊ in aia nõ ptulit: ⁊ in maiestate nõ sensit: ſz tñ pticipatõe ifirmitatis rex glie crucifixus ẽ. Ex his apꝑet q̃ xp̃s eodẽ rpe tot⁹ erat in sepulchro: tot⁹ in iferno: totus vbiq;: sicut ⁊ modo tot⁹ ẽ vbiq; ẽ: ſz nõ totũ. Nec in sepulchro: nec in iferno totuz erat: ⁊ si tot⁹. sicut xp̃s tot⁹ est de⁹: totus hõ: ħ nõ totũ: qz nõ solũ ẽ de⁹ vel hõ: ħ de⁹ ⁊ hõ est. Totũ. n. ad nãz refertur. totus aũt ad hypostasim: sicut aliud ⁊ aliqd ad nãz: alius ꝙ ⁊ aliqs ad psonã referunt. Unde Joãnes Damascen⁹ totus xp̃s deus pfect⁹ est: nõ aũt totũ deus est. Non. n. solũ deus est: ħ ⁊ hõ. ⁊ tot⁹ hõ pfectus: nõ aũt totũ hõ. nõ solũ. n. hõ: ſz ⁊ deus. Totũ. n. nãe repzesentatiuũ ẽ: totus aũt ypostasion. Sicut aliud qdez ẽ nãe: ali⁹ aũt ypostaseos: sic ⁊ huiusmodi.

¶ Si ea que dicũtur de deo vel de filio dei possint dici de illo boie: vel de filio hois.

SOlet etiã queri si ꝛgruẽter dici possit fili⁹ hois: vel ille hõ descẽdisse de celo vel vbiq; esse: sicut dicitur filius dei: vel deus de celo venisse: ⁊ vbiq; esse. Ad qõ dicimus si ad vnitatem psone referaꝫ dicti itelligẽtia sane dici põt. si vero ad distinctionẽ naturarũ: nullatenus ꝓcedẽdũ est. vñ Aug⁹. Una ẽ psona xp̃s de⁹ ⁊ hõ. Ideo dicit. nemo ascẽdit i celũ nisi q descẽdit de celo ⁊c. Si g̃ attendas distinctionẽ subaꝝ: fili⁹ dei descẽdit: ⁊ filius hois crucifixus ẽ. Si ꝛo vnitatẽ psone: ⁊ filius hois descendit: ⁊ filius dei crucifixus est. Propter hanc vnitatem persone non soluz filiuz hominis descẽdisse de celo: ħ etiã dixit esse in celo: cũ loq̃reꝫ in terra. Propter hãc eãdẽ dñi de⁹ glie crucifixus: q tñ ex forma serui tñ crucifixus ẽ: nõ ħ hõ q̃ de⁹ glie ẽ: ħ hm hõ q̃ glorificat suos: ⁊ tñ dñi de⁹ glie crucifixus. Recte qdẽ: nõ ex virtute diuinitatis: ħ ex infirmitate carnis. Quid ergo pp qd: ⁊ qd hm qd dicatur prudẽs ⁊ diligens ⁊ pius lector itelligat. Hec de corrigia calciamenti dñici sufficiant. ne ossa regis ydumee ꝓfanentur vsq; in cinerez.

¶ Post determinauit magr de his q̃ ptinẽt ad mortez xp̃i scz scõz quã rõnẽ dicaꝫ mortu⁹. Dic determinat ea q̃ cõsequunt ad mortẽ xp̃i. Diuidit aũt i duas ptes. In p̃⁹ determinat de morte xp̃i p ꝓpationez ad eius humanitatẽ absolute. Scõo per comparationem ad locũ ibi. ¶ Dic queritꝫ si xp̃s in morte.) Circa p̃m tria facit. Primo mouet qõnẽ. vtr; xp̃s in triduo fuerit hõ. Scõo ponit alioꝝ opinionez ibi. (Qõ nõ vr̃ gbusdã.) Tertio ponit opinionẽ suã. (Qui b⁹ respõdem⁹.) (Dic q̃rit si xp̃s) hic ingrit de morte p cõparationẽ ad locũ in q̃ erat: ⁊ duo facit. Primo ondit q̃ erat ħm hũanitatẽ in sepulchro: ⁊ in iferno: ⁊ ħ dinitatẽ vbiq;. Scõo ingrit vtr; de illo boie possit predicari eẽ vbiq; ibi. (Solet etiã queri.) Circa p̃m duo fac. p⁹ ondit q̃ xp̃s erat in diuersis locis ħ diuersa. scõo ingrit vtr; fuerit in illis locis tot⁹ ibi. (Utiq; tot⁹.) Dic ẽ triplex qõ. p⁹ de morte xp̃i p ꝓpationẽ ad ei⁹ hũanitatẽ. scda de descẽsu ad iferos. tertia de ascẽsiõe ei⁹ in celũ. ¶ Questio. I.

ARca p̃m querunt duo. p⁹ vtr; xp̃us in illo triduo mortis fuerit hõ. scõo vtruz fuerit vbiq; hõ tũc vl' ẽt ante vel nunc.

¶ Utruz xp̃s in triduo quo iacuit in sepulchro potuerit dici homo.

AD primuz sic ꝓcedit. vñ q̃ xp̃s in illo triduo fuerit hõ. Rõnale enĩz ẽ dñia ꝓpletiua hois: ſz xp̃us pterat dici rõnalis in illo triduo pp aiaz rõnalẽ sibi vnitã g̃ poterat dici hõ. ¶ P. ois psona subsistẽs in nã hũana põt dici hõ. ſz psona filij dei subsistebat in nã humana: qz hẽbat oẽs ptes hũane nãe sibi vnitas: g̃ poterat dici hõ. ¶ P. ad b̃ q̃ aliqs dicaꝫ hõ: opz q̃ aia ⁊ corp⁹ fiant sibi vnita: ſz in illo triduo aia ⁊ corp⁹ erãt vnita in vnã ypostasim filij dei: g̃ poterat dici hõ. ¶ P. ois sacerdos est hõ: xp̃s in illo triduo fuit sacerdos: qz dcm̃ ẽ ei. tu es sacerdos in eternũ: g̃ xp̃s in illo triduo erat hõ. ¶ P. cũ oia eẽ desiderẽt vt phs dicit in. z. de gnãtiõe. nullus desiderat nõ eẽ ſz semp veri⁹ eẽ: ſz sancti desiderãt mori vt ps ꝓbil'. z. Cupio dissolui ⁊c. g̃ p mortẽ nõ õsinũt eẽ id qõ fuerãt: ſz veri⁹ eẽ incipiũt: ⁊ ita post mortẽ pñt dici hoies. ¶ P. petrus ẽ nomẽ cuiusdã singularis in nã humana: ſz post mortẽ petri inuocam⁹ eũ dicẽtes: sancte petre ora pro nobis: g̃ post mortẽ põt dici hõ: ⁊ sic vr̃ q̃ eadẽ rõne xp̃s. ¶ P. phs dic in. 9. Et bi. q̃ hõ ẽ itellect⁹ sus: ſz itellect⁹ hois: manet post mortẽ: ergo potest post mortẽ dici homo.

¶ Sz ꝓtra. pars nõ pdicaꝫ de toto nec ecõtra: ſz post mortẽ xp̃i mãserũt tñ ptes hũane nãe: ergo rõne illaꝝ ptium

christus nõ poterat dici hõ. ¶ P. hõ est nomẽ speciei: sed spẽs ⁊ genera sumunt a forma totius. forma aũt totius resultat ex cõpositiõe partiũ. cũ ergo aia ⁊ corp⁹ nõ fuerit in illo triduo adiuicẽ ꝓpositã: xp̃s nõ poterat dici hõ. ¶ P. vinũ est superi⁹ ad hoiez. vt dr̃ in li. de causis. mortuũ aũt opponit vinũ: sed xp̃s erat mortu⁹: g̃ nõ erat homo.

RESpõdeo dõm q̃ opio fuit magr̃i: ⁊ etiã Hugo. de sanc. vic. q̃ xp̃s in illo triduo fuit hõ: sed ad hoc mouebanꝫ diuersis vys. Hugo. n. dicebat q̃ tota psonalitas hois est in aia: ⁊ ipa erat hõ ꝓprie loquẽdo: ⁊ iõ aia post mortẽ põt dici hõ nõ solũ in xp̃o: sed ẽt in alys hominib⁹. Dec aũt positio nõ pot eẽ vera: qz posit⁹ aliqd ẽ cõpletũ in spẽ sua ⁊ psonalitate: nõ pot ei aduenire aliqd vt cõponat cũ eo nãz aliquã: sed vel adiũgit ei in psona ⁊ nõ in nã q̃ est singulare in xp̃o: vel adiũgit ei accidẽtal'r. vñ ex hac positiõe sequit q̃ vel ex aia ⁊ corpore nõ efficiatur vna nã. ⁊ sic aia nõ erit forma corpis: nec viuificabit corp⁹ formal'r: vel ite; q̃ aia adiũgit corpori accñtal'r vt nauta naui vl' hõ vestimẽto: sic dicebãt antiq pl'i: quoꝝ plato: vt Greg. Nicenus narrat: dicebat q̃ hõ nõ est aliqd ꝓpositũ ex aia ⁊ corpore: ſz est aia vtẽs corpe. Et qz hec icõueniẽtia sunt: iõ magr̃ nõ voluit q̃ aly post mortẽ essent hoies: sed solũ hoc voluit de xp̃o: qz ẽt post mortẽ aia ⁊ corp⁹ aliquo mõ manẽt vnita i xp̃o in q̃ntũ vtrũq; mãet vnitũ vbo. Sz hec ẽt positio nõ pot stare si ꝓpe accipiaꝫ hoc nomẽ hõ pp duas rõnes. Primo qz ad hoc q̃ sit hõ oz q̃ sint aia ⁊ corpus cõiuncta ad cõstituẽdũ nãm vnã: qõ fit p hoc q̃ corp⁹ informat aiã: qõ in illo triduo nõ fuit. Scõo qz recedente aia illa caro nõ dicebaꝫ nisi eguoce caro. vñ nec illud corpus erat hũanũ corp⁹ nisi eguoce: ⁊ iõres moderni tenẽt q̃ xp̃s in triduo nõ fuerit hõ. ¶ Sciẽdũ tñ q̃ magr̃ nõ voluit q̃ xp̃s in triduo illo diceret hõ nisi eguoce. vñ dicit q̃ nõ ħm eandẽ rõnẽ dicebaꝫ hõ post mortẽ: sic añ: vel sicut alij boies. Et ħm hoc ex opione magr̃i nõ sequit aliqõ icõueniens ħm rẽ: qz ħm phm. 4. Meta. nõ est icõueniẽs vt qõ nos dicim⁹ hoiem: alij dicãt nõ boiez q̃ntũ ad cõuenientiã nois: sed solũ est ipropzietas in mõ loquẽdi: qz nõ est in vsu bui⁹ nois hõ q̃ significet corpus ⁊ aiam diuisa.

AD primum g̃ dõm q̃ rõnale ħm q̃ ẽ dñia ẽ ipsi⁹ ꝓpositi. vt dicit Auicẽ. q̃uis sumaꝫ ab aia: ⁊ ideo post mortẽ sicut nõ erat hõ: ita nõ erat rõnale ħm q̃ rõnale noiat differẽtiã hois: sed solũ ħm q̃ noiat potẽtiã aie. ¶ Ad z^m dõm q̃ nõ subsistebat in nã hũana: qz nõ erãt oẽs ptes hũane nãe: nõ enim erat caro ⁊ os nisi eguoce vt dcm̃ ẽ. Et ite; nõ erat vnio aie ad corp⁹. ¶ Ad 3^m dõm q̃ ad hoc q̃ sit hõ nõ solũ oz q̃ aia ⁊ corp⁹ vnianꝫ in psona. sed ẽt ad cõstitutionẽ vni⁹ nãe. ¶ Ad 4.^m dõz q̃ xp̃s dicit̃ sacerdos in eternũ: qz ei⁹ sacerdotio aliud sacerdotiũ nõ succedit. ¶ Uel ali' dõm q̃ xp̃s. vt dicit̃ Heb. 9. erat assistẽs põtifex futuroꝝ bonoꝝ spũaliũ. ⁊ iõ illud sacerdotiũ est ẽt anie xp̃i separate a corpore. ¶ Ad 5^m dõm q̃ Paulus desiderabat veriꝰ esse q̃ntũ ad aiam: qõ erat nobilius q̃ esse i mortali corpore. ¶ Ad 6^m dõm q̃ ille locutiões sũt synodochice: qz ponit̃ totũ p pte. ¶ Ad 7^m dõz q̃ phs loquitur figuratiue ⁊ non ꝓprie. vnde ipse dicit q̃ ita dicitur intellectus: sicut ciuitas rex: quia totum qõ est in ciuitate dependet ex voluntate regis.

¶ Utr; xp̃s vbiq; fuerit homo.

AD secundus sic ꝓcedit. videt q̃ xp̃s vbiq; fuerit homo. ħm Dama. enĩz nãe cõicant sibi sua idiomata: sed xp̃s vbiq; est de⁹. ergo vbiq; est hõ. ¶ P. quecũq; sunt vnũ in supposito vbicũq; ẽ vnũ est aliud: sed hõ ⁊ fili⁹ dei sũt idẽ supposito. ergo cũ fili⁹ dei sit vbiq;. vbiq; etiã erit hõ. ¶ P. sic̃ petrus vẽ est hõ: ita ⁊ xp̃s: ſz vbicũq; est petrus ibi est hõ. g̃ vbicũq; est xp̃s ibi est hõ: ſz xp̃s est vbiq;. ergo vbiq; est hõ. ¶ P. oẽ qõ est aut est hõ aut non homo. si ergo xp̃s nõ est vbiq; homo: erit alicubi non hõ: qõ est falsuz. ¶ P. esse vbiq; nõ magis est remotũ a creaturis q̃ eternitas: sed dicim⁹ q̃ iste hõ fuit ab eterno. ergo sil'r dicere possumus q̃ est vbiq; hõ. ¶ P. totalitas rei dr̃ respectu illoꝝ ex q̃b⁹ res cõponit̃: sed tot⁹ xp̃s dr̃ eẽ vbiq;. vt dicit̃ in lra. vt Dama. dicit. cũ igit̃ totus ad personã pti neat: ⁊ persona sit ꝓposita ex diuinitate ⁊ humanitate: videt̃ q̃ humanitas xp̃i sit vbiq;. ⁊ sic vbiq; est hõ.

¶ Sz ↄ. hũanitas xp̃i nõ ꝓsistit nisi in aia ⁊ carne: sed neq; corp⁹ xp̃i neq; aia sunt vbiq;. g̃ ipse ħ hũanitatẽ nõ ẽ vbiq;. ¶ P. oẽ qõ mouet̃ de loco ad locũ hz locũ determinatuz: ⁊ nõ est vbiq: ſz xp̃s ħm q̃ hõ mouebaꝫ de loco ad locũ. ergo nõ erat vbiq;. ¶ P. eẽ vbiq; soli⁹ est dei: ſz nullũ tale ꝓuenit xp̃o ħm q̃ hõ. ergo nõ est vbiq; ħm q̃ hõ.

RESpondeo dõm q̃ hũana nã xp̃i nõ ẽ vbiq; neq; q̃ñ ania ⁊ corp⁹ fuerũt diuisa: neq; q̃ñ sunt cõiũcta: sed psona illa rõne sui ⁊ rõne dine nãe ẽ vbiq;. Ad veritatẽ aũt locutiõis: vt supra dictuz est: exigit̃ q̃ pdicatũ ħm se totũ ꝓueniat subo. sufficit aũt q̃ ꝓueniat ei rõne suppositi. Et iõ qz hõ signat suppositũ humane nãe ⁊ ipam nãz hũanã. inde est q̃ hec est falsa. xp̃s est hõ vbiq: qz nõ ꝓuenit sibi vbiq; hãe hũanitatẽ. Aduerbiũ ãt vbiq; determiat esse hoiez in pdicato positũ q̃ntũ ad id totũ qõ in hoie iportaꝫ: ⁊ magis etiã q̃ntũ ad nãm ħz q̃ termini in pdicato positi tenent̃ formal'r. sed hec est vera. iste hõ est vbiq;: qz eẽ vbiq; ꝓuenit psone. Dec aũt. xp̃s ħm q̃ hõ est vbiq;. põt esse vã ⁊ falsa: ħm q̃ eni põt iportare cõditionez nãe. ⁊ sic est falsa: vel veritatẽ suppositi. ⁊ sic est vera.

AD primum g̃ dõz q̃ cõicatio idiomatũ fit ħz q̃ nãe vniunt̃ in psona vel in supposito: ⁊ ideo opz q̃ ista cõicatio attendaꝫ ħm q̃ nomẽ signãs vtrãq; nãm in subo ponit̃: ⁊ nõ ħm q̃ ponit̃ in pdicato. nõ enĩ sequit. fact⁹ est hõ. g̃ est fact⁹ de⁹. ⁊ similr̃ nõ sequit. est vbiq; de⁹. g̃ est vbiq; hõ. ¶ Ad z^m dõm q̃ vbicũq; ẽ de⁹: ibi hõ est in illo loco. nõ est tñ ibi hũana nã. ⁊ iõ nõ opz q̃ ibi sit hõ. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ petrus nõ hz nisi humanam naturã. ⁊ ideo vbicũq; ipse est: oz q̃ sit illa natura: sed xp̃s habet plures naturas. ⁊ ideo nõ oportet q̃ vbicũq; est q̃ ibi habeat vtrãq; naturã: sicut nõ oportet q̃ vbicũq; est totũ q̃ ibi sint oẽs ptes eius: sed in vno loco ħm manuz: ⁊ in alio ħm pedẽ. ¶ Ad quartũ dõm q̃ cuz dicit̃ filius dei nõ est vbiq; hõ: locutio nõ verificat̃ ħm q̃ negatio absolute ferr̃ ad hoiem: sed ħm q̃ ferr̃ ad hoiez cũ hoc q̃ est esse vbiq;: sed q̃ñ addit̃ sibi per cõpositionẽ negatio nõ fertur extra terminũ illũ: ⁊ iõ remouet hũanitatẽ absolute: ⁊ nõ respectũ eius qõ dr̃ vbiq; vel alicubi. ⁊ ꝓpter hoc hec est falsa. xp̃s alicubi est non hõ: sed hec est vera: non est vbiq; hõ. ¶ Ad quintũ dõm q̃ similiter est de hoc sicut de eterno. hec eni est vera. iste hõ fuit ab eterno: sed hec est falsa. xp̃s fuit ab eterno hõ: sicut ⁊ õ vbiq; dictũ ẽ. ¶ Ad sextũ dõm q̃ psona nõ ꝓprie dicit̃ cõposita ex naturis: vt supra dictũ est. vñ totus nõ ferr̃ ad psonã ħz q̃ totũ dicit̃ qõ hz partes: sed ħm q̃ totũ dicit̃ pfectũ: cui nihil deest. ⁊ ħz hoc dicit̃ totus vbiq;: qz nihil deest sibi de sua psonalitate ħm q̃ est vbiq;. totus. n. cũ sit masculini generis ad psonã pti net. deest ei aũt aliqd de his q̃ ad humanã nãm pertinẽt ħm q̃ est vbiq;: qz ħz humanã naturã nõ est vbiq;: ⁊ ideo dicit̃ q̃ nõ est totũ vbiq;: qz totum cuz sit neutri generis ad naturam pertinet. Questio. II.

DEinde querit̃ de descẽsu xp̃i ad inferos. Et circa hoc queruntur duo. Primo de descensu christi ad inferos. Secũdo de effectu quem ibi fecit.

¶ Utrum xps ad inferos descenderit.

¶ D primū sic ꝓcedit. vī ꝙ xps ad inferi nū nō debuit descēdere: sīc enī dī. Aug. ad Darda. nomē iferni in scriptura semp i malo accipit: ſz id qō semp in malo accipit xpo nō ꝯpetit. ḡ nec descēdere ad ifernū. ¶ P. xps nō descēdit i mūdū nisi vt mūdū liberaret: ſz p passionē nō solū liberauit eos q in mūdo erāt: ſz et eos q i inferno ōtinebant soluto ꝑcio p pctō p q̄ detinebant. ḡ vī ꝙ ad ifernū descēdere nō debuit. ¶ P. descēdere ad ifernū ꝯportat penā dānatiōis ꝓ pctō: sed in xpo nullū pctm fuit. ḡ nec aliq̄ dānatio sibi cōpetit. ḡ ad ifernuz descēdere nō debuit.

¶ Sz ꝺ ē qō dr i symbolo. descē[dit] ad iferos. ¶ P. ac. z. Quē ds fuscitauit solutis doloribꝰ iferni. ḡ vī ꝙ i iferno fuerit vsqz ad bozā resurrectiōis sue.

¶ Utr̄ descenderit vsqz ad infernū damnatoꝝ.

Alterius vī ꝙ descēderit vsqz ad ifernū dānatoꝝ. Ipse. n. sua morte ḧuānū genꝰ nō solū liberauit a pctō originali: sed et ab actuali: ſz ifernꝰ dānatoꝝ ē locꝰ penalis rnālis pctō actuali: sīc ergo lymbꝰ patrū locꝰ ōbitꝰ ꝓ pctō originali. ḡ vī ꝙ et in illū ifernū descēdere debuerit sīc in lymbū descēdit. ¶ P. xpi ascēsio rnālis fuit ꝺo descēsui. q: q ascēdit ipse ē q descēdit. Eph. 4. Sz ipse ascēdit sup oēs celos. ḡ ꝺebuit et vsqz ad inferiozē iferm descēdere. ¶ P. Eccl. z 4. dī. Penetrabo oēs iferiozes ptes terre ⁊ ispiciā oēs dormientes: ſz iferiozes ptes terre sunt ifernꝰ dānatoꝝ in q̄ alīq̄ de dormientibꝰ. i. moztuis fūt. ḡ vī ꝙ ipe i illū iferm

¶ Sz ꝺ. Lu. 13. dī. Inter nos ⁊ vos chaos (nū descēderit. magnū firmatū est: vt illi q volunt illuc ex nobis transire nō possint: ſz illud chaos magis erat firmatū iter xpz q iā erat cōpbēsor: ⁊ dānatos: q̄z iter ſctos q erāt i limbo expectantes bītudinē: ⁊ illos qui erāt in inferno. ḡ xps ad illos nō descēdit. ¶ P. sīc celū empi. est locꝰ eterne glie: ita infernus est locꝰ eterne miserie: ſz nullus dānatꝰ pōt eē in celo empireo. ḡ nulli btō cōpetit esse in inferno. ⁊ sic nec xpo.

¶ Utrum in lymbo mozam contraxerit.

Alterius vī ꝙ in lymbo illo mozā nō ꝯtraxerit. Ad hoc. n. descēdit in ifernū vt scōs q ibi detinebant liberaret: sed statiz illic descēdēs scōs liberauit. ḡ videt ꝙ mozā illic trabere nō debuit. ¶ P. sīc ꝑ pctm aliquis a celo excludit: ita ꝑ emūdationē a pctō aliqs ab infermo liberat: sed diabolus statiz vt peccauit de celo cecidit. ḡ videt ꝙ scti statiz vt mūdati fuerūt a pctō: statiz de infermo educti sint: ⁊ ita et xps statim exiuit. ¶ P. aia xpi non potuit esse sil' in diuersis locis: ſz xps in die mortis sue fuit i paradiso: q: pēdēs i cruce latroni dixit: hodie mecū eris in paradiso. ḡ videt ꝙ illa eadē die de inferno exierit.

¶ Sz ꝺ. act. z. dī. Quē deꝰ suscitauit solutis doloribꝰ iferni. ergo vī ꝙ in iferno fuerit vsqz ad bozā resurrectiōis sue.

¶ P. locꝰ aie sepate est ifernꝰ vel celū: ſz aia xpi ante diē ascēsiōis in celū nō ascēdit: ⁊ ita ante resurrectionē i celo nō fuit. ḡ māsit in inferno vsqz ad diē resurrectiōis.

Respondeo dom ad ꝓmā qōnē ꝙ xps vt nos ab oib⁹ defectibus liberaret: in se nr̄os defectꝰ ꝙ vlr oiuz erāt: ⁊ in ꝺfectū gre nō vergebāt: accipe volut. boc aūt erat oib⁹ boib⁹ cōe ante passionē xpi ꝙ ꝑ debito originalis pctī ad ifernū descēdebāt. Sz in noīe inferni duo ꝯportant. s. locꝰ ⁊ pena vel dāni vel sensus. s. afflictiua: pena aūt dāni. s. caretia dine visiōis vergebat in defectū gre: q̄z. s. nō poterat in eis esse gra cōsūmata. s. glozia. Silr et pena sensus post hāc vitā non est satisfactozia: q: illi nō sunt in statu meredi: sed ē vel purgatiua vel dānatiua. purgatio aūt debet alicui ipuritati: ⁊ dānatio debetur pctō mortali. vñ et pena sensus post hāc vitā in defectum gre vergit: ⁊ ideo xpo fuit cōpetēs in infernū descēdere ſz ꝙ infernus ꝯportat locū. nō aūt ſm ꝙ ꝯportat penā.

Ad primuz g̃ ꝺoz ꝙ nomē iferni ſz ꝙ ipōtat locū nō sonat i malū tātū. ⁊ sic pōt ꝯpetere xpo ſm āt ꝙ ipōtat penā dāni vel sensus. sic xpo ꝯpetere nō pōt: q: sic sonat et i malū cl'pe. ¶ Ul' ꝺoz ꝙ descēdet ad ifernū q̄si sub ptāte ifernaliū ꝺuci in malū sonat: ſz descēdere in ifernū ad expoliāꝺū ipz ꝑ modū dñy sonat in maxima dignitatē. ⁊ sic xpo ꝯpetit.

¶ Ad zm ꝺom ꝙ ꝑ passionē ei⁹ solutū erat ꝑciū. vñ amotū erat ipedimētū: q̄ sctī ꝑ bibebant a visiōe dei: ⁊ iō statī deū viderūt: ſz nō oportuit ꝙ in ifernū local' descēderet q̄tū ad liberationē eoꝝ a loco penali. Et itez vt i se oēs defectꝰ acciper.

¶ Ad zm ꝺoz ꝙ ſm ꝙ nomē iferni ꝯportat penā sensus: vel dāni sic xps nō dr in infernū descēdisse: ſz ſm ꝙ tātū locū nominat.

Ad secūdaz qōnē ꝺoz ꝙ q̄druplex ē ifernꝰ. vn⁹ ē infernꝰ dānatoꝝ: i q̄ sūt tenebre: ⁊ q̄m ad carētiā dine visiōis: ⁊ q̄m ad carētiā gre: ⁊ ē ibi pēa sēsibil'. ⁊ ꝺ ifernꝰ ē locꝰ dānatoꝝ. Alīꝰ ē ifernꝰ supra istū: i q̄ sūt tenebre. ⁊ pp carētiā dine visiōis. ⁊ pp carētiā gre: ſz nō ē ibi pena sensibil' ⁊ ꝺr lymbꝰ puerozꝝ. Alīꝰ supra būc ē in q̄ sūt tenebre q̄tū ad carētiā dine visiōis: ſz nō q̄tū ad carētiā gre: ſz ē ibi pena sensus ⁊ ꝺr purgatoziū. Alīꝰ magis supra ē in q̄ ē tenebra q̄tū ad carētiā dine visiōis: ſz nō q̄tū ad carētiā gre: nz ē ibi pēa sēsibil'. ⁊ ꝺ ē ifernꝰ scōz patrū: ⁊ i būc tātū xps descēdit q̄tū ad locū: ſz n q̄m ad tenebraz expiē[s]

Ad primū g̃ ꝺoz ꝙ xps liberauit sua passiōe a pctō mortali eos q i via sūt: vt vl' nō ꝯmittāt vel a ꝯmisso absoluāt si velit. nō aūt eos q iā cū moz[te] pctō decesserūt: gbꝰ ꝺbeꝺ ille ifernꝰ dānatoꝝ.

¶ Ad zm ꝺom ꝙ ascēsio ꝯgruit xpo rone sui. ⁊ iō q: ipe ē altissimꝰ sup oēs celos ascēdere ꝺebuit: ſz descēdere nō ꝯpetit sibi nisi ꝑ nob: iō tm descēdit q̄tū expediebat nr̄e libatōi ⁊ ñ sub oibꝰ simpl'r

¶ Ad zm ꝺoz ꝙ iferiozes ptes terre: ꝺnr et illa loca in gbꝰ scī ptes erāt. ⁊ q ibi ꝯtinebāt ꝺozmientes ꝺicebāt ꝑ spem glorioſe resurrectiōis: nō aūt illi q dānati erāt in inferno.

Ad tertiaz qōnē ꝺoz ꝙ cū aia ⁊ cōꝑ sint ꝓpōtōal[is]: tātū ꝺbuit aia stare i inferno q̄tū corꝑ i sepulchro: vt ꝑ vtrūqz frib⁹ suis sil'aret: ⁊ vt i resurrectiōe nouā vitā ichoaret: ⁊ q̄tū ad aiaꝝ libationē: ⁊ q̄tū ad corꝑ (poꝝ resurrectōez i suo corꝑe ichoatā.

Ad primū g̃ ꝺoz ꝙ libare xps nos voluit ꝺfectꝰ nostros in se portādo: ⁊ iō q̄diu moztuꝰ fuit voluit ſz aiaz in inferno eē: sīc ſz corꝑ in sepulchro.

¶ Ad zm ꝺoz ꝙ dispēsatiue fcm ē: vt xps tādiu moztuꝰ eēt vt vitas mortl oñdere tur: ⁊ tādiu ꝺebuit aīa ei⁹ eē in inferno ⁊ corꝑ in sepulchro q̄diu moztuꝰ fuit. sicut ⁊ de eis añ ei⁹ resurrectionez fuit.

¶ Ad zm ꝺoz ꝙ paradisus ē triplex. vn⁹ paradisus terrestris in q̄ adā posit⁹ ē. Alīꝰ corꝑalis celestis. s. celū empi. Alīꝰ spiritualis. s. gl'ia de visiōe dei: ⁊ de isto paradiso ītelligit qō dns latroni dixit: q: statim pacta passiōe ⁊ ipse latro ⁊ oēs qui in lymbo patrū erant deū per essentiā viderunt.

¶ Utr̄ xps limbū patrū illuminauerit.

D secūduz sic ꝓcedit. vī ꝙ xps limbū patr̄ ñ illuīauerit. de rone. n. iferni vī eē tenebra: sīc de rone paradisi lux. ḡ iferno nō ꝯpetit illumīari.

¶ P. si locus aliqs illumīat oēs q sūt i loco illo lumē ꝓcipiūt: ſz aliq erāt in iferno q nō ꝺbebāt ꝓcipe lumē xpi: sīc demōes. igitur vī ꝙ illū locū nō illumīauerit.

¶ P. i psal. dī. Eduxit eos de tenebris ⁊ vmbra mortis: ſz ſi xps locū illū illuminasset tenebre ibi nō fuiss[et]. ḡ xps locū illū nō illumīauit.

¶ Sz ꝺ. Dama. dic. Descēdit ad ifer[m] aīa deificata: vt quēadmodū bis q in terra sūt oz⁹ ē sol iustitie: ita ⁊ bis q in iferno ⁊ tenebris ⁊ vmbra mortl sedēt supluceſcat.

¶ P. Ambro. dicit ꝙ in iferno lumē vite fundebat eterne.

¶ Utrum animas de inferno dānatoꝝ extraxerit.

Alterius vī ꝙ xps aias exerit et ꝺ inferno dānatorū. Ipse. n. ꝺixit. Eduxisti aiaz meā de infermo inferiozi. Et Job. 13. dī. In pfundissimū inferni ōscēdet ossa mea. ſz pfundissimū inferni i qō ōscēdit Job ⁊ ꝺ q̄ fuit eductꝰ ꝯstat ꝙ fuit ifernꝰ inferiozꝝ ⁊ ifernꝰ inferiozꝝ ē ifernꝰ dānatoꝝ. ḡ aias eduxit ꝺ inferno dānatoꝝ.

¶ P. Zach. 9. Tu ⁊ā i sāguie testamti ⁊c. ꝺic glo. Eos q tenebāt victi carceribꝰ vbi nlla mia eos refrigerabat: quā diues ille petebat: tu libasti: ſz tales erāt dānati i inferno. ḡ ipi fuert libati.

¶ P. Sap. 8. dī. Sapiētia vicit malitiā: ſz ℞ nō eēt si nō oēs q malitiā in ifernū ōscēderāt ꝑ sapiaz q̄ xps ē liberati sūt. ḡ oēs sūt libati et ꝺ inferno dānatoꝝ.

¶ P. Isa. 14. Congregatiōe vnⁱ falcis i lacū ⁊ clauꝺēt i carcere: ⁊ post multos dies visitabunt. Et log[t] ibi de dānatis: qō ꝑz ꝑ ℞ ꝙ ipse ꝓmisit de malitia celi. ḡ vī ꝙ et dānati ꝑ xpz visitati ⁊

¶ Sz ꝺ. Isa. vlt. ignis eoꝝ nō morietꝰ.

¶ P. (liberati sūt. in inferno nulla ē redēptio. ergo ide alīq liberati nō sunt.

¶ Utr̄ liberauerit illos qui erāt in limbo puerozꝝ.

Ulterius vī ꝙ libauerit illos q erāt in limbo puerorū: qz ipsi nō ōtinebāt nisi ꝑ pctō originali: sīc ꝑes sci: ſz illi sūt educti. ḡ ⁊ pueri.

¶ P. i eis nō ē pctm nisi ꝑ aliū. ḡ ꝑ aliū liberari ꝺebuerūt.

¶ P. ipotētia maxima mereī indulgētia: ſz pueri nō potuerūt pctm originale vitare. ergo ipsi maxime ꝺebuerūt ꝯsequi liberationē.

¶ Sz ꝺ. nlls liberat ꝑ xpm nisi mēbrū xpi: sed pueri nūq̄ fuerūt mēbrū xpi: neq; ꝑ sacr̄m fidei: neq; ꝑ fidē. ḡ ꝑ xpm nō sunt liberati.

¶ P. post hanc vitā nō ꝺat gratia alicui nisi habēti: sed pueri nō habuerūt gr̄az cū ōcesserūt. ergo nō pōt eis ꝺari post vitā: ⁊ ita nō possūt educi ad gloziam.

¶ Utr̄ liberauerit illos qui erant in purgatorio.

Ulteriꝰ vī ꝙ libauerit illos q erāt i purgato⁹: qz maius erat ipedimētū pctī ozigialis q̄ pctī venial': ⁊ ab ipedimēto pctī ozigial' libauit trabēs de limbo. ḡ multo fortiꝰ ab ipedimēto pctī venial': ⁊ ita vī ꝙ a purgatorio aias eduxerit.

¶ P. passio xpi nō miorē ꝺz efficaciā q̄ sacr̄m passiōis: ſz ꝑ sacr̄m passiōis xpi. s. ꝑ baptismū aliqs liberaret ab oī pena q̄ ꝺebet in purgatorio. ḡ vī ꝙ multo amplius ꝑ passionez xpi illi q ibi erāt liberati sunt.

¶ P. xps q̄s curauit in hac vita totalr curauit: ſz illos q erāt in purgatorio curauit xps a reatu originalis. ḡ sil'r curauit a reatu pctī venialis: ⁊ ita vī ꝙ a purgatorio eos liberauit.

¶ Sz ꝺ. passio xpi eq̄lē ꝺz vtutē nūc quā tūc habuit: ſz nūc vtute passiōis nō liberāt oēs q sūt in purgatorio. ḡ nec tūc.

¶ P. pctō qō qs p se cōmisit p se ꝺz purgationē pati: ſz penā purgatoz sustinet bō ꝑ pctis q̄ ex seipso cōmisit. ḡ per penā quā ipse sustinet purgari ꝺz ⁊ nō per penā tantū xpi.

Respōdeo ꝺoz ad ꝓmā qōnē ꝙ cū tenebre exteriores ifermi tenebris iteriozibꝰ rnꝺeāt: ex q̄ xps a ꝓbꝰ g erāt in limbo oēs tenebras iteriozes expulerat ꝑ demōstratiōez sue ꝺeitatis: cōgruū et fuit ꝑ pītiā sue būnitatis q̄tū ad aiam et tenebras exteriozes ab eis excludere: locum illum illuminādo.

Ad primuz g̃ ꝺoz ꝙ iā ille ifernꝰ euacuādus erat: qz post tps illud nlls ad illū limbū descēdit: ⁊ iō ōcēs fuit vt aliqd in eo fieret qō ē ꝺ rōnē iferni.

¶ Ad zm ꝺoz ꝙ sic pena q̄ ē ignis iferni: in q̄tū agit vt instrm ꝺine iustitie: nō affligit nisi illos q bñt reatū pene: et si aliqs aliꝰ ibi eēt: ita lux illa vt instrm ꝺiuine mie agēs illos tātum illuminabat exteriꝰ q̄ iteriꝰ illuminati erāt.

¶ Ad zm ꝺoz ꝙ eduxit eos de tenebris ꝺū eos illuminauit ⁊ ꝺucēs eos de loco illo ꝺr de tenebris eduxisse: q̄s locꝰ ille de sui nā ꝑus habuerat.

Ad secundaz qōnē ꝺoz ꝙ pena nō pōt tolli manēte culpa, illi aūt q sūt dānati i inferno sūt obstiati i malā sīc ōmōes: ⁊ iō de pena illa libari nō potuerūt: ⁊ ℞ nō fuit ex insufficiē[a] liberāt': ſz ex idispōne ipoꝝ

Ad primuz g̃ ꝺom ꝙ limbꝰ patꝝ ꝺr ifernus inferior nō simpl'r: ſz respectu hui⁹ habitatōis: de q̄ ania dauid: vel et xpi educta fuit. Sil'r et ille locꝰ pōt ꝺici pfundissimū inferni ꝯparatiue: vt pfundū sit respectu celi aer caliginosus i q̄ sūt ōmōes: pfundi⁹ locꝰ habitationis nr̄e: pfundissimū aūt limbꝰ patꝝ: de q̄ Job liberatus fuit.

¶ Ad zm ꝺoz ꝙ glo. illa est ipropria. log[t]. n. de inferno cōiter. ſz ꝙ cōpbēdit oēs ꝑdictas distinctiōes iferni. vñ in inferno aligd attribuit rōne vnⁱ ptis: aliqd rōne alteri⁹. Qz aūt ꝺr. nulla eos mia refrigerabat: itelligit q̄tū ad eos q erāt in alia parte iferni: vel ꝺr de mia oīno absoluēte: quā etiā diues magis ōsiderabat: q̄uis aliā peteret.

¶ Ad zm ꝺom ꝙ q̄tū in se est. Sapiētia oēz malitiā vincit: sed q̄ in aligb⁹ nō vincit est ex eoꝝ indispositiōe.

¶ Ad 4m ꝺom ꝙ loquit ꝺ visitatione q̄ erit in generali resurrectiōe q̄n educent ꝺe inferno iterum in perpetuū includendi.

Ad tertiā qōnē ꝺoz ꝙ redēptio xpi nō habuit locū: nisi in illis q fuerūt mēbra xpi. vñ cū pueri q erāt in limbo nūq̄ fuerint mēbra xpi: neq; ꝑ ꝓpriā fidez: neq; per fidei sacr̄m: qō nūc est baptism⁹: tūc aūt erat circūcisio vel sacrificiū: cōstat ꝙ ipsi liberati nō fuerūt.

Ad primuz g̃ ꝺom ꝙ in ꝓb⁹ erat gr̄a: q̄ nō erat in pueris: ꝑ quā ꝑes erāt mēbra xpi: ⁊ iō effectū redēptiōis ꝓceperūt. qō non fuit de pueris.

¶ Ad zm ꝺoz ꝙ puerorū pctm q̄uis esset per aliū expiabile q̄tū ad gen⁹ pcti: nō tm habebāt in se fidē ⁊ charitatē: ꝑ quā cōiungerent illi: ꝑ quē potuissent liberari q̄tū ad gen⁹ pcti.

¶ Ad zm ꝺom ꝙ q̄uis q̄tū ad gen⁹ pcti eēt eoꝝ pctm ꝑ portiōal[is]: tm ex dispōne eoꝝ ꝓportiōatiōis ꝓcipes eē nō potuerūt: sic et ꝑz de venīali i illis q mortal'r peccauerūt.

Ad quartaz qōnē ꝺom ꝙ quicquid erat in eis curabile determinatū a sanctis. pōt tm ꝺici ꝙ illi qui erāt in purgatorio nō fuerūt liberati: qz cum pena purgatoꝝ ꝺebeat peccato actuali: ops ꝙ expiet ꝑ ꝓpriū actū vel passionē illi⁹ q peccauit: vel alterius spūalis persone agētis ꝑ ipso. In purgatorio aūt nō pōt culpa expiari per aliquē actū meritoziū: qz non sunt in statu meredi. vnde ops ꝙ expiet eoꝝ culpa per penam: quā ipsi sustineant nisi per suffragia eoꝝ q̄ sunt in statu meredi liberētur. Passio aūt xpi imediate remouet ipedimētū ex pctō originali, pueriēs: qō ex altero contractū est: sed ad remouendū penaz ꝺebitam actuali peccato: qō quisq; ex seipo cōmisit: pertingit ei⁹ efficacia mediāte aliquo sacrāmēto circa personā exhibito: aut aliquo actu ipsi⁹ psone vl' alterius ad ipaz relati: ⁊ ideo nō decebat vt per solā xpi passionem a purgatorio liberarent: nisi ꝺicat ꝙ in vita sua boc meruerūt vt per passionē xpi liberarent: vel boc ex spāli gratia fuit: ꝙ illi qui in purgatorio inuēti fuerūt absoluti sint per passionē xpi: q̄uis nūc illi qui sunt in purgatorio nō cōseqūnt effectū plene liberatiōis ex sola passiōe xpi.

Ad primuz g̃ ꝺom ꝙ q̄uis ipedimētū peccati originalis sit grauiꝰ: tm est solubile ꝑ aliū totalr: qō nō est de ipedimēto venialis peccati rōne predicta.

¶ Ad scom ꝺom ꝙ pena nunq̄ ꝺimittit virtute passionis xpi: nisi inquātū aliqs passiōi cōformat: qō pōt esse tripliciter. Uno modo sacramentalr: sicut fit i baptismo. Alio modo per meritū ꝺilectionis ⁊ fidei ex passione surgentis. Tertio modo per pene similitudinē. ꝓmi aūt duo modi nō possunt esse in purgatorio: qz nō sunt in statu recipiēdi sacrāmētū neq; in statu meredi. vñ ops ꝙ si passio a veniali eos liberet ꝙ cōformēt xpo passo per pene passionē.

¶ Ad tertiuz ꝺom ꝙ quicquid erat in eis curabile per aliū totū curauit: sed pena purgās nō erat eis ꝑ alium totaliter remissibilis: vt ꝺictū est.

¶ Ad ea que obyciunt in oppositū patet solutio ex ꝺictis.

DEinde querit de ascensiõe xpi. Et circa hoc q̃runt tria. Primo an xp̃us ascenderit. Secundo de modo ascensionis. Tertio de termino ipsius.

¶ Utrum xp̃s debuerit ascendere.

AD primũ sic pcedit. vr q̃ xp̃s nõ ascenderit. ois. n. mot⁹ cũ sit extus de potẽtia ad actũ est actꝰ iperfecti ⁊ est pp indigentiã: sed ascẽsio motus est. cũ igit̃ in xpo iã glorificato totalr̃ per resurrectionẽ nõ fuerit aliq̃ iperfectio vel indigẽtia: vr̃ q̃ ipse nõ ascẽderit. ¶ P. in xpo nõ ẽ nisi duplex nã. s. dina ⁊ bũana: sz fz diuinam nãz xpo nõ cõpetit ascẽdere: neq; localr̃: cũ ipse fz q̃ de⁹ sit vbiq;: neq; fm dignitatẽ: cũ dinitas ꝓficere nõ possit: neq; itez fz bũanã fz locũ: q̃ ipsa de celo nõ descẽdit. dr̃ aũt Joh. z. Nemo ascẽdit in celũ nisi q̃ descẽ. de ce. neq; itez fm dignitatẽ: q̃ gloria sua post resurrectionẽ gloriosaz nõ creuit. q̃ vr̃ q̃ xp̃us nullo⁹ ascenderit. ¶ P. alys scis cõpetit ascẽdere ad celũ empi. q̃ locũ illũ cõgruẽtẽ sue glie augeꝛ suũ gaudiũ: sz gaudiũ aie xpi nõ potuit aliq̃ mõ crescere: sicut nec gr̃a vl̃ gloria. q̃ videꝛ q̃ ipse nõ ascẽderit. ¶ P. oẽ q̃d̃ xp̃s ĩ carne assumpta pp nos fecit ĩ nostrã vtilitatẽ cedere debuit: sed per ascẽsionẽ nihil nobis accreuit: q̃ ante p passionẽ ⁊ descẽsuz ad iferos oẽ ipedimentũ remotũ fuit ⁊ ianua p passionẽ aperta est. Et sil̃r p baptismũ q̃s celi aperti sũt. q̃ nõ fuit neciuz q̃ xp̃s ascẽderet. ¶ P. ois actio xpi ad nostrã salutẽ ordinat̃: sz magis eẽt ad salutẽ nostrã ei⁹ p̃sentia corporalis q̃ ei⁹ absentia. q̃ vr̃ q̃ a nobis p ascensionẽ discedere non debuit.

¶ Sz ↄ ẽ q̃d̃ ĩ simbolo dr̃. Ascẽdit ad celos. ¶ P. corpori nobilissimo ꝺbet⁹ loc⁹ nobilissim⁹: sz ce. empi. ẽ locoꝛ nobilissim⁹. q̃ corp⁹ xpi q̃d̃ ẽ nobilissimũ ad locũ illuz ascẽdere debuit. ¶ P. in xpo pmõstrata ẽ glia resurrectiõis q̃ mẽbris ei⁹ pmittit̃: sz pmittit̃ ẽt mẽbris xpi loc⁹ celestis vñ lucifer cecidit. ergo videt̃ q̃ ipse p̃us ascẽdere debuit pan

RESPONDEO dõm q̃ ascẽdere in celũ fuit ↄgruuz ⁊ ipsi xp̃o ⁊ nobis. Xpo q̃dẽ q̃n ei oẽ q̃d̃ ad gl̃iaz p̃riet debebat̃. vñ cũ celũ empi. sit locꝰ cõgruꝰ glie: ⁊ aliq̃d̃ q̃si p̃remiũ accidẽtale: xp̃o ẽt debebat̃ vt ad locũ illũ ascẽderet. Nobis aũt cõgruũ fuit q̃tũ ad tria. ꝑmo vt nos q̃si in corpozalẽ possessionẽ iduceret celi: quã nobis ꝑcio sui sãguis emerat. zº vt spem nr̃az ad celũ erigeret: q̃z dũ bũanã ꝺditionẽ sideribꝰ ipõtauit credẽtibꝰ celũ posse patere mõstratuit. vt dicẽ Leo papa. ȝº vt iã xp̃z nõ fz carnẽ cogĩscẽtes spiritualr̃ tm̃ ipsi ↄiũgamur. ⁊ sic idõei efficiamur ad accipiẽda dona spũsci fz q̃d̃ veñ ẽ. Ascẽdit ĩ altũ ꝺdit dõa hoibꝰ

AD primuz q̃ dõm q̃ motꝰ localis. vt dicẽ phs in. 8. phy. nõ mutat aliq̃d̃ ẽo q̃d̃ ẽ itra rẽ: sz solũ est fm id q̃d̃ ẽ ex. vt motꝰ localis nõ ponit exitũ de potẽtia ad actũ aliquẽ itraneũ rei: sz ad actũ extrinsecũ. ⁊ pp hoc nõ ponit̃ p motũ localẽ aliq̃ iperfectio: p q̃ q̃ ꝺsit aliq̃d̃ eoz q̃ debẽt iesse: sz ponit iperfectionẽ fz q̃d̃: p hoc q̃ dũ est in loco isto nõ ẽ in alio. Simil̃r dõm ẽ q̃ ascẽsio xpi nõ fuit pp aliquã idigẽtiã q̃ idigeret ipse ex pte sua in seipso hr̃e: sz pp nostrã idigẽtiã: ⁊ vt eẽt in loco sibi ↄueniẽti: in q̃ nõdũ erat. ¶ Ad zm dõm q̃ ascẽdere ⁊ descendere possunt ꝺici ꝓpr̃e: ⁊ sic significãt motũ localẽ. vñ nõ conuniũt xp̃o fm dinã nãm: sz fm bũanã: fz quã descendit ad iferos: ⁊ ascẽdit local̃r ad celos. dr̃ ẽt metapho. descẽdisse fm dinã nãm: in q̃tũ se exinaniuit formaz serui accipiens. Phil. z. et in q̃tũ p nouũ effectũ fuit in terris: fm quẽ ibi aũ nõ fuerat. ascẽdisse ãt q̃tũ ad notitiã alioꝝ. Sil̃r q̃tũ ad bũanã nãm ascẽdit fm q̃ exaltat⁹ est ad gl̃iaz resurrectiõis: ⁊ notitiã populoꝝ: descẽdit aũt fm passiõis ignominiaz. Et aũt dr̃ nemo ascẽdit nisi q̃ descẽdit: ad pl̃onã referẽdũ ẽ: cui fz nãz vnã ↄuenit descẽdere de celo. s. fz dinã: in q̃tũ sibi carnẽ in pl̃ona copulauit: ⁊ fz aliã. s. bũanã ascẽdere. ¶ Ad ȝm dõm q̃ xp̃o in ascẽsione nõ accreuit aliq̃d̃ gaudiũ: neq; q̃tũ ad itẽsionẽ: nz q̃tũ ad nũez eoz de gbꝰ gaudẽdũ erat: q̃z pfectũ gaudiũ de oibꝰ ab instãti sue ↄceptionis habuit: sz accreuit sibi nouꝰ modus gaudẽdi: q̃z de illo de q̃ p̃us gaudebat vt de futuro: tunc gaudebat vt de p̃senti. ¶ Ad 4m dõz q̃ p passionez xp̃i oia ipedimẽta fuerũt a nobis amota ⁊ oia bona data q̃tuz ad meritũ: q̃z. s. p passionẽ xp̃s nobis meruit p̃dicta: sz oportuit vt p effectũ in illa bona p eũ iduceremur q̃si i corpalẽ possessionẽ eorũ q̃ iã nobis emerat. bona aũt gl̃ie in tribꝰ ↄsistũt. p̃mo in visiõe dina q̃ est btitudo aie: ⁊ hoc p effectũ cõtulit descẽdẽdo ad iferos. scõm est gl̃ia corpis: ⁊ B ichoauit in sua resurrectiõe. tertiũ est locꝰ cõgruꝰ: ⁊ hoc p̃stitit in sua ascẽsione. In baptismo aũt celi aperti sũt in signũ q̃ p baptismũ quẽ tũc inchoabat: in quo passio eiꝰ opat̃: plenarie celi aditus pateret nobis. ¶ Ad 5m dõm q̃ corpozalis p̃sentia xp̃i in duobꝰ poterat esse nociua. p̃mo q̃tũ ad fidẽ: q̃z videtes eũ in forma in q̃ erat minoz pr̃e: nõ ita de facili crederent eũ eq̃lẽ patri. vt dicit glo. sup Jo. scõ q̃tũ ad dilectionẽ: q̃z eũ nõ solũ spũal̃r: sz ẽt carnaliter diligerem⁹ cõuersantes cũ ipso corpozal̃r. ⁊ hoc est de iperfectiõe dilectionis.

¶ Utrũ motus ascensionis fuerit violentus.

AD secũduz sic pcedit. vr̃ q̃ motꝰ ascẽsiõis fuerit violẽtꝰ. Act. p. Eleuatis manibꝰ ferebat̃ in ce. sed latio. vt dr̃ 7. phi. est spẽs motꝰ violẽti. q̃ ascensio sua fuit violẽtꝰ motꝰ. ¶ P. in corpe suo cũ eẽt solidũ dñabat̃ terra: sz oẽ tale nãliter mouet̃ deorsuz ⁊ p violentiã surſuz. q̃ illa ascẽsio erat violẽta. ¶ P. ois motꝰ nãlis causat̃ ex motu celi: sz celũ nõ bẽbat aliquã cãlitatẽ supra cõpꝰ xpi. q̃ motꝰ ille nõ erat nãlis. ¶ P. ois motꝰ q̃ ẽ i locũ pegrinũ mobili ẽ motꝰ inãlis: sz ascẽsio xpi fuit hꝺ: q̃z dicit Greg. sup illõ. Võ gdã peregre pficis. Caro ad pegrinãdũ ducit̃ dũ p redẽptoꝛẽ i celo collocat̃. q̃ illa ascẽsio fuit mo

¶ Sed ↄ. ois motꝰ violentꝰ iducit lassitudi (tus violẽtꝰ. nẽ: sz ascensio xpi nõ fuit talis. ergo nõ fuit motus violentus. ¶ P. nullus motꝰ violẽtus est ꝓpria virtute mobilis: sed xp̃s ꝓpria virtute ascẽdit. vt patz Isa. 64. Gradiẽs in multitudine virtutis sue. q̃ ascẽsio ei⁹ nõ fuit motꝰ violẽtꝰ

¶ Utrum fuerit subitaneus.

ULterius vr̃ q̃ ascẽsiõis motꝰ fuerit subitꝰ: q̃z Aug. dicit in qõnibꝰ de resurrectiõe q̃ tales sũt motꝰ corpoꝝ glorificatoꝝ: ficut motꝰ radij solis: sz motus radij ẽ in instanti. q̃ motꝰ corpis xpi glorioſi. ¶ P. corpꝰ xpi glorioſuz oio erat subm volũtati spũs: sed volũtas in instanti põt moueri de loco ad locũ. ergo ⁊ corpus xpi glorificatuz. ¶ P. potẽtia corporis mobilis nõ glorificati: sz fz p portionẽ virtutis mouentis est ꝓportio tẽporis: in quo fit motꝰ: q̃z maioz virtus in mioꝛi tẽpoꝛe mouet. ergo si aliꝰ virtꝰ mouet in tãto tpe: virtꝰ corpis xpi glorificati movebit in instãti ipm corpꝰ: qđ instans tẽpori nõ ꝓportionat̃. ¶ Sz ↄ. corpꝰ xpi cũ sit diuisibile bz partẽ post ptẽ: sz vbi ẽ vna pars ibi non est alia. q̃ oz q̃ parti succedat pars. ergo motꝰ ille nõ est subito. ¶ P. motꝰ subitaneus nõ põt pcipi: sz apostoli viderũt xpi ascẽsionẽ. ergo nõ fuit subita.

¶ Utruz statim post resurrectionẽ ascẽdere debuerit.

ULterius videt̃ q̃ statim post resurrectionẽ ascendere debuerit: q̃z ascensio sua est exẽplar alioꝝ sanctoꝝ: sed alij sancti post resurrectionẽ corpoꝛuz futuram ascendent. ergo ⁊ xp̃s debuit. ¶ P. sicut debuit ꝓbari veritas resurrectionis: ita debuit ꝓbari veritas

mortis: sed ipse vt ꝓbaret veritatẽ mortis distulit resurrectionẽ vsq; in tertiũ diẽ. q̃ filr̃ debuit ascendere tertia die post resurrectionẽ. ¶ P. nõ ẽ aliqs locꝰ aiarũ nisi ifernꝰ vl̃ celũ: sz aie scõruz patrũ q̃ erãt in limbo xp̃o resurgẽte edu cte sunt de iferno. q̃ statiz ascẽderũt in celũ: sz nlls debuit in celum ascẽdere ante xp̃m: sicut nullus ante ipm resurgere. q̃ ⁊ xp̃s statim post resurrectionẽ debuit ascẽdere.

¶ Sz ↄ. Act. p̃mo. Prebuit se viuũ per dies quadraginta. ¶ P. cõsolatões dine excedũt tribulationẽ hũanã: sz apostoli fuerũt in angustia post mortẽ xpi p tres dies. q̃ mlto ampliꝰ debuerũt esse in gaudio ꝓpter ipsiꝰ resurrectiõez.

RESPONDEO dõm q̃ motꝰ nãlis dicit̃ cuiꝰ p̃nꝰ est nãturа aũt dr̃ duplr̃. s. de forma q̃ est p̃n cipiũ actuum motus: ⁊ de mã que est p̃nꝰ passiuũ: fm hoc igit̃ dicit̃ aliqs motus duplr̃ nãlis. vno mõ: q̃z ẽo q̃d̃ mouetur est p̃ncipiũ actiuũ motꝰ: ⁊ sic corpora grauia ⁊ leuia mouent̃ nãliter. Alio mõ: q̃z in eo q̃d̃ mouet̃ est dispositio nãlis per quã aliq̃d̃ ẽ mobile ab aliquo mouẽte: ⁊ hoc contingit duplr̃: q̃z vel iest ista aptitudo ad hoc q̃ moueatur ab illo mouẽte cũ inclinatõe ad ↄriũ motũ: sicut est in corpore aialis: ⁊ tũc motꝰ ille dr̃ violẽtus q̃tũ ad nãm corporis: in q̃tũ est corpꝰ. nãlis aũt q̃tũ ad nãm corporis inquãtum est aiatũ. vt dicit phs. 8. phy. Aut non est aptitudo ad ↄriũ inclinãs: sicut pz in motu celestiũ q̃ mouent̃ a substãtia sepata. ⁊ tm̃ dicunt̃ moueri nãliter. vt dicẽ Cõmẽ. in primo ce. ⁊ m. hoc mõ motus ascensiõis xpi fuit nãlis: q̃z cuz corpus glorificatũ sit oio subm aie nõ põt esse aliq̃ inclinatio ad ↄriũ eius q̃d̃ aia vult. vñ remouet̃ in eis inclinatio grauitatis ⁊ leuitatis repugnãs volũtati: sicut inclinatio calidi ⁊ frigidi q̃ est ad mutuã corruptionẽ. Quidã aũt dicũt q̃ fuit ẽt motus nãlis ex hoc q̃ ꝓncipiũ actiuũ fuit in corpoꝛis nã: sicut in motu grauiũ ⁊ leuiũ: q̃z in corpe glorificato regnat nã celi empi. que est de cõpositiõe corpoꝛis bũani. Qđ est ipossibile: q̃z si aliqd de celo empi. esset pars corpoꝛis nostri: oporteret q̃ esset cõmixtũ elemẽtis: alias eẽt distinctũ ab eis ⁊ nõ eẽt ps: q̃z nõ eẽt vnũ nisi aggregatõe. ¶ P. si eẽt pars nõ inclinaret ad motũ rectũ: sz ad nullũ: q̃z de natura celi empi. nõ est q̃ moueat̃ nisi ad motũ circ

AD primuz (cularẽ q̃ est naturalis q̃nte eẽntie. q̃ dõm q̃ ferebat̃ qdem ab angelis in obsequiũ dignitatis nõ in aditoriũ necessitatis: fiẽ reges ẽt ferunt̃ ⁊ epi. vñ nõ segt̃ q̃ fuerit motꝰ violẽtꝰ. ¶ Ad zm dõm q̃ motꝰ ille nõ ẽ nãlis corpoꝛi inq̃tũ corpꝰ: sz inq̃tuz instrm aie glorificate p quã tollebat̃ inclinatio q̃litatuz ↄriarũ ad actiões ⁊ motꝰ suos. ¶ Ad 3m dõz q̃ B itelligit ꝺ corpib⁹ q̃diu sunt in statu gnãtiõis ⁊ corruptiõis ⁊ nõ de corpib⁹ gloriosis. ¶ Ad 4m dõm q̃ ille locꝰ ẽ pegrinꝰ carni inq̃tũ est caro. nõ aũt inq̃tũ est instrm aie glorioſe.

AD secundaz qõnẽ dõz q̃ illa opio est facilioz ad sustinẽdũ q̃ ponit q̃ corpꝰ xpi i ascẽsione mouebat̃ tpe ꝓceptibili sua gdẽ volũtate: sz poterat moueri tpe iperceptibili nõ aũt in instanti: q̃z oportebat q̃ corpꝰ xpi in ascẽsiõe trãsiret p media cũ p suã subam ẽter minaret̃ ad locũ: ⁊ ipole est q̃ fit in diuersis locis sil̃: ⁊ ita oportebat q̃ in medijs locis esset in diuersis instãtibus: ⁊

AD primũ (sic opõtebat motũ illũ eẽ successiuũ. q̃ dõm q̃ sil̃itudo attẽdit q̃tũ ad ꝓceptibilitatẽ ⁊ nõ q̃tũ ad genꝰ motꝰ: q̃z motꝰ radij est motꝰ alteratiõis. vt dr̃ in li. de sensu ⁊ sensato. vñ nõ põt eẽ subitꝰ. motꝰ aũt glorificatoꝝ corpoꝝ est motꝰ local̃. ⁊ iõ oz q̃ sit successiuus. ¶ Ad scõm dicendũ q̃ cuis corpus sit subiectum spiritui: tm̃ esse nõ põt vt corpus ad nãm spũs cõuertatur. ¶ Ad tertiũ dõz q̃ rõ illa ꝓcedit de virtute mouẽte ex necessitate nature: nõ aũt de virtute mouẽte per voluntatem: que mouet̃ fm exigentiã mobilis.

AD tertiã qõnẽ dõm q̃ ea que circa xp̃m acta sunt dispẽsatiue facta sunt pp aliquã vtilitatẽ. Et iõ ad ostendẽdũ veritatẽ sue resurrectiõis oportuit q̃ nõ statiz post resurrectionẽ ascẽderet: sz diu cũ aplis ↄuersaret vt ex magna familiaritate oĩs dubitatio tolleret̃: q̃z si tãtũ apparuisset semel: potuisset videri eẽ aliq̃ illusio: ⁊ iõ pluries in illis q̃draginta diebꝰ illis apparuit. Fuit etiã dilata ascẽsio ad cõsolationẽ aplorꝝ q̃ de morte cõtristati fuerãt. Et iõ dicit glo. Act. p̃. q̃ sic q̃draginta horẽ fuerũt mortis xpi: ita q̃draginta diebꝰ cũ eis ↄuersatus ẽ post resurrectionẽ: q̃z cõsolatio dina excedit tristitiã humanã.

AD primuz q̃ dõm q̃ aliorꝝ scõrũ nõ oportebit resurrectionez ꝑbare: q̃z oibꝰ manifesta erit. ⁊ ideo non opz q̃ differat̃. ¶ Ad scõm dõm q̃ maioz poterat esse dubitatio de resurrectiõe q̃ de morte: ⁊ ideo oportuit q̃ longioꝛi tpe cõfirmaret̃. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ interim aie scõruz erant cũ xp̃o vt de eiꝰ corpoꝛali p̃sentia gauderẽt: vel erant in paradiso terrestri: q̃uis locꝰ ille nõ sit ꝓpr̃ie locꝰ spũum: sed erãt ibi dispẽsatiue ad tps.

¶ Utrum xp̃s ascenderit super omnes celos.

AD tertiũ sic pcedit. videt̃ q̃ xp̃s non ascẽderit supra oẽs celos: corpus enĩ xpi nec ↄtio est i loco: sz extra oẽs celos nõ ẽ locꝰ: fz ꝑbz ꝓmo ce. ⁊ mũ. ergo supra oẽs celos ascẽdere nõ potuit. ¶ P. duo corpa nõ possũt eẽ in eodẽ loco: cũ igit̃ nõ possit fieri motꝰ de extremo in extremũ nisi p mediũ: videt̃ q̃ supra oẽs celos ascẽdere nõ potuit nisi celũ diuideret̃: qđ ẽ ipole. ¶ P. celuz empi. ẽ locꝰ spũuz: sz diuersoꝝ diuersa sũt loca. q̃ nec corpꝰ xpi nec aliud corpꝰ ad celũ empi. ascẽdit q̃d̃ ẽ celũ vltimũ

¶ Sed ↄtra. Deb. 7. Excelliоz celis factus. ¶ P. Eph. 4. Ascendens in altum. glo. Loco ⁊ dignitate.

¶ Utrum ascenderit ad dextram patris.

ULterius vr̃ q̃ nõ ascenderit ad dextrã prĩs. dextra eni vel sinistra sũt dr̃ie situs vel positiõis: sed deꝰ cũ sit sũme spũalis nõ bz sitũ. q̃ nõ bz dextrã ⁊ sinistrã. ¶ P. metaphoce. filꝰ ipe dr̃ dextra prĩs. psal. Manꝰ tua ↄfregit inimicũ: sz hec ꝓpositio ad. ẽnotat distinctionẽ: q̃z ꝓpones trãsitiue sunt: cũ q̃ filꝰ a seipso nõ distinguat̃: vr̃ q̃ ei nõ cõueniat ad dextrã prĩs sedere. ¶ P. puer. z. Dr̃ In dextra eiꝰ lõgitudo diez. ⁊ i sinistra illiꝰ diuitie ⁊ glia: sed oĩuz bonoꝝ prĩs xp̃s habet plenitudinẽ. q̃ non magis dz dici sedere ad dextrã q̃ sinistrã. ¶ P. ipse dr̃ eẽ i synu

¶ Sed ↄ. Deb. ꝑ. Sedet ad (prĩs. Jo. ꝑ. q̃ nõ ẽ ad dextrã. dextrã maiestatis in excelsis. ¶ P. i symbolo dicit̃. Ascẽdit ad celos sedet ad dextrã dei patris omnipotentis.

¶ Utr conueniat soli xp̃o sedere ad dextrã patris.

ULterius vr̃ q̃ nõ soli xp̃o cõueniat ad dextraz prĩs sedere. Ad eph. z. Cõsedere nos fecit xp̃o in celestib⁹. si q̃ xp̃s sedet ad dextrã ⁊ nos ad dextrã sedere faciet. ¶ P. Eph. ꝑ. Cõstitues illũ ad dextrã. glo. i. eternã btitudinẽ: sz oibꝰ scis cõicat̃ eterna btitudo. q̃ oibꝰ sanctis ↄuenit ad dextrã sedere: ⁊ nõ soli xp̃o. ¶ P. beate virgini cõuenit eẽ in potiozibꝰ donis dei q̃ est sup oẽs chozos ãgeloꝝ exaltata. vñ ⁊ i Psal. a dextris stare dr̃. Astitit regina a dextris tẽ. q̃ nõ soli xp̃o ↄuenit sedere ad dextrã.

¶ P. dextra patris est eq̃litas patris: sed spũscũs est eq̃lis patri: sicut filꝰ. ergo sibi conuenit sedere ad dextrã.

¶ Sed contra. Sedere ad dextrã cõuenit xp̃o fm humanã naturã ⁊ diuinaz: sed in nullo alio inuenit natura diuina ⁊ bũana simul. q̃ nulli alij cõuenit sicut xp̃o. ¶ P. eq̃litas ẽ in filio. vt dicit Aug. ꝑ appropatiõnẽ: sz dextra ꝓportat eq̃litatẽ. q̃ videt̃ q̃ sedere ad dextrã soli filio cõueniat.

RESPONDEO dõm ad ꝑmã qõnẽ q̃ terminꝰ ascensionis xpi est ⁊ locꝰ ⁊ dignitas nõ quã

Universidad de Deusto
Biblioteca

tunc dē nouo acceperit:sed que tunc innotuit. Scōm aūt q̄ termin⁹ est locus:sic est exaltatus vsq; ad supremū loco rum corporaliū:nō q̄ nō possit inde moueri:sed ꝑz cōgruē tiā debeā sibi altissimus locus ēt vbicūq; sit: sed ad id qō sibi ꝑm cōgruentiā debeā:tūc fuit actu exaltatus.

Ad primuz g̃ dōm q̄ nō dr̄ ascēdisse sup celos:qz extra celū empi.sit:ꝫ qz in altissimaz ptē celi empi.ascēdit. ¶Ad z^m dōm q̄ q̃uis de nā corporis nō sit q̄ possit eē in eodē loco cū alio corpe:tñ pōt hoc de⁹ facere p miraculū:sicut ēt fecit corp⁹ xp̄i de clauso virginali vtero exire. vt dic̄ Grego. ¶Ad 3^m dōz q̄ q̃uis nā corpalis sit citra nām spūs:tñ nā corpis xp̄i trāscēdit oēs spūs:inq̃tū est diuinitati vnita:q̄ est maior z dignior vnio q̃ ea q̄ est p fruitionē: z iō altior locus debeā corpori xp̄i: q̃ etiā ipsis spiritib⁹ creatis. vnde glo. Deb.7. super illud. Excelsior celis factus est. dicit.i. Oi ratiōali creatura.

Ad secūdaz qōnē dōz q̄ dextra ē nobilior ps corporis.vñ q alteri ad dextrā sedet nobilissimo mō ei ꝟiungit̄. Nobilissim⁹ aūt modus ꝑm quē aliqs patri cōiūgit̄:vel ē nobilissim⁹ simplr:z sic est eē q̃lez sibi:z hoc ꝟenit filio ꝑm dīnā nām:vel est nobilissim⁹ q̃tū possibile est creature: z hoc est coniungi ei in vnione persone filij eius: z sic sedere ad dextrā conuenit xp̄o ꝑm hūanā nām:signat eni sessio firmitatez illius cōiūctionis.

Ad primuz g̃ dōm q̄ nō dr̄ ꝑpe dextra: sed metaphorice. ¶Ad z^m dōz q̄ nō est icōueniēs q̄ fili⁹ dicat̄ dextra z sedere ad dextrā ꝑm diuersas similitudines:qz metaphorice vtrūq; dr̄. dextra.n. dr̄ ꝫ q̄ ipz pr̄ opat̄:ꝫ sedere ad dextrā dr̄ rōne iā dicta. ¶Ad 3^m dōz q̄ q̃uis sint xp̄i z maiora z mīora bona pr̄is:tñ ipse in maiorib⁹ est collocat⁹:z iō dr̄ ad dextrā sedere. ¶Ad 4.^m dōm q̄ xp̄s inq̃tū exit a pr̄e p gnātionē dr̄ in synu pr̄is sedere:p qō significat̄ gnātiua potētia: ꝫ inq̃tū est equalis patri z ei cōregnat dicit̄ sedere ad dextrā eius.

Ad tertiā qōnē dōz q̄ nulli creature ꝟenit eē q̃lē pr̄i:neq; cōiūgi filio ei⁹ i vnitate psone ꝫ qō dr̄ xp̄s ad dextrā sedere:z iō nulli creature ꝟenit.

Ad primuz g̃ dōz q̄ fecit nos cōsedere inq̃tū nos glozia stabiliuit z iudiciariā potestatē dedit:nō aūt sedere ad dextrā. ¶Uel dōm q̄ nos cōsedere fecit etiā ad dextrā:sed nō in nobis.sed in xp̄o inq̃tum ipse est vni⁹ nāe nobiscū:quā ꝓut est in xp̄o ad dextrā patris collocauit. ¶Ad z^m dōm q̄ non quelibet beatitudo pōt dici dextra simplr:ꝫ que debeā illi nāe assumpte: vel si quelibet beatitudo dicat̄ dextra:hoc nō erit ꝫ excellētissimū modū possibilē creature:ꝫ pot̄ez creature nō vnite:z hoc est ꝑm quid. ¶Ad 3^m dōm q̄ q̃uis beata v̄go sit sup angelos exaltata:nō est tñ exaltata vsq; ad eq̃litatez dei vel vnionē in ps̄ona:z ideo nō dr̄ ꝑpe sedere ad dextrā:sed astare a dextris inq̃tū bonoz filij aliq̄ mō ꝓticipatiue nō plenarie redūdat in ipaz:inquātū dr̄ mater dei: ꝫ nō de⁹. ¶Ad 4^m dōm q̄ spūsscūs pōt dici sedere ad dextrā pr̄is inq̃tū est eq̃lis patri ꝑm veritatē:sed nō approꝑat̄ ei eq̃litas ꝫ filio:z ideo nec sessio dextre. ¶Expositio text⁹.

Iudei argumentū a pbicis argumētis est libez:)qz p ea nec pbari nec improbari pōt.(Et ipse fozte ante mortē.) Hoc dic̄ pp tertiaz opionē q̄ nōdū erat suo tpe dānata: q̄ dicebat:q̄ ēt ante mortē erat hoc mō bō. (Qz vna eaq̄ vnione.)quātū ex pte ipsi⁹ assumentis:nō q̃tū ex parte assumpto.z. Ad qō Dionysi⁹ hoc dicit:nō qn ꝓmisse locutiōes sint simplr cōcedēde:ꝫ vt ostēdat quā cām veritatis habeāt.(Nemo ascendit.)ergo aly boies in celuz nō ascendūt. Dicendū q̄ aly nō ꝓpria virtute scandūt qō est ascendere:vel loq̃t̄ de celo sancte trinitatis ad qō ascēdit rōne diuine nature. Uel dōm q̄ loquitur ꝑm q̄ caput z mēbra sūt vna p̄sona. (Nec de corrigia calciamēti) Calciamentū est hūanitas tegens pedem.i. verbū:quo quasi oia portanť. Deb.z. Corrigia ipa ē vnio. (Rex ydumee) xp̄s qui cōmunicauit carni z sanguini. Deb.z. Ydumea eni sanguinea interptat̄:ossa eius sunt fortiora z difficiliora ad intelligendū de mysterys humanitatis eius: q̄ non sunt igne curiosi studij vsq; ad mīma inquirēda:qō ē ossa in puluerē redigere:sed sunt silentio honozāda quasi itellectum excedentia. Et sumitur de amos scdo.

¶Si christus habuit fidem z spem vt charitatem. Distinctio. XXIII.

Cum vero supza perhibitū sit xp̄z plenū gr̄a fuisse:nō est superuacuū ingrere vtrū fidē z spem sicut charitatē habuerit. Si.n. his caruit non videť plenitudinez gr̄arū habuisse: vt aūt hec questio valeat aperti⁹ explicari; de his singulis aliqua in mediū ꝓferenda sunt: z primū de fide:ꝑm mensuram cuius p̄cipit apostolus vnicuiq; sapere.

¶Quid sit fides.

Fides est virtus qua credunť que nō videnť. Nō tñ nō de oibus que nō videtur accipiendū est:sed de his tñ q̄ credere:vt ait Aug. ad religionē pertinēt. Multa eni sunt que si xp̄ianus ignoret:nihil metuendū est:qz non ideo a religione deuiat.

¶Quot modis dicitur fides.

Accipitur aūt fides:tribus modis.s. ꝓ eo qō creditur: z est virtus: z ꝓ eo qō creditur: z nō est virtus: z ꝓ eo qō creditur qō aliud est ab eo quo creditur. vnde Aug. inqt. Aliud sūt ea q̄ credūtur. aliud fides q̄ credūtur. Illa.n. in reb⁹ sunt q̄ vel eē vel fuisse vel futura eē dicūtur. Hec aūt in aio credētis ē ei tñ cōspicua cui⁹ est. Et tñ nōie fidei censetur vtrūq; z illud. s. qō creditur: z id quo creditur. Id qō creditur dr̄ fides:sic ibi. Hec ē fides catholica quā nisi qsq; fideliter fir. z c. salu⁹ esse nō poterit. Fides aūt qua creditur:si cū charitate sit virt⁹ est. Quia charitas:vt ait Ambro. mater ē oiuz virtutū:que oēs informat:sine q̄ nulla vera virtus est. Fides ergo operās p dilectionē virt⁹ ē: q̄ nō visa creduntť. Hec est fundamētū qō mutari nō pōt: vt ait Ap̄l's: q̄ posita in fundamēto neminē perire sinit. vnde Aug. Fūdamētū est xp̄s iesus.i. xp̄i fides. s. que p dilectiōez opatur: per quā xp̄s habitat in cozdib⁹ q̄ neminē perire sinit. Alia vero nō ē fundamētuz. Fides.n. sine dilectiōe inanis est. Fides cū dilectiōe xp̄iani ē. Alia demōis est. Nā z demōes credūt z cōtremiscūt. Sed multū iteresť. vtrū quis credat xp̄z vel xp̄o vel in xp̄m. Nā ipz esse xp̄m demones crediderūt:nec tamen in xp̄m crediderunt.

¶Quid sit credere deum vel deo vel in deum.

Aliud n. est credere in deū,aliud credere deo: aliud credere deū. Credere deo ē credere vera eē q̄ loquit̄: qō z mali faciūt: z nos credim⁹ boi:sed nō in boiez. Credere deū est credere q̄ ipse sit de⁹ qō ēt mali faciūt. Credere in deū ē credēdo amare:credēdo in eū ire:credēdo ei adherere z ei⁹ mēbris incorporari. Per hāc fidē iustificat̄ ipius: vt deide ipsa fides incipiat p dilectionem opari. Ea.n. sola bona opa dicēda sunt q̄ fiūt p dilectionē dei. Ipsa.n. dilectio op⁹ fidei dr̄. Fides igit̄ quā demones z falsi xp̄iani hāt:qualitas mētis est:ꝫ iformis: qz sine charitate:nā z malos fidē hr̄e:cuz tñ charitate careant: aplus ostēdit dicēs. Si habuero oēz fidē:charitatem aūt nō habuero z c. Que fides ēt donū dei dici pōt:qz z in malis q̃dā dei dona sūt. Aug. in li. de p̄destinatiōe scōz. Credere ipsuz nihil aliud est q̃ cum assensione credere vel cogitare.

¶An illa informis qualitas mentis que in malo christiano est fiat virtus cum fit bonus.

Si vero q̃rit̄ vtz illa iformis qualitas q̄ malus xp̄ian⁹ vniuersa credit q̄ bonus xp̄ian⁹ accedēte charitate:remaneat z fiat virt⁹:an ipsa climiet̄ z alia q̃litas succedat q̄ virtus sit. Utrūlibet sine periculo dici pōt. Adhibit tñ videť q̄ q̃litas illa q̄ pr⁹ erat remaneat z accessu charitatis virtus fiat.

¶Ex quo sensu dicatur vna fides.

Quoq; diuersis modis dicat̄ fides: fatēdū est tñ vnā eē fidē: vt ait Ap̄l's. Un⁹ dñs vna fides. Siue.n. accipiatur fides ꝓ eo qō creditť: siue ꝓ eo quo creditť: recte dr̄ vna fides. Si ꝓ eo qō creditť accipiat̄:ex hac itelligētia dr̄ vna fides:qz idē iubemur credere:qz vnū idēq; est qō creditur a cunctis fidelibus. Un̄ fides catholica dr̄. i. vniuersalis. Si vero accipiť fides ꝓ eo quo creditť: ea rōne dr̄ vna esse fides: nō qz sit vna nūero in oib⁹:ꝫ genere.i. similitudine. vñ Augu. li. xiij. de tri. Fides quā q̄ hāt fideles vocant̄:z q̄ nō hāt infideles:cōis est oib⁹ fidelib⁹:sicut plurib⁹ hominib⁹ facies cōis esse dr̄:cū tñ singuli suas habeāt. Nō.n. fides nūero ē vna ꝫ genere. Que cū sit in vno z in alīs est nō ipsa: ꝫ similis. Et pp similitudinē magis vnā dicim⁹ eē q̃s multas sicut idem volentium dicitur voluntas vna: cū tamen cuiq; sit sua voluntas: z duoꝝ simili modo dicitur facies vna.

¶Qz fides est de his que non videntur ꝓprie: que tamen videnť ab eo in quo est.

Nō tandū quoq; est q̄ fides ꝓprie de nō apparētib⁹ tñ est. vñ Grego. Apparētia nō hāt fidē:ꝫ agnitōez. Idē. Cū Paulus dicat. fides est substantia rer̄ sperāda; argumētū nō apparentiū: hoc veraciter dr̄ credi qō nō valet videri. Nā credit iā nō pōt qō videri pōt. Thomas aliud vidit z aliud credidit. Boiez vidit z deū cōfessus ē dicēs. Be⁹ me⁹ z dñs me⁹. De hoc ēt Aug. ait. Fidē ipam videt quisq; in corde suo esse si credit: vel nō esse si nō credit. Nō sicut corpora: q̄ videmus oculis corporis: z p ipsoz imagines quas memorie tenem⁹ ēt absentia cogitamus. Nec sicut ea q̄ nō videmus:ex his q̄ vidim⁹ cogitationē vtrūq; formam⁹ z memorie cōmēdamus. Nec sicut boiez cui⁹ aiam: z si non videamus ex nr̄a cōiicimus: z ex motib⁹ corporis hominē sicut videndo didicim⁹:ituemur ēt cogitādo. Nō sic videť fides in corde in quo est ab eo cui⁹ est:ꝫ eā tenet certissima scia. Cū igit̄ ideo credere iubeamur:quia id qō credere iubemur videre nō possum⁹: ipaz tñ fidē q̃ñ est in nobis videm⁹ in nobis:qz z rerū absentiū ꝓsens est fides: z rerū que foris sunt intus est fides: z rerū que nō videnť videť fides. Et ipsa tēpozal'r fit in cozdib⁹ boiuz: z si ex fidelibus ifideles fiunt perit ab eis. His ꝟbis euidēter traditť fidē ipaz in corde boiꝝ ab ipso boie videri nō corporaliter:nō imaginarie:ꝫ intellectual'r: z ipaz tamē absentiū: z eoz que non videnť esse. vt.n. Aug. alibi ait. Credim⁹ vt cognoscam⁹: nō cognoscimus vt credam⁹. Quid ē.n. fides nisi credere qō nō vides. Fides g̃ ē qō nō vides credere: veritas qō credidisti videre. vñ recte fides dr̄ argumētū vel cōiectio rer̄ nō apparētiū. Quia si fides est ex eo cōi̓icitur z pbať aliqua eē nō apparentia. Qz si quis de eis dubiter per fidē pbatur:cum fides nō sit nisi de nō apparētibus.

¶Descriptio fidei.

Ait eni apl's. Fides est ſuba rer̄ sperādarū argumētū vel cōiectio nō apparentiū. Quia per fidē subsistūt in nobis etiā mō sperāda: z subsistēt i futuro per experientiā: z ipsa est ꝓbatio z cōiectio nō apparentiū. Quia si quis de eis dubitet per fidē pbātur: vt adhuc pbať futura resurrectio:qz ita crediderunt patriarche z sancti alī: vel ꝓbatio est z cerritudo q̄ sint aliq̄ nō apparentia: vt supza dcm ē. Proꝑie aūt fides dicit̄ subsistātia rerū sperandarū:qz sperādis substat: z qz fundamētum est bonoꝝ qō nemo mutare pōt.

¶Si illa descriptio spei conueniat.

Si vero queritur an hec descriptio spei conueniat: sane concedi pot vtrulibz. Si aut dicat conuenire. Sunt z alia plura qbus differut fides z spes: sed nō improbe dici pōt soli fidei conuenire: nō spei: qz fides sola fundamentuz dicit: nō qz fides virtus possit esse sine spe z charitate. vñ Aug. Fides operās per dilectionē vtiqz sine spe nō pōt esse: nec amor sine spe: nec sine amore spes: nec vtrū qz sine fide. Et fides sine amore nihil prodest. Pōt tñ credi aliqd qō nō speratur. Nihil ante pōt sperari qō nō credit. Ideoqz credere qō ē actus fidei p̄cedit sperare qō est act⁹ spei. Qō nisi aliquid credat nō pōt sperari. Creditur aūt qō nō speratur. Inde est qz in scriptura plerūqz reperitur qz fides p̄cedit spem: z spes segtur fidem: nō qz virtus fidei p̄cedat virtutez spei rpe vel causa: sed qz actus fidei nāliter p̄cedit actuz spei. Qō etiā quidā cōcedūt de ipsa virtute fidei: vt nāliter precedat spem nō tēpore. Unde z recte ea sola dr̄ fundamentū oium virtutum z bonoz opez. nō aūt fundamētū est charitas: qz nō ipa charitatis: sed charitas ipsius virtutis fidei cā est. Charitas eni causa ē z mater oiuz virtutū. Que si desit frustra habent cetera. si āt adsit habent omnia. Charitas eniz spiritussanctus est vt in superiorib⁹ pretactuz est. Ipsa est ergo causa oiuz virtutū: nō ipsi⁹ aliqua virtutū causa est: qz oia munera excellit. vñ Aug. Respice ad munera ecclesie: z vniuersis excellēti⁹ charitatis mun⁹ cognosces: que vt olcū nō pōt premi in imo: sz superexcellit vel superexilit. Nō ergo ei⁹ causa vel fundamētū fides est. Grego. tamē sup Ezechielē dicit: qz nisi prius fides teneat nullatenus ad spiritualez amorē attingit. Nō. n. charitas fidez sed fides charitatez precedit: qz nemo pōt amare qō non crediderit sicut nec sperare. Sed hoc accipi pōt dictuz de fide que virtus non est. Ipsa eni spem z charitatez frequēter p̄cedit: vel de actu fidei: qz forte nāliter actū charitatis p̄cedit sicut actum spei. Qō verba p̄missa diligenter notata innuūt: z ea etiā que addit dicēs. Nisi ea inquit que audis credideris: ad amādū ea que audis nō inflāmaberis. Que tāruz de non visis est vt ante dixim⁹. Aū Joānes Crisostom⁹. Fides in aia nostra facit subsistere ea que nō vident: de qb⁹ ppria fides est. De visis. n. nō ē fides sed agnitio.

¶ Post q̄z determiauit magr de his q̄ ad xp̄z pertinēt: quibus nos effectiue reparauit. Dic incipit determinare de rep̄arātib⁹ formal'r q̄ sunt habit⁹ gratuiti aiam ifozmātes. Diuidit aūt hec ps in duas. In p⁹ determiat de ipsis habitib⁹ gratuitis. In z⁹ de p̄ceptis qb⁹ ipsi habit⁹ in suos act⁹ dirigunt. di. 37. ibi. (Sz iā distributio decalogi.) Pria di uidit in duas ptes. In p⁹ determiat de ipsis habitib⁹ fm se p singula. In z⁹ determiat cōnexionē eoz adiuicē. 36. di. ibi. (Solet ēt q̄ri.) Pria in duas. In p⁹ determiat de habitib⁹ virtutū. In z⁹ de donis. 34. dist. ibi. (Nūc de trib⁹ donis.) Pria diuidit i duas ptes. In p⁹ determiat de vtutib⁹ theologicl. In z⁹ de vtutib⁹ cardialib⁹. 33. di. ibi. (Post p̄dicta de vtutib⁹.) Prima diuidit in tres ptes. In p⁹ determinat de fide. In z⁹ de spe. 26. di. ibi. (Est aūt spes.) In 3⁹ de charitate. 27. di. ibi. (Cū aūt xp̄s fidē.) Pria in tres. In p⁹ determiat de fide fm se. In z⁹ de fide p cōparatōez ad ea q̄ credunt. 24. di. (Dic queritur si sit.) In 3⁹ de ipsa p cōparatione ad eos q credūt. 25. di. ibi. (Predictis adyciē dū.) Circa p^m duo facit. Prio cōtinuat se ad p̄cedētia. 2° p̄sequit̄ ppositū. ibi. (Fides ē virtus.) Et hec pars diuidit in duas ptes fm qz duas diffōes fidei ponit. z⁹ incipit. ibi. (Notādū quoqz qz fide.) Circa p^m tria facit. Prio diffinit fidē. 2° exponit diffōnē q̄tū ad hāc pticulā. q̄ nō vident. ibi. (Qō tñ nō de oib⁹.) Quātū aūt ad hanc partē culā. virt⁹. ibi. (Accipit aūt fides.) Quātū vo ad hāc partē culā. q̄ credunt. ibi. (Aliud est credere in deū.) Scdo manifestauit q̄dā q̄ possunt esse dubia ex p̄dictis: q̄ duo sunt. Primū ibi. (Si vo q̄rit.) Scdm ibi. (Cūqz diuersis modis.) (Notādū q̄z ē.) Dic ponit alia diffōnē fidei. Et circa hoc tria facit. Prio venat diffōnem. Scdo diffinit. ibi. (Ait. n. apls.) Tertio monet quādā qōnē circa predictaz diffōnē. ibi. (Si vo q̄rit.) Dic est triplex questio. Prima de virtutibus in generali. Scda de fide cōiter. Tertia de formatione z informitate fidei. Questio. I.

Circa p̄mū q̄runt gnqz. Prio de necessitate habituū. 2° quo habit⁹ q̄ sunt in nobis cognoscam⁹. 3° vt z vtutes sint habit⁹ 4° de diuisiōe vtutū i tellectuales mozales z theologicas. 5° de nūero vtutū theologicaz.

¶ Utrū indigeamus habitib⁹ in opatiōibus humanis.

Ad primū sic p̄cedit. vī q̄ habitibus nō indigeam⁹ in opib⁹ būanis. Potētie. n. rōnales q̄ sunt bois in q̄ntū bō sunt mobiliozes potētys nālib⁹: sz potētie nāles nō idigēt habitib⁹ ad suos act⁹ pducēdos. q̄ nec potētie rōnales būane.

¶ P. potētie p se ordinātur ad actū ppriū: z nō p accīs: sz habit⁹ sunt accītia. q̄ nō ordināt ad suos act⁹ ppios mediātib⁹ hītib⁹.

¶ P. nihil ē tā facile q̄ id qō in sola volūtate cōsistit: sed act⁹ morales ad min⁹ in sola volūtate cōsistūt: cū igit̄ habit⁹ ponat facilitatē operatiōis: videt̄ qz saltē ad dictos act⁹ habitib⁹ nō indigeamus.

¶ P. difficultas cooperat̄ ad meritū: sed habitus tollit difficultatem. ergo ad actus illos qbus meremur nō sunt dandi nobis habitus.

¶ P. scia q̄ est habit⁹ nihil aliud videt esse q̄ gnātio sperū intelligibiliū: sz spes non sunt in parte affectiua: sed itellectiua tm. ergo ad minus in pte affectiua habitib⁹ nō indigemus.

¶ Sed ō. Aug. dicit in li. de bono cōiugali. Habit⁹ est quo quis agit cū tps affuerit. Et cōmētator dicit in 3° de aia qz habitus est quo quis agit cū voluerit: z q̄si in idem redit: sed hoc valde necessariū est boi. ergo indigem⁹ habitib⁹.

¶ P. ad hoc qz bonū opus operemur opz qz in ipso opere delectemur: qz nullus est iustus qui nō gaudet iusta operatōe. vt dicit pba p̄ etbi. sed delectationē in ope facit habitus: qz signū opz accipe habitus finientez in opere delectationē. vt. z. etbi. ergo habitib⁹ idigem⁹.

¶ P. bonitas bois in bonis opatiōib⁹ ponit. vñ ex eis laudat̄: sed ipossibile est semp agere. vt dicit̄ in li. de som. z vigi. nec sufficit ad laudē qz actus sit tñ in potētia: qz qō est in potētia bonū nō est bonū simpliciter sed fz qd. ergo idigem⁹ habitibus.

¶ P. opz qnqz ex pmeditato bñ agere. fz B nō ptigit nisi in eo q bz hītuz sic de forti dic pba in. 3. etb. q̄ idigem⁹

Respondeo dō qz i oib⁹ q̄ bñt regulā z mē (hītib⁹, surā eorū bonitas z rectitudo cōsistit in ponformitate ad suā regulā vel mēsurā: malitia aūt fz qz ab ea discordāt. Prima aūt mensura z regula oiuz est dina sapiētia. vñ bonitas rectitudo siue vtus vniuscuiusqz ponsistit fm qz attingit ad B qō ex sapia dina ordinat̄: vt dic Ansel. Et sil'r est ēt de alys scdis regulis qz in ponformitate ad ipas bonitas z rectitudo regulatoz ponsistit. Sūt aūt q̄dā potentie limitate ad determinatas actiōes vel passiōes: z fm qz illas iplent regule sue ponformant̄: qz per dinā sapiaz ad talia sunt ordinate. z qz nāe iclinatio semp ē ad vnū: iō tales po⁹ ex ipsa nā po⁹ rectitudinē sufficienter bñe pñt z bonita tē. malitia aūt in eis ptigit ex defectu potētie. Potētie vo altiores z vliores cuiusmodi sunt potētie rōnales nō sunt limitate ad aliqd vnū vel obm vel modū opandi: qz fz diuersa z diuersimode rectitudinē bñe pñt. z iō ex nā potentie nō potuerūt determinari ad rectū z bonū ipsaz: fz opz qz rectificent̄ rectitudinē a sua regula recipiētes. B aūt cōtingit dupl'r. Uno⁹ vt recipiat̄ per modū passionis: sic in B ipso qz regulata po⁹ a regulāte mouet. Sz qz in B qz aliqd patiat̄ z nihil ad actū ponferat violētie diffō ponsistit: vt ps in 3. etb. Violentia aūt z difficultatē z tristitiā bz: vt dr̄ in. 5. meta. iō p̄dicta receptio rectitudinis nō sufficit ad pfectā rectificationē potētie regulate. oz q̄ vt alio mō recipiat̄. s. per modum q̄litatis inberētis: vt rectitudo regule efficiat̄ forma potētie regl'ate. sic enī facil'r z delectabil'r qō rectū est opabil'. sic id qō est cōueniēs sue forme. Et hec qdē q̄litas siue forma dū adhuc est impfecta: dispositio dr̄. cū aūt iaz ponsumata est z q̄si in nām versa: bit⁹ noiat̄: qui vt ex. 2. etb. z. 5. meta. accipit̄ est fm quē nos bēm⁹ ad aliqd bñ vl male. Et inde est qz in p̄dicamētis dr̄ dispō facile mobilis: z bitus difficile mobilis: qz qō nāle est nō cito trālmutar̄. inde est ēt qz bit⁹ ad vnū iclinat sic z nā: vt dr̄. 5. etb. Et p̄pter B signū gnāti bit⁹ est delectatio in ope facta: vt dr̄ in 2. etb. qz qō est nāe ponueniēs delectabile est z facile. Et p̄pter B bit⁹ a cōmē. in. 3. de aia diffinit̄ qz est q̄ quis agit cū voluerit q̄si in pmptu bñs qō opandū est. Et iō bit⁹ possessioni cōparat̄ in p̄ etb. Fz quā rei possesse ad nutū habet̄: opatio vo vsui. pz q̄ qz potētie nāles qz sūt ex seipsis determinate ad vnū bitib⁹ nō idigēt. Sil'r ēt nec appbēsiue sentitiue: qz bñt determinatū modū opandi a q̄ nō deficiunt nisi per potētie defectū. Sil'r ēt nec volūtas būana fm qz est nāliter determinata ad vltimū finē: z ad bonū fm qz ē obm ei⁹. Sil'r ēt nec itell's agēs q bz determinatā actionē. s. facere itelligibilia in actu sic lux facere visibilia i actu. Sil'r ēt nec in ipso deo est aliqs bit⁹: cū ipse sit p̄ regula ab alio nō regulata: vñ ceūtial'r bon⁹ ē: z nō per pticipationē rectitudinis ab alio: nec malū in ipo icidere pōt. Sz intellect⁹ poūs q de se est ideterminat⁹ sic mā p̄ma bitu idiget quo pticipet rectitudinē sue regule. Et nāli q̄tum ad ea q̄ ex nāli lumine itell's agētis q est ei⁹ regula stat̄z determinant̄ sic sunt p̄ncipia p̄ma. Et acq̄sito q̄tuz ad ea q̄ ex his p̄ncipys educi pñt. Et ifuso q̄ pticipat rectitudinē p̄me regule in his q̄ intell'n agētē excedunt. Sil'r ēt in volūtate q̄tū ad illa ad q̄ ex nā nō determinat̄. Et in irascibili z cōcupiscibili idigem⁹ bitib⁹ fz qz pticipāt rectitudinē rōnis q̄ est ex p̄ regula: vel rectitudinē p̄me mensure in his q̄ humanā nāz excedūt q̄tū ad habit⁹ infusos. Et sil'r in corpe aīato est habitus sanitatis p̄out pticipat ab aia disponez qua pōt suū opus recte pficere: qz oculus sanus dr̄ qui op⁹ oculi recte pficere pōt: vt dr̄. 10. de aialibus. vñ pz qz bō q̄litates quas bitus dicimus in rebus aīatis inueniuntur z precipue in hītib⁹ electionē: vt dicitur in. 5. meta.

Ad primū q̄ dōm qz potētie nāles sunt determinate ex seipsis ad vnū. z iō nō idigēt aliqb⁹ hītus determinantib⁹: nec facit B dignitas fz idignitas earū in q̄ntū ad paucioza se extēdūt.

¶ Ad 2^m dōz qz ad actū ppriū per se rei pōt res ipsa ordinari mediāte aliq̄ accīte: nō qdē exneo: fz qō ponsequit̄ ex p̄ncipys rei: qz iter accītia ppinquius est subē vnū q̄ aliud: sic q̄litas q̄ actio. z ideo ignis mediāte caloze calefacit. z sil'r erit in ppposito: qz virtutes ponformant̄ p̄ncipys nālib⁹.

¶ Ad 3^m dōm qz q̄uis p̄ducere talē actū sit in ptāte volūtatis: tñ nō est in volūtate tñ: fz ēt in iferioribz viribz ex qb⁹ pōt accidere repugnātia z difficultas. z iō idigemus hītib⁹ qbus ois difficultas tollat̄.

¶ Ad 4^m dōm qz sic dr̄ in. 2°. meta. difficultas pōt eē ex nobis. z ex reb⁹. z sil'r facilitas. Facilitas q̄ que est ex rōne actuū q nō sunt magni pōderis diminuit q̄tum in se est rōnez meriti. fz facilitas q̄ est ex pmptitudine opantis meritū nō diminuit respū pmi eēntial': fz auget: qz quanto maiozi charitate facit tāto facili⁹ tolerat z magis meretur. Et sil'r q̄to delectabili⁹ opat̄ ppter hītū vtutis tanto act⁹ ei⁹ ē dlectablioz z magl meritozi⁹.

¶ Ad 5^m dōz qz p̄fectiones ppportionant̄ suis pfectibilib⁹: qz ppri⁹ act⁹ est in propa po⁹: vt dr̄. 2. phy. z iō nō oz qz bit⁹ cognitiue z affectiue ptis sint vni⁹ modi sic nec ipse po⁹ que eis pficiuntur.

¶ Utrū habitus in nobis exīs cognosci possit.

Ad secundū sic p̄cedit. vī qz hītus in nob exīs cogīsci nō possit. iter alios enī bit⁹ p̄cipu⁹ est charitas: fz hīs charitatē nescit se bñe eā: qz nemo scit an amore vel odio dignus sit: vt dr̄ Eccl. 10. q̄ nec alios bit⁹ pōt qs cogīscere.

¶ P. magis sunt spuales hītus vtutū q̄ ēt angeli: qz ipsi q bit⁹ vtutū spuales efficiunt. sed angelos in via cogīscere nō possum⁹ q̄: tuz ad eoz eēntiā: q̄ nec bit⁹ vtutū.

¶ Si dicat qz bit⁹ cogīscunt p B qz sūt pñtes in aia: nō aūt angeli. Cōtra. p eēntiā suā pñtial'r nō sūt in itellū: fz in affectu bit⁹ vtutū. fz affect⁹ non est cogīscere: q̄ hō bit⁹ cogīsci nō pñt p pñtiā.

¶ P. mlti sunt qui būt virtutes: z de eis nihil cogīscūt. nescīūt enī qd sit vt⁹. qdā etiā nō hītes vtutē sciūt mlta de eis: q̄ nō cogīscunt p sui pñtiā.

¶ Si dicat qz cogīscunt p B qz bñt sui silitudinē in itellū. Cōtra. silitudo que ē in itellu fundat̄ in silitudie q̄ est in imaginatiōe vel sensu: qz neq̄q̄ sine fantasmate intelligit aia: vt dr̄ in. 3. de aia. fz bō bit⁹ nō bñt silitudinē in imagiatiōe vel sensu: q̄ nō pñt cogīsci p suā silitudinē.

¶ P. silitudines rez sūt magl spuales q̄z res a qb⁹ abstrahunt̄. fz ea q̄ sūt in itellu nō sūt magl spualia q̄z res a q̄ sūt in affectu: ergo ab hītib⁹ exīt̄ib⁹ in affectu nō abstrahit intellect⁹ silitudines: vt p eas cognoscat. z sic bit⁹ illos nullo mō cognoscit.

¶ Sz ō. Aug. dic in lra qz fidē ipsam q̄sq̄ videt eē in corde suo si credit: ergo eadez rōne z alios bit⁹.

¶ P. pba dic in li. posteriox qz icōueniens est nos bñe bit⁹ p̄ncipioz z nos latere: ergo eadē rōne z alios bit⁹.

¶ P. oē illō cui⁹ est accipe signū est cognoscibile. fz hītuū est accipe signū figētē in ope delectationē: vt dr̄ i. z. etb. ergo bit⁹ cognosci pñt.

Respondeo dōz qz aliq̄ res pōt cogīsci dupl'r. vno⁰ fz id qō ē. alio⁰ q̄tū ad ea q̄ ipaz ponsequunt̄. Cognitio aūt de re fz id qō ē pōt dupl'r bri. s. dū cogīscit qd ē: z an ē. Quid āt res ē cogīscit dū ipsi⁹ qditas ponbēdit: quā qdē nō ponbēdit sēsus: fz solū accītia sēsibilia. nec imagiatio: fz solū imagies corpoz: fz ē ppriuz obm itell's: vt dr̄ in 3. de aia. z iō Aug. dic qz itell's cognoscit res p eēn⁸ suā: qz obm ei⁹ ē ipsa eēntia rei. Essentiā aūt alic⁹ rei intell's nr̄ tripl'r cōprehēdit. Uno mō cōprehēdit eēntias rerū q̄ cadūt in sensu abstrahēdo ab oib⁹ induiduantib⁹ sub qb⁹ cadebat in sensu z in imaginatiōe: z sic remanebit pura eēntia rei. puta bois q̄ ponstit in eis q̄ sunt bois in q̄ntū est bō. Alio-

mō eēntias rep̄ q̄s nō videmus cogſcim⁹ p cās vel effcūs eis ꝓportionatos cadētes in ſenſu. Si aūt effect⁹ nō fuerit ꝓportionati cāe nō faciēt cās cogſcere qd eſt: ſz qz eſt tm̄: ſic p⁹ de deo. Tertio⁹ cogſcit ēntias artificialiū nunc̄ vi ſoꝝ inueſtigādo ex ꝓportiōe finis ea q̄ exigunt ad illō artificiatū. Sil'r an res ſit tripl'r cogſcit. Uno⁹ qz cadit ſub ſenſu. Alio⁹ ex cās z effectib⁹ rep̄ cadētib⁹ ſub ſenſu: ſic ignez ex fumo ꝑpēdimus. Tertio⁹ cogſcit aliqd in ſeipſo eē ex inclinatiōe quā bz ad aliq̄s act⁹: quā qdē inclinationē cogſcit ex bō ſup̄ act⁹ ſuos reflectēdō ſup̄ cogſcit ſe opari. Loquēdo aūt de cognitiōe bituz q̄ cogſcunt qd ſint: eoꝝ cognitio ex duob⁹ vltimis modis cōmiſceſ: qz bit⁹ ipſos p actus cogſcim⁹: ſic cās p effectū. z qz nos ſum⁹ cā actuū: iō act⁹ cognoſcim⁹ p actū rōnis inueſtigātis qd ſit nec̄iuz in actu illo ex ꝓportione obti boni z finis: ſic dcm̄ eſt de artificialib⁹. Sil'r cognitio q̄ cogſcit an bit⁹ ſint ex duob⁹ vltimis modis eſt: qz eni cogſcere qd ē: eſt p̄n̄ᵐ ad ſciēdū qz ē: iō aliqs ꝑdcō mō cogſcēdo qd ſit aliqs bit⁹ ex bō q̄ videt talē actū exire q̄lis regrit̄ ad illū bituz cogſcit q̄ ille bit⁹ eſt in aliq̄ ēt ſi ipſe illū bituz nō bēat: ſz ille q bz bitū ꝑter hūc modū z mō cogſcit ſe bñe bitū in q̄tuz percipit iclinationē ſui ad actū fm̄ quā ſe bz aliq̄'r ad actū illū. z bō qdē cogſcit hō ꝑ modū reflexionis in q̄tuz. i. cognoſcit ſe opari q̄ opat̄. z iō dicit Aug. q̄ hō bit⁹ cognoſcunt̄ p ſuā potētiā q̄tū ad hūc modū. Ea vo q̄ ꝓſequunt̄ ad habit⁹. i. ꝓprietates z accēſitia ipſoꝝ cognoſcunt̄ partim ex cognitione nature bituū fm̄ q̄ cognitio qd eſt: eſt p̄n̄ᵐ ad cognoſcēdū qz eſt: partim vo ex eoꝝ actib⁹ fm̄ q̄ ꝓditiōes cāruz in effectib⁹ repñtant̄.

Ad primuz g̃ dōz q̄ charitas bñ pōt cognoſci qd ē ex bō q̄ hō ſcit qd regrit̄ ad actū charitatis rōne iſtructa aucte z fide. ſz an ſit charitas nō pōt certitudinal'r cognoſci nec̄ ab hūte nec̄ ab alio: qz cū ad actū charitatis regrat̄ aliqd ꝑ qđ ſit meritor⁹ vite eterne: an bō ſit in actu videri non pōt ꝑ certo. ſz ex aliq⁹ ſignis: z de ſe z de alio pōt aliqs ꝓiecturare q̄ charitatem habeat. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ ag̃elor⁹ ēntiā nō ap̄pēdim⁹: qz nō cognoſcimus eos p actū nr̄i itell's: g eſt ꝓportionat⁹ actui itellectus ipſoꝝ: cū m'to altior⁹ mō cognoſcāt: ſz act⁹ nr̄i ſunt ꝓportionati bitib⁹ ex qb⁹ educunt̄. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ aīam reflecti ꝑ cognitionē ſupza ſeipſaz vel ſupza ea q̄ ipſi⁹ ſunt ꝓtigit dupl'r. Uno⁹ ſz q̄ potētia cognoſcitiua cognoſcit natural ſui vel eoꝝ q̄ in ipſa ſunt. z bō eſt tm̄ itell's cui⁹ ē q̄dita tes rep̄ cognoſcere. Intell's aūt vt dr̄ in 3. de aīa. ſic aīa cognoſcit ſeipm: qz. ſ. p ſpēz: nō qdē ſui ſz obti q̄ eſt forma ei⁹ ex q̄ cognoſcit act⁹ ſui nāz: z ex nā act⁹ nāz po⁹ cognoſcentis. z ex nā potētie nāz ēntie: z p ꝺ̄ns aliaꝝ potētiaruz. nō q̄ bēat de oib⁹ bis diuerſas ſilitudies: ſz qz in obo ſuo nō ſolū cognoſcit rōnē veri fm̄ quā eſt ei⁹ obm: ſz oēm rōnē q̄ eſt in eo: vñ z rōnē boni. z iō ꝺ̄ſter p illā eādē ſpēm cognoſcit actū volūtatis z nām voluntatis: z ſil'r etiā al's potentias aie z act⁹ eaꝝ. Alio⁹ aīa reflectit̄ ſup̄ actus ſuos cognoſcēdo illos act⁹ eē. Bautē nō pōt eē ita q̄ aliq̄ potētia vtēs organo corꝑali reflectat̄ ſup̄ ꝓriū actū: qz oporteret q̄ iſtrm̄ q̄ cognoſcit ſe caderet mediū iter ipaz potētiā z iſtrumētū q̄ ꝑmo cognoſcebat. ſz vna po⁹ vtēs organo corꝑali pōt cognoſcere actū alteri⁹ po⁹ in q̄tū ipreſſio iferioris potētie redūdat in ſupioꝛē: ſic ſenſu cōi cognoſcim⁹ viſuz videre. Intell's aūt cū ſit po⁹ nō vtēs organo corꝑali pōt cognoſcere actū ſuū fm̄ q̄ patit̄ q̄dāmō ab obo z iformat̄ p ſpēz obti: ſz actū volūtatis ꝑcipit ꝑ redundātiā mot⁹ volūtatis in itellū ex bō q̄ colligant̄ in vna eſſentia aie: z fm̄ q̄ volūtas q̄dāmō mouet intell'm duz itelligo qz volo. z itellect⁹ volūtatē dum volo aliqd qz itelligo illud eē bonuz: z ita in bō cognoſcit intell's actū voluntatis pōt cognoſcere bituz in voluntate exiſtē. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ illi qui non bñt vtutē apud ſe aliq̄ ꝓncipia ex qb⁹ p̄nt cognoſcere nāz vtutuz mō ꝑdicto: z eē vtutes nō in ſe ſz in alys duz videt aliq̄s opari tales actus q̄les ſunt vtutum: z eo mō q̄ debēt vtuoſi opari. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ ſic dictū eſt tota cognitio q̄ cognoſcit intell's ea que ſunt in aīa fundat̄ ſup bō q̄ cognoſcit obm ſuū qō bz fantaſma ſibi cozrūdēs. nō eni oz q̄ ſoluz in fantaſmatibus cognitio ſter: ſz q̄ ex fantaſmatibus ſua cognitio oziatur: z q̄ imaginationē in aliquibus relinquat. ¶ Ad 6ᵐ dōz q̄ nō cognoſcit voluntatē z ea que ad ipſam pertinent per aliquā ſilitudinē ab eis abſtractā: ſed ſolum per ſimilitudinē obiecti ſui: vt dictum eſt.

¶ Utrum virtutes ſint habitus vel potētie.

Adtertiuz ſic ꝓceditur. videt̄ q̄ virtutes nō ſint habitus ſz potētie. nulla eni res bz eē per bituz: ſed per potentiā nāle z. ſed oēs res bñt vtutem eſſendi vel semp: vel determinato tpe: vt dr̄ in p̄ ce. z mun. ergo vtus nō eſt bitus. ¶ P. eadē eſt ꝓportio potentiarum aie ad ſuos actus z potentiaꝝ nāliuz ad ſuos: qz vtrobiq̄ potentia eſt p̄n̄ᵐ actus. ſed ipſe potētie nāles vtutes dr̄: ergo z vtutes ſunt ipſe potentie. ¶ P. nomen virtutis a vi ſumit̄. ſz potentie aie dr̄ vires: ergo ipſemet ſunt virtutes.

¶ Sed ↄ. ex vtutibus laudamur: non aūt ex potentys. nō eni laudam⁹ ge q̄ pōt ab ira abſtinere: ſed q̄ moderate abſtineat: ergo vtutes non ſunt potentie. ¶ P. potentie ſunt a nā z oībus cōes: qō de vtutibus non ꝓtingit: ergo ꝛc.

¶ Utrum virtutes ſint paſſiones.

Ulterius videt̄ q̄ vtutes ſint paſſiones. mediū eniz z extrema ſunt vnius gnis. ſz q̄dāz vtutes ſunt mediū in paſſionib⁹: vt in. 2. etħ. dr̄: ergo ad min⁹ ille ſunt paſſiones. ¶ P. laudabile eſt ꝑpetas vtutis. ſed quedam paſſiones ſunt laudabiles ſic verecundia penitentia z hꝺ: ergo ad minus alique paſſiōes ſunt vtutes. ¶ P. cōtraria ſunt in eodē genere. ſz quedā paſſiones: ſic p̄mi motus ſunt pctā: ergo z alique paſſiones ſunt virtutes.

¶ Sed ↄ. in oībus vtutibus regrit̄ voluntariuz cuius p̄n̄ᵐ eſt in nobis: vt dr̄ in. 3. etħ. ſed p̄n̄ᵐ paſſionū nō eſt in nobis q̄ vtutes nō ſūt paſſiōes. ſz ꝑ vtutes dicimur boni: nō aūt ꝑ paſſiones. nō eni q iraſcit ſz q recte iraſcit laudat̄. q̄ ꝛc.

¶ Utrum virtutes ſint actus vel habitus.

Ulterius vr̄ q̄ vtutes nō ſint bit⁹ ſz act⁹. Solis eni vtutib⁹ meremur. ſz nō meremur niſi actib⁹: nō eni optimi z foꝛtiſſimi cozonāt̄: ſz agoniçātes q̄ vincūt: vt dr̄ in ꝑ etħ. q̄ vtutes ſūt act⁹. ¶ P. vt⁹ ē vltⁱᵐ po⁹: vt dr̄ in p̄ ce. z mū. ſz vltima pfectio po⁹ eſt act⁹: q̄ vt⁹ eſt act⁹.

¶ P. ſic nō laudamur ex bō q̄ ſum⁹ potētes iraſci vl' non iraſci: ita nec ex bō ſolo q̄ ſum⁹ ad bō habiles vl' ad illō: ſz ex dcā rōne ꝑbs ꝓbat. i. z. etħ. q̄ po⁹ nō ſunt vtutes: q̄ nec̄ habit⁹ vtutes dici pōt eadē rōne: z ſic relinq̄t q̄ ſint actus.

¶ Sed ↄ eſt qō dicit ꝑbs in. 2. etħ. q̄ vt⁹ eſt bitus voluntarius. ¶ P. Aug. dicit q̄ vtutes in nobis ſolus deus opat̄. ſz nr̄oꝝ actuū etiā nos cā ſum⁹: q̄ vtutes nō ſunt actus.

Reſpondeo dōz ad p̄ᵐ qōnē q̄ nomē vtutis ſz ſui primā ipoſitionē vr̄ in quādā violētiā ſonare. vñ i. 3. ce. z mū. dr̄ q̄ mot⁹ accūtat̄. i. violēt⁹ ē q ē a vtute. i. a violentia nō cū auxilio nāe. Sz q̄ nō pōt aliqd alteri violētiā iferre niſi p po⁹ pfcaz ſz quā agat z nō patiat̄. Inde tractū ē nomē vtutis ad ſignādū oēz po⁹ pfcāz ſiue q̄ pōt aliqd i ſeipo ſbſiſtere: ſiue q̄ pōt opari. z ſic dr̄ in p̄ ce. z mū. q̄ vt⁹ ē vltⁱᵐ po⁹ q̄ pfectio po⁹ mēſurat̄ ex vltio z maxio qō q̄s pōt. Et qz malū i actu cōtigit ex defectu po⁹ agēti: iō ad pfectionē po⁹ exigit̄ q̄ bñ opet̄ i ſuo genere. z ꝓ ꝑ. 2. z. etħ. dr̄ q̄ vt⁹ ē q̄ bonū fac̄ hūte: z op⁹ ei⁹ bonū reddit. z in 7. ꝑhy. dr̄. q̄ vtus eſt diſpoſitio pfecti ad optimū: eoꝝ. ſ. ad que potētia ſe extēdit. Et qz de vtutib⁹ humanis logmur:

iō vtus humana erit que pficiet humanā potētiā ad actū bonū z optimū. Cū aūt bō ex bō ſit bō q̄ bz rōnē z itell'z: ille potētie hūane ſūt q̄ aliq̄'r rōnales ſūt: vel ꝑ ēntiā: ſic q̄ ſunt in parte intellectiua: vel per ꝑticipationē: ſic q̄ ſunt in parte ſenſitiua rōni obediētes. be aūt potētie: vt ꝑus dcm̄ eſt: ex nā potētie nō pñt eſſe determinate ad actus bonos: nec pfecte determinanē niſi per bit⁹. vñ vtutes humane de qbus logmur nō ſunt potētie ſz habitus.

Ad primū g̃ dōz q̄ potētia nālis q̄ ge pōt eē determinata eſt ad vnū. ſ. ad eē: iō ipi⁹ pfectio ꝑz ipſaz nāz potētie eē pōt. z iō ipſa po⁹ vt⁹ dr̄. ¶ Et ſil'r dicēdū eſt de alys potētys nālib⁹. Secus aūt eſt de potētys rōnalib⁹ q̄ ad plūa ſe extēdūt. ¶ Et p bō ꝑz rūſio ad 2ᵐ.

¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ vis accipit̄ ꝑ oī eo qō ē p̄n̄ᵐ opōnis pfecte qō ipoꝛtat nomen vtutis. vñ poᶜ aie magl pñt dici vires q̄ vtutes: z ille ꝓcipue q̄ bñt ordinē ad actū q̄ exercenē per

Ad ſecundā corꝑoralia inſtrumenta.

qōnē dōz q̄ rō paſſiōis ↄtiat̄ rōni virtutis: qz vt⁹ in pfectionē poᶜ ſonat: vt dcm̄ ē. ois aūt paſſio ↄtigit ex bō q̄ paſſuz vincit̄ ab agēte: z trahit̄ ad terminos ei⁹. vñ paſſio vtus dici nō pōt: ſz in hoc pfectio potētie cōſiſtit q̄ nō ꝓmittit ſe trahi ad aliud niſi fm̄ q̄ ei cōgruit. vñ vtutis eſt potētiā cōtinere ne per paſſiones imoderate diſtrahaſ. z iō vtus nō eſt paſſio ſz paſſionū ordinatrix.

Ad primuz g̃ dōz q̄ vt⁹ dr̄ mediū in paſſiōib⁹ actiue: in q̄ⁿ paſſiōes ad mediū reducit. vñ nō oz q̄ ſit in genere paſſionū. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ laudabile nō ſolū debet̄ ei qō bz plenā rōnē vtutis: ſz ēt ei qō ꝑticipat aliqd vtutis: ſic laudanē act⁹ vtutē ꝑcedentes ſi ſint ordinati. z bō mō vecūdia: mia z bꝺ paſſiones laudanē inq̄tū ex bona volūtate cōſequunt̄: q̄ turpia vitat: z alioꝝ mala q̄ſi ſua reputat, bona aūt volūtas ē eoꝝ q̄ ad vtutē exigunt̄. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ pctm̄ ſonat in defectū potētie operantis. vñ paſſio magis pōt eſſe pctm̄ q̄ vtus. Nec tm̄ plena rōnez pcti bñe pōt inq̄tū nō ex electione ꝑcedit. vñ ꝑimi mot⁹ nō ſūt pcta mortalia: q̄ directe vtutib⁹ opponunt̄

Ad tertiā (ſz venialia: nō tm̄ vt bitus ſz vt actus. qōnē dōz q̄ vt⁹ ꝓpe loquendo ↄcludit reſpectū ad aliqd cui⁹ ꝓncipiū ſit: ſic currēdi vel eēndi. Et qz act⁹ inq̄ⁿ bꝺ cū ſit vltⁱᵐ nō ordiat̄ ad aliqd ſic p̄n̄ᵐ ſz magl ſic effect⁹: iō act⁹ vt⁹ dici nō pōt niſi eo mō loq̄ndi q̄ bit⁹ p act⁹ noiant̄ ſic cāe p effect⁹. z de bō i. z. li. di. 27. pleni⁹ dōz ē.

Ad primū g̃ dōz q̄ meremur z habitib⁹ z actib⁹: ſz actib⁹ q̄ſi iſtr̄is merēdi: qz merita ēntialiter ſūt act⁹: ſz bitib⁹ q̄ſi ꝓncipys meritoꝝ: z ſic vtutib⁹ mereri dicimur. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ vt⁹ dr̄ vltimū potētie in eodē genere qō eſt gen⁹ ꝓncipy reſpectu ei⁹ cui⁹ dr̄ potētia vel vtus: ſz act⁹ eſt vltimū ex gen⁹ illud: z iō nō opz q̄ act⁹ ſit virtus. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ habitus ſunt determinati ad actus laudabiles: potentie aūt nō: ſed ſunt ↄrioꝝ: vt dicit in. 5. etħ. z iō nō eſt eadē rō de potētys z habitibus.

¶ Utrū bitus itellectuales poſſint dici virtutes.

Adquartuz ſic ꝓceditur. vr̄ q̄ bit⁹ itellectuales nō pñt dici vtutes. vt⁹ eni vt dr̄. 2. etħ. eſt bit⁹ volūtari⁹: z circa voluptates z triſtitias optimoꝝ opatiua: ſz bō bitib⁹ itellectualib⁹ nō ꝓpetit: q̄ nō ſūt vtutes. ¶ P. pbs in. 4. topi. diuidit ſciam ↄ vtutē q̄ſi diuerſa gnā nō ſubalternati poſita. ſz taliū generū vnū nō ꝑdicat̄ de alio: q̄ ſcia nō ē vt⁹: z eadē rōne neq⁹ alu habit⁹ cogniti.

¶ P. vtus dr̄ per ordinē ad bonū: qz vtus eſt que bonū facit ꝛc. vt bonū: ſz ad verū: vt dr̄ in. 2. meta. q̄ ꝑdicti bit⁹ nō ſunt vtutes. ¶ P. vtutes ordinant̄ ad operādū: qz ipſa eſt que op⁹ bonū reddit: vt dcm̄ eſt. Sz ꝑdicti bitus nō ordinanē ad opandū: ſz ad cognoſcēdū, ergo nō ſunt vtutes.

¶ Sz ↄ. vita ↄtēplatiua eſt nobilioꝝ q̄ actiua: ſi g̃ bit⁹ morales q̄ pficiūt in vita actiua dr̄ vtutes: m'to foꝛti⁹ bitus itellectuales qui pficiunt in ↄtēplatiua vtutes dici debēt.

¶ P. ꝓpter qō vnūqōq⁹ z illō magl. ſz fm̄ ꝑbm in. 6. etħ. tēperātia foꝛtitudo z hꝺ nō pñt ꝓpe dici vtutes niſi i itellectu accipiātur: g̃ itellectuales bitus debēt dici vtutes.

¶ Utrū vtutes morales diſtinguant̄ ab intellectualibus.

Ulterius vr̄ q̄ vtutes morales ab itellectualib⁹ nō diſtinguant̄. morales eni virtutes a more dr̄: qui videt̄ idē qō ↄſuetudo vel parū differre: vt dr̄ in 2. etħ. ſz ↄſuetudo facit facilitatē: vt dr̄ Uictorin⁹. z bꝺ ꝑz tā in agēdis q̄ in cōſiderādis: g̃ vtutes morales ab intellectualib⁹ diſtingui nō debēt. ¶ P. ad ſciaz moralem nihil ꝑtinet niſi morale. ſz ad eā ꝑtinēt vtutes itellectuales: de qb⁹ ꝑbs in. 6. etħ. determinat: g̃ intellectuales vtutes ſunt morales. ¶ P. ꝓudētia in. 6. etħ. inter intellectuales vtutes ponit̄: numerat̄ ēt z ipa iter morales: cū ſit vna de quatuoꝛ cardinalib⁹: g̃ idē qō ꝑus. ¶ P. ois vtus mozalis conſiſtit in medio: ſz mediū determinat̄ fm̄ rōnē rectā: vt dicit̄. 2. etħ. cuz g̃ per intellectuales vtutes rectificet̄: videt̄ q̄ ipſe intellectuales vtutes ſint morales.

¶ Sed ↄ eſt q̄ ꝑbus. 2. etħ. morales contra intellectuales diuidit. ¶ P. diuerſoꝝ pfectibiliū diuerſe ſūt pfectiones: ſz vtutes itellūales pficiūt rōnale p ēntiā. vtutes aūt morales rōale p ꝓticipatiōez. g̃ dcē vtutes adiuicē diſtiguūt.

¶ Utrū vtutes tbeologice ab vtriſq⁹ diſtinguant̄.

Ulterius vr̄ q̄ vtutes tbeologice nō debeāt diſtingui ab vtriſq⁹. Ad ea eniz ad q̄ potētia eſt nāl'r determinata nō idiget aliq̄ bitu ſupinducto: ſz cognitio dei oib⁹ nāl'r eſt inſita: vt dr̄ Dam̄. z ſil'r deſideriuz ſūmi boni: vt dicit Boe. 3. de ↄſol. g̃ nō idigemus aligb⁹ vtutib⁹ q̄ deū bēant ꝑ obto: qō dr̄ ad vtutes tbeologicas ꝑtinere. ¶ P. ſic nos ponim⁹ fruitionē dinā finē oiuz actuū humanoꝝ: ita ꝑbi poſuerūt felicitatē: ſz ipſi nō poſuerunt aliq̄s vtutes q̄ bērent felicitatē ꝑ obto: g̃ nec nos idigem⁹ aligb⁹ vtutib⁹ que deū bēant ꝑ obto. ¶ P. ad eūdē habitū ꝑtinet cognoſcere ꝓncipia z que ex ꝓncipys cognoſcuntur. ſed finis eſt ꝓncipiū in opabilibus: vt dicit ꝑbs. 7. etħ. z. 2. ꝑhy. ergo vtutes tbeologice que bñt finē ꝓ obto nō debēt diſtingui a cardinalibus que dirigūt nos in bis que ſunt ad finē. ¶ P. pfectiōes pfectibilib⁹ ꝓportionant̄. ſz in nobis nō eſt aliq̄ potētia pfectibilis per vtutē humanā niſi rōnale per ēntiā: qō pficit̄ vtute itellectuali. z rōnale per ꝓticipationē: qō pficit̄ vtute mozali. g̃ nec pōt eē aliud genus vtutuz ꝓter duo predicta genera.

¶ Sz ↄ eſt qō Aplꝰ ꝑ Lozin. 13. ponit bas vtutes fidē ſpez z charitatē: q̄ nec ſunt itellectuales nec mozales: vt ꝑz diſcurrēdo per ſingulas vtutes q̄ a ſcis z ꝑbis nūerant̄. g̃ oz ponere tertiuz genus vtutū q̄ tbeologice dr̄. ¶ P. magl diſtat de⁹ a creaturis q̄ queuis creature adiuicē. ſz diuerſitas aliq̄rū creaturarū regrit diuerſitatem habitnum: g̃ vtutes que bñt deū ꝓ obto ab alys diſtinguuntur.

Reſpondeo dōz ad p̄ᵐ qōnē q̄ ſic ex ꝑdictis ꝑz vtus eſt bit⁹ ꝑficiēs potētiā būanā ad bonuz actū. Cōtingit aūt aliquē actū dici bonū dupl'r. Uno⁹ formal'r ꝓ ſe. Alio⁹ māl'r z accūs. qz eni actus a ꝓpo obto formā recipit: ille act⁹ formal'r dr̄ bon⁹ cui⁹ obm eſt bonū: fm̄ rōnē boni. z qz bonū eſt obm voluntatis: iō ꝑ modum iſtū act⁹ bon⁹ dici nō pōt niſi act⁹ voluntatis aut appetitiue ptis. Māl'r aūt act⁹ dr̄ bon⁹ qui ↄgruit potētie opanti q̄uis ei⁹ obm nō ſit bonū ſub rōne boni: ſic cū qs recte intelligit: z oculus clare videt. z inde eſt q̄ volūtas ipoꝛtat act⁹ alioꝝ potētiarū inq̄tuz act⁹ eaꝝ māl'r ſe bñt ad rōnē boni qō eſt voluntatis obm. Et fm̄ bꝺ aligd de formali bonitate volūtatis ꝓuenit ad alios act⁹: q̄ a voluntate ipanē

fm quā laudabiles ⁊ meritorȝ sunt: vt cū gs ex recta intē tione ꝯsiderat vel ambulat: tñ ista bonitas est ꝑter ꝓpriā rōnē actꝰ fm suā spēm. Cōtingit enī actū alicuiꝰ potētie nō appetitiue eē bonū bonitate volūtatis: nō ā bonitate sui gnis: sic cū gs ꝓpter deū ambulat claudicādo: vl ex bona intētione ꝯsiderat ea in gbꝰ bebes est. Sic ḡ vtus pōt dici duplr. Uno mō bitus pficiēs ad actū bonū potētie huma ne siue sit bonꝰ māliter siue formaliter. ⁊ sic bitus itellectua les ⁊ speculatiui vtutes dici pñt gbus itellⁱs ⁊ rō ad verū determinant: cuiꝰ ꝯsideratio bonꝰ actꝰ ipsoꝝ est. ⁊ sic log/ tur phs in ethic. de vtute. Alio mō pōt dici vtꝰ magis stri cte: ⁊ fm q est in vsu loquēdi bitus pficiens ad actū qui est bonus: nō soluȝ māliter: sed etiā formaliter: ⁊ sic solum habitus respiciētes appetitiuā partē vtutes dici pñt: non aūt itellectuales ⁊ spāliter speculatiui.

Ad primū ḡ dom q illa vba itelligunt de virtute morali: de q̄ phus ibi agit: que scdo mo/ do dr vt⁹. ⁊ sic etiā accipit vtutē in. 4°. topic. ¶ Ex quo pz solo ad scdȝ. ¶ Ad 3ᵐ dom q ipsa vtus est māliter bonus intellⁱs cū sit finis eiꝰ. finis enī bz rōnē boni: vt dr. 3. meta. ¶ Ad 4ᵐ dom q ꝯsideratio veri est q̄daȝ opatio intellⁱs ad quā vtus intellectualis ordinat: ſz bitus qui opatiui di cunt ordinant vlteriꝰ ad exteriorē opationē q̄ dicit factio: fm quā trāsit in exteriorē māȝ trāsmutādā: vt pz in opibꝰ mechanicis. ⁊ dr actio fm q fistit in operāte ꝑut eiꝰ opa/ tiones ⁊ passiones modificant: qđ ptingit in opibꝰ vtutuȝ moraliū. ⁊ iō prudētia q̄ in eis dirigit dr in. 6. ethꝰ. recta ra/ tio agibiliuȝ. Ars vo mecha. recta ratio factibiliū.

Ad secundam qōnē dom q mos dr duplr. Uno mō idē est qđ ꝯsuetudo. ꝯsuetudo aūt importat quādā frequētiā circa ea q̄ facere vel nō fa/ cere in nobis est. nālia enī vel q̄ semp fiūt ꝯsueta nō dicū/ tur: ſz qz per volūtatē ptingit aliqd in nobis facere vel nō facere: inde tractū est nomē moris ad signandū actꝰ volū tarios vel appetitiue ptis fm iclinationē appetitus ad hꝰ actꝰ: que qdē iclinatio q̄ȝ est ex nā: q̄ȝ ex ꝯsuetudine: q̄ȝ ex infusione. Uñ ⁊ dicunt mores aialiū ea q̄ pueniūt in ipsis ex passiōibꝰ appetitiue ptis: sic q̄ sollicitant circa filios: ⁊ q̄ repugnāt ⁊ hꝰ: sic pz in. 8. de aialibꝰ: q̄ uis in eis dicant mores magis fm silitudinē q̄ fm ꝓprietatē: qz nō agūt q̄si dīium suoꝝ actuū bītia: ſz magis a nā agunt: vt dicit Damas. Et sic etiā apud grecos hꝰ nomē ethos dupl'r sumit. Et fm q importat dinturnitatē quādam dr febris ethica. fm aūt q̄ importat mozē scdo mō acceptuȝ dr scia ethica: quā nos moralē dicimꝰ. Sic ḡ loq̄ndo ō moze actꝰ ita se hꝫ ad hꝰ q̄ sit moralis: sic se hꝫ ad voluntatē ⁊ appeti tū. Sūt enī aliq actꝰ a pte appetitiua eliciti: sic velle eligere cōcupiscere ⁊ hꝰ. ⁊ tales actꝰ eēntialr morales sunt. Alⁱ vo sunt actꝰ a pte appetitiua nō eliciti ſz impati: sic ambu/ lare ꝯsiderare ⁊ hꝰ. ⁊ isti nō sunt morales q̄tuȝ ad speciez suā: ſz solū q̄tuȝ ad vsuȝ eoꝝ. put impanᵗ a volūtate. ⁊ ita vtutes q̄ⁱpficiunt appetitiuā ptē ꝑpe dñr morales. Uirtu tes aūt pficiētes itellectiuā pficiūt eā ad actꝰ pfectos i ge nere cognitiōis: nō ā ꝓ ordinē ad iperiū volūtat'. p sciaȝ enī nō fit vt aliqs recta itētiōe ꝯsideret: ſz vt vexᵗ i sigⁱs vi deat. ⁊ iō vtutes morales ab itellectualibꝰ distinguunt.

Ad primū ḡ pz solo ex equiuocatiōe moris. ¶ Ad 2ᵐ dom q vtutes itellectuales nō perti nēt ad sciaȝ ethicā q̄si sint essentialr morales: ſz inq̄tum ea/ rū vsus moralis est q̄ a volūtate impat. ¶ Ad 3ᵐ dom q sic cōmē. dicit in. 2. ethi. prudētia media est inter morales ⁊ intellectuales. Est enī essentialr itellectualis cū sit habi tus cognitiuus ⁊ rōnē pficiēs. ſz est moralis q̄tuȝ ad māȝ inq̄tum est directiua moraliū vtutū cuȝ sit recta rō agibi liū: sic dcm est. ¶ Ad 4ᵐ dom q mediuȝ determinat per vtutē intellectualē ⁊ moralē ſz prudētiā: ſz diuersimode: qz prudētia determinat mediū per modū dirigētis ⁊ ostē dentis. ſz vtus moralis per modum exequētis ⁊ inclinātis in mediū. vñ dicit Tul. q̄ opat per modū nature. ⁊ in hoc deficit Socrates morales ab itellectualibꝰ nō distiguēs. posuit enī oēs vtutes eē scias q̄sdā: vt dr in. 6. ethi.

Ad tertiam qōnē dom q in oibꝰ q̄ agūt ꝓpter finē oz eē iclinationē ad finē: ⁊ q̄dā ichoa tionem finis: alⁱs nunq̄ operaᵗ ꝓpter finem. Finis aūt ad quē dīna largitas hoiez ordinauit vl pdestinauit. ſ. fruitio suiipsiꝰ est oīno supra facultatē nāe create eleuatꝰ: qz nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in coꝝ hois ascēdit que ꝑparauit deꝰ diligētibꝰ se: vt dr pⁿ Lozin. zᵒ. vñ p nālia tñ hō nō hz sufficiēter iclinationē ad illū finē. Et iō oz q̄ sup/ addat homini aligd p qō bēat iclinationē in finē illuȝ: sic p nālia hz iclinationē ad finē sibi ꝓnāleȝ. ⁊ ista supaddita dr vtutes theologice ex trib⁹. Prio q̄tū ad obm: qz cū fi nis ad quē ordinati sumꝰ sit ipse deꝰ: iclinatio q̄ ꝑexigit cō sistit in opōne q̄ est circa ipm deuȝ. Scdo q̄tū ad cām: qz sic ille finis ē a deo nobis ordinatꝰ nō per naturā nrāȝ: ita iclinationē in finē opat in nobis solus deus. ⁊ sic dr vtu/ tes theologice q̄si a solo deo in nobis create. Tertio q̄tū ad cognitionē: qz cū finis sit supra cognitionē nature: incli natio in finē nō pōt per naturalē rōnē cognosci: sed per re/ uelationē dīnā. ⁊ iō dr theologice. qz dīno sermone sunt nobis manifestate. vñ phi nihil de eis cognouerunt.

Ad primuȝ ḡ dom q q̄uis hō naturalr ordiet ad deū ⁊ p cognitiōeȝ ⁊ p affectiōeȝ: iq̄tū ē nālr eiꝰ ꝓticeps: tñ qz ē q̄dā eiꝰ ꝓticipatio supra nāȝ: iō re grit q̄dā cognitio ⁊ affectio supra nāȝ: ⁊ ad hāc exigūt vtu tes theoloᶜ. ¶ Ad 2ᵐ dom q felicitas illa quā phi posue/ rūt est ad quā p vires nāles hō puenire pōt. ⁊ iō ex seipsa hz iclinationē nālē i finē illū. vñ nō ꝑexigunt aliq̄ vtutes iclinātes in finē: ſz solū dirigētes in opibꝰ q̄ sūt ad finē. nō sic aūt est in ꝓposito. ¶ Ad 3ᵐ dom q ꝓncipia speculatiua cogſcunt p aliū bitū naturalē q̄ ꝓnes. ſ. p itellm. ꝓnes vo p sciaȝ. ſz in affectu nō ꝓcedit aliqs bitꝰ naturalis: ſz ex ipa natura poᶜ est iclinatio ad finē vltimū nature ꝓportiona/ tū: vt dcm est. ſz ad finē supra naturā eleuatū opz bītū gra tuitū ꝓcedere alios bitꝰ: ⁊ i itellectuali vt fidē: ⁊ in affectu vt charitatē ⁊ spem: ad quā naturalis iclinatio nō ptingit. ¶ Ad 4ᵐ dom q nō solū bitꝰ distinguunt ex subtis: ſz etiā ex obtis. vtutes ḡ morales ⁊ itellectuales distinguunt ab inuicē ex pte subti: vt dcm ē. ſz vtutes theologice distiguū tur ab vtrisq̄ ex pte obti qō est supra nāle posse vtriusq̄ ptis. vñ theologicarū vtutū aliq̄ respicit cognitionē sic fi/ des: ⁊ hz cōionē quādā cū intellectualibꝰ vtutibus. ⁊ aliq̄ respicit affectionē sic charitas. ⁊ hz cōionē cū moralibus.

¶ Utrū virtutes thologice sint tm tres.

Ad quintuȝ sic ꝓcedit. vī q sint plures virtutes theologice q̄ tres qz vtꝰ theologica. vt dcm est habet deuȝ ꝓ obiecto. ſz timoz dei habet deum ꝓ obiecto: ergo est vtus theologica. ¶ ꝑ. sapiētia est de diuinis: sciētia aūt de creaturis: ergo sapiētia etiam est vtus theo/ logica. ¶ ꝑ. latria colit deum. sed colere deuȝ habet deū ꝓ obiecto: ergo latria est virtus theologica. ¶ ꝑ. fides habet deum ꝓ obiecto inq̄tum est ꝓma virtus: ſpes vo inq̄tuȝ est ſuma largitas vel maiestas: charitas aūt inq̄/ tum est ſuma bonitas. cum ergo sint plura attributa deo. videt q̄ sint etiā plures virtutes theologice.

¶ Sz ꝑ. videt q̄ sint tm due: qz ad opationē finis nō ꝑexi/ git nisi cognitio finis: qđ facit fides: ⁊ dsideriū finis. qđ fa cit charitas. ergo videt q̄ sint tm due vtutes theologice.

¶ Itē vī q sola vna: qz sola caritas deū attigit: ſz ois vir/

tus attingit ad suum obm: ergo sola charitas hz deuȝ ꝓ obo: ⁊ ita sola debet dici vtus theologica. ¶ Item videt q̄ tres per hoc q̄ dicitur pⁿ Lozin. iȝ. Nunc aūt manent fi des ſpes charitas tria hec. ¶ ꝑ. per virtutes theologicas conformamur trinitati: ergo debent esse tres.

Respōdeo dōz q̄ sic dcm est virtutes theologice faciunt in nobis inclinationē in finē. ſ. in deū. In oī aūt agēte ꝓpter finē: qđ agit p volūtatē: duo ꝑexigunt que circa finē hz anteq̄ ad finē opet. ſ. cognitio finis ⁊ intētio ꝓueniendi ad finē. Ad hꝰ aūt q̄ finē intēdat duo regrunt. ſ. poſitas finis: qz nihil moueᵗ ad ipole. ⁊ bo/ nitas eiꝰ: qz itētio nō est nisi boni. ⁊ iō regrit fides q̄ fac/ tē finē cognitū. ⁊ spes fm quā ineſt fiducia de ꝓsecutiōe finis vltimi q̄si de re poſi sibi: ⁊ charitas p quā finis reputaᵗ bo nū ipsi itēdēti iq̄ⁿ fac q̄ hō ꝓficiaᵗ ad finē: alⁱs nūq̄ tēde

Ad primū ḡ dōz q̄ timor nō dicit mo (ret in ipm. tum in deū: sed magⁱ fugā ab ipso in q̄tū hō ex ipsius maiestatis cōsideratiōe per reuerētiaȝ resilit in ꝓpriā paruitatē. ⁊ iō nō dicit aligd qō ꝓexigat: ad mo tū in finez. ¶ Ad 2ᵐ dom q sapia est de dīnis in statu vie per rōnē creature: ex gbꝰ creatozē cognoscimus. vñ nō est circa deū ſz id q̄ in seipso ē vt finis supra posse nāe eleua tus sic fides. ¶ Ad 3ᵐ dom q latria nō hz deū ꝓ obo. ſz id qō deo exhibet tanq̄ debitū deo: deū aūt hz ꝑ fine ꝓrio. vñ nō ē vt⁹ theologica: ſz cardiaⁱ. ¶ Ad 4ᵐ dōz q vtutes theologice nō distiguūt penes attributa dīna: ſz penes ea q̄ exigunt in eo qui opat ꝓpter finē añ q̄ ꝓpter finē opet. ¶ Ad 5ᵐ dom q cognitio ⁊ affectio finis nō sufficiūt ad hꝰ q̄ hō icipiat opari ꝓpter finē: nisi bēat fiduciā de consecu tiōe finis: qz alⁱs nūq̄ icipet opari: ⁊ ꝑcipue qñ finis est ele natus supra nām operātis. ¶ Ad 6ᵐ dom q charitas con iungit q̄dāmō realr deo: ⁊ sic attingit ipm realr: qō nō fac fides ⁊ spes. nec hꝰ regrit ad opationē que est circa deū: ſz q̄ operās vniat ei q̄si obiecto opationis: sic vīus visibili etiam distanti.

Questio. II.

Deinde querit spāliter de fide. Et circa hoc querunt gnq̄. Primo quid sit fides. Scdo de eius actu. Tertio de subo. Quarto an sit vtus. Quinto de ordine eiꝰ ad alias virtutes.

¶ Utrū diffō apⁱ quā ponit de fide sit ꝓueniēs ſz oēz ptē.

Ad primuȝ ꝓ quinto sic ꝓceditur. Apⁱs Deb. xi. dicit q̄ fides est suba sperā darū rerū argumētū nō apparētiū. ⁊ videt q̄ incōueniēter diffiniat fidē. nullus enī hꝰ est suba: fides est hītus: ḡ nō est suba. ¶ ꝑ. diffō debet dari ex ꝓzibus: ⁊ ex bis que per se sunt. ſz oēm per se fidei nō est res sperāda: ſz res credēda: ⁊ spes est posteri oz fide: ḡ debuit dicere rerū credendarū: ⁊ nō sperādarū. ¶ ꝑ. sic ad fidē ſegtur spes: ita ⁊ charitas: qz charitas est magis ꝓpinqua fini q̄ spes: ḡ debuit dicere q̄ est substan tia diligēdarū rerū magis q̄ sperādaȝ. ¶ ꝑ. fides est de bis que sunt supra rōnē. ſz argumētū est actꝰ rōnis: ḡ fides nō est argumentū. ¶ ꝑ. idez nō debet poni in diuersis ge neribus. ſz argumētuȝ est aliud genus q̄ substātia: ḡ male diffinit per vtrūq̄. ¶ ꝑ. ea q̄ sunt ꝑa ⁊ nō apparētia sunt dubia. ſz nō appentia pñt eē ꝑa ignota: ḡ cū fides sit cogni tio quedā: videt q̄ magis debuit dicere dubioȝ q̄ nō ap/ parētiuȝ. ¶ ꝑ. cognitio ꝓcedit affectionē: ſz hꝰ q̄ dic argu mētū nō apparētiū ptinet ad cognitionē. q̄ aūt dicit suba rerū sperādarū ptinet ad affectionē: ḡ male ordiauit par tes diffōnis. ¶ ꝑ. vniꝰ rei ē vna diffō sic vnū eē. ſz de fide dant multe alie diffōnes: ḡ hec nō videt esse sufficiēs.

Respōdeo dom q dicta assignatio Apⁱ est recta ⁊ ꝓꝑa diffō fidei q̄tuȝ ad ea que exigunt ad diffōnē: q̄uis nō q̄ⁿ ad modū diffōnis: quā auctorez: ⁊ ēt phi neglexerūt: sic ēt ⁊ formā syllⁱ ꝑtermittūt ponēdo ea ex qbꝰ syllⁱus formari pōt. Dir aūt q̄libet per actū cog/ scit: ⁊ actꝰ ex obto specificat: ⁊ ex fine bonitatē hz. Et ideo apⁱs diffinit fidē ꝑ duo. ſ. p cōparationē ad obm: qō est res nō apparēs. ſ. fm nālē cognitionē: ⁊ per cōparationē ad fi nē in hꝰ q̄ dic suba rerū sperādaȝ. Quāuis enī idē sit obm ⁊ finis fidei: nō tñ fm eādē rōnē. est enī deꝰ obm eius inq̄/ tū est ꝓma veritas supra posse nāle intellⁱs nostri eleuata: ⁊ sic dicit nō apparēs. Est vo finis ei fm q̄ est qōdā bonuȝ sua altitudine facultatē humanā exedēs: ſz sua libalitate seipsum cōicabilem prebens. ⁊ hoc dicit res sperāda.

Ad primū ḡ dom q fides dicit suba: nō qz sit in ge nere substātie: ſz qz quādā ꝑpetatē bēt substātie: sic enī suba est fundamētū ⁊ basis oīuȝ alioꝝ en tiū: ita fides est fundamētū totius spūalis edificij. Et per hunc modū dr ēt q̄ lux est ypostasis colozis: qz in nā lucis oēs colozes fundant. ¶ Ad 2ᵐ dom q in hꝰ q̄ dicit rerū sperādaȝ: nō itēdit ponere obm fidei: ſz finē. Finis aūt fi dei vltimus q̄uis sit ipsa vitas: cuiꝰ visio ꝑ fide reddit: nō tñ verū dic rōnē finis. Sz cū spes designet quendā motū tēdētis in finē res sperāda ipoztat terminū illiⁿ motⁿ: ⁊ ita ipoztat rōnē finis. Finis aūt q̄tū ad itētionē pcuⁿ est in oibꝰ habitibꝰ qui ad volūtatē ptinēt: q̄uis sit posterius in adeptione. ¶ Ad 3ᵐ dōz q amoz est cōiter ⁊ rei iā adepte ⁊ rei adipiscēde. spes aūt est tm rei adipiscēde: qz illud qō videt qs qd sperat. Ro. 8. vñ cū fides sit de non visis res sperāda ipoztat relonē ad finē ꝓpriuȝ fm statū in q̄ est fi des: nō aūt res diligēda. ⁊ iō magⁱ dicit rerū sperādarū q̄ diligēdarū: qz diffō ex ꝓprys dz dari. ¶ Ad 4ᵐ dom q ar gumētū ꝓpe dr ꝓcessus rōnis de notis ad ignota manife stāda ſz q̄ dicit Boe. q̄ est rō rei dubie faciēs fidē. Et qz tota vis argumēti ꝯsistit in medio termio: ex quo ad igno toꝝ ꝓbōnē ꝓcedit: iō dr ipm mediū argumētuȝ siue sit si gnū siue cā siue effectꝰ. Et qz in medio termino vel in ꝓn? ex quo argumētādo ꝓcedit cōtinet vtute totⁿ ꝓcessus ar gumētationis: iō tractū est nomē argumēti ad hꝰ qō queli/ bet breuis ꝓlibatio future narrationis dicat argumētū: si cut in eplis pauli singulis ꝑmittunt argumēta. Et qz ꝓnᵐ vel mediū dr argumētū inq̄tuȝ hz vtutē manifestādi cō clonē: ⁊ hꝰ verius ineſt ei ex lumine itellⁱs agētis: cuiꝰ est in strumētū: qz oīa que arguntᵗ a lumine manifestant: vt di cit Eph. 5. iō ipm lumen quo manifestant ꝓncipia sic ꝓnci pia mānifestant ꝓnes: pōt dici argumētū ipsoꝝ ꝓncipioꝝ. ⁊ bis trib⁹ vltimis modis pōt dici fides argumētum. Pri mo inq̄tum ipsa fides est manifestatiua alteriⁿ: siue inq̄/ tum vnus articulus manifestat aliū: sic resurrectio xpi re surrectionē futurā: siue inq̄tuȝ ex ipsis articulis q̄dā alia in theologia syllogizant: siue inq̄tū fides vniꝰ hois cōfir/ mat fidē alteriⁿ. Scdo pōt dici argumētū: inq̄tū est ꝑliba tio future visiōis: in qua vitas plenarie cognoscit. Tertio inq̄tuȝ lumē infusuȝ qō est hītus fidei manifestat articu los: sic lumē itellⁱs agētis manifestauit ꝓncipia nāliter no ta. Sed eē argumētū fm ꝓmū moduȝ accidit fidei: ⁊ ideo in diffōne fidei ponit argumētū fm alterū duoꝝ modoꝝ vltimoꝝ. ¶ Ad 5ᵐ dom q argumētū ⁊ substātia nō ponū tur in diffōne fidei sic genera: sed quasi actus: sicut cōsue/ tum est q̄ magis debuit dicere dubioꝝ q̄ nō ap/ parētiuȝ. ¶ ꝑ. cognitio ꝓcedit affectionē: ſz hꝰ q̄ dic argu mētū nō apparētiū ptinet ad cognitionē. q̄ aūt dicit suba rerū sperādarū ptinet ad affectionē: ḡ male ordiauit par tes diffōnis. ¶ ꝑ. vniꝰ rei ē vna diffō sic vnū eē. ſz de fide dant multe alie diffōnes: ḡ hec nō videt esse sufficiēs.

Respōdeo dom q dicta assignatio Apⁱ est recta ⁊ ꝓꝑa diffō fidei q̄tuȝ ad ea que exigunt ad diffōnē: q̄uis nō q̄ⁿ ad modū diffōnis: quā auctorez: ⁊ ēt phi neglexerūt: sic ēt ⁊ formā syllⁱ ꝑtermittūt ponēdo ea ex qbꝰ syllⁱus formari pōt. Dir aūt q̄libet per actū cog/ scit: ⁊ actꝰ ex obto specificat: ⁊ ex fine bonitatē hz. Et ideo apⁱs diffinit fidē ꝑ duo. ſ. p cōparationē ad obm: qō est res nō apparēs. ſ. fm nālē cognitionē: ⁊ per cōparationē ad fi nē in hꝰ q̄ dic suba rerū sperādaȝ. Quāuis enī idē sit obm ⁊ finis fidei: nō tñ fm eādē rōnē. est enī deꝰ obm eius inq̄/ tū est ꝓma veritas supra posse nāle intellⁱs nostri eleuata: ⁊ sic dicit nō apparēs. Est vo finis ei fm q̄ est qōdā bonuȝ sua altitudine facultatē humanā exedēs: ſz sua libalitate seipsum cōicabilem prebens. ⁊ hoc dicit res sperāda.

Ad primū ḡ dom q fides dicit suba: nō qz sit in ge nere substātie: ſz qz quādā ꝑpetatē bēt substātie: sic enī suba est fundamētū ⁊ basis oīuȝ alioꝝ en tiū: ita fides est fundamētū totius spūalis edificij. Et per hunc modū dr ēt q̄ lux est ypostasis colozis: qz in nā lucis oēs colozes fundant. ¶ Ad 2ᵐ dom q in hꝰ q̄ dicit rerū sperādaȝ: nō itēdit ponere obm fidei: ſz finē. Finis aūt fi dei vltimus q̄uis sit ipsa vitas: cuiꝰ visio ꝑ fide reddit: nō tñ verū dic rōnē finis. Sz cū spes designet quendā motū tēdētis in finē res sperāda ipoztat terminū illiⁿ motⁿ: ⁊ ita ipoztat rōnē finis. Finis aūt q̄tū ad itētionē pcuⁿ est in oibꝰ habitibꝰ qui ad volūtatē ptinēt: q̄uis sit posterius in adeptione. ¶ Ad 3ᵐ dōz q amoz est cōiter ⁊ rei iā adepte ⁊ rei adipiscēde. spes aūt est tm rei adipiscēde: qz illud qō videt qs qd sperat. Ro. 8. vñ cū fides sit de non visis res sperāda ipoztat relonē ad finē ꝓpriuȝ fm statū in q̄ est fi des: nō aūt res diligēda. ⁊ iō magⁱ dicit rerū sperādarū q̄ diligēdarū: qz diffō ex ꝓprys dz dari. ¶ Ad 4ᵐ dom q ar gumētū ꝓpe dr ꝓcessus rōnis de notis ad ignota manife stāda ſz q̄ dicit Boe. q̄ est rō rei dubie faciēs fidē. Et qz tota vis argumēti ꝯsistit in medio termio: ex quo ad igno toꝝ ꝓbōnē ꝓcedit: iō dr ipm mediū argumētuȝ siue sit si gnū siue cā siue effectꝰ. Et qz in medio termino vel in ꝓn? ex quo argumētādo ꝓcedit cōtinet vtute totⁿ ꝓcessus ar gumētationis: iō tractū est nomē argumēti ad hꝰ qō queli/ bet breuis ꝓlibatio future narrationis dicat argumētū: si cut in eplis pauli singulis ꝑmittunt argumēta. Et qz ꝓnᵐ vel mediū dr argumētū inq̄tuȝ hz vtutē manifestādi cō clonē: ⁊ hꝰ verius ineſt ei ex lumine itellⁱs agētis: cuiꝰ est in strumētū: qz oīa que arguntᵗ a lumine manifestant: vt di cit Eph. 5. iō ipm lumen quo manifestant ꝓncipia sic ꝓnci pia mānifestant ꝓnes: pōt dici argumētū ipsoꝝ ꝓncipioꝝ. ⁊ bis trib⁹ vltimis modis pōt dici fides argumētum. Pri mo inq̄tum ipsa fides est manifestatiua alteriⁿ: siue inq̄/ tum vnus articulus manifestat aliū: sic resurrectio xpi re surrectionē futurā: siue inq̄tuȝ ex ipsis articulis q̄dā alia in theologia syllogizant: siue inq̄tū fides vniꝰ hois cōfir/ mat fidē alteriⁿ. Scdo pōt dici argumētū: inq̄tū est ꝑliba tio future visiōis: in qua vitas plenarie cognoscit. Tertio inq̄tuȝ lumē infusuȝ qō est hītus fidei manifestat articu los: sic lumē itellⁱs agētis manifestauit ꝓncipia nāliter no ta. Sed eē argumētū fm ꝓmū moduz accidit fidei: ⁊ ideo in diffōne fidei ponit argumētū fm alterū duoꝝ modoꝝ vltimoꝝ. ¶ Ad 5ᵐ dom q argumētū ⁊ substātia nō ponū tur in diffōne fidei sic genera: sed quasi actus: sicut cōsue/ tum est q̄ magis debuit dicere dubioꝝ q̄ nō ap/ parētiuȝ. ¶ ꝑ. cognitio ꝓcedit affectionē: ſz hꝰ q̄ dic argu mētū nō apparētiū ptinet ad cognitionē. q̄ aūt dicit suba rerū sperādarū ptinet ad affectionē: ḡ male ordiauit par tes diffōnis. ¶ ꝑ. vniꝰ rei ē vna diffō sic vnū eē. ſz de fide dant multe alie diffōnes: ḡ hec nō videt esse sufficiēs.

Respōdeo dom q dicta assignatio Apⁱ est recta ⁊ ꝓꝑa diffō fidei q̄tuȝ ad ea que exigunt ad diffōnē: q̄uis nō q̄ⁿ ad modū diffōnis: quā auctorez: ⁊ ēt phi neglexerūt: sic ēt ⁊ formā syllⁱ ꝑtermittūt ponēdo ea ex qbꝰ syllⁱus formari pōt. Dir aūt q̄libet per actū cog/ scit: ⁊ actꝰ ex obto specificat: ⁊ ex fine bonitatē hz. Et ideo apⁱs diffinit fidē ꝑ duo. ſ. p cōparationē ad obm: qō est res nō apparēs. ſ. fm nālē cognitionē: ⁊ per cōparationē ad fi nē in hꝰ q̄ dic suba rerū sperādaȝ. Quāuis enī idē sit obm ⁊ finis fidei: nō tñ fm eādē rōnē. est enī deꝰ obm eius inq̄/ tū est ꝓma veritas supra posse nāle intellⁱs nostri eleuata: ⁊ sic dicit nō apparēs. Est vo finis ei fm q̄ est qōdā bonuȝ sua altitudine facultatē humanā exedēs: ſz sua libalitate seipsum cōicabilem prebens. ⁊ hoc dicit res sperāda.

ex voluntate ꝓcedit:qz nullus credit nisi volēs.7 ideo nō est mirū si in diffōne fidei ea que ad affectionē ptinēt bis que ptinēt ad cognitionez ꝓponunt. ¶ Ad 8m dōm ꝙ si diffō de re aliq̄ dareť que cōplete comprehēderet oīa ꝑncipia rei:nō eſſet vnius rei nisi vna diffō: sed qz in gbusdā diffōnibus ponunt quedā ꝑncipia sine alys:ió cōtingit va riari diffones de vna 7 eadē re. Diffinitio autē fidei data ab apl̄o comprehēdit oīa ꝑncipia fidei:ex gbus habit⁹ cō sueuerūt diffiniri.s.finē obm 7 actū:ex qb⁹ etiā intell'r ge nus 7 subm:qz ex actu cognoscit̄ que potētia sit subz fidei. 7 iterū ex actu cognoscit̄ habitus:qō est genus fidei remo tū.7 ex fine cognoscit̄ vtus:qō est genus ꝓximū. Et B etiā ponit Damas.in..4.li.dicēs ꝙ fides est reruz que speranť. ypostasis rerū que nō videnť redargutio. Et addit q̄dā accōs fidei.s.certitudinē subdens iniudicabilis spēs 7 cer ta:7 que comprehēdi nō pōt eoz que a deo nobis annun ciata sunt:7 petitionū nostraz fruitionis.i.adimpletionis Facit enī fides certitudinē 7 de credendis ſm ꝙ est argu mentū:7 de adipiscēdis ſm ꝙ est suba reruz sperādarum. Dio.aūt in li.de di.no.diffinit fidē dicēs. Fides est manēs credētiū collocatio:q̄ iustos collocat in vtute. 7 B est idez qō apl's dicit suba rerū sperādarū. Aug.aūt dicit ꝙ fides est vtus qua credunt que nō videnť. Et B est idez qō dicit apl's argumētū nō apparētiū. Et in idē redit qō Dama. di cit ꝙ fides est nō ingsitus cōsensus:qz per B ꝙ dicit nō in quisitus:oñdit ꝙ ea que fidei sunt nō sunt penia rōni in quirēti. Hugo aūt de san.vic. diffinit fidē per aliqō ei⁹ acci dens.s.certitudinē dicēs:ꝙ fides est certitudo q̄dā animi de absentib⁹ supza opionē:7 infra sciaz ꝟstituta. Et B etiā accōs fidei pōt baberi ex diffōne apl̄i ex B ꝙ fides est ar gumētū nō apparētiū. Argumētū enī importat certitudi nē:vñ ponit sciaz supza opionē.nō apparētiū vo importat absentiā cognoscibilis:per qō ponitur fides sub scia. vñ pz ꝙ diffō apl̄i includit oēs alias diffones de fide datas.

¶ Utrū credere sit cum assensu cogitare.

AD secundum sic ꝓceditur. videť ꝙ credere nō sit cū assen sione cogitare:vt dicit Aug.assentire enī volun tatis eē videť sic ꝟsentire.sz credere ad cogniti onē ptinet:q̄ credere nō est assentire. ¶ P.cogi tare ingsitionē ipoztat:qz cogitare ē sil' coagitare: sz fides vt dicit Dam̄.nō est ingsitus ꝟsensus:q̄ credere qō est act⁹ fidei magis est assentire:sine cogitatione q̄ cū cogitatiōe. ¶ P.cogitare ē act⁹ cogitatiue potentie:que ponit a phis in pte sensitiua cū beat ozganū determinatū.sz ea que sūt fidei solus itell's pcipit:q̄ credere nō bz cogitationē adiun ctā. ¶ P.si credere est cū assensiōe cogitare est scire 7 bz: q̄ scire est idem qō credere:quod falsum est.

¶ Utrū actus credendi sit multiplex:vel vn⁹ tm̄.

Alterius videť ꝙ incōuenienter multiplicet̄ crede re ſm ꝙ est actus fidei. Uni⁹ enī bit⁹ vnus est actus:ex quo bit⁹ per act⁹ discernunť.sz fides est vnus bit⁹:q̄ tm̄ vnus act⁹ debet assignari. ¶ P.de eo qō demō stratur nō est fides sz scia:qz qō demōstrat̄ nō est nō appa rēs.sz deū eē demōstratiue ꝓbat̄ etiā a phis:q̄ actus fidei nō est credere deū eē. ¶ P.in actu fidei discernit̄ fidelis ab ifideli.sz nullus est ita infidelis quin credat ꝙ de⁹ non logtur nisi verū:q̄ credere vera esse que de⁹ logtur: nō est act⁹ fidei:sz magis credere vera eē que nūcius dei logtur. 7 sic credere boi magis est act⁹ fidei q̄ credere deo. ¶ P. fides 7 charitas sunt vtutes distincte.sz amare deū est act⁹ charitat⁹:q̄ credēdo amare nō est act⁹ fidei. ¶ P.per B ꝙ homo deū amat in eū tēdit 7 adheret ei 7 membris ei⁹ in corpozat̄:q̄ vī ꝙ supflue ponat̄ ista vboz cōculcatio.

¶ Utrū actus fidei bēat minorē certitudinē q̄ actus scie.

Alterius videť ꝙ actus fidei babeat minorē certi tudinē q̄ actus scie:qz vt dicit Hu.de san cto vic.fides est certitudo de absentib⁹ infra sciaz 7 supza opionem:q̄ sic̄ fides est certioz q̄ opinio:ita est minus cer ta q̄ scia. ¶ P.certius est qō est dubitationi impmixti⁹: sic̄ albius est qō est nigro impmixtius.sz ea que sunt scita nullo mō possunt habere dubitationē.ea aūt que sunt cre dita pñt habere aliquē motuz dubitationis salua fide:q̄ fi des nō bz tantā certitudinē sicut scia. ¶ P.ois certitudo nostre cognitiōis ꝓcedit ex visione sensus: vel ex visione intell's:sz fides est de his que nō videnť a sensu neq̄ itelle ctu:q̄ fides nō bz aliquā certitudinez vt videtur.

¶ Sed ℣.Aug.dic̄.ꝙ nihil est certi⁹ homini sua fide. ¶ P. q̄to ratio que facit fidē firmioz est:tanto fides est certioz. sz sciam facit ratio humana que in infinitū deficit a rōne diuina que fidē facit:q̄ fides est multo certioz q̄ scia.

Respōdeo dōm ad ꝑmā qōnē ꝙ sic̄ dicit ꝓbs in.3. de aīa.duplex est operatio itell's. Una que comprehēdit quiditates simplices rerū.7 hec opatio vocat̄a ꝓbis formatio vel simplex intelligētia.7 huic itel lectui respōdet vox incōplexa signās hunc intell'm.vñ si cut in voce incōplexa nō inuenit̄ veritas 7 falsitas:ita nec in hac opatione intellectus.Et iō sic̄ vox incōplexa ꝓpter hoc ꝙ non est in ea veritas 7 falsitas nō cōcedit̄ nec nega tur:ita ſm hanc operationē intell's non assentit vel dissen tit.7 ꝓpter hoc in hac operatione nō pōt inueniri fides cu ius est assentire.sz in alia opatione qua intellect⁹ compo nit 7 diuidit in qua iam inuenit̄ verū 7 falsum sic̄ in enun ciatione.Et propter hoc intellectus in hac sua operatione assentit vel dissentit:sic̄ 7 enūciatio cōcedit̄ aut negat̄.Et ideo in hac opatione inuenit̄ fides que bz assensum.Cum aūt ab assentiēdo sententia dicat̄:que vt dicit Isa.est deter minata acceptio alterius partis ℣dictionis:oportet ꝙ qui assentit intell'm ad alterā partem ℣dictionis determinet. Qō qdem cōtingit tripliciter ſm triplicē nostri intellect⁹ cōsideratione.Pōt enim itellectus noster cōsiderari vno modo ſm se:7 sic determinat̄ ex pñtia intelligibilis:sicut materia determinat̄ ex pñtia forme.7 hoc qdem cōtingit in his que statim lumine intell's agētis itelligibilia fiunt: sic̄ sunt ꝑma ꝑncipia:quoz est intellect⁹.7 sil' determina tur: iudiciū sensitiue partis ex B ꝙ sensibile subiacet sen sui: quoz ꝑncipaliozz 7 certioz ē visus: 7 iō ꝑdicta cognitio intellect⁹ vocat̄ visio. Alio modo pōt cōsiderari intelle ctus noster ſm ordinē ad rōnem que ad intell'm termina tur:duz resoluēdo ꝟclones in ꝑncipia per se nota carū cer titudinē efficit.7 hoc est assensus scie. Tertio modo consi derat̄ intell's in ordine ad voluntatē:que qdem oēs vires anime ad actus suos mouet.7 hec qdem voluntas deter minat intell'm ad aliquid:quod neq̄ per seipsum videtur: neq̄ ad ea q̄ per se videnť resolui posse: determiat ex hoc ꝙ dignū reputat illis esse adherendū ꝓpter aliquā ratio nē:qua bonū videt ei illi rei adherere:q̄uis illa rō ad itel lectum terminandū nō sufficiat ꝓpter imbecillitatē intel lectus qui nō videt per se B cui assentiendū ratio iudicat: neq̄ ipm ad ꝑncipia per se nota resoluere valet.7 B assen tire ꝓprie vocatur credere:vnde 7 fides captiuare dicitur intell'm: inq̄tum non ſm ꝓprium motum ad aliqd determi nat̄:sz ſm imperiū volūtatis.7 sic in credēte ratio per se intell'm nō terminat:sz mediante volūtate. Qñ vo rō q̄ mouet ad alterā ꝑtem:neq̄ sufficit ad itell'm terminādū: qz nō resoluit cōcl'ones in ꝑncipia per se nota:neq̄ sufficit ad voluntatē terminādū:vt bonuz videat illi parti adhe rere:tūc homo opinat illud cui adheret:7 nō terminat in tellectus ad vnum:qz semp remanet motus ad ℣riuz. Ac cipit enīz vnā ꝑtem cū formidine alterius:7 ideo opinās

nō assentit. Qñ vo homo non bz rōnem ad alteram partē magis q̄ ad alteraz:vel qz ad neutrā bz qō nescientis est. vel qz ad vtrāq̄ bz sed equalē:qō dubitātis est: tūc nullo modo assentit.cū nullo mō determinet̄ eius iudiciuz:sed eq̄liter se babeat ad diuersas. ¶ Patet q̄ ex ꝑdictis ꝙ cū assensione cogitare separat credētē ab oībus alys. Cū enī cogitatio discursuz rōnis importet itelligēs assensuz sine cogitatione bz:qz intell's ꝑncipioz est:que quisq̄ statiz ꝓbat audita. ℣z Boe.in li.de bebdo.Sciēs aūt 7 assensuz 7 cogitationē bz:sz nō cogitationē cū assensu:sz cogitationē ante assensuz:qz rō ad intell'm resoluēdo pducit: vt dictū est.Credēs aūt bz assensum sil' 7 cogitationē.qz intell's ad ꝑncipia per se nota nō pducit.vñ q̄tuz est in se adhuc bēt motū ad diuersa:sz extrinseco determinat̄ ad vnū.s.ex vo luntate.Opinās autē bz cogitationē sine assensu pfecto.sz bz aliqd assensus inq̄tuz adheret vni magis q̄ alij. Dubi tās aūt nihil bz de assensu:sed bz cogitationē. Nesciēs au tem neq̄ assensum neq̄ cogitationem habet.

Ad primū g̃ dōm ꝙ qz sensus nō bz se ad multa:sz determinate vnū accipit:qz nō confert: iō determinatio potētie etiā supiozis a sensu denoiat̄:sed differēter:qz determiatio cognitionis ad aliqd dicit assen sus:qz aliqd nō ꝑcedit.determiatio aūt volūtatis ad vnū dicit cōsensus:qz cogitationē ꝑsupponit: cū qua sil' sentit: duz in illud tendit:qō rō bonū esse iudicat.7 iō ꝟsentire di cit volūtatis:sz assentire intell's. ¶ Ad 2m dōz ꝙ per boc ꝙ dicit Dam̄.ꝙ fides est nō ingsitus assensus:excludit in quisitio rōnis intell'm terminātis:nō ingsitio voluntatez inclinās.7 ex docipio ꝙ intell's terminat⁹ nō est:remanet motus intellectui:inq̄tuz nāliter tēdit in sui determina tionē. vñ fides ꝟsistit media inter duas cogitationes:q̄rū vna voluntatē iclinat ad credēduz.7 hec ꝑcedit fidē.alia vo tēdit ad intell'm eoz q̄ iā credit.7 hec est sil' cū assensu fidei.vñ dicit Isa.7°.Si nō crediderit̄is non intelligetis. ¶ Ad 3m dōm ꝙ illa potētia que a phis dicit̄ cogitatiua est in cōfinio sensitiue 7 intellectiue partis: vbi pars sensi tiua intellectiuā attigit.bz enī aliqd a pte sensitiua.s.ꝙ cō sideret formas ꝑticulares.7 bz aliqd ab intellectiua.s.ꝙ cōfert:vñ 7 in solis boībus est.Et qz pars sensitiua notioz est q̄ intellectiua:iō sic̄ determiatio itellectiue ptis a sen su denoiat̄:vt dcñ ē:ita collocatio oīs itell's a cogitatione noiat̄. ¶ Ad 4m dōz ꝙ iā pz ex dcis ꝙ illa assignatio soli ꝑdictis pz act⁹ credētis ex trib⁹ depē det.s.ex intell'u qui terminat̄ ad vnū.ex volūtate q̄ deter minat intell'm per suū iperiū.7 ex rōne que iclinat volun tatē.7 ℣z B tres act⁹ assignant̄ fidei. Ex B enī ꝙ intellect⁹ terminat̄ ad vnū:act⁹ fidei est credere deuz:qz oīs fidei est de⁹ ſm ꝙ in se ꝟsiderat̄:vel aliqd circa ipm vt ab ipso. Ex B vo ꝙ intellect⁹ determinat̄ a voluntate ſm B act⁹ fi dei est credere in deuz.i.amādo in eū tēdere. Est enī volū tatis amare.ſm aūt ꝙ rō voluntatē inclinat ad act⁹ fidei est credere deo. Rō enī qua voluntas iclinat̄ ad assentiē dū bis q̄ nō videt:est qz de⁹ ea dic̄:sic̄ hō in his q̄ nō videt credit testimonio alic⁹ boni viri. q videt ea q̄ ipe nō videt

Ad primū g̃ dōm ꝙ per oīa ꝑdcā nō noiat̄ nisi vn⁹ cōplet⁹ act⁹ fidei.sz ex diuersis que in fi de inueniunť diuersimode noiat̄ur.illo enī actu quo cre dit in deū credit deo 7 credit deum. ¶ Ad 2m dōm ꝙ q̄tuis deū eē simplr̄ possit demōstrari.tm̄ deū eē trinū 7 vnū 7 alia hꝰ que fides in deo credit nō pōt demōstrari:ſm q̄ est actus fidei credere deuz. ¶ Ad 3m dōm ꝙ fidelis cre dit homini nō inq̄tum hō:sed inq̄tum de⁹ in eo logtur: qō ex certis experimētis colligere pōt.ifidelis aūt nō cre dit deo in boie loquenti. ¶ Ad 4m dōm ꝙ amare simplr̄ est actus charitatis:sz amando credere est actus fidei per charitatē mote ad actū suū. ¶ Ad 5m dōz ꝙ illa q̄tuoz pti nēt ad fidē ſm ordinē ad volūtatē:vt dcm̄ ē. volūtas aūt est finis:7 iō ista q̄tuoz distinguunť ſm ea que exigunť ad ꝟsecutionē finis. ℣reexigit̄ enīz ꝑmo affectio ad finē:7 ad B ptinet credendo amare.Ex amoze aūt 7 desiderio finis aliqs in finē icipit moueri.7 ad B ptinet credēdo in eū ire. Mot⁹ aūt ad finē pducit ad B ꝙ aliqs fini ꝟiūgat̄.7 ad B ptinet credēdo ei adherere. Ex ꝟiūctiōe aūt ad finē aliqs in participationem perfectionū finis pducit̄.7 ad B perti net credēdo mēbris eius incozpozari.

Ad tertiā qōnē dōm ꝙ certitudo nihil aliō est q̄ de termiatio itell's ad vnū.tāto aūt maioz est certitudo:q̄to est fortiꝰ qō determiationē causat. Determinat̄ aūt itell's ad vnū tripl'r:vt dcm̄ est. In itell'u enī ꝑncipioz cātur de terminatio ex B ꝙ aliqd per lumē itell's sufficiēter inspici per ipm pōt. In scia vo ꝓnuz cātur determiatio ex B ꝙ cō clusio ℣z actū rōnis in ꝑncipia per se visa resoluit̄. In fide vo ex B ꝙ volūtas itellectui impat. Sz qz volūtas B mō nō determinat itell'm vt faciat ꝟspici que credunť sic̄ inspi ciunť ꝑncipia per se nota:vel que in ipsa resoluunť: sz boc mō vt itell's firmiter adhereat:iō certitudo que est in scia 7 intellu est ex ipsa euidētia eoz que certa eē dñr.certitu do aūt fidei est ex firma adhesiōe ad id qō credit̄. In bis q̄ que per fidē credim⁹ rō volūtatē inclinās:vt dcm̄ est:est ipsa vīras ꝓma siue de⁹ cui credit̄:que bz maiorē firmita tē q̄ lumē intell's humani:in quo ꝟspiciunť ꝑncipia: vel ra tio humana ſm quā ℣nes in ꝑncipia resoluunť. 7 iō fides bz maiorem certitudinē q̄tuz ad firmitatē adhesionis q̄ sit certitudo scie vel intell's: q̄uis in scia 7 itellectu sit ma

Ad primū g̃ dōm ꝙ certitudo fidei dr̄ media inter certitudinē scie 7 opionis: nō intēsiue per modū q̄titatis cōtinue:sz extēsiue per moduz numeri. Certitudo enī scie ꝟsistit in duob⁹.s.in euidētia 7 firmitate adhesionis. certi tudo aūt fidei cōsistit in vno tm̄.s.in firmitate adhesionis. certitudo vo opionis in neutro:q̄uis certitudo fidei de q̄ logmur q̄tuz ad illō vnū sit vehemētioz q̄ certitudo scie q̄tuz ad illa duo. ¶ Uel dōm ꝙ loquitur de fide que est opinio firmata rōnib⁹:nō aūt de fide infusa. ¶ Ad 2m dōz ꝙ credenti accidit aliqs motus dubitationis ex B ꝙ intel lectus eius nō est ſz se terminat⁹ in sui itelligibilis visiōe: sic̄ est in scia 7 intellu:sz solū ex impio volūtatis. 7 iō sciēs q̄tum ad id nō recedit a dubietate magis q̄ credēs:sz cre dēs ſm firmitatez adhesionis magis recedit q̄ sciēs ℣z il la duo. ¶ Ad 3m dōz ꝙ rō illa ex ifusficiēti ꝑcedit:vt dcm̄ ē.

¶ Utrum fides sit in voluntate sic̄ in subiecto.

AD tertiuz sic ꝑcedit̄.videť ꝙ fides sit in voluntate sic̄ in subo:quia ſm Aug.de san.vict.fides habet in cognitione mām:sz in affectu subam.sed illud est subm ac cidētis vbi est sua eētia q̄ substātia dicit̄:ergo fides est in affectu sic̄ in subiecto. ¶ P.sic̄ certitudo scie est ex intellectu:ita certitudo fidei est ex volūtate:qz cre dere nō pōt hō nisi velit:vt dicit Aug.sz subm scie est itel lect⁹:q̄ eadē rōne subm fidei est volūtas. ¶ P.merituz in voluntate ꝟsistit.sz actus fidei est meritoziuz:q̄ ē act⁹ vo luntatis. ¶ P.oppositā sunt circa idem. sz infidelitas est in volūtate:qz ſm ꝙ est in intellectu bz ignoātiā que nō est pctm̄ sed excusat:ergo fides est in voluntate.

¶ Sz ℣.obm bit⁹ ꝟcordat obo potētie que est ei⁹ subm.sed obm fidei est vez qō est obm intell's:non aūt bonū qō est obm volūtatis:q̄ subm fidei nō ē volūtas sz intell's. ¶ P. ad eandē vim ptinet fides:7 id qō fidei succedit in glia:sz id qō fidei succedit.s.visio ptinet ad intell'm:ergō 7 fides.

¶ Utrum fides sit in intellectu practico.

Ulterius videt̄ q̄ ptineat ad intell'm practicu3. sic enī dicit ph's in .3. de aīa. intell's speculatiuus nihil dicit de fugiēdo vel imitabili. sz per fidē instruimur ḡd facere vel ḡd vitare debeamus: ḡ fides est in intellectu practico. ¶ P. intell's speculatiuus ꝓportional'r respondet imaginationi: sic intell's practic⁹ estimationi: que est in parte sensitiua: sz imaginatio nō facit ꝓfidentiā ⁊ terrorē: vt dicit in .3. de aīa. imo per eā nos habemus ad terribilia ac si essemus in pictura ꝓsiderātes: ḡ nec intell's speculatiuus: sz fides est p̄ncipiū spei: ⁊ fac tremorē: qz demones credunt ⁊ cōtremiscūt: vt dicit Jaco. p. ḡ fides nō est in intell'u speculatiuo. ¶ P. intell's speculatiuus nō p̄miscet voluntati: sz practic⁹. Eides aūt ꝓsistit in intell'u ⁊ volūtate: vt dcīm ē: ḡ subz ei⁹ nō ē itell's speculatiu⁹: sz practic⁹.

¶ Sed ꝛtra. intell's practicus est ꝛtingentiū opabiliū a nobis: sz fides est eternozū: ḡ fides nō est in intell'u practico. ¶ P. cognitio practica est cā cognitoꝛ: sz fides nō est causa rerū que credunt: ḡ nō est in intellectu practico.

¶ Utrū fides sit virtus intellectualis.

Ulterius vī q̄ sit vtus itellectualis. vtus enī intellectualis est: que bz pro subo intell'm. sz fidei subm est intell's: ḡ est vtus intellectualis. ¶ P. articuli fidei: quoꝛ est fides: sunt sic p̄ncipia in alys scientys: ex quibus p̄cedit theologia: sed intell's p̄ncipioꝛ est vtus intellectualis: vt pz per ph̄m in .6. ethic. ḡ ⁊ fides articuloꝛ est vtus itellectualis. ¶ P. vtus intellectualis: vt dicit ph's in .6. ethi. est per quā nō dicīt nisi verum: sed fidei falsum subesse nō pōt: ḡ fides est vtus intellectualis.

¶ Sz ꝛ est qđ ph's dicit in .6. eth. q̄ suspitio nō est vtus itellectualis: sic nec opio: ⁊ eadē rōne nec fides: que est ex eoꝛ genere. ¶ P. vt⁹ est vltimū in re de po⁹: vt dr̄ in p̄ de ce. ⁊ mū. sz fides nō ponit itell'z in vltimū sui: qz p ipaz itell's nō terminaī in aliq̄ visiōe: ḡ fides nō est vt⁹ intellectualis.

Respōdeo dōz ad p̄mā qōnē q̄ voluntas importat actum intell's: sic ⁊ actū irascibilis ⁊ concupiscibilis. Ad .B. aūt q̄ act⁹ irascibilis ⁊ cōcupiscibilis sit pfect⁹: opz q̄ nō solū sit aliqs bit⁹ in volūtate vel rōne imperāte: sed etiā q̄ sit aliqs bit⁹ in irascibili ⁊ concupiscibili exequēte: vt facil'r actū exequaī. vñ ⁊ opz aliquē habituz esse in intell'u ad .B. q̄ volūtati facil'r obediat in his q̄ sunt supra rōnē: ⁊ .B. est bit⁹ fidei: ⁊ iō subm fidei est intell's.

Ad primuz ḡ dōm q̄ suba nō sumiī ibi pro eēntia: sz p forma. Eidei autē forma q̄dāmō est charitas: vt ifra patebit: que in voluntate est. ¶ Ad .2^m dōm q̄ scia ⁊ intell's bñt certitudinē per id qđ ad cognitionē ptinet. s. evidētiā eius cui assentiī. fides aūt bz certitudinē ab eo qđ est ex̄ genus cognitionis in genere affectionis ex̄ns. ⁊ iō scia ⁊ intell's est sic in subo in eo a quo bz certitudinē: nō aūt fides. ¶ Ad .3^m dōm q̄ merituz cōsistit in voluntate: sic in causa inq̄tum ipsa semp importat actuz meritoriū. nō aūt semp in ipsa est: sic in subo: qz actus meritorius q̄nq̄ elicīt ab alys potēcys. ¶ Ad .4.^m dōm q̄ infidelitas est etiā in intellū: sic in subo. in volūtate aūt sic in impante ifidelitatis actū: ⁊ ē act⁹ ifidelitatis demeritoriꝰ.

Ad secundaz qōnē dōm q̄ intell's speculatiuus ⁊ practicus in .B. differūt: q̄ itell's speculatiuus ꝓsiderat verū absolute. practicus aūt cōsiderat verū in ordine ad opus. Cōtingit aūt q̄nq̄ q̄ verū ipm qđ in se ꝓsiderabaī nō pōt considerari vt regula opis: sic accidit in matbematicis: ⁊ in his que a motu sepata sūt. vñ bz veri ꝓsideratio est tātū in intell'u speculatiuo. Q̄nq̄ autez verū qđ in se cōsideraī pōt vt regula opis ꝓsiderari: ⁊ tūc intell's speculatiuus fit practic⁹ per extēsionē ad op⁹. .B. autē cōtingit dupl'r: qz aliq̄n illud verū qđ vtroq̄ mō pōt cōsiderari: nō bz magnā vtilitatē nisi inq̄tū ordinaī ad op⁹: qz cū sit ꝛtingens nō bz fixā veritatē: sic est cōsideratio de opibus virtutū: ⁊ tūc talis cōsideratio: q̄uis possit eē ⁊ speculatiui ⁊ practici: intell's tñ p̄ncipal'r est practici intellect⁹. Aliq̄n vo illius veri cōsideratio bz in se dignitatē quādaz etiā si nunq̄z ad opus ordineī: sic accidit in cōsideratione dinoꝛ: quoꝛ cognitio dirigit in opere: ⁊ tñ visio dei est vltimus finis operis: ⁊ tūc illa ꝓsideratio p̄ncipal'r est in intellectu speculatiuo: ⁊ scōdario in practico. Cuz ḡ fidei obm ꝓpriū sit veritas p̄ma: que inq̄tum est finis opis regulat in ope: fides p̄ncipal'r erit in intell'u speculatiuo: ⁊ scōdario in practico: qz itell's speculatiu⁹ ⁊ practic⁹ nō sunt diuerse po⁰: sz differūt fine: vt dr̄ in .2. meta. ⁊ .3. de aīa. inq̄tuz practic⁹ ordiaī ad op⁹. speculatiu⁹ aūt ad vitat] ispectionē tātū.

Ad primuz ḡ dōz q̄ fides iclinat ad operādū ⁊ fugiēdū: inq̄tum illud verū qđ in se cōsiderari pōt accipiī vt regula opis. ¶ Ad .2^m dōm q̄ inq̄tū verū qđ fides ꝓsideraī accipiī vt cōueniēs vni ꝓrium: fm .B. fides inducit vel tremorē vel spem vel aliqd hō. ¶ Ad .3^m dōm q̄ ꝓiunctio intellectus ad voluntatē nō facit itellectum practicum: sed ordinatio eius ad opus: qz volūtas cōis est ⁊ speculatiuo ⁊ practico. voluntas enīz est finis. sz finis inueniī in speculatiuo ⁊ practico intellectu.

Ad tertiam qōnē dōm q̄ cū vtus ponat po⁹ in vltimo q̄tuz ad actū: nō sufficit ad rōnē vtutis q̄ potēcia per actū ponaī in vltimo q̄tuz ad obm: sz opz q̄ ponaī in vltimo q̄tuz ad modū agēdi: vt. s. actus sit bonus nō solū ex eo q̄ bonū est qđ fit: sz eo q̄ bñ fit: sic pz in vtutib⁹ mozalib⁹. bonū aūt intell's est verum: qđ est finis ⁊ pfectio eius. vñ nō sufficit ad rōnē vtutis itellectualis q̄ per eā cognoscaī verū: sz opz q̄ actus quo verū cōsiderat sit pfect⁹ etiā ex mō: vt bñ ḡo itelligat. Bñ aūt opari intell'm nō ꝓtingit ex .B. q̄ ex bona volūtate eius opatio pcedit: vt dcīm est: sz ex efficacia intell's ad obm ꝓpriū cōsiderādū: vel in se vel per resolōnē ad id qđ in se consiciī. Fides aūt per actū suuz ponit intell'm in vltimo q̄tuz ad obm: inq̄tuz facit assentire p̄me vitati. nō aūt q̄tū ad modū ꝓpriū ipsi⁹ intell's: qz intell's noster nō est per fidē tante efficacie vt id qđ credit ispicere per se possit: vel ad ea q̄ inspicit reducere. ⁊ iō fides nō est vtus intellectualis.

Ad primuz ḡ dōm q̄ nō ois habit⁹ qui bz .p. subo intell'm: pōt dici vtus itellectualis: nisi pficiat intell'm: ⁊ q̄tuz ad obm: ⁊ q̄tum ad moduz act⁹. ¶ Ad .2^m dōz q̄ ad p̄ncipia aliarū sciarū videnda sufficit lumen intell's agentis. ⁊ iō habitus illoꝛ p̄ncipioꝛ est virtus: sed ad visionez articuloꝛ: neq̄ lumen intell's agentis sufficit: neq̄ lumen fidei. ⁊ ideo nō est vtus intellectualis. ¶ Ad .3^m dōm q̄ .B. q̄ fides nō errat: sed semp verū dicit: nō est ex pfecto mō intelligēdi: sed magis ex alio qđ est ex̄ intell'm. s. ex infallibili rōne que dirigit voluntatem.

¶ Utrū fides sit virtus: ⁊ vtrū sit habitus.

Ad quartuz sic p̄cedit. videt̄ q̄ fides nullo mō sit virtus. nulla enī virtus p̄ter intellectualē bz veruz .p. obo: nec est habitus cognitiuus: sz opatiuus: sz fides est habitus cognitiuus: ⁊ bz verū pro obo: ḡ cuz nō sit vtus intellectualis videt̄ q̄ nullo mō possit dici virtus. ¶ P. credere videt̄ vniuoce dici fm q̄ credimus articulos: ⁊ fz q̄ dicimur alys credere: sz fides alioꝛ nō est vtus: ḡ nec fides articuloꝛ. ¶ P. oē qđ est ꝛ rōnē est vituperabile: qz malū bois est ꝛ rōnē eē: vt dicit Diony. 4. ca. de di. no. sz fides cū faciat abnegare rōnē videt̄ ꝛ rōnē eē: ḡ credere est vitupabile: ḡ fides non est vtus. ¶ P. sic per fidē cogiscim⁹ ea q̄ sunt supra rōnē: ita ⁊ .p. pphias: sz pphia nō dr̄ vt⁹: ḡ nec fides. ¶ P. in deo dr̄ esse vtutes exēplares: sed fides nō bēt exēplar in deo: ḡ fides nō est vtus.

¶ Sz ꝛtra. nihil iustificat nisi vt⁹: sed fides iustificat. Ro. vi. Justificati ḡ ex fide: ḡ fides ē vt⁹. ¶ P. vita spūalis est per vtutē. est aūt vita spūalis p fidē vt dicīt Ro. ⁊ abbac. i. ḡ fides est vt⁹. ¶ P. p vtutes efficimur filj dei. .B. aūt fit p fidē: Jo. i. dedit eis ptātē ⁊c. ḡ fides est virt⁹.

¶ Utrū fides sit vna virtus. Et vtrū sit vn⁹ habitus.

Ulteri⁹ videt̄ q̄ fides nō sit vna vtus. qđ enī articuli fidei sūt de eternis: vt qui ptinēt ad trinitatē p̄sonarū. qđ vo de tpalib⁹: sic q̄ ptinēt ad icarnationez x̄pi: sz sciētia ⁊ sapiētia sūt diuersa dona per .B. q̄ sūt de tpalib⁹ ⁊ eternis: ḡ fides non est vna virt⁹. ¶ P. spes ⁊ timor differūt p .B. q̄ spes est de bonis futur]. timor vo de malis: sz fides ē de vtrisq̄: qz est de suppliciys ⁊ p̄mys: ḡ fides nō ē vna vt⁹. ¶ P. ad fidē ptinēt multa q̄ sunt mozalis p̄bie sic fornicationē eē mortale pctū. Et q̄ sūt nālis: sic mūdū nō eē eternū. Et q̄ sūt p̄bie p̄me: sic deū hēre curaz de actib⁹ humanis: ḡ videt̄ q̄ fides nō sit vn⁹ habitus.

¶ Sz ꝛ. Eph. 4. Una fides. ¶ P. sic p̄udētia dirigit intentionē i polliticis: ita fides i gratuit] vt dicīt augustin⁹. sz p̄udētia est vna: q̄uis in diuersis itētionē dirigat: ḡ ⁊ fides.

Respondeo dōm ad p̄mā qōnē q̄ sic supra dictū ē cū vtutis sit reddere opus bonū: opatio pōt dici bona vel formal'r inq̄tū pcedit ex potētia que mouet i bonū fm rōnē boni: vel māliter scōz q̄ est ꝛgrua ⁊ ꝛnaturali potētie. Et vtroq̄ mō act⁹ fidei est bon⁹: qz ⁊ ꝛgruit itellectui inquātū est veroꝛ. ⁊ iterū pcedit a volūtate iperāte q̄ mouet in bonū q̄si in obiectū. Ex pte aūt intellect⁹ q̄uis bēat bonitatē rōne obiecti: nō tñ bēt pfectionē: qz deficit modus vt dictū est: eo q̄ nō bēat cōspicuā veritatē cui adheret: sz ex pte volūtatis pōt bēre pfectionē i q̄tū volūtas pfecta in appetitu boni firmitatē ⁊ certitudinē facit in fide. Et iō Ber. dicit q̄ fides est volūtaria q̄da ⁊ certa p̄libatio nōduz, ppalate vitatis: vñ pz q̄ fides ē vt⁹ nō qđē itellectualis: sz eo mō quo coiter logmur de vtute que .p. ducit actū bonū ex bonitate volūtatis pcedētē. Nec tñ est vt⁹ moralis: qz non est ordinatiua appetit⁹ sensibilis vt consistat circa delectationes ⁊ tristicias ⁊ opationes: sicut circa mām ⁊ obiectū: sed est virt⁹ theologica: qđ qdem gen⁹ philosophi nō cognouerunt.

Ad primum ḡ dōm q̄ p̄ma ppō bēt veritatez de vtutib⁹ q̄s philosophi cognouerunt q̄ pter itellectuales nullas vtutes nisi mozales posuerūt. ¶ Ad scōm dōm q̄ rō iclinās voluntatē ad credēdū articulos est ipa vitas p̄ma que est ifallibilis: sz rō que iclinat volūtatē ad credēdū alia: est vel aliqđ signū fallibile vel dictū alicui⁹ sciētis qui ⁊ falli ⁊ fallere pōt. vñ voluntas nō dat ifallibilē veritatē itellectui credēti alia credibilia: sic dat ifallibilez veritatē credēti articulos fidei: ⁊ ppter hoc hec fides est virt⁹ ⁊ nō alia. ¶ Ad tertiuz dōm q̄ fides nō est ꝛtra rōnem: sed supra rōnem. ⁊ iō nō dicīt abnegare rōnem q̄si rōnē verā destruēs: sed q̄si eam captiuās in obsequiuz x̄pi: vt dicit apostolus p̄me Chozin. x. ¶ Ad q̄rtum dōm q̄ ppbetia nullo mō pōt esse vtus neq̄ itellectualis cū nō pficiaī per eā opatio itellect⁹ scōm modū itellectui ꝛnaturalē: qz ea que per ppbetiā reuelanī: nō p̄it resolui ad p̄ncipia nāliter cognita. Neq̄ est vtus theologica: quia nō habet deū p̄ obiecto: sed res tpales. Neq̄ iterū act⁹ itellect⁹ per ppbetiā a voluntate iperaī. ¶ Ad qntuz dōm q̄ fides bēt exēplar in deo q̄tū ad id qđ pfectionis in ipsa ē. s. cognitionē ⁊ certitudinē: sed non q̄tum ad id qđ est iperfectionis. Ex boc enī nō bēt rōnem virtutis

Ad secundā qōnē dōm q̄ bitus multitudinem ⁊ vnitatē bēt ex obiecto: obiectū autē fidei est veritas p̄ma: que est simplex ⁊ inuariabilis. Et iō in fide inueniī duplex vnitas. Ex boc enī q̄ vnū ⁊ simplex est cui fides initiī babit⁹ fidei i bñte non diuidit̄ in plures bit⁹. Ex .B. aūt q̄ vitas est: bēt potētiā vniēdi diuersos bñtes fidē in silitudinē vni⁹ fidei q̄ attēdiī scōm idē creditus: qz sic dicit Dio. vij. ca. de di. no. vitas bēt viz colligēdi ⁊ vniēdi. Ecōtrario erroꝛ ⁊ ignorātia diuisiua sunt.

Ad primuz ḡ dōm q̄ fides nō est de aliquo tpali: sicut de obiecto. sz inq̄tū ptinet ad vitatē eternā que ē obiectū fidei: sic cadit sub fide: sicut fides credit passionē inq̄tū de⁹ passus est. ¶ Ad scōm dōm q̄ spes ⁊ timor ad affectū ptinēt cui⁹ .p. priū obiectū est bonū ⁊ malū: iquātū hō. ⁊ iō diuersificanī fm dr̄iam boni ⁊ mali: sed bonū ⁊ malū nō differūt in rōne veri. Et iō fides cuius obiectū est verū nō distinguiī ex boc q̄ aliquo mō est de bonis ⁊ malis. ¶ Ad tertiū dōm q̄ fides ꝛsiderat oia illa diuersa sub vna rōne. s. fm q̄ innituni vitati p̄me. ⁊ iō fides nō diuersificaī penes ea: q̄uis sint diuerse sciētie de eis: q̄ ea ꝛsiderāt rōnib⁹ .p. q̄ diuerse sunt.

¶ Utrum fides sit prior alys virtutibus.

Ad quintuz sic procedit. videt̄ q̄ fides nō sit pōz alys vtutib⁹. oēs enī vtutes sil'i fundunt̄: sz eoꝛ que sunt sil': vnū nō est post alteruz: ḡ fides nō est pōz alys vtutib⁹. ¶ P. fundamētū est p̄ma ps edificij: sz super illud Luc. xi. Dico vobis amicis meis ne terreamini. dicit glo. Fortitudo est fundamētum fidei. Et Ber̄. dicit q̄ in būilitate fundanī alie vtutes. Et sil'r timoꝛ videt̄ esse fundamētū: qz dicīt. Initiū sapiētie timoꝛ dñi. ḡ videt̄ q̄ fides nō sit p̄ma. ¶ P. vtutes theologice vt p̄us dictuz est ad .B. sunt vt fiat quedā hois ordinatio ad finē: sed spes ⁊ charitas .p. ingoꝛes sunt fini q̄ fides: qz bñt finez .p. obiecto sub rōne finis: ḡ fide pōzes sunt. ¶ P. super psal. Noli emulari ⁊c. dicit glo. q̄ spes ītroducit ad fidē. ḡ spes est pōz fide.

¶ P. fm ordinē potētiarū est ordo habituū: sed fides est in itellectu fm q̄ est mot⁹ a volūtate vt pz ex pdictis: cū ḡ charitas sit in voluntate: videt̄ q̄ charitas sit prioꝛ fide. ⁊ sic fides non est p̄ma. ¶ P. fides est p̄ncipal'r in itellectu speculatiuo: sed speculatiua vita sequiī actiuā: qz nullus peruenit ad ꝛtēplatiue ociū nisi p̄us depureī mens per exercitiū actiue: ḡ vtutes mozales q̄ ptinēt ad vitā actiuā sunt

¶ Sz ꝛtra. cognitio pcedit affectionē: qz nihil(pozes fide. diligiī nisi cognitū: vt dicit Aug. sed fides est in cognitioe. cetere aūt vtutes in affectione cōsistūt: ḡ fides alys prioꝛ est. ¶ P. in oib⁹ vtutib⁹ regiī recta ītētio: sed fides ītētionē dirigit vt dicit Augu. ḡ fides est añ alias vtutes. ¶ P. per oēs vtutes bō accedit ad deū sed accedēte ad deū opz credere vt dr̄ Heb. xi. ḡ fides est añ alias vtutes.

Respōdeo dōm q̄ aliqd pōt dici p̄us altero ⁊ tpe ⁊ natura: tpe qdē oēs vtutes sunt sil': qz sil'oinit⁹ ifundunt̄: sz fm nāz ordo vtutū pensandus est ex actib⁹ sic ⁊ ordo potētiaꝝ que sil'in aia ꝛcreanī. Act⁹ autē fidei ꝛsistit in cognitioe veri quaz p̄supponit affectio boni q̄ exigiī in oib⁹ alys vtutib⁹. Et iō fides q̄tū ad id qđ fidei est: pōz est omnib⁹ alys vtutib⁹ fm naturam.

Ad primuz ḡ dōm q̄ obiectio illa pcedit de ordine tpis. ¶ Ad scōm dōm q̄ fundamētū dicīt in spūalib⁹ metaphozice ad silitudinē fundamēti mālis. pōt aūt ista silitudo attēdi q̄tū ad duo. s. q̄tū ad ordinē: qz fundamētū pcedit alias ptes. Et ēt q̄tū ad vtutē fundamēti: qz fundamētū totū edificiū sustētat: quorum vtrūq̄ p silitudinē in fide inueniī: qz ipsa in oib⁹ alys naturaliter pōz est: ⁊ alie in ipa firmanī: qz sine ipsa ipossibile ē placere deo. Heb. xi. Fortitudo aūt dicīt fundamētū q̄tū ad alterū: inq̄tū. s. spūale edificiū ꝛtra aduersa firmū reddit. humilitas cōtra pspera que sūt occasio culpe. Sed ti-

mor ꝓtra ipam culpã:qz timor dñi expellit peccatũ.Eccl. ꝑ°. timor ꝓcedit alia q̃ ad affectionẽ ꝑtinent cũ ad charitatẽ itroducat:vt dicit augustin°. ¶ Ad tertiũ dꝯz q̃ spes z charitas fũt ꝓpinqores fini q̃tũ ad ꝓsecutionem:qz charitas quodãmõ attingit finẽ.vñ ex hoc nõ hñt q̃ sint ẽm naturã ꝑfas fide:sed ꝓsequunt̃ eã:qz eis finẽ oñdit. ¶ Ad q̃rtũ dꝯz q̃ sicut finis est ꝑor in itẽtione z posterior i esse:ita q̃to aliqd est ꝓpinquꝯ fini est prius in ꝓposito:q̃uis sit posterius in esse vel tpe vel nãture:z iõ spes ẽm q̃ magis ꝓpinquat ad ꝓsecutionẽ finis q̃ fides ꝓcedit fidẽ in ꝓposito:sz nõ in esse.Et ẽm hoc dicit spes itroducere ad fidẽ:nõ que iã sit: sed que ꝓponit futura:sic cũ alicui ꝓponunt̃ eterna bona. ꝑmo vult ea.scõo vult eis iherere per amorẽ.z tertio vult sperare ea.z q̃rto vult credere ea vt credẽs possit iã sperare z amare z here.vñ in cẽdo fides ꝑor est. ¶ Ad qntum dꝯz q̃ q̃uis fides ꝑsupponat volũtatẽ:nõ tñ ꝑsupponit volũtatẽ iã amãtẽ:sz amare itẽdẽtẽ inq̃tũ est fides:qz nõ potest affect° in aliquo firmari per amorẽ in quo itellect° nõ est firmat° p assensũ:sicut ẽt nõ põt tẽdere in aliqõ p desideriũ:qõ ꝑus itell's nõ apꝑhẽdit.vñ iste ẽ nãlis ordo actuũ:q̃ ꝑus apꝑhẽdit de°:qõ ptiet ad cognitionẽ ꝓcedẽtẽ fidẽ:deide aliqs vult ad eũ puenire.deide amare vult: z sic deinceps vt dictũ est ꝑus. ¶ Ad sextũ dꝯz q̃ fides nõ ptinet tãtũ ad vitã ꝓtẽplatiuã.imo est ꝓncipiũ z actiue z ꝓtẽplatiue:inq̃tũ oñdit finẽ vtriusq̃. Questio. III

Deinde querit de formatione fidei.z circa hoc querunt̃ q̃tuor.ꝑmo vtrũ fides per charitatẽ formet̃.scõo vtrũ fides informis sit donũ dei.tertio vtrum sit in demonib°.q̃rto vtr̃ remaneat charitate adueniẽte.

¶ Utrum fides formet̃ per charitatẽ.

Ad primũ sic ꝓcedit.videt̃ q̃ fides nõ formet̃ p charitatem. Forme enĩ est ꝓcedere:cũ sit ꝓncipiũ rei:sed charitas est posterior fide vt dictũ est:q̃ fides nõ format̃ p charitatẽ. ¶ Ꝑ.ois res hẽt spẽm a ꝓpria forma:sed fides ẽm suã speciẽ differt a charitate:q̃ charitas nõ ẽ forma fidei. ¶ Ꝑ.vni° rei nõ sũt diuerse forme:sed fides format̃ p gram:q̃ non formaꝯ p charitatẽ.

¶ Sz ꝓtra.fides sine charitate nõ põt elicere actũ meritoriũ:quẽ charitate veniẽte elicit:ergo charitas dat fidei aliquam vim:z ita videt̃ eã aliquo mõ formare. ¶ Ꝑ.forma rei ẽ decor ei°:sed fides fit decora vt de°eã acceptet p charitatẽ:ergo charitas formaꝯ fidem.

¶ Utrũ fides informis sit virtus.

Ulterius videt̃ q̃ fides informis sit vtus:qz dicit augustin° in li.de vera ĩnocẽtia.q̃ cetere virtutes ꝓter charitatẽ pñt ĩesse bonis z malis:q̃ fides ẽm q̃ est vt° põt eẽ in malis:sz fides q̃ est in malis est informis:q̃ fides informis est vt°. ¶ Ꝑ.vt°est circa difficilia:z ex hoc hẽt laudẽ vt dicit ꝑba:sz difficillimũ ẽ credere articulos fidei. vñ aug° dicit:z hẽtur in seq.dis.q̃ laus fidei est credẽ que nõ vides:q̃ videt̃ q̃ fides informis que oẽs articulos credit sit virt°. ¶ Ꝑ.nihil opponit̃ vitio nisi sit virt° aut vitium: sed infidelitatis vitio opponit̃ fides informis:cũ ergo fides informis non sit vitiũ.videt̃ q̃ sit vtus.

¶ Sz ꝓtra.fides informis est mortua vt dicit Jac.i.sed nihil mortuũ hẽt rõnem vtutis:q̃ fides informis nõ est virt°. ¶ Ꝑ.vtute nullus male vtit̃ vt dic̃ aug°.sz fide informi aliqs male vtit̃:q̃ fides informis non est vtus.

¶ Utrum fides formata z informis differant spẽ.

Ulterius videt̃ q̃ fides formata z informis differãt spẽ:qz dic̃ ꝑba.v.metb.q̃cũq̃ differunt genere differũt z spẽ:sz fides formata z informis differũt genere:qz fides formata est vtus:nõ aũt fides informis:q̃ fides formata z informis differũt spẽ. ¶ Ꝑ.spes rei ẽ de forma sua:sz fidei forma est charitas:q̃ fides informis nõ est illi° spei cui° est fides formata. ¶ Ꝑ.eiusdẽ forme ẽm spẽz ẽ idẽ act° ꝟz spem:sz fidei formate act° est credere in deũ.nõ aũt fidei informis:q̃ fides formata z informis differunt spẽ.

¶ Sed ꝓtra.hĩ° diuersificant̃ ex actib° z obiectis:sz fides informis z formata nõ differũt q̃tũ ad obiectũ ꝓpriũ fidei qõ est veritas vna:q̃ fides formata z informis nõ differunt spẽ. ¶ Ꝑ.illud qõ est ex ẽntia rei nõ variat spẽz:sed lumẽ aduenies aeri i corpe lucẽti:sz charitas ẽ hĩ° sepat° a fide p ẽntiã.q̃ fides formata charitate nõ differt spẽ a fide informi.

Respõdeo dõm ad ꝑmã qõnẽ q̃ in agẽtib° ꝯ formi. ordiatis finẽ agẽtiũ scõo ordinant̃ ad finẽ agẽtis ꝑmi:sic totũ vniuersũ ordinat̃ ad bonũ qõ est de°:vt dicit pbs in.xi.Metha.sic exercit° ad bonũ ducis:z iõ actio ꝑmi agẽtis est z ꝑor z posterior:ꝑrior in mouẽdo: qz actiões oĩum scõoꝝ agẽtiũ fũdant̃ sup actionẽ ꝑmi agẽtis:q̃ cuz sit vna coiter oẽs firmãs:specificat̃ ei° effect°in ẽ z in illo ẽm exigẽtiã illi°:sic̃ vno ꝑcepto ducis ꝑcipiẽtis beliũ q̃ accipit gladiũ ali° parat equũ.z sic de alijs.Est autẽ posterior in vtẽdo alioꝝ actib°ad finẽ ꝓpriũ.z sic oẽs actiones alioꝝ agẽtiũ modificant̃ per actionẽ ꝑmi agẽtis.Cũ ĝ i virib° aĩe volũtas hẽat locũ ꝑmi motoris:act° ei° est prior quodãmõ actib° aliaꝝ viriũ:inq̃tũ ĩperat eos ꝟz itẽtionẽ finis vltimi:z vtit̃ eis in ꝓsecutione eiusdẽz.Et iõ vires mote a volũtate duo ab ea recipiũt.ꝑmo formã aliquã ipius ꝟz qõ oẽ mouẽs z agẽs ipsimit suã silitudinẽ in motis z patiẽtib° ab eo.hec aũt forma vel est ẽm formã ipi° volũtatis ẽm q̃ oẽs vires mote a volũtate libertatez ab ea pricipãt vel est ẽm hĩ° ꝑficiẽtẽ volũtatẽ qui est charitas.z sic oẽs hĩ° qui sunt in virib° motis a volũtate charitate pfecta pticipãt formã charitatis.hec tñ forma quã a voluntate vires mote pticipãt est oib°coĩs.vñ ꝓter eã hĩ°:qui sũt ꝑfectiões earũ hñt spãles formas ꝟz q̃ ꝯgruit potẽtie quã ꝑficiũt per cõpationẽ ad act° obiecta.Scõo recipiũt a volũtate ꝓsumationẽ i fine.z sic charitas dicit finis aliaꝝ vtutũ:inq̃tũ p eã fini vltimo ꝓiunguñt.Quia ĝ fides vt dictũ est:ẽ in itellectu ẽm q̃ mouet̃ a volũtate:iõ per charitatez q̃ est ꝑfectio volũtatis formaꝯ forma cõi sibi z alijs vtutib°:tñ ꝓter eã hẽt formã spãlẽ ex rõne ꝓpriꝝ obiecti z potentie in qua est.z sil'r ꝓsumationẽ p charitatem recipit.

Ad primũ ĝ dꝯz q̃ fides simpl'r charitatẽ ꝓcedit: qz velle qõ ad fidẽ exigit̃ sine charitate eẽ põt:sz fides formata charitatẽ segt̃. ¶ Ad scõm dꝯz q̃ oẽs vtutes ꝓueniũt i fine:vñ eaꝝ act° nõ differũt ꝟz modũ illũ quẽ recipiũt ex ordine ad finẽ:quẽ modum dat eis charitas:sz scõz modũ quẽ hñt ex nã potentie z obiecto ꝓprio.z iõ ẽm hãc ẽt formã distinguit̃ a charitate fides:z ẽm hãc nõ formaꝯ ab ea. ¶ Ad tertiũ dꝯz q̃ fides formaꝯ a gra mediãte charitate:qz iq̃tũ act° fidei ẽ ex charitate ẽm

Ad secundã qõnẽ dꝯz q̃ vtut[(ẽ deo accept°. est facere actũ ꝑfectũ.Act° aũt potẽtie mote ab alia potẽtia nõ põt eẽ ꝑfect°:nisi z supior potẽtia sit ꝑfecta p hĩtũ vt nõ deficiat in dirigẽdo vl' mouẽdo: z iferior vt nõ deficiat in exequẽdo:sic̃ ꝑz in actu ꝓpiscibilis:q̃ ad ẽ q̃ sit ꝑfect° regrit̃ q̃ ꝓpiscibilis sit ꝑfecta p hĩtũ tẽperãtie:z rõ per hĩtũ prudẽtie:q̃ si desit prudentia i rõne q̃tũcũq̃ sit dispositio in ꝓpiscibili ad actũ tẽperãtie vtutis rõnem nõ hẽbit vt dicit pbs in.vi.Ethi.Quia ĝ credere est act° itellect° ẽm q̃ est mot° a volũtate ad ẽ q̃ iste act° ꝑfect° sit:oz q̃ itellect° ꝑfect° sit p lumen fidei:volũtas sit ꝑfecta p hĩtũ charitatis.z iõ informis fides nõ habet actũ ꝑfectũ.z iõ nõ põt esse vtus.

Ad primũ ĝ dõum q̃ Augu.large accipit nomen vtutis p quacũq̃ dispõne inclinãte ad actũ q̃ bonũ agit̃. ¶ Ad scõs dꝯz q̃ ad ẽ q̃ sit vt° nõ solũ opz q̃ bõ faciat ea q̃ sũt vtutis:vt q̃ faciat iusta vel fortia: sed q̃ faciat eo mõ quo vtuosus facit:q̃uis ẽt aliq mõ ex ẽ q̃ facit ea q̃ vtutis sũt laudari possit.hic aũt modus vt ex dictis ꝑz deficit i actu fidei informis.z iõ non est vt°. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ ẽt dispõ ad vtutẽ opponit̃ vitio.vñ non opz q̃ fides informis q̃ infidelitati opponit̃ sit virtus.

Ad tertiã qõnẽ dõm q̃ dria habitũ pẽsanda est ex actib°.Cõtingit aũt aliquos act° duplr cõsiderari:vel ẽm spẽm nãe:vel ẽm spẽm motis.z q̃nq̃ ꝓueniũt ẽm spẽm q̃tũ ad vnũ dictoꝝ:z differunt ꝟz aliud:sic occidere nocẽtez z inocẽtẽ nõ differũt ẽm spẽm nãe:sz ẽm spẽm motis:qz vnũ est act° vity.l.homicidy:alterꝝ act° vtutis siue iustitie:sed occidere latronẽ z liberare inocẽtẽ sũt act° diuersi ẽm spẽm nãe:z ꝓueniũt ẽm spẽm motis:q̃ sũt act° iustitie.Si ĝ actus fidei formate z informis ꝓsiderent̃ ẽm spẽm nãe sic sũt idẽ spẽ:qz spem nãle hẽt act° ex subiecto ꝑprio.Si aũt ꝓsiderent̃ ẽm esse motis:tũc differũt ꝟz cõpletũ z icõpletũ in eadẽ specie:sic̃ act° quo gs facit iusta nõ vt iustus z quo facit iusta vt iustus.Et simil'r fides formata z informis:in specie nãe sũt penit° idẽ:sz in spẽ motis differũt nõ q̃si in diuersis specieb° existẽtes:sed sic̃ ꝑfectũ z iperfectũ in eadẽ specie sic̃ dispõ z hĩt° virtutis.

Ad primũ ĝ dõm q̃ vtus est gen° fidei scõm eẽ motis a quo tñ nõ penit° fides informis est aliena:sz est sic̃ iperfectus in illo genere. ¶ Ad scõm dõm q̃ a forma quã hẽt vt° ex rõne potentie z obiecti ꝑprij hẽt spẽm nature:sed spẽz motis hẽt a forma quã hẽt a potẽtia mouẽte z dirigẽte.z iõ nõ segt̃ q̃ differãt spẽ nisi sic̃ dictũ. ẽ. ¶ Ad tertiũ dꝯz q̃ sic̃ supra dcm̃ est ꝑ illa tria vn° nũero act° designat̃ q̃tũ ad diuersa.vñ aliqd est in actu fidei formate qõ non est i actu fidei informis:nõ tñ est penit° alius.

¶ Utrũ fides informis sit donũ dei: vel hĩtus acqsitus.

Ad secundũ sic ꝓcedit.videt̃ q̃ fides informis nõ sit donũ dei:sz hĩtus acqsitus.Aug° enĩ dicit q̃ ꝑ sciẽtiaz fides acqrit̃ nutrit̃ z defendit̃:sed nullus hĩ° acqsit° per sciẽtiã aliquã ẽ donũ dei q̃si hĩt° ifusus:q̃ fides informis nõ est hĩt° ifusus. ¶ Ꝑ.Ro.x.dicit̃ q̃ fides ex auditu est.Et Job.xx.dicit Thome:qz vidisti me credidisti.Et Job.4. voca virũ tuũ.glo.itellectuz ad credẽdũ.Et Aug° dicit q̃ nullus credit nisi volẽs.Ex qbus oĩb° habet̃ q̃ fides est ex aliq̃ qõ in nobis est:sz oẽ tale est hĩt° acqsit°: q̃ fides est hĩtus acqsitus. ¶ Ꝑ.ꝑbi crediderũt deũ oĩpotẽtẽ:sz nõ habuerũt habitũ ifusuz:q̃ fides nõ ẽ hĩt° ifusus. ¶ Ꝑ.hĩt° ꝑ seipm est sufficiẽs ad mouẽdũ potẽtiã i actuz: sz i actuz fidei bõ fidelis nõ põt nisi istruat̃:q̃ fides est hĩt° acqsitus. ¶ Ꝑ.dei pfecta sũt opa.Deute.xx.sed fides informis est qd iperfectũ:q̃ nõ est a deo. ¶ Ꝑ.actio peccati nõ dicit esse a deo ꝓpter defozmitatẽ quã hẽt annexã:q̃ a deo nõ est:sed ex ẽ ipso q̃ fides informiꝫ est hẽt quãdã defozmitatem:ergo fides informis nõ est a deo.

¶ Sed ꝓtra.ꝑma Lhozin.ix.Si habuero oẽm fidem.dicit glo.q̃ fides que est sine charitate donũ dei est:qz ẽt in malis sũt multa dona dei:q̃ informis fides ẽ a deo ifusa. ¶ Ꝑ. nullus põt in his que sunt supra naturã:nisi per aliqõ diuinit° datum:sed aliqs hĩs fidem informem assentit his que sunt supra nãm:q̃ ergo q̃ hoc fiat per aliqd diuinit° ifusum ¶ Ꝑ.altiora sunt ea de qbus est fides q̃ ea de qbus est ꝓphetia:sed ꝓphĩa nõ põt esse sine lumine ifuso:sic̃ in bonis similiter in malis:ergo multo minus fides.

Respondeo dõm q̃ sic̃ supra dictũ est.hĩt° ad hoc sunt necessaria vt potẽtie que p nãm nõ sunt determinate ad actũ ꝑfectũ determinent̃ per habitũ.Cõtingit aũt q̃q̃ q̃ iferior potẽtia nõ est determinata ad actũ illũ ꝑfectũ:sed superior potẽtia determinat̃ ad ipm:sic̃ ꝓpiscibilis nõ est determiata ad tenẽdũ mediũ in delectatione ex ꝓpria nã:sed rõ determinat̃ per naturã suã ad illũ:z iõ hĩtus tẽperãtie acqrit̃ in ꝓpiscibili ex vi supiozis potẽtie.Nulla aũt potẽtia ẽm suã nãm determinat̃ ad illa q̃ sunt supza nãm rõnis nr̃e quoꝝ est fides:z iõ ad hũc actũ idigem° hĩtu qui nõ est acqsit°.qui qdẽ i duob°nos adiuuat.In hoc.s.q̃ itellectũ facit facilẽ ad credendũ credẽda ꝓtra duritiẽ.z discretũ ad refutãdũ nõ credẽdo erroꝝ.

Ad primuz ĝ dõm q̃ hĩt°ifusus silis (da ꝯ est habitui innato:qz sic̃ nãlis hĩt° dat in creatiõe ita ifusus in repatiõe.nãlis aũt hĩtus sic̃ itell's ꝓncipioꝝ idiget vt cognitio determinet̃ p sensum quo acqsit°nõ idiget:qz dũ acqrit̃ per actũ determiationẽ recipit. Et sic̃ opz q̃ fidei hĩt° determinationẽ recipiat ex ꝓte nr̃a Et q̃tũ ad istã determiationẽ dicit̃ fides acgri per sciẽtiã theologie que articulos distinguit. sic̃ hĩt° ꝓncipioꝝ dicit̃ acquiri per sensum q̃tũ ad distinctionẽ ꝓncipioꝝ:nõ q̃tũ ad lumẽ quo ꝓncipia cognoscũtur. ¶ Ad scõm dõm q̃ in fide q̃tuoꝝ ꝓsideranť.s.ipm qõ credẽdũ est.Rõ volũtatẽ determinãs ad credẽdũ.Volũtas itellectũ ipans.Intell's exequẽs.Et ẽm ẽ fides q̃tũ ad ei° determiationẽ z q̃tuz ad ei° actũ qui in nobis est:q̃uis hĩtus sit ifusus dicit̃ eẽ ex q̃tuoꝝ que in nobis sũt:qz q̃tũ ad ipm credẽdũ dicit̃ eẽ ex auditu:qz determiatio credẽdoꝝ fit in nobis p locutiõem iteriorẽ:qua de°in nobis loquit̃:vel vocẽ exteriorẽ.Quantũ vo ad rõnẽ que iducit volũtatẽ ad credẽdũ dicit̃ eẽ ex visione alicui°:qõ oñdit deũ esse qui logt̃ in eo qui fidẽ annũciat.q̃tũ aũt ad exequtionẽ itellect° dicit̃ esse act° fidei ex itellectu. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ ꝑbi ꝓprie loquendo non crediderũt deũ oĩpotentẽ ꝟz sciuerũt:qz demõstratiue illõ ꝓbauerũt:sz si alig illõ sine demõstratiõe crediderũt:nõ crediderũt illud q̃si deo dicẽti ẽ:sz alicui signo ex quo illud ꝓiecturati sũt. ¶ Ad q̃rtum dõum q̃ nõ põt hĩt°ifusus fidei in actũ exire nisi fides determinet̃:vel a deo p reuelationẽ:vel ab hoĩe per doctrinã.z sil'e est de hĩtu ꝓncipioꝝ. ¶ Ad qntũ dõm q̃ pfectio dinoꝝ opuz est ex ipo:sz q̃ sit in eis aliq̃ impfectio ẽ accidit ex ꝓte recipiẽtis. ¶ Ad sextũ dõm q̃ in actu peccati nõ solũ est defect° debite circunstãtie:sz est ibi positio idebite.z iõ nõ tãtũ est iperfect°:sz est ẽt malus.z iõ pctm̃ nõ dicit̃ a deo eẽ:sz in actu fidei informis est defect° alicui°qõ oz eẽ:nõ aũt est ibi positio alicui° qõ esse nõ debeat.z iõ act°ille est iperfect°:nõ aũt malus:z ꝓpter hoc a deo est act°:nõ aũt defect°.

¶ Utrũ fides informis sit in demonibus.

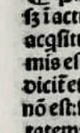

Ad tertiũ sic ꝓcedit.videt̃ q̃ fides informis nõ sit in demonib°.visio enĩ fidei est in speculo z in enigmate:vt dicit ꝑma Lhozin.ix.sed enigmatica z specularis cognitio est in nobis ex hoc q̃ p sensum nãlr cognitionẽ accipim° qõ nõ est in demonib°:q̃ in eis nõ põt eẽ fides informis. ¶ Ꝑ.fides informis est donũ gratuitũ vt dictũ est:sz post pctm̃ angelo nõ est ifusuz aliqõ donũ gratuitũ.Ante aũt in eis fides nõ erat:sz visio.q̃ nõ hñt fidẽ informẽ. ¶ Ꝑ.act° fidei ex volũtate est.sed null° act° demonuz ex volũtate deliberata ꝓcedẽs bon°ẽ:vt i.z.li.dis.xy.docñ ẽ. q̃ cũ act° fidei informis sit bon° vł q̃ nõ hẽant fidẽ informẽ.

¶ Sz ꝯ.Jaco.i.Demões credũt z ꝓtremiscũt. ¶ Ꝑ.Ro.i. sup illõ.Ex fide i fidẽ:dic̃ glo.Fides informis demonũ est.

¶ Utrum in hereticis maneat fides informis

Ulterius videtur q̃ in hereticis maneat fides informis:ipsi enĩ credũt deũ trinũ z vnũ:z deũ factum hoiem:sed hec sunt supra nãm:cũ ergo ea que sunt supra nãm nõ pñt credi sine hĩtu fidei ifuso videt̃ q̃ in eis

maneat fides ifusa. ¶ P. i sciētys ita est q̄ qui obliuiscit vnū scibiliū q̄ ptinēt ad vn̄ sciētiā adhuc manet hīt⁹ c̄tū ad alia scibilia:sed fides est hīt⁹ articulo:g̃ si aliqs hereticꝰ discredit vnū articulū adhuc manet fides i eo c̄tum ad aliū articulū. ¶ P. fides ifozmis est p̄ncipiū timoris seruilis q̄ est i demonib⁹ vl hereticis:g̃ fides ifozmis est i eis.

¶ Sed ℨ. ois hīt⁹ ifusus expellit p actū ℨriū:sic pz iducēdo alys:sz hereticꝰ hēt actū oppositū fidei:g̃ hīt⁹ fidei i eo nō manet. ¶ P. cēt sil fidelis ⁊ ifidelis:qō est impossibile.

Respōdeo dōum ad p̄mā qōnē q̄ de rone fidei est q̄ credēs assentiat aliqb⁹ q̄ nō videt nec fm se:nec resoluere ea pōt ad ea que vider:sed inclinat ad credēdū ex aliq̄ rone:que sufficit ad determinādū assensū in id qō credit:c̄tuis nō sufficiat ad iducēdū ad visionē eius qō credit. Rō aūt hec iducēs ad credēdū pōt sumi vel ex aliq̄ creato:sic qñ p aliqō signū iducimur ad aliqō credendū:vl de deo vel de alys reb⁹:vel sumit ab ipa vitate icreata:sic credim⁹ aliq̄ que nobis diuinit⁹ dicta sūt p mīstros. Et p̄mo mō dicta fideꝫ cogit itellectū ad credēdū p hoc q̄ nō apparet aliqd ℨriū. sz scōo mō itellꝰ nō cogit:sed ex volūtate inclinat. Et p̄mo mō est fides in demonib⁹ in c̄tum ex ipa nāli cognitiōe sil ⁊ ex miraculis que videt supra natura eē multo subtiliꝰ q̄ nos cognunt ad credēdū ea q̄ nālē ipoz cognitionē excedūt. Nō aūt scōo mō.

Ad p̄mum g̃ dōm q̄ c̄tuis in itellectu demōis nō fit obscuritas que est i nobis ex sensu: est tn̄ obscuritas alia per b̄ q̄ pñt per cognitionē nālez ad visionē vitatis ptingere:quā credeꝝ p aliq̄ signa cōpellūt. ¶ Ad scōm dōm q̄ fides que ē in eis nō est hīt⁹ ifusus:sed ex nāli cognitiōe pcedit. ¶ Ad tertiū dōm q̄ in eis itellꝰ cogit ad assentiēdū, vñ nō oino ex libera volūtate pcedit.

Ad secundā qōnē dōm q̄ sic̄ supra dictū est:fidei habit⁹ infusus in duob⁹ nos adiuuat .s. vt credam⁹ que credēda sunt:⁊ vt eis que nō sunt credēda nullo mō assentiam⁹. p̄mū aūt hō pōt ex ipsa estimatione sine hītu ifuso. sz scōm .s. vt discrete in hec ⁊ nō in illa inclineꝫ est ex hītu ifuso tn̄:que qdē discretio est fm quā nō credim⁹ oi spiritui. Que q⁹ in heretico nō est:cōstat q̄ hīt⁹ fidei in ipo nō manet. Et si aliq̄ credēda credat b̄ est ex rōne humana. si enī hītu fidei ad hec credēda iclinareꝫ: ℨria fidei refutaret:sic̄ ois hīt⁹ remittit eis q̄ cōtra illū hītū sūt.

Ad p̄mum g̃ dōm q̄ c̄tuis credāt aliqd qō est supra nām:nō tn̄ credūt illud p hītū ifusum q̄ diriganꝫ:sz p estimationē hūanā. ¶ Ad scōz dōz q̄ hītus sciētie iclinat ad scibilia p modū rōnis. ⁊ iō pōt hñz habitū sciētie aliq̄ ignozare que ad illū hītū ptinēt:sz hīt⁹ fidei cū nō rōni initaꝫ iclinat p modū nāe sic ⁊ hīt⁹ mozaliū vtutū:⁊ sic hīt⁹ p̄ncipioz. ⁊ iō c̄tdiu manet hībil ℨtra fidē credit. ¶ Ad tertiuz dōm q̄ ex illa estimatione hūana ēt in eis timoꝛ seruilis cātur sicut in demonib⁹.

¶ Utrū fides ifozmis euacueꝫ adueniēte charitate.

B quartū sic pcedit. videꝫ q̄ fides ifozmis euacueꝫ charitate adueniēte. i. Chozin. 13. Cū venerit q̄ pfectū ē euacuabit q̄ ex pte est:sic̄ veniēte visione euacuabit fides:sed fides ifozmis est impfecta respectu fidei fozmate. g̃ fides ifozmis tollit adueniēte fozmata. ¶ P. fides ifozmis est p̄ncipiū timozis seruilis:sz adueniēte charitate tollitur timoꝛ seruilis:g̃ ⁊ fides ifozmis. ¶ P. gra adueniēs nō hēt minozē efficaciā i fideli q̄ i infideli:sed in ifideli totū fidei hītū causat:g̃ ⁊ in fideli q hēt fidē fozmatā :sz fides fozmata ⁊ ifozmis sūt vni⁹ spēi:vt pz ex dictis:g̃ cū due forme vni⁹ spēi nō pñt sil eē i eodē subiecto opz q̄ adueniēte charitate ⁊ gra fides ifozmis tollaꝫ.

¶ Sed ℨ. dona ifusa sūt pmanētioza c̄tis acqsita:sz gra adueniēs nō tollit hīt⁹ acqsitos:g̃ multo min⁹ tollit hītū ifusū fidei. ¶ P. nihil cozrūpit nisi a suo contrario:sed fides ifozmis non ℨtrariat gre:q⁹ hītus boni non sunt ℨtrarij adinuicē:sed soluz mali seu bonus malo:ergo fides ifozmis nō tollit sz hītuz adueniēte charitate.

¶ Utrum maneat fides ifozmis adueniente charitate c̄tum ad actuz.

Ulterius vr q̄ ēt si maenat c̄tū ad hītū q̄ nō maneat c̄tū ad actū. p actū enī fidei ifozmis ⁊ si aliqd fiat qō est bonū:nō tn̄ aliqd bn̄:sed per actū fidei fozmate aliqd bn̄ fit:g̃ fides ifozmis nō manet c̄tū ad actuz suuz adueniēte charitate. ¶ P. lumen min⁹ nō illuminat p̄sente maioze lumie:sed fides ifozmis est minus lumē q̄ charitas:g̃ p̄sente charitate act⁹ fidei infozmis nō manet.

¶ P. vnusq̄ℨ vtuosus operaꝫ quāto meli⁹ pōt:sic̄ ⁊ nā:sz act⁹ fidei fozmate quē vtuosus hñs charitatē exercet melioz ē actu fidei ifozmis:g̃ in eo act⁹ fidei ifozmis vacat:sic̄ ille qui pōt aliqd per sillogismū demōstratiuū cognoscere nō curat p sillogismū dialeticū illud ꝯsiderare.

¶ Sz ℨ. in mozalib⁹ multo min⁹ ē aliqd frustra q̄ in nālib⁹: ⁊ p̄cipue c̄tū ad hīt⁹ ifusos:sz hīt⁹ sine actu frustra est:cuz act⁹ sit finis ei⁹ sic̄ ⁊ potentie:g̃ nō est hītus fidei sine actu.

¶ P. act⁹ fidei ifozmis est credere deo vel deū:sz hec manet adueniēte charitate:g̃ act⁹ fidei ifozmis non euacuat.

¶ Utrum fides ifozmis possit fieri fozmata.

Ulteriꝰ videtur q̄ fides ifozmis nō possit fieri fides fozmata. Fides enī ifozmis mozt⁹ est:vt dicit Jac. v. sed op⁹ mozt⁹ nō viuificat:ergo nec fides ifozmis viuificat per fozmā charitat. ¶ P. fides ē accīs. sz accītia vt vicit Boe. variari nō pñt:g̃ videt q̄ illa eadē fides q̄ fuit ifozmis nō possit fieri fozmata. ¶ P. ex duob⁹ accītib⁹ nō fit vnū:sz gra adueniēs est vnū accīs:g̃ ipsa nō fozmat fidē ifozmē pus:sz nouū hītū fidei fozmate cāt.

¶ Sed ℨtra. nā semp operaꝫ via brecuissima : g̃ sil ⁊ gra:sz hec via est magis brevis vt hītus pus in fozmis fozmeꝫ c̄tū nou⁹ hīt⁹ ifūdaꝫ:g̃ illa fides que pus erat ifozmis fozmaꝫ.

¶ P. babit⁹ ifusus plus ꝯuenit cū gra c̄tū potētia nālis:sed potētia nālis iperfecta ⁊ ifozmis p graz adueniētē fozmatur:ergo multo fozti⁹ habitus fidei ifozmis.

Respondeo ad p̄mā qōnē dōum q̄ remoto eo qō nō ptinet ad spēz rei:nō opz q̄ substātia rei tollaꝫ:sic̄ si ab aere tollaꝫ tenebza:adhuc mānet aer. Infozmitas aūt fidei nō ptinet ad spēz fidei:q⁹ spēs fidei est p modū quē hēt ex nā potētie in qua est sic̄ in subo p relationē ad suū obiectū. dicit aūt fozmata ⁊ ifozmis p relationē ad aliqd extrinsecū. s. ad volūtatē vt dictū est:sic̄ aer fozmat lumie p oppositiōez cozpiꝫ lumiosi. Et iō pz q̄ ifozmitas nō ptinet ad spēm fidei. Cū g̃ charitas adueniēs nō tollat nisi ifozmitatē a fide:ꝯstat q̄ substātia hīt⁹ fidei ad-

Ad primuz g̃ dōm q̄ impfectio quā (huc manet. hēt fides respectu visionis est fz gen⁹ cognitionis. ⁊ iō ptinet ad spēm fidei:⁊ ꝓpter hoc visio adueniens fidem euacuat. nō aūt ita est in ꝓposito:vt dictuz est. ¶ Ad scōum dōum q̄ etiā timoꝛ seruilis non tollitur quātum ad habitū:sz quātum ad seruilitatem. ¶ Ad tertium dōum q̄ gratia in habēte fidem nō causat alium habitū fidei. ⁊ hoc non est per inefficaciā gre:sz accidit ex pte subiecti:qō non potest recipere id qō iam hēt.

Ad secūdā qōnē dōm q̄ sic̄ manet hītus fidei ifozmis sine ifozmitate:q⁹ hīt⁹ est quo q̄s agit cū tēp⁹ affuerit:vt dicit aug⁹.

Ad primum ergo dicendum q̄ hoc q̄ aliqs per fidem infozmem faciat bonum pertinet ad substātiā habit⁹. ⁊ ideo hoc manet:sed quod faciat non bene hoc pertinet ad ifozmitatem:⁊ ideo non manet.

¶ Ad 2m dōm q̄ lumē fidei infozmis ⁊ charitatis nō sunt vni⁹ rōnis:⁊ iō vnū nō obfuscat aliō:sz pficit illud:cū vnuz sit māle respectu alteri⁹. ¶ Ad 3m dōz q̄ act⁹ fidei ifozmis deficit ab actu fidei fozmate rone ifozmitatis: ⁊ fm B nō

Ad tertiā qōnē dōm q̄ sicut dic̄ phs in. 6. (manet. Ethi. i boie añ ꝓpletū esse vtutis mozalis existit q̄dā nālis iclinatio ad vtutem illā q̄ dr̄ vtus nālis:⁊ hec eadē vtutis rōneꝫ sumit fm q̄ a supiozi potētia. s. rōne pfectionē accipit. Et sil fides ifozmis p̄existit in itellectu añ ꝓpletū eē vtutis:sz rōnē vtutis accipit ex pfectōe supioris potētie. s. volūtatis. vñ vna ⁊ eadē fides q̄ p̄i⁹ erat ifozmis postea fit fozmata:nec ē alia fides q̄ aduenit:q⁹ fides fozmata:⁊ ifozmis nō differūt spē vt ex dictis pz. due aūt fozme vni⁹ spēi sil eē nō pñt:q⁹ fozme diuersificāt fm numez ex diuersitate māe vl subiecti.

Ad p̄mum g̃ dōm q̄ op⁹ mozt⁹ trāsit ⁊ nō pōt idez numero itez sumi:⁊ iō viuificari nō pōt:sz babit⁹ ifozmis manet:⁊ iō fozmari pōt. ¶ Ad 2m dōz q̄ accidēs nō variaꝫ q̄si subm variatiōis:sz q⁹ fz ipsū subm diuersimode se bz:qō subiectuz variatiōis ē sicut pz in irēsiōe ⁊ remissiōe calozis. ¶ Ad 3m dōz q̄ ex gra ⁊ fide nō fit vnū accidēs:sz modus charitatis ptcipaꝫ ad perfectionē fidei sicut modus p̄rudētie participat ad pfectionē virtutis mozalis:⁊ iō charitas adueniēs dr̄ fozmare fidez p̄existentem.

¶ Expositio textus.

Accipitur aūt fides.) Fides ꝓpe dr̄ ex B q̄ aliqs assentit eis q̄ nō videt. hoc aūt ptingit dupl̄r. vno mō fm q̄ hō iducit p rōnē hūanā:⁊ sic dr̄ fides opinio vehemens. Et adhuc magis extēso noie ois certitudo q̄ fit p rōnē humanā ēt si ad visionē iducat dr̄ fides fz q̄ arg⁹ dr̄ rō rei dubie faciēs fidē. dr̄ aūt ⁊ veracitas boie: fides inq̄tū est cā q̄ credat qs ēt de his que nō videt:⁊ sic dicit Tullius: q̄ fides est fūdamētū iustitie: fidē p fidelitate accipiēs. Et vlteri⁹ ipsa ꝓcia scōz quā aliqs hāc veracitatē tenet dr̄ fides. Ro. 15. Dē qō nō ē ex fide. glo. i. ex cōsciētia. Alio mō fz q̄ hō iducit p rōnē diuinā:⁊ sic dr̄ fides ipse babit⁹ quo credit sine sit fozmat⁹ sive ifozmis ⁊ actus ⁊ obm:⁊ sacfm inq̄tū est cā ⁊ signū hui⁹ fidei. Et q̄lz certitudo q̄ hr̄ ō diuinis extēso noie dr̄ fides ēt si videaꝫ. (Nō sicut corpora.) Sciēdū q̄ hic Aug. exp̄imētalez cognitionez quā qs hz de fide sua sepat a q̄tuoz generib⁹ visionū. s. a visiōe exteriozi p B q̄ dicit: sicut corpora ⁊ a visiōe ymaginationis q̄ ex ipa relinq̄t in hoc q̄ dicit. Et p ipsoz ymaginationē:⁊ a visiōe ymaginatiue q̄ ex diuersis ymaginib⁹ rez visaz formaꝫ aliq̄s rē nūq̄ visaz in B q̄ dicit. (Nō sic ea q̄ nō videm⁹) ⁊ a visiōe itellectuali eoz q̄ sūt ex nos p B q̄ dixit nec sicut boiez. (Quid ē fides nisi credere ⁊c.) Dic diffinit babitū fidei p actū ꝓpriū.

¶ Quō intelligitur quod scriptum est: cum factum fuerit credatis. Distinctio. XXIIII.

Hic queriꝫ si tm̄ fides de nō visis ē: quō veritas aplis ait. Nūc dicovobis p̄nsq̄ fiat vt cū fcm̄ fuerit credatis. Ubi inui vr̄ q̄ fides illis fuerit de factis ⁊ visis. Sup quo aug. mouet qōnē: ⁊ absoluit: ita inquiēs. Quid sibi vult vt cū factū fuerit credatis. Hec est laus fidei si qō credit nō vr̄. Nā ⁊ thomas cui dictuz est: q⁹ vidisti me credidisti: nō hoc credidit qō vidit. Cernebat. n. ⁊ tāgebat carnē viuētē quaz viderat morientē: ⁊ credebat deū in carne ipa latētē. Credebat g̃ mēte qō nō videbat: p hoc qō sensib⁹ cozpis appebat. Si vo dicūt credi q̄ vident sicut dicit vnusq̄sq̄ oculis suis credidisse: nō ipsa ē q̄ in nobis edificat fides: sz ex reb⁹ q̄ vident agit i nobis: vt ea credāt q̄ nō vident. Ex his apte itelligit q⁹ ꝓpie fides nō apparētiū ē: nec illa ē fides q̄ in xp̄o edificamur: q̄ dicim⁹ vsitata locutiōe nos ea credere q̄ videm⁹. Alibi tn̄ dicit aug. fidē eē de reb⁹ pñtib⁹ q⁹ erit i futuro cū p spēz deū pñtē ꝓtēplabimur: q̄ tn̄ non ꝓprie dr̄ fides: sz ꝟitas. Est. igt Aug. fides q̄ credit ea q̄ nō videt: sz tn̄ ēt ē rez fides: qñ nō ꝟbis: sz reb⁹ ipsis pñtib⁹ credit. Qō erit cū p spēz manifestā se ꝓtēplādā sanctis p̄bebit dei sapientia. Sed non ꝓprie hec dicitur fides: immo fidei merces ad quaz credendo peruenietur: vt ex fide verboꝝ trāseat iustus in fidē rerū.

¶ Si petrus babuit fidem passionis quando vidit hominez illum pati.

Sic q̄ritur vtz petrus fidē passiōis habuerit: cū boiez xp̄z pati oculꝫ cernebat. Dicim⁹. n. eū fidē passiōis habuisse: nō i eo q⁹ credebat boiem pati: q⁹ b̄ videbat: sed in eo q⁹ credebat deū eē q̄ patiebatur. Nō enim virtus fidei erat q⁹ credebatur hō pati: ⁊ mori: qō iudeus cernens credebat: sed q⁹ credebatur de⁹ esse q̄ patiebatur. Unde Aug. sup illū locū psalmi. Respōdit ei in via virtutis sue. Laus fidei est: nō q⁹ credit boiez illuz mortuū: qō ⁊ paganus credit: sed q⁹ credit illuz glorificatuz: ⁊ verū deuz. Credit igr̄ fides deū mortuū: ⁊ glorificatū hominez. Nō igitur fuit Petro fides credere hominē illū mori: qō oculis cernebat: sed credere deū esse qui moriebat. Nec nobis etiā fides i hoc meretur: q⁹ credim⁹ hoiem illuz mortuū: qō ⁊ iudeus credit: sed q⁹ credimus boiez deū mortuum esse.

¶ Si aliqua scīūtur que creduntur.

Post hoc queri solet cū fides sit de nō apparētib⁹ ⁊ nō visis: vtrū sit etiaz de incognitis tm̄. Si enim de incognitis tm̄ est de his videtur tm̄ eē que ignorantur. Sed sciēdum est q⁹ cum visio alia sit iterioz: alia exterioz: nō est fides de subiectis exteriozi visioni. est tn̄ de his que visu interiozi vtcūq̄ capiunt. Et q̄dā vtiq̄ hic sic capiūtur vt itelligātur: ⁊ si nō vt in futuro: q̄dā aute nō: q⁹ cuz fides sit ex auditu: nō mō exteriozi: sz iteriozi: nō pōt eē de eo qō oino ignozatur: que ipsa ad sensuz cozpis nō ptinet: vt ait Aug⁹. dicens. Quāuis ex auditu fides i nobis sit: nō tn̄ ad eū sensū cozpis ptinet. q̄ dr̄ audit⁹: q⁹ nō ē so-

nus:nec ad vllū sensū corpis:qm̃ corꝺis est res ista:nō corpis. Quedā ꝯ fide credunt q̃ itelligū tur nāli rōne. q̃dā ꝯo q̃ nō itelligunt. vñ ꝑbeta. Nisi crediderīs nō itelliges. Ꝺ aug. aperte distinguit. Alia sūt igt q̃ nisi itelligam⁹ nō credi mus. alia q̃ nisi credam⁹ nō intelligem⁹. Nemo tñ pōt credere in deū nisi aliqꝺ itelligat:cū fides sit ex auditu ꝓdicatiōis. Jdēi li. ꝺ trinitate. Certa fides vtcūq; icboat cognitionē. Cognitio ꝯo certa nō pficit nisi post hāc vitā. Ambro. quoq; ait. Ubi fides nō statī cognitio. vbi cognitio ē fides p̄credit. Ex his apparet aliq̃ credi q̃ nō itelligunt: vt sciūt nisi pri⁹ credant. Quedā ꝯo itelligi aliq̃n ēt añ credant. Nec tñ sic itelligūtur mō vt i futuro scienti:⁊ nūc ēt p fidē q̃ mūdant corꝺa āpli⁹ itelligunt:qz nisi p fidē diligatur ꝺs nō mūdatur cor ad eū sciēdū. vñ aug. Quid est deū scire nisi mēte eū ꝓspicere firmeq; pcipere. Sz ⁊ prius q̃ valeam⁹ pcipe ⁊ ꝓspicere deū sic pcipitur a mūdis corꝺib⁹:nisi p fidez diligatur: nō poterit cor mūdari: vt ad eū videndū sit aptū. Ecce hic apte habes:qz nō pōt sciri ꝺs:nisi pri⁹ diligēdo credatur. Supra aūt dictū ē ꝙ nemo pōt credere in deū nisi aliqꝺ itelligatur. vñ colligitur nō posse sciri ⁊ itelligi credēda q̃dam:nisi pri⁹ credātur:⁊ q̃dā nō credi nisi pri⁹ itelligātur ⁊ ipsa p fidē ampli⁹ itelligi. Hec ea q̃ pri⁹ credi tur q̃z itelligātur penit⁹ ignorātur:cū fides sit ex auditu. Ignorātur tñ ex pte:qz nō scibilitur. creditur q̃ qꝺ ignorātur:sz nō penit⁹. sicut ēt amatur qꝺ ignorātur. vñ aug. Sciri aliquid ⁊ nō diligi pōt. Diligi ꝯo qꝺ nescitur:q̃ro vtrū possit. Si nō pōt:nemo diligit deū añq; sciat. vbi aūt sunt illa tria:spes:fides:⁊ charitas:nisi in aīo credē te qꝺ nōdū scit:⁊ sperāte ⁊ amāte quod credit. Amatur ꝙ ⁊ qꝺ ignorātur:sz tñ creditur.

¶ Postq̃ determiauit magr̃ de fide q̃z suā subꝫ. Ꝺic determinat de ea in ꝓpatiōe ad suū obz. Et itroducit ꝓs ista occasiōe diffōnis fidei ab aplo ꝺate:q̃ fidē arg^m nō apparē tiū ꝺicit. Diuidit aūt ꝓs hec in duas. In p^a igrit vtrū fides sit de nō visis. In z^a vtr̃ sit de icognitis ibi. (Post hec q̃ri solet.) Circa p^m duo facit. p^o ostendit fidē ꝑbe loquēdo eē de nō visis. z^o remouet quādā istātiā q̃ fieri posset ibi. (Sivo querit vtrū Petrus.) ¶ Questio. I.

Hic querunt tria. p^o qꝺ sit obz fidei. z^o q̃l⁹ se habeat ad cognitionē nostraz. ȝ^o de merito ⁊ laude fidei.

¶ Utr̃ veritas icreata sit obm fidei.

Ꝺ primus sic pcedit. vꝺ ꝙ vitas icreata nō sit obz fidei. Fides. n. est de bis q̃ sub simbolo ꝓtinent qꝺ ē collectio credēdoz:sz in simbolo ꝓtinent q̃dā q̃ ad creaturā ꝓtinēt:sicut passio ⁊ hꝺ:ḡ obiectū fidei nō est veritas icreata. ¶ Ꝺ. fides vt aug. ꝺicit p sanctaz scripturā istruit:sz i ea multa de creaturis ꝓtinent:ḡ fidei obz nō est tñ veritas increata. ¶ Ꝺ. fides a ꝑbetica reuelatiōe initiū sumpsit:sz ꝑbetia ē de reb⁹ creatis cū ꝓtineat differētias tēporis gb⁹ creatura subiacet:ḡ ⁊ fides. ¶ Ꝺ. forma vlis nō est p̄n^m operādi:qz est a motu remota. vñ rō vlis que est formaꝫ vlinz nō mouet:sicut ꝑz p ꝑbm in. z. ꝺ aīa. sed veritas p̄ma est magis a mā:⁊ motu remota q̃ aliqua forma vlis:cuz ḡ fides sit operatiu⁹ habit⁹ quodā mō: qz p dilectionē operat:vt ꝺr Hal. 4. vꝺ ꝙ obz fidei nō posset eē vitas p̄ma. ¶ Ꝺ. vtutes theologice: vt supra dictū ē oēdināt nos in finē:sz finis nr̃ nō tñ est de⁹: sed etiā gloria creata:ergo ⁊ fides ēt circa veritatē creatā est.

¶ Sed ȝ. est qꝺ ꝺicit Ꝺio. 7. ca. ꝺe di. no. ꝙ ꝺiuina fides est circa simplicē ⁊ semp existētē veritatē. hoc aūt est veritas increata:ḡ obm fidei est vez increatū. ¶ Ꝺ. ab eodem res denoiat a quo recipit spēm:sz habit⁹ ipēz recipiūt ab obo: cuz ergo fides ꝺicatur a deo virtus theologica vꝺ ꝙ obm ꝓpriū eius est veritas increata.

¶ Utr̃ fides sit circa vez ꝓplexū vel enūciabilium.

Ulterius vꝺ ꝙ fides nō sit circa verū ꝓplexuz:qz vt ꝺictū est obiectū fidei ē simplex veritas:sz in simplici nō cadit aliqua ꝓplexio:ḡ nō est circa verum cōplexū. ¶ Ꝺ. fidei succedit visio:sed visio p̄cie erit de incōplexo:ḡ ⁊ fides. ¶ Ꝺ. fides formaꝫ charitate:sed charitas hꝺ p obiecto bonū incōplexū: ḡ ⁊ fides vez incōplexum. ¶ Ꝺ. sic ꝺicit ꝑbs in. z. de aīa. Jn ꝓpositiōe intellectuū cadit tēpus:sz de substātia fidei vꝺ esse tēpus. Aliogn nullus fuisz tpe natiuitatis x̄pi fidelis: nisi q̃ credidisz eū tūc nasci:ḡ fides nō est circa verū cōplexū. ¶ Ꝺ. fides eadez est sēp:sed enūciabilia nō manēt eadē:qz nos credim⁹ x̄pz natū quē p̄ces crediderūt nasciturz:ḡ fides nō ē enūciabiliū. ¶ Sz ȝ. fides est media iter opinionē ⁊ sciam:sz taz scia q̃z opinio ē enūciabiliū:ḡ ⁊ fides. ¶ Ꝺ. p fidez ꝺiffert fidelis ab ifideli. nō aūt ꝺiffert p ĩcōplexū:qz iudeus credit aduētū x̄pi sicut ⁊ nos:sed in hoc ꝺistinguimur:qz nos credim⁹ eū venisse quē ipsi expectāt vēturz:ḡ fides ē de ꝓplexis.

¶ Utr̃ fidei possit subesse falsum.

Ulterius vꝺ ꝙ fidei possit subesse falsuz. oē. n. verum ꝓtingēs pōt eē falsuz:sz fidei subest aliqꝺ vez ꝓtingēs. ſ. passio x̄pi:qz fuit volūtaria ⁊ ex li. ar. tā x̄pi q̃z iudeoz ꝺepēdēs:ḡ fidei pōt subesse falsuz. ¶ Ꝺ. in tempore ante passionē x̄pi:postq̃ credidit abzaā x̄pi passionez futurā cōstat ꝙ possibile fuit tūc ꝺeo alio mō ḅuanū gen⁹ liberare:qꝺ si fuisset:fides abzahe falsificata fuisz:ḡ fidei pōt subesse falsuz. ¶ Ꝺ. spei pōt subesse falsuz:qz aliqs sperat se habiturū vitā eternā:ḡ nūq; habebit:⁊ sīr charitati qz aliqs ꝓmittit aliqꝺ ex charitate qꝺ non faciet:sicut ꝺe aplo ꝑz p̄ma Cor. i. ḡ ⁊ fidei. ¶ Ꝺ. latria p fidē ꝺirigit:sed in actu latrie aliqs pōt errare sicut ḡ credit esse hostiā ꝙ ꝺcratā q̃ nō ē ꝙsecrata ⁊ eā adorat:ḡ ⁊ fidei pōt subesse falsū

¶ Sed contra. fides est certioz q̃z scientia:vt supra ꝺictum est:sz scientie nō subest falsuz:ḡ multo minus fidei. ¶ Ꝺ. p nullā virtutez ꝓducit actus malus. qz bon⁹ vsus potentie est actus virtutis vt ꝺicit Augu. sed opinari falsum est malus vsus intellectus:cum ergo fides sit virtus nō ꝓtingit fidei subesse falsum.

Respōdeo ꝺōz ad p̄mā qōnez ꝙ in obiecto alicui⁹ potētie ꝓtingit tria cōsiderare. ſ. id qꝺ ē formale in obiecto:⁊ id qꝺ est materiale:⁊ id qꝺ est accidētale:sicut ꝑz in obiecto visus:qz formale in ipso est lumen qꝺ facit colorez visibilē actu:materiale vero ipse color ḡ est potentia visibilis. Accidentale vero sicut quantitas ⁊ alia hꝺ que colorez comitant. Et quia vnūquodq; agit fz ꝙ est in actu:⁊ p suā formā. obiectū aūt ē actiuuz i vtutib⁹ passiuis. ideo rō obiecti ad quā ꝓpriōr potētia passiua est id qꝺ est formale in obiecto:⁊ fm̃ hoc ꝺiuersificant potentie ⁊ habitus qui ex rōne obiecti spēm recipiūt. Et hec

tria est inuenire in obiecto fidei. Luz. n. fides nō assentiat alicui nisi pp veritatē p̄mā credibilē nō hz qō fit actu credibile nisi ex virtute p̄ma:sicut color ē visibilis ex luce: et ilō veritas p̄ma est formale in obiecto fidei ⁊ a qua est tota rō obi. Quicqd aūt ē illō qō de deo credit sicut ē passuz eē vl aliqd hꝺ ꝺ ē male in obiecto fidei. Ea aūt q̃ ex istis credibilib⁹ ꝓsequunt sunt q̃si accidētaliter:⁊ iō ꝓcedēdū ē ꝙ obiectū fidei ꝑpe loquēdo est veritas p̄ma.

Ad primus ḡ ꝺōm ꝙ passio ⁊ alia hꝺ q̃ ꝓtinent in simbolo se hnt māliter ad obm fidei

¶ Ad 2^m ꝺōm ꝙ in sacra scriptura istruit fides q̃tum ad essentialia fidei:sicut sunt q̃ de deo in ipsa ꝺicunt:⁊ q̃tum ad accidētalia:sicut sunt gesta patrū ⁊ alia hꝺ q̃ ad fidem ptinēt inq̃tū sunt ꝺiuinitus ispirata ⁊ ꝺicta. ¶ Ad 3^m ꝺōz ꝙ q̃uis ꝑbetia:⁊ fides sint de eodē sicut de passione x̄pi: nō tñ scōm idē:qz fides formaliter respicit passionē ex pte illa qua subest aliqd eternū. ſ. inq̃tū deⁿ est passus. hoc aūt qō tpale est respicit māliter:sz ꝑbetia econuerso. ¶ Ad quartū ꝺōm ꝙ forme vles nō mouēt fm ꝙ in sua vniuersalitate cōsideran:sed fm ꝙ applicant aḷ aliqd particulare. Et sīr p̄ma veritas mouet ad operādū inq̃tū applicatur ad būc vel ad illū:sicut ꝺū considerat ꝙ est finis ad quem iste vel ille puenire pōt. Uel ꝺōm ꝙ forme vles nō sunt subsistētes in rez nā:⁊ ideo ad opationē vel ad actionē se habere nō possūt:neq; sicut p̄ncipiū neq; sicut terminus:⁊ ideo nō est silis rō de deo q̃ in seipso subsistit. ¶ Ad quintuz ꝺōz ꝙ beatitudo creata cōsistit in opatiōe nr̃a ad deū. operatio aūt ex obiecto cognoscit vñ ꝓncipaliter ē fides de ipso deo:⁊ secūdario de beatitudine creata.

Ad secundā qōnē ꝺōm ꝙ sicut ꝺicit Aug. credere est cū assensiōe cogitare. Assentire aūt nō pōt aliqs nisi ei qō vez est. veritas aūt nō cōsistit nisi in ꝓplexiōe vel itellectuū vel vocū:⁊ iō obiectū fidei oz ꝙ sit verū cōplexū. Et hoc ꝑz p hoc ꝙ gdā ꝑbi illā opationē intellectus qua ꝓponit ⁊ diuidit appellauerūt fidē. vnde illi qui ꝺixerūt ꝙ fidei obiectū ē incōplexū ꝓpriā vocē ignorauerūt. ꝙ. n. ꝺꝳ credo incarnationē nō pōt itelligi ifōrmādo cōceptionē incarnatiōis:qz sic glibet qui itelligit qd signatur p nomē crederet icarnationē. vnde sensus ē credo incarnationē esse vel fuisse:ꝑz q̃ ꝙ fidei inq̃tū est fides cōuenit circa vez ꝓplexū esse. Conuenit etiam sibi ex ipsa rōne obi. ꝓpter qō ē veritas p̄ma ꝺ ō qua nō pōt sciri qd ē vt itellect⁹ in eius cognitione vtaꝫ formatiōe:sz cognoscit:qz ē:qō fit p itellectū cōponentem ⁊ diuidentem.

Ad primus q̃ ꝺōz ꝙ q̃uis veritas p̄ma sit simplex fz rē. tū in ea iueniunt multa fz rōnes put intellectus diuersas ꝓceptiones de ipsa formal. Et fm̃ hoc etiā illas diuersas ꝓceptiones pōt ꝓponere ⁊ diuidere ⁊ enūciationē de deo formare. ¶ Ad 2^m ꝺōm ꝙ opatio intellectus ꝓponētis ⁊ diuidētis resoluit ad operationē eⁱ⁹ qua respicit aliqꝺ incōplexū:qz qꝺ quid est. est p̄ncipiū demōstrādi an est simpliciter:⁊ qz est:⁊ iō etiā illud qō fidei succedit in quo fides ꝓsumabit erit visio incōplexi. ¶ Ad 3^m ꝺōm ꝙ obiectū charitatis est bonum qꝺ fm ꝑbm in. 6. Meth. est in reb⁹. obiectū aūt fidei est vez qꝺ cōpletur p opationē aie. Et qz ꝓpositio ⁊ diuisio q̃ ē in enūciabilibus nō est nisi p aiaz:iō cōplexū est obiectū fidei:q̃uis icōplexuz sit obiectū charitatis. ¶ Ad 4^m ꝺōz ꝙ tempus determinatū est de bis q̃ accidētaliter se hnt ad fidē:sicut etiaz se hz accidētaliter ad p̄dicatū ⁊ ad subiectū:q̃ itellect⁹ cōponit ⁊ diuidit. ea aūt q̃ se hnt accidētaliter ad fidē nō sūt de necessitate salutis nisi postq̃ determiata sunt p p̄dicationē ⁊ doctrinā. ¶ Ad 5^m ꝺōm ꝙ sustinētiū fidē esse circa verū ꝓplexū quidā ꝺixerūt ꝙ est idez enūciabile:qō scōm tria tēpora variatur:qō in p̄mo li. improbatū ē. ꝺis. 24. Et

Universidad de Deusto

manēte. ſ. in ſtatu vie: g̃ fides nō pōt cē de ſcitis. ¶ P. ſcia eſt effectus rōnis: ſed ea de gb⁹ eſt fides ſunt ſupra rōnez. ergo de bis que ſunt fidei nō pōt eſſe ſciētia. ¶ P. deū nemo vidit vnq̃. Jo. i. ſz fides ꝓpe ō deo ē: g̃ ē de nō viſis ꝛc.

¶ Utꝛ ea de quibus eſt fides ſint ignota.

Alterius vꝝ q ea de gb⁹ eſt fides ſint ignota: qꝛ ſz Greg. apparētia nō habēt fidē: ſz agnitio nē: ſed ea que nō habēt agnitionē ſunt ignota: g̃ ea q̃ fidez habēt ignota ſunt. ¶ P. pª Lozi. i. z. Oculus nō vidit ꝛ auris nō audiuit ꝛ in cor hois nō aſcēdit q̃ preparauit de⁹ diligen. ſe: ſed quecūq; cognoſcunt in cor aſcēdunt: g̃ fides q̃ eſt de ꝓdictis ē de ignotis. ¶ P. ois nr̃a cognitio bz oꝛtuz a ſenſu ſz pbos: ſed ea que cadūt ſub fide nullo modo pñt reduci ad cognitionē ſenſibilē: g̃ de eis nō ē cognitio aliq̃. ¶ P. oē qō cognoſcit ē preſens aliquo modo cognoſcēti. ſz fides vt dic̃ Aug. ē de abſentib⁹: g̃ ea q̃ ſūt fidei ſūt ignota.

¶ Sz ō. ois habit⁹ in potētia cognitiua exīs facit cognoſcere ſuū obz: ſed fides ē in cognoſcitiua potētia exiſtēs ſicut in ſubiecto vt pri⁹ dc̃m ē: g̃ ea q̃ ſunt fidei aliquo mō cognoſcunt. ¶ P. ifidelitas ē ignota vt ps. ꝑma Dbi. i. Mīaz cō ſecutus ſuz: qꝛ ignozās feci in incredulitate mea: g̃ fides ē cognitio: ꝛ ita credita ſunt cognita.

Reſpōdeo dōm ad ꝑmā qōnē q viſio ꝓprie loquē do eſt actus ſenſus viſus: ſz pp nobilita tē iſtius ſenſus trāſlatū eſt nomē viſionis ad act⁹ aliarum potētiaꝝ cognitiuaꝝ ſm ſilitudinē ad ſenſum viſus. ꝑōt ergo attēdi ſilitudo q̃tū ad gen⁹ cognitiōis trī: ꝛ ſic largo modo ꝛ impꝛoꝓrie ois cognitio viſio dicet: ꝛ ſz hoc fides eſt de viſis vtcūq; ſicut magiſter dicit: nō qdē viſu exterio ri: ſed iteriozi: pōt ēt vlteri⁹ attendi hec ſilitudo non ſoluz quātū ad gen⁹ cognitiōis: ſed etiā quātū ad moduz cognoſcēdi. Modus aūt quo ſenſus viſus videt eſt inq̃tuz ſpēs viſibilis in actu p lumē formaſ in viſu. vnde tranſferēdo nomē viſiōis ad ītellectū ꝓprie itelligēdo videm⁹ quādo per lumē itellectuale ipſa forma itellectualis fit in itellectu nr̃o: ſiue illud lumē ſit nāle: ſicut cū intelligim⁹ quiditatē bois aut alicui⁹ bz: ſiue ſit ſupnāle: ſicut quo deū i patria videbim⁹. Et vlteri⁹ videri p itellectū dicunt illa cōplexa quoꝝ cognitio ex ꝑdicta viſiōe ꝓſurgit: ſicut p lumē nāle videm⁹ ꝑncipia ꝑma q̃ cognoſcim⁹ ſtatim: vt termios: ſiue p lumē ſupnāle ſicut eſt viſio ꝓphetie. Et vlteri⁹ etiā ea que in iſta ꝑncipia reſoluere poſſumus p rōnē dicūt videri ſicut ea q̃ ſcim⁹ demōſtratiue ꝓbata. Et ſm hoc pz q̃ fides nō pōt eſſe de viſis: qꝛ forma illa itelligibilis que ꝑncipaliter erit obiectū fidei. ſ. de⁹ formatione itellectus nr̃i ſubterfugit: ꝛ nō ē ei perui⁹ i ſtatu vie, vt dic̃ aug. Nec iteꝝ ea q̃ ſūt fidei ad ꝑncipia viſa reducer̃ poſſum⁹ demōſtrādo.

Ad primuz g̃ dōm q viſio accipiſ ibi large ſcōm primū modū. ¶ Ad 2ᵐ dōm q termini ꝑncipioꝝ nāliter notoꝝ ſunt ꝓpbenſibiles noſtro itellectui: ideo cognitio q̃ ꝓſurgit de illis ꝑncipijs eſt viſio: ſz nō eſt ita de terminis articuloꝝ. vñ in futuro q̃n de⁹ videbit p eſſentiā articuli erūt ita p ſe noti ꝛ viſi: ſicut modo ꝑncipia demōſtratiōis. ¶ Ad 3ᵐ dōm q fidē ꝑcedit intellect⁹ quo itelligim⁹ qd ſignaſ p nomē: ꝛ nō quo itelligim⁹ qd ſit res ipſa: qꝛ noia ex effectib⁹ deo imponunt. ¶ Ad 4ᵐ dōm q ꝓphetia reſpicit tēpozale quaſi ꝓpriū obiectū qō itellectu ꝓrebēdi pōt. ꝛ iō ꝓphetia eſt viſio. ¶ Ad 5ᵐ dōz q de deo qō eſt māle in obiecto fidei. ſ. icarnatio nō eſt fides niſi ſz q̃ ſtat ſub illo formali: ſicut viſus nō eſt de coloꝛe niſi ſm q̃ ſtat ſub luīe: ꝛ ſic ñ cadit ſb viſu corꝑali nec itellectuali.

Ad ſecundā qōnē dōz q fides vt dictū eſt ꝓparaſ ad aliqd dupliciter. ſ. p ſe ꝛ p accidēs Et qō p ſe ꝑtinet ad fidē pertinet ad eā ſemp ꝛ vbiq̃. iō qō pertinet ad fidez rōne huius vel illius nō eſt fidei p ſe ſz p accidēs: ſit ergo qō ſimpliciter humanū itellectuz excedit ad deū ꝑtinēs nobis diuinit⁹ reuelatū p ſe ad fidē ꝑtinet. qō aūt excedit itell̃z bui⁹ vl illi⁹ ꝛ nō ois bois nō p ſe: ſz p accidēs ad fidē ꝑtinet. Ea aūt q̃ oēz hūanū itell̃z excedūt nō pñt p demōſtrationē ꝓbari: qꝛ demōſtratio in intellectu ꝑncipioꝝ fundaſ: ꝛ iō hꝰ nō poſſunt eſſe ſcita: ſed q̃dā que ſunt ꝑcedētia ad fidez: quoꝝ nō eſt fides niſi p accidēs: inquātū. ſ. excedūt itellectū illius bois ꝛ nō bois ſimpliciter poſſunt demōſtrari ꝛ ſciri: ſicut boc qō eſt deū eſſe: qō gdē eſt creditū quātū ad eū cui⁹ intellectus ad demōſtrationē nō attingit: qꝛ fides quātū in ſe eſt ad oia q̃ fidē ꝰcomitantur vel ſequunt vl ꝑcedūt ſufficiēter inclinat.

Et per hoc pz ſolutio ad primū. ¶ Ad 2ᵐ dōm q fides determinaſ p auditu ꝛ doctrine ꝓponētis qd euitādū ſit ꝛ qd tenēdū ſit: ſz nō ꝓbātis ꝓpoſitū: ꝛ iō ſciētiā talis doctrina nō facit. ¶ Ad 3ᵐ dōm q rō humana ꝑcedit auctoꝛitatem humanā: ꝛ rō diuina ꝑcedit auctoꝛitatē diuinam cui fides initiſ. vñ fides nr̃a ita ſe hz ad rationem diuinaz qua deus cognoſcit: ſicut ſe habet fides illi⁹ q ſupponit ꝑncipia ſubalternāte ſciētie a ſcientia ſubalternāte que p ꝓpriā rōnē illa ꝓbauit. vñ apl's nō mouet humanā rōnez īducere ad ꝓbandū fidez: ſz diuinā vt qd deus dixit: humanā aūt defendēdū vt p eā oſtēdaſ q̃ ea q̃ fides ꝓſupponit nō ſunt ipoſſibilia: nō aūt ita q̃ ſufficienter p rōnē humanā ea que fidei ſunt ꝓbari poſſint. Et ideo verbū Rich. itelligēdū eſt de ꝓbatione nō ſufficiēti ſed aliquo modo ꝓſuadēti. ¶ Ad 4ᵐ dōm q argumēta q̃ cogūt ad fidē ſicut miracula nō ꝓbāt fidē p ſe: ſz ꝓbāt veritatē ānūciātis fidē: ꝛ iō de bis q̃ fidei ſūt ſciaz nō faciūt.

Ad tertiā qōnē dōm q ad perfectā rōnez cognitionis itellectiue tria regrunt. Primo q id qō cognoſcit itellectui ꝓpoñaſ. Scōo q intellectus illis adhereat. Tertio q ea videat. Ea g̃ q̃ fidei ſunt itellectui ꝓponunt: nō qdē in ſeipſis: ſz gbuſdā verbis que ad eoꝝ expreſſionez nō ſufficiūt: ꝛ gbuſdā ſilitudinib⁹ ab eoꝝ repreſentatione deficiētib⁹: ꝛ dicuntur cognoſci in ſpeculo ꝛ in enigmate. Et pp Ď nō vr̃ ꝑpe loquēdo: ſz tñ itellect⁹ aſſētit eis: ꝛ pp Ď iperfecte cognoſcunt nec oīno ignorant.

Ad primū ergo dōm q Greg. loquit̃ de agnitiōe ꝑfecta q̃ viſionē icludit. ¶ Ad 2ᵐ dōz q i cor aſcēdit qō p operationē cordis formari pōt. ꝛ hoc qō videtur: ꝛ per iſtum modū que preparauit deus diligētibus ſe in cor bois nō aſcēdūt. ¶ Ad tertiū dōm q cognitio fidei oꝛtū hz a ſenſu inq̃tū ſignificationes nominū que ponunt a ſenſib⁹ cognouit: ſz hec deficiūt a repreſentatione eius circa qō eſt fides ꝓprie: iō fides nō habet cognitionem perfectaz. ¶ Ad quartuz dōm q illud ꝓprie dicitur preſens cuius eſſentia intellectui vel ſenſui preſentatur: ꝛ qꝛ hoc facit viſionē. iō dicit Augu⁹. q videtur preſentia: ſz creditur abſentia: ꝛ ꝓpter hoc etiā fides aſſimilatur auditui: qꝛ de abſentib⁹ eſt: ſicut auditu cognoſcim⁹: que cuz ſint abſentia nobis recitantur.

¶ Utꝛ nēcium ſit homini credere aliqd cui⁹ nō hz ſciam.

Ad tertiū ſic ꝑcedit. vñ q nō ſit neceſſariuz q homo credat aliquid cuius nō habet ſcientiā nec̄ viſionem ſup nālem rationem exiſtens. nulli enim rei perfecte ꝓuidetur niſi ſibi conferantur ea per que pōt in finem ſuū deuenire: ſed humane nature in ſua creatione ſufficienter diuina ꝓuidentia ꝓuidit: ergo ei tribuit ea per que poſſit in finē ſuū tendere: ꝛ ita videtur q ratio naturalis ſufficiēter hominez in finez ordinet: ꝛ ita nō oꝛ q aliqua ſupra rationez credat. ¶ P. vltim⁹ finis noſtre vite eſt deus inquantuz eſt ſummuz bonū: ſz aliquid eſſe ſummuz bonuz eſt ꝓbatuz p rōnem naturalez: ergo non opoꝛ

tuit aliquid aliud credere ſupra rationem naturalē ad oꝛdinationē hominis in finē. ¶ P. ſapiētia diuina in infinitū noſtrā rōnē excedit: g̃ infinita ſunt in ſapiētia dei q̃ noſtrā rōnē excedūt: ſz nō de oib⁹ illis poſſum⁹ habere cognitionē: ergo pari rōne nec de aliquibus que ſupra rationez ſunt: qꝛ de ſilibus eſt idem iudicium.

¶ Sed ō. vbi eſt altioꝛ vita debet eſſe altioꝛ operatio vite: ſz vita gr̃e ē altioꝛ q̃ vita nāe: g̃ ꝛ cognitio gr̃e debz excedere cognitionē nāe cū cognitio ſit opatio vite. ¶ P. fides ē ſubſtātia ſperāda ꝓ reꝝ. Deb. xi. ſed ea que ſperam⁹ ſūt ſupra rōnez: qꝛ oculus nō vidit ꝛc. i. Lozinth. 2. Ergo ꝛ fides dz eſſe de bis que ſunt ſupra rationem.

¶ Utꝛ credere bis que non videmus ſit laudabile.

Alterius videt q credere bis que nō videm⁹ nō ſit laudabile nec̄ meritoziū: qꝛ q cito credit leuis ē corde: vt dr̃ Eccl. 19. Sz q credit bis que nullo modo videt nimis cito credit: g̃ magis eſt vituperādus q̃ laudādus. ¶ P. abnegare rōnem que eſt nobiliſſimū eoꝝ q̃ in nobis ſunt eſt vituperabile: ſed q credit ea q̃ nō ſunt rationi cōſona rōnez abnegat: g̃ ē vituperabilis. ¶ P. diſcretio ē illa q̃ facit oē opus bois laudabile: ſz cū ois nr̃a diſcretio ſit p rōnē: in bis q̃ pter rōnem ſunt nō habem⁹ aliqd quo diſcernam⁹: ergo boc credere non eſt laudabile: qꝛ ita poteſt aliquis credere falſis ſicut veris.

¶ Sed ꝛra. eſt qō dicit̃ Jo. 20. Beati qui nō viderūt ꝛ credideruꝝ. ¶ P. ois actus virtutis eſt meritoꝛius ꝛ laudabilis q̃tū eſt in ſe. ſed credere que nō videnr̃ eſt actus fidei que eſt virtus: g̃ eſt laudabile ꝛ meritoꝛium.

¶ Utꝛ rō humana diminuat merituz fidei.

Alterius videt q rō humana diminuat merituz fidei. Ratio enim ſufficiēter ꝓbās totaliter meritū fidei euacuaret: qꝛ vt dicit Greg. fides nō hz meritū cui humana ratio prebet experimētū: ergo ratio aliq̃l'r ꝓſuadēs meritū fidei diminuit. ¶ P. illō qō inducit ad coꝛruptionē fidei diminuit meritū fidei: ſz rones ꝛ diſputationes inducūt cōruptiōez fideiꝝ vt dic̃ Auerro. i. 4. phy. ex Ď q Ď nō audit alia: ꝛ ex Ď minus adberet bis q̃ ꝓſueuit audire: ꝛ dubitare incipit: g̃ videt q rō būana meritū fidei diminuat.

¶ P. opus qō pure ꝓpter deū fit magis eſt meritoꝛium q̃ qñ cū boc fine admiſcet aliqd aliud ꝛpale: ergo pari rōne būana rō fidei admixta meritū fidei diminuit.

¶ Sz ō. p rones būanas fides elucidaſ: ſz elucidātib⁹ vita eterna ꝓmittit. vt ps Eccl. 24. Qui me elucidāt ꝛc. qō nō eſſet ſi p elucidationē meritū fidei diminueret: g̃ vī q rō humana meritū fidei nō diminuit. ¶ P. quātoꝝtus ē magis ꝓpinqua fini tāto ē magis meritoꝛia. ſz finis fidei ē intelligētia vitatis ad quaz bō ꝓpinquat p rones humanas: g̃ rō būana fidei meritū nō diminuit ſed auget.

Reſpōdeo dōm ad primā qōnē q in fide ſunt q̃dā que ſūt ſupra rōnē humanā ſimpliciter de quib⁹ eſſentialiter ē fides. Et q̃dā que ſunt ſupra rōnez humanā alicui⁹ q̃uis nō ſupra rōnez cuiuslibet bois: ꝛ ad ytraq; neceſſariū fuit dari fidez. Quia. n. boi deus ꝓuidit finē q̃ ē ſupra nāz bois. ſ. plenā ꝑticipatiōez ſue bītudinis. oꝛs aūt eū q̃ in finē tēdit ſi libero ar. agat cognoſcere finē: ex cui⁹ ꝓſideratiōe dirigit̃ in bis q̃ ſunt ad finē: iō oportuit vt bō alicui⁹ rei cognitionē haberet q̃ nālē cognitionē eius excedit: q̃ qdē cognitio homini daſ p gr̃az fidei. Sicut aūt eſt in gratia ꝑficiēte affectū q ꝓſupponit nāz: qꝛ eā ꝑficit: ita ꝛ fidei ſubſternit̃ nālis cognitio quā fides ꝓſupponit: ꝛ rō ꝓbare pōt: ſicut deū eſſe: ꝛ deū eē vnū icoꝛpoꝛeū itelligētē: ꝛ alia hꝰ: ꝛ ad boc etiā ſufficiēter fides iclinat: vt qui rōnem ad boc habere nō poteſt fide eis aſſentiat. Qō qdē neceſſariuz fuit ꝓpter altitudinez mār ſcōm eleuationem a ſenſibus quibus vita noſtra cōnutritur. vnde non eſt facile ſenſum: ꝛ ymaginationem deferere: qō tamē eſt neceſſarium in cognitione diuinoꝝ: ꝛ ſpirituali⁹: vt dicit Boe. Secūdo qꝛ quāuis intellectus hominis naturaliter ordinat⁹ ſit ad diuina cognoſcēda: nō tñ pōt i actū exire p ſeipm Et qꝛ cuilibz nō pōt adeſſe doctoꝝ parat⁹: iō de⁹ lumē fidei ꝓuidit qō mētē ad hꝰ eleuet. Tertio quia ad cognitionez diuinoꝝ per viam rōnis multa preexigunt̃ cum fere tota pbia humana ad cognitionez diuinoꝝ ordinet̃: q̃ quidem nō pñt niſi pauci cognoſcere. ꝛ iō oportuit fidez eſſe vt oēs aliquā cognitionē haberēt de diuinis. Quarto qꝛ quidam naturaliter ſunt bebetes: ꝛ tñ cognitione diuinoꝝ indigēt q̃ in vita dirigant̃. Quito qꝛ boies occupant̃ circa neceſſaria vite: ꝛ retrabunt̃ a diligēti conſideratiōe diuinoꝝ.

Ad primuz ergo dōm q finis humane vite eſt cognitio dei: etiaz ſm pbos qui ponunt felicitatē vltimam in actu ſapiētie ſm cognitionem nobiliſſimi itelligibilis. Cognitio aūt dei quidez excedit nr̃am naturā: ſicut viſio que eſt per eſſentiā: ꝛ ad iſtum finē non potuit ſufficiēter nobis ꝓuideri p noſtra naturalia: ꝛ ideo neceſſaria fuit fides eoꝝ q̃ eſſentialr ad fidez ꝑtinēt. Alia aūt cognitio dei eſt cōmēſurata noſtre nature. ſ. illa quam de deo habere poſſum⁹ p rōnez naturalē: ſz quia hec habetur in vltimo humane vite cū ſit finis: et opz humanaz vitā regulari ex cognitiōe dei ſicut ea q̃ ſūt ad finē ex cognitione finis. iō etiā p nām bois nō potuit ſufficienter prouideri etiā q̃tū ad hāc cognitionē dei. vñ oportuit q p fidē a ꝑncipio cognita fierēt: ad q̃ rō nōdū poterat puēire. ꝛ B q̃tū ad ea q̃ ad fidem preexigunt̃. ¶ Ad ſcōm dicēduz q bonū vt dicit Dio. eſt diffuſiuuz: vñ vbi cognoſcit alia rō diffuſiōis cognoſcit alia rō bonitatis. p rōnē ergo natura lē pōt cognoſci ſummū bonū ſm q diffundit ſe cōicatiōe nāli: nō aūt ſm q diffūdit ſe cōicatiōe ſupernaturali. ꝛ ſz hanc rationem ſummuz bonū eſt finis noſtre vite de quo oꝛs baberi fidē cū ratio in illud non poſſit. ¶ Ad 3ᵐ dōm q ea q̃ ſunt ad finez debēt ꝓportionari fini. vñ cum finis vite būane vltim⁹ ſit ſupra facultatē nāe: ꝛ per ꝰnās rōnis: que rō ex bis q̃ ſūt ad finē ō fine ꝰiectat. oꝛs q ēt illa q̃ ſūt ordinata ad finē illū ſupra facultatē būane nāe ſint: ꝛ ſupra rōnē. Et ita nō oīa que in diuina ſapientia ſupra rōnē ſunt ad fidē ꝑtinēt: ſed ſoluz cognitio finis ſupnaturalis: ꝛ eoꝝ quib⁹ in finem illū ſupernaturaliter ordinamur.

Ad ſecundā queſtionem dicendum q ſicut ꝓbus dicit. i. Ethi. laus ꝓprie ſz reſpectū ad altez qō digni⁹ eſt attendiſ: ſicut videm⁹ q actus concupiſcibilis laudaſ inq̃tū ordinate ſe hz ad rōnez. Actus vō rōnis inq̃tū ordinate ſe hz ad itellectū quo dirigit̃. Et act⁹ etiā ſupremaꝝ potētiaꝝ ſm q ꝰueniēter ſe hñt ad finē. Et ꝓpter hoc illa q̃ ſūt optima nō laudanr̃: ſz bonoꝛāt Et qꝛ virtus ē diſpoſitio ꝑfecti ad optimū: vt dr̃ in. 7. phy. ideo ꝓprie actus virtutis laudabilis eſt. Noſtra aūt naturalis cognitio ſe hz ad diuinā ſicut ad ſupioꝛē: ꝛ iō cum rō noſtra diuine ꝰſentit act⁹ laudabilis ē: ſicut cū irraſcibilis ſubdit̃ rōni. Et iō credere veritati ꝑme in bis q̃ nō videnr̃ laudabile ꝛ op⁹ meritoziū eſt ꝛ opus virtutis.

Ad primuz g̃ dōm q credere boi abſq; rōne ꝑbabili ē nimis cito credere: qꝛ cognitio vni⁹ bois nō ē nāl'r ordiata ad cognitionē alteri⁹ vt p ipaz reguleť: ſz Ď mō ordiata ē ad vitatez ꝑmā. ¶ Ad 2ᵐ dōm q bō dum credit rationē nō abnegat quaſi contra eaz faciens: ſed eā tranſcendit altioꝛi dirigēti innixus. ſ. veritati ꝑme: qꝛ ea q̃ fidei ſunt etſi ſupra rōnem ſint: tamen nō ſunt contra rationē. Ea aūtē q̃ ſupra hominē ſunt querere nō eſt vituperabile ſed laudabile: quia homo debet ſe erigere ad diuina q̃tūcūq; poteſt: vt dicit pbus. io. Ethicoꝝ.

Universidad de Deusto

¶ Ad 3^m^ dom q discretionez credēdoꝝ bz bō p lumē fidei sicut discretionē spūuz p aliquā grām gratis datuz. vñ bō lumen fidei hīs nō cōsentit bis q̄ sunt ɔ fidez nisi inclinationē fidei derelinquat ex sua culpa.

Ad tertiā qōnem dom q quātitas meriti ex duob⁹ pōt attendi. s. ex parte operis: t ex pte operantis: opus quidē opz vt sit virtuosum. Et quia virtus est circa difficile t bonū: opz q̄ habeat difficultatez t bonitatem quantum in se est: t ideo qō addit ad alterꝝ eoꝝ addit ad meritū q̄tū est ex parte operis. ex parte vō operātis requirit volūtas. vñ quāto magis gs voluntarie facit tanto magis merebit: t semp quātitas meriti attendit ꝑm radicē charitatis. hec aūt quātitas est quasi formale respectu alterius: vñ ꝑm eā certi⁹ est iudiciū de quātitate meriti. Ratio ḡ nālis dupliciter pōt iduci in his q̄ fidei sunt: vel cū rō inducitur ꝑm fidē vel ɔ fidem. Ratio autē inducta cōtra fidē ad difficultatē actus q̄tū in se est. vñ manēte eadem volūtate credendi magis meretur qui credit ad qō videt multas rōnes nāles in ɔriū q̄ qui eas nō videt: sicut q cū tentat vehemētius de luxuria si resistit equali voluntate plus meret. Ratio aūt q̄ ꝑm fidez inducit nō facit videri id qō creditur: t iō difficultatē operis quātū in se est nō diminuit: sz q̄tū in se est facit volūtatē magis ꝓmptā ad credēdū: t ex ista pte pōt augere meritū fidei sicut habit⁹ virtutis qui inclinat ad actū in se difficilē quem facilē reddit operāti. Vñ ps q tā causa rōnalis ꝑ fide inducta q̄ ɔ fidez q̄tū in se est meritum fidei auget q̄uis possit etiam diminuere vtrūq; ex defectu credentis.

Ad primuz ḡ dom q ratio prebēs sufficienter experimentum fidei facit visionem: t iō difficultatē credēdi euacuat: sz talis rō de bis que ꝑ se ad fidē ptinēt haberi nō pōt. ¶ Ad 2^m^ dom q ex disputationib⁹ corrūpit fides in eo q fidē firmā nō bz ex culpa ipsi⁹. ¶ Ad 3^m^ dom q ratio humana adducta non facit vt homo nō pure ꝓpter deum credat: qua remota nihilominus crederet. vnde quantū in se est nō diminuit meritum nisi ex culpa credentis. ¶ Expō textus.

Ue non ꝓprie dr̄ fides sz veritas.) Lōtra. Dicit diuidit fidē ɔ veritatē ḡ fides vitatē nō bz: dom q̄ hic accipit vitatē manifestam q̄ fidei succedit. (Ex fide vbꝝ.) Lōtra. Nūc etiā nō credim⁹ tm̄ verbis: qz cuz apud diuersas gētes sint diuersa verba essz diuersa fides. Et dicendum q̄ nō dicitur esse fides verboꝝ vt eoꝝ in que credatur: sed quia ea que credenda sunt nobis per verba ꝓponuntur insufficienter nobis res creditas ostēdentia. (Cum fides sit ex auditu.) Contra. Auditus interioꝛa visu nō differt. Dicēdum q̄ vtrūq; dicitur in intellectu per similitudinem. vnde ꝓprie de illis rebus itellectus visio habetur quarum forme se ei offerunt: sed auditus de illis que nō videt. Alia que nō sunt intelligimus sicut principia naturaliter cognita. Alia que non credimus: sicut ea que supra rationem sunt: t accipit hic credere cōiter pro omni assensu nisi aliquid intelligat: scilicet quid significatur per nomen.

¶ De fide antiquoꝝm. Distin. xxv.

Redictis adjūciēdū ē de sufficiētia fidei ad salutē. Illis. n. q̄ pcesserūt aduētū xp̄i t q̄ sequēt vī ꝑfecisse fides ꝑm temporis ꝓcessum sicut pfecit cognitio. Fides quippe magna dicitur cognitione t articulorum quantitate vel cōstantia t deuotione. Est autem quedam fidei mensura sine qua nunq̄ potuit esse salus. Unde apostolus. O portet accedētē credere: q: ē: t q remuneratoꝛ ē sperātiū in se. Sz q̄ritur vt⁹ hoc credere ante aduentuz vel ante legē ad salutē suffecerit. Nam tēpore gratie cōstat certissime hoc nō sufficere. O pz. n. vniuersa credi q̄ in simbolo continent: sz nec ante aduentuz nec ante legē vī hoc suffecisse: quia sine fide mediatoris nullū hominē vel ante vī post fuisse saluū sanctoꝝ auctoritates cōtestant. Añ aug. ad optatū. Illa fides sana ē q̄ credim⁹ nullū hominē siue maioris siue paruule etatis liberari a ꝓtagione mortis t obligatiōe peccati qō prima natiuitate cōtraxit nisi p vnū mediatoꝛez dei t hominū xp̄m iesuz. Cui⁹ bois eiusdemq; dei saluberrima fide ēt illi iusti sunt salui facti: q ꝓiusq; veniret in carnē crediderūt i carnē vēturū. Eadē. n. fides ē t nr̄a t illoꝝ. Proinde cuz oēs iusti siue añ incarnationē siue post nec vixerint nec viuāt nisi ex fide incarnationis xp̄i: ꝑfecto qō scriptū est. Non est aliud nomē sub celo in quo oporteat saluari nos: ex illo tpe valet ad saluandū gen⁹ humanū ex quo in adam vitiatuz est. Idē. Nemo liberatur a dānatione q̄ facta ē p adā nisi p fidē iesu xp̄i. Idē. Eadez fides mediatoris q̄ nos saluat saluos iustos faciebat ātiquos pusillos cū magnis: qz sicut credim⁹ xp̄m in carne venisse: ita illi vēturū. t sic nos mortuū ita illi morituꝝ. t sic nos resurrexisse: ita illi resurrecturuꝝ. t nos t illi ad iudiciū vinoꝝ t mortuoꝝ vēturuꝝ. Greg. sup ezechielē. Et q̄ pibāt: t q sequēbāt clamabāt dicētes. O sana filio dauid tē. Qz oēs electi q̄ i iudea eē potuerūt: siue q nunc in eccl'ia sunt in mediatoꝛē dei t hoiuz credidērūt t credūt. His alijsq; plurib⁹ testimōijs ꝑspicue docet nulli vnq̄ salutē eē fcāz nisi p fidē mediatoris. O pz q̄ accedentez credere q̄ supra dixit Aplus: sed non sufficit.

¶ De fide simplicium.

Quid q̄ dicet de illis simplicib⁹ qb⁹ nō erat revelatū mysteriū icarnatiōis: q pie credebāt qō eis traditū fuit. Bicꝑt nullū fuisse iustū vl' saluū cui ñ eēt fcā revelatio vl' distincta vl' velata: vl' i apto: vl' i mysterio. distincta: vt Abrahe t Moysi alijsq; maiorib⁹ q distinctionē articuloꝝ fidei habebāt. velata vt simplicib⁹ qb⁹ revelatū erat ea eē credēda q̄ credebāt illi maiores t docebāt: sz eoꝝ distinctionē aptā nō habebāt. Sicut t in ecclesia alīq minus capaces sunt q̄ articulos simboli distingere t assignare nō valēt: oia tn̄ credūt q̄ in simbolo cōtinent. Credunt enim que ignorant bītes fidez velatam in mysterio: ita t tunc minus capaces ex revelatiōe sibi facta maioribus credēdo inherebant: quibus fidem suam quasi ꝓmittebant. Unde Job. Boues arabāt t asine pascebantur iuxta eos. simplices t minores sunt asine pascētes iuxta boues. Qz būilitate maior⁹ adhercdo i mysterio credebāt q̄ t illi i mysterio docebāt: q̄lis forte fuit vidua sareptana.

¶ Que ante aduentum credere de mediatoꝛe sufficiebat.

Sed q̄rit cū sine fide mediatoris ātiqs nō fuerit salus fiē nec modernis: vtrū oportuerit illos credere oia illa de mediatoꝛe que nunc credim⁹? Quibusdā videtur q̄ suffecerit illis q̄tuoꝛ tm̄ credere. scz natiuitatē: mortē: resurrectiōez: t aduētū ad iudiciū. qō ex ꝑmissis ꝓbis Augu. colligūt: t vbi ista q̄tuoꝛ posuit. Alijs aūt vī habita fide trinitatis id de mysterio icarnatōis fidei suffecisse: vt credereꝝ dei fili⁹ nasciturus de boie: t iudicaturus: q de Joāne baptista documētū hui⁹ rei assumunt: q de morte xp̄i: t descēsu ad iferos i euāgelio dubitasse vī ꝯz exponē Grego. quādo interrogauit p discipulos. Tu es q̄ vēturus es: an aliū expectam⁹? Qsi dicēt es tu p teipz descēsurus ad infernū: an aliū ad hec sacramēta missurus es? Quidā tamen dicunt euz nō dubitasse de ignorātia: sed de pietate. i. dubitare se oñdisse. nō qz ignoraverit: sed pietatis affectu cōpassum eē xp̄o: t el⁹ humilitatē admirādo insinuasse.

¶ De fide Cornelij.

Solet etiā q̄ri de cornelio vtꝝ fidē icarnatiōis habuerit: cū dictū ē ei p āgelū. Accepte sūt el'yne tue: t exaudite sūt oīones tue. Si. n. fidē icarnatiōis nō habebat: tūc ḡ sine fide icarnatiōis erat ei iustitia: qz de illo scriptū ē q̄ iustus erat: t timēs deuz. Si ꝓ incarnationis fidē habebat: ad qd ḡ missus ē ad eū petrus? Sane dici potest eū sicut fidē vnitatis: ita t icarnatiōis habuisse dei revelatione: sz icarnatū tā esse dei filiū ignorasse. Et iō missus est ad eū petrus: vt iam natū dei filiū ei annūciaret: t sacrm regeneratiōis ei cōferret. Habebat igitur fidem incarnationis: sed an facta an futura esset nō noverat. Et ita p fidem venit ad opera. t p opa ampli⁹ ē solidat⁹ in fide. p fidē. n. vt ait Greg. venit ad opa. Cornelⁱ⁹ ēt p fidē venit ad opa. Beū. n. vnū credebat: sz filiū ei⁹ nesciebat icarnatū. Per fidez placuerūt deo opa ei⁹. Sine fide. n. ipossibile ē placere deo. Aug. ꝓ dicit: Cornelio dictū eē p angelū. Accepte sunt el'yne tue t oīones tue: antecz̄ in xp̄z crederet. Nec tn̄ sine aliq̄ fide donabat t orabat. Nam quō invocabat in quē nō credebat? Sed si posset sine fide xp̄i esse salus: nō ad eū mitteret archiepiscopus eccl'ie petrus. Attēde q̄ ait sine fide xp̄i nō posse eē salutē: t tn̄ Cornelium exaudituꝝ añcz̄ crederet in xp̄m. Qō ita pōt intelligi. s. antecz̄ sciret xp̄z icarnatū i quē credebat in mysterio.

¶ De equalitate fidei spei t charitatis t opis que ꝑm aliquid sunt equalia.

Illud etiā nō est ptermittendum q̄ fides spes charitas t opatio ꝑm aliqd eqlia sūt in pīti. Añ Greg. Fidē spē charitatē atcz opationē dū i hac vita viuim⁹ eqles sibi eē apd nos inuenim⁹: qz q̄tum credim⁹ tm̄ amam⁹: t q̄tū amam⁹ tm̄ de spe psumim⁹. Quisq̄. n. fidel tm̄ credit q̄tuz sperat t amat: t tm̄ opat q̄tū credit: t amat t sperat Sz tn̄ maioꝛ fide t spe charitas dī: qz cū ad dei spēz puenit: spes t fides trāsit: sz charitas pmanet. Et qz charitas mr̄ ē oiuz virtutū: q̄ n iō post fidē t spē ponit q̄ ex eis oriat: sz qz post illa remanebit aucta. Charitas. n. nūq̄ excidit. Premissa aūt eqlitas ꝓprie ꝑz actuū itēsionē ꝓ fideradā ē. Hinc ꝙ qō hic t supi⁹ dctm ē. s. q̄ charitas ñ ē ex fide: t spe sz ecōuerso: vī obuiare qō ait Aplus. Finis p̄cepti ē charitas ō cōde puro: t ꝓscia bōa: t fide ñ ficta. ꝓgrediens. Qō exponēs aug. coꝛ accipit p intellectu: t ꝓsciam p spe. Qual'igt charitas ē finis p̄cepti, p̄cedēs ō cōde puro. i. ō puro itellu: vt nihil nisi ōs diligat t ꝓscia. i. ō spe bōa: t fide nō ficta. i. fil'ate. Hō igr̄ charitas fidē vl' spē: sz fides t spes charitatē p̄cedē videt. Hoc ḡ ea rōne traditū itellige ñ q̄ fides t spes cāvl' tpe charitatē oiuz bonoꝝ mr̄ez p̄cedāt. Sz qz charitas sine illi aliquo eē ñ pt. sz ille sine charitate pñt eē. Quāuis ñ sit pia fides vl' spes sine charitate. Hō igr̄ ex fide t spe p̄cedere dī charitas: qz nulli ꝙuenit sine istis.

¶ Postq̄ magr̄ determinauit de fide q̄tū ad suā eēntiā q̄ ꝑ diffōnē cogñscit: t ō obo fidei. Nic ōtermiat ō ipa p ꝓpationē ad bīte rōne q̄titat| sz quā crescit i bīte fidē. Diuidit aūt hec ps i duas. In p^o^ determiat de fide put ꝓpat ad credēdes sz q̄titatē quā bz ex nūero credibiliū. In 2^a^ sz q̄titatē quā bz ex itēsiōe habit⁹ ibi. (Illō ēt nō ē ptermittendū.) Circa p^m^ tria facit. Prio oñdit q̄ fides sufficiēs ad salutē se extēdit ad cognitionē deitatis. 2° q̄ se extendit ad cognitionē redēptoris ibi. (Sz q̄rit vtꝝ B credere.) 3° oñdit ad q̄s articlos redēptor| fides se extēdit ibi. (Sz q̄rit cū sine fide mediato.) (Sz q̄rit vtꝝ B credere.) Nic duo facit. Prio oñdit ꝓpositū. 2° mouet quādā qōnē ex dictis ibi. (Quid q̄ dicet.) (Sz q̄rit cū sine fide) Nic ēt duo facit. Primo oñdit ꝓpositū. Secō mouet qōnē ibi. (Solet etiā q̄ri.) (Illō ēt ptermittēdū.) Nic oñdit q̄ fides sz q̄titatē quā bz ex itēsiōe habit⁹ equat spei charitati t opationi. Et circa B duo facit. Prio oñdit ꝓpositū. Secūdo soluit

dubitationē ibi. (Dic vo q; B ꝛc.) Dic est duplex qō. Prīa de diffinitiōe articuloꝝ. Scōa de explicita eoꝝ cognitiōe

¶ Questio. I.

Circa primus queruntur duo. Primo de articulo ſm se. Secundo de distinctione articuloꝝ adinuicem.

¶ Utꝝ diffinitio Ricardi de sancto victore de articulo sit competens.

A primū sic ꝓcedit. ⁊ exponit diffinitio Ricar. ō san. vic. q; talis est. Articulus ē indiuisibilis veritas de deo artans nos ad credēdū. vñ aūt q; sit icōpetēs: q; idiuisibilis vitas ē vitas icōplexi: ſz fides ē de ꝯplexis: vt supra dcm ē: g; articulus fidei nō ē indiuisibilis vitas. ¶ P. iter articulos fidei ponunt aliq; q; nō ptinent ad deū sicut ad cās sicut carnis resurrectio: ſz B nō sufficit ad B q; dicat vitas eē de deo: q; ſic ois vitas a deo ē: nō tñ ois vitas ad articulū fidei ptinet. g; vñ q; icōueniēter dicat vitas de deo. ¶ P. artatio nēcitatē ipoztat: ſz fides volūtaria ē: q; nullus credit nisi voles: vt dicit Aug. g; male dic q; ē artās ad credēdū. ¶ Itē pōit alia diffō Isido. Articulus ē ꝓceptio diuine vitatis tēdēs in ipsa: q; ꝓceptio diuie vitatis est ēt p rōnē nālē: sicut q; scim⁹ deū eē: ⁊ tñ de B nō est articulus: g; male diffinit articulū. ¶ Itē obyciē de diffinitiōe Aug. de san. vic. Articulus est nā cū gra: q; articulus est res credita: ſz nā cū gra est credēs: g; cuz credēs nō sit creditū: articulus male diffinitur.

¶ Utꝝ articulus possit dici formatus vel informis.

Alteri⁹ vñ q; articulus possit dici format⁹ ⁊ informis. obm. n. ꝓportionaꝫ habitui: ſz fidei obm est articulus: cū g; fides sit formata ⁊ informis vñ q; ēt articuli. ¶ P. tēdere in deū ē act⁹ fidei formate: ſz articuli ē tēdere i deū: vt p; alterā diffinitionū assignataꝝ: g; articulus pōt eē informis ⁊ format⁹. ¶ P. vn⁹ articulus est. Credo in deū: ſz B ē act⁹ fidei formate: g; articulus ē ēt format⁹ ⁊ informis. ¶ Sz Ā. in articulis fidei nō differt pctōr ⁊ iust⁹. dic (mis. fert aūt ſz fōmationē: ⁊ informitatē: g; fōmatio ⁊ informitas nō ptinēt ad articulos. ¶ P. mutare articulos nō ē in potestate hominis inq̄ntum ex peccato causaꝫ: ergo informitas nō cōsideratur circa articulum.

¶ Utꝝ articuli debuerint colligi in symbolo.

Ulterius vñ q; articuli nō debuerunt colligi in symbolo: q; tota fides sufficiēter p sacraz scripturā istruit: g; supfluū fuit symbolos ꝯdere. ¶ P. symbolū ꝓponit vt regula fidei: cui⁹ act⁹ est assentire: sed sic dicit aug. i epla ad Jero. solis aplis ⁊ ꝓphetis ē B bonoz exhibēdus vt q̄cūq; dixerūt B ipla va eē credanꝫ: g; post symbolū aplox nō debuerūt alia simbola fieri. ¶ P. q̄rit q̄re symbolū aplox ⁊ nicenū diuidit in tres ptes ſm tres psonas. simbolū aūt athan. ſz diuinitatē ⁊ būanitatez ptit. ¶ P. q̄rit q̄re simbolū aplox vñ submisse in prima ⁊ ꝓpletozio: alia vo duo alte vnū post euāgeliū: alterꝝ in ꝑma.

Respōdeo dōz ad p^am q̄nē q; articulus nomē gre cū ē: ⁊ ipoztat idiuisionē: vñ mēbza que nō diuidunt i alia mēbza dicūt articuli. Et ſz istū modus ꝯclones q̄ ingrūt in aliq; scia vl aliq; tractatu dicunt articuli: q; ex eis sic ex gbusdā ꝑncipys idiuisibilib⁹ ꝯsurgit collectio q; tractatū pficit. Et sic in iudicys ea q; p testes ꝑbata sūt vl ꝑbāda dicūt articuli. Fides aūt nō ingrit: ſz supponit ea q; sūt fidei ex testimonio dei ea dicētis. vñ illud qō hz spāle difficultatē i fide: ⁊ cui⁹ suppositio nō dependet ab alio supposito ꝑpe dr articulus fidei. Et iō i diffōne ꝑdicta Rich. secutus est et ꝓprietatem nominis dicēs q; est indiuisibilis veritas: ⁊ et bimologiā ſm q; sonat in ligua latina dicens q; artat nos ad credendum.

Ad primum g; dōm q; i cōplexis p se loq̄ndo nō ē vitas nisi equoce. vñ idiuisibile itelligēdū ē ñ simplr: ſz i gñe ꝯplexoꝝ. ¶ Ad 2^m dōz q; articuli fidei dicūt eē ō deo: aut qz ptinēt ad dīnā nāz: aut qz ad psonā siue rōne sui siue rōne nāe assūpte: aut effect⁹ ꝓpri⁹ ei⁹ q; nō pōt fieri aliq̄ virtute creata: nec pcipit rōne būana: ⁊ iō obo cessat. ¶ Ad 3^m dōz q; articulus dr artare ad credēdū nō ō necitate coactiōis: ſz necitate finis: qz sine fide articuloꝝ ñ pt eē sal⁹. ¶ Ad 4^m dōz q; ꝓceptio dine vitat⁹ q; fit p rōnē nālē tēdit sic in id cui initiū. i itellectū ꝑncipioꝝ: ſz ꝓceptio diuie vitatis q; ē articul⁹ tēdit in p^am vitatē nō solū sic i finē vl obz: ſz sic in id i qō resoluit sic in cās sue credulitatis. ¶ Ad 5^m dōz q; Hugo nō itēdit diffinire articulū: ſz oñdere q; sūt ea ō gb⁹ē fides: qz ē de opib⁹ ꝺditiōis q; b⁹ ista ē nā: ⁊ de opib⁹ repatiōis gb⁹ collata est gra dei.

Ad secundā qōnē dōz q; articulus noiat id qō credēdū ē q; sī obm fidei. Diuersa aūt dispositio opantis nihil variat i obo opatiōis: nec obz ōnoiatur ex dispōne opātis: ſz magis ex: sic color nō denoiat ex diuersa dispōne videntis: ex qō gdā bn̄t lippos oculos: ⁊ gdā claros. vñ cū formatio fidei ⁊ informitas ad dispōnē credētis ptineāt: nec ēt ex id qō ē ꝓpriū itellect⁹ in q; ē fides: ſz ex relationē ei⁹ ad volūtatē in q; ē charitas nō pōt ꝓprie dici q; articulus sit formatus vel informis.

Ad primū g; dōz q; obz ꝓportiōaꝫ habitui in his q; ad nāz habit⁹ ptinēt nō in his q; accidūt ex dispōne bn̄tis habitū. ¶ Ad 2^m dōz q; illa diffō ē data de articulo p actū fidei. vñ dic ꝓceptio diuine veritatis: ⁊ iō ex parte actus accidit ibi id qō est fidei formate nō ex pte obiecti. ¶ Et sil⁹ dicēdū ad tertium.

Ad tertiaz qōnē dōz q; nomē simboli silitudinē ⁊ collectionē ipoztat. vñ a q̄tuoz collectionib⁹ nomē simboli ipōit. Prio a collectiōe m^ltoꝝ boiuz in vnā fidē. Scōo a collectōe ꝑdicātiū fidē: q; oēs aplī collecti hāc regulā fidei ediderūt vnusq̄sq; qō suū ē apponēs. 3°. qz ex diuersis locis sacre scripture colligūt ea q; credēda sūt vt i ꝓmptu bēant. 4°oīa bn̄ficia diuinit⁹ collata ibi colligunt. vñ Dio. 4. c. eccl. ierar. dic q; religiōis simbolū congruēti⁹ pōt appellari ierarchia eucharistica q̄si bona gra.

Ad primus g; dōz q; opoztuit ea q; i diuersis locis sacre scripture tradita sūt in vnū colligi locū vt fides magis i ꝓmptu haberet. ¶ Ad 2^m dōm q; pres g. alia simbola posit aplos ediderūt nihil de suo apposuerūt: ſz ex sacris scripturis ea q; addiderūt exceperāt Et qz q̄dā difficilia sūt i illo simbolo aplox: iō ad ei⁹ explanatiōez editū ē simbolū nicenū: qō diffusi⁹ fidē q̄tū ad alios articulos pſeq̄t. Et qz q̄dā iplicite ꝯtinebāt i illis simbolis q; oportebat pp isurgētes bereses explicari: iō addidit ē simbolū athanasi: q; spāliter ꝺ bereticos se opposuit. ¶ Ad 3^m dōz q; qz tpe athā. spāl⁹ bereses isurrexerūt ꝺ pſonā filij q̄tū ad vtrāq; nāz: iō ſz duas nās simbolū illud in duas ptes diuidit. Alia āt simbola q; nō sūt ex ꝑncipali itētione ꝺ bereticos fcā: ſz ad doctrinā fidei ꝓpalādā vl elucidādā diuidūt i tres pſoas i gb⁹ ꝑncipal⁹ nra fides fūdat ¶ Ad 4^m dōz q; simbolū aplox fuit editū q̄n fides nōdū erat ꝓpalata: ⁊ iō i secreto dr. Et qz editū fuit ad ꝓponēdū fidei doctrinā: iō q̄tidie dr ⁊ i p^a ⁊ in ꝓpletozio q̄si i p^n⁹ diei ⁊ noctis in signū q; ois nra opatio a fide dz accipe initiuz. Et qz p ipaz ꝺ aduersa: ⁊ i pſpis ptegimur. Alia aūt simbola edita fuerunt tpe fidei iā ꝓpalate: ⁊ iō publice cantanꝫ. Et qz nō ad ꝓponēdū fidē: ſz ad defendēdū vl eluciādū edita fuerūt: iō nō i singulis dieb⁹ dicunt: ſz i illis in gbus boies maxie ad ecclīaz vēire ꝓsueuerūt: ⁊ i illis de gb⁹ fit aliq̄ solēnizatio de illis q; ad articulos ptinēt. Et qz simbolū nicenū editū ē ad manifestationē fidei: iō dr statiz post

euāgeliū q̄si expositio ipsi⁹. Simbolū aūt atha. qō ꝺ hereticos editū est: in p^o dr q̄si iā pulsis hereticoꝝ tenebris.

¶ Utꝝ articuli ꝯueniēter distinguant in symbolo.

A B secundū sic ꝓcedit. vr q; incōueniēter articuli distinguātur i simbolo. tres cni pſone sunt eḡles: ſz articuli ptinētes ad pſonā filij ⁊ spūssci ponūtur plres. g; sil⁹ debēt poni plures ptinētes ad pſonā pris. ¶ P. deū eē vnū ē ꝑbabile p demōstratōez. ⁊ sil⁹ deū eē creatozē rez. vñ ēt gdā phi: vt auicē. demōstratiōe moti B ꝓcedūt. ſz articuli q; ēntialr ad fidē ptinēt nō pnt demōstratiōe ꝑbari: vt ex dcis pz: g; incōueniēter ponūt in simbol⁹ p articul⁹. ¶ P. sic po^a approꝑat pri: ita sapiētia filio. g; sic fit mētio i simbolo ō oipotētia: ita dz mētio fieri ō sapiētia ⁊ alys ēt attribut⁹. ¶ P. i simbolo dz expōi fides q̄tū ad oēs credētes. ſz nō oib⁹ credētib⁹ ꝯuenit credere in deū: ſz mō bn̄tib⁹ fidē formatā: g; vr q; male dcm sit. Credo i vnū deū. ⁊ q; bn̄s fidē informē B dicēs peccet mētiēdo ¶ P. cū dr credere i deū designaꝫ finis fidei. ſz solus de⁹ ē finis fidei: g; cū in simbolo ꝓponeat aliqd qō ē pure creatū sic eccl⁹a catholica: vr q; incōueniēter pōaꝫ iste modus loquēdi. ¶ P. sic icarnatiōis sacrz icepit in ꝓceptiōe ⁊ terminatū est in natiuitate: ita ⁊ misteriū passiōis icepit i passiōe ⁊ terminatū est in sepultura. ſz assignaꝫ ali⁹ articulus de ꝓceptiōe ⁊ natiuitate: g; ⁊ ali⁹ articul⁹ debz assignari de passiōe ⁊ sepultura. ¶ P. sic pri approꝑat aliqō op⁹ ⁊ spūi scō: ita ⁊ filio. g; sic cū fide de pre ponit aliqō op⁹ diuinū sic creatio: ⁊ cū articulo spūssci op⁹ remissiōis pctōꝝ. ita ⁊ cuz articul⁹ filij deberet aliqō op⁹ diuinū poni. ¶ P. i nic. simbo. nulla fit mētio de descēsu ad iferos: g; vr insufficiēter articulos ꝺtiere. ¶ P. q̄rit q̄re i nice. sim. dr nō creatozē ſz factozē. ¶ P. fides de corpe xpi in sacro altaris maximā difficultatē hz. cū g; in nullo simboloꝝ de hoc dicatur aliquid: videtur q; insufficiēter in eis fides tradatur.

Respondeo dōz q; articuli fidei distinguūt dupl⁹. Uno mō q̄tū ad ipsa credibilia: ⁊ sic sunt. i4. Alio mō q̄tū ad ipos g; articulos distinxerūt: ⁊ sic sunt. iz. ſz numerū. iz. aplox. Quia aūt articul⁹ est vitas ō deo: B ꝓtigit eē dupl⁹. qz aut est de ipso deo tñ: aut de deo rōne nāe assumpte. Si p^o mō ꝓtigit eē tripliciter: qz aut est ō eo rōne nāe: aut rōne pſonaꝝ: aut rōne effect⁹ ꝓpry. Si rōne nāe: sic babem⁹ p^m articulū. Credo i vnū deū. Si rōne pſone: aut rōne pſone pris: ⁊ sic habem⁹ 2^m. prez oipotētē. aut rōne filij: ⁊ sic habem⁹ tertiū: Et i ieſuz xp̄m filiū ei⁹. aut rōne pſone spūssci: ⁊ sic bēm⁹ q̄rtū. Credo i spiritū scm. Si rōne effect⁹: aut ptinet ad ꝺitionē nāe: ⁊ sic est gntus Creatozē celi ⁊ terre. aut ad bonū gre: ⁊ sic bēm⁹ sextū. Sācta eccl⁹ia catholicā. scōz cōionē: remissionē pctōꝝ. aut de pfectiōe glie: ⁊ sic bēm⁹ septimū. Carnis resurrectionē: vitā eternā. Quidā āt aliter distinguūt dos tres articulos: qz op⁹ creatiōis icludūt in p^o articulo g; ptinet ad vitatē eētie. ⁊ vltimū op⁹ diuidūt in duos articulos. ſ. carnis resurrectionē vnū articulū dicētes: ⁊ vitā eternā aliū. ſz p^o distinctio melioz vr: qz Aplis exp̄sse ponit vnū articulū de creatiōe. Debr. xi. Fide credim⁹ aptata eē secula ꝛc. Et itez cōpletio vite eterne ⁊ glie icludit ꝺuctiōez aīe et corpis. Itē sciēdū q; op⁹ creatōis ꝺuīgit articulo de pſona pris: qz ptinet ad potētiā q; approꝑat pri. duo aūt alia opa adiūgunt articul⁹ de spū scō. vñ sibi approꝑriaꝫ vnio eccl⁹ie q̄ ipoztat p B q; dr scāz eccl⁹iā catholicā remissionē pctōꝝ. ⁊ cōicatio bonoꝝ opuz: q̄ est p charitatē vt bonū vni⁹ alteri ꝑfit. Articuli āt ptinētes ad nāz assūptā sūt ēt. 7. Prim⁹ ptinet ad ꝓceptionē. Qui ꝓcept⁹ ē ō spū scō. Secūdus ad natiuitatē. Nat⁹ ex maria. Tertiꝰ ad passionē. Passus sub pōtio pilato cruci. mor. ⁊ se. Quart⁹ ad ōscēsuz ad iferos. Descēdit ad iferna. Quintus ad resurrectionē. Tertia die re. a mor. Sext⁹ ad ascēsionē. Ascēdit i ce. sedet ad dex. dei pa. Septim⁹ ad aduentū. Inde vētur⁹ est iudi. vi. ⁊ mor. Dox aūt articuloꝝ tres petr⁹ i vnū cōplex⁹ ē. s. articulū de vnitate eēntie: de oipotētia pris: ⁊ de ope creatiōis: iō qz op⁹ creatiōis ꝓpter potētiā quā idicat pri approꝑriaꝫ: g; est ēt fons toti⁹ deitatis. ⁊ iō ꝓpetit petro g; est caput apl⁹oꝝ sic pr̄ trinitatis. Posuit aūt ioānes articulū ō pſona filij. Articulū aūt de ꝓceptiōe ⁊ natiuitate ꝺuxit in vnū iacob⁹ zebedei Articulū aūt de passiōe posuit andreas. Descensuz ad iferos posuit philipp⁹. Resurrectōez thomas. Ascēsionē bartholome⁹. Aduētū ad iudiciū Matheꝰ. Articulū ō spūssci pſona iacob⁹ alphei. Op⁹ gre diuiserūt duo apli. Nā simō posuit effectū gre i ꝓsecutiōe boni. ſ. Scāz eccl⁹iā catholicā scōz cōionē. Judas iacobi q̄tū ad remotiōez mali. ſ. pctōrū remissiōez. Effectū glie posuit mathias: vel iteruz thomas: vt gdā dicūt. Alij aūt al⁹ pdcōs articulos atribuunt apostolis. sed in hoc non est magna vis.

Ad primus g; dōz q; pr̄ nō ē missus sic alie pſone. ⁊ iō eis ꝑter effectū missiōis plres articuli approꝑant q̄si pri. ¶ Ad 2^m dōz q; deū eē simplr nō ē articul⁹: ſz deū eē sic fides supponit. ſ. bn̄tē curā de oib⁹ remūerātē ⁊ puniētē: vt p; ꝑ apl⁹z Debr. xi. qz sic determiat qz est: ⁊ qz remunerator est. Sil⁹ deuz eē creatozē nō cogn̄uerit pri sic fides pōit: vt. ſ. posteḡ nō fuerūt i eē ꝓducta sunt. ſz ſm aliū modū accipiūt creationē: vt in 2. li. di. i. dictū ē. ¶ Ad 3^m dōz q; oēs articuli ꝑcipue q; ptinēt ad opa dīna ꝑbant⁹ p oipotētiā dei: sic ⁊ angel⁹ ꝑbauit icarnationē venies ad vginē. Luc. i. Quia nō erit impossibile apud deū oē vbū. ⁊ iō ponit ꝑcipue oīpo^a q̄si radix fidei. ¶ Ad 4^m dōz q; in simbolo ꝓponit nob regula fidei: ad quā oēs debēt ptingere. nō aūt debent ptigere solū ad actuz fidei informis: ſz ēt ad actū fidei formate. ⁊ iō ponit i simbol⁹ act⁹ fidei formate: nihilomin⁹ bn̄s fidē informē dicēs simbolū fi peccat: qz B dic i pſona ecclie. ¶ Ad 5^m dōz q; Leo papa dicit q; nō dz ibi addi hec ꝓpō in. vt dicaꝫ t in vnā scāz catholicā ꝛc. ſz dz dici. ⁊ vnā scām ꝛc. Anſel. vo dic q; pōt dici in vnā inq̄ntū in isto effectu itelligit vitas icreata. ſ. vt sic spūssct⁹ in vnā scāz. i. in spūm scm vnietē ecclīā. ¶ Ad 6^m dōz q; sic dcm ē articul⁹ ē idiuisibil⁹ vitas supra rōnē exis ⁊ vbi occurrūt diuerse difficultates: gb⁹ B qō dr est supra rōnē opz pōere diuersos articulos. Ponere aūt deū sepultū nō hz aliā difficultatē q̄ pōere eū passuz vel moztuū. ⁊ iō totū B cōprehēdit sub vno articulo. ſz natiuitas hz aliā difficultatē ꝑter difficultatē ꝓceptiōis: qz in ꝓceptiōe ē difficultas ex B q; de⁹ bō fact⁹ ē. ⁊ q; ē fcā ꝓceptio sine virili semine. In natiuitate aūt ex B q; clauso vḡis vtero exiuit: ⁊ iō sunt duo articuli. ¶ Ad 7^m dōz q; ex pte potētie filij ponit op⁹ qō i nā assūpta opat⁹ est q̄tū ad septē articulos: vt dcm est. ¶ Ad 8^m dōz q; sic dic Jnno. terti⁹ nicena sinodus ꝑcipue ꝓgregata fuit ꝺ Arriū q; negabat filiū eē verū deū. ⁊ iō descēsus ad iferos supp̄ssus fuit: in q̄ maxie videbat derogari diuinati filij. ¶ Uel dōm q; qz illō simbolū editū ē ad māifestādū fidē ꝺ hereticos. null⁹ aūt error accideret de ōscēsu ad iferos: iō illū articulū explicare nō curauerūt: ſz implicite posuerūt i articulo de resurrectiōe: in quo itelligit termin⁹ a quo resurrexit. sic i articulo ꝓceptiōis iplicite tradiderūt articulū natiuitat⁹: qz nō fuerat ō natiuitate aliqs spālis error. ¶ Ad 9^m dōz q; qz gdaz pbi posuerūt mūdū creatū a deo: ⁊ tñ ab eterno fuisse: vt aug. dicit. io. li. de ci. dei. iō simbolū nice. qō specialr ad euacuā dos errores editū fuit posuit factozē: qō magis oñdit initiū duratiōis mūdi: ⁊ q; ē a deo agēte p volūtatē: nō p necessitatē nāe. ¶ Ad 10^m dōz q; fides de corpe xp̄i ⁊ de oib⁹ sacris ⁊ de clanib⁹: ⁊ de oib⁹ hȝ icludit in articulo qui est

de effectu gre g est. Scaz ec. cath. Et io in nic. simbo. additū est. Cōfiteor vnū baptisma. Quidaz tñ dicūt q reducit ad articulū ō passiōe. sz p'm ē pbabili'. Questio. II.

DEinde queritur de explicatione fidei: Et circa hoc querūtur duo. Primo de necessitate explicationis. Secundo quātum ad que oportet esse fidez explicitam.

¶ Utr explicatio fidei sit de necitate salut.

DPrimū sic. Pcedit. videt q fidē esse explicitaz nō sit de necitate salutis. Ad salutē enī sufficit grā z li.ar. sed ad explicationē fidei nō sufficit habit' gratuit' fidei infusus: nec ét li.ar. grā informatū. sed opz q veniat doctria fidei determinās: qz fides ex auditu est Ro.io. g explicatio fidei nō est de necessitate salut. ¶ P. null' dānat ex B qō vitare nō pōt. sz aligs nat' in siluis vl iter infideles nō pōt distincte de fidei articul' cognitionem habere: qz doctor fidei nō adest: nec vnq̄ de fide audiuit mētionē: g iste nō dānat: z tñ nō bz fidē explicitā: g videt q explicatio fidei nō sit de necessitate salutis. ¶ P. explicita cognitio de articulis fidei nō pōt eē nisi in eo q bz vsū li.ar. sz multi saluant' q vsuz li.ar. nō būt: sic pueri baptizati moriētes: g explicatio fidei nō est de necitate salut. ¶ P. simplicib' nō sūt ꝓponēda subtilia: sic pz p aplm .i. Cor. 3. sz nihil est subtili' bis q̄ supza rōnē sunt: q̄lia sūt ea q̄ ad fidē ptinēt: g simplicib' nō est explicāda fides: z tñ ipsi saluant': g explicatio fidei nō est de necessitate salutis.

¶ Sz ō. Debt. xi. Accedētez ad deū opz credere q: est: z q diligētib' se remūerator est. sz accedere ad deū ē de necessitate salut]: g z habere fidē explicitaz q̄tū ad aliq̄. ¶ P. null' sine spe saluat'. sz ad spē oz adesse explicatio nē rez q̄ spant q: fides est suba spandarū rez. Debz. xi. g habere fidez explicite de aligb' est de necessitate salutis.

¶ Utr glz teneat' bñe fidē explicitā ō oib'q̄ ad fidē ptinēt

Ulterius videt q glibz teneat' bñe fidē explicitā de oib' q̄ ad fidez ptinēt. oēs. n. articuli fidei eq̄liter ad fidē ptinēt. si ergo de aligb' opz bñe cognitiōez explicitā: pari rōne de oib'. ¶ P. sz id qō i vli scit nō distinguit vn' bō ab alio: qz cognitio vniuersaliū ꝓncipioꝝ oib' hoib' est inata. sz bñe fidē implicite de aliquo articulo est bñe fidē in vli in illo articulo. ergo p B q̄ bz fidē tñ implicitā de aliquo articulo nō differt q̄tū ad illū articulū a nō credēte. ergo opz bñe fidē explicitā de oib' articul'. ¶ P. sic p ꝓcepta legis vitant' pctā mōtalia: ita p articulos fidei vitant' errores bereticos. sed aligs ita tenet seruare ꝓcepta legis vt oia pctā vitet: ergo z ita tenet cognscere articulos fidei vl oēs errores z hereses vitet. sz B ñ pōt facere nisi q bz fidē explicitā de oib' articul': qz q scit aliqd implicite z in vli pōt errare i ꝑticulari: ergo habere fidē explicitā de omnibus articulis est de necessitate salutis.

¶ Sed ō. explicita cognitio de articul' fidei nō habet nisi p studiū. sz studere nō ē de necitate salutis. g explicita cognitio de oib' articul' fidei nō est de necitate salut]. ¶ P. ꝑm B pauci eēnt q bñent fidē: cū vix inueniat' aligs q possit explicare articulos q̄tū ad oia: q̄ i articul' iplicite ꝛtinent'.

¶ Utr maiores magl teneāt bñe fidē explicitā q̄ miores.

Ulterius videt q maiores nō magis teneāt q̄ minores: qz boies simplices examinātur de difficilib' articul': z dānāt beretici si male rñdeāt. B aūt ñ eēt nisi illos scire tenerent': g miores nō min' tenent scire q̄ maiores. ¶ P. null' tenet ad p'ra q̄ ali' nisi inq̄tū ad illa se obligauit. sz maiores ñ obligaueūt se ad articulos faciēdos explicite vt videt': g nō magis tenent' q̄ miores

¶ P. vident' maiores illi q magis sciūt. si g ad plura crediēda obligarent' vī q ex sua scia incōmodū reportarent.

¶ Sz ō. maiores debent docere fidē miozib'. sz q docet bz pleni' scire. g tenent' magl explicite scire q̄ miores. ¶ P. ei cui pl' ē cōmissuz pl' exiget ab eo. sz maiozib' pl' cōmissuz ē q̄ miozib': g pl' ab eis exiget de fidei cognitione.

¶ Utr miores habeant fidē iplicitaz in fide maiorꝝ.

Ulterius videt q miores nō bēant fidē iplicitā in fide maiorꝝ. sic enī ē fides iplicita z explicita: ita z scia. sz sciam bz qs implicitā nō in aliquo sciēte sz in vli rei scibilis: ergo nec fidē bz vn' implicitā i fide alteri'. ¶ P. illud in quo iplicat' cognitio alicui' bñtis cognitionē iplicitā est regula sue cognitōis. sz regula nr̄e fidei ñ est cognitio būana q̄ pōt decipi: sz cognitio dīna q̄ falli nō pōt. ergo videt q bō nō debeat bñe fidē iplicitā in fide alteri' boīs: sz in cognitiōe dei. ¶ P. null' peccat si se ꝺformet sue regule. sz maiores sūt plati vl ēt doctores: si ergo simplices debēt bñe iplicitā fidē in fide maiorꝝ nō peccaret aligs simplex dicēs aligd ɔ fidē si ab aliq̄ magro vl ꝑlato ꝑdicaret: qō falsuz vī. ¶ P. illō in quo iplicat' cognitio alicui' opz eē notū: sic q bz scīaz alicui' ꝓticularis iplicitā in vlib' ꝓncipijs oz q̄ illa ꝓncipia cognoscat: ergo bō nō oz bñe iplicitā fidē in cognitione alterius hominis.

¶ Sz ō. ois adiscens bz fidē iplicitā in cognitiōe docētis: qz ꝑm pb'm opz credere adiscentē. sed maiores positi sunt ad docēdū fidē miozib'. ergo miores debēt bñe fidē iplicitā i cognitōe maiorꝝ. ¶ P. B p3 p auctoritatē iductā i lra.

Respondeo dōm ad p'mā qōnē q̄ ad salutē aligs dupliciter puenit. qdā enī ñ pueniūt merito ꝓpo sz merito aliēo: sic pueri z stulti baptizati: qb' suffragat' meritū xp̄i: cui' ꝑticipes i ꝓceptiōe sacri: qz meritū ꝓpriū bñe nō pōt: cū nō bēant vsuz li.ar. q̄ exigit ad meritū. Quicūq; aūt vsuz li.ar. bñt tenent ad merita xp̄i z meritū ꝓpriuz addere. meritū aūt cōsistit in actu virtutū: vñ ad salutē ipsoꝝ opz q̄ sit z act' z habit' vtutū. Act' āt oiuz virtutū dep̄det ab actu fidei q̄ itentionē dirigit. vñ in oi g bz li.ar. exigit ad salutē ei' q̄ bēat actū fidei: z ñ solū habitū. Fides āt nō pōt exire i actū nisi aligd determiate z explicite cognoscēdo: qō ad fidē ptineat. Et io oi ei g bz vsuz li.ar. bñe fidē explicitā q̄tū ad aligd ē de

Ad p'mū ergo dōz q̄ in his que (necitate salut]. sunt neꝯaria ad salutē nūq̄ de' homini querēti suā salutē deest vel defuit nisi ex culpa sua remaneat. vñ explicatio eoꝝ q̄ sūt de necitate salut] vl diuinit' boī ꝓuident' p ꝓdicatorē fidei. sic p3 de Cornelio. act. x. vel p reuelatiōez: q̄ supposita in ptāte li.ar. est vt in actū fidei exeat. ¶ Ad 2m dōz q̄ si talr faceret qō in se est de q̄rēdo salutē de' illi aliq̄ dictoꝝ modoꝝ ꝓuideret de salute sua. ¶ Ad 3m p3 solutio p ea q̄ dcā sunt. ¶ Ad 4m dōm q̄ ea q̄ sūt supza rōnē ad fidē ptinētia nō ponūt' boīb' simplicib' ita q̄ res ipsa discutiat': sz i vboꝝ enigmate: gb' assentiāt. z io dī eē fides vboꝝ: vt supra. di. ꝑcedēti dictum est.

Ad secundā qōnē dōz q̄ act' fidei ad B est necessari' ad salutē: qz intētionē dirigit in oib' actib' aliaꝝ vtutū. Et io tñ opz bñe vnicuiq; de fide explicita q̄tū sufficit ad dirigēdū ipz i finē vltimū. vñ nō ē de necitate salut] vt bō oēs articulos fidei explicite cog̃scat: qz sine aliq̄ explicatiōe pōt bō bñe rectā itētionē in finē. Et p B p3 rñsio ad p'm: qz nō est eadē rō ō oib' articul'.

¶ Ad 2m dōz q̄ ꝓncipia vl ia in gb' implicat' cognitio ꝑticulariū cōclusionū sūt boī nota p lumē nāle. Et io q̄tū ad iplicitā cognitionē scie nō distinguit' vn' bō ab altero. sz lumē fidei ꝑm q̄ babet' cognitio iplicita est lumē infusuz q̄ vni infidit' z alu nō. Et io nō est filius rō. ¶ Ad 3m dōz q̄ ad ꝓcepta negatiua tenemur sp z ad sp: z p B vitāt' sufficiēter pctā trāsgressiōis. sz ad ꝓcepta affir'ua tenet' bō sp sz nō ad sēp: sz loco z tpe determiato. ꝓcepta aūt affirmatiua sunt

de actib' virtutū: g ad actū virtutis semp exercēdū bō nō tenet' nec q̄tū ad oēs modos gb' pōt ille act' exerceri. sz sufficit q̄ bō tpe debito opet: z iō ēt nō oz q̄ bō bēat explicitā cognitiōez ō oib' articul' fidei. sz de aligb' q̄ sūt necessary ꝟz tps illud. z p B sufficiēter vitāt oēs errores z dubitatiōes: qz sic babit' tēpārie icliat ad resistēdū luxurie: ita babit' fidei iclinat ad resistēdū oib'q̄ sunt ɔ fidē. vñ in tpe qñ emergit necessitas explicite cog̃scēdi vel ꝓpter doctrinā ɔriā q̄ iminet: vel ꝓpter motū dubiū q̄ isurgit: tūc bō fidelis ex icliatiōe fidei nō ɔsentit bis q̄ sūt ɔ fidē: sz differt assensum quousq; plenius istruatur.

Ad tertiā qōnē dōz q̄ explicare articulos fidei ꝺtīgit dupliciter. Uno mō q̄tū ad ipoꝝ articulos substātiā ꝑm q̄ bō ipsos articulos distincte scit. Alio mō q̄tū ad ea q̄ i articul' ꝺtinent iplicite: qō gdē ꝺtingit dū bō scit ea q̄ ex articul' ꝺsequūt': z vī vitatis ipoꝝ articuloꝝ p quā pñt defēdi ab oī impugnatōe. Ad ꝓm gdē q̄ explicatio nē totalē tenent' oēs g bñt officiū docēdi fidē siue ex gradu dignitat' sic sacerdotes: siue ex reuelatōe sic ꝓphē: siue ex ministerio sic doctores z ꝓdicatores. nō aūt aly gb' nō incūbit officiū docēdi fidē: qz cū ipsi nō babeāt nisi seipos regulare sufficit eis illos articulos cog̃scere p q̄s possint p ꝓpriā itētōez dirigere i finē vltimū. Ad secūdā aūt explicatione articuloꝝ ñ tenet aligs totaliter vt sciat oīa explicare q̄ i articulis de salute ꝺtinēt': qz B nō pōt eē nisi i patria vbi ipa articuloꝝ vitas plene videbit': sz vnusq̄sq; cui incūbit officiū istruēdi alios de fide: g dicunt' maiores tenent' tñ scire de ista explicatōe q̄tū ptiet ad suū officiū. Sz ad hāc explicationē miozes gb' officiū docēdi nō incūbit nō

Ad p'mum g̃ dōz q̄ ñ ɔdēnāt' simplices (tenēt p bereticis: qz nesciūt articulos: sz q̄ ptinaciter ꝺfendūt ea q̄ sūt ɔria articul': qō nō faceret nisi p bereſiz fidē corruptā haberēt. ¶ Ad 2m dōz q̄ ex B ipo q̄ aligs docēdi officiū assumit obligat' ad sciēdū ea q̄ docere dz. ¶ Ad 3m dōz q̄ maiores nō dicūt' g magis sciūt: sed gb' icūbit officiū docēdi fidē: g q̄ñq; ptis exigētib' min' sciūt: gb' ꝺf Osee. 5. Quia sciaz repulisti repellā te z ego: ne sacerdotio fūgaris mihi. Nec tñ ex scia q̄ ab eis exigit' aliq̄ incōmodū reportāt: qz babere sciētiā eis ē honorificū.

Ad quartaz qōnē dōm q̄ illi gb' incūbit officiuz docēdi fidē sunt medy inter deuz et boīes. vñ respectu dei sūt boīes: z respectu boīuz sunt dy inq̄tū dīne cognitiōis ptícipes sunt p scīaz scripturaꝝ: vel p reuelatōez: vt ꝺf Jo. io. Illos dixit deos ad quos sermo dei fact' ē. z iō opz q̄ miores g ab eis de fide doceri debēt bēant fidē iplicitā i fide illoꝝ: nō iq̄tū boīes sūt: sz inq̄tū

Ad p'mum g̃ dōz q̄ determi (sūt ꝑticipatōe dy. nata cognitio p̄ncipioꝝ demōstrationis ex sensu acgrit'. vñ ad eoꝝ determiatiōez doctrina nō indigem'. z in his p̄ncipijs bō bz a p̄ncipio iplicitā sciētiaz oiuz q̄ sequūt': bz nihilomin' sciētiā implicitā i cognitione alteri' sciētis: iq̄tū oz eū p doctrinā scīaz accipe: qz oz adiscentem credere. z iō ñ est sil'e ō scīa z fide: qz nō sūt nobis inata aliq̄ p̄ncipia nālia ad q̄ pñt reduci articuli fidei. sed tota determiatio fidei est in nobis p doctrinā: z iō oz i cognitiōe boīs babere fidē iplicitā. ¶ Ad 2m dōz q̄ sicut in mouētib' iuenit' p̄mū mouēs: qō est mouēs nō motū: z 2m mouēs qō est mouēs z motū: post qō ē id qō est motū tñ: ita ēt est i regulātib' q̄ ē aligd qō ē regulās z nullo mō regulatū. z hec est rō p̄me regule: z tale est de'. Est z regulās regulatū: z tal' regula būane fidei est bō diuin': sic ēt pbs dicit i. 3. etbic. vtuosus ē mēsura oiuz būanoꝝ actuū. Regulatū aūt tñ sūt ipsi miores. ¶ Ad 3m dōz q̄ sic bō debz obedire ſieriori potestati in bis tñ in gb' nō repugnat potestas superioꝝ: ita ēt debet bō se p̄me regule in oib' cōmēsu

rare ꝑm suū modū. Secūde aūt regule debet se bō cōmēsurare in bis in gb' nō discordat a p'a regula: qz in bis i gb' discordat iā nō est regula. Et ꝓpter B plato ɔ fidē ꝑdicāti nō est assentiēdū: qz in B discordat a p'o regula nec p ignorātiā subdit' excusat a toto: qz habit' fidei facit icliatiōez ad ɔriū: cū nēcario doceat de oib' q̄ ptinēt ad salutē. i. Jo. 3. vñ si bō nō sit facilis nimis ad credēdū oī spūi qñ aligd isolitū ꝑdicat': ñ assentiet: sz aliūde regret: vl deo se cōmittet i eius secreto supza suū modū nō se igerēdo. ¶ Ad 4m dōm q̄ ad B datū est boib' facere miracula: vt ostēdat q̄ de' p illos log̃t: nec oz q̄ i tali boīe reuelatōez habēti aliqs suā fidē implicet: quousq; talis homo ad eius noticiam deueniat vel diuinitus vel per famam humanam.

¶ Utr per successionē tpoꝝ fides profecerit.

ADsecūduz sic ꝓcedit. vī q̄ p successionē tpoꝝ fides nō ꝓfecerit q̄tū ad ea q̄ explicite sunt credēda. Fides. n. vt dī in lra: charitati ꝓportionat': sz charitas ē eadē z eq̄lis p oīa tpa: g z fides. ¶ P. q̄ in sciētys crenit būana cognitio boc est ꝓpter impfectiōez eoꝝ q̄ ꝑmit' artes adinuenerūt impfecte: vt dī in. 2. elen. sed fidei doctria ñ bz p̄ncipiū ab inuētiōe būana: sz ab ispiratiōe dei: in q̄ nō cadit aliq̄ impfectio: g nō debuit p̄ cremēta tpoꝝ ꝓficere. ¶ P. fides q̄tū ad substātiā semp eadez māet. si g cognitio fidei ꝟz diuersa tēpora ꝓficit: opz q̄ in p'o tpe babeat saltē implicite tñ q̄ sequēti ēt explicite cog̃scit'. sz mioꝝ est babere fidē in cognitiōe maiorꝝ. g q̄ñq; fides fuit iplicita alicui' articuli i aliq̄ boīe: fuit eiusdē articuli fides explicita in aliq̄ boīe. boc ēt ꝟz oē tps ꝺuenit q̄ aliq̄ articuli a gbusdā iplicite: z ab aligb' explicite cog̃scant': g fides nō crenit p successiōes tēpoꝝ. ¶ P. articul' est idiuisibilis veritas: sed quod est indiuisibile non potest vlteri us distingui: ergo cuz semp fuerit fides ꝺtenta sub aliquibus articulis: videt q̄ nō potuerit magis distingui vt articuli explicite cog̃scerent'. ¶ P. p B videt q̄ ēt mō eadē rōne possent articuli mltiplicari p successionē tpoꝝ: qō fal

¶ Sz ō. Exo. 3. dns dixit ad moysen. Ego (sum esse videt' suz de' abzaam de' isaac z de' iacob: z nomē meū adonay nō mānifestaui eis. g moysi fuit aligd reuelatuz de deo qō ꝑfib' reuelatū ñ fuerat. Silr ēt dauid dīc. Sup senes itel lexi. Et petr' suo tpe ꝓpletuz asserit. Act. 2. qō dī Joelis. 2. Effundā de spū meo. ¶ P. Grego. dicit q̄ per successiōes tempoꝝ creuit diuine cognitiōis augmentū.

¶ Utr oportuerit bñe semp fidem explicitā de redēptore

Ulterius videt q̄ nō oportuit semp bñe fidē explicitā de redēptore. nō enī cognouerūt boies de eo per fidem: qō angeli ignozauerūt: qz cognitio fidei p reuelationē q̄ est a deo est mediantib' angelis: vt dīc Dio. 4. c. ce. ierar. sz angeli misteriū redemptoris nō cog̃uerūt. vñ ap'ls dicit Ephe. 3. q̄ erat abscōditū a deo: ergo nec homines de eo fidem explicitam babuerunt. ¶ P. Adam suuz casum nō presciuit. sed si non peccasset būana redemptio nō fuisset: ergo bomo non semper explicite cognouit misteriū redemptiōis humane. ¶ P. sicut dīc Dio. ix. ca. ce. ierar. multi etiaz de gentilib' ante xp̄i aduentū saluati sunt. sed illi nō babebāt fidem explicitā de redemptione quia eis reuelatio nō fuerat facta. Psal. Non fecit taliter omni natiōi. Nec iterū in fide iudeoꝝ suā fidē implicitaz babebāt: ergo fides redēptoris nō fuit necessaria ad salutē ꝑm oē tempus. ¶ P. aduentus redemptoris nō est de dictamine legis naturalis: sz qui erant in lege naturali saluabant' implentes ea q̄ erāt de dictamie legis naturalis: sic tēpore legis scripte ē de bis q̄ dictat' lex scripta. ergo nō fuit semp necessariū habere fidē explicitā de redēptore.

¶ Sz ō. xp̄s ē caput toti' ecclie: nīls āt saluat' ē ex eccliā. g

Universidad de Deusto

nullus saluat⁹ est g nō est membrū christi vel nō fuit. sed nullus fuit mēbrum xpi:qui in xpm nō credidit:ergo nullus saluatus est vnq̄ sine fide xpi. ¶ P.sicut creator est p̄ncipiū essendi in natura edita:ita etiā redemptor est p̄ncipiū reparatiōis nature lapse.sz null⁹ potest saluari sine reparatione:sicut nec esse sine eē naturali.cuz ergo fides de creatore sēp fuerit nēcaria ad salutē.pari rōne z fides redemptoris semp fuit nēcaria ad salutez post casum hois. ¶ Utr̄ oportuerit semper hr̄e fidez explicitā de his articulis:quos tangit magister in littera.

Alterius videtur q̄ non oportuit istos articulos de redēptore credere q̄s magr tangit i lr̄a:qz Joānes baptista iter maiores fuit g tenebāt habere fidē explicitā fz illud temp⁹.sz ipse dubitauit de morte xpi vt dicit magr in lr̄a:ergo nō videt q̄ de morte christi habuerunt fidē explicitā antiq patres. ¶ P.ꝛceptio natiuitatē precedit. sz nō dicit q̄ necessariū fuerit eos habere explicitā fidē de ꝛceptiōe:g̃ nec fuit nēcariū q̄ haberēt explicitā fidez de natiuitate. ¶ P.sic̄ resurrectio xpi est causa nostre resurrectiōis.ita ascensio causa nr̄e ascensionis.sed sal⁹ nr̄a ꝛsistit in resurrectōe corporū z in ascēsione ad locuz glie.ergo necessarium fuit credere ascensionez sicut z resurrectionē. ¶ P.q descensuz ad inferos nos ab iferis retraxit.hoc aūt est necessariū ad salutē:g̃ z credere xpm ad iferos descendisse. ¶ P.salus dominū esse putat̄ sine hoc q̄ christus ad iudicium veniret:quia p hoc nihil nobis christus meretur:ergo videtur q̄ non fuerit necessarium credere christum venturum ad iudicium.

¶ Utr̄ oportuerit hr̄e semp fidē explicitā de tritate.

Alterius videt q̄ nō fuerit nēcariū habere cognitionē trinitatis explicitā: qz Debze.xi.dr̄ q̄ de deo opz credere qz est ꝛc.ergo videt q̄ non oportuit cognoscere distinctiōem p̄sonaz. ¶ P.cognitio fidei est necessaria in q̄tū nos in finē dirigit.sz de⁹ est finis noster in q̄tū est summū bonū:qō ad eēntiā ptiet:g̃ videt q̄ sufficiebat de deo credere essentialia. ¶ P.sacra scriptura ē regula fidei.sed in scriptura ve.tes.nō fuit mētio expressa facta de trinitate:ergo nō erat necessaria ad credendum. ¶ Sz cōtra.magis est salutifera cognitio de christo in q̄tū est de⁹ q̄ in q̄tū est bō.sz necessariū fuit habere cognitionē de būanitate ipsius:ergo multo fortius de deitate.sed fz q̄ est in sua deitate est filius patris:ergo necessariū fuit habere cognitionē de p̄re z filio. ¶ P.missio diuinaz p̄sonaz semp fuit de nēcitate salutis. Sz Aug.dic̄ q̄ mitti est cognosci q̄ ab alio sit:g̃ semper fuit necessariū cōgscere in deo q̄ sit ibi aliqs ab alio:z ita cōgscere trinitatē p fidem.

Respondeo dōm ad p̄mā qōnez q̄ fides cognitio q̄dā est. Quantitas aūt cognitionis dupliciter attendit̄.s.fm obiecta:z fm efficaciā act⁹ circa obiectū. Quia aūt habit⁹ specificat̄ ex obiecto:ideo p̄ma quātitas est habitui essentialis.z fm hāc attendit̄ magnitudo fidei:que est fm articulorz quātitatē.z ideo fm hāc quātitatē fides nō crescit nec deficit:cū semp eadē māeat Efficacia aūt in agēdo est ex cōditiōe agētis.z iō q̄tuz ad alias tres magnitudies potest fides p̄ficere ipsa manēte eadē fz diuersas hominū cōditiones. In actu aūt fidei tria inueniūt fz que potest efficacie quātitas fidei attēdi.duo fm naturā p̄piam.s.cogitare.z fm hoc dicitur fides magna cognitione: z assentire.z fm hoc dicitur fides magna ꝛstantia:qz assensus certitudinē z determiationē iportat vt supra.di.xz.dictū est. Tertiū aūt est in actu fidei fm q̄ iformat̄ charitate:z fm hoc dicit̄ fides magna deuotiōe. Sed qz certitudo fidei est ex volūtate determinate intellectū ad vnū:z simil̄ formatio ex charitate q̄ ē i volūtate. volūtas aūt est dña sui act⁹ ēt fm quodcūq̄ tēp⁹:ideo per se loquēdo magnitudinis fidei que est fm ꝛstātiā z deuotionē:attendit̄ p̄fect⁹ fm p̄mptitudinē volūtatis que est ex gr̄a nō ex successiōe tēporz nisi p accēs in q̄tū in aliquo tēpore fit plenior ifluētia gr̄e q̄ i alio q̄tū ad cōmunē statū:q̄uis nō q̄tū ad oēs p̄sonas. Sed cogitare ad intellectū ptinet:cui⁹ virtutes exp̄imēto indigēt z tēpore:vt dicit̄.z. etbi.z ideo quantitas fidei que est fm cognitionē articulorum per se loquēdo crescit fm diuersitatē temporis.

Ad p̄mū ergo dicēdū q̄ charitas in volūtate est. Ea autez que ad volūtatē pertinēt non indigēt exp̄imēto z tēpore:sic̄ ea que sūt in intellectu i quo est fides nisi quaten⁹ opz q̄ per exercitiū acquirat̄ habit⁹: qō de charitate nō est. Et ideo p̄fect⁹ charitatis p̄prie loquendo nō attendit̄ fz diuersa tēpora nisi p accēs in q̄tuz tēpore redēptiōis plēioz ifūdit̄ gr̄a q̄tū ad cōmunē statū: nō aūt q̄tū ad oēs singulares p̄sonas. ¶ Ad z^m dōm q̄ ꝺ q̄ scientie p̄fecerūt p successionē tēporz nō tm̄ est ex imp̄fectiōe iuentorū:sed ēt ex ipotētia addiscētiū:g̃ a p̄ncipio totū capere non possunt.z ita in his q̄ fidei sunt accidit q̄ oportuit paulatiz būanū intellectū assuefieri ad ea q̄ fidei sunt. p̄pter qō dns discipulis dixit. Multa habeo vobis dicere sed nō potestis portare mō. Jo.xvi. ¶ Ad 3^m dōz q̄ illi q̄ imediate a deo fidei cognitionē receperūt q̄tum ad ea que eis nō explicabāt nō habebāt fidē implicitā i fide alteri⁹ hois:sed in cognitiōe ipsi⁹ dei cui reponebāt id qō de secretis diuine sapiētie eis fuerat reuelatuz. ¶ Ad 4^m dōz q̄ articul⁹ dicit̄ indiuisibilis veritas q̄tū ad id quod actu explicat̄ in articulo:sz est diuisibilis q̄tū ad ea q̄ potētia cōtinent̄ in articulo fm q̄ q̄ dicit vnū quodāmō dikta.z hec sunt ea que p̄cedūt ad articulū:z cōsequūt ad ipsuz:z q̄tū ad hoc potest explicari z diuidi articul⁹ fidei. ¶ Ad 5^m dōz q̄ aliqd qō in articulo cōtinet̄ explicari potest dupliciter. Uno mō fz q̄ vn⁹ articul⁹ cōtinet̄ q̄dz in alio:vel duo in vno cōi:sicut resurrectio mortuorz p̄tinet quodāmō in resurrectiōe xpi.z passio z incarnatio in hoc cōi qō est misteriū redemptionis.z sic fides implicita explicat̄ in articulis fidei determinatis.z hec explicatio cōpleta est p xpz:vñ ei⁹ doctrine q̄tū ad essentialia fidei:nec addere:nec diminuere licet vt dicit̄ Apoc.vlti.sed añ xpi aduentū nō erat cōpleta:vñ ēt q̄tū ad maiores crescebat fm diuersa tempora. Alio mō id qō in articulo p̄tinet nō est articul⁹:sz aliqd cōcomitās articulū.z q̄tū ad ꝺ pōt fides q̄tidie explicari:z p studiū scōz magis z magis explicari.

Ad secundū qōnē dōz q̄ ad fidē redē (cita fuit. ptoris tripliciter se bz būanū gen⁹ fz diuersa tpa. In p̄⁹ eniz statu añ pctm̄ nō oportebat ab aliq̄ hoie haberi fidē explicitā de redēptore:qz nōdū seruitus erat inducta.sz sufficiebat habere fidē implicitā in cognitiōe dei: vt.s.hō crederet q̄ de⁹ ei p̄uideret i eis que eēnt necessaria ad salutē. In secūdo aūt statu post pctm̄ añ aduētū xpi q̄dā habebāt fidē explicitā de redēptore:gb⁹ reuelatio facta erat:q maiores dicebāt. Quidā aūt vt miores fidē implicitā habebāt in fide maiorū:vñ z eis sacfm redēptiōis sub signis sacrificiorū p̄ponebat̄. In tertio aūt statu post aduētū xpi:qz iā mysteriū redēptiōis impletū ē z corporal̄r z visibiliter z p̄dicatū:oēs tenent̄ ad explicite credenduz: Etsi aliqs istructorē nō haberet deus ei reuelaret nisi ex sua culpa remaneret.

Ad p̄mū ergo dōz q̄ angeli p̄mi⁹ misteriū incarnatiōis sunt edocti q̄ hoies vt dic̄ Dio. 4.ca.ce.ierar.q̄tū ad ipsā substantiā ei⁹:qō credēduz est: q̄uis ñ q̄tū ad oēs circūstātias articulorz q̄s postea reb⁹ eueniētib⁹ cogn̄erūt. Et de ꝺ pleni⁹ dctm̄ est in.z.li.di.xi. ¶ Ad z^m dōz q̄ auctoritates inducte in lr̄a loquunt̄ post pctm̄ siue añ legē siue post. ¶ Ad 3^m dōz q̄ q̄uis aliqs gē-

tib⁹ fi eēt data lex diuinit⁹ cōmūiter oīb⁹ fic̄ iudeis ex gb⁹ nascitur⁹ erat xp̄s:z sic oportebat in eis poni⁹ fidē vigere: tm̄ multis etiaz gentilib⁹ reuelatiōes p angelos facte sunt etiā de xpo:sicut pz de sibilla que de xpo expresse ppheta uit. In historys romanis ēt legit̄ q̄ temporibus cōstātini Imperatoris inuentū fuit in grecia qōdā corpus in sepulchro quod habēs laminā aureā supra pect⁹ in q̄ scriptuz erat. Xp̄s nasc̄et ex virgine z credo in eū.o sol sub helene z cōstantini tēporib⁹ iterū me videbis. Illi ēt gbus spālis reuelatio facta nō fuerat saluari poterāt:etiā si nihil de lege moysi audissent nec̄ aliqd de ea scirent:qz lex illa non erat oīb⁹ data:sed tm̄ iudeis:vñ aly nō peccabant si legis obseruātias nō seruarēt. Secus aūt est de lege xpi q̄ oīb⁹ p̄nunciata est. Saluabant̄ tm̄ fide iplicita redēptoris ipli cando fidē suā in cognitiōe dei vel eoz q̄ a deo docti erāt indeterminate q̄cūq̄ illi essent:sicut maiores iudeoz q̄tū ad ea que eis nōdū fuerāt reuelata:dū tm̄ p̄riū ptinaciter nō tenerēt p̄dicantē fidē. ¶ Ad 4.^m dōm q̄ q̄uis ad cognitionē redēptoris non sufficeret nā per se:sufficiebat tm̄ cū lege scripta tpe legl. Ante legē vo adiuta per gr̄am.

Ad tertiā qōnē dōz q̄ fides explicita ad hoc necessaria est q̄ i finē vltimū ītētionē dirigat. Et qz per pctm̄ hō ab illo fine abduct⁹ fuerat: nō poterat reduci nisi q̄ mediatorē dei z hoium dñm iesuz xp̄m:ideo post pctm̄ oportuit haberi cognitionē explicitā de redemptore:z p̄cipue q̄tū ad ea gbus nos in finez reduxit victo hoste quo captiui detinebamur. Ad hoc aūt q̄ nos in finē reduceret q̄tuz regrebant̄. Primū est q̄ ꝓpugnator nostr̄ ist̄ureret:qō factū est in natiuitate. Scōm est q̄ ꝓpugnaret:qō factū est in passiōe. Tertiū est q̄ vinceret:qō factū est in resurrectiōe qñ eternitatis aditū deuicta morte reserauit. Quarto q̄ victorie sue oēs suos p̄rticipes faceret.z hoc erit in iudicio qñ bonis bona:z malis mala reddet. Et iō ista p̄cipue requirebant̄ vt de redēptore explicite scirent. Tm̄ pōt esse q̄ fm diuersa tēpora hoz distinctio z explicatio ante x̄pi aduentū creuit:vt quāto aduētui saluatoris viciniores exist̄erēt:tāto sacra salutis plenius p̄cognoscerent. vt dicit Greg. Et fz ꝺ vtraq̄ opio in lr̄a posita pōt dr̄e veritatē.p⁹ q̄tū ad ꝓpinquos.scōa q̄tuz ad remotos.

Ad p̄mum g̃ dōm q̄ Joānes baptista bos articulos plenissime sciuit. vñ de bis nō dubitauit. potuit aūt dubitare sine p̄iudicio salutis de alio articulo passiōis iplicite:tunc tpis.s.de descensu ad iferos nō p̄tinaciter: qō pz qz doceri q̄rebat. ¶ Uel dōm vt aly dicūt q̄ ipse nō dubitauit:sed q̄si dubitasse visus ē in q̄tū q̄sunt:nō pp se:sed p̄pter suos discipulos instruendos:vel fuit dubitatio non ignorantie: sed āmirationis z pietatis. ¶ Ad z^m dōm q̄ articulus cōceptiōis iplicite cōtinebat̄ in articulo natiuitatis:in q̄tū est via ad natiuitatē. Articulus aūt de descēsu ad inferos in articulo de passione. Articulus aūt de ascensione in articulo de resurrectiōe: qz ibi terminat̄ victoria resurgētis. ¶ Unde pz respōsio ad tertiuz z quartū. ¶ Ad quintū dōm q̄ in iudicio xp̄us nihil nobis merebit̄:sed id qō p̄ius meruit reddet.

Ad quartaz qōnē dōm q̄ per missiōes diuinaruz p̄sonaz in nos:hō in finē vltimū ducit̄ nō solū post pctm̄:sz etiā ante pctm̄:z ideo explicita cognitio de trinitate fuit necessaria nō solū post pctm̄: sed ēt ante pctm̄. Nō tm̄ eodē mō ante aduētū xp̄i z post:qz ante aduētū soli maiores de hoc fidē explicitā habuerūt: post incarnationē vero oēs fidē explicitā de trib⁹ p̄sonis habere tenētur: sicut z de mysterio incarnationis:qō cognosci nō pōt:ni si cognoscat̄ p̄sonaz distictio. Et qz sacra salutis

Ad p̄mū (cū inuocatiōe trinitatis cōferunt. ergo dōm q̄ apl⁹ posuit illa q̄ oportuit credi explicite a quolibet hoie in quocūq̄ statu: hoc aūt nō fuit cognitio trinitatis. ¶ Ad z^m dōm q̄ ad dirigēduz in finē nō solū opz cognoscere finez: sed etiā ea sine q̄bus in finē iri nō pōt. z ideo oportuit habere cognitionē explicitam de fide trinitatis:qz sine earū missione in finē beatitudinis veniri nō pōt. ¶ Ad tertiū dōz q̄ nō erat necessariuz vt explicite omnes cognoscerent:ideo nō fuit posituz mysteriū trinitatis manifeste in vete.test.sed velate. vt sapientes capere possent. ¶ Expositio textus.

Sicut in ecclesia alig sūt min⁹ capaces.) Cōtra.modo nō sufficit ad salutez: vt etiā explicite mysteriū incarnatiōis credatur. Dicēdū q̄ ē similitudo nō quātuz ad oīa: sed quātū ad quedā de articulis: qz nesciunt eos distīguere q̄uis explicite cognoscāt illō qō in articulis cōtinet̄. Tenent̄ aūt explicite illos articulos scire de quib⁹ ecclesia solēnizat z facit cōtinuā mentionē sicut de trinitate. (Credunt hoc qō ignorant.) Hoc est ꝺ illud qō superius dictū est:q̄ fides nō est de ignotis. Dicendū q̄ sicut iplicite credit̄:ita z iplicite cognoscit̄. dicit̄ aūt ignorari qō nescit̄ explicite. (Solet ēt queri de fide cornely.) Sciēdū q̄ Cornelius habebat fidē explicitā de mysterio incarnatiōis:q̄uis sufficisset ei ad salutē ēt si de hoc fidē iplicitā habuisset:sed nō bēbat fidē distictā de tēpore incarnatiōis:z iō qz hoc iā incipiebat esse necessariū ad salutez:missus fuit petr⁹ ad eū ist̄ruēdū. (Illud ēt nō est ꝓtermittēdū.) De hac eq̄litate habituū z opatiōe dicet̄ ifra. di.36. Dic tm̄ sciēdū est q̄ opatiōez hic vt̄ notare virtutes regulātes in ope exteriori:sicut sūt vtutes cardinales:q̄ ēt hūt act⁹ interiores:fm quos oz istā equalitatē attēdi:vel si loquit̄ de operib⁹ exteriorib⁹:attēdēda est eq̄litas q̄tū ad ꝑfirmationē operis magis q̄ fm q̄titatē act⁹:qz iterdū aliqs ex maiori charitate facit opa ex suo genere miora:q̄ ali⁹ maiora. (Nō aūt post fidem.) Cōtra. Matth.p. Abzaā genuit Jsaac. Jsaac Jacob.i. fides spem. spes charitatē. Dōm q̄ itelligit q̄tū ad act⁹:nō q̄tū ad habit⁹. (Nō q̄ fides z spes eā.) Cōtra.aliqs bz fidē qui nō bz charitatez:sicut q̄ ficte accedit ad baptismū:fidē tātū hūs. Dōm q̄ loquit̄ de fide z spe fm q̄ est virtus.

¶ De spe quid sit. Distinctio. XXVI.

Est autē spes virtus: qua spūalia z eterna bona sperantur.i.cū fiducia expectātur. Est.n. spes certa expectatio future beatitudinis venies ex dei gratia z ex p̄cedentib⁹ meritis: vel ipam spem:quā nā p̄reit charitas:vel spera tam rez.i. beatitudinē eternā. Sine meritis.n. aliquid sperare nō spes:sed p̄sumptio dici pōt.

¶ De quibus sit spes.

Et sicut fides: ita z spes est de inuisibilibus. vñ Aug. Fidē appellam⁹ earum rerū q̄ nō videtur. De spe quoq̄ dicitur. Spes q̄ videtur nō est spes. Qđ.n. videt qs quid sperat:. Qđ attinet ad nō videre:vl̄ q̄ creditur: vel q̄ sperant̄ fidei speiq̄ cōe est. Distinguitur tm̄ fides a spe: sicut vocabulo:ita rōnabili dīa. Est.n. fides malarū rez z bonaz:qz z bona creditur z mala: z hoc fide bona nō mala. Est ēt fides: z p̄teritaz rerum z p̄sentiū z futuraz. Credim⁹.n. mortē xp̄i q̄ iā

Universidad de Deusto

ptérijt: credimus sessionē q̄ nūc est. Credimus venturū ad iudicādū: qđ futurꝫ est. Itē fides ꝛ suaꝫ reꝫ ē ꝛ alienaꝫ. Nā se gscꝫ credit eē cepisse: nec fuisse vticꝫ sempiternū. Et alia atꝫ alia nō mō de alijs hoīb⁹ multa q̄ ad religionē pertinēt: verū ēt de angelis credim⁹. Spes aūt non nisi bonaꝫ reꝫ ē: nec nisi futuraꝫ reꝫ: ꝛ ad deū pertinentiū: qui earū speciez gerere perhibet.

¶ Redit ad premissam questionem: an. s. fides ꝛ spes in christo fuerint.

POst hoc supest iuestigare vtrū fides ꝛ spes in xpō fuerint. vñ tractat⁹ ille sumpsit exordiū. Quibusdā nō indocte videt fidē virtutē ꝛ spem in eo nō fuisse: sicut in sanctis iā beatificatis vel in angelis nō sūt: ꝛ tñ sancti credūt ꝛ sperāt resurrectionē futurā. ꝛ angeli eādē credūt: nec tñ in eis fides vel spes virt⁹ est: qz ꝛ deo per spēm ꝓpīquādo fruunt: ꝛ in dei verbo resurrectionē futurā siue iudiciū nō per speculū ꝛ in enigmate: sz p̄clarissime ispiciūt. Si. n. qz credūt resurrectionē futurā. iō vez ē eos fidē hr̄e. ḡ ea consūmata post iudiciū silr ꝛ fidē hr̄e dicent: qz credēt eaz p̄teritā. Sz sic tūc credent: nec tñ fidē q̄ fideles facit habebūt: qz nō credēt absꝫ scia: q̄ nō erit enigmatica: sed p spēm: ita ꝛ mō credūt ꝛ sperāt resurrectionē: nec tñ fidē hñt: qz credēdo cognoscūt. vēit. n. eis qđ pfectū ē ꝛ euacuatū ē qđ ex pte est. venit. n. cognitio ꝛ euacuata ē fides. venit spēs ꝛ desijt spes: ita ꝛ xp̄s in quo fuerūt bona p̄ie: credidit qdē ꝛ sperauit resurrectōez tertia die futurā: p̄o q̄ ꝛ p̄ez ozauit: nec tñ fidē virtutē vel spez habuit: qz nō enigmaticā ꝛ specularē: sed clarissimā de ea cognitionē habuit: qz nō pfect⁹ eaz cognouit ꝓteritaz q̄z intellexit futurā. Sperauit tñ xp̄s sicut in psal. ait. In te do. spe. nec tñ fidē vel spem virtutez habuit: qz per spēm videbat ea q̄ credebat. De antiqs ṽo patrib⁹: qz apud inferos vsqꝫ ad passionē tenebāt nō incōgrue dici pōt: q̄ fidē ꝛ spez virtutē habuerit: qz credebāt ꝛ sperabāt se visuros deū per spēm q̄liter eū tūc nō videbant: qz eis nō patuit cognitio dei per spēz ante passionē xp̄i: qua cōsūmata a fide transierūt ad spēm.

¶ Postq̄z magr determinauit de fide. Dic. 2°. determinat de spe. Et diuidit in duas ptes. In p̄ma determiat de spe. In scōa ostēdit i gb⁹ spes iuenit. ibi (Post ꝟ supest iuel.) Circa p̄m duo facit. P̄mo determinat de spe sm se. In scōa de spe p cōparationē ad fidē. ibi. (Et sic fides.) Et circa ꝟ duo fac. P̄mo ostēdit ꝺueniētiā iter fidē ꝛ spem. 2°. differētiā. ibi. (Distiguit tñ) (Post ꝟ supest.) Dic ostēdit q̄rū sit habere fidē. Et circa ꝟ duo fac. P̄mo ingrit vtꝫ in xp̄o fuerit fides. 2° vtꝫ in antiqs patrib⁹ in limbo existētib⁹ ibi (De antiqs ṽo p̄rib⁹.) Dic q̄runt duo. P̄mo de spe sm q̄ est passio. 2°. de ipsa sm q̄ est virtus. Questio. I.

Circa pmū q̄runt̄ gnāl. P̄mo vtꝫ spes sit passio. 2°. in quo sit. 3°. de differētia eius ad alias passiones. Quarto vtꝫ sit vna de quatuor passiōibus p̄ncipalibus. Quinto vtrum possit esse in parte intellectiua.

¶ Utrum spes sit passio.

Ad primuz sic p̄cedit. vī q̄ spes non sit passio. spes. n. ē expectatio: sz expectatio dicit imobilitatē. cum ḡ oīs passio in motu ꝺsistat. vī q̄ spes nō sit passio. ¶ P. oppositā sūt in eodē gn̄e: sz pās. 7. phy. diuidit spem ꝺ memoriā diuidēs actiōes vtriusq; abiuicē. cū ḡ mēoria nō sit passio: nec spes passio erit. ¶ P. expectare a spectādo dr̄. spectare aūt ē videre: cū ḡ videre nō sit passio aīalis sm q̄ p̄pe logmur de passiōib⁹ aie: vī q̄ spes q̄ ē expecta? nō sit passio. ¶ P. passio aie in pte sensitiua ē. vt dic pās i 7. phy. sz spes cū sit ō futuro bono nō pōt eē i pte sensitia: qz sensus ē p̄sentiū tm̄. ḡ spes nō ē passio. ¶ P. nihil patit nisi ex p̄sētia agētis: sz spes nō ē de p̄sentib⁹: sz de futuris. ḡ

¶ Sed ꝺ. spes ꝺ timorez diuidit: sed timor (nō est passio. est passio. ergo ꝛ spes. ¶ P. spes ad appetitiuā potentiam ptinet: qz bz bonū p̄ obiecto: sed mot⁹ appetitiue ptis dr̄ passio aie: qz ad eū sequit delectatio ꝛ tristitia: qđ ꝓpriū ē passionū. vt dr̄ in. 2. Etbi. ergo vt pus. ¶ P. p̄sens ꝛ p̄teritum nō diuersificāt gen⁹: sz gaudiū qđ ē de p̄senti bono ē in genere passionis. ḡ ꝛ spes que est de bono futuro.

Respondeo dom̄ q̄ sicut pus. di. 15. dictuz ē. q̄uis oīs opatio potētiaꝫ aie: q̄ per sua obiecta in actū reducūt: sic̄ itellect⁹ possibilis sensus ꝛ appetitus possint dici passiōes: tñ ꝓprie loquēdo passio ē in operatiōib⁹ appetit⁹ sensitiue ptis: sm q̄ Dama. dic̄ in. 2. li. q̄ passio est mot⁹ appetitiue vtutis sensibilis q̄ est ex imagiatiōe boni vel mali. Spes aūt dic̄ extēsionē appetit⁹ i illud qđ appetibile ē. Inuenit aūt nō solū in hoīb⁹: sz ēt in alys aīalib⁹: qđ p̄z: qz iueniunt̄ aīalia opari ꝓpter aliqđ bonuz futurū estimatū pole: sicut aues faciūt nidum: pp filiozū educationē: nec pp finē aligd faceret nisi in finē illum q̄si eis pole? tēderēt: qz nālis appetit⁹ nō est ipossibiliū. Silr ēt p̄z q̄ vnū aīal aggredit aliud nō nisi ex spe victorie. p̄z. ḡ q̄ spes sit i appetitu sensitiue ptis q̄ nobis ꝛ bzutis cōis (est: ꝛ ita sequit q̄ sit passio.

Ad primuz ḡ dom̄ q̄ appetitiue partis duplex est mot⁹. s. p̄secutio ꝛ fuga. obiectū aūt spei qđ est bonū difficile ꝛ arduū rōne sue bonitatis natū est mouere ad p̄secutionē: sz rōne sue difficultatis natuz ē mouere ad fugā. hic tñ mot⁹ retardat̄ per spem. ꝛ iō spes ipoztat motū p̄mū in quo salnat̄ rō passiōis: tñ in quiete ꝓuatiue sm motū q̄ est fuga. ¶ Ad 2m dom̄ q̄ diuidit spes ꝺ memoriā nō quātū ad essentiā suā: sz q̄tū ad effectū q̄ est cōis memorie ꝛ spei. s. delectatio. vñ nō sequit q̄ in genere ꝺueniāt. ¶ Ad 3m dom̄ q̄ freq̄nter noia iponunt̄ reb⁹ occultis ex suis signis sicut eēntiales dr̄ie ex accūtib⁹? noiant̄. Signū aūt alicui? gescētis cū extēsione appetitus in aligd desideratū solet esse q̄ frequēter visum dirigit in illud vt videat: si ex aliq̄ parte ad ipm accedat: ꝛ iō dispō p̄dicta getis cuz motu dr̄ expectatio. ¶ Ad 4.m dom̄ q̄ sicut aīalia cognoscūt rōnē ꝺueniētis ꝛ nociui nō p ingsitionē rōnis vt hō: sz per istinctū nāe q̄ dr̄ estimatio: ita ēt cognoscūt aligd qđ futurꝫ est sine hoc q̄ cognoscāt rōnē futuri nō cōferēdo p̄sens ad futurum: sed ex instinctu nāli: sm q̄ agunt̄ ad aligd agēduz vel ex ipulsu nāe ēteriozis vel exteriozis: sicut q̄ agūt ad aligd ad p̄cauendū de futuris q̄ dependēt ex motu celi quasi ex eo ipulsa. vñ ex eoꝛ operib⁹ boīes possunt aligd scire de hꝺ futuris: sicut naute p̄sciūt tēpestatez futurā ex

motu delphinoꝛ ad supficiē aque descēdētiū. Et formice veniēte pluuia reponūt granū in cauernis. ¶ Ad 5m dom̄ q̄ id qđ ē futurꝫ sm rē pōt eē p̄ns i imagiatōe. Et qz bonū est natū mouere appetitū sm q̄ ē imagiatū vel itell'm. vt dr̄ in. 3. de aīa: iō ex tali p̄sentia pōt seq passio in appetitu.

¶ Utrum spes sit in alia vi q̄z in concupiscibili.

Ad secūduz sic p̄cedit. vī q̄ spes non sit in alia vi q̄z in cōcupiscibili. Arduū. n. vel difficile nō addit aliquā rōnē appetibilis supra bonuz: qz difficile magis bz rōnē fugibilis q̄z appetibilis. Arduum aūt nō differt a bono nō arduo nisi sm magis ꝛ min⁹: sed vis cōcupiscibilis est boni qđ desiderat̄: cū ḡ obiectū spei sit bonū arduū vel difficile: vī q̄ spes sit in concupiscibili. ¶ P. sicut volūtas ē bonū appetibil in pte itellectiua: ita ꝺcupiscibilis in pte sensitiua: sz in pte itellectiua oē qđ ad appetitū ptinet ē volūtas. ḡ ꝛ in pte sensitiua oē qđ ad appetitū ptinet est vis cōcupiscibilis: ꝛ ita cū spes ad appetitū ptineat vt dcīm est. videt̄ q̄ sit in cōcupiscibili. ¶ P. gaudiū ꝛ deleetatio in cōcupiscibili sunt: sz spes facit gaudiū. Ro. iz. Spe gaudētes. ꝛ delectatione. vt dic pās i. 7. phy. ergo spes est in cōcupiscibili. ¶ P. p̄sens ꝛ futurꝫ nō diuersificāt appetitiuā potētiā cū accidāt appetibili iquātum bꝺ: sed gaudiū ꝛ spes nō differūt: nisi sz id qđ gaudiū est de bono p̄senti: spes aūt de bono futuro. ḡ cū gaudiū sit in cōcupiscibili: ꝛ spes in eodē erit. ¶ P. eiusdez est moueri ad terminū ꝛ in termino gescere: sz spes ipoztat motum in aliquē terminū in quē cū aligs deuenerit gaudet. cuz ḡ gaudere sit cōcupiscibilis ꝛ sperare erit cōcupiscibilis.

¶ Sz ꝺ. cōcupiscibilis p se loquēdo nō ordinat̄ ad arduuz: sed magis irascibilis. cū ḡ obiectū spei sit arduū oz q̄ spes nō sit in cōcupiscibili: sz in irascibili. ¶ P. idē ē subm ꝺrio rū: sed spei opponit timor. cū ḡ timor sit in irascibili nō in cōcupiscibili: sic̄ ꝛ audacia que iterū timori opponit: vī q̄ spes ēt sit in irascibili. ¶ P. ira sine spe eē nō pōt. vt dicit Auic. in. 6. de nālibus. vñ ex offensa illa de cuius vindicta nō est spes sicut cū quis a rege offendit nō est ira: sed odiū magis vel timor. ḡ cū ira nō sit in cōcupiscibili: nec spes.

Respondeo dom̄ q̄ potētie passiue variant̄ sz q̄ sunt nate moueri a diuersis actiuis p se loquēdo. p̄riū aūt motiuū appetitiue vtutis est bonū apꝑbens suz. vñ opz q̄ sm diuersas vtutes apꝑbendentes: sint etiaz diuersi appetitus. s. appetit⁹ rōnis g est de bono apꝑbēso sm rōnē vel intellectū. vñ est de bono apꝑbenso simplr ꝛ in vniuersali: ꝛ appetit⁹ sensitiu⁹ g est de bono apꝑbēso sz vires sensitiuas. vñ ē ō bono ꝑticulari ꝛ vt nūc. Sz qz potētia passiua nō extēdit se ad plura q̄z virtus sui actiui sz q̄ dicit Cōmē. in. 9. Meta. q̄ nulla potētia passiua est in nā cui nō rñdeat sua potētia actiua nālis: iō appetitus sensitiu⁹ ad illa tantū bona se extēdit ad que se extēdit apꝑbēsio sensitiua. Qz aūt. vt dicit Dio. 7. ca. de di. no. ꝺina sapiētia cōiungit fines p̄moꝛ p̄ncipijs scōrū: qz oīs nā inferioz in sui supmo attingit ad infimum nāe superioris sm q̄ ꝑticipat aligd de nā superioris q̄uis deficiēter. Ideo tam in apꝑbēsione q̄z in appetitu sensitiuo iueniūt aligd in quo sensitiuū rōnē attingit. Qd. n. aīal imaginet̄ formas apꝑbēsas per sensuz boc est de nā sensitiue apꝑbēsiōis sz se: sed q̄ apꝑbendat illas ītētiōes que nō cadūt sub sensu: sicut amicitiā odiū ꝛ hꝺ: boc est sensitiue partis sm q̄ attingit rōnē. vñ pars illa in hoīb⁹ in gb⁹ est pfectior ꝓpter cōiunctionē ad aīam rōnalē dicit rō particularis: qz ꝺfert de intētiōib⁹ ꝑticularib⁹. in alys aūt aīalib⁹: qz nō cōfert. sed ex istinctu nāli bz hꝺ intētiones apꝑbēdere nō dr̄ rō: sz estimatio. Silr ēt ex pte appetitus q̄ aīal appetat ea que sunt ꝺueniētia sensui delectationē faciētia sm nām sensitiuam est ꝛ ptinet ad vim cōcupiscibilē: sed q̄ tēdat in aliqđ bonū: qđ nō facit delectationē in sensu: sed magis natū est facere tristitiā rōne sue difficultatis: sicut q̄ aīal appetit pugnā cū alio aīali: vel aggredi aliā quātū q̄z difficultatē. Bē est in appetitu sensitiuo sm q̄ nā sensitiua attingit intellectiuā. ꝛ bē ptinet ad irascibilē. Et iō sicut estimatio est alia vis q̄z imaginatio: ita irascibilis ē alia vis q̄z ꝺcupiscibilis. obiectū. n. ꝺcupiscibilis ē bonū qđ natū ē facere delectationē in sensu: irascibilis aūt bonū qđ difficultatē habet. Et qz qđ est difficile nō est appetibile inquātū hꝺ: sed vel in ordine ad aliud delectabile vel rōne bonitatis que difficultati admiscet̄. Cōferre aūt vnum ad aliud ꝛ discernere intentionē difficultatis ꝛ bonitatis i vno ꝛ eodē est rōnis: iō ꝓpe istud bonū appetere est rōnalis appetit⁹: sed ꝺuenit sensitiue sm q̄ attingit p quādā iperfectā ꝓticipationē ad rōnalē: nō q̄dez ꝑferēdo vel discernēdo: sed nāli instinctu mouet in illud sicut dcīm ē: de estimatiōe. ¶ Et p hoc pz ēt q̄ irascibilis est altioz q̄z ꝺcupiscibil ꝛ ppinqoz rōni. ꝛ iō incōtinēs ꝓpter ꝺcupiscentiā q̄ nulla lege vtitur magis est turpis q̄z iracūdus q vtit legib⁹: sz puersis. vt dr̄ in. 7. Etbi. vñ ēt vicia q̄ sūt in cōcupiscibili sūt maiozis īfamie q̄z ea q̄ sūt in irascibili. Ex his ergo iam planū est videre q̄ passio sit in irascibili: ꝛ q̄ in cōcupiscibili. oīs. n. passio de cui⁹ itellectu ē appetit⁹ in bonū vel ꝺueniēs simplr est in cōcupiscibili: sic̄ amoz delectatio ꝛ hꝺ: ꝛ eoꝛ opposita. Oīs aūt passio de cui⁹ itellectu est appetit⁹ in bonū cū circūstātia difficultatis est in irascibili: ꝛ hꝺ sunt oīa illa q̄ ipoztāt bonū vel malū: cū determiatiōe alicui⁹ q̄ltatis: sic̄ ira q̄ nō ex q̄lz lesiōe ꝺsurgit: sz ex ea quā pōt aliqs vindicare: ꝛ tñ nō bz in p̄ōptu vindictā. Timor ēt non est de quolibz malo: sz de malo cui non pōt resisti vel difficulter resistit. Spes aūt ipoztat motū appetit⁹ in aliqđ bonū cōmēsuratū appetēti. Nō. n. est de bono tanto ad qđ nullo⁹ possit puenire: nec ite; de tā puo q̄ p nibilo habeat̄: sz de eo qđ est pole baberi: ꝛ tñ ē difficile ad habendū: pp qđ dr̄ arduū. vñ p; q̄ spes sm q̄ est passio est in irascibili.

Ad primuz ḡ dōz q̄ difficile vt arduū addit quādā spālē rōnē bonitatis. s. p̄cioſitatem quādā ex bē ipso q̄ nō de facili babet̄: sic̄ dr̄ oē rarū carū. ¶ Ad 2m dom̄ q̄ nā rōnalis ex seipsa ꝺcrre bz ꝛ discernere. vñ bonū qđ est ex seipso appetibile vel qđ idiget collatiōe ꝛ discretiōe: ad bē q̄ appetat sm nām rōnalis apꝑbēsionis appetitū rōnalē mouet: ꝛ ideo ex bē nō diuersificat appetit⁹ rōnalis: sz dr̄ volūtas vl'r: nō sic aūt est de appetitu sensitiuo. vt p; ex dictis. ¶ Ad 3m dom̄ q̄ in ingsitū spes ē de difficili arduo nō delectat: sed magis affligit: cū ex hoc ipso sit distās: sed in ingsitū est de bono possibili acgri sic fit delectationē: qz sicut qđ ē in potētia iā bz inchoationē sui esse: ita qđ apꝑbēdit vt pole adipisci apꝑbēdit: vt iā quodāmō p̄sens: ꝛ iō spes delectationez facit: ꝛ hec delectatio nō est in cōcupiscibili: sz in irascibili: q̄libz. n. potētia appetit sibi cōueniens ꝛ de eo delectat̄: vt ifra dicet̄. bonū aūt arduū ex bē ipso q̄ est pole adipisci est ꝺueniēs in irascibili. vñ in ipm tēdit. ¶ Ad 4.m dom̄ q̄ obiectū irascibilis ē bonū difficile: qđ aūt babet̄ iā nō est difficile: sed tātū dū nō babet̄: ꝛ iō nō oēs passiones irascibilis sūt futuri: sicut timor ꝛ spes. ¶ Ad 5m dom̄ q̄ oīm irascibilis est bonū difficile: qđ q̄libz bz bonitatez ex ordine ad aliud. vñ in actu vel motu irascibilis est duplex termin⁹. p̄m⁹ ē ꝓpm⁹ sm q̄ terminat̄ in oīm ꝓpriū vt q̄s cōsequit victoriā. Et qz ꝓpriū obiectū irascibilis bz difficultatē: iō nō est delectabile alicui simplr: sed est delectabile ei sm bāc vim cuius act⁹ est pfect⁹: p boc q̄ ptingit ad oīm ꝓpriū qđ iā ꝺsecutum est: sicut q̄ aligs delectat̄ de boc q̄ vincit: q̄uis simpliciter sensibilē dolorez de vulnerib⁹ sustineat: ꝛ de fati-

Universidad de Deusto

gatione tristitiã habeat. Et ideo hec ōlectatio nō ē ꝯcupiscibilis: ſz ē ꝑpe irascibilis: ſic̄ delectatio q̄ est ꝑpa in actu vidēdi est ꝑpa ipsi⁹ visus. ſcōs termin⁹ est vltim⁹ finis in quē obm ꝓpriū ordinatū ē. hoc aūt est aliqd q̄ ꝑm seipz est ꝯueniēs ⁊ delectabile: ſic̄ q̄ aīal postq̄ vicit aliud aīal vtiť ad libitū ꝑpa voluptate. Et hec delectatio ptinet ad ꝯcupiscibilē. Irascibilis. n. ad ꝓseruatōez ꝯcupiscibilis ordinať. vt. ſ. ꝑp difficultatē iteruenietez ōlectatio ꝯueniēs nō ptermittať. Et iō dicit Dama. in. z. lib. q̄ ira est audax cōcupiscētie videť: ⁊ ꝑp boc ét dic̄ pbs in. 8. de aialibus. q̄ aīalia pugnāt adinuicez ꝑpter cibū ⁊ ꝑpter coytū: q̄ circa bas delectatiões ꝑcipue est concupiscibilis.

¶ Utz spes differat ab alijs passionibus. ſ. timoze ⁊c̄.

A B tertiū sic ꝓcedit. vť q̄ spes non differat ab alijs passionib⁹. spes enī iportat expectationē: sed ois mot⁹ appetitus videť eē expectatio: q̄ nihil aliud dicit q̄z ꝓtensionē in aliqō bonū. g̃ spes nō distinguit ab alijs passiōib⁹ q̄ ad appetitū ptinēt. ¶ P. expectatum bonū est obm spei q̄ est expectatio: ſz expectatū bonū cōcupiscentiā ꝛstituit. vt dic̄ Dama. z. li. g̃ ꝯcupiscētia ē idez q̄ spes. ¶ P. idez mot⁹ est a termino ⁊ in terminū: ſz tioz dic̄ motū appetit⁹ a malo. spes aūt dic̄ motū eiusdē in bonū. g̃ idē est timoz ⁊ spes. ¶ P. ſic̄ se bz albū ⁊ nigrū ad visum: ita se bz bonū ⁊ malū ad appetitū: ſz albū ⁊ nigrū nō diuersificāt nec̄ poⁿ vistuā: nec̄ passiões ei⁹. g̃ nec bonū ⁊ malū diuersificāt passiões appetit⁹: ⁊ ita timoz ⁊ spes nō sūt diuerse passiões: q̄uis sint de bono ⁊ malo. ¶ P. spes vt dcm̄ ē. dic̄ ꝓtēsionē appetit⁹ i aliqō arduū: ſz B idē iueniť i auda⁹ ꝯfidē siue fiducia ⁊ ira. g̃ oia ista sūt idē q̄ spes

¶ Sz ℞. q̄rū diffōnes sūt diuerse: ⁊ ipa differūt: ſz diffinitio spei nō ꝯuenit alijs passiōib⁹. g̃ ⁊ spes ab alijs passiōib⁹ distinguiť. ¶ P. q̄cūq̄ sūt idē. ynū nō pōt eē sine altero: sed spes pōt eē sine alijs. g̃ spes ab alijs differt. ¶ P. mot⁹ differūt penes termios: ſz nō est ideꝫ termin⁹ seu obm spei ⁊ alioꝝ passionū: q̄z speratū bonū est obz spei. nō aūt ꝑ se loquēdo alioꝝ passionū. g̃ spes differt ab alijs passionib⁹.

Reſpōdeo dōm q̄ passiões aīe de gbus logmur: ꝑmo distinguunť ex B q̄ q̄dā ipōtāt bonū ⁊ malū absolute: ⁊ be ptinent ad cōcupiscibiles: q̄dā vero ipoꝛtāt aliquā mensurā boni vel mali: vt ex ꝓdictis pz. et hec ptinēt ad irascibilē. Passionū g̃ in cōcupiscibili existētiū. q̄dā ipoꝛtāt habitudinē cōcupiscibil⁹ ad suū obm: q̄dā vo motū ipsi⁹ respectu obiecti: q̄dā vero ipressionē relictā in ipsa ex ꝓsentia obiecti. Lū aūt obm appetit⁹ sit bonū vl malū: q̄libet istoꝝ g̃ bec duo diuidiť: Amoz. n. ipoꝛtat habitudinē cōcupiscibilis ad bonū: odiū vero ad malū: quia amoz amatū ponit ꝯnāle: ⁊ q̄si ynū amāti: cui⁹ ℞riuz facit odiū. Et q̄ bec habitudo ꝑficiť ex pñtia obiecti: iō amoz ℔m pfectā sui rōnez est habiti. vt dic̄ Aug. Mot⁹ aūt ꝯcupiscibilis in bonū dr̄ desideriū: in malū aūt est innoiať: ſz dicať fuga. Impssio vero relicta in cōcupiscibili ex pñtia boni dr̄ delectatio vel gaudiū: ſz ꝓsentia mali dr̄ tristitia vel doloz. Qual⁹ aūt tristitia ⁊ doloz differāt: supra. dis. 15. dcm̄ est. Eodē etiā mō differūt delectatio sensibilis ⁊ gaudiū. Letitia aūt dic̄ effectū gaudij in dilatatōe cordis. vñ dr̄ letitia q̄si laticia. Exultatio aūt effectū ipsius in signis exterioꝛib⁹: inc̄ptū gaudiū interi⁹ ad exteriora ꝓrūpēs q̄dāmō exilit. Qz aūt irascibilis ꝓ cōcupiscibilē est aīalib⁹ data vt nō deficiat in suo actu: ideo passiões irascibilis ex passionib⁹ cōcupiscibilis originē bñt. Adiuuat aūt cōcupiscibilē irascibilis ⁊ in bono ⁊ malo. In bono q̄dē vt delectabile ꝯcupiscibili ꝯueniēs nō obstāte difficultate ꝓseqūtur. In malo aūt nociuū difficile repellať. Passio g̃ irascibilis vel oriť ex passiõe ꝯcupiscibilis quā facit appbensio appetibilis: vel quā facit ꝓsentia ipsi⁹. Si ꝑmo mō vel respectu boni: ⁊ B vel possibilis ꝛseq̄ in q̄ō tendēdū est: ⁊ sic est spes: vel nō pot⁹ aq̄ dimittendū est: ⁊ sic ē desperatio. Aut respectu mali: ⁊ B vl possibilis repelli cui resistēdū ē: ⁊ sic est audacia: vel nō pot⁹ repelli q̄ō fugiēdū est. ⁊ sic ē timoz. Si aūt ex ꝓsentia appetibil' B nō pōt esse respectu boni: q̄z exq̄ cōcupiscibil' suo delectabili fruitur nō idiget irascibili: q̄z nō bz difficultatē in illo: ſz ē respectu mali q̄ō repellēdū est ⁊ difficultatē bñs: ⁊ sic causať ira: si est pot⁹ repelli. Alias passio in ꝯcupiscibili sistit. Et iō ira nō bz passionez ℞riā: neq; ℔m ℞rietatē boni vel mali: sic̄ gaudiuz ⁊ tristitia: q̄ ℞rietas est ꝓpria passionū cōcupiscibilis: vel ſz ℞rietatez possibilis ⁊ nō possibilis: sicut spes ⁊ desperatio q̄ ℞rietas est ꝓpa passionū irascibilis.

¶ Scienduz tñ q̄ ira causať nō iolū ex re incōuenienti ꝓsente: sicut cū quis irascit de vulneratiōe: sed etiā ex icōueniēti aliq̄n ꝓsente: sicut cū gs irascit ex iniurys illatis: ⁊ etiā ex appbensiõe habiti incōueniētis. Et ideo ira causať ex doloze q̄tū ad ꝑmū: ⁊ ex tristitia: vt dic̄ Dama. q̄tū ad scōz. Sic ergo passiões aīe ꝑ essentiales differentias diuidunť. Inueniunť etiā diuersificari noia passionū ꝑ oꝛias accītales: q̄ gdez accidūt vel ipsi passiōi vt itensio ei⁹: vel ex obto. Si ꝑmo mō sic ꝯcupiscentia dicit itensionē desidery. zelus itēsionez amoꝛis nō patiens ꝛsortiū in amato. Abhominatio intensionē ody. Exultatio itensionē gaudy vt in signo exteriozi ꝓrūpat gnāliter. Et simil⁹ bilaritas q̄tū ad signum q̄ ondit in facie. Et iocūditas q̄tū ad signa q̄ oñdunť ét in actib⁹. Accidia aūt intensionez tristitie intātū vt imobilitet boiez actiõez retardās. vñ dr̄ a Dama. q̄ est tristitia aggrauās. i. imobilitās vel athos inc̄ptū ꝓbibet locutionez: q̄vt dic̄ Dama. est vocez auferēs. ꝑuptio aūt itensionez spei. Audacia ät excessū ꝛfidentie in aggrediendo terribilia. Furoz aūt itensionez ire. Lū aūt obz ꝓpriū ⁊ p se ista⁹ passionū sit bonū: vel malū appens: ea q̄ accītal⁹ se bñt ad bec faciūt accītales dr̄iaz in passiōib⁹ ex pte obiecti: sic̄ tristitia q̄ est de malo q̄ō est appens malū tristāti: boc aūt accidit esse bonū vel malū alteri. Si ergo tristitia sit de malo q̄ō est malū alteri. ⁊ p B appbendit malū ipsi tristāti: sic est mīa. Si ät sit bonū alteri: ⁊ p B appbendit vt malū ꝓpriū: sic est iuidia q̄ ē tristitia de ꝓsperitate bonoꝛ: vel semelis q̄ est tristitia de ꝓsperitate maloꝛ. vt dr̄ z. Etbi. Sil⁹ etiā timoz distinguiť: q̄z malo difficili superāti facultatez timentis accidit aliqd duplr: vel ex pte ipsi⁹ mali: vel ex pte timentis. ꝑmo mō accidit sibi turpitudo ⁊ B vel in se: ⁊ sic est verecundia q̄ est de turpi actu: vel in opione: ⁊ sic est erubescentia q̄ est timoz de cōuicio: vt dic̄ Dama. vl' verecūdia de turpitudie culpe. Erubescētia de turpitudine pene. Ex pte aūt timentis sumunť accītales dñe timoris B mō: q̄z terribile vel excedit facultatē timētis in agēdo: ⁊ sic est segnicies vel ignauia q̄ est tioz future opōnis. vt dic̄ Dama. Uel in cognoscēdo: ⁊ B tripl⁹: vl' pp cognoscibil' altitudinez: ⁊ sic ē admiratio q̄ ē timoz ex magna imagiatiõe: vel pp ei⁹ incōsuetudinē: ⁊ sic est stupoz q̄ est timoz ex assueta imagiatiõe: vel pp ī certitudinez: ⁊ sic est agonia q̄ est timoz ifoꝛtuny. Et B idez dr̄ trepidatio vl' dubitatio. Sic ergo pz quō spes ab alijs passiōib⁹ differat: ⁊ quō etiā oēs alie passiões abiuicem distinguanť.

Ad ꝑmū ergo dōm q̄ sic supra dcm̄ est: expectare ipoꝛtat ꝓtensionez appetit⁹ in aliqd cū gete ꝑuāte fugā vel recessuz. bec aūt ges ꝯtigit ex difficultate ei⁹ in q̄ō mot⁹ appetit⁹ tendit: ſz nō i ꝓptu est vt beať: q̄ō. n. in ꝓptu est sine moza acgriť. Et q̄z bonū cū difficultate ꝑpe est obm irascibil': iō expectare ꝑprie ad irascibilē ptinet tendentez i aliqō bonū. bz aūt ſe ad spez sicut cōe ad ꝑpuz inc̄ptū spes addit certitudinē circa ex-

pectationē. ¶ Ad ℞m ergo dōm q̄ Dama. logť large. Accipit. n. expectatū bonū ꝑ bono q̄ō nōdū babeť: q̄ō gdē cōe est ꝯcupiscētie ⁊ spei. ¶ Ad ℥m dōm q̄ mot⁹ a termio ⁊ in terminū q̄ñq̄ sūt ℞ry: q̄ñq̄ idez: q̄ñq̄ disperati. Si. n. termini a q̄ ⁊ ad quē sūt ℞ry sic mot⁹ est idē: sic̄ a nigredie in albedinē. Si aūt sit idē termin⁹ a q̄ ⁊ in quē: sic mot⁹ sunt ℞ry: sic̄ mot⁹ ab albedie in albedinē. Si ät sint diuersi nō ℞ry: sic mot⁹ sūt diuersi disperati: sic̄ mot⁹ ab albedine ad calozē. bis modis vltimis spes ⁊ timoz se bñt: q̄z ℞rietas q̄ attēdiť in irascibili est ℔m facile ⁊ difficile: siue possibile ⁊ ipole: nō aūt circa bonū ⁊ malū: q̄z circa B est ꝯcupiscibil'. vñ si ꝛsideret ꝑpa rō obiecti irascibil' sic timoz ℞riať spei: q̄z timoz est a difficili ad q̄ō est spes: si aūt cōsiderať rō difficilis sic sūt disperata: q̄z timoz ē a difficili in gñe malox: spes aūt a difficili in gñe bonox. ¶ Ad ℔m dōm q̄ passiones cognitiuax virtutū sūt a reb⁹ ℔m esse spūale. Et q̄z B esse nō bñt ℞ria ℞rietatē: iō nō cānť ℞rie passiones ex ℞rys ī potētys cognitiuis. Sz passiões appetitiue sūt ex rebus ſz suū eē nāle: q̄z appetit⁹ ē de bono ⁊ malo q̄ sūt i rebus: vt dic̄ pbs in. 6. Meta. ⁊ iō cū ℔m eē nāle ℞rietatē babeāt ℞rias passiões cānt. ¶ Ad ℥m dōm q̄ cū arduū siue difficile sit ꝓpriū obm irascibil': dr̄ie faciētes oppōnes in passiōib⁹ irascibil' sūt: difficile facultatē superās vel nō superans: ⁊ vtrūq; ē vel bonū vl malū. Eiducia g̃ sen ꝯfidentia ipoꝛtat motū irascibilis in id q̄ō estimať vt facultatez nō excedēs: q̄ō gdē spāl' circa bona ipoꝛtat spes. circa mala aūt audacia: nisi q̄ audacia excessuz ipoꝛtat q̄ñq̄. vñ in malū q̄ñq̄ accipiť: mot⁹ ât appetit⁹ in id q̄ō estiať vt superās facultatē siue i bonū siue i malū ē diffidētia. In bonū aūt spāl' ē desperatio: in malū aūt timoz. Ira aūt ē passio cōposita ex audacia vl' doloze ⁊ spe: vt ex dictis patere pōt.

¶ Utrū spes sit ꝑncipalis passio: vel amoz: vel desideriuz: vel audacia: vel penitentia.

A B quartuz sic ꝓcedit. vť q̄ spes nō sit ꝑncipal' passio. Amoz. n. vehemēti⁹ affectionē imutat q̄z spes: vñ bo minē eꝛ se facit. vt dic̄ Dio. 4. ca. de di. no. sed amoz nō ponit ynā de ꝑncipalib⁹ passionib⁹. g̃ neq; spes. ¶ P. cōcupiscere ē de futuro bono sic̄ ⁊ spes: ſz ꝯcupiscentia vl' desideriū nō ponit passio ꝑncipal'. g̃ nec spes. ¶ P. denoiatio sp fit a ꝑncipaliozi: ſz irascibil' denoiať ab ira. g̃ est ꝑncipalioz spe q̄ ē in irascibili. ¶ P. obm irascibilis est difficile ⁊ arduū: ſz audacia tēdit i arduū magis q̄z spes vl nō min⁹. g̃ audacia ē magis ꝑncipal' q̄z spes. ¶ P. sic̄ spes ē de futuro: ita penitētia ē de ꝑterito: ſz ꝓteritū ē certi⁹ q̄z futurū: cū g̃ penitētia nō ponať ꝑncipal' passio: nec spes ꝑn

¶ Sz ℞ ē q̄ Boe. i li. ō ℔so. dic̄. Hau (cipal' passio dz poni. dia pelle: pelle timorez: spēq; fugato: nec doloz adſit: ⁊ ita spes cōnūerať alijs ꝑncipalib⁹ passiōib⁹. ¶ P. spes opponiť q̄dāmō timori: ſz timoz ē ꝑncipal'. g̃ ⁊ spes. ¶ P. passio q̄ est in cōcupiscibili de bono ē ꝑncipal' sic̄ gaudiū. g̃ eadez rōne passio q̄ est de bono in irascibili ē ꝑncipal'. hec aūt est

Reſpondeo (spes. ergo spes ē ꝑncipalis passio. dōz q̄ ꝑncipalitas passiōis in duob⁹ cōsistit: q̄rū vnū est ex pte obiecti: vt. ſ. passio seq̄ť ℔z rōnē ⁊ aptitudinē obiecti. ſ. vt bonū ꝑsequať: ⁊ malū fugiat: z^m est ex pte ipsi⁹ passiōis: vt. ſ. mot⁹ ille ꝑfect⁹ sit q̄tū pole ē ℔m gen⁹ illud. Et iō in cōcupiscibili sūt due ꝑncipales passiões trī. ſ. gaudiū ⁊ tristitia: q̄z mot⁹ cōcupiscibilis terminať in ipsa re cōiūcta: q̄ facit gaudiū ⁊ tristitiā. Et itez bonū de sua rōne natū est facere gaudiū inc̄ptū est ꝯueniēs: ⁊ tristitiā inc̄ptū nociuū ē. In irascibili ēt sūt tātū due. ſ. timoz ⁊ spes: q̄z in bis pficiť mot⁹ irascibilis q̄tū est pole in gñe illo. vñ nō ipoꝛtat motū ꝑfectū simpl'r: sed inc̄ptū possibile est in gñe irascibilis: q̄z mot⁹ irascibil' inc̄ptuz bz nō pficiť ad ꝑsens: vt ꝑus dcm̄ est: sicut ꝯcupiscibilis: ſz pficiť in certitudie inclinatiõis respectu sui obiecti. vñ timoz ⁊ spes bñt quādā certā iclinationē ad obz suū. timoz ad nō posse fugere malū. spes ad posse cōseq bonū. vñ cōfidētia nō dr̄ ꝑncipalis passio: q̄ bēat certitudinē: nec ipoꝛtat. Similr ēt timoz cōsegť ex malo inc̄ptū est malū: q̄z de nā sui bz vt fugiať. spes aūt ex rōne boni inc̄ptū ē bonū: q̄z de nā sui bz vt expecteť. Et iō cōsueuit nūerus ꝑncipaliū passionū B mō accipi. Qz aūt sūt de ꝑsenti in q̄ pficiť mot⁹ cōcupiscibilis: aut de futuro in q̄ ꝛsistit mot⁹ irascibilis inc̄ptū est de difficili. Si ꝑmo mō: aut de bono: ⁊ sic ē gaudiū: aut de malo: ⁊ sic est tristitia. Si scōo mō aut de bono: ⁊ sic est

Ad ꝑmuz (spes: aut de malo: ⁊ sic est timoz. ergo dōz q̄ amoz nō dicit terminū in motu cōcupiscibilis: cū nō seq̄ť ex cōiūctiõe rei: sicut delectatio vel gaudiū. ¶ Ad ℞m dōm q̄ mot⁹ cōcupiscibil' pōt vlteri⁹ terminari q̄tū ad futuꝛ: ⁊ iō ꝯcupiscētia ⁊ desideriū nō sunt passiões ꝑncipales: mot⁹ aūt irascibilis nō: ⁊ iō in futuro terminať: ⁊ ꝑp boc spes ⁊ timoz sunt ꝑncipales passiões. ¶ Ad ℥m dōm q̄ potētia in q̄ est spes denoiať ab ira: q̄z ē vltimū in passiōib⁹ ei⁹: denoiatio aūt ꝛsueuit fieri ab bis q̄ sunt vltima in re: nō tñ est ꝑncipal': q̄z bz motū in nociuū nō gdē fugiendū: q̄ō est de rōne mali ⁊ nocini: sed aggrediendū. ¶ Ad ℔m sil'r dōm ē de audacia q̄ timoz q̄ fugā ipoꝛtat cōsegť ex rōne mali q̄ō de se est fugibile: non aūt aggressibile q̄ō audacia facit: ⁊ iō nō ē pricipal' passio. ¶ Ad ℥m dōz q̄ penitētia cōtinet sub tristitia. Uñ sciēdū est q̄ oēs ꝑdicte passiões ad bas ꝑncipales passiões reducunť: vel sic̄ spes ad gen⁹: sicut admiratio ad timoꝛē: vl' sic̄ ꝑfectū ad pfectū: sic̄ cōcupiscētia ad gaudiū: vel sic̄ effectus ad cāz ⁊ ꝓticipās ad ꝓticipatū: sicut audacia ⁊ ira ad spem: q̄z spes tēdit in bonū arduū q̄ō de se ē tale: vt i illud ꝑueniat tēdi. Audacia aūt ⁊ ira tēdūt i arduū nociuū repellendū: q̄ō gdē nō ē tale: vt in ipz tēdi debeat: sed magis vt fugiať: tēdiť tñ in ipm inc̄ptū ꝓticipat aliqd de rōne boni q̄ō est victoria ipsi⁹: ⁊ iō etiā spes ꝓticipať q̄dāmō in audacia: ⁊ ira: sicut q̄ō est per se in eo q̄ō est per accidens.

¶ Utz spes possit eē in ꝑte ītellectiua.

A B quintū sic ꝓceditur. vť q̄ spes nō possit eē in ꝑte itellectiua: q̄z passiões sūt tātuz i ꝑte sensitiua: vt dic̄ pbs 7. phy. ſz spes ē passio. ergo est in ꝑte sensitiua ¶ P. ea q̄ sunt in ꝑte itellectiua sūt ipsi⁹ aīe ℔z se sine B q̄ cōicat cozpi. spes vo nō ē ipsi⁹ aīe ℔z se: ſz cū ꝯiūctōe cozpis eadē rōne q̄ gaudiū ⁊ amoz. vt dr̄ in ꝑ de aīa. g̃ spes nō ē in ꝑte itellectiua. ¶ P. subz spei ē irascibil': ſz irascibilis nō ē in ꝑte itellectiua: ſz in sensitiua q̄ anim⁹ dr̄ in. z. de aīa. Lū g̃ passio nō excedat subz suū: nec spes erit in rōnali. ¶ P. sic̄ dicit pbs in lib. de memoria. Memoria nō ē in ꝑte itellectiua: q̄z cōcernit ōterminatā tpis dr̄iaz. ſ. ꝓteritū: ſz sicut memoria cōcernit ꝓteritū: ita spes ꝯcernit futuꝛ. g̃ spes nō pōt eē in ꝑte itellectiua. ¶ P. ī ꝑte itellectiua nō sūt ℞rie passiões: q̄z ōlectatiõi q̄ ē ℔z itellm nihil ē ℞riū. vt dic̄ pbs ꝑ Thopi. cū ergo spes sit passio ℞rietatez bñs ad timoꝛē ⁊ desperationē videť q̄ nō possit esse in ꝑte itellectiua.

¶ Sz ℞. q̄gd ꝯueniť cōiter i ōo ⁊ i nob de opib⁹ aīe ad ꝑtē itellectiuā ptinet: q̄ solū ē imālis: ⁊ i B ōo silis: ſz ōlectatio ꝯuenit nō solū nob ſz ēt deo. vt dr̄ i. 7. Etbi. q̄z ipse simpliciter opatiõe gaudet. g̃ ōlectatio ē in nobis ēt in ꝑte itellectiua: ⁊ ita eadē rōne spes q̄ ē de delectatiõe futura. ¶ P. quod pmanet in nobis post sepatōez aīe a cozpe B ad ꝑtem itellectiuā ptinet: q̄ sola est sepabilis ℔m pbs: ſz spes ē bō: q̄z erat in illis pñs⁹ g̃ in limbo erāt: vt dr̄ in lra. g̃ spes ē in ꝑte itellectiua. ¶ P. ad quācūq; potētiā ptinet obm passiōis: ⁊ passio: sed obm spei est arduū bonū: q̄ō etiā ad itel-

Universidad de Deusto

lectiuā ptem ptinere pōt.g̃ spes pōt eē in pte intellectiua.

Respondeo dōz ꝙ opatiões sensitiue sūt nob̄ magis note q̃ opatiões ptis itellectiue: qz cognitio nr̃a icipit a sensu ⁊ termiat ad itellm. Et qz ex notioꝛib⁹ min⁹ nota cogiscunt.noia ãt ad inotescēdū reb⁹ iponunt:iō noia opationū sensitiue ptis trāsferunt ad opationes itellectiue ptis:⁊ vlteri⁹ ex bũanis in dina. Et b̄ pz i appb̄siuis opatiōib⁹:qz illud qō certitudinal'r q̃si pñs tenem⁹ p itellm dicimur sentire vl' videre. Et imagiari dicimur cū gditatē rei itellectu concipim⁹:⁊ sic de alys:q̃uis ista diuersimode itelligant cū dñr de appb̄siõe sensitiua q̃ appb̄dit māliter i pticularib⁹:⁊ de itellectiua q̃ appb̄dit imāl'r ⁊ in vl'i:⁊ iō ét iponit nomē itellectiue opatiōi p qō discernit a sensitiua sic̄ itelligere ⁊ scire ⁊ bȝ. Sil'r noia opationū appetitiue sensibil' ptis trāsferunt i opões appetitiue itellectiue ptis:nī i sensitia pte sūt p modū mālis passiõis:i pte ãt itellectia p modū simplicis act⁹ nō māl'r: ⁊ iō ét aliq̃ noia iponunt appetitui itellectiuo q̃ ipz distinguūt ab alys:sic̄ velle eligere:⁊ bȝ. Sic g̃ spes in pte sensitiua noiat quādā passionē mālē: in pte intellectiua simplicē opationē volūtatis imāliter tēdētis in aliq̃ arduū.

Ad primuz g̃ dōm ꝙ spes ſm ꝙ ē in appetitu rōnali.s. volūtate nō ē passio ꝓpe loq̃ndo:vt pz ex bis q̃ dcā sūt.15.dis. ¶ Ad 2m dōm ꝙ pbs logt ibi de istis ſm ꝙ sūt passiões sensitiue ptis:⁊ ita idiget corpe inq̃tū accipit a sensib⁹ vel a sensitiuis potēcys q̃tū ad ista tuz vie. ¶ Ad 3m dōz ꝙ qdā distinguūt irascibilē būanā ⁊ brutalē. sil'r ⁊ concupiscibilē:⁊ dicūt ꝙ brutal'ē in pte sensitiua:būana ãt in pte itellectiua:ȝ b̄ nō ē vex: qz appetit⁹ rōnal' nō dicit p irascibilē ⁊ cōcupiscibilē:vt ꝑ⁹ dcīn est: vñ irascibil' dr̃ būana nō p essentiā:ȝ p ticipationē. sic dicit pbs in p̃. Etbi.⁊ ét Dama.in.2.lib.vñ qō obycit ꝙ spes in irascibili ē:vex est de spe ſm ꝙ ē passio. ¶ Ad 4m dōz ꝙ itellectiua appb̄sio est ſm motū a reb⁹ in aiaz:⁊ qz in aia itellectiua recipit aligd abstractuz ab oib⁹ cōditiōib⁹ mālib⁹ idiuiduātib⁹:iō nulla appb̄sio itellectiua cōcernit aliq̃ tps determiate:q̃uis possit esse de q̃libz tpe. vñ in ꝓponēdo ⁊ videndo iplicat tps. vt dr̃ in.3.de aia. ⁊ iō ét memoria cū sit ps imaginis:q̃ est in pte itellectiua: ē oiuz tēpoꝛ:vt dcīn est in p̃ li.di.3.opatio aūt appetit⁹ ē ȝ motū ab aia in res:⁊ iō qz res ꝑ se cadūt sub bie ⁊ nūciō ⁊ operatio itellectiui appetit⁹ pōt aliq̃ tps ꝺcernere. ¶ Ad 5m dōm ꝙ ōlectatio:vt ꝑ⁹ dcīn ē:ex duob⁹ ꝺsurgit: vno mō ex ipso actu q̃ ē ꝺueniēs potēcie:⁊ b̄ mō delectatiōi itell's nō ē aligd ȝriū:cū.n.itelligibile oio imāliter i itellectu recipiat:nō pōt aliquā lesionē itellectui iferre: sic̄ sensibile excellēs qō corrūpit sensuz:⁊ iō ois act⁹ itell's est ꝺueniēs itellectui ⁊ delectabil' qcqd sit illud qō itelligit:⁊ sic delectatiōi itellect⁹ nō ē aligd ȝriū. Alio mō ꝺsurgit ōlectatio ex cōiūctiõe rei ꝺuenientis circa quā ē opatio. Et qz id qō appb̄dit pōt esse ꝺueniens itelligēti vl' icōueniēs inq̃tū est res q̃dā licz inq̃tū itell'm sp sit ꝺueniens: iō ex pte ista delectationi q̃ est in pte intellectiua pōt esse tristitia ȝria nō que sit passio:vt dictū est. Qō. II.

Deinde q̃riť de spe ſm ꝙ est vtus. Et circa b̄ q̃runt qnq̃. Primo vtꝛ spes sit vtus. Scōo vtꝛ sit vtus theologica. Tertio quō se bēat ad alias vtutes theologicas. Quarto de certitudīe ipsius. Quinto quoꝛ sit babere spem.

¶ Utrum spes sit virtus.

Ad primuz b̄ primuz sic ꝓcedit. vť ꝙ spes non sit vtus. spes.n. diuidit ȝ timoꝛē gaudiū ⁊ tristitiā:ȝ nullū alioꝛ ponit in gñe vtutis:gnimo tristitia ponit in gñe vitiꝝ. cy q̃tū ad accidiā ⁊ inuidiā. ponit ét iter sacra q̃tū ad penitentiā:gaudiū aūt in gñe fructꝰ. vt ꝑ⁹ Hal.5. Timoꝛ aūt in gñe doni. vt dr̃ Isa.xi.g̃ nec̄ spes dz esse vtus. ¶ P. sic̄ vtutes ifuse ordinant ad aliq̃ arduū qō ē in vita eterna: ita ⁊ vtutes acq̃site ad aliq̃ arduū qō ē felicitas ciuil' vel ꝺtēplatiua:ȝ phi tractātes de vtutib⁹ acq̃sit. nō posuerūt spez eē vtutē. g̃ apud theologos spes nō dz poni vt⁹. ¶ P. nulla virt⁹ ꝓuenit ex meritis:qz vtutē de⁹ opat in nob̄ sine nobis:vt Aug. ait:ȝ spes ꝓuenit ex meritis. vt in lra dr̃. g̃ spes nō ē virt⁹. ¶ P. nlla virt⁹ opponit alicui bono:qz bonū bono nō ē ȝriū:sic̄ malū malo. vt dr̃ in pdicamētis:sed spes oppōit timoꝛi qō ē bonū ⁊ laudabile. g̃ spes nō ē vt⁹. ¶ P. nll'a virt⁹ dz actū mercenariū:qz vt⁹ opat bonū pp seip̄z:ȝ spes dz actū mercenariū cū itēdat i remūeratōez. ¶ Sz ↄ. nihil iducit ad vitā eternā nisi (g̃ spes nō est vt⁹, virt⁹:ȝ spes iducit ad vitā eternā. vt ꝑ⁹ psal. Letenť oēs q̃ sperāt in te. in eternuz exulta tć. g̃ spes ē vt⁹. ¶ P. spes est ꝓpingoꝛ charitati q̃ ē mr̃ oiuz vtutū q̃ fides: qz est in affectu:ȝ fides est vt⁹. g̃ ⁊ spes. ¶ P. nihil ē meritoziū nisi act⁹ vtutis:ȝ spei act⁹ est meritoziꝰ:qz a ꝺfusiõe liberat. psal. In te dñe sperauī nō ꝺfū. in eter. ergo spes est virtus.

Respōdeo dōm ꝙ sicut supra dis.27.dcīn est. virt⁹ ſm cōem vsuz loquēdi dr̃ habit⁹ iclinās ad actū:g est bon⁹ duplr.s. ſm ꝺuenientia ad po[am] agentē: ⁊ ſm obm qō bz rōnē boni inq̃tū ē obm talis act⁹: hec ãt duo sūt in actu spei. Cū.n. spes in appetitiua pte sit: opz ꝙ obm ei⁹ sit bonū sub rōne boni:⁊ sic act⁹ spei bz bonitatē ex rōne obiecti. Sil'r ét spes supra expectationē addit certitudinē. vt ꝑ⁹ diffōnē in lra posita. Certitudo aūt ꝓpriat determinationē respectu ei⁹ ad qō dr̃ certitudo. vñ cū certitudo spei sit de bono expectato ipoꝛtat determiationem ad bonū. Et ex hoc aligs act⁹ est pfecte potentie ꝺuenies ꝙ ad bonū ipsi⁹ determinatiōez bz:sicut actus scie g̃ determinat intellectū ad verū:qō est bonū intellectus: nō aūt actus opionis:que est veri ⁊ falsi: ꝓpter qō scientia est virtus:⁊ non opinio:vt dicit̃ in.6. Etbi. vnde ꝑ⁹ ꝙ spes virtus debet dici:etiam ſm cōem vsum loquēdi.

Ad primuz g̃ dōm ꝙ spes ſm ꝙ est passio non est virt⁹:sed ſm ꝙ est in appetitu intellectiue ptis. Nec aliaꝛ passionū nōia ita ꝺueniēter ad vtutes trāsumi possunt sicut nomē spei:qz spes dr̃ in ordie ad bonū:⁊ pp hoc ipoꝛtat motū appetit⁹ in bonū tendētis. ⁊ sic bz quādā silitudinē cū intentiõe ⁊ electõe boni: q̃ regrunt̃ in oi vtute. Timoꝛ aūt dr̃ in ordie ad malū. Recedere aūt a malo q̃uis ad vtutē ptineat:nō tn̄ in b̄ ꝺsistit pfectio vtutis:ȝ in electiõe boni. Gaudiū ãt ⁊ tristitia magis dicunt ipressionē boni ⁊ mali in appetitū q̃ motū appetitus in ea. vñ nō b̄nt silitudinē cū electõe vtutis. ¶ Ad 2m dōm ꝙ illud arduū in qō ordināt vtutes acq̃site est finis ꝓportionat⁹ facultati nāe: ⁊ iō nā p seipaz determiata est ad sperādū illū finē. vñ nō idiget aliq̃ habitu supaddito p quē determinet̃ in illud:ȝ b̄ arduū qō est vita eterna excedit facultatē nāe. vñ cuz ex se nā nō sit determinata ad sperādū illud: oz ꝙ determinet̃ p aliquē habitū infusuz: ⁊ hec est spes q̃ est virt⁹. ¶ Ad 3m dōm ꝙ spes multis modis dr̃. Quīq; enī noiat passionē ⁊ sic nō est virt⁹. Quīq; nominat habitū iclinātē ad actū volūtatis silez spei q̃ est in pte sensitiua q̃ est passio:⁊ sic est vtus. Quīq; vo noiat ipm actū:⁊ sic est act⁹ virtutis. Quīq; aūt noiat ipaz rē sperata. Tbi.3. Expectātes beatā spem:⁊ sic est obm vtutis. Quīq; aūt noiat certitudinē q̃ cōsequt̃ spem. Ro.5. ꝓbatio vero spem.i. spei certitudinē:⁊ sic noiat statū pfectiōis in virtute q̃tū ad certitudinis itentionē:habit⁹ g̃ spei q̃ est vt⁹ ex meritis nō ꝓcedit:ȝ obȝ.i. ipsa res sperata ꝓ meritis redit:⁊ iō ét act⁹ spei in suū obȝ tēdit ex ꝑsuppone meritoꝛ.

Et ſm hoc dicit̃ ex meritis ꝓuenire rōne sui act⁹. ¶ Ad 4m dōm ꝙ spes q̃ est virt⁹ nō opponit timoꝛi q̃ ē donū:qz spes extēdit se in deū ex ꝺsideratōe dine largitatis: timoꝛ vero dicit refillitionē ex ꝺsideratiõe ꝓpe puitatis:⁊ ita nō est ſm idē refillitio timoꝛis ⁊ extēsio spei. vñ nō sunt ȝria. ¶ Ad 5m dōm ꝙ facere aligd ꝓpter aliq̃ cōmodū tpale facit actū mercenariū. nō aūt facere ꝓpter remunerationē eternā:qz ptinentia nō sibi sufficit ad salutē si ꝓ solo amoꝛe pudicitie retineť. vt dr̃ in lib. de Eccl'. dogma. ⁊ eadem rō est de alys būanis actib⁹. ¶ Uel dōz ꝙ act⁹ dr̃ eē mercenarius qui ꝓpter mercedē fit:non aūt qui est circa ipam mercedez:q̃uis g̃ act⁹ spei sit expectare btitudinez q̃ est merces:nō tn̄ eā expectat ꝓpter ipam mercedez:sed ex inclinatiõe habitus:sicut ⁊ in alys virtutib⁹ cōtigit. Et ꝓterea nō expectat eaz inquātū est merces: sed inq̃tū est sūmū qōdā arduū. habet.n. deū ꝓ ꝓncipali obiecto.

¶ Utrum spes sit virtus theologica.

Adsecūduz sic ꝓcedit. vť ꝙ spes non sit virtus theologica:ꝺois eni virt⁹ theologica bz deū ꝑ obiecto:sed irascibilis obm de⁹ esse nō pōt: qz cū sit appetit⁹ sensitiue partis nō extēdit se vltra bonū sensibile. Cum g̃ spes ad irascibilē ptineat videť ꝙ spes nō sit virtus theologica. ¶ P. Isa.3. dr̃. In spe erit fortitudo vestra:ȝ fortitudo nō est virt⁹ theologica:ȝ cardinalis. g̃ ⁊ spes. Et ꝑ pue cū eadē extrema videanť brē. s. timiditatē ⁊ audaciā. ¶ P. expectare ē lōganimitatis. Hal.5. Lōganimitas expectationis. Sil'r videť esse patiētie. Ro.8. Si que nō videm⁹ speram⁹ ꝑ patiētiā expectam⁹. ergo cū spes sit expectatio: videť ꝙ spes sit idē ꝙ patiētia vel longanimitas:q̃ quidē nō sunt virtutes theologice. g̃ nec̄ spes. ¶ P. spei ē in arduū tendere:sed boc est magnanimitatis que maxie magnū attendit. g̃ spes est idē qō magnanimitas: sed magnanimitas est virt⁹ moralis ⁊ nō theologica. ergo ⁊ spes. ¶ Sz ↄ. spes diuidit ex opposito alys vtutib⁹ theologicis. ꝑ Lozi.13. Nūc ãt manēt fides spes charitas tria bec. g̃ est virt⁹ theologica. ¶ P. ois virt⁹ q̃ bz finē vltimū ꝑ obto ē virt⁹ theologica. talꝛ aūt ē spes cū sit expectatio future btitudinis. g̃ spes ē virt⁹ theologica. ¶ P. ois virt⁹ moralis est circa passiões: vt dr̃ in.2. Etbi. b̄ aūt non cōpetit spei. g̃ nō est virt⁹ moralis: nec̄ est itellectualis: qz nō ptinet ad cognitionē vt ꝑ⁹ dictū est. g̃ est virtus theologica.

Respondeo dōz ꝙ spes de rōne sua dicit extēsiōez appetit⁹ in aliq̃ arduū:qō nō oio excedit facultatē sperātis. Ea.n. q̃ excedūt ⁊ velut excedētia appb̄dunt desperatōez magis q̃ spez faciūt. vñ ſm b̄ ꝙ inest alicui facultas in aliq̃ arduū: ſm b̄ est iclinatio in illud arduū:⁊ iō in illud arduū qō ꝓportionat facultati nāe sensitiue iclinatio sensitiui appetit⁹ spez facit q̃ ē passio. In illud vo arduū qō ꝓportionat nāe itellectiue iclinatio illius facit spez q̃ est act⁹ volūtatis. Sz qz ē aliq̃ arduū qō excedit facultatē nāe: ad qō bō p gr̃am pōt ꝓuenire. s. ipse de⁹: inq̃tū est nr̃a btitudo:iō opz ꝙ ex aliq̃ dono gratuito nāe supaddito fiat iclinatio in illud arduū:⁊ illud donum est habit⁹ spei. Et qz bz obm ipm deuz: iō opz ꝙ sit virtus theologica. Et iō in scōa diffōne spei: quā magr̃ ponit: exꝑmit tota rō spei ſm ꝙ est virt⁹ theologica. Expectatio eni: vt ex dictis ꝑ⁹ ꝓprie loquēdo dicit extensionē appetit⁹ in aliq̃ arduū. Certa aūt dicit cōpletionē pdicte extensiōis ⁊ q̃si determinationē:⁊ in b̄ cōpleť rō spei absolute: obm aūt qō facit spez eē theologicā virtutē ē futura btitudo. Illud aūt vñ ē facultas ꝓueniēdi in finē istū: ē gr̃a ⁊ merita siue accipiat gr̃a ꝓ dina liberalitate siue ꝑ dono gratuito

Ad primuz g̃ dōz ꝙ qdā dicūt ꝙ ét appetit⁹ rōnis diuidit ꝑ irascibilē ⁊ cōcupiscibilez:⁊

¶ P. expectare est actꝰ spei: sz ptinet ad fidē: qz in symbolo dr. Expecto resurrectōez mortuoꝝ. ergo spes nō differt a fide. ¶ P. vr q nec a charitate: qz spei est tēdere in deū qō ē ppriū charitatis. g̃ spes nō differt a fide r charitate. ¶ Sz ꝛ. i. Lozi. 13. spes cōnumerat alys duabꝰ. ergo differt ab eis. ¶ P. spes in volūtate dicit ad silitudinē spei que est in irascibili. vt pus dictū est: sed spes q̃ est passio irascibilis differt a cognitiōe q̃ est fidei: r ab amore g est charitatis. ergo spes q̃ est in volūtate differt a fide r charitate.

¶ Utrum spes possit esse informis.

Ulterius vr q spes nō possit esse nisi formata charitate. Spes. n. pſupponit merita. vt pz ex diffone ipsiꝰ: sz meritū nō pōt esse in hñte aliquā virtutez informē. ergo spes nō pōt esse informis. ¶ P. ex hoc ipso q tendit fides in deū est fides formata: sed spes hz in deū tendere. ergo semp est spes formata. ¶ P. Augustin⁹ dic q ois affectio ex amore est: sed spes est affectio quedā. ergo est ex amore: sz oē qō est ex amore ē formatū: qz charitatis est formare alias virtutes. g̃ spes semp est formata. ¶ Sz ꝛ. sic timor ē supplicioꝝ eternoꝝ: ita r spes pmioꝝ: sz timor pōt ee formar⁹ r informis. g̃ r spes. ¶ P. gcūq nō hz spem est desperat⁹: sz gcūq peccat mortal'r nō hz spem formatā. Si g̃ ois spes eet formata gcūq peccat mortal'r esset desperatus: sz desperatio est pctū i spūscm. g̃ gcūq peccaret mortaliter peccaret in spūscm: qō est falsum.

Respōdeo dōz ad pm qōnē q sic supra dis. 23. dcm est: vtutes theologice sūt ad ordinādu nos in finē vltimū. Ad B aūt q aliqs icipiat opari pp finē aliquē: opz p q cogſcat finē illū: r 2ꝰ q ōsideret ipz. Sz qr volūtas ē possibiliū r ipossibiliū: nec aliqs opat pp aliqd qō est ipossibile adipisci cuius illud appetat: iō oz q volūtas ad B q opari icipiat tendat in illud sic in possibile. Et hec iclinatio volūtatis tendētis in bonū eternuz q̃si ponē sibi p gr̃az: est actꝰ spei: r iō spes est aliqd distinctuz a fide r charitate: qr fides facit cognitōez de fine inq̃tū ostēdit finē bonū ee: r sic insurgit motꝰ charitatis: inq̃tū vo ostēdit finē esse ponez sic insurgit motꝰ spei: qr fides est fundamētū oiuz vtutū pcedens oēs q̃tū ad nālē ordinez actuū.

Ad primuz ergo dōm q idez fm rez est obm oiuz vtutū theologicaꝝ: sz differt fz rōnē: qz inq̃tū est pmū vez est obz fidei: inq̃tū est sūmū bonū est obm charitatis: inq̃tū est altissimū arduū ē obm spei. Et qr btitudo noiat maxime arduū: cuz sit status omniuz bonoꝝ aggregatiōe cōplet⁹. vt dicit Boe. ideo in diffone spei pcipue ponit btitudo. virt⁹ aūt r potētia nō differūt ex obiectis fm dr̃iaz realez obiecti: sed fz diuersas rōnes obiecti: que gdez rōnes formal'r cōplent obm ipm. ¶ Ad 2m dōm q illa duo nō sufficiūt ad B q alīqs icipiat opari pp finem: vt dcm est. ¶ Ad 3m dōm q fides dr̃ expectare inq̃tū est ozigo expectatiōis ostēdendo illud qō est expectandū ex se possibile acqri. ¶ Ad 4m dōz q tēdere in appetibile est tā irascibilis q̃ cōcupiscibil' sz differēter: qr tēdere in aliqō bonū vt est bonū simp'r est ꝓcupiscibilis: sz tēdere in aliqō vt est arduū r difficile est irascibil': r p būc modū diuersimode etiā tendit in deū spes r charitas.

Ad secundaz qōnē dōm q sicut supra dictuz est: desideriū r amoz in hoc differūt q amoz quodāmō ipoztat quādā cōuenientiā r cōnaturalitatē ad amatū: qō quidē perfici dū amatū aliquo mō habet: desideriū aūt ipoztat motū in ipm amabile nōdū habitū. vñ motꝰ appetit⁹ incipit in desiderio r terminat' in amore cōpleto. Et iō desideriū est q̃dā inchoatio amoris: r q̃si qdā amoz iperfect⁹. Sz qr pmū habere rei est fm qō est in potētia: qr qō est in facultate habētis q̃si iaz baberi reputat': iō pmū qō amorē inducit est facultas habēdi id qō desiderat'. In hac aūt facultate spes cōsistit: r iō amoz rei distātis q̃ actu nō habet pſupponit spem. Sed qr spes nō est nisi boni. Et pm⁹ motꝰ appetit⁹ in bonū est desideriū. ideo spes pſupponit desideriū r est media iter amorē r desideriū. Et hoc rōnabil'r accidit: qr. n. irascibilis est pter cōcupiscibilē: iō actꝰ irascibilis a cōcupiscibili incipit r in cōcupiscibili terminat'. Amoz. n. r desideriū in cōcupiscibili sunt. spes aūt in irascibili: r similis est eoꝝ ordo fm q est in voluntate. vnde pz q actꝰ fidei pcedit desideriū: qr ois actꝰ affectiue pſupponit actū cognitiue: desideriuz aūt pcedit spem: spes aūt amorez: r ideo sicut fides pōt ee informis: qr actꝰ eius pcedit actū amoris: ita r spes.

Ad primuz ergo dōm q spes nō pſupponit merita in actu: sed in ꝓpōsito: nō enim aliqs sperat ꝓpter merita: q̃si merita existētia pducāt actū spei: sed qr per merita que ꝓponit ad btitudinē se puenire sperat. ¶ Ad 2m dōm q fides formata tendit in deū ex amore: sed spes informis nō est ex amore: sz ex desiderio. ¶ Ad 3m dōm q ibi accipit amoz large p amore imperfecto qō est desideriū qō est pm⁹ motꝰ appetitiue virtutis: desiderium aūt nō sufficit ad formandū actus virtutum.

¶ Utrum spes habeat certitudinem in suo actu.

Ad quartuz sic pcedit. vr q spes nō habeat certitudinem in suo actu. certitudo. n. ad cognitiōez ptinet: qz dubitationi opponit': sed spes nō ptinet ad cognitionē: sed ad affectionē. ergo ad spem non ptinet certitudo. ¶ P. de eo qō nūq̃ erit nō pōt esse certitudo: sed aliqs hz spem de vita eterna quā nūq̃ habebit. ergo spes nō hz certitudinē. ¶ P. oē qō dependet ex contingēti nō pōt hr̃e certitudinē nisi qñ iaz est: sed hunc hr̃e vitaz eternā dependet ex meritis q̃ sunt ex libero ar. qō est maxime cōtingēs causa. ergo pōt esse certitudo de hoc q iste habeat vitā eternā. ergo cū spes sit de hoc videtur q spes nō hēat certitudinē. ¶ P. non pōt de eodē esse certitudo seu securitas r timor: sed hō q̃diu in hac vita est hz timorē castuz de separatiōe a deo. ergo nō pōt habere certitudinē de habendo vitam eternā. ¶ P. nullus habebit vitā eternā nisi habeat charitatē r gratiaz: sed nullus scit se habere gratiā r charitatē. necdum vt finaliter habeat. ergo non potest esse in spe certitudo de vita eterna.

¶ Sed ꝛ. z. Thi. 2. Scio cui credidi r certus suz ꝛc. Sz B ad spem ptinet. ergo spes hz certitudinē. ¶ P. phs dicit q virtus est certioz oi arte: sed spes est virt⁹. ergo hz certitudinez. ¶ P. sicut fides initiꝰ pme veritati: ita spes sūme largitati: qr ex gratia prouenit. vt i lra dicit: sed sūma largitas nō pōt alicui deficere: sicut nec ꝑma veritas aliquē decipe. ergo sicut fides hz certitudinē: ita r spes.

Respōdeo dōm q qdā dixerūt q spes nō hz aliaz certitudinē nisi a fide: sz i B differūt q certitudo fidei est in vniuersali: sicut q glibet bon⁹ habebit vitā eternaz: certitudo aūt spei est in particulari: sicut q iste si bene facit habebit vitaz eternā. r ideo certitudo fidei est absoluta r vniuersalis: certitudo aūt spei particularis est r conditionata. Sed hoc nō pōt stare: qr vniuersale r particulare nō diuersificant essentiā nec habitum: vnde fm hoc spes a fide nō differret fm habitum nec in alia potētia esset: qō oino falsuz est. ¶ Et ideo aliter est dicendū q certitudo ꝓprie dicit firmitas adhesiōis vtutis cognitiue in suū cognoscibile: sed ois operatio r motꝰ cuiuscūq; tendētis in finē est ex cognitiōe dirigēte: vel cōiūcta: sicut in agētibus per volūtatē: vel remota sicut in agētibus per nām: qr vero nō tenderet determinate in finez suū nisi ab aliqua cognitione pcedente in ipm ordinaret: inde est q opus nature est simile operi artis inquātū per determinata media tendit in suum finez. Et hoc hz ex determinatione dine sapie istituētis nām. Et iō noīa que ad cognitionē ptinēt ad nāles opationes trāsferunt': sic dicit q natura sagaciter opat r ifallibil'r: r sic ēt dr̃ certitudo in natura tendēte in finē. Et qr vtus in modū nāe opat' inclinādo in determinatū finē: iō vt⁹ dr̃ ee certioz arte: sic r natura inq̃m iclinat ifallibil'r q̃tū ex ea est in finē: r talis est certitudo spei. Alr̃ tn q̃ in alys vtutib⁹: qz eniz spes supponit facultatē in finē pueniēdi que gdez est ex libalitate diuina ordināte nos in finē: r ex meritis scōz que oēs vtutes in finē vltimū pueniūt. Ideo certitudo spei causat' ex libealitate dīna ordināte nos in finez ꝛc. r ēt ex iclinatiōe oium aliarū vtutuz. r ēt ex iclinatione ipsiꝰ bitus. Et iō pter certitudinem quaz habet: vt quedam virtus includit certitudinem que est in omnibus alys virtutibus: r vlterius certitudinem diuine ordinationis.

Ad primū g̃ dōz q certitudo p r pncipal'r est in cognitiōe: sz p sil'itudinē r ptiципatiue ē in oib⁹ opib⁹ nāe r vtutis. ¶ Ad 2m dōz q certitudo cognitionis est ex seipsa: certitudo aūt nāe est ex alio ordināte in finē: r iō certitudo cognitiōis nūq̃ deficit: sz certitudo nature deficit qdē nō per se: sz per accns: qr talis defect⁹ non est ex ipso directiuo in finē ex quo hz certitudinē: sz ex aliquo accīte: sic ignis hz certitudinē absolutā calefaciēdi: r tn deficit qñq; ex aliq̃ ipedimento. Et sil'r est de spe. vñ ēt ipsa iclinationis nāe certitudo dr̃ spes: vt pz ad Ro. 4°. Qui ꝓ spem in spem credidit. ¶ Et sil'r dōz ad 3m. ¶ Ad 4m dicēdū q q̃diu in hac vita sumus pōt ee accīstale ipedimētū ne spes: que de se certitudinē hz suū finē ꝓsequatur: r iō nūc cū spe adiūgit timor separationis: sz in futuro qñ nō poterit ee accīstale ipedimētū: tūc nō erit timor separatiōis nec etiā spes: qr qō sperabat' tūc habebit'. ¶ Ad 5m dōm q licet nesciā vtrū final'r hitur⁹ sim charitatē: tn scio q charitas r merita que in ꝓposito habeo ad vitā eternaz certi dinal'r pducūt. Ex pdictis pz q certitudo spei r fidei in q̃tuor differūt: pmo in B q certitudo fidei est intellis: certitudo aūt spei est affect⁹. 2cōo qr certitudo fidei nō pōt defi cere: sz certitudo spei p accns deficit. 3° qr certitudo fidei est de ꝓplexo: certitudo aūt spei est de icōplexo qō ē appetit⁹ obm. 4.° qr certitudini fidei opponit' dubitatio: certitudini aūt spei opponit' diffidētia vel desitatio. Iō sciēdū est q certitudo spei q̃tū ad iclinationē habit⁹ est maioz in habēte spem formatā etiā presito ad mortē q̃ in pdestinato hñte spem informē: sz inq̃tū icludit certitudinē q̃ est ex dei ordinatiōe r ex meritis q̃ sūt in ꝓposito ē eq̃lis in vtroq;

¶ Utrum in christo fuerit spes.

Ad quintuz sic pcedit. videt q in xpo fuerit spes. psal. In te dñe speraui. Et exponit' in pſona xpi: g̃ habuit spez. ¶ P. deerat ei aliqd ad btitudinē. s. glozia corporis: g̃ potuit illā sperare cū spes sit expectatio btitudis. ¶ Sed ꝛ. spes est de nō visis. Ro. 8. sed xps videbat bona eterna quoꝝ est spes: ergo nō habuit spem.

¶ Utrū angeli r anime bonoꝝ habeant spem.

Ulterius videt q angeli r aie scōz spez hēant. Angelis eni accrescit gaudiū ex salute illoꝝ q̃s custodiūt. Luc. 15. Gaudiū est angelis dei sup vno pec. ꝛc. Et sil'r ēt sancti gaudēt de bonis alioꝝ que quotidie fiūt: g̃ hñt aliqd qō sperent. ¶ P. aie scōz expectāt stolā corporis. vñ dcm est eis Apoc. 6. vt expectarent adhuc modi cū tēpus ꝛc. sz expectatio est spei. ergo ipsi habēt spem.

¶ Sed ꝛtra. cū venerit qō pfectuz est euacuabit' qō ex parte est. p. 1ª Lozin. 13. sed spes ex parte est. qz est de nō habitis: ergo cū scīs venerit qō pfectū est videt q spem nō hēant.

¶ Utrū patres qui fuerūt in limbo habuerint spem.

Ulterius videt q nec patres qui erāt in limbo spez habuerit: qz spes que differt' affligit aiam: vt dr̃ in ꝓuer. sz in scīs pr̃ib⁹ qui erāt in limbo nō erat aliq̃ afflictio: g̃ nō hēbāt spez. ¶ P. spes pcedit ex meritis: sed ipsi non erant in statu merēdi: similiter nec illi qui sunt in purgatorio: ergo non habent spem.

¶ Sed ꝛ. quicūq; cupit aliqd qō nondū hz expectat illud sz patres qui erant in limbo cupiebant beatitudinē quaz nondū habebāt: ergo expectabāt illaz: ergo habebāt spez.

¶ Utrū damnati r demones habeant spem.

Ulterius videt q etiā damnati r demones habeāt spez. Job. 40. dicit de ipso. Spes eius frustrabitur eum: ergo habet spem. ¶ P. sicut fides est informis: ita r spes: sz habent fidē informem: ergo r spem.

¶ Sz ꝛ. spes nō ē de ipoſi: sz demōes r dānati cū sint in malicia obstinati: nō pñt peruenire ad vitā eternā: g̃ nō pñt hr̃e spez.

Respōdeo dōz ad pm qōnē q xps nō habuit spem: qz spes ipfectiōez ipoztat: cū fundetur supra agnitionē enigmaticā. nihil aūt impfectionis est pfectionū aie fuit in xpo: r ideo nō fuit in ipso spes.

Ad primum g̃ dōm q spes sumit' ibi pro expectatiōe premij accītalis: de quo nō est ꝓprie spes que hz deū pro obiecto. r ideo nō segtur q xps ꝓprie spem habuerit. ¶ Et sil'r dōm ad 2m: qz glozia corporis non est pncipalis in beatitudine.

Ad secundam qōnē dōz q̃ angeli r bnoꝝ anime ꝓprie loquendo spem nō habēt. r hoc pz ex duobus. pmo qz cuz spes sit vtus theologica hz deū pro obo: r ideo qz gaudiū eoꝝ qō de deo hñt crescere nō pōt: iō illud qō eis accrescit nō ptinet ad spem. 2cōo qr est de arduo r difficili. Et qr babēti gl'iam essentialez que in dei visione cōsistit gcgd aliud creatuz est parvum est. r ideo nō pōt ee spes: nec de gaudio qō de salute alioꝝ eis accrescit: nec de gaudio qō accrescit aīe de gl'ia corporis: sed pōt esse de eis desiderium: r hoc desiderium expectatio large dicit'. ¶ Et per hoc patet solo ad obiecta.

Ad tertiaz qōnē dōm q illi qui sunt in purgatorio r patres qui erāt in limbo bēbant spez: qz spes nō euacuatur nisi fm hoc q aliquis habet actu id qō sperauit: sic fides euacuat' per id qō videt illud qō credidit. Illi aūt qui in limbo patrū erāt: r qui sunt modo in purgatorio nondū habēt beatitudinē de qua est spes: r iō spes eoꝝ quā in hac vita habebāt nō est euacuata.

Ad primuz g̃ dōm q dilatio spei antiquis patrib⁹ nō faciebat afflictionē: qz afflictōis capaces nō erāt. ¶ Uel dōz q q̃uis spes rōne absentie speratī afflictionē faciat: tn rōne certitudis delectationez facit. Et qr certitudo spei in eis deficere nō poterat. ideo delectatio que ex certitudine causabat' absorbebat omnem afflictionē que ex absentia cōtingere posset. ¶ Ad 2cōz dicēdū q q̃uis non sint in statu merendi: tn ꝑus meruerūt: r ex illis meritis spes eorum prouenit.

Ad quartā qōnē dōz q spes fundat' sup facilitatē peruenīēdi ad illō qō spat vl' verā vel estimatā. In demōib⁹ aūt dānat' nō ē facilitas ad btitudinez peruenīēdi: nec i rei vitate: nec in eoꝝ estimatiōe: qz sue dānatiōis ignari nō sūt: r iō in eis spes future btitudis ee nō pt.

Ad primū g̃ dōz q spes ibi ipoztat sumit' p expectatiōe dilatiōis iudicij. vñ ēt xpo dicebāt. Uenisti aī tps torq̃re nos. ¶ Ad 2m dōm q fides nō ē tn de illis que ptinent ad se sic spes: r ideo possunt habere fidem de deo r alys: non autem spem de seipsis. ¶ Uel dicendum q fides informis nullo modo facit tendere in deum: sicut facit spes etiaz informis aliquo modo: vt ꝑus dictū est: r ideo non est simile de fide r spe.

Universidad de Deusto

¶ Expositio textus.

Ea spūalia eterna: ℞. eternuz ē vnū tm̄. g̃ non debuit plural' dicere eterna. ¶ ℞. spes est de futuro: oē aūt futurū ē tpale: nullū tpale eternū: g̃ spes nō ē de eternis. ¶ ℞. nullū tpale eternū: g̃ supfluit q̄ dixit spiritualia. Et dōz q̄ illud qō p se est eternū est vnū tm̄: sz ei⁹ eternitas ptcipab̄ q̃tū ad mi'ta bona: In btis. s. q̃tū ad diuersas dotes: z be ptcipatiōes dn̄r bona eterna: nō qz careāt p̄n⁹: sz qz careāt fine. Uel referēduz est ad pluralitatē attributoz. ¶ Ad 3^m dōz q̄ illud qō in se est eternū est futurū speranti: z sic de deo pōt eē spes. ¶ Ad 4.^m dōz q̄ spūalia dic̄ ppter dotes coz pis q̃ coz palia sūt: z q̃dāmō eterna inq̃tū in ppetuū durabūt. ¶ Uel dōz q̄ vtrūq; posuit vt q̃si gradatim ad obm ppriuz spei pueniret: qz est de bono spūali: neq; de q̃libz: sz de eterno qō ē de⁹. (Est eni spes.) hec diffō dab̄ p actū: vt dn̄s est. p̄ma aūt data fuit p genus (Quā nā p̄eit charitas.) verū est sz q̄ ē vt⁹: qō nō bz nisi sz q̄ est informata charitate. vel nā p̄eit sīc̄ pfectū impfecto p̄us ē nā: tpe posteri⁹. (Spes ē de inuisibilib⁹.) Cōtra. aliqs sperat pecuniaz quā videt. Dōm q̄ spes p̄pe loquendo est de nō bitis. In spūalib⁹ aūt ē z eternis ea videre est ipsa bre: nō ät in coz palib⁹. z iō dr̄ cē de inuisibilib⁹. ¶ Uel dōz q̄ dr̄ eē de inuisibilib⁹ inq̃tū est de futuris: qz pecunia sī videak in se: nō tn̄ vr̄ vt possessa: z B mō spes in ipsaz tēdit. (Spes aūt nō nisi bonoz ꝛc̄.) Cōtra. Lu. 24. Nos ät spabamus q̄ ipse eēt redēptur⁹ israel: g̃ spes est ēt de alienis. ¶ ℞. aliqs despat de aliq̄ alio: sīc dic̄ Aug. q̄ de nemine est despandū q̃diu est in hac vita: g̃ z spari pōt de alienis. ¶ ℞. sīc bō expectat bonū ppriū: ita z p iuidiā malū alienū. g̃ spes est ēt de malis. ¶ ℞. btitudo nec in se est futura sz eterna: nec respcū p̄sciti: qz nunq̃ bēbit eam. g̃ spes nō semp est de futuris. ¶ Et dōz ad p^m q̄ spes est de re aliqua: sīc dr̄. Spero brītudinē. z sic nō est nisi de ptinētibus ad se. Est ēt de euētu: sīc dicim⁹. Spero q̄ B eueniat. z sic est de illis q̄ ad alios ptinēt. tn̄ de B euētu nō est spes nisi inq̃tū estimat: vt bonū speranti. ¶ Et p B pz solo ad scōz. ¶ Ad 3^m dōz q̄ malū alteri⁹ iudus estimat bonū suū: vñ est de malo alieno: sīc de bono suo. ¶ Ad 4.^m dōz q̄ q̃tus p̄scit⁹ nō sit habiturus vitā eternā in rei vītate: z ita nō sit ei futura: est tn̄ ei futura q̃tuz ad suā estimationē: al's aūt nō speret. Et itez iq̃tū ē i ordie dine largitatl z politatis ist⁹ vl' ad recipiēdū gr̄az vl' merēdū: sīc dr̄ illud futurū ad cui⁹ euētū sunt cāe ordinate in nā: q̃tus nunq̃ eueniat sz q̄ dicit p̄bs. 2. de gnōne. q̄ futurus gs icedere nō iceret.

¶ De charitate qua diligitur deus z p̄imus q̃ in x̄po vel etiā in nobis est. Dist. XXVII.

Um aūt x̄ps fidē z spem non habuerit: dilectionē tn̄ habuit inq̃tū bō tanaz qua maioz eē nō valet: qui ex charitate eximia aiam posuit pro amicis z inimicis. Habuit eni in coꝛde charitatē quā ex opere nobis exhibuit: vt exhibitiōis forma nos ad diligēdū instrueret. Hic aliqd dōm ē de charitate: z modo z ordine diligēdi deū z p̄imū.

¶ Quid sit charitas.

Charitas est dilectio qua diligit de⁹ propter se: z p̄im⁹ ppt̄ deuz vel in deo. Hec bz duo mādata. Unū ptinēs ad dilectionē dei qō ē maximū in lege mādatū. Talterum pertinēs ad diligenduz p̄imū illi simile p̄imū est. Diliges deuz ex toto coꝛde ex tota mēte z ex tota aia. Qō scriptū est in Deutero. Scōm est. Diliges p̄imū tuū sīc teipsum. In his duob⁹ p̄ceptis tota lex pēdet z ppbe. Finis .n. p̄cepti ē dilectio: z ea gemia. i. dei z p̄imi ē.

¶ Si eadem charitate diligit deus z p̄imus.

Hic querit̄ si ex eaipsa dilectiōe diligit de⁹ q̃ diligit p̄imus: An alia sit dilectio dei z alia p̄imi. Eadē sane est dilectio qua diligit deus z p̄imus: que spūs scūs est: vt supza dcm̄ ē: qz deus charitas est. Uñ Aug. Joānes ait. Non pōt deuz diligere quē nō videt qui frēm quē videt nō diligit. Sz si eū quē videt humano visu videt nō diligit. Sz si eū quē videt humano visu videt nō diligit. Sz si eū quē videt humano visu

Universidad de Deusto

facit. Primo ostēdit q̄ per charitatē dei⁹ & p̄ximus diligit. Scō ostēdit q̄ ex eadē charitate ibi. (Sed queri⁹ si ex eadē.) (Cōsequēter modū.) Vic ostēdit modū p̄dicte dilectionis. Et p̄ q̄tuz ad dilectionē primi. Scō q̄tū ad dilectionē dei ibi (Dilectionis aūt dei.) Et circa B tria facit. Primo ostēdit dilectionis nostre moduz respectu dei. Scō ostēdit vbi modus ille obs̄uari possit ibi. (Illō aūt p̄cep.) Tertio mouet quādā q̄nē ibi (Sz cur p̄cipit boi ista pfectio.) Vic est triplex q̄stio. Prima de amore in generali. Scōa de charitate. Tertia de actu & mō charitat⁊.

Questio Prima.

Circa p̄muz queruntur quatuor. Primo q̄d sit amor. Scō in quo sit. Tertio de comparatione eius ad alias animi affectiones. Quarto de comparatiōe eius ad ea que in cognitione sunt.

Utruz diffō dionysij de amore fm oēm ptē sui sit bona.

AD primū sic p̄cedit. Dio. 4. ca. de di. no. sic diffinit amorē: Amor vt⁹ est vnitiua motiuꝰ supioza ad puidentiā minus habentiū. i. inferioꝝ. coordinata aūt. i. eq̄lia rursus ad cōicatiuā alternā habitudinē subta. i. inferiora ad melioꝝ. i. supioꝝ uersionē. Sed videt q̄ incōueniēter diffiniat⁊ hic amor. nulla enī passio est vtus: vt dr̄. z. etb. sed amor est passio: g̃ nō est virtus. (P. Aug. dicit q̄ amor est iam habiti. sed illud q̄ iaz habitū est q̄dāmō est vnitū: g̃ amor nō est vtus vnitiua sz vnionē sequēs. (P. illud q̄ magis saluat⁊ in dissimilitudine nō bz vim vniendi: sz amor magis salnat⁊ in dissimilitudīe q̄ in silitudine. videmus enīz q̄ artifices vnius artis sic figuli cozrixant⁊ adinuicē: cū alys aūt artificibus pacifice viuunt. Silr̄ stomachus vacuus cibū amat quē plen⁹ abbozret: g̃ amor nō bz vim vniendi. (P. Dio. 7. ca. ce. ierar. inter ꝓprietates amoris ponit acutū & feruidū: & etiā liquefactio ponit⁊ effectus amoris. cañ. 7. Aia mea liquefac. Dio. etiā. 4. c. de di. no. ponit effectū amoris extasim. i. extra se positionē. Dec aūt oia ad diuisionē ptinere vident: q̄ acuti est penetrando diuidere. feruidi vō per exalationē resolui. liquefactio aūt diuisio q̄dā est ꝯgelationi opposita: q̄ō etiā est ex⁊ se posituz a seipo diuidit⁊: g̃ amor magis est vis diuisiua q̄ vnitiua. (P. oīs cōcretio est q̄dā vnio: g̃ supfluū fuit vtrūq; ponere in diffōne amoris vnitiuū & cretiuū. (P. amor est passio. sz passionis nō est mouere: imo motionis & actionis effectū esse: g̃ amor nō est mouēs supioza: vt ipse dicit. (P. supioza inclinant⁊ ad agēdū in iferioza ex ꝓprys formis: sz agēdo in ipsa eis puident: ergo nō est amoris mouere supioza ad puidendū iferioꝝ⁹: sz nāe. (P. oē q̄ cōicat aliq̄d alicui preferr̄ illi: g̃ non est eq̄liuz vt sibi mutuo per amorē cōicent. (P. oē q̄ fit ex amore ꝓcedit ex p̄ncipio intrinseco q̄ō est volūtariū: sz q̄uersio inferioꝝ ad superioza est ex p̄ncipio extrinseco. s. ex ipsa actiōe supioꝝ q̄ sibi ea assimilāt⁊: g̃ amor iferioza nō q̄uertit ad supioza.

Respōdeo dōm q̄ amor ad appetitū ptinet. appetitus aūt est vt⁹ passiua. vñ in. 3. de aīa dic⁊ p̄bs q̄ appetibile mouet sic⁊ mouēs nō motū. appetit⁹ aūt sic⁊ mouēs motū. omne aūt passiuū ꝓficit⁊ fm q̄ informat⁊ per formā sui actiui. & in B motus ei⁹ terminat⁊ & quiescit. Sic⁊ intellꝰ anteq̄ formet⁊ per formā intelligibilis ingrit⁊ & dubitat: qua cū informatus fuerit ingsitio cessat: & intellꝰ in illo figit⁊: & tūc dicit⁊ itellꝰ firmiter illi rei inherere. Similr̄ q̄ affectus vel appetit⁹ oīno imbuit⁊ forma boni q̄ō est sibi oīm: cōplacet sibi in illo & adheret ei q̄si fixum in ipso. & tūc dicit⁊ amare ipz. vñ amor nihil aliud est q̄ quedam trāsformatio affectus in rem amatā. Et q̄ omne q̄ō efficit⁊ forma alicui⁹ efficit⁊ vnū cuz illo: ideo per amorem amans fit vnū cū amato: q̄ō est factū forma amantis. & iō dicit pbs. 9. etb. q̄ amicus est alter ipse. Et p̄ Lozi. 6°. Qui adheret deo vn⁹ spūs est. vnūq̄dq; aūt agit fm exigētiam sue forme: que est p̄n̄ agēdi & regula opis. bonū aūt amatū est finis. finis autē est p̄n̄ in opabilib⁹: sic⁊ p̄ma p̄ncipia in cognoscēdis. vñ sic⁊ itellectus formatus per quiditates rerū ex B dirigit⁊ in cognitionē p̄ncipioꝝ: que scitis terminis cognoscunt⁊: & ulterius in cognitionib⁹ p̄nuz que note fiunt ex p̄ncipys: Ita amans cui⁹ affect⁹ est informat⁹ ipso bono: q̄ō bz rōnē finis: q̄uis nō semp vltimi: inclinat⁊ per amorē ad opandū fm exigētiam amati. & talis opatio est maxie sibi delectabilis: q̄si forme sue ꝓueniēs. vñ amans gcgd facit vel patit⁊ pro amato totū est sibi delectabile: & sp magis accēdit⁊ in amatū inq̄tū maiorē delectationē in amato experit⁊ in his que ꝓpter ipm facit vel patit⁊. Et sic⁊ ignis nō pōt retineri a motu qui cōpetit sibi fm exigētiaz sue forme nisi per violētiā: ita neq; amās gn agat fz amorē. Et ꝓpter B dicit Greg. q̄ nō pōt eē ociosus: imo magna opat⁊ si est. Et q̄ omne violentū est tristabile q̄si volūtati repugnās: vt dicit⁊. 5. meta. ideo etiā est penoluz cōtra iclinationē amoris opari: vel etiā p̄ter eaz. opari aūt fm eam est opari ea que amato cōpetunt. Cū enīz amans amatuz assumpserit q̄si idē sibi: opz vt q̄si psonā amati amans gerat in oibus que ad amatū spectāt: & sic quodāmō amans amato inseruit inq̄tuz amati terminis regulat⁊. Sic ergo Dio. cōpletissime rōnez amoris in pdicta assignatione posuit. ponit enī ipsaz vnionē amātis ad amatū que est facta per trāsformationē affect⁹ amātis in amatuz: in B q̄ dicit amorē eē vnitiuā & cretiuā vtutē. & ponit iclinationē ipsius amoris ad opandū ea que ad amatū spectāt siue sit superi⁹ siue iferi⁹ siue eq̄le: in hoc q̄ dicit mouēs supioza &c.

Ad primū g̃ dōm q̄ vtus hic nō sumit⁊ pro habitu sic in. z. etb. sz cōiter pro omni eo q̄ō pōt eē ꝓncipiū alicuius opationis vel mot⁹. Et q̄ amor inclinatione facit ad opandū: vt dictū est: ideo amorē vtutē dicit.

Ad 2m dōz q̄ amor dicit⁊ esse habiti: sic⁊ formatū habet sua formā: qua gdē formatione dispōit⁊ deideriū ꝓcedit in ipsaz tendēs: sic⁊ ratio intellm vel sciaz: & ideo dicit⁊ esse nō habiti. vñ amor dicit⁊ vtus vnitiua formal⁊r: q̄ est ipsa vnio vel nexus vel trāsformatio qua amans in amatuz trāsformatur: & quodāmō cōuertit⁊ in ipm. (Uel dōm q̄ quietatio affectus in aliquo: quā amor importat: nō pōt esse nisi fm cōueniētiā vnius ad alterū. que gdē cōueniētia est fm q̄ ab vno ꝓticipat⁊ id q̄ō est alteri⁹. & sic amans quodāmō bz amatū. vñ ꝯiūctio que in habere importat⁊ est ꝯiūctio rei ad rez: & ꝓcedit vnionē rei ad affectū que est amor. (Ad 3m dōm q̄ amoris radix per se loquēdo est silitudo amati ad amātē: q̄ sic est ei bonū & ꝓueniēs. Cōtingit aūt per accidēs dissilitudinē amoris & silitudinē ody eē cām triplr̄. Uno modo q̄n affectus amantis nō sibi cōplacet neq; gescit in cōditione vel aliq̄ ꝓprietate suiipsius. sicut cū quis aligd in seipso odit. & tūc opz q̄ diligat ipsuz qui in hoc est sibi dissilis: q̄ ex hoc ipso q̄ est dissilis sibi in ꝯditiōe efficitur silis affectui suo: & ecōtrario odit illū qui sibi silat⁊: & affectui suo nō silat⁊. Scō q̄n aliqs ex ipsa silitudine impedit amantē ab amati fruitione. Et hoc inuenit⁊ in oibus rebus que nō possunt simul a multis haberi: sic⁊ sunt res temporales. vñ qui amat lucrū de aliq̄ re vel delectationē impedit a fruitione sui amati per aliū: qui sibi vult silr̄ illud appropare. Et hinc oriꝝ⁊ çelotipia que nō patit⁊ cōsortiū in amato: & inuidia inq̄tū bonū alteri⁹ estimat⁊ ipeditiuū boni ꝓpry. Tertio fm q̄ dissimilitudo p̄cedēs facit percipi amorē sequentē. q̄ enīz sentimus in hoc q̄ sensus mouet⁊: que gdē motio cessat q̄n sensibile iaz effectū est forma sentiētis: iō ea que ꝓsueuimus nō ita p̄cipimus: sicut patet de fabris quoꝝ aures plene sunt sonis malleoꝝ. & ꝓpter hoc magis sentit⁊ q̄n affectus de nouo per amorē ad aligd trāsformat⁊. Et iō ēt q̄n aliqs nō bz p̄ntia sui amati magis fervuet & artatur de amato inq̄tuz magis amorē p̄cipit: q̄uis apud p̄ntiam amati nō sit amor minor: sz minus ꝓceptus. Unī aug. to. de tri. ca. vlti. Amor ipse nō ita sentit⁊ cū euz nō ꝓdit indigētia: q̄n semp ꝓsto est q̄ō amat⁊. (Ad 4m dicendū q̄ in amore est vnio amātis ad amatuz: sz est ibi triplex diuisio. Ex B enī q̄ amor trāsformat amantē in amatū facit amantē itrare ad iterioza amati & ecōtra: vt nihil amati amāti remaneat nō vnitū: sic⁊ forma ꝓuenit ad intima formati: & ecōuerso. Et ideo amās quodāmō penetrat in amatū. & fm hoc amor dicit⁊ acutus. Acuti enīz est diuidēdo ad intima rei deuenire. & silr̄ amatū penetrat amantē ad iterioza ei⁹ ꝓueniens. Et ꝓpter B dicit⁊ q̄ amor vulnerat: & q̄ transfigit iecur. Sz q̄ nihil pōt in alteꝝ trāsformari nisi fm q̄ a sua forma quodāmō recedit: q̄ vni⁹ vna est forma. ideo hāc diuisionē penetrationis p̄cedit alia diuisio qua amans a seipso separat⁊ in amatū tendēs. Et fm B dicit⁊ amor extha⁊ facere & feruere: q̄ q̄ō feruet extra se bullit⁊ & exalat⁊. Qz vō nihil a se recedit nisi soluto eo. q̄ō intra seipm cōtinebat⁊: sic⁊ res nālis nō amittit formaz nisi solutis dispōnibus q̄bus forma in mā retinebat⁊. ideo opz q̄ ab amāte terminatio illa qua infra terminos suos tātū cōtinebat⁊ amoueat⁊. & ꝓpter B amor dicit⁊ liquefacere coz: q̄ ligdum suis terminis nō cōtinet⁊: & ꝯraria dispositio dicit⁊ cozdis duritia. (Ad 5m dōm q̄ vnio est duplex. Quedam que facit vnū fm quid. sic⁊ vnio ꝯgregatoꝝ se supficialiter tangentiū. & talis nō est vnio amoris: cū amans in iterioza amati trāsformet⁊: vt dictū est. Alia est vnio que facit vnū simplr̄: sic⁊ vnio cōtinuoꝝ & forme & māe. & talis est vnio amoris: q̄ amor facit amatū eē formā amātis. Et iō supra vnionem addit cōcretionē ad differētiā p̄me vnionis: q̄ ꝯcreta dicunt⁊ que simplr̄ vnū sūt effecta. vñ & alia littera bz cōtinuatiua. (Ad 6m dōz q̄ appetitus: vt dictū est: mouet motus. vñ passio q̄ mouet⁊ ab amato est ulterius mouēs fm exigētiaz amati. (Ad 7m dōm q̄ ipsa inclinatio superioꝝ ad puidendū inferioꝝ⁹ que est eis ex ꝓprys formis amoz eoꝝ dicit⁊: vt infra patebit. (Ad 8m dicendū q̄ nō est incōueniēs eq̄liuz simplr̄ vnuz altero quo ad qd maius esse fm q̄ vnū indiget altero. (Ad 9m dōm q̄ cōuersio qua iferioza ad supioza conuertunt⁊ est ordinatio eoꝝ ad finē a supioꝝ⁹ intentū. Et q̄uis bz ordinatio sit p̄n̄ ab extrinseco inq̄tuz ab ipsis supiozibus inferioza ordinant⁊ in fines supioꝝ: nihilominꝰ est & a p̄n⁹ intrinseco inq̄tū in iferioꝝ⁹ est q̄dā inclinatio ad B: vel ex nā sic in amore nāli: vel ex volūtate: sic⁊ est in amore aīali. Et ꝓpter hoc deus dicit⁊ oīa suauiter dispōnere inq̄tuz singula etiā ex seipsis faciunt hoc ad q̄ō ordinata sunt.

Utrum amor sit tm̄ in concupiscibili.

AD secundū sic ꝓcedit⁊. videtur q̄ amor nō sit tm̄ in cōcupiscibili. Dio. eni. 4. ca. de di. no. ponit amorez esse diuinū angelicū intellectualē aīalez naturalem. sz gcgd est in nobis pertinet ad itellm vel aīalitatē vel nām: ergo in oibus que sunt in nobis ꝯuenitur amor. (P. Cōme. ibidez ponit duas diffōnes amoris. Prima est hec: Amor est ꝯnexio vel vinculū quo oiuz rerū vniuersitas ineffabili amicitia isolubiliq; vnitate copulatur. Scda est: Amor est nālis motus oīum reruz que in motu sunt finis quietaq; statio: vltra quaz nullius creature ꝓgredit⁊ motus. Ex q̄bus est accipe q̄ amor in oibus rebus inuenit⁊: g̃ & in oibus que in nobis sunt siue sint partes aīe siue corꝑis. (P. oīs potētia delectat⁊ in ꝯiūctione sui ꝓueniētis: sz delectatio nō est nisi in re aīata: g̃ & cuilibet potētie inest amor sui ꝓuenientis. (P. sic⁊ predictū est: & ex pdicta diffōne colligit⁊: amor est finis & quietatio appetitiui motus. sz cuilibet potētie que in nobis est: inest appetitus. ꝓpry boni: & tendit in ipm: g̃ in qualibet potētia est inuenire amorem. (P. ad minus irascibilis ad partē appetitiuā pertinet. Appetitiue aūt ptis vniuersale obm est bonum. Cum ergo amor sit boni: videt⁊ q̄ amor non sit tm̄ in cōcupiscibili sed etiam in irascibili.

Sed cōtra est q̄ō dicit pbs in. z. topi. q̄ amor est in cōcupiscibili. (P. ordo partiū aie ꝓportionat⁊ ordini partiuz corꝑis: sz in ptib⁹ corꝑis vnū membrū solū officiū suū exercet respcū oīum mēbroꝝ. sic⁊ pes nō soluz se sz oīa alia membra portat: g̃ & ꝯcupiscibilis nō solū sibi sed oib⁹ alys ꝯcupiscit & amat. & ita amor eoꝝ que ad oēs potētias pertinent in cōcupiscibili esse videt⁊. (P. amor nō est nisi cognīti. si g̃ in oibus viribus esset amor ꝓpry boni: pari rōne in oibus esset cognitio ꝓpry boni: q̄ō falluz est. (P. obm cōcupiscibilis est bonū cōcupiscēti cōueniēs absolute. sed gcgd est bonū fm vnāquāq; potētiā est cōcupiscēti cōueniens: g̃ appetere bonū vniuscuiusq; potētie ptinet ad cōcupiscibilem: & eadē rōne amor. Et ita amor nō erit nisi in cōcupiscibili. pbō p⁹. Si enī obm cōcupiscibilis nō eēt bonū cōueniēs cōcupiscēti simplr̄ eēt obm ei⁹ bonū ꝓueniēs solū in cōcupiscibili. bonū aūt cōueniēs vnicuiq; potentie est per cōparationē ad suū actū. sic⁊ bonū cōueniēs visui id q̄ō est bonū ad videndū: g̃ fm B obm ꝯcupiscibilis esset bonū sub hac rōne q̄ est bonū ad cōcupiscēdū. sz B est ipole: q̄ cōcupiscere id q̄ō est bonū ad cōcupiscēdū segr̄ur reflexionē cōcupiscibilis sup actū suū fm q̄ cōcupiscit se cōcupiscere vel bene cōcupiscere. Illud enī ad q̄ō aligd est bonū per ꝑus desiderat⁊ cū sit finis: sz reflexionē potētie sup suū actū ꝓcedit nāliter simplex actus ipsi⁹ potētie in suuz obm directe tendens: sic⁊ per ꝑus video colorē q̄ videam me videre. g̃ obm cōcupiscibilis nō pōt esse aligd sub hac rōne q̄ est bonū ad cōcupiscēdū: q̄ cōcupiscere B esset naturalr̄ ꝑus & posterius reflexione cōcupiscibilis supra suū actū: q̄ō est impossibile. g̃ neciuz est alterū dare. s. q̄ bonū cōueniēs cōcupiscēti absolute sit obm concupiscibilis.

Respōdeo dōm q̄ omne q̄ō segtur aliquē finē opz q̄ fuerit aliquo mō determinatuz ad illuz finē: alꝰ nō magis in hunc finē q̄ in aliū ꝓueniret. Illa aūt determinatio opz q̄ ꝓueniat extra intētionē finis nō solū ex natura tendēte in finē: q̄ sic oīa essent casu vt quidam pbi posuerūt. Intēdere aūt finē ipossibile est nisi cognoscat⁊ finis sub rōne finis: & ꝓportio eoꝝ que sunt ad finem in finē ipm. Cognoscēs aūt finē & ea que sunt ad finē nō solū seipm in finē dirigit⁊ sz ēt alia: sic⁊ sagittator emittit sagittaz ad signū. Sic ergo dupl̄r aliq̄d tēdit in finē. Uno modo directū in finē a seipso: q̄ō est tm̄ in cognoscēte finē & rōnē finis. Alio modo directum ab alio. & hoc modo oīa fm suam naturā tēdunt in fines ꝓprios & naturales directa a sapiētia instituēte naturā. Et fm B inuenimus duos appetitus. s. appetitū naturalē qui nihil aliud est q̄ iclinatio rei in finē suū naturalē qui est ex directione instituentis naturā. Et iterū appetitū volūtariū qui est iclinatio cognoscētis finē & ordinē in finē illū. Et iter hos duos appetitus est vnus medius qui ꝓcedit ex cognitione finis sine hoc q̄ cognoscat⁊ ratio finis: & ꝓportio ei⁹ q̄ō est ad finē in finē ipsum. & iste est appetitus sensitiuus. Et hꝫ duo appetitus inueniunt⁊ tm̄ in natura viuēte & cognoscēte. Omne aūt q̄ō est ꝓpium nature viuentis opz q̄ ad aliquam potentiam anime reducat⁊ in habētibus aīaz: & ideo oportet vnam potētiam anime esse cuius sit appetere ꝯdiuisiuz cōtra eā cui⁹ est cognoscere. sicut etiā substantie sepate diuidunt⁊ in intellm & volūtatē: vt dicūt pbi. Sic g̃ patet q̄ in

Universidad de Deusto

hoc differt appetitus nālis ⁊ volūtarius: q̄ iclinatio nālis appetitus est ex p̄ncipio extrinseco. ⁊ iō nō hz libertatē: qz liberū est qō est sui cā. Inclinatio aūt nālis appetit⁹ est in ipso volēte: ⁊ ideo hz volūtas libertatē. Sed iclinatio appetitus sensitiui partim est ab appetēte inc̄tuz fegtur apprehēsionē appetibilis. vñ dicit Aug. q̄ aialia mouent̄ visis: partim ab obo inc̄tuz deest cognitio ordinis in finē. ⁊ ideo opz q̄ ab alio cognoscēte finē expediētia eis ꝓuideā tur. ⁊ ꝓpter hoc nō oino hñt libertatē: sz ꝓticipant aliqd libtatis. oē aūt qō est a deo accipit aliquā nāz qua in finē suū vltimū ordinet̄. vñ opz in oib⁹ creaturis hūmōdi⁹ aliquē finē inueniri appetitū nālem etiā in ipsa volūtate respectu vltimi finis: vñ nāli appetitu vult hō beatitudinez: ⁊ ea q̄ ad nām volūtatis spectant. Sic g̃ dōm est q̄ nālis appetitus inest oib⁹ potentijs aie ⁊ ptibus tozporis respcū ꝓpriq boni: sz appetitus aialis qui est boni determiati: ad qō nō sufficit nāe inclinatio est alicui⁹ determinate potentie vel volūtatis vel concupiscibilis vel irascibilis. Et inde est q̄ oēs alie vires aie cogunt̄ a suis obtis p̄ter volūtatē: qz oēs alie hñt appetitū nālē tm̄ respcū sui obti. voluntas aūt hz ꝓter inclinationē nālez aliā cui⁹ est ipse volēs cā. ¶ Et similr dōm est de amore qui est terminatio appetitiui motus: qz amor nālis est in oib⁹ potētijs ⁊ in oib⁹ reb⁹. Amor aūt aialis: vt ita dicam est in aliq̄ potētia determinata vel volūtate ꝼm q̄ dic̄ terminationē appetit⁹ itellectiue ptis: vl in concupiscibili ꝼz q̄ dic̄ terminationē sensitiui appetit⁹.

Ad primū g̃ dōm q̄ Dio. accipit amorez cōiter ad nālez sensitiuū quē nālez dicit: ⁊ intellectiuū quē dicit intelligibilē c̄tuz ad boes. Angelicū ⁊ diuinū c̄tuz ad subas sepatas. Et ponit q̄nq; hec: qz nō p̄sit esse plures gradus appetitus: qz in deo est volūtari⁹ appetitus tm̄: qz ipse determinat oia: ⁊ nō determinat̄ ab aliq̄. In angelis aūt volūtarius cū nāli inc̄tum determinat̄ a deo ad aliqd volendū nāliter. In boie aūt volūtarius cuz spūali ⁊ nāli. In aialib⁹ sēsibilis cū nāli. In alijs nālis tm̄. ¶ Et silr etiā dōm ad sc̄z q̄ Lōmē. diffinit amorē ꝼm q̄ se hz ad oēs cōiter. ¶ Ad 3m dōm q̄ delectatio causat̄ ex ꝺiunctione ꝺueniētis. ꝺueniēs eni adueniens pficit id cui adnenit: ⁊ quietat inclinationē in illud. Et hec getatio ꝼm q̄ est pcepta est delectatio. vñ plato dixit q̄ delectatio est generatio sensibilis. i. cognita in nām. i. nālis. vñ in his q̄ cognitionē nō hñt nō est delectatio aliquo mō. Jn qōlibz aūt ꝺueniēs hñti cognitionē est duplex inclinatio. s. appetitus nālis ⁊ appetitus aialis. ⁊ vtraq; inclinatio quietatur per rem p̄ñtem. ⁊ vtraq; etiā quietatio pcipit: vñ ex vtraq; parte delectatio causat̄. delectatio g̃ que est getatio appetitus nālis inuenit̄ in omni potētia cui ꝺiungit̄ suū obz. delectatio vō que est quietatio appetit⁹ aialis est tm̄ in cōcupiscibili vel volūtate. Prima aūt delectatio dr̄ tm̄ delectatio ꝓprie loquēdo. ⁊ opposita passio dolor. Sed secūda delectatio hz etiā nomē gaudij: ⁊ opposita passio dicit̄ tristitia. vñ q̄uis delectatio ⁊ dolor sint aliquo mō in oib⁹ potentijs aie: tm̄ gaudiū ⁊ tristitia sunt tm̄ in concupiscibili vel voluntate. ¶ Ad 4m dōm sic ad p̄mū: qz rō ꝓcedit de appetitu naturali. ¶ Ad 5m dōm q̄ amor aialis nō pertinet ad irascibilē: qz oēm amorem est bonū sine adiunctione ardui vel difficilis: qō est ꝓprium oīm irascibilis.

¶ Utrū amor sit p̄ma ⁊ p̄ncipalior affectio anime.

Ad tertiuz sic ꝓcedit̄. videt̄ q̄ amor nō sit p̄ma ⁊ p̄ncipalis inter oēs alias aie affectiones. motus eniz precedit terminū. Sz amor est determinatio appetitiui motus: vt p̄z ex dictis. g̃ amor segtur desideriuz: qō motum ipm appetitus importat. ¶ P. ꝓpter qō vnūqq; illud magis: sz amoris causa est delectatio: vñ ⁊ quedā amicitia super delectabile fundat̄. ergo delectatio est p̄ncipalior affectio q̄ amor. ¶ P. Aug. dicit in lib. 83. q. q̄ nemo est qui nō magis dolorē fugiat q̄ appetat voluptatē: sz fuga dolozis facit odiuz sic̄ appetit⁹ delectationis facit amorem. ergo odiū est vehemētior passio q̄ amor. ¶ P. illud qō vincit̄ ab alio est minus potēs. sz amor vincitur ab ira: qz ira odiuz parit: vt dicit Aug. g̃ ira est vehemētior passio q̄ amor. ¶ P. illud ꝓpter qō agunt quecūq; agunt est efficacissimū. Sed sic̄ Diony. dicit in li. de diui. no. ꝓpter pacem agunt quicūq; agunt. ergo pax inter oēs affectiones est efficacissima etiam respectu amoris.

¶ Sz ꝺ est: qō dicit Aug. q̄ ois affectio ex amore est. ¶ P. bonū est obm affect⁹: sz illud qō ꝑmo respicit ad bonū est amor: ergo amor est p̄n⁹ totius affectiōis: ⁊ p̄ncipalior passio. ¶ P. amor igni cōpar̄: ⁊ ēt morti: vt p̄z Can. 8. sz bis ni bil est vehemēti⁹: g̃ nlla passio ē vehemētior amore. ¶ P. Crisᵒ dic̄. Magnū amor: nec ē aliqd qō ei⁹ ipetū sustinere

Respōdeo dōm q̄ inter alias affectiones (possit. aie amor est p̄rior. Amor eni dicit terminationē affectus per hoc q̄ informat̄ suo obo. in oib⁹ autē hoc inuenit̄ q̄ motus ꝓcedit a p̄mo imobili quieto. qō g̃ dem p̄z in nālib⁹: qz p̄mū mouēs in quolibet genere est nō motū illo genere motus: sic̄ p̄mū alterās est nō alteratuz. Silr p̄z de itellectualibus: qz mot⁹ rōnis discurrētis ꝓcedit a p̄ncipijs ⁊ gditatib⁹ rerū q̄bus intellect⁹ informatus terminat̄. Cuz ergo affect⁹ informet̄ ⁊ terminet̄ amore sicut intellꝰ p̄ncipijs ⁊ gditatib⁹: vt ꝑus dcīm est: opz q̄ ois motus affectiue ꝓcedat ex quietatione ⁊ terminatione amoris. Et qz omne qō est p̄mū in aliquo genere est pfectius: sicut intellectus p̄ncipioꝝ in demonstrabilibus: ⁊ motus celi in nālib⁹: ideo opz q̄ amor inter ceteras affectiones etiā sit vehemētior: vt patebit per singula.

Ad primū g̃ dōm q̄ sic in opōne intellꝰ ꝺcluditur gdaz circulus: ita ⁊ in opōne affect⁹. Intellectus eni ex cerritudine p̄ncipioꝝ q̄bus imobilr assentit ꝓcedit rōcinando ad ꝑnes: in quaꝝ cognitione certitudinalr quiescit ꝼm q̄ resoluunt̄ in p̄ma p̄ncipia que in eis sunt vtute. Silr etiā affect⁹ ex amore finis qui est p̄ncipiū ꝓcedit desiderādo in ea que sunt ad finē que ꝓut accipit vt finē in se aliquo mō ꝺtinētia per amorē in ea gelcit. ⁊ iō desideriuz segtur amorē finis: q̄uis ꝓcedat amorē eoꝝ: q̄ sunt ad finē. Est etiā amor vehemētior affectio q̄ desideriū inc̄tū dicit terminationē ⁊ iformationē affect⁹ per appetibile: ad qō mouetur desideriū. ¶ Ad 2m dōm q̄ amor nāliter p̄cedit delectationē. delectatio eni ꝺtingit ex ꝺiunctione rei ꝺueniētis realiter. Amor aūt facit q̄ amatuz sit amāti ꝺueniēs ⁊ q̄si ꝺnaturale: inc̄tuz vult affectū amantis amato: vt dcīm est. ⁊ iō ex amati reali p̄ñtia ꝺsurgit delectatio. Sz qz delectatio etiā pōt amari vt qddā bonū: iō ꝺtingit per accīs: vt aliqs amor ex delectatiōe causet̄: sic̄ act⁹ ab obo vl fine. g̃ eni aliqd ꝓp delectationē amat delectationē ipaz p̄cipue amat: q̄uis g̃ qddā delectatio quodaz amore sit p̄or: tm̄ amor delectatiōe simplr est p̄or. Silr ēt vehemētior: qz amor est p ifozmationē appetit⁹ ab appetibili. delectatio aūt p ꝺiuctionē rei ex re p̄ñte sibi ꝺuenīte. Nō ē āt tāta ꝺiuctio rei ad rē sic̄ appetit⁹ ad appetibile: qz res aduenies q̄ delectationē causat nō ꝺiungit̄ ꝼz nāz: qz B nō fit illō: vñ est ibi ꝺiuctio q̄si ꝺtact⁹. Sz appetit⁹ ē ipe appetibilis ꝼz suā nāz ⁊ subaz. vñ q̄ñ appetit⁹ iformat̄ per appetibile est q̄si ꝺiuctio ꝺtinuitatis ⁊ ꝺcretiōis. vñ amor plus vnit q̄ delectatio: qz facit q̄ amās sit ꝼm affectū ipa res amata. delectatio aūt est p ptic̄ipationē alic⁹ ab illo ꝼz q̄ est realr p̄ñs. Sciēdū aūt q̄ q̄ñ amatū ē p̄ñs realr ꝼz q̄ pole est: tūc est delectatio sic̄ ex ꝺiunctione maxie ꝺueniētis. q̄ñ aūt est oino absens ꝼm rez: tūc maxie affligit: sic̄ ex

ꝺtinuatione ꝺtinui segtur dolor: qz amor est cōtinuatiua vis vt dcīm est. Et inde dicit̄ q̄ amor lāguere facit. q̄si aūt est ꝼm aliqd p̄ñs ⁊ ꝼm aliqd absens: tunc hz delectationē admixtā afflictioni. ¶ Ad 3m dōm q̄ bonū est vehemētius in agēdo q̄ malū: qz bonū nō hz de nēcitate admixtionez mali sic̄ malum hz de necessitate admixtionē boni. Et ite rū bonū agit in vtute ꝓpria: sz malū agit in vtute boni: vt dicit Dio. 4. c. de di. no. vñ magis amat̄ bonū q̄ odiat̄ malū illi oppositū. sz dolor corpalis est magl malū q̄ delectatio q̄dā sit bonū: qz delectatio de qua Aug. ibi logtur ꝺtingit ex supaddītione pfectionū scōrū: sic̄ in cibis vel in venereis: sz tristitia vel dolor ꝓpter que dimittit delectatio talis ꝺtingit ex subtractione p̄marū pfectionū que ptinēt ad esse rei sic̄ ex ꝺiuisione cōiter. vñ si accipet̄ tristitia opposita delectationi illi magl appetereꝰ delectatio q̄ fugeretur tristitia sic̄ gs appeteret delectationez in cibo: vt postea patereꝰ tristitiā que est de subtractione cibi vel alic⁹ hz. ¶ Ad 4m dōm q̄ amor est p̄or ira ⁊ vehementior. Ira eni ex tristitia causat̄: vt ꝑus dcīm est: sic̄ oēs passiones ira scibilis ex passionib⁹ cōcupiscibilis. ⁊ iō cuz amor sit p̄or ⁊ vehemētior passionib⁹ cōcupiscibilis erit p̄or ⁊ vehementior passionib⁹ irascibilis: q̄uis aūt ira odiū pariat: non tm̄ amorē destruit. sz amoris destructiue segtur: qz nō possz appetit⁹ moueri in nocumētū alicui⁹ nisi antea affect⁹ ab amore separ⁹ esset. ¶ Ad 5m dōm q̄ pax nō distinguit̄ ab amore: sz est aliqd amoris. dicit eniz q̄si getatione appetitus: sz amor dic̄ vlteri⁹ trālformationē ⁊ quādā ꝺuersionē ipsi⁹ in amatū. vñ pax est mediū iter desideriū ⁊ amorē.

¶ Utrū cognitio sit altior amore.

Ad quartuz sic ꝓcedit̄. videt̄ q̄ cognitio sit altior amore: qz altissime potētie est altissimus act⁹: sz itellꝰ est altissima potentia in nobis: vt dicit phs. io. et h. g̃ cognitio est altissima opatio eoꝝ que in nobis fūt ⁊ ita dignior amore. ¶ P. sic̄ Boe. dicit in li. de ꝺsol. natura a pfectis sumpsit oziginē: sz cognitio p̄cedit amorē: g̃ cognitio est altior q̄ amor. ¶ P. illud qō est ꝓpriuz homini est nobilius q̄ illō in quo cōicat cū brutis. sz itelligere est ꝓpriuz hois: in amore aūt cōuenit cū brutis: g̃ scia. ⁊ itellꝰ sunt digniora q̄ amor. ¶ P. vita cōtēplatiua est nobilior q̄ vita actiua ⁊ altior: sz scia ptinet ad vitā cōtēplatiuam. Amor aūt videt̄ ad practim ptinere: qz obm ei⁹ est bonū: g̃ scia est altior q̄ amor. ¶ P. obm amoris est bonū simpliciter. sz verū est melius q̄ bonū simplr: qz verū est sūmuz in genere bonoꝝ: sic̄ ⁊ optimus hō ē melior q̄ hō simplr. g̃ scia ⁊ cognitio est altior q̄ amor. ¶ P. q̄to aliqd est spirituali⁹ tanto est altius. sz cognitio est spūalior q̄ amor: qz ꝼm motū a reb⁹ ad aiam est cognitio: ꝼm aūt motū ab aia ad res est amor. g̃ cognitio est nobilior q̄ amor. ¶ P. premiū est p̄stāti⁹ merito. sz cognitio est p̄miū amoris. Jo. 14. Qui diligit me diliget̄ a pr̄e meo ⁊ ego manifestabo ei me ipm. Et Aug. dic̄ q̄ visio ē tota merces. g̃ cognitio p̄mier

¶ Sed ꝺ est qō dr̄ Eph̄. 3. supemineīt scie charitatē xpi. (amori. ¶ P. pª Lori. 13. dr̄ q̄ charitas ē maior fide. g̃ eadē rōne gz amor est maior ⁊ dignior cognitiōe sibi rñdēte. ¶ P. Du. de san. vic. sup illud Dio. 7. c. ce. ierarc. mobile ⁊ acutū dicit: Dilectio supeminet scie ⁊ maior est intelligentia. plus eni diligit̄ q̄ intellr: qz intrat dilectio vbi scia foris est: g̃ amor excedit sciam. ¶ P. finis in vnaquaq; re est potissimū. sz obm amoris est bonuz qō hz rōnē finis. g̃ cū opationes distinguant̄ penes oba amor inter oēs opōnes aie est potior. ¶ P. sic̄ se hz potētia ad potentiā: ita se hz opatio ad opōnē. sz volūtas est altior oib⁹ alijs potētijs aie: qz mouet oēs alias ⁊ nō cogitur. g̃ ⁊ amor q̄ est opatio volūtatis p̄eminet oib⁹ alijs aie opationib⁹. ¶ P. sic̄ dicit Dio. 5. c. de di. no. illud qō in plurib⁹ inuenit̄ simplici⁹ ⁊ nobilius est. sic̄ eē nobilius est q̄ viuere: q̄uis viuētia sint nobiliora q̄ exītia tm̄: inc̄tuz etiā viuētia nobilius eē participant. sz amor in plurib⁹ participat̄ q̄ cognitio: qz in oib⁹ aliquo mō est amor: vt dcīm est ꝑus: non aūt cognitio. ergo amor est p̄stantior cognitione. Ridiculū eni est dicere q̄ in lapidib⁹ sit cognitio nālis sic̄ amor vel appetit⁹ nālis.

Respōdeo dōm q̄ in reb⁹ oib⁹ duplex pfectio inuenit̄. vna qua in se subsistit. alia q̄ ad res alias ordinat̄. ⁊ vtraq; pfectio in reb⁹ mālib⁹ terminata ⁊ finita est: qz ⁊ formā vnā determinatā hz: per quaz in vna tm̄ specie est: ⁊ etiā per determinatā vtutē ad res q̄dāz sibi ꝓportionatas inclinationē hz ⁊ ordinē: sic̄ graue ad centrū. Ex vtraq; aūt pte res imāles ifinitatē hñt quodāmō: qz sunt quodāmō oia: siue inc̄tū eēntia rei imālis est exēplar ⁊ silitudo oīum sic̄ in deo accidit: siue qz hz silitudinē oīum vel actu vel potētia: sic̄ accidit in angelis ⁊ aiabus. ⁊ ex hac parte accidit eis cognitio. Silr etiā ad oēs res iclinationē ⁊ ordinē hñt ex qua parte accidit eis volūtas: ꝼm quā oia placent vel displicent vel actu vel potētia. Et ꝼm q̄ aliq̄ imālitatē ꝓticipant ꝼm hoc cognitionis ⁊ voluntatis ꝓticipatiua sunt. Unū ⁊ aialia cognoscūt inc̄tū spēs sensibiliū imāliter in organis sensuuz recipiunt̄. ⁊ ꝼm intētiones spūaliter ex reb⁹ pceptis per appetituz sensibilē ad diuersa inclinant̄. Patet g̃ q̄ cognitio ptinet ad pfectionez cognoscētis qua in seipo pfectū est. volūtas aūt ptinet ad pfectionē rei ꝼm ordinez ad alias res: ⁊ iō obm cognoscitiue vtutis est verū q̄ est in aīa: vt dicit phūs. 6. meta. obm aūt appetitiue bonū q̄ est in rebus: vt dicit ibidē. Pōt ergo ꝺparari potētia cognoscitiua ad appetitiuā triplr. Primo ꝼm ordinē. ⁊ sic cognitiua potētia nāliter p̄or est: quia ꝑus est pfectio rei in seipsa q̄ ꝼm ordinem ad aliaz. Scdo q̄uz ad capacitatē. ⁊ sunt equales: qz sic̄ cognoscitiua est respectu oiuz ita ⁊ appetitiua. vñ etiā mutuo se includūt: qz intellect⁹ volūtatē cognoscit: ⁊ volūtas ea que ad itellꝰ ptinēt appetit ⁊ amat. Tertio pōt cōparari ꝼm eminētiā vel dignitatē. ⁊ sic se hñt vt excedētia ⁊ excessa: qz si ꝺsidere⁊ vt potētie. i. ꝼm ordinē ad actus ⁊ obā: sic volūtas ⁊ que ad ipsaz ptinēt excedit. Si aūt q̄ratur qd horz simplr dignius sit: dōm q̄ res quedā sunt aia supiozes: ⁊ qdā iferiozes: vñ cū per voluntatē ⁊ amorē homo in ipsas res volitas ⁊ amatas quodāmodo trabat̄. per cognitionē aūt ecōuerso res cognite in cognoscente efficiantur per suas similitudines: respectu earū verūz que sunt supra aiam nobilior ⁊ altior est amor q̄ cognitio. illarū vō que sunt infra aiam cognitio est potior. vnde etiaz multarū rerū quarū est malus amor est bona cognitio.

Ad primū g̃ dōm q̄ phs logtur de potentijs ꝼm q̄ sunt ꝓpatates qdā ei⁹ in q̄ sunt. ¶ Uel dōm q̄ phs sub itellu cōprehēdit volūtatē itellectui rñdētē: sic̄ ⁊ sub rōne q̄uz cōprehēdit. ⁊ iō nō est ibi cōparatio itellꝰ ad voluntatē: sz itellꝰ ad vires iferiozes. ¶ Ad 2m dōm q̄ q̄uis p̄mū p̄n⁹ in q̄libet genere sit pfectissimū: nō tm̄ opz q̄ omne qō est ꝑus sit pfectius: cuz aliqd sit ꝑus in via gnōnis qō est imperfectius: sic̄ puer viro: ⁊ adiscens sciēte. ⁊ ita etiā cognitio quodāmō amorē precedit. ¶ Ad tertiuz dōm q̄ illa ratio ꝓcedit de intellectu ⁊ voluntate ꝼm respectū ad id in quo sunt. ¶ Uel dōm q̄ itellectu aliquo modo alia aialia participant per quādam obscuram resonantiā inc̄tum sentiunt: sicut ⁊ voluntate participāt inc̄tum habēt appetitū sensualem. vnde ⁊ in brutis volūtarij inuenit̄: vt dicit phs. 3. et h. nō q̄ simplr voluntatez habeant. ¶ Ad quartum dicēdū q̄ a vita contemplatiua

non excludit voluntas r amor: sic nec intellect⁹ a vita activa. r io nō pōt harū gradus distingui fm gradus duarū vitarū. ¶ Ad 5m dōm q ꝓticulare nō bz nām r rōnē sui vniuersalis nisi fm q natura vlis inuenit in ipso. vñ impoſe est q rō vlis magis sit in ꝓticulari cū in ipo vli: cuius ratio alicui⁹ alterius possit inueniri magis in ꝓticulari cū in vli. sic homo nō pōt esse magis aīal cū aīal cōe. pōt tñ esse magis bonū vel aliqd bñ. r io neq; verū neq; aliqō bonū ꝓticulariter acceptū pōt dici pſtātius cū ipm bonū. ¶ Ad 6m dōm q rō illa ꝓcedit cūtuz ad illas res que sunt ifra aīaz: q̄ sunt minus spūales q̄ aīa. ¶ Ad 7m dōz q visio illa nō erit sine amore in ꝑmio: sic nec amor fuit sine cognitiōe in merito: io tñ ꝑmiū magis attribuit cognitioni. meritū vo amori: q̄ ꝑmiū est fm receptionē q̄a aliqs in seipso pficit. meritū vo fz opationē qua aliqs in remunerationē se extēdit: r ei se ꝑungit. ¶ Et q̄ opz etiaz ad alia rsidere: io dōm ad octauū r nonū q̄ ille rōnes ꝓcedūt de cognitiōe dei: que est supra aīam. vñ amor ei⁹ cognitionē de ipso excedit. ¶ Ad 10m dōm q amor magis intrat ad rē q̄ cognitio: q̄ cognitio est de re fm id quod recipit in cognoscēte. Amor aūt est de re in cūtuz ipse amans in rem ipaz trāsformat: vt dcñ est ꝑus. In hac aūt vita qua pficit aīa in ordine ad res alias: dcñ ē q volūtas cognitionē excedit: ad quā viam ꝓtinet esse magis vel minus intimū rei. ¶ Ad 11m dicendū q ratio finis ꝓpe respicit motū r opōnē r ordinem rei ad rem: r nō eē rei absolute. vñ in mathematicis in quibus nō est opatio r mot⁹: nō inuenit finis: vt dr in 3. meta. r io etiā hec rō ꝓcedit fm illū modū quo volūtas dr intellectui ꝑeminere. ¶ Ad 12m dōm q mouere alias vires r nō cogi ab obo ꝓtinet ad voluntatē fm q ipsa est ꝑmū determinās alias potētias būanas in ordine ad res alias circa quas opant: r ipsa nō determinat ab alio. vñ cūtū ad B ad q̄ a deo determinat nāli inclinatione sic respcū btitudinis: quā nullus nō pōt nō velle. *Ex hac aūt ꝓte* qua bō ab alio ordinat dcñ est q amor cognitionem excedit. ¶ Ad 13m dōm q amor ꝓprie loquēdo nō est nisi in illis in q̄bus est cognitio. sz amoris nomē trāsumit ad ea ad que cognitionis nomē extēdi pōt: q̄ amor dicit fm q amās ad rem aliā ordinat. Aliqd aūt ad alterū ordinari pōt etiā ab exteriori ordināte. r io illa que ad aliqd ordinant ab bñtib⁹ cognitionē: quoz ꝓprie est amor: inq̄tū ex seipsis ad amata ordinant: nomē amoris vl appetitus recipe pñt. Cognitio aūt dr fm q res cognita fit in cognoscēte p modū cogscētis. s. fz eē spūale r imāle. dispō aūt talis nō inest alicui nisi ex ꝓpetate sue nāe. vñ nomē cognitiōis ad aīalia q̄ talē nāz nō bñt extēdi nō pōt: vt dicant insensibilia nāl cognoscere sic nāliter amāt vel appetūt. Qō II.

Deinde queritur de charitate. Et circa hoc queruntur quatuor. Primo quid sit charitas. Secundo vtrum sit virtus. Tertio in quo sit sic in subo. Quarto de comparatione eius ad alias virtutes.

¶ Utrū charitas sit idē qō ꝛcupiscētia vl gd sit charitas.

Ad primum sic ꝓcedit. videt q charitas sit idē qō ꝛcupiscētia. Aug. enī dic q charitas est vtus qua deū videre pfruiq; eo desideram⁹. B aūt ꝛcupiscentie est: ergo charitas ē ꝛcupiscētia. ¶ Itē videt q sit idez qō amor: q̄ sic dicit Diony. 4. ca. de di. no. dilectio est idez qō amor: fz in ſa dr q amor est dilectio qua diligit de⁹ ꝓpter se: r ꝑim⁹ ꝓpter deū. ergo charitas est idē qō amor. ¶ Itē videt q sit idē qō beniuolētia. beniuolētia enī est qua alicui aliqō bonuz optamus. sed hoc facit charitas: q̄ optat fibi r alijs vitā eternā: fm qō dicit bīs charitatē diligere ꝑimū sic seipm. ergo charitas est idē qō beniuolētia. ¶ Ꝑ. videt qō sit idem qō ꝛcordia: q̄ charitas vnitatē ecclie facit: que in B ꝓsistit vt idē dicamus oēs: r nō sint in nobis scismata: vt dr ꝑ⁹ Lozin. ꝑ. hoc aūt ad ꝛcordiā ptinet: ergo charitas est idez qō concordia. ¶ Ꝑ. videt q sit idē qō beneficētia: q̄ modus charitatis est vt diligam⁹ nō lingua tñ: sz ope r vitate. ꝑ⁹ Jo. 3. sz diligere per effectū ad beneficētiā ptinet. g̃ charitas videt esse idez qō bñficētia. ¶ Ꝑ. videt q sit idē qō pax. charitas enī est vinculū faciens spūm vnitatē. B ät paci attribuit. Eph. 4°. Solliciti ſuare vnitatē spūs in vinclo pacis. ergo charitas est idem qō pax. ¶ Ꝑ. vr q sit idē qō amicitia: q̄ vt dicit phs in. 9. et B. amicitia supabūdātie amoris sic⁹ sz charitas bz supabūdātissimū amorē. vñ r charitas dr eo q sub iestimabili ꝑcio q̄si charissimā rē ponat amatū. g̃ charitas ē idez qō ¶ Sz ↄ. amicitia: vt dicit phs: est readamātiū. (amicitia. sz charitas ē ēt ad inimicos: g̃ nō ē idē qō amicitia. ¶ Ꝑ. amicitia est nō latēs: sz charitas maxime latet: g̃ nō ē amicitia. ¶ Ꝑ. amicitia est coz qui ꝛuiunt adinuicē r cōicāt in eisdē opib⁹: sz charitas est ad deū r ad angelos: q̄rū conuersatio nō est cuz hoib⁹: g̃ charitas nō est amicitia. ¶ Ꝑ. amicitia q̄rit maxie collog r videre amicū: vt dic phs. sed B nō q̄rit charitas: vt dic Jero. in ꝓlogo Bib. g̃ nō ē idem qō amicitia. ¶ Ꝑ. amicitia nō ē nisi ad paucos r vtuosos. sz charitas ē ad oēs ēt malos: g̃ charitas nō ē idē qō amicitia.

Respondeo dcñ q amor ē q̄dā appetit⁹ geratio: vt supra dcm est. vñ sic appetit⁹ inest in pte sensitiua r intellectiua: ita r amor. Ea aūt que ad sensitiuū appetitū ptinēt ad intellectiuū trāsferunt sicut noia passionū. qō aūt appetit⁹ intellectiui est ꝓpriū: sensitiuo appetitui nō ꝛuenit: vt nomen voluntatis. r io amor in vtroq; appetitu inuenit. Et fm q inuenit in appetitu sensitiuo ꝓpe dr amor: eo q passione iportat. Fz aūt q inuenit in intellectiua ꝓte dr dilectio: q̄ electionē includit: que ad appetitū intellectiuū ptinet. Nihilomin⁹ nomen amoris ēt ad supiorē ptem transfert: nomē aūt dilectionis ad iferiorē nunq̄. oia aūt alia noia que ad amorē ptinere vident vel icludunt ab istis: vel includūt ea q̄si addētia aliqd supra dilectionē r amorē. Oz eni amor vnit q̄dāmō amantē amato: io amās se bz ad amatuz q̄si ad seipm: vel ad id qō est de pfectione sui. Ad seipm aūt r ad ea que sui sunt hoc mō se bz: vt ꝑ velit sibi pñs eē q̄cqd de pfectione sua est. r io amor includit ꝛcupiam amati qua desiderat ei⁹ pñtia. Scōo bō alia in seipm retorquet per affectū: r sibi appetit q̄cūq; sibi expediūt. r fm q B ad amatū efficit amor beniuolētiā icludit: fm quā aliqs amato bona desiderat. Tertio bō ea que sibi appetit opando sibi acq̄rit. r fm q B ad aliū exercet beneficētia in amore includit. Quarto bō ea que sibi bona vident implere ꝓsentit. r fm q B ad amicū fit amor ꝛcordiā icludit: fm quā aliqs cōsentit in bis que amico vident. nō gdē in speculatiuis: q̄ ꝛcordia in bis fz pbm. io. et B. ad amicitiā nō ptinet. r discordia in eisdez eē pōt sine amicitie ꝑtidicio: eo q in bis ꝛcordare vel discordare volūtati nō subiacet: cū itellect⁹ rōne cogatur. amor tñ sup q̄tuor ꝓdicta aliqd addit. s. quietationē appetit⁹ in re amata sine qua qōlibet ꝓdictoz q̄tuor eē pōt. Sūt etiā q̄dā que sup dilectionē vel amorē aliqd addunt. Amatio eni addit sup amorē itēsionē quādā amoris q̄si feruorem quēdā. Amicitia vo addit duo: quoz ynū est societas quedaz amātis r amati in amore: vt. s. mutuo se diligere sciāt. Aliud est vt ex electiōe operent nō tñ ex passione. Unī dicit phs q amicitia sil⁹ habitui: amatio aūt passiōi. sic g̃ ps q amicitia est pfectissimū iter ea que ad amorē ptinēt oia ꝓdicta icludēs. vñ in genere bz ponēda est charitas que est q̄dā amicitia hois ad deū p quā bō deū diligit: r de⁹ hoiez.

r sic efficit q̄dā associatio hois ad deū vt ꝑma. Jo. i. Si in luce ambulam⁹ sic r ipe in luce est societatē bēm⁹ adinuicē.

Ad primū g̃ dōm q q̄libet amicicia ꝛcupiscētiam seu desideriū includit: r aliqd sup eā addit vt dictū est. ¶ Ad scōm dōum q charitas addit aliqd supra dilectionē r amorē. Et sil⁹ dōm ad tertiū de beniuolētia. Et ad q̄rtū de ꝛcordia. Et ad qntum de beneficētia. ¶ Ad sextū dōm q pax ad ꝛcordiā reducit nisi q magis pax dicit q̄tū ad remotionē discordie. ꝛcordia aūt q̄tum ad ipsam vnionē. ¶ Ad septimū dōm q charitas est amicicia: sz aliqd addit supra ipsaz. s. determinationē amici. q̄ est amicicia ad deū que oib⁹ ꝑciosior est r carior. ¶ Ad octauū dōm q amic⁹ nō tñ diligit amicū ad quē amiciciam bēt: sz oia q̄ ad ipm ptinēt: q̄uis ab illis nō amet: sic filios ei⁹ ffres r bz. Sil⁹ r charitas diligere facit ꝑncipal⁹ deū q amātes se amat: r in amādo ꝑuenit hoies in cūtū illi⁹ sunt. vñ q dr q amicicia est readamātiuz itelligit q̄tū ad eos iter quos ꝑncipal⁹ est amicitia. ¶ Ad nonū dōz q in cūtū hoies p charitatē deiformes efficiunt sic sūt supra hoies: r coz uersio in ceł̄ē. r sic cū deo r angelis ei⁹ ꝛueniūt in cūtum ad silia se extēdit fm q dns docet. Estote pfecti sic r pr̄ vester pfect⁹ est. ¶ Ad decimū dōm q amicicia dr esse nō latēs: nō q p certitudinē amici amor cognoscat: sz q p signa, pbabilia amor mutu⁹ bñtiū colligit. r tal manifestatio pōt eē de charitate in cūtū p aliq̄ signa pōt pbabil⁹ esti mare se bēre charitatē. ¶ Ad vndecimū dōm q amicicia vera desiderat videre amicū: r colloquys mutuis gaudet facit ad quē ꝑncipal⁹ est amicicia. nō aūt ita q delectatio q̄ est ex amici visiōe r pfruitiōe finis amicicie ponat: sic ē in amicicia delectabilis. r B itēdit remouere Jero. s. q nō est amicicia charitatis ꝑncipal⁹ ad hoies. sz ē xp̄i glutino copulata. r q delectatio ꝑncipal⁹ de amicis nō est q̄rēda. ¶ Ad duodecimū dōz q obiectio illa ꝓcedit cūtū ad illū ad quē attēdit ꝑncipal⁹ amicicia: r nō de illis q diligunt in cūtū ad amicū ꝑncipal⁹ ptinēt: q̄ sic multorū est.

¶ Utrum charitas sit virtus.

Ad secundus sic ꝓcedit. videt q charitas nō sit vtus. Charitas enī vt dcm est: ē q̄dā amicicia hois ad deū. sz amicicia a phs nō ponit vt⁹: sed bēt vtutē ꝑ fundamēto: q̄ est ꝑpter bonum bonestū qō est vtus: g̃ charitas nō est vt⁹. ¶ Ꝑ. ꝑcepta legis sunt de actib⁹ vtutū. sz finis ꝑcepti est charitas. i. Thimo. i. g̃ charitas est finis vtutū. sz finis vtutū nō est vt⁹: sed felicitas. g̃ charitas nō est vt⁹. ¶ Ꝑ. vt⁹ est vltimū potētie vt dicit in li. de. r mū. sz delectatio est magis vltimū q̄ amor: q̄ ipa ē ex ipa ꝛiunctione rei amate quaz amor q̄rit. g̃ delectatio magis debet eē vtus q̄ amor. cuz g̃ delectatio nō ponat vt⁹: neq; charitas vtus dici debet. ¶ Ꝑ. ad illō ad qō nā sufficit nō opz q eleuet per vtutē. sed diligere deū sup oia qō est act⁹ charitatis pōt ēt bō p nālia in cūtū nāli rōne pōt cognoscere ipm eē sūmū bonū. g̃ nō opz supaddi aliquā vtutē charitatis. ¶ Ꝑ. ad B q tēdam⁹ i finē sufficit ipm cognoscere r desiderare. sz charitas plus facit: q̄ facit ipz amare r amicicia ad ipm bēre. ergo nō fuit necessariuz q charitas eēt vt⁹ theologica sz suffecisset desideriū. ¶ Ꝑ. vtus est circa difficile vt dicit. y. etł̄. sz amare nō est difficile: imo amor oia difficilia leuigat: ergo charitas nō est virt⁹.

¶ Sed ↄtra. ꝑcepta legis sunt de actib⁹ vtutū. ꝯ charitas ē que implet oia ꝑcepta legis: q̄ plenitudo legis ē dilectio Ro. 13. g̃ charitas est vt⁹. ¶ Ꝑ. eē spūale est a vtute: sz nō ē sine charitate. vñ Apls dic. i. Lor. 13. Si habuero oēz fidē: charitatē aūt nō bēaz nihil sum. g̃ charitas ē maxia vtutū. ¶ Ꝑ. nihil expellit pctm̄ nisi vt⁹. B aūt maxie facit charitas q̄ opit vniuersa delicta vt dr ꝓuer. 10. g̃ charitas est vt⁹.

Respondeo dicendum q finis humane vite est felicitas. vnde fm diuersas vitas ēt distinguunt diuerse felicitates. Qui eni sunt ex vitā ciuilē ad felicitatē ciuilē nō pñt ꝓuenire que attingit sūmus illi⁹ vite. sil⁹ ad hoc q ad felicitatē ↄtēplatiuā gs ꝓueniat: opz q illi⁹ vite ꝓticeps fiat. vñ felicitas ad quā bō p nālia sua pōt ꝓuenire est fm vitā būanā: r de hac ꝑbi locuti sunt. vñ. i. ethi. dicit. Beatos aūt vt hoies. Sz q nobis ꝑmittit quedā felicitas ī qua crim⁹ angelis eq̄les vt ps Mat. 22. Que nō solū vires hois: sz ēt angelo⁹ excedit qui p gr̄az ad hāc ꝓducunt sic r nos. soli aūt deo est nālis: io opz ad B q ad felicitatē illā diuinā bō ꝓueniat q̄ diuine vite ꝓticeps fiat. illud aūt q ad alterū ꝛuiuere facit maxime amicicia ē: q̄ vt dicit ꝑbs. ix. ethi. vnusq̄sq; cū suo amico ꝛuersat in illis q̄ maxime diligit: r que suā vitā reputat q̄si amico ꝛuiuere volēs. vñ gdā sil⁹ venant: gdā sil⁹ potāt: gdaz ꝑhilosopbant: r sic de alijs. Et io oportuit haberi quādā amiciciā ad deū qua sibi ꝛuiuerem⁹. r hec est charitas: vt dictū est. hec aūt coicatio diuine vite facultatē nature excedit sicut r felicitas ad quā ordinat. r io opz q per aliqō bonuz supadditū nā in hoc pficiat. r hec est rō vtutis. vñ opz dicere charitatē r vtutē theologicā que diffundit in cordib⁹ nr̄is per spūm sc̄tm̄ qui datus est nobis. Ro. 5.

Ad primuz g̃ dōz q amicicia de qua ꝑbs tractat cātur vel ex iclinatione nāe cūtuz ad amicicia delectabilis r utilis: vel ex iclinatione bit⁹ vtuosi ꝑsupposita iclinatione nāe cūtū ad amicicia honesti inq̄tū oē qō facit silitudinē cuz aliq̄ iclinat ad amorē illi⁹. r io nō ponit aliq̄ vtus: sed qddā ꝛsequēs ad vtutes. sed amicicia qua bēm⁹ ad deū non pōt bēre aliqō bñ fundamētū cū nature metas excedat. r io opz q per spāle donū in dictaz amiciciā eleuemur. r hoc donū dicim⁹ vtutē. ¶ Ad scōm dōm q charitas nō dicit eē finis ꝓcepti q̄si vltimus finis vtutū: sed sic id quo oēs alie vtutes in finē vltimū ordinātur. Et excludit ibi Aplus tria a charitate que vere amicicie repugnāt. quoz ꝑmū est fictio: sic est in, simulātib⁹ amiciciā cū nō sint amici. quod remouet per hoc q dicit fide nō ficta: fidē, p fidelitate accipiēs. Scōm est malū fundamētū: sicut eoz qui coicant in pctō: r ex hoc fiunt amici. r ad hoc remouēdū dicit ↄscientia bona. Tertiū obliquata itentio. sicut cū gs diligit amicū ꝓpter lucrum. r hoc excludit per hoc q dicit. De corde puro. ¶ Ad tertium dōm q act⁹ vtutū cū sint laudabiles opz q bēant ꝑncipium in nobis. delectatio aūt cū sit ex ꝛiunctione rei ꝓueniētis in q̄dā receptionē sonat. r ita in passionē: cui⁹ ꝑncipium est ab agēte. r io magis se tenet ex ꝑte ꝑmq. sed delectatio dicit extēsionē appetit⁹ in rē amatā: r hoc opationē importat. r ita charitas ponit vtus: sed fruitio q̄ delectationē iportat ponit dos. ¶ Ad q̄rtū dōum q charitas vt ex ꝑdictis pz amiciciā r amorē r desideriū icludit. desiderium aūt nāle nō pōt eē nisi rei que nāliter bēri pōt. vñ desideriū nāle sūmi boni ineſt nobis fm nām in cūtū sūmū bonū ꝑticipabile est a nobis per effect⁹ nāles. sil⁹ amor ex silitudine causat. vñ nāliter diligit sūmū bonū sup oia in cūtū bēmus silitudinē ad ipz per bona nālia. sz q natura nō pōt pue nire ad opationes ei⁹ que sunt vita sua r beatitudo. s. visio diuine essentie: io ēt ad amicitiā nō ptingit que facit amicos ꝛuenire r in oib⁹ coīcare. r io opz supaddi charitatez: per quā amicicia ad deū bēam⁹: r ipm amem⁹: r desideremus assimilari ei per ꝑticipationē spūaliū donoz vt ꝑticipabilē per gloriā ab amicis suis. ¶ Ad qntū dōm q non sufficit desideriū: sed opz eē coicationē in vita vt dictū est. ¶ Ad sextū dōm q difficultas que est in operib⁹ virtutū nō semp est laboris vel alicui⁹ ↄtristātis: sed ꝑtie ea quorū est virt⁹ dicunt habere difficultatē inquātū supra vires

eleuant eos qui vtutē non habent.

¶ Utrum subiectū charitatis sit ratio.

AD tertiū sic ꝓcedit. videt ꝙ subiectū charitatis sit rō. ois enī vtutis: vt in .i. ethi. dicit: subiectū est rōnale per participationē: vl rōnale per eentiā. sed charitas est vt⁹ vt dictū est: cū ḡ subiectū ei⁹ nō sit rōnale per participationem: qz sic eet vt⁹ mozalis: videt ꝙ subiectū ei⁹ sit rōnale per essentiā. ¶ P. ea que mutuo se expellūt opz ee in eodē. sed charitas ⁊ peccatū mortale mutuo se expellūt: cū ḡ oe peccatū mortale sit vel in rōne superiori vel iferiori vt in .y. li. di. 30. dictū est: videt ꝙ et charitas sit in rōne. ¶ P. sic charitas est ꝑncipalis in gratuitis vtutib⁹: ita prudētia in mozalib⁹. sz prudētie subiectū est rō: ḡ ⁊ charitas. ¶ P. cū charitas sit vtus theologica nō pōt ee in pte sensitiua: cui⁹ obiectū de⁹ ee nō pōt: ḡ oz ꝙ sit in pte itellectiua. sed nō est in li. ar. qz obiectū ei⁹ est cōtigēs opabile a nobis. charitas aūt est vltimi finis: supza quē nō cadit ꝓtingētia: neqz nostra opatio neqz electio. Sil'r nō pōt ee in volūtate: qz volūtas nō bet ꝑticipatū actū: sz iperat oēs act⁹ aie. vñ si charitas eet in volūtate: eadem rōne quelibet alia vtus. ḡ restat ꝙ sit in rōne. ¶ P. phi de vtutib⁹ tractātes nullaz vtutē in voluntate posuerūt ponētes itellectuales in rōnali per eentiā. mozales vo in rōnali per ꝑticipationē: cuiusmodi ē irascibilis ⁊ ꝓcupiscibilis: vt ps ex ꝓ° ethi. cū ḡ charitas sit virt⁹ videt ꝙ nō sit in volūtate.

¶ Sed ꝓtra. obiectū rōnis est verū: charitatis aut nō: sed magis bonū. ḡ charitas est in volūtate: non in rōne. ¶ P. amoz ad appetitū ꝑtinet. sz rō ꝑtinet ad cognitionē: ḡ charitas nō est in volūtate: non in rōne.

Respōdeo dōz ꝙ ad sciēdū in q̄ crita⁹ nō ē in rōne. potentia est aliq̄ vtus: opz ꝓsiderare cui potētie act⁹ ei⁹ cōpetat. Act⁹ aūt ꝑncipalis charitatis est diligere deū: qui gdē rōnis est quasi dirigētis: sed appetitus q̄si exequētis. vñ opz ḡ ad appetitū reducat. Nō pōt aūt hūc actū exequi appetit⁹ sensitiu⁹: qz ei⁹ obiectū de⁹ ee non pōt. ergo oz ꝙ ad appetitū itellectiue ptis ptineat: non in q̄tū est electiu⁹ eoz que sunt ad finē: sed in q̄tuz se bet ad ipm vltimū finē. ⁊ hoc est volūtatis: vñ ꝑpriū subiectū charitatis est volūtas. Quidā aūt dicūt charitatē in ꝓcupiscibili ee: qō ee nō pōt: qz ꝓcupiscibilis ps appetit⁹ sensitiue ē ptis. Et si dicat ꝓcupiscibilis humana: hoc non bet nisi per ꝑticipationem rōnis nisi forte ipsam voluntatem eguoce irascibilem ⁊ ꝓcupiscibilem vocare velint.

Ad primuz ḡ dōm ꝙ ps rōnalis per essentiā nō dicit solū ipsa rō: sed et appetit⁹ rōni annexus. s. volūtas. vñ pbs dicit in .z. de aīa. ꝙ volūtas in rōne est. Et iō charitas nō est vt⁹ mozalis: qz nō est circa passiones que sunt in appetitu sensitiuo qui est rōnalis mozalis per ꝑticipationē: neqz est vtus itellectualis. nō eni est in rōne per essentiā q̄tū ad vires apprehensiuas: sed est virt⁹ theologica.

¶ Ad scōm dōm ꝙ peccatū mortale nō semp dicit ee in rōne: sicut in subiecto: cū q̄nq̄ sit in irascibili q̄n qz in ꝓcupiscibili: sz est semp in rōne sicut in dirigente ⁊ in volūtate seu li. ar. sicut iperāte ⁊ dirigēte actum ei⁹: ⁊ sic et charitas bet rōnē q̄si dirigētē in suo actu vel magis itellectū.

¶ Ad tertiū dōm ꝙ prudētia ꝑncipalis est vtutib⁹ moralib⁹ inq̄tū est directiua oīum. ⁊ iō ad rōnē ptinet: sz charitas est ꝑncipalis per modū iperātis ⁊ ꝓiungētis finē ⁊ informātis: qō ptinet ad volūtatē.

¶ Ad q̄rtū dōz ꝙ nec appetit⁹ sensitiu⁹ nec li. ar. ꝑprie loquēdo est subiectū charitatis: sz volūtas: que q̄tuz bēat se quodammō vt cā ad oēs act⁹ hūanos: nō tn̄ eodē mō se bet ad oēs. quosdā eni actus ipa elicit inq̄tū est quedā spālis potētia sic velle. quosdaz vo iperat vt est vlis motor virium aie. vñ vtutes ꝑficiētes ad act⁹ quos volūtas tātū iperat nō sunt in volūtate sicut in subiecto: sed in illis potētys que illos act⁹ eliciunt: sz vtutes ꝑficiētes ad act⁹ quos voluntas elicit sunt in volūtate: q̄si in subiecto. ⁊ sic nō est eadē rō de oib⁹. diligere aūt ē act⁹ a volūtate elicit⁹ cū ipoztet getatione volūtatis ⁊ trāsformatione quādā in rē amatā. ⁊ iō charitas que ad hunc actū ꝑficit est in voluntate sicut in subiecto.

¶ Ad qntum dōm ꝙ vtutes vt supza dictuz est sunt nobis necessarie ad hoc ꝙ potētie nāles determinent ad bonum. vñ in illis in gb⁹ potētie nāles sunt ex sui nā ad bonū determinate non regrunt alie vtutes. voluntas aūt bet bonū qō est finis ꝑ obiecto. vñ q̄tū in se est nāliter est determinata ad bonū: qō est finis humane nāe ꝓportionat⁹. ⁊ iō in voluntate respectu finis vltimi pbi nullā vtutē posuerūt: tn̄ opz ponere aliquā vtutē acq̄sitā in volūtate ꝑm ꝙ est eoz que sunt ad finē. s. iusticiā vt ifra dicet: que est circa bona que in vsum vite veniūt. ⁊ tn̄ iter mozales cōputat⁹: qz volūtas q̄tuis ꝑz sua essentiā sit in rōnali per eentiā: tn̄ q̄tum ad sil'itudinē act⁹ conuenit cum irascibili ⁊ ꝓcupiscibili que dicunt rōnales per ꝑticipationē. ⁊ ipa ēt volūtas aliq̄liter rōnem ꝑticipat inq̄tū a rōne appbēsiua dirigit ꝑm doctrinā fidei ponit finis vltim⁹ nālē inclinationē excedēs. ⁊ iō ꝑm theologos opz ponere vtutē aliquā in voluntate ad eleuādum in ꝓdictum finē. ⁊ hāc dicim⁹ charitatem.

¶ Utrum charitas sit vna virt⁹ vl' plēs.

AD quartuz sic ꝓcedit. videt ꝙ charitas nō sit vna virt⁹. hitus eni distinguunt ꝑ act⁹. ⁊ act⁹ per obiecta: sed charitas bet duo obiecta maxime distantia. s. deū ⁊ ꝓximū: ḡ nō ē vna virt⁹. ¶ P. vtutes theologice a moralib⁹ distinguunt: qz virtutes mozales dirigūt in his que sunt ad finē. theologice aūt sunt de ipo fine: sed charitas est ⁊ de fine inq̄tū per eā diligit de⁹. ⁊ de his que sunt ad finē inq̄tū per eā diligit ꝓxim⁹. ḡ charitas ꝑtinet duas vtutes: q̄ruz vna est mozalis ⁊ alia theologica. ¶ P. virtutes ad act⁹ aliquos ozdinant: qz virt⁹ est optimorum opatiua vt dicit in .z. Ethi. ⁊ modū aliquē in suis actib⁹ ponunt: qz virt⁹ est in hoc ꝙ nō solū bona: sed bñ fiant. Et iteruz act⁹ virtutū per ꝓcepta legis iperant: sed charitas bet duos act⁹ ⁊ duos modos ⁊ duo ꝓcepta: ḡ nō est vna virtus.

¶ Sed ꝓtra. motor in quolibet genere est vn⁹ tātū: sed charitas mouet oēs alias vtutes ad sunz finē per act⁹ ꝓprios: ḡ charitas est vna virtus. ¶ P. obiectum charitatis est deus: cum sit virtus theologica: sed deus est summe vnus: ergo charitas est vna tātum virtus.

¶ Utrum sit distincta ab alys virtutib⁹ vl' sit spālis virtus.

Alterius videt ꝙ nō sit distincta ab alys virtutib⁹. gcgd eni cadit in diffōne virtutis nō distinguit a vtutib⁹: sed charitas est hꝫ. vñ Iero. dicit. Ut breuiter oēm vtutis diffōnez cōplectar: virtus est charitas: qua diligit de⁹ ⁊ ꝓximus. Et Aug⁹ dicit ꝙ virtus est ordo amoris: ḡ charitas nō distinguit ab alys virtutib⁹.

¶ P. virtutes distinguunt ꝑ act⁹: sed act⁹ oīuz aliaz virtutū charitati attribuunt vt ꝑz. i. Ethozin. iz. ḡ charitas nō ē virt⁹ distincta ab alys virtutibus.

¶ P. q̄libet virtus spālis bet spāle obiectū: sed charitas nō bet spāle obiectū: sz oib⁹ cōe. s. bonū. ḡ charitas nō est spāliz virt⁹.

¶ P. ꝓcepta legis sunt de actib⁹ virtutū: sed ꝓceptū qō ad charitatē ptinet nō distinguit ab alys ꝓceptis: sed oīa alia ꝓcepta cōplectit: ḡ ⁊ charitas nō distinguet ab alys virtutibus.

¶ Sed ꝓtra. oē qō diuidit ꝓtra alia est distinctū ab illis: sz charitas distinguit cōtra alias virtutes theologicas vt ꝑz. i. Ethozi. iz. ⁊ per Greg. qui dicit ꝙ charitas signat ꝑ vnā de filiab⁹ Job: ḡ est vtus spālis.

¶ P. pbs. vi. Ethi. ꝙ bat in sticiā ee spālē virtutē ꝓ q̄ bet aliqō vitiū spāle sibi tātū oppositum: sed charitas bet aliqō vitium spāle sibi tātum oppositū. s. odiū: ergo charitas est virtus spālis.

¶ Utrum charitas sit forma aliarum virtutum.

Alteri⁹ videt ꝙ charitas nō sit forma aliaruꝫ vtutuꝫ. ois eni forma vel est exēplaris vel itrinseca: sed charitas nō est forma exēplaris vtutū: qz tūc in eādem spēz traherent alie vtutes: nec iterū est forma itrinseca: qz daret ee ⁊ speciē aliis vtutib⁹: ⁊ sic oēs vtutes eēnt eedē spē ⁊ eēnt in eodē subiecto vbi est charitas: nec ab ipa distinguerent: ḡ charitas nullo mō est forma vtutū.

¶ P. charitas differt a gra: sz gra dr ee forma oiuz vtutū que fac actū meritoriū: ḡ charitas nō est forma.

¶ P. sic se bet potētia ad potentiā ita bit⁹ ad bitū: sed rō iponit modū oib⁹ alys viri b⁹: ḡ ⁊ bit⁹ existēs in rōne oib⁹ alys bitib⁹: ⁊ ita fides est magis forma vtutū q̄ charitas: vl' et prudētia: q̄ et ponit a phi losophis q̄si forma oīum aliaz vtutū.

¶ P. forma efficiēs ⁊ finis nō icidūt i idē numero: vt dicit in .z. phy. sed charitas est finis ꝓcepti: ⁊ ita vtutū est et motor: inq̄tum iperat act⁹ eaz: ḡ ipa nō est forma.

¶ P. bit⁹ idicāt ꝑ act⁹: sz vna queqz vt⁹ ponit suū modū vl formā i actu suo: ꝑm quē iust⁹ iuste facit: ⁊ fortis fortiter: ergo vtutes non formantur per charitatem: sed per scipsas formate sunt.

¶ Sed ꝓtra. Amb. dicit ꝙ charitas oēs alias virtutes ifozmat ⁊ est mr eaz.

¶ P. illud qō est ꝑncipale ēt i cozpalib⁹ est fozmale respectu alioz: sic ignis ē quodāmō forma aeris: aer aq̄: ⁊ aq̄ terre: vt dr. 4. phy. sz charitas est ꝑncipal' iter alias vtutes: ḡ ipsa est forma aliaz virtutum.

¶ Utrum charitas possit esse ifozmis.

Alteri⁹ videt ꝙ charitas possit ee ifozmis. Sic eni fides est in eo qui non opat bñ: ita ⁊ dilectio q̄ de⁹ diligit: qz ēt pctores ⁊ ifideles deū diligūt: sed fides q̄ est sine opib⁹ est informis: ḡ sil'r charitas.

¶ P. null⁹ scit se bēre gram. pōt aūt aliqs scire se bēre dilectionē: ḡ dilectio dei pōt ee sine gra: ⁊ ita pōt ee ifozmis.

¶ P. forma nō pōt ee ifozmis: sz charitas ē forma oīuz aliaz vtutū: ḡ ipa nō pt ee ifozmis.

Respōdeo dōm ad ꝓmā qōnē ꝙ vt⁹ ꝑficiat ex obiecto suo ꝑm illā rōnē qua ꝑncipal'r i ipz tendit. vñ cū charitas diligat deū ꝑncipal'r: ⁊ oīa alia nō diligit nisi inq̄tū sunt dei: ꝓsequitur ꝙ ex vnitate dine bonitatis quā charitas ꝑ: respicit vnitatē respicit ⁊ est vna vtus.

Ad primuz ḡ dōm ꝙ ꝓxim⁹ nō est obiectū ꝑncipale ipi⁹ charitatis vt dictū ē.

¶ Ad scōz dōm ꝙ vtutes ēt theologice dirigūt in bis q̄ sūt ad finē. nō qdē ꝑm ꝑpias rōnes rep̄ q̄ sunt ad finē. sz scōz rōnē finis: sicut fides facit ēt q̄dā credere de creaturis ꝓpter vitatez ꝓmā a qua accipit. Sil'r ⁊ charitas facit diligere boies inq̄tū sunt ꝑticipabiles dine bonitatis que est finis vltim⁹.

¶ Ad tertiū dōz ꝙ mālis diuersitas obiectoꝝ sufficit ad diuersificādū actū ꝑm numerū: sz ꝑm spēm act⁹ nō diuersificant nisi ex diuersitate formali obiecti. Formali⁹ aūt obiecti diuersitas est ꝑm illā rōnē qua ꝑncipal'r attendit vel bit⁹ vel potētia. ⁊ iō diligere deū ⁊ ꝓximū sunt gdē diuersi act⁹: sz ad eūdē bitum ꝑtinēt: sic ēt videre albū ⁊ nigrū ⁊ ꝓpinquū ⁊ distās sunt diuerse visiones ꝑm numerum ⁊ diuersos modos bñt: ⁊ tn̄ ad ynā visiuā potētiā ꝑtinent: ⁊ sic ēt de actib⁹ charitat⁹ dant diuersa ꝓcepta ꝑm diuersos mo

Ad secundā qōnē dōz ꝙ vt dictū est. (dos q̄s bñt. bit⁹ specificant ex obiectis suis scōm rōnē qua ꝑncipal'r attēdūt. rō aūt obiecti sumit ꝑm ꝓportionē rei: circa quā est opatio bit⁹ vl' potētie ad actū aie in qua sunt bit⁹ vel potētie. Quia aūt per opōnē aie diuidūt q̄nq̄ que ꝑm rē ꝓiuncta ⁊ sūme vnū sunt. ⁊ iō ꝓtigit ꝙ vbi

res est eadē sūt diuerse rōnes obiecti: sic eadē res obiectū est liberalitatis vt ē donabilitas: ⁊ iusticie: vt bēt debiti rōnē. Et sil'r vbi res est cuius est rō obiecti ꝑticularis ⁊ ꝓpria: sic pbia ꝓma est spālis sciētia: q̄uis ꝓsideret ens scōm qō est oib⁹ cōe: qz spālem rōnē entis ꝓsiderat ꝑm ꝙ nō dependet a mā ⁊ a motu. Et sil'r est in ꝓposito. obiectū eni charitatis ꝓpriū ⁊ ꝑncipale est bonitas dina. in oib⁹ aūt alys virtutib⁹ est aliqō bonū dīnū: sz tn̄ hꝫ qō est cōe ex rē bēt spālē rōnē. ⁊ iō charitas ē spālis vt⁹ ab oib⁹ alys distincta.

Ad primuz ḡ dōm ꝙ sicut est in sciētys ꝙ vna sciētia spālis ab alys distincta. s. ꝓma pbia oib⁹ alys sciētys pfectionē ipartit: iquātū obiectū suū est cōe scōm rōnē obiectis oīuz aliaz sciētiaz: ita ēt est in vtutib⁹ vt illud qō ad aliquā vtutē ꝑtinet pōt poni in diffōne vtutis coīs: sic ꝑz de prudētia que ꝑficit rōnē vtutis in oib⁹ vtutib⁹ moralib⁹. ⁊ iō rō recta q̄ ad prudētiā ꝑtinet ponitur in diffōne vtutis vt ꝑz. z. ethi. vt⁹ est bit⁹ electiu⁹ in mediocritate ꝓsistēs determiata rōne, put sapiēs determinabit nec ex hꝫ habet ꝙ prudētia nō sit spālis vt⁹: sz ꝙ ē generalis regula oīuz vtutū: ⁊ ita ēt charitas que ꝑficit oēs alias vtutes ponit in diffōne vtutis. Nec ex hꝫ habet ꝙ sit generalis vt⁹: sz generalis ꝑfectio vtutū. Tn̄ hꝫ ꝙ dicit Aug⁹ ꝙ est vt⁹ ordo amoris: pōt dupl'r accipi: vel ꝓ ipo amore charitatis: ⁊ tūc ꝑdicta rn̄sio tenet: vel ꝓ amoze in cōi: ⁊ sic amoz sumit ꝑ amore nāli qui inest cuilibet potētie respectu sui obiecti quēlt⁹ determinat: qz est ordinatio affectionū aīe. Quidā aūt nō attēdētes dr̄iam nālis amoris vl' appetit⁹ ad amoz ⁊ appetitū aialē itātū errauerūt ꝙ posuerūt ꝓcupiscibile nō ee spāle viz: sz diffusā i oib⁹ alys virtutib⁹: ⁊ sil'r charitatē idistinctā ab alys vtutib⁹.

¶ Ad scōm dōz ꝙ act⁹ aliaz vtutū nō attribuunt charitati q̄si ipa eos elicit: sed qz ipsa eos iperat: bēt aūt spālē actū quē elicit. s. diligere deū.

¶ Ad tertiū dōz ꝙ nō q̄libet bonū est obiectū charitatis: sz bonū dīnū: ⁊ ꝑ ēt q̄uis sit in oib⁹ bonis aliq̄liter: tn̄ bēt spālē rōnē: vt diciū ē.

¶ Ad q̄rtū dōz ꝙ ꝓceptū ad charitatē ptinēs nō cōphēdit oīa alia ꝓcepta sic vle ad illā: sz ꝙ quādā reductionē. qz oīa ꝓcepta ad illō ordinant: sic ēt act⁹ oīuz aliaz vtutū ad actum charitatis: inq̄tū oēs imperat. vñ ex hoc nō ondit ꝙ charitas sit generalis virtus: sed ꝙ est generalis motor oīum virtutum.

Ad tertiaz q̄nē dōm ꝙ charitas ad oēs alias vtutes cōpat ⁊ vt motor ⁊ vt finis ⁊ vt forma. Oz aūt motor sit oīuz aliaz vtutū ex hꝫ ꝑz: qz ipa bonū qō est obiectū charitatis sub rōne finis est finis vtutū. In oib⁹ aūt potētys vl' artib⁹ ordiatis ita accidit ꝙ ars vel potētia q̄ est circa finē ordiat aliaz act⁹ ad finē. ꝓpriū sic militaris: q̄ est pp victoriā: ad quā oē officiū bellicū ordiat: ordinat equestrē ⁊ naualē ⁊ oīa hꝫ i suū finē. ⁊ iō dr̄ charitas mr̄ aliaz vtutū inq̄tū eaz act⁹ ꝓducit ex ꝓceptiōe finis inq̄tū bēt se ꝑ modū semis: cū sit ꝑncipiū i opabilib⁹: vt dicē hꝫ: ⁊ scōm hꝫ dr̄ iperare act⁹ iferioz vtutū ꝑm ꝙ facit eas opari pp finē suū ⁊ ꝑm hꝫ mouet alias artes iferiores ad finē suū. vñ charitas ēt oēs alias vtutes ad suū finē mouet: ⁊ ꝑm hꝫ dr̄ act⁹ eaz iperare. hꝫ eni itereſt iter elicere actū ⁊ iperare ꝙ bit⁹ vl' potētia elicit illū actuz quē ꝓducit circa obiectū nullo mediāte: sz iperat actū qui ꝓducit mediāte potētia vel bitu iferiori circa obiectū illi⁹ potētie. Si ergo charitas est moroz aliaz vtutum: sil'r ēt finis: qz hꝫ cōe est in oib⁹ vtutib⁹ ꝙ act⁹ ipaz sunt ꝓximi fines eaz: cū act⁹ sit ꝑfectio scōa: bit⁹ ꝑfectio ꝓma: ⁊ min⁹ cōpletuz ordinat ad magis cōpletū sic ad finē. Finis aūt iferioris potentie vel bit⁹ ordinat ad finē supioris: sic finis militaris ad finē ciuilis. vñ act⁹ oīum aliaz vtutū ordinant ad actū charitatis sic ad finē. Et pp hꝫ dr̄ charitas ꝑcepti finis. Sil'r ēt ꝑz ꝙ ē forma ꝑficiēs ynāquāq̄ vtutē in rōne vtutis. Inferioz eni

Universidad de Deusto

potētia nō hēt pfectionē vtutis nisi fm q̄ pticipat pfectiōnē potētie supioris: sic hīt qui est in irascibili nō hēt rōnez vtutis vt dr in .6. Ethi. nisi in q̄tū itellectū r discretionē recipit a rōne quā pficit prudētia: r fm hūc prudētia ponit modū r formā in oib⁹ alys vtutib⁹ moralib⁹. oēs aūt alie vtutes q̄ sūt meritorie vite eterne fm q̄ nūc logmur de vtutib⁹ sunt i potētys volūtati subiectis: qz nullus act⁹ alicuius potētie pōt cē meritor⁹ nisi in q̄tū hēt aliqd de volūtario qđ ptingit ex hūc q̄ volūtas iperat r mouet act⁹ alia⁹ potētia⁹. vñ nō pōt cē q̄ aliquis hīt existēs in aliq̄ potētia aie hēat rōnēvtutis loquēdo de vtutib⁹ meritorys: de qb⁹ hic logmur: nisi fm hūc q̄ in illa potentia pticipat aliqd de pfectiōe volūtatis quā charitas pficit. r iō charitas est forma vtutū alia⁹ oiu⁹: sic⁹ prudētia moralium. Et hic est vn⁹ modus quo charitas est forma alia⁹ vtutū. Alt aūt duo modi pñt accipi ex hūc q̄ ipa est motor r finis in q̄tū mouēs ponit motū suū in ist̄rumēto: r ea que sūt ad finē dirigunt ex rōne finis: r ita modus charitatis pticipat in alys vtutib⁹ in q̄tū mouenta charitate: r in q̄tū ordinant in ipsa⁹ sic in

Ad primū hūc dōm q̄ charitas est forma exē (finē. plaris vtutū: sz forma exēplaris est duplex. vna ad cui⁹ repsentationē aliqd fit: r ad hāc nō exigit nisi similitudo trīs: sic dicim⁹ res veras esse formas exēplares picturā⁹. Alio mō dicit forma exēplaris: ad cui⁹ similitudinē aliqd fit: r per cui⁹ pticipationē esse hēt: sic dīna bonitas est forma exēplaris oīs bonitatis: r diuina sapientia oīs sapiētie: r talis forma exēplaris non opz q̄ sit vni⁹ spēi cū cātis: qz pticipātia nō semp pticipāt per modū pticipati: r hoc mō prudētia est forma alia⁹ vtutū moraliū in q̄tū sigillat⁹ qdā ordo prudētie in iferiorib⁹ virib⁹ dat habitib⁹ qui ibi sunt rōnē vtut). Et sīr est de charitate respectu oīum alia⁹ vtutū. ¶ Ad scōm dōm q̄ iferiores vires non pficiunt pfectione vtutis nisi per pticipationē pfectionis a superioribus. Cū aūt supiora sint formalia respectu iferiorum q̄si pficiora q̄ pticipat a supiorib⁹ in inferiorib⁹ formale est. Vñ ad pfectionē vtutis in aliqua potētia tot forme exigunt quot supiora sunt respectu illius potētie: sic rō supior est q̄ occupiscibilis q̄si ordinās ipam. r iō prudētia que est pfectio rōnis est forma tēperātie que est vtus occupiscibilis. Sīr voluntas est supior rōne fm q̄ act⁹ rōnis considerat vt voluntari⁹ r meritorius. r iō charitas est forma prudentie r tēperātie. Sīr eētia aie supior est voluntate in quātum ab essentia r voluntas r oēs vires aie fluūt. Et iō gra que est pfectio essentie aie ostituēs ipam in esse spuali est forma r charitas r prudētie r temperātie: nec charitas esset virt⁹ si esset sine gra: sicut nec prudētia si est sine charitate: loquēdo de vtutib⁹ ifusis ordinatis ad merēdum: nec tēperātia sine charitate r prudētia. Quidā aūt dicūt q̄ charitas r gra sunt idē per eētiā: sed de hoc dictū est in secūdo libro. distinc. xxvi. ¶ Ad tertiū dōm q̄ rō iponit modū oīb⁹ virib⁹ que sunt sub ipa: r sīr voluntas oīb⁹ viribus iferioribus ea: sed iō nō posuerūt pbi vtutē nisi a prudentia formari: qz in volūtate put est finis vltimi: r in essentia aie nō posuerūt aliquā pfectionē supaddītā nature. nālis aūt pfectio ostat q̄ in oīb⁹ vtutib⁹ pticipat. ¶ Ad q̄rtū dōz q̄ forma exēplaris icidit in idem numero cū agēte r fine: sic pz in deo. nō aūt forma intrinseca. ¶ Ad q̄ntū dōm q̄ iferiora pticipāt pfectiones supioꝝ scōm modū suū. r iō pticipationes determinant in pticipātib⁹ ex capacitate r natura pticipātiū. r iō vnaquēq; vt⁹ que est in iferiori potentia hēt q̄ndā formā que est vt⁹ ex pticipatiōe pfectionis supioris potētie: sz formā que est hec vt⁹ hēt ex nā ppria potētie per determiatiōnē ad ppriū obiectū. r hāc formā r modū ponit vnaquēq; vt⁹ circa suū actū. r ite illā formā vel modū que hēt ex supiori sicut tēperantia i actu suo ponit modū ppriū r prudentie r charitatis r gre

Ad quartaz qōnē dōm q̄ charitas nunq̄ pōt esse iformis: r i hoc oēs ꝛcordāt. hoc aūt ꝛtingit fm quosdā ex hoc q̄ charitas nihil est aliud q̄ spiritus sanct⁹: sed hoc in pmo li. destructū est: fm alios vo charitas ē idē qđ gra: qđ in .2. li. reprobatū est. r iō oz alias rōnes assignare. Pōt aūt hō rō ex iā dictis hēri dupler. p⁹ rō accipit ex effectu charitat⁹: qz cū charitas sit amicicia quedā que regrit ꝛiunctū iter amatos: nō pōt esse charitas nisi sit pticipatio diuine vite que est per gram. r iō charitas sine gra cē nō pōt. Scda rō pōt assignari ex hoc q̄ ipsa motor est oium vtutū r forma. vñ oē pctm charitatē tollit in q̄tū opponit actui alicuius vtutis: r qz gra nō pōt tolli nisi per pctm: iō charitas tollit ablata gra.

Ad primuz g̃ dōm q̄ fidei nō opponit oē pctm: sz oīs infidelitas. Et iō sicut per hoc q̄ hō erat in vno articulo tollit hīt⁹ fidei vt supra dictū est: ita p hoc q̄ fit qōcūq; pctm qđ charitati opponit: tollit totalr habitus charitat⁹. vñ in charitate nihil manet iforme sicut i alys vtutib⁹. ¶ Ad scōm dōm q̄ de dilectiōe quā aliquis scit se hēre nescit vtrum sit dilectio charitatis. vñ sicut hō nescit se hēre gram, ita nescit se hēre charitatē. ¶ Ad tertiū dōm q̄ timor nō regrit pticipationē dīne vite: sic⁹ amor charitatis, r iō nō est sile de timore r amore. Qō III.

Deinde q̄rit de actu charitatis scōm q̄ intelligit de⁹: qz de dilectiōe pximi infra erit loc⁹ q̄rēdi. querunt aūt quatuor. pmo vtrū de⁹ immediate per suā eētiā possit amari. scōo vtrum possit totalr amari. tertio vtrū dilectio qua deuz diligim⁹ habeat modum. q̄rto vtrum ille modus qui in pcepto de charitate implicat scilicet ex toto corde tc. possit in via seruari.

¶ Utrū de⁹ per eētiā suā i statu vie possit a nobis amari.

Ad primū sic ꝓcedit. videt q̄ de⁹ non possit a nobis in statu vie immediate amari. Intellect⁹ enim velocior est q̄ affect⁹. vñ dicit Aug⁹ q̄ ꝓcedit itellus: sequit tardus aut nullus affect⁹: sed intellect⁹ noster in statu vie nō pōt deū immediate videre: g̃ nec affect⁹ amare. ¶ P. amor nō pōt esse icogniti r nō visi. vñ p⁹us in. ix. Ethi. q̄ nullus amare icipit specie nō pdelectat⁹: sz i statu vie nō videm⁹ essentiā dīnā: g̃ nec ipm immediate per essentiā amare possum⁹. ¶ P. cognitio patrie excedit cognitionē vie: in q̄tū hō in pria videt deū per essentiā immediate: sī g̃ in via hō deū immediate amaret: charitas pria nō excederet charitatē vie. ¶ P. ex hoc ꝓtingit q̄ deū in statu vie immediate videre nō possum⁹: qz ex visibilib⁹ in iuisibiliū cognitionē deuenim⁹: sz sīr deuenim⁹ ex amore visibiliū i amorē iuisibiliū. vñ Greg. dicit in q̄dā omel. Regnū celoꝝ reb⁹ terrenis sile dicit vt per hoc q̄ anim⁹ nouit diligere discat r in cognita amare. Et in pfatione dr. vt dū visibilr deū cognoscim⁹ p hūc in iuisibiliū amorē rapiamur: g̃ sīr in statu vie nō diligim⁹ deū immediate. ¶ P. voluntas que est pma radix pcti magis debuit corrūpi per pctm q̄ aliq̄ alia potētia⁹ aie: sz itell⁹ nō pōt actū suuz qui est videre exercer circa deū immediate: g̃ nec⁹ volūtas actū delectatiōis.

¶ Sed ꝛtra. Aug⁹ in li. ꝛfes. ve illis qui diligūt nutus tuos p te. nut⁹ aūt diuini dr pticipatio bonitatis dīne in creaturis: g̃ de⁹ amat a sctis in statu vie immediate: nō solū sz q̄ ei⁹ bonitas in creaturis pticipat. ¶ P. cognitio vie ꝓpter hoc q̄ deum mediātib⁹ creaturis cognoscit euacuat r est enigmatica: sed charitas nūq̄ excidit, i. Cho. zin. ergo nō diligit deum mediante creatura. ¶ P. illud quod est medium cognoscēdi est rō cognitionis: r sīr debet esse de dilectione: sed rō diligendi deum non sunt creature. imo po

tius ecōuerso maxime loquēdo de dilectione charitatis. ergo deus immediate per essentiam amatur.

Respōdeo dōm q̄ in potētys ordinatis ita ē q̄ vbi terminatur operatio pōtis potentie ibi incipit operatio sequentis: sicut pz q̄ sensus terminat ad ymaginationē que est motus fact⁹ a sensu sicut fm actū r itellect⁹ in termino ymaginatiōis icipit: qz fantasmata accipit p obiecto: vt dr in. z. li. de aīa: r iō illa⁹ rep q̄ nō hīt fantasmata cognitionē nō pōt accipere nisi ex reb⁹ quarū sibi repsentant fantasmata. vnde i statu vie in qua accipit a fantasmatib⁹ nō pōt deū imediate videre: sz oz vt ex visibilib⁹ quo⁹ fantasmata capit in eius cognitionē deueniat. Quānis aūt ipsa⁹ essentiā nō videat imediate: tñ cognitio itellect⁹ ad ipsuz deū terminat: qz ipsuz esse ex effectib⁹ apprehēdit. vñ cū itellect⁹ ad affectū sequat: vbi terminat operatio itellect⁹ ibi icipit opatio affect⁹ siue volūtatis. dictū ē aūt q̄ opatio intellect⁹. s. eius cognitio ad ip⁹z deū terminat quē esse ex effectib⁹ apprehendit. vñ opatio volūtatis circa ipm deū pōt cē imediate nullo medio interueniēte qđ ad voluntatē ptineat: multis tñ medys pce dētib⁹ ex pte itellect⁹ qb⁹ in deū cognoscēdū puenit.

Ad primuz g̃ dōm q̄ itellect⁹ ē velocior q̄tū ad hūc q̄ puenit affectū: sz affectus in amādo magis ptingit ad itima: vt supra dictū ē. ¶ Ad z^m dōm q̄ amor opz q̄ sit cogniti r visi aliq̄lr: sz nō cogniti r visi i se. vñ illud qđ cognoscit in alio pōt in seipso amari. ¶ Ad z^m dōz q̄ quāto bonū pleni⁹ cognoscit tāto magis ē amabile r ꝓcipue illud bonū qđ ē finis: r i quo nō inueniť aliqđ quo offendat affect⁹: r iō qz de⁹ pleni⁹ cognoscet in pria q̄ nūc ēt pleni⁹ amabit. Sed ista diuersitas ex pte cognitōis erit p id qđ ē ppriū cognitioni. s. cognoscere p se nō alio: r iō nō erit vni⁹ rōnis cognitio. In affectu aūt erit p diuersitatem nō eius qđ p se ad ipsam ptineat: sz p diuersitatē cognitionis: r tñ erit eadē rō amoris: sz differt amor p magis r minus. ¶ Ad 4^m dōm q̄ hoc q̄ amor ex visibilib⁹ ad iuisibilia tēdat nō ē ex pte sui: sz ex pte cognitōis pcedētis. vñ in vtraq; auctoritate inducta fit mētio d cognitione. ¶ Ad q̄ntū dōm q̄ p pctm nō est ablata potētia⁹ aie nā: nec illō qđ eas fm nām suam consequitur.

¶ Utr deus possit totaliter diligi.

Ad secundū sic ꝓcedit. vr q̄ deus nō possit totaliter diligi. dilectio enim cognitionē psupponit: sz de⁹ nō totaliter cognoscit ēt in pria a sanctis: g̃ nec ab aliqua creatura pōt totaliter diligi. ¶ P. sicut diuina lux est infinita: ita r diuina bonitas: sz lux diuina rōne sue infinitatis ꝓbēdi nō pōt intellectu vt totaliter videat: g̃ nec dīna bonitas pōt cōprehēdi affectu vt totaliter diligat. ¶ P. deus seipsuz non diligit plusq̄ totaliter: sī g̃ aliq̄ creatura totalr deū diligere posset dilectio alicuius creature adeq̄retur dilectioni diuine: qđ falsum est.

¶ Sz c. Deut. 6. Diliges dñm deū tuū tc. hoc seruabit ad min⁹ in patria: g̃ deus pōt ab hoie totaliter diligi.

Respōdeo dōm q̄ ad dilectionē tria ocurrūt. s. diligens: dilectio. r dilectū: r cuilibet horuz rīdet suus modus. hz. n. res dilecta modū q̄ ē diligibilis: r diligēs modū quo ē dilectiu⁹. i. nat⁹ diligere: sz dilectionis modus attēdit in ordine diligētis ad dilectū: qz dilectio media ē inter vtrūq;. Et sīr etiā ē de visiōe. Si g̃ totalr dicat modū rei dilecte r vise: sic sancti deū totalr diligūt: qui sunt in patria: r totaliter vidēt: qz sicut nihil ē de sua essentia qđ nō videāt r diligāt: pp qđ dicunt totū videre r diligere: ita etiā nihil de mō quo de⁹ ē remanet ab eis nō visū aut nō dilectū. vñ totalr videt r diligūt: qz videt r diligūt totū qđ de⁹ ē. Sīr ēt si totalr dicat modū diligētis. qz fm totū modū suū. s. scōm totū suū posse diligēt r videbūt nihil sue potētie subtrahētes diuine visioni r dilectioni: r sic ds itelligit diligere ex toto corde. Si aūt dicat modū dilectiōis: sic neq; totalr diligēt: neq; totalr videbūt: qz mod⁹ dilectiōis r visiōis: vt dictū ē: attendit in ordine diligibilis r visibilis ad diligētē r videtez. modus aūt q̄ de⁹ diligibilis ē r visibilis excedit modū quo hō diligere r videre pōt: qz lux r bonitas ei⁹ ē infinita: r iō nō totalr videt r diligitur ab alys: qz nō diligit ita intense r feruēter: nec videtur ita clare: sicut est diligibilis r visibilis nisi a seipso: r ita ipse solus se comprehendit amando r videndo. ¶ Et per hoc patet solutio ad omnia obiecta.

¶ Utr dilectio qua deū diligimus habeat modum.

Ad tertiū sic ꝓcedit vr q̄ dilectio qua deū diligim⁹ moduz habeat. oē. n. finitū mēsurā hz: sz modus ex mēsura cātur: vt dcm ē i ꝓ li. dist. 3. Lū g̃ dilectio q̄ deū diligim⁹ finita sit opz q̄ modū habeat. ¶ P. sic dicit Ber. charitas in sapiētiā, pficit: sz sapiētia hz moduz Ro. iz. Nō pl⁹ sapere q̄ oz: g̃ dilectio hz modū. ¶ P. oīs act⁹ vtutis moderat⁹ ē: qz qđ imoderatū ē vitupabile est r vitiosuz: sz dilectio q̄ deū diligim⁹ act⁹ ē ꝓcipue virtutis: g̃ hz modū. ¶ P. oēs act⁹ alia⁹ vtutū ex charitate fiūt: si g̃ charitas i suo actu nō hz modū: nec alie vtutes modū hīt.

¶ Sz c. Ber. i li. de dili. deū. Cā diligēdi deū ds ē: mod⁹ sine mō diligere. ¶ P. dilectio mēsurāda ē ad diligibile: sz diuina bonitas ē imēsa: g̃ dilectio ipsi⁹ nō hz modū.

Respōdeo dōz q̄ modus mēsurationē quādā ꝓportat. Act⁹ aūt ab eo mēsurat qđ ē rō agēdi: sicut mīa accipit mēsurā i subuētiōe misero facieda ex q̄ritate miserie q̄ mīaz mouet. Cā aūt diligēdi deū ē diuina bōitas q̄ ē infinita. Act⁹ aūt creature ē finit⁹: cū ex finita potētia ꝓcedat: r iō nō pt cē ꝓmēsurat⁹ rōni dilectōis r pp hūc i dilectōe dī nō pōit aliqs modus vltra quē ñ oporteat pgredi: sz q̄tūcūq; diligat sēp ad vlteriora se extēdit. r pp hoc dr q̄ nō hz modū. s. pfixū vltra quē nō oz pgredi.

Ad primū g̃ dōz q̄ qz dilectio q̄ deū diligim⁹ ē finita. iō hz quēdā modū ad quē ptingit. nō aūt hz modū i q̄ fistat vl sistere debeat: sic r i alys vtutib⁹.

¶ Ad z^m dōz q̄ sicut supra dcm ē. q̄dā res p cognitionem quodāmō trahit ad cognoscētē: r iō ea q̄ ad cognitionē ptinēt ex potētia cognoscētis sūt mēsurata. Quis veritas cognitiōis ad rē mēsurē: sz p amorē amās trahit ad ipsum amatum: r ideo amor mensuratus est ad ipsam rem amatam magis q̄ ad amātem. ¶ Ad z^m dōz q̄ q̄tūcūq; de⁹ diligat act⁹ nō erit imoderat⁹: qz non excedit ꝓportionē sui obiecti. ¶ Ad quartuz dōm q̄ hoc q̄ dicitur q̄ charitas nō habet modū intelligitur quātū ad actū quez charitas elicit: nō q̄tuz ad act⁹ quos imperat: qz illi modos suscipe debent ex rōne ꝓpria obiecti circa qđ fiunt.

¶ Utr modus diligēdi q̄ ē in pcepto possit in via seruari.

Ad quartū sic ꝓcedit vr q̄ modus ille q̄ in pcepto iplicat possit in via seruari: qz Jeronym⁹ dic. Qui dicit deuz boī aliqđ ipossibile pcepisse anathema sit: sz hūc deus pcepit oīb⁹ exītib⁹ in statu vie: g̃ hereticū ē dicere q̄ nō possit in via obseruari. ¶ P. charitas ē magis necessaria vtus q̄ alie: sz data de actib⁹ alia⁹ vtutū in via pñt ipleri: g̃ r pceptū datū de actu charitatis. ¶ P. oē pceptuz legis ligat: qz lex a ligādo dr: sz nullus pōt dimittere illud ad qđ obligat⁹ ē q̄n peccet: sī g̃ lex aliqđ pcipiat qđ obseruari nō possit nō solū occasionaliter: vt dicit aplus: sed ēt directe occideret: r sic erit mala: qđ est incōueniens.

¶ Sz c. nō possum⁹ in hac vita sine pctō manere: sic pz p⁹ Jo. i. sz cū q̄s peccat nō diligit deū ex toto corde: g̃ illud p⁹

ceptū nō pōt totaliʳ ipleri in via. ℂ P. nō pōt bō fiℓ cor ad multa bre: fz oz dū i hac vita sum⁹ q cor reb⁹ tpalib⁹ aliqñ appōam⁹: g nō pt bō i hac vita deū ex toto corde diligere.

Respondeo dōz q totū ⁊ pfcm̄ idē ē: vt dic pbs. rō aūt pfecti i B ꝟsistit vt nihil ei desit: fz B ꝟtigit dupliʳ. Aut ita q nihil dēsit eox q̄ natū ē bre Aut ita q nihil dēsit eox q̄ oz bre: sicut aligs hz pfectā q̄tiℓ tatē: qñ hz tātā q̄titatē q̄tā regrit hūana nā: etsi nō hēat q̄titatē gigātis quā poℓe ē eē in hūana nā. ꝑ g pfectio hūane nāe ē in statu glie: qñ bō hēbit totū B qđ poℓe ē eē in humana nā. Sz ⁊ pfectio ē nāe ꝺdite: qñ. ſ. bō habuit totū B qđ debebat bre fz tēpus illud. Et fz B ēt duplex totalitas in dilectiōe dei attēdiť. vna q̄ nihil deerit de his q̄ bō pōt exp̄dere in amore dei: qn in dilectiōe ponat: ⁊ hec qdē pfectio seu totalitas nō ꝑcipiť vt faciēda: fz magis oñdiť vt sciať quo pueniēdū ē: vt dic Aug. Et pp hāc pfectionē seu totalitatē excludiť oē qđ ēt ad tēp⁹ actū dilectiōis iterrūpere posset. Alia scōz quā nihil bō subtrahit de his q̄ oz ponere scōz tēp⁹ illō i amore ōi: ⁊ hec pfectio seu totalitas ponit in ꝑcepto ēt vt nūc ipleda: vt. ſ. nihil omittat eox q̄ ponere oz i amore dei. Et hec totalitas excludit oē illud qđ est ꝺriū ⁊ repugnās dilectiōi dīne. nō aūt illud qđ ad tēpus actū dilectiōis itercipit: qz semp agere fz actū vtutis nō ē nisi eox q̄ sūt in statu btitudinis: qz pfectio felicis est in operatione. perfectio aūt virtutis est in habitu.

Ad primuz g̃ dōz q illud qđ ꝑcipit lex vt faciēdū ipleri pōt ⁊ ipleℓ ab oib⁹ i statu salutis

ℂ Ad ⁊m dōz q act⁹ alia⁹ vtutū nō sūt finis ꝑcepti quēad modū act⁹ charitatis. ⁊ iō act⁹ charitatis hz aliquē moduz q ꝺpetit vno mō fini. ⁊ alio mō vie. nō aūt ita ē in alys vtutib⁹. ℂ Ad ⁊m dōz q fz B qđ ponit vt legis ꝑceptū fm B ligat ad id qđ ipledū ē in via. q̄tū vo ad id qđ de ipso ipleℓ in ꝑria magis ponit vt documētū fidei q̄ vt ꝑceptū legis. ℂ Ad alia ēt pz solo q ea q̄ dicta sunt. ℂ Expō text⁹.

Non ergo iā se diligit.) Cōtra. oē pctm̄ fz augustinū ē ex amore sui: g̃ vī ēt q ꝺmoderate se diligat. Dōm q diligit in se nāz exteriorē quā se estimat eē. ñ aūt nāz itellectiuā scōz quā vere ē id qđ ē: ⁊ ita diligit id qđ se eē existimat: nō aūt id qđ vere ē: qz vnaquęq; res ꝓpe ē id qđ ē potissimū in ipsa: sicut ciuitas rex: vt dic pbs 9. Et bi. (Sic ꝺdita ê mēs būana) de bis q̄ i hac notula dicunt dctm̄ ēi p⁹li. dis. 3. (Ex toto corde.) Sciēdū q ad charitatē exigiť aligd triplʳ. vno mō sic subm̄ charitatis qđ ē ipsa volūtas. Alio mō sic ꝑcedēs ad charitatē sicut memoria ⁊ itelligētia. Tertio sic ꝺñs ad charitatē quēadmodū irascibilis ⁊ ꝺcupiscibilis: ⁊ ēt mēbra corpalia q̄ iperiū charitatis exequūť: qz g̃ actū charitatis oz eē pfectū: sic cuiuslibz vtutis: iō ꝑceptū de actu charitatis icludit pfectionē oiuz ꝑdictoꝝ fz diuersas expōnes: vt. ſ. nec q̄ i volūtate: nec q̄ i oib⁹ ꝑcedētib⁹ aut sequētib⁹ aligd sit qđ charitati obsistat q̄tū ad pfectōez vie: vl qđ actū charitat⁹ iterrūpe possit q̄tū ad pfectionē prie. Et iō scōz ynā expōnē dr. (Ex tota mente.) i. ex tota memoria vt absit obliuio. (Ex toto corde.) i. itellectu vt desit error. (Ex tota aia.) i. volūtate vt tollatur omnis cōtraria affectio. Alio modo exponitur. (Ex toto corde) Quātum ad concupiscibilez. (Ex tota anima.) Quantū ad irascibilem vt nulla passione sensitiui appetitus dilectio dei ipediať. (Ex tota mēte.) Quātū ad rōnalem que includit voluntatē ⁊ intellectū. Item Greg. Nicē. exponit. (Ex toto corde.) quātū ad aiaz vegetabilē. (Ex tota aia.) Quātū ad sensibilē. (Ex tota mēte) q̄tū ad rōnalez. Sz Deut. 3ponit ex tota fortitudine qđ referendū est ad mēbra exteriora que imperium charitatis exequunť vel etiā ad irascibilē. vt qdā dicūt: vel ponit circūstātia dilectionis: vt. ſ. sit firma.

ℂ Si illo ꝑcepto iubemur diligere totum p⁹ primum. Distin. XXVIII.

Hic pōt q̄ri vtr illo mādato dilectionis p⁹imi totū p⁹imū. i. aiaz ⁊ cor p⁹ nosq; ipos totos diligere ꝑcipiamur. Ad qđ dicim⁹ oē gen⁹ diligendaz rez illis duob⁹ mādatis ꝓtineri. Quattuor eni diligēda sūt vt ait Aug. Unuz qđ supra nos ē. ſ. ds. alterz qđ nos sum⁹. tertiuz qđ iuxta nos ē. ſ. p⁹im⁹. q̄rtū qđ ifra nos ē. ſ. cor⁹. De scōo ⁊ q̄rto nulla ꝑcepta dāda erāt. ſ. vt diligerem⁹ nos vl cor⁹ nr̄z. Precipiť aūt de⁹ diligi ⁊ p⁹imus. Ut autē q̄sq; se diligat ꝑcepto nō ē opus. Quātūlz. n. bō excidat a vitate remanet illi dilectio sui ⁊ dilectio corpis sui. Qz nemo vnq̄ carnē suā odio habuit. Nā viri iusti q cor⁹ suū cruciāt: nō cor⁹: fz corruptiones ei⁹ ⁊ pondus oderūt. Hic vī Aug. tradere qđ ex ꝑcepto nō teneamur diligere nosmetipos: vl cōp⁹ nr̄z. Qđ si ē: nō oē gen⁹ diligēdaz rez illis duob⁹ ꝑceptis ꝓtineť: qz cū ⁊ nosipsos ⁊ cor⁹ nr̄z diligere debeam⁹: ad qđ nec ū ē ꝑceptū cū scriptū sit: q diligit inimicū odit aiaz suā. Sz spāle de B ꝑceptū nō erat dādū: nec spāli ꝑcepto op⁹ erat id tradi: vt q̄sq; se vl cor⁹ suū diligeret: qz boc i illo ꝑcepto ꝓtineť. diliges p⁹imū tuū sicut teipz. Ibi. n. ⁊ p⁹imū totū: ⁊te totuz itelligere debes. vnde Aug. i eodē. Si te totū itelligas. i. aiaz ⁊ cor⁹: ⁊ p⁹imū totū. i. aiaz ⁊ cor⁹. hō. n. ex aia cōstat ⁊ cor pe: nullū rez diligēdaz gen⁹ in his duob⁹ ꝑceptis ꝑtermissū ē. Cū. n. ꝑcurrat dilectio dei ciusq; dilectiōis modus ꝑscript⁹ appeat: ⁊ seq̄tur dilectio p⁹imi: de tua dilectiōe nihil dictuz vī: fz cū dctm̄ ē: diliges p⁹imū tuū sic teipz: sil ⁊ tui abste dilectio ꝑtermissa nō ē. Ecce bic apte dic i illo ꝑcepto nō tm̄ mō p⁹imi: fz ēt mei ꝓtineri dilectionē: ⁊ toti⁹ p⁹imi totiusq; mei. Et quo appet qđ dctm̄ ē de scōo ⁊ q̄rto. i. de dilectione nr̄i ⁊ cor pis nr̄i nulla ꝑcepta eē dāda: ita eē itelligēdū. ſ. spālia ⁊ diuisa: qz i illo vno totū ꝓtineť: ⁊ qz id qđ sum⁹: ⁊ qđ ifra nos ē: ad nos tm̄ ptinens nāe lege diligim⁹: q̄ ēt in bestijs ē. Jōq; ⁊ de illo qđ supra nos: ⁊ de illo qđ iuxta nos ē diuisa ꝑcepta sūpsim⁹. In quoꝝ alco ei⁹ qđ sum⁹: ⁊ illi⁹ qđ ifra nos ē dilectio continetur.

ℂ Si in illo ꝑcepto ꝓtineať dilectio angeloꝝ.

Potest aūt bic de āgelis qđ vtr ad illō ꝑceptū dilectiōis p⁹imi ēt dilectio ptineat angeloꝝ. Nā q̄ nullū boiez excepit q ꝑcepit p⁹imū diligere. dīs i parabola seminiuꝝ derelicti ostēdit: eū dicēs p⁹i

mū q erga illū extitit mīsericoꝝ. Deinde subdit. Vade ⁊ tu fac sil̄r: vt eū primū intelligam⁹: cui vl exhibēdū ē offiū mīe si idiget: vl exhibēdum eēt si idigēt: nllz ꝺo exceptū eē cui mīe negādū sit offiū: qs ñ videat: cū vsq; ad inimicos pozre ctū sit dño dicēte: diligite inimicos vr̄os: bñ facite bis q oderūt vos. Manifestū ē igī ꝑcepto dilectionis p⁹imi oēz boiez eē deputādū primuz.

ℂ Qz boc nomē p⁹im⁹ ad aliqd est.

Proximi ꝺo nomē ad aliqd ē: nec q̄sq; eē p⁹im⁹ nisi primo pt. Añ ꝺñs ē: ⁊ cui pbēdū ⁊ a quo pbēdū ē officiuz mīe recte p⁹imū dici. Manifestū est igiť ꝑcepto dilectiōis p⁹imi ēt sctōs āgelos ꝓtineri: a qb⁹ tāta nobis mīe ipendunť officia. Et quo ⁊ dīs p⁹imū nr̄z se dici voluit: vt in parabola sauciī significat. Et in ppheta. q̄si p⁹imū ⁊ q̄si frez nr̄z sic ꝺplacebā. Sz qz excellētioz ac supra nostrā nāz ē dina suba ꝑceptū dilectiōis ōi a p⁹imi dilectiōe distinctū est. Ideoq; licet de⁹ oia nobis ipēdat bñficia: nō tñ noie p⁹imi icludiť in illo ꝑcepto: quē nō sicut nos diligere ōbebem⁹: fz plusq; nos toto corde ⁊ tota aia. Xp̄z ꝺo iq̄tū bō ē siℓ nos diligere debem⁹ eius q̄sq; fm boiez dilectio illo ꝓtineť mādato: quē ⁊ ēt fz bominē magisq; nos: fz nō q̄tū deū debem⁹ diligere: qz inq̄tū est homo minoz est deo.

ℂ Quibus modis dicitur p⁹imus.

Hic notādū ē p⁹imuz dici diuersis modis. ſ. ꝺditiōe p⁹ime natiuitatis: spe cōuersiōis: ꝓpinquitate cognationis: ratione beneficij exhibitionis.

ℂ Dic determinat de charitate p ꝓpationē ad ipz diligibile. Et diuidiť in duas ptes. In ꝑma ingrit qd sit p charitatē diligēdū. In ⁊a quo ordine. dis. 29. ibi (Post predicta de ordine charitatis.) Prima i tres. In ꝑma ostēdit ad quos se extēdit ꝑceptū charitatis q̄tū ad boies. In scōa q̄tum ad angelos ibi. (Oriť aūt bic qō.) In tertia elicit ex dictis quādā distictionē ibi. (Dic notādū ē.) Circa ꝑm⁹ d. fa. Prio determinat vitatē. Scōo remouet dubitationē ibi. (Dic vī Augustin⁹ tradere.) ℂ Questio. I.

Hic querunť sept̄. Prio vtr vtutes sint ex charitate diligēde. Scōo vtr aiata. Tertio vtr angeli. Quarto vtr demones. Quito vtrū mali boies. Sexto virum homo ex charitate seipsum diligere possit. Septimo vtr ꝓprium corpus.

ℂ Utr vtutes sint diligēde ex charitate.

Ad primū sic ꝓcediť. vī q virtutes ex charitate sint diligēde. aug. eni dic. Qui diligit fratrē: dilectionē q̄ diligit magis diligat: fz dilectio qua p⁹im⁹ diligiť est vt⁹ charitatis: g̃ vtutes ex charitate sūt diligēde cū p⁹im⁹ diligiť ex charitate. ℂ P. pp qōvnūqōq; illō magis: fz amicitia vā diligit amicū ꝓ honestū: g̃ diligit honestū etiā magis q̄ amicū: g̃ ⁊ charitas q̄ est amicitia q̄dā. vt dctm̄ ē: magis ē dilectiua vtutū q̄ etiā p⁹imoꝝ. ℂ P. act⁹ ꝑmi ⁊ act⁹ reflexi sup eos ad eādē potētiā ptinēt: qz siℓ eiusdē rōnis: siℓ itelligere aliqō itelligibile: ⁊ intelligere se intelligere: fz ad act⁹ eiusdē rōnis ptinet eadē virt⁹: g̃ cū p charitatē diligať p⁹im⁹: p charitatē diligeť dilectio q̄ diligiť p⁹im⁹: ⁊ eadē rōne alie vtutes. ℂ P. ex charitate diligēda sūt illa q̄ ad btitudinē referūť: fz vtutib⁹ in btitudinē ducimur ⁊ nobiscū manēt i btitudie: g̃ vtutes ex charitate sūt diligēde. ℂ P. charitas ē dilectio finis vltimi: sed vltimus finis nr̄e vite ē, btitudo: g̃ btitudinē ex charitate diligere debem⁹: fz vtutes ⁊ gr̄e cū ꝓsumanť i btitudinē transeunt: g̃ vtutes diligende sunt ex charitate.

ℂ Sz ꝺ ē q aug. sufficiēter enūerat ea q̄ sℓ diligēda ex charitate: ⁊ nullā mētionē facit de vtutib⁹: vt pz in lra. ℂ P. illud qđ ꝓpter nos tñ diligimus nō diligiť ex charitate: qz charitas nō querit que sua sunt. i. Lozin. 13. Sz virtutes pp nos tantū diligimus: qz in seipsis nō subsistūt: cū accidētia sint. vnde neq; bonitatē habēt: nisi fm q̄ in nobis sunt: ergo nō sunt diligēde ex charitate. ℂ P. illa sola sunt ex charitate diligenda que nobiscū ꝑticipant beatitudinē: fz virtutes cū sint accidētia nō sūt capacibilia beatitudinis: nec etiā vite: ergo nō sunt ex charitate diligende.

Respondeo dōz q cū charitas amorem icludat ⁊ aligd addat. diligi aligd ex charitate ꝺtigit dupliʳ. vno mō siℓ id ad qđ amicitia charitat⁹ terminať. ⁊ B mō nō diligiť ex charitate nisi illō ad qđ nata est amicitia eē: Amicitia aūt nō pt eē ad vtutes: nec ad aliq̄ accidētia pp duo. p⁹io qz amicitia facit vt bō velit amicū eē ⁊ bona bre. Accidētia aūt nō bñt eē p se nec bonitatē p se: sed eox esse ⁊ bene esse est eis in subsitantiꝝ. vnde q volumus virtutes ⁊ accidētia esse B ad subsitātiā refertur quā volumus sub illis accidentibus esse vel bñ esse bre. Scōo qz amicitia cōsistit in quadā societate fm q̄ amati seipsos redamāt ⁊ eadē operāť ⁊ siℓ cōuersanť. vnde amicitia nō pōt esse nisi ad aliquid qđ sit natū agere: ⁊ qz agere non est accidentiū: fz substantiaꝝ: iō nō pōt esse amicitia ad virtutes neq; ad alia accidētia: ⁊ ideo nō possunt virtutes diligi ex charitate sicut ad que charitas terminet. Alio mō pōt aligd diligi ex charitate sicut ad qđ terminať amor seu dilectio qui in charitate includiť: q̄uis ad illud amicitia nō sit: ⁊ bic amor ordiať ad amorē alteri⁹ qđ ꝑncipaliter amatur: ⁊ ꝺcupiscētie dilectio dr̄. sicut amic⁹ dr̄ amare sanitatē amici sui: ⁊ B mō vtutes ex charitate diliginť.

Ad primuz g̃ dōz q aug. logq̄ de dilectōe q̄ de⁹ est q̄ diligiť p⁹im⁹ effectiue ⁊ exemplariter. ℂ Ad ⁊m dōz q vt⁹ vℓ honestū nō ē cā finalis: q̄re amicus diligať: fz formaliʳ facit eū diligibilē. vñ nō segť q vtus sit magis diligibilis: vℓ eadē rōne diligibilis: siℓ nō segť q albedo sit magis alba q̄ corp⁹ albū. ℂ Ad ⁊m dōz q diligere dilectionē ad charitatē ptinet: fz ñ sicut ad qđ charitas terminať. ℂ Ad 4.m dōz q charitas terminať ad illa que ad beatitudinē referunť sicut possibilia participare britudinez. sic aūt nō referť ad btitudinē virtus: qz virt⁹ beata fieri nō pōt. ℂ Ad 5m dōm q finis ad quē ꝑncipaliter terminať charitas est ipsa btitudo icreata: fz de beatitudine creata est eadē rō: ⁊ de virtutibus.

ℂ Utr creature irrōnales ex charitate sint diligende.

Ad secundū sic ꝓcediť. videť q creature irrōnales ex charitate diligende sint. oīs eniz dilectio meritoria ad charitatē ptinet: fz aligs pōt meritorie diligere aliq̄ irrōnalia: siℓ cū gs diligit ea referendo in deū: vℓ qz facte sūt a deo: vℓ qz iuuāt tēdētes in deū: g̃ creature irrōnales sunt diligēde ex charitate. ℂ P. charitas facit boiez cōformē deo in diligēdo: fz de⁹ ex charitate diligit creaturas irrōnales. Sap. xi. Diligis oia que sūt:

ergo ⁊ hō ex charitate creaturas irrōnales diligere debz.
¶ Ꝑ.creature rōnales sunt ex charitate diligēde: quia in ipsis ē silitudo dei:ſz in creaturis irrōnalib⁹ iuenit aliqua silitudo dei:licz nō tāta sicut in rōnalib⁹: ḡ irrōnalia sunt ex charitate diligēda. ¶ Ꝑ.fides est virt⁹ theologica sicut ⁊ charitas:ſz fides extēdit se etiaz ad irrōnales creaturas ſm ꝙ hō eas a deo creatas credit:⁊ dīna puidētia regi:ḡ ⁊ ¶ Sz ꝛ.aug.dic ꝙ illa sola sūt ex charitate dili (charitas. gēda q̄ nobiſcū ſocietate q̄dā referunt in deū:ſz irrōnalia nō sūt bꝫ:ḡ nō sūt ex charitate diligēda. ¶ Ꝑ.charitas includit benivolētiā vt supra dcm̄ ē:ſz benivolētia nō pōt eē ad irrōnalia vt dicit pbs in.8.Ethi.ergo nec charitas.

Respondeo dōz ꝙ ad res irrōnales nō pōt eē amicitia eiſdē rōnib⁹ qb⁹ nec ad accidentia: q̄uis.n.eē habeāt in quo subſistāt:⁊ opatiōes aliquas habeāt:nō tm̄ nobiſcū in vita cōicāt hūana:neq; quātū ad eē:neq; q̄tū ad opatiōes vite:⁊ iō nō ē ad ea benivolētia: ſz quā volum⁹ amicū eē ⁊ bñe bōa:qō irrōnalib⁹ non volumus:niſi ſz ꝙ ad hoiez referūt. Neq; ꝛcordia ſm quā eadē volum⁹ ⁊ agim⁹ amicis qō ad irrōnalia eē nō pōt:cū nobiſcū ī eiſdē opib⁹ ñ possint cōicare.⁊ iō ñ pñt diligi ex charitate:ſicut ad q̄ charitas terminat. pñt tm̄ diligi ex charitate:ſicut ea ad q̄ amoz:quē charitas icludit:terminat:ḡ ē amoz ꝛcupiſcētie:ſic amic⁹ amat possessiōes:⁊ alia ſui amici:ñ tm̄ ad ea amicitiā hz. Nec iſta dilectio ē tm̄ iperata ex charitate:ſz etiā elicita:qz charitas elicit actū dilectionis: nō tm̄ ad ea ad q̄ ꝑncipaliꝫ est charitas:ſz ēt ad alia q̄ in illa ordinant:⁊ ſic diligunt ex charitate inaiata inq̄tū ordinā tur ad ea q̄ ꝑncipaliꝫ ⁊ directe est charitas.

Ad primū ḡ dōm ꝙ dilectio inaiata ꝛ ad charitatē ptinet nō ſicut ad que charitas habeaꝫ.
¶ Ad ᶻᵐ dōz ꝙ deus diligit ex charitate creaturas:nō tm̄ hz charitatē niſi ad creaturas rōnales:q̄s ad trinitatem creauit:p quā efficiunt sue vite ptices. ¶ Ad ᶾᵐ dōm ꝙ ſilitudo ymaginis que ē in creaturis rōnalib⁹ facit eas cū deo ⁊ adinuicem capaces vni⁹ ⁊ eiuſdem vite.ſ.gl̄ie ad qō nō ſufficit ſilitudo veſtigy que est in alys creaturis. vnde nō est ſil̄e. ¶ Ad ⁴ᵐ dōm ꝙ fides nō ꝛportat aliquaz assōciationē credētis ad creditum.ſicut charitas amantis ad amatū.⁊ iō nō est ſimilis ratio vtrobiq;.

¶ Utr̄ ag̃eli ex charitate ſint diligēdi.

Ad tertiū sic ꝓcedit.vī ꝙ ag̃eli nō ſint diligēdi ex charitate:qz vt dictū est.charitas nō est bois ad ea que vitā humanā nō participāt:ſed angeli nō viuunt vita humana:ergo charitas nō facit ag̃elos ab hominib⁹ diligi
¶ Ꝑ.charitas cū ſit amicitia est inter eos q̄ adinuicez nati ſunt cōuersari:ſz angelo ꝛ q̄ dicunt dy ꝛuersatio nō ē cū hoib⁹:vt dī Daniel.z.ḡ ag̃eli ex charitate nō sūt diligēdi.
¶ Ꝑ.charitas cū ſit amicitia equalitas q̄daz est:ſz angeli sunt nobis multo ſuperiozes:ḡ ad eos charitas vel amicitia haberi nō pōt. ¶ Ꝑ.plus distāt a nobis angeli cuz ſint incoꝛporei:⁊ ita alterius generis:q̄ aīalia irrationalia que sunt vnius generis nobiſcū:ſed animalia irrationalia non possum⁹ diligere ex charitate:ergo multo minus angelos.
¶ Sed ᶾ.proximi sunt diligēdi ex charitate:ſed angeli sūt nobis ꝓximi:vt dī in littera:ḡ sunt ex charitate diligendi.
¶ Ꝑ.amicitia facit amicos idem velle ⁊ eiusdem amicos esse:ſed deus ex charitate diligit angelos ſicut ⁊ nos.ergo ⁊ nos debem⁹ ex charitate angelos diligere.

Respōdeo dōm ſicut dictuz est ꝙ charitas nō pōt esse ſicut nec amicitia niſi inter eos qui eādē vitā ꝓticipār.vita aūt bois ⁊ angeli est duplex:vna q̄ ꝛpetit eis ſcōm nāz ſuā:⁊ ſic bōes ⁊ angeli nō cōicāt in eadē vita:ſz bōes adinuicē:⁊ angeli adinuicē:qz cōuenit eis circa easdez opationes occupari. Alia vita vtriuſq; est per gr̄am ſcōm quā fiunt participes diuine vite: ⁊ in hac vita cōicāt ⁊ adinuicē ⁊ cū deo:⁊ ideo ſm hāc vitā pōt esse amicitia eoꝛ adinuicē:⁊ hec amicitia est charitas.

Ad primuz ḡ dōm ꝙ vita hūana dī dupliciter vel ḡ ē ſz hūana nāz:⁊ ſic nō cōicāt angeli in vita hūana:vl̄ q̄ ē bois ſz ꝓticipatione diuine vite:⁊ ſic cōicāt in hūana vita. ¶ Ad ᶻᵐ dōz ꝙ nati sunt adiuicē cō uersari bōes ⁊ angeli in patria q̄ñ erimus eq̄les angelis. vt dī Matḥ.zz.⁊ ſic in hac vita aliquo mō cū angelis cō uersamur inq̄tū angelica vitā in terris ducim⁹. ¶ Ad ᶾᵐ dōm ꝙ amicitia nō requirit equalitatē equiperātie:ſz eq̄litatē ꝓportionis.vt.ſ.vn⁹ amicoꝛ opereꝫ ad altez ſz suā ꝓportionē:vt dī in.8.Ethi.tñ magna ineq̄litas amiciciaz ſoluit:qñ.ſ.nō cōicant in eadem vita. ¶ Ad quartū dicendum ꝙ cū angelis magis cōicam⁹ q̄ cum bꝛutis quantuz ad aīaz:ſz cū bꝛutis quantū ad coꝛpus ⁊ ad vtutes coꝛporeas.homo aūt.vt dicit pbs in.9.Ethi.magis est id qō est ex parte anime q̄ ex pte coꝛporis:qz vnūqōq; est id qō est potissimū in ipso:⁊ ideo ſimpliciter loquēdo magis distamus a bꝛutis q̄ ab angelis.

¶ Utr̄ ad malos bōes charitatē hr̄e debeamus.

Ad quartū sic ꝓcedit.vī ꝙ ad malos bomines charitatē hr̄e ñ posli⁹. charitas.n.exigit cōicationē i diuia vita q̄ ē p gr̄az vt dcm̄ ē:ſz hec vita nō ē in pcōrib⁹:ḡ nō sūt ex charitate diligēdi. ¶ Ꝑ.sicut silitudo est cā dilectiōis:ita dissilitudo ē cā ꝛry:ſz mali sūt dissiles bonis.ḡ nō sunt ab eis ex charitate diligēdi. ¶ Ꝑ.sicut pbs dicit.9.Ethi.impossibile est amicitiā eē inter eos qui non eiſdē gaudēt:ſz boni ⁊ mali nō gaudēt eiſdē:ſz contrarys. ergo nō potest esse amicitia eoꝛ adinuicez. ¶ Ꝑ.amicitia redamantiū est:vt pbs dicit:ſz mali nō redamant nos:ſed odiūt bonos:ergo nec bōi ex charitate debēt diligere malos. ¶ Ꝑ.amicoꝛ est ad eūdē amicitiā habere:ſi ergo boni ex charitate diligūt malos:⁊ mali ſeipos diligēt. hoc āt falsum est:qz pbs ꝓbat in.9.Ethi.ꝙ nullus malus ſuuppſi⁹ amicus est:ergo mali nō sunt ex charitate diligendi.
¶ Sz ᶾ.Mar.ſ.Diligite inimicos vr̄os:ſz ois qui inimicatur malus est:ergo mali ex charitate sunt diligendi. ¶ Ꝑ. quibuscūq; ē benefaciēdū illi sunt ex charitate diligēdi:ſz malis debem⁹ bñfacere ꝛuertēdo eos:⁊ i necessarys subueniēdo eis:ḡ mali sunt ex charitate diligendi.

Respōdeo dōm ꝙ in malis ē duo ꝛsiderare.ſ.nām q̄ bōes sūt.⁊ malicia q̄ mali sūt:qz ḡ ſz nāz ſuā sūt ad ymaginē dei ⁊ vite diuie capaces sunt: iō ſz nāz sūt ex charitate diligēdi:malicia aūt ipsoꝛ ē ꝛtrā dīne bonitati:⁊ iō ipsa in eis odienda ē.vñ aug.dicit. Sic diligē di sunt bōes vt eoꝛ nō diligant errores.

Ad primuz ḡ dōz ꝙ charitas nō exigit cōicationē in diuia vita in actu:ſz sufficit vt sit in potētia:qz qō ē i potētia quodā mō ē. ¶ Ad ᶻᵐ dōz ꝙ illō ſcōm qō nobis dissiles sūt odire debem⁹ in eis:⁊ destruere q̄tū possum⁹:⁊ bñ ē eoꝛ nāz diligere:qz eoꝛ malicia bōitati nāe repugnat. ¶ Ad ᶾᵐ dōz ꝙ q̄uis q̄tū ad id qō nūc ē nō gaudeāt eiſdē:tñ possibile est vt eiſdē gaudeant:⁊ ideo dicit pbs in.9.Ethi.ꝙ nō cōfestim dissoluēda est amicitia ad eū qui ex bono factus est malus:ſz multo plus adiuuādi sunt ad recuperādā bonitatē vtutis q̄ ad recuperandā possessionē bonoꝛ temporaliū. ¶ Ad quartū dicēdum ꝙ q̄uis actu nō redament:tñ nati sunt redamare ⁊ precipue in vita futura:cui⁹ vite cōiunctionē precipue attēdit charitas. vnde bene pōt esse etiā inter eos qui se in hac vita nō cognoscūt. ¶ Ad qntū dicēduz ꝙ malus in ſeipso diuisus est qz p affectū malicie ipugnat bonitatez nāe:⁊ ſcōm hoc dicit ſeipsuz odire. nos aūt malos quātum ad nāz quā habent diligere debemus nō quantū ad maliciam.

¶ Utr̄ demones ex charitate ſint diligendi.

Ad quintuz sic ꝓcedit.vī ꝙ demōes ex charitate sint diligēdi. Leuiti.19.Dilige ꝓximū tuū:gloſa ꝓxim⁹ ñ ꝓpīgra te ſanguis itelligēdus ē:ſz ſocietate rōnis:ſz dēmones ⁊ dānati nobiſcū bñt ſocietatē in rōne: ḡ sunt ex charitate diligēdi. ¶ Ꝑ.dcm̄ ē ꝙ malos debem⁹ diligere rōnāe q̄ in eis bona est:ſz ſicut dicit Dio.4.ca.de di.no.i demonib⁹ ē ēt nā bona:qz bona nālia ꝓpctm̄ nō amiſerūt: ḡ sunt diligēdi ex charitate. ¶ Ꝑ.oēz creaturā rōnalē quaz de⁹ diligit ex charitate diligit:ſz de⁹ diligit demones: qz diligit oia q̄ fecit:ḡ ex charitate diligit eos cum ſint rōnales creature:ḡ ⁊ nos ex charitate debem⁹ eos diligere. ¶ Ꝑ. ꝙ facit ad cumulū nr̄i meriti: ⁊ ad dei gloziā debemus ex charitate diligere:ſz demones iquātū nos tētant nobis ꝓficiūt:ſicut in.z.li.dis.ſ.dictū ē:⁊ ite ꝛ glozia dei in eis manifestaꝫ:ergo sunt ex charitate diligendi.
¶ Sz ᶾ.cū amicis cōicādū ē:ſz ois cōicatio ad demōes est nobis interdicta. Ysaie.38.repzhēdunt illi q̄ dicunt cum morte ⁊ iferno pactū iniſſe:ergo demones nō sunt ex charitate diligēdi. ¶ Ꝑ.Aug.dicit ꝙ ꝓxim⁹ ex charitate diligit:vl̄ qz iuſt⁹ ē vl̄ vt iustus ſit:ſz demones neq; iusti sunt: neq; iusti eē pñt:ḡ ex charitate diligendi nō sunt.

Respōdeo dōm ꝙ sicut ꝑdictuz ē ex charitate diligit aligd dupl̄r. Uno modo sicut id ad qō bī charitas. Alio mo ſicut id ad qō terminatur aliquo mō amoz quē ꝛcludit charitas:ꝛquantuz ordinaꝫ ad aligd eoꝛ ad q̄ habeꝫ charitas. Primo igit mō demones nō sūt ex charitate diligēdi:qz nō cōicāt nobiſcū in vita dīna neq; actu neq; potētia:⁊ ſil̄r ē etiā ō dānatis. vnde pbs dicit in.6.Ethi.ꝙ amicitia est dissolnēda ad illos q̄ sunt ꝛsanabiles pp maliciā abūdātez.hec aūt ꝛsanabilitas q̄uis in hac vita ꝛtingat in q̄busdaz ꝛsideratis humanis viribꝫ: nō tm̄ ꝛtingit niſi post hāc vitā ꝛsiderato ordine diuine mīe.charitas aūt attēdit qō diuinū ē:ſz amicitia qō humanū ē:⁊ iō amicitia pollitica dissoluiꝫ ad illos q̄ ſm humanas ꝛsiderationes ſsanabiles sunt effecti:qō ēt in hac vita qñq; contingit:ſz charitas ñ dissoluiꝫ ad aliquē i hac vita q̄tūcūq; sit malus:qz adhuc ſm ordinē diuine mīe manet possibilitas ad vitaz gratie:sed post hanc vitā nō manet:⁊ ideo p modū pdictū neq; dānati:neq; demones sunt ex charitate diligēdi:quātū aūt ad ſcōm modū demonū nā ex charitate diligi pōt inquātū est creatura dei:non aūt demones qz hoc nomē viciū ꝑncipaliter ipsoꝛ designat.

Ad primuz ḡ dōz ꝙ itelligēdū ē ō societate rōnis in qua manet ordo ad vitā gr̄e cuiusmodi cōicationē regrit charitas. ¶ Ad ᶻᵐ dōz ꝙ in peccatoz⁹ q̄diu in hac vita sunt adhuc rōne nāe manet potestas ad gr̄az.nō aūt in dānatis ⁊ demonib⁹:⁊ iō nō est ſil̄is ratio. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ deus diligit nām demonū non quasi ad eā charitatem habeat: sed inquātū est effect⁹ ei⁹. ⁊ hoc mō ēt nos eā debem⁹ diligere. ¶ Ad ⁴ᵐ dōz ꝙ hoc ꝙ demones ꝓsint nobis ad meritū: ⁊ ꝙ eoꝛ act⁹ ⁊ vita in gloziaz dei cedāt:est ꝑ accidēs ꝑter intētionez eoꝛ:⁊ ex eo q̄ ē ſm accidēs nō ē sumēdū iudicium de re aliqua.

¶ Utr̄ bō debeat ſeipſuz ex charitate diligere.

Ad ſextū sic ꝓcedit.vī ꝙ bō nō debeat ſeipm diligere ex charitate:qz sicut dicit Hrego.charitas min⁹ q̄tē inter duos bēri nō pōt:ḡ nō pōt eē alicui⁹ ad ſeipz. ¶ Ꝑ. amicitia redamationē exigit ⁊ cōicationez in vita ⁊ alia bꝰ q̄ nō sunt bois ad ſeipſuz:ſed charitas amicitia quedā est:ḡ charitas nō est bois ad ſeipſuz. ¶ Ꝑ. charitas amoz gdā est.amoz aūt vt dicit Dio.est vnitiua virt⁹. cū ergo vnio nō ſit niſi diuerſoꝛ.vī ꝙ charitas non possit esse ad ſeipz. ¶ Ꝑ.amicitia in equalitate ꝛſistit sicut iusticia:vt dī in.8.Ethi.sed iustitia nō ē ad ſeipm ꝓprie loquēdo:vt pbs dicit i.5.Ethi.ḡ neq; amicitia seu charitas. ¶ Ꝑ. nihil vituperabile ē diligēdū ex charitate:ſz amare ſeipm est vituperabile:vt ꝑz ꝑ⁹ Thi.3.erūt bōes ſeipos amātes. ergo ex charitate homo ſeipſuz nō diligit.
¶ Sz ᶾ.bō dz diligere ꝓximū ſicut ſeipm:ſz ꝓximū dz ex charitate diligere:ergo ⁊ ſeipſū. ¶ Ꝑ.misericozdia ex charitate causatur:sed homo ſibypſi potest miſericoꝛs esse:ḡ ⁊ ſeipſum potest ex charitate diligere.

Respōdeo dōz ꝙ ꝓcessus amoris se hz ad filitudinē ꝓcessus cognitiōis. In cognoſcitiuis aūt iuenit aligd:vbi ꝑ⁹ figit itellect⁹ cognoſcētis ſic in ꝓmis ꝓncipys:⁊ ex his ad alia deriuat:⁊ ipsa qdē cognitio ſm ꝙ stat in ꝓncipys accipit nomē itellect⁹. ſm aūt ꝙ deriuat ad ꝛclones q̄ ex ꝓncipys cognoſcūt accipit nomē sciētie. Sz qz cognitio ꝓncipioꝛ ē in ꝛclonib⁹ ſicut cā i causato:⁊ ecōuerſo cognitio ꝛclonis ē i ꝓncipys sicut causatū in cā:iō ēt dicunt itelligi ꝛclones ⁊ sciri ꝓncipia. Sil̄r ⁊ affect⁹ amātis ꝓmo figit in ipso amāte:⁊ ex eo deriuatur ad alios. vt pbs dicit in.10.Ethi.ꝙ ex his q̄ sunt bois ad ſeipz venerūt ea q̄ sunt bois ad amicum: dū ſe hz ad amicū ſic ad ſeipz. Nec ē mirꝫ:qz vnita ad ſilitudinē se bñt coꝛ que sunt vnū:⁊ q̄uis nomē amicitie ꝛponaꝫ ꝓprie ſm ꝙ amoz ad alios ſe diffundit:tñ ēt amoz quē ge hz ad ſeipz amicitia ⁊ charitas pōt dici:inq̄tū amoz quē ge hz ad alterū ꝓcedit a ſilitudine amoris quē quis hz ad ſeipſum.

Ad primuz ḡ dōm ꝙ Hreg.loquit quātū ad pmā ipositionē nois charitatis. ¶ Ad ᶻᵐ dōm ꝙ ratio illa ꝓcedit de amicitia ſm ꝙ importat amorē diffusum ad alios. ¶ Ad ᶾᵐ dōm ꝙ illa que sunt vnum ſcōm numeꝛ possunt adhuc vniri per affectuz: ⁊ ideo pōt esse amoz ēt ꝓprie dict⁹ ad ſeipſuz. ¶ Ad ⁴ᵐ dōm ꝙ amicitia ꝛſistit in adequatione quātū ad affectū: ſz iustitia in adeq̄tiōe reꝛ:ſz p opationē aie possunt accipi sicut diuersa vt vnū:ita idē vt plura:qō ꝛtingit qñ act⁹ aīe in ipz agentē reflectit:⁊ iō amicitia magl pōt eē ad ſe q̄ iuſticia:q̄uis etiā iusticia possit esse bois ad ſeipm metbaphozice dictū inq̄tū in bōe ēt diuersa ſz rē iueniūt.ſ.diuerſe vires: q̄ꝛ adeq̄tio in eo qō vnicuiq; ꝛpetit iusticiā methaphozicā facit:vt in.5.Ethi.dī. ¶ Ad ᶣᵐ dōm ꝙ amare ſeipm quantū ad bōez exteriozē nimis ē vituperabile:ſz amare ſeipz q̄tū ad bōez iteriozē ē valde laudabile.⁊ bñ ē charitatis.

¶ Utr̄ diligere debeam⁹ coꝛpoza nr̄a ex charitate.

Ad ſeptimū sic ꝓcedit.vī ꝙ coꝛpa nr̄a nō ſint ex charitate diligēda. charitas.n.nō refugit ꝛuersationē cum eo ad quē charitas ē:ſz charitas facꝰ refugere cōicationē ad coꝛp⁹:vt ꝑz Ro.8.qs me liberabit de coꝛpoze mortis huius:ergo coꝛpus non est ex charitate diligendū. ¶ Ꝑ.pbs dicit in.10.Ethi.ꝙ vituperabile est bōez ſeipm diligere quantū ad id qō est exterius in ſeipo sed coꝛpus nostrum est maxime exterius:ergo vituperabile est coꝛpus nostrū diligere:ergo nō diligit ex charitate.
¶ Ꝑ.brītudo nr̄a erit in fruitōe dei:ſz illi⁹ fruitiōis coꝛp⁹ nr̄z ꝓticeps eē nō ꝑt: ḡ nō ē ꝓticeps nr̄e brītudis:ḡ nō ē ex charitate diligendum. ¶ Ꝑ.pars nō ponitur in numeruz cōtra totum:sed coꝛpus nostri pars est:ergo nō debet poni aliud diligibile coꝛpus nostrum q̄ nos ipsi. ¶ Ꝑ. ꝓximuz debemus diligere sicut nos:sed nō ponitur aliud diligibile ꝓximus ⁊ coꝛpus ꝓximi:ergo nō debet poni aliud diligibile nos ipsi ⁊ coꝛpus nostrum.
¶ Sed contra.Ephe.5°.viri debent diligere vꝛores suas:

sicut corpora: sed vtres debent diligere ex charitate. ḡ t corpora. ¶ P. oē btificabile ē ex charitate diligēdū: sz corpus nr̄m est beatificabile: ḡ est diligendū ex charitate.

Respondeo dōm q corpus nr̄z ē vnū de q̄tuor q̄ sūt ex charitate diligēda. dilectio. n. charitatis bz p fundamēto cōicationez btē vite p̄ncipal'r vt ex dictis pz: t vite gr̄e p̄m q ordinat' ad ipam. hec aūt vita tripl'r bz relationē ad habentē charitatē. ē. n. vno mō in aliquo sicut in p̄ncipio diffundēte vitā istā in alys: t sic est in deo. Est aūt in ipso amāte: sicut in pticipāte vitā istā t hoc dupliciter: q: scōz aiaz p̄ncipal'r: t p quādā redūdantiaz p̄m corp⁹. Est etiam in alys sicut cōparticipantibus: t sic est in proximo: t ideo quatuor sunt ex charitate diligēda. s. de⁹ primus nos: t corpus nostrum.

Ad primū ḡ dōz q charitas nō refugit cōicationē corpis bz q ē capax glie: sz p̄m q ē subm miserie q̄ ipedit ad gliaz. ¶ Ad 2m dōm q boiem diligere seipz bz exteriorē nāz i bis q repugnāt rōni est vitupabile: sz in bis in qbus nā exterior iteriori p̄cordat ē laudabile. ¶ Ad 3m dōz q q̄uis corp⁹ nō fruat' do imediate: tñ ex aia fruēte erit q̄dā redūdātia glie in corpus. ¶ Ad 4m dōz q vnusq̄sq bō p̄pe dr̄ eē id qō ē nobilissimū in eo: vt dic̄ phs in. 9. Etbi. vñ dilectio sui ipsi⁹ itelligit q̄tū ad ea q̄ ad aiaz ptinēt: t iō dilectio corpis dicit' ꝺ dilectionē suuipsi⁹: nō sic ps ꝺ totū: sz sic ps ꝺ ptē. ¶ Ad 5m dōz q corp⁹ primi t aia in eadē relatiōe se habēt ad hītē charitatē respectu beate vite. s. vt sil' pticipans: t iō nō distinguit' diuersū diligibile penes aiam t corp⁹ primi. ¶ Expō textus.

De secundo q̄rto nulla precepta tc.) Cōtra. lex dz vl'r boiez de oib⁹ ordiare que ad vtures ptinēt. P. dilectio dei sil'r erat oib⁹ isita nāl'r. Et dōz q sic se bñt scie speculatiue ad cognoscēda: ita se bz lex ad operāda. vñ sic in scietys speculatiuis nō tradit' doctrina de p̄ncipys p se notis: q: p nāz cognoscūt': sz tñ de cl'onib⁹ q̄ p ea cognoscūt': ita nec̄ lex determiat explicite de dilectiōe sui ipsi⁹ ad quā nā iclinat: sz de dilectiōe primi q̄ ex illa oriť: sic cl'ones ex p̄ncipys. dilectio aūt ꝺi q̄uis nobis nāl'r isit: nō tñ ꝺ mō q̄ p charitatē diligit': vt supra dcm ē. ex ꝺ aūt ipso q̄ pcipit de⁹ diligi spāl'r docemur nos ipsos spāl'r diligere. (Nemo vnq̄ carnē suā odio habuit.) Contra. multi seipsos iterficiūt: vt dic̄ phs in. 9. Etbi. pp abūdā tē maliciā. Et dōz q vitā suā corpalē glibet diligit nāliter: sed q aliqui ad mortē suā corpalē anbelāt ꝺ cōtingit p accñs: vl' inq̄tū retardāt' ab aliquo bono magis amato p vitā corpalē: sic in q̄rētib⁹ aliā vitā accidit: vl' q̄tū p corpalē vitā ipsoz aliq̄ mō ꝺsequunt' aliq̄ mala: gb⁹ carere meli⁹ estimāt q̄ vitā corpalez bre. (Dicit aūt hic q̄ō.) Vñ q dilectio āgeloz: t btē vgis: t xpi bz q bō nō ꝺtineat' i dilectiōe p̄mi: sz magl debeat reduci ad dilectionē dei: q: supra nos sūt. Et dōz q de⁹ ē supra nos q̄ñ influens nobis eternā vitā. sic aūt nec̄ āgeli: nec̄ bō tuosus: nec̄ xps bz q bō supra nos sūt: q: sic sola trinitas nos creauit ad vitaz nāe: ita ipa sola nos scificat vita gr̄e: t btificabit vita glie: sz sūt diligēdi sic sil' nobiscū pticipātes a ꝺo vitā eternā: t i ꝺ int' nos sūt: q̄uis sint supra nos i ꝺ q̄ pleni⁹ pticipāt.

¶ De ordine diligendi quid prius quid posterius. Distinctio. xxix.

Post predicta de ordine charitatis agendum est: quia dicit sponsa: introduxit me rex in cellam vinariaz t ordinauit in me charitatem. Videamus ergo ordinez quid prius: t quid posterius esse debeat. Peccat enim qui preposterе agit. Nam scire quid facias t nescire ordinem faciendi nō pfecte cognitiōis est. Ordinis nāq̄ ignorātia ꝓturbat meritoz formā. Ordinē aūt diligēdi. Aug. insinuat dicēs. Ipse est qui ordinatā habz dilectionē: ne aut diligat qō nō diligē dū est: aut nō diligat qō diligēduz est: aut eque diligat qō min⁹ vel ampli⁹ diligēdū ē: aut min⁹ vel ampli⁹ qō eque diligendum est. Dis petōr inquantū est peccatoz nō est diligēdus: t ois bō inquātū est bō diligēdus est pp deū: deus vero pp seipsum: t de⁹ ꝑpter se oī boie amplius diligendus est: t amplius glz̄ debet deuz diligere q̄ seipsum. Itez amplius alius bō diligēdus est q̄ corp⁹ nostrū: q: ꝑpter deū oia ista diligēda sunt: t pōt nobiscū deo bō perfrui: qō nō p̄t corpus: q: corpus per aiam viuit qua fruimur deo. Audisti aliqua ꝺ ordine charitatis. vbi expressū est nos ampli⁹ debere diligere deū q̄ oēs boies vl' nosipsos: t ampli⁹ aiaz alteri⁹ bois q̄ corp⁹ nr̄z. In enumeratiōe etiā quattuor diligēduz superi⁹ posita pri⁹ ponit' qō supra nos ē: secūdo qō nos sum⁹. tertio quod iuxta nos est: quarto qō infra nos ē. Ubi ordo diligēdi insinuari videt' ex rōne enumeratiōis. Nō est aūt apertuz vtz oēs homines pariter debeam⁹ diligere tantū quantum t nos: vel minus.

¶ An oēs homines pariter diligendi sint.

Unde t sup hoc semp mouet' qō quā pplexā faciūt sanctoz verba varie p̄lata. Quidā. n. tradere vidēt q pari affectu oēs diligēdi sūt: sz i effectu. i. i exhibitōe obsequij distinctio obtuāda sit. Unde aug. Oēs boies eq̄ diligēdi sc̄: sz cū oib⁹ ꝑdesse nō possis: bis potissime ꝓsulēdū est: q ꝓ locoz t tēpoz vel quarūlibet rez opportunitatibus constricti⁹ tibi q̄si quadā sorte iungunt'. Pro sorte eniz bñdū est quo quisq̄ tibi tēporaliter colligatius adheret. Exquo legis potius illi dādū esse Idē sup epistolā ad Gal'. Operemur bonū ad oēs: maxie aūt ad domesticos fidei. i. ad xp̄lāos Oib⁹. n. pari dilectiōe vita eterna optāda ē: etsi nō oib⁹ eadez possunt exhiberi dilectōis officia: que fratrib⁹ maxie sunt exhibēda: q: sunt inicez mēbra q̄ bñt eūdē patrē. His alijsq̄ testimōijs vel auctoritatib⁹ initunt' qui dicūt oēs homines pariter diligēdos esse charitatis affectu: sz in operis exhibitiōe differentiā faciunt.

¶ Que bis repugnare videnť.

Quib⁹ obuiat illd pceptū legis de diligēdis parētib⁹. Honora p̄ez tuuz t mr̄ez tuā vt sis lōgeu⁹ sup t̄rā. Et qd

eniz speciali'r illud acciperet de parētib⁹ nisi maiori dilectiōe fozēt diligēdi: Sz boc illi referendū dicūt ad exteriorē exhibitionē in q̄ pponendi sūt parētes. Unde honora dixit: nō dilige. Ob uiat ēt illis illud qō Hiero. sup Ezechielē ait. s. vt ordine charitatis: sicut scriptū est: ordinauit in me charitatē: post oīuz patrem deuz carnis quoq̄ p̄ diligat t mater t filia t frater t sozor. Ambr. quoq̄ diligēdi exp̄mēs ordinē sup illd Cāti. ca. i. Ordinauit i me charitatē. ait. Multoz charitas ꝺordinata ē. Qō in prio ē ponunt tertiū vl' q̄rtū. Prio de⁹ diligēdus ē. scdo parentes. tertio filij. post domestici: qui si boni sunt malis filijs ꝓponēdi sunt. p̄m boc in euāgelio ad cuiusq̄ dilectionē ꝑpriuz ponit. Diliges dñz deū tuū ex toto corde tuo t ex totis viribus tuis: t primū tuū sic teipz: t inimicos nō ex tota virtute: nō sicut teip̄m: sed simpliciter. Sufficit. n. q diligim⁹ t nō odio habem⁹. Ecce hic exp̄missis apte insinuat q̄ in affectu charitatis distinctio sit habēda: vt differēti affectu ñ pari boies diligam⁹. t añ oia deū. scdo nosipsos. tertio parētes. ide filios t frēs. p⁹ domesticos. dmū inimicos diligam⁹. Sz igūt illi q̄ ꝺ ordie dilectionis supra dicūt eē referēda ad opis exhibitionē: q̄ differēter p̄mis exhibēda st. Prio parētib⁹ ide filijs: p⁹ doēsticis: deide inimicis. Deuz xo tā affcū q̄ obsequij exhibitōe añ oia diligēduz.

¶ Quidā aliqui illoz tradunt tantuz proximū quantum nos esse diligendum.

Quod ēt nōnulli tradūt affectu charitatis tñ p̄mos eē diligendos q̄tuz nosipsos diligim⁹. Qō ꝓfirmāt auctē Augu. q ait. Nec illa tam questio moueat quantū charitatis fratri debeamus ipendere quātū deo icōparabiliter plus deo q̄ nobis: fratri vero quātū nobis. nos aūt tāto magis diligimus quanto magis diligim⁹ deū. Ex boc t ex p̄missis testimonijs aug. asserūt oēs homines pariter diligēdos a nobis: t tantū quantuz nos. deū aūt plus q̄ nos. corpus vero nostruz minus q̄ nos vel p̄mos. Nec in enumeratione p̄missa q̄tuor diligēdoz ordinē diligēdi assignari dicūt: sz tñ q̄ sunt diligēda.

¶ Scōz alios nō pari affectu oēs diligēdi sunt.

Verū q: p̄missa ꝓba Amb. bz affectū ordinē diligēdi magis q̄ p̄m effectuz diligēter ituētib⁹ explicare videnť. nō idocte alij dicūt nō solūmō exhibitiōe operis: sz ēt in affectu charitatis ordinē differētē eē statutū: vt ante oia diligam⁹ deū: secundo nos: tertio parētes: q̄rto filios vl' frēs t huiusmodi: postea domesticos: demū inimicos.

¶ Determiatio auctoritatū q̄ videnť aduersari.

Quod xo aug. dic̄ pariter oēs eē diligēdos: t pari dilectiōe oib⁹ vitā optādā: ita accipi pōt: vt paritas nō ad affectuz referat': sz ad bonū qō eis optat': q: charitatē oib⁹ optare debem⁹ vt paria bōa mereāt'. Sic̄ apls dic̄. Volo oēs boies eē sic̄ me. Optā da ē. n. miozib⁹ pfectio maioz: vt ipsi fiāt pfecti t sic parē mereāt' btitudinē. vl' pari dilectiōe. i. eadē dilectiōe oēs diligēdi sūt. Itē qō ait vt tñ diligam⁹ frēs q̄tū nos: ita itelligi pt. i. ad tñ bonū diligam⁹ frēs ad q̄tū nos: vt tñ bonū eis optem⁹ i eternitate q̄tū nobis: etsi nō tāto affectu. vl' ibi q̄tū filiūtudinis ē: nō quantitatis.

¶ Questio de parētib⁹ malis t alijs bonis.

Solet q̄ri si parētes nr̄i mali sint vel filij vl' fratres: an magis vl' min⁹ diligēdi sint alijs bōis bac rōne nobis nō copulatis. Videt' q magis sint diligēdi bōi q nobis carne nō sūt ꝓiuncti q̄ alij carne ꝓiuncti: q: nobis sūt ꝓiuncti corde glutino charitatis. Sactioz ē. n. copula cordiū q̄ corpoz. vñ Beda de illis xbis dñi. Mater mea t fratres mei bi sūt q xbū dei faciūt: ait. Nō iiuriose negligit matrē. nec mater negat: que etiā de cruce agnoscitur: sed religiosiores mōstrant' copule mētiū q̄ corporuz. verūtamē latebrosa questio ē hec: nec a nobis plene absoluēda ꝑperantib⁹ ad alia Mouemur. n. sup illis xbis. Inimicos non ex tota virtute: nō sicut teipsuz iubz diligere: q̄ simpliciter. Sufficit. n. q diligim⁹ t nō odio habemus. Qō nō ita ē accipiēdū q̄si sufficiat tibi diligere inimicū: t nō sic̄ teipz: q: oēs t amicos: t inimicos sicut teipz diligere debes. Sz ad ordinēdū gradus diligēdi deū t primū t inimicū: q tñ prim⁹ est. q: dñs ponit cū ait. Diliges deū ex tota virtute: t primū tuū sicut teipz. nō ait ex tota virtute vt ostēdat proximū diligēdū min⁹ q̄ deuz. Dicit ēt diligite inimicos vr̄os: nec addit ex tota virtute: nec sicut teipz: q̄ simpliciter. Sufficit. n. q diligim⁹ t nō odio habem⁹. i. sufficit dicere vt diligam⁹: vt nō odio habeam⁹. ñ q̄n eos diligere debeam⁹ sic̄ nos: q: primi sunt: sed sufficit si eos min⁹ diligimus q̄ alios proximos: qō dilectionis genus innuit.

¶ Questio augustini in libro retractationū.

Queri ēt solet cur dñs p̄ceperit diligere inimicos: cū alibi p̄cipiat odio bre parētes t filios. Ad qō dicēdū ē duo eē diligēda i boie: nām t xtutē. vitia xo t pctm eē odiēdū. Et parētes ergo inquan-

tum mali sunt odiēdi sūt: ⁊ inimici diligēdi inquātū homines. Diligamus ergo inimicos lucrandos regno dei: ⁊ odiam⁹ vitia in ꝓpinqs q̄ nos impediūt a regno dei: ⁊ in oib⁹ cōiter nām diligamus quam deus fecit.

¶ De gradibus charitatis.

Sciendū quoq; ē diuersos esse gradus charitatis. Est.n. charitas incipiens, p̄ficiēs perfecta ⁊ pfectissima. Añ aug. Perfecta charitas hec ē: vt quis paratus sit ꝓ fratribus etiaz mori. Sed nūquid mox vt nascitur etiā ꝓfus perfecta est: imo vt pficiatur nascitur: cuz fuerit nata nutritur: cū fuerit nutrita roborat: cū fuerit roborata pficit: cū ad pfectionē venerit: dicit. Cupio dissolui ⁊c. Hic aperte ꝓgressus ⁊ pfectio charitatis insinuat: quā pfectionem etiā veritas cōmēdat dicēs. Maiorez hac dilectionem nemo habet q̄ vt animā suam ponat quis pro amicis suis. Nō dictum vticz est de opere dilectionis. quia maior dilectionis effectus nō est q̄ ponere animā pro alijs. Nec te moueat quod ait pro amicis. Qui enim ponit animaz pro amicis ⁊ pro inimicis ponit: ad hoc vt ⁊ ipsi fiant amici.

¶ ꝓstq̄ determinauit magr gd eēt ex charitate diligendū. Hic determinat de ordine charitatis. Diuidit aūt hec pars in duas. In p̄ma determinat de ordine charitatis respectu diligibiliū q̄tū ad q̄titatē dilectiōis. In z⁹ q̄tū ad q̄titatē meriti. dis. 30. ibi. (Hic q̄ri solet.) ꝓ̄ma ps diuidit in duas. In p̄⁹ determiat ō ordie charitatis q̄tū ad diuersos gradus diligibiliū. In z⁹ q̄tū ad diuersos respectu status ipsi⁹ diligētis ibi. (Sciēdū q̄s ⁊c.) p̄⁹ i duas. In p̄⁹ determiat ordinē charitat⁹ respcū diligibiliū. In z⁹ mouet q̄stiōes circa ōtermiata ibi (Solet q̄ri ⁊c.) Circa p̄m⁹ duo facit. ꝓ̄mo ondit charitatē hr̄e ordinē. z⁹ ondit ꝑz qd attēdēd⁹ sit ordo iste. ibi. (Uñ ⁊ sup hoc sepe ⁊c.) Et circa B duo facit. ꝓ̄mo ponit diuersas circa hoc opiniones. In secūda determinat qd sibi videat ibi. (Uerz q̄ ꝓmissa ⁊c.) Circa p̄m⁹ duo facit. ꝓ̄mo ponit q̄nes diuersas ⁊ rōnes earū. Scōo ostendit quō ꝓ̄ma opinio rōnib⁹ alteri⁹ partis respōdet. ibi. (Sz inquiūt illi ⁊c.) Circa p̄m⁹ duo facit. ꝓ̄mo ponit opinionē illoz q dicūt ordinē charitatis attēdēdū esse solū ꝑm effectū. Scōo illoz q dicūt ēt ꝑz affectum attēdēdū eē ibi. (Quib⁹ obuiat ⁊c.) (Sz īgūt illi) Dicit oñ quō ꝓ̄ma opinio rñdet rōnib⁹ alteri⁹ partis. Et circa B duo facit. ꝓ̄mo ondit quō ꝓ̄ma opinio respōdet rōnib⁹ secunde. In secūda ostēdit quō p̄ma opinio addit inequalē dilectionē esse imponēdā ꝓximo quātū ad effectū sicut ⁊ sibi ipsi ibi. (Quoz etiā nōnulli.) (Solet aūt queri ⁊c.) Dic mouet q̄stiōes circa veritatē determinatā. Et dividit in duas ptes ꝑm duas q̄nes quas mouet. Scōa īcipit ibi. (Queri etiā solet ⁊c.)

¶ Qō. I.

Hic querunt octo. ꝓ̄mo vtrz charitatis sit hr̄e ordinez. Scōo vtrz ille ordo sit attēdēdus ꝑz affectū vl effectū sil⁹: vel ꝑm affectū tm̄. Tertio vtrz de⁹ sup oia diligēdus sit. Quarto vtrz ei⁹ dilectio admittat intuitū alicui⁹ mercedis. Quinto vtrz proximos q̄tū nosipsos diligere debeam⁹. Sexto vtrū iter ꝓximos

pping exneiꝭ ꝑkerēdi sint. Septio ō ordie ꝓpinquoz adiuc cē. 8° ō pfectiōe charitat⁹ ⁊ gradib⁹ enūeratis.

¶ Utrz charitas habeat ordinem.

A B ꝓmū sic ꝓcedit. vr̄ q̄ charitas ordinē nō habeat. Bern̄. n. dic⁹ q̄ amō gradū nescit: dignitatē n̄ ꝯsiderat: ꝑz oīs ordo hz aliquē gradū: g̃ī charitate n̄ ē aliqs ordo. ¶ ꝑ. ꝑbs dic⁹ q̄ amicitia eq̄litas quedā ē: ꝑz equalitas ē vnifozmis diuersitatē n̄ patiēs sicut nec vnitas diuisionē: g̃ charitas nō hz ordinē. ¶ ꝑ. ordinare rōnis ē cui⁹ est cōferre: ꝑz charitas nō est in rōne: ꝑz in volūtate que nō est vis collativa: g̃ in charitate nō est ordo. ¶ ꝑ. ordo distinctionez regit ꝑz charitas ē magl vnitiua iter alias vtutes: cū g̃ī alys vtutib⁹ n̄ assigneī ordo: nz ī charitate assignari dz. ¶ ꝑ. oē illud qō ptinet ad actū vtutiꝭ sīc circūstātia q̄dā necia cadit sb p̄cepto: ꝑz ordo dilectiōis n̄ cadit sb p̄cepto: q; exq̄ ipēdo alicui qō debeo lex n̄, pbibz gn illi cui nō teneoz pl⁹ ipēdā. ergo ordo dilectiōis nō est circūstātia debita in charitate.

¶ Sz ꝛ. sīc Dio. dicit. 4. ca. de di. no. Maluz hois est ꝛ bonū rōnis esse: ꝑz malū hois est ꝛ virtutē esse: ergo in q̄libet virtute opz bonū rōnis esse: ꝑz bonū rōnis est q̄ bō faciat ordinate vnūqōq; qō facit. cū g̃ charitas sit virtus: opz q̄ ordinē habeat. ¶ ꝑ. act⁹ virtutū variaī ꝑm exigētiā obiectoz: ꝑz obiectū charitatis qō est bonū ordinē hz: cū qōdā sit melius altero: ergo ⁊ charitas debet ordinem habere.

¶ ꝑ. vbicūq; vnū est pp alterz ibi est aliquis ordo: ꝑz charitas diligit aliquid ꝓpter alterum sicut omnia ꝓpter deum: ergo charitas ordinem habet.

Respondeo dōm q̄ in quolibet actu virtutis opz esse modū: q; nō est iustus aliquis nisi iusta iuste faciat. modus aūt in actu virtutis est ex ꝓmēsuratiōe potētie ad obiectū: vt ab eodē a quo speciē habet mensurā recipiat. obiectū aūtez charitatis bonū est ꝑ mō q̄ bonū simpliciter vt dicit p̄bs in. 8. Ethi. ē amabile simpliciter: vnicuiq; aūt ꝓpziū bonū. vnde cū in hoc contingat esse magnā diuersitatē ⁊ gradus diuersos ꝑm q̄ vnuz est altero melius vel magis ꝓpinquū: opz q̄ etiam ⁊ act⁹ dilectionis ordinem habeat ad hoc q̄ sit virtuosus.

Ad ꝓmuz g̃ dōz q̄ in amoze potest accipi duplex gradus. Un⁹ diligibilis ad diligibile: ⁊ de hoc gradu loquimur. Alius gradus diligentis ad diligibile. ⁊ de hoc loquitur Bern̄. Dunc tm̄ gradum quodā modo scit amor: quodā mō nescit. scit qdē q̄tū ad exteriorem effectū: q; nō eadez ꝑ superiozibus ⁊ equalibus ipēdit: sed nescit q̄tū ad effectū inquantuz vnit amantē amato: ⁊ interdū aliquid de affectu in effectu relucet: vt. ſ. ad superiozes nos magis confidenter habeamus: ⁊ ad inferiozes magis socialiter. ¶ Ad scōz dōm q̄ amicitia nō ꝯsistit in equalitate egperātie solū: q; pōt esse ad superiozes inferiores: ⁊ equales: sed ꝯsistit in equalitate ꝓportionis: q̄ gdez equalitas diuersitatē nō refugit q̄titatis: sicut eadē ꝓportio. ſ. sexqualtera est triū ad duo: ⁊ sex ad q̄tuor: q̄uis inequalis sit quātitatis excessus. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ actus rationis dilectionez precedit. ꝓioza aūt aliquid sui in posteriozibus relinquunt: ⁊ ita ordo quē facit ratio in dilectione inuenitur vt dilectio sit ordinata: nō q̄ ipsa ordinez faciat: sed quia inordinata bona per rationem accepta ordinate tendit. ¶ Ad quartū dicēdū q̄ alie virtutes ordināt hominez in seipso sicut fides temperantia ⁊ huiusmodi. iusticia vero ordinat ad alium ꝑm q̄ equatur ei quantū ad res circa quas est iusticia: sed charitas ordinat ad aliū ꝑm q̄ vnit per affectuz quātum ad ipsum: ⁊ ideo ꝓpziū obiectum charitatis est ipsa rationalis natura: ad quam charitas habenda est: in qua plurimi gradus inueniuntur: et iō magis assignatur ordo in charitate q̄ in aliq̄ alia virtute.

¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ in vno genere non potest esse nisi vnum summū. ⁊ iō si diligo aliqd q̄si vltimū finē nō possuz deuz diligere q̄si vltimū finē. ex hoc ergo ipso q̄ alteruz qō est min⁹ diligendū equiparo in dilectiōe ei qō diligenduz est magis: nō totū dilectiōis qō debeo impendo ei qō magis diligenduz est. ⁊ similiter ēt ꝑz in alys. vñ charitatis ordo est in ꝓcepto: ⁊ peccat qui prepostere agit vt in lr̄a dicitur.

¶ Utrz ordo charitat⁹ sit attēdēdus ꝑz affectū vl ꝑz effectū.

Ad secundum sic ꝓceditur. videtur q̄ ordo charitatis nō sit attendēdus ꝑm affectuz ꝑz ꝑm effectū tm̄. sīc enim ꝓma veritas cui innititur fides est vna in oīb⁹: ita sūma bonitas: cui ınititur charitas: vna est. ꝑz fides eq̄liter certa ē de oibus q̄ ex fide credūt: ergo ⁊ charitas equal⁹ afficitur ad oia que ex charitate diligit.

¶ ꝑ. act⁹ mēsurāt ꝑm rōnē obiecti. sed q̄uis plura sint q̄ ex charitate diligunt: tm̄ in oīb⁹ est vna rō dilectiōis. ſ. diuina bonitas que est obiectuz charitatis. ergo ad oia q̄ ex charitate diligunt est equalis affectio. ¶ ꝑ. q̄to aliqs ad alterū magis afficit tāto maius bonū ei desiderat: ꝑz oīb⁹ que ex charitate diligim⁹ idē bonū optam⁹: vel de habito complacet nobis. ſ. vita eterna. ergo eq̄li affectiōe oēs diligunt.

¶ ꝑ. ordo charitatis est in ꝓcepto, nō aūt est in ꝓcepto q̄tū ad affectū: q; duz exhibeā vnicuiq; qō sibi debeo: ēt si sine affectu faciaz: nō sum reus p̄cepti. ergo ordo charitatis nō attendit ꝑm affectū tm̄. ¶ ꝑ. vbi est maior affect⁹ est ēt maī⁹ meritū: q; meritū ꝑm radicē charitatis mensuraī. ꝑz nō magis mereī hō in dilectiōe ꝓpinquoz q̄ alioz: vel ēt suiipsius q̄ alioz. ergo ordo amoris nō est

¶ Sz ꝛ. Greg. dic⁹ q̄ ꝓbatio dile(accipiēdus ꝑz affectū. ctionis est exhibitio opis. si ergo ꝑz effectū est ordo: opz q̄ etiā sit ꝑz affectū. ¶ ꝑ. bonū est obm charitatis q̄tuz ad affectū. ꝑz ordo charitat⁹ vt dcm̄ est attēdit ꝑz diuersitatē bonoz. ergo charitas hz ordinē nō solū ꝑm effectū ꝑz etiā ꝑm affectū. ¶ ꝑ sicut charitas p̄ncipal⁹ respicit affectuz: ita bñficētia respicit effectū. Si g̃ ordo eēt solū ꝑz effectū nō esset hec ordiatio charitatis: ꝑz solū beneficētie: qō est ꝛra auctoritatē canticoz in littera inductam.

Respondeo dōz q̄ effectus exterioz nō ptinet ad charitatē nisi inq̄tuz ex affectu p̄cedit: in quo primo est charitatis act⁹. Unde si esset ordo in effectu tm̄ attēdendus: ordo ille nullo mō ad charitatem ptineret: ꝑz ad alias vtutes magis: sīc ad liberalitatem vel mīaz. vñ cū charitas ordiata phibeat⁹ oz q̄ ordo in affectu obseruet: ⁊ ex affectu in effectū ꝓcedat: nō hoc mō q̄ ei q̄ plus ex affectu diligit magis in effectu impendat: ꝑz q̄ hō sit parat⁹ magis impendere si necesse foret qz qñq; g diligunt nr̄is auxilys nō indigēt. ⁊ ꝑ etiā ꝑz per simile in nā: quia vnicuiq; rei nāli tm̄ iductū est a causatore de amore nāli erga aliqd q̄tū necessariū est vt effectū circa id exhibeat. ⁊ similiter ꝑm gradum qui necesse est vt obseruetur in effectu ordo affectus lege diuina imperatur.

Ad ꝓmū ergo dōm q̄ obiectū fidei nō est vitas ꝓma ꝑz q̄ est in re exister tm̄: ꝑz ꝑm q̄ est nobis diuinit⁹ annūciata: quia fides ex auditu est. ⁊ iō qz oīa que sunt fidei annūciata sunt nobis eodē mō: ideo equalis certitudo de eis habeī. ꝑz charitatis obz est bonū ꝑz q̄ est in reb⁹. ⁊ iō cū in diuersis reb⁹ diuersimode dīna bonitas inueniaī: oz q̄ diuersimode affectio nostra ī illa transeat.

¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ q̄uis sit eadē rō cōmunis diligēdi in oīb⁹: tm̄ illa rō nō equal⁹ participaī in singulis: ⁊ ideo nec eq̄lis affectio eis debeī.

¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ itensio act⁹ precipue in actib⁹ aīe que nō necessario ꝑm totū suuz posse agit sicut naturalia nō mēsuranī ad q̄titatē obiecti tm̄ sed ad efficaciā agētis ⁊ cōatū in agēdo. vñ nō melius videt qui maiorē rez intueī: sed qui clari⁹ videt: iō etiā nō opz q̄ eq̄liter afficiar ad illud cui equale bonuz desidero.

¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ ille qui impēdit qō dz alicui sine affectu: q̄uis nō sit re⁹ p̄cepti qō est de actu iustitie: ē tm̄ re⁹ p̄cepti qō est de actu charitatis. vñ Ro. i. sic vitiū reputaī sine affectiōe eē.

¶ Ad 5ᵐ dōz q̄ de q̄titate meriti diligibiliū diuersoz questio erit in sequenti distin. ⁊ ideo ibi referueī.

¶ Utrz de⁹ sit sup oia diligēdus ex charitate.

A B tertiū sic ꝓceditur. videī q̄ de⁹ nō sit supra oia diligendus ex charitate: quia sicut dic Dio. 4. ca. de di. no. amor est vnitiua virtus. sed magis est sibi vnusq̄sq; vnit⁹ q̄ deo. ergo magis ex charitate dz se diligere q̄ deū.

¶ ꝑ. pbs dicit in. 8. ethic. q̄ vnicuiq; est amabile qō est sibi bonū. sed quicqd diligit ꝓpter b̄ q̄ ē sibi bonuz ꝓpter seipsum diligit bō. ergo qcqd diligit ꝓpter seipsum diligit: ergo se magis diligit oībus q̄ diligit: ⁊ ita nō diligit deū supra oia.

¶ ꝑ. pbs dic⁹ in. ix. ethi. q̄ amicabilia que sunt ad alterū veniūt ex amicabilib⁹ que sunt ad seipsum. sed primū in quolibet genere est potissimū: g̃ amor quem quisq; hz ad seipz est potior amore quē hz ad alterū. ⁊ ita quisq; plus seipsuz q̄ deū diligit ꝑz naturā: ⁊ ita ēt ꝑz charitatē: cū gra naturā nō destruat.

¶ ꝑ. sicut dicit Greg. ꝓbatio dilectiōis est exhibitio operis. sed tm̄ quisq; facit ꝓ gra ꝛseruanda. sine beatitudine creata habenda: q̄tuz ꝓ deo: ergo tantū diligit quis gratz vel beatitudinē creatā q̄tū deū. ꝑz dilectio q̄ dicimur diligere virtute vel aliqō accidēs: refertur ad ipsuz sb̄m accidētis: cui desideraī illō accidēs. ergo tm̄ gqz diligit se habēs charitatē q̄tū deū.

¶ ꝑ. tantū gqz diligit ꝓximū q̄tū diligit deū in ipso. sed q̄tū gqz diligit deū in se tantū diligit deuz in ꝓximo vel in seipso: q; de⁹ nō est melioz in se q̄ vbicunq; est. ergo tm̄ gqz diligit seipsum vel ꝓximum quantuz diligit deum. ⁊ ita nō diligitur deus ex charitate super omnia.

¶ Sed ꝛ. finis magis diligendus est his que sunt ad finē. sed deus est finis omniū diligibiliū ex charitate: ergo ipse est maxime diligēdus.

¶ ꝑ. vnicuiq; est diligibile ꝓpriuz bonū ꝑm p̄bm. sed deus est maī⁹ bonū q̄ aligd aliud: ⁊ est ꝓpriū magis alicui q̄ aligd aliō: qz est magis itimū aie q̄ ēt ipsa sibi vt dicit in libro de spū ⁊ anima. g̃ deus sup oia diligēdus est.

¶ ꝑ. qō est cā alioz in vnoq̄q genere maximū est in genere illo: vt dr̄ in. 2. metha. sed de⁹ est cā ⁊ rō q̄re oīa ex charitate diligaī: qz dīna bōitas est p se obm charitatis: ergo magis diligēdus est de⁹ q̄ aligd aliud.

Respondeo dōm q̄ cū obm amoris sit bonū dupliciter aliqs rēdere potest in bonuz alicui⁹ rei: Uno mō ita q̄ bonū illius rei ad alterz referat: sīc q̄ bonū vni⁹ rei optet alteri si nō habet: vel complacet sibi si hz: sicut amat quis vinū in q̄tū dulcedinē vini peroptat: ⁊ in hoc gaudet q̄ eo fruaī: nō q̄ vinū ipsuz hz: ⁊ hic amor vocaī a quibusdam amor cōcupiscētie: amor autez iste non terminatur ad rem: que dicit amari: sed reflectit ad rem illaz cui optatur bonū illius rei. Alio modo amor fertur in bonū alicuius rei ita q̄ ad rem ipsam terminaī in q̄tū bonū quod habet complacet q̄ habeat: ⁊ bonū qō nō habet optatur rei. ⁊ hic est amor benivolētie qui est ꝓncipiuz amicitie vt dicit pbs in. ix. ethi. Unde gradus charitatis ꝑm hunc moduz amoris attendendi sunt: quia charitas amicitiaz includit: vt supra dictū est. bonū aūt illud vnusq̄sq; maxime vult saluari quod est sibi magis placēs: quia hoc est appetitui informato per amorē magis cōforme: hoc est aūt suuz bonū. vnde ꝑm q̄ bonū alicui⁹ rei est vel estimatur magis bonū ipsius amātis: hoc amans magis saluari vult in ipsa re amata: bonū aūt ipsius amantis magis inueniī vbi perfectius est. ⁊ iō quia pars quelibet

impfecta est in seipsa: pfectionē aūt hz in suo toto: iō etiaz nāli amoze pars plus tendit ad ꝺseruationem sui toti⁹ q̄ sui ipsius. Unde etiaz naturalr aīal opponit brachiuz ad defēsionē capitis: ex quo pendet sal⁹ toti⁹. Et inde est ꝙ pticulares hoies seipsos morti exponūt p conseruatione cōmunitatis: cuius ipsi sunt pars. qz ergo bonū nr̄z in deo perfectū est sicut in cā vlī ꝑma ⁊ pfecta bonoꝝ: iō bonū in ipso esse magis nāl⁹ cōplacet q̄ ī nobisipsis. ⁊ iō ēt amoze amicitie nāl⁹ de⁹ ab homine plus seipso diligit. ⁊ qz charitas naturā pficit: iō etiā fz charitatē deū supra seipsuz hō diligit: ⁊ sup oia alia particularia bona. charitas aūt supra nāleꝫ dilectionē ipsius addit quandā associationē in vita gr̄e vt supra dcm̄ est. Quidaz aūt dicūt ꝙ aliqs nāl⁹ amore ꝺcupiscentie deū plus seipso diligit inq̄tū diuinū bonū est sibi delectabil⁹. sed amoze amicicie plus seipsum nāl⁹ q̄ deū diligit: dum plus se vult esse ⁊ viuere: ⁊ habere aliq̄ bona q̄ deū. sed charitas ad hoc naturā eleuat vt etiaz p amicitiā aliqs plus deū diligat q̄ seipz: Sz ꝑma opinio ꝓbabilioꝛ est: qz inclinatio nature hoīs inq̄tū est hō nunq̄ ꝺtradicit inclinationi virtutis: sed est ei ꝺformis.

Ad primuz igit̄ ꝺz ꝙ amoz nō est vnio ipsarum rerū eēntialr sed affectuū. nō aut̄ est inco̅ueniēs: vt illud qō est min⁹ coniūctū ꝑm rez sit magis coniūctū fz affectū: ꝺū plerūq; ea q̄ realr nob ꝺiuncta sunt nobis displiceāt: ⁊ ab affectu maxie discoꝛdēt. fz amoz ad rerū vnionē idūcit quātū possibile est: ⁊ iō amoz diuin⁹ facit hoiez ꝑm ꝙ possibile ē nō sua vita sed dei viuere. sicut Apl̄s dicit Gal. z. Uiuo ego iam nō ego viuit vo in me xp̄s ¶ Ad z^m ꝺz ꝙ ex q̄uis vnicuiq; sit amabile qō sibi ē bonū: nō tñ oz ꝙ ꝓpter ℔ sic ꝓpter finē amet: qz ē sibi bonū: cuz ēt amicitia nō retorq̄at ad seipsuz bonū qō ad alterꝝ optat. diligim⁹. n. amicos ēt si nihil nobis debeat ide fieri. ¶ Ad z^m ꝺz ꝙ amicabilia q̄ sūt ad alterꝝ venerūt exa micabili⁹ q̄ sūt ad seipsuz nō sic ex cā finali: fz sic ex eo qō est p̄us in via generatiōis: qz sic q̄libet sibi p̄us est not⁹ q̄ alter ⁊ q̄ deus: ita ēt dilectio quā gl̄q; hz ad seipsum est p̄oꝛ ea dilectiōe quā hz ad alterꝝ in via generatiōis. ¶ Ad 4^m ꝺz ꝙ opa nr̄a ꝓpie loquēdo nō ꝓportionanť affectioni q̄ ipsuz in seipso diligim⁹: qz ex nr̄is opib⁹ nihil ei accrescit vel accrescere potest. sed si eēt possibile ꝙ ex nr̄is opib⁹ aliqd ei accresceret habēs charitatē mlto plura faceret ꝓpter beatitudinē ei ꝺseruādā q̄. ꝓpter eā sibi adipiscēdā. ¶ Ad 5^m ꝺz ꝙ de⁹ vbiq; eq̄l⁹ diligit: tñ diuinū bonū in isto esse nō est tñ amabile sic ipsuz eē ī deo: qz nō eq̄ pfecte in oib⁹ est. ¶ Utr̄ ī dilectiōe ꝺi possit bn̄ respect⁹ ad aliquā mercedē.

D quartū sic ꝓcedit. videt ꝙ nō pos sit in dilectione dei baberi respectus ad aliquā mercedē: qz Jo. io. mercenari⁹ vituperať. fz mercēnari⁹ dr̄ q mercedē q̄rit. ergo dilectio dei ex charitate ñ admittit respectuz mercedis. ¶ Ꝑ. Augu. dicit. Deo lz sine premio seruiri nō possit: tñ sine ituitu p̄my seruiēdū est: sed p̄miū nihil aliud est q̄ merces laborꝭ: ergo sine respectu mercedis deo seruiendū est. ¶ Ꝑ. amicicia ciuilis q̄uis habeat multas dilectiones ⁊ vtilitates: tñ ad eas nō respicit fz suꝑa honestuz fundať. sed amicitia charitatis magis est honesta q̄ amicitia ciuilis. ergo nec ipsa ad aliquā vtilitatez respicit. ¶ Ꝑ. merces est finis eoꝝ que ꝓpter mercedē fiunt. fz finis diligit̄ magis q̄ ea que sunt ad finē. si ergo de⁹ ꝓpter aliquā mercedē diligeret aliqd aliud magis diligeret deo: qō est ꝺtra rōnez charitatis. ¶ Ꝑ. sic ꝙ charitatē hō adipiscit̄ p̄miū: ita etiā fugit ⁊ penā. fz charitas expellit timoꝛē pene maxie si sit pfecta: ergo videť ꝙ ēt excludat timoꝛē filialē. ¶ Sz ꝺ. sic dicit ī glo. Matth̄. i. spes (dit ituitū mercedis. generat charitatē. fz spes ē expectatio mercedis: q̄ charitas potest esse cū intuitu mercedis. ¶ Ꝑ. Debꝛe. xi. dicit̄ de sanctis patrib⁹ ꝙ aspiciebāt in remuneratiōnē. fz ꝺstat ꝙ ipsi diligebāt deū ex charitate. ergo dilectio dei ex charitate compatit̄ ituitū mercedis. ¶ Ꝑ. amicoꝝ est ꝙ querant inuicē ꝑfrui. sed nihil aliud est merces nr̄a q̄ perfrui deo videndo ipsum. ergo charitas non solum nō excludit: sed etiaz facit habere oculum ad mercedem.

Respondeo ꝺz ꝙ merces ꝓprie dicit̄ p̄mium qō quis ex laboꝛe vel aliquo ope mereť. premiū aūt est qō alicui in bonuz eius reddit̄. vñ merces inq̄tū hō ꝺportat aliqd referibile p amoꝛez ad id cui merces reddit̄. Mercedē enī aliquis ꝓpter seipsum amat: nō tñ est de ratione mercedis: ꝙ sit ītentiōis finis: qz plerūq; aliqs mercedē ex ope nō querit cui merces ꝺatur. ea aūt que ꝓpter se aliqs diligit vel sunt pfectiones illi⁹ formalr: sicut sanitas virtus opatio dilectio ⁊ hꝺ. vel sunt effectiua vel ꝺseruatiua bonī: aut cōtrarioꝝ ꝓhibitiua. Uñ si aliqs amat aliqd extra se ꝓpter seipsuz illō potest dici merces: inq̄tū ex eo aliqd in ipso relinquit̄ vel ꝺseruať. fz sic supra dictū est: de rōne amicitie est ꝙ amicus sui grā diligať. vñ amicus nō hz in amicitia rōnē mercedis ꝓprie loquendo: q̄uis ea que ex amico ī nobis fiūt rōnē mercedis habere possint: sicut delectatiōes ⁊ vtilitates: quas ex ipso amans cōsequit̄: rōne quaꝝ ipe amicus merces dr̄ q̄si causaliter: sicut dicit̄ deus merces nr̄a rōne eoꝝ que ex ipso in nobis sunt: p̄z ergo ꝙ ponere mercedē aliquā finē amoris ex pte amati est ꝺtra rōnē amicitie. Unde charitas p hūc modū oculū ad mercedē habere nō potest. hoc enī esset deū non ponere vltimū finē: sed bona que ex ipso cōsequit̄. Sz ponere mercedē esse finē amoris ex pte amantis: nō tamen vltimū: ꝑt. s. ipse amoꝛ est q̄dā operatio amantis: nō est ꝺtra rationē amicitie: qz ipsa amoris opatio cū sit quoddā accidēs nō dicit̄ amari nisi ꝓpter suū subiectū vt ex ꝺcis p̄z. ⁊ inter ea que ꝓpter se aliqs diligit potest esse ordo salua amicitia. vñ ⁊ ipsaz operationē amoris possum amare nō obstante amicitia ꝓpter aliquid aliud. erit tamen ꝺ rationē virtutis: si virtutis operatio ꝓpter aliquid aliud virtute iferius: cuiusmodi sunt tempoꝛalia bona: diligať. p̄z ergo ꝙ habēs charitatē nō potest bn̄e oculum ad mercedē vt ponat aliqd quodcūq; finē amati. s. dei. hoc enim esset ꝺtra rōnē charitatis vt est amicitia quedā. Nec ita vt ponat aliqō bonū tēporale finē ipsi⁹ amoris: qz hoc est ꝺtra rōnē charitatis vt est virt⁹. potest tñ habere oculum ad mercedē vt ponat beatitudinē creatā finē amoris: nō aūt finē amati. hoc enī neq; est ꝺtra rōnez amicitie neq; ꝺ rationē vtutis: cū beatitudo virtutum sit finis.

Ad primuz ergo ꝺz ꝙ mercenarius ibi dicit̄ qui opus speciale ꝓpter mercedē temporalē exercet. ¶ Ad z^m dicēdū ꝙ sine intuitu p̄my seruiendū est: ita ꝙ p̄miū nō ponatur finis eius qō amatur et cui seruit̄: fz ꝙ ponať finis ipsi⁹ seruitij vel amoris. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ amicitia nō respicit delectationes ⁊ vtilitates amicoꝝ q̄si finē ꝓpter quā amic⁹ amat. ¶ Ad 4^m p̄z solutio per ea que dicta sunt. ¶ Ad 5^m dōm ꝙ bonum de quo est spes magis est cōsonū amori q̄ malū de quo est timoꝛ. ⁊ ideo q̄uis pfecta charitas foras mittat timoꝛē pene: nō tamen oportet ꝙ foras mittat intuitum mercedis.

¶ Utr̄ hō magl ꝺbeat seipz ex charitate diligeť q̄ primū

D quintū sic ꝓcedit. vī ꝙ hō ex charitate nō debeat seipz magis q̄ proximum diligere. Illud enim ꝓpter quod aliud relinquitur magis amatur. fz charitas facit dominez seipsum relinquere quodāmodo ⁊ amato inherere: quia Diony. dicit ꝙ amoꝛ ponit dominem extra se. ⁊ collocat eum in amato. ergo plus amat amicuz q̄ se. ¶ Ꝑ deuz magis q̄ nosipsos diligim⁹ inq̄tū bonū nostrū pfecti⁹ i eo q̄ in nobis iueniť. fz similr pfecti⁹ inuenit̄ in aliquo ꝓrioꝝ q̄ i nobis q̄ bona q̄ nos habem⁹ pfecti⁹ habēt̄ q̄ debem⁹ magis ꝓximus q̄ nosipsos diligere. ¶ Ꝑ. illō qō aliqs maxie i seipso diligit est viuere ⁊ eē. fz charitas facit pōere vitā corporalē ꝓ fratribus. gdā enī gēiles ꝓ amoꝛe amicoꝝ se morti exposuerūt sine aliq̄ spe vite eterne. q̄ amicitia ⁊ charitas facit magis diligi ꝓximū q̄ seipsuz. ¶ Ꝑ. illos magis diligim⁹ quoꝝ bona magis optam⁹: ⁊ mala magis vitam⁹. ⁊ sic̄ dicit ꝓphe in. ix. eth̄. ī tristitys amicos tarde vocādū: ad eoꝝ aūt tristitias ꝓmpte eundū. In letitys aūt ecōuerso: qz eos ꝓmpte vocandū. difficulter ad eoꝝ letitias se īgerēdū. q̄ charitas facit magis amare ꝓximos q̄ seipsos. ¶ Ꝑ. beneficentia ē effect⁹ charitatis. sed magis laudanť q̄ sūt bn̄ifici ad amicos q̄ q̄ sūt bn̄ifici ad seipsos. q̄ charitas facit magis amare ꝓximos q̄ seipsuz. ¶ Ꝑ. amicitia facit hoiem gaudere de ꝺuersatiōe cuz amicis. fz hō magis delectať de ꝺuersatione ad amicos q̄ de ꝺuersatione sui ad seipsum: ergo pl⁹ amicos ⁊ ꝓximos q̄ seipsum diligit.

¶ Sz ꝺ. q̄nto gs amat salutē alicui⁹ tāto vitat pctm̄ ei⁹. fz hō magis ꝺz vitare pctm̄ suuz q̄ pctm̄ alteri⁹. q̄ magis ꝺz amare vitā suā q̄ salutē alteri⁹. ¶ Ꝑ. mīa ex amoꝛe causať. fz hō ꝺz icipere misereri a seipso fz ꝙ dicit Augu. ergo ⁊ a seipso ꝺz icipere amoꝛē. ¶ Ꝑ. illō qō est nāle vehemētius est q̄ illud qō est volūtariū tñ. fz amoꝛ sui est ex iclīnatione nāe. amoꝛ aūt alioꝝ est ex voluntate rationis tñ ergo ex charitate homo plus seipsum q̄ alios diligit.

Respōdeo ꝺz ꝙ sicut aliqd inuenit̄ pfecti⁹ in cā pfecta ⁊ in vlī q̄ in effectu pticulari: ita aliqd pfecti⁹ iueniť in re q̄ in sui similitudine. vñ cū bonū ꝓriū alicui⁹ ineniať in deo sicut in cā vlī: in se aūt sicut i effectu: in ꝓximo aūt sic̄ in similitudine: sic̄ deū plus q̄ seipsuz diligere ꝺz beniuolētie dilectiōe: ita ēt plus se q̄ ꝓximū. sed sciēdū ꝙ cū in hoie sit duplex nā. s. iterioꝛ. vz. ratiōis que dr̄ iteriꝛ. ⁊ exterioꝛ silicet natura sensualis: que dicitur hō exterioꝛ: plus hō ꝺz diligere se q̄tū ad nāz iteriorē q̄ q̄tū ad nāz exterioꝛē. ⁊ iō ea q̄ sūt bona nature iteriozis pl⁹ ꝺz optare q̄ ea que sunt bona sibi fm naturā exterioꝛē: oia aūt opa vtut̄ sunt sibi bona fz iteriorē nām: iter q̄ ēt sunt illa que gs ad amicū operať. ⁊ iō plura bona exterioza sūt impēdēda amicis q̄ nobisipsis inq̄tū ꝺsistit in hoc bonū vtutis qō est nostrū maxim̄ bonū. fz ō bonis sp̄ualib⁹ semp plus nobis q̄ amicis impendere debem⁹ ⁊ velle: ⁊ similiter etiam de malis vitandis.

Ad primuz g̃ ꝺz ꝙ in amoꝛe amatū vt amatū potiꝰ est q̄ amās vt amās. fz qz amans ē etiā amatū a seipso: iō potiꝰ potest esse in amoꝛe inq̄tū est amatū q̄ amatū extrinsecū: ⁊ magis collocať in ipo affectꝰ amātis q̄ in exteriozi amato. ¶ Ad z^m ꝺz ꝙ q̄uis bonū qō ego habeo possit in ꝓximo pfectꝰ iueniri q̄ in meipo: tamē in me semp iueniť pfectꝰ vt ꝓpriū: qz bonū qō ē in ipso nō est meū nisi p similitudinē. bonū aūt qō est ī deo ē meū etiā fm casuz. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ tradere seipsuz morti ꝓpter amicū ē pfectissimꝰ actꝰ vtutis: vñ hūc actū magis appetit vtuosus q̄ vitā ꝓpriā corporalē. vñ ꝙ aliqs vitaz ꝓpriā corporalē ꝓpter amicuz ponit nō ꝺtingit ex hoc ꝙ aliqs plus amicū q̄ seipz diligat: sed quia in se plus diligit qs bonū vtutis q̄ bonū corporale. ¶ Ad 4^m ꝺz ꝙ in hoc ipso ꝙ hō nō vult eē onerosus amico tristitias suas cōmunicādo eidē: sed magis beneficꝰ ⁊ delectabilis fm vtutez operať. ⁊ ita spūale bonū plus sibi q̄ amico tribuit. ¶ Ad 5^m ꝺz ꝙ de bonis spiritualib⁹ magis nobis impendimus q̄ amicis. de corporalib⁹ aūt magis amicis q̄ nobis rōne iā dcā. ¶ Ad 6^m ꝺz ꝙ ꝺuersatio cū amicis est nobis dele

ctabilis inq̄tū cogn̄scim⁹ bonū ipsoꝝ ꝙ nobis q̄si nostruz complacet. ⁊ qz ꝓ vsuz meli⁹ cogn̄scunť res q̄ ꝓ aliū sensuz: iō amici magis se videre desiderant. ⁊ qz magis potest bō cogn̄scere q̄ sūt alteri⁹ q̄ q̄ ꝓpa: iō magis delectať ī ꝺuersando ad amicū q̄ ēt ad seipz: q̄uis vtuosus ad seipsuz ꝺlectabil⁹ ꝺuersetur: inq̄tū ī seipso ꝺsiderat mēoziā ⁊ ꝓpositū: ⁊ spē bonoꝝ que ei delectationē ingerūt: vt ꝺr̄ in. ix. eth.

¶ Utrum hō ꝺbeat magis ex caritate diligere exteros q̄ suos

D sextū sic ꝓcedit. videt ꝙ ꝓpinq̄s. hō ex charitate magis ꝺbeat diligere extrāeos q̄ ꝓpinquos. charitas enī sic̄ ⁊ amicitia fūdamētū hz honestū. fz maioꝛ hoēstas vel virt⁹ inueniť q̄uq; in exteris q̄ ꝓpinquis: ergo magis sunt diligendi ex charitate extrāei q̄ ꝓpinqui. ¶ Ꝑ. charitas facit ꝺformitatē hoīs ad deū: sed de⁹ pl⁹ diligit exteros nr̄os q̄ ꝓpinq̄s: si sūt meliozes: q̄ nos magis eos diligere ꝺbem⁹. ¶ Ꝑ. effectus rñdet affectui: sed in aliq⁹ ꝺbem⁹ maioꝛē effectuz amoris oñdere ad extrāeos q̄ ad ꝓpinquos: sicut in collatiōe beneficioꝝ ecclesiasticoꝝ: si exteri meliozes sint: q̄ magis sūt diligēdi ēt ex affectu q̄uq; extrāei q̄ ꝓping. ¶ Ꝑ. cōcordia in charitate importať ⁊ ex charitate efficit̄. sed aliq̄ magis concordādū est extraneis q̄ ꝓpings sicut ī bellis magis obediēdū est ꝺuci exercit⁹ q̄ patri: q̄ magis sūt diligēdi exteri q̄ ꝓpinqui. ¶ Ꝑ. illō qō est ꝺbitū ꝓpēꝺuz est ei qō nō est ꝺbitū. fz reddere retributionē beneficioꝝ est ꝺbitū: benefacere aūt ꝓpinquis nō est ꝺbitū: q̄uq; ergo magis bn̄facieꝺū est extraneis q̄ ꝓpinquis. ⁊ ita ad minus q̄tū ad effectū amicitie extranei ꝓpinquis ꝓpenꝺi sunt.

¶ Sed ꝺ. Hala. 6. Operemur bonū ad oēs: maxie autez ad domesticos fidei: ergo ꝓpinqui ꝓferēdi sunt extraneis.

¶ Ꝑ. i. Thimo. 3. dicitur: Qui suoꝝm ⁊ maxime domestcoꝝm curā non habet fidem negauit ⁊ est infideli deteriꝰ oꝛ. ergo magis habenda est cura ꝓpinquoꝝm q̄ alioꝝ.

¶ Ꝑ. magis homo ꝺbet seipz diligere q̄ alios: ergo q̄to aliqui sunt sibi magis ꝓpinqui magis ꝺbet eos diligere.

Respondeo dicendum ꝙ sicut dictum est ꝓximos diligimus: inq̄tū in eis bonum nr̄m p similitudinē iueniť loquēdo de amoꝛe beniuolētie hec aūt similitudo attēdit̄ fm ꝙ cū eis cōmūicam⁹: vñ ⁊ fz diuersas cōmūicatiōes diuersas amicitias ꝑs distinguit. Est. n. cōmūicatio alia gdē nālis fm ꝙ ī nāli origine aliqui cōmunicant: ⁊ in ista cōmunicatiōe fundatur amicitia patris ⁊ filij ⁊ alioꝝ cōsanguineoꝝuz. Alia vo cōmunicatio est iconomica fm quā homines sibi in domesticis officys cōmunicāt. Alia vo cōmūicatio ē politica: fm quā hoīes ad cōciues suos cōmunicāt. Quarta cōmunicatio ē ꝺuina fm quam omnes homines communicant in vno corꝑe ecclesie vel actu vel potētia. ⁊ hec est amicitia charitatis que habetur ad omnes etiam ad inimicos. Quia q̄ charitas beniuolentiam importat: que amicis bona optat ⁊ operatur bonum ad ipsos: ideo fm vnamquamq; predictarum amicitiarum amandi sunt amici q̄tum ad bona pertinentia ad communicationem illam: super quaz amicitia fundatur: vnde ad patrem ⁊ consanguineos amicabiliter nos habere ꝺbemus in eis que ad conseruationē nature pertinent ad domesticos: ⁊ in his q̄ ad dispensationem domus pertinent. Ad conciues in his que ad ciuilez vitam spectant: sicut est simul conuersari ⁊ morari in operibus ciuilibus. Ad omnes autem homines in his que ad deum spectant vt omnibus optemus vitam eternam: et operemur ad salutem ipsorum fm modum nostrum. Tamen simpliciter loquendo fm illam amicitiam maioꝛ ꝺbet esse dilectio que magis accedit ad id quod magis diligenduz est: maxime autez diligendus est deus: ⁊ post hoc

Universidad de Deusto

maxie debet bō seipsum diligere: vt dcīm est:ꝛ qz vltima dictarū amicitia ꝑ.ſ.charitatis magis approꝑiquat ad dilectionem dei:ideo ſi ab illa ꝓzes amicicie ſepenꝝ potioꝛ ſimplr eēt ipſa ſine alys ꝯ alie ſine ipſa:ñ aūt ſepanꝝ ꝯtū ad aliquē g in hac vita viuat:ſz poſt mortē ſepanꝝ ab amicicia charitatis dānati:vñ plꝰ debēo diligere boiez chriſtianū ꝯ patrē meū iſidelē defunctū:ſimplr loquēdo:ꝯuis liceat ꝑm affectū nālem in illud magis ferri qō magis ꝑm nāz nob cōiūctū eſt.Prima amicitia magis ꝓxima eſt ei q̄ aligs ſeipſuz diligit ꝯ ſcōa:ꝛ ſcōa ꝯ 3ª:ꝛ 3ª ſimplr ꝯ q̄rta tm. ꝛ iō Ambro.būc ordinē dilectiōis ponit vt ꝓmo diligant cōſanguinei:ad quos habeꝝ ꝓxima amicicia. Secūdo domeſtici ad quos habeꝝ ſecūda.ꝯtū ad illos g nobiſcum in domo ꝟuerſant:Et tertia ꝯtū ad illos q nobis in ciuilibꝰ ꝛ honeſtis actibꝰ familiares ſunt.Tertio inimici ad quos ſolū quarta amicicia habeꝝ.ꝛ b̄ itelligendū eſt ſimplr loquēdo.ſed ꝑm gd poteſt ordo iſte mutari:vt.ſ.magis amicabiliter me habeaz ad familiarē g mihi ꝟenit in opibꝰ honeſtis ꝯtū ad ſocietatē in iſtis ꝯ ad ꝑez qui in iſtis nō cōmunicat.ꝛ ſic eſt intelligendum de alys.

Ad primuz g̃ dōz q amicicia politica fūdamētuz hz cōmūicationē in honeſtis opibꝰ in gbꝰ ſimul alig ꝟuerſant:ſed amicitia nālis hz fundamētū cōmūicationē nālē:ꝛ hec cōmūicatio ꝓpingoꝛ eſt illi q̄ bō ſibi cōiicat:vñ ſic bō ſimplr ſeipſuz debet magis diligere q̄ ad naturā ēt ſi malꝰ ſit ꝯ aliū bonū:ita ēt naturaz ꝑis ſui magis diligere debz ſimplr loquēdo ꝯ aliū bonū nō gdē inꝯtū malꝰ:ſz ad b̄ vt bonꝰ ſit. ¶ Ad 2m dōz q in hoc deo ꝟformamur q diligimꝰ eos magis g nobiſcū magis cōmunicāt:ſic ꝛ ipſe eos g ſecū magis cōmunicāt magis diligit: ꝯuis ñ ſint idē g nobiſcū ꝛ cuz eo magis cōmūicāt. ¶ Ad 3m dōz q ī illis q̄ nō ptinēt ad cōmūicationē nālez quā cū patre vel cōſanguineis habemꝰ nō opz q magis cōſanguineis bñfaciam:ſz illis g magis cōiūcti ſunt nobis ſz illaz cōmunicationē ad quā illa bona ptinēt:ꝛ iō bñficia eccleſiaſtica nō ſunt danda magis cōſanguineis:ſz eis g magis ſunt idonei ad regimē eccleſie:qz illi ꝯtū ad hoc q diſpēſatores diuinoꝝ ſumꝰ magis nobiſcū cōmunicāt:ſz de patrimōio ꝑpo ꝛ de bis q̄ bō ꝓprio ꝛ licito lucro acgrit poteſt benefacere ꝟſanguineis potius ꝯ alys:ꝛ debet niſi ex alia ꝑte ſit aligd qō ꝑpōderet vt idigentia vel vtilitas. ¶ Ad 4m pz ſolutio ꝑ iā dcā:qz ad ynūquenꝯ magis amicabiliꝛ nos debemꝰ habere in eis que ad cōmunicationē illā ptinēt ꝑm q amicicia nobis iungit. ¶ Ad 5m dōz q in bis q̄ ad ꝟſeruationē nāe ptinēt magis ſumꝰ debitores pentibꝰ a qbꝰ nāz accepimꝰ ꝯ aligbꝰ alys:ꝛ ꝟſanguineis ꝟſequēter. ꝛ iō magis libare debemꝰ ꝑez a morte ꝯ extrāeū ēt ſi ille nos in caſu ſimili liberaſſet:ſz i alys bñficys poſſumꝰ nos qñq magis amicabiliꝛ bre ad extarneos ꝯ ad ꝓpinquos. ¶ Utꝝ pater ſit maxie diligendus:vl filꝰ vel bñfactores vel ſeipm debeat diligere:vel vxoꝛē:vl frēs vel mrez.

D septimū ſic ꝓcedit.vī q ꝑ nō ſit maxie diligētibꝰ:effectꝰ enī affectui reſpondet:ꝛ ipz demōſtrat.ſz magis oſtendere debemꝰ effectū amoris filys ꝯ patribꝰ:nō enī filꝰ debēt parētibꝰ theſaurizare:ſed ecōuerſo.ꝛ.Lozin.iz.ergo filꝰ magis amādi ſunt ꝯ parētes. ¶ Ꝓ.charitatis ordo nāe ordini nō repugnat:cū charitas nāz non deſtruat ſed pficiat.ſed nāliꝛ homo plus diligit filium ꝯ patrem: ſicut etiā naturaliter plus diligit bñficians beneficiatū ꝯ ecōuerſo:inꝯtū relucet in eo ſuū bonū magis vt dicitur in.ix.ethi.ergo ꝛ ꝑm charitatē filꝰ parētibꝰ ſunt magis amandi. ¶ Ꝓ.vnuſqſq debet ſeipz plus diligere ꝯ aliquē aliū poſt deū.ſed vxoꝛez debet hō diligere ſicut ſeipſuz cū ſit ynū corpꝰ cū ea:g̃ debet vxoꝛē magis ꝯ aliū aliquē diligere. ¶ Ꝓ.magis debemꝰ diligere eos qui nos magis diligūt.ſed matres magis diligūt filios ꝯ patres:ergo ꝛ filꝰ magis debēt diligere matres ꝯ patres. ¶ Ꝓ.ſimilitudo eſt cauſa amicicie.ſed filie magis ſimilant matribꝰ ꝯ patribꝰ:ergo ad mīnꝰ filie debēt plus amare matres ꝯ patres:ꝛ ſozores ꝯ fratres.ꝛ ita ordo g in lra ponit nō eſt ynīuerſalis. ¶ Ꝓ.fratres petri ſunt ꝓpinquiores patri eius ꝯ filꝰ ſui.ſi ergo pater eſſet ſup oēs alios diligendus fratres eſſent magis diligēdi ꝯ filꝰ:cuꝰ ¶ Sz ↄtra.ſuper oīa debemꝰ diligere deū. ↄriū in lra dr ſed amoꝛ quē habemꝰ ad patrē magis ſimilaꝝ amoꝛi quē habemꝰ ad deū qui eſt pater noſter:g̃ patrē ſup oēs alios magis debemꝰ amare. ¶ Ꝓ.ille cui nūq̄ ſufficiēter poteſt retribui maxie eſt amādus.ſz ſic dicit phs in.8.etbi. nūq̄ ſufficiēter poſſumꝰ retribuere patribꝰ:a qbꝰ eſſe nutrimētū ꝛ diſciplinā accepimꝰ:ergo maxie iter ꝓximos debemꝰ patrē amare. ¶ Ꝓ.ꝯnto maioꝛ eſt amoꝛ:ſto firmioꝛ eſt. ſed amoꝛ filꝰ ad patrē eſt firmioꝛ ꝯ ecōuerſo:quia filꝰ nō poſſunt abnegare parētes:ſic poſſunt patres filios abnegare:ꝛ eos ꝑter aliqō crimen accuſare ꝛ expellere a ſe:vt dicit.8.etbi.ergo magis diligendi ſunt patres ꝯ filꝰ.

Reſpondeo dōz q amicicia ꝓpinquoꝝ vt dcīm ē fundaꝝ ſup cōmūicatiōe nāli.oīs aūt cōmunicatio nālis fundaꝝ ſup oziginē:ꝑm quā eſt pater ꝛ filiꝰ.fratres enī dicunꝝ aliqui in b̄ q ab eodē patre naſcūtur:ꝛ ſic deiceps.vñ tota amicicia ꝓpinquoꝝ fundaꝝ ſup amicicia patris ad filiuz.ꝛ iō hec amicicia ē maioꝛ ꝯ aliꝯ alia ꝓpinquoꝝ.i hac aūt amicicia quodāmō filꝰ ꝓponūꝝ parētibꝰ:quodāmō pentes filys ꝛz dupliceꝫ modū amoris. Amatur enī aligd vt res diſtincta:ſic amo boiez.Et aligd vt alterꝰ exiſtēs:ſicut amo manū meā vel aliud membꝝ vno amoꝛe quo amo meipm.loquēdo g̃ de amoꝛe alicuiꝰ rei in ſe ſic magis amantur parētes ꝯ filꝰ.loquēdo aūt de amoꝛe quo aligd amaꝝ in altero ſic filꝰ magis diligunt ꝯ parētes.Cuiꝰ rō ē qz vnūquodq̄ tāto magis diligiꝝ q̄nto nobis magis ꝓpiquū eſt.ꝓpinquiꝰ aūt eſt aligd alicui qō bz ordinē eēntialē ad illū ꝯ qō accidētaliꝛ ad ipm ordiaꝝ. cā aūt eēntialꝛ eſt effectui ſic genꝰ ſpēi.ſz effectꝰ ad cāz accidētaliꝛ ſe bz:qz ſequiꝝ eſſe ei ſicut ſpēs ad genꝰ:niſi effectꝰ ſit aligd cauſe:qz ſic effectꝰ compabiꝝ ad cāz ꝓ modū ptis itegraliꝛ q̄ eſt actu ꝛ eēntialꝛ i toto.ꝑm aūt q eſt aligd cauſe nō ē diſtinctū ab ea:ſz ēynū cū ipa.ↄſiderādo g̃ ꝑez ꝛ filiū vt ſūt q̄dā ꝓſone i ſe diſtincte:ſic pr magl amaꝝ cū ſit cā ꝯ filiꝰ g̃ eſt effectꝰ.ſz qz filiꝰ eſt q̄dā res ꝑis:ꝛ nō ecōuerſo: iō diligiꝝ filiꝰ alia dilectōe inꝯtū res ꝑis ē vt mēbrū diligētis ipſi.Vñ pbs dicit q illō qō ē ex aliq̄ genitū eſt ꝓpiquꝰ ſicut mēbꝝ puta pes vel dens.ꝛ qz b̄ mō q̄ſi vna dilectione diligiꝝ cū illa q̄ aligd ſeipz diligit:ideo ꝛz boc filiꝰ magis ꝯ pr diligiꝝ.ꝛ ꝛz bāc viā aſſignat pbs tres rōnes q̄re filꝰ magis diligunꝝ parentibꝰ.Prima eſt quia filꝰ ſūt ſicut membꝝ patris.vnde aliqs diligit filiū ſicut ſeipz. Secundo qz patres ſciunt magis aliquos eſſe ſuos filios ꝯ econuerſo.Tertio quia bonum patris in filio refulget ſicut bonū cauſe in effectu.vnde naturaliter quilibet artifex diligit opera ſua ſicut filios.ſed qz amoꝛ quo diligitur aliquid in ſeipſo magis habet de ratione benivolētie que eſt principiū amicicie ꝛ radix:ideo amicicia magis habeꝝ ad patrez ꝯ ad filium:ꝛ charitas ſimiliter:ꝯuis aliq̄ mō amoꝛ ſit magis ad filiū.Quidā aūt dicūt q magis amāꝝ filꝰ affectu naturali:ſed patres affectu charitatis.ſed hoc nō placet mihi:quia nihil naturaliū ꝛordinatū eſt.eēt aūt inclinatio ꝛordinata ſi inclinaret in diligēduz magis qō minꝰ diligendū eſt.vñ charitas ordinē nature nō mutat ſed pficit. ¶ Ꝓ.ĩquibuſdā bō magis inclinaꝝ naturaliter ad amoꝛez patris ꝯ ad amoꝛez filꝰ:ſicut bō facilꝰ expellit a ſe filium ꝯ patrē:quē nō expellit niſi ꝓpter abūdātē malitiā.vt pbs dicit in.8.etbi. Silr etiā quedaz alia inclinant magis ad parentes ꝯ ad filios inclinatiōe nāli in gbuſdā:ſicut narrat Baſi.i exameron.li.8. de ciconys:que parētes ſuos etate cōfectos fouent plumis:aliměta miniſtrāt:ꝛ in volatu ſuppoꝛtāt.vñ conſtat q etiā ꝑm naturalē inclinationez ꝛ charitatez diſtinctione opus eſt.

Ad primuz ergo dōz q pr̄ cauſa eſt filꝰ. cauſe aūt eſt influere in cauſatū:ꝛ nō ecōuerſo. vñ amoꝛ nālis ad filiū attendiꝝ ꝑm iclinatōez nālez affectus ad benefaciēdū ſibi:ſz amoꝛ filꝰ ad pr̄ez attendiꝝ ſz iclinationē nālē ad ſubyciendū ſe ei:ꝛ hec iclinatio nō eſt minoꝛ ꝯ ꝓma imo maioꝛ. Vñ maioꝛē malitiā opz aduenire ad hoc q bō auertaꝝ ab iſta inclinatiōe ꝯ a ꝓma:ꝯuis aūt aliq̄ in caſu pr̄ ſit inferioꝛ filio inꝯtū indiget auxilio eius:hoc tū nō ꝟenit patri inꝯtū pr̄ eſt:qz inꝯtū pater ē ſemp eſt ſupioꝛ ꝛ cauſa:ꝛ ideo qz nā ſemp iclinat ad illud qō ſemp eſt ꝛ pr̄e:nō ad illud qō accidit in caſu:iō nō ē tanta iclinatio nālis ad benefaciēdū patri ſicut ad bñfaciendū filio:ſz hāc iclinationē facit rō q̄ in boīb̄ ſupplet illud ad qō nā nō ſufficiebat.Jn alys aūt aialibꝰ:in gbꝰ hoc frequēter cōtingit:q patres ꝓpter ſenectutē indigēt filiozū auxilio:qz rōnē nō bñt indidit nā inclinationē filys vt patribus ꝓuideret:ſicut ecōuerſo:vt dictum eſt de ciconys. ¶ Ad 2m dōm q ratio illa ꝓcedit de amoꝛe filꝰ ꝑm q diligiꝝ vt bonū patris:ſic.n.beneficiatū nāliter plus diligiꝝ ꝯ beneficiās inꝯtum eſt factura benefaciētis.qz relucet in eo opus ſuū. ¶ Ad 3m dōm q vxoꝛ in actū gnātiōis aſſumiꝝ.vñ videt in eodē gradu ponēda eſſe ꝯtū ad amoꝛē beniuolentie cuz filys. ¶ Ad 4m dōm q matres nāliter plus diligūt filios ꝯ ꝑres pp tres rōnes. Primo qz magis laboꝛāt in eoꝝ gnātione.vñ ponūt magis ibi de ſuo. Secundo qz magis ſciūt q̄ ſunt ſui filꝰ ꝯ ꝑres. Tertio qz ſtatim natos ſecū tenēt ꝛ nutriunt:nō aūt ꝑres:ſicut ꝛ cōſanguineos cū q̄bus ꝟuerſati ſumꝰ magis diligimꝰ:qz amicitie nāli adiungiꝝ amicitia ſocialis:ꝛ hoc totuz redit ad b̄ q plus de ſuo ponit mr̄ in filio ꝯ pr̄:ſed plꝰ de eo qō eſt filꝰ ponit a patre ꝯ a mr̄e:qz pater dat formā:ꝛ mr̄ dat materiā:ꝛ iō nāliter hō plus diligit patrem ꝛ ↄſanguineos ex parte patris ꝯ ex ꝑte mr̄is. ¶ Ad 5m dōm q filia in bis q̄ ad pfectionē ptinēt:que ipſa magis in ſe diligit:plus ſimilaꝝ pr̄i ꝯ matri:ſz in bis q̄ ptinent ad defectꝰ plus ſimilaꝝ matri ꝯ patri:ꝛ hoc nō eſt dilectiōis rō:ꝛ iō ēt hō plus diligit nāliter frēs ꝯ ſozores inꝯtū pfectꝰ imitantꝝ pr̄ez ꝯ ſozores. ¶ Ad 6m dōm q quāuis frēs ſint ꝓpingozes pr̄i: tñ filꝰ ſunt ꝓpingozes nobis:nos aūt ōbemꝰ noſipſos magis diligere ꝯ pr̄es:ꝛ iō magis filios ꝯ fratres diligimus.

¶ Utrum gradus charitatis cōuenienter diſtinguanꝝ.

A Boctauū ſic ꝓcedit. videt q inconuenienter diſtinguanꝝ iſti gradus charitatis:qz pfectio charitatis conſtit in hoc q deꝰ ex toto corde diligaꝝ:ſed hoc nō eſt poſſe in via:vt ſupra dcīm ē.g̃ charitas in via nō pōt eē pfecta. ¶ Ꝓ.illud qō eſt ſemp in augeri nō pōt eſſe perfectū:ſed charitas q̄diu in hac vita ſumꝰ ſemper pōt augeri.vt in ꝑ lib.di.17.dictū eſt.ergo non pōt eſſe perfecta. ¶ Ꝓ.in quolibet motu pñt accipi ifinita media inter ꝑmū ꝛ vltimū:ſed charitas incipiēs eſt q̄ſi ꝓncipiuz motus.terminus aūt pfectio charitatis eſt. ergo pñt infiniti gradus aſſignari. ¶ Ꝓ.qñ incipit etiaz ē pficiēs.ergo nō debet diſtingui proficiens ab incipiente.

¶ Sz ↄ.vita ſpūal ſimilaꝝ vite nāli:ſz in pfectu nālis vite aſſignanꝝ determiati gradus etatuz.g̃ ꝛ i charitate ꝛz quā eſt ſpūalis vita aīe:debēt determinati gradus aſſignari.

¶ Utrum omnes teneanꝝ ad charitatez perfectam.

Alterius vī q oēs teneanꝝ ad charitatē pfectaz:qz ſtare i via dei.vt dicit Bernar.retrocedere eſt:ſed oīs q̄ pcedit in via dei ad pfectionē tendit.g̃ oēs tenenꝝ ad pfectionē charitatis tēdere. ¶ Ꝓ.quilibz tenetur magis diligere ꝓprīū ꝯ corpus ꝓpriū:ſz ponere vitā corporalē ꝑ fratribꝰ eſt pfecte charitatis.g̃ glibz teneꝝ ad pfectā charitatē. ¶ Ꝓ.illi q negauerūt deū ꝓpter timorē mortis a pctō nō excuſanꝝ:ſz nō peccaſſent niſi tenerenꝝ ad hoc.g̃ glibet teneꝝ ad moziēdū ꝑ xpo qō eſt pfecte charitatis. ¶ Ꝓ.pbs dicit in.8.etbi. q in bonozibꝰ q̄ ſunt ad parētes ꝛ ad deū nō poſſumꝰ reddere equales:ſz iuſtitia attendiꝝ in b̄ q reddit alys qō pōt:ſz ad opus iuſtitie oēs tenenꝝ.ergo glibet debet ꝑ deo facere totum qō pōt: pōt aūt ad opa pfectiōis ſe extendere.ergo teneꝝ ad illa.

¶ Sz ↄ.glibz peccat omittēs id ad qō teneꝝ.ſi g̃ oēs teneꝝ ad pfectā charitatē oēs ipfecti dānarenꝝ:qđ falſuz eſt.

¶ Utꝝ bñtes charitatē pfectā teneāꝝ ad oīa q̄ ſūt pfectōis

Alterius vī q habentes charitatē pfectā teneanꝝ ad oīa q̄ ſunt pfectiōis:qz ſicut dic Greg. cū creſcūt dona rōnes ēt creſcunt donoꝝ. Et Lu.iz.dicit. Cui plus cōmittiꝝ plus ab eo exigiꝝ:ſed ei q bz pfectā charitatem plus cōmittiꝝ.ergo ꝛ plus teneꝝ ꝑm exigentiā doni accepti:ꝛ ita videꝝ q teneaꝝ ad ea q̄ pfectōis ſūt. ¶ Ꝓ. ſicut ſe bz iperfectus ad cōmunia:ita ſe bz pfectus ad ea que pfectiōis ſunt:ſed iperfectus teneꝝ ad cōmunia.ergo ꝛ perfectus ad ea q̄ pfectiōis ſunt. ¶ Ꝓ. aplꝰ tenebaꝝ ad euāgelizandū:qz dicit.i.Lozin.9. Si nō euāgelizauero vemihi eſt:neceſſitas enī mihi incūbit:qō eſt pfectionis: nō niſi qz habebat pfectā charitatē. ergo illi qui habent perfectam charitatē tenenꝝ ad ea que perfectionis ſunt.

¶ Sed ↄ.quanto aliquis plus habet de charitate plus habet de libertate:qz vbi ſpūs dñi ibi libertas.2.Lozin.3.ſz pfectā charitatē habens potiſſime bz libertatez.ergo minus habet de obligatiōe.ergo obligatus eſt ad minoꝛa q̄ alȳ. ¶ Ꝓ.perfectionis eſt in lingua nō offendere:ꝛ peccata venialia vitare:ſz hoc nullus facit etiā apoſtoli.g̃ perfecti non obligantꝝ ad ea que perfectionis ſunt.

Reſpondeo dōm ad ꝑmā qōnē q ſicut in augmēto corporali diſtiguīt diuerſe etates ꝑm diuerſos effectꝰ notabiles in quos nā ꝓficit quos ꝑus exercere nō poterat:ita ēt in augmēto ſpūali aſſignantur gradus diuerſi charitatis ꝑm aliquos notabiles effectus quos in bñte charitatez charitas relinqt. Primꝰ g̃ effectꝰ charitatis eſt vt bō a pctō diſcedat.ꝛ iō mens charitatem habētis in ꝑmis circa hoc maxie occupaꝝ:vt a pctis ꝑteritis emūdeꝝ:ꝛ a futuris ꝓcaueat:ꝛ quātū ad hūc effectū dr charitas incipiēs. Scōs effectus eſt vt iaz fiduciā de libertione peccatoꝝ bñs in bonū adipiſcendū ſe extendat:ꝛ quātū ad hūc effectū dr charitas ꝓficiēs:nō qn in alys ſtatib̄ ꝓficiat:ſz qz in hoc ſtatu ꝑcipua cura eſt de adipiſcendis bonis:dū hō ſp ad pfectionē anhelat. Tertiꝰ effectus eſt vt hō iā ad ipſa bona q̄ſi cōnutritus q̄dāmō ſibi nālia habeat ipſa:ꝛ in ea geſcat ꝛ delectet.ꝛ b̄ ad pfectā charitatē ptinet. Stat aūt medius duo bz. Unū ꝑm q ꝟparaꝝ ad ꝑmū ſtatū:qz roboraꝝ ↄ mala de q̄bus charitas icipiēs ſolicita eſt. Aliud qō nutriꝝ ꝑm q tēdit in ſtatū tertium ſemp magis ac magis bona q̄ſi ſibi icoꝛporādo. Silr etiā pfecta charitas duos bz gradus. Unus eſt ꝑm q in bonis cōiūcti q̄ſi iā ſecura cōgeſcit:ꝛ ꝑm hoc dr pfecta. Aliꝰ ꝑm q ad q̄libet difficilia manū mittit:ꝛ ꝑm hoc dr pfectiſſima: vl pfecta ꝯtū ad ſtatū vie:pfectiſſima ꝯtū ad ſtatū pr̄ie.

Ad primuz ergo dōm q ꝑceptuz illud quodāmō ſeruaꝝ in via quātū ad pfectionē vie: quodāmō in patria quātū ad pfectionez patrie. ¶ Ad 2m dōm q quāuis charitas ſemp augeaꝝ quātū ad itenſionē

circa eosdē effectus: nō tñ augeā vt addant ei alig notabiles effect⁹ g ꝑus nō fuerūt. ¶ Ad 3ᵐ dōm g ꝯ̄uis possint accipi ifinita media: ñ tñ bñt notabilē diuersitatē. ¶ Ad 4ᵐ dōm g ꝯ̄uis incipiēs ꝓficiat: magis tñ occupat mēs ei⁹ circa remotiōez maloꝝ ꝯ̄ circa ꝓfectū in bona: ꝛ iō nō dr̄ ꝓficiens ꝯ̄rū ad statū: qz mozalia denoiant a fine.

Ad secūdaz qōnē dōm g quātitas charitatis dupliciter pōt attendi. Uno mō ſm intēsionē charitatis. Alio mō ſm obiecta: sicut est ēt de quātitate cuiuslibet virtutis, vel mozalis vel nālis: ꝛ ſm B etiā pōt attendi duplex ꝓfectio charitatis. vna ſm intēsionez .s. vt ꝓfecte diligat: alia ſm obiecta vel effect⁹ vt ꝓfecta faciat. Unaquecz aūt baꝝ ꝓfectionū pōt dupl'r attēdi i charitate. bz enī ꝓfectionē quātū ad esse suū ſm g est ꝓfecta in specie sua: ꝛ hec est ꝓfectio sufficiētie: ꝛ ad hāc oēs tenemur sicut ad charitatē: qz charitas bz quātitatē determinatā vtrocz mō citra quā non pozrigit̄: ꝛ in B stat ꝓfectio ēntialis ipsi⁹. bz etiā ꝓfectionē quātū ad bñ esse: ꝛ in hac ꝓfectione distīguēdū est: qz ad ꝓfectionē que est p intēsionē teneā tēdere quāuis nō teneāt eā hāe. Sed ad ꝓfectionē q̄ est ex obiecta nō teneā simpl'r gs necz tēdere necz eā hāe: sed teneā eā nō cōtēnere nec contra eā se offirmare: ꝛ ratio est qz ꝑmiū essentiale ad qđ tendere tenemur mensurat̄ ſm intensionē charitatis nō ſm magnitudinē factorū: qz de⁹ magis pēsat ex quāto ꝯ̄ quātū fiat: sed tñ teneā in casu ad aliqua opera ꝓfectiōis operib⁹ silia vt dicēā.

Ad primuz ergo dōm g intelligit̄ de ꝓfectu g est ſm intensionez in quē dz homo semp conari. ¶ Ad 2ᵐ dōm g cū scimus fratrē posse liberari p mortē corporis a morte aie sine piculo aie nostre: tūc tradere aiaz ꝓ fratrib⁹ nō est ꝓfectiōis sed necessitatis: als aūt est ꝓfectiōis. ¶ Et silr dōz ad 3ᵐ g ꝓfectiōis est g bō ꝑsecutorib⁹ se offerat q̄n incūbit periculū fidei: sed g cōꝑbēsus nō neget hoc necessitatis ē. ¶ Ad 4ᵐ dōm g in illis que nō sunt determinata ad ynū nō pōt tota potētia obligari ad aliqd ynū: qz piret rō ꝛtingētie ſm quā aliqd deficere pōt in miozi ꝓte: cū g̃ boies in statu isto nō bēant liberū arbitriū determiatū nō exigit̄ g totū posse expendat̄ in seruitiū dei. hoc. n. erit in patria q̄n iā defect⁹ icidere nō poterit: ſz sufficit g nihil de posse nostro ℨ deū expēdamus: ꝛ illa q̄ nobis determinata sunt faciam⁹: als periret rō nostri stat⁹. vñ sicut deus nō exigit a nobis quātum ipse dedit nobis: qz nō possum⁹: ita nō exigit a nobis quātum possumus: qz hoc esset cōtra rōnē nostri status.

Ad tertiā qōnē dōm g babēs charitatē perfectam pōt itelligi dupl'r. Uno mō quātū ad ꝓfectionez charitatis q̄ est penes obiecta: sicut dicunt ꝓfecti illi q̄bus cōpetit opa perfectionis facere vel ex voto, sicut religiosis: vel ex officio sicut ꝓlatis: ꝛ sic ex debito nō tenent̄ tales ꝓfecti ad q̄ alij non teneant nisi ad illa q̄ vouerunt: vel q̄ officio suo sunt annexa. vñ nec ꝓlati nec religiosi tenent̄ ad oia cōsilia. Alio mō quātū ad ꝓfectionem charitatis q̄ est ſm intēsionē: sicut aligs secularis laic⁹ fertuēs in charitate: ꝛ talis nō obligat̄ ad opera ꝓfectiōis nisi sicut alij: sed obligat̄ ad intensius deū diligendū ꝑ bonis acceptis. ꝛ ad hoc ex habitu charitatis ꝓfecto inclinat̄.

Ad primuz ergo dōm g tenet̄ ad plus ꝛ perfecti⁹ agendū: sed nō ad opera alia facienda ex cōmisso: quāuis alius forte plus teneat̄ ex dimisso: sed cōmissuz multo mai⁹ est ꝯ̄ dimissum: qz bonus est magis bonū ꝯ̄ malū sit malū: tñ ille g est debitor ex dimisso tenet̄ ad aliq̄ ad q̄ iste nō tenet̄ sicut ad satisfaciēdū. ¶ Ad 2ᵐ dōm g illa ratio falsum supponit nisi itelligat̄ de ꝓfectis g vouerūt aliqua perfectionis opera ad que tenētur ꝓte alys. ¶ Ad 3ᵐ dōm g paulo cōpetebat hoc ꝓpter offi

cium ꝓlationis. ¶ Sciendū tamē g ratio facta ad oppositum minus cōcludit: quia perfecti nō minus tenent̄ sed minus ex debito mouent̄: qz amoz magis eos ꝯ̄ debitum mouet etiam in his que debent: ꝛ quātū ad hoc dicit̄ maioz in eis esse libertas. ¶ Expositio textus.

Maioꝛz charitas inordinata est.) Charitatē hic large ꝓ dilectiōe vel amicitia ponit. (Qui si boni sint malis filius ꝓponendi sunt.) Nō in illis q̄ ad nālez cōicationē ptinēt; sicut est hereditatis dimissio: educatio: ꝛ bō: nisi forte supabundās malitia filioꝝ eos idignos paterno beneficio faciat. (Perfecta charitatis ē vt gs sit parat⁹ ꝓ fratrib⁹ mori.) Cōtra. Impfect⁹ nō ē parat⁹ ꝓ ōno mori, g̃ ꝓfect⁹ magis diligit ꝓximū ꝯ̄ iperfect⁹ deū. Et dicendū q̄ B cōtingit ex B q̄ ꝓfect⁹ min⁹ amat vitaz corporalē ꝯ̄ iperfect⁹. ꝛ iterū ꝓfect⁹ B facit ex supabūdātia diuine charitatis. nō enī pōt ee vt aliq̄ charitas tātū diligat ꝓximū quātū aliq̄ deū. Sz he due dilectiōes nō sunt nisi vni⁹ gnīs: sed vna est vt finis ꝛ eā diligēdi. alia vt ei⁹ qđ ē ad finē: ꝛ vt ei⁹ qđ rōnez diligēdi ex alio sortit̄. vñ nō sunt cōparabiles. (Cū ad ꝓfectionē puenerit) Instātia videt̄ hīe in beato Petro cui dñs dixit. Extēdes manū tuam ꝛ alius ducet te quo tu nō vis. Et i bto Martino g viuere nō recusauit. ¶ Ad ꝑmū igit̄ dōm g illud intelligit̄ de volūtate nāli: hoc autem de volūtate rōnis. ¶ Ad 2ᵐ dōm g perfecta charitas inquātū bz aliquid de amoze cōcupiscētie: sic vult potissime frui deo: sed ſm g consistit ꝓncipalius in beniuolentia: sic facit appetere id qđ est deo placituz: ꝛ ſm hoc loquebatur beatus Martin⁹. De augmēto aūt charitatis: dictū est in primo libro.

¶ Si melius est diligere amicos ꝯ̄ inimicos: ꝛ econuerso. Distinctio. XXX.

Ic solet queri qđ potius sit pluriſcz meriti diligere amicos an diligere inimicos. Sz hec cōparatio iplicita est. Si. n. cōferat̄ dilectio amicoꝝ tātū dilectioni amicoꝝ ꝛ inimicoꝝ ꝑspicua est absolutio: sed si in aliquo vno boie q diligit simul amicū ꝛ inimicū: qd bonuz potius sit querat̄: obscura ē respōsio: qz de motu mētis id agit̄ de quo nō est nobis facile iudiciū. An vn⁹ ꝛ idē mot⁹ sit erga amicū ꝛ inimicū sed erga amicū itēsior. An duo: vn⁹ erga inimicū q dr̄ difficilior: alter erga amicū: q videt̄ fer uētior. Nec incōgrue putat̄ melior q est feruētior: vel si vn⁹ idēcz est ide potior vbi est ardentior: non ꝛprobe extimat̄. Aug. tñ sentire videt̄ mai⁹ eē diligere inimicū ꝯ̄ amicū: q ꝓfectoꝝ eē dicit diligere inimicos ꝛ bñfacere eis: necz hoc a tāta multitudie in pl'ali ꝯ̄ta exaudit̄ in oꝛone dñica cū dr̄. Dimitte nobis debita nostra: sicut ꝛ nos dimittim⁹ debitoribus nr̄is. Illā. n. ſposionez dicit a multis ipleri q nōdum diligūt inimicos. Ait. n. ſic. Magnuz est erga eū q tibi nihil mali fecerit esse beniuolū vel beneficuz. Illud multo grādius ꝛ magnificētissime bonitatis ē: vt tuū quoꝝ inimicū diligas: ꝛ ei q tibi vult malum ꝛ si pōt facit: tu semꝑ velis bonuz facia q̄z

qđ possis audiēs dicētē ieſuz. diligite inimicos vestros: ꝛ bñfacite his q oderūt vos: ꝛ oꝛate ꝓ ꝑsequētib⁹ ꝛ calūniātib⁹ vos. Sed q̄n ꝓfectoruz filioꝝ dei est istud: quo qđē se dz oīs fidelis extendere ꝛ hūanū animū ad hunc effectū oꝛando deū secūꝝ agēdo luctādoꝝ ꝑducere: tñ qz hoc tā magnū bonū tante multitudinis nō est: quātā credim⁹ exaudiri: cū i oꝛone dicit̄. dimitte nobis debita nostra: sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus nostris; ꝑcul dubio verba ſpōsionis hui⁹ iplent̄: si bō q nōdū ita ꝓfecit: vt etiaz diligat inimicuz: tñ q̄n rogat̄ ab boie q peccauit in eum vt ei dimittat: dimittit ex coꝛde: q etiā sibi rogāti vult dimitti cū oꝛat ꝛ dicit: sicut nos dimittimus debitoribus nostris. Quicūcz ꝛo rogat boiez in quē peccauit: si pcto suo mouet̄ vt roget: nō est adhuc deputādus inimic⁹: vt eum diligāt sit difficile: sicut erat q̄n inimicitias exercebat. Quisqs ꝛo rogāti ꝛ penitēti nō dimittit: nō estimet a dño sua peccata dimitti: qz mētiri veritas non pōt: que cū docuisset oꝛonē: bāc in eā sentētiā posītā cōmēdauit dicēs. Si dimiseritis boib⁹ peccata eoꝝ: dimittent̄ ꝛ vobis peccata vestra. Si ꝛo nō dimiseritis: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. Ecce hinc haberi videt̄ qđ ꝛ ꝓtexauim⁹. s. maioris virtutis esse diligere inimicū ꝛ benefacere ei ꝯ̄ illū q nihil mali nobis fec̄: vel amicū. Qđ si qs cōcedere simpl'r noluerit dicēs: intēsius diligit̄ amicus ꝯ̄ inimic⁹: ꝛ iō illud poti⁹ isto: determinet ista ſm ꝑmissaz itelligētia dicēs ibi cōparatiōez eē factā iter dilectionē qua tñ diligit̄ amic⁹: ꝛ illā qua amic⁹ ꝛ inimic⁹ diligit̄. Illud ꝛo qđ sequit̄ magis nos mouet: qđ. s. dicit nō esse tante multitudis diligere inimicos quāta exaudit̄ cū dr̄: dimitte nobis ꝛc. Ubi dat̄ itelligi q alicui a deo dimittunt̄ pcta nō diligēti inimicum: si tñ fratri rogāti q i se peccauit dimittat. Sz cū peccata nō dimittant̄ alicui adulto nisi charitatē habeat: seq̄t vt charitatē bēat q nō diligit inimicū. Quō ergo noie ꝓximi ois bō itelligit̄ in illo mādato. diliges ꝓximū tuū sicut teipm⁹? Si. n. ois bō ꝓxim⁹ est: tūc inimic⁹. Precipimur ergo inimicos diligere. Et q̄ illud ꝑceptū gnāle ē: oibus ꝑcipit̄ oēs boies diligē ēt inimicos. Quidā qđ hic dr̄ simpl'r tenere volētes illud preceptū determinat̄ dicētes illic pfectis dari in ꝑceptū diligere oēm boiez ēt inimicos: Minoribus ꝛo in cōsiliuz. In ꝑceptū ꝛo eos diligere q nihil mali fecerūt eis: ꝛ inimicos nō odire. Sed melius est vt intelligatur oibus illo mādato ꝑcipi cūctos diligere etiam inimicos. Cui sensui attestant̄ auctoꝛitates superi⁹ posite ꝛ alie mul te. Illud vero Aug. nouissime positū de perfecta charitate dictum itelligit̄: que tñ perfectoruz est: qui nō solū amicos: sed inimicos perfecte diligūt: eisq̄ benefaciunt. Que perfectio dilectionis nō est tante multitudis quāta exaudit̄ in oꝛatiōe dñica. Et hoc reuera grāde est ꝛ eximie bonitatis. s. ꝓfecte diligere inimicū. Ita ꝛ cū dicit i plurali verba illi⁹ ſponsiōis ab boie q non ita ꝓfecit vt diligat inimicū: de dilectione perfecta accipiendum est.

¶ Postq̄z determiauit magr̄ de ordīe charitatis respectu diuersoꝝ diligēdoꝝ quātū ad quātitatē dilectionis. Nic determiat ordinē quātū ad efficaciā merēdi. Diuidit̄ aūt hec ꝑs in duas. In p⁹ ꝑsequit̄ suā itentionē. In 2ª mouet quādā dubitationē ex dictis. ibi. (Illud vo qđ segt̄.) Prima in duas. In p⁹ ponit qōnē. In 2ª determinat eam. ibi. (Sz hec cparatio.) Et circa B tria facit. Prio determiat qōnē. 2° obycit in ȝriū. ibi. (Augu. tñ sentire videt̄ ꝛc.) 3° soluit. ibi (Qđ si qs simpl'r.) (Illud vo qđ sequit̄ ꝛc.) Dic tria fac̄. Prio ponit dubitationē. 2° ponit quādā falsaz solonē. ibi. (Quidā qđ hic dr̄ ꝛc.) Tertio ponit opionē ꝓpriā. ibi. (Sed melius est vt intelligat̄.) Questio. I.

Hic queruṅ qnqz. Prio vtr̄ oēs diligere teneātur inimicos. 2° vtr̄ teneant̄ eis signa dilectiōis exhibere. 3° qd maioris meriti sit diligere inimicuz vel diligere amicuz. 4° qd sit maioris meriti diligere deū vl' ꝓximū. 5° vtr̄ tota vr̄ merēdi penes charitatē ꝑsistat. ¶ Utr̄ oēs teneant̄ diligere inimicos.

Bꝑimū sic ꝓcedit̄. vr̄ g non oēs teneāt ad diligēdū inimicos. Luc. 8. diligite inimicos vestros. dic̄ Hlo. hoc ꝓfectoꝝ est: ſz ad ea q̄ sūt ꝓfectiōis nō oēs tenent̄: vt supra dcm̄ est. g̃ nō tenent̄ oēs inimicos diligere. ¶ Ꝑ. nō tenent̄ ad plura boies in noua lege ꝯ̄ i veteri. vt ꝑz Mat. 15. sup illud. Accipiēs panes ꝛc. dic̄ Hlo. nō alia ꝯ̄ q̄ scripta erāt ꝓdicat: ſz legē ꝛ ꝓphetas grauia eē demīt: ſz in veteri lege nō tenebant̄ boies ad diligendū inimicos. Matħ. 5. Dictū est antiqs diliges amicū tuū ꝛ odio habebis inimicū tuū. ergo nō tenemur ad dilectionē inimicoꝝ. ¶ Ꝑ. nā nō iclinat in aliqd ȝriū charitati: sed oīs nā inclinat in detestationē ȝry. cū ergo inimic⁹ inquātū hꝫ. sit ȝrius nobis videt̄ q̄ nō teneamur ex charitate inimicos diligere. ¶ Ꝑ. illos qđ⁹ optam⁹ ꝛ de quoꝝ malo gaudem⁹ nō diligim⁹: ſz licz optare mala inimicis ꝛ de eoꝝ malis gaudere. vñ i scriptura sacra freq̄nter ponunt̄ iprecatiōes ℨ inimicos: ꝛ in ydolatriōez fideliū iducit̄ hostiū destructio. ergo nō tenemur inimicos diligere. ¶ Ꝑ. charitas fac̄ volūtatē bois volūtati dine ꝛformari: ſz de⁹ odit aliq̄s sicut dr̄ Malach. i. Esau odio habui. g̃ licet inimicos odio hāe. ¶ Ꝑ. hoc videt̄ exp̄sse i ꝑsal. Perfecto odio oderā illos: ſz oīs ꝓfectio ex charitate est. g̃ charitas fac̄ inimicos odire nō solū q̄ nō faciat eos diligere. ¶ Sz ȝ. Leui. 9. Nō q̄ras vltionē nec memoꝛ eris iniurie ciuiū tuoꝝ. ¶ Ꝑ. puer. 19. Si ceciderit inimic⁹ tu⁹ ne gaudeas. ¶ Ꝑ. charitas attēdit in boie imaginē dei ſm quā pot̄es sūt ad cōicādū nobiscū in vita gr̄e: vt supra dcm̄ ē: ſz B inēst i inimicis, g̃ tenemur diligere inimicos ex charit⁹.

Respōdeo dōm q ſm hoc tenemur aliquē diligere ſm q̄ nobiscū aliquā cōmunicatōez hꝫ: inimic⁹ aūt noster hꝫ quādā nobiscū cōicationē in nā

fm quā est possibilis ad cōmunicādū nobiscum in diuina vita: z ideo in his que pertinent ad nām suā: z ad gratiam habendam debemus eū diligere: sed inimicitiā suaz: quā aduersus nos habet: nō debemus diligere: qz fm eaz nobiscuz nō cōmunicat: nec etiā sibypsi: sed magis cōtrariatur: sicut etiam de alys peccatis dictum est.

Ad primuz ergo dōm q diligere inimicos quātū ad ostēsionē signoz beniuolentie hoc pfectionis est: z ad ꝑ nō oēs tenent: sed q bō inimico suo optet gram dei z vitā eternā: qō spāliter charitas respicit: hoc necessitatis est. ¶ Ad zm dōm q in veteri le. ēt hoies tenebant ad dilectionē inimicoz: sicut pz per auctoritatē Leuitici iductā. Unū qō dicit. odio habebis inimicū tuū. nō est ex lege sumptū: qz nusq̄ hoc in lra inuenit: sed ē additū ex praua interptatione iudeoz: qui exquo ꝑcipiebāt dilectio ꝓximi: cōcludebant q inimici essent odiēdi: addi tum aūt est cōsiliū in noua lege de ostēsiōe signoz beniuolentie ad inimicū. ¶ Ad 3m dōm q nā iclinat ad odiēduz inimicū nō inquātū est similis fm cōueniētiā in nā: aut in perceptibilitate gratie: sed inquātū est dissimilis: hoc aūt ꝓtingit inq̄tū est inimicitias exercēs qō sūmopere nobis displicere dz. ¶ Ad 4m dōm q charitas attendit ad quedam bona per se. s. ad bona gratie. Ad quedā aūt per accidens inquantū ad ista ordinant. Bona aūt tēporalia: que per accidēs charitas attendit: z ex cōsequēti possunt seinuicez in diuersis ipedire: qz ꝑsperitas vnius īducit aduersitatē alterius. Unde qz charitas ordinē hz: z plus dz diligere quisq̄ se q̄ aliuz: z ꝓpinquos q̄ extraneos: z amicos q̄ inimicos: z bonū cōe multoz q̄ bonum ꝓpriatū vnius: pōt aliquis salua charitate optare malū tēporale alicui: z gaudere si cōtingit: non inquātū est malū illius: sed inquātum est impedimentū malozū alterius: quē plus tenet diligere: vel cōmunitatis aut ecclesie. Similr de malo etiā eius qui in malū tēporale incidit: fz q per malū pene impedit frequēter malū culpe ei⁹. Sed bona gratie mutuo se nō impediunt: qz spiritualia bona a plurib⁹ integre possideri possunt: z ideo quātū ad hoc nullus salua charitate pōt malū alteri optare: vel de malo gaudere: nisi inquātū in malo culpe vel dānationis alicuius relucet bonū diuine iustitie: qō plus tenet diligere q̄ aliquē hoiez: sed hoc non est per se de malo gaudere: sed de bono qō adiunctū ē malo. ¶ Ad 5m dōm q deus etiā nō vult malū alicui⁹ loquēdo de malo culpe: sed permittit: z hec permissio bona est: malū aūt pene cui⁹ ipse est actor vult nō inquantū malū: qz nō delectat in penis: sed inquantū iustū. ¶ Ad 6m dōz q nō oderat eos perfecto odio nisi inquātum deo inimici erant: hoc aūt est inquātū peccabant: vnde nō odiebat in eis quos perfecto odio oderat nisi peccatum.

¶ Utz oēs teneant ostēdere inimicis signa charitatis.

Ad secūduz sic procedit. vī q oēs teneant ad ostendendū signa amicitie inimicis. signa enī amicitie sunt ꝑcipue beneficia ad amicos: sed homo tenet benefacere inimicis. Prouer. 25. Si esurierit inimicus tu⁹ ciba illū. ergo tenet ostēdere signa amicitie ad inimicos. ¶ Ꝑ. ecclesia orat pro inimicis. vt pz p Hlo. Mat. 6. z in collecta. pietate tua: vbi dicit: amicis z inimicis nris verā charitatē largire: sed oro est ꝑcipuū būficiū qō alicui ipendi pōt: cū g̃ act⁹ ecclesie cuilibz mēbro ecclesie ꝓueniat: videt q glibet: q est mēbrū ecclesie: teneatur inimicis beneficus esse. ¶ Ꝑ. nlls dz habere simulatā dilectionē: sed dilectio que nō ostēdit se in ope non est vera dilectio: qz ꝓbatio dilectōis est exhibitio operis. vt Greg. dicit: z pma Joā. 4. dr. Nō diligam⁹ lingua z vbo: sed ope z veritate. g̃ cū glibz debeat inimicū diligere: glibz tenet opera dilectōis ad illū extēdere. ¶ Ꝑ. sil Mat. 6. ꝑcipit diligere inimicos z būfacere eis. g̃ eadē rōne boies obligant ad vtrūq̄: fz ad p̄m oēs tenent. g̃ z ad zm. ¶ Ꝑ. abnegare boi signa familiaritatis z sua būficia q̄da vidicta ē: fz bō tenet nō se vidicare: sic pz Ro. 12. Nō vosmetipsos vidicātes. g̃ tenet nō subtrahere sua būficia inimicis.

¶ Sz ↄ. Math. 5. dicit Hlo. q būfacere inimicis: z orare p eis est cumulus pfectōis: fz ad illa q̄ sunt pfectōis nō oēs tenent. g̃ neq̄ ad pstādū inimicis būficia. ¶ Ꝑ. in veteri lege freq̄nter filys israel p̄ceptū fuit vt psequerēt hostes suos z nō inirēt cū eis fedus. g̃ nō tenebant būfacere eis. ergo nec mō. ¶ Ꝑ. videmus q etiā modo ecclesia īdicit bella contra Tyrānos z infideles. ergo licet inimicis mala facere: multo igitur minus nō oportet eis benefacere.

Respondeo dōm q effect⁹ charitatis dz affectui respōdere. vñ fm q tenet quis affectū charitatis ad inimicū hre: ita z effectū ad eum extēdere. charitas aūt: vt dictū est: respicit bona gre: que sūt cōia oibus viuētib⁹ vel actu vel potētia. z iō est cōmunioz vel latioz q̄ aliqua alia amicitia: q̄ ad pauciores se extēdit: inquantū fundat super cōicatiōe aliqua. q̄ nō ad oēs est. Inoib⁹ aūt illud qō est cōe vehemētius est: sed illud qō ē ꝓ priū plura cōplectit actu: z pfectio cōis ē in hoc q se extēdit ad illa q̄ cōplectit ꝓpriū: vt gen⁹ pficit ꝑ additionem dr̄ie: sicut esse vehemētius inberet q̄ viuere: z tū viuere aligd cōplectit actu qō esse nō hz nisi in potētia. vñ perfectio esse est fz q se extēdit ad vitā. sic ergo charitas vehemētius optat alicui bona gre: circa que est ꝑncipal'r: q̄ aliqua alia amicitia bona cozrespōdētia illi amicitie: tñ nō ē de necessitate charitatis: sed de pfectōe: q ad illa bona se extēdat. Et ideo glibet ex necessitate tenet odiēti se optare bona eterna. nō aūt bona tēporalia: sed hoc est de perfectiōe charitatis: vt ēt ad ista se extēdat: fz qz remotio mali p̄cedit ordine gnātionis adeptionez boni: ideo affectus nulli optat aliqō bonū: cui aliqō malū inquātū est maluz optat. Unde q̄uis sit de perfectiōe charitatis vt bona tēporalia optem⁹ inimicis: tñ ē de necessitate salutis vt mala ei⁹ optem⁹: nō inq̄tū mala: fz ꝑ accīs: vt ꝑius dictū est. Et sil'r est de effectu: qz cooperari in bis q̄ sūt ad vitā eternā ꝑ loco tpe z mō suo tenet bō etiā inimico: saltē vt ordīdo in cōi vt eū a suis ofonib⁹ nō excludat: q̄uis forte speciale mētionē de eo nō faciat: sicut nec oz q̄ de oibus ad quos charitatē hz specialē ofonē faciat: sed cōez. In alys aūt bonis non tenet ei cooperari nisi necessitas incūbat: sed est de perfectione charitatis: sed tenetur nō facere ei malū nisi inquātū est ipedimētū maioris mali: vel ꝓmotiuū maioris boni: vt iustitie vel alicuius hȝ.

Ad primuz ergo dōm q beneficia amicabilia ꝓcedunt ex liberalitate: nō ex debito. Necessitas aūt facit oia cōia: z ideo in necessitate subueniendum est etiā inimicis: sed hic est magis effectus iustitie q̄ amicitie. ¶ Ad zm dōm q oratio est de bis bonis q̄ pertinent ad cōicationē spūalis vite: q̄ charitas ꝑncipal'r attendit. Et iō nō est simile de hoc z de alys. ¶ Ad 3m dōm q nō est simulata dilectio qñ tantū exhibet in opere q̄tum habet in affectu. ¶ Ad 4m dōm q illa duo equali passu currūt: vt dictū est. ¶ Ad 5m dōm q negare boi signa familiaritatis qñ necessitas expeteret esset vindicta: vel ēt qñ veniā peteret. vel qñ se ille qui hostis habet ad familiaritatē ingereret: si habeat ꝓsumptio q nō simulate vel irrisorie faciat: qz tunc diligit: z iter amicos deputādus é: sed q aliquis vltro se ad familiaritatē inimico ingerat ꝑfectiōis est. ¶ Ad 6m dōm q glosa loquit de illo beneficio qō sequit charitatē perfectā: fz q ꝓcedit in illa que sunt alioz ꝑsōaliū amicitiarū. ¶ Ad 7m dōm q preceptū fuit antiquis vt persequerent hostes: z cū eis fedus non inirent: inquātū per eoz amicitiam in idolatriā pertrahebant: z inquantū erāt executores diuine iustitie ex precepto eius qui auctoritatē habebat: nō aūt ita q ex vidicta facerent. ¶ Et simil'r dōm ad 8m q ecclesia hoc mō mouet bella aduersus iniquos: vel vt iustitiam faciat: vel vt maius malum euitet: aut maius bonū inducat.

¶ Utz maioris meriti sit diligere amicū vel inimicuz.

Ad tertiū sic ꝓcedit. videt q maioris meriti sit diligeī inimicū q̄ amicū. Matḥ. 5. Dns dicit. si dilexeritis eos q vos diligūt quā mercedez habebitis: fz meritum dicit respectu mercedis. ergo maioris meriti est diligere inimicū q̄ amicum. ¶ Ꝑ. illud qō est pfectiōis est maioris meriti: qz charitas perfecta pl's meretur q̄ iperfecta: sed diligere inimicū est charitatis perfecte: diligere aūt amicū nō. ergo diligere inimicū est maioris meriti. ¶ Ꝑ. vbi maioz est difficultas ibi maius meritu: qz magis ptinet ad virtutē q̄ est circa difficile: sed diligere inimicū est difficili⁹ q̄ diligere amicū. ergo est maioris meriti. ¶ Ꝑ. fm Brego. feruitia tāto sunt magis accepta q̄to min⁹ debita: sed min⁹ est debitū diligere inimicū q̄ diligere amicū: ergo magis deo acceptū z magis meritoziū. ¶ Ꝑ. virtus merēdi est ex gra: sed dilectionē inimicoz mouet tātū gra: ad dilectionē amicoz mouet simlā cū gratia. ergo magis est meritoziū diligere inimicū q̄

¶ Sed ↄ. quāto aliquis actus est magis ⟨diligere amicū. bonus tanto est magis meritozius: sed melius est diligere amicū q̄ inimicū: qz est actus magis cadens supra debitā mām. ergo melⁱ est diligere amicū q̄ inimicuz. ¶ Ꝑ. minus bonū dimittēdū est ꝓ magis bono si necessitas incūbit: sed dilectio inimicoz dimittenda esset magis q̄ dilectio amicozū: qō pz ex effectu qui affectui ꝓportionat: qz quādo nō possumus amicis z inimicis in extrema necessitate existentib⁹ subuenire: tenemur magis subuenire amicis q̄ inimicis. ergo diligere amicū est magis bonū q̄ diligere inimicū. ¶ Ꝑ. illud qō est cōe z ꝑncipiuz melius est q̄ illud qō superaddit: sicut esse melius est q̄ viuere si sine esse cōsideret. vt dicit Dionysius. cap. 5. de di. no. sed diligere amicū est cōmune z ꝑmū fundamentuz charitatis: cui superaddit dilectio inimicoz. ergo diligere amicū est melius z magis meritoziū q̄ diligere inimicū.

Respōdeo dōm q predicta cōparatio dilectionuz pōt intelligi dupl'r. s. quātum ad actus z quātū ad habitus. Si quātū ad actus. Sciendū est q qñ querit: de duobus actib⁹ quis sit melioz z magis meritorius opz q questio itelligat de illis per se loquēdo fm genus suum: cōtingit enī q illud qō fm genus est minus bonum vel meritoziū aliquo aduenīente efficiat magis bonum vel meritoziū: sicut paruū opus ex magna charitate factū magis ē meritoziū q̄ magnū ex parua: bonitas aūt actus ad duo mensurat ex quibus bonitatem recipit. s. ex termino vel obiecto: z ex ꝑncipio qō est volūtas: ex termino aūt hz spēm bonitatis: sed ex voluntate habet rationē merendi: qz fm hoc est in potestate facientis q ex voluntate procedit. Si ergo cōparemus dilectionē amici z inimici quātū ad terminos siue obiecta: cum obiectū magis cōpetens dilectioni sit amicus q̄ inimicus: sic melius est diligere amicū q̄ inimicū. Si vero cōparemus duas dilectiones predictas ad ꝑncipium qō est voluntas: sic ꝙbi est maioz conatus voluntatis: ibi oz esse maius meritū: quia quanto est maioz conatus voluntatis: tāto est feruentioz voluntas de fine: ꝓpter quem attentat illud qō fm se sibi est magis repugnās: quāuis sit magis remissa quādoq̄ circa id ad qō magis conat: meritum aūt consistit ex hoc q voluntas ad finem afficit. Et ideo si cōparemus actus taliū dilectionū: dilectio inimici est magis meritoria inquātum hȝ. qz fm q hȝ exigit maiorez conatū z maiorez feruorez circa finē: q̄uis dilectio amici sit magis intensa circa obiectū. sed dilectio amici est melioz quātū ad bonitatem essentialē que consequit spēm actus: qz actus specificat ex obiecto. Si aūt cōparent predicte dilectiones q̄tū ad habitus sic opz q vel intelligat de dilectiōe inimicozū que est necessitas: z sic nulla est cōparatio: qz idē habit⁹ est equalis respectu vtriusq̄: vel de dilectiōe inimicoz q̄ est pfectionis: z sic dilectio inimicoz icludit dilectionē amicozū: z nō ecōuerso: z sic dilectio inimicoz melioz est.

Ad primuz ergo dōm q dilectio qua tantū amici diligunt non ꝓcedit ex gratia: z ideo nō pōt esse meritoria nec mercedez habere: sed tñ si actus dilectionis qua amicos dilimus sit gratia informatus meritorius est z mercedez hȝ. ¶ Ad zm dōm q diligere inimicū nō oibus modis perfectionis est: sed inquātū perfectionis est efficit magis meritoziū: fm q exigit maiorē conatum. ¶ Ad 3m dōm q difficultas nō facit ad meritum nisi inquātū facit maiorē inclinationē z conatū volūtatis in aligd. ¶ Ad 4m dōm q debitū nō diminuit rōnē meriti nisi quaten⁹ diminuit rōnē voluntary fm q quandam necessitatē importat: sed si volūtarie debitū reddat: nihilominus ibi erit tñ meriti q̄tuz est ibi de rōne volūtary. ¶ Ad 5m dōm q nā nō est ↄria gratie: vnde admixtio nature ad gratiā nō facit remissionē in effectibus gratie que causat ex permixtiōe cōtrary. ¶ Ad 6m dōm q actus hz bonitatē ex obiecto z ex fine: z bonitas que est ex obiecto est materialis respectu illius que est ex fine: quā volūtas attēdit: z penes istā pōt⁹ ↄsistit meritū. ¶ Ad 7m dōz q i illis q̄ se bñ fm additionē vni⁹ ad alterz est ↄntia in ↄrio: nō ↄntia in ipso: sicut pz in boie z aiali: sicut. n. se hz hō ad aial: ita se hz nō anial ad nō hō. vñ qz conat⁹ qui est in dilectione inimicoz se hz ex additione ad illū qui est in dilectiōe amicoz. ideo sicut diligere inimicū est maioris meriti fz q ē maioz conat⁹: ita dimittere dilectionē amicoz est magis malū. ¶ Ad 8m dōz q rō illa ꝓcedit de bonitate quā act⁹ hz ex ꝓpria rōne sue speciei q̄ est ex obiecto.

¶ Utz diligere ꝓmū sit magl meritoziū q̄ diligeī deū.

Ad quartuz sic ꝓcedit. vī q diligere ꝓmū sit magis meritoriū q̄ diligere deū. nālib⁹. n. nō meremur: sed diligere deū est nāle: qz amoz sūmi boni oib⁹ nāliter inest. vt dicit Dio. 4. ca. de di. no. ergo diligere deū est min⁹ meritoziū q̄ diligere ꝓmū qō nō est adeo nāle. ¶ Ꝑ. illud qō est fructuosius videt ēē magis meritoziū: fz ea q̄ ptinēt ad vitā actiuā sūt magis laboriosa z fructuosa q̄ ea q̄ ptinēt ad cōtēplatiuā. g̃ sunt magis meritoria: fz dilectio ꝓximi ptinet ad vitā actiuā: dilectio aūt dei ad cōtēplatiuā. g̃ est magis meritoziū ꝓmū diligere q̄ diligere deū. ¶ Ꝑ. sic diligere inimicuz ponit in vltio gradu: ita diligere deū ponit i ꝑ gradu charitatis: sed diligere inimicū est magis meritoziū q̄ diligere amicū. g̃ eadē rōne diligere ꝓmū q̄ diligere deū. ¶ Ꝑ. illō qō ꝑsupponit aliud z nō ↄuertit videt ēē pfecti⁹: sed dilectio ꝓximi ꝑsupponit dilectionē dei: qz de⁹ est rō diligēdi ꝓmū. g̃ dilectio ꝓximi est magis meritoria q̄ dilectio dei. ¶ Ꝑ. act⁹ in quo exigit maioz conat⁹ opz q̄ sit magis meritorius: fz maioz conat⁹ exigit ad diligēdū inimicū q̄ ad diligēdū deū. ergo dilectio ꝓximi ad min⁹ quātū ad dilectionē inimicoz est magis meritoria q̄ dilectio dei.

¶ Sz ↄ. pp qō vnūqōq̄ tale z illud magis: fz dilectio ꝓximi nō est meritoria nisi inquātū ordinat ad deū actu vel habitu, ergo dilectio dei ē magis meritoria. ¶ Ꝑ. quāto

charitas est magis intensa magis erit meritoria: ſz itensꝰ diligit charitas deū q̄ ꝓximū. ergo in hoc magis mereť. ¶ Ꝑ. q̄libet virtus efficaciꝰ operať circa obm ſuū quāto est sibi magis ꝓpriū ꝛ p se: sed obm p se charitatis est deꝰ: ꝓximꝰ aūt nō: niſi ꝓseqūnter: sicut magnitudo visus ꝓuter: colorꝰ p se. g̃ cū mereri sit effectꝰ charitatis: videť q̄ sic̄ visus melius cogſcit colorē q̄ magnitudinē: q̄ circa colorē nō decipiť sic̄ circa magnitudinē: ita charitas magis mereať in dilectiōe dei q̄ in dilectiōe ꝓximi. ¶ Ꝑ. q̄ō ē difficilꝰ vꝛ eē magis meritoriū: sed diligere deū videť difficilius q̄ diligere ꝓximū: dr̄. n. ꝑma Jo. 4. Qui ꝓximū quē videt nō diligit: deū quez nō videt quō pōt diligere: ergo dilectio dei est magis meritoria q̄ dilectio ꝓximi.

Respondeo dōz q̄ dilectio dei est cā ꝛ rō dilectionis ꝓximi. vñ dilectio dei icludiť virtute in dilectione ꝓximi: sic̄ cā in effectu: ꝛ dilectio ꝓximi icludiť in dilectiōe dei: sic̄ effectꝰ in cā ptāte: nihilominus tñ aliꝰ est modus dilectiōis q̄ termiať in ꝓximū: ꝛ q̄ sistit in deo: sicut aliꝰ actꝰ est quo ꝓsiderant p̄ncipia ꝛ cōclones: quāuis p̄dicto mō mutuo se icludāt: cōparando ergo hos duos motꝰ ex duabꝰ partibꝰ: vt supra dictū est: iuenimꝰ dilectionē dei potiorē q̄ dilectionē ꝓximi. s. ꝛ quātū ad obiectum q̄ est cōpetētius dilectiōi: ꝛ quātū ad volūtatē q̄ intensius ꝛ ꝓmptius afficiť in deū q̄ in ꝓximū: ꝛ iō motꝰ dilectionis in deū est melior ꝛ magis meritorius q̄ motꝰ dilectōis in ꝓximū: nisi dilectio ꝓximi ꝓcedat ex maiore dilectiōe dei q̄ sit dilectio q̄ ferť in deuz ỹmediate in aliq̄ actu: qō q̄dē aliq̄n cōtingit: ſz nō ſemp: q̄ minima dilectio charitatis in deū sufficit vt extendat affectū in ꝓximū.

Ad primuz ergo dōm q̄ illa q̄ sunt pure nālia nō sunt meritoria: sed illa que ꝓcedūt ex nā perfecta charitate ꝛ gratia sunt meritoria: nec nā rōnē meriti diminuit: vt dcm̄ est. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ supposito q̄ actꝰ actiue vite sit magis meritoꝛ q̄ actꝰ cōtēplatiue: qō forte nō est verū: vt ifra dicēť: nō opz q̄ dilectio ꝓximi sit magis meritoria q̄ dilectio dei: q̄ dilectio dei est p̄ncipiū eoꝛ que ad vtrāq; vitā ptinēt: vt dcm̄ est. ¶ Uel alr̄ dōz q̄ dilectio dei ꝛ ꝓximi q̄tū ad actū interiorē ptinet ad vitam cōtēplatiuā. vñ Grego. dicit sup Ezech. Qꝛ cōtēplatiua vita insistit dilectiōi dei ꝛ ꝓximi: sed quātū ad actꝰ exteriores vtraq; ad vitā actiuā ptinet: quāuis hꝫ actꝰ in ꝓximos expēdať: q̄ deus operū nostroꝝ nō eget. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ dilectio inimici nō erat magis meritoria: nisi iquātū ꝓcedebat ex fortiori vtute q̄ fortitudo attendebať p̄m q̄ volūtas intēsius deo adherebat. vñ nō ſegť q̄ dilectio ꝓximi sit magis meritoria: nisi magis ēt deꝰ diligeretur. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ dilectio ꝓximi p̄supponit dilectōez dei nō sic̄ pfectiꝰ minꝰ perfectū sicut erat in alys gradibꝰ: sed sicut effectus cām: ꝛ ideo ratio nō sequiť. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ ille conatus volūtatis nō est nisi ex hoc q̄ vehemētius ad deū afficiť: vt dictuz est supꝰ: qz nullus amať ad aliq̄d nisi p̄m desideriū finis. ¶ Hoc aūt qō in ꝛ̄iuz obyciť q̄ diligere deū est difficilius ỹtelligendū est nō de dilectiōe naturali qua oia ipſuz amant: sed de dilectiōe gratuita: ꝛ hec etiā dr̄ difficilioꝛ nō quasi laboriosioꝛ: cū sit dulcioꝛ: sed qz magis vires nature excedit: qz est in altius obiectum.

¶ Utz meritum cōſistat p̄ncipaliter in charitate.

Ad quintū sic ꝓcediť. videť q̄ meritū nō cōſistat in charitate p̄ncipaliter. gr̃a. n. dr̄ esse p̄nꝫ merendi: sed charitas nō est idē qꝺ gr̃atia. g̃ nō cōſistit meritū p̄ncipaliter penes charitatē. ¶ Ꝑ. actꝰ est meritorius p ordinē ad finē: sicut ꝛ laudabilis: sed cuiuslibz vtutis est facere actū laudabilē. ergo ꝛ facere actū meritoriuz: ꝛ ita videť q̄ meritū nō ꝓsistat penes charitatē. ¶ Ꝑ. nisi meretur nisi iustificatus: sed fidei est iustificare: vt pz̄ Ro. 5. ergo apud ipam p̄cipue est virꝰ meritoria. ¶ Ꝑ. illud qō facit ad diminutionē meriti nō videť eē radix merēdi: ſz charitas facit diminutionē meriti: qz facit oīa facilia non solū inquātū est habitꝰ: sed ēt inquātū est amoꝛ: vt ex p̄dictis pz̄: cuz g̃ difficultas faciat ad meritum: videť q̄ charitas nō sit radix merēdi. ¶ Ꝑ. si charitas esset radix merēdi: ybicūq; esset eq̄lis charitas: esset eq̄le meritū: ſz aliq̄ī aliqs habēs paruā charitatē facit aliquē actū in quo magis mereť q̄ ille qui habet magnā charitatē in aliquo paruo actu quē facit. ergo charitas nō est radix merendi.

¶ Sz ꝯ. illud vꝛ esse radix merēdi sine quo nullū merituz valet: ſz charitas est hꝫ. vt pz̄ ꝑma Cozin. 13. ergo charitas est radix merendi. ¶ Ꝑ. illud vꝛ esse radix merēdi qō poniť omni demerito: sed charitas est hꝫ. ergo ipſa est radix merendi. ¶ Ꝑ. ex hoc meremur q̄ deo cōiungimur: sed hoc facit charitas. ergo ipſa est radix merendi.

Respōdeo dōm q̄ sicut supra dictū est meritū ꝓprie dr̄ qō aliquis exhibet ad hoc q̄ faciat aliqd suū qō est p̄miū meriti: vñ ad meritū requirūtur duo p̄ncipaliꝝ. ynū est q̄ sit exhibitū ꝛ nō extortū: ꝛ qz nihil pōt exhiberi niſi q̄ in potestate exhibētis est: iō regꝝitur q̄ sit volūtariū: q̄ volūtas facit nos esse dños nr̄oꝝ actuū. Aliud regriť vt hoc qō exhibeť sit sufficiēs ad faciē dū suū illud qō exhibeť. Et ex vtraq; pte p̄ncipalitas merēdi ē ex charitate: ipſa. n. ē in volūtate sic̄ in subto ipaz pficiēs q̄tū ad pᵐ actū ei⁹ ꝛ p̄ncipalē: ꝛ iterū cū sit amoꝛ dei facit amatū ipm qō ē pᵐ eē suū inq̄tū ynit ei: ꝛ iō p̄ncipalitas meriti ē in charitate. in alys aūt ꝛz q̄ charitᵉ ifoꝛmāť.

Ad primuz g̃ dōz q̄ gr̃a facit meritū sicut pnᵐ remotū ꝓstituens nos in esse spūali sine quo nō possumꝰ mereri aliqō spūale: sed charitas ē sicut p̄nᵐ ꝓximuz. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ fides nō iustificat nisi per charitatē sit formata: iō aūt spāliter fidei attribuiť iustificatio: q̄ p̄mū in quo distiguiť iustus ab iniusto est actꝰ fidei: sicut p̄mū in quo distiguiť viuū a nō viuo ē actꝰ nutritiue potētie: ꝛ iō dr̄ viuere p̄m illā potētiā ꝛ sentire p̄m tactum q̄ est p̄mus sensuū. vt dr̄. 2. de ania. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ actus aliarū virtutū nō sunt meritoꝛy: nisi inquātuz sunt ifoꝛmati charitate: sicut nec actꝰ virtutū sunt laudabiles nisi inquātū sunt volūtary. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ difficultas nō facit ad meritū: nisi forte dimiſſiōis pene p modū cuiusdaz cōmutatiōis: sed ad meritū qō ordinať ad consecutionē boni: ad qō ꝓprie ordinē hz: nō facit: nisi p̄m q̄ exigitur maioꝛ conatus q̄ est p̄m maioꝛē iclinationē volūtatis in illud: ꝛ qz habitus ꝛ amoꝛ ex hoc faciūt facilitatē: qz faciunt maioꝛē iclinationē volūtatis: iō talis facilitas nō diminuit rōnē meriti. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ habitꝰ virtutū quāuis inclinent voluntatē: tamen nō cogunt: ꝛ ideo pōt esse q̄ habitum maioꝛē habens quādoq; minoꝛē intensionez inducit in actu: sicut etiā quādoq; nullaz: ꝛ tunc actus ex maioꝛi charitate ꝓcedens minus intensus est magis meritorius respectu p̄my accidentalis: qō respicit ipm actū: sed minꝰ respectu p̄my essentialis qō respicit capacitatez que est ex habitu charitatis. ¶ Expositio textus.

Avnus ꝛ idē motus.) Hoc est ipoſe niſi vnus ꝓp alterū diligať ꝛ actuali consideratiōe referať in illud. (Erga amicum feruētioꝛ.) Hoc est ỹtelligendū respectu ipſius obiecti: sed respcū finis ille q̄ hz maioꝛē conatū inq̄tū hꝫ ē feruētioꝛ. (Cū dr̄ in oꝛone dimitte nobis ꝛc̄.) Uideť p̄m hꝫ q̄ qcūq; seruat rancoꝛē peccat dicēdo hanc oꝛonē. Et dōm q̄ nō peccat: qz nō dicit eā in pſona ſua. sed in pſona ecclesie: vel si in pſona ſua: nō q̄tū ad id qō agit: sed quātū ad id aliud qō optat pueniꝛe.

¶ Si charitas semel hita amittať.

Uud quoq; nō est ꝑtereundū q̄ quidā asserunt charitatē semel habitam ab aliquo nō posse excidere: nullūq; dānādū hāc aliq̄ habere. Qui hāc traditionem subditis muniunt testimoniꝭ. Apls ait. Charitas nūq̄ excidet. Augꝰ. etiā ingt. Charitas q̄ deseri pōt nūq̄ vera fuit. Itē. Charitas ē fons ꝓprius ꝛ singularis bonoꝝ: cui nō cōicat alienus. Alieni sunt oēs qui audituri sunt: nō noui vos. De hoc fonte scriptura ait. Fons aq̄ viue sit tibi ꝓprius: ꝛ nemo alienꝰ cōicet tibi. Si aūt alieni sunt q̄ audituri sūt illā vocē: nō ergo huic fonti cōicant damnādi. Itē Aug⁹. sup epistolā Joānis. Radicata ē charitas: securꝰ esto: nihil mali ꝓcedere pōt. Itē Greg. in moralib⁹. Valida ē vt moꝛs dilectio: virtuti. n. moꝛtis dilectio ꝓparat: qz nimiꝝ mētē quā semel ceperit a dilectiōe mūdi fundit⁹ occidit. Itē Aug. sup epl̄az Joānis. Unctio iuisibil̄ charitas est: q̄ in quocūq; fuerit radix illi erit que ardēte sole arescere nō pōt: nutriť caloꝛe solis: nō arescit. itē Beda sup Joānē. Querēdū ē quō spāle filij dei agnoscēdi signū fuerit q̄ sup eū descēderit ꝛ māserit spūs. Quid maiꝰ ē filio dei q̄ ipſo māere spūs astruať. Notāduq; q̄ semp i dño māserit spūs: in sanctis ꝙo q̄diu mortale coꝛpꝰ gestāt partiz semp maneat: ptiz rediturus secedat. Manet eni apud eos vt bonis insistāt actib⁹. Recedit ꝙo ad tꝑs ne semp infirmos curādi: moꝛtuos suscitādi: demones eiꝯcēdi: vl̄ ēt ꝓpbetādi habeāt facl̄tatē. Manet ergo semp vt possint bñe virtutes: ꝛ mirabil̄r ipſi viuāt. Uenit ad tꝑus vt ēt alijs p miraculoꝝ signa q̄les sint itus effugeāt. Itē Grego. In scōꝝ coꝛdib⁹ p̄m q̄sdā virtutes semp ꝓmanet spūs: ꝯz quasdā recessurus venit ꝛ vēturus recedit. In bis virtutib⁹ sine q̄bus ad vitaz nō pueniť in electoꝝ suoꝝ coꝛdib⁹ ꝓmanet. In bis ꝙo p quas sāctitatis virꝰ ostēdiť: vt in exhibitiōe miraculoꝝ: aliq̄n adest aliq̄n se subtrahit. Item Ambro. Ficta charitas est q̄ in aduersitate deserit. Hoc inuere videť q̄ charitas semel habita nō amittať. Jō qdā i ꝑtratā ꝓsiliērūt audaciā dicētes: charitatē a damnādis nō baberi: nec a quoquaz habitam posse amitti: quos rō vicit ꝛ auctoꝛitas. Quidā. n. ad tꝑs sunt boni: qui postea fiūt mali: ꝛ ecōuerso. Añ quozdā noia ꝛ̄ps dicit scripta i libꝛo vite: q̄ tñ postea abierūt retro. Sz scripta dicit non p̄m p̄sciētiā: ꝛz p̄m p̄ñtē iustitiā cui deseruiebāt: qz digni tūc illo bono erāt: qō babituri sūt p̄scripti p̄m p̄sciaz. vñ Ambro. Quibusdā gr̃a data ē in vsuz: vt Sauli iude ꝛ illis discipulis qbus dñs dixit: Ecce noia vestra scripta sūt in celis: ꝛ postea abierūt retro. Sed hoc dixit ꝓpter iustitiā cui deseruiebāt: qz boni erant. Frequēter eni ante sunt mali q̄ futuri sunt boni: ꝛ aliquotiens pri⁹ sunt boni q̄ futuri sunt ꝛ p̄māsuri mali. Scōz qō dicunť scribi in lib. vite vel deleri.

¶ Determinatio auctoꝛitatum predictarum.

Uod ꝙo apls ait. Charitas nūq̄ excidit: nullaten⁹ p illis facit. Dignitatē. n. charitatis ostēdēs dicit eā nō excidere: qz hic ꝛ i futuro erit. Sz fides ꝛ spes euacuabunť ꝛ scia. Item q̄ dr̄ charitas nūq̄ fuisse vera q̄ deseri pōt: nō ad eēntiā charitatis referť: ſz ad efficiētiā: qz nō efficit charitas q̄ deseriť boiez vere beatū: nec pducit ad veruz bonū. Huic ēt fonti alieni idest dānādi nō cōicant. s. in fine: qz nō pseuerāt. Pōt tñ hꝫ ꝛ cetera q̄ de charitate dicta sūt. de pfecta itelligi: quā soli pfecti bñt: que semel habita nō amittiť. Exoꝛdia ꝙo charitatis aliq̄ī creſcūt: aliq̄ī deficiunt. Sūt. n. virtutis exoꝛdia ꝛ pfectus ꝛ perfectio: quos gradus ille discernit: q̄ parabolā illā itelligit. Sic est regnuz dei quēadmodū si iaciat bō in terra semē: ꝛ dormiat: ꝛ exurgat semē: ꝛ germinet: ꝛ crescat: ꝛc̄. Et si ergo pfecta charitas sic radicata est vt amitti nequeat: incipiēs tñ ꝛ ꝓuecta amitti pōt: ꝛ sepe amittiť: ꝛ duz habeť nō finit habēte criminaℓr peccare. Dō Augu. ostēdit ita inquiēs. Quia radix oīuz maloꝝ cupiditas ē: ꝛ radix oīuz bonoꝝ ē charitas simul ambe eē nō possūt. Niſi vna radicit⁹ euulsa fuerit: alia plantari nō pōt. Sine cā aliqs conaťr ramos incidere: si radicē nō cōtendit euellere.

¶ Quare fides spes ꝛ scientia dicunť euacuari ꝛ non charitas: cum ꝛ ea ex parte sit.

Uertendū etiā est quō fides spes ꝛ scia dicanť euacuari: qz ex pte sunt: ꝛ nō charitas: cuz ꝛ ipſa ex pte sit. Ex parte. n. idest iperfecte diligim⁹: sic̄ ex pte scimus: vt ait Esitius sup leuiticū. Cum ergo oē qō ex pte est euacueť: cur charitas excipiť: q̄ dr̄ nūq̄ excidere? Charitas qdē ex pte est etiā vt sepe sancti docēt: qz ex pte diligim⁹ nūc: ꝛ iō ipſa euacuabiť inquātū ex parte est: qz tolletur iperfectio: ꝛ addeť pfectio: remanebitq̄ ipſa aucta: ꝛ actꝰ eius ꝛ modus diligēdi: vt diligas deū ꝓpter se ex toto coꝛde: ꝛ ꝓximū tuuz sicut teipſuz. Sed iperfectiōis modus eliminabiť: fides ꝙo ꝛ spes penitus euacuabunť. Sciētia ꝙo p̄m actū ꝛ modū suū: qui nūc est: non p̄m

sui essentiã tolleretur. Ipsa enim virtus sciẽtie remanebit: sed alium tenebit vsum ⁊ modum.

¶ Si xp̃s ordinẽ charitatis p̃scriptũ habuit.

NUnc aũt superest inuestigare: si xp̃s ꝑm q̃ hõ: ordinẽ diligendi p̃scriptum seruauerit. Qõ si est: oẽm hominem sicut seip̃m dilexit. Quibus ergo vitã optauit: omnesq̃ saluos fieri voluit. Sed non oẽs salui sunt: ⁊ ita nõ est factũ qõ optauit. Sz nõ est ignorandũ in eo fuisse charitatẽ iuxta modum patrie non vie: eumq̃ ordinem diligendi implesse: qui seruaũ in patria: non in via. Qui enĩ in patria sunt: idest iã beatificati sunt: adeo iustitie dei addicti sunt: vt nihil eis placeat nisi qõ deo placet. Ac per hoc illorũ tm̃ saluté volunt quos deꝰ saluari voluit: eosq̃ solos sicut se diligunt. Ita ⁊ christus electos tm̃ sicut se dilexit: eorumq̃ salutem optauit.

¶ Postq̃ determiauit magr̃ de charitate. Dic determiat de eiꝰ duratione. Diuidit. n. in ptes duas. In pᵃ pte determinat de duratiõe charitatis q̃tũ ad suã eẽntiã. In zᵃ de duratõe eius q̃tũ ad ordinẽ eius: ostẽdẽs q̃lis in xp̃o fuerit ⁊ĩ beatis futurꝰ sit. ibi (Nũc aũt supest inuestigare ⁊c.) ¶ Prima in duas. In p̃ma determinat de duratione charitatis. In zᵃ de duratione aliorum habituũ. ibi. (Aduertẽdũ ẽ ⁊c.) Circa pᵐ tria facit. ¶ Pzio ponit opionẽ falsaz quorundã q̃ dixerũt charitatez nõ posse amitti ⁊ rõnes opinionis illius. zº obycit in ꝛriũ. ibi. (Quos rõ vincit.) 3º solvit rõnes in ꝛriũ iductas. ibi. (Qz vo apl's ait ⁊c.) Dic est duplex qõ. p̃ma de euacuatõe charitatis per pctm̃. Scõa de euacuatione eius per gloziã. Questio. I.

GIrca p̃mũ querunt q̃tuor. ¶ Primo vtruz charitas semel habita possit amitti zº vtruz aliqs possit de libro vite deleri. 3º vtrz mima charitas possit cuilibz tẽtatiõi resistere. 4º de q̃titate charitatis in resurgẽte.

¶ Utrum qui habet charitatẽ possit eam amittere.

AD primũ sic ꝓcedit. videt q̃ bñs charitatẽ nõ possit eã amittere. oĩs enĩ q̃ bz charitatez est natus ex deo: qz charitas facit filios dei: sz oĩs q̃ natꝰ est ex deo nõ peccat. vt dr̃. i. Jo. 3. ergo oĩs q̃ bz charitatẽ nõ peccat: ⁊ ita charitas semel habita nõ pot amitti. ¶ P. in quolibz bñte charitatẽ est meritũ vite eterne: qz charitas est p̃nᵐ merẽdi vt dcm̃ est: sz iniuste agit cũ aliq̃ si non reddat ei qõ meruit: qz hoc est ei debitũ. q̃ cuilibz habẽti aliq̃ charitatẽ dabit vita eterna: sz nulli dabit vita eterna nisi finaliter hẽat charitatẽ. q̃ gcunq̃ bz charitatẽ finaliꝛ habebit eã: ⁊ ita nõ pot ad minꝰ finaliꝛ amitti vt videt. ¶ P. illud qõ est fortissimũ nõ pot vinci a debilissimo: sz charitas est fortissima: qz ẽ fortis vt mors. vt dr̃ Canti. vlti. Pctm̃ aũt est debilissimũ: qz malũ est ifirmũ ⁊ pigrũ. vt dic Dio. 4. ca. de di. no. ergo charitas nõ pot per pctm̃ expelli: sed nullo alio mõ pot amitti. q̃ charitas semel habita amitti nõ pot. ¶ P. radix oĩs mali est cupiditas. pº Thi. 6. sz charitas nõ cõpatit secũ cupiditatẽ ad minus pfecta. vt dicit Augn. in libro. 83. questionuz. ergo qui habet charitatem nõ pot incidere in aliqõ malum: ⁊ ita nõ pot eam amittere. ¶ P. si peccatuz expellit charitatem: aut peccatuz qõ est: aut peccatum qõ nõ est. Sed nõ peccatuz qõ est: qz illud charitatẽ nõ superat: nec illud qõ nõ est: qz illud quod nõ est nõ pot agere. ergo pctm̃ nullo mõ expellit charitatez. ¶ P. illud qõ est in minoꝛi pte magis distat ab eo qõ est in pluribus q̃ ab eo qõ est ad vtrũlibet: sed ex eo qõ est ad vtrũlibz nõ pot aliqd ꝓcedere. vt dicit Lõmẽ. in. z. phy. ergo multo minꝰ ab eo qõ est in minoꝛi parte: sz charitas q̃uis nõ faciat necessitatẽ ad bonũ vt semp fiat. facit tm̃ inclinationẽ vt pluries fiat. ergo non pot ille qui bz charitatẽ facere malũ ad qõ nõ se bz sicut in minoꝛi parte: ⁊ ita nõ pot peccare vl̃ charitatẽ amittere. ¶ P. amoꝛ charitatis est fortioꝛ q̃ amoꝛ naturalis: sz amoꝛ nãlis nõ amittit per pctm̃. ergo nec amoꝛ charitatis. ¶ P. charitas est maioꝛ fide ⁊ vtrũq̃ est donũ dei. cũ ergo fides non tollat per pctm̃ mortale videt q̃ nec charitas.

¶ Sed cõtra. Apoc. z. Habeo aduersum te pauca: qz charitatem p̃mã reliquisti. ergo charitas pot amitti. ¶ P. in eo qui cadere non pot nõ est necessaria cautela: sed stanti per charitatez necessaria est cautela. z. Corint. 9. Qui stat videat ne cadat. ergo charitas potest amitti. ¶ P. dauid charitatem ꝓtius habuit: alias nõ sibi reddendaz leticiaz salutarem peteret: ⁊ tamen peccauit: ⁊ charitatez amisit: quã sibi restitui petit. ergo charitas semel habita potest amitti. ¶ P. quilibz non potest peccare habet liberũ arbitrium confirmatũ: sed nõ omnis qui habet charitatem habet liberũ arbitriũ cõfirmatũ. ergo aliquis habẽs charitatem pot peccare: ⁊ ita charitatem amittere.

RESpõdeo dõm q̃ opinio ponentiuz charitatez nõ posse amitti ꝓpter suã firmitatez: est similis opinioni socratis: qui posuit q̃ habens scientiã non pot peccare ꝓpter nobilitatẽ ⁊ certitudinẽ scientie. vt dicit phs in. 8. etbi. ⁊ ideo vtriusq̃ est similis ⁊ ꝓbatio ⁊ improbatio ⁊ ꝓbatõis solutio: vtraq̃ enĩ potissime per experientiã improbat. ꝓbat aũt per firmitatẽ scientie ⁊ charitatis. Soluit aũt phs ꝓdictã ꝓbationez de scientia p hoc q̃ scientia ꝓncipaliter in vniuersali ꝛsistit. operatiões aũt circa singularia sunt: ⁊ ideo cõcupiscentia que in particulare bonũ tẽdit nisi reꝓmat: deductiõez scientie vniuersalis ad ꝑticulare impedit: ꝛsideratiõnẽ sciẽtie in ꝑticulari operabili absorbẽs ⁊ rõnẽ: ita vt q̃uis incõtinẽs in feruore cõcupiscẽtie cõstitutꝰ vniuersale recte ꝛsideret: ⁊ nõ tantũ habitu teneat: vt q̃ ois fornicatio fugiẽda est: tamẽ quãdo ad hoc ꝑticulare descẽdit per cõcupiscentiã habitu rõnis recte ligato in actũ recte cõsiderationis circa ꝑticulare homo ꝓdire non pot. Similiter etiã charitas ꝓncipaliter est circa bonũ eternũ. vñ facit vniuersalẽ ꝛceptionẽ haberi: qz nihil cõtra deũ faciẽdũ est: sz quãdo ad particulare descendit tentatio aliqua inclinationẽ ꝓdictaz charitatis absorbet: vt dictũ est de sciẽtia: sed qz charitas vehemẽtius diligit deũ q̃ aliqua cõcupiscẽtia diligat aliqõ cõmutabile bonũ: si aliquis affectũ quẽ habet ad deũ ad opus ꝑticulare extẽderet: vt ad regulã operis: nũq̃ ideret in pctm̃: sed qz in potestate nostra est vti charitatis actu vel nõ vti: cũ charitas volũtatez nõ cogat: iõ affectio cõmutabilis boni ꝓualet ⁊ iducit pctm̃: ⁊ ꝓpter hoc pz q̃ omne peccatũ est ex erroꝛe ⁊ ex cõtẽptu negligẽtie. vnde Boetiꝰ dicit. Talia tibi contuleramus arma: que nisi ꝓprio abiecisses inuicta te firmitate tuerent. Sic ergo homo in peccatũ lapsus charitatẽ amittit: qz per pctm̃ a deo diuiditur cũ sibi aliũ finem cõstituat cũ nõ possint duo esse fines vltimi. vnde cũ charitas habeat causam cõiunctã ad deũ statiz amittit vnico actu: ⁊ hoc inuenit in omnibꝰ accidentibꝰ que habẽt causaz extra subiectũ: qz nihil pot ꝑmanere separatũ a sua causa essentiali: sicut pz de lumine: secus aũt est de habitibꝰ qui habẽt causam in subiecto: qz illi totaliter nõ destruunt per vnũ actum peccati.

Ad primuz q̃ dõm q̃ hoc intelligẽdum est si velit vti gratia per quã filius dei est: per eã eni pot pctõ resistere. ¶ Ad zᵐ dõm q̃ quidam dixerunt q̃ charitas nunq̃ meret nisi finalis: sed hoc falsuz est: qz charitas finalis nõ pot dici nisi que est in vltimo termino vite: ⁊ tunc forte bõ nihil meret. sz dormit: vñ dõm q̃ quilibet actu charitatis meret vitã eternã ⁊ efficit eã sibi debitã: sed qñ peccat iã efficit quodãmõ aliꝰ: vt phs dicit in. 9. eth. qz transmutat ab eo qõ erat sibi cõueniẽs ꝑm nãm in id qõ est ꝑter nãm. ⁊ ideo nõ opz q̃ ei reddat: sic etiam id qõ est debitũ reddi sano nõ redditur furioso. ¶ Ad 3ᵐ dicendũ q̃ nõ est ex defectu charitatis q̃ a pctõ vincat: sed ex defectu bñtis charitatẽ: qz charitate nõ vtitur: vt dcm̃ est. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ cupiditas q̃uis non sit in actu in eo qui bz charitatẽ tm̃ est in radice: ⁊ pot charitatẽ impedire ne in actũ ꝓrumpat: ⁊ qñ nõ impedit tũc germinat ⁊ charitatẽ expellit. ¶ Ad 5ᵐ dõm q̃ in eodẽ instãti in quo peccatũ aduenit charitas expellit: ⁊ sic illud est ꝑmũ instans in quo pctm̃ esse incipit: ita illud est ꝑmuz in quo charitas nõ esse incipit: sicut pz in nãlibus de duabus formis ꝛrys. ¶ Ad 6ᵐ dõm q̃ illud qõ est ad vtrũlibet in q̃tuz ex alia causa intrinseca mouet sic determinat ad alterũ: ⁊ sic pot ab eo effectꝰ ꝓcedere. vñ qñ nõ est determinatũ totaliꝛ ab aliquo vno pot ẽt determinari ad oppositũ: ⁊ sic ab eo qõ est in pauciozibꝰ respectu ipsiꝰ iam determinati per ꝑmuz pot ꝛriũ accidere vt in pauciozibꝰ ꝓpter aliqõ aliud determinans qõ ẽ ꝛriũ illi determinãti vt in pluribꝰ: ⁊ sic est in ꝓposito: qz sicut charitas q̃tum est in se vt in pluribꝰ inclinat ad bonũ: ita affectio sensibilis inclinat ad delectabile sensui ⁊ ab hoc sic ex quodã habitu inclinat voluntas ad pctm̃. ¶ Ad 7ᵐ dõm q̃ amoꝛ nãlis est ꝑm voluntatẽ tota liter determinatã ad vnũ. nõ aũt sic est de amoꝛe charitatis nisi in illis qui iam ꝛfirmati sunt. ¶ Ad 8ᵐ dõm q̃ per pctm̃ nõ totaliter separat hõ a deo: qz sic esse desineret: sed q̃tuz ad vltimã ⁊ perfectã ꝛiunctionẽ quã facit charitas: ⁊ ideo non opz q̃ fides per pctm̃ tollat sic charitas: sic per interpositionẽ nubis aer radios solis amittit: nõ tm̃ oĩmodaz claritatẽ: sic que est ex reuerberatione: q̃uis etiã appareat vbi non sunt radij solis.

¶ Utrum liber vite sit quid creatuz.

AD secundũ sic ꝓcedit. videt q̃ liber vite sit quid creatuz. Ecc. z4. Dec oĩa liber vite. Hlo. Dic liber est vetꝰ ⁊ nouũ testamẽtũ: hoc aũt est quid creatuz: ergo ⁊ liber vite. ¶ P. Apoc. zi. aliꝰ liber est aptus qui est vite: glo. xp̃o qui tũc apparebit oĩbus patẽs: sed non apparebit oibꝰ nisi sz humanã nãz: cũ g̃ humana natura in xp̃o creata sit: videt q̃ liber vite sit quid creatũ. ¶ P. liber inq̃tũ in eo scriptura fit est receptiuus eẽnee impressionis: sz res increata nõ suscipit peregrinã impressionẽ: g̃ nõ est qd increatũ: sed creatũ. ¶ Itẽ vl̃ q̃ sit ꝓpriũ filij: qz psal. in capite libri scriptũ est de me. glo. In patre qui est caput nr̃m: sed illud in dinitate cuiꝰ caput est pater est filiꝰ. g̃ liber vite est filiꝰ. ¶ Item vl̃ q̃ spũsc̃us: qz spũsc̃ũ attribuit viuificatio: ⁊ in symbolo. ⁊ Jo. 6. Spũs ẽ g viuificat: g̃ cũ liber vite ordinet ad vitã ꝓueniet spũi sc̃o vel ꝓpe vl̃ per appro

¶ Sz ꝛ. Aug. zi. de ci. dei. Liber vite est p̃sciẽ (priationẽ. tia dei que falli non pot: sed p̃scientia est qd increatũ essentiale ⁊ appropriabile filio: ergo ⁊ liber vite.

¶ Utrum liber vite sit in respectu dei.

Alterius videt q̃ liber vite sit in respectu dei. psal. Deleant de libro viuẽtiũ. glo. Liber viuentiũ est dei noticia: sed deꝰ de se bz maxime noticiã: g̃ liber vite est respectu dei. ¶ P. ipa est fons vite cuiuslibet. Si ergo est alioꝛ que bñt vitã ꝑticipatiue: multo amplius est suiipsius qui habet vitã originaliꝛ. Item videt q̃ sit oĩum creaturarũ: qz p̃scientia est oĩum: sed liber vite est diuina p̃scientia: vt supra dcm̃ est: g̃ erit oĩuz. ¶ P. Joã. p. Od factuz est in ipso vita erat: sed oĩs creatura est facta: ergo oĩs creatura in libro vite scribit. ¶ Item vl̃ q̃ sit etiã de malis. Luce. io. sup illud. Noĩa vestra scripta sunt in celis. dicit glo. Siue celestia siue terrestria opera gesserit: qs per hoc q̃si litteris annotatus apud dei memoriã eternaliꝛ est affixus: sz gerere terrestria opera est maloꝛ: g̃ cũ nihil aliud sit liber vite q̃ reꝓbatio dine mẽozie videt q̃ liber vite sit etiã maloꝛ. ¶ Itẽ liber vite est ordinat ad vitã: sz vita nãe est cõis bonis ⁊ malis. vita aũt gr̃e cõis p̃scitis ⁊ ꝓdestinatis: g̃ liber vite ẽ maloꝛ ⁊ bonoꝛ ⁊ ꝓdestinatoꝛ ⁊ p̃sci

¶ Sed contra. illud dicitur esse scriptuz in deo qõ (toꝛ. habet exemplar in ipso: sed mala inq̃tum bꝰ non habent exemplar in ipso: ergo non sunt ibi scripta.

¶ Utrũ aliqd qõ sit ibi scriptũ debeat dici deleri.

Alterius videt q̃ nihil qõ sit ibi scriptuz debeat dici inde deleri: qz liber vite est dina ꝓdestinatio: vt dicit glo. Philip. 4. Sed a ꝓdestinatiõe nõ dicit aliqs excidere. g̃ nec a libro vite deleri. ¶ P. liber in quo pot aliqd describi ⁊ deleri est mutabilis: sz liber vite est imutabilis: qz est qd increatũ: g̃ nõ pot aliqs inde deleri. ¶ P. qõ est ꝑm opionẽ tãtũ: cũ sit ꝑm qd nõ debet enũciari simpliꝛ: sz glo. sup illud. põ. Deleant de libro viuẽtiũ. dicit bene accipiẽdũ esse tãtũ ꝑz spez illoꝛ qui se eẽ scriptos putabãt: ergo videt q̃ nõ debeat dici aliquez inde deleri.

¶ Sed ꝛ. Exo. 3z. Qui peccauerit mihi delebo eũ de libro meo: sed multi peccãt: ergo multi delent. ¶ P. nullus siꝛ. est scriptus in libro vite ⁊ dãnatꝰ: sed mlti qui ꝓus fuerũt. scripti in libro vite postea dãnant: sic pz de discipulis xp̃i qbꝰ dcm̃ est. Luce. io. Gaudete qz noĩa vestra scripta sunt in libro vite: ex qbus tm̃ multi abierũt retroꝛsum: vt dicit Jo. xi. ergo aliq qui ꝓus fuerũt ibi scripti delentur.

Respõdeo dõm ad ꝑmã qõnez q̃ liber vite de quo nũc logmur metaphoꝛice dr̃: Uñ oz q̃ eius significatio accipiat ꝑz similitudinem libri materialis de cuiꝰ rõne videt eẽ q̃ contineat figuras aliquas q̃si similitudines aliquas illoꝛ qui per libruũ illuz cognoscunt. vñ ⁊ liber vite dicit: qz ꝛtinet similitudies qbus pot cognosci vita: nõ est aũt sufficiẽter liber vite q̃si pfectã cognitionẽ de vita faciẽs nisi ꝛtineat similitudies de vita cuiuslibet in ꝑticulari: qz cognitio in vlĩ est imꝑfecta ⁊ in potẽtia: sz bẽre hoc mõ similitudines oĩuz bñtiũ vitã determinate nõ est nisi diuine mẽtis: in qua sunt exẽplaria rerũ oĩum ꝓpa: ⁊ iõ liber vite nõ est qd creatũ: sed est dina noticia de vita nõ solum in vlĩ: sed in particulari: q̃tum ad oẽs in qbus inuenit vita: ⁊ qz noticia est essentiale ⁊ appropriatũ filio: ideo liber vite essentiale qdem est in diuinis ⁊ filio appropriatur.

Ad primuz ergo dõm q̃ vetus ⁊ nouum testamẽtum dicitur liber vite quasi faciẽs cognitionem de vita vniuersali: ⁊ docens precepta quibus peruenitur ad vitam: non tamen facit noticiã de vita vniuscuiusq̃. ⁊ ideo aliquo modo potest dici liber vite: sed nõ ꝑm cõpletam rõnem. ¶ Ad scõm dõm q̃ christus ꝑm humanã naturam dicitur liber vite quasi exemplar vniuersale vite: sed non quasi similitudo ꝑticulariter faciens cognoscere vitam vniuscuiusq̃. ¶ Ad tertium dõm q̃ similitudines vel figure istius libri non sunt aliquid additum essentie eius: quia rationes exemplares: vt in ꝑmo dictuz est: sunt ipsa diuina essentia: ⁊ ideo non oportet q̃ recipiat peregrinas impressiones. ¶ Ad quartuz dõm q̃ pater dicitur caput libri id est filij ꝑm q̃ liber appropriatur filio.

¶ Ad quintũ dõm q̃ q̃uis vita appropriatur spiritui sancto: tamen noticia de vita appropriatur filio.

Ad secundā qnē dōm q liber vite dicit noticia dei:q2 aūt liber ꝓprie est illoꝝ quoꝝ noticiā facit per figuras ⁊ silitudines exītes in libro:iō illoꝝ solū noticia dici pōt liber que cognoscit deꝰ per silitudines exītes malo ꝝ in se:ſz cognoscunt per modū ꝑuationis:similr etiam deus seipm nō cognoscit per silitudinē suiipsi⁹: ſz per ℔ q sibi ſm eēntiā suā pnō est. vñ neq; noticia quā hz de seipo: neq; noticia quā hz de malis pōt dici liber vite nisi de malis pene:inq̄tū sunt iusta ⁊ bona ſm q dicit liber moztis: vita aūt inter bona cōputat: vñ opz q liber vite intelligatur respectu vite que in creaturis inuenit: ⁊ q̄uis deꝰ habeat noticiā de vita nāe ⁊ gre ⁊ glie:vñ respectu cuiuslibz dictarū vitarū posset dici dei noticia liber vite: tñ pfecta rō vite nō inuenit:nisi in vita glie que pmixtionē moztis nō patit:⁊ iō liber vite ſm ꝓpriā sui acceptionē est noticia dei:quā hz de vita glie vniuscuiusq;:sic g̃ differt liber vite a scia dei:que est de tpalib⁹ ⁊ eternis:⁊ a prescietia que est de bonis ⁊ malis:⁊ etiā a ꝓdestinatiōe q2 ꝓdestinatio ꝓpe de futuris est:⁊ puidētia directionē in finē importat:cum sit ꝓpositus miserēdi:ſz liber vite simplicem noticiam de vita importat ⁊ non determinat aliq̄ tempus:vnde ⁊ scripti in libro vite dicuntur ⁊ qui vitam habēt ⁊ qui habituri sunt. ¶ Et per hoc patet solutio ad omnia obiecta.

Ad tertiā qnē dōm q liber vite:vt dcm est:est noticia dei de vita glie alicui⁹ hois:res aūt aliq̄ duplr hz esse.ſ.in se ⁊ in sua causa:in se qdē est simplr. In causa aūt sua hz esse ſm qd:causa aūt glie est gra sufficies q̄tum in se est. vñ qui hz gram hz iam vitam glie ſm quid:cognitio ergo de vita glie alicui⁹ habet a deo duplr. vno modo inq̄tuz deus scit ipsam vitā glie in isto esse:vel futurā esse simplr:⁊ tūc talis dicit esse scriptus in libro vite simplr vel ascriptus:vt qdam dicunt ad silitudinem illoꝝ qui ascribunt ad militiam vel ad aliq̄ officiuz. Alio modo inq̄tum deus scit vitam glie inesse isti vel futuraz esse in eo in causa sua que est gra.⁊ talis dicit ſm quid scriptus in libro vite vel annotatus:vt qdam dicunt:q2 g̃ nō pōt esse vt scia dei fallatur:iō quēcūq; scit habiturū vitaz eternā habebit eaz:vñ iste qui simplr scriptus est vel ascriptus in libro vite nō pōt inde deleri:ſz q2 gratia que est cā glozie in eo qui hz pñtem iustitiā q̄ ipse a iustitia per peccatum decidit desinit esse glie causa in eo.ideo noticia dei de gra istius nō est vt de causa glie.vñ iaz ista cognitio gre istius quā deus hz nō ptinet ad librū vite glie: ⁊ scōm hoc dicit deleri de libro vite nō aliq̄ mutatione in libro facta: sed in ipso ex pte cuius accidit q̄ gra nō est iaz cā glie:⁊ dicitur deus aliquē de libro vite delere inq̄tum pmittit eū

Ad primum (a iusticia excidere per peccatū.
g̃ dōm q ꝓdestinatio importat directionē in finē q̄ nō importat liber vite:vt dcm est. ⁊ ideo nō pōt dici ꝓdestinatus ille qui hz pñtē iustitiā tm. pōt autē aliq̄ mō dici script⁹ in libro vite:vt dcm est. ¶ Ad 2m pz solo per id q̄ supra dcm est. ¶ Ad 3m dōm q glosa illa loquit de scriptura qua aliqs script⁹ est in libro vite simplr.

¶ Utrū q̄libet charitas possit resistere cuilibz tentationi.

Ad tertiū sic ꝓcedit.videt q nō quelibz charitas possit resistere cuilibet tentationi.sic eni charitas obsistit peccato ita ⁊ rō:vt supra dcm est:sed non quelibet ratio pōt tentationi resistere: sic pz in incōtinētibus qui hñt rōnē rectā ⁊ vincunt:vt dicit pbs: ergo nō q̄libet charitas pōt tentationi cuilibet resistere. ¶ Ꝑ.maior est difficultas in resistēdo malo q̄ in opando bonū simplr:ſz charitas minima nō pōt in q̄libet bonū:g̃ nec pōt cuilibz tentationi resistere. ¶ Ꝑ.in resistēdo maxime tentationi est maximū meritū cū sit ibi maxima pugna: que cozonaz mereat:ſz minima charitas nō pōt in maximū ꝓmiū:g̃ nec resistere maxime tentationi. ¶ Ꝑ.charitas impfecta nō resistit venialib⁹:ſz maioꝝ ē ipugnatio mortaliū q̄ venialiū:g̃ nō resistit maxie tētationi. ¶ Ꝑ.ꝓ Lozin.io. Fidelis deꝰ qui nō patiet vos tētari supza id qđ potestis:ſz illi qb⁹ scribebat hēbant gram:sic pz in ꝓncipio epla:ergo aliqua tentatio est supza posse hūtis gram vel charitatem.

¶ Sed ↄ.nō pōt euitari oē pctm nisi oī tentationi resistat: ſz minima charitas pōt vitare oē pctm.cū etiā hō in puris nālib⁹ exīs hoc potuisset:g̃ charitas q̄libet pōt oēm tentationē vincere. ¶ Ꝑ.plus diligit charitas legē dei q̄ cupiditas milia auri ⁊ argēti:vt dic gloſa sup.pſ.ſz maior dilectio minoꝝ tētationi resistere pōt.g̃ q̄libet charitas resistere pōt cuilibet tētationi. ¶ Ꝑ.nullus peccat in eo qđ non pōt vitari:vt Aug.dic.ſi g̃ hūs charitatē nō posset cuilibet tētatiōi resistere: videt q tētationi ↄsentiēs nō peccaret.

Respōdeo dōm q resistere tentationi dupl'r dicit. vno mō vt gs a tētatiōe nō vincat. Alio mō vt gs tētationē vincat.dicit eni aliqs a tētatione vinci:qñ a ꝓposito bono trahit per tētationē in cōsensuz peccati:sic est in incōtinēte:qui hz rōnē rectā:ſz deducit. Quieni nō hz ꝓpositū bonū vt itempatus siue luxuriosus nō vincit:q2 libenter id agit.vincit aūt qui nō solum a tentatione supueniēte in actū peccati nō deducit:ſz etiā ex magnitudine vtutis q̄si nihil tentationē parūpendit. qui vo difficultatē a tētatione patit:ſz nō deducit:resistit qdem tentationi cū nō cōsentit:ſz nō vincit ꝓprie loquendo. Loquēdo g̃ ꝓmo mō de resistētia pcti:sic q̄libet charitas pōt resistere pctō ꝓpter li.ar.libatuz a fuiture pcti:q̄uis difficultatē patiat ꝓpter tētationis ipulsum. Loquēdo vo de tentatione scōo mō:sic charitas q̄ est parua in ꝑsn⁹ tētationis pōt tētationib⁹ resistere:q2 in fine tētatiōis fit magna: cū ds pugnāti auxiliū semp admiſtret.ſi tñ ponat q semp pua maneret:nō posset per modū dcm tētationi resistere.

Ad primuz g̃ dōz q nō est sile de incōtinēte ⁊ habente charitatē:q2 hūs charitatez hz iam habitū vtutis:quē nō hz incōtinēs. Et ꝓterea incontinens etiā nō vincit qñ nō posset resistere:ſi vellet rōne recta quā hz vti:vt supra dcm est. ¶ Ad 2m dōm q q̄uis sit maioꝝ difficultas laboris:non tñ est maioꝝ difficultas que attendit ſm excessuz opis ad potētiā que attendit in virtutib⁹:vt dcm est. ¶ Ad 3m pōt dici q etiā minima charitas pōt in magnū merituz respectu ꝓmy accītalis:nō aūt respectu ꝓmy substātialis:vt supra dcm est. ¶ Ad q̄rū dōm q venialibus etiaz resistere posset si aliquis charitate cōtra venialiū tentationē ꝓtereꝝ nō vt vitaret omnia: sed q2 potest singula vitare. ¶ Ad qntū dōz q apostolus loquit q̄tum ad id qđ homo pōt sustinere sine animi perturbatione qđ nō pōt:nisi charitas perfecta:vt in magnis tribulationibus equanimitatem seruet.

¶ Utrū homo semp resurgat in minoꝝ charitate.

A ℔ quartū sic procedit.vr q hō ſp in miozi charitate resurgat. Amos.5. Uirgo isr'l cecidit ꝛc. gloſa.nō negat vt resurgat: sed vt resurgere ẏgo possit:q2 seꝰ aberrās ⁊ si reporteꝝ humeris pastoris nō hz tātā glīaz q̄tā q nūq̄ aberrauit:ſz glīa ↄmēsurat charitati:g̃ hō post pctm nō hz tātā charitatē resurgēs q̄tā ꝓmo. ¶ Ꝑ.Eccl.44. Leuite qui recesserūt a me nūq̄ appropinq̄būt mihi vt sacerdotio funganť:ſz aliqs q̄m ad ſpūale sacerdotiū appropinquat deo p charitatē:g̃ nō hz tātaz charitatē qui aliq̄n recessit a deo per pctm q̄tā nūc. ¶ Ꝑ. charitas incipiēs nunq̄ est tāta quāta ꝓficiēs ⁊ perfecta: sed aliquis quādo cecidit habuit charitatē ꝓficientē vel aliud etiam pfectum. ¶ Ad 4m dōz q ceteris paribꝰ sem per ille q hz charitatē recipit pls de influētia dīni luminis. ſz ille q nō hz charitatez pōt plus conari ⁊ magis recipiet.

Ad secundā qnē dōm q nō est nec̄iuz q semp in maiozi charitate resurgat:q2 etiā minoꝝ ꝓparatio vel eq̄lis sufficit ad ℔ q gra infundatur.

Ad primum igit dōm q silitudo illa attēdit non q̄tū ad q̄titatē lucis:ſz q̄tū ad ordinem lucis ad tenebras. ¶ Ad 2m dōm q apls loquitur de gratia redemptionis que supabundauit ad delictū primi hois:⁊ nō loqtur vliter. ¶ Ad 3m dōm q pctm non vincit charitatem ꝓpter eius debilitatem.sed q2 ille qui peccat: nō vtit auxilio charitatis.⁊ ideo ratio nō sequtur.

Ad tertiā qnē dōm q etiā in minozi charitate pōt hō resurgere:q2 q̄tūcūq; de pctō doleat ⁊ ad graz se ꝓparet:dūmō ad terminū ↄtritionis pueniat:q̄ plus displicet ei a deo recessisse q̄ aliq̄ tpale placuit:gratz hēbit:ēt si nō tātū ꝓparet se q̄tū pus dū fuit inocēs ꝓpara

Ad primuz igit dōm q ℔ intellr nō semp (uit. q̄tuz ad maiozē q̄titatē charitatis:ſz q̄tuz ad maiozē diligētiā vel humilitatē in qua penitens resurgit ad min⁹ actuali.min⁹ aūt malū est vt charitas diminuat q̄ vt totalr amittat:⁊ minus maluz cōputat pro magis bono:vt dicit.5.etl. Et ideo in bonū diligētis deuz cedit pctm etiā si in miozi charitate resurgat:q2 per humilitatem ⁊ cautelaz ab oīmoda gre amissione curat. ¶ Ad 2m dōm q penitētia oīa restituit:ſz nō opz q eq̄lia. ¶ Ad 3m dōm q q̄titas peccati nō ꝓportionat gre quā expellit:q2 paruuz pctm pōt maximā charitatē expellere: sic econuerso parua charitas dicit maxima peccata delere:q2 pendet ex conatu hois potius q̄ ex gditate hītus. ¶ Ad 4m dōm q sic ex pdictis pz per poza merita merebat sibi tantam glīaz q̄tā charitatē hēbat:ſz ipse per pctm factꝰ est alter: ⁊ nō plenarie ad pstinū gradū restitutus:⁊ ideo nō plenarie recipiet effectū prioꝝ meritoꝝ nisi q̄tuz ad premiū accītale:qđ mensurat actib⁹ magis q̄ habitu charitatis.

Questio II.

Deinde querit de euacuatiōe charitatis per glīaz.⁊ circa hoc querunt q̄tuor. Primo vtruz fides ⁊ spes euacuent glīa adueniēte. Secundo vtruz charitas. Tertio vtrum ordo charitatis. Quarto vtrum scientia.

¶ Utruz fides euacuetur in patria.

A ℔ primuz sic procedit. vr q fides nō euacuet. Fides.n.ē fundamētū spūalis edificij.ſz fundamētū imobile mānet q̄cqd superedificet:g̃ fides nō euacuat adueniente glīa. ¶ Ꝑ.nihil expellit nisi a suo ↄrio.ſz glīa nō est ↄria fidei:g̃ adueniēte glīa nō euacuat fides. ¶ Ꝑ. pfectū ⁊ impfectū circa ea q̄ sunt diuersa spē bñ se ↄpatiūtur in eodē:sic q̄ bō hēat pfectaz geometriā ⁊ ipfectā grāmaticā.ſz visio glīe ⁊ fides sūt alteri⁹ spēi:g̃ visio glīe non expellit fidē. ¶ Ꝑ.opio ⁊ scia bñt se sic cognitio pfecta ⁊ imperfecta:⁊ silr cognitio matutina ⁊ vesptina in angelis.ſz in hoīb⁹ manēt silr scia ⁊ opinio:⁊ in angelis silr cognitio matutina ⁊ vesptina:g̃ fides manet cū visione patrie.

¶ Sz ↄ ē qđ apls dic.ꝑ Lor.13. ¶ Ꝑ.fides ē nō apparētiū: ſz in pria nihil erit nō apparēs eoꝝ q̄rū ē fides:g̃ ibi fides nō erit. ¶ Utrū spes euacuet in pria.

Alterius videt q nec spes euacuet:q2 sic se hz spes ad bona:ita se habet timoꝝ ad mala. ſz in damnatis semp manebit timoꝝ seruilis:ergo ⁊ silr in beatis manebit spes. ¶ Ꝑ.Eccle.24. Qui edūt me adhuc esurient.⁊ loqtur de fruitione diuine sapientie que erit in patria.ſz esuriēs expectat aliqd in futurū:g̃ sancti expectabunt

perfectā:qñ aūt resurgit hz charitatē incipientē: g̃ non hz tantā charitatē q̄tam pus. ¶ Ꝑ.nunq̄ potest tātū dispōnere se ad recipiendū diuini luminis influētiā qui est sine charitate q̄tum cuz charitate:sed ſm q aliquis disposuit se ad gratiam deus illi gratiam infundit:ergo semper magis recipit de influentia gratie aliqs permanens in charitate q̄ de nouo charitatē accipiēs:⁊ sic idem qđ pus.

¶ Sz ↄtra.in Malach.3. Placebit deo sacrificiū iuda ꝛc. sic dies seculi ⁊ anni antiqui:sed charitas facit omnia nostra deo esse accepta:ergo aliquis post lapsuz resurgēs potest habere tantū de charitate quantum prius.

¶ Utrum resurgat in maiozi.

Alterius videt q semp resurgat in maiozi. Heñ.p. Ecc̄n est vespere ⁊ mane dies vnus gloſa vesptina lux a qua quis cecidit:matutina in qua resurgit: ſz lux matutina ē maioꝝ q̄ vesptina:g̃ ⁊ gra vt charitas in qua qs resurgit illa quā pus hēbat. ¶ Ꝑ.Ro.6. Ubi abū dauit delictū supabūdauit ⁊ gra:ſz vbi supabūdat gra est ibi maioꝝ charitas:g̃ ꝛc. ¶ Ꝑ.pctm vincit ꝑmā charitatē: vincit aūt a scōa:g̃ scōa charitas ē fortioꝝ ⁊ maioꝝ q̄ ꝑma.

¶ Sed cōtra.innocēs non est minus aptus ad recipiendū gram q̄ pctō:ſz ꝑmā gram accipit innocēs.scōam accipit pctō:ergo nō opz q secunda sit maioꝝ q̄ ꝑma.

¶ Utrum resurgat in equali.

Alterius videt q ad minus semp sit equalis. Ro. 8. Diligētib⁹ deū oīa cooperant in bonū.glo ſa. Etiā casus in pctm:ſz ℔ nō eēt si in minozi charitate resurgeret:g̃ nunq̄ in minoꝝ:ſz semp in eq̄li resurgit. ¶ Ꝑ. Ambro.dicit q penitētia oīa ablata restituit:sed ℔ nō eēt si nō resurgeret ad min⁹ in eq̄li charitate:g̃ semp resurgit aliqs in eq̄li charitate. ¶ Ꝑ.ↄritio dz ꝓportiōari ꝓcedēti pctō:ſz pctm ꝓportionat quodāmō gre quā expellit:ergo ⁊ gra vel charitas:per quaz hō cōterit dz esse eq̄lis gre ꝓcedēti. ¶ Ꝑ.penitētia viuificat merita per pctā mortificata:g̃ penitēs tantā hēbit glīaz q̄tā añ pctm meruerat:ſz tātū meruerat q̄tum de charitate habuerat:gloria g̃ quā penitēs hēbit ꝓportionat charitati quaz añ pctm habuit. ꝓportionat aūt charitati in qua in morte inuenit post penitētiā:q2 lignū vbi ceciderit ibi erit. Ecc̄.penl.g̃ charitas in qua resurgit penitēs est eq̄lis charitati a qua cecidit.

¶ Sed ↄ.minima ↄritio sufficit ad deletionē oīuz pctoꝝ: ſz ſm q̄titatē ↄritionis attēdit q̄titas charitatis in qua quis resurgit:g̃ cū potuerit:qñ pus habuit graz:ex magna ꝓparatione graz accepisse:videt q possibile sit q recipiat minozē gram ⁊ charitatem q̄ pus habuit.

Respōdeo dōm ad ꝑmā qōnem q mēsura charitati prefigit a deo ſm suā voluntatē: ⁊ aliquo mō cōmensurat ad conatū illius qui gram recipit. vnde cū aliqs per pctm possit multū ⁊ parū conari ad recipiēdū charitatē:⁊ dīne libalitati nō ponat terminus per peccatū:cū ipse q̄tum in se est sit paratꝰ oīa peccata totalr delere: oz dicere sic ⁊ cōiter dicit:q aliquis pōt post peccatū in maiozi ⁊ in minozi ⁊ equali charitate resurgere.

Ad primuz g̃ dōz q logtur de glīa premy accītalis que non cōmensurat charitati:sed actui vel statui:q2 post pctm virgo aureolam nō habebit. ⁊ silr nec pctōr resurgēs gaudium de innocētia cōtinnata.

¶ Ad 2m dōz q ab officio dignitatis aliqs repellit ꝓpter pctm cōmissum etiam si penitētiā egerit.sic ꝓpter homicidium repellit a sacerdotio. ⁊ ℔ ē ꝓpter hoc q nō reducit ad statum tante dignitatis q̄uis reducat ad eq̄lem charitatē. ¶ Ad 3m dōz q loquēdo de vna ⁊ eadē charitate verum est q charitas incipiēs minoꝝ est q̄ ꝓficiens vl' perfecta.sed vna incipiēs pōt esse maioꝝ q̄ alterius qui est in statu ꝓficientiuz.sic aliq̄ alal statim natum est maius q̄

aliquid in futurū etiā de ꝑmio subali. ¶ Ꝑ. in fide q̄ euacuaꝫ inuenīt aligd cōe fidei ꝛ glīe. s. visio. sed nō inuenīt aligd in spe qđ possit in pria eē: qz id qđ est suba spei est expectatio que nō manebit in pria: g̈ videt ꝙ nō euacuet spes. ¶ Sed ꝟ. Ro. 8°. Qđ videt quis qđ sperat: ſz sancti videbūt in patria quicqđ expectauerunt: ergo spes in eis non erit. ¶ Ꝑ. spes est expectatio beatitudinis future: sed beatitudo in patria iam non erit futura: ergo neq; spes erit ibi. ¶ Utr̄ aligd de suba bit⁹ fidei ꝛ spei remaneat idē nūero.

Ulterius videt ꝙ aligd de suba hītus fidei ꝛ spei remanebit idem numero: qz in omni mutatione opz esse aligd cōe vtriq; terminoz̄. sed fides ꝛ spes mutant in bona glīe: ergo opz ꝙ aligd de suba habitus fidei ꝛ spei maneat idez numero. ¶ Ꝑ. sīc charitas adueniens opponit fidei infozmi nō ſm subam fidei sed ſz infozmitatē: ita glīa adueniēs opponit fidei nō ſm subaz visionis: sed ſm impfectionē tm̄. sed charitas adueniens tollit infozmitatē ꝛ remanet idem hītus numero fidei q̄tuz ad subam: vt supra dcm̄ est. ergo ꝛ silr glīa adueniēs tollit tm̄ impfectionē: ꝛ dimittit eandem subam habitus numero. ¶ Ꝑ. qñ scia impfecta crescit in pfectā non tollit suba scientie: silr nec suba corporis qñ ex puero fit vir: sed manet idem bō. sed aplus euacuationē fidei cōparat pfectioni scientie ꝛ etatis: ergo suba fidei manet eadem numero. ¶ Sed ꝟ. forme qñ destruunt: sīc ex nihilo totalr sunt: ita totaliter in nihilu; tendunt. sed fides ꝛ spes cū sint hītus: forme quedam sunt: ergo cū adueniēte glīa destruant: vt dicit Apls videt ꝙ nihil ipsarū maneat ſm numerū idez. ¶ Ꝑ. impoſe est ꝙ aligd sit idem numero: qđ non sit idez specie: sīc dicit phs de fide ꝛ opinione. in. 4. topicoꝝ. sed visio patrie ꝛ fides differūt specie multo plus q̄ fides ꝛ opinio: ergo visio fidei ꝛ patrie nō est idem numero.

Respōdeo dōm ad ꝑmā qōnem ꝙ in fide est cognitio q̄dā: ꝛ modus cognoscendi: qz cognoscit in speculo ꝛ in enigmate. modus aūt impfectionis est: ꝛ obscuritatē importat. vñ cuz gloria adueniens oēm imperfectionē ꝛ obscuritatem tollat: tollet qdez modū fidei q̄tuz ad modū cognoscēdi: sed remanebit cognitio eorum quoꝝ est fides: non quidem iam enigmatica sed clara.

Ad ꝑmum g̈ dōm ꝙ q̄tuz ad id qđ habet de cognitione fides est fundamētum: non q̄tum ad id qđ habet de enigmate. vñ q̄tum ad id qđ est fundamentū manebit. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ q̄tuis glozie visio nō sit ꝛtraria fidei q̄tuz ad id qđ habet de cognitione: est tm̄ sibi ꝛtraria q̄tuz ad id qđ habet de enigmate: ꝛ ex hac parte eaz expellit. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ pfectio ꝛ imperfectio cognitionis circa diuersa bñ se compatiunt̄: sed non circa idem. ꝛ ideo aligs pōt bēre silr impfectā cognitionē de his que ptinent ad vnū: ꝛ pfectā de his que ptinent ad aliud. sed nō est silr in ꝓposito: qz fides ꝛ visio glīe est de eodez. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ opinio ꝛ sciētia: q̄uis sint de eodem: nō tm̄ ſm idem mediuz: sed ſm diuersa: ꝛ ideo pñt esse silr. sed fides ꝛ visio patrie sunt de eodem ꝛ ſm idem mediū: qz fides assentit veritati ꝑme ꝓpter se: ꝛ silr visio glozie. ꝛ ideo pfectio vnius nō patit impfectionē alterius. cognitio aūt matutina ꝛ vesptina: q̄uis sint de eodem ſm rem: non tm̄ sunt de eodem ſm idem esse: qz cognitio matutina est de re ſm ꝙ bz esse in verbo. cognitio aūt vespertina de re ſz ꝙ habet esse in ppria natura. ꝛ ideo non est simile.

Ad secundā qōnem dōm ꝙ de habitibus opz ex actibus iudiciuz sumere. Est aūt duplex actus. s. actꝰ qui est actus impfecti: inq̄tū bz sīc motꝰ: ꝛ actus qui est actus pfecti inq̄tum bz: sīc operatio consequēs formā. cōtingit aūt qñq; ꝙ actus pfecti inueniantur in impfecto ſm ꝙ iam ꝑticipat aligd de pfectione: sīc aliquid de actu albi est in palido. qñ ergo impfectuz ad perfectionē venit actus qui est eius inq̄tum bz aligd de pfectiōe in quā tēdebat manet q̄tū ad id qđ est de suba actꝰ: sed tollit q̄tū ad id qđ erat de impfectione actꝰ: sīc loquela balbutientis pueri tollit qñ venit ad pfectā etatē q̄tū ad id qđ impfectionis erat in ipo: manet aūt qcqd erat de pfectiōe ꝛ suba loquele. ſz motus qui est actꝰ impfecti qñ puenit ad terminū motus: nō manet q̄tum ad aligd subē actus: sed q̄tū ad radicē ſm quā motus inerat qui erat ꝓportio quedā ꝛ ordo impfecti ad pfectionē: cognitio aūt inq̄tum bꝫ ipoztat actū pfecti: ꝛ iō cognitio que habet in statu impfectiōis manet q̄tū ad id qđ cognitiōis est: impfectione sublata. Spes aūt inq̄tuz tendit in arduū qđ est nondū habitū: ꝛ futurū expectatū est: sīc actꝰ impfecti: cū sit q̄si qdā motus. Et ideo cū ad pfectū venerit nō manet id qđ expectationis aut spei est: sed hoc tm̄ in quo hec expectatio radicabat. s. ordo ꝛ ꝓportio ipsius bois ad illa iā habita: quoꝝ dum nō habebant erat spes. ꝛ ideo nō ponit aligd speciale succedēs spei: sed tentio siue ꝓtenbēsio beatitudinis: que dicit ordinē bois ad deū iaz habitū: cuiꝰ nō habiti erat spes: vñ ordo iste cōis est vtrobiq; ꝛ q̄tum ad hunc ordinē spes manet: sed q̄tū ad nām actus sui trāsit.

Ad ꝑmū igit dōm ꝙ illi qui erūt in penis cuz sint remoti a ꝓticipatione eternitatis erunt semp in motu ꝛ successione. ꝛ ꝓpter hoc poterit esse timoꝛ futuri mali: sed illi qui erunt in patria erūt maxime q̄tuz ad ꝑmiū subale in ꝓticipatione eternitatis. ꝛ ideo ſm hoc nō erit in eis aligd de ꝑmio futuri: sed totū sil̄ habent: vñ non remanet in eis spes. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ illa fames non importat expectationē futuri: ſz aufert fastidiuz iam habiti. vñ respectu premij subalis nō erit ibi expectatio: ſz fruitio plena. ſz respcū aliq̄rū accñtaliū: vel ēt stole corpis poterit ibi eē expectatio: ſz nō spes: vt. ſ. 26. dis. dcm̄ ē. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ etiā in spe inenīt aligd qđ manet in pria. s. ordo ꝛ ꝓportio ad expectatū bonū. ſz iste ordo erit pfectꝰ in patria: in via aūt iperfectꝰ ꝓpter absentiā eiꝰ ad qđ est.

Ad tertiam qōnē dōz ꝙ ablatio alicuiꝰ qđ ē de subia rei iducit corruptionē rei illiꝰ: nō aūt sublatio alicuiꝰ qđ se bz accñtalr ad rē illā. impfectio āt illa quā tollit glīa a fide est suba fidei: ꝛ ad spēm eiꝰ ptinens. qđ pz ex B ꝙ accipit ſm rōnē obti a q̄ fides spēm recipit. Obscuritas eni quā enigma ipoztat ad genꝰ cognitiōis pti net. ꝛ iō oz ꝙ rēota ista ipfectiōe suba ꝛ spēs fidei ōstruāt: sīc si ab asīno remoueat sua irrōnabilitas: qz aūt fides forma q̄dā est accñtalis simplex: nō cōposita ex mā ꝛ forma. iō ipsa destructa nō remanet aligd fidei idē nūero ſz idez genere: sīc pz ꝙ q̄ ex albo fit nigrū: vel econuerso manet id qđ colozis est nō idē numero color: ſz idē genere. ſz manet eadē lux nūero cū est pfecta ꝛ impfecta: qz illa impfectio vl pfectio nō ptinet ad spēs lucis: ſz accñtalis ē. ¶ Et silr ē dōz de spe in qua ēt qđ dcm̄ est magis apparet.

Ad primuz g̈ dōz ꝙ cōe qđ manet in mutatione idē nūero est subm: ſz idē genere manet nā generis. ꝛ ita in hac trāsmutatione manet eadē numero aīa: ſz visio vel cognitio idem genere. ¶ Ad 2ᵐ dōz ꝙ ifozmitas illa nō est de ptinētibꝰ ad spēm fidei sīc; ipfectio enigmatica. ꝛ iō nō est silr. ¶ Et silr dōm ad 3ᵐ.

¶ Utrū charitas vie euacuet in pria.

Ad secundū sic ꝓcedit. vī ꝙ charitas vie euacuet. i. Cor. 13. Cū venerit qđ pfectū est euacuabit qđ ex pte ē. ſz charitas ē ex pte: qz illō ꝓceptū. Diliges dñm deū tuuz ex toto corde tuo: nō totalr ipleꝫ in via: vt supra dcm̄ est: g̈ charitas euacuabit. ¶ Ꝑ. destructa cā destruitur effect⁹, sed fides generat charitatē: sīc dr Matth. 9. in

glosa. cuz ergo fides euacuet ꝛ charitas euacuabit. ¶ Ꝑ. sīc fides est enigmatica ita ꝛ charitas: qz charitas mouet affectū in id qđ non per spēm videt. sed fides que est enigmatica euacuabit: g̈ ꝛ charitas. ¶ Ꝑ. motꝰ cessat cuz pertentū fuerit ad terminū: sed charitas est qdaz motus mētis in deū: g̈ cum ad terminū pruenieꝫ charitas cessabit. ¶ Ꝑ. ea que sunt vnius rōnis vnū in alterū pōt ꝓficere si differāt ſm pfectū ꝛ impfectū: ſz charitas vie q̄uis possit crescere nunq̄ tamen potest peruenire ad modum charitatis patrie: ergo charitas vie ꝛ patrie non sunt vnius speciei. ꝛ ita videtur ꝙ charitas euacuetur.

¶ Sz ꝟ. pª Lor. 13. Charitas nūq̄ excidit. ¶ Ꝑ. ꝓtia amati nō tollit amoꝛez ſz auget. charitas aūt est amoꝛ dei: g̈ qñ deū pñt videbimꝰ non tollet charitas: ſz magis augebit.

Respōdeo dōm ꝙ amoꝛ ſz rōnē sue spēi nō importat aligd impfectionis: ſz magis pfectionē inq̄tum ipoztat terminationē affectꝰ: ꝛ quādā ifozmationē in re amata. vñ glīa adueniēs nihil de his q̄ ad spēm charitatis ptinēt tollet: ꝛ iō charitas non destruetur.

Ad primuz g̈ dōz ꝙ illa imperfectio est accñtalis charitati: ꝛ iō ea remota: nihilominus charitas eadē numero remanebit. ¶ Ad 2ᵐ dōz ꝙ fides est causa charitatis rōne cognitionis: cognitio aūt manebit: vt dcm̄ est. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ enigma est ēntiale fidei: qz ptinet ad rōnem ꝓpriu obiecti: sed est accñtale charitati: ꝛ ideo non est silis ratio. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ amare nō dicit motū qui ſt actus impfecti: sed qui est actus pfecti: sīc sentire ꝛ itelligere: vt dicit phs in. 3. de aīa. ꝛ ideo ratio nō segtur. ¶ Ad qntū dōm ꝙ hoc ꝙ charitas vie manens in via nō potest peruenire ad pfectionē charitatis patrie: est ꝓpter statū viatoris: ꝛ non q̄tum ad id qđ est de rōne charitatis: inq̄tum viatoꝛ non possidet perfecte qđ amat.

¶ Utrū ordo dilectionis qui modo est fuerit in xpo vel in sanctis qui sunt in patria.

A D tertiuz sic ꝓceditur. videtur ꝙ ordo dilectionis: qui modo est nō fuerit in xpo nec in sanctis qui sunt in pria q̄tū ad dilectionez inimicoꝝ: qz inimici scōꝝ ad minus post diem iudicy nō erunt nisi demones ꝛ dānati. sed ad illos nō est habēda charitas: vt supra dcm̄ est: g̈ nō diligent inimicos. ¶ Ꝑ. in eis erit sūma cōformitas voluntatum ad deuz. sed deus inimicos scōꝝ non diligit sed odit: ergo nec xpus ꝛ beati suos inimicos diligent. ¶ Ꝑ. quicunq; diligit aliquē ex charitate vult ei bonū vite eterne. sed hoc xpus nō voluit inimicis nec beati: qz si vellent ꝛ fieret: ergo non diligunt inimicos ex charitate.

¶ Sz ꝟ. diligere inimicū ad pfectionē charitatis ptinet: ſz in xpo ꝛ in btis est pfectissima ꝛ amplissima charitas: g̈ ipi inimicos diligūt. ¶ Ꝑ. xpus ex charitate dilexit illos ꝓ q̄ bꝰ mortuꝰ ē. Jo. 15. Maioꝛē hac dilectiōez nē. ſz mortuꝰ est ꝓ inimicis. Ro. 15. g̈ dilexit inimicos: ꝛ eadē rōne beati.

¶ Utrū in scis btis sit ordo charitat⁊ q̄tū ad se ꝛ ꝓximos.

Ulterius videt ꝙ in eis nō sit ordo charitatis q̄tū ad se ꝛ ꝓximū ꝛ ꝓpinquos ꝛ exneos. Aug. in libꝰ de vera relig. Perfecta charitas est vt plus potioza bona ꝛ minus minoza diligamus: sed in patria erit pfecta charitas: g̈ ꝓximū meliozē se plus diligit aliqs q̄ seipm: ꝛ silr exneuz q̄ ꝓpinquū ſm carnē. ¶ Ꝑ. in patria erit perfecta ꝛformitas humane volūtatis ad deū. sed deus plus diligit meliozē: g̈ ꝛ quilibet plus diliget meliozē q̄ seipm. ¶ Ꝑ. ille plus diligit cui maius bonū optat. sed qlibz bō vult maius bonū meliozi se q̄ sibi in pria: qz vnicuiq; vult bonū qđ bz nec appetit alicui qđ nō habet: qz sic desideriū nō eēt quietatū: g̈ plus diligit meliozē se q̄ seipm.

¶ Sed ctra. gloria perficit nām. sed ordo iste est a natura hominis ꝓgrediēs: vt homo se plus altero diligat. ergo ꝛ gloria hunc ordinem non auferet. ¶ Ꝑ. si aliqs salutem suam negligeret pro salute alterius peccaret. sed in patria non erit aliquid inordinatū: g̈ homo ibi semp plus diliget salutem suam q̄ alteriꝰ: ꝛ ita plus amabit se q̄ alterum.

¶ Utrū xpus dilexerit plus petrū vel ioānē: vel ecōuerso.

Alterius querit quē xpus plus dilexerit petrum vel ioānē. Et videt ꝙ ioānē. Jo. vlti. Vidit illum discipulū quē diligebat iesus sequētē. B aūt nō dr qz illum tm̄ diligeret: g̈ ꝓpter eminentiā dilectionis ad ipsum. ¶ Ꝑ. dilectio in qua affectꝰ affectui vel signis dilectionis nō rūdet est dilectio simulationis. cuz g̈ xpus maioꝛē familiaritatē ioanni exhibuerit q̄ petro: ꝛ eius dilectio nullo mō fuerit simulata: videt ꝙ ioānē plus petro dilexerit. ¶ Sed ꝟ. puerb. 8. Ego diligentes me diligo. sed plus dilexit petrus: vt ꝑz Jo. vlti. ergo ꝛ plus diligebatur.

Respōdeo dōm ad ꝑmā qōnē ꝙ inimici xpi pñt accipi dupl̄r. vel q̄tū ad finalē exitū sicut dānati: vel in actu: vel in puisione dīna. vel q̄tū ad pñtem statū tm̄: sīc saulus tunc erat. Quātū g̈ ad ꝑmos inimicos est eadez rō dilectionis in xpo que in nobis ad illos q̄s scimus dānatos: qz nām ipsoꝝ diligimus: ꝛ ꝓsiderata nā tm̄ eis vitā eternā vellemus. ſz ꝓsiderata iustitia dīna ꝛ eoꝝ meritis eis bñ nō volumus: qz iustitiā dīnaz plus diligimꝰ q̄ eoꝝ nām. ꝛ ꝑma voluntas est voluntas añs. scda est voluntas ꝓpriꝰ. ꝛ ita xpus diligebat inimicos: qui erant damnati vel dānandi volens eis bonū volūtate antecedēte: que nō semp impleꝫ: etiā dei volūtas añs. sed nō ꝓpriꝰ: sīc nec deus. ꝛ eadem ratio est de alys beatis quantum ad illos qui actu sunt damnati: sed de dānandis forte nesciunt de omnibus qui sunt. Sed q̄tuz ad alios inimicos ſm pñtē statū tm̄ diligebat: ꝛ ad eos bona operabatur: quia ꝓ eis mortē subyt. ¶ Et per hoc patet responsio ad obiecta.

Ad secundā qōnem dōm ꝙ circa hoc est duplex opinio. Quidam dicunt ꝙ in patria erit deus oīa in oībus: ꝛ mens tota in deuz quiescens totā rōnem dilectionis habebit deum. ꝛ ideo deū super omnia diliget: ꝛ alios tanto plus quanto erunt deo ꝓximiozes: ēt alios plus q̄ se si sunt meliozes. Sz illud nō videt rationabilr dcm̄: qz vnusquisq; tantū ambit deo frui q̄tum diliget deum. vñ cum deum super omnia diliget sup omnia volet deo frui. ꝛ ideo frui deo plus optabit sibi q̄ alq. vnde videt ꝙ magis se q̄ alium diliget. ¶ Ꝑ. affectus dilectionis nō quiescit in aliquo nisi in ꝓpio obiecto. sicut autem ꝓprium obm amoris est bonū: ita ꝓpriuz subm amoris istius hominis est bonum istius: vñ ꝛ deū sūme diliget inq̄tum est sūmum bonuz suuz. vnde non oportet ꝙ tāto aliquem plus diligat quāto est simplr deo ꝓximioꝛ: sed quanto est deo ꝓximioꝛ inq̄tum est bonū suum. Et ideo videt ꝓbabilius quod aly dicunt: ꝙ quilibet ibi plus diliget se q̄ ꝓximum. Sed de comparatione ꝓpinquoꝝ ad extraneos credo ꝙ simplr loquendo plus vnusquisq; diliget extraneum meliozem q̄ cōsanguineum minus bonū: qz plus attenditur ordo dilectionis q̄tum ad ꝓximitatē ad deuz q̄ q̄tuz ad ꝓximitatē ad seipm: q̄uis vtrūq; opz ꝙ attendatur. vnde de equaliter bonis plus diligit ꝓximiozē. sed de inequalibus diligit meliozem.

Ad ꝑmum igit dōz ꝙ itelligēdū est ꝙ plus diligit magis bona q̄ ēt sibi sunt magis bona: sīc bona spūalia q̄ corpalia. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ in hoc ipso volūtas nra volūtati dine cōformabit ꝙ sequet motum nāliter sibi impositū a deo. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ voluntate consequente vult maius bonum alteri q̄ sibi: sibi aūt intensius. sed volūtate antecedēte vult sibi maius: ſz hoc nō ipedit quietē desideriꝫ: qz hec volūtas nō est voluntas

simplr ſz cõditionata: vel velleitas q̃dã vt qdã dicunt.

Ad tertiam qõnem dõm q̃ ſic dicit: petrus plus dilexit xp̃m dilectione que ab ipso in membra diffundit. ſed ioãnes plus dilexit dilectione que in xp̃o ſiſtit. Et ideo petro dominus ꝯmiſit curã membrorũ: ioanni aũt curã matris que ad ꝑſonaz eius ſpãlius ſpectabat. vñ t petrus a xp̃o plus dilexit q̃tum ad affectũ interiorem: qz donuz maioris charitatis erat ei tunc collatum. Sed ioannes magis diligebat q̃tum ad ſigna exteriozis familiaritatis. t hoc ꝓpter q̃tuoz causas. ¶Primo qz per ioannẽ ſignificat vita cõtemplatiua que familiariozẽ hz deuz: q̃uis actiua ſit fructuoſioz t laboꝛioſioz que ſignificat in petro. Scõo ꝓpter etatez: qz inuenis erat. Tertio ꝓpter caſtitatem. Quarto ꝓpter ingenitam manſuetudinem. ¶Et per hoc pz ſolutio ad obiecta: qz vteq̃ plus diligebat: t quodãmodo plus diligebatur.

¶Utrũ ſcia quã modo habemus totaliter tolleꝛ.

A Bquartuz ſic ꝓceditur. videt q̃ ſcia quã modo habemus totaliter tolleꝛ. pͣ Lozin. iz. Sciẽtia deſtrueꝛ. ſed accidens qõ deſtruit totaliter tollit: ergo ſcia totaliter tolletur. ¶Ꝑ. fides eſt magis ſpũalis q̃ ſcia. ſed fides tolleꝛ: ergo t ſciẽtia. ¶Ꝑ. cõſideratio ſcientie eſt de delectabilib⁹ maxime. ſi ergo ſcia hic acquiſita remanet: aliqs magnus clericus plus habebit de gaudio q̃ aliqua vetula que erit maioris charitatis: qõ eſſe videꝛ impoſſibile. ¶Ꝑ. illi qui ſunt in patria cognoſcũt omnia quoz ſciam habuerunt: t multo plura t melius in verbo. ſi ergo ſcia non eſt niſi ad cognoſcẽduz fruſtra in eis ꝓteria ſcia remaneret. ¶Ꝑ. habitus ordinat ad actum: g̃ vbi actus non remanet: neq̃ habitus remanere põt: qz fruſtra remaneret. ſz actus ſcie qui mõ eſt non remanebit in ꝑria: qz cõſideratio ſcientiaz eſt in intelligẽdo cuz fantaſmate non ſoluz in accipiendo ſciam: ſed etiaz in cõſiderando ea que aliquis iaz didicit. Uñ leſo orgãno imaginationis ipe ditur opatio intellectꝰ: etiã in alys que ꝓus ſciebat: g̃ nec ſcia remanebit. ¶Ꝑ. ſcie quã nunc habemus cõſideratio eſt collatiua. Sed iſte modus cõferendi nõ erit in patria: qz tunc ſequereꝛ q̃ eſſet ibi ſtudiuz t diſputatio: qõ eſt abſurduz. ergo ſcia hic acquiſita nõ remanebit in patria.

¶Sed ꝯtra. Magiſter in ꝓma diſtinctiõe ſcõi dixit: t ꝓbi etiã plures dicũt q̃ aia poſita eſt in corpore vt ſciẽtys perficiaꝛ. ſz fruſtra ponereꝛ ad hoc niſi poſt corpus ei ſcia remaneret: ergo ſcia remanebit. ¶Ꝑ. cõſtat q̃ illi qui ſunt in inferno aliqd cognoſcũt eẽ de his que ꝓus cognouerũt: ſic patet de diuite qui ſuoꝝ memoziaz habebat. ſed eis nõ addetur alia cognitio q̃ hic habuerũt: ergo ꝑor ſcia in eis remanebit. ¶Ꝑ. ſi ſcia deſtruatur cuz corpore: erit bonuz tempozale. t ita ſtudiuz ſciẽtie cõputabit inter ſollicitudines rerũ tempozaliũ: quod videtur abſurdum.

Reſpondeo dõm q̃ in ſcia quã mõ habemus eſt tria ꝯſiderare. ſ. habituz actuz t modum agẽdi. Modus aũt agẽdi eſt: vt intelligat cũ fantaſmate: qz in ſtatu vie veꝝ eſt qõ dicit pͣs in. z. de aia. q̃ neq̃ ſine fantaſmate intelligeret aia nõ ſoluz q̃tum ad acquirẽdam ſciam: ſed etiã quo ad ꝯſiderationẽ eoꝝ que quis iaz ſcit: qz fantaſmata ſe bñt ad intellm ſic ſenſibilia ad ſenſum. actus aũt ſcie ꝓpriuz eſt vt cognoſcat ꝑnes reſoluẽdo eas ad ꝓncipia ꝓma per ſe nota. bitus aũt eſt quedam qualitas boiem habilitãs ad hunc actũ. Modus autem intelligẽdi ꝑdictꝰ accidit humane aie ex duobꝰ. Uno modo ex hoc q̃ aia humana eſt vltima ſm nãe ordinez in gradibꝰ intellectꝰ. vñ ſe hz intellectꝰ eius poſſibilis ad oĩa intelligibilia: ſicut ſe hz materia ꝓma ad oẽs formas ſenſibiles. t ꝓpter hoc nõ põt in actum exire ꝓus q̃ recipiat rerũ ſpecies: qõ fit per ſenſuz t imaginationẽ. Allio mõ ex hoc q̃ eſt forma corporis. vñ oz q̃ opatio eius ſit opatio totiꝰ hois. t ideo cõicat ibi corpus nõ ſic inſtrm: per qõ operet ſed ſic repũtans obm. ſ. fantaſma. t inde ꝯtingit q̃ anima nõ põt intelligere ſine fantaſmate etiaz ea que ꝓus nouit. In aĩa ergo ſeparata a corpore remanebit natura aie: ſed nõ remanebit vnio ad corpus in actu. t ideo ea ꝯſiderata in natura ſua tñ: non indigebit fantaſmatibus q̃tum ad cõſiderationẽ eoꝝ: que ꝓus ſciuit: ſed ſoluz q̃tum ad conſiderationẽ eoꝝ: que de nouo debz ſcire. t ideo ea que prius ſciuit poterit cõſiderare nõ qdem vtendo fantaſmate: ſed ex habitu ſcie ꝓus habito. ea vo que ante neſciuit non poterit ſcire niſi quatenus ex his que ſcit elici poſſunt: vel inq̃tuz alie ſpẽs ei diuinitus ĩfundũt. dicere eniz q̃ ſm id qõ modo aĩa hz in natura ſua nõ poſſit intelligere ſine corpore aliquo modo eſt valde familiare illis qui ponunt aĩam cũ corpore deficere: qz vt dicit ꝑmo de aĩa. ſi nulla opationũ quas hz põt eſſe ſine corpore nec ipſa ſine corpore eſſe poſſet: cũ operatio nãlis cõſequat nãm. In actu aũt ſcie ꝑdicta duo cõſiderant. ſ. motus inquiſitionis t rationis diſcurrẽtis: t terminus. ſ. certitudo que habet de cõclusionib⁹ ſm q̃ iam ſunt reducte in ꝓma ꝓncipia. motus autẽ ille impfectionis eſt q̃tum ad neceſſitatẽ diſcurrendi vt cauſet certitudo. t ideo in beatis nõ remanebit actꝰ ſciẽtie q̃tum ad neceſſitatem motus: ſed q̃tuz ad certitudinẽ tãtuz. Et ideo videt dõm ſm q̃ gdam dicũt q̃ in patria q̃tum ad animas ſeparatas erit alius modus intelligendi: qz ſine fantaſmate ꝯſiderabũt: ſed poſt reſurrectionem poterit eſſe vteq̃ modus inq̃tuz aĩa nõ ſubiacebit corpori: ſed ex toto ei dñabitur. actus autẽ mutabit qz remanebit q̃tum ad terminuz: ſed non q̃tum ad diſcurſum in ſanctis. In dãnatis aũt non eſt remotũ quin etiã collationis neceſſitas remaneat. t ideo remanet habitus ſcientie q̃tum ad ſubſtãtiam. dicere eniz q̃ habitus remaneat t actus nullo modo: videt abſurdum: qz habitus nihil eſt (aliud q̃ habilitas ad actum.

Ad primum igitur dõm q̃ deſtruetur ſcia q̃tum ad modum: t q̃tum ad actum mutabitur. ſed q̃tum ad habitum remanebit: vt dictum eſt. ¶Ad ſcõm dõm q̃ modus impfectionis eſt eſſentialis fidei t de ratione eius: ſz modus cognoſcendi per fantaſmata nõ eſt de rõne ſciẽtie ſed accidit ei ex cõditione ſubiecti. ¶Ad tertium dõm q̃ non eſt inconueniẽs q̃ ille qui habet minoꝛem charitatem habeat plus de gaudio q̃tum ad aliquẽ actum: cuz tamẽ habeat minus gaudium de deo: qõ eſt premiũ eſſentiale. ¶Ad quartũ dõm q̃ cognoſcere aliquid pluribꝰ modis non eſt fruſtra: ſic etiaz xp̃s habuit ſciam nãliuz rerũ que in vbo cognoſcebat. ¶Ad qntũ dõz q̃ ille modus cognoſcẽdi accidit ſcie ex ſtatu eius in quo eſt. nõ eniz fantaſma eſt obm ꝓpinquuz t ꝓpriuz intellectus: cuz ſit intelligibile in potẽtia nõ in actu: ſz ſpẽs itellecta eſt per ſe obm eiꝰ. ¶Ad ſextũ dõm q̃ nõ erit actus ſcie q̃tum ad diſcurſuz ſed q̃tuz ad terminũ certitudinis. ¶Et ꝓterea non oporeꝛet ibi eſſe ſtudiuz vel diſputationẽ q̃tum ad bonos: qz oĩum illoꝝ que cõſiderare vellent in vbo cognitionez poſſent accipere: vel per illuminationẽ ſuperioꝝ hẽre. Damnatis aũt nõ vacabit diſputare penarum pondere ꝓſſis.

¶Expoſitio textus.

Charitas autẽ que deſeri poteſt.) Uerus eſt ſi poſſet deſeri ꝓpter debilitatẽ amozis: vt. ſ. aliquis minus diligeret deuz q̃ rem illaz ꝓ qua tunc peccat: tũc eni non eſſet vera charitas. (De perfecta itelligit.) ꝑfecta dr q̃ eſt in ꝯfirmatis vl in via vel in ꝑria: vel itellr nõ q̃ nõ poſſit amitti: ſz qz difficile ẽ q̃ amittat.

¶De charitate dei. Diſt. xxxii.

Remiſſis adũciendũ eſt de dilectione dei qua ipſe diligit nos que nõ eſt alia q̃ illa qua diligimus eũ. Dilectio aũt dei dina vſia eſt. eadẽq̃ dilectione pater t filius t ſpiritus ſanctus ſe diligunt t nos: vt ſupra diſſerui⁹. Cũq̃ dilectio ſit imutabilis t eterna: alium tamen magis aliuz ꝙ̃ minus diligit. Uñ Aug⁹. Incomprehenſibilis eſt dilectio atq̃ imutabilis qua deus in vnoquoq̃ noſtrũ amat qõ fecit ſicut t odit qõ fecimus. Adiro igitur t diuino modo etiã quãdo odit diligit nos. Et hoc quidem in omnibus intelligi poteſt. Quis ergo digne poſſit loqui q̃tum diligat membra vnigeniti ſui: t quãto amplius vnigenitũ ipm? De ipo etiam dictuz eſt. Nihil odiſti eoꝝ que feciſti. Ex his percipit q̃ deus omnes creaturas ſuas diligat. qz ſcriptum eſt. Nihil odiſti eoruz que feciſti. Et iterum. Uidit deus cuncta que fecerat: t erant valde bona. Si omnia que fecit bona ſunt: t omne bonuz diligit: omnia igitur diligit que feꝛ: t inꝛ ea magis diligit rõnales creaturas: t de illis eas amplius que ſunt membra vnigeniti ſui: t multo magis ipſum vnigenitũ.

¶Ex qua intelligentia dicit deus magis vel minus diligere hec vel illa.

Cum aũt dilectio dei imutabilis ſit: t ideo nõ intendit vel remittit. Si queritur que ſit ratio dicti cũ dicit magis vel minus diligere hoc q̃ illud. t cuz dicit de⁹ oĩa diligere: dicimus dilectionem dei ſic pacez dei exuperare oẽm ſenſum humanuz vt ad tante altitudinis intelligẽtiam vix aliquatenus aſpiret humanus ſenſus. Poteſt tñ ſane itelligi ea rõne dici oĩa diligi a deo que fecit: qz oĩa placẽt ei: omnia approbat inq̃tum opa eius ſunt. nec tunc ꝓius vel amplius placuerunt ei cuz facta ſunt: ſed anteq̃ fierẽt: imo ab eterno oĩa placuerunt ei: nõ minus q̃ poſtq̃ eſſe ceperunt. Nõ vero rationales creaturas. i. homines vel angelos alios magis alios minꝰ diligere dicitur: nõ mutabilitatẽ charitatis eiꝰ ſignificat: ſz q̃ alios ad maiora bona: alios ad miora dilexit: alios ad meliores vſus alios ad minꝰ bonos. Oĩa eniz bona nr̃a ex eius dilectione nobis ꝓueniũt. Electoꝝ ergo alius magis alius minus dilexit ab eterno: t diligit ẽt nũc: qz alijs maiora alijs minora ex dilectione ſua ꝓparauit bona: alijſq̃ maiora t alijs minora bona ꝯfert in tẽpore. vnde magis vel minus dicit deus vl illos diligere.

¶Qz duobus modis inſpiciẽda eſt dilectio dei.

Conſideraꝛ. n. duobꝰ modis dilectio dei: ſm eẽntiã t ſm efficientiã. nõ recipit magis t minꝰ ſm eẽntiã: ſz tñ ſz efficiẽtiã: vt magis dilecti dicanꝛ qui bꝰ ex dilectione ab eterno maiꝰ bonuz ꝓparauit t in tpe tribuit. t minꝰ dilecti qbꝰ nõ tãtũ. Inde eſt etiam q̃ aliqui q̃ cõuertunꝛ t iuſtificantur dñr tunc incipere diligi a deo: nõ q̃ deus nouа dilectiõe qnq̃ poſſit diligere: imo ſempiterna dilectiõe dilexit añ mũdi ꝯſtitutionẽ quoſ cũq̃ diligit. ſz tunc dñr incipere diligi ab eo: cũ eterne dei dilectionis ſortianꝛ effectũ. ſ. gr̃az in pñti: vel gl̃iam in futuro. Uñ Augu. Abſit vt deus temporalr aliquẽ diligat quaſi noua dilectione que in ipſo añ nõ erat: apud quẽ nec preterita trãſierunt: t futura iam facta ſunt. Itaq̃ oẽs ſcõs ſuos ante mũdi cõſtitutionẽ dilexit ſic ꝑdeſtinauit. Sed cũ conuertunt t inueniũt illũ tunc incipere ab eo diligi dñr. vt eo modo dicatur quo poteſt humano affectu capi qõ dicit: Sic etiã cũ iratus malis dicitur t placidus bonis: illi mutantur: nõ ipſe. vt lux ĩfirmis oculis aſpera. firmis lenis eſt: ipſoꝝ. ſ. mutatione: ſua non. Ita cum aliquis per iuſtificationem icipit eſſe amicus dei ipſe mutatur: non deus.

¶Siquis magis vel minus diligatur a deo vno tempore q̃ alio.

Sz querit de aliquo vno vtruz magis diligat a deo vno tpe q̃ alio: diſtinguẽda eſt dilectionis itelligentia. Si enim referat ad dilectionis effectũ cõceſſibile eſt. Si vo ad dilectionis eſſentiã: ificiabile eſt.

¶Si deꝰ ab eterno dilexit reprobos.

Et reprobis vo qui ꝓparati nõ ſũt ad vitã ſz ad mortẽ: ſi q̃ritur vtrũ debeat ꝓcedi q̃ deꝰ ab eterno dilexit eos. Dicimus de electis ſolis ſimplr hoc eſſe cõcedendum q̃ deus ab eterno eos dilexit quos ad iuſtitiã t coronam ꝓparauit. De non electis vo ſimplr eſt cõcedendum q̃ odio habuit. i. reprobauit. ſicut legitur. Jacob dilexi. Eſau odio habui. Sed non eſt ſimplr intelligendum q̃ dilexit ne predeſtinati intelligantur: ſed cũ adiectione dilexit eos inq̃tuz opus eius futuri erant. i. quos t quales eos facturus erat.

¶Poſtq̃ determinauit magiſter de dilectione charitatis qua diligimus deũ: Dic determinat de dilectione qua ds diligit nos. Et diuidit in partes duas. In ꝓma oſtẽdit quõ deus oẽm creaturã diligit. In ſecunda mouet queſtionez de reprobis quos diligere nõ vr: ibi (De reprobis vo ꝛc.) ¶Prima in duas. In ꝓma determinat de dilectione dei ſz q̃ abſolute dicitur creaturam diligere. In ſecunda determinat de gradibꝰ diuine dilectionis ſz q̃ vnũ plus t aliũ minꝰ dicit diligere: ibi (Cũ aũt dilectio dei ꝛc.) Et diuidi-

tur hec pars in duas. In p^a determinat de ordine dine dilectionis q̃tũ ad diuersos. In 2^a q̃tũ ad eundẽ ibi(Si vo q̃rit ꝛc.) Circa p^m tria facit. Primo mouet qõnẽ. Scõo determinat eã ibi:(põt tñ sane ꝛc.) Tertio ꝓfirmat solonẽ ibi:(Cõsideraẽ enī duob^9 modis ꝛc.) Qõ I.

HIc querunt quinq;. Primo vtrum deus creaturã diligat. Secundo vtrum omnes creaturam. Tertio vtruz ab eterno. Quarto vtruz equaliter oĩa. Quinto gd plus ꝛ quid minus siue equaliter.

¶Utruz deo cõpetat creaturã amare.

AD primũ sic ꝓcedit. videt q̃ deo nõ competat creaturã amare. Amor enim quãdam passionem animi importat. ſz alie passiones animi: vt ira ꝛ hꝺ nõ sunt in deo nisi �means effectuz ꝛ per silitudinem: ergo nec amor est in ipso. ¶P. Inter multũ distantia non põt esse amor: vñ amici nõ optant amicis maxima bonozũ: ne amicitia dissoluaẽ: vt phs dicit in.9. etĥ. sed nulla est tãta distantia quãta creatoris a creatura: g̃ non põt esse amor dei ad creaturã. ¶P. amor trãsfert amantẽ in amatũ: vt viuat iaz vita amati: vt dicit Diony. in li. de di. no. ſz deus nõ transfert in aliqd aliud cũ sit imobilis: sed oĩa ad se trahit: vt dicit Jo. iz. ergo ipse nõ amat creaturã. ¶P. amãs quodãmodo subycit amato inq̃tũ affectus amãtis amato informaẽ: vt supra dcm est: ſz deus nullo modo creature subycit: ergo nullo modo amat creaturã. ¶P. oĩs nostra pfectio a diuina pfectione exemplaẽ. ſz oĩs vtus perfectio mẽtis est: ergo cũ quedã alie vtutes non sint in deo: vt temperantia ꝛ hꝺ: videtur q̃ nec charitas.

¶Sz ĩ. sic eẽntia sua est exẽplar oĩs creature: ita bonitas sua est cã oĩs bonitatis in creatura: ſz deꝰ cogĩscẽdo eẽntiã cogĩscit oĩa q̃ ab ipa exẽplanẽ. g̃ amãdo bonitatẽ suã amat oĩa q̃ ab ipsa bonitatẽ ꝓticipãt. ¶P. Jo. 3. Sic deꝰ dilexit mũdũ. ¶P. Dio. dic q̃ dinꝰ amor nõ ꝓmisit ipm sine gerRespondeo dcz q̃ vnicuiq; bñti cogni(mie eẽ. tionẽ amabile est, ꝓpriuz bonũ nõ solum amore nãli sed amore aĩali siue intellectuali. vñ cum in deo sit sui pfecta cognitio amat suã bonitatẽ. bonũ aũt alicuiꝰ nõ solũ dicit ꝺm hoc q̃ in ipso est. sed ꝺm q̃ in alio est per siũitudinẽ. vñ cũ bonitas que est in creatura sit silitudo dine bonitatis: segtur q̃ ipse creaturam diligat.

Ad primuz igit dõm q̃ passiones quedã ꝓportant in sui rõne aliquã mãlez trãsmutationẽ. ꝛ ideo nõ possunt trãsferri in deũ nisi per silitudinẽ sic ira. ꝛ silr ille que important defectuz vt tristitia: ꝛ etiã ira ꝺm q̃ ex tristitia causaẽ. Quedã vo passiones sunt que de rõne sui nõ importãt aliqd mãle vel aliquẽ defectuz sicut delectatio. vñ etiã in opatione intellectuali delectatio est nõ soluz in corpali opõne: vt phs, pbat in. 7. etĥ. ꝛ ꝓpter ℔ delectatio in deo põt poni: nõ qdez vt passio: sed opationẽ suã simplicẽ: ꝛ sine motu ꝺfis per modum itelligẽdi: vt phs dicit in. 7. etĥ. q̃ deus simplici gaudet opatione. ꝛ silr etiã de amore dõm est. ¶Ad 2^m dõm q̃ ĩter multũ distantia bñ põt esse amor: sed nõ amicitia: qz nõ cõueniant simul qõ est ꝓpriũ amicitie. Deus aũt q̃tus in infinitũ distet a creatura: tñ operaẽ in oĩbus ꝛ in oĩbus est. ꝛ ideo põt saluari ẽt ratio amicitie. ¶Ad 3^m dõm q̃ amor oĩs trãsfert quodãmodo amantẽ in amatũ: sed diuersimode. Uno mõ ꝺm q̃ amans transferẽ in ꝓticipãdũ ea que sunt amati. Allio mõ vt cõmunicet amato ea que sunt sua. Primo g̃ mõ deꝰ nõ transferẽ in amatũ: qõ est creatura: ſz scõo mõ: inq̃tuz bonitatẽ suã ei cõicat. ꝛ sic dic Dio. 4. c. de di. no. q̃ ẽt ipe deꝰ est per amorem extasim passus. ¶Ad 4^m dõm q̃ potẽtia passiua iformaẽ ex obiecto suo. ſz potẽtia actiua ponit formã suã circa obm: sic ꝓz de itellectu agẽte ꝛ possibili. Unde sic itellectus diuinus nõ informaẽ rebꝰ quas cognoscit per essentiã suã: ita nec volũtas eius informaẽ rebꝰ quas amat: qz eas per bonitatẽ suaz amat: ꝛ amando cõicat eis suã bonitatẽ. ¶Ad 5^m dõm q̃ vtutes que bñt mãm determinatã circa actꝰ ꝛ passiones corporales: vel que ꝓportant aliquẽ defectũ: sic fides nõ põt dre exẽplar in natura diuina: ita. ſ. q̃ ille vtutes in deo sint. ſz bñt exẽplar in itellꝰ diuino sic bñt reliq̃ res mãles. ꝛ ideo cũ charitas nll̃z defectũ nec aliqd mãle ꝓportet ĩuenir ĩ deo p̃ gbusdã alias vtutibꝰ.

¶Utrum deus diligat omnem creaturam.

AD secundum sic ꝓcedit. videt q̃ deus nõ diligat oẽm creaturam. quicqd enim deus diligit ex charitate diligit. sed creature irrõnales non diligunt ex charitate: vt supra dctm est. g̃ eas deꝰ nõ diligit. ¶P. sic dic phs in. 8. etĥ. creature inaiate nõ diligunt nisi amore cõcupiscẽtie: sic ꝓz de vino. ſz deus nõ diligit amore cõcupiscentie: qz ipse bonoz nostroz nõ eget: g̃ creaturas inanimatas nullo mõ diligit. ¶P. dilectio est causa electionis. sed deus nõ oẽs etiaz hoĩes eligit: ergo nõ oẽs diligit. ¶P. q̃cuq; diligit aliqd vult ei bonũ. ſz deus nõ vult reprobis bonũ qõ est pfectuz bonũ. ſ. vitã eternã: qz si vellet haberent: g̃ deus nõ diligit oẽm creaturã. ¶P. nõ põt eẽ eiusdez ad idem amor ꝛ odiũ. ſz deꝰ aliquã creaturã odit. Malach. p. Esau odio habui. g̃ nõ oẽm creaturã diligit.

¶Sed ℈. Sap. xi. Diligis oĩa que sunt: ꝛ nihil odisti eoz q̃ fecisti. ¶P. Dio. dicit q̃ etiã amor dinus mouet superiora in ꝓpriẽtiã iferioz. sed deus ℈ ꝓpriẽtiã de oĩbus g̃ ipse oĩa diligit. ¶P. Heñ. p. dicit. Uidit deꝰ cuncta que fecerat ꝛ erãt valde bona. Et Augu. dicit q̃ per ℈ significaẽ q̃ oĩa approbauit: ſz nihil approbaẽ nisi qõ amaẽ: g̃ deus oĩa

Respondeo dcz q̃ amicitia sic dctm est ad (amat. dit aliqd supra amorẽ: qz ad rõnẽ amoris sufficit q̃ bõ velit bonũ qõcuq; alicui. ad rõnẽ aũt amicitie opz q̃ aliqs velit ei boc bonuz qõ vult sibi: vt. ſ. velit conuersari cũ ipso ꝛ cõuiuere in illis que maxime amat. Sic g̃ deus cõiter loquẽdo de dilectiõe diligit oĩa inq̃tũ vult eis bonũ aliqõ. ſ. nãle ipsoz. ſz bonuz qõ ipse sibi vult. ſ. visionẽ sui ꝛ fruitionẽ qua ipe btus est: vult qdez omni creature rõnali volũtate añte. ſz volũtate ꝓprie soluz electis: q̃ est voluntas simplr. ꝛ ideo solos electos diligit amore amicitie. alia aũt diligit amore cõiter dicto inq̃tum sunt bona.

Ad primuz g̃ dõm q̃ deus oĩa. i. creaturas irrõnales ex charitate diligit: nõ sicut charitatẽ habẽs ad illa: sed sicut ordinans ea ad illa ad que ille charitatem habet. ¶Ad scõm dõm q̃ q̃uis nos non diligamus creaturas inanimatas amore benivolentie: qz eorũ bonũ nõ est a nobis: deus tñ eas diligit amore benivolentie: qz per hoc q̃ eis bonũ vult sunt: ꝛ bone sunt. tñ deꝰ q̃uis nõ amet aliqd in concupiscendo sibi: amat tamen in concupiscendo alteri: vt non fiat vis in verbo concupiscẽtie: qui anxietatem non ꝓprietatem desideriꝰ importat. ¶Ad 3^m dõm q̃ dilectio amicitie est illa que electionem causat: ꝛ hanc non ℈ ad omnia. ¶Ad quartũ dõm q̃ deꝰ omnibus creaturis irrõnalibus vult bonum eis ꝓportionatum: ꝛ cuiꝰ sunt capaces. ꝛ ideo simplr loquendo potest dici q̃ deus eas diligat. sed reprobis voluntate consequẽte: ꝺm quã simpliciter dicit aliqd velle: vult quidẽ bonũ nature: nõ aũt bonũ cuius sunt capaces. ſ. gratie ꝛ glorie nisi voluntate antecedẽte. ꝛ ideo nõ est dicẽdũ q̃ diligat deus eos simplr: sed ꝺm quid. ſ. inq̃tuz sunt creature. ¶Ad 5^m dõm q̃ non odit reprobos inq̃tum creature sue sunt: sed inq̃tum mali sunt: quod ab ipso non est.

¶Utruz deus ab eterno dilexerit creaturas.

AD tertiuz sic ꝓcedit. videt q̃ deus ab eterno nõ dilexerit creaturas. dilectio enī nõ est nisi boni. ſz creature nõ fuerũt bone ab eterno: ergo nõ diligit eas ab eterno. ¶P. dilectio significat diuinã eẽntiã ꝛ connotat effectũ in creatura. ſz ea que ꝓportãt effectũ in creatura dicunt de deo ex tpe: sicut dñs ꝛ saluator ꝛ hꝺ. g̃ ꝛ diligere creaturas non dicit de deo nisi ex tpe. ¶P. dilectio vnit amãtẽ amato. sed res nõ potuerũt ꝓiungi vel vniri deo anteq̃ eẽnt: g̃ non poterant amari ab eo ab eterno. ¶P. eoz que sltr se bñt est vna rõ amoris. ſz creature anteq̃ eẽnt in nullo distinguebanẽ: g̃ nõ erat in vno q̃re diligeret magis q̃ in alio: ꝛ ita ab eterno nõ dilexit electos nisi forte sicut alia. ¶P. amãs vult eẽ amatũ. sed deꝰ nõ volebat eẽ creaturas anteq̃ eẽnt: qz si voluisset eas eẽ fuissẽt: ergo non amabat eas anteq̃ essent.

¶Sed ℈tra. Ephe. i. Elegit nos añ mundi ℈stitutionẽ: sed electio erat ex dilectione: g̃ ẽt ab eterno dilexit creaturas. ¶P. Dio. dicit. 4. ca. de di. no. q̃ diuinꝰ amor fuit cã q̃re res feẽ: g̃ amor rerũ fuit ĩ deo anteq̃ res eẽnt: ꝛ ita ab eterno. ¶P. affectꝰ boni sequit cognitionẽ de bono. sed deꝰ ab eterno cognouit gcgd boni eẽ i creaturl: g̃ ab eterno dilexit

Respondeo dõm q̃ illa sola noĩa ex tpe(creaturas. de deo dici põt que in p̃ncipali significato ꝓportãt aliqd qõ in deo ꝺm rẽ nõ est: sicut ea que ꝓportãt relationẽ dei ad creaturã in p̃ncipali significato: vt dñs ꝛ hꝺ. que gdẽ relatio ꝺm rẽ est in creatura: sed in deo est ꝺm rõnẽ tñ. silr ea que ꝓportãt in p̃ncipali significato actionẽ diuinã terminatã ad aliqd extra se sicut cãre ꝛ hꝺ. amor autẽ nõ ꝓportat in p̃ncipali significato relationez: sed opationẽ volũtatis: cuiꝰ opationes sicut ꝛ opationez itellꝰ ꝓprie ꝛ ab eis elicite in opante manẽt: ꝛ nõ trãseũt ad ℈stituẽdũ aliqd in exteriori mã. ꝛ ideo amor deo ab eterno ꝓuenit.

Ad primuz igit dõum q̃ q̃uis creature ab eterno nõ fuerit bone in ꝓpria nã: fuerunt tñ bone in dei pscientia. ¶Ad scõm dõm q̃ nõ connotat effectũ i actu ſz in bitu. ꝛ ℔ est qz opones aie nõ terminant ad aliqd extra opantẽ: vñ põt extẽdi ẽt ad id qõ nõ est ĩ actu. ¶Ad tertiũ dcz q̃ amor nõ ynit ꝺm rẽ semp: sed est vnio affectꝰ: que gdẽ vnio põt bẽri ẽt ad illud qõ est absens aut penitꝰ nõ existẽs. ¶Ad q̃rtũ dcz q̃ q̃uis nõ differrẽt ꝺm id qõ nõ erãt ĩ ꝓpria nã: dicam tñ bẽbãt in dei pscientia ſz q̃ eorum diuersitates futuras pscibat. ¶Ad gntum dicendum q̃ deus volebat ab eterno creaturas esse: sed non eas esse ab eterno sed ꝺm ordinem sue sapientie.

¶Utruz dehs oĩa equaliter diligat.

AD quartuz sic ꝓcedit. videt q̃ deꝰ oĩa eq̃lr diligat: qz ꝓidentia vt dicit Dio. est effectꝰ amoris. sed eq̃liter est illi cura de oĩbꝰ. Sap. 6. g̃ oĩa eq̃liter diligit. ¶P. dilectio dei ad creaturas signat hitudinẽ ipsius ad creaturas. sed deus eq̃liter se bẽt ad oĩa vt dicit phus: q̃uis oĩa ineq̃liter se bẽant ad ipz: g̃ ipse eq̃liter oĩa diligit. ¶P. sic diligit oĩa ita cognoscit oĩa. sed eq̃liter cognoscit oĩa: g̃ eq̃liter oĩa diligit. ¶P. idẽ actus nõ põt eẽ itensioz ꝛ remissioz nisi ꝺm diuersas sui ptes. sed eodẽ actu simplici diligit oĩa: g̃ non diligit vnũ plus altero. ¶P. qua rõne diligit vnũ plus altero: eadẽ rõne diligit aliquẽ q̃cq; plus q̃cq; minꝰ: qz sicut vna res est melioz altera: ita idẽ ꝺm diuersa tẽpora est melꝰ seipo. sed deus non diligit aliquẽ q̃ plus q̃cq; minus: qz sic amor suus eẽt mutabilis: qõ est ipossibile. ergo nõ diligit vnũ plus altero.

¶Sed ℈tra. Prouerbi. 16. Uniuersa ꝓpter seipsum operatus est dñs. Et silr ẽt dicit q̃ oĩa fecit ꝓpter hoĩem. sed illud ꝓpter qõ aliqd fit plus diligit: ergo deus magis diligit se q̃

AD quintuz sic ꝓcedit. videtur q̃ diligat plꝰ iustũ pscitũ q̃ peccatorẽ ꝓdestinatũ. Prouerbi. ix. Ego diligentes me diligo. sed iste peccator ꝓdestinatꝰ nõ amat deũ quẽ amat iustus pscitꝰ: ergo plus diligit iustũ pscitũ q̃ pctorem ꝓdestinatũ. ¶P. magis bonũ deus magis diligit. sed iste iustus ẽ magis bonꝰ q̃ ille peccator: ergo magis a deo diligit. ¶P. in lra dicit q̃ magis diligit mẽbra vnigeniti sui q̃ alios. sed peccator ꝓdestinatꝰ nõ est mẽbrũ xpi: ergo minꝰ a deo diligit q̃ iustꝰ pscitꝰ qui est mẽ

¶Sed ℈tra. dilectio cã est electionis. sed peccatorẽ ꝓdestinatũ deꝰ elegit: g̃ magis diligit eũ q̃ iustũ pscitũ quẽ nõ elegit. ¶P. illum magis diligit cui maius bonum vult. sed peccatori ꝓdestinato vult maius bonum: quia vitam eternã: ergo magis eum diligit.

¶Utrum deus plus diligat penitẽtẽ q̃ inocẽtem.

Alterius videt q̃ magis diligat penitẽtẽ q̃ inocẽtẽ. qz gaudiũ ex amore ℈sequit. sed plus gaudet de penitẽte: vt ℈z Luc. 15. g̃ plus eũ amat. ¶P. vbi nõ magis opat magis diligit. pp qõ vt phs dicit mres plus diligũt filios q̃ pres: ſz deꝰ plus opat ad salutẽ penitẽtis q̃ inocẽtis: g̃ plꝰ eũ amat. ¶P. affectꝰ amoris ex effectu pẽsat. ſz maior amoris effectꝰ videt reuocare inimicũ ad amiciã q̃ amicũ in amicicia ℈seruare: g̃ plꝰ diligit penitẽtẽ q̃

¶Sed ℈tra, qõ est diuturniꝰ est magis eligẽdũ ꝛ (inocẽtẽ: diligẽdũ. ſz bonum inocentis est diuturniꝰ: ergo magis diligitur a deo. ¶P. supra dictũ est q̃ refurgẽs nunq̃ redit ad tantam dignitatẽ q̃uis redire possit ad tãtã charitatẽ: g̃ deꝰ plus diligit innocẽtẽ q̃ penitentem.

¶Utrum deꝰ magis diligat boiem q̃ angelum.

Alteriꝰ videt q̃ diligat plus boiez q̃ angelũ: qz nun q̃ angelos apphẽdit: ſz semẽ abrae apphẽdit Debre. i. ꝛ sic plus fecit ꝓ hoibꝰ q̃ ꝓ angelis: g̃ magis diligit eos. ¶P. boies plibꝰ modis sũt mẽbra xpi q̃ angeli. ſ.

q̄tū ad ꝺformitatē nāe. ſz mēbra chriſti magis diligit vt ſi
ſra dicit: ḡ boies plꝰ diligit q̄ angelos. ¶ ℙ. boies ſupra
angelos collocauit. ſ. xp̄m ⁊ beatā vḡinē: ḡ plꝰ boies ange
¶ Sed ꝺcra. dilectio cātur ex ꝺueniētia amati (lis diligit.
cū amato. ſz angeli ſunt ſiliores deo: vt dicit Greg. ḡ ange
los plus diligit. ¶ ℙ. angelis in p̄ncipio vel q̄ſi gḥam ꝺtu
lit: nō aūt hoīb⁹: ḡ angelos magis hoīb⁹ diligit.
¶ Utrū deus magis diligat humanū genus q̄ xp̄m.

Alteri⁹ videt q̄ magis diligat hūanū gen⁹ q̄ xp̄z: qz
ipm p redēptione hūani generis dedit: vt pa
tet Jo. 3. ¶ ℙ. bonū cōe eſt diuini⁹ q̄ bonū vni⁹. ſed bonū
hūani generis eſt bonū cōe: bonū aūt xp̄i eſt bonū vni⁹ ſin
gularis pſone: ḡ plus diligit hūanū gen⁹ q̄ xp̄um.
¶ Sz ꝺcra. per xp̄m totū gen⁹ hūanū fit deo acceptū: ḡ xp̄z
magis diligit. ¶ ℙ. dat⁹ ē ei ſpūs nō ad mēſuraz: ḡ plꝰ eū

Reſpōdeo dōz ad p̄mā qōnē q̄ de⁹ ſimplr (diligit.
loquēdo mai⁹ bonū vult pctōi p̄deſtīa
to q̄ iuſto p̄ſcito. ſz vt nūc vult iuſto p̄ſcito. Nec aūt deter
minatio vt nūc nō cadit ex pte dilectionis: ſz magis ex pte
obiecti: qz dilectio dei nō variat̄ per tēpoza. ab eterno eniz
iſti p̄deſtinato voluit mai⁹ bonū. vñ ſimplr ꝺcedēdū eſt q̄
magiꝰ diligit p̄deſtinatū q̄ p̄ſcitū. ¶ Et per hoc pz reſpon
ſio ad obiecta: quia procedunt vt nunc.

Ad ſecundā qōnē dōm q̄ q̄tū ad bonū p̄my eſſen
tialis eq̄liter diligit penitētē ⁊ inocē
tē ſi eq̄lē hēant charitatē: vel illū magis qui maiozē chari
tatē hēt. ſed q̄tū ad p̄miū accidētale plus diligit inocētez
ꝓpter dignitatē inocētie: ad quā nō p̄t ꝓuenire penitēs

Ad p̄mum igit dōm q̄ q̄uis penitēs reſurgat in
eq̄li charitate: ⁊ ita bonū qō ſibi vult
de⁹ fit eq̄le ꝺſideratū in ſe: eſt tñ mai⁹ in cōparatiōe ad ipz
cui dat̄. Sicut quāto aliḡs eſt magis indigens: magis ſibi
ꝑpenſum reputat̄ būficiū. ⁊ ꝓpter hoc dicit̄ deus ⁊ angeli
plus gaudere de ꝺuerſione ei⁹: ſic bō plus gaudet de modi
co ſigno ſanitatis alicui⁹ ifirmātis q̄ de itegra ſanitate dū
eā hēbat. ¶ Uel dōm q̄ hoc dicit̄ ex B q̄ penitēs frequē
ter magis humilis ⁊ feruēs ⁊ cautus reſurgit. ¶ Ad ſcōm
dōm q̄ de⁹ nō magis opat̄ in eo cui de nouo ifundit gr̄am
q̄ in eo in quo eā ꝺtinuat: ſicut nec ſol illuminaꝭ aerē tene
broſum plus q̄ ꝺtinuās lumē. nihil eni pōt ſubſiſtere niſi
dei opatio ꝺtinueā i ipo. ¶ Ad tertiū dōm q̄ q̄uis ſit ma
ius reſpectu illi⁹ qui liberat̄: nō tñ eſt mai⁹ ſimplr.

Ad tertiaz qōnē dōm q̄ q̄tū ad bonū nāe plus di
ligit de⁹ angelū q̄ hoiem. ſz q̄tū ad bo
nū gl̄ie ſe hēt vt exceſſa ⁊ exceſſa: qz quoſdā hoies plus:
⁊ quoſdā angelos plus: ⁊ quoſdā eq̄liter: qz hoies erūt eq̄
les angelis: ⁊ qdā ēt ſupiores angelis ⁊ vnicuiq̄ ꝓuidit ſz
exigentiā nāe ⁊ ſtat⁹ ſui. ¶ Et per hoc pz riſio ad obiecta:
Nō eni plus diligit p̄ filiū ifirmū q̄ ſanū: qz ei ipendit re
media que non ipendit ſano.

Ad quartaz qōnē dōm q̄ xp̄m diligit nō ſolū plꝰ
q̄ hoies: ſz ēt plꝰ q̄ totā creaturā nō
ſolū q̄tū ad diuinā nām: ſed ēt q̄tū ad hūanā: inq̄tū eā p̄
deſtinauit ad mai⁹ bonū. ſ. ad vnionez diuine pſone.

Ad p̄mū ḡ dōm q̄ in hoc ēt q̄ xp̄s p̄o hoīb⁹ fuit
dat⁹ maximū bonuz ipſi xp̄o fuit ſm q̄
in B vtus ſua manifeſtata fuit: ⁊ cā fuit ſalutis būane: qō ē
ſibi valde bonoꝛificū. ¶ Ad ſcōm dōm q̄ q̄uis ſit ſingu
laris pſona xp̄i: tñ eſt cā vlis ſalutis humani generis: ⁊ cā
p̄eſtātioꝛ eſt cauſato. ¶ Expō textus.

Remiſſis adyciendū. Uideꝫ q̄ B in
p̄o libꝛo determiare debue
rit. Et dōm q̄ ēt in p̄mo libꝛo poni ꝺueniēter
potuit inq̄tū diuina dilectio eſt diua eſſentia
⁊ hic poni ꝺgruēter p̄t: inq̄tū eſt exēplar nr̄e
dilectiōis. (Dilectio dei vſia ē.) Eſt eni eēntia ⁊ dilectio i
deo idē re: ſz differt rōne tm̄: vt in p̄mo libꝛo dictū eſt.

¶ De q̄tuoꝛ vtutib⁹ p̄ncipalib⁹. Di. xxxiii.

Poſt p̄dicta de q̄tuoꝛ vtutib⁹ q̄ prin
cipales vel cardinales vocant̄ diſſe
rēdū eſt: que ſūt iuſticia: foꝛtitudo:
p̄udētia: ⁊ tpantia. De qb⁹ Aug.
ait: Juſtitia eſt in ſubueniēdo miſe
ris: p̄udētia in ꝓcauēdis iſidūjs: foꝛtitudo i ꝑ
rēdis moleſtūjs: tēp̄ātia in coercēdis delecta
tionib⁹ p̄auis. De his dicit i libꝛo ſapiētie: So
brietatē ⁊ p̄udētiā ꝺcet iuſtitiā ⁊ vītatē. So
brietatē vocat tēp̄ātiā: ⁊ vītatē vocat foꝛtitu
dinē. Hę vtutes cardinales vocant̄: vt ait Hiero.
qb⁹ in hac moꝛtalitate bene viuit̄: ⁊ poſt ad
eternā vitā ꝓuenit̄: Que in xp̄o pleniſſime fue
rūt ⁊ ſūt. De cui⁹ plenitudie nos accepim⁹. In
quo habuerunt vſus coſdē quos in p̄ſia hēt: ⁊
quoſdā ēt vie. verūtn̄ an be vtutes cū ipe in aio
eē icipiāt: qui cū ſine illis p̄i⁹ eēt: tn̄ anim⁹ erat:
deſināt eē cū ad eterna ꝓduxerint: nōnulla qō ē.
Quibuſdā viſuz eſt eē deſituras. ⁊ de trib⁹ qdē:
p̄udētia. ſ. foꝛtitudie ⁊ tēp̄ātia cū B dicit̄ nō ni
bil videt̄ dici. Juſtitia eni i moꝛtalis eſt: ⁊ magis
pficiet̄ in nobis q̄ eē ceſſabit: Cū beate viuem⁹
nāe cōtēplatione dine que creauit oēs ceteraſq̄
iſtituit nās qua nihil meli⁹ ⁊ amabili⁹ eſt. Cui re
gēti eē ſubditū iuſtitie eſt. Et iō imoꝛtalis eſt oī
no iuſtitia. nec i illa btitudie eē deſinet: ſz tal' ac
tāta erit vt pfectioꝛ ac maioꝛ eē ñ poſſit. Foꝛtaſ
ſis ⁊ alie tres vtutes p̄udētia ſine vllo iā piculo
erꝛoꝛis. foꝛtitudo ſine moleſtia tolerādoꝝ ma
loꝝ: tēp̄ātia ſine repugnātia libidinū: erūt in il
la felicitate: vt p̄udētie ibi ſit nullū bonū p̄pone
re deo vel eāre: foꝛtitudinis ei firmiſſime cobe
rere: temperātie nullo defectu noxio delectari.
Nōvo nūc ait iuſtitia in ſubuenendo miſeris:
q̄ p̄udētia in p̄cauēdis inſidūjs: q̄ foꝛtitudo in
ꝑferēdis moleſtūjs: q̄ tēp̄ātia in coercēdis de
lectatiōib⁹ p̄auis nō erit ibi oino vbi nihil mali
erit. Iſta igit̄ vtutū opa huic moꝛtali vite neč
ſicut fides ad quā referēda ſunt in futuro hēbū
tur. Ecce apte dicit Aug⁹. q̄ p̄dicte vtutes i fu
turo erūt: ſz alios vſus tūc hēbūt q̄ modo. Cui
Beda conſentit ſup Exodū ita dicēs: Colūne añ
q̄s apꝑhēſuz ēvelū ptātes celi ſūt q̄tuoꝛ erimjs
vtutib⁹ p̄clare. i. foꝛtitudie: p̄udētia: tempera
tia: iuſtitia: que aliter in celis ſeruant̄ ab angelis
⁊ aiab⁹ ſctis q̄s hic a fidelib⁹. Et ꝺſequēter aſſi
gnat Beda vſus illaꝝ vtutū ſm p̄ſentē ⁊ futurū
ſtatū imitans Aug. in p̄miſſis aſſignatiōib⁹.

¶ Poſtq̄ determiauit magr̄ de vtutib⁹ theologicis. Dic

determinat de vtutib⁹ cardinalib⁹. Et diuidit̄ in ptes diu
as. In p̄ma determinat de ipſis cardinalib⁹ vtutib⁹ ſm ſe.
In ſcōa oñdit i qb⁹ eē hēant ibi: (Que in xp̄o pleniſſime.)
Prima diuidit̄ in tres. In p̄ma enumerat eas. In ſcōa oñ
dit act⁹ eaꝝ ibi: (De qb⁹ Aug.) In tertia oñdit qual⁹ car
dinales dicant̄ ibi: (De vtutes cardinales.) (Que in chri
ſto ⁊c.) Dic oñdit in qb⁹ ſūt vtutes cardinales. Et diuidit̄
in duas partes. Primo oñdit q̄ ſūt ⁊ fuerūt in xp̄o. Scōo
ingrit vtrum future ſint in patria ibi: (Uerūtn̄ an be vtu
tes ⁊c.) Et circa hoc duo facit. Primo mouet qōnē. Scōo
determiat eā ibi (Aug⁹ aūt. 14. li. de tri.) ¶ Dic ē tripleꝝ
qō. Prima de vtutib⁹ moralib⁹ in cōi. Scōa de vtutib⁹ car
dinalib⁹. Tertia de ptibus earum. Qō. I.

Circa p̄mū q̄runt̄ q̄tuoꝛ. Primo de diſtin
ctiōe moraliū vtutū ab iuicē. Quali
ter eni ab itellectualib⁹ ⁊ theologicis diſtīguā
tur ſupra. zz. di. dictū eſt. Scōo q̄rit̄ de cā effi
ciēte earum: vtrum ſint. ſ. a nā vel per infuſio
nem: vel per acquiſitionem. Tertio de medio quod in eis
regrit̄. Quarto vtrū in patria euacuent̄.

¶ Utrum oēs vtutes moꝛales ſint vna virtus.

Ad p̄mum ſic ꝓcedit̄. videt̄ q̄ oēs vir
tutes moꝛales ſint vna vir
tus. Augu. eni dicit in li. de moꝛib⁹ eccl'e: Nihil
vtutē eē affirmauerim niſi ſūmū amoꝛē dei. ſz
amoꝛ dei qui eſt charitas eſt vna vt⁹ vt ex di
ctis pz: ḡ oēs vtutes ſunt tm̄ vna vt⁹. ¶ ℙ. vbi eſt vnū foꝛ
male nō pōt eē diuerſitas niſi mālis. ſed oēs vtutes moꝛa
les ꝺueniūt in vno foꝛmali: qz cōpletiuā rōnē vtutis hēt ꝑz
q̄ itellectū ⁊ rōnē accipiūt vt i. vi. etbi. dicit̄. ḡ nō differūt
niſi māliter: ⁊ nō differūt ſm ſpēm. ¶ ℙ. potētie ap̄phen
ſiue magis diuerſificant̄: vel nō min⁹ q̄ appetitiue: ḡ ⁊ ha
bit⁹ ſil'r: cuz potētys ꝓportionent̄. ſed vn⁹ hab⁹ cognoſcitiu⁹
eſt oīum que ad vtutes moꝛales ptinēt ſicut patet de ſciē
tia moꝛali: ⁊ de ipa p̄udētia que eſt recta rō oīuz agibiliū
vt dicit̄ in. 6. etbi. ḡ ⁊ vtutes moꝛales nō debēt eē diſtincte
¶ Sed ꝺcra. per ſe accidētia ſm ſpēm diſtīguū (ſm ſpēm.
tur ex ſola differētia ſubiecto⁹ que in eoꝝ diffōnibus po
nunt̄. ſed vtutes moꝛales ſunt ēt in diuerſis ſubiectis: cuz
q̄dā ſint in rōnali: quedā in ꝺcupiſcibili: quedā in iraſcibi
li: ⁊ ſemp in eiſdē: qz tēp̄ātia nunq̄ eſt in iraſcibili ⁊ ceteris: ḡ videt̄ q̄ vtutes moꝛales ſpē diſtīguāt̄. ¶ ℙ. plures
foꝛme vni⁹ ſpēi nō p̄ſit eē in eodem ſubiecto: ſz ples vtutes
moꝛales p̄ſit eſſe in eodem etiam ſm ptez eādē aie: ſic foꝛ
titudo ⁊ mālſuetudo ſūt ſil'i iraſcibili: ḡ differūt ſpē.

¶ Utrum alie vtutes moꝛales a p̄udētia diſtīguātur.

Ulterius videt̄ q̄ alie vtutes moꝛales a p̄udentia
nō diſtinguunt̄. eoꝝ eniz que ex oppoſito
diuidunt̄ vnū nō ponit̄ in diffōne alteri⁹. ſed p̄udētia eſt
recta rō que ponit̄ i diffōne moraliū vtutū vt pz in. z. etbi.
ḡ moꝛales vtutes a p̄udētia nō diſtinguunt̄. ¶ ℙ. ad vtu
tis actū nō exigit̄ niſi cognitio ⁊ opatio. ſed totū B p̄udē
tia facit: qz p̄udēs nō ſolū cognitiu⁹ ſed ēt actiu⁹ eſt vt in
6. ⁊. 7. etbi. dicit̄. ḡ idē qō ꝑus. ¶ ℙ. ſicut p̄udētia ē recta
rō agibiliū: ita ars eſt recta rō factibiliū: vt dicit̄. 6. etbi. ſz
in factibilib⁹ nō diſtinguunt̄ alig hab⁹ exequētes ab artib⁹
que ſunt hab⁹ dirigētes: ḡ nec in agibilib⁹ moꝛales vtutes q̄
ſunt exequētes ſunt diſtinguēde a p̄udētia dirigēte.

¶ Sed ꝺcra. vtutes moꝛales ab itellectualib⁹ diſtinguunt̄
vt ſupra dictū eſt. ſz p̄udētia eſt intellectualis vt⁹ vt in. 6.
etbi. patet: ḡ a vtutib⁹ moralib⁹ diſtinguit̄. ¶ ℙ. hab⁹ diſtin
guunt̄ p actus. ſed Aug. aſſignat aliū actū p̄udētie: ⁊ alys
vtutib⁹ moralib⁹ vt pz in lra. ḡ diſtinguunt̄ ab iuicē.

¶ Utrū alie vtutes moꝛales a tribus diſtinguant̄ q̄s magr̄
in littera ponit: ⁊ an differāt ab inuicez

Alteri⁹ vñ q̄ nec ab alyꝭ trib⁹ vtutib⁹ i lra poſit reliq̄
moꝛales vtutes diſtinguant̄. ꝑs eni nō diui
dit ꝺtra totū: ſz baꝝ alie oēs ꝑtes eſſe dicunt̄ a tullio: ḡ ab
eis nō diſtinguunt̄. ¶ ℙ. ꝓpietates rerū ſpūaliū ex eaꝝ
noib⁹ iuenigant̄: vt pz per Dionyſiū. ſed nomē tēp̄ātie tē
periem ⁊ modū quēdā iportat: ſil'r aūt nomē foꝛtitudinis
ideficiētiā reſpectu difficiliū. nomē aūt iuſtitie eq̄litatē vl
rectitudinē. vñ iuſtū eq̄le dicim⁹ ⁊ q̄ſi regulatum: vt ex. ſ.
ethi. pz. cuz ḡ hec regrant̄ in q̄libet vtute moꝛali: videt̄ q̄
alie vtutes moꝛales ab iſtis nō diſtinguant̄: nec ipſe abiui
cē. ¶ ℙ. oē peccatū nō expellit̄ niſi per oēm vtutē. ſed per
iuſtitiā expellit̄ oē peccatū. vt pz in iuſtificatione ipy: ḡ ad
min⁹ ab ipſa alie vtutes moꝛales non diſtinguunt̄.

¶ Sed ꝺcra. nihil eſt p̄ncipale reſpectu ſuiipſi⁹. ſed be vtu
tes dicunt̄ cardinales vel p̄ncipales reſpectu aliaꝝ: ḡ ab
eis diſtinguunt̄. ¶ ℙ. hab⁹ diſtīguunt̄ per act⁹ ⁊ obiecta. ſz
iſtis vtutib⁹ aſſignant̄ diuerſe māe ſpāles: vt infra patebit: ḡ
ſunt ſpāles vtutes ab alys ⁊ a ſe iuicē diſtincte.

Reſpōdeo dōm ad p̄mā qōnē q̄ cū vnūqōq; qō eſt
ad finē determinet̄ ꝑz exigētiā finis: po
tētie ⁊ hab⁹ qui ordinant̄ ad act⁹ ſic ad vltimā pfectionē: oꝛ
q̄ ſm act⁹ diuerſos diſtinguant̄: ſic ēt potentie māe diſtin
guunt̄ per relationē ad diuerſas foꝛmas. nō aūt quelibet
diuerſitas actuū facit differētiā potētiaꝝ ⁊ habituum: ſz illa
tm̄ que ex diuerſitate obiectoꝝ: a qb⁹ act⁹ ſpecificant̄ ſicut
mot⁹ a terminis. ſolū aūt illa differētia terminoꝝ facit di
uerſam ſpēm mot⁹: que attendit̄ ſm illā rōnē: ſm quā ter
minat motū. vñ q̄ deſcēſus terminet̄ ad aquā vel ad ter
rā nō facit diuerſam ſpēm mot⁹ localis: qz mot⁹ localis nō
erat ad terrā vel aquā inq̄tū hꝰ: ſed inq̄tū deoꝝ ſunt.
Generationes aūt differūt ꝑz ſpēm que terminant̄ ad foꝛ
mas aque ⁊ terre. ⁊ ſil'r obiecta diuerſa ñ diuerſificāt act⁹
ſm ſpēz: niſi ſit diuerſitas ſm illā rōnē: ſm quam eſt obie
ctū. Uidere eni albū ⁊ nigrū nō ſunt diuerſi act⁹ ſm ſpēm:
qz vtrūq; eſt obiectū viſus ſm vnā rōnē: inq̄tū. ſ. ſunt colo
rata viſibilia actu per lucē. ⁊ ide ꝺtingit q̄ q̄to alig hītus
vel potētie ſunt imāliꝭoꝛes: tāto ſunt vliꝭoꝛes ⁊ min⁹ diſtin
guunt̄: qz attēdūt vliꝭoꝛē rōnē obiecti: ſicut q̄nq; ſenſibus
ꝓpꝛius cozreſpōdet vn⁹ ſenſus coīs ⁊ vna imaginatio. Sci
endū tm̄ q̄ cū plures hab⁹ q̄nq; ſint in vna potentia aliq̄ di
uerſitas ſufficit ad diſtinguēdum hab⁹ que nō ſufficit ad di
ſtinguēdū potētiā: qz potentia alio mō cōparat̄ ad actū q̄ hab⁹. vñ ⁊ ſm alterā rōnē obiectū vtriq; reſpōdet. Potētia
eni eſt p̄ncipiū agēdi abſolute: ſz hab⁹ eſt p̄ncipiū agēdi ꝑm
pte ⁊ facilr. ⁊ iō obiectū ꝑz illā rōnē qua ſe hēt ad actū ſim
plr rīdet potētie: ſz ſm q̄ ſe hēt ad facilitatē actus rīdet
habitui. Et iō diuerſitas māe vel obiecti in ordine ad ea q̄
faciūt facilitatē in actu facit diuerſitatē hab⁹ ⁊ nō potētie.
Et inde eſt q̄ in ſpeculatiuis diuerſitas māe ſcōm q̄ eſt
determinabilis ꝑ diuerſa media ⁊ p̄ncipia: ex qb⁹ eſt facili
tas ꝺſideratiōis. facit diuerſas ſciētias: ſic nālis que eſt ex
effectib⁹ ⁊ bis que apparēt in ſenſu demōſtrat: a matemati
ca differt que circa ſuā mām ex eiſdē p̄ncipys ⁊ medys p
cedere nō pōt: ſic aūt in ſpeculatiuis eſt p̄ncipiū demōſtra
tionis ⁊ mediū: ita fines ſunt i opatiuis vt dicit̄ in. 7. Ethi.
Ex eoꝝ eni itentione ꝓcedim⁹ in ea que ſunt ad finē ſicut
ex dignitatib⁹ in ꝺcluſiones. ⁊ iō ſcōm relationē ad finem
oēs moꝛales habit⁹ diſtinguunt̄ ex quo p̄ima ſumpta eſt
differentia boni ⁊ mali: qz bonū iportat finē. vt dicit̄ in. x.
Metha. malū aūt deoꝛdinationē a fine: ⁊ ſcōz hoc vtutes
a vicys diſtinguuntur: ⁊ in vtutib⁹ vbi inuenitur diuerſa
rō boni ſunt diuerſe vtutes ſcōm ſpeciem. Bonum aūt ad
qō humane vtutes ꝑxime oꝛdinant̄ eſt bonum rōnis: ꝺtra
quā eſſe eſt malum hois: vt dicit Dionyſius in libꝛo de di
nomi. ⁊ quia non in omnibus materys moralibus eodem

modo inuenitur rationis bonum vt patet. ideo oportet diuersas vtutes morales eē specie differentes.

Ad primū igit dom q sicut supra dictū est: duplex ē amor. vn⁹ nalis: r ꝑ iuenit in oib⁹ vtutib⁹. vñ tal amor nō appropriat charitati: fz ē cois oib⁹ vtutib⁹. r si de hoc amore logtur aug⁹. patet q nō ꝓbat q sit tātū vna vt⁹. Ali⁹ aut est amor alis: qui fm q est in supiori appetitu r gratuit⁹ ad vtutē charitatis ptinet. r hic gdē amor inuenit in oib⁹ vtutib⁹ nō q̄si idē per essentiā eis: fz in q̄tū pticipat ab ipsis. put sunt a charitate iperate. ¶ Ad scm dōz q id qō est rōnis r itellect⁹ nō eodē mō pticipat in materys oiuz moraliū vtutū: cū in diuersis materys diuersimode medium rōnis recte iueniat. r iō talis māe diuersitas diuersitatē forme r spēi cāt: sicut ēt accidit in nālib⁹: q̄ diuerse māe nō sūt ꝓportiōate ad recipiēdū formā vni⁹ rōnis. ¶ Ad 3m dōz q i oib⁹ moralib⁹ inuenit vna rō veri: qō ē verū ꝓportes i bois actiōe ꝓsistēs. r iō ad vnū actū cognoscitiuū ptinēt. Inuenit eni in eis rō boni diuersa fz q i diuersis diuersimode ordo rōnis ꝓstituit. r iō ex pte appetitiue opz q sint diuersi bitus: qui dr vtutes morales.

Ad secundā q̄nē dom q sic speculatiua rō dicit esse recta fm q se ꝫformiter ad pma ꝓncipia bēt: ita ēt rō practica dicit recta rō fm q se habet ꝫformiter ad rectos fines. Incliatio ā ad finez ad appetitū ptinet. r iō in. 6. Ethi. dicit q veritas r rectitudo rōnis practice est fm q se bēt ꝫformiter ad appetitū rectū. appetit⁹ aut respectu alicui⁹ est rect⁹ nāl⁹ sicut respectu finis vltimi. put q libet nāliter: vult eē felix. sed respectu alioz rectitudo appetit⁹ ex rōne causat fm q appetit⁹ aliquāl⁹ rōne pticipat: vt in. 7. ethi. dicit. r q2 prudētia facit rōnē rectā. iō ꝑter prudētiā requirunt alie vtutes morales que faciūt appetitū rectū in bis in q b⁹ nāliter rect⁹ nō est: r q2 bonū rōnis nō eodē mō inuenit in ipa rōne r in bis que rectitudinē rōnis pticipatiue bñt. iō fm ea que ꝑ ꝑa dicta sunt morales vtutes sunt alq bit⁹ fm spēs q̄ prudētia.

Ad primuz igit dom q qñ aliq ꝫdiuidunt eq̄liter recipiētia cois ꝑdicationē tūc vnū nō ponit in diffōne alteri⁹: fz qñ cōe ꝑdicat de eis per ꝑus r posteri⁹: tunc ꝑmū ponit in diffōne alia⁹: sicut substātia in diffōne accidētiū. r ꝑter hoc prudētia ponit in diffōne alia⁹ vtutū: in qua per ꝑus bonū rōnis. r per ꝫōs rō vtutis inuenit: q2 ꝑus est q̄ est per essentiā q̄ q̄ est per pticipationē. ¶ Ad scm dom q prudēs est actiu⁹ adiueniendo ea que ad finē rectū pducunt: sed ꝑter hoc opz esse vtutes morales que faciāt rectā itētionē r iclinationē in finē: que ēt exigit ad hoc q bō sit actiu⁹. ¶ Ad tertiū dom q bonū artis ꝫsistit in re exteriori que per actū artis ad pfectū producit: sed bonū moris cōsistit in ipso opante. r iō in artificialib⁹: dummō aliqs opus bonū pficiat: nō differt q̄tum ad rōnē artis qualitercūq operā5 se fm volūtatē ad opandū bēat siue sit firm⁹ in ꝓposito vel delectabiliter operet aut nō. Refert aut q̄tū ad pfectionē vtut⁹ moralis. Et iō opz eē in moralib⁹ bit⁹ faciētes appetitū rectū. nō aut in ar

Ad tertiaz q̄nē dom q sicut dictū est ꝫtificialib⁹. bit⁹ vtutū moralium ex bono rōnis diuersificant: qō gdē in ipso rōnis iudicio essentialr cōsistit qō ad prudētiā ptinet. in bis vo que per rōnem disponunt pticipatiue quod ad morales vtutes spectat. Moralē aut mām id est actus r passiones humanas rō q̄tū ad tria ordinat siue disponit: ꝑmo ordinando ipsas passiões per actiones fm se. put eas ad mediū reducit fm quādā cōmēsurationē: r sic dicit modū in eis ponere: q2 modus mēsurationē ipozat. Scdo ordinando subiectū ad ipas actiones r passiones: ꝑmo modo ordiatas: vt. s. homo firmiter in bene at bis que rō ordinauit. Tertio in ordine ad aliqd extra ad qō opz actus nostros ꝓportionari siue sit finis: siue ali⁹ bō: siue qcqd extrinsecuz: r scōm hoc causat rectitudo vel equalitas in vtute. hec igit tria. s. modus r firmitas r rectitudo in oib⁹ vtutibus moralib⁹ inueniuntur: sed in qnibusdam materys virtutum bonum rōnis attendit precipue scōm vnum istorū. In quibusdā vero fm aliud fm q nālis potētia quā ꝑficit habit⁹ virtutis magis deficit in hoc vel in illo. Vñ tota intentio rōnis r virtutis ad hoc fertur vbi natura deficit: sicut patet q delectationes corporales sunt nobis cōnaturales. Et iō in bis difficillimum est modum tenere. r ꝑter hoc vtus que est circa eas: scilicet tēperantia precipue modum sibi ascribit. vnde r nomē accepit. r similiter naturaliter homo mortē fugit: Unde r difficillimū est in periculis mortis firmiter persistere. Et ideo fortitudo que circa huiusmodi est: firmitatem sibi ascribit. r inde nominat. Et similiter rectitudo ꝑcipue in cōmunicationibus ad alterū querit. Et iō iustitia que circa bas est a rectitudine nomē habet: r sic est etiam in alys virtutibus moralibus: q2 fm speciem distinguunt: put bonum rōnis quātum ad aliqd ꝑdictorum diuersimode in eis inuenitur fm conditionem sue materie.

Ad primuz igit dōz q alie virtutes nō dicunt partes subiectiue harum vel integrales: qō non impedit earum distinctionem ab istis: qō infra meli⁹ patebit. ¶ Ad scōm dom q iste vtutes denominant ab hoc quod est ꝓncipale in eis. aliqd aut est ꝓncipale in vno qō nō est ꝓncipale in altero: vt ex dictis patet. r iō nihil ꝑhibet eas esse distinctas. Tñ aduertēdū q sancti r ꝑhi inueniunt dupliciter loqui de istis vtutib⁹. quandoq fm q sunt speciales virtutes habētes determinatā materiam: sicut q temperantie attribuunt delectationes venereas cohibere. qñq aut fm q bñt quādā generalitatē: put illō a quo nomē accipiūt: r in quo ꝑfectio eaz ꝓncipaliter consistit: ad alias materias r vtutes transfert: sicut cū fortitudini attribuunt fortiter ꝑsistere: nō solū in periculis mortis: sed ēt in q buscūq periculis: sed ꝑmū dicit ꝓprie: scōm aut appropriate vel per reductionē. ¶ Ad tertiū dom q iusticia quedā est generalis. quedaz aut spālis. Specialis qdē est fm q habet mām determinatā coicatiōis que ad alterum sunt fm rōnem debiti: r sic ponit hic vna de quatuor cardinalib⁹ virtutibus. Alio mō dicit generalis r hoc dupliciter. Uno mō fm q est quedā habitudo recta ipsi⁹ aie. put homo debito modo ordinat r in seipo r ad alia: r sic dr iustificari impius. Alio mō put est idē qō ois virtus rōne differēs put actū vtutis qs ordinat ad bonū cōe fm iperium legis: quod ꝫtingit in actib⁹ oium virtutū: vt ꝑhs dicit. v. Ethi. r hoc infra melius patebit.

¶ Utrū vtutes morales ꝑsint a natura.

Ad secundu3 sic ꝓcedit. videt q virtutes morales ꝑsint nobis a natura. Damas. eni dic in. 3. li. Naturales sunt vtutes. r nāliter r equaliter insunt oibus. hoc idem ēt dicit Antoni⁹ in exhortatione ad monachos. ¶ Ꝑ. fm ꝑhz i. 2. ꝑhycoz. Que ex ꝓncipys nāli⁹ causant a nā sunt: fz rō est de ꝓncipys nālib⁹ bois: cū g vtutes ex rōne ꝓcedāt videt q sint nāles. ¶ Ꝑ. hō ē pfectior iter alia aialia: sed alys aialib⁹ a natura ꝑfecta ꝑsistit ordinatus ad agēdū ea que eis cōpetūt sicut irūdini ad faciendū nidū: cū g vtutes nihil aliud sint q̄ iclinatiōes ad opa ꝫueniētia boi: videt q vtutes nāles sint boi idite.

¶ Sed ctra. fz Dio. 4. ca. de di. no. Bona nālia nō amittūtur ꝑ pctm: fz vtutes amittunt: g nō sunt nāles. ¶ Ꝑ. ea q̄ sunt a natura nō assuefacim⁹: sed in oplib⁹ vtutū plurimuz valet assuefactio: g vtutes nō sunt a nā.

¶ Utrū vtutes morales possint acgri actibus.

Ulterius vr q nō possint acgri ex actib⁹. ptinētia. n. fz ꝑhm in. 7. Ethi. est aliqd min⁹ vtute: fz ptinētia nō possum⁹ ex actib⁹ nr̄is acgrere. Sap. 8. Scio q nō possū eē ptinēs nisi de⁹ det: g multo min⁹ alie vtutes ex actib⁹ acgri ꝑnt. ¶ Ꝑ. in nulla re p aliq̄s actionē aliqd acgrit nisi p actiões aliqd res illa accipiat: fz operās inq̄tum opat nihil recipit. imo magis opationē a se emittit: g ex B q opat nō acgrit in ipso aliq vt⁹. ¶ Ꝑ. nihil agit vltra suā spēz: q2 effect⁹ nō pōt eē nobilioz cā: fz opatiões q̄ sūt ante vtutē nō sūt vtutū: fz potētiaz nāliū trī: cū g vt⁹ sit nobilioz q̄ opatio q̄ ē ex po⁹ nāli trī: vr q p bs opatiões vtutes acquiri nō possint. ¶ Ꝑ. vna operatio nō pōt habitū virtutis causare: sicut ꝑhs dicit in. i. Ethi. silr nec plures vt videt: q2 plures opatiões nō sunt sil r qō nō est nō agit: ergo nullo mō ex actib⁹ virtutes acquirunt.

¶ Sz ꝰ ꝑhs i li⁹ de memoria r reminiscētia. ꝫsuetudo ē q̄si nā: g a ꝫsuetudine efficit aliqd boi cōnāle r facile: fz nihil aliud virt⁹ est q̄ quedā facilitas r iclinatio p modum nāe ad bonū rōnis: vt dicit Tulli⁹: ergo ex cōsuetudine acquirit aliqua virtus. ¶ Ꝑ. malū nō est fortius in agēdo q̄ bonū: fz ex malis operib⁹ acquirit aliqs habit⁹ viciosus: ergo ex bonis operib⁹ acquirit aliqs habit⁹ virtuosus.

¶ Utr aliqne vtutes morales sint infuse.

Ulterius vr q nō oporteat ponere aliq̄s vtutes morales ifusas. ea. n q̄ p ꝓncipia nālia ꝑnt cāri nō oz q diuinit⁹ ꝑter nālia ꝓncipia causent nisi aliq̄s miraculose fiat sicut q sanitas restituit quā ēt nā possz restituere licz nō statiz: fz ad vtutes morales possum⁹ puenire per nālia ꝓncipia vt ꝓbatū ē: ergo nō idigem⁹ q̄ vtutes nobis ifundant. ¶ Ꝑ. ad actū quātūcūq perfectū nō requiritur nisi q sit act⁹ rect⁹: r meritoz⁹: fz ad faciēdū actū rectū sufficit virt⁹ aquisita. ad faciēdū aut meritoziū sufficit charitas: ergo nō indigem⁹ vtutib⁹ moralib⁹ infusis. ¶ Ꝑ. vtutes q̄s de⁹ i nobis sine nobis opat sunt mētis q̄litates: vt dic Aug. r nō i virib⁹ organis affixis: fz aliq̄ moraliū virtutū: vt octō ē: sūt in irascibili: r ꝓcupiscibili q̄ nō sunt partes mētis cū sint vires organis affixe: ergo virtutes iste ad minus nō possunt esse infuse. ¶ Ꝑ. virtutes morales a cō suetudine dicunt: vt ꝑz. 2. Ethi. sed q̄ est ex consuetudine nō est ifusuz. Ergo virtutes morales nō possunt esse ifuse.

¶ Sz ctra. Sap. 8. Sobrietatē r prudētiā docet iustitiā r virtutem: r tangunt ibi iste quattuor cardinales virtutes vt in littera magister dicit que sūt vtutes morales: fz sapiētia dei: nō solū docet itellectū instruēdo: fz etiā affectū mouēdo: ergo iste vtutes etiā sunt ifuse. ¶ Ꝑ. in pueris baptizatis r in ꝓfectis: ꝓ pctis sūt oēs vtutes: fz nō pōt eē acgsite q2 piū actū vtutis nō ꝓticipāt: vt dr in. i. Ethi. neq; ēt vnus act⁹ ꝓfectionis sufficere pōt ad acquirēdū oēs vtutes: ergo oēs virtutes morales etiā sunt infuse.

¶ Utr ifuse differāt spē ab aquisitis.

Ulterius vr q ēt nō differant spē infuse ab acgsitis. agēs. n. cū sit ex rē nō diuersificat spēz. vñ eiusdē spēi ē oculus quē de⁹ ceco nato restituit r quē i aliq̄ creatura causat: fz vtutes ifuse differūt ab acgsitis penes agēs p⁹: g nō differūt spē. ¶ Ꝑ. habit⁹ specificant ex actibus r obis: fz idē ē obz: r idē act⁹ est tēperātie ifuse: r acgsite: g ñ differūt spē. ¶ Si dicat q act⁹ differūt q̄tū sūt meritoz⁹ actus infusaz. nō aut actus acquisitaz. Cōtra. act⁹ virtutis cuiuslibz nō ē meritorius: nisi inq̄tū est formatus a charitate: sed formatū r informe vtutibus nō facit differentiā speciei: sicut ꝑz in fide cū sit differētia penes extrinsecū: ergo vtutes infuse ab acquisitis nō differunt spē. Si dicat q ifuse pp deū operant. nō aut acquisite. Cōtra. Deus nō ē obz cardinaliū vtutū. fz theologicaz: cū igit vtutes nō recipiāt spēm a fine vltio: fz ab obo r actu. vr q adhuc

per hoc non differant specie virtutes acquisite: sed infuse. ¶ Sed cōtra. quelibet pars posita in diffinitione facit differre fz spēm: fz infusio ponit in diffinitiōe vtutis ab aug. fz quā ds in nobis operat sine nobis: g̃ ifusa differt spē ab acgsita. ¶ Ꝑ. one forme eiusdē spēi nō ꝑnt eē in vno subo: fz vtus ifusa ē sil⁹ cū vtute acgsita: vt ꝑz in adulto q bñs virtutē acgsitā ad baptismū accedit q nō min⁹ recipit de infusis q̄ puer: g̃ vtus acgsita r ifusa differunt specie.

Respondeo dōz ad ꝑmā qōnē q sicut in nālibus posuerūt qdā formas oēs existere in mā: r q agēs nāle extrahit eas ō occulto ad manifestū inq̄tū remouet ea q̄ ꝓhibebāt formā illā apparere: ita etiaz dixerūt qdā de habitib⁹ aie. Unde plato dixit q oēs scientie sunt in aīa a natura: r addiscere non est aliud q̄ recordari. Et silr videt dicere Damas. de virtutibus q insunt nobis a natura r per exercitiū tollunt impedimēta virtutuz sicut ferri eruginē auferētes videmur claritatez que nālr ei inest inducere. Oēs aūt iste opiniones fm aliquid vere sunt r fm aliqd false. vere qdē sūt inq̄tū ꝑdictoz aliq̄ incboatio est in nā sicut forma existit in potentia materie: r sciētia cōclusionuz in ꝓncipys vniuersalib⁹: q2 qō in ꝓticulari discit ꝑr⁹ in vniuersali sciebat: r vtutes ꝑexistūt i nāli ordinatiōe ad bonū vtutis q̄ ē in rōne cognoscente bs bonū: r etiā in volūtate nāliter appetente illud. Et etiā qñq in inferioribus viri⁹ inq̄tuz sunt nāliter subiecte rōni r in qbusdā ex ipsa cōpletione est min⁹ de resistētia ad bonū rōnis fm q ꝑhs dicit in. 6. ethi. q̄ qdā cōfestim a natiuitate sunt fortes tēperati: r ideo a Tullio dr q semiaria virtutū siue initia sunt nālia. Falsе autem sunt ꝑdicte opiniones inquātū ꝓplemētū formaz fm q sunt in actu ē ab agēte extrinseco. sciētie vo ꝓplemētū ē ex doctrina vl iuētiōe. vtutū aūt ex assuefactiōe vel ifusiōe: r B ē qō ꝑhs. 2°. Ethi. dic inatis nobis eas suscipe. pfect vo p assuefactōez.

Et per hoc ꝑz rñsio ad auctē Dama. ¶ Ad 2m dōz q rō r ē nā bois: r est rō. vnde ex B q ē ratio addit aliquem modū causandi supra modū quo aliquid ex altero causat nāliter: r fm hunc modum ratio est ꝓncipiū vtutū. ¶ Ad 3m dom q homo ꝑpter hoc q habet rōnem q̄ collatiua est se habet ad multas operatiões quarū ratio ꝓncipiū est: r ideo nō ꝓuidenter hoi a natura necessaria ad tegumētū r defensionē sic alys aialib⁹: vt pili r vngues: q2 nō posset instrumētū aliqd determinatū ꝓpetere ad tā varias r diuersas opatiões: r iō dant sibi manus q quas possit sibi facere necessaria fz q ei ꝓpetit ex ratione: r silr nō potuit esse in homine ꝓplementū ex natura: q2 nō est idē cōueniens oibus. opz enim medium virtutis in diuersis diuersimode accipi.

Ad secundā q̄nē dōz ē q gdā ꝑhi q̄s segt Auic. posuerūt oēs formas esse a datore: r q agēs nāle nō fac nisi disponē ad formas illas: r silr etiaz dic Auicē. q scia r vt⁹ fūt a datore: r p studiū: r exercitiuz disponit aīa ad recipiēdū ifluxū dictoz habituū. Dec aūt positio tollit nāle vtutē q̄ inest cuilz ꝑn⁹ nāli ad faciēdū sibi silē fz q mā i quā agit ē receptiua sue silitudis q̄ dē necū ē ex B q oē q̄ agit. agit ex hoc q ē in actu. vñ oz q oē q̄ ē in actu aliqd aliq mō possit eē actiuū illi⁹. Et iō oē naturale ꝓncipiū natū est inducere suā silitudinē p actuz suū: cū igit ꝓncipia sciētiaz r vtutū sint nāliter nobis indita vt dcm est. opz q ꝑ actiones ex illis ꝓncipys pdeūtes vtutū r sciaz habit⁹ ꝓpleāt: r huic qdē attestat expiētia: q2 ex ꝫsuetudie efficit aliqd facile: r ꝺlectabile q̄ ꝑr⁹ erat difficile: r B ē signū habit⁹ gnāti. s. delectatio opis.

Ad primuz igit dōz q nullū bonū pōt bō bre nisi ds det: fz q̄dā habeāt a deo nō cooperātib⁹ nobis: sic ea q̄ sunt ifusa: r q̄dā nobis cooperātib⁹ sicut

acquisita:ꝛ q̃dã cooperante nã sicut nãlia. ¶ Ad 2m dõm q̃ in operib9 aie est q̃daꝫ gradus ſm q̃ vna potẽtia alteri subiacet:ꝛ in eadẽ potẽtia est iueniri superi9ꝛ inferius ſm q̃ ad diuersa obiecta ꝯparat. Inferi9 aũt natuꝫ est recipe a supiozi:ꝛ iõ p opatiões egrediẽtes a rõne nãli ꝛ volũtate:in gb9 perfitũt semiaria vtutũ acgrit̃ habit9 in irascibili ꝛ ocupiscibili:ꝛ p opatione volũtatis ꝛ rõnis in q̃tũ sunt finis ꝛ ꝑncipioꝝ p̃moꝝ acgrit̃ in eis q̃tũ ad ea q̃ sũt ad finẽ ꝛ q̃tũ ad ꝯclones habit9 scie ꝛ vtutis:ꝛ sic habit9 acgritur p opationẽ q̃ ab operãte egredit̃ fz quã iferioꝝ ps a superiozi recipit.in superiozi aũt pte nõ ẽ habit9 nisi vl nãlis vl ifusus. ¶ Ad 3m dõz q̃ sicut p̃ncipia sũt potioza ꝯclonibus:ꝛ vtute eas ꝯtinẽtia:ita semiaria vtutuꝫ q̃ sũt in suprema pte aie sũt dignioza vtutib9 q̃ sũt in partib9 iferiozib9ꝛ ꝯtinẽt eas vtute:ꝛ iõ opatiões p̃cedẽtes ex illis p̃ncipijs sũt silꝫ opib9 vtutũ ꝛ p̃ñt habitũ vtutis perficere:sicut ex ꝯsideratiõe p̃ncipioꝝ gnãtur scia ꝯclusionũ. ¶ Ad 4m dicẽdũ q̃ sicut multe gutte cauãt lapidẽ inq̃tũ vltima agit in vtute oiuꝫ p̃cedẽtiũ:q̃ tñ habilitabãt mãꝫ ad cauationẽ nihil canantes:ita vltima operatio agẽs in virtute oium p̃cedẽtiũ habituꝫ virtutis causat.

Ad tertiaꝫ qõnẽ dõz q̃ sicut dcm̃ ẽ semiaria vtutũ q̃ sũt i nobis sũt ordiatio volũtatis ꝛ rõnis ad bonum nobis ꝯnale.cũ aũt sit bõ ex diuina liberalitate ordinat9 ad q̃dã bonũ supnãle.ſ.eternã gliaꝫ ex p̃dictis vtutũ seminarijs nõ p̃ñt vtutes causari fini p̃dicto ꝓportioãte. Vñ oz vtutes q̃ vitã nr̃aꝫ ordinãt ad finẽ illũ ex eo cãri ex q̃ ẽ nobis icliatio i finẽ illũ. Bꝫ aũt ẽ p dei gr̃aꝫ vñ oz nos aliq̃s virtutes mozales ifusas habere.

Ad primũ igit̃ dõz q̃ sanitas p miraculũ restituta nõ ẽ ad aliud ordiata q̃ sanitas q̃ fit ex nã:ꝛ iõ illis g bñt sanitatẽ ex nãlib9 p̃ncipijs nõ ẽ nec̃ia sanitas q̃ ẽ p miracla:ꝛ iõ nõ ẽ silꝫ ꝺ sanitate:ꝛ vtutib9 ifusis q̃ ad aliud ordinãt q̃ acgsite:vt dcm̃ ẽ. ¶ Ad 2m dõz q̃ recitudo act9 ẽ ex ꝓportiõe ad finem.ad diuersos aũt fines diuersimode accipit̃ act9 ꝓportio. vñ aligs act9 ẽ rectus p ꝓportiõat9 bono ciuili g nõ ẽ rect9 ꝓportiõat9 gl̃ie eterne. vñ oz q̃ sint alie vtutes ifuse q̃ faciãt act9 rectos ex ꝓportiõe ad finẽ. ¶ Ad 3m dõz q̃ vtutes ifuse:ꝛ acgsite nõ sũt in irascibili ꝛ ocupiscibili nisi fz q̃ ticipãt aliq̃l rõnẽ:ꝛ ex hac pte nõ bñt dependẽtiã ab organo corꝛpali:fz ꝺtinẽt sub mẽte silꝫ ꝛ sub rõne inq̃tũ ipaꝫ ticipãt. ¶ Ad 4m dõz q̃ mos ſm quẽ dr̃ moralis vt9 ipoꝛtat iclinationẽ quãdã appetit9 ad bonũ vl malũ faciẽdũ:ꝛ qz hec iclinatio frequẽter ẽ ab assuefactiõe: iõ mos sic dict9 a moze ꝓut ꝯsuetudinẽ ipoꝛtat descẽdit:fz dcã iclinatio nõ semp ẽ ab assuefactiõe: sed q̃nq̃ a nã: silꝫ dicũt̃ mores bꝛutorũ in.8.de aialib9, vl ẽt ex dei dono:ꝛ sic vtutes ifuse mozales dici p̃nt.

Ad quartaꝫ qõnẽ dõz q̃ vtutes acgsite ꝛ ifuse differũt spẽ.ſ.fortitudo a fortitudie ꝛ tẽperãtia a tẽperãtia:ꝛ sic de alijs:qz vt dcm̃ ẽ fines sũt sicut p̃ncipia in opatiuis.si aũt eẽt aliq̃ scia q̃ nõ possz reduci ad p̃ncipia nãl9 cognita nõ eẽt eiusdẽ spẽi cũ alijs sciẽtijs nec vniuoce scia diceret. Vñ cũ fines vtutũ ifusaꝝ ñ pexistãt in semiarijs nãlib9 vtutũ:fz nãꝫ bũanã excedãt opz q̃ vtutes ifuse a vtutib9 acgsitis q̃ ab illis semiarijs ꝓcedũt differãt spẽ. Unde ꝛ in alia vita boiem perficiũt acquisite q̃dꝫ in vita ciuili:infuse in vita spũali q̃ est ex gr̃a ſm quaꝫ bõ virtuosus est mẽbꝝ ecclesie.

Ad primũ igit̃ dõz q̃ effect9 ꝓportionat9 agẽti differt spẽ fz diuersitate agẽtis. Vñ aialia generata ex semie ꝛ ex putrefactiõe nõ sũt eiusdẽ spẽi. virtus aũt diuina q̃uis possit sup oẽs effect9 ꝛ in infinituꝫ eos excedat:tñ alig effect9 sũt q nõ p̃ñt eẽ nisi ex vtute diuina ꝛ tales effect9 nõ sũt ꝓportiõati alijs. Vñ tales effect9 diferũt spẽ ab illis effectib9 q̃ ẽt ab alijs causis ꝓduci possũt q̃uis ꝛ diuina vt9 illas possit ꝓducere. ¶ Ad 2m dõz q̃ q̃uis sit idẽ act9 vtutis acgsite ꝛ ifuse mãl:nõ tñ ẽ idẽ actus formalr:qz p vtutẽ acgsitã collimitãt̃ circũstãtie fz ꝓportionẽ ad bonũ ciuile:fz p vtutẽ ifusaꝫ ſm ꝓportionẽ ad bonũ eterne gl̃ie. vñ etiã aligd supfluũ ſm vtutẽ ciuilẽ ẽ moderatũ ſm virtutem ifusaꝫ:sic q̃ bõ ieiunet ꝛ se volũtarie morti offerat ꝓpter defensionẽ fidei. ¶ Ad 3m dõm q̃ penes B q̃ ẽ eẽ meritoziũ nõ differũt spẽ nisi inq̃tũ vtutes acgsite sũt magis ꝓpinq̃ ad meritũ ꝓpter finẽ ad quez ordinant̃. ¶ Ad 4m dõz q̃ q̃uis finis vltim9 nõ faciat idẽtitatẽ i spẽ: facit tñ diuersitatẽ:sic̃ generis diuersitas facit diuersitatẽ in spẽ. Tñ sciẽdũ q̃ relatio actualis ad remotũ finẽ nõ facit p̃dictã dr̃iaꝫ:fz oziginalis relatio ad ipꝫ:ſm.ſ.q̃ ex diuersitate finis fit diuersa ꝓportio in actu ꝛ habitu.

¶ Utrꝫ vtutes mozales cõsistant in medio.

Ad tertiũ sic ꝓcedit̃. vr̃ q̃ vtutes mozales nõ ꝯsistãt in medio in nullo.n.idiuisibili est accipe mediũ ꝛ extrema: fz passiões ꝛ opatiões:circa q̃s sũt vtutes mozales sunt idiuisibiles: g̃ nõ sũt in medio. ¶ Ꝑ. mediuꝫ equaliter distat ab extremis:sed quedaꝫ virtutes plus approꝑopinq̃nt vni extremo q̃ alteri: sic̃ fortis plus assimilat audaci q̃ timido vt dicit pbs in.3.Ethi.g̃ virtutes mozales nõ sũt in medio. ¶ Ꝑ. nõ est idez mediũ ꝛ extremũ:fz vt9 est extremũ:qz ẽ vltimũ potẽtie:vt dr̃ in p̃ celi ꝛ mũdi:g̃ nõ est in medio. ¶ Ꝑ. q̃cũq̃ bonuꝫ ꝯsistit in medio.malũ ꝯsistit in extremo ad min9 vno:sicut in castitate q̃tũcũq̃ bõ abstineat a venereis ñ peccat. silr ꝛ i magnanimitate q̃ est extremũ in magnitudie inq̃tũ ad maxima tẽdit.silr ẽt in veritate:qz nõ põt bõ nimis verꝫ dicere: g̃ vr̃ q̃ bonũ virtutis nõ ꝯsistat i medio. ¶ Ꝑ. si virt9 sit mediũ nõ ẽ mediũ nisi iter duo vicia:fz aliq̃ vt9 ẽ q̃ nõ ẽ iter vicia:sicut iustitia. Qz si plura accipiat peccat. si min9 aũt ei detur nõ peccat.g̃ nõ oĩs virtus mozalis cõsistit in medio. ¶ Sz ꝺ.est q̃ dicit pbs in.2.Ethi. ¶ Ꝑ. sicut se bz ars ad factibilia:ita se bz virtus ad agibilia:fz ars corrũpit̃ ex superfluo ꝛ diminuto:g̃ ꝛ virtus:g̃ est in medio.

¶ Utrꝫ in iustitia sit medium rei.

Alterius vr̃ q̃ in iustitia nõ sit medium rei.diffinitio enim generis debet saluari in qualibꝫ specieruꝫ:sed in diffinitione virtutis ponitur q̃ est mediũ ſm rationẽ:ergo in iustitia ẽ medium rõnis ꝛ nõ medium rei. ¶ Ꝑ. ꝓpter hoc in alijs virtutibus dicitur esse mediũ rõnis ꝛ nõ mediũ rei:qz diuersimode determinat̃ mediũ ſm diuersas ꝺitiões:sicut aliquid est multũ ad comedẽdũ vni qđ nõ est multũ ad comedẽdũ alteri:fz diuersa cõditio etiam obseruat̃ in iustitia:qz iustitia distributiua nõ equaliter tribuit oibus:sed vnicuiq̃ ſm q̃ dignus est: silr etiam in cõmutatiua nõ tantũ punit̃ qui percutit ꝓximũ bominẽ quantũ qui percutit principẽ:ergo in iustitia non est mediũ rei:sicut nec in alijs virtutibus. ¶ Ꝑ. in illo accipiendũ est mediuꝫ virtutis qđ per virtutez rectificatur ꝛ perficit̃:sed finis virtutuꝫ nõ est rectificatio rei exterioris:sed operantis ſm rõnẽ:qz eupꝛaxia:idest bona operatio est finis in oibus virtutib9:vt dicit pbs in.6.Ethi.ergo nõ est ibi rei mediuꝫ:sed rõnis tantum.

¶ Sed ꝺ.medium qđ accipit̃ ſm ꝓportionẽ rei ad rem est mediuꝫ rei:sed mediũ iustitie accipit̃ fz ꝓportionẽ rei ad rez:vt geometriam in iustitia distributiua: vel arithmetricam in cõmutatiua:vt dicit pbs in.4.Ethi.ergo est ibi mediũ rei. ¶ Ꝑ. iusticia ẽ eq̃litas q̃dã:fz eq̃litas ẽ ẽt fz rẽ mediũ iter plus ꝛ min9:g̃ ẽt in iustitia est mediuꝫ rei.

Alterius ¶ Utrꝫ vtutes itell̃uales hẽant mediũ. vr̃ q̃ in virtutib9 itellectualib9 nõ sit mediũ ꝺiuꝫ.mediũ.n.accipit̃ in passiõib9 fz q̃ mẽsurant̃ ad rõnẽ fz in virtutib9 itellectualib9 nõ est accipere aligd superius ad qđ mẽsurent̃:g̃ in eis nõ ẽ accipe mediũ. ¶ Ꝑ. mediuꝫ vtutl ẽ iter ẽxias passiões:fz i itellectualib9 nõ sũt ẽxie passiões:qz rõnes ẽxioꝝ in itellectu nõ sũt ẽxie:g̃ i itellualib9 vtutib9 nõ ẽ accipe mediũ. ¶ Ꝑ. vbicũq̃ ẽ accipe mediuꝫ est accipe extrema q̃ corrũpũt mediũ:fz in itellectu nõ est accipere extrema corrũpẽtia mediũ:qz itellect9 non corrũpit̃ neq; ex magno itelligibili: neq; ex paruo:vt dr̃ in.3.de aia.g̃ in virtutibus itellectualib9 nõ est mediũ.

¶ Sz ꝺ.in vtutib9 mozalib9 nõ iuenit̃ mediũ nisi fz q̃ participãt rõnẽ rectã: fz rõ recta p pri9 iuenit̃ in itellualib9 q̃ in mozalibus.ergo veri9 est mediũ in intellectualibus q̃ in mozalibus. ¶ Ꝑ. ars est intellectualis virtus:vt pz in 6.Ethi.fz pbs in.2.Ethi.per mediũ artis ꝓbat mediũ virtutis.ergo virt9 intellectualis bz mediuꝫ.

¶ Utrꝫ virtutes theologice habeãt mediũ.

Alterius videt̃ q̃ etiã theologice virtutes mediuꝫ habeant:in mozalibus enim virtutib9 est mediuꝫ ſm q̃ eaꝝ actus ex rõne recta procedunt:sed virtutuꝫ theologicaꝝ actus nõ sunt cõtra rõnẽ:g̃ sunt in medio. ¶ Ꝑ. spes ẽ mediũ inter ꝓsumptionẽ ꝛ desperationẽ: fz spes est virt9 theologica:g̃ virtutes sunt mediuꝫ inter vicia. ¶ Ꝑ. fides vadit media inter duas hereses.ſ. nestoꝝ ꝛ eutices:fz fides ẽ vt9 theologica:g̃ vtutes theologice i me

¶ Sz ꝺ. Ber. dicit q̃ modus charitatis ẽ nõ ꝯsistũt. br̃e modũ:fz vtutes dicunt̃ in medio eẽ inq̃tũ sũt modificate:g̃ charitas nõ est in medio:ꝛ eadez rõne nec alie due. ¶ Ꝑ. vbi nũq̃ ꝯtingit eq̃le reddere ibi nõ põt eẽ supfluũ. fz in illis q̃ sunt ad deũ nõ ꝯtingit eq̃le reddere: vt ẽt pbs in.8.ethi.dicit.g̃ nõ ꝯtingit supfluũ i vtutib9 theologicis q̃ deũ habent ꝓ obiecto accipe:ꝛ ita nõ sunt in medio.

Respõdeo ad p̃mã qõnez q̃ oẽs virtutes mozales in medio cõstitute sũt. vtutes enĩ mozales sunt circa passiões ꝛ opatiões:quas opz dirigere scom regulã rõnis.in oib9 aũt regularis cõsistit rectum:ſm q̃ regule equant̃.equalitas aũt media est inter maius ꝛ min9. ꝛ ideo opz q̃ rectũ virtutis cõsistat in medio eius qđ supabundat:ꝛ eius qđ deficit a mẽsura rõnis recte.

Ad primuꝫ g̃ dõz q̃ actões ꝛ passiões q̃uis sũt indiuisibiles p ẽntiã:ſt tñ p accẽs diuisibiles vl fz intẽsionẽ:vel ſm tẽp9:vel ſm locũ:vl fz obiecta:vl fz aligd hꝫ.ꝛ ideo etiã ſm hoc est in eis mediũ accipere. ¶ Ad 2m dõm q̃ mediũ accipitur in aliquo dupliciter. Uno mõ ex ꝯpatiõe ad extrema eiusdem rei sicut medium in circulo:ꝛ tale mediũ oportet q̃ eque distet ab extremis. Alio mõ ex ꝯpatiõe ad aliquã regulã extra:ꝛ tũc non oz q̃ mediũ eque distet ab extremis:fz q̃ equet̃ regule:sic̃ pz q̃ qñ secat̃ lignum ad aliquã regulã nõ semp tantũ aufertur q̃tũ dimittit̃:ꝛ tale mediũ est mediũ vtutis mozalis que bz rectã rõnez p regula.vnde qñq̃ approꝑopinquat plus vni extremo q̃ alteri ſm q̃ ꝯpetit rõni recte. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ vtus est extremũ quo ad cõtrarietatẽ boni:ꝛ mali:qz bonũ bois in rõne consistit:ꝛ ita in medio equalitatis ad rõnẽ:fz q̃tũ ad ꝛrarietates circa q̃s est virt9 est in medio sicut dicit pbs i.2.Ethi. ¶ Ad 4m dõz q̃ mediũ virtutis saluat̃ ſm adequationẽ oium circũstãtiaꝝ sil ad rõnẽ. Ctingit aũt in aligb9 vtutib9 q̃ adequatis oib9 alijs circũstãtijs nõ põt accipi extremũ in altero:qz supfluũ nõ põt accipi in illo nisi ex ꝯpatiõe aliaꝝ circũstãtiaꝝ sicut in veritatis vtute pz:qz nõ põt bõ nimis verũ dicere saluato q̃ dicat vez qđ dz:ꝛ qñ:ꝛ vbi:ꝛ cui:ꝛ ceteris:sed superfluũ in hac circũstantia accipit̃ ſm excessum in alijs.qui enim dicit vez qđ nõ opz ẽt nimis vez dicit.ꝛ silr etiam in magnanimitate est rõne quãti.ꝛ silr etiam in castitate. qz nõ nõ põt homo nimis abstinere:dũmõ saluent̃ alie circũstãtie. ¶ Ad 5m dõz q̃ virtus dicitur mediũ dupliciter. Uno modo ratione mãe circa quã est: inquãtum adequat eam rõni recte ꝛ hoc per se ꝛuenit oi vtuti mozali:ꝛ sic ẽ mediũ p participationẽ extremoꝝ. Alio mõ dr̃ mediũ rõne habitus:inq̃tũ.ſ.habit9 vtutis est mediũ iter habit9 duaꝝ malitiaꝝ:ꝛ hoc est mediũ per abnegationẽ extremoꝝ:ꝛ hoc accidit virtuti:nec opz q̃ sit in oib9 vtutib9:ꝛ ꝓpter hoc non opz q̃ iustitie habit9 sit medi9 inter duas malitias.vt in.5. Ethi.dicit̃:fz q̃ mediũ attingat in mã sua.

Ad secundã qõnẽ dõz q̃ in iustitia oz esse nõ solũ mediũ rõnis:fz ẽt rei:cui9 rõ ẽ:qz iustitia ẽ circa opatões ꝛ fz ordinẽ ad alteꝝ:vñ illũ ad quẽ sũt opatões iustitie accipiũt q̃si regulã:ꝛ iõ sic passiones circa q̃s sũt alie vtutes oz q̃ equent̃ rõni:ita oz q̃ opatiões circa q̃s ẽ iusticia adequent̃ illi ad quẽ ẽ iustitia:qõ nõ põt eẽ nisi ſm rem tñ reddat̃ quantum ei debet̃:ꝛ ideo ibi ẽ mediũ rei. Sz iter aliquos duos põt cõstitui eq̃litas dupliciter. vno mõ ſm q̃ vtriq; aligd reddẽdũ ẽ:ꝛ in hoc constituit ei equalitatem iustitia distributiua q̃ non dat equale vtriq; ſm quãtitatẽ:fz fz ꝓportionẽ:qz vtriq; dat quãtuꝫ sibi debet̃:ꝛ ideo mediũ in iustitia distributiua dicitur eẽ fz ꝓportionabilitatẽ geometricã:in qua saluat̃ eadẽ ꝓportio:fz nõ eadẽ quãtitas:sicut sex est mediũ inter quatuor ꝛ nouẽ.qz in qua ꝓportione se bz ad quatuor.ſ.in sex qualitera in ipsa se habet nouẽ ad ipsuꝫ:q̃uis nouẽ excedãt sex in trib9:ꝛ sex quatuor in duob9. Alio mõ cõstituit̃ equalitas iustitie inter aliquos inq̃tũ vnus debet recipe ab alio ꝓpter bꝫ q̃ ille pri9 recepit ab isto:ꝛ ad bꝫ ẽ iustitia ꝯmutatiua:ꝛ qz tñ oz ſm q̃titatẽ aligs ab altero recipe q̃tũ ei tribuit:iõ i hac spẽ iustitie saluat̃ mediuꝫ scom ꝓportionem arithmetricã:in q̃ saluat̃ eadẽ q̃titas:sic̃ tria ẽ mediũ iter quatuor ꝛ duo:qz vtriq; est excessus in vnitate.

Ad primuꝫ igit̃ dõz q̃ in iustitia ẽ mediũ rõnis qõ ꝛ idẽ ẽ mediũ rei. ¶ Ad 2m dõm q̃ in iustitia nõ ꝯsideraꝫ ꝺditio psone nisi inq̃tũ ex cõditionibus persone variat̃ quantitas rei.qui.n.pcutit principem maiozẽ offensam facit:ꝛ ideo plus debz puniri:ꝛ silr etiaꝫ pz in iustitia distributiua q̃ diuersitas psonaꝝ in diuersitatẽ rei redũdat. ¶ Ad 3m dõm q̃ in iustitia incidit in idẽ rectificatio opationis ꝛ rectificatio rerũ vt dcm̃ est.

Ad tertiã qõnẽ dõz q̃ bonũ vtutũ itellectualiũ ꝯsistit in q̃dã adeq̃tiõe itellect9 vocis ad rẽ:ꝛ qz eq̃litas est mediuꝫ iter mai9ꝛ min9:ideo opz q̃ bonuꝫ virtutis intellectualis in medio consistat:vt.ſ.dicatur de re hoc qđ est.si autez excedat vel in plus vel in minus erit falsum:qđ se habet ad virtutes intellectuales:sicut vicium ad mozales:ꝛ hoc inquantum intellectus absolute consideraꝫ.inquantum vero de vno in aliud discurrit accipitur medium non solum fz ꝯmẽsuratione ad rẽ:fz ſm cõmensurationẽ ad rẽ:fz ſm cõmensurationẽ ꝯclonuꝫ ad p̃ncipia vel eoꝝ q̃ sunt ad finẽ in operatiuis.

Ad primũ igr̃ dõz q̃ sicut dicit pbs i.2.Meth.mẽsura itellect9 nr̃i ẽ res:ꝛ iõ fz q̃ adequat̃ rei ẽ rectũ ipsi9.nihilomin9 ꝛ p̃ncipia sũt regula ꝯclonuꝫ ꝛ intelligẽs ẽ quodãmõ regula p̃ncipioꝝ. ¶ Ad 2m dõm q̃ contrarietas passionũ accedit ad medium vtutis mozalis vnde circa irã que nõ bz passionẽ oppositã ẽ mediũ vtutis mozalis ſm plus ꝛ min9 in ipsa eadẽ passiõe. ¶ Ad 3m dõz q̃ extrema in virtutib9 itellectualib9 nõ accipiunt̃ fz magnũ ꝛ paruũ itelligibile:fz extremũ in plus est q̃ attribuitur aligd alicui qđ nõ ẽst ei.extremũ aũt in min9 q̃ remouetur ab eo qđ ei inest.vtroq; aũt mõ falsum ꝯtingit. vez aũt q̃ dr̃ inesse qđ inest:aut nõ inesse qđ nõ inest:ꝛ hec extrema corrũpũt nõ ſubam:sed veritatez intellectus.

Ad quartaz qōnē dōm q mediū in oīb⁹ vtutib⁹ q̄ habēt mediū accipiē ex hoc q vtus attingit in mā ppria illud qō est equale r cōpetēs mēsura Uñ si esset aliq̄ vtus q̄ haberet mēsurā ipaz p mā nō eēnt ibi extrema nec mediū: sz bonū illi⁹ vtutis eēt simpliciter attigere mēsurā illā: sicut si alicui⁹ vtutis mā eēt vitas. oīuz aūt pma mēsura ē ipse de⁹: sīc ēt ipse pbs i.9.metha. dic. Uñ vtutes theologice q̄ bñt deuz p obo q est vltim⁹ finis a quo oia mēsurant nō pñt habere rōnē medy cum in mā illa nō sit accipere extrema: sicut etiā in bis que cōiuncta sunt malo fini nō pōt accipi medium.

Ad primuz igit dōz q rō recta nō est ad hoc q in mā illa vitent extrema: i qua supfluū esse nō pōt. ¶ Ad 2m dōz q fides est virt⁹ theologica inq̄tū adheret pme vitati: r ex hac pte nō pōt in ipa mediū eē. nō. n. pōt nimis ēo adherere: sz ex pte illa q̄ aligd affirmat vl negat vitati pme adherēs ibi ē mediū: qz fz B bz silitudinē cū vtutib⁹ itellectualib⁹. ¶ Et silr dōm ad 3m q spes nō bz mediū fm q deo adheret: sz ex parte subiecti.

¶ Utz virtutes morales maneāt in patria.

A B quartū sic pcedit. vr q vtutes morales nō maneant in pria. fides. n. r spes sūt nobiliores q̄ virtutes morales sz fides r spes euacuant: g̃ r morales virtutes.

¶ P. vtutes morales pficiūt in vita actiua: sed hec vita cessabit in pria in q̄ erit tm̄ ctēplatio: g̃ r virtutes morales nō erūt in pria. ¶ P. vtutes morales q̄dā sūt circa passiōes: sz be ñ erūt i pria: g̃ nec vtutes morales. ¶ P. fortitudo r tēperātia sūt i irascibili: r concupiscibili: sz fz q̄sdā vires sensibiles nō remanebūt in aīa sepata: g̃ nec tēperātia r fortitudo. ¶ P. i pria erim⁹ sicut angeli dei. Mat. 22. Sz deris̄biles vident q ponūt castitatē r sobrietatez in angelis quos deos noiat pbs in. 10. metha. g̃ nec i nobis erūt. ¶ P. patiētia ē valde nobilis vt⁹: qz ipsa op⁹ pfectuz bz: sz nō remanebit in pria nisi q̄tū ad fructū: vt aug. dicit in li. de patiētia: g̃ nec alie morales vtutes.

¶ Sz cōtra. iste vtutes plenissime fuerūt in xpo: sz ille vtutes q̄ euacuant i pria nō fuerūt in xpo: vt fides r spes: g̃ vtutes iste nō euacuant. ¶ P. Sap. 1. Justitia ē ppetua r imortalis: sz nō min⁹ ē nēcia ordiatio bois ad seipz q̄ ordiatio ad alterz q̄ ē p iustitiā: g̃ r alie vtutes morales manēt in pria.

¶ P. in pria erūt boies deo ꝺformes: sz be vtutes i deo sūt exēplares: vt dic Macrobi⁹, g̃ r in scis erūt ali quo modo.

Respondeo dōz q q̄lz vtutū pdictaz bz duos actus. vnū quē exercet circa ppriā māz Aliū quē bz q̄n puenit ad finē: sicut fort⁹ dū ē in piculo pugne exercet actū q ē circa māz ppriā. s. timōes r audacias: sz q̄n iā domū victoz reuertit bz būc actū q ē gaudere ō victoria p pugnā pcedēte adepta. Dcm̄ ē aūt q virtutes morales q̄dā sūt ifuse r q̄dā acgsite: r q acgsite dirigūt i vita ciuili. vñ bñt bonū ciuile p fine: r qz bec ciuilitas nō remanebit in pria: iō nō remanebit eis aliqs act⁹: nec circa finē nec circa māz ppriā: fz quā tēdit ad finē: r iō habit⁹ tollēt. virtutes aūt ifuse morales pficiūt i vita spūali: fz quā bō ē ciuis ciuitatis dei: r mēbz corpis xpi qō ē eccl̄ia: r hec gdē ciuilitas i futuro nō euacuabit: sz pficiet. vñ remanebunt istis virtutib⁹ act⁹ q sūt circa finē primū vniuscuiusq; virtutis: r iō remanebūt habit⁹ virtutū moraliuz infusaz.

Ad primū igit dōm q fides r spes sunt nobiliores moralib⁹ virtutib⁹ rōne obi: sz qz habēt essentialiter annexaz imperfectionez respectu sui obiecti: que nō est annexa virtutib⁹ moralibus: ideo nō opz q morales euacuentur sicut spes r fides. ¶ Ad sc̄z dōm q virtutes que perficiunt in vita actiua etiaz acquisite nō oportet q tollant: cū aliquis se transfert ad vitaz cōtēplatiuā. sed habēt alios actus inquantuz ptingunt ad finē primū: qz ctēplatiua vita ē finis actiue: r ideo distinguit Macrobius baz virtutū tres gradus sc̄m q sunt in boibus. sunt enīz politice fz q bō per eas in ciuilib⁹ operibus rectificatur. purgatozie aūt fm q ciuilib⁹ vtens ad quietē cōtēplatiōis aliquis anhelat. Sz dicunt purgati animi in q̄tū aliquis abiecto oī exercitio ciuilis vite quieti ctēplatiōis totū se tribuit: r in hoc statu dicit q act⁹ tēperātie ē cupiditatē nō iā refrenare: sed penit⁹ obliuisci. fortitudis aūt passiones ignozare nō vincere: r sic de alys. ¶ Ad 3m dōm q q̄tum ad actus quos habēt circa materias ppzias nō remanebūt: sz fm act⁹ quos bñt in fine adepto: g̃ est a passionuz tumultib⁹ quietari. ¶ Ad quartū dōm q quidam dicunt q vires sensibiles nō manēt actu in aīa sepata: dicūt tm̄ q manēt in essentia aīe sicut in radice. Et silr etiā manēt habitus virtutū iferiozis partis: sicut in radice in virtutib⁹ q̄ sunt in rōne r in ipsa gratia. ¶ Ad quintū dōm q iste virtutes sunt in āgelis alio mō q̄ in boib⁹ etiā in patria: quia boies perfecti sunt huiusmodi passiōes que per dictas virtutes refrenant: vl nāz bñt: vt perpeti possint: qō nō est de angelis. vnde in āgelis r in deo sunt sicut exēplares: in hominib⁹ aūt sicut virtutes purgati animi in patria. Tñ sciēdū q pbs logt de vtutib⁹ acq̄sitis q̄ perficiūt boiez in vita ciuitatis terrene: in q̄ vita nō babem⁹ cū angelis aliquam cōicationē: vnde nō est simile de illis virtutib⁹ que pficiūt in vita ciuili cuitat] dei: q̄ ostituit ex āgelis r boib⁹. ¶ Ad 6m dōz q patiētia dr nō manere q̄tū ad actū qué bz circa mala tolerabilia: manent tm̄ habitus r actus qué bz in gte finis ppzij. ¶ Qō. II.

Deinde qrit spāl̄r de vtutib⁹ cardialib⁹. ptio q r q̄t debēt dici cardiales. 2° de materys: r obiis eaz. 3° de actibus. 4° de subiectis. 5° que ipsaz sit pncipalioz.

¶ Utz aliq̄ vtutes debeāt dici cardiales.

A D primū sic pcedit. vr q nulle virtutes ōbeāt dici cardiales: qz eedē virtutes q̄ cardinales dicunt: dicuntur etiaz generales. vnde r Tull⁹ eis partes assignat: sz virtutes sunt distincte abiuicē: vt dcm̄ est: ergo vr q nō debeāt dici cardinales. ¶ P. ea que diuidūt abiuicē sūt silr fz pbz. r ita vnū nō ē pncipali⁹ altero: sz vtutes ꝺdiuidūt abiuicē gen⁹ vtutis: g̃ vna nō ē pncipalioz altera: r ita nec vna dz dici cardinal⁹ respcū alteri⁹. ¶ P. vtutes diuidūt ꝺ vicia: sz vicia pncipalia nō dicūt cardialia: sz capitalia: g̃ vtutes pncipales debēt dici capitales r nō cardinales. ¶ P. si dicūt cardiales: qz eis puenit: ad vitā eternā vt dr in lra: eadē rōne oēs vtutes sūt dicēde cardinales: qz oīb⁹ vitaz eternā meremur. ¶ Sz ꝺ est qō dicit in lra.

¶ Utruz morales virtutes dicende sint cardinales.

Alterius vr q morales vtutes ñ ōbeāt dici cardiales: sz alie: qz theologice vtutes ppingores sūt fini: qz bñt finē vltimū p obo: cū g̃ finis sit pn⁹ i opatis fz pbz: vtutes theologice erūt pncipaliores: r ita ipe magl debēt dici cardiales. ¶ P. charitas dr radix vtutū. fides aūt fūdamētū. spes vo ācora: sz q̄ ē ꝓportio radic] ad arborē r fūdañti ad donū r ācore ad nauē. eadē ē ꝓportio cardinis ad hostiū: g̃ virtutes theologice pñt dici cardinales sic r morales. ¶ P. virtutes itelluales sūt nobiliores virtutib⁹ moralib⁹: qz pficiūt i vita ctēplatiua q̄ ē nobilioz actiua: g̃ vtutes itelluales magl ōbēt dici cardiales q̄ morales

¶ Sz cōtra. vna sola de cardinalibus bic enumeratis intellectualis est. s. prudentia: q̄ moralis est aliquo modo: ergo virtutes cardinales magis sunt in genere moraliuz q̄ intellectualium virtutuz.

¶ Utz tm̄ q̄tuor sint virtutes cardinales.

Alterius vr q nō debeāt dici tot vtutes cardiales in B nūero: qz vtutes iste sūt i trib⁹ viribus aīe: sz iter eas ē vna tm̄ pncipal. s. rōnalis: g̃ r iter vtutes est tm̄ vna cardial. ¶ P. si vtutes dicūt eedē gnāles: r cardinales. gnāles aūt sūt tm̄ due. s. iustitia r prudētia: vt dcm̄ ē pri⁹. vr ēt q tm̄ sint due cardiales. ¶ P. i q̄lz vi ē aligd pncipalissimū iuenire eoz q̄ ad illā viz ptinēt: si q̄ vires sunt tres i gb⁹ sūt vtutes vr q ēt tm̄ tres ōbeāt eē vtutes cardinales. ¶ Sz ꝺ. vr q ōbeāt eē plures q̄tuor: qz vtutes vicys opponūt: sz vicia capitalia sūt septē: g̃ r vtutes cardiales debēt eē septē. ¶ P. i rōnali ponūt due vtutes cardiales: prudētia. s. r iustitia: g̃ silr in q̄lz alia virtute debēt poni due vtutes cardiales: r ita cū vires sint tres erūt sex cardinales vtutes. ¶ P. sicut prudētia ē pfectio rōnis practice: ita r ars: sz rōnis practice rectitudo r veritas cōsistit: vt dr in. 6. ethi. in ꝺfozmitate ad appetitū rectū: qō fit p virtutes morales: vt dcm̄ ē: g̃ sicut prudētia iter virtutes morales ponit cardinalis virt⁹: ita r ars mechanica poni dz.

¶ Utz potius alie virtutes. s. mansuetudo magnanimitas būilitas penitentia: liberalitas debeāt dici cardinales.

Alterius vr q alie vtutes magis ōbeāt eē cardiales q̄ iste: qz vnūqōq; ōnoiat a pncipaliozi: qō est in ipso: vt dic pbs in. z. de aīa. sz vis irascibil⁹ denoiat ab ira. g̃ cū māsuetudo sit ꝺ irā. fortitudo aūt ꝺ timores r audacias: q̄ sūt ēt passiōes irascibil⁹: vr q māsuetudo sit magl virt⁹ cardinal⁹ q̄ fortitudo. ¶ P. illō qō ē magnū i q̄lz genere ē pncipali⁹ in illo genere: sz magnanimitas opat magna i oīb⁹ vtutib⁹: vt dic pbs i. 4. ethi. g̃ vr q magnanimitas sit magis cardinal⁹ q̄ fortitudo: qz vtraq; ē i irascibili. ¶ P. vt⁹ cardinal⁹ dr in q̄ alie vtutes firmant: sz būilitas est firmamētū oiuz vtutū: qz sic dic Greg. g ceteras vtutes sine būilitate congregat q̄si paleā in vētū portat: g̃ vr q būilitas pcipue eē debeat cardinalis. ¶ P. penitētia oēs ofect⁹ ad pfectū reuocat: sz alie vtutes ofect⁹ singulares removet: g̃ cū penitētia sit q̄dā vt⁹: vt dic Ambro. vr q ipsa potissime debeat dici cardinalis. ¶ P. magis ē laudabile dare aligd de ꝓprio q̄ reddere alienū: sz liberalitas ꝓpa largit. iustitia aūt vnicuiq; qō suū ē reddit: g̃ liberalitas magis debet esse cardinalis virtus q̄ iustitia.

Respondeo dōz ad pmā qōnez q vtutes q̄tuor q̄ hic enumerant dicūt gnāles r pncipales r cardinales. Qz. n. pncipiū cuiuslibz rei ē potissima ps ei⁹ ēt plus q̄ dimidiū: vt dr in. i. Ethi. r iō illō qō ē potissimū in q̄lz genere dr pncipale i genere illo: r qz habit⁹ pfectur ex actib⁹ r act⁹ ex obiis siue mā: iō vtutes pncipales dicunt q̄ sūt circa illud qō ē potissimū in mā vl materyas vtutū: sic potissimū in illis q̄ ad ocupiscibilē ptinēt sūt ōlectatiōes fm tactū. Uñ tēperātia q̄ ē circa illas delectationes est vt⁹ pncipalis: r eutrapelia q̄ ē circa delectatiōes q̄ sunt in ludis ē vtus scōaria: sicut ars ad quā ptinet finis nauis q est nauigatio. s. gubernatozia ē pncipalis respectu illi⁹ artis q̄ facit nauē: qz finis ē potissimū in vnoq̄z: r in arte q̄ facit nauē ē pncipalioz illa q̄ inducit formā q̄ q̄ pstat māz: r qz ad illud qō ē potissimū in q̄lz re ordinant oia q̄ sūt illi⁹ rei: iō vtutes r artes pncipales mouēt fz suū iperiū vtutes r artes scōarias ad act⁹ ppzios: sicut ars gubernatozia ipe rat ei q̄ fac nauez: r ex B dr architectonica respectu ei⁹: q̄si pnceps ipsi⁹. Et qz act⁹ moti fundant sup actiōe mouētis: ideo act⁹ secūdarie virtutis fundant sup actione pncipali: sicut fūdat sup cardinē mot⁹ hostij: r iō virt⁹ pncipalis dr eē cardinal: r virt⁹ secūdaria dr adiūcta illi. Oē aūt qō movetur ab aliquo agit in virtute mouētis sicut ista fm ei⁹. r iō etiā mot⁹ virtutis cardinalis participatur quodāmodo in virtutib⁹ adiūctis. r fm hoc virt⁹ cardinalis dr generalis inq̄tū plib⁹ virtutib⁹ adiūctis modū suuz cōicat, virt⁹ aūt adiūcta dr ps ei⁹ inquantuz modum suū participat.

Ad primuz igit dōz q nō dicunt generales p pdicationē. sz p quādā pticipationē: vt dictū ē. vñ eis nō assignant spēs: sz partes. ¶ Ad 2m dōm q ea que diuidūt aliqō cōe vniuocū sunt sil q̄tū ad itētionē generis: q̄tuis vnū possit eē cā alteri q̄tū ad esse: sicut motus localis est causa alioz motuū: ꝺtra quos diuidit: sz ea que diuidūt aliqō cōe analogū se habēt fm pri⁹ r posteri⁹ etiā quātū ad intētionē cōis qō diuidit: sicut pz de substātia r accidēte. vnde ex hoc q vna virtus cōdiuidit alteri: nō opz q vna nō sit altera pncipalioz. ¶ Ad 3m dōz q pfectio pctōz nō ē p ordinē ad finē: sz magis p auersionē a fine debito. Uñ mot⁹ pctōz nō assimilant bostio: p qō itrat in domū: r iō pctā pncipalia nō assimilant cardini. vñ non dicūt cardinalia: sz capitalia tm̄ ex hoc q ꝓportāt quosdaz act⁹ alioz. ¶ Ad 4m dōz q q̄tuis oēs vtutes gratuite itroducāt ad regnū celoz: ex B tm̄ nō nāciscūt nomē cardinis: sz bostij. ille aūt vtutes gb⁹ ad eternā vitā puenit: vt super eas alias vtutū mot⁹ fundant: dicūt ꝓpe cardinales.

Ad secundā qōnē dōm q virtutes cardinales dicunt. vt dcm̄ ē: ad silitudinē cardinis in quo mot⁹ bostij firmat. de rōne aūt bostij ē vt p ipz iterioza dom⁹ adeant. r iō illud p qō nō ē mot⁹ aligd vlteri⁹ nō bz rōnē bostij. vtutes aūt theologice cū sint circa finez vltimū: nō ē aligd aliud vlteri⁹ ex pte obi i qō tēdāt: vñ in vtutib⁹ theologicis nō iueniť rō bostij: r pp B non pñt dici cardiales: silr nec i virtutib⁹ itellectualib⁹ qz pficiūt in vita ctēplatiua: q̄ nō ordinat vlteri⁹ ad alterā vitā: sz actiua ad ipsaz ordinat. vñ cū virtutes morales pficiant in vita actiua r bēant act⁹ suos ñ circa finē vltimū: sz circa obz: ex vtraq; pte manet in eis rō bostij: r pp boc cardinales vtutes iueniunt solū in genere moralium.

Ad primū igit dōm q q̄tuis possint dici pncipales nō tm̄ dicunt cardinales rōne iaz dicta.

¶ Ad 2m dōz q fundamētū anchoze r radix noiant id in quo aligd firmat q̄tū ad suā qētē: r iō ꝓpetūt illa noia virtutib⁹ q̄ bñt finē p obo in quo ē quies: sz cardo dicit aligd in quo alterz firmat q̄tū ad motū: vt dcm̄ ē. r iō conuenit boc nomē virtutib⁹ q̄ sunt circa ea q̄ sunt ad finē: p que est trāsitus in finē. ¶ Ad 3m sicut ad pmum dōm est.

Ad tertiā qōnem dōm q nō sunt nisi quattuor virtutes cardinales: cuius rō ē: quia cū moralium virtutuz mā sint ea q̄ ad appetitum pertinēt: in q̄bus etiā ratio dirigit: predicta mā potest dupliciter considerari. vno mō put habet rōnē cōsiliabilis r eligibilis fz q̄ ratio circa eā operat: r sic ē prudētia que est media iter morales r intellectuales vt supra dcm̄ est. dis. 23. Alio modo fm q̄ habet rationē boni appetibilis. ad appetitū aūt duo pertinent. s. actio r passio. passio aūt est in irascibili et concupiscibili: circa actiones ergo est iustitia: circa passiones irascibilis fortitudo: circa passiones cōcupiscibilis tēperantia: r sic sunt quatuor vtutes cardinales.

Ad primū igit dōm q cardo est illud in quo proxime firmatur motus ostij. vnde virtutem cardinalem oportet esse circa id quod est principale in singulis materys: r non solum circa id quod est principale principium: qō ad rationem pertinet. ¶ Ad secūduz dicendū q iustitia r prudētia dicūtur generales respectu oīuz virtutū. temperātia autē r fortitudo nō respectu oīum: sz respectu vtutū tm̄ que eis adiūgunt: r hec generalitas sufficit ad cardinalē vtutē. Prudentia aūt nō regrit: q̄uis iustitia fm q est idem qō omnis vtus non sit virtus cardinalis: vt dcm̄ est. prudētia aūt nō est generalis q̄tuz ad essentiā: cū cōtra alias diuidat: sz q̄tū ad materiā: qz in oībus moralib⁹ dirigit. ¶ Ad 3m dōm q rō q̄uz cōprehē-

dit duas potētias.s.vim cognitiuam in qua est prudētia:z vi3 affectiuā:que volūtas dicit̄:in qua est iustitia vt infra dicet̄.cōcupiscibilis aūt z irascibilis sunt tm̄ appetitiue io nō est ratio simlis. ¶Ad 4.m dōm ꝙ q3uis virtutes vicijs opponant̄.nō tm̄ o3 ꝙ virtus pncipalis opponatur vicio pncipali:qz pncipalitas virtutis attendit̄ penes id qō est pncipale simpliciter cū idē sit iudiciū de re absolute z fm ꝙ ꝓparat̄ ad vtuosu3:vt ꝑbs dicit:sz pncipalitas vicij ē fz id qō magis ē natū mouere a rectitudine rōnis.z ꝑ quidē in aliquibus consonat.in aliquib⁹ aūt nō.vnde aliqō vicium capitale opponit̄ cardinali vtuti:sicut luxuria z gula tēperantie.aliqō aūt nō oppōit̄ pncipali sicut ira māsuetudini ¶Ad qntū dōz ꝙ irascibilis z cōcupiscibilis non sunt cognitiue:sz appetitiue tātū:z ideo in eis nō ꝑt esse duplex virtus cardinalis sicut in rōne dictū est. ¶Ad sextu3 dōz ꝙ appetitus dicitur rectus dupliciter. Uno mō in se fz ꝙ ea q̄ in appetitu sūt ordiata sūt:z hāc rectitudinē facit virtus mozalis:z qz prudentia ꝙformat rōnē practicā appetitui sic directo.io cū mozalib⁹ vtutib⁹ in mā cōicat z in eandē operationē cōcurrunt:ꝑpter qō inter mozales ꝙputat̄ Alio mō dr̄ appetit⁹ rect⁹a rectitudine q̄ est extra ipsum z hoc est māliter:inq̄tū.s.tēdit in aliqd rectū extra se faciendū:cuiusmodi est rectitudo que est in artificiatis.z sic ꝙformat rationem appetitui recto ars mechanica.ideo nō cōputatur inter mozales virtutes.

Ad quartam qōnem dōz ꝙ sicut ex dictis pz.oīs mā mozalis ad q̄tuoz reducit̄ q̄ vel re vl rōne differūt.boc.n.sufficit ad differētiā habituū: vt pz.dcm est.s.passio ꝙcupiscibilis: passio irascibilis:actio:z hec oīa fm ꝙ subyciunt̄ rōni:sic oia induūt rōnē vni⁹ obi vel materie.inter passiōes aūt ꝙcupiscibilis ꝑcipue sūt delectatiōes fz tactū vt ex supradictis in.26.dis.pz.circa q̄s est tēperātia:z iō in hac materia ipa ē cardinalis virtus.in passionib⁹ aūt irascibilis ꝑcipue sunt ille q̄ sunt ex difficili: qō natū est mouē incutere: z ideo fortitudo q̄ est circa hȝ passiones est in hac mā cardinalis virtus. Jn actionib⁹ aūt q̄ sunt circa res que in vsuz vite veniūt gb⁹ adinuicē cōicamus ꝑcipue sūt ille actiōes gb⁹ hȝ res distinguunt̄ qz predicta distinctio est cōicatiōis ꝓncipium: z iō iustitia q̄ tribuit vnicuiq; qō suū ē:est cardinalis vtus in hac materia. Jnter aūt ea que rō circa mozalia opat̄ ꝑcipuū ē ꝑceptum de agēdis:ad qō ꝙsiliū z oia hȝ ordinant̄.z ideo prudentia que est ꝑceptiua.vt in.6.Ethi.dr̄ est cardinalis in ista mā.

Ad primū g̊ dōz ꝙ nō idē regit̄ ad ℔ ꝙ aliq̄ passio sit ꝓncipalis:z ad ℔ ꝙ sit mā ꝓncipalis vtutis:z ad ℔ ꝙ denoīet potentiā.qz.n. denoiatio fit ex cōpleto z vltimo z manifestiori.iō potētia irascibilis denoiatur a passiōe ire que est vltima aliaz passionū que sunt in irascibili:z ꝙposita passio sicut supra dcm ē. Sz ad ℔ ꝙ sit ꝓncipalis passio regit̄ ꝙ afficiat̄ appetit⁹ fm cōditionem appetibil' mouētis:vt.s.bonū ꝓsequat̄ z malū fugiat:z ita in irascibili rimor z spes sūt ꝓncipales passiōes. Sed ad ℔ ꝙ sit mā ꝓncipalis vtutis regit̄ ꝙ sit passio excedens per modū intēsionis alias passiōes existētes in illa vi:sicut circa maximas delectatiōes ꝙcupiscibilis ē tēperātia.magis aūt itēsaz passionē facere natū ē malū corruptiuū ⁊ minēs sicut sūt mortis picula q̄ bonū expectatū vel q̄ vindicta desiderata de malo illato:z ideo circa audacias z timores q̄ sunt circa hȝ pericula est ꝓncipalis virtus.non aūt circa spez vel circa irā. ¶Ad 2.m dōm ꝙ illud circa qō est principalis virt⁹ nō solū debet esse ꝓncipalis fz intēsionē:sz etiā fm dependētiā:vt.s.illud ꝓncipale non depēdeat ab alijs: sz alia quodāmō ordinent̄ ad ipm:sicut delectatiōes tact⁹ nō depēdēt ab alijs delectatiōib⁹:sz magl alie ordināt̄ ad ipsas.alias.n.nō saluaret̄ rō cardinalis vtutis.magnū aūt q̄ attēdit magnanimitas ꝓpēdet ex alijs vtutib⁹:qz opat̄ magnū in actib⁹ aliaz vtutū:z iō ꝑsupꝑit alias vtutes vt ꝑbs dicit in.4.Ethi.Et ꝓpter ℔ magnanimitas nō pōt ee cardinalis virtus. ¶Ad 3.m dōz ꝙ humilitas dr̄ ꝙseruatio z fundamētū aliaz virtutū in eē suo:inq̄tū removet ꝓhibens.s.supbiā q̄ bonis operib⁹ insidiat̄ vt pereāt sicut dic̄ aug.nō aūt ꝑ ꝓncipalitatē materie ad quā aliaz virtutū materie reducunt̄:vt sic aliaz virtutū mot⁹ in humilitate firmen̄t:qō facit cardinalē vtutez.humilitas aūt hȝ idē ꝑ mā qō magnanimitaſ:q3uis ſ̄ diuersis rōnib⁹:qz būilitaſ rōnē parui ex ꝙsideratiōe ꝓprie fragilitatis:sed magnanimitas diuini auxilij:vl̄ diuini doni vl̄ gratuiti vl̄ nālis: sic̄ est rōnis bonū. ¶Ad 4.m dōm ꝙ dato ꝙ penitētia sit specialis virtus nō erit cardinalis virt⁹.eo ꝙ ꝑsupponit aliarū vtutū mās sicut z magnanimitas.penitētia enim z est dolor de pctis.pctōz aūt z vtutū eadē est mā. ¶Ad 5.m dōm ꝙ liberalitas etiā ꝑsupponit iustitiā:qz nullus possz aliqd de ꝓprio dare nisi aliqd suuz haberet: z hoc facit iustitia. vñ actus liberalitatis actuz iustitie ꝑsupponit:z ideo nō ē cardinalis virtus:sed iustitie annexa.

¶Utr̄ prudētia habeat aliquā mām spālem.

A D secundū sic ꝓcedit̄.vī ꝙ prudētia nō habeat aliquam māz spālē:qz qdā ꝑbs dicit ꝙ sub prudētia ꝓbendunt̄ physica:dyaletica rhetorica z politica:fz nihil ē in mūdo qō ad aliqd istoz q̄tuoz nō reducat̄:qz physica ē de his q̄ sūt a nā.dyaletica aūt ē de operibus rōnis:politica de ciuilib⁹ opib⁹:g̊ prudētia nō hȝ aliquā māz determinatā. ¶ ℣. fz ꝑbs 1.6. Ethi.prudēs ē totalr̄ ꝙsiliatiu⁹:sz ꝙsiliū ē ēt in bis g̊ ab artib⁹ ēt mechanicis fiūt:g̊ circa oia illa ē prudētia. ¶ ℣. dicit ꝑbs 1.6. Ethic.ꝙ prudētia ē recta rō agibiliū:sz agibilia sūt oia q̄ ad alias vtutes ptinēt:g̊ nō hȝ mām distinctā ab alijs vtutibus.

¶Sed contra.omnis virtus in cui⁹ diffinitione ponit̄ mā habet specialem z determinatā materiaz:sed materia aliqua ponitur in diffinitione prudentie:qz est recta ratio agibilium:ergo habet materiaz determinataz. ¶ ℣. est virtus specialis.ergo habet obiectū spāle.

¶Utrum passiones sint materia temperantie z fortitudinis vel res exteriores.

Alterius vī ꝙ passiōes nō sint mā tēpātie z fortitudinis.mā.n.saltuat̄ in oib⁹ q̄ ex mā:vl̄ circa māz fiūt:sz ꝑdicte vtutes sūt getātes a passiōib⁹: g̊ passiōes nō sūt mā eaz. ¶ ℣. illō pcnes qō distinguūt vtutes oz assignari mā vtutū:qz habit⁹ ꝓ obiecta distinguunt̄:sed vtutes ꝑdicte z eis annexe distinguunt penes res exteriores:qz q̄dā sūt circa picula mortis.q̄daz circa delectabilia venerea:q̄dā circa bonores:z sic̄ alijs:g̊ res exteriores z nō passiōes sūt eaz mā. ¶ ℣. illud qō ē cōe oi vtuti nō dz assignari mā alicui spāli vtuti:sz delectatio inuenit̄ in oib⁹ spālib⁹ virtutib⁹: qz opz accipere signuz generati habitus fientē in ope delectationē:g̊ delectatio z alie passiones nō sunt materia alicui⁹ determinate virtutis.

¶Sz ℣. pbs dicit in.4.Ethi.ꝙ fortitudo ē circa timores z audacias,tēperātia aūt circa ꝙcupiscētias.he aūt passiōes nomināt:g̊ vī ꝙ mā baz virtutū sint passiōes. ¶ ℣. illud est mā rei circa qō ponit̄ forma ipsi⁹:sz forma ꝑdictaz virtutū est mediū:g̊ cuz mediū ponat̄ in passionib⁹ vī ꝙ passiones sint mā predictaruz virtutum.

¶Utr̄ iustitia sit circa operationes.

Alterius vī ꝙ iustitia nō sit circa opatiōes.nō.n. ꝑs eē idē mā z act⁹ circa māz:sz actus iustitie est quedam operatio:ergo operatiōes nō possunt esse materia iustitie. ¶ ℣. operatōes etiā exteriores ex interiorib⁹ passionib⁹ oriunt̄:sed iustitia nō dicitur esse circa passiones:sed magis alie virtutes:ergo nō est circa opatiōes. ¶ ℣. virtus q̄ circuit oēs vtutes nō hȝ aliquā spālē māz: sz iustitia ē hȝ:vt dr̄ in glosa.Heñ.ꝑ.Etiā circa q̄s spālis:qz ītēr ꝙmutatiōes circa q̄s ē ꝙmutatiua iustitia q̄ ē spēs spālis iustitie ponit ꝑbs 1.5.Ethi.mechiā q̄ ē circa māz tēperātie:z occisionē dolo q̄ ē circa māz māsuetudis:g̊ vī ꝙ iustitie nō sit attribuēda aliq̄ specialis materia.

¶Sed cōtra est qō dicit ꝑbus in principio quinti Ethi.ꝙ iustitia est circa operationes. ¶ ℣. ipsa ē circa aliquid circa qō nō est aliqua alia virtus.s.circa lucruz pecuniarum: ergo habet aliquaz specialem materiam.

Respondeo dōz ad ꝑmā qōnē ꝙ prudētia circa illa ē de gb⁹ ē cōsiliū eo ꝙ ad prudētez ptinet bñ se bre circa ꝙsilia ꝙsiliādo iudicādo z ꝓcipiēdo. ꝙsiliū aūt ē de ptingētib⁹ opabilib⁹a nobis. Uñ ēt circa ℔ opz prudentiā esse:z quia prudens dicitur bene consiliatiuus simpliciter opz ꝙ ꝙsiliet̄ de bis que sunt ordinata ad bonuz hois simpliciter.boc autem cōsistit in anime perfectiōe cui⁹ vltima perfectio est debita operatio potentiarū anime:z ideo de bis in quib⁹ bonuz operātis cōsistit ē prudētia:z hec agibilia dicunt̄:ea enim que transeunt in exteriorem mām ad perficiēdū eā dicunt̄ factiones magis q̄ actiōes:z circa eas ē ars mechanica ꝑdicta:g̊ agibilia fz ꝙ sūt ꝙsiliabilia sunt ꝓpria materia prudētie.

Ad primuz igit̄ dōz ꝙ physica z dyaletica nō ꝓtinent̄ sub prudētia q̄tuz ad ea de gb⁹ sūt: sz q̄tū ad vsū z exercitiū eaz. ¶ Ad 2.m dōz ꝙ operationes artis mechāice ordināt̄ ad pfectionē exterioris materie z nō ad perfectionē operātis nisi ꝑ accidēs inquātuz scz vtit̄ eis que facit:sz hoc accidit arti. z ideo bene consiliari de bis nō est bene consiliari simpliciter:sed ad finem aliquē:z ꝓpter hoc fm hoc nō dicit̄ aliquis prudēs simpliciter:sz prudēs in hoc. ¶ Ad 3.m dōz ꝙ sicut idē fm rem ē obz itellectus inq̄tū est vez:z volūtatis inquātū ē bonū: ita ēt idē fm rem diuersa rōne pōt esse mā prudētie z aliarū mozaliū virtutū.prudētie quidē inq̄tū est consiliabile: aliaz aūt virtutū inquantum est agibile.

Ad secundaz qōnē dōz ꝙ sicut dcm ē mā prudētie ē bonū opabile a nobis ptinens ad pfectionez aie.operatio aūt aie recta in qua pfectio ei⁹ cōsistit quātū ad vitā actiuā pertinet:in duob⁹ ꝙsistit:scz in moderatione passionū anime:z in vsu debito exteriorum rez:qz g̊ oz virtutes mozales baberi ad exequendū illud qō prudētia decreuit oz ꝙ sint alique vtutes circa vtrūq; ꝑdictoz circa passiones.g̊ moderādas est tēperātia z fortitudo:z alia hȝ.vnde ꝓpria materia temperātie sunt passiones circa delectabilia tactus.fortitudinis aūt timores z audacie in maximis terribilibus.

Ad primuz g̊ dōm ꝙ virtutes nō oīno extinguunt passiōes:sz moderāt eas.vñ ꝑbs dicit in.2.Ethi.ꝙ gdaz determināt vtutes ipassibilitates z getes:nō bene aūt. ¶ Ad sc̄m dōm ꝙ virtutes iste nō distinguunt̄ ex rebus exteriorib⁹ nisi quaten⁹ circa eas cōtingit animaz diuersimode passionib⁹ affici. vnde passiōes sunt ꝓxima materia.res aūt exteriores sunt mā remota inq̄tū sunt obiecta ipsaz passionū. ¶ Ad 3.m dōm ꝙ alie virtutes nō sunt circa delectationes sicut circa materiaz: sz magis delectatio est cōsequēs actū virtutis.

Ad tertiā qōnē dōz ꝙ nō solū oz hoiez moderari circa passiōes iteriores:sz ēt circa actiōes exteriores:sz moderatio i eis pōt eē duplex.Uno mō ꝓ ordinē ad agēte:z sic eadē ē rō moderādi actiōes exteriōes z iteriores passiōes.vñ ℔ ptiet ad alias vtutes q̄ sūt circa passiones.Alio mō ꝓ ordinē ad aliū cū q̄ ē ꝙuiēdū:z sic hz spāle rōnē moderatiōis:z iō regit̄ spālis vt⁹.Uñ ad ℔ ē iustitia:z illa q̄ ad iustitiaz reducunt̄, ꝓpria ergo materia iustitie sūt opatiōes exteriores fz ꝙ ordināt̄ ad altez. res aūt exteriores vt patiētia vel aliqd hȝ sūt mā iustitie inq̄tum in vsum veniunt:z ideo sunt mā remota.

Ad primū igit̄ dōz ꝙ act⁹ vtutum ꝑmi z ꝓncipales sūt act⁹ iteriores. Uñ si ponim⁹ exteriores opatiōes māz iustitie.nō erit idez act⁹ z mā. ¶ Ad 2.m ꝑz solo ꝓ id qō dcm ē. ¶ Ad 3.m dōz ꝙ sicut ex dictis pz duplex est materia virtutuz.s.remota vt res exteriores. que veniunt in vsuz vite. Et proxima vt passiones z operationes. Justitia igit̄ fm ꝙ specialis est virtus ordinat mām aliaz virtutū remotā:qz ille eedem res q̄ sunt nate iferre passiones violentas possunt assumi vt materia operationis ad altez:tm̄ quedaz assumunt̄ vt materia operationis ad altez q̄ nō multū nata sunt iferre passionē:sicut pecunie z hȝ. Et ideo quicquid est materia exterior aliarū virtutū:pōt eē mā exterior iustitie:sz nō ꝙuertit̄. Quantū autem ad materiā ꝓximā iustitia ꝑcialis nō circuit materiā aliaruz virtutū:quia ad ipsaz nō spectat qualiter homo irascatur:dūmodo nō percutiat.

¶Utr̄ prudētia bēat actū vtutis distinctū ab alijs.

A D tertiū sic ꝓcedit̄.vī ꝙ prudētia nō bēat actū distictum ab alijs vtutib⁹:qz vt ꝑbs dicit.6.Ethi.prudētia precptiua ē:sz ꝑcipe de operādis idez vī qō electio q̄ est act⁹ vtutis mozalis:vt dic̄ ꝑbs 1.6.Ethi.g̊ prudētia nō hȝ distictū actū ab alijs vtutib⁹. ¶ ℣. mediū iuenit̄ fz rōnē rectā q̄ ptinet ad prudētiā:sz attingere mediū in q̄libz mā ē act⁹ vtutis q̄ ē circa māz illā. Ergo actus prudentie nō distinguitur ab actu aliaz virtutum. ¶ ℣. Eiusdē est opari circa finē:z circa ea que sunt ad finez:sed alie vtutes faciūt rectā electionez de proprijs finibus: ergo etiam dirigunt in hȝ que sunt ad finem:sz hoc pertinet ad prudentiā:vt dicit̄ in.6.Ethico.ergo prudētia nō habz actum distinctum ab alijs virtutibus. ¶ ℣. fm ꝑbs in.6. Ethi.finis proxim⁹ virtutis est bona operatio:sed prudentia dirigit ad bonā opationē:g̊ dirigit ad finē virtutis: sed hoc pertinet ad alias virtutes:vt dicit ꝑbs. Ergo act⁹ prudentie nō distinguit̄ ab actib⁹ aliarum virtutuz. ¶ Jtē videtur ꝙ inconuenienter ponant̄ in littera actus virtutuz: quia subuenire miseris est actus misericordie. ꝓcauere autez insidias pertinet ad cautionē quā qdā ponūt prudētie partē. ¶ Jtē pferre molestias nō videt̄ act⁹ fortitudis esse. Tuz qz aggredi difficilia videt̄ esse virtuosi⁹:z ita magis ad fortitudinē pertinere. Tum qz perfecte nō vī dicere actū:sz magl imobilitationē. Tū qz ēt pferre molestias vī eē etiā aliaz vtutū act⁹:vt patiētie z charitatis:que oīa sustinet z māsuetudinis. Tū ēt qz nō circa quaslibz molestias ē fortitudo:vt ꝑbs ꝓbat in.3.Ethi.

Respondeo dōz ꝙ ad pfectionē virtutis mozalis tria sūt necia.ꝑm⁹ est ꝓstitutio finis z⁹ aūt ē iclinatio ad finem prestitutū.tertiū est electio eoruz que sunt ad finem.finis aūt ꝓxim⁹ humane vite est bonū rationis in ꝙmuni. Unde dic̄ Dio.in.4.ca.de di.no.ꝙ malum hominis est contra rationē esse:z ideo est intentuz in omnib⁹ virtutib⁹ mozalib⁹ vt passiones:z operationes ad rectitudinē rōnis reducant̄.rectitudo aūt rationis naturalis est.vnde hoc modo prestitutio finis ad naturalē rōnez pertinet z ꝓcedit prudentiā sicut intellectus ꝓncipioruz sciētiā:z ideo dicit ꝑbs ꝙ prudētia habet principia fines virtutū:sed hoc bonū rationis determinat̄ fm ꝙ cōstituit̄ mediū in actionib⁹ z passionē per debitā cōsideratiōnem circūstantiarū qō facit prudentia, vnde medium virtutis mozalis.vt in.2.Ethico.dr̄ est fm rōnem rectam que est prudentia:z sic quodāmodo prudētia prestituit fi-

Universidad de Deusto

nez virtutibus mozalib⁹ ꝛ eius act⁹ in eaꝫ actib⁹ imiſceꝫ: ſed inclinatio in finē illū ꝓtinet ad virtutem mozalē que conſentit in bonuz rōnis per modū nāe. ꝛ hec iclinatio in finē dicīt electio inq̄tū finis ꝓxim⁹ ad finē vltimū ozdinaſ. ꝛ ideo dicit pb̄s q⁹ virt⁹ mozalis facit electionē rectā: ſed diſcretio earū gbus b̄ bonū rōnis ꝛſeq̄ poſſumus ꝛ in opationib⁹ ꝛ in paſſiōib⁹ eſt act⁹ ꝓudentie. vñ ꝓſtitutio finis ꝓcedit actū ꝓudētie: ꝛ virtutis mozalis: ſed inclinatio in finē ſiue recta electio finis ꝓximi ē act⁹ mozalis virtutis ꝓncipaliter: ſz ꝓudētie oziginaliter: vñ pb̄us dicit q⁹ rectitudo electiōis eſt in alys virtutib⁹ a ꝓudētia ſicut rectitudo in itērione nāe eſt ex ſapiētia diuīa ozdināte nāz: ꝛ ſcōm boc act⁹ etiā ꝓudētie imixtus eſt actib⁹ aliaꝝ vtutū: ſicut. n. inclinatio nālis eſt a rōne nāli: ita inclinatio virtutis mozalis a ꝓudētia. electio aūt eoꝝ q̄ ſunt ad finē ſz q⁹ electio ipoztat ꝓceptū rōnis de his ꝓſequēdis: ſz actus ꝓudētie ſibi ꝓpr⁹ eſt ꝛ diſtinct⁹ ab actib⁹ aliaꝝ virtutuz.

Ad primuz igit̄ dōm q⁹ electio finis ꝓximi ꝓtinet ad vtutē mozalē q̄tuz ad b̄ q⁹ electio ad appetitū ꝓtinet: ſz electio eoꝝ q̄ ad illū finē ozdinātur ꝓtinet ad ꝓudētiā q̄tū ad id qō cognitiōis ē. Electio eni aligd hz de cognitiōe: ꝛ aligd de appetitu. ¶ Ad 2ᵐ dōm q⁹ eligere mediū eſt act⁹ vniuſcuiuſq; in ꝓpria mā: ſz ꝓſigere mediū b̄ eſt act⁹ ꝓudētie. ¶ Ad 3ᵐ dōm q⁹ virtutis mozalis iclinatio ꝛuenit quodāmō cuz inclinatione nāe: ꝛ quodāmō differt. Cōuenit gdē in boc q⁹ vtraq; icli natio ē in finē determinatū. Differt aūt in b̄ q⁹ in nālibus ſic eſt finis determinat⁹: ita ꝛ ea q̄ ſūt ad finē. Sz in vtutibus mozalib⁹ ē finis determiat⁹. nō aūt vic ad finē: q⁹ pōt mediū ſueniri in diuerſis diuerſimode. Et q⁹ nālis iclinatio eſt ſemp vno mō: iō iclinatio virtutis mozalis nō ſufficit in ea q̄ ſunt ad finē: ſz oz q⁹ determineī ꝓvirtutē cogniriuā. ſ. ꝓudētiā. ¶ Ad 4ᵐ dōm q⁹ nō q̄libet opatio eſt finis mozalis vtutis: ſz illa q̄ attingit mediū in q̄ ē bonū rōnis. Sed operationes ille in gb⁹ q̄runt debite circūſtantie vt ſueniaī mediū ſunt opatiões q̄ ſunt fines. ¶ Ad 5ᵐ dōm q⁹ Aug. itēdit ponere act⁹ vtutū ſz q⁹ habent b̄ differēter q̄ in patria: ꝛ iō ponit act⁹ vtutuz reſpectu mali qō nō erit in patria. Nec curat virū ſint act⁹ ꝓncipales virtutis cui aſſignanī: dūmō ad ipſaz vel ad aliquā virtutē ei annexā ꝓtineāt. ¶ Ad 6ᵐ dōm q⁹ dr̄ ferre ſz q⁹ dr̄ act⁹ fortitudinis nō dicit imobilitatē: ſz electionez imozādi in moleſtys ꝓp bonū vtutis ſine ꝑturbatiōe imoderati timozis: i q̄ differt ab alys virtutib⁹: qz charitas facit iperturbatū ꝛtra odiū: mānſuetudo ꝛ irā: patiētia ꝛ triſtitiā: ꝛ hic gdē: vt pb̄s dicit in. 4. Ethi. eſt magis act⁹ fortitudinis q̄ aggredi difficilia quāto eſt difficilius ꝓſentia mala nō fugere q̄ ſurgere in mala q̄ nōdū afficiūt. q̄uis ēt fortitudo ſit ꝛ moleſtias mortis ꝓncipaliꝝ: tn̄ ēt ſecūdario ē ꝛ oēs alias moleſtias: qz in oīb⁹ fortis bn̄ ſe hz: vt dicit pb̄s in. z. Ethi.

¶ Utꝛ aliqua potētia aie ſit ſubiectū alicuius virtutis.

A quartū ſic ꝓcedīt. vī q⁹ nulla potētia aie ſit ſubiectū alicuius vtutis. Forma. n. ſimpleꝛ: vt dic Boe. ſubm eē nō pōt: ſz potētie aie ſūt forme ſimplices: g̃ nō pñt eē ſubm vtutis. ¶ ℙ. cui⁹ ē opatio ei⁹ ē habitus: ſz potētie nō ē opatio: ſz ſuppoſitoꝛ: g̃ potētie aie nō ſunt ſubiecta habituū virtutū. ¶ ℙ. vtute recte vſuī ſz Aug. ſz vita nō ē ꝑ potētiā aie: ſz magī ꝑ eētiā: g̃ virtutes nō ſunt in potētys ſicut in ſubiecto.

¶ Sz ℑ. vt⁹ ē vltimū potētie ſz pb̄z in ꝑ°. ce. ꝛ mū. ſz vltimū eſt i eo cui⁹ ē vltimū. g̃ vtus ē in potētia aie ſicut in ſubo.

¶ Utꝛ tēperātia ꝛ fortitudo ſint i iraſcibili ꝛ ocupiſcibili.

Ulterius vī q⁹ tēperātia ꝛ fortitudo nō ſint in irascibili ꝛ ocupiſcibili: qz ſz pb̄z virt⁹ moralis facit electionē rectā: ſz electio nō ē act⁹ iraſcibilis ꝛ cōcupiſcibilis: ſz li. ar. g̃ nō ſunt in iraſcibili ꝛ cōcupiſcibili ſicut in ſubiecto: ſz i li. ar. ¶ ℙ. illud qō ē ꝑpetue cozruptionis nō pōt eē ſubm virtutis: ſed ſenſualitas: cui⁹ ptes ſunt iraſcibilis ꝛ ocupiſcibilis ꝑpetue cozruptiōis ē: vñ ſignaī ꝑ ſerpētē: g̃ iraſcibilis ꝛ ocupiſcibilis nō ſūt ſubm alicuius vtutis. ¶ ℙ. iraſcibilis ꝛ ocupiſcibilis ſūt iperate a rōne. ſz incōueniēs ē ponere q⁹ act⁹ virtutū iperenī a nāli rōne: g̃ nō ſunt aliq̄ virtutes in iraſcibili. ¶ ℙ. vtutes hūane debēt eē in eo ꝑ qō bō ab alys diſtinguiī: ſz boc ē rō: g̃ oēs ſunt in rōne nō in iraſcibili ꝛ ocupiſcibili. ¶ ℙ. ℑria nata ſunt fieri circa idē: ſz pcm̄ mozale opponiī virtuti: cuz g̃ eius ſubz nō poſſit eē niſi rō vel volūtas. Quia oē pcm̄ in volūtate ē: nec virt⁹ poterit eſſe in iraſcibili: ꝛ ocupiſcibili ¶ ℙ. ſicut appetitiua ſenſibilis deſeruit voluntati: ꝛ rōni: ita apprehēſiua ſenſibilis itellectui: ſz in apꝑhenſiuis ſenſitiue ꝓtis nō ponīt aliq̄ vtus: g̃ nec in appetitiua ſenſibili.

¶ Sz ℑ. pb̄s in. i. Ethi. diſtinguit virtutes mozales ꝛ itellectuales: ꝛ mozales diſtinguit ſm rōnale ꝑ ēntiā ꝛ ꝑ ptici pationē: ſz rōnale ꝑ participationē eſt in iraſcibili ꝛ ocupiſcibili: g̃ ꝛc. ¶ ℙ. pb̄s aſſignat dr̄z iter ꝓtinētē: ꝛ tēperātū: qz ꝓtinēs patīt ꝛ nō deducīt. tēperat⁹ aūt nō patīt: ſz b̄ nō pōt eē niſi in tēperato ſit aligd in illa vi in qua ſunt nate eē paſſiões. cū g̃ paſſiões in iraſcibili ꝛ ocupiſcibili ſint vī q⁹ in iraſcibili ꝛ ocupiſcibili ſit aliqua virtus.

¶ Utꝛ iuſtitia ſit in iraſcibili ꝛ ocupiſcibili.

Ulterius vī q⁹ iuſticia ſit etiā in iraſcibili ꝛ cōcupiſcibili: qz iuſticia eſt mozalis virtus cuius ſubz eſt rōnale ꝑ pticipationē qō ē iraſcibilis ꝛ ocupiſcibilis: g̃ iuſtitia eſt in iraſcibili ꝛ cōcupiſcibili. ¶ ℙ. tres ſunt vires motiue: rōnalis: ꝛ iraſcibilis: ꝛ ocupiſcibilis: ſed iuſtitia nō eſt in rōnali: qz nō ē virt⁹ cognitiua. g̃ eſt in iraſcibili vel cōcupiſcibili. ¶ ℙ. voluntas ſe hz eq̄liter ad oia opa vtutū. qz oēs virtutes ſūt habit⁹ volūtary: g̃ eadē rōne vī oēs virtutes ſunt in volūtate vel nulla. non aūt oēs virtutes ſūt in volūtate: qz fortitudo eſt in iraſcibili: tēperantia in ocupiſcibili. g̃ iuſtitia nō eſt in voluntate nec in rōne vt dcm̄ eſt: g̃ eſt in iraſcibili vel ocupiſcibili. ¶ ℙ. in illa vi ē virtus aliqua ſicut in ſubiecto ad quā ꝓtinet mā virtutis: ſz mā iuſtitie ꝓtinet ad iraſcibilē ꝛ cōcupiſcibilē: qz q̄tuz ad mām exteriozē circuit act⁹ aliaꝝ virtutū: vt dictum eſt ergo eſt in iraſcibili ꝛ concupiſcibili.

¶ Sz ℑ. Anſel. dicit q⁹ iuſtitia ē rectitudo voluntatis ꝑ ſe ꝓuata: ſz rectitudo volūtatis ē in volūtate ſicut in ſubo: g̃ iuſtitia ē in volūtate ꝛ nō i iraſcibili ꝛ cōcupiſcibili. ¶ ℙ. iuſtitia ꝛſiſtit in ozdie ad aliū: ſz ozdinare nō ē niſi rōnis: g̃ iuſtitia nō ē in iraſcibili ꝛ cōcupiſcibili: ſz in rōne.

¶ Utꝛ ꝓudētia ſit in rōne vel in voluntate.

Ulterius vī q⁹ ꝓudētia nō ſit in rōne: qz ſicut dicit pb̄s i. 6. Ethi. ꝓudētia ꝓceptiua ē: ſz ꝓcipe ꝓtinet ad volūtatē q̄ eſt motoz oiuz viriū: vt dicit Anſel. g̃ ꝓudētia ē i volūtate ſic i ſubo. ¶ ℙ. eligere vī eē act⁹ ꝓudētie: ſz electio nō ē act⁹ rōnis: ſz li. ar. qō eſt idē qō voluntas: g̃ ꝓudētia nō eſt in rōne ſicut in ſubiecto: ſz in voluntate. ¶ ℙ. habitui g̃ ē in rōne ſicut in ſubiecto magis opponiī error ꝛ iuolūtari⁹ q̄ error ꝛ volūtari⁹: ſic magī eſt vitu perabilis grāmatic⁹ ſi iuolūtari⁹ ſoloeciçet q̄ ſi volūtari⁹: ſz magis opponiī ꝓudētie pcm̄ qō qs volūtarie ꝛmittit q̄ illud qō qs inuolūtari⁹ facit: ergo ꝓudētia nō eſt in rōne ſicut in ſubiecto: ſz magis in volūtate.

¶ Sz ℑ. ē qō pb̄s dicī i. 6. Ethi. q⁹ ꝓudētia ē recta rō opabiliū. ¶ ℙ. ptes ꝓudētie ſz Tullū aſſignanī mēoria: itelligētia, ꝓudētia: ſz b̄ nō ꝓtinēt ad volūtatē: ſz ad rōnē: g̃ ꝓu

Reſpōdeo dētia nō eſt in volūtate: ſed in rōne. dōz ad ꝑmā qōnē q⁹ ſuba q̄ ē ſubm oiuz

recipit q̄dā accidētia mediātib⁹ alys. Et q̄daz cauſanī ex ꝓncipys ſubſtātie mediātib⁹ alys accidētib⁹: ſic colozē recipit mediāte ſupficie: ꝛ ex ꝓncipys cozpis mixti cauſaī ſapoz mediāte calo ꝛ frigido. Vñ ſbz alicui⁹ accñs ſ pōt dupl̄r aſſignari. Uno mō ſubſtātia q̄ eſt ꝓmū fundamētū accidētiū. ꝛ ſic habit⁹ virtutū nō ſunt in potētys ſicut in ſbo: ſed magis in ipſa aīa: vel etiā in ꝛiūcto. Alio mō dicīt accidēs quo mediāte ineſt alteꝛ accidēs ſubſtātie eſſe ſbz illi⁹: ſic ſupficies colozis. ꝛ b̄ mō habit⁹ virtutū dicūī eē i potētys ſicut in ſbo: qz habit⁹ ozdinanī ad act⁹. act⁹ aūt egrediunī ab eēntia anime mediante potentia.

Ad primū g̃ dōz q⁹ forma q̄ neq; hz māz ex q̄ neq; in q̄: nullo mō pōt eē ſbm. Forma aūt q̄ hz materiā i q̄: q̄uis nō habeat māz ex q̄: pōt eē ſbz: nō ſic ꝓmū ſuſtinēs accñs: ſz ſic id quo mediāte accñs ſubſtātie ineſt. ¶ Ad 2ᵐ dōz q⁹ q̄uis opatio nō ſit potētie ſic opantis: eſt tn̄ potentie ſic ꝓncipy opatiōis quo gs opaī. ¶ Ad 3ᵐ dōz q⁹ viuere vno mō dr̄ eē viuētis: aḃ mō viuere nō ē ꝑ potētias: ſz ꝑ eēntiā aīe. Alio mō dr̄ viuer opatio viuēti: ꝛ ſic viuere eſt ꝑ potētias q̄ ſunt opationum vite ꝓncipia.

Ad ſecundā qōnē dōm q⁹ vtutes hūane ſunt gb⁹ opus boīs bonū reddiī: vñ in oi potētia q̄ eſt ꝓncipiū hūani opis: opz eē habitū virtutis q̄ opus ei⁹ bonū reddiī: aḃ nō eſſet ſufficiēter bō ꝑ vtutez ꝓfect⁹. ꝓncipiū aūt hūani opis eſt opis potētia in q̄ aligd rōnis iueniī: a q̄ bō hz q⁹ bō ſit. vñ cū in iraſcibili ꝛ ocupiſcibili: que ſūt ptes ſenſibilis appetit⁹: ſit aligd rōnis participatiue: inq̄tū rōni obedire pñt: qō nō eſt de potētys nutritiue ptis: opz q⁹ in iraſcibili ꝛ cōcupiſcibili ſint aliq̄ vtutes: ſic in ſbo gb⁹ efficiī vt facile rōni obediāt ille potētie: in gb⁹ ſūt. qō gdē ꝓtingit inq̄tū paſſiões repzimūī: vt nō rōnē ꝑturbēt. vñ in illo g paſſiões vehemētiozes patiī ſz nō deducīt eſt gdē hab⁹ in rōne g tenet eā ne deducaī: nō aūt in virib⁹ illis in gb⁹ ſunt paſſiões: ſic ꝑz in cōtinēte. ꝛ iō ꝓtinens ſeu abſtinēs nō eſt ꝑfecte virtuoſus: ſed tēperat⁹ vel mitis: in quo nō ſolū ſupioz pars eſt ꝑfecta: vt deduci nō poſſit: ſz ēt iferioz moderata vt paſſiões vehemētes nō iſurgāt. ꝛ iō in quacūq; potētia eſt paſſio: circa quā eſt virt⁹ aliq̄ illa potētia eſt ſbz illi⁹ virtutis: ſicut cōcupiſcibilis tēperātie: fortitudinis autez ꝛmanſuetudinis iraſcibilis.

Ad primuz g̃ dōz q⁹ electio ſz pb̄z i. 6. ethi. eſt ꝛ appetit⁹ ꝛ intellect⁹ ſiue rōnis. complexi eni in appetitu ꝓcedēte ingſtiōe rōnis. vñ oīs appetit⁹ ad quē poteſt ꝓueire rōnis imperiū ꝓticeps electiōis eē pōt inquantum hz. ꝛ ꝓecipue illius electionis que eſt de fine: q̄uis nō ſit electio de qua loquiī pb̄s. ¶ Ad 2ᵐ dōz q⁹ ſēſibilis appetit⁹ ſz q⁹ in nā ſua cōſideraī dicīt ſenſualitas. ꝛ ſic eſt ꝑpetue cozruptiōis. ꝛ ſz ipſa nō differt bō a bzut nec poteſt eſſe ſbz virtutis. nō aūt ſz q⁹ eſt ꝓticipās aliq̄ rōne. ꝛ iō nihil ꝓhibet ſic i eo eē virtutē ſic in ꝓximo ſbo. ¶ Ad 3ᵐ dōz q⁹ vtutes q̄dā ſunt acgſite: ꝛ q̄daz gratuite. Uirtutib⁹ aūt acgſitis nobilioꝛ eſt nālis ozdiatio in rōne ꝛ volūtate ad bonū. Uñ nō eſt incōueniēs ſi a naturali potētia eaꝫ act⁹ impenī: cū ex boc ſint virtutes in iferioꝛib⁹ ꝓtib⁹ q⁹ ſupioꝛib⁹ in eo qō nāle eſt eis obediūt. ſed vtutes ifuſe ſūt nobiliozes potētys naturalib⁹: eis tn̄ oīb⁹ nobilioꝛ eſt charitas q̄ eſt in volūtate: qua mediāte rō iferioꝛib⁹ virib⁹ ꝑcipit. ꝛ iō nō eſt incōueniens q⁹ a charitate motus aliaꝫ virtutū ēt impenī. ¶ Ad 4ᵐ dōz q⁹ bō diſtinguiī a bzutis nō ſolū in eo qō eſt rōnale eēntialr: ſz ēt in eo qō eſt rōnale ꝓticipatiōez. ¶ Ad 5ᵐ dōz q⁹ nō dicīt pcm̄ mozale ſemp eē i rōne q̄ſi ois act⁹ pcti mozalis ſit act⁹ rōnis elicitiue: cū ēt i actib⁹ exterioꝛ mēbꝛoꝛ poſſit eē mozale pcm̄. ſed qz null⁹ actus peccati mozalis rōnē accipit niſi ꝛſenſus aduenīat. Et ſimil̄r null⁹ act⁹ poteſt eē vtutis niſi

Ad tertiaz qōnē dōz q⁹ iuſti(appetitiua ſēſibil. tia nō poteſt eſſe in iraſcibili ꝛ ocupiſcibili ſicut i ſubiecto: cū nō ſit circa paſſiões. ad ipſam eni nō ꝓtinet moderari paſſiões: ſed exteriozes actiões: que ſunt ad alterū. Unī opz q⁹ ſit in illa potētia ſicut in ſbo: ad quaz ꝓtinet vſus rerū exterioꝛ in ozdine ad alteꝛ: vbi iā actus volūtatis eſt ſm Aug. ſed nō abſolute ſz q⁹ volūtas eſt finis: ſz ſz q⁹ ꝓſuppōit collationē rōnis ozdinātis ad alteꝛ. ꝛ iō in volūtate boc mō accepta eſt iuſtitia ſic in ſubiecto. In volūtate eni ſm q⁹ eſt finis nō pōt eē aliq̄ virt⁹ mozal: qz ad bonū ciuile ꝛ nāle boīs volūtas naturalē iclinatiōez hz ſicut in ꝓpriū ſubiectū. ſed ſm q⁹ volūtas eſt cozū que ſunt ozdiata ad finē: ſic in volūtate poteſt eē mozalis vtus. ſ. iuſtitia: ſicut ꝛ ꝓudentia in rōne cognitiua. Hoc aūt qō dictum eſt de ſubiecto iuſtitie cōſonat oīb⁹ que dicunt ab alys de ſubiecto iuſtitie. Quidā eni dicūt eā eē i rōne: qō nō poteſt eē ſz q⁹ rō eſt cognitiua potētia: ſz ſm q⁹ rō comprehendit ꝛ cognitionē ꝛ affectionē ſz q⁹ dicīt q⁹ volūtas in rōne eſt. Alij vo dicūt q⁹ eſt in tota aīa: qō gdē verificaī inq̄tū volūtas eſt vīs motoꝛ oiuz viriū aīe. Uñ ēt cōmētator in. ſ. ethi. dic q⁹ eſt i rōnali ꝛ cōcupiſcibili. Et ſimilis rō eſt de oīb⁹ virtutib⁹ q̄ nō ſunt circa paſſiones: ſed circa opatiões: ſic liberalitas magnificētia ꝛ huiuſmodi.

Ad primū igit̄ dōz q⁹ rōnale ꝑ pticipationē nō ſolū dr̄ iraſcibilis ꝛ cōcupiſcibilis: ſed vliter appetit⁹: vt ibidē dicit. ꝛ iō volūtas q̄uis ꝑ eſſentiaz ſit in pte itellectiua: tn̄ q̄tū ad actū equalr rōne ꝓticipat. ꝛ ꝓcipue ſm q⁹ eſt eoꝝ q̄ ſūt ad finē in que itēdit ſm q⁹ a rōne ꝓordinata ſunt. ꝛ iō pōt eē ſbm vtutis mozalis. ¶ Ad 2ᵐ dōz q⁹ rōnale comprehēdit nō ſolū rōnē cognitiuā: ſz etiā volūtatē. ꝛ ſic iuſtitia eſt in rōnali ſicut in ſubiecto. ¶ Ad tertium dicendu⁹ q⁹ q̄uis volūtas equaliter habeat imperiū ſup oēs materias ꝛ actus virtutuz: tn̄ materie quarundā virtutū non pertinent ad aliam potentiaz niſi ad volūtatē. ꝛ ideo virtutes que ſunt circa illas materias ſunt in volūtate ſicut in ſubiecto. ¶ Ad q̄rtū dōm q⁹ materie aliaꝝ virtutū poſſunt eē mā iuſtitie nō ſm q⁹ paſſionem inferūt. ſed ſm q⁹ veniūt in vſuz opationis ad alteꝝ.

Ad quartā qōnē dōz q⁹ ꝓudētia eſt in rōne cogni tiua practica ſic in ſbo. Sed ſciēdū q⁹ ſicut in volūtate nō pōt eſſe virt⁹ mozalis ex pte illa qua eſt finis ꝓpter naturalem inclinationez: ita ēt nec in rōne ex pte illa qua eſt de fine: quia finis eſt ꝓncipiū in opatiuis. Unde ſicut in rōne ſpeculatiua ſunt innata ꝓncipia demonſtrationū: ita in rōne practica ſunt innati fines cōnaturales homini. vnde circa illa non eſt habit⁹ acgſit⁹ aut infuſus: ſz naturalis: ſic ſindereſis. loco cui⁹ pb̄s in. 6. ethi. ponit intellectū in operatiuis. Relinquiī igit̄ q⁹ ꝓudētia ſit in rōne practica ꝑm q⁹ negociaī de illis q̄ ſunt ad finē. ſed quia naturalis inclinatio ad finē aliq̄ē eſt ex ꝓſtituēte naturā: qui talē ozdinem nature tribuit. ideo naturalis iclīatio volūtatis ad finē nō eſt ex rōne niſi forte ſz naturalē cōmunicantiā que ſit vt appetitus rōni ꝛiūct⁹ nāl̄r

tendat ad cõformãdũ se rõni sicut regule. ꝛ ex ꝟ est ꝙ vo
lũtas est naturaliter inclinata ad finẽ qui nãliter rõni est
inditus. vñ cũ negociatio de his q̃ sunt ad finẽ ꝓsupponat
nãlez cognitionẽ finis q̃ sequit nãlẽ inclinationẽ volũtat
in finẽ: opz ꝙ habitus ꝓficiens rõnẽ negociãtẽ de his que
sunt ad finẽ ꝓsupponat inclinationẽ appetit ad finẽ. que
gdẽ inclinatio in appetitu supiozi. s. volũtate est nãli: i appe
titu aũt inferiozi est ex assuetudine vel ex dei dono q̃tuz
ad sui cõplementũ. sz aliq̃ ei ꝙ incboatio ẽt est a nã: inq̃tuz
est nãlr obaudibilis rõni. Jn ꝟ igit differt ꝓudẽs a ꝛtinẽ
te: qz ꝛtinẽs bz ꝓfectã rõnẽ de his que sunt ad finẽ ꝓsuppo
sita tñ nãli inclinatiõe volũtatis ad finẽ. ꝓudẽs ẽt ꝓsuppo
sita iclinatiõe q̃ est ex virtute acq̃sita vel ifusa in potẽtys
iferiozib ꝙ. ꝛ iõ ꝓudẽtia vt dicit pbs bz sua ꝑncipia in alys

Ad primuz igit dõz ꝙ rõ ẽt (vtutib mozalib precipit mediãte volũtate iquantuz
sentẽtiat aliqd eẽ faciẽdũ. ¶ Ad 2m dõz ꝙ eligere ẽ actus
ꝓudentie q̃tum ad id quod est de cognitiõe in electione
¶ Ad tertium dicendũ ꝙ hoc conuenit ꝓudentie inq̃tũ
ꝓesupponit inclinationẽ volũtatis ꝛ inferioꝝ viriũ.
¶ Utꝝ alie virtutes cardiales reducantur ad ꝓudentiaz
sicut ad ꝑncipaliozem vel causam.

A B quintũ sic ꝓcedit. videtur ꝙ alie virtutes cardinales nõ re
ducant ad ꝓudentiam sicut ad ꝑncipaliozẽ ꝛ cãz. Scire enĩ vt dicit pbs in. z. ethi. paꝝ aut
nibil facit ad vtutẽ. sz ꝓudentia quedã sciẽtia
est: vt in. 4. Topic. dicit. ergo ipsa minimũ bz de rõne vir
tutis. ¶ S. ꝙ virtutes mozales sanant aĩe passiones. sz ad
hoc ꝙ aliqs cozporalr sanet nõ est necesse ꝙ ipse scientiaz
medicine habeat: sz sufficit ꝙ aliqs ali habeat. ꝛ ipa sana
tio meli valet q̃ sciẽtia medicine: qz finis ei est. g̃ nõ est
necessariũ ad virtutẽ ꝙ aliqs ꝓudẽtiã habeat. ꝛ ẽt ipa est
min ꝑncipalis iter alias vtutes. ¶ S. sz pbz in. z. metba.
eoꝝ cõmunicãt in noie ꝛ diffinitiõe illud cui ꝓ ꝓius
ꝛuenit nomẽ est maximũ i illo genere ꝛ cã alioꝝ. sz nomẽ
virtutis ſm Boe. ad alias virtutes a foꝛtitudine deriuat.
Uñ ꝛ Sap. 8. ꝙ virtutẽ foꝛtitudo itelligit. ergo foꝛtitudo
est ꝑncipalioꝛ iter oẽs alias virtutes: ꝛ nõ ꝓudẽtia. ¶ S.
illud ꝓpter qõ itermittit aliud est principali eo. sz ꝓpter
iustitiã itermittunt oẽs alie virtutes: vt ꝓbat Tullius in
ꝓmo de officys. g̃ ipsa est ꝑncipalioꝛ. ꝛ nõ ꝓudẽtia. ¶ S.
sicut oppositũ in opposito ꝛ ꝓpositus in ꝓposito: vt docet
pbs in. z. Topi. sed oppositũ temperãtie est maxie vitupe
rabile ꝛ turpe vt dicit pbs in. 4. ethi. ergo temperãtia est
maxie laudabilis: ꝛ nõ ꝓudẽtia. ¶ S. pbs dic in. 7. ethi.
ꝙ ꝑncipia ꝓudentie sunt in virtutibus mozalibus. sed
ꝑncipia sunt potioza bis que sunt ex ꝑncipys. ergo alie
virtutes mozales sunt ꝓudẽtia digniozes.

¶ Sz ꝛ. in q̃libz gñe illo qõ dirigit nobili est. sz ad ꝓuden
tiaz ꝑtinet dirigere in oib virtutib mozalib: vt ꝑz ꝑ dif
finitionẽ vtutis in. z. ethi. positã. ergo ipsa ẽ nobilioꝝ alys
virtutib. ¶ S. habit ꝓportionant potẽtys in qb sunt.
sed rõ in qua est ꝓudẽtia est supioꝝ alys viribꝫ i qb sunt
alie virtutes: ergo ꝓudentia est nobilioꝝ alys virtutibus
¶ S. Hzego. dicit. Uirt que plus se posse cõspicit ea sine
moderamine rõnis deteriꝰ in ꝓceps ruit. Sz moderatio
rõnis ad ꝓudẽtiam pertinet: ergo sine ꝓudentia alie vtu
tes quanto maioꝛes sunt tãto magis nocent. ꝛ ita videt ꝙ
ꝓudentia sit potissima inter alias virtutes.

Respondeo dõm ꝙ ꝓudẽtia inter alias virtutes
cardinales ꝑncipalioꝛ est: ꝛ ad ipsaz
reducunt oẽs alie q̃st ad cãz. Uñ Antoni dicit ꝙ discre
tio que ad ꝓudẽtiã ꝑtinet est genitrix ꝛ custos ꝛ modera
trix virtutũ. Et hoc sic ꝑz. Uirt enĩ vt dicit Tulli mouet
in modũ nãe. s. ꝑ quãdã inclinationẽ affect. ois aũt nãe
iclinatio ꝑexigit aliquã cognitionẽ que ꝛ finẽ ꝑstituat ꝛ in
finẽ inclinet: ꝛ ea gb ad finẽ puenit ꝓuideat. hec enĩ sine
cognitiõe fieri nõ ꝓñt. Propter qõ etiaz a ꝓbis dicit opus
nãe esse op intelligẽtie. als ea que nã fiunt a casu accide
rent. Et ꝓ hunc modũ oportet ꝙ ꝓ rõnẽ quã ꝓficit ꝓudẽ
tia ꝛ rectã facit ꝓestituat finis alys virtutib: nõ solũ cõis
sed etiã ꝓxim qui est attingere mediũ in ꝓpria natura.
mediũ aũt ꝟ rationẽ rectã determinat: vt in. z. ethi. dicit
Secundo ꝓ rationẽ rectã est inclinatio eaꝝ in finẽ ꝓpriũ:
que est intẽtio finis in virtutib acquisitis inq̃tũ ex operi
bus rõne regulatis habit virtutis ꝓdictã iclinationẽ can
sans iducit: ꝛ q̃tũ ad hoc dicit genitrix virtutũ. Tertio ꝓ
ꝓudentiã rectificat via ynicuiq̃ virtuti que tẽdit in finẽ:
inq̃tũ ꝓ ꝓsiliũ ꝛ electionẽ segregant vtilia a nociuis respe
ctu finis virtutis: ꝛ q̃tũ ad ꝟ mediatrix ꝛ custos dicit vir
tutũ. Uñ Hzegoꝛi secũdo mozaliũ dicit. Nisi vtutes reliq̃
ea q̃ appetũt ꝓudẽter agãt vtutes eẽ nequaq̃ ꝓñt.

Ad primũ igit dõz ꝙ est duplex sciẽtia. Una in vli
ꝛ hec gdẽ facit ad vtutẽ vel paꝝ si sit de
opib vtutis: vel nibil si sit de alys q̃ ad virtutẽ nõ ꝑtinẽt
Alia sciẽtia est directiua i ꝑticulari opatiõe quã cozrũpit
dilectio faciẽs ignozãtiã electionis. ꝛ hec sciẽtia multũ fa
cit ad virtutẽ: imo sine hac nõ est virtus: nec hec sine vtu
te. ꝛ hec ꝑtinet ad ꝓudẽtiã: qz vt pbs dicit in. 6. ethi. existi
matiõez ꝓudẽtie cozrũpit delectatio. ¶ Ad 2m dicẽdũ ꝙ
sanitas cozporalis nõ idiget arte medicine ad ꝓficiendu
opera sani bois. ꝛ ideo sic ad sanitatẽ babendã nõ indiget
hõ vt ipse medicinã habeat. sed actũ virtuosi nõ potest hõ
facere nisi ꝑ ꝓudẽtiã: qz q̃tũ virt est itẽsioꝝ: tãto ẽ magis
nociua nisi adsit discretio ꝓudẽtie: vt dicit pbs: ꝛ ꝑz ex au
ctozitate Hzegoꝛy iducta. ¶ Ad 3m dõz ꝙ virt est nom ẽ
generis. sz virt bũana vl virt mozalis ẽ nomẽ ſpẽi. q̃tuis
ergo illud qõ est virt inq̃tũ est virt sit ꝑncipali in foꝛti
tudie ꝓpter difficultatẽ: tñ ꝙ sit virt mozalis vel bũana
ꝟ bz a rõne ꝑ quã bõ est hõ: ꝛ electionẽ habẽs suoꝝ opeꝝ.
vt dicit in. 6. ethi. ¶ Ad 4m dõm ꝙ hoc qõ dicit Tullius
itelligẽdũ est de iustitia legali q̃ attẽdit bonũ cõmune: De
q̃ ẽt dicit pbs in. 5. ethi. ꝙ est lucidioꝛ alys virtutib: sicut
lucifer alys stellis. hoc aũt nõ dicit ꝑ compationẽ vtut ad
virtutez: sz ꝑ compationẽ ꝓuati boni qõ attẽdit virt simꝑ
ad cõmune bonũ. ¶ Ad 5m dõz ꝙ in ꝛtrarys nõ semꝑ
est ꝛsequẽtia in ipso: sed q̃nq̃ consequẽtia ecõtrario: quod
ꝛtingit ꝑcipue in illis q̃ sunt ordinata adiuicẽ ꝟz ꝓfectũ ꝛ
magis ꝓfectũ. ꝛ iõ illud qõ de ꝓfectiõe maioꝛis boni dimi
nuit est minꝰ malũ q̃tũ hoc qõ ẽt ipm paruũ bonũ qõ relat
tollit. ¶ Ad sextuz dõm ꝙ sicut rõ ꝓ speculatiua ꝓcedit ad
cõclusionẽ ex ꝑncipys ꝑ se notis: ita rõ ꝓudẽtie ꝓcedit ad
electionẽ ꝛ cõsiliũ de his q̃ sunt ad finẽ ex fine. ꝛ iõ dicunt
fines aliaꝝ vtutũ eẽ ꝑncipia ꝓudẽtie. bi tñ fines ꝑexistũt
in rõne eẽntialiter: quia ad hoc tẽdit virt mozalis vt ap
petit rõni cõcordet. vnde bis finibus maxima ꝓudentia
que rõnẽ perficit est affinis. Questio. III.

Deinde queritur de partibus virtutum
cardinalium. Et circa hoc que
runt quatuoꝛ. Primo de partibus ꝓudẽtie.
Secundo de partib temperantie. Tertio de
ptib foꝛtitudinis. Quarto de partib iustitie.

¶ An memoria ꝑteritoꝝ itelligẽtia ꝑsentiũ: ꝛ ꝓuidẽtia fu
turoꝝ sint ꝑtes ꝓudẽtie sicut dicit Tullius

A D primũ sic ꝓceditur. Uidet ꝙ ꝑtes
ꝓudentie a Tullio male as
signent. Diuidit. n. ꝓudẽtiã in memoriã ꝑte
ritoꝝ: ꝛ itelligẽtiã ꝑsentiũ: ꝛ ꝓuidẽtiam futu
roꝝ. Prouidẽtia. n. ꝟz pbs i. 6. ethi. nõ se extẽ

dit vltra bũana bona. sed itelligentia est ẽt diuinoꝝ: ergo
nõ potest eẽ ꝑs ꝓudẽtie. ¶ P. ad ꝓudẽtẽ vt dr i. 6. ethi.
ꝑcipue ꝑtinet bene cõsiliari. sed cõsiliũ nõ est de ꝑteritis:
cũ igit memoria sit ꝑteritoꝝ: videt ꝙ memoria ñ sit ꝑs
ꝓudentie. ¶ P. ꝓuidentia idem videtur qõ ꝓudentia:
ergo non debet ei assignari vt pars.

¶ Utrum ꝓudentia: cautio: circunspectio: docilitas sint
ꝑtes ꝓudẽtie sicut dicunt quidã.

Ulterius a gbusdã assignant ꝑtes ꝓudẽtie ꝓuidẽ
tia: cautio: circũspectio: docilitas. Et videt ꝙ male: qz ad
quẽlibet actũ ꝓudẽtie oia opz ꝓdicta cõcurrere. sz babit
distinguũt ꝑ act: g̃ nõ sunt vtutes distincte abiuicẽ. ¶ P.
docilitas est ex nã. sed ꝓudẽtia est virt acq̃sita vel ifusa:
g̃ nõ bz poni ꝑs ei. ¶ P. cauere oppositũ ꝑtinet ad q̃libz
vtutẽ: g̃ cautio ñ bz põi magis ꝑs ꝓudẽtie q̃ alia. ꝛ vtutũ.

¶ Utrum eusebia: finestis gnonum sint partes ꝓudentie
sicut dicit philosophus. 6o. ethi.

Ulterius pbs in. 6. ethi. adiungit ꝓudẽtie tres. s. eu
boliã: sinesim ꝛ gnonũ. Et videt ꝙ male:
qz ipse dic in eodẽ li. ꝙ ꝓudẽs est totaliter cõsiliatiꝰ. sed
eubolia vt ipe dicit: est bona ꝓsiliatio: g̃ eubolia idẽ est qõ
ꝓudẽtia: ꝛ nõ pars eiꝰ. ¶ P. sinesis ẽ bona diiudicatio. sz
iudiciũ in opabilibꝰ est ipsa electio: cũ igit eligere recte sit
ꝓudẽtie ꝓpriũ: videt ꝙ sinesis sit idẽ qõ ꝓudẽtia. ¶ P.
Dam. in. 3. li. dicit ꝙ gnonũ idẽ est qõ snia sed sentẽtiaz ad
iudiciũ ꝑtinet: ergo videt ꝙ sinesis ꝛ gnonũ nõ differant.

¶ Utꝝ eusebia: solertia ꝓuidẽtia pollitica iconomica dia
lectica retho phy ſint ꝑtes ꝓudẽ sic dic q̃dã pbs greco

Ulterius a q̃dã pbo greco attribuũt ꝓudẽtie ꝑtes
decẽ. s. eubolia: solertia: ꝓuidẽtia: regnati
ua: militar: politica: iconomica dialectica: rbeto ca. phyſi
ca. Et vr male: Quia phyſica sciẽtia q̃dã ẽ de necarys. ꝛ
de his nõ est ꝓudẽtia vt dic pbs i. 6. ethi. g̃ phyſica nõ ẽ ꝑs
ꝓudẽtie. ¶ P. Dialectica ꝛ rethozica artes q̃dã sunt ꝛ sci
entie. sz ꝓudẽtia diuidit ꝓ sciẽtiã ꝛ artẽ in. 6. ethi. g̃ nõ sũt
ꝑtes eiꝰ. ¶ P. pbs dic in. 6. ethi. ꝙ politica est idẽ qõ pru
dentia: ergo nõ debet poni ꝑs eiꝰ. ¶ P. multa alia exerci
tia sunt i ciuitatib q̃ militaris. g̃ nõ bz magis ipsa põi ꝑs
ꝓudẽtie q̃ alia ciuitat officia sic est gubernatoria nego
ciatiua ꝛ bꝺ. ¶ P. vrbanitates: vt dicit pbs in. 8. ethi. sunt
tres. s. regnũ qñ vnꝰ ꝑsidet ad vtilitatẽ populi leges ꝓdẽs.
aristocratia qñ ꝑres ꝓncipant in diuersis officys ꝑpter
virtutẽ: cirocracia qñ diuites equaliter ꝑsunt. Jn oibꝰ aũt
istis est aliqd ꝓudentie: g̃ nõ magis debuit põere regnati

Respõdeo dõz ad ꝓmã qõnẽ ꝙ (cuã q̃ alias duas
omne totũ ad tria genera reducit. s. vle:
integrale: ꝛ potẽtiale. Et simil ꝑs triplex inuenit docis tribus
respõdens. Integralis enĩ ꝑs ĩtrat in cõstitutionẽ totiꝰ sic
paries domꝰ. Ulis vo totiꝰ pars suscipit totiꝰ ꝓdicationez
sic homo aialis. Potẽtial vo pars nec ꝓdicationẽ totius
recipit: nec in constitutionẽ ipsiꝰ opz ꝙ veniat. sz aliqd de
potẽtia totiꝰ ꝑticipat: sic ꝟz in aia. rõnalis enĩs aia tota aia
dicit: eo ꝙ in ipsa oẽs anime potẽtie cõgregant. Sensibil
vo in bruti: ꝛ in plantis vegetabilis dicunt ꝑtes aĩe: quia
aliqd de potentia aie habẽt. sed nõ totũ. vñ dicit in libro
de plantis. ꝙ nõ habẽt aiaz sed ꝑtes aĩe. ꝛ ſm hũc modu
tripliciter assignant ꝑtes ꝓudẽtie ꝛ alys virtutib. Uno
enĩ mõ assignant ei ꝑtes quasi integrales cũ. s. ꝑtes vtutis
alicuiꝰ ponũt aliqua q̃ exigunt ad virtutẽ: in qb ꝑfectio
virtutis cõsistit. ꝛ be partes ꝓprie loquẽdo nõ nominãt ꝑ
se virtutes sed ꝺitiones vniꝰ vtutis itegrãtes ipaz. Allio
mõ ꝑ modũ ꝑtiũ subiectiuarũ. ꝛ sic partes ille nominant
qdẽ virtutes ꝛ adinuicẽ distinctas. sz nõ qdẽ a toto cuius
partes assignant: qz illud de eis ꝓdicat. Tertio modo per
modũ totiꝰ potẽtialis inq̃tũ. s. alique virtutes participãt

aligd de mõ qui ꝑncipaliter ꝛ ꝑfecte inuenit in aliq vtute.
ꝛ hoc patebit per singula. sic igit dico ꝙ ꝑtes q̃s assignat
Tulius ꝓudentie sunt partes integrales. qz enĩ ꝓudẽtia
circa particularia opabilia est: in qb vlia ꝓncipia dirigũt
ꝓpter eoꝝ cõtingẽtiã ꝛ varietatẽ oz sicut dicit de sciẽtys
in libzo posterioꝝ. ex eodez genere ꝓncipia accipere: vt ex
similitudine alioꝝ factoꝝ de his que facere opz recte rõ
cinet ꝓudẽs. ꝛ iõ indiget experiẽtia ꝛ tempoze vt ex bis q̃
fuerũt: que memoria tenet: ꝛ ex bis que intelligẽtia respi
cit de futuris ꝓuideat. memoria enĩ est ſm ipsuz per quaz
animꝰ repetit illa q̃ fuerũt. intelligẽtia ꝑ quã ꝑspicit ea q̃
sunt. ꝓuidẽtia ꝑ quã aliqd facere videt aĩ factũ sit. vñ
ꝓuidẽtia est cõpletiua ꝛ formalis ꝑs ꝓudẽtie. Alie vo q̃si
materiales ad ipsam reducuntur.

Ad primuz igit dõm ꝙ iteliligẽtia hic dicit cogni
tio eoꝝ que ad opus eligibile accõmo
data sunt. Et quia intelligẽtia est ꝓpriꝰ vlius g sub tẽpoze
nõ cadunt. ꝛ ita q̃dãmõ ꝑsent formã retinẽt: iõ itelligẽtia
dicit ꝑsentiũ nõ solũ vlius gb indiget ꝓudẽs ad recte rõ
cinandũ de agendis: sed etiã singulariũ q̃ nũc sunt. ¶ Ad
2m dõz ꝙ memoria ꝑteritoꝝ idiget ꝓudẽs nõ ꝓpter se sz
in ordine ad ꝓioza eligibilia: vt dcñ est. ¶ Ad 3m dõm ꝙ
ꝓudẽtia est formalis pars ꝛ cõpletiua ꝓudẽtie. ꝛ ideo ẽt
q̃dãmõ ꝓudẽtia illa complectit ex gbꝰ rõ. ꝓcediti ꝓuisio

Ad secũdaz qõnẽ de partibꝰ alys (nez futuroꝝ.
assignatis a gbusdã dõz ꝙ ẽt ille sunt
sicut ꝑtes integrales. requirunt enĩ ad ꝓudẽtiaz ſm ꝙ
de futuris cõiectat nisi ex parte ꝑteritoꝝ ꝛ ꝑsẽtiũ: ex qui
bꝰ ꝓcedit. ops enĩ ꝓudẽtẽ via accõmoda ad finẽ intentũ
inenire: qõ ꝑ ꝓudẽtiaz facit: q̃ ex ꝓñs notio futuruz ptra
ctãs euentũ. ꝛ iterũ ꝓhibẽtia remouere. Cõtingit aũt ꝓui
dentiã tripliciter impediri. Uno mõ ex parte ipsiꝰ vie iue
niẽde que q̃nq̃ videt bona ꝛ non est. ꝛ hoc impedimentũ
cautio anfert: cuiꝰ est ex virtutibꝰ vitia virtutum speciez
preferẽtia discernere. Allio mõ ex ordine ipsiꝰ in finẽ: ne. s.
via que de se apta est ad finẽ aliquo extrinseco impediat:
nei finẽ ducere possit. ꝛ hoc ad circũspectionẽ ꝑtinet q̃ est
cautela vitioꝝ ꝛtrarioꝝ qb ꝑcipue ꝓudẽtia impeditur.
Tertio mõ ex parte ipsius bois tendentis in finẽ: qui vias
accõmodas ad finem intentũ iuenire nõ potest. vñ opz q
ꝑ doctrinaz ab alys accipiat: qz opz ꝓncipia opabilia vel a
se habere ꝓudentẽ: vel ab alio faciliter accipere. qui aũt
neutrũ habet hic inutilis est vir: vt dr in. i. ethi. ꝛ sic est do
cilitas passiue dicta. Si aũt docilitas accipiat actiue: tũc
ꝑtinebit ad ꝓudentiã ꝟz suũ ꝓfectissimũ eẽ: put. s. nõ solũ
sibi: sed etiã alys que sunt vtilia ad finem inuenit. ꝛ sic di
citur ꝓudentia erudiendi imperitos.

Ad primũ igit dicendũ ꝙ nõ est ꝺ rõnẽ ꝑtiũ q̃si
integraliũ virtutis ꝙ oẽs cõcurrãt ad
actũ vnũ. ¶ Ad 2m dicẽduz ꝙ q̃uis docilitas habeat ꝓn
cipiũ in naturali disꝑsitiõe: tñ complementũ hz ꝑ gratiã
vel per consuetudinem vt dicit pbus. i. ethi. ꝙ oportet cõ
suetudinibus duci de ciuilibus: quia talis ꝓncipia opera
bilium habet: vel suscipere potest faciliter. ¶ Ad tertiuz
dicendum ꝙ quia ꝓudentia regulat omnes alias virtu
tes: ideo omnes participant aliquid ꝓudentie: sicut ira
scibilis ꝛ concupiscibilis participant aliqualiter rationẽ.
vnde illud quod ad alias virtutes pertinet participatiue
cautio. s. ad ꝓudentiam pertinet essentialiter.

Ad tertiã qõnẽ de partibꝰ quas ponit pbs i. 6. ethi.
sciẽdũ est ꝙ sũt ꝑtes q̃si potẽtiales eo ꝙ
sunt virtutes ꝛ abinuicẽ ꝛ a ꝓudẽtia distincte sic ipse vult.
ad rõnem enim pertinet ꝓcipere qõ faciendũ est: qz alie
vires obediunt aliqualiter rõni. rõ aũt nõ ꝑcipit nisi ꝓus
in se ꝓfecta sit q̃tũ ad id qõ est suũ ꝓpꝰ. sic nec aliq res mo-

mouet añ sui pfectionē.pfectio aūt rōnis practice sīc ꝛ specularīue cōsistit in duob⁹.s.in ineniēdo:ꝛ iudicādo de iuētis. Inuētio aūt in agēdis ꝺsiliū est.ꝛ ideo opꝫ haberi vtutē ꝙ quā rō ꝺsilier.ꝛ hec est eubolia q̄ ꝫ pb̄m in.6.ethi.est rectitudo ꝺsilij qua bonū ingrif̄ ꝺueniētib⁹ medijs ꝫ debitū tēp⁹ꝛ alias circūstātias. Et opꝫ hīi virtutē q̄ bene iudicet de cōsiliatis.ꝛ hec est synesis ꝛ gnonū:que qualr̄ differāt dicer.ꝛ opꝫ haberi virtutez q̄ bene ꝓcipiat.ꝛ hec est ꝓudētia q̄ vt pb̄s ibidē dic ꝓceptiua est.ꝫ qz in opabilib⁹ cognitio ordinat ad op⁹:iō ꝛ ꝺsiliū ꝛ iudiciū de consiliatis ad ꝓceptū de ope reducī sīc ad finē.ꝛ ꝓpter b̄ ꝓudētia ē vsualis ꝛ ꝓncipalis respectu aliaꝝ.ꝛ alie ꝓticipant moduz

Ad primuz (ipsius sicut supra dictum est.

igit dōz ꝙ ꝛ ꝺsiliū ꝛ iudiciū ꝓtinēt ad ꝓudētē ñ sīc ꝓncipales act⁹ ei⁹:ꝫ sicut eā gb⁹ vtīt ad suū actū. ¶ Ad z^m dōz ꝙ iudiciuz ꝺsilit adhuc in cognitiuis terminis.ꝫ electio est applicatio cognitiōis ad op⁹:vñ iudiciū ꝓcedit electionē. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ ad synesim ꝓtinet recte iudicare in illis ad q̄ se extēdunt legis ꝓcepta cōiter. vñ synesis ē habit⁹ iudicatiu⁹ agibiliū.ꝫ ad gnonū ꝓtinet rectū iudiciū de illis in gb⁹ lex deficit q̄ specialē būt difficultatē in gb⁹ epekeya dirigit vt dr̄ in.6.ethi.vñ gnonum

Ad quartam (ꝫ pb̄s ē rectū iudiciū epikeyos. questionez de partibus decē quas assignat pb̄us grecus dicendū est ꝙ non sunt ptes vnius rōnis. vñ diuisio est min⁹ artificialis. Sciēdum eni est ꝙ ꝓudētia potest dupl̄r cōsiderari. Uno mō ꝫ ꝑfectū eē ipsi⁹. Saluaf aūt rō ꝓudētie in bis que ad ipz ꝓudentē ꝓtinēt.ꝫ ꝙpletū eē ei⁹ ꝛm ꝙ etiā ad alios se extēdit. ꝓximo ergo mō ꝺsiderādo ꝓudētiam:sic ꝓudētia est pars eius q̄si itegralis fozmalis vt dcm̄ est:q̄ ꝛm ipz est habit⁹ vitā facere potēs ad mai⁹.i.meli⁹:vt fiat sīc opꝫ.vnde ipsa ponit loco oiuz aliaꝝ ptiū eiusdē rōnis. Eubolia aūt est ps ei⁹ q̄si potētialis:q̄ ꝛm ipz est sciētia cōferentiū.i.vtiliū ad finē:de gb⁹ est ꝺsiliū.ꝛ qz ipsa est ꝓma iō ponit loco aliarū q̄ ꝺsequūt vt sūt vni⁹ rōnis Solertia aūt eodē mō reducīt ad ꝓudētiā:sīc eubolia.ꝫ in hoc differūt qz eubolia inuēit mediū ꝺueniēs ad op⁹ ratiocinādo et ingrēdo:qz ꝺsiliū q̄stio est vt dicīt.3.etb̄.ꝫ solertia inuenit q̄si subito.est eni habit⁹ ex repētino inueniēs qō conuenit.vel vt in ꝓmo posteriōꝝ dicīt:subtilitas q̄daz in nō ꝑspecto tpe medy:nō tm̄ ponīt virt⁹ in.6.ethi.sīc eubolia Tuz quia eubolia se hz ad bonū tm̄.solertia aūt ad bonū ꝛ ad malū:Cū qz solertia magis dependet ex nāli ingenio q̄ ex assuetudine. Sciēdū etiā ꝙ solertia est ꝺuētio medy sine ꝑspecto tpe tā in opatiuis q̄ in speculatiuis:tā i necessarys q̄ in ꝺtingētib⁹. Sz eustochia est tm̄ in opatiuis que est bona ꝺtinuatio de ꝺtingētib⁹. Si aūt ꝓsidereꝛ ꝓudētia ꝛm ꝙ ad alios se extēdit:sic nō assignanf ei itegrales alie q̄ ēt ꝓudētie absolute cōsiderate.subiectiue aūt ꝛ potentiales alie.ꝓōt eni aligs coordinari alij dupliciter. Uno mō ad aliquē actū specialē sīc scolares in bis q̄ ad studiū spectāt:milites in bis que ad pugnādū:vñ talis adunatio nō remanet.sed q̄diu actus talis exercetur respectu talis coordinatiōis ad alterꝝ ordinat militaris que est habitus speculatiu⁹ ꝛ practicus exercitui ꝓferētiū. Alio mō coordinaf aligs alicui in vita simpl̄r:vñ talis coordiatio nata est semp manere nisi ꝑ accidens dissoluaf.hec aūt vel est respectu eoꝝ q̄ sunt in domo vna ꝛ sic est yconomica q̄ est habit⁹ speculatiu⁹.i.ꝺsideratiu⁹.ꝛ practic⁹.i.actiu⁹ domui ꝓferentiū vel est respectu eoꝝ q̄ sunt in eadē ciuitate.ꝛ sic est politica que est habit⁹ speculatiu⁹ ꝛ practicus ciuitati ꝓferentiuz.vñ be sunt partes subiectiue ꝓudētie.ꝫ qz in q̄libet multitudine est duplex ordo:vt in.xi.metha. dicīt Un⁹ quo ordinaf tota multitudo ad finē cōmunē.Alius quo singulariter partes multitudinis ordinanf adinuicē ꝛm fines ꝓprios.ideo politica hz duas partes. Unaz que regi ciuitatis ꝓpetit:cui⁹ est bonū cōmune toti⁹ multitudinis ꝓiectare.ꝛ hec dicīt regnatiua:que est experiētia ei⁹ qō est gubernare multitudinē innocue:vel legis positiua vt i.6.ethi.dicīt. Alia ē q̄ cōpetit cuilibet de ciuitate ꝫ q̄ ad bonuz cōmune ordianf.ꝛ hec politica dr̄ nomē cōmune retinēs.ꝛ iō dic pb̄s in.6.ethi.q̄ legis positiua est architectozia:qz fines ꝓmi ordiaf ad finē cōmunē. Et sil̄r pōt diuidi militaris in ductiuā que cōpetit duci exercit⁹:ꝛ militarē simpliciter. Et sil̄r yconomica i paternā: que ꝓpetit patrifamilias.ꝛ yconomicā simpl̄r.Partes aūt ꝓudentie sic accepte potētiales sunt oēs artes ꝛ discipline que politica de oib⁹ ordinat a gb⁹ ꝛ quantum sunt adiscende vel exercēde vt dicīt in.i.ethi. Et iō pbisica que est de opibus que nō sunt a nobis:quia est sciētia eoꝝ q̄ circa nāz sūt. Et dialectica q̄ est ex opib⁹ que sunt a nobis ordiatis ad sciēdū:cū sit scientia bene disputādi. Et rhetorica q̄ est de bis q̄ sunt a nobis ordinatis ad ozandū:cuz sit sciētia bene dicendi ad psuadendū:dicunf ptes ꝓudētie:vt dcm̄ est.

Ad primū ergo dōz ꝙ pbisica ponit pars ꝓudētie inq̄tū de ipa ordinat ꝛ ꝓcipit ꝓudentia vt dictū est. Nō aūt ita ꝙ sit pars ei⁹ subiectiua vel itegral. ¶ Sil̄r aūt ē dōz ad secūdū ō dialectica ꝛ rhetorica. ¶ Ad 3^m dōz ꝙ politica est ꝓudentia q̄da q̄ bō dirigit in bis q̄ ad aliū spectāt. vñ nominat ꝓudētiaz cōpletaz.ꝛ qz nō ois ꝓudētia hz ist̄am cōpletionē:ideo ponit pars eius. tm̄ in eo in quo cōpletū hz esse ꝓudētia nō differt ꝛm substantiā habit⁹ ꝓudentie ꝛ politice:sed rōne tm̄. ¶ Ad 4^m dōz ꝙ militare exercitiū maxime ꝓtinet ad ꝺseruationez cōmunitatis.ꝛ ideo militaris poti⁹ ponit q̄z alie:vt negocialis ꝛ bꝺ.p eam eni itelligunf sicut etiā ꝑ artes liberales:q̄s tāgit.dicunf ēt itelligi mechanice q̄ simili mō sunt ptes ꝓudētie. ¶ Ad 5^m dōm ꝙ regnū iter alia regimina digni⁹ ē vt pb̄s i.8.ethi.dic. Et iō poti⁹ regnū q̄z alia posuit

¶ Utrum ꝓtinentia:clementia modestia:sint partes temperantie sicut dicit Tullius.

A secūduz sic ꝓcedit. videt ꝙ ptes temperātie male assignētur a Tullio in ꝓma rhetorica. Dic eni ꝙ ptes temperātie sūt ꝓtinētia:clemētia:ꝛ modestia. Et videt ꝙ male. Quia cōtinentia vt dicit pb̄s in.7.ethi. diuidit ꝛtra virtutē vlez. ergo nō debet poni pars alicui⁹ virtutis. ¶ P. clemētia vt dicit Tulli⁹ est virt⁹ per quaz anim⁹ cōcitat⁹ in odiū alicui⁹ benignitate retinet. B aūt videt ad mansuetudinē ꝓtinere.māsuetudo aūt nō est ps temperantie:cū sit in irascibili.temperātia aūt in cōcupiscibili:ḡ videt ꝙ nec clementia dz poni pars temperātie. ¶ P. modestia a mō obseruādo dicīt.ꝫ B est necessariuz in qualibet vtute:ergo modestia nō est ps alicui⁹ virtutis ꝫ cōsequit omnē virtutē. ¶ P. Tulli⁹ dicit ꝙ modestia est pudoz honestatis purā ꝛ stabilē comparans auctozitatē.pudoz aūt videt eē idez qō verecundia.cum ergo verecundia non sit virtus:sed passio:vt dicit pb̄s in.4.ethi.videtur ꝙ modestia nō debeat poni pars virtutis.

¶ Utrū sobrietas ꝛ castitas sint ptes tēperātie:sīc dr̄ gdā

Ulterius a gbusdā ponūf ptes tēperantie sobrietas ꝛ castitas.ꝛ pōt dr̄i ex.3.ethi.ꝛ videt ꝙ sufficienter:quia sobrietas est circa delectatiōes gustus.castitas aūt circa delectatiōes tactus. Cū igit etiaz aly sēsus habeāt suas delectationes:videt etiā ꝙ circa eas debeāt assignari alique vtutes. ¶ P. cōtingit peccare nō soluz in delectatiōib⁹ sensuuz exterioꝝ sed etiaz in delectationib⁹ sensuū interioꝝ ꝛ etiam intellect⁹:sicut ꝑz de curiositate. sil̄r etiam in delectationib⁹ ꝛ cōcupiscētys exterioꝝ rez: vt bonozis pecunie ꝛ bꝺ:que ꝫ videnf eligibilia: ꝺtigit esse peccatū per supabundātiaz:vt dicīt in.7.ethi.ꝫ virt⁹ ꝛ vitiū sunt circa idez. ergo ꝛ circa illas delectationes debet aliq̄ virt⁹ poni. ¶ P. virtus est circa difficile ꝛ bonū. sed magis sunt difficilia ad que non oēs tenenf: sicut virginitas ꝛ abstinētia etiā cibozꝝ necessariozꝝ q̄z sobrietas ꝛ castitas. ergo magis debent poni partes virtutis.

¶ Utꝝ austeritas: būilitas: ꝺtinētia: simplicitas: ornatus: bona ordinatio: per se sufficientia: ista septē sint partes tēperantie: sicut scribitur a quodā pb̄o greco.

Ulterius quidā pb̄s grec⁹ ponit septē ptes tēperātie.s.austeritatē: ꝺtinētiā: būilitatē: simplicitatē: ornatū: bonā ordinationē: ꝑ se sufficiētiaz. Et videt ꝙ male. Austeritas.n. vt ipse dicit est habit⁹ ꝛm quez alig neq; afferūt alys delectatiōes collocutionū: neq; ab alys recipiūt. hoc aūt videt eē vitiosuz ꝛ ꝺriū amicitie q̄ maxime collocutiōib⁹ amicozꝝ gaudet. ḡ austeritas nō dz poni pars vtutis. ¶ P. būilitas supbie opponīt: ꝫ supbiā pb̄s ponit iter vitia q̄ opponunf fortitudini. vt ꝑz in.3.ethi. ergo būilitaꝫ nō est adiūcta tēperātie sed fortitudini. ¶ P. ipse dicit ꝙ būilitas est habit⁹ nō supabūdās sumptib⁹ ꝛ ꝓparatiōib⁹: sed gcūq; nō supabūdat est cōtētus illis gb⁹ opꝫ. ergo cū ipse dicat ꝙ hoc pertinet per se ad sufficiētiā. videt ꝙ idem sit humilitas qō per se sufficientia.

Respōdeo dōz ad ꝓmā qōnē ꝙ ille partes q̄s Tullius ponit ptes potētiales sunt inquantum ꝑticipāt modū tēperātie. Sicut.n.in sciētys moduz opꝫ ꝫ māz ingrere. vt dr̄ in ꝓmo ethi. ita ꝛ i vtutib⁹. Materia aūt virtutū mozaliū actiōes ꝛ passiōes būane sunt. In passiōib⁹ aūt q̄dā sunt in gbus passionē inferēs de sui rōne natū est in ꝓsecutionē mouere sicut delectabile qō cōcupiscibili passiōes infert:ꝛ in bis difficile est retrahi a ꝓsecutione:ꝛ facile est ꝓseq. Uñ tēperātia q̄ circa ꝓncipalia delectabilia est: modū hz in retrahēdo:ꝛ ꝓpter hoc tēperatus plus assimilaf insensibili ꝙ superabūdat in fuga q̄z intēperato ꝙ superabundat in ꝓsecutiōe taliū delectabiliū. In passionib⁹ aūt in gbus passionem inferētia nata sunt ad fugā mouere:sicut sunt timozes ꝛ audacie difficile est ꝓsequi vel sustinere:facile aūt fugere. vnde modus fortitudinis q̄ circa timozes ꝛ audacias maximozꝝ terribiliū est:modus est in aggrediēdo:ꝛ iō fortis magis similatur audaci qui supabundat in aggrediēdo: q̄z timidio ꝙ superabūdat in fugiēdo. In actiōib⁹ aūt nō cōsideraf inclinatio affectus magis ad vnū q̄z ad aliud nisi per accīs inquātū ꝺuincit passiōib⁹. Et ideo iustitie q̄ circa actiōes est modus est eq̄litas: sicut fortitudinis superēsio: ꝛ temperātie refrenatio ꝛ diminutio. Oēs igit virtutes in gb⁹ difficultas cōsistit in refrenādo ꝓsecutionē conueniūt in mō cū tēperātia. hoc aūt cōtingit in oib⁹ in gbus est inclinatio ad ꝓsequendū. Nec aūt inclinatio duplex est. Una qua affectus inclinaf per passionē. Alia qua ex passiōibus ipsi⁹ est iclinatio ad exteriozes gestus:q̄ sunt signa interioris passiōis. affectus aūt inclinat ad ꝓsequēdū vel bonuz ꝓpriū:ꝛ bāc iclinationē refrenat cōtinētia:q̄ vt dicit Tullius est ꝑ quā cupiditas cōsilij gubernatōe regit. Uel maluz alienū inq̄tū est ꝺriū bono ꝓprio: ꝛ hanc iclinationez refrenat clementia:q̄ vt dicit Tullius ē virt⁹ per quā animus in odiū alicui⁹ cōcitatus benignitate retinet: inclinationē aūt que ad exteriozes gestus est gbus interioz affectus ostēdit refrenat modestia vt nihil in eis ꝛmoderatū sit:que est virtus ꝑ quā pudoz honestatis purā ꝛ stabilem cōparat auctozitatē. Sed qz difficillimuz est refrenare a delectationib⁹ tactus:ideo iste modus in tēperantia q̄ est circa bꝺ delectationes consistit ꝓncipaliter ꝛ quasi intergraliter.in alys autem participatiue.

Ad primuz ergo dōm ꝙ ꝺtinētia tripl̄r dr̄. Uno⁹ ꝛm ꝙ aliqs bz rōnē rectam q̄ a passionib⁹ excellentib⁹ nōdū edomitis refrenat:ꝛ est circa eadē tēperantia. vt in.7.ethi.dr̄. Sic.n.pb̄s cōtinentiā accipit. ꝛ differt a tēperātia in hoc ꝙ tēperat⁹ bꝺ passiones nō patitur:ꝛ ꝛm hoc cōtinētia nō est virt⁹: qz operaf qō bonuz est nō delectabiliter ꝛ faciliter qō requirīf ad virtutez:ꝛ ita reducīf ad tēperantiā sicut ꝑfectū ad pfectum:ꝛ vt pars potētialis. Alio⁹ dicīf cōtinentia ꝛm quā bō se refrenat nō solū ab illicitis delectatiōib⁹:sed ēt a licitis.ꝛ sic dicit quēdā pfectū statū tēperātie sicut ꝛ virginitas. vñ reducīf ad tēperātiā per modū ptis subiectiue. Tertio mō dicīf cōtinētia per quā reducīt animꝰ a quibuslibet cōcupiscentys.ꝛ hanc acceptionem ponit ēt pb̄s in.7.ethi.ꝛ sic videt eaz accipere Tullius. vt ꝑz per diffōnē posita. vnde sic ponīt pars tēperantie inquātū participat modū tēperantie etiā circa alienū. ¶ Ad z^m dōm ꝙ clemētia nō est oīno idem qō mansuetudo:qz māsuetudo refrenat a cōcitatione. vt.s.quis per iram nō incitef: est eni ꝛm pb̄m grecum virt⁹ irascibilis: ꝛm quā ad iras sumus difficile mobiles:clemētia aūt refrenat ab executiōe vindicte ēt post cōicationē:ꝛ sic clemētia magis est circa actiōes: ꝛ sic est pars iustitie epikaie:qz epikaies est diminutiu⁹ penaꝝ. vt dicit pb̄s in.5.ethi.tū possunt rōne ꝓdicta clemētia ꝛ māsuetudo sicut ptes potētiales ad tēperātiā reduci:qz ptes potentiales virtutū:nō oz ꝙ cōicent cū eis in mā ꝛ subiecto sed in mō. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ modestia nō dr̄ ex hoc ꝙ ponat modū in q̄libet mā ꝛm ꝙ hic accipīf:sed tm̄ in exterioꝛib⁹ gestibus. vt.s.in eis maturitas debita obseruef: ꝛ huius virtutis pars potissima est cuntrapelia:quā pb̄s ponit.qz etiā in ludicris in gbus est difficilius modū debitū nō excedit. ¶ Ad 4^m dōm ꝙ pudoz nō ponīt hic ꝓ passione verecūdie:sed ꝓ quadaz exteriozi cōpositione cuius pudoz causa esse pōt:sicut etiā castitas pudoz interdū dicīf:qz contrariū eius maxime est turpe qō verecundia timet. Similiter contrariū modestie ē maxime apparēs. ꝛ sic est narū cōfusionē inducere quā pudoz timet.

Ad secūdaz qōnē dōm de alys partibus.s. sobrietate ꝛ castitate ꝙ sunt partes subiecti ue tēperantie:qz castitas est circa delectabilia tact⁹ absolute:que sunt in venereis. sobrietas aūt circa delectabilia gustus. put est tactus quidā q̄ sunt in cibis ꝛ potibus.

Ad primuz ergo dōm ꝙ delectationes aliozꝝ sensuuz nō sunt vehemētes sicut delectatiōes tact⁹ eo ꝙ nō sunt ꝑ cōiūctionē rei sed speciei. vnde difficultas refrenandi istas delectatiōes non est ex ipetu earuz:ꝛ ideo nō opꝫ ꝙ sit aliqua virtus in parte affectiua circa eas:sed sufficit ad hoc ꝓudētia q̄ est in rōne. ¶ Ad z^m dicenduz similiter de alys delectationibus. ¶ Ad 3^m dicendū ꝙ virginitas ꝛ bꝺ nō sunt virtutes: sed nominat statum virtutis.ꝛ ideo de eis non fit mentio.

Ad tertiaz qōnē de alys partib⁹ quas pb̄s grecus ponit dicēdū est ꝙ accipiunf eodē mō sicut partes Tully nisi ꝙ clementiā omittit. Cōtinentiaz eni ponit.ꝛ videt eam accipe:sicut pb̄s in.7.ethi.vñ dicit ꝙ cōtinētia est habit⁹ inuictus a delectatiōe. Sed modestiā in multa diuidit ꝛm diuersa exterioza in gb⁹ opꝫ bominē modū ꝛponere. Exterioza eni in gbus modestia modum ꝛponit sunt tria. ꝓximū est collocutiōes ad eos gb⁹ cōuiuimus:ꝛ in bis ponit modū austeritas: cuius diffinitio in obyciēdo supza posita est. Secūdū est bona exterioꝛa vt vestes equi ꝛ bꝺ.ꝛ in bis ponit modū būilitas q̄z tuz ad quantitatē in vsu. vnde ꝛm ipm humilitas est habit⁹ non superabūdans in sumptibus ꝛ ꝓparatiōib⁹. Sed simplicitas q̄z tū ad modū querēdi q̄ ꝛm ipm est habitus cō-

tentus bis que cõtingunt:nõ enim multũ sollicitus est de talibus. Tertiũ est actiões ꝑprie que ad corpus ptinent. ⁊ in bis ponit modũ q̃tũ ad agentẽ ornatus g ſm ipm est scia circa decẽs in motu ⁊ habitudine:q̃tũ aũt ad exteriora que cõsiderãda sunt vt debito tẽpore ⁊ loco ⁊ hõ ordinatio que ſm ipm est experiẽtia sepationis ⁊ discretiõis actuũ:vt sciat loqui ex tẽpore suo.q̃tũ vo ad ĩstrumẽta vel auxilia quib⁹ indigem⁹ ad actionẽ est per se sufficiẽtia:que ſm ipm est habitus contentus quib⁹ oportet.

Ad primuz ergo dõm ꝙ austeritas ſm ꝙ ponitur virtus nõ oĩno aufert delectationem que est in colloquijs:sed aufert supabundantiã in illa. Et qz maior difficultas accidit i abstinẽdo ab bis: iõ a ꝺfectu hec vtus nomẽ accepit. ¶ Ad 2m dõm ꝙ supbus in q̃tũ se superextẽdit ad ea que sunt supra ipm sic hz aliquid de mõ audacis:⁊ iõ reducit aliquo mõ ad vitia opposita fortitudini:q̃uis ꝑprie loquẽdo ſm ꝙ cõiter de supbia logmur magis fit excessus magnanimitatis:bũilitas aũt inquãtũ diminutio est hz aliquid de mõ temperantie:⁊ iõ ad ipaz reducit sicut pars potentialis. ¶ Ad 3m dõz ꝙ differẽtia humilitatis:⁊ p se sufficiẽtie:pz ex bis que dicta sunt.

¶ Utr magnificẽtia:fidentia:patientia:perseuerentia:bene assignentur a Tullio esse partes fortitudinis.

A B tertiũ sic ꝓcedit.videt ꝙ ptes fortitudinis male assignentur a Tullio.assignat.n.bas partes magnificentiã: fidentiaz:patientiã:perseuerantiã. Magnificentia.n.vt dicit phs.4.etbi.est idem liberalitati:sed liberalitas ad iustitiã reducit.ergo ⁊ magnificẽtia. ¶ P.fiducia ad spem ptinet.sed mã fortitudinis non est spei passio:sed timoz ⁊ audacia.vt dicit phs in.3.etbi.q̃ pars fortitudinis nõ est fiducia. ¶ P.phs in li. Topi. reducit in idẽ mitẽ ⁊ abstinẽtẽ q videt idẽ qõ patiẽs: qz abstinẽs est q patit ⁊ nõ deducit:mitis qui nõ patit:sed mã suetudo siue clemẽtia ponit pars tẽperãtie. q̃ ⁊ patientia. ¶ P.ad pseuerãtiaz ptinere videt imobiliter operari:sz boc in oi virtute requirit:vt dicit phs in.2.etbi.ergo pseuerantia non debet poni pars fortitudinis.

¶ Utrum magnanimitas:fiducia: securitas: magnificentia:constantia:tolerantia:firmitas:sint septem partes fortitudinis:sicut dicit Macrobius.

Alteri⁹ a Macrobio ponunt septem ptes fortitudinis.ſ.magnanimitas: fiducia: securitas: magnificẽtia:cõstãtia:tolerantia:firmitas. Et videt ꝙ male. Magnanimitas ẽ circa magnos bonores g iter bona cõputant.vt dicit in.4.etbi.fortitudo aũt ẽ circa audacias ⁊ timores que sunt magnoz malo. ergo magnanimitas nõ est fortitudinis pars cũ sit circa oppositã mãm. ¶ P. vnũ vitiũ nõ opponit duabus virtutib⁹:sed timiditas opponit securitati ⁊ fiducie.ergo nõ sunt due vtutes sz vna. ¶ P.constantia mutabilitati opponit:similiter etiã ⁊ firmitas.ergo non debent poni due ptes fortitudinis.

¶ Utr phs conueniẽter istos quinq modos fortitudinis adiungat in.3.etbi.ſm ꝙ fortitudo.

Alterius phs in.3.etbi.ponit quinq modos adiunctos fortitudini ve.ſ.ciuilẽ: militarẽ: illã que ex furore vel tristitia.illã que ꝓcedit ex experiẽtia:q̃ facit spem vincẽdi ꝑpter frequẽter vicisse. ⁊ illã que ꝓcedit ex ignorãtia.Et videt ꝙ male. Quia iste virtutes cardinales sũt vtutes politice:sed gen⁹ additũ speciei nõ cõtrabit in ptẽ spẽi. g̃ ciuilis fortitudo nõ ẽ ps fortitudinis. ¶ P.militaris sub politica ordinat. vt dicit phs in ꝓmo etbi.ergo nõ dz diuidi militaris fortitudo cõtra ciuilem. ¶ P.ignorãtia excusat a petõ ꝑpter boc ꝙ tollit volũtariũ:sz volũtariũ requirit ad vtutẽ sicut ad petũ.ergo nõ debet poni aliqua pars virtutis per ignorantiam.

¶ Utr eupsichia:lema:magnanimitas:pseuerã⁹: magnificẽtia:androgachia sint ptes fortitudis:sic dic gdã grec⁹.

Alterius gdã phs grec⁹ ponit septẽ annexa fortitudini.ſ.eupsichiã:lemã:magnanimitatẽ:virilitatẽ:perseuerãtiã:magnificẽtiã:androgachiã. Et videtur ꝙ male:qz vt ipse dicit eupsichia dr robur aie ad perficiendũ opa ipsi⁹.boc aũt in oibus vtutib⁹ requirit.ergo nõ est pars alicui⁹ virtutis. ¶ P. Lema ſm ipm est habitus ꝓptos tribuens ad conari qualiter opz ⁊ sustinere q̃ ratio dicit:sed ꝓptitudo idez videt esse qõ facilitas que relinquit ex quolibet habitu. ergo lema est magis genus virtutis q̃ species alicuius virtutis. ¶ P. Ipse dicit ꝙ androgachia ẽ viri vtus adinuẽtiua cõicabiliũ opationũ: sed opera cõicabilia sunt mã iustitie. ergo bec virtus non debet poni pars fortitudinis:sed magis iustitie.

Respõdeo dõm ad ꝑmã qõnẽ ꝙ partes quas Tullius assignat sũt ptes potẽtiales ĩq̃tuz participãt aliquid de mã fortitudinis. Fortitudo.n.vt dicit phs in.6.etbi.ꝑprie loquẽdo est circa picula mortis:⁊ maxime que in bellicis est: qz in illis est maxime difficultas.vñ fortitudo ſm Hrecũ ꝓdictũ virt⁹ est irascibilis nõ facile obstupefactibilis a timozib⁹ g sunt ꝺ morte: circa q̃ habet duos actus.ſ.aggredi ⁊ sustinere sine stupore:⁊ boc est ei⁹ magis ꝑpriuz vt ipse dicit. Et q̃uis ꝑncipaliꝝ fortis sit circa ista: tñ i oibus alijs piculis ⁊ arduis ẽt bene se bz ⁊ in aggrediẽdo ⁊ sustinẽdo. Et iõ oẽs vtutes in gb⁹ consistit difficultas ex aggressiõe alicui⁹ ardui vel ex sustinẽtia difficilis:aliqd de fortitudinis mõ ꝓticipãt ⁊ ad ipaz reducunt:sicut ptes potẽtiales eo ꝙ nõ est tanta difficultas in alijs sicut in illis piculis circa q̃ est fortitudo. arduũ autẽ in cui⁹ aggressiõe cõsistit difficultas est ad aliqd magnum opus faciẽdũ:⁊ sic est magnificẽtia que ſm ipm est reruz magnarũ ⁊ excelsarũ cũ animi ampla q̃da ⁊ splendidissima ꝓpoztiõe cognitio vel cogitatio atq; ministratio. Aut est ad aliqd bonũ magnũ cõsequẽdũ:⁊ sic est fidentia que est certa spes ꝓducendi ad finẽ rem inchoataz vel magis cõsequẽdi rez sperata:⁊ ſm banc acceptionẽ credo ꝙ magnanimitas est idẽ qõ fidẽtia. Jd vero qõ facit difficultatez in sustinẽdo:vel est bonũ laboziosuz:⁊ circa boc est perseuerantia que est in rõne bñ cõsiderata stabilis ⁊ perpetua permansio:⁊ ꝓcipue vt quis a rõne recta ꝑpter tristitiam que in laboribus accidit nõ recedat:qz sicut continẽtia facit invictũ a delectatiõibus:ita perseuerãtia a tristitijs.vt dicit.7.Etbi. vel est malũ nociuũ:⁊ sic est patiẽtia: que ꝺz Tullium est honestatis aut vtilitatis causa reruz arduarum ⁊ terribiliũ voluntaria ac diuturna passio.

Ad primũ ergo dõz ꝙ quãuis magnificẽtia cõmunicet cũ liberalitate in mã: qz magna facta magnis sumptibus fiunt:tñ cõicat cũ fortitudie i mõ.

¶ Ad 2m dõm ꝙ quãuis fortitudo nõ sit circa spez: sicut circa materiã:sed magis magnanimitas: tamen hz spem cõcomitantẽ:qz fortis optime spei est circa materiã suaz. Unde fidentia ⁊ alie supradicte partes in fortitudine ẽt ſm ꝙ est specialis virtus iueniunt quãtũ ad id qõ est difficillimũ in eis vt quedã ꝓditiões fortis:⁊ sic etiã possent dici aliquo mõ partes quasi itegrales fortitudinis. ¶ Ad 3m dõm ꝙ malũ nociuũ tres passiões natũ est generare.ſ. timoꝛ tristitiã ⁊ iram. Unde tres virtutes faciũt sustinere hõ nociua. Fortitudo vt homo nõ perturbet per timorem. Patientia vt nõ perturbet per tristitiã ĩmoderataz: ⁊ similiter perseuerãtia que facit vt ꝑpter tristitiã homo a rõnis operibus nõ discedat: sicut patiẽtia non permittit ꝑpter tristitiã discedere ab equanimitate mentis. Unde ſm Grego. va patiẽtia est mala aliena ideſt ab alijs illata

equanimiter perpeti. Mansuetudo aũt facit vt homo nõ perturbet per irã. vnde abstinẽs de quo loquit phs in.4. Topi.nõ est idẽ qõ patiẽs: sed se hz ad fortẽ ⁊ mitẽ. silr ⁊ ad patientẽ:sicut cõtinẽs ad tẽperatũ. vñ nõ opz ꝙ si mãsuetudo reducit ad tẽperantiã ꝙ ⁊ patientia:qz passio tristitie est ex victoria nociui:sicut ⁊ timor:⁊ iõ difficultas in patientia ⁊ fortitudine est ẽt in nõ vinci a nociuis. Uñ patientia ꝓcipat modũ fortitudinis: sed ira est ad victoriã ꝺ nociuũ. Unde difficili⁹ ẽ in refrenãdo ꝑpter qõ mãsuetudo participat modũ tẽperantie. ¶ Ad 4m dõm ꝙ perseuerantia vno modo dicit cõtinuationẽ virtutis:⁊ sic est actus oĩum virtutũ. Alio mõ dicit ꝓposituz perſistendi:⁊ sic est spãlis virtus:qz hz specialem rõnem obiecti.ſ.laboriosum opus ꝑut natum est tristitiam inferre.

Ad secũdaz qõnẽ de partibus quas Macrobius ponit dicẽdũ ꝙ sunt eiusdez rõnis cũ ptib⁹ quas ponit Tulli⁹ nisi ꝙ duas earũ diuidit in duas spẽs.ſ.fidentiã quã ponit Tullius:diuidit in magnanimitatẽ:que est in sperãdo magna cõsequẽda vt magnos bonores:⁊ fiduciã que est in cõsequẽdis honozib⁹ mediocribus ac hõ:quã phs innominatã dicit. Itẽ perseuerãtiã diuidit in firmitatẽ que facit permanentiã in opere:⁊ cõstãtiam q̃ facit ꝑmanentiã in ꝓposito animi. Et addit etiam vnã.ſ.securitatez que timozi opponit.vnde ꝑpinquius se hz ad verã fortitudinẽ:sed tñ differt a fortitudine: qz repmit timorẽ nõ solũ circa maxima terribilia quẽadmoduz fortitudo:sed etiã circa quecũq;:tolerantia vero est idem qõ patiẽtia:magnificentiã aũt ꝑpzio noie ponit.

Ad primuz dõm ꝙ magnanimitas quãuis nõ conueniat in mã cũ fortitudine:ꝺuenit tñ in modo vt dictũ est. ¶ Ad 2m dõm ꝙ timiditas opponit securitati:nõ aũt fiducie: sed magis desperatio. ¶ Ad 3m dicendum ꝙ constantia opponit mutabilitati animi:sed firmitas opponitur mutabilitati in facto aliquo.

Ad tertiaz qõnem dõm de partibus quas phs ponit in.3.Etbi.Sciendũ ꝙ sunt etiã partes potentiales:aliter tñ q̃ ꝓdicte:ꝓdicte enĩ partes a fortitudine deficiũt quãtũ ad difficultatẽ mãe: sed ille quas phs ponit quãtũ ad rectitudinẽ motiui:⁊ ideo nõ sunt virtutes:sed participãt aliquid de virtute fortitudinis. Motiuum aũt ad actuz fortitudinis põt esse triplex. Uno mõ intentio boni vel honesti:⁊ sic fortitudinis virt⁹ est vel alicuius tẽporalis boni vel bonoris vel alicui⁹ hõ. ⁊ sic deficit a rõne virtutis: ⁊ est fortitudo quã nominat politicaz. Alio mõ ex boc ꝙ remouet faciens difficultatem in actu fortitudinis.ſ.magnitudo piculi.⁊ boc quidez remouetur per ignorantiã:⁊ sic est vltimus modus. Et per spez vincẽdi que põt ex duobus ꝺsurgere: vel ex arte siue exercitio: ⁊ sic est militaris fortitudo:vel experientia victorie: sicut illi qui alias talia pericula euaserunt: ⁊ sic est penultimus modus. Tertio mõ ex passione furoris vel tristitie illate: vel etiã timoris vel desperatiõis: ⁊ sic est tertius modus.

Ad primuz ergo dõm ꝙ fortitudo politica dr ex motiuo:qz.ſ.aliqõ bonũ qõ a ciuitatibus ꝓstari fortib⁹ solet ad actũ fortitudinis mouet:sic aũt nõ dicunt politice vtutes cardinales: sed inquãtũ in vita ciuili perficiunt. ¶ Ad 2m dõm ꝙ militaris fortitudo dicitur:qz eam cõsueuerũt habere milites qui habẽt exercitium ⁊ artem bellandi.vnde equinocat in militari ⁊ politica. ¶ Ad 3m dõm ꝙ non est ignorãtia de periculo omnino:sed de quantitate periculi:⁊ ideo nõ tollit totaliter rationẽ fortitudinis:sed ꝺminuit aliquid de laude eius.

Ad quartam qõnẽ de partib⁹ quas alius phs grecus ponit:sciẽdũ ꝙ sunt fere eedez cũ illis quas ponit Macrobius. Magnanimitatẽ enim ⁊ magnificentiã ⁊ perseuerantiã ꝓprio nomine ponit ⁊ eas sic diffinit. Magnanimitas est habitus plus faciẽs cõiter accidẽte ꝓuis ⁊ studiosis. Magnanim⁹.n.nõ est ꝺctus vitare ꝓua ⁊ facere bona ſm ꝙ cõiter sufficit:nisi excelleti⁹ faciat boc. Et ideo dr in.4.etbi. ꝙ operat magnũ in oib⁹ virtutib⁹. Magnificẽtia vo est habit⁹ superferẽs babẽtes ipm ⁊ elatione adimplẽs:inquãtũ.ſ. effert ꝓpositum eius ad aliq̃ sumptuosa ⁊ magna faciẽda. Perseuerantia vero est scia vel habit⁹ eoz qb⁹ imanẽduz.ideſt bonoz:⁊ nõ imanẽdũ.ideſt maloz.vel neutroz:ideſt ĩdifferentiũ. Eupsichia aũt q̃ ſm ipm ẽ robur aie ad pficiẽdũ opa ipsi⁹ videt idez esse qõ cõstãtia:⁊ ꝓcipue in spũalib⁹ q̃ sunt opa aie. Lema aũt q̃ ſz phm ẽ habit⁹ ꝓmptos tribuẽs ad tolerare ⁊ sustiere q̃ rõ dic: videt idẽ qõ patiẽtia.virilitas aũt videt idẽ qõ fiducia quã dixim⁹ differre a magnanimitate in boc ꝙ est cõium bonoz vel hõ. cũ magnanimitas sit magnoz ⁊ q̃ sunt vltra necessitatẽ virtutis. Uirilitas aũt ſm ipm est habit⁹ per se sufficiẽs in bis q̃ sunt ſm vtutẽ ⁊ de necitate vtutis. ⁊ sic differt virilitas a magnanimitate: ita ponit andragochiã q̃ est vir⁹ viri adinuẽtiua cõicabiliũ operũ cõiter.ſ.iuxta magnificẽtiã q̃ tẽdit ad magna in cõitatib⁹ faciẽda. ⁊ in ℞ differt a Macrobio:q bãc diffinitionẽ nõ ponit ꝑpter boc ꝙ videt esse idẽ liberalitati nisi ꝙ intãtũ differat ꝙ liberalitas respicit bonũ singulare:sz andragochia bonũ cõe. Uñ magis accedit ad magnificẽtiam:qz ea q̃ indiget magnis sumptib⁹ maxie sunt ea q̃ ad cõitatẽ ptinẽt:sed dictus phs omittit securitatẽ quã Macrobi⁹ ponit:qz securitas vr itrinseca fortitudini vt dcm ẽ.

Ad primuz ergo dõz ꝙ sicut dcm est supra de pseuerãtia: ꝙ põt esse spãlis virt⁹ inq̃tũ respicit spãlẽ rõnẽ obiecti q̃tuis forte illa rõ possit ĩueniri in actib⁹ diuersarũ aut oĩuz vtutũ:sic ẽ de magno qõ respicit magnanimitas:ita etiã est dicendũ de cõstãtia ⁊ eupsichia:qõ idẽ est. ¶ Ad 2m dõm ꝙ ꝓmptitudo illa itelligit vt hõ ꝑp difficultatẽ terribilũ nõ turbet:qõ ad patiẽtiaz ptinet.vñ sicut patiẽtia spãlis virt⁹ ẽ: ita ⁊ lema q̃ idẽ est. ¶ Ad 3m dõm ꝙ q̃uis cõcet cũ iustitia q̃tũ ad materiã: ꝺuenit tñ cũ fortitudie q̃tũ ad moduz:sic ⁊ magnificẽtia.

¶ Utr religio:pietas:gratia: vidicatio: obseruantia: veritas sint partes iustitie:sicut dicit Tullius.

A B quartuz sic ꝓcedit. videt ꝙ partes iustitie male assignentur a Tullio.assignat.n.iustitie sex spẽs q̃ sunt religio: pietas:gra:vindicatio:obseruãtia:veritas. Et vr ꝙ male:qz phs dicit in.6.etbi. ꝙ serui ad dñm nõ põt eẽ iustitia:sed de⁹ maxime dñs est. g̃ cuz religio sit bois ad deũ videt ꝙ nõ sit pars iustitie. ¶ P.sicut latria debet deo:ita ẽt dulia debet homini:ergo sicut religio q̃ ẽ idem qõ latria ponit pars iustitie: ita debet poni ⁊ dulia. ¶ P.supra dist.xi.dictũ est ꝙ pietas ẽ idẽ qõ latria:latria aũt idez qõ religio.ergo pietas nõ dz diuidi cõtra religionem. ¶ P. vindicatio videt ptinere ad vitiũ ire que ẽ appetitus vindicte.ergo nõ debet poni pars virtutis.

¶ Utr inocẽtia:amicitia:ꝺcordia:pietas:religio:bonitas: affectus;sint partes iustitie;sicut dicit Macrobi⁹.

Alterius a Macrobio ponunt be ptes. Innocẽtia. Amicitia. Cõcõdia. Religio. Pietas. Bonitas. Affect⁹. Et videt ꝙ male. Quia inocẽtia oĩ petõ opponit. Sz oĩ petõ nõ opponit nisi vtus cõis. Ergo ⁊ inocẽtia vel ẽ vt⁹ cõis: vel seqns oẽs vtutẽ. Ergo nõ dz poni ps iustitie. ¶ P.illud qõ cõsegt ad oẽs vtutes nõ dz poni alicui⁹ vtutis ps:sz amicitia ẽ hõ:qz vere amicitie fundamẽtũ ẽ honestũ. ergo nõ dz poni pars iustitie. ¶ P.phs in.9. etbi.ponit circa amicitiã tria.ſ.Bñficẽtiã. Beniuolentiã. Et cõcordiã a qb⁹ oĩb⁹ dicit amicitiã differre. Ergo sicut

posuit cõcordiaz:ita debuit ponere alia duo. ¶ P. affect⁹ in oib⁹ mozalib⁹ regrit. Ergo dz poni pars alicui⁹ vtutis.
¶ Utz obediẽtia respectu superiozis. Disciplina respectu inferiozis:equitas respectu pariũ:fides ⁊ veritas respectu oium:sint partes iustitie:sicut dicunt quidam.

Alterius qdaz ponũt gnqz ptes q̃ sunt. Obediẽtia respectu supiozis. Disciplina respectu ife riozis. Equitatẽ respectu pariũ. Fidez ⁊ veritatẽ respectu oium. Et videt ꝙ male. Qz iustitia gnãlis. vt dr in. 8. ethi. attendit p̃cepta legis. Sz obedire est attẽdere p̃ceptũ. ergo est idẽ qđ iustitia gnãlis. ergo non est pars iustitie que est specialis virtus: sed magis ecõuerso. ¶ P. Rigoz ad iustitiã pertinet sicut equitas. ergo sicut ponũt egtatẽ: ita ponere debent rigozẽ. ¶ P. Fides est virtus theologica. ergo nõ debz poni pars iustitie que est virtus cardinalis.
¶ P. Ueritas ad itellectũ ptinet: iustitia ãt magis ad voluntatẽ: qz vt dicit Anselm⁹ est rectitudo volũtatis ꝓpter se seruata. ergo videt ꝙ veritas nõ sit pars iustitie.
¶ Utz bñ diuidãt iustitiã i libalitatẽ ⁊ seueritatẽ: ⁊ bãc in benignitatẽ ⁊ bñficẽtiã. Et benignitatẽ i religionẽ: pietatẽ: ĩnocẽtiã: amicitiã: reuerẽtiã: ꝯcordiã: mĩam.

Alterius qdã diuidũt iustitiã i libalitatẽ ⁊ seueritatẽ quã diuidũt in benignitatẽ ⁊ bñficẽtiã. Benignitatẽ vo in septẽ ptes. s. Religionẽ. Pietatẽ. Innocentiã. Amicitiã. Reuerẽtiã. Cõcordiã. Mĩam. Et videt ꝙ nõ bene. Quia vt dicit pb⁹. 5. Ethi. virtuosus est dimi nutiuus penaꝝ: sed seueritas dicit hꝫ oppositum. ergo nõ est pars vtutis. ¶ P. liberalitas dat alicui qđ est ꝓpriuz dantis: sed iustitia dat alteri qđ suũ est ⁊ ei debitũ. ergo liberalitas nõ est pars iustitie. ¶ P. Misericordia est passio. vt dicit pb⁹ in. 2. Ethi. Sz nulla passio est vtus nec ps vtutis. Ergo misericordia nõ est vtus nec pars eius.
¶ Utrum bene diuidat pb⁹. 5. Ethi. iustitiam in legalem ⁊ specialem que est equitas ⁊c.

Alterius pb⁹ in. 5. Ethi. diuidit iustitiã in legalez ⁊ spãlez: que est eq̃litas quedam in bonis ⁊ malis exterioribus quã diuidit in distributiuã ⁊ cõicatiuã: diuidit etiã iustũ in politicũ paternũ ⁊ vxoriũ. Politicuz aũt in legalẽ ⁊ nãlem: ponit ẽt circa iustitiã epiekiã ⁊ iusti tiam metaphozicã. Et videt ꝙ male. Spẽs. n. nõ dz diuidi cõtra gen⁹: sed iustitia particularis est spẽs iustitie legalis. ergo nõ dz diuidi contra eam. ¶ P. iustitia dirigimur in bis q̃ ad alterũ sunt: sed oĩs operatio vni⁹ ad alterũ cõmunicatio qdã est. ergo iustitia cõicatiua nõ dz poni pars iustitie specialis: sed idez ei. ¶ P. iustũ politicũ videt ad iustitiã legalẽ pertinere. ḡ nõ dz poni pars iustitie spãlis.
¶ P. paternũ ⁊ dominatiuũ ⁊ vxoriũ nõ vident differre nisi ſm mãm. ergo nõ debet distingui iustũ per predicta.
¶ P. epiekia vt ipse dicit est aliquid meli⁹ iustitia. ergo magis debet iustitia poni pars eius q̃ ecõuerso.
¶ Utrum benignitas liberalitas ⁊c. sint familiares iustitie. vt dicit philosophus grecus.

Alterius quidã pb⁹ grec⁹ dicit ꝙ familiares iustitie sunt liberalitas: benignitas: vidicatiua: engnomosine: eusebia: eucharistia: sanctitas: bona cõmutatio: legis positiua. Et videt ꝙ male: ipse enĩ dicit ꝙ engnomosine est volũtaria iustificatio: sz hoc necessariũ est in oi iustitia: qz vt volens quis operet. vt dr in. 5. ethi. ergo nõ est pars iustitie: sz idẽ sibi. ¶ P. ad eucharistiam ſm ipm ptinet qb⁹ sit faciẽda gra ⁊ a qbus accipiẽda: sed hoc videt ad liberalitatẽ ptinere cui⁹ est gratis tribuere. ḡ nõ dz diuidi ↄ liberalitatẽ. ¶ P. ſm ipz sctitas ẽ scia faciẽs fideles ⁊ seruãtes q̃ ad deũ sũt iusta: sed hoc ad eusebiam ptinet siue ad religionẽ. ergo non debet diuidi contra eusebiam. ¶ P. pb⁹ ponit in. 6. Ethi. legis positiuam speciem politice: quã ponit idem pzudentie. ergo legis positiua magis pertinet ad pzudentiã q̃ ad iustitiaz.

Respõdeo ad pmã qõnẽ. Sciẽdũ ꝙ iustitia in hoc differt a tẽperantia ⁊ foztitudine ꝙ ille moderãt passiões intrinsecas. Sz iustitia moderat extrinsecas opatiões. Unde pb⁹ dicit circa opatiões iustitiaz esse. In adulterio. n. ſm ꝙ est ↄ iustitiã attendit vtus iozdinatus. s. rei aliene. scõm aũt ꝙ opponit tẽperantie attendit cõcupiscẽtia nõ refrenata sub debito rõnis. Moderatio aũt actionũ exteriozũ ex duob⁹ regulat. Primo p cõparationẽ opatõis ad ipm operantẽ: ⁊ sic eiusdẽ rõnis est regulatio exterioꝝ operationũ ⁊ interioꝝ passionũ: que ad exteriozes inclinãt opationes. Alio mõ per cõparationẽ ad aliũ. Et in hoc est iã alius modus regulandi. ⁊ ideo exigit alia virtus: ⁊ hoc ꝓprie ad iustitiã pertinet. vñ ab eodem actu. s. percussione alicui⁹ retrahit mãsuetudo. s. ſm ꝙ procedit ex passione interiozi: ⁊ iustitia in ozdine ad aliuz. In omni aũt moderatiõe opz ꝙ illud qõ moderatur mẽsure siue regule alicui adequet. vñ sic moderatio passionũ est adeq̃tio ipsarũ ad rõnẽ: ita moderatio exteriozũ actuum ſm ꝙ sunt ad alterũ est ꝙ adequent illi ex cõparatiõe ad quẽ moderant. ⁊ hec qdem adequatio est qñ ei reddit qđ ⁊ quãtũ ei debet. ⁊ hec adeq̃tio ꝓprius modus iustitie ẽ. Unde vbicunqz iuenit ista adeq̃tio cõplete. est iustitia q̃ est virt⁹ spãlis. ⁊ oẽs vtutes in gb⁹ saluat sũt ptes subiectiue iustitie. Ubi aũt ista adeq̃tio nõ ſm totũ saluat: sz ſm aliquid reducit ad iustitiã vt ps potẽtialis aligd de mõ eius pticipãs. Ista aũt adeq̃tio tria cõplectit: vt ex dictis pz. s. vt sit ozdinatũ ad altez: vt sit ei debitũ: alias superexcederet actio eũ ad quẽ fit. Et vt tãtũ reddat q̃tũ debetur: alias deficeret in min⁹. Sũt aũt qdã vtutes gbus reddit alteri qđ ỏbet ex necessitate legis: nõ tñ tãtũ: qz ipole est. Sicut in honoze g est ad deũ qđ facit religio: ⁊ g ad parẽtes ⁊ ad patriã: qđ facit pietas. vñ iste vtutes deficiũt gdẽ a iustitia: ⁊ sunt ptes eiꝰ potẽtiales ⁊ ꝓpingissime se bñt ad ipam. Quedã vero sunt gb⁹ reddit alteri qđ debet nõ ex necessitate legis: sz qdã honestate: sicut pb⁹ dicit i. 8. ethi. sicut gra q̃ est retributio bñficioꝝ ſm Tullĩ: mĩa. ⁊ hꝫ. ⁊ he vtutes aliquãtulũ magis distãt a vera iustitia. Quedã aũt vtutes sunt qb⁹ boc circa qđ ꝓncipal'r est virt⁹ ozdinat ad alterũ: nõ tñ ſm rõnẽ debiti: sic liberalitas: ⁊ he adhuc magis distãt a vera iustitia. Quedã vo hoc circa qđ ẽ virtus nõ ꝓncipal'r: sed secũdario ozdinant ad alterũ. Sicut qñ foztitudo actũ exteriozẽ: circa quẽ secũdario est: ozdinat ad altez vt ad bonũ gre: ⁊ sic induit quodãmõ formã iustitie. ⁊ sic oĩs virtus põt reduci ad iustitiã. vñ iustitia legalis est idẽ qđ oĩs virt⁹ in. 7. ethi. q̃tũ ad passiões aũt: circa quas ꝓncipal'r sunt ille vtutes: nihil possunt bre de mõ iustitie: eo ꝙ per passiões ĩmediate bõ nõ ozdinat nisi adseip̃z: tñ per quãdã sil'itudinẽ est ibi qdã forma iustitie: ſz ꝙ diuerse vires cõputant vt diuerse psone: vñ sic est iustitia metaphozica: de q̃ pb⁹ loquit in. 5. ethi. Ex dictis igit põt patere de facili q̃liter oẽs ptes a pb⁹ assignate sunt ptes iustitie: qz iter ptes quas Tullius ponit vindicatio ⁊ obseruãtia sũt ptes subiectiue vere iustitie: qz vindicatio reddit malũ debitũ: obseruãtia aũt bonũ ad qđ se obligauit: vindicatio. n. ſm eũ est virtus qua vis aut iniuria: ⁊ oẽ qđ obfuturũ est defendẽdo ⁊ vlciscendo ꝓpulsat. religio aũt q̃ est ad deũ: ⁊ pietas q̃ ẽ ad parẽtes ⁊ cõiunctos sanguine vel patria sunt ptes potẽtiales: sed ꝓpique: qz reddũt qđ debẽt ⁊ ex obligatiõe legis: sz nõ q̃tuz: qz ipole est. bas aũt sic diffinit. Religio est q̃ supiozi cuidã nature: quã diuinã vocãt: curã cerimoniãqz affert: ⁊ dicit a religãdo ſm Isidozũ: vel ſm Aug. a reeligẽdo deũ quẽ amiseram⁹: pietas vo est per quã sanguie cõiunctis patrieqz beniuolẽtie

officium ⁊ diligẽs tribuit cult⁹. gra aũt ⁊ veritas reddunt qđ debẽt ex quadã honestate qua fit vt bõ graz beneficio ipendat: q̃uis nõ possit ad id vt in iudicio cogi. ⁊ ꝙ talẽ se in dictis ⁊ factis exhibeat q̃lis ẽ: qđ ad veritatẽ ptinet: de q̃ pb⁹ ẽt determinat in. 4. ethi. est. n. gra in q̃ amicitiarũ ⁊ obsequez alteri⁹ memoria ⁊ remunerãdi volũtas ꝓtinẽt.

Ad primuz ergo dõm ꝙ obiectio illa pbat ꝙ religio nõ sit pars subiectiua iustitie: non aũt ꝙ nõ sit pars potẽtialis ꝓpinq̃. ¶ Ad 2m dõz ꝙ sicut pietas: q̃ ꝓncipal'r debet parẽtib⁹: se extẽdit ad oẽs sanguine cõiũctos: inq̃tũ ex eisdẽ parẽtib⁹ descẽderũt: ⁊ vlteri⁹ ad cõpatriotas inq̃tũ cõicãt in natali solo: ita religio q̃ ↄ debet se extẽdit q̃dãmõ ad eos q̃ dei imagie sunt insigniti. vñ religio ⁊ dulia sunt in ꝓrio genere: ⁊ iõ sub vna ꝓphẽdit a Tullio altera. ¶ Ad 3m dõz ꝙ pietas alio mõ sumit hic q̃ ibi. ¶ Ad 4m dõm ꝙ vidicare ex pene desiderio vicioſum est: ſz ex sola iustitia ⁊ ſm ozdinẽ iuris iustitie est.

Ad secũdaz qõnẽ de ptib⁹ q̃s ponit Macrobius. Sciẽdũ ꝙ vna est ps subiectiua iustitie ꝓprie dicte. s. inocẽtia vt nll's alteri qđ suuz ẽ auferat ⁊ cõdiuidit ↄ illã ptẽ q̃ vnicuiq; reddit qđ dz. Alie vero sũt ptes potẽtiales: quaꝝ due sunt respectu supiozis. s. religio ⁊ pietas: vt reddãt debitũ: ſz nõ tãtũ. Alie vero q̃tuor reddũt debitũ ex bonestate ⁊ ỏ vel eq̃li: ⁊ sic ẽ amicitia de q̃ pb⁹ logt in. 4. ethi. qua nr̃is opib⁹ cõgruẽter ad alios vtimur: ⁊ ꝯcordia q̃ ex opib⁹ alioꝝ auxilia ꝑstam⁹: ⁊ respectu iferioꝝ: gb⁹ q̃tũ ad affectũ iteriozẽ ipẽdim⁹ ex debito bonestatis humanitatẽ: ⁊ q̃tũ ad exteri⁹ affectũ subuẽtiõis.

Ad primuz q̃ dõz ꝙ inocẽtia ỏ sumit stricte ſz ꝙ puat nocumẽtũ alteri illatum. ¶ Ad 2m dõm ꝙ amicitia hic sumit nõ sic in. 8. ethi. que cõsistit ꝓncipal'r in affectu: ſz vt in q̃rto: q̃ cõsistit ꝓncipal'r in affabilitate exteriozi: que habet ẽt ad extraneos. ¶ Ad 3m dicendũ ꝙ bñficẽtia ĩcludit in bũanitate: beniuolentia aũt in affectu. ¶ Ad 4m dõm ꝙ affectus hic sumit stricte pro affectu subuentionis ⁊ cõpassionis ad alterum.

Ad tertiaz qõnẽ de partib⁹ alys. Sciẽdũ est ꝙ vident eẽ subiectiue iustitie ꝓpe dicte: qz ex obligatiõe legis tenet hõ vt supiozi obediat: vt iferiozi sue cure ↄmisso disciplinã exhibeat: ⁊ ad eq̃les ẽt: ⁊ ad oẽs seruet eq̃litatẽ in reb⁹: fidẽ i factis: q̃ est idẽ qđ obfuãtia: ⁊ veritatẽ in dictis: si tñ veritas sumat ea q̃ ẽ in ꝓfessiõib⁹ iudicy: alias si sumeret sic supra: esset ps potẽtial' iustitie.

Ad primuz q̃ dõm ꝙ obediẽtia ſm ꝙ attẽdit ꝓncipaliter rõnẽ ꝓcepti ẽ spãlis virt⁹: vnde ẽt obedit in illis q̃ ad alias vtutes non ptinẽt. ſz ſm ꝙ ex cõsequẽti respicit ꝓceptũ ⁊ bonuz virtutis ꝓncipal'r in eo qđ facit: sic est ↄnis ad oẽs vtutes. ¶ Ad 2m dõz ꝙ ỏ sumit eq̃tas ſm eq̃litatẽ simpl'r q̃ est in reb⁹ cõicabilib⁹. vñ icludit seueritatẽ siue rigozẽ: inq̃tũ ſuat formã legis i bis ad q̃ legis itẽtio se extẽdit: ⁊ egtatẽ q̃ dimissa forma legis itẽtionẽ ipam sequit. ¶ Ad 3m dõz ꝙ fides hic sumit ꝓ fidelitate nõ ſm ꝙ ẽ vtus theologica. ¶ Ad 4m dõz ꝙ veritas hic sumit ſz ꝙ ẽ in signo exteriozi vel vbo vel q̃cunq; alio.

Ad quartaz qõnẽ de alys ptib⁹ a gbusdã alys assignatis. Sciẽdũ est ꝙ in idẽ icidunt cũ partib⁹ ꝑus tactis: qz seueritas ſm ꝙ bic accipit idẽ est qđ vidicatio: ⁊ diuidit ↄ oẽs alias ptes iustitie: qz ipsa sola malũ reddit. liberalitas ãt valde large sumit ꝓ q̃libz boni exhibitõe vel ỏbiti vel nõ debiti: vl'i affectu vel i effcũ. Unde diuidit in bñficẽtiã ⁊ beniuolẽtiã. ⁊ hic ẽt largissime accipiunt ⁊ hꝫ. vñ diuidit bñficẽtia in septẽ ptes: q̃ oẽs cõprehense sunt in supiozib⁹ partibus: qz mĩa cõprehendit in affectu. reuerentia vero que videt idẽ qđ dulia cõprehendit sub religiõe: vt ꝑus dictũ est: ⁊ etiaz sub pietate.

Ad primũ ergo dõm ꝙ virtuosus diminuit penaꝝ quã dicit seruata intentiõe legis: nõ tñ ỏ legẽ. ¶ Ad 2m dõm ꝙ libalitas large ỏ accipit: vt dctm ẽ. ¶ Ad 3m dõz ꝙ aliq̃ passiões q̃uis nõ ꝓpe loquendo sint vtutes: tñ inq̃tũ sunt laudabiles bñt aligd de rõne vtutis: sicut mĩa ⁊ verecũdia ⁊ ꝑcipue ſm ꝙ est ibi electio.

Ad quintaz qõnẽ de alys partib⁹: quas pb⁹ ponit in. 5. Ethi. dicẽdũ ꝙ diuisio pbi cõplectit oĩa ad q̃ vera iustitia bz se extẽdere: ⁊ iõ ponit iustitiã metaphozicã in q̃ saluat' sil'itudo tñ iustitie: ⁊ legalẽ q̃ ozdinat ad altez ẽt circa id qđ nõ ꝓncipal'r ẽ virt⁹ si illud sit ozdiatũ a lege: ⁊ in idẽ reducit epiekeia q̃ differt a iustitia legali in ỏ ꝙ seruat intẽtionẽ legis in bis ad q̃ forma legis se nõ extẽdit. ⁊ sil'r dominatiuũ ⁊ paternũ iustũ in gb⁹ reddit debitũ: sed nõ tñ. Et itez distributiua ⁊ cõicatiua que sunt ptes subiectiue iustitie spãlis. Legale aũt ⁊ ꝓncipale iustuz nõ diuidũt iustitiã: ſz illud ex quo est obligatio debiti ⁊ iustitie: qz vel est ius naturale vel positiuum.

Ad primuz ergo dõm ꝙ spẽs põt diuidi ↄ gen⁹ diuisiõe q̃ est nois equiuoci in sua significata. ¶ Ad 2m dõm ꝙ cõicatio ꝓprie ẽ q̃ ex mutuis opibus fit aligd alicui debitũ: sicut ex hoc ꝙ vnus laborauit in vinea alterius alter cõstituit sibi debitor in tãto q̃tuz valet labor ei⁹: ⁊ in bis dirigit cõicatiua iustitia: est. n. eq̃litas in ea cõicatiõis: qz q̃tũ vn⁹ dedit alteri dz tãtũ ab eo recipe. Et pp hoc ẽt cõicatiua dr. Sed in distributiua nõ attẽdit eq̃litas recipiẽtis ad eũ qui dat: ſz ad aliũ q etiam recipit. vñ nõ est ibi eq̃litas cõicationis: ſz distributiõis ⁊ ꝓpter hoc dr distributiua nõ cõicatiua. ¶ Ad 3m dõm ꝙ politicũ trib⁹ modis dr. Uno mõ ſm ꝙ respicit ciuilez vitam: ⁊ sic oẽs vtutes mozales q̃ntz ordinãtiõe dirigit politice. Alio⁹ ſm ꝙ in vita ciuili ex ciuili ozdinatiõe dirigit gs: ⁊ ỏ mõ dicit ẽt iustitia particularis politica inq̃tũ dirigit i cõicatiõib⁹ ſm ciuilia statuta: ⁊ tũc diuidit politicũ iustũ ↄ dominatiuũ ⁊ ꝯxoriũ ⁊ hꝫ. qz lex se extendit ad dirigendũ in bis: cũ seru⁹ sit res dñi: ⁊ filius patris: ⁊ vxor viri. Uñ ordinatio in bis magis est ſm iconomicã pzudẽtiã q̃ ſz ciuilia statuta. Tertio mõ dr politicũ a vita ciuili ⁊ ciuilib⁹ statutis. ⁊ vlteri⁹ ex intẽtiõe cõis boni: ⁊ sic politicuz ptinet ad iustitiã legalẽ. ¶ Ad 4m dõm ꝙ in trib⁹ est diuersa rõ regẽdi ſm ꝙ ille ad quẽ ẽ iustitia min⁹ vel magis ẽ in ptãte alteri⁹: ⁊ iõ vxoriũ iustũ magis ↄuenit cũ iusto politico q̃ paternũ: ⁊ paternũ q̃ dominatiuũ: qz magis appropiquat ad eq̃litatẽ vxor viri q̃ filius patris ⁊ q̃ seru⁹ dñi. Uñ nõ est differẽtia tãtum ſm mãm: sed ẽt aliquo mõ formalis.
¶ Ad 5m dõm ꝙ epiekeia adiũgit legali iustitie: ⁊ circa eadẽ est q̃uis nõ ex eodẽ dirigit: qz legalis dirigit in scripto legis: sed epiekeia ex intẽtiõe legislatozis: ⁊ q̃uis sit excellẽtioz q̃ iustitia legalis: nõ tñ põt dici cardinalis. Tũ qz ẽ in supplemẽtũ legal' iustitie: ⁊ ẽt q̃dãmõ ꝑsupponit illam. Tũ qz est idẽ oi vtuti aliq̃liter sicut ⁊ legalis iustitia.

Ad sextam qõnẽ de alys partib⁹. Sciẽdũ ẽ ꝙ assignatio illi⁹ pbi nõ differt a ꝑdictis assignatiõib⁹ nisi in duob⁹. Primo qz diuidit religionẽ in eusebiaz q̃ ordinat ad deũ in cultu g exhibet in ꝓtestatiõe seruitutis sicut sacrificia ⁊ hꝫ. Uñ dicit ꝙ ẽ scia dei famulatus: ⁊ sanctitatẽ q̃ ordinat ad deũ in oib⁹ alys opib⁹ vite: vnde dicit ꝙ sanctitas est scia faciẽs fideles ⁊ seruãtes q̃ ad deũ iusta sunt. Secõ qz assignat ptes subiectiuas iustitie: alio mõ qz iustitia ⁊ est in iudice sicut in regulãte: ⁊ est in alys sicut in regulatis. Ad iudicẽ aũt duo ptinẽt, vnum est ꝙ equalitates i alys faciat. ⁊ ad hoc est legis positiua. Aliud est vt inequalitatẽ faciẽtes puniat: ⁊ ad hoc est vindicatiua. Ex parte aũt aliozuz sil'r duo requirunt ad iustitiam. Unũ est ꝙ equalitatẽ in cõmutãdo seruẽt: qz equa-

litatem iustitie distributiue seruare nō ē subdit⁹ nr̄ g recipiunt: sed supioris g distribuit. ⁊ ad hoc est bona cōmutatio. Aliud est q̄ si qñ eq̄litatē ptereūt q̄ ad eā voluntarie reuertant. ⁊ ad hoc ē eugnomosine: idest volūtaria iustificatio. alie aūt ptes supra posite sūt liberalitas q̄dē ⁊ benignitas etiā p noia. Eucharistia aūt idē est qđ gra: que etiā supra posita ē. Est. n. ſm ipm eucharistia sciētia ei⁹ qđ est gb⁹ ⁊ qñ impēdēdū graz ⁊ q̄liter ⁊ a gbus sumēdū. Ponitur aūt in diffinitiōe dictaꝝ vtutū sciēsia ſz q̄ oēs vtutes morales pticipāt aliqd rōnis ⁊ prudētie. vnde Socrates oēs virtutes dicebat esse sciētias. vt dicit. 6. ethi.

Ad primuz g̃ dōm q̄ volūtaria iustificatio accipiēda est hic nō q̄libz: ſz i ōtermiato mō vt dcīn ē. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ ipēdere gram accipit hic p repēdere rōne bñficy accepti: ⁊ sic ps q̄ nō ē idē qđ libertas. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ ias ps distictio sanctitatis ⁊ eusebie ex his q̄ dicta sunt. vñ sanctitas eodē mō cōparat ad oēs vtutes sicut ⁊ iustitia legalis: q⁊ sicut iustitia legalis opat actꝰ oium vtutū ꝓpter bonū cōe: ita sanctitas ꝓpter deū. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ politica equiuocat ⁊ ad cognitionē prudentie ⁊ ad executionē iustitie: ⁊ siliter legis positiua q̄ est pars politice: vt ipse ibidē dicit. ¶ Expositio textꝰ.

In quo babuerūt vsus eosdē.) Virtutes eni q̄ ꝓsistūt circa passiōes illatas babuerūt eundē vsum in xpo. quez in nobis ꝓpter passibilitatē corporis. Habuerūt et vsum quē habēt in patria ꝓpter perfectionē aie: sed de virtutib⁹ que sunt circa passiōes innatas sec⁹ est: q⁊ iste passiōes in xpo nō fuerūt vt necariū eēt eas p vtutē cohibere. vñ ēt tētari potuit ab hoste: ſz nō a carne. (Sz alios vsus habebūt.) Ergo sūt alie vtutes: q⁊ habit⁹ distinguunt p actꝰ. Et dicēdū q̄ sic mot⁹ ad terminū ⁊ ges in termino ptinent ad eādē virtutē nālez: ita quies in fine nō regrit aliū habitū q̄ motus tendēs in finem ipm. Et hoc mō diuersificant actus virtutum in via ⁊ in patria.

¶ De septē donis spūssancti. Bi. XXXIIII.

Nunc de septē donis spūssancti agēdū est. vbi ꝓ⁹ cōsiderādū ē: an bec dona virtutes sint. scdo an in futuro desitura sint vel oia vl̄ boz aliq̄. deinde an in xpo fuerint cuncta bec dona. Hec dona virtutes eē: nec in futuro desitura Ambro. oñdit ea septē forez vtutes dicēs: ⁊ in angel' abūdantissime eē sic. Ciuitas dei illa Jerusalē celestis nō meatu alicuꝰ fluuij terrestris abluit: ꝯ ex vite fōte ꝓcedēs spūscūs cuiꝰ nos breui satiamur haustu in illis celestib⁹ spiritib⁹ redūdāti⁹ videt effluet. pleno septē virtutū spūaliū feruēs meatu. Si. n. fluuiꝰ ripaz crepidinib⁹ editis supfusus exūdat: q̄to magis spūs oēz supeminēs creaturā: cū nre mētis archana tāq̄ iferioza pstringat: celestē illā angeloz nāz effusiōe q̄dā scificationū vbertate letificat. Be inde scificatiōes exponēs subdit. his aūt scificatiōib⁹ significat plenitudo septē spūaliū virtutū quas enūerauit Isaias dicēs. Spūs sapie ⁊ itellect⁹: ⁊ ꝯsilij ⁊ fortitudis: scie ⁊ pietatis: ⁊ timoris dñi. Unū est g flumē: ꝯ multi spūaliū donorū meaꝝ. Quāuis g multi dicant spūs: vt spūs sapie ⁊ itellect⁹ ⁊c. vnꝰ est trī dei spūs sue libertatis arbiter: oia ꝓ auctoritate volūtatis diuidēs singulis. Hic expōsse traditū est septez dona ⁊ virtutes esse: sanctificatiōes q̄z fideliū mentiū: ⁊ in futuro nō desitura: cum sint ⁊ angelis.

Quo i xpo fuerit illa septē dona. In xpo ēt bec eadē fuisse Isaias ostēdit dicens. Egrediet virga de radice yesse: ⁊ flos de radice ei⁹ ascēdet: ⁊ requiesset super eū spūs dñi. spūs sapie ⁊ intellect⁹: spūs ꝯsilij ⁊ fortitudis. spūs scie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eum spūs timoris domini.

Quo videt obuiare premissis. Ihs aūt videt obuiare qđ Beda de timore dñi dicit super parabolas. s. q̄ ois timor in futuro cessabit. Ait. n. sic sup illū locuz. Timor dñi principiū sapie. Duo sunt timores dñi: duillis q̄ principiū est sapie: ⁊ amicalis q̄ pfectionez sapie comitat. Seruilis principiū sapie est: q⁊ q̄ post errata sape incipit primo timore corripit dino ne puniat. sed būc pfecta charitas foras mittit. Succedit huic timor dñi scūs pmanēs in seculū seculi: quem nō excludit charitas: ꝯ auget: quo timet filiꝰ: ne vl̄ in modico oculos amātissimi pris offēdat. vterq̄ in futuro cessabit. charitas xpo nūq̄ excidet. Aug. quoq̄ sup locū psal. Adorabo ad tēpluz scm̄ tuū ⁊ c̄. in timore tuo. timorē desiturū dicit sic. Timor dñi ē magnū pfidiū. pficiētib⁹ ad salutē: ꝯ pueniētib⁹ foras mittit. Nō. n. timēt iā amicū: si ad id qđ repromissuz ē pducti fuerint. Ex his auctoritatib⁹ significat q̄ timor nō erit i futuro. Si aūt timor nō fuerit in futuro. g nec septē dona erūt: nec mō sūt in angel' vel in aiabus scis. Ad qđ dicim⁹ auctoritatū pmissaꝝ q̄ videt repugnātia dirimētes. q̄. vij. dona illa: ⁊ iāgel' mō sūt: ⁊ i aiab⁹ scis felicit viuēnb⁹ ⁊ i nob erūt in futuro: ꝯ nō babebūt oino bos vsus sine bec officia q̄ nūc bñt. Ut xpi gra. Timor filialis mō facit timere ne offendam⁹ quē diligim⁹: ⁊ ne separemur ab eo: fac ēt nos reuereri eūdē: in futuro xpo faciet nos reuereri qñ nō timebim⁹ separari vel offēdere. Nō g mer⁹ sepatiōis vel offensiōis nūc ē in angel' ⁊ in aiab⁹ scis nec in nobis erit in futuro: ꝯ reuerētia q̄ ē mixta cū subiectiōe dilectio: q̄ ēt in xpo fuit: sicut apl's dicit in epla ad hebreos loquēs de xpo: g exaudit⁹ ē p sua reuerētia. Quidā trī ꝯz effectū timorē i xpo ⁊ in angelis trīs esse contendunt.

¶ Postq̄ determiauit magr de vtutib⁹. Hic icipit determiare de donis. Diuidit aūt hec ps i ptes tres. In pᵃ determiat de donis in cōi. In 2ᵃ de q̄dā donoz. s. de timore: qō. spāle difficultatē bz pp sui multiplicitatē. ibi (Et q⁊ de ti-

more. In 3ª ostendit dr̄iam aliquoz donoz adinuicez pp maximā eoz ꝓueietiā. 35. dis. ibi. (Post pmissa diligēter) Prima diuidit in duas. p determinat de donis ſm veritatē. In 2ª mouet q̄dā dubitationē ꝯ veritatē pdeterminatā. ibi. (Dis aūt videt obuiare.) Circa pm duo facit. p ostēdit dona vtutis esse ⁊ in pria pmanere. 2° ostēdit q̄ in xpo plenissime fuerūt. ibi (In xpo ⁊c.) (Dis aūt obuiare ⁊c.) Dic mouet dubitationē ꝯ determinata. Et p obuiat. 2° soluit. ibi. (Ad qđ dicim⁹ ⁊c.) Questio. I.

Hic querunt sex. p vtruz dona sint vtutes. 2° ō nūero donoz. 3° vtuz maneāt in patria. 4° quō se habeāt ad btitudinem. 5° quō se habeāt ad fructus. 6° quō se habeant ad petitiones.

¶ Utrum dona sint virtutes.

Ad primuz sic ꝓcedit. videt q̄ dona sint vtutes. Hregoriꝰ. n. dicit i moralib⁹ q̄ p sep: ē filios. Job. 7. virtutes itelligūt scilicz sapia itellect⁹ scia ꝯsiliū ⁊c. bec aūt dñr septē dona spūssancti. g̃ dona sūt vtutes. ¶ P. Ja. p. dic glo. q̄ p donū pfectū qđ dr̄ esse desursuz descendēs a pre lumi nū itelligunt dona gratuita: ſz vtutes inter bona gratuita ptinent: cū de⁹ sine meritis ꝓcedentib⁹ eas nobis ifundat vt Aug. dicit. g̃ vtutes sūt dona. ¶ P. q̄ noia i ppietates rerū spūaliū oz deuenire: ſz fere oia noia donoz ad aliqs vtutes ptinent: q⁊ pietas ad iustitiā ptinet. fortitudo aūt vna de q̄tuor cardinalib⁹ est. cōsiliū aūt ptinet ad prudētiam. vt dicit pbs in. 6. ethi. scia aūt ⁊ itellectus ⁊ sapia ponunt a pbo vtutes itellectuales. g̃ dona a vtutib⁹ nō distīguunt. ¶ P. cuicūq̄ ꝓuenit diffō ⁊ diffinitū: sed diffō virtutis quā ponit Aug. virt⁹ est bona q̄libz mentis q̄ recte viuit q̄ nll's male vtit quā deus in nobis opat sine nobis. ꝓuenit donis: ⁊ sil'r etiā q̄cūq̄ alie diffōnes q̄ de virtutib⁹ cōiter assignant. g̃ dona sunt vtutes. ¶ Si dicat q̄ dona differūt a virtutib⁹: q⁊ donū est aliqd pfecti⁹ virtute. Contra. ꝯz Aplm ⁊ Aug. iter oia alia dona dei excellēti⁹ donū est charitas: ſz charitas ponit virt⁹. g̃ donuz nō est pfecti⁹ vtute. ¶ P. Macrobi⁹ distīguit q̄tuor gradus virtutū. s. politicas: purgatorias: purgatiuas: ⁊ exēplares: ⁊ vn⁹ gradus est sup aliū: in oib⁹ trī gradib⁹ nomen vtutis seruat. g̃ dona nō pōt differre a vtutib⁹. p eo q̄ sunt supra vtutes.

¶ Sz ꝯ. Ea q̄ ex opposito diuidunt nō sūt idē. ſz Greg. i pn. moza. dicit dona ꝯ vtutes dicēs p septē filios Job signari septē dona. p tres filias significari vtutes. g̃ dona nō sunt vtutes. ¶ P. ea q̄ nō sūt vni⁹ diuisiōis nō sūt eadē. ſz vtus alio⁹ dicit in suas spēs q̄ donū. g̃ virt⁹ nō est idē qđ donū. ¶ P. timor ponit iter septē dona: nō trī pōt dici q̄ sit vt⁹. q⁊ nec theologica nec cardinalis. g̃ dona nō sūt virtutes.

Respōdeo dōz q̄ circa bāc qōnē diuersimode determinatū est a diuersis. Quidā. n. moti ex diuersitate nominū bāc dr̄iaz assignauerūt inter virtutes ⁊ dona: q̄ dona dicunt p cōparationē ad deū dāte: virtutes aūt p cōparationez ad opa spālia ⁊ spāles mās: ⁊ iō ponūt dona in supiori pte aie: vtutes aūt in iferiori. Sz boc nō pōt stare: q⁊ ꝓparatio donoz ad deū dantē nō pōt esse nisi vel sic ad efficientē: vel sic ad obm vel finē. Cōparatio aūt ad deū sic ad obm non pōt diuersificare dona a virtutib⁹: q⁊ nō oia dona bñt deū p obto: cū scia de rpalibus sit. Fortitudo ēt circa difficilia. virtutes aūt theologice magis bñt deū p obiecto q̄ dona. Silr ēt nec ꝓparatio ad deū sicut ad cāz efficientē vel finē: q⁊ ꝯ cōe est oib⁹ habitib⁹ ifusis: ⁊ ſm cōe nō attēdit dr̄ia. nō. n. pōt dici q̄ immediati⁹ a deo ꝓcedāt dona q̄ vtutes: q⁊ charitas q̄ est virt⁹ est donū in q̄ oia dona alia nobis donant. Et iō aly dicūt q̄ dona sūt magis in rōne: ſz virtutes sūt magis in volūta-

te: q⁊ de vtutib⁹ trī due iueniunt in rōne siue itellectu. s. fides ⁊ prudētia: de donis aūt q̄tuor. Sz ꝯ itez nō pōt stare: q⁊ eadē est dr̄ia q̄ est diuisiua gnis: ⁊ ꝯstitutiua spēi. vñ si habit⁹ ifusus dicit in vtutē ⁊ donū: p ꝯ qđ est in rōne vt volūtate esse: opz q̄ esse in rōne sit dr̄ia ꝯstitutiua vel q̄si ꝯstitutiua doni: ⁊ eē in volūtate vtutis: ⁊ ita opz dicere q̄ saluet in oib⁹ q̄ ptinent sub eis: ⁊ nō in plurib⁹: qđ ps eē falsum. Et iō aly dicūt q̄ vtutes sūt ad bñ operāduz: ſz dona ad resistēdū tētatiōib⁹: ſz ꝯ itez nihil est: q⁊ sic eadez q̄litas nālis est q̄ ignis calefacit ⁊ q̄ resistit oī ifrigidanti: ita idē habit⁹ est q̄ qs bona opat ⁊ ꝯrys operib⁹ repugnat: q⁊ vnicuiq̄ ſm pbm delectabil' est opatio ſm ppriū habitū ⁊ ꝯriū est qđ illi opationi repugnat. Et iō aly dicūt q̄ virtutes sūt ad expurgādū aiam a pctis: ſz dona ad sanādum aiam a sequelis pcti: initentes vbo Hrego. g̃ dicit q̄ sapia dat ꝯ stultitiā: itellect⁹ ꝯ hebetudinē: ⁊ sic de ceteris: q̄ nō nomināt pctā: ſz sequelas pcti. Sz ꝯ itez vt videt nō sufficit: q⁊ ad actū pcti cōsequit macula ⁊ reatus q̄ p gram remouent. Et itez dispō vel habit⁹: q̄ p habit⁹ ꝯrios tollunt: ⁊ sic videt q̄ dona nō pōt eē ad ꝯ spāliter q̄ sequelas pcti remouent. ¶ Et pterea oia illa q̄ Hreg. dicit tollūt p virtutes: q⁊ pcipitationez tollit prudētia vel puidentia: supbiā tollit būilitas: ⁊ sic de ceteris: ⁊ sic nō pōt ſm ꝯ eē dr̄ia ꝓpa iter virtutes ⁊ dona. Et iō aly dicūt q̄ virtutes sunt ad cōformāduz nos xpo in bis q̄ bene opatus est. Sz dona sūt ad ꝯformādū ipsū in bis q̄ fortiter passus est. Sz boc itez nihil videt esse dictu: q⁊ in passione xpi pcipue a sanctis ꝓponunt nobis imitāda charitas: būilitas: patiētia: q̄ sunt vtutes: ⁊ magis q̄z sapia ⁊ scia q̄ sunt dona: vñ vl̄ adinuētio q̄dā esse: ⁊ rei nō cōcordat. Et iō aly dicūt q̄ dona dant ad altiores actꝰ q̄z sint actꝰ virtutū: ⁊ hec opio inter oēs vera videt. Un̄ ad hui⁹ itellectū sciēdū q̄ cū virt⁹ in oib⁹ reb⁹ iueniri possit ſm q̄ bñt alias ppias opationes: in qbus ad bñ operādū ex ppria virtute pficiunt: loquētes trī in mozali mā de virtute itelligimus de virtute būana q̄ qdē ad opationē humanā bene exequēdā pficit. Opatio aūt bois pōt dici tripl'r. Primo ex potētia eliciente vel iperante opationē: sicut opatio rōnis vel alicui⁹ potentie q̄ obedit rōni: q⁊ a rōne bz bō q̄ sit bō: nutriri aūt ⁊ videre nō sūt opatiōes bois inq̄tū est bō: sed inq̄tū est viuum vel aial: ⁊ ſm ꝯ oēs habit⁹ pficiētes ad opatiōes aliquas in qbus nō cōicat bō cū brutis pōt dici virtutes humane. Secūdo dicit opatio humana ex materia siue obiecto: sicut ille que babent pro mā passiōes siue operationes humanas: sic eni virtutes morales ppie virtutes humane dicunt. Unde dicit pbs in. 2. ethi. q̄ opus speculatiue virtutis est magis diuinū q̄z humanū: q⁊ babet necessaria ⁊ eterna pro materia: nō aūt humana. Tertio dicit humana ex modo: q⁊. s. in operatiōib⁹ humanis: vel pmo: vel secundo mō etiā modus humanus seruat. Si aūt ea que bois sunt supra humanū modū quis exequat: erit operatio non humana simpliciter: sed quodāmō diuina. Unde pbs in. 7. etbi. Extra virtutē simpliciter diuidit virtutē heroicā: quā diuinā dicit: eo q̄ per excellētiā virtutis bō fit quasi deus. Et ſm hoc dico q̄ dona a virtutib⁹ distinguūtur in hoc q̄ virtutes perficiūt ad actus mō humano: sed dona vltra humanū modum: qđ patet in fide ⁊ itellectu. Cōnaturalis eni modus humane nature est vt diuina nō nisi per speculū creaturarū ⁊ enigmata similitudinū pcipiat: ⁊ ad sic percipienda diuīa perficit fides que virt⁹ dr̄. Sed intellect⁹ donū: vt Greg. dicit de auditis mentē illustrat: vt bō etiā in hac vita plibationem future manifestationis accipiat. Et ad hoc etiā ꝯonat nomen doni. Illud eni ppie donū dici debet: qđ ex sola liberalitate donātis cōpetit ei in quo est: ⁊ non ex debito siue cōditionis.

Universidad de Deusto

Ad primuz ergo dōm ꝙ dona possunt dici vtutes inquātū perficiūt ad bene operandū. et humane ſm ꝙ opationes que ex donis eliciunt nō sūt cōes hoib⁹ ꝛ bruttis:sed sūt supza virtutes inq̄tū vltra humanū modū pficiūt. ¶ Ad 2m dōm ꝙ rō doni non saluat in virtutib⁹ ēt infusis q̄tū ad oia ſm ꝙ saluat in donis predictis:qz modus operādi q est in virtutib⁹ est ſm cōditiones humanā:q̄uis suba habit⁹ sit ex diuino munere: ꝛ ita aliquo mō pōt dici virt⁹ donū. ¶ Ad 3m dōm ꝙ qz ea que sunt supza nos nō possum⁹ cognoscere:nisi ex his q̄ ex nos sunt:iō noia donoꝝ sumunt ex his que virtutib⁹ ꝛueniūt q̄uis in donis illa q̄ sūt vtutū sint mō eminētiozi q̄ in virtutib⁹.vñ eguoce ꝓdicta noia de vtutib⁹ ꝛ donis dicunt. ¶ Ad 4m dōm ꝙ in oib⁹ diffōnib⁹ datis de virtutib⁹ humanis vel exprimit aliqd qō ad modū būanū ptinet:vel in ipso actu ex quo sumit diffō vtutis itelligit modus agēdi boi ꝓportionat⁹.vñ diffōnes ille nō ꝛueniūt donis ſm ꝙ de virtutib⁹ dant. ¶ Ad 5m dōm ꝙ volūtas nō hz aliquā iperfectionē de rōne sui in nobis q̄tum ad modū sue opationis:sicut itellect⁹ q cognoscit accipiēdo a fantasmatib⁹.vñ in statu vie deū p essentiā amam⁹:nō aūt videm⁹. Et iō nō pōt accipi supza illā virtutē q̄ est i volūtate aliqō donū pficiēs ad agendū nobiliozi mō q̄ sit modus vtut]. Et iō cū donū nō sit supza vtutē nisi de rōne modi nō erit incōueniēs ꝙ virt⁹ pficiēs volūtatē q̄tū ad sui supremū dignioꝝ sit q̄libet dono. ¶ Ad 6m dōm ꝙ dona de qb⁹ nūc loquimur sunt virtutes diuine. vñ reducunt ad virtutes exēplares q̄s ponit in deo q̄ nō sūt idē specie cū virtutib⁹ politicis:sed sunt supza eas:vt dicit pb⁹ in.7.etbi.

¶ Utrum dona debeant esse plura q̄ septem.

Ad secūduz sic ꝓcedit.videt ꝙ plura debeāt esse dona q̄ septē assignata. Dona.n.pficiūt ad modū altiozē q̄ virt⁹.ergo singulis virtutib⁹ debēt respōdere singula dona:ſz iter theologicas virtutes soli fidei vident dona q̄liq̄ respōdere sicut itellect⁹ ꝛ sapia.q̄ videt ꝙ debeāt eē alia dona q̄ respōdeāt spei ꝛ charitati. ¶ P̄. circa ea q̄ sunt tēperātie magis hō ifirmat q̄ circa māz alicui⁹ alteri⁹ vtutis:ſz dona dant ad tollēdā iperfectionē q̄ ē in virtutū actib⁹ ex ꝺditiōe būane nāe.q̄ tēperātie dz rūdere aliqō donū. ¶ P̄. iter ista dona ponunt tria q̄ ptinēt ad executionē:vt pietas:foztitudo:ꝛ timoz: ſz foztitudini adiungit suū motiuū.ſ.ꝓsiliū:pietati vo scia. q̄ timozi dz aliqō directiuū alteꝝ assignari. ¶ P̄. ad iustitiaz reducunt sic ꝓtes:pietas:latria:amicitia: ꝛ mlta alia:vt supza dcm̄ ē.q̄ q̄ rōne pietas ponit donū eadē rōne oēs alie ꝓtes iustitie. ¶ P̄. ad ꝓudētiā ptinet nō solū cōsiliū: ſz ēt iudiciū:sic supza dcm̄ ē.q̄ sic ꝓsiliū pōit donū ita ꝛ iudiciū. ¶ Sz ↄ. vł ꝙ debeāt eē pauciora: qz q̄to aliq̄ cognitio est altioz tāto magis vlis ꝛ min⁹ multiplex: ſz dona sūt supza virtutes:cū igit vtutes ad cognitiōez ptinētes sint fides ꝛ ꝓudētia:nō debēt eis q̄tuoz dona ad cognitiōez ptinētia rūdere. ¶ P̄. donū vt dcm̄ est vł aliqd alti⁹ q̄ bonū vtut] eē:ſz timoz nō vł sonare in aliquā eminētiā. q̄ nō vł ꝙ debeat iter dona ꝓputari. ¶ P̄. nō pōt eē ſpēs altioꝝ suo gñe neq̄ aliqd alti⁹ seipso:ſz donū est aliqd alti⁹ virtute: cuz q̄ pietas sit ps iustitie: ꝛ foztitudo sit q̄daz virt⁹ cardinal: vi

Respondeo dēt ꝙ neutra debeat dici donū. dōm ꝙ sic ex ꝓdictis pz tria sūt gnā virtutū. Sūt.n. virtutes itellectuales theologice ꝛ morales:in qb⁹ oib⁹ hꝫ cōe inuenit ꝙ pficiūt ad act⁹ suos ſm humanū modū. vñ cū donū eleuet ad opationē q̄ ē supza humanū modū:opz ꝙ circa mās oiuz virtutū sit aliqō donū qō habeat aliquē modū excellētez in mā illa: nec tñ oz ꝙ tot sint dona quot sunt vtutes:qz in ynoq̄ genere in quo multa cōtinent cōuenit esse ynū sūmū. ꝛ ita respectu multarū virtutū que sunt vni⁹ coordinatiōis pōt ynū donum excellentiā importare:sicut etiā supza dictuz est: ꝙ multe virtutes ēt q̄ sunt circa diuersas mās assignant ptes vni⁹ virtutis ſm ꝙ in mā eius cōicant. Operatio aūt humana ad quā humano mō virt⁹ pficit vel ptinet ad cōtēplatōez ſm quā cōspiciunt nēcia ꝛ eterna: vel ptinet ad actionez ſm quā disponunt cōtingētia q̄ libero arbitrio sunt subiecta. In cōtēplatiōe aūt humana duplex est via. Una ſm quā ꝓcedit ad agnitionē necessarioꝝ ꝛ eternoꝝ q̄ ptinēt ad inuentionez. Alia ſm quā ex principys primis alia ordinant q̄ ptinent ad iudiciū. In prima aūt via ꝓcedit humano modo ex sensu in memoriā:ex memoria in experimentum: ꝛ ex experimento in prima principia que statim notis terminis cognoscuntur. Et hunc processuz perficit intellectus qui est habitus principiorum. Ulterius in eadem via proceditur inquirendo ex istis principys in conclusiones. ꝛ ad hoc perficit alia virtus itellectualis q̄ dicit scientia quantū ad ea que rōni subiacent. in his aūt q̄ supza rōnē sunt pficit fides q̄ est inspectio diuinoꝝ i speculo ꝛ in enigmate:ꝙ aūt spūalia q̄ſt nuda veritate capiātur supza būanū modū est: ꝛ hoc facit donū itellect⁹ q̄ de auditis p fidē mentē illustrat.vt dicit Greg. In alia autez via cōtēplatiōis motus būanus est:vt ex simplici ispectione ꝓnoꝝ ꝓncipioꝝ ꝛ altissimaꝝ causarū hō de iferiozib⁹ iudicet ꝛ ordinet:ꝛ hoc fit per sapientiā quā ponit pb⁹ intellectualē virtutē in.6.etbi.qz sapietis est ordinare:vt in ꝓncipio metaphysice dicit. ſz ꝙ hō illis causis altissimis vniat transformat⁹ in earū similitudinez p modū quo gs adheret deo vn⁹ spūs est.i.Lozin.6.vt sic quasi ex intimo sui de alys iudicet ꝛ ordinet nō solū cognoscibilia:ſz etiaz actiōes humanas ꝛ passiōes hoc supza būanū modū est:ꝛ hoc p sapietie donū efficit. Ex pte aūt actionis duo inueniunt.ſ.dirigere:qō ptinet ad cognitionez: ꝛ exequi qō est affectionis. In cognitiōe aūt practica q̄ dirigit in operib⁹ moralib⁹ inuenit duplex via sicut ꝛ in cōtēplatiōis cognitione.ſ.inuētio ꝛ iudiciū. In inuentiōe aūt modus humanus est ꝙ ꝓcedat inquirēdo ꝛ coniecturādo ex his q̄ solēt accidere:quia ex talib⁹ ꝛ circa talia ē moralis ↄsideratio: vt pb⁹ dicit. ꝛ hec intētio ſm hunc modū pficit p euboliā que est bona cōsiliatio:sed ꝙ hō accipiat hoc qō agendus est q̄ſi p certitudinē a spū sancto edoct⁹:supza būanū modū ē:ꝛ ad hoc pficit donū ↄsilij. In via aūt altera modus būanus ē ꝙ ex his q̄ frequēter solent accidere hō de iuētis per cōsiliū iudicet ꝓbabiliter:qō fit p gnonū ꝛ synesiz. ꝛ ulteri⁹ ordinē bui⁹ iudicij imponat inferiozib⁹:qō fit per ꝓudentiā que ꝓceptiua est:ſz ꝙ hō certitudinaliter sentiat de his que agēda occurrūt supza boiez est: ꝛ hoc fit p donū sciētie q̄ docet cōuersari in medio ꝓtaue ꝛ peruerse nationis:vnde ꝛ ipm nomē certitudinē importat. Executio aūt actiue vite in duob⁹ cōsistit.ſ.in operationib⁹ quibus fit cōicatio ad alterū:ꝛ in passiōib⁹ qb⁹ hō ad seipm dispon̄it. Operationes aūt qb⁹ fit cōicatio ad alterū ſm humanū modū regulāt:vel ex eo ad quē est cōicatio:sicut cū ei aliquid exhibet qō ei debet:qō facit iustitia:vel ex ipso q̄ ad alterū sua cōicat inquantū bonū eius relucet in tali cōmunicatiōe vt mensura baꝝ cōicationū:que quidē cōmunicatio vel est in hoc ꝙ hō sua tribuit:qō facit liberalitas in mediocrib⁹:ꝛ magnificētia in maximis donis vel sūptibus:vel i eo ꝙ seipz alteri exhibet siue p cognitionē: vt.ſ. cognoscat talis qualis est p dicta ꝛ facta: qō facit virtus quedā que a pho dicit veritas: siue p affectionē inq̄tū se delectabilē exhibet socys:vt in ludis:qō facit eutrapelia: vel i cōmuni vita:qō facit amicitia que a philosopho virtus ponitur per quā homo ad ynūquenq̄ decenter se hz in dictis ꝛ factis.sed ꝙ rō cōicationis q̄tū ad oia predicta non attendat ex bono cōicantis. vel eius ad quē est cōicatio: vt in his terminis includat: vt hō alteri tantū tribuat q̄tū debet vel q̄tū ei expedit qui tribuit. sed q̄tū est deo acceptū diuinū bonuz qō in se vel in primo relucet:hoc supza humanū modū est. ꝛ hoc fit per donū pietatis. Passiones aūt vel ptinēt ad ↄcupiscibilē vel ad irascibilē. In passionib⁹ q̄ irascibilis dirigētis ſm humanū moduz accipit ꝓ mēsura vł regula rōnis bonū. passiones eni irascibilis ad tria reducunt. Primū est spes que est respcū ardui boni ↄsequēdi. que qdē dirigit:per hoc ꝙ homo pensatis viribus ꝓprijs ſm eoꝝ mēsurā ad ardua vtutis opera se extēdat. ꝛ hoc facit magnanimitas:que ē circa magnos honores:ꝛ quedā vtus inominata:que est circa mediocres. honoz eni vtuti debet. Scdz aūt est timoz ꝛ audacia:que sūt respcū mali difficilis iminētis. ꝛ in his passiōib⁹ dirigimur vt ſm q̄titatē suarū viriuz quis hꝫ aggrediat vel fugiat: qō ad foztitudinis virtutē ptinet. Tertiuz ira que ↄsurgit ex lesione ꝓcedente:in qua dirigimur vt homo nō isurgat vt vindictā vltra q̄titatē offense ꝛ ordinē iuris. qō fac mā suetudo. Sed ꝙ homo in oibus bis ꝓ mensura accipiat diuinā virtutē:vt.ſ.ad ardua virtutis opera se extēdat:ad que scit se suis virib⁹ nō sufficere. ꝛ picula que vires suas excedant nō formidet dīno auxilio innisus. ꝛ de illatis iniurys nō solū vindictā nō requirat:sed etiā gliam habeat in remuneratione intēdens supza humanū moduz est. ꝛ hꝫ totū efficit per donū foztitudinis. In passionib⁹ aūt cōcupiscibilis:que sunt amoꝝ ↄcupiscentia ꝛ delectatio ſm humanū modū dirigimur ad bonū rōnis:vt.ſ.tātuz hō ad tēporalia bona afficiat q̄tuz indiget.qō fit per tēperantiā q̄ est circa maxias delectationes ꝛ cōcupiscētias. ꝛ ſm alias ei annexas. Sed ꝙ homo ex reuerētia diuine maiestatis oīa hec vt stercora arbitret supza humanū moduz est. ꝛ hꝫ per donū timozis perficit. Unī in.pſ. dicit. Confige timore carnes meas. Quidā vo accipiūt numeꝝ donoꝝ ſm pnitates ad pctm̄:eo ꝙ donuz est ad auferendū defectū potentie in qua est vtus. vñ dicunt ꝙ ꝓtra pronitatem ad superbiā est timoz ad humilitatē inclinās. Cōtra pronitatez ad inuidiam:que primo compati nescit est pietas. Contra auaritiam scia:cuius est bene cōuersari cū hoib⁹:ynicuiq̄ reddendo qō suuz est:qō auaritie opponitur. Contra accidiam foztitudo. Contra iram que agit omnia in precipitio cōsilium. Contra gulam que sensus bebetat intellectus. Contra luxuriaz ſapia:qz gustato spiritu desipit omnis caro. Alij vo accipiunt numerū donoꝝ ſm ea que in xpo exigebant ad patiendū:que qdem fuerūt quatuor.ſ.reuerentia ad pꝛez mittentē. ꝛ sic est timoz. Compassio vł misericordia ad eos ꝓ quibus patiebat. ꝛ sic est pietas. Uirilitas ad passiones sustinendas. ꝛ sic est foztitudo. Et fructus passionis cōsideratio. ꝛ sic est intellectus. Cōsiliuz aūt foztitudinē dirigit:scia pietatem:sapia intellm. Alij vo accipiunt ſz ea que ex peccato consequunt. Consequunt enim in cōcupiscibili duritia vt nō subueniat primo. ꝛ contra hanc est pietas. In irascibili timiditas:cōtra quaz est foztitudo. Et presumptio siue audacia cōtra quā est timoz. In rōnali vo respectu finis bebetudo vt nō cognoscatur:cōtra quaz est intellectus. Et stultitia vt nō afficiat aliquis debite ad finē:ꝛ cōtra hanc est sapia. Sed respectu eoꝝ que sunt ad finē ignorātia:qua.ſ.homo nescit quid expediat ad prosecutionē finis. ꝛ ꝓtra hanc est scia. Et precipitatio per quā homo ex impetu passionis magis ducit in his que sunt agenda q̄ ex electione. ꝛ cōtra hoc est ↄsiliuz. Alij vo aliter accipiunt dicētes ꝙ dona pficiunt in duplici vita. In cōtemplatiua qdē sapia per modū gustus experiētie. intellectus per modū visus ispicientis. In actiua aūt q̄tuz ad recessū a malo. timoz q̄tuz ad opationē boni ad qō omnes tenentur. pietas vt exequēs:ꝛ scia vt dirigens. Quātū vo ad operationē boni ad qō non omnes tenentur foztitudo vt exequens:ꝛ cōsilium vt dirigens. Sed ꝑma assignatio magis videt accepta ſm ꝓprias rationes donorum.

Ad primuz igit dōz ꝙ fides est in intellu:spes aūt ꝛ charitas in volūtate:vt ꝑus dcm̄ est. Intellus aūt humanus ex sua nā hz impfectionē in modo intelligēdi:qz spūalia nō pōt percipere nisi deueniēs in ea ex sensibilibus. sed voluntas nō hz ex sui nā aliquē modū impfectionis:vt dcm̄ est. ꝛ ideo charitati ꝛ spei non rūdet aliqō donū qō pfectiozi modo operet. impfectio enim que est in actu spei:nō est ex modo operādi:ſz magis ex distantia obiecti. ¶ Ad 2m dōm ꝙ pfectio temperantie cōsistit in retrabēdo a delectationibus circa quas est:vñ ꝛ nomē accepit. Perfectio aūt foztitudinis in sustinēdo vel aggrediendo. iustitie aūt in operādo que ad alterū sunt. Et ideo iustitie rūdet donū qō est ad operandū.ſ.pietas. ꝛ foztitudini donū qō est ad sustinendū ꝛ aggrediēdū:qō eodē nomine nominat. temperātie aūt donū qō sonat in recessuz ab aliquo.ſ.timoz:vt ꝑus dcm̄ est. ¶ Ad 3m dōm ꝙ idem est directiuū in recessu a termino:ꝛ accessum ad aliuz terminū. ꝛ ideo timoz qui sonat in recessum: nō hz aliqō speciale directiuū ꝓter ea que dirigunt in alys exequētib⁹ que ptinent ad accessum ad terminum. ¶ Ad 4m dōm ꝙ qz donū eleuat boiem ad id qō est supza se:ideo cōueniēter donū rūdens iustitie ex illa parte iustitie sumit que ei qō maxime supmū est debet. hꝫ autē est pietas:que debetur deo ꝛ pri carnali:vel etiā prie. ¶ Ad 5m dōz ꝙ iudiciū ꝓudentie per donum scie perficit:sic ꝛ cōsiliuz per donū cōsily. ¶ Ad 6m dōm ꝙ multe alie vtutes ptinēt ad cognitionē q̄ fides ꝛ ꝓudētia:sic hz de oibus itellualibus. ꝛ iō rō ꝓcedit ex falsis. ¶ Ad 7m dōm ꝙ timoz sonat in quandam subonem hois ad deuz per quādam reuerentiā. quāto aūt creatura magis creatozi subycit tanto altioz est. sic mā q̄to magis subycit forme:tanto pfectioz est. ꝛ ideo timoz in excellētiā sonat ſm ꝙ importat reuerētiā ad deū: sic eni maxime donuz est. ¶ Ad 8m dōm ꝙ pietas que est donuz est supza iustitiā ꝛ supza omnes partes ei⁹:vt ex predictis pz. ꝛ ideo nō est idē cū pietate:que est pars iustitie

¶ Utruz dona maneant in pria.

Ad tertium sic ꝓcedit.videt ꝙ dona nō remaneāt in pria. Donū eni foztitudinis videt esse ↄ difficultates ordinatū. ſz in pria nō erit aliqua difficultas: ergo ibi nō erit foztitudinis donū. ¶ P̄. pietas est ad ↄpatiendū ꝓprimo:sed in pria nō erit cōpassio: q̄ nec pietas donū. ¶ P̄. timoz est ad retrabēdū a malo ꝛ ex fide ↄsequit ſz in pria euacuabit fides ꝛ omne maluz cessabit:q̄ nō erit ibi timoz. ¶ P̄. ſm Damasce. cōsiliuz est de donis. sed in pria nō erit dubitatio:ergo nec cōsiliū. ¶ P̄. pª Lozin. iz°. sciētia destruet. ipa enim docet cōuersari in medio prauꝝ ꝛ peruerse nationis:qō in pria penitus non erit. ergo neq̄ donū sciētie erit in pria. ¶ P̄. dona omnia:vt dcm̄ est. tollunt imperfectionem que est in virtutibus q̄tum ad moduz opandi. sed in pria non erit impfectio. ergo donis nō indigebimus:sed ipse virtutes perfecte sufficient.

¶ Sed ꝛra. Xps fuit simul verus viator ꝛ comprehēsor. Sed in xpo fuerūt dona extellētissima:vt pz per id qō dr Isa.xi q̄ per cōprehēsionē glozie nō excludunt:ꝛ ita remanebunt in pria. ¶ P̄. dona sunt pfectioza vtutib⁹ cardinalib⁹:ſz ille manēt in pria:q̄ multo foztius dona. ¶ P̄. per donū eleuat homo supza humanū modū: sic pz ex dictis. ſz hꝫ pcipue erit in pria qñ erimus equales angelis dei: vt dicit Math.zz. ergo dona permanebunt in patria.

Universidad de Deusto

Respõdeo dõm q modus vnicuiq rei ex propria mẽsura p̃figit. vñ modus actionis sumit ex eo qõ est mensura ⁊ regula actionis. ⁊ ideo cũ dona sint ad opandũ supra humanũ modũ. opz q donoꝝ operationes mensurent ex altera regula q̃ sit regula hũane virtutis: que est ipsa diuinitas ab hoie participata suo modo: vt iam nõ humanitus: sed q̃si deus factus p̃cipatiue operet: vt ex p̃dictis pz. ⁊ ita oia dona cõicant in mensura operationis. Differunt aũt in materia circa quã operant. Illa eni que in vita actiua pficiunt hñt mãm cõem cũ moralibus vtutibus. Illa vo que pficiũt in vita ꝓtemplatiua hñt mãm cõem cũ theologicis ⁊ intellectualibus virtutib⁹ eo q̃ p̃cipuus obm ꝓtemplationis deus est: qui est obm theologicarũ virtutuꝝ. Dona igit illa que pficiunt in vita actiua: nõ manent q̃tũ ad actus: quos hñt circa ꝑpziam mãm: sicut nec virtutes cardiales: q nec timor a noxys retrahit: nec foztitudo difficilia sustinere facit: sz remanebũt quãtum ad actus quos habent circa deuz: qui est mẽsura operationis in illis: sic timor hoiem per reuerentiã deo subiciet. Dona aũt illa que pficiunt in vita ꝓtemplatiua remanebunt q̃tũ ad actus quos hñt circa ꝑpziam mãm. ⁊ q̃tũ ad actus quos hñt circa ꝑpziam mẽsurã: sed pficient q̃tũ ad motũ: q̃ q̃tũcũq dona ad altiorẽ modũ eleuent q̃ sit cõis homini modus: nunq̃ tñ in via ad modũ p̃fie ptingere possunt. ¶ Et per hoc pz rñsio ad p̃ma quinq que ꝑcedunt de donis pficientibus in vita actiua: p̃m actus quos hñt circa ꝑpziam mãm. ¶ Ad 6m dõm q dona illa que cõmunicant cũ virtutib⁹ in obto qõ in p̃ria remanebit: nõ remanebunt in p̃ria a virtutib⁹ illis distincta: a ḡbus nõ distinguunt: nisi ex impfectione ⁊ pfectione in mõ opatiõis: qõ pz de intellectu ⁊ fide: q visio que fidei succedit ad intellectus donũ pfectũ ptinet: vt pz in glo. Math. 5. Et silr est de sapia: per quã filj dei vocabimur in cõparatione ad spem: que ad hãc celsitudinẽ aspirat. Sz dona illa que cõmunicãt cũ virtutib⁹ moralib⁹ in materia: que in p̃ria non remanebunt: nõ remanebũt quo ad actus quos hñt circa mãm illam: in qua cum vtutib⁹ cõicabant: sed q̃tũ ad act⁹ quos hñt circa mensurã: in qua nõ cõicant cuz virtutib⁹. ⁊ iõ actus illoꝝ donoꝝ remanebũt distincti ab actibus virtutũ qui erunt in p̃ria: ⁊ erunt actus hoꝝ donoꝝ medy inter actus virtutũ theologicarũ ⁊ actus moraliuz virtutũ: sic qui in p̃ria remanebũt: q̃ act⁹ vtutũ theologicarũ erũt circa deũ p̃m se: sic charitatis in diligẽdo ip̃m. actus vo doni erunt circa deũ: inq̃tuz est regula dirigẽs ad opandum in oibus alys: sic timor reuerentiã ad deũ hẽbit ex qua in hac vita oia mundi ꝑspera cõtemplit. actus vo vtutis cardinalis erit circa finẽ ꝓprium: quẽ quis consecutus est ex meritorys actibus virtutũ sic temperantie nullo defectu noxio delectari: vt in precedenti distinc. dictũ est.

Ad quartuz ¶ Utrũ btitudines rñdeant singulis donis. sic ꝑcedit. videt q beatitudines nõ rñdeant singulis donis. sic eni supra dcm est: singulis virtutibus non rñdent singula dona. sed btitudines sunt virtutes: vt dicit glo. sup illõ. pś. Purgatũ septupluz: in p̃mone ingt dñi septẽ p̃mittunt virtutes que ⁊ btitudines dñr: q̃ pfectos ⁊ bonos faciunt. q̃ ⁊ btitudines ⁊ dona nõ rñdent sibiinuicẽ. ¶ P. in via nõ põt eẽ beatitudo rei sed spei tñ. sed quilibet actus meritorius facit sperare btitudinẽ: q̃ spes est ex meritis ꝓueniẽs: vt supra distin. 26. dcm est. ergo nõ opz q btitudines rñdeãt donis: que sunt supra modũ humanuz pficientia: sed virtutibus q̃tũcũq impfectis. ¶ P. btitudies ponunt geminate: sic pz Mat. 5. Beati paupes spiritu: q̃m ipsoꝝ est regnũ celoꝝ. hoc totũ ad vnã btitudinẽ ptinet. Dona aũt ponunt sigillatiz: q̃ dona ⁊ beatitudines nõ cozrñdent sibiinuicẽ. ¶ P. inter dona ꝓprie computat sapia. sed sapie nõ cozrñdet paupertas spũs: que p̃ma inter btitudines ponit: q̃ btitudines nõ recte rñdent donis. ¶ P. dona sunt tñ septez: btitudines aũt octo: q̃ nõ rñdent sibiinuicẽ. ¶ P. inter dona ponunt q̃tuoz ad cognitionẽ ptinentia. sz inter btitudines vna tñ ptinet ad cognitionẽ: illa. s. qua dr. Bti mundo corde: q̃m deũ videbũt. q̃ non rñdent btitudines donis. ¶ P. scia in oibus actibus qui ad vitã actiuaz ptinent videt dirigere: ergo scientie nõ magis correspondet illa beatitudo. Beati qui lugent: vt glo dicit q̃ aliqua aliarum.

¶ Sed ɔ est qõ dicit in glo. Math. 5. ibi eni singule beatitudies singulis donis adaptant. ¶ P. beatitudo siue felicitas p̃m p̃m est operatio p̃m pfectã vtutẽ. sed dona sunt pfectissime vtutes: vt ex dictis pz. ergo ⁊ beatitudies cozrñdent donis. ¶ P. dona a magistris ponunt media inter virtutes ⁊ beatitudines. sed dona rñdẽt virtutibus: vt ex dictis pz. ergo ⁊ beatitudines respondent donis.

Respõdeo dõm q gdam dicũt q btitudines sunt gdã bitus pfectiores donis: sic dona sũt pfectiora vtutib⁹. Uñ dicũt q vtutes pficiunt ad act⁹ primos: dona aũt ad actus scõos: sed btitudines ad act⁹ tertios. sed nõ de facili põt assignari dñtia inter actus btitudinũ ⁊ donoꝝ: que sufficiat ad dñtiaz habituũ. qõ pz ex differẽtia quã assignãt: que nõ est nisi p̃m intensionẽ ⁊ remissionẽ: qõ nõ sufficit ad diuersificandũ habitũ. ¶ Et iõ alr dõm q beatitudines nõ sunt bitus distincti a vtutibus ⁊ donis: sed sunt opões virtutũ pfectarũ ex adiunctiõe donoꝝ siue potius ipsoꝝ donoꝝ. ⁊ hoc cõsonat dictis sanctorũ: qui beatitudines vtutes nominant eo mõ loquẽdi quo virtus dicit act⁹ vtutis. Cõsonat etiã ipsi euãgelio qõ iter btitudines multa enũerat que manifeste ad dona vel virtutes ptinent. Cõsonare etiã videt ad hoc magister: qui de beatitudinib⁹ spãlem tractatũ nõ facit sic de vtutib⁹ ⁊ donis. Cõsonat etiã phoꝝ dictis: qui felicitatẽ dicũt etiã esse opationẽ fz perfectã virtutẽ. Perfectio aũt vtutis potest tripl̃r accipi. Primo q̃tum ad ispm virtutis: sic prudẽtia que dirigit alias vtutes morales. ⁊ sapia que dirigit alias itellectuales. Uñ a phõ felicitas ciuilis ponit opatio prudentie: felicitas aute cõtemplatiua sapie. Scõo q̃tum ad statũ pfectionis: ad quã pfectionẽ virt⁹ peruenit per augmentũ. ⁊ hec etiã pfectio requirit ad felicitatẽ p̃m p̃m in p̃mo ethi. q̃ sic vna dies non facit ver: ita nec btiñ. Tertio q̃tuz ad modũ. ⁊ sic dona possunt dici pfecte vtutes: vt ex dictis pz. vel etiã vtutes gb⁹ dona adiunguntur: fz q vnus bitus ex additione alteri⁹ adiuuat. ⁊ sic btitudies de quibus loquit dñs Math. 5. dñr opationes pfecte vtutis. Et q̃ dona: vt dcm est: hñt duplices actus. quosdã qui ptinẽt ad viã: ⁊ quosdã qui ptinent ad p̃riaz. ideo in singulis beatitudinib⁹ duo ponunt. vnũ ptinẽs ad statũ vie. aliud aũt ad statũ p̃rie. Differt tñ in his que ptinẽt ad vitã ꝓtẽplatiuã ⁊ actiuã. vita eni ꝓtẽplatiua ⁊ hic incipit ⁊ in futuro cõsũmat. vñ act⁹ qui erunt pfecti in p̃ria quodãmõ in hac vita inchoant: fz impfecti sunt. Donũ aũt intellꝰ cui⁹ est spiritualia apprehẽdere in p̃ria ad ipsaz dinam essentiã ptinget eaz intuendo. vñ in sexta beatitudine que ad donũ intellectus ptinet ponit q̃tuz ad statũ patrie. Qm̃ ipsi deũ videbũt. Sed in statu vie spũalia ⁊ ꝑcipue deũ magis videmus cognoscẽdo quid nõ est q̃ apprehẽdẽdo quid est. ⁊ ideo q̃tũ ad statũ vie ponit cozdis mũdicia nõ solum a passionũ illecebris: quã mũdiciã donũ intellectus nõ facit: sed ꝑsupponit per vitã actiuã pfectã: fz etiã ab erroribus: ⁊ fantasmatibus ⁊ spũalibus fozmis. a ḡbus omnibus docet abscedere Dio. in libro de mystica theologia tendẽtes in dinaz cõtemplationẽ. Similr etiã donũ sapiẽtie cuius

est spiritualia que intellꝰ apprehendit iudicare siue ordinare: siue approbare infallibilr. ⁊ recte iudicabit et ordinabit de oibus que ei subdunt: siue sint apprehẽsiones siue opationes. Et in hoc quedã similitudo deitatis in hoie apparebit cũ deus a ꝓuidendo ⁊ iudicãdo nomen accepit: p̃m quã bõ filius dei manifeste ostendet. vñ in septima beatitudine que ad sapiam reducit dicit. Qm̃ filj dei vocabũtur. In statu aũt vie magis operat in remouẽdo ipedimẽta: que p̃dictã ordinationẽ prurbare p̃sit: q̃ eaz assequat. ⁊ ideo pacificatio ponit in septima btitudine q̃tũ ad statuz vie: per quã pturbãtia pacẽ: que est ordinatiõis p̃dicte terminus: quietare conat: ⁊ in seipso: ⁊ etiã q̃tuz ad alios qui quocũq modo ei obediũt. Actiue aũt vite finis est nõ cognitio sed opatio. ⁊ ideo actus ɔsilꝝ ⁊ scie que in vita actiua dirigũt nõ cõputant inter btitudies. sed tñ btitudines que sunt actus donoꝝ exequẽtiuz in glo. Math. 5. ei attribuunt: in q̃tũ act⁹ bitus exequentis est etiã quodãmõ habitus dirigentis. Ad donuz aũt timoris: vt dcm est: ptinet omnia tẽporalia bona ex reuerẽtia dine maiestatis despicere. quoꝝ quedaz sunt extrinseca sic diuitie ⁊ honores. ⁊ hoꝝ contẽptus ad p̃mã btitudinẽ ptinet: qua dicit. Beati pauperes spiritu. paupertas eni spũs: vt dicit glo. duas hz partes. s. rerũ abdicationẽ: ⁊ spũs ideꝫ supbie cõtritionez. In patria eniz nõ erit actus timoris circa tẽpalia bona: sed circa id qõ erat rõ contemnẽdi ista tẽpalia. ⁊ ideo in hac btitudine ponit q̃tuz ad statũ p̃rie dñium regni celoruz: in quo ⁊ diuitie ⁊ honores celestes comprehẽdunt: ex quoꝝ cõsideratione tẽpalia cõtemnebant. Alia vo tẽporaliuz bonoꝝ intrinseca sunt homini delicie. ⁊ hoꝝ contẽptus ptinet ad tertiã btitudinẽ: qua dicit. Beati qui lugent. ⁊ ponit q̃tũ ad statuz p̃rie cõsolatio futura: ex cuius respectu cõsolatio temporalis despiciebat. Et q̃ circa difficiliora magis rõnis directione idigemus: ideo tertia beatitudo attribuit dono dirigẽti. s. scie. Prima aũt dono exequenti. s. timori. difficilius eni abnegant itrinseca q̃ extrinseca bona. Ad donũ aũt foztitudis ptinet oia difficilia sustinere cum gaudio. Est aũt duplex difficultas. Una in laboze opationuz. ⁊ talis sustinẽtia ad quartam btitudinez ptinet: qua dicit. Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iustitiã. i. qui quelibet laboziosa ⁊ difficilia in ꝑsecutione opationuz iustitie sustinẽt. sed quãtũ ad statum p̃rie ponit saturitas in qua cõprehendit omne illud qõ laborãtes recreare solet. Alia difficultas est in passionib⁹ illatis tolerãdis. cuius sustinentia ad octauã btitudinẽ ptinet: qua dicit. Beati qui psecutionẽ patiunt ꝓpter iustitiã. Sz q̃ ista iustitia ẽ manifestatiua oium pcedentiũ: iõ nec spãle sibi p̃miũ reddit. Sed redit ad caput. i. ad p̃miuz positũ in p̃ma btitudine: vt per hoc ostendat q oium btitudinuz p̃mia debent. ⁊ ꝓpter hoc etiã nõ attribuit alicui spãli dono. sz q̃rta attribuit dono foztitudinis. Ad donũ aũt pietatis ptinet pfice re in his que ad alterũ sunt. Ad alterũ aũt aliquis hñ se hz dupl̃r. Uno mõ vt molestie ei nõ inferant etiã si ipse pus. intulerit: ⁊ hoc ptinet ad scõaz beatitudinẽ: qua dicit. Bti mites. Ilo. qui cedunt improbis: ⁊ vincũt in bono maluz. Et q̃ impugnatio p̃rimi plerũq ɔtingit ꝓpter pacificam possessionẽ tẽporaliũ bonoꝝ: iõ in hac btitudie ponit q̃tũ ad statũ p̃rie possessio terre. s. viuentiũ. Alio mõ aliquis se hz bñ ad alterũ vt bñficia ei exhibeat. ⁊ hoc ptinet ad quartam beatitudinẽ: qua dr. Bti misericordes. ⁊ ponit ꝓ ꝓmio liberatiuo ab omni miꝭia. cuius intuitu aliqs miꝭias alioꝝ releuat. Sed q̃ difficilius est bñfacere q̃ non nocere: ideo scõa beatitudo attribuit dono exequẽti. s. pietati. Quinta autez dono dirigenti. s. consilio: quod ad alterum est sic ⁊ pietas. scia eni nõ dicit ordinẽ ad alteruz sic nec timoz. Ordo aũt harũ beatitudinũ accipit fz q̃ ab exterio-

ribus homo magis ad interiora ꝑgreditur: q̃ maxime extrinseca sunt bona temporalia exteriora. post hoc aũt primus. post hoc aũt passiones innate. post hoc opationes ꝓprie exteriores. Tuz q̃ in his est labor. post hoc cõpassio interior. post hoc apprehẽsio. post hoc ordinatio. passio vo illata ponit vltimo quasi alioꝝ manifestatiua.

Ad primuz igit dõm q btitudines dñr vtutes in q̃tum sunt actus pfectarũ virtutuz. s. donoꝝ. ⁊ iõ beatitudines rñdẽt donis sicut opationes habitibus. ¶ Ad 2m dõm q vtus impfecta facit sperare beatitudinẽ futurã soluz merendo ipsam. sed vtus pfecta per meritũ ⁊ assimilationẽ ad ipsaz: sic etiã pueros bene indolis dicimus felices p̃m p̃m in p̃ ethi. inq̃tuz in eis qõdam indiciũ future felicitatis apparet. ¶ Ad 3m dõm q bitus donoꝝ sunt idem in via ⁊ in patria: actus aũt non. Et ideo btitudines geminant: nõ aũt dona. ¶ Ad 4m dõm q dona sunt tñ a deo: ⁊ ideo preordinant p̃m q̃ sunt pfectiora. sic eni sunt deo ꝓpinquiora. sed opationes donoꝝ que sũt etiã beatitudines: sunt etiã a nobis: ⁊ ideo ordinant p̃m q̃ sunt p̃ora quo ad nos: ḡbus est ascensus ab iferioribus ad superiora: ⁊ de impfectis ad pfecta. ¶ Ad 5m dõm q nõ opz q̃ singulis donis singule btitudines rñdeant: q̃ alicui dono rñdent due beatitudines: ⁊ alicui btitudini duo dona. vnũ sic dirigens: alterũ sic exequẽs: vt ex dictis pz. sed p̃m hoc dñr beatitudines donis rñdere: q̃ nõ est aliqua beatitudo que directe nõ rñdeat alicui dono: neq̃ aliq̃ donuz cui nõ rñdeat aliq̃ beatitudo. ¶ Ad 6m dõz q vite actiue finis: nõ est cognitio. ⁊ ideo cũ btitudo finẽ quendã nomineꝫ nõ põt poni in vita actiua aliq̃ btitudo pertinẽs ad cognitionẽ: sed soluz in vita ɔtemplatiua. cuius perfectio in cognitione cõsistit. fz dona nominant habitus qui nõ sunt fines: ⁊ ideo nõ est filis rõ de donis ⁊ btitudinibus. ¶ Ad 7m dõm q q̃uis scia ⁊ ɔsiliuz dirigant in oibus actib⁹ actiue vite: tñ gdã eoꝝ magis per quãdã appropriationẽ reducunt ad sciaz vel cõsiliuz q̃ alij. vt ex dictis patet.

¶ Utrũ fructus cozrñdeant donis.

Ad quẽtum sic ꝑcedit. videt q fructꝰ nõ cozrñdeant donis: q̃ vt dicit Ambro. vtutes fructꝰ dñr: q̃ suos possessozes sancta ⁊ sincera delectatione reficiũt. fz vtutes nõ rñdent donis fz ꝑcedũt ea: q̃ nec fructus. ¶ P. fructꝰ videt in p̃miũ sonare: fz dona nõ tñ ad p̃miũ fz ⁊ ad statũ etiã meriti ptinẽt: q̃ donis fructꝰ nõ rñdẽt. ¶ P. fructus a fruẽdo dicit. fz deo solũ fruẽdũ est: vt Aug. dic: q̃ videt eẽ tñ vnꝰ fructꝰ sic vna fruitio. ⁊ ita nõ p̃sit fructꝰ cozrñdere donis q̃ sunt septẽ. ¶ P. fructꝰ distinguunt p̃m diuersos statꝰ vtutũ: vt pz Math. 13. in glo. q̃ fructꝰ triceſimus debet ɔiugatis: sexagesimꝰ aũt viduis: fz centesimus vginibꝰ. dona aũt nõ distinguunt fz diuersos status: q̃ in oibꝰ statibꝰ p̃sit aliquo mõ dona hẽre: q̃ fructꝰ nõ rñdẽt donis. ¶ P. Hal. 5. ponunt mlto plꝰ fructꝰ q̃ septẽ. cũ q̃ dona sint tñ septẽ: fructꝰ aũt duodeci: vñ q̃ fructꝰ nõ rñdeãt ¶ Sed ɔ. Btitudines rñdent donis. sed btitudo ⟨donis. cõtinet fructũ cuz nõ sit sine delectatione: vt dicit p̃ ethi. q̃ fructus donis rñdent. ¶ P. Sap. 4. dicit. Bonoꝝ laboꝝ gloriosus est fructus. sed nõ sunt aliqui labores digniores q̃ in operibus donoꝝ: ergo fructus donis rñdẽt. ¶ P. delectationes virtutũ dñr fructꝰ: vt pz ex auctoritate Ambro. inducta. sed non minor est delectatio in donoꝝ actibus q̃ in actibus virtutũ: ergo fructus rñdent donis.

Respondeo dõm q nomen fructus a corporalibꝰ ad spũalia trãsfert. dicit eni in corporalibus fructus quod de terre nascẽtibus expectatur. Et ideo omne illud quod de re aliqua quis consequitur quasi mercedẽ laboris circa illã impẽsi dicit fructus. hoc aũt

est ꝛ illud qꝫ de re aliꝫ ꝑncipaliꝫ expectaꝫ. ꝛ sic fructꝰ ois nostri operis deus est. Et iterū illud qꝫ ꝙ sequiꝫ ex operatione non ꝑncipaliꝫ ꝓpter hoc operās dicit fructus: ꝛ sic delectationes que in bonis opibꝰ sunt: sunt qdā fructꝰ bonoꝝ opeꝝ. ꝛ hoc modo in auctē ꝑdicta accipit Ambzo. fructū dicēs ipsas vtutes fructꝰ esse inꝯtū delectant. Scōm pbm aūt. 3. etħ. ois opatio ꝓcedens ex habitu pficiente nām hz delectationē annexā. vñ cū felicitas vl̄ habitudo sit operatio ſm vtutē pfectā: qdam formale cōpletiuū btitudinis est ipsa delectatio: ꝛ iō fructꝰ qui delectationez noiant btitudinibꝰ rndent: sic btitudines donis. Inter fructꝰ aūt cōputant qdaz qui sunt essentialiꝫ delectatio: vt gaudium ꝯtū ad vnionē ꝛ pntiā bonoꝝ: ꝛ pax ꝯtū ad remotionē impedimentoꝝ ꝓturbantiū delectationē. Et ideo bi duo fructus rndent oibꝰ donis ꝛ btitudinibus. Quidā vō ponunt ꝯsi rō delectationis ꝛ cā. Est aūt delectatio in opibus actiue ꝛ ꝓtemplatiue vite. In opib⁹ aūt actiue vite rō delectationis est duplex. Uno mō ex remotione ipedientiū verā delectationē spūs. delectatio eniꝫ ex opatione nō ipedita causaꝫ ſm pbm. Alio mō ex pntia bonoꝝ spūi cōueniētiū. Impeditur aūt spūalis delectatio vite actiue dupliꝫ. Uno mō per delectationes ꝟias. ſ. bonoꝝ temporaliū. sic enim opationes ꝟie sunt: ita ꝛ delectationes: vt dicit pbs in. x. etħ. Tēporalis aūt delectatio vel est in bonis exterioꝫ ſ. diuitys ꝛ honoꝛibus. ꝛ hāc delectationē cohibet modestia que fructus ponit. ꝛ rndet paupertati spūs: vel etiā in delectationibꝰ carnis: ꝛ sic reprimunt vel abstinēdo ab illicitis: qō facit castitas. vel etiā a licitis: qō facit ꝟueniētia ſm glo. Et bi duo fructus rndent beatitudini luctus. ꝛ per ꝟis bi tres fructus rndent dono timoꝛis ꝯsi exequēti. Ut aliter ſm pbm in. 7. etħ. pōt distingui castitas a ꝓtinentia: vt per ꝓtinentiā sic repmant cōcupiscentie vt nō dñent. p castitatē aūt vt etiā subyciant. Alio mō ipedit delectatio spūalis per exteriozes difficultates. que qdez ꝟsistunt vel in laboze actionū: quē vincit lōganimitas. vñ ħ fructꝰ respondet ꝯrte btitudini ꝛ dono foꝛtitudinis. vel etiā in doloze passionū. ꝛ hoc dupliꝫ vincit. Uno mō vt per eas constantia animi nō frangaꝫ ꝯtū ad seipz: ꝛ ħ facit patientia. ꝛ ħ fructꝰ rndet octaue btitudini. Bti qui ꝓsecutionē patiunt. ꝛ dono foꝛtitudinis. Alio mō vt bō ab inferente nō turbeꝫ ad nocendū ei. ꝛ ħ facit māsuetudo. Et ħ fructꝰ respondet mititati q̄ est scōa btitudo: ꝛ dono pietatis. Bonū aūt cōueniēs ſm actiuā vitā: qō delectationē facit est etiā in affectu ſm ꝙ boi oē bonū cōplacet ꝛ sui ꝛ alteri⁹. ħ eniꝫ est boiez dulcē hre aīum. ꝛ sic est bonitas. glo. dulcedo animi. Et in ordine ad effectū ſm ꝙ bō est bñ cōiactiuus suoꝝ ad alios. ꝛ sic est benignitas. ꝛ hi duo fructꝰ rndent beatitudini gnte que est de mīa: ꝛ dono pietatis. Oēs aūt ꝑdicti fructꝰ rndent donis: cōsilio: ꝛ scie quasi dirigentib⁹. In vita aūt ꝓtemplatiua nō pōt esse aliqd delectationē impediens nisi ex pte actiue vite: qꝫ ſm pbm delectationi: que est in ꝟsiderādo nō est ꝟium. vñ nō est ibi rō delectatiōis nisi ex pntia boni in quo mens qescit. ꝛ ħ dupliꝫ. Uno mō per cognitionē spūaliū sine dubitatiōe: ꝛ sic est fides. Alio. de iuisibilib⁹ certitudo. ꝛ rndet sexte btitudini ꝛ dono itellect⁹. Alio mō ꝑ itimā vnionē ad spūalia ex q̄ pōt iudicare de oib⁹ alys: qꝫ spūaliꝫ oia iudicat. ꝑ ⁊ Cor. 2. ⁊ sic ē charitas: ꝛ rndet septime btitudini. ſ. Beati pacifici. ꝛ dono sapiētie.

Ad primus igit̄ dōm ꝙ vtutes dñr fructꝰ nō rōne habituū: ſz qꝫ in opib⁹ delectationē annexam habent. vñ ꝛ vtutes que inter fructꝰ noiant: sic castitas: māsuetudo ꝛ hȝ: nō ponunt inꝯtuz sunt vtutes: sed inꝯtum bñt aliquā rōnez delectādi. ¶ Ad 2m dōm ꝙ sic pcūi hz suā penā annexā aliquā: qꝫ ois ꝟordinatꝰ animus sibi est pena: vt dicit Aug. in li. ꝟfes. ita ꝛ meritū hz suū fructū adiunctū: qui tñ fructꝰ in futuro cōplebiꝫ sic ꝛ malo ꝓpena. ꝛ iō donis rndent fructꝰ ēt ꝯtū ad actꝰ q̄s in via bñt ¶ Ad 3m dōm ꝙ frui aliquo ꝑpe est ipm vt fructū bre. ħ aūt hz aliqs vt fructū quē expectat ꝑncipaliꝫ ex suo opere. Uñ illo qō ꝟsequitur ex opere nō ꝑncipaliꝫ expectato nō ꝓprie dicit aliqs frui: ſz solum illo qō ꝑncipaliꝫ expectaꝫ: qō est solū de⁹. Et iō q̄uis sit vna tñ fruitio: sunt tñ mlti fructus: qꝛ gcgd ꝟsequitur etiā si nō ꝑncipaliꝫ expectaꝫ pōt dici fructus. ¶ Ad 4m dōm ꝙ distinctio fructuum fit dupliꝫ. Uno mō ſz intensionē ꝛ remissionē. ꝛ sic fructꝰ distinguūtur in euāgelio: qꝛ de gbusdā opibꝰ maius erit gaudiuz q̄z de alys. Alio mō ꝯtū ad diuersas rōnes gaudendi. ꝛ sic diuidit q̄si essentialiꝫ ꝛ per se. ꝛ ħ mō distinguit. Hal. 5o. ꝛ sic donis rndent fructꝰ: vt dcm̄ est. ¶ Ad 5m dōm ꝙ eidē dono pnt rndere multi fructus ſm ꝙ hz multos actus: vt dictū est. ꝛ ideo non opz ꝙ sint tot fructus quot dona.

¶ Utrū petitiones rndeant donis.

Ad sextuz sic ꝓcedit. videt ꝙ petitiones donis nō rndeant. Aug. enī dicit in ench. ꝙ trib⁹ ꝑmis petitionib⁹ eterna poscunt. reliqs vō ꝯtuoꝝ tpalia. ſz vniqōqz donorū ptinet ad ꝑsentē vitā: in qua tpaliter viuit. ꝛ ad futurā in qua ad eternitatē puenimus: vt ex dictis pz. q̄ donis petitiones nō rndēt. ¶ ꝑ. Aug. in epla ad ꝟobā dic̄. Quisquis dicit petēdo. ſ. ꝙ ad istā euāgelicā partē ptinere non possit: etiā si nō illicite ozat: carnaliꝫ ozat. ſz multa alia pnt peti a deo nō carnaliꝫ q̄s septez dona sic̄ septē vtutes ꝛ gra ꝛ necessaria vite. ergo petitiones dñice ozōnis septem donis nō rndent. ¶ ꝑ. oia dona sunt quedaz bona a deo donata. sed petitiones oꝛonis dñice: nō tñ sunt ad ꝓsecutionem boni: sed etiā ad remotionē mali. q̄ dona petitionib⁹ non rndent. ¶ ꝑ. in donis sunt ꝯtuoꝝ que ad cognitionē ptinent. sed in petitionibus nulla videt ad cognitionē ptinere: q̄ petitiones donis non rndent. ¶ ꝑ. petitiones ad impetrandū ordinate sunt. sed impetrare aliqd a deo non est nisi bñtis vtutem. cū igit̄ dona simul cū vtutib⁹ infundantur videt ꝙ petitiones non ordinent ad dona. ¶ ꝑ. Aug. in ench. dic̄ ꝙ ħ totū est vna petitio. Et ne nos inducas in tētationē: sed libera nos a malo. qō pz ex hoc ꝙ nō ponit ibi. ꝛ libera nos a malo: sed ponit ibi. sed. Sil̄r dicit ꝙ tertia petitio. ſ. Fiat voluntas tua: cōcludit in duabus ꝑmis. ꝛ ita videt ꝙ nō sint nisi quinq̄ petitiones. sic etiaz Lucas ponit. sed dona sunt septem: ergo petitiones nō respondent donis. ¶ ꝑ. scōa petitio ꝟz Aug. ibidē pertinet ad resurrectionem coꝛpoꝛis. sed nullum donum ad resurrectionem ptinet: ergo petitiones donis non rndent.

¶ Sz ꝯ. Idē est qō a deo petit. ꝛ ab ipo accipit. Uñ dr̄ Jo. 16. Petite ꝛ accipietis. ſz dona sūt q̄ ꝑpe a deo accipiunt: ḡ ꝛ ipsa sūt q̄ ꝑ petitiōes petunt. ꝛ ita petitiōes ꝛ dona mu tuo sibi coꝛrndent. ¶ ꝑ. in glo. Mat. 6. dr̄. In ꝑcib⁹ est vt ipetrem⁹ dona: in donis vt opemur: de opōne btitudines ꝟsequent. Ergo sic̄ btitudies rndēt donis: ita dona rndēt petitionib⁹. ¶ ꝑ. sic̄ eadē glo. dic̄: septē petitionib⁹ oia dona pntis vite vl̄ future ꝓtinent. ſz in his oib⁹ etiā dona pfitiūt: vt ex dcis pz. q̄ dona ꝛ petitiones coꝛrndent sibi.

Respōdeo dōm ꝙ reductio petitionuz ad dona nō intelligiꝫ hoc modo ꝙ in petitionib⁹ soluz bitus donoꝝ petant. sed qꝛ petiꝫ per qualibet petitionē aliqd eoꝝ q̄ ad aliqō donoꝝ ptinet. Dec aūt reductio pōt attendi dupliꝫ. Uno mō in gnāli: vt. ſ. qcquid ad dona ptinet etiā ad petitiones pertineat: ꝛ econuerso. ꝛ sic fit reductio eoꝝ adinuicez nō soluz per appropationē: ſz etiā ꝑ ꝓprietatē: qꝛ sic̄ dona sufficiēter pficiūt in oib⁹ q̄ sunt actiue ꝛ ꝓtemplatiue vite siue in pnti siue in futuro: ita ꝛ in oib⁹ per petitiones diuinū auxiliū implorat. Alio mō in spāli:

ꝛ sic per ꝓprietatē nō pōt fieri reductio singuloꝝ donorū ad singulas petitiones: qꝛ ea que in diuersis petitionibus postulant pnt ptinere ad vnū donū ꝛ econuerso: sed per appropriationē quādā inꝯtū singule petitiones bñt aliquaz filitudinē cū singulis donis: sic̄ ꝛ de btitudib⁹ dcm̄ est. Est enī alia rō distinguēdi dona ꝛ petitiones. cū enī dona sint hitus ordinati ad opandū: opz ꝙ distinguant ſz obita in gbus diuersificari opz act⁹ ſm spēm. Sed petere opz oia q̄ gbus idigemus ad opanduz: que nō possum⁹ nisi a deo hre. vnū aūt donū ad sui opōnez idiget plurib⁹ auxilys. ꝛ idez auxiliū valet ad actꝰ multoꝝ donoꝝ. Indigem⁹ aūt auxilio dīno tam in opib⁹ ꝟtēplatiue ꝙ in opib⁹ actiue. In operib⁹ aūt ꝟtēplatiue idigemus duplici auxilio. vnum est: vt ipsoꝝ ꝟtēplabiliū. ſ. dīnoꝝ maiestas ꝛ dignitas appeat: alꝫ ꝟtēplatione que ꝟtēplationē allicit digna nō eēnt. Et ħ auxiliū petiꝫ per ꝑmā petitionē (Sctificet nomē tuū.) In q̄ petiꝫ: vt nomē ei⁹ qō semp scīm est etiā apud boīes scīm beaꝫ: hoc est nō cōtēnaꝫ: vt Aug. dicit ad ꝟobā. Uñ idez est petere ħ qō illud Eccle. 36. Sic̄ in ꝟspectu eoꝝ sctificatus es in nobis: ita ꝛ in ꝟspcū nro magnificare in eis. Et qꝛ ex hoc ꝙ hō huius excellētie particeps fit: ordinare ꝛ iudicare hz qō est sapie. ꝛ iō hec petitio ad sapiam reducit ꝛ ad septimā btitudinē. Aliud aūt auxiliū est vt in ꝟtēplatione hoꝝ magnaliū nostrā btitudinē cognoscam⁹: vt sic magis his ꝟtēplandis homo inheresc̄at. ꝛ hoc auxiliū petiꝫ per secundā petitionē (Adueniat regnū tuū.) Hlo. idest manifestet boibus vt. ſ. in nobis veniat: ꝛ in ꝟpo regnare mereamur ſm Aug. ad ꝟobā. Uñ idez est hoc petere: vt idē dicit: qō dicere: oñde faciē tuā ꝛ salui erimus. Et iō hec petitio reducit ad sextā btitudinē ꝛ donū intellꝰ. In opib⁹ autē actiue idigemus duplici auxilio. Primū est vt bona nobis ꝟferant: gbus ad bñ opandū adiuuemur. Scōz est vt mala impedimenta remoueant. Bonū aūt duplex est nobis nēcium ad vitā actiuā. Unū qō est directe ad opus vtutis ordinās: sic̄ ipz bonestū bonū. ꝛ ħ petiꝫ in tertia petitione (Fiat voluntas tua ꝛc.) in qua ſm Aug. petimus obediētiā ad deū: vt sic fiat a nobis volūtas ei⁹ in terris sic̄ fit ab angelis in celis. Uñ ſm ipm idez est hoc petere qō dicere. Gressus meos dirige ſm eloquiū tuū. ꝛ hoc reducit ad gnam btitudinē que est de mīa: qꝛ miaz ꝑcipue nobis deus ꝑcipit: ꝛ per ꝟis ad donū cōsilꝫ. Aliud est organice ad vtutē ꝙuiēs sic̄ tpalia subsidia: qb⁹ homo ad bñ opandū iuuatur. ꝛ ħ ptinet ad q̄rtā petitionē: qua dicit (Panē nostruz quotidianū ꝛc.) qꝛ ſm Aug. ibidē per hoc qō dicit. hodie. significat ħ tps. vbi vel sufficiētiā illaz petimus a patre q̄ superexcellit in noīe panis totā signātes: vel sacr̄m fidelitaz, ꝛ ħ est idē qō petit. puer. 30. diuitias ꝛ pauptates ne dederis mihi: sed tātū victui meo tribue nēcia: ꝛ hec petitio reducit ad q̄rtā btitudinē: qꝛ hȝ subsidia vite sunt que nos in labozib⁹ huiꝰ vite sustētant: ꝛ per ꝟis ad donū foꝛtitudinis. Impediēs aūt opōnem actiue vite est triplex. Primo malū culpe ꝓteritū qdē in actu: ſz manēs in reatu macula ꝛ ingnatiōe: ꝛ ꝟtra ħ malū petiꝫ auxiliū: per qntā petitionē qua dr̄ (Dimitte nobis debita nra ꝛc.) vbi vt dic̄ Aug⁹. ibidē nos admonemur: ꝛ qd petam⁹ ꝛ qd faciam⁹ vt accipere mereamur. ꝛ ħ idez petyt qui dixit. Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala ꝛc. ꝛ hoc reducit ad tertiā btitudinē q̄ est de luctu: qꝛ ea remittunt petā: ꝛ per ꝟis ad donuz scie. Scōm est malū futurū: qꝛ timemus ꝛclinās ad petrā. ꝛ circa ħ petiꝫ auxiliū in sexta petitione. cū dr̄. (Et ne nos inducas in tētationē) in qua ſm Aug. petimus ne deserti diuino auxilio alicui tētationi vel cōsentiamus decepti: vel cedamus afflicti. Et ħ idez petiꝫ Eccl. 33. aufer a me ventris ꝟcupiscētias. ꝛ hoc reducit ad scōam btitudinē: ꝛ hoc est de mititate: qꝛ ꝑcipue tentationes ad malum sunt mole

stie que a ꝓximis inferunt qbus ꝓuocamur: vt eis nocea mus: quas tentationes per illam beatitudinē vincimus: ꝛ per ꝟis ad donū pietatis. Tertiū est malū pnis qōcūqz sit illud: ꝛ ꝟtra hoc petiꝫ auxiliū per septimā petitionē qua dicit. (Sed libera nos a malo.) vñ Aug. dicit ꝙ homo xpian⁹ in qualibet tribulatione ꝟstitutus in hac petitione gemitus edit. Et hoc idē petiuit qui dixit. Erue me ab inimicis meis ꝛc. ꝛ hoc reducit ad btitudinē que est paupertas spūs: qꝛ eius est in tribulatione auxiliuz petere. ꝛ per ꝟis ad donū tioꝛis. Possunt aūt tres vltime petitiones aliter distingui ſm Aug. vt ꝑma earū petaꝫ auxiliū ꝟtra malum culpe. Scōa aūt ꝟtra inclinantia in culpam. Tertia vō cō-

Ad primum tra pene malum.

igit̄ dōm ꝙ obedientia ad deuz que omne bonestū actionis cōplectit. ꝛ cōtemplationis bona in hac vita incipiūt ꝛ in futura cōsūmant. ꝛ ꝯtum ad hāc consummationem. Augu. dicit ꝙ per tres primas petitiones petimus bona eterna. in alys aūt petitionibus petimus ea que tñ in hac vita sunt. ¶ Ad scōz dōm ꝙ in hac ozatione nō solū petunt hitus donoꝝ: qꝛ petitio boꝝ babituz ꝯtum ad intellm ꝛ sapiam comprehendunt in ꝑmis duab⁹ petitionib⁹: sed ꝯtum ad oēs hitus donoꝝ vel virtutū qui dirigunt in vita actiua petunt in tertia petitione: qꝛ oēs hitus operatiui nō sunt nisi ad obediendū deo: sed per singulas petitiones petunt ea que aliquo mō ptinent ad omnia dona. ¶ Ad 3m dōm ꝙ q̄uis dona sint quedaz dona a deo data: tñ ad hoc ꝙ possint habere debitas opationes oportet ꝙ a malis homo liberetur. ¶ Ad 4m dōm ꝙ due petitiones pertinent ad cognitionē cōtemplatiuā: sed ad cognitionē practicā non ponunt alique petitiones pertinentes eadē rōne qua nec alique beatitudines: vt dictuz est. ¶ Ad 5m dōm ꝙ q̄uis hō non hñs vtutes nō possit dona impetrare ea merendo: potest tñ ipetrare per modu⁹ dispōnis ad illa. ꝛ iterū aliquis habens vtutes ꝛ dona pōt impetrare perseuerantiā in eis. ¶ Ad 6m dōm ꝙ simpliciter loquendo sunt septem petitiones: vt dcm̄ est: non tamen est incōueniēs vt earū vna aliquo mō includat in alia sic̄ aliqd est in alio in potentia. ¶ Ad 7m dōz ꝙ qꝛ in resurrectione coꝛpoꝛis ꝓcipue ꝛ totaliter participes erimus regni diuini. ideo dicit Aug. ꝙ ptinet ad resurrectionē coꝛpoꝛis: nō qꝛ directe coꝛpoꝛis resurrectio petatur.

¶ Expositio textus.

Spiritus sapie ꝛ intellect⁹ ꝛc.) Ratio ordinis ex ꝓdictis pz. cōbinationis aūt rō hec est: qꝛ simul cōbinant dona duo: quoꝝ vnū dirigit alteruz: sic̄ sapia dirigit intellm ꝓprie loquēdo. ꝟsiliuz aūt foꝛtitudinē per quādā appropriationē: qꝛ sic̄ ꝑcipue ꝟsilio indigemus in opōnib⁹ superogationis: ita ꝛ in foꝛtitudine. scīa pietatē: qꝛ neutrū sonat nisi in id ad qō omnes tenent: timoꝛ aūt qꝛ est recessus a malo. ideo nō idiget ꝓprio directiuo: vt ex dictis pz: tñ ꝓprie loquēdo cōsiliuz ꝛ scīa dirigunt in oibus trib⁹ donis exequētibus. (Spūs timoꝛis) hic spāliter dicit xpm repleuisse: qꝛ ꝓpter suā impfectionē min⁹ in ipso esse videbatur. ideo qꝛ ꝑncipaliter ad patiendū venerat: qō per humilitatē est ꝛpletuz: que ptinet ad donū timoꝛis domini. (Quidam tñ ſm effectū ꝛc.) Doc est verū de timoꝛe ſm actum affectus: qui est timere separationem: ꝛ non ꝯtum ad quēlibet actum affectus: vt postea dicetur.

¶ Plena timorum distinctio.

Et qꝛ de timoꝛe tractādi nobis occurrit loc⁹: sciēdū est q̄tuoꝛ eē timoꝛes. ſ. mūdanū siue hūanū: ſuilē: initialē: castū: vl̄ filialē siue amicalē. hūan⁹ tioꝛ ē

vt ait Cassiodor⁹:qñ timem⁹ picula carnis pa-
ti vł pdere bona mũdi:pp qđ delinquim⁹. Hic
timor mal⁹ ẽ:q in ꝓmo gradu cũ mũdo deserit.
quẽ dñs ꝓhibet in euãgelio dicẽs: Nolite timẽ
eos q occidũt corp⁹ t cẽ. Timor ãt ꝑuilis est: vt
ait Aug. cũ p timorẽ gehẽne ꝛtinet se bõ a pctõ:
quo pñtiã iudicis t penas metuit. t timore fac
qcqd boni facit: nõ timore amittẽdi eternũ bonũ qđ
nõ amat: ħ timore patiẽdi maluz qđ formidat. nõ
timet ne pdat ãplex⁹ pulcherrimi spõsi: ħ timet
ne mittat in gehennã. Bon⁹ ẽ timor iste t vtilis: lz
insufficiẽs: p quẽ fit paulati ꝛsuetudo institie: t
succedit initialis timor: qñ icipit qđ duz ẽ amari.
t sic icipit excludi ꝑuilis timor a charitate. t suc
cedit deide timor cast⁹ siue amicalis quo timem⁹
ne spõsus tardet: ne discedat ne offẽdamus: ne
eo caream⁹. Timor iste de amore vẽit. Ille qdez
ꝑuil ẽ vtil: ħ nõ pmanẽs i eternũ: vt iste timor din⁹
comes ẽ p oẽs grad⁹. ¶Collatio pdcõz.

ET attẽde q ãtuor hic distiguunt timo
res cũ supra Beda dixerit duos esse.
Sz Beda hũanũ timorẽ pẽmisit t noie
ꝑuilis duos quos hic distinxim⁹ ꝓpler⁹
fuit. s. ꝑuilẽ t initialẽ. amicalẽ ꝝo castũ dicẽ. aug.
quoqz ꝑuilẽ timorẽ t castũ apte discernit duz ep'le
ad romanos illuz locũ exponit. nõ. n. accepistis
spũ ꝑuitutis iterꝝ i timore: ħ spũ adoptiõis filio-
rũ dei. ita dicẽs: Duo timores hic ifinnant. vn⁹q
est in pfecta charitate. s. timor cast⁹. alẽ q nõ est
in charitate. l. ꝑuilis. i quo ãbuis credat deo: nõ
tñ in deũ. t si bonũ fiat nõ tñ bene. Nemo enim
inuit⁹ benefacit: etiã si bonũ est qđ facit.

¶De casto t ꝑuili pleni⁹ agit tangẽs de initiali.

DE bis eisdẽ timoribꝰ lati⁹ disputat aug.
dicẽs: Cepit aliqs credẽ diẽ iudicij: si
cepit credẽ cepit t timẽ. Sz q adhuc
timet nõdũ bz fiduciã i diẽ iudicij: nõ-
dũ ẽ in illo pfecta charitas. Si pfecta in illo eẽt
charitas nõ timeret. Perfectã eni charitas facẽt
pfectã institiã: t nõ bẽret ãre timeret: imo bẽret
ãre vẽsideraret: vt trãseat iiqtas t vẽiat rgnũ dei:
ġ timor ñ ẽ i charitate. Sz i q̃ charitate? Nõ icho
ata. In q̃ ġ? i pfectã. Et pfectã inqt charitas foras
mittit timorẽ. Ergo icipiat timor: qr initiuz sapie
timor dñi. Timor q̃si locũ ꝓparat charitati. Cuz
aũt cepit charitas hitare pellit timor q ei ꝓpara
uit locũ. Quãtũ enim illa crescit ille decrescit, t
ãtũ illa fit iterior timor pellit foras. maior charis
mior timor. mior charitas maior timor. Si aũt
nll's ẽ timor ñ ẽ quo itret charitas. fiẽ videm⁹ p se
tã introduci linũ qñ aliqd sunt. seta prius itrat t nisi
exeat ñ succedit linũ. Sic timor prio occupat mẽ-
tẽ. ñ ãt ibi rẽanet timor: qr iõ itrauit vt introducẽt
charitatẽ. ¶Quid vł pdictis aduersari.

ESt ãt snia q̃ vł eẽ ꝛria huic si nõ bz piũ
itellectorẽ. dr. n. in psal. Timor dñi ca
stus pmanet in seculm seculi. Et nũ quen
dã timorẽ nobis oñdit: ħ castum. Or si
oñdit ille nobis eternũ timorẽ: nũqd ꝛdicit illi ista
epla q̃ dicẽ: timor nõ ẽ in charitate: ħ pfecta cha
ritas foras mittit timorẽ? B. n. dicñ ep ioanẽ: il-
lud dcz ẽ p dauid. Sz nolite putare aliũ eẽ spũ
Sl. n. vn⁹ flat⁹ iflat duas tibias: nõ poterit vn⁹
spũs iplere duo corda t agitare duas linguas?
Si spũ vno. i. vno flatu iplẽte due tibie ꝛsonãt.
iplete due ligue spũ dei dissonare pñt? imo ẽ ibi
q̃dã ꝛsonãtia: ẽ q̃dã ꝛcordia: ħ auditorẽ deside
rat studiosuz: nõ ociosuz. Ecce monit duas lin
guas spũs dei: t audiuim⁹ ex vna. timor nõ ẽ in
charitate: audiuim⁹ ex alia. Timor dñi cast⁹ pma
net in seculm seculi: Quid ẽ hoc? Dissonat? Nõ. Ex
cute aures: itẽde melodiã. Nõ sine cã hic addi-
dit cast⁹: illic nõ addidit: qr ẽ timor aliqs q dr ca
stus. ẽ ãt ali⁹ timor q nõ dr cast⁹. Discernam⁹ istos
duos timores t itelligem⁹ ꝛsonãtiã tibiarz. Quo
discernim⁹? Attẽdat charitas vĩa. Sunt boies
q ꝓpterea timẽt deũ ne mittant in gehennaz: ne
forte ardeãt cũ diabolo in igne eterno. ipe ẽ timor
q introducit charitatẽ. Sz sic venit vt exeat. Si
eni pp penas times deũ nõdũ amas quez sic ti-
mes. ñ bona desideras: ħ mala caues. Sz ex eo
qr mala caues corrigis te t icipis bona desidera
re. Que cũ desiderare cepis erit i te timor cast⁹:
Quid ẽ timor cast⁹? Timẽ ne amittas illa bona:
timẽ deũ ne recedat a te. Cũ aũt times deũ ne te
deꝛat pñtia ei⁹: ãplecteris eũ: ipo frui vẽsideras.

¶Quo distent duo timores: per similitudinẽ dua
rum mulierum ostendit.

NOn potes meli⁹ explanare qđ iterfit
iter hos duos timores q̃z si ponas du-
as mlieres maritatas: qrũ vna ꝛstitu
as volẽtẽ facẽ adulteriũ: ħ timet ne dãnet a ma
rito. Timet maritũ: qr adhuc amat negtiã. Hu
ic ñ ẽ grata: ħ onerosa mariti pñtia. Sz si forte
viuit negter tiet maritũ ne veniat: Tales st q ti
mẽt diẽ iudicij. Fac alterã amare vir: debẽ illi
castos ãplex⁹: nlla se adulẽina imũdicia mclare
velle. Ista optat pñtiã viri. Ista timet t illa ti-
met. Ja q̃ ircrogẽt q̃re timeãt. Illa dicet. Tieo
virũ ne veniat: illa dicet tieo vir ne discedat. Il
la dicet tieo vir ne dãnet, illa dicet: timeo virum
ne deꝛat. Doe bi aio t inenies timorẽ quẽ foras
mittit charitas: talẽ timorẽ castũ pmanẽtẽ i seclz
seculi. Illũ timorẽ pfecta charitas foras mittit:

qr ille timor tormẽtũ hz torquet? scia pctor: nõ
dũ fcã ẽ iustificatio. Est ibi qđ titillat mẽtez: qđ
pugnat qđ stimulat. Stimulat ille timor. sed i-
trat charitas q̃ sanat qđ vulnerat timor. Timor
castus facit securitatẽ in aio. Audiuim⁹ duas ti
bias ꝛsonãtes. s. dauid t Joanẽ. Illa de timore
dei dicit quo timet aia ne dãnet. Illa de timore
quo timet aia ne deꝛat. Ille ẽ timor quẽ cha-
ritas excludit. ille ẽ timor q pmanet i seclz seclo.
Ecce bis ꝝbis pdcis apte oñdit Aug. qs sit ti-
mor cast⁹ t qs ꝑuilis: t q̃liter differant. In qb⁹
ẽt initialẽ timorẽ significauit: q nec ex toto ẽ ꝑui-
lis nec ex toto ẽ cast⁹: ħ tanctz medi⁹ aliqd de ser
uili t aliqd de casto timore hz. Facit enim ꝑuire
ptiz timore pene: ptiz amore iusticie. per quẽ ti-
mem⁹ puniri t timem⁹ offendẽ. Iste timor est
in icboata charitate: nõ in pfecta t q̃ctuz crescit
charitas rãtũ decrescit iste timor q̃ctũ ad meritũ
pene. i. q̃ctũ ad id qđ facẽ timere penã: t q̃ctũ ad
tormẽtũ ꝛscie. Nã q̃cto diligim⁹ rãto min⁹ time
mus. Iste timor norat i illis ꝝbis Aug. vbi nõ
negat timorẽ eẽ in charitate inchoata: ħ pfecta.
Qđ nõ possz dici de ꝑuili: qr vt ipe supra dixit.
ꝑuilis timor nõ remanet veniente charitate. nec
itrat charitas nisi pri⁹ ille timor exeat: nec i illo
timore aliqs credit in deuz: t si credat deo: nec
bñ facit ẽt si bonũ ẽ qđ fac. Nõ est ġ ille timor in
charitate ẽt icboata. Qr ois q charitatẽ hz licet
nõ pfectã: t in deuz credit: t bona opera facit.
Quare seruilis nõ est timor ille quez in charita
te inchoata foꝛe cõcessit: t quẽ crescẽte charita-
te decrescere dixit. Sz ille ẽ timor initialis: quẽ
nõ esse negat esse in charitate nisi perfecta fit.

¶Qr timor seruilis t initialis dicitur initiuz sa
pientie: sed differenter.

SIcẽdũ ẽ tñ q vtrqz timor. s. ꝑuilis t
initialis in scripture diuersis locis dr
initiuz sapie: t ita cõperies si diligẽter
annotaueris loca scripture: in qb⁹ de
timore dñi fit mẽtio. ex alia tñ rone t cã diuersa
dr ꝑuilis initiũ sapie: t ex alia initialis. Seruilis
enim iõ dr initiũ sapie: qr ꝓparat locuz sapie. t du
cit ad sapiam: ħ tñ nõ remanet cũ ea: imo foras
exit. initialis ꝝo dr initiũ sapie: qr est cũ inchoa-
ta sapia. Quẽ cũ qs bñe icipit sapiaz t charita-
tẽ bñe icipit. inde est q vtrqz timor dr initialis.
Qđ inuenire poteris per diuersa scripture loca.
vtrqz ẽt timor interdũ dr ꝑuilis: qz ipe initialis
qui est in charitate inchoata aliqd hz de ꝑuili. s.
angorez pene: sicut t aliquid habet de casto. sci
licet q timet offendere ac separari.

¶De hoc qđ Aug⁹. dicit castuz timorẽ eẽ eternũ.

ILlud quoqz diligenter est notãdũ q in
supiorib⁹ Aug. dicit castũ timorẽ esse
eternũ. per qđ ꝛfirmat ꝓmissa snia. s. q
spũs timoris erit in futuro sicut t alia
dona spũs scti: ħ nõ hẽbit oẽm illũ vsuz quẽ mõ
hz. Faciet eni nos tũc reuereri deuz: nõ timere
separi vł carere. Fuit ġ i xpo timor ille: ħ iuxta
illũ vsũ quẽ hẽbit in futuro in scis. nõ eni timuit
xps separi vel offẽdẽ deũ: ħ eũ p oib⁹ reuerit⁹ ẽ.

¶An timor pene i xpo fuerit ꝑuilis initial' vł ali⁹.

QUam aũt fuerit in xpo timor pene: q̃ri
tur an iste timor fuerit mũdan⁹ vł ser
uilis vel initialis. Ad qđ dicim⁹ nllm
eorz fuisse i xpo. Qđ timor mũdan⁹ ma
lus ẽ vt supra dcz ẽ. t i ꝓmo gradu cũ mũdo de
serit. seruilis ꝝo vel initialis in pfecta charitate
nõ est. Nullus ġ timor istorz in xpo fuit. Quis
ġ fuit timor ille quo penã timuit? Pot timor il
le dici nãlis siue human⁹ q oib⁹ boib⁹ inest: quo
horret moꝛs t formidat pena. t dr timor iste
nãlis: nõ q̃ accesserit homini ex nã ꝛz q̃ pri⁹ fu-
it istituta: qr nõ fuit iste timor ꝛcreat⁹ boi: nec de
bonis nãlib⁹: ħ qr ex corrupta nã per pctm oib⁹
aduenit cui corruptio inoleuit tanctz esset nãlis.
t est timor iste effect⁹ peccati: vt dictum est.

¶Postq̃z determinauit de donis in gnãli: hic determinat
de dono timoꝛi q pp sui mltiplicẽ acceptionẽ spãlẽ difficl'
tatẽ hz. Dicit aũt b⁹ps in duas. p determiat de timore in
gnãli. z⁹ãt de timore xpi spãl'r ibi (Cũ ãt fuerit in xpo.) p⁹
in duas. In p⁹ ponit distinctionẽ timoꝛis. In z⁹ soluit quã-
dã ꝛtietatẽ ibi. (Et attẽde q ãtuor tc.) (De bis equidẽ)
Dic ponit ꝛparationẽ timoꝛũ adinuicẽ. Et circa B duo fa-
cit. p cõparat timores adinuicẽ. z⁹ ex dcis quãdã ꝛnẽ ifert
ibi. (Illõ q̃z diligẽter.) Circa p'm duo fac. p cõparat timorẽ
filialẽ ad ꝑuilẽ. z⁹ initialẽ ad vtrũq; ibi (In qb⁹ ẽt timorẽ
vel initialẽ.) Circa p'm ãt tria fac. p ponit ꝓpetatẽ timor
ꝑuilis. z⁹ oñdit dr̃itias timoris casti vł filialis ad ipz ibi:
(Est ãt alia snia) 3⁹ p similitudinẽ dr̃iaz manifestat ibi (Nõ
poteris meli⁹) (In qb⁹ ẽt initialẽ timorẽ) Dic cõpat timo-
rẽ initialẽ ad alios duos. Et circa B duo fac. p⁹ imo oñdit
distinctionẽ ei⁹ ab vtrqz dictoꝛ. Sc̃o ponit quãdã ꝛuenietiã
ipsi⁹ ad timorẽ ꝑuilẽ ibi (Sciẽdũ ãt est q vtrqz ti-
mor tc.) Questio. II.

HIc est duplex qõ. Pria de timore de q̃ agit
hic. Sc̃a ãt de alys donis exequẽti
b⁹. s. pietate t fortitudine. ¶Circa p'm querunt
tria. Primo de timore in gnãli Sc̃o de timo-
re seruili. Tertio de timore filiali.

¶Utrũ diffõ damasceni de timore sit bona.

BPrimũ sic pcedit. vł q Damascen⁹
icõueniẽter timorẽ diffiniat
dicẽs: timor ẽ desiderii fz fistolẽ mouẽs. De-
sideriũ enim ad ꝛcupiscibilẽ ptinet. timor ãt ẽ in irascibili: ġ
timor nõ ẽ desideriũ. ¶P. Desideriũ est respcũ boni: sed
obm timoris est malũ. vñ pbs dicit in. 3. eth. q timor est ex-
pectatio mali. Ergo timor nõ est desideriũ. ¶P. desideriũ
ad psecutiõez ptinet: ħ timor ẽ fuga mali: vt dicit glo. Job. x.
Ergo timor nõ ẽ õsideriũ. ¶P. fz fistolẽ mouere ẽ mouere
fz ꝛctiõez. ħ tractio cũ sit motꝰ corpalis cordis ñ ẽ in oib⁹

in quibus est timor.s.in angelis:g̃ male diffinit timorem.

¶ Utrũ timor bñ diuidat in seruilẽ ⁊ castuz.

Ulterius videt ꝙ magister hic male distinguat timoris partes. Qz ſm pbm in p topicoz. si vnũ oppositorũ dicit multiplr ⁊ reliquuz: sed timor ⁊ spes sunt opposita: cũ igit spes nõ dicat multiplr: nec timor distingui debuit. ¶ Ꝑ. passiones ⁊ actus ⁊ habitus diuersificãtur ſm obta: sed idem est obm timoris mũdani: seruilis: ⁊ initialis.s.pena. Ergo videt ꝙ nõ debeant adinuicẽ distingui. ¶ Ꝑ. pfectũ ⁊ impfectũ circa amorẽ nõ diuersificant charitatẽ: sed timor initialis ⁊ castus nõ differunt nisi ſm perfectũ ⁊ impfectũ: g̃ nõ debẽt distngui abinuicem.

¶ Sed ꝺ. videt ꝙ debuerit plures ptes timoris assignare. Timor enim ex ꝺcupiscẽtia causat: sed ꝺcupiscẽtia carnis ꝺtra ꝺcupiscentiã oculoz que est ꝺcupiscẽtia mũdi diuidi tur. pª Jo.z. ergo mũdanus timor quo timemus mũdi bona pdere debet distingui ꝺtra timorẽ carnis quo timemꝰ carnis pœnam pati. ¶ Ꝑ. magister ponit in fine lectiõis timorẽ quendã nãlẽ qui differt ſm ipsum ab oibus alijs: ergo videt ꝙ ĩsufficiẽter assignet tãtũ q̃tuor timores. ¶ Ꝑ. Dama. z. li. assignat plures differẽtias. s. segniciẽ erubescẽtiã verecundiã admirationẽ stupozem agoniaz: ergo videtur ꝙ hec diuisio que hic ponit sit insufficiens.

¶ Utrum timor debeat inter dona computari.

Ulterius videt ꝙ timor nõ debeat iter dona computari. Timor enĩ ponit vna de q̃tuor ꝑncipalibus passionibꝰ: sed nulla aliaz ponit donũ: imo spes ponit virtus: gaudiũ ponit fructus: doloz ponit pars penitentie. s. ꝺtritio: g̃ nec timor siliter ꝺz poni donũ. ¶ Ꝑ. dona danf nobis in adiutoziũ humane ifirmitatis: sz ipse timor ifirmitatẽ ꝺportat: g̃ nõ debet dici donuz. ¶ Ꝑ. Aug. dic. i4. de ci. dei. Timor est amor fugiẽs qõ ei aduersat: sz amor nõ est donũ imo vtus: g̃ nec timor donuz ꝺz poni.

¶ Sz ꝺ. est qõ dic Jsa. xi. vbi timor iter alia dona scti spũs noiat. ¶ Ꝑ. illõ qõ est ꝑncipiũ salutis nõ est a nobis: sz donũ dei est: vt dic Aug. sz timor est ꝑnꝰ salutis. Jsa. z6°. A timore tuo dñe ꝺcepimꝰ spm̃ salutis: g̃ timor ẽ donũ spũsci.

Respõdeo dõm ꝙ diffinitio data ſm Damas. ꝺuenit oi timori: sz qz noia passionũ a passionibus sensitiue partis ad opões supiozis ptis trãsferunt vt supza dcm̃ est. iõ videamus ꝑmo q̃liter dicta diffõ competat timori qui est passio sensitiue partis. q̃libet aũt illaz passionũ ptinet ad appetitiuã partẽ: sed inter eas est differẽtia ſm Auicennã in. 6. de nãlibus. qz dispões cozdis in gbusdã passionibꝰ sunt q̃si actiue: in gbusdã quasi passiue. dispõ autẽ cozdis actiua est vel ſm pfectionẽ cozdis in seipso sic est amplitudo ⁊ dilatatio cozdis que est in gaudio vel ſm etiã pfectionẽ cozdis ad aligd agenduz vel patiendus vel obtinẽdũ sic est fortitudo cozdis que regrit in audacia ⁊ spe. dispositio aũt passiua cozdis per oppositus est vel ſm defectũ ipsius in seipo que dicit coangustatio que regrit in tristitia vel ſm defectũ ipsiꝰ per cõparationẽ ad aligd agẽdũ que dicit debilitas cozdis que regrit in amore ⁊ desperatione. Cõtractio aũt signat motuz alicuius ab alio a quo retrahit in seipm: vbi quodãmõ cõgregat. ⁊ iõ ipsa ꝺtritio dispõnez cozdis que est debilitas: per quã aliquis ab alio deficit in seipso ꝺsistens. Sic igit ꝑz ytellectus diffinitionis Damas. qz dixit desideriũ ad significãdũ genus timoris: qui est actio vel motus appetitus. Qz aũt dixit sz sistolem mouẽs: ꝺtrijtiaz ꝑpriã assignauit que a causa mãli eiꝰ sumit. ⁊ per hanc silitudinẽ ꝺ etiã timor in spũalibꝰ dũ motus volũtatis ab aliquo refellit ⁊ in seipm cõsistit.

Ad primum igit dõz ꝙ desideriũ ponit ibi large ꝑ appetitu que cõis est ⁊ irascibili ⁊ ꝺcupiscibili. ¶ Et per ꝟ ꝑz solo ad z^m. ¶ Ad 3^m dõm ꝙ ẽt in fuga est appetitꝰ fugiẽdi qui hic desideriũ ꝺ. ¶ Ad 4^m dõm ꝙ in spũalibꝰ est ꝺtractio per silitudinez: vt dctm est.

Ad secundã qõnẽ dõm ꝙ timor hic distinguitur ſm ordinẽ timentis ad deuz: cui per vnũ timorẽ magis appropinquat vel distat q̃ per aliũ. cũ enĩ timor in fuga mali ꝺsistat: maluz aũt est pene ⁊ culpe. erit timor g̃dam qui ꝺsistit in fuga mali culpe tñ per quã homo a deo sepatur. s. timor castus vel filialis. Alius autẽ qui ꝺsistit in fuga mali pene. pena aũt est duplex. vna pro cuius vitatione pctm̃ q̃q; cõmittit: sic sunt tẽporales pene. ⁊ banc penã refugit timor mũdanus vel humanꝰ. Alia est pro cuiꝰ vitatione nunq̃ fit pctm̃: sz magis vitat sic pena q̃ erit post bãc vitã. ⁊ bãc penaz fugit timor filius. Aliꝰ aũt timor ẽ qui fugit ytrũq; malũ. pene. s. ⁊ culpe. s. initialꝫ qui ꝟ oculũ ad ytrũq. ⁊ iõ est medꝰ iter filẽ ⁊ castuz.

Ad primuz igit dõm ꝙ malus ꝺtingit multifariã. bonũ aũt vno mõ ꝟ Dionysiũ ⁊ pbz. Et ideo spes que respicit bonũ nõ ita diuidit sic timor qui respicit malũ. ¶ Ad z^m dõm ꝙ nõ eadez pena est quã respicit timor mũdanus ⁊ seruilis: vt ex dictis ꝑz: seruilis vo ⁊ initialis eandẽ penã respiciunt: sed seruilis tanq̃ ꝑncipale obm. initialis aũt non: sed magis malũ culpe. vñ magis se tenet cũ casto timore q̃ cum seruili. ¶ Ad 3^m dõm ꝙ timor initialis distinguit a casto nõ ſm ꝙ impfecte se ꝟ ad id ad qõ pfecte se habet castus timor: sed qz se ꝟ etiaz ad aliud obm q̃uis ex pñti: vt dctm est. ¶ Ad 4^m dõm ꝙ timor mũdanus ſm spẽm nature ab humano distinguitur: sed in eodem gradu ponunt ſm ꝑpinquitatẽ ad meritum ⁊ demeritum ſm ꝙ hic timores distinguunt. ¶ Ad quintum dõm ꝙ natura saluat etiam in merito ⁊ demerito. ⁊ ideo timor nãlis non ponit aliquẽ gradũ distantie vel ꝑpinquitatis ad meritum vel demeritũ. ⁊ ꝑpter hoc de ipso non facit mentionẽ in diuisione ꝑma. ¶ Ad sextũ dõm ꝙ ille partes timoris assignantur ſm obiecta. sic autẽ nõ intendit hic diuidere timorem: sed sic dictum est.

Ad tertiã qõnez dõm ꝙ timor mundanus ⁊ humanus cum sint inordinati nõ possunt eẽ donum spũssancti: sed sunt vel passiones vel electiones silez passionibus: aut etiaz habitus ſm ꝙ habitus noie operationis vel passionis noiant. Siliter etiã timor seruilis nõ pertingit ad perfectionẽ doni sic nec fides informis ad perfectã rõnem vtutis. Jn oi enĩ vtute hoc est cõe ſm pbm ꝙ vtuosus operat boni gratia vel ꝑpter turpis vitationez. timor aũt seruilis operat bonũ nõ ꝑpter fugã turpis: sed ꝑpter fugam tristis. Uñ deficit a pfectione virtutis: ⁊ multo amplius a perfectione doni qõ est vtute pfectius. Timor aũt castus ⁊ initialis ſm ꝙ pticipat timorẽ castũ habẽt rõnez doni: cuiꝰ ratio est: ꝙ altiozi mẽsura suos actus modificat q̃ sit mẽsura humana. mẽsura enim humanoz operuz est rõnis bonuz. Uñ vtuosus abstinet a malis fugiẽs ⁊ timẽs incõueniens rõnis qõ est turpe. Et iste timor est annexus cuilibet vtuti: sz timor qui est donũ fac abstinere a malis ꝑpter fugã incõueniẽtis qõ est in sepatione a deo. ⁊ iõ ipz deũ ꝟ ꝑ mẽsura sue opõnis: ⁊ qz modus a mẽsura causatur. iõ operat supza humanũ modũ. ⁊ ꝑpter hoc est donũ.

Ad primum igitur dõm ꝙ timor ſm ꝙ est passio nõ est donũ: sz ſm ꝙ est habitus gdã a deo infusus. siliter etiaz nec̃ spes ſm ꝙ est passio est virtus: sed ſm ꝙ est habitus gdã ꝑficiẽs ad actũ silez passioni que est spes. doloz aũt qui est passio sensitiue ptis nõ est pars penitẽtie: q̃uis etiam talis posslit esse penitẽtie adiũcta: sed doloz in rõnali parte cõsistens qui est opatio magl q̃ passio gaudiũ etiã qõ est in pte sensitiua aie non est fructus: sed qõ est in rõne non põt dici passio ꝑprie loquẽdo: q̃uis aligd habeat de silitudine passionis. ¶ Ad scõz dõz

ꝙ timor eoz q̃ sunt sub boie ad ifirmitatẽ boĩs ptinet: sed timor dei qui est supza boiem nõ est ifirmitatis: sed maxime pfectiõis ĩ ipo: qz in ꝟ ipo iferiꝰ pfectissimũ ẽ ꝙ suo superiozi maxie subdit. ¶ Ad tertiũ dõm ꝙ timor dei ẽ amor nõ eẽntialr loquẽdo: sz p cãm: qz amor est cã timoris.

¶ Utrum timor seruilis sit a spiritu sancto.

Ad secundũ sic ꝓcedit. videtur ꝙ timor seruilis nõ sit a spiritusancto. qcqd enĩ est a spiritusancto põt eẽ sil cũ ipso: sed timor seruilis nõ bẽtur sil cũ spũsãcto: qui sine charitate nõ habet: cũ qua nõ est timor seruilis: g̃ timor seruilis nõ est a spiritusancto. ¶ Ꝑ. sicut deus ꝓ seipm amãdus est: ita ꝓ seipm timẽdus est: sz amor mercẽnariꝰ: quo gs amat deũ ꝓ bona tẽporalia: nõ est a spũsancto cũ sit illicitꝰ: qz plus amant illa bona tẽporalia q̃ deꝰ: g̃ ⁊ timor seruilis quo deus ꝓ penas timet non est a spiritusancto. ¶ Ꝑ. illud qõ nascit ex radice pcti nõ est a spiritusancto: sed timor seruilis ex tumore nascit q est radix pcti. Uñ sup illud Job. 3. q̃re nõ in vulua mortuus suz ⁊c. dicit Gregorius. Cũ ex pctõ ꝑsens pena metuit ⁊ amissa dei facies nõ amat timor ex tumore est. non aũt ex humilitate: g̃ videt ꝙ timor seruilis nõ sit a spũsancto.

¶ Sz ꝺtra. Ro. 8. Nõ accepistis spm̃ seruitutis ⁊c. glo. vnꝰ spũs est qui facit duos timores. s. seruilẽ ⁊ castũ: sz castus timor constat ꝙ est a spũsancto: g̃ ⁊ seruilis. ¶ Ꝑ. nõ est minus timere deũ q̃ credere: sed fides ẽt informis est a spũ sancto: ergo ⁊ timor seruilis est a spũsancto.

¶ Utrum vsus timoris seruilis sit bonus.

Ulterius videt ꝙ vsus timoris seruilis nõ sit bonꝰ. vsus enĩ bonꝰ est quo fit bonũ ⁊ bñ: sed ꝟ augustinũ sup illõ Ro. viij. Nõ accepistis spm̃ fuitutis ⁊c. In timore seruili ẽt si aligd fiat bonũ: nõ tñ bñ: g̃ vsus eius est malus. ¶ Ꝑ. ois actꝰ timoris ex aliquo amore ꝓcedit: sed actus timoris seruilis nõ ꝓcedit ex amore charitatis: g̃ ꝓcedit ex amore libidinoso: g̃ est malus. ¶ Ꝑ. vna circũstãtia idebita facit totũ actũ malũ: sz actꝰ timoris seruilis videt esse seruilr timere que est circunstantia turpis. ergo vsus timoris seruilis est malus.

¶ Sed ꝺtra. cuiꝰ vsus malꝰ est ipm ẽt malũ est: qz nõ põt arbor bona fructꝰ malos facere. Matth. 7. sz timor fuilis ẽ bonũ cũ sit a deo: g̃ vsus eiꝰ bonꝰ est. ¶ Ꝑ. vsus timoris seruilis est abstinere a pctõ ⁊ ad sapiẽtiã introducere. ꝟ aũt est bonũ: g̃ vsus seruilis timoris est bonus.

¶ Utrum timor seruilis tollat adueniẽte charitate.

Ulterius videt ꝙ timor seruilis nõ tollat adueniẽte charitate. timor enĩ seruilis a fide informi cõsurgit: sz fides informis manet ſm substãtiã hꝫ ⁊ formal charitate que aduenit: g̃ ⁊ timor nõ expellit charitate adueniẽte. ¶ Ꝑ. per charitatẽ adueniẽtẽ nõ tollit nisi pctm̃ ⁊ qõ est ex pctõ introductũ. hoc aũt nõ est timor seruilis cũ sit a deo: ergo nõ expellit charitate adueniẽte. ¶ Ꝑ. qõ se hẽt ex additione ad aliud icludit illud ⁊ nõ tollit: sz timor initialis se hẽt ex additione ad seruilẽ: qz timet penã sicut seruilis ⁊ vlteriꝰ sepationẽ: g̃ timore initiali adueniẽte nõ expellit timor seruilis: g̃ nec adueniẽte charitate sine qua non est timor initialis.

¶ Sed ꝺtra est qõ dicit Augꝰ. in lra ꝙ adueniẽte charitate pellit timor seruil. ¶ Ꝑ. Libertas nõ cõpatit secũ fuitutẽ: sz charitas adueniens libertatẽ facit: qz vbi spũs dñi qui sine charitate non est: ibi libertas. z. Thozin. 3. g̃ timor fuilis expellit adueniẽte charitate. ¶ Ꝑ. Nullꝰ ꝑncipaliter timẽs penã hẽt charitatẽ: sz qcũq; hẽt timorẽ seruilẽ ẽ hꝫ

Respondeo dõm ad ꝑmã qõnẽ ꝙ ſm pbm (g̃ ⁊c. in. i. Meth. Liber est qui sui causa ẽ. Seruꝰ aũt per ꝺriũ itelligẽdus ẽ qui alteriꝰ cã est ⁊ nõ sui. Sumꝰ aũt cã eoz que ad nos ptinẽt per volũtatẽ. vñ illõ dicit aligs facere libere qõ spõtanea volũtate facit. Illud aũt seruilr ad qõ faciẽdũ sibi volũtas deest. facit aũt illud coactꝰ ab alio violẽtia vel metu. ⁊ iõ cũ tristitia: qz oẽ coactũ est ꝺtra volũtatẽ ⁊ triste: vt dicit in. 5. Meth. ⁊ ſm hoc dicit aligs ex libertate spũs aligd facere: qz bñplacito sue volũtatis delectabilr facit. timore aũt seruili qõ facit coactus metu pene: ⁊ per ꝺns cũ tristitia. mallet enĩ nõ facere nisi pena timeret. Patet igit ꝙ seruilitas ex illa pte cõsequit timorẽ quo ad aligd faciẽdũ vel dimittẽdũ iclinat. hec aũt iclinatio nõ itrat eẽntiã timoris: sed est effectꝰ eiꝰ. eẽntiã vo suã hẽt ex cõparatione ad ꝓpriũ obiectuz qõ est pena eterna quã fides idicat. vñ seruilitas est accñs timoris: ⁊ nõ itrat essentiã eiꝰ. ⁊ iõ eẽntia eiꝰ bona est: qz refugere penas eternas nõ est nisi bonũ. vñ seruilis timor ꝟ eẽntiã suã est a spũsancto: nõ tñ donũ spũs sancti nisi coiter loquẽdo vt dicimꝰ oẽ qõ a spũsancto dat donuz eiꝰ esse. Sic aũt nõ loquimur de donis: sed illa seruilitatis cõditio que icludit ꝑuationẽ volũtatis iustitie nõ est a spũsancto.

Ad primuz igit dõm ꝙ quedã sunt a spũsancto q̃ nõ sũt cũ spũsãcto: sicut fides informis ⁊ timor seruilis: qõ gdẽ nõ ẽ nisi ꝑ defectũ comitãtẽ. quedã vo sunt a spũsancto ⁊ cũ ipo sunt sicut charitas. quedã vo cũ ipo sed nõ ab ipo: sicut pctm̃ veniale. Quedã vo nec ab ipso nec cũ ipo: sicut mortale. ¶ Ad scõm dõm ꝙ obiectũ amoris est bonũ: sed obiectũ timoris ꝑput nũc logmur est malũ qõ fugit. Jn deo aũt est bonitatẽ inenire. ⁊ iõ est ꝑ seipm ⁊ nõ ꝑ aliud diligẽdus: sed nullũ malus in ipso est. est aũt ab ipso aliqõ malũ. s. malum pene. ⁊ iõ ꝑpter penã quã ifligit deũ timere nõ est malũ ſm se. quomõ aũt timore reuerẽtie bonũ excellẽs timeat infra dicẽt. ¶ Ad tertiũ dõm ꝙ Gregoriꝰ loquit de timore ratiõe seruilitatis: in q̃tũ. s. pctm̃ volũtate retinet: qõ ꝑz ex hoc qõ ꝑmissie vbis subiungit: superbit g̃ppe qui peccatũ si liceat nõ puniri nõ deserit. ¶ Uel ꝺz ꝙ timor ille ex quo nascit timor fuilis pene q̃tũ ad actũ suũ nõ est timor inordinatꝰ qui est radix pcti: sz est timor nãlis quo gs oẽ nociuũ nãlr refugit.

Ad secundã qõnẽ dõm ꝙ gcqd est de substãtia bñ tus opz ꝙ in actu eiꝰ reluceat: eo ꝙ q̃les sunt habitꝰ tales actꝰ reddũt vt dicit in. z. ethi. nõ autẽ opz ꝙ oẽ qõ accidit alicui habitui semp in actu eiꝰ manifestẽt: sicut fidei informi accidit hẽre aligd repugnãs charitati: nõ tñ opz ꝙ semp in actu eiꝰ charitati repugnãs aligd ĩueniat: cũ igit seruilitas timoris habitui accidat ex ipfectione subiecti: vt ex dictis ꝑz: nõ opz ꝙ actꝰ eiꝰ semp cõditiones seruilitatis in se hẽat: sz poterit hẽre bonitatẽ ꝓportionatã substãtie sui bitꝰ: nõ. s. meritoziã sicut nec bitꝰ hẽt bonitatẽ gratuitã: ⁊ qz bitus pfectã rõnẽ bonitatis nõ hẽt. iõ defectꝰ alicuiꝰ debite bonitatis in actu sine deordinatio aliq̃ nõ repugnat substãtie bitꝰ sic repugnat ois actꝰ iordinatꝰ bitui vtutis qui hẽt bonitatẽ pfectã. ⁊ pp hoc vir tutis vsus semp est bonꝰ. peccati aũt semp est malus: sed timoris seruilis actꝰ põt eẽ ⁊ bonꝰ ⁊ malus.

Ad primuz g̃ dõum ꝙ aug. loquit qñ aligd fit timore seruili rõne sue fuilitatis. ¶ Ad scõm dõz ꝙ actꝰ timoris seruilis qñ bonꝰ est nõ est ex amore gratuito nec̃ ex amore libidinoso: sz ex amore nãli quo gs vult ꝺsistentiam ⁊ bñ eẽ sui subiecti. ⁊ iõ bozret oẽm penã siue quã experiẽtia docet sicut in nãli timore: siue quã fides demõstrat sicut in seruili. ¶ Ad tertiũ dõm ꝙ non sp timere seruilr est actꝰ timoris seruilis vt ex dictis ꝑz.

Ad tertiaz qõnẽ dõz ꝙ timor seruilis manet adueniẽte charitate q̃tũ ad substãtiaz: sz nõ q̃tũ ad seruilitatẽ. Cõstat enim ꝙ hõ charitatẽ hñs timet penas eternas qõ erat ꝑpriũ obiectũ eiꝰ q̃tũ ad substãtiã

bit⁹.q eni hec ꝓ̄s q̄z alia timeat:nō ē de rōne bit⁹: sed de rōne seruilitatis. Et p̄ b̄ ꝓz solo ad vtrāq; ptē rōnis.

¶ Utruz timoz casł⁹ sit idē in substantia cū timore seruili.

A B tertiū sł⁹ sit idē in substātia cū timore seruili. Sicut eni se bēt timoz seruilis ad fidē ifozmē:ita timoz casł⁹ se bēt ad fidē fozmatā: ḡ cōmutatim sicut se bēt fides ifozmis ad fidē fozmatā:ita se bēt timoz seruilis ad castū:sz fides fozmata est idē in substātia cū fide ifozmi:ḡ ꝛ timoz casł⁹ cum seruili. ¶ P̄. Separatio a deo quā timet timoz casł⁹ includit in pena eterna quā timet timoz seruilis:sz sicut se bñt obiecta:ita se bñt bit⁹:ḡ timoz casł⁹ icludit in timore seruili:ꝛ ita nō differūt fm substātiā. ¶ P̄. Ea quoq; vnū est rō alteri⁹ ad eundē bitū ptinēt sicut dilectio dei ꝛ ꝓximi:sz separatio a deo est rō ois pene eterne:ḡ ad eundē bitum ptinēt. ḡ timoz casł⁹ ꝛ seruilis nō differūt fz substātiā bit⁹.

¶ Sed ꝺcra. Plus distat a pfectione doni timoz seruilis q̄ vt⁹ que est timore seruili pfectioz vt dictū ē:sed donū timoris differt fm substātiā bit⁹ a virtute:ḡ multo fortiꝰ a timore seruili. ¶ P̄. Ditus diuersificanť per act⁹ ꝛ obiecta:sz ihoneſtū vel turpe q̄ timet timoz castus. ꝛ triste siue penale q̄ timet seruilis timoz:nō dñr malū vna rōne neq; vniuoce. Ergo timoz seruilis ꝛ casł⁹ nō sunt idē bitus.

¶ Utrum timoz initialis differat fm substantiam a casto.

Ulterius videť ꝙ initialis differat fm substantiā a casto. Initialis enī icludit seruilē:q̄z timet penā:sed seruilis fm substātiā bit⁹ differt a casto:ḡ ꝛ initialis. ¶ P̄. Idē nō diuidit ꝺcra initialē:ḡ nō ē idē fm substātiā cū ipso. ¶ P̄. Sicut initialis est pfectioz seruili:ita castus est perfectioz initiali:sed initialis nō est idē cū seruili. si eni sit idē nō erit idē cū casto:qui differt fm substātiā a seruili:vt ꝓbatū est: ergo ꝛ casł⁹ non est idem cum initiali.

¶ Sed ꝺcra. Perfectū ꝛ iperfectū nō variāt substātiā bit⁹. sed timoz castus ꝛ initialis differunt scōm pfectū ꝛ iperfectū:ḡ nō differūt scōm subaz bit⁹. ¶ P̄. Ditus distinguūť p act⁹ ꝛ obiecta:sz idē ē obiectū q̄ p̄ncipaliť respicit timoz initialis ꝛ casł⁹:vt ꝓbatū ē:ḡ sūt idē fm subam bit⁹.

¶ Utrum timoz castus diminuať crescente charitate.

Ulterius videť ꝙ timoz castus diminuať charitate crescēte. timoz eni initialis ꝛ casł⁹:vt ꝓbatū est: sunt idē fm substantiā:sed timoz initialis decrescit charitate crescēte:vt i lra dicit:ḡ ꝛ timoz casł⁹. ¶ P̄. Dis timoz bēt penā vt dicit .i. Job.3. Sed charitas pfecta non bēt penā:ḡ quāto crescit charitas tāto glibet timoz decrescit. ¶ P̄. Ubi est ipossibilitas separatiōis:ibi non est timoz sepatiōis:ḡ quāto aligs difficiliꝰ separa a deo tāto minuiť sepatiōis timoz:sz quāto charitas magis crescit tanto aligs difficiliꝰ a deo separať:q̄z stricti⁹ei colligať:ḡ quanto magis crescit charitas tāto magis decrescit sepationis ti-

¶ Sed ꝺcra. Timoz casł⁹ē donū spi(moz qui dicit casł⁹, ritussancti:sz oēs vtutes ꝛ dona sił crescūt sicut ꝛ simł ifundūtur:ergo crescente charitate crescit timoz castus. ¶ P̄. Amoz est timoris causa. Sed crescente causa crescit effect⁹: Ergo charitate crescēte crescit timoz.

¶ Utrum timoz euacueť adueniēte gl̄ia.

Ulterius videť ꝙ timoz euacuetur gl̄ia adueniēte. Rō eni timoris est possibilitas ad malū. Sed in illis qui sunt in gl̄ia nō est possibilitas ad aliquod malū q̄ est timoris obiectum:ḡ nō erit ibi timoz aliquis. ¶ P̄. Spes videť eē maioris pfectōis q̄ timoz:q̄z spes pficiť per fortitudinē cozdis. timoz aūt per debilitatē vt dictū est:sz spes nō manet in pria:ḡ multo minꝰ timoz. ¶ P̄. Oē q̄ est pfectionis est in deo. Sed timoz nō est in deo:ḡ nō est pfectionis:ḡ excludiť aduenieńte gl̄ia.

¶ Sed cōtra. Timoz dñi sanctꝰ pmanet in seculum seculi.

¶ P̄. Timoz debeť sūme maiestati. Malachie.i. Si ego dñus vbi est timoz me⁹: sed in futuro exoluem⁹ deo quicq̄d ei debem⁹:ḡ timebim⁹ ipsum.

Respondeo dōm ad p̄mā q̄nē ꝙ duplex est malū. Quoddā q̄ ꝓsistit in volūtate ei⁹ cui iest q̄ dicit malū culpe. Quoddā vo est malū ꝺcra voluntatē ei⁹ cui ineſt q̄ dicit malū pene. Malū aūt culpe abhorret ḡs:vel ex hoc q̄ declinat a rectitudine rōnis:ꝛ sic est timoz inhoneſti ꝺcrary idi⁹ cuilibet vtuti. Uel ex hoc ꝙ declinare facit ab ipo deo:ꝛ sic ptinet ad donū timoris. Timoz aūt declinatiōis a regula aliq̄ est ꝑpter amoz̄ regule. Uñ timoz qui est donū causať ex amore dei:ꝛ iō dicitur timoz amicabilis vel filialis inq̄tū de⁹ dicit pater nr̄: vel ēt castus inq̄tū de⁹ dicit methaphorice sponsus aiarū nr̄aꝝ. Timoz aūt seruilis vt supra dictum est iclinat ad aliq̄d faciēdū ꝺcra voluntatē. Uñ opz ꝙ illud malū bēat q̄ obiectū ꝓpriū q̄ est ꝺcra volūtatē: ex hoc rōnē mali bñs q̄ est malū pene:ꝛ ita timoz seruilis ꝛ casł⁹ non bñt idē obiectū:sed diuersa:ꝛ pp̄ hoc differūt scōm substātiā bit⁹.

Ad primū igiť dōm ꝙ idē est fidei fozmate ꝛ infozmis obiectum. nō aūt timoriꝭ seruilis ꝛ casti. ꝓportio aūt cōmutata nō tenet in oīb⁹: sz in numeris ꝛ magnitudinib⁹ vt dicit in ꝑmo ꝓsteriozꝝ. ¶ Ad secundū dōm ꝙ sicut amicꝰ q̄tuis delectationē bēat ex ꝑsentia amici:nō tñ ꝑpter hoc q̄rit amici ꝑsentiā: vt in ipo deleteť:sz ꝑpter amicū ipm cui vult ꝺiungi q̄tūcūq; pōt. ꝛ ita timoz casł⁹ nō timet sepationē inq̄tū est pena:sed inq̄tū ē elongatio ab amato. ¶ Ad tertiū dōz ꝙ illud qđ est rō alteri⁹ sicut fozmalr cōplens obiectū nō ptinet ad aliū bitum vel potētiā:sicut lux ꝛ color. Et hoc mō de⁹ est rō diligēdi ꝓximū per charitatē. Sz illud qđ est rō alteri⁹ sicut cā nō opz ꝙ ad eundē bitū ptineat. Nec ēt ad eādē potētiā sicut calor qui est rō odoris cognoscit tactu. odor aūt olfactu. Et sił̄r separatio a deo dicit esse rō pene eterne sicut cā. vñ nō oportet ꝙ ad eundem habitum ptineat.

Ad secundaz q̄nē dōm ꝙ in quolibet dictoꝝ timoꝝ est ꝓsiderare duos act⁹. vnuz ꝑncipalē: quē timoz elicit. ſ. refugere hoc malum vel illud. Aliꝰ est secūdari⁹ quez timoz ꝺperat. ſ. facere aut dimittere hoc vel illud ꝑpter fugaz illi⁹ mali cui⁹ est timoz. Timoz ḡ initialis q̄tū ad p̄mū actū non differt a timoze casto:q̄z timere penas eternas nō est act⁹ timoris initialis. sed cōpatiť secū istū actū: sicut ꝛ timoz casł⁹: sz act⁹ timoris initialis est timere sepationē sicut ꝛ casti: q̄tuis nō ita pfecte. Sz in scōo actu differt casł⁹ timoz ꝛ initialis:q̄z initialis nō solū ꝺperat actū aliquē vel dimissionē ꝑp separationē: sed ēt ꝓpter penā:qđ nō ꝺtingit i timoze casto:qui ad solā sepationē oculū bēt. act⁹ aūt ꝺperati p accidēs cōparanť ad habit⁹ ꝺperātes. ꝛ iō timoz initialis ꝛ casł⁹ sunt idē in suba bit⁹: diferūt tñ accidētaliꝰ: vt ex dictis pz.

Ad primuz igiť dōm ꝙ initialis nō icludit seruilē fm eēntiā: sz inq̄tū ꝺcurrūt ad vnū actū ꝺperādū. ¶ Ad scōm dōm ꝙ diuidunť ex oppsito rōne illi⁹ accidētis in quo differūt. ſ. pfectionis ꝛ ipfectionis in actu elicito ꝛ q̄tū ad motiuū in actu impato vt dictū ē. ¶ Ad tertiū dōz ꝙ timoz seruilis differt in obiecto ꝛ per ōnes i ꝑncipali actu a timoze initiali. nō aūt initialr a casto.

Ad tertiaz q̄nē dōz ꝙ in iſtis (vñ nō est sił̄is rō. timoriꝭ est duplex act⁹ vt dcm̄ est. Si ergo loq̄mur de actu elicito: sic alr dōz est in timore seruili ꝛ alr in initiali ꝛ casto. Act⁹ eni elicit⁹ a timore initiali ꝛ casto est timere separationē. Ad qđ duo requirūtur. Unū ex pte subiecti qđ ꝑfectiōis est. ſ. possibilitas ad separationē. q̄z de ipossibili non est timoz. Aliud ex pte obiecti. ſ. amoz ei⁹ a quo q̄s timet separi: q̄z ab eo qđ q̄s nō amat separari nō curat: ꝛ b̄ pfectōis est. Augmētū ḡ charitatis facit crescere actū timoris sepationis q̄tuz ad b̄ qđ pfectionis est: sz facit decrescere q̄tuz ad b̄ q̄ ipfectiōis est. Et q̄z bit⁹ ad b̄ sunt vt impfectionē a subiecto abyciāt: ideo crescēte charitate crescit bit⁹ timoris casti ꝛ initialis. Actū aūt quē elicit bit⁹ timoris: qui ꝑus erat seruil: charitas sił̄r facit decrescer q̄tū ad possibilitatē pene: q̄z q̄to charitas est maioz tāto est maioz remotio a pena. Sed nō faċ ipum crescere q̄tū ad cōparationē ad obiectū: q̄z charitas nō ē amoz directe illi⁹ boni: cui ꝺriať illa pena. Nec itez q̄tū ad b̄ facit decrescere nisi fm cōparationē fm q̄ charitate crescēte semp extēdit magis ꝛ magis a timoris casti actu. Si aūt loq̄mur de actu iperato ab istis duob⁹ timoribus: sic nullo mō actū timoris casti ꝺminuit: sed actū timoris seruilis semp ꝺminuit: ꝛ pfecta charitas q̄tū ad b̄ eū foraꝭ mittit: vt nunq̄ iā oculus bēať ad penā in agēdis vl̄ ꝺmittēdis. Actū vo timoris initialis ꝺminuit q̄tuz ad hoc qđ bēt oculum ad separationem.

Ad primuz igiť dōm ꝙ initialis in lra nō dicit⁹ ꝺminui q̄tū ad hoc q̄ bēt cōe cū casto amoz: sz q̄tū ad b̄ qđ bēt cōe cū seruili. ¶ Ad scōm dōm ꝙ timoz nō bēt penā nisi q̄tū respicit aliqđ qđ ꝺriať volūtati. ſ. penā ꝛ hoc est seruilis ꝛ initialis timoris. ¶ Ad tertiū ꝛ ad alia sequētia pz solo p id qđ dcm̄ est.

Ad quartā q̄nē dōm ꝙ timoz ꝑprie loquēdo bēt malū ꝑ obiecto: nō aūt qōlibet malū: sz malū in arduo ꝓstitutuz. alias nō eēt i irascibili. malū āt qđ facile vincī aut vitari pōt nō timem⁹: sz odim⁹ tm̄. malū aūt sepatiōis a deo est in arduissimo ꝓstitutū. vñ q̄n possibilitaꝭ ad b̄ malū tolleť. remanebit adhuc opatio boiꝭ ad deū vt ad arduū: ꝛ iō tolleť timoz q̄tū ad hūc actū q̄ est timere sepationē: sz manebit q̄tū ad actū qui est admirari vel reuereri illud arduū: qđ fit q̄n ex ꝓsideratiōe tāte altitudis ē nō tm̄ terrenas cupiditates depmere: sed ꝑpenit⁹ obliuiſci. sz cupiditates nō sūt mā fortitudiꝭ q̄ est vt⁹: ḡ opz ꝙ itelligať de dono fortitudis: ꝛ ita videť ꝙ nō sit yna fortitudo que est donum ꝛ que est virtus.

¶ Quis sit actus doni fortitudis in via.

Et per hoc (tudis bō in ꝑpriā resilit puitatē. pz solo ad ꝑm. ¶ Ad 2m dōz ꝙ spes ponit distātiā ad illō arduū. ñ āt timoz. ꝛ iō spes ñ māet sic timoz. ¶ Ad 3m dōm ꝙ subdi supiori est de pfectōe creatu re. nō āt de pfectiōe creatoris. nō. n. qđ est pfectōis in vno est pfectionis in altero ꝛ precipue in deo. Differt eniz perfectio nature condite ꝛ glozificate ꝛ increate: vt in scōo. di stinc. 4. dixit Magister. ¶ Questio. III.

Ulterius querit⁹ gs sit act⁹ ei⁹ in via. Et videť ꝙ nō bēat vnū actū: q̄z sicut cōiter dr̄: fortitudo exequit⁹ in illis ad que nō oēs tenēť. in qb⁹ ēt ꝓsiliū dirigit: sic sunt opa supererogationis: sz hec nō ꝑt reduci ad vnum actū fm spēm: cū hō opa fere fm oēs vtutes iueniant. Ergo fortitudo nō bēt vnū actū fm spēm. ¶ P̄. Brego. dicit ꝙ spūs fortitudis est miraculiꝭ ꝛ doctrina fulgere: sed hec duo sūt diuersa genera ꝛ ad iuicē ꝛ ad alios act⁹: qui dono fortitudis assignanť. Ergo idē qđ ꝑns. ¶ P̄. aug⁹. dicit in li. de doctrina x̄piana vbi loquit⁹ de donis ꝙ fortitudis est ab oīum trāseūtiū mortifera iocūditate seip̄m seq̄strare. Brego. aūt dic. 3. moza. ꝙ fortitudo circa aduersa fiduciaz dat trepidāti. Sz hec duo nō reducūť ad vnū gen⁹: cū vnū videať ꝑtinere ad māz. tēperātie. aliō aūt ad mām fortitudinis vel patientie: ḡ videť ꝙ nō habeāt vnum actum.

¶ Sz ꝺ. Dit⁹ distinguunť p act⁹: sz fortitudo donū ē vn⁹ bit⁹: ḡ bz vnū actū. ¶ P̄. Donū ē simplici⁹ q̄ vt⁹ cū sit sublimi⁹: sz fortitudo vt⁹ bz vnū actum ꝑncipalē. ſ. sustiere picula pp bonū: ḡ multo forti⁹ donū fortitudis bēt vnum actum.

¶ Quis sit act⁹ doni fortitudis in patria.

Ulterius querit⁹ de actu fortitudis in pria. Et videť ꝙ ibi nullū actū bēat: q̄z in q̄rta bitudie ponit⁹ ad statū glie ꝑtinēs saturari: sz b̄ nō significat aliquē actū: cū ḡ q̄rta bitudo dono fortitudis adꝺpteť videť ꝙ non bēat aliquē actū in pria. ¶ P̄. Prōpriū fortitudis vt eē difficilia sustinere: sz in pria oīs difficultas tolleť: alias nō eēt ibi summa delectatio: ḡ nō erit ibi act⁹ fortitudinis

¶ P̄. Fortitudis act⁹ ad vitā actiuā ꝑtinet: sed vita actiua vt sancti dicunt nō remanebit in pria: sed cōtēplatiua tm̄: ergo non erit ibi actus fortitudinis.

¶ Sz ꝺcra. Dit⁹ nihil aliud videť eē q̄ habilitatio ad actū. vñ Lōmētator dicit in. 3. de aia. ꝙ bit⁹ est quo quis agit q̄n vult: sz bit⁹ fortitudis manebit in pria vt Magister supra p auctates ꝓbauit: ḡ ꝛ act⁹ fortitudis ibi erit. ¶ P̄. Dit⁹ sine actu est silis sōno fm pbz in ꝑmo ethi. sed felix ꝛ beat⁹ vt ibi dr̄ nō est silis dormiēti: sz vigilāti. cum sit in vltima sua pfectiōe: ḡ cū sit ibi habit⁹ fortitudis erit ꝛ act⁹.

Respondeo dōm ad p̄mā q̄nē ꝙ dona a vtutib⁹ vt dictū est differūt inq̄tū dona alteri⁹ mō opanť. Et fm b opz accipe differētiā doni fortitudinis a fortitudis vtute. modus aūt vnicuiq; ex ꝓpria mēsura ꝓfigiť vt dictū ē ꝑi⁹. Uñ sciēdū ē q̄ fortitudis vt⁹ mēsurā sui act⁹ bēt būanas vires. vñ ea q̄ supgrediunť vires boīs neq; aggrediť neq; susſtiet. vñ pbs i. 3. Ethi. dic ꝙ fortis est ilstupefactibil⁹: vt bō i bis. ſ. terribilib⁹ q̄ sūt fz boiez Sz donū fortitudis bēt ꝑ mēsura sui act⁹ dīnā potētiā: de cui⁹ auxilio ꝓfidit: ficut dr̄ in psal. In deo meo trāsgrediar murum. i. oē qđ posset būane ifirmitati obuiare.

Ad primū igiť dōz ꝙ fortitudo donū vn⁹ vt⁹ ꝓueniūt in aliq̄ ꝑprietate: q̄z vtutis est ad aliq̄d difficile sustinēdū: Sz nō opz ꝙ sint oīno idē in re. ¶ Ad scōz dōz ꝙ trepidatio ex duob⁹ ꝑt ꝓsurgeť. Uno: tm̄ ex difficultate aduersantiū: ꝛ hāc trepidatiōez repmit fortitudis vt⁹. Alia ex difficultate aduersāt| sił̄ ꝛ ifirmitate boīs ad resistēdū vl̄ ēt ipotētia: ꝛ hāc trepidationē repmit donū fortitudis ex fiducia dīni auxilij. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ vt⁹ fortitudis est circa difficillima fm gen⁹: nō tm̄ fm cōpōnē ad opantē: q̄z nō excedūt vires ei⁹. Sz fortitudis donū ēt est circa illa q̄ excedūt hūanā facultatē. Nec tm̄ stulte: q̄z non excedūt facultatē dine potētie cui donū illud initiť.

Ad secundā qōnē dōm q; ḡto aliq̄ potētia altior est tāto ad plura se extēdit. Et q; humana facultas est infirma respectu dīne facultatis: iō ad diuersas difficultates sunt ordiate diuerse hūane facultates: ꝛ q̄nq; sepanť ab iuicē. Aliqs enī hēt facultatē vt facile supare possit difficultates que sunt in delectationib⁹: q tñ nō facile supare pōt difficultates que sūt in passiōib⁹ illatis: ꝛ sic de alijs. Sed dīna facultas est vna ꝛ eadē respectu oīum pdictaꝝ difficultatū. Et iō q; fortitudis virt⁹ facultati hūane inītiť: nō est respectu oium difficultatū: sed respectu aliq̄ruꝫ q̄ sunt maxime in genere hūanaꝝ. vñ excellēter fortitudis nomē hēt. Ad alias aūt difficltates sūt ordinate alie vtutes que sunt facultates q̄dā. Sed fortitudinis donū vtiť dīna volūtate q̄si sua fm q; in psal. dicit. Diligā te dne vt⁹ mea. ꝛ iō vnū donū fortitudis se extēdit ad oēs difficultates que in hūanis reb⁹ pñt accidere ēt supra facultatē hūanā: sicut Apostolus dicebat ad Philip. vlti. Oia posluz in eo qui me ꝛfortat. Et iō opz actū doni fortitudinis accipe circa oia difficilia ꝓportionabiľr actui fortitudinis circa quedā difficilia. Cū aūt fortitudo vtus sit circa timores ꝛ audacias hēt duos act⁹. Unū qui est aggredi inq̄tū moderat audacias. Aliuz qui est sustinere inq̄tum moderat timores. Sed hic act⁹ est p̄ncipalioz inq̄tū difficili⁹ est sustinere difficultates p̄sentes q̄ tendere in absentes. Et siľr act⁹ doni fortitudinis p̄ncipalis est sustiere oēs difficultates siue in passionib⁹ siue in opationib⁹: ꝛ ad hūc ordinat alī act⁹ qui est difficilia ꝛ ardua aggredi spe diuini auxily. Vi aūt duo act⁹ nō differūt fm spēm: q; vn⁹ ad aliū ordinať. ꝛ eadē est rō dirigēdi in ipsis: ꝛ iō donū fortitudinis hēt vnum actum fm speciem.

Ad primuz igiť dōm q; q; superogationis opa maxime videnť hēre difficultatē hūanas vires excedētē. iō p̄cipue circa illa dicit eē donū fortitudinis: nihilomin⁹ est ꝛ circa alias difficultates: circa q̄s est ēt virt⁹ coiter: sed nō eodē mō vt dictū est. ¶ Ad scōm dōm q; ad vtutē fortitudinis ptinet aliqd duplr. Uno mō sicut p̄ncipale obiectū vl' act⁹. sic̄ mortis picula que ꝓpter bonū sustinenť. Alio mō sic̄ istrumēta vel auxilia gb⁹ idiget fortis ad suū actū: vt arma ꝛ societates bellātiū. Ita ēt donū respicit ipsas difficultates que sunt in passionib⁹ ꝛ in opationib⁹ hūanis p̄ncipalr: sed miracula ꝛ doctrinā q̄si auxilia ad suū actū: sic̄ pz in aplis qui miraculis ꝛ doctrina totum mūdū sub fide captiuū duxerūt in obsequiuz xpi. Et scōm Bē dicit Gregori⁹ q; ad donuz fortitudis ptinet miraculis ꝛ doctrīa fulgere. ¶ Ad tertiū dōm q; illa q̄uis ptineāt ad diuersas vtutes: pñt tñ ptinere ad vnū donū vt dictū est: ꝛ sic sūt idē obiectū spē scōm q; specificanť ide vñ specificať.

Ad tertiaz qōnē dōm q; gcunq; hoc opať (donū. scōm aliquā mēsurā opz q; hēat aliquē actū scōm quē respicit ad mēsurā illā: ꝛ aliquē scōm quez respicit ad mēsuratū. Uñ cū fortitudo mēsuret actū suum circa difficultates ex diuina ptāte. hēt aliquē actū in cōparatione ad difficultates q̄s sustinet vel aggrediť: ꝛ aliquē in cōparatione ad diuinā ptātem: cui innitiť. Et p̄m⁹ act⁹ nō erit in patria: vbi difficultas nulla erit. sed secund⁹ erit ibi: q; pfectissime dīne potentie inniteť.

Ad primuz g̈ dōz q; ēt in corporalib⁹ q̄uis saturitas nō noiet aliquē actū: tñ aliqd ꝓsupponit. s. sumptionē cibi: ita ꝛ saturitas que ibi ponit que est repletio oiuz ex quo defectu facultas ꝛtingebat ꝓsupponit quēdā spālē esuz scōz quē bō ab ipa dīna potētia bona pdicta sumit ei inixus. ¶ Ad scōm dōm q; q̄uis vita actiua nō māeat q̄tū ad sui eēntiā: manet tñ q̄tū ad sui mēsurā in finē: q; in his que actiue vite sūt: ex ipa dīna vita ꝛe regulamur. ¶ Ad tertiū pz solo ex pdictis.

¶ Utrum pietas sit donum.

Ad secundū sic ꝓcediť. videť q; pietas nō sit donū. Donū enī immediati⁹ ordinat ad deū q̄ vt⁹: sz pietas que est vt⁹ imediate in deū ordiat: q; fm Aug. in. x. de ci. dei. ꝓprie pietas dei cult⁹ solet itelligi. quaz greci theosebiā vocāt. g̈ pietas nō est donū: cuz nō ꝓiungat deo imediati⁹ q̄ pietatis vt⁹. ¶ P. pietas fm Greg. in pncipio moral. est que docet opa mie frequētať. Nec aūt pietas videť eē idē cū mīa que est vt⁹. Ergo cū Greg. ibi loquatur de pietate que ponit donuz: videť q; pietas que ponit donū sit vt⁹. nulla aūt vt⁹ est donus: Ergo pietas nullo mō pōt eē donū. ¶ P. Pietas fm Tullīū in fine p̄mi rbeto. ē beniuolētia in parētes: ꝛ ponit eā ptē iustitie: sed iustitia ē vt⁹: g̈ ꝛ pietas. ergo nō est donum.

¶ Sed ꝓtra est qō dicit Isa. ii. ibi enī inter dona cōputať. ¶ P. Pietas videť eē excellentissimū in tota xpiana vita: q; ad oia valet: vt dr. i. Thi. vlti. Et hoc ēt dicit ibi glo. Ambrosij. g̈ pietas maxime debet poni donuz.

¶ Quis sit actus pietatis in via.

Ulterius q̄riť de actu pietatis quē hēt in via. Et videť q; nō hēat vnū actū fm spēm. Augu. enī in li. de doc. xpiana. dicit q; pietatis est bonorare sctōs: nō ꝺdicere scripture siue itellecte siue nō itellecte: ꝛ logť ibi de dono pietatis: qō pz ex bis q̄ dicit in q̄dā sermōe de trinitate. vbi eūdē actū attribuit pietati: ad quē scōo loco iter dona ascendiť. Greg. aūt assignat ei ꝓ actu mīe opib⁹ isistere: Ergo cū ista dona non reducanť in idē gen⁹: videť q; act⁹ pietatis nō sit idē fm spēm. ¶ P. Pietas vt coiter dr in eisdē exgriť in gb⁹ scia dirigit: sz scia dirigit in oib⁹ actib⁹ hūanis: q; docet ꝙuersari sine offensiōe i medio ꝓaue ꝛ puerse natiōis: g̈ ꝛ pietas est circa oēs hūanos act⁹: ꝛ ita nō hēt solū vnū actū in spē. ¶ P. Scōa btitudo q̄ dr. Btī mites. ad pietatem reducit. Sz miritas siue mansuetudo ē circa passiōes ire vt pbs dicit i. 4. etbi. Ergo ꝛ circa eadē ē pietas: sz ipa est ēt in coicatiōib⁹ q̄ sunt ad alterꝫ vt pz per auctāte Greg. iductā: cū g̈ hec duo nō reducanť ad idē genus: videť q; pietas nō hēat vnū actū fm spēm.

¶ Sz ꝓtra. Est vn⁹ bit⁹: g̈ hēt vnū actū p̄ncipalē.

¶ Quis sit actus pietatis in patria.

Ulterius q̄riť de actu ei⁹ in pria. Et vr q; nō hēat ibi aliquē actū: q; pietas in coicatiōib⁹ ꝙsistit q̄ ad alterꝫ sūt: sz hꝺ coicatiōes nō erūt i pria: q; oēs sufficiētia ibi a dō accipiēt. ꝓp insufficiētia enī vniuscuiusq; i se itroducte sūt coicatiōes vt pz p pbz i. 5. etbi. g̈ nō erit ibi pietat⁹ act⁹. ¶ P. ad pietatē ptinet mīe opa frequētať: vt dctm ē p auctē Greg. sz ibi nō erūt opa mīe: vbi nulla erit miseria g̈ act⁹ pietat⁹ nō erit i pria. ¶ P. i scōa btitudie q̄ ptinet ad pietatē ponit q̄tū ad statum p̄rie possessio terre: sz B nōvť aliquē actū ipoztate. Ergo pietas i pria nulluz actū hēbit.

¶ Sz ꝺ. Justitie vt⁹ magis vr in pria pmanere q̄ fortitudo vt p⁹ dctm ē: cū g̈ donū fortitudis qō rūdet vtuti fortitudis hēat aliquē actū i pria: multo forti⁹ pietas q̄ rūdet iustitie vt vr. ¶ P. In pria nihil erit ociosuz ꝛ frustra: sz bit⁹ frustra eēt si ñ i actū exiret: q; opatio ē finis bit⁹: cū g̈ bit⁹ doni pietat⁹ in pria maneat: ꝛ act⁹ ei⁹ ibidē manebit.

Respōdeo dōz ad p̄mā qōnē q; tota moralis mā in tres ptes ꝺiuiť. s. i delectabilia que carnalis affect⁹ ꝓsequiť: in difficilia q̄ refugit: ꝛ in coicabilia q̄ ad alterꝫ sūt: q̄ potī i actiōe q̄ passiōe cōsistūt. In singulis g̈ eoꝝ dirigit ꝛ donū vt⁹: sz differēter. Uirt⁹ enī dirigit in bis accipiēs regulā aliqd hūanū. sed donum accipiēs ꝓ regula aliqd dīnū. In delectatiōib⁹ g̈ virtute dirigimur q̄si dignitate humane nāe cui⁹ deturpatiōē per tēporales delectationes refugim⁹. Sz dono dirigimur quasi regula ipsa dignitate diuia a q̄ separi ꝓ ingnationē bꝺ bonoꝝ refugimus: qō ad timorē ptinet. Siľr pz ex dict⁹ q; differēter dirigit donū fortitudis a vtutib⁹ q̄ ad difficultates sustinendas vl' aggrediēdas ordinanť. Et siľr ꝺtigit in cōicatiōib⁹ q̄ ad alterꝫ sūt: q; in bis dirigūt vtutes accipiētes ꝓ mēsura aliqd hūanū: puta obseruātes decētia vl' debitū ei⁹ qui cōicatiōes facit: sz donū accipit in bis regulā ipz deū: vt sicut dcm ē. in fortitudie bō aggrediť difficilia vtēs diuina potētia p̄ fidētia q̄si sua: ita cōicat se ad alterꝫ vtēs ꝺo q̄si seipso. vt. s. ea q̄ ipz decēt in bꝺ cōicatiōib⁹ q̄si deo vnit⁹ exequať: vñ dr Matꝺ. 5. ad bñficētiaz celestis pris hortať q; solē suū facit oriri sup bonos ꝛ malos: ꝛ q; cōicatio q̄ ad diuina est nomē pietatis bz. iō ꝛ donū qō in cōicationibus diuinā mensurā bz pietas nominatur.

Ad primuz igiť dōm q; donū imediatius ordinat ad deū q̄tū ad modū opādi siue mensurā opis q̄ vtus. nō aūt q̄tū ad oīm vl' finem: q̄uis g̈ pietas virt⁹ q̄ latria dr ipsi deo exhibeať: in hoc tñ accipit aliquid humanū ꝓ mēsura. s. bñficiū a deo acceptū: rōne cui⁹ est debitor ei: sed pietas que est donū accipit in hoc aliqd diuinū ꝓ mēsura. vt. s. deo honorē impēdat: nō q; sit ei debit⁹: sz q; de⁹ honore dign⁹ ē per quē modū etiā ipe de⁹ sibi honori est. ¶ Ad scōm dōm q; pietas donū in hoc differt a mīa: q; mīa studet ad releuādas miserias ꝓximoꝝ ex hꝺ q; sunt ꝺiuncti vl' sanguine: vl' familiaritate: vl' saltem nāe sīlitudine in oibus aliqd humanū ꝓ mēsura accipiēs sicut alie virtutes: sz pietas donū mouet ad releuādas eoꝝ miserias ex aliquo diuino. s. inq̄tū sūt filij dei vel diuina ſsīlitudine insigniti. Uñ ꝛ magis ꝓprie nomē pietatis hz q; diuinuz qd sonat. q̄uis ꝛ ipsa mīa fz Aug. io. de ci. dei. more vulgi pietas dicať: qō iō accidit: q; ea sibi de⁹ q̄si sacrificio placere testať. vñ ꝛ pbs dicī i. 4. etbi. q; dona hñt aliqd siľr deo sacratis. ¶ Ad 3ᵐ dōz q; ēt in parētib⁹ ē aliqd diuinū respectu filioꝝ inq̄tū ipsi filij⁹ cā sunt essendi: ꝛ iō vt⁹ bñficētie ad ipsos pietas vocať: accipit tñ mēsurā aliquid humanū. vt dictū ē: in quo differt a dono.

Ad secundaz qōnē dōz q; pietas donuz vno ꝛ eodē mō dirigit i cōicatiōib⁹ oib⁹ q̄ ad alterꝫ sūt: aliā tñ mēsurā accipiēs q̄ vtutes: que mensura q; simplex est ꝛ vna: ꝛ iō pietas vn⁹ habit⁹ est spālis ꝛ ex cōparatiōe ad hāc mensurā act⁹ ois ei⁹ specificať.

Ad primuz igitur dōm q; donuz pietatis operať ꝛ in materia latrie ꝛ in materia mīe: q̄uis alio mō ab eis: ꝛ ideo nō est incōueniēs si illa duo ad pietatē pertineāt: exhibere enim reuerētia sacre scripture ꝛ alijs diuinis ad latriam ptinere videť. ¶ Ad 2ᵐ dōm q; sciētia dirigit: in oib⁹ humanis in quib⁹ exequunť ꝛ timor ꝛ pietas: ꝛ fortitudo: sz p quandā adaptationē scia ꝛ pietas ꝺinanť: q; in bis que ad alterꝫ sunt bꝺ operās q̄si iudiciū quoddā exercet. iudiciū aūt ꝛ imperiū de agēdis ad scientiā ptinet sicut ꝛ ad prudētiā. Et siľr per quādā adaptationē fortitudini consiliū cōbinať: q; in reb⁹ difficilib⁹: in gb⁹ bz fortitudo execution⁹ē: ꝓcipue cōsilia inquirim⁹: q̄uis cōsiliū in oib⁹ humanis dirigat. ¶ Ad 3ᵐ dōm q; ira ꝛ pturbationes in seipso ꝛ ꝙmouet eū ad aliū: inquantū est appetit⁹ vindicte: ꝛ per ꝙsequēs māsuetudo hoīem ꝛ in seipso perficit: ꝛ ad alterꝫ. ꝛ ex hac parte mititas ad pietatē reducit.

Ad tertiā qōnē dōz q; ꝺ actu pietatis plus pōt i pria remanere q̄ ꝺ actu fortitudis. Pōt. n. nō tñ remanere act⁹ q̄ ē p ꝙparationē ad mēsurā quā pietas donū attēdit. s. adherere ipsi deo: sed etiā act⁹ qui ē p ꝙparationē ad eos qb⁹ bñficia pstare parat⁹ erat fm affectum vt. s. benīuolētia ad eos seruet ꝛ de eoꝝ bonis cōgaudeat. ꝛ de suis etiā largiať fm modū istius vite fz quē supiores aliquid influunt inferiorib⁹ fm doctrinaz Dio.

dignitate diuia a q̄ separi ꝓ ingnationē bꝺ bonoꝝ refugimus: qō ad timorē ptinet. Siľr pz ex dict⁹ q; differēter dirigit donū fortitudis a vtutib⁹ q̄ ad difficultates sustinendas vl' aggrediēdas ordinanť. Et siľr ꝺtigit in cōicatiōib⁹ q̄ ad alterꝫ sūt: q; in bis dirigūt vtutes accipiētes ꝓ mēsura aliqd hūanū: puta obseruātes decētia vl' debitū ei⁹ qui cōicatiōes facit: sz donū accipit in bis regulā ipz deū: vt sicut dcm ē. in fortitudie bō aggrediť difficilia vtēs diuina potētia p̄ fidētia q̄si sua: ita cōicat se ad alterꝫ vtēs ꝺo q̄si seipso. vt. s. ea q̄ ipz decēt in bꝺ cōicatiōib⁹ q̄si deo vnit⁹ exequať: vñ dr Matꝺ. 5. ad bñficētiaz celestis pris hortať q; solē suū facit oriri sup bonos ꝛ malos: ꝛ q; cōicatio q̄ ad diuina est nomē pietatis bz. iō ꝛ donū qō in cōicationibus diuinā mensurā bz pietas nominatur.

Ad primuz igiť dōm q; donū imediatius ordinat ad deū q̄tū ad modū opādi siue mensurā opis q̄ vtus. nō aūt q̄tū ad oīm vl' finem: q̄uis g̈ pietas virt⁹ q̄ latria dr ipsi deo exhibeať: in hoc tñ accipit aliquid humanū ꝓ mēsura. s. bñficiū a deo acceptū: rōne cui⁹ est debitor ei: sed pietas que est donū accipit in hoc aliqd diuinū ꝓ mēsura. vt. s. deo honorē impēdat: nō q; sit ei debit⁹: sz q; de⁹ honore dign⁹ ē per quē modū etiā ipe de⁹ sibi honori est. ¶ Ad scōm dōm q; pietas donū in hoc differt a mīa: q; mīa studet ad releuādas miserias ꝓximoꝝ ex hꝺ q; sunt ꝺiuncti vl' sanguine: vl' familiaritate: vl' saltem nāe sīlitudine in oibus aliqd humanū ꝓ mēsura accipiēs sicut alie virtutes: sz pietas donū mouet ad releuādas eoꝝ miserias ex aliquo diuino. s. inq̄tū sūt filij dei vel diuina ſsīlitudine insigniti. Uñ ꝛ magis ꝓprie nomē pietatis hz q; diuinuz qd sonat. q̄uis ꝛ ipsa mīa fz Aug. io. de ci. dei. more vulgi pietas dicať: qō iō accidit: q; ea sibi de⁹ q̄si sacrificio placere testať. vñ ꝛ pbs dicī i. 4. etbi. q; dona hñt aliqd siľr deo sacratis. ¶ Ad 3ᵐ dōz q; ēt in parētib⁹ ē aliqd diuinū respectu filioꝝ inq̄tū ipsi filij⁹ cā sunt essendi: ꝛ iō vt⁹ bñficētie ad ipsos pietas vocať: accipit tñ mēsurā aliquid humanū. vt dictū ē: in quo differt a dono.

Ad secundaz qōnē dōz q; pietas donuz vno ꝛ eodē mō dirigit i cōicatiōib⁹ oib⁹ q̄ ad alterꝫ sūt: aliā tñ mēsurā accipiēs q̄ vtutes: que mensura q; simplex est ꝛ vna: ꝛ iō pietas vn⁹ habit⁹ est spālis ꝛ ex cōparatiōe ad hāc mensurā act⁹ ois ei⁹ specificať.

Ad primuz igitur dōm q; donuz pietatis operať ꝛ in materia latrie ꝛ in materia mīe: q̄uis alio mō ab eis: ꝛ ideo nō est incōueniēs si illa duo ad pietatē pertineāt: exhibere enim reuerētia sacre scripture ꝛ alijs diuinis ad latriam ptinere videť. ¶ Ad 2ᵐ dōm q; sciētia dirigit: in oib⁹ humanis in quib⁹ exequunť ꝛ timor ꝛ pietas: ꝛ fortitudo: sz p quandā adaptationē scia ꝛ pietas ꝺinanť: q; in bis que ad alterꝫ sunt bꝺ operās q̄si iudiciū quoddā exercet. iudiciū aūt ꝛ imperiū de agēdis ad scientiā ptinet sicut ꝛ ad prudētiā. Et siľr per quādā adaptationē fortitudini consiliū cōbinať: q; in reb⁹ difficilib⁹: in gb⁹ bz fortitudo execution⁹ē: ꝓcipue cōsilia inquirim⁹: q̄uis cōsiliū in oib⁹ humanis dirigat. ¶ Ad 3ᵐ dōm q; ira ꝛ pturbationes in seipso ꝛ ꝙmouet eū ad aliū: inquantū est appetit⁹ vindicte: ꝛ per ꝙsequēs māsuetudo hoīem ꝛ in seipso perficit: ꝛ ad alterꝫ. ꝛ ex hac parte mititas ad pietatē reducit.

Ad tertiā qōnē dōz q; ꝺ actu pietatis plus pōt i pria remanere q̄ ꝺ actu fortitudis. Pōt. n. nō tñ remanere act⁹ q̄ ē p ꝙparationē ad mēsurā quā pietas donū attēdit. s. adherere ipsi deo: sed etiā act⁹ qui ē p ꝙparationē ad eos qb⁹ bñficia pstare parat⁹ erat fm affectum vt. s. benīuolētia ad eos seruet ꝛ de eoꝝ bonis cōgaudeat. ꝛ de suis etiā largiať fm modū istius vite fz quē supiores aliquid influunt inferiorib⁹ fm doctrinaz Dio.

Ad primū g̈ dōz q; nō erit cōicatio ad supplēdā idigētiā: sz ad augēdā letitiā. ¶ Ad 2ᵐ dōz q; logmur de pietate fz actū quē hz in via. ¶ Ad 3ᵐ dōm q; possessio terre ꝓsupponit hausturn sufficientie a deo: per quem possint in alios influere vel fm affectum vel fz effectum. ¶ Expositio textus.

Hic timor malus ē.) Non. n. q̄ncūq; timeť piculū carnis dr timor hūan⁹: neq; qui timeť amissio boni rpalis dr timor mūdan⁹: sz tñ qui talis timor ē iordinat⁹: ꝛ iō semp sonat i malū. (Lū aūt Beda dixit ꝛc.) Beda distinxit timores fm q; retrabūt a malo culpe: ꝛ distinxit fm retrahētia: q̄ sūt duo: pena futura: ꝛ sepatio a dō. Sz magī distinxit timores fz iclinatōes ad malū: ꝛ fz retractionē nō solū q̄tū ad motiua: sz ēt q̄tū ad stat⁹. (Sz eo q; mala times corrigis te.) Cōtra. Aug. dicť q; i timore seruili manet volūtas peccādi: g̈ nō corrigit se. Et dōz q; manet volūtas nō absoluta: sz ꝺditiōata: q̄ velleitas dr: vt. s. peccaret si ipse liceret. (Sciēdū tñ q; vterq; timor ꝛc.) Uī ꝺ eē falsuz q; sapiētia ē pfecti⁹ donū q̄ timor. ꝛ ita timor nō ē p̄n^m ei⁹. Et dōz q; nō ē p̄n^m sicut creās eēntiā ei⁹: sz sic dispō ad ipaz a quo incipit mot⁹ in sapiētiā pueniēs.

¶ Quō differūt sapia ꝛ scia. Bis. xxxv.

Post p̄missa diligenter ꝙsiderādū ē in quo differat sapientia a scia. Be hoc aug. ita ait. Philosophi disputātes de sapiētia diffinierūt eā dicēntes. Sapiētia ē rez humanaꝝ diuinarūq; scia. Ego quoq; vtrarūq; rez cognitionē. i. diuinaꝝ ꝛ hūanarū ꝛ sapiētiā ꝛ sciam dici posse nō nego. Utq; iuxta distinctionē aplī qua dicit. Alij dať sermo sapiētie alij sermo scie. illa diffinitio diuidēda ē vt rez diuinaꝝ cognitio sapiētia ꝓprie nūcupeť. hūanaꝝ vo cognitio ꝓpe scie nomē obtineat. Neq; vo qcqd sciri ab homine pōt i reb⁹ hūanis: vbi p̄m supuacue vanitatis ꝛ noxie curiositatis ē: huic scie tribuo: ꝛ illud tñ: quo fides saluberrima: q̄ ad verā btitudinē ducit: gignit. nutrit defēdit roborat. q̄ scia nō pollēt fideles p̄mi: q̄uis polleant ipsa fide p̄m. Aliud ē. n. scire tñmō qd bō credē ꝺbeat ꝓp adipiscēdā vitā btāz. aliud ē scire quō bꝺ ipm ꝛ pximū opitulet: ꝛ ꝙtra ipios ꝺfēdat q̄ ꝓprio vocabulo appellať scia. De his quoq; duab⁹ vtutib⁹ idē aug. dixit iter eas assignās sup psal. ait: distat sapiētia a scia testāte scō iob q; quodāmō singula diffinies ait. Sapiētia ē pietas: scia vo ē abstinē a malis. Pietatē vo bꝺ loco posuit ꝺi cultū: q̄ grece dr theosebia: q̄ ē i cognitiōe ꝛ dilectiōe ei⁹ qō sp̄ē ꝛ icōmutabiľr manet: qō ē ꝺs Abstinē vo a malꝫ ē i medio ꝓaue natōis pruꝺēter vsari. Idē quoq; iter hec duo apte distinguēs ait. Distat ab eternoꝝ ꝙtēplatione actio q̄ bñ vtimur tpalib⁹ reb⁹: ꝛ illa sapiētie ꝛ hec scie deputať: q̄uis ꝛ illa q̄ sapiētia ē possit nūcupari scia vt aplūs logť: vbi dicē. Ex parte.

Quã sciaz ꝓfecto ꝛplatiõis dei vult intelligi. In hoc g̃ dña est: qz ad ꝛplationẽ sapiẽtia: ad actionẽ ẏo scia ptinet. Ecce apte demõstratũ ẽ in quo differat spũs sapiẽtie ꝛ spũs scie. s. vt sapiẽtia diuinis: scia bũanis attributa sit reb⁹: vt docet aug. Utrũq; agnoscim⁹ i xp̃o. s. ꝛ rẽ diuinã ꝛ rẽ humanã. ꝛ iõ de ipso hẽm⁹ sapiẽtiam ꝛ sciaz. Cũ. n. legit ẏbũ caro fcm̃ ẽt i ẏbo intelligit verus dei filiꝰ: i carne agnoscit verus hois filiꝰ. Itẽ cũ dr. vidim⁹ plenũ gr̃e ꝛ ẏritatis: gr̃az referam⁹ ad sciaz: ꝛ veritatẽ ad sapiẽtiã. Qz in xp̃o sapiẽtia ꝛ scia fuit plenarie: ꝛ nos sciaz ꝛ sapiẽtiaz de eo habem⁹ qui est de⁹ ꝛ homo.

¶ In quo differat sapia ab itellectu.

Stẽla dña iter sapiaz ꝛ sciam: qd distet iter sapiaz ꝛ itell'm videam⁹. In hoc differũt illa duo qz sapiẽtia ꝓprie ẽ de eternis q̃ veritati eterne ꝓplãde itẽdit. Intelligẽtia ẏo nõ mõ de eternis ẽ: sz ẽt de reb⁹ inuisibilib⁹ ꝛ spũalib⁹ tpal'r exortis. Per eã. n. ꝛ nã fima q̃ fecẽ oẽs nãs. i. diuia ꝓsiderã: ꝛ q̃ post ipaz sũt spũales ꝛ inuisibiles nãe: vt ãgeli ꝛ oẽs aie bone affectiões ꝓspiciunt. In hoc dña ẽ q̃ qz sapiẽtia tm̃ creatoz ispicit: itellectu ẏo ꝛ creatoz ꝛ creatura q̃dam. Item intellectu intelligibilia capimus tm̃: sapia ẏo nõ mõ capim⁹ supioza: sz ẽt in cognitis delectamur. Sic g̃ distigui pt iter illa tria. s. sciaz itellectũ ꝛ sapiẽtiã. Scia valet ad rectã admistrationẽ rer̃ tpaliũ: ꝛ ad bonã iter maios ꝙuersationẽ: itelligẽtia ad creatoris ꝛ creaturaz inuisibiliũ speculatiões. Sapia ẏo ad solius eterne veritatis ꝛplatiões ꝛ delectationes.

¶ Qz itellect⁹ ꝛ scia de qb⁹ hic agit nõ illa sunt q̃ naturaliter habet homo.

Et notãdũ q̃ itellect⁹ ꝛ scia q̃ dicũt dona spũsci alia sunt ab itellectu ꝛ scia q̃ nãl'r sũt in hois aĩa. Hec aũt ẏrtutes sũt q̃ pgr̃az ifundunt animis fideliũ vt p eas recte viuãt. Illa ẏo nãl'r bz hõ ex bñficio creatiõis: a deo tm̃. p has aũt ẏrtutes q̃ dicunt spũsci dona illa nãlia reformant atq; adiuuãt. Ut ẏbi gr̃a. Intellect⁹ naturalis pctõ obtenebrat⁹ p virtutẽ quãdã ꝛ gr̃az q̃ dr̃ spũs itelligẽtia reformat atq; adiuuat ad itelligẽdũ. ita ꝛ p illã ẏrtutez q̃ dr̃ spũs sapiẽtie iuuat atq; erigit mentis rõ ad ꝛplationẽ ꝛ delectationẽ eterne veritatis.

¶ Qz sapiẽtia ista dei est: nec est illa que deus ẽ.

Illud ẽt sciẽdũ ẽ q̃ sapia bũ q̃ nũc dissẽrim⁹ nõ est illa dei sapia. vt ait Aug. q̃ dꝰ ẽ: sz hois sapia. Uera tm̃ fm deũ ẽ: ac ver⁹ ꝛ ꝑcipu⁹ cult⁹ ei⁹ ẽ. Si g̃ colat mẽs hois deũ cui⁹ ab eo capax fcã ẽ: ꝛ cui⁹ eẽ pticeps ꝑt: sapiẽs ipa fit: ꝛ nõ sua luce: sz lũme illi⁹ lucis ꝓticipatõe sapiẽs fit. Ista g̃ bois sapia ẽt dei ẽ. Uerũm̃ ita dei ẽ vt nõ ea sapiẽs sit de⁹. Nõ. n. ꝓticipatõe sui sapiẽs ẽ dꝰ sic mẽs ꝓticipatõe dei. Sic ẽt dr̃ iustitia dei nõ solũ illa q̃ ipe iust⁹ ẽ: sz ẽt illa quã dat hoi cũ iustificat ipiũ.

¶ Postq̃ determiauit magr̃ de donis: hr̃ oñdit dr̃iaz quorũdã donoꝝ adiunicẽ q̃ maxie ꝙuenire videnr̃. i. sapie scie ꝛ itellect⁹. Et diuidit in ptes duas. In p⁹ assignat dr̃iaz. In z⁹ remouet q̃dã dubia ibi. (Et notãdũ q̃ itell's ꝛc.) Circa p⁹ duo facit. Prio assignat dr̃iaz iter sciaz ꝛ sapiaz. z⁹ iter sapiẽtia ꝛ itellectũ ibi. (Oñsa dr̃ia ꝛc.) (Et notãdum ꝛc.) Dic remouet q̃dã dubia. Et p̃mo circa sciaz ꝛ itellectũ. z⁹ circa sapiẽtiã ibi. (Illud ẽt sciẽdũ ꝛc.) Dic est duplex q̃. Prio de vita actiua ꝛ ꝛplatiua. Scõo de donis perficiẽ-

(tibus in vtraq; vita. Questio. I.

Circa p⁹ q̃runt q̃tuoz. Prio de diuisiõe vite in actiuã ꝛ ꝛplatiuã. z⁹ de vita ꝛplatiua. Tertio ð actiua. Quarto de cõparatione vnius ad aliaz.

¶ Utr̃ vita ꝙueniẽter diuidat̃ p actiuã ꝛ ꝛplatiuã.

Ad primũ sic ꝓcedit. vr̃ q̃ vita icõueniẽter diuidat̃ p actiuã ꝛ ꝛplatiuã. Uiuere. n. vt dicit pbs in. z. de aĩa. diuidit⁹ est eẽ: sz ꝛplatiuũ ꝛ actiuũ nõ oñdunt dr̃iaz inessendo: sz magis in operãdo: g̃ nõ sunt dr̃ie vite.

¶ Ꝓ. pbs in p⁹ de aĩa. dicit. Uiuere ẽ bꝰ pn̄m. s. aliaz vegetabile ineſt viuẽtib⁹: sz aĩa vegetabilis nullo mõ ꝓticipat cõplationẽ: neq; ẽt agere ipsi⁹ ẽ sic dr̃ in. 6. Ethi. g̃ vita iconueniẽter diuidit̃ p actiuũ ꝛ ꝛplatiuũ. ¶ Ꝓ. i li. de causis dr̃ q̃ vita ẽ ꝓtinu⁹ mot⁹ ab ẽte sempiterno: sz mot⁹ opationẽ ipoztat: cũ g̃ oĩs opatio sit actio q̃dam vr̃ q̃ oĩs vita sit actiua: ꝛ ita nõ erit dr̃ia vite actiuũ. ¶ Ꝓ. pbs in. z. de aĩa. diuidit viuere in q̃tuoz. s. nutriri: sentire: ꝛ moueri bz locũ: ꝛ itelligere. g̃ iusufficiẽter diuidit̃ p has duas dr̃ias actiuaz ꝛ ꝛplatiuũ. ¶ Ꝓ. Aug. in li. de ci. dei. apponit tertiũ mẽbrũ. s. ꝓpositũ ex vtroq; z: g̃ vr̃ q̃ iusufficiẽter diuidat̃ p acti-

¶ Sz in ꝺriũ sunt multe auctes scõz q̃ (uũ ꝛ ꝛplatiuũ. dicũt. p martbã ꝛ mariã Luc. io. signari duas vitas: actiuaz ꝛ ꝛplatiuã. ¶ Ꝓ. vita bois ẽ bz id a quo hõ ẽ hõ: hr̃ aũt ẽ itellect⁹, cũ g̃ itellect⁹ diuidat̃ in actiuũ ꝛ ꝛplatiuũ. i. speculatiuũ ꝛ ꝑacticũ: vr̃ q̃ bũana vita in hr̃ duo diuidi debeat. ¶ Ꝓ. bz pbm in. 9. Ethi. illud dr̃ eẽ vniuscuiusq; vita in quo maxie studet: sicut militis i pugnãdo: ꝛ ebrioſi i potando. vñ ꝛ in talib⁹ ad amicos ꝙuere volũt: sz hr̃ in q̃ maxie studet gs ẽ illud qõ finẽ sue vite põit: cũ igr̃ finis bũane vite felicitas põat q̃ bz pbos i ciuilẽ ꝛ ꝛplatiuã diuidi: vt pz in. io. etbi. vr̃ ẽt q̃ bũana vita i actiuã ꝛ ꝛplatiuã diuidi

Respõdeo dõz q̃ nomẽ vite ex hr̃ sũptũ (debeat. vr̃ q̃ aligd a seipso ꝑt moueri: ꝛ iõ ex hr̃ dcã sũt ꝑmo aliq; viuere: qz visa sũt a seipsis moueri sicut plãte p motũ augmẽti: ꝛ aĩalia p motũ isup localẽ. Ea ẏo q̃ visa sũt nõ moueri nisi ab alys mota dicta sunt mortua vl' vita carẽtia: sic lapides: ꝛ ligna. Uñ ẽt p quãdã trãsũptionẽ ea q̃z ꝑn̄m mot⁹ in ipsis ẽ dicunt viuẽtia q̃uis nõ seipsa moueãt: sic aq̃ scaturiẽtes ipetu sui mot⁹ a terra dicunt viuere. Aq̃ ãt imobiles ꝙgregate i lacunis dicũt aq̃ mortue.

¶ Ulteri⁹ nomẽ vite attributũ ẽ oĩb⁹ opatiõib⁹ q̃s aligs a seipso exercet nõ ab alio mot⁹: ẽt si mot⁹ nõ sint: sic nomen mot⁹ ad opationẽ quãlibz solet trãsferri. sic dr̃ sentire ꝛ intelligere mot⁹: ꝛ fz hr̃ nõ solũ q̃ movenr̃ a seipsis vl' p augmẽtũ vl' localr̃ dicunt viuere: sz oĩa q̃ ex seipsis appetunt sentiũt itelligũt: hr̃. n. dicunt opatiões vite. q̃uis aũt plẽs dictaꝝ opationũ in aliquo sint: ex illa tm̃ dr̃ vita eis⁹ q̃ ꝑncipalis in ipso ẽ: sicut aĩaliũ vita dr̃ in sentiẽdo. q̃uis etiã nutrianr̃: ꝛ boiuz in itelligẽdo: q̃nis etiã sentiãt: ꝛ hr̃ nõ solũ est accipiẽdũ fz nãles potẽtiae: fz ẽt fz habit⁹ supadditos. Uñ vita vniuscuiusq; bois dr̃ i hr̃ ꝙsistere i q̃ sũmũ studiũ ipẽdit ꝛ curã: vt dic pbs i. 9. etbi. ꝛ sic accipiẽdo vitã dicit in actiuã ꝛ ꝛplatiuã. Cũ. n. vita bũana ordinata: qz de inordinata nõ itẽdim⁹: sic ẽ voluptuosa q̃ nec bũana ẽ: sz bestialis: cõsistat in opatiõe itellect⁹: ꝛ rõnis. hz aũt itellectiua ꝑs duas opatiões. vnã q̃ ẽ ipsi⁹ fz se. aliam q̃ ipsi⁹ ẽ fz q̃ regit i feriores vires: erit duplex vita bũana. Una q̃ consistit in opatiõe q̃ est itellect⁹ fm seipz: ꝛ hr̃ dr̃ ꝛplatiua. Alia q̃ ꝙsistit in opatiõe itellect⁹ ꝛ rõnis fz q̃ ordinat ꝛ regit ꝛ iperat iferiozib⁹ ptib⁹: ꝛ hr̃ dr̃ actiua vita. Uñ fz pbm in. 6. ethi. agere ꝓprie dr̃ opatio q̃ est a volũtate iperata in ipso operãte ꝙsistẽs: nõ in mãz exteriorẽ trãsmutãdã trãsiens: qz hr̃ eẽt facere: qõ ẽ opatio mechanice artis. morales enĩ vtutes q̃ i vita actiua ꝓficiũt circa agibilia dicunt.

Ad primuz g̃ dõz q̃ eẽntia rei ex opatione ipsi⁹ cognoscit: ꝛ iõ ex opatiõib⁹ q̃b⁹ p ꝓ⁹ quenit nomẽ vite trãslatũ ẽ nomẽ ad ips eẽ fz q̃ ali⁹ ẽ effect⁹ taliũ opationũ. ¶ Ad z⁹ dõz q̃ fz aĩaz vegetabilez dr̃ eẽ viuere: nõ q̃si in opatiõib⁹ ei⁹ uñ vita ꝙsistat: sz qz opatiões ei⁹ sunt ꝑme opatiões vite in nobis. p quẽ modũ dr̃ fm tactũ inesse sensus aĩalib⁹. ¶ Ad 3⁹ dõz q̃ illa auctoritas itelligẽda ẽ de vita qua corpora celestia ponebant̃ a gbusdã viuere velut ex se mota: quã opinionẽ vr̃ seq; ille q̃ libz illũ ꝺidit. ¶ Ad 4⁹ dõz q̃ pbs distinxit vitã fz q̃ ẽ cõis oĩb⁹ viuẽtib⁹: sz nũc logmur ð diuisiõe vite bũane. ¶ Ad 5⁹ dõz q̃ illud 3⁹ mẽbz apponit ab aug. nõ q̃tũ ad diuersitatẽ vite: sz magis q̃tũ ad diuersitatẽ viuẽtiũ. Quidã. n. sũt q̃ exercitys actiue ꝙsistũt ꝓncipal'r: q̃uis ẽt qñq; ꝛplatiõis act⁹ exequãt. Quidã ẏo sunt q̃ postpositis curis actiue ꝓncipal'r ꝛplatiõi studẽt. Alij ẏo q̃ circa vtrũq; ꝙsistũt Sũt nihilomin⁹ ꝛ q̃dã opatiões q̃ vtrũq; regrũt: sic ꝑdicatio ꝛ doctria q̃ a ꝛplatiõe ichoate i actionẽ terminãt sic a cã i effectũ ꝓcedẽtes. ꝛ hoc mediũ in extremis includit.

¶ Utr̃ vita ꝛplatiua ꝙsistat tm̃ in actu cognitiue.

Ad secundũ sic ꝓcedit. vr̃ q̃ vita ꝛplatiua ꝙsistat tm̃ in actu cognitiue: qz ꝛplatiõis finis ẽ vitas: sz veritas tm̃ ad cognitionẽ ptinet: g̃ vita ꝛplatiua tm̃ in opatiõe cognitiue ꝙsistit. ¶ Ꝓ. vita ꝛplatiua a scis ociũ dr̃: ꝛ pbs ẽt i. 9. etbi. dicit ipaz vacationẽ: sz volũtas ẽ vis motiua. cũ g̃ mot⁹ ocio ꝛ vacatiõi repugnet: vr̃ q̃ vita ꝛplatiua nõ ꝙsistat in actu affectiue: sz solũ i actu cognitiue. ¶ Ꝓ. ꝓportionant̃ opatiões babitib⁹: sed dona q̃ ꝓficiũt in vita ꝛplatiua tm̃ ad cognitionẽ ptinẽt. s. sapiẽtia ꝛ itellect⁹: g̃ vita ꝛplatiua ꝙsistit tm̃ in cognitione.

¶ Sz ð. Isido. dicit in li. dñaꝝ. q̃ ꝛplatiua vita ẽ qua vacãs ab oĩ negocio i sola dei dilectiõe defigit̃: sz dilectio ad affectiuã ptinet: g̃ vita ꝛplatiua nõ ꝙsistit tm̃ i cognitiõe

¶ Ꝓ. gustare ad affectũ ptinet sic̃ videre ad intellectũ: qz Hre. dicit q̃ ꝛplatiua vita sapoze itimo vẽturã iã regez degustat: g̃ ꝛplatiua vita nõ ꝙsistit tm̃ in cognitione.

¶ Utr̃ vita ꝛplatiua ꝙsistat in operatione rõnis.

Ulterius vr̃ q̃ ꝙsistat in opatiõe rõnis. Uita. n. ꝛplatiua ẽ vita bũana: sz bũana vita ẽ fm operationem humanã. cum ergo operatio humana sit fz rõnẽ a q̃ dr̃ hõ: vr̃ q̃ vita ꝛplatiua ꝙsistat i opatõe rõnis ꝓncipal'r. ¶ Ꝓ. vita ꝛplatiua ꝑcipue ꝙsistit in cognitione diuinoꝝ: sz iuisibilia ði p ea q̃ fcã sũt cognoscunt̃. Ro. i. Cognoscere aũt ex aligb⁹ alia rõnis est: g̃ vita ꝛplatiua ꝑcipue ꝙsistit in opatiõe rõnis. ¶ Ꝓ. Richb. de san. vic. dic in li. de ꝛplatiõe. Cõtemplatiõis nr̃e volat⁹ multiformiter variat̃: nũc ð iferiozib⁹ ad sũma ascẽdit: nũc de supiozib⁹: ad ima descẽdit: ꝛ nũc de pte ad totũ: nũc de toto ad ptez discurrit. nũc a maiozi: nũc a minozi argumẽtũ trahit: sed iste discursus vr̃ ad rõnẽ ptinere: g̃ vita ꝛplatiua ꝓncipaliter in actu rationis consistit.

¶ Sed ð. Bern̄. in li. de ꝙsideratiõe dicit. q̃ ꝛplatio in hr̃ distat a cõsideratiõe: qz ꝙsideratio ad igsitionez magis se hz: ꝛplatio autẽ ẽ verus certusq; animi intuitus. Sed ituer̃ est itellect⁹. inquirere autez rõnis: g̃ ꝛplatina vita nõ ꝙsistit in actu rõnis: sz itellect⁹. ¶ Ꝓ. fz pbz in. io. etbi. fm vitã ꝛplatiuã cõicam⁹ cũ deo. nõ aũt cõicam⁹ cuz eo fz igsitionẽ rõnis: sz magis fz itellect⁹ ituitũ. g̃ ꝛplatiua vita nõ ꝙsistit in actu rõnis: sz itellectus tm̃.

¶ Utr̃ oĩs act⁹ itellect⁹ ad vitã ꝛplatiuã pertineat.

Ulterius vr̃ q̃ oĩs act⁹ itellect⁹ ad vitã ꝛplatiuaz ptineat. Sicut. n. se hz vita actiua ad agibilia: ita se hz ꝛplatiua ad ꝛplabilia: sz oẽs actus circa agibilia ad vitã actiuã ptinẽt. g̃ oẽs act⁹ itell's circa intelligibilia ad ꝛplatiuã vitã ptinẽt. ¶ Ꝓ. vita ꝛplatiua fz pbm in. io. etbi. in pbie consideratiõe ꝙsistit: sz pbia est de omnib⁹ entib⁹: g̃ oĩs opatio itellect⁹ ptinet ad vitaz ꝛplatiuã: cũ itellect⁹ nõ sit nõ entiũ. ¶ Ꝓ. Richb. de san. vic. ponit sex ſpẽs ꝛplatiõis. Prima est qñ sensibilia p ymaginationẽ ꝙsiderãtes in eis diuinã sapientiã admiramur. Secũda est qñ eaꝝ rõnes ingrim⁹. Tertia qñ ex inuisibilibus in iuisibilia ascẽdim⁹. Quarta qñ remota ymagiatione in solis itelligibilib⁹ ꝛsamur. Quinta qñ ea cõsideram⁹ q̃ ex diuina reuelatiõe cognoscim⁹: nõ bũana rõne. Sexta qñ ea ꝙsideram⁹: qb⁹ ẽt bũana rõ ꝺicẽr̃ vr̃. Sz i his ſpẽb⁹ ꝓbẽdit oĩs opatio itell's: g̃ oĩs opatio itell's ad vitã cõtẽ-

¶ Sz ð. Isi. i li. ð sũ. bo. Cõtẽplatiua vita (platiuã ptinet. mũdo renunciãs soli deo viuere delectatur: sed non viuit soli deo nisi quãdo deum soluz cogitat: g̃ non omnis operatio itellectus ad ꝛplatiuã vitã ptinet. ¶ Ꝓ. circa idez vr̃ eẽ vita ꝛplatiua ꝛ felicitas ꝛplatina: sz felicitas ꝛplatiua ẽ tm̃ i ꝙsideratiõe nobilissimi itelligibil⁹: qð cõstat deũ eẽ fz pbz i. io. etbi. g̃ vita ꝛplatia i sola ði ꝙsideratio-

Respõdeo dõz ad ꝑmã qõnẽ q̃ vita fz (ne ꝙsist q̃ nũc logmur ꝙsistit i opatõe: cui aliqs ꝓncipal'r mancipat̃: cui⁹ rõne oĩa q̃ ipedire ꝑnt dimittit. q̃ aũt adiuuãt q̃rit ꝛ ꝑsegr̃. hr̃ aũt nõ põt eẽ nisi p volũtatẽ: cui⁹ ẽ iter opa bũana vnuz p alys acceptare q̃cd sit illud. Uolũtas aũt cũ sit motoz oiuz potẽtiaꝝ aie: oz q̃ ad oba ꝛ act⁹ oiuz potẽtiaꝝ se hẽat. put bñt rõnẽ boni: qz vnusq̃sq; act⁹ debit⁹ cuiuscũq; potẽtie est bonũ ei⁹: ꝛ iõ vita ꝛplatiua ꝙsistit in actu cognitiue vtutis ꝓacceptate p affectiuã Sz cũ opatio sit q̃dãmõ media iter opantẽ ꝛ obm: vr̃ vt p fectio ipsi⁹ operãtis: ꝛ ꝑfecta p obm a quo spẽm recipit ex duplici pte pt opatio cognitiue affectari. Uno mõ inq̃tũ est ꝑfectio cognoscẽtis: ꝛ talis affectatio opatiõis cognitiue ꝓcedit ex amoze sui: ꝛ sic erat affectio in vita ꝛplatiua pbaꝝ. Alio mõ inq̃tũ termiat̃ ad obm: ꝛ sic ꝛplationis desideriũ ꝓcedit ex amoze obi: qz vbi amoz ibi oculus: ꝛ Mat. 6. Ubi est thesaurus tuus ibi ẽ ꝛ cor tuum: ꝛ sic bz affectionez vita ꝛplatiua scõz: de q̃ logmur: sz tm̃ ꝛplatio essentialr in actu cognitiue ꝙsistit ꝑexigens charitatem rõne ꝑdicta. Uñ Hre. dic sup Ezc. Cõtemplatiua vita est charitatẽ dei ꝛ ꝓximi tota mẽte retinere: ab exteriori actione gescere: ita vt nil iaz agere libeat: sz calcatis curis oĩb⁹ ad videndã faciem sui creatoris animus inardescat.

Ad primũ igit̃ dõz q̃ finis ꝛplatiõis inq̃tũ cõtẽplatio est vitas tm̃. sed fm q̃ ꝛplatio accipit rõnem vite: sic iduit rõnem affectati ꝛ boni: vt dcm̃ est. ¶ Ad z⁹ dõm q̃ volũtas nõ solũ est motiua quãtũ ad exteriozes motus q̃ vacationi repugnãt: sz etiaz mo-

tuz interjoꝛ etiã ipsius itellectus:q qdem motus eq̃ce dicunt:vt in.3.ꝑs de aĩa.sunt enim actus pfecti:ꝛ iõ magis assimilant geti q̃ motui:ꝛ ꝓpter B q operat fm itellectuz vacare dr̃ ab exteriorꝭ actione:vt ꝑz in ꝓdicta auctc.

¶ Ad 3m dõz q habit⁹ ꝓtemplatiue q̃uis sint in parte cognitiua tamẽ possunt eoꝛ actus a voluntate imperari vl̃ acceptari:ꝛ sic in eis vita cõtẽplatiua consistit.

Ad secundã qõnẽ dõz q vita ꝓtẽplatiua ꝟsistit i illa opatõe quã bõ p alys acceptat. vñ bz rõnẽ finis respectu aliaꝛ bũanaꝛ opationuz:qz alie pp ipaz exercent.igistio aũt rõnis sic a simplici ituitu intellꝰ pgredit:qz ex p̃cipys q̃ gs itellectu tenet ad igstitionẽ ꝓcedit:ita ẽt ad itellect⁹ certitudinẽ terminat dũ ꝛcl'ones iuẽte in p̃cipia resoluunt:in gb⁹ certitudinẽ bñt. Et iõ vita ꝓtẽplatiua p̃cipal'r in opatiõe itellect⁹ cõsistit:ꝛ B ipm nomẽ ꝓtẽplatiõis ipoꝛtat:qõ visionẽ signat.vtif tñ igstitiõe rõnis ꝓtẽplatiꝰ vt deueniat ad visionẽ ꝓtẽplatiõis:quam p̃cipal'r itẽdit:ꝛ B igstitio ꝛ Bern. dr̃ ꝟsideratio.

Ad primũ igit dõz q hõ incẽtũ ẽ ꝓtẽplatiꝰ ẽ aligd supra boiez:qz i itellect⁹ simplici visione ꝓtinuat hõ supiozib⁹ substãtys:q̃ itelligẽtie vl̃ ageli dicuntur:sic aĩalia ꝓtinuãt boib⁹ i vi estimatiua q̃ ẽ supmũ i eis ꝛ quã aligd silẽ opib⁹ rõnis opant.

¶ Ad 2m dõz q q̃uis creature visibiles sint via ꝺueniẽdi i ꝓtẽplationẽ diuinoꝛ tñ i hac vita nõ ꝟsistit p̃cipal'r ꝓtẽplatio:ꝛ in termino vie vt dcm ẽ.

¶ Ad 3m dõz q Rich. ñ itẽdit q i ill⁹ diſcursib⁹ p̃cipal'r ꝟsistat vita ꝓtẽplatia:ꝛ qz vtif eis ad suũ finẽ sic

Ad tertiã qõnẽ dõm q vita ꝓtemplatiua (dcm ẽ. scõꝛ ꝑsupponit amoꝛẽ ipsi⁹ ꝓtẽplati eq̃ ꝓcedit.vñ cũ vita ꝓtẽplatiua ꝟsistat i opatiõe quã gs maxime itẽdit:oz q sit circa ꝓtẽplationẽ maxie amati: B aũt ds ẽ.vñ p̃cipal'r ꝟsistit i opatiõe itellect⁹ crea deum. Unde Hre.sup Eçe.dicit q ꝓtẽplatiua vita ad soluz vidẽdum p̃m anbelat.i.deũ.nihilomin⁹ tñ ꝛ ꝓtẽplatiu⁹ ꝟsiderat alia iq̃tũ ad dei ꝓtẽplationẽ ordinant sic ad finẽ.puta creaturas in gb⁹ admirat diuinã maiestatẽ ꝛ sapiẽtiã:ꝛ bñficia ds ex gb⁹ iardescit i ei⁹ amoꝛẽ:ꝛ pctã ꝑpa:ex q̃ aꝛ ablutiõe mũdat oꝛ vt deũ videre possit.vñ ꝛ nomẽ ꝓtẽplatiõis signat illũ actũ p̃cipalẽ q̃ gs deũ in seipo ꝓtẽplat. Sz speculatio magis noiat illũ actũ q̃ gs diuia in reb⁹ creatis q̃si i speculo ispicit. Et silr ẽt felicitas ꝓtẽplatiua de q̃ ꝑbi tractauerunt in ꝓtẽplatiõe dei ꝟsistit:qz ꝛ ꝑbz ꝟsistit i actu altissime potẽtie q̃ in nobis ẽ.s.itellect⁹:ꝛ i bitu nobilissimo.s.sapientia ꝛ ẽt obo dignissimo:qõ de⁹ ẽ.vñ ẽt ꝑbi vltimũ tps vite sue ꝛ fuabãt:vt dr̃ ad ꝓtẽplãdũ dina:pcedẽs tps i alys sciẽtys expẽdẽtes:vt ex illis habiliozes fierẽt ad ꝟsiderãdũ dina.

Ad primũ g̃ dõz q act⁹ vite actiue nõ bñt ex seipis ordinez sic act⁹ vite ꝓtẽplatiue.vñ nõ ꝓt dici simpl'r loquẽdo q ꝟsistat i aliq̃ illoꝛ p̃cipal'r:ꝛ q̃ ad aliquẽ ꝟsistit p̃cipal'r i B in q̃ ille magl exercitat:sic gdaz magl ꝟsistũt opib⁹ iustitie:gdãvo opib⁹ tẽpãtie.ꝛ sic dõ alys

¶ Ad 2m dõz q ꝑbz ibi accipit ꝑbiã stricte ꝓ sapia:ꝺ dinis q̃ spãli noie ꝑbia ꝓ⁹ dr̃.

¶ Ad 3m dõz q q̃uis illa ꝟsideret iterdũ ꝓtẽplatiu⁹:ñ tñ i bis p̃cipal'r ꝟsistit ꝓtẽplatia vita.

¶ Utꝛ vita actiua cõsistat tñ in bis q̃ sũt ad alteꝛ.

B tertiũ sic ꝓcedit. vñ q actiua vita nõ ꝟsistat p̃cipal'r i bis q̃ ad alteꝛ sũt. Uita.n.actiua ordinat ad ꝓtẽplatiuã inq̃tũ dispõit boiez ad ꝓtẽplatiõis actũ:sed ꝓ vtutes q̃ ordinãt boiez i seipo maxie disponit hõ ad ꝓtẽplationẽ sic ꝓ castitatẽ:vt dic Lõmẽ.i.6.phy.q̃ vita actiua p̃cipue ꝟsistit i bis q̃ sũt bois ad seipz. ¶ P. vita cõtẽplatia p̃cipal'r ꝟsistit i ꝓtẽplatiõe ei⁹ q̃ maxie diligit:q̃ ꝛ vita actiua silr:ꝛ hõ magl dz seipz diligere q̃ alios i bis q̃ vtutis sũt,vt supra di.29.dcm ẽ:q̃ ꝛ vita actiua magl cõsistit in B q hõ scipz ordinet q̃ alys itẽdat. ¶ P.i his pcipue vr̃ ꝟsistere actiua vita:in gb⁹a ꝓtẽplatiua didit:sed in bonos mozes:q̃ ꝓdicatio dr̃:ꝛ B ad vitã actiuã ptinet. Unde Hre.Qui ad laboꝛẽ ꝓdicatiõis se dirigit min⁹ videt:ꝛ ampli⁹ parit:ꝛ sic significat ꝑ Lyã q̃ erat fecũda ꝛ lippis oculis. ¶ Uel dõz q doctrina põt dupliciter ꝟsiderari. Uno mõ fm q est ad exercitiũ cognitiõis:ꝛ pfectũ ipsi⁹ docentis:ꝛ sic ad vitã ꝓtẽplatiuaz ptinet .Alio mõ fm q itendit bonũ alteri⁹.sic aũt ea q̃ cognitionis sunt etiã speculatiue exercent p modũ dispõnis reꝛ tpaliũ iter q̃ ꝓxim⁹ ꝟputatur:qõ actiue vite ẽ. Et iõ Hre.dicit sup Eçe.q actiua vita ẽ panẽ esuriẽti tribuere:ꝟbũ sapiẽtie nescientẽ docere ꝛc.

Ad secundaz qõnem dõz q duplex est cognitio. Una speculativa cui⁹ finis ẽ vitas ꝛ ꝑbz i.z.meth.Alia cui⁹ finis ẽ opatio:q̃ ẽ cã ꝛ regula eorũ q̃ p boiez fiũt. Que aũt ab boie fiũt q̃dã dicunt factibilia q̃ fiũt p trãsmutationẽ aliq̃s exteriozis mãe: sic ꝓtingit in opatiõib⁹ artis mechanice.Quedã vo nõ trãseũt i trãsmutationẽ exteriozis mãe:sz i moderatiõez ꝑpaꝛ passionũ ꝛ opationũ.ad vtrũq; aũt istoꝛ practica cognitio dirigit.vñ ñ ois practica cognitio i vita actiua eẽntialr iuenit sz illa tñ q̃ i agibilib⁹ dirigit opa q̃ sũt vtutꝰ moral'. Nec.n. cognitio ad electiõez regrit:i q̃ p̃cipal'r ꝟsistit moral' vt⁹. Cõtẽplatiua ãt cognitio eẽntialr ñ igredit actiuã vitã:qz i opabilib⁹ bũanis:cũ ñ bẽant vitatẽ nisi ꝓptẽ:ꝑ seipaꝛi tas nũq̃ qreret.vñ ẽt i sciẽtys moralib⁹ finis ñ ẽ cognitio sz op⁹ ꝛ ꝑbz i.z.ethi.Sz tñ cognitio ꝓtẽplatiua eternozuz aliq̃n ptiet ad actiuã vitã:nõ q̃ sit ꝺ eẽntia ei⁹:sz qz ꝑexigitur ad ipsã:sic cã dũ rones viuẽdi ex ꝓtẽplatõe eternoꝛ sumunt. Sic.n.itellect⁹ ẽ rõnis ꝛ p̃m⁹ ꝛ termin⁹:ita ꝛ vita cõtẽplatiua respũ actiue. Et iõ Hre.dicit sup Eçe.q ꝑ B q cõtẽplatiua mẽtez accẽdit pfectius actiua tenet.

Ad primũ g̃ dõz q actio nõ dirigit ꝓtẽplationẽ sic cognitio actiua dirigit actionẽ. Et iõ nõ ẽ silis rõ. ¶ Ad 2m dõz q ad vtutẽ moralẽ scire speculatiẽ ꝺ bis q̃ ab boie nõ fiũt nihil ꝓdest.ꝺ bis aũt q̃ ab boie fiũt paꝛ ofert:sz scia practica multũ ofert:cũ sit regula actiõis

¶ Ad 3m dõz q ꝓteritoꝛ pctoꝛ magl ad ꝓtẽplationẽ q̃ ad practicã ptinet.

Ad tertiam qõnẽ dõz q in oib⁹ dispõnib⁹ nãlibus ꝓtigit q dispõ i suo pfecto eẽ attingit id ad qõ disponit:qõ ẽt erat ꝑ quãdã ichoationẽ:dũ dispõ ad pfectionẽ tẽdebat.sic ꝑz de caloze ꝛ forma ignis: qz q̃n caloꝛ ꝓplet⁹ ẽ in termino alteratiõis forma ignis inducit: ꝛ caloꝛ silr cũ forma ignis manet. dũ vo erat alteratio non erat foꝛ⁹ ignis sz nisi quãdã ichoationẽ. Uita aũt actiua ẽ dispõ ad contẽplatiuã. Unde Jsi.in li.de sum.bo. Qui pzi⁹ in vita actiua pficit bñ ad cõtẽplationez ꝟscẽdit. Et iõ q̃diu bõ nõ ꝓuenit ad pfectionẽ in vita actiua nõ põt in eo esse ꝓtẽplatiua vita nisi fm quãdã ichoationẽ impfecte. tunc eniz difficultatẽ bõ patit in actib⁹ vtutũ moraliũ. ꝛ opz q tota sollicitudine ad ipsos ĩtẽdat.vñ retrahit a studio cõtẽplatiõis:sz q̃n iã vita actiua pfecta ẽ:tũc opatiões vtutũ moraliũ in ꝓmptu bz:vt eis nõ ipedit⁹ libere ꝓtemplatiõi vacet.tñ fm q bõ est magis vel min⁹ pfectus in vita actiua circa plura vel pauciora occupari põt actiue vite silr cũ cõtemplatiua. Et qz platoꝛ est in vtraq; vita pfectos esse: vtpote q medy sunt inter deũ ꝛ plebẽa deo recipientes p ꝓtemplationez:ꝛ ppto tradentes p actionez:iõ opz eos in moralib⁹ virtutib⁹ pfectos esse:ꝛ silr pdicatores: als indigne gs platiõis vel pdicatiõis offiũ assumit.

Ad primũ igit dõm q ad diuersa põt bõ p̃cipal'r intendere diuersis tpibus q̃uis non silr.

¶ Ad scõm dõz q turbatio in vita actiua nõ ꝓtingit post q̃ ad perfectionem venit:qz tunc iam delectabiliter ꝛ faciliter operatur nõ perturbatus. ¶ Ad 3m dõm q dispositiones:que essentialiter habent imperfectionem annexaz nõ manent cũ eo ad qõ disponũt:sicut fides nõ manet cuz visione.Sed alie dispositiones possunt simul manere sic dictum est.Et sic est de vita actiua.

¶ Utꝛ actiua vita sit nobilioꝛ q̃ contemplativa.

B quartũ sic ꝓcedit.vñ q actiua vita sit nobilioꝛ q̃ cõtẽplatiua.Tullius enim in li.de offi. ꝑbat ꝓeminẽtiã iustitie ad alias virtutes:qz ꝓpter exercitiũ actus ei⁹ actus aliaꝛ interimunt:sed silr aliqs renocat ab ocio cõtemplationis vt fructũ faciat p laborem actiõis.q̃ actiua vita est dignioꝛ q̃ contemplatiua. ¶ P. bonũ gentis diuini⁹ est q̃ bonũ vni⁹: sed vita cõtẽplatiua ꝟsistit in bono vni⁹ bois: vita actiua in bono multoꝛ:q̃ vita actiua est nobilioꝛ q̃ ꝓtẽplatiua. ¶ P.in oib⁹ artibus ꝛ potentys imperãs est nobili⁹ iperato: sed politica que ad vitã actiuã ptinet iperat oibus disciplinis:ꝛ disponit ꝺ his que ad cõtẽplatiuã vitã ptinẽt fm ꝑbm in.i. etbi.ergo vita actiua est dignioꝛ q̃ cõtẽplatiua. ¶ P.fm Dio.in.3.ca. ce.ierar.nihil est diuini⁹ q̃ dei cooperatoꝛ fieri. B aũt fit per exercitiũ actiue:qua bomo alioꝛ reductiõi in deũ studet:ergo hoc videt esse nobilissimum.

¶ Sz ꝛ.ẽ qꝺ dñs dic̃ Lu.io. Maria optimã ptẽ elegit. per mariã aũt vita ꝓtẽplatiua significat:q̃ vita ꝓtẽplatiua nobilioꝛ est q̃ actiua. ¶ P.quanto vita alicui⁹ ẽ celesti vite similioꝛ tãto ẽ nobilioꝛ.sz vita ꝓtẽplatiua ẽ similioꝛ celesti q̃ actiua:quia in celesti vita vt dic̃ Augu⁹.vlti.li.de ci.dei. vacabimus ꝛ videbim⁹:videbimus ꝛ amabimus:amabimus ꝛ laudabim⁹:qꝺ aũt vitã cõtẽplatiuam pertinet:ergo vita cõtẽplatiua est nobilioꝛ q̃ actiua.

¶ Utꝛ vita cõtẽplatiua sit maioris meriti q̃ actiua.

Ulterius vr̃ q ẽt vita ꝓtẽplatiua sit maioris meriti q̃ actiua. Hre.n.dic̃ i mozalib⁹. Cõtemplatiua maioꝛ ẽ merito q̃ actiua: qz actiua i vsu p̃nt opis laborat:ꝓtẽplatiua vo i sapoze ĩtimo vẽturã iã regẽ degustat. ¶ P.supra dcm ẽ q magis cõsistit meritũ i dilectõe dei q̃ primi. Sz i ꝓtẽplatiua vita hõ magl ꝟsistit dilectioni dei:i actiua aũt magis dilectiõi primi:q̃ ꝓtẽplatiua est maioris meriti q̃ actiua. ¶ P.q̃to magis aligd bñficiat a deo tãto ẽ maioris meriti:sz ꝛ ꝑbz in.io.etbi.de⁹ maxie bñficiat eos q ꝓtẽplatiõi studẽt q̃si sibi silimos:q̃ vr̃ q vita ꝓtẽplatiua plus bẽat de merito q̃ actiua.

¶ Sz ꝛ.Totũ meritũ hoꝛ ꝟsistit in acceptatiõe diuina:sz Hre.dicit sup Eçech. Nullũ sacrificiũ est deo magis acceptũ q̃ regimẽ aiaꝛ.q̃ cũ B ptineat ad laboꝛez actiue:vr̃ q in actiua sit maius meritũ. ¶ P.meritũ cõtra ꝓmiũ diuidit:sz ꝓtẽplatiua vita plus bz de rõne ꝓmy q̃ actiua: qz pascit a dño ꝓtẽplatina:sz actiua pascit: vt dicit Hreg. q̃ actiua plus habz de merito.

¶ Utꝛ vita ꝓtẽplatiua sit diuturnioꝛ q̃ actiua.

Ulterius vr̃ q ꝓtẽplatiua vita nõ sit diuturnioꝛ q̃ actiua. Uita.n.actiua fuit i xp̃o pfecta:sed ipe fuit pfect⁹ ꝟ ꝑbẽloꝛ:q̃ vita actiua manebit in p̃ria:ꝛ ita nõ est min⁹ diuturna q̃ ꝓtẽplatiua. ¶ P.boies erũt i p̃ria eq̃les angelis:sed in angelis est ꝛ tragq; vita:qz gdã sũt assistentes:qõ ad ꝓtẽplationẽ ptinet.gdã ministrãtes:qõ ptinet ad actionẽ:q̃ vtraq; vita etiã in boib⁹ in p̃ria erit:ꝛ sic idem qõ ꝓius. ¶ P.in p̃ria manebũt vtutes cardinales: ꝛ habebũt aliquos act⁹.silr etiã ꝛ dona oia:sz vtutes cardinales pficiũt in actiua vita:ꝛ silr quedã dona.q̃ in p̃ria manebit vita actiua:ꝛ sic idem qõ ꝓius.

¶ Sz ꝛ.Lu.io. Maria optimã ptẽ elegit. Hlo. Cõtẽplatiua hic icipit ꝛ i celesti p̃ria pficit.actia ãt cũ corpe õsic. ¶ P. ꝑbz i.io.etbi.dic̃ q ꝓtẽplatiua vita diuturnioꝛ ẽ q̃ actiua.

Respōdeo dōz ad pmā qōnē q duplex est rō boni. Aligd.n.dr bonū qō pp seipz est deside randū: r sic vita ꝛtēplatiua simplr melior est qz actiua: in quātū magis assimilat illi vite ad quā p actiuā r ꝛtēplati uaz nitimur puenire. vñ r ꝛtēplatiua est finis actiue: r fini vltimo vicinior. Aligd vo dr bonū qsi pp aliud eligēdū. r in hac vita actiua peminet ꝛtēplatiue. Uita enim cōtē platiua nō ordinat ad aligd aliud in ipso in quo ē: qz vita eterna nō est nisi qdā ꝓsūmatio ꝛtēplatiue vite: q pvitam ꝛtēplatiuā i pñti quodāmō prelibat. vñ nō restat q ordi net ad aliud nisi fz q bonū vni⁹ bois ordinat ad bonum multoz: ad qō ppinqui⁹ se babz vita actiua qz ꝛtēplatiua Uñ actiua qtū ad hāc partē q saluti primoz studet évti lior qz ꝛtēplatiua: sz ꝛtēplatiua est dignior: qz dignitas si gnificat bonitatē alicui⁹ ppter seipz: vtilitas vo pp aliud: sed vita actiua que nō ad aliū: sed ad seipz trn ordinat ne qz dignior nec vtilior est qz cōtēplatiua: imo ꝓparat ad cō templatiuaz: sicut vtile ad id ad qō est vtile.

Ad primū igit dōz q vita ꝛtēplatiua ppter actiuā itermittit ad tps nō simplr: sz rōne vtili tatis: nō rōne dignitatis. ¶ Ad 2m dōm q sicut bonū vni us ꝓsistit in actione r ꝛtēplatiōe: ita r bonū multitudinis fm q ptingit multitudinē cōtēplationi vacare. Sz ad bo nū multitudinis pueniēt p regimē actiue vite: vñ ex ꝟ non ꝓbat q actiua sit dignior: sz vtilior. ¶ Ad 3m dōz q politi ca: vt dicit pbs in. 6. Ethi. nō pcipit sapiētie r alys q ad vi tā cōtēplatiuā ptinēt: sz iperat qdā pp ipsa: sicut ēt iperat qdā pp deū cui pcipit sic vel sic cultū exhiberi. ¶ Ad 4m dōz q itelligēdū ē rōne vtilitatis in altez ꝓueniētis.

Ad secundaz qōnē dōz q meritū pdet ex radi ce charitatis. vñ ptingit qnqz q in actiua qs plus mereat qz in ꝛtēplatiua et ecōuerso fz q maiorē ꝟ charitatē vl minorē. Nihilomin⁹ trn cū qrit de duob⁹ in genere qd sit maioris meriti itelligēdū ē qtū pti net ad rōnē ipsoz actuū: nō qtū ad ipsos operantes. Est g duplex meritū. s. dimissiōis culpe: r ꝓsecutōis glie. Quātū ad premiū maioris meriti dr actiua qz ꝛtēplatiua inqtuz laboriosior. vñ bz plus de rōne satisfactiōis. Quātū autē ad meritū ꝓsecutiōis glie sic ꝛtēplatiua vita ē maioris me riti qz actiua qtuz ad puritatem: qz nō admiscet ei trn de pulnere terreno⁹ sicut fit in actiua vita. Sed qtū ad ītē sionē meriti vr ꝛtēplatiua iterū maioris meriti illa parte actiue q circa sui moderationē studet. minoris aūt qtum ad illā partē q pfectui alioz inuigilat: qz hoc ipsuz vr esse fortioris charitatis fm gen⁹ q bō pretermissa ꝓsolatione qua in dei ꝛtēplatiōe reficit: gliaz dei in alioz cōuersione querat: qz etiā in humana amicitia verus amicus qrit ma gis bonū amici qz de eius pñtia delectari.

Ad primuz g dōz q ꝛtēplatiua dr ee a Hre. maior merito qz min⁹ hz ō impuritate deme riti admixtū. ¶ Ad 2m dōz q ex dilectiōe dei vr pcedere q hō ptermissa ppria ꝓsolatiōe volūtate dei implere stu deat in alioz saluti. Uñ Hreg. sup Ezc. Est amāti aie non pua ꝓsolatio si cū ipsa differt pea multe colligant. ¶ Ad 3m dōz q pbs logt de ꝛtēplatiua vita p cōparationem ad actiuā q in rebus humanis negociatur: nō autez respectu illius que proximoz saluti insistit.

Ad tertiā qōnē dōz q sicut dictū ē de donis r virtu tibus pficientib⁹ in vita actiua q manēt in pria: sz nō qtū ad eos dē act⁹: silr ēt dōm est de vita acti ua: vñ vita actiua qtū ad illos act⁹ quos mō hz gb⁹ turba tur de proximoz necitatib⁹: r de ppriis passiōib⁹ nō remane bit: qz tūc panē esurieti nō porriget: vt in glo. iducta subiū gitur. Manebit aūt qtū ad alios act⁹ g erūt virtutū r do noz i patria. Uita aūt ꝛtēplatiua nibilomin⁹ ē diuturnior qz actiua: qz manet ēt q ad illos act⁹ quos in via hz: g gdē in statu vie sūt ipfecti: sz in pria pficient. vñ Hreg. dic sup Eze. ō ꝛtēplatiua vita. Etiā cū pcedim⁹ vix aligd aut paz

Ad primuz trn dōz q nō ē sile (attigere valem⁹. de xpo r de alys: qz ipse erat ver⁹ via tor r ꝓphēsor. vñ sil erat in actu pfecto qtū ad vtraqz vi tā ēt fz act⁹ vie. ¶ Ad 3m dōm q angeli ex ordine nāe sunt medy iter deū r hoies: r iō eis ꝓpetit ministeriū custodie r hō: nō aūt aiab⁹ scōz. ¶ Ad 3m pz solo p id qō dictuz est.

¶ Ad alia etiā pz solo ex dictis. Qō. II.

Deinde qrit de donis pficiētib⁹ i vtraqz vita. Et p ō dono sapie. 2ō do no itell⁹. 3o de dono scie. 4o de dono ꝓsily.

¶ Utz sapientia sit donum.

Ad primū B pmū sic pcedit. vr q sapiētia nō sit donū. Sapiētia.n.in lra dr co gnitio diuinoz. B aūt vr ee fidei cui⁹ obm ē vitas pma. cū g fides nō sit donū fz vt⁹: vr q nec sapia ¶ P. in lra dr q sapia ē cult⁹ dei: r sumit de iob 28. fm aliam trāslationē: sz latria q cult⁹ dr ē vt⁹ r nō do nū: g sapiētia nō ē donū. ¶ P. nullū donū br p acgsitiōez sz sapiētia br p acgsitionē: qz pbs phīa pmā sapiētiā noīat que p doctrinā br: g sapia nō est donum.

¶ Sz 3. Isa. xi. ꝓputat inter alia dona. ¶ P. dona ponunt vtutib⁹ altioza: sz iter oēs babit⁹ vr sapia nobilissimū ma xime coz q ad cognitionez ptinēt vt pbs dic in. 10. Ethi. g sapiētia maxie dz dici donū. Ulteri⁹ vr q sapiētia non sit trn de diuinis. Qz sic dic pbs in. 1. Meth. oz sapientez cer tissimū esse de oib⁹: g nō ē de diuinis trn. ¶ P. ad sapiētez ptinet determinare mediū in vtutib⁹ mozalib⁹: vt pz p dif finitionē phi in. 2. Ethi. de vtute: sz diuina nō sunt opabilia a nobis: g cū mediū vtutis mozalis sit ō opabilib⁹ a nobis videt q nō sit sapiētia trn de diuinis. ¶ P. sapiētia videt ee circa illa quoz ē ars mechanica. i. Lor. 3. Ut sapiens ar chitect⁹ fūdamētū posui. g nō est trn de diuinis.

¶ Sz 3 ē q sapiētia ē de causis altissimis fz pbz i pn⁹ met. Sz cāe altissime sunt diuine: g ē trn de diuinis. ¶ P. pbs in. 6. Ethi. dicit q sapiētia ē qsi caput sciaz: sz ois cognitio nis caput ē cognitio q ē de diuinis: g sapiētia ē circa diuina.

¶ Utz sapiētia sit in itellectu vel in affectu.

Ulterius vr q sapia nō sit i itellu: sz i affcu magl: qz sapia fz nom suū ē vt dr Ecc. 6. sz dr a sapo re. cū g sapor ad gustū ptineat: g ad affectū trāsferr sic visus ad itellz: vr q sapia sit in affcu. ¶ P. i lra dr q sapia ē in co gnitōe r dilectiōe ei⁹ qō sp icōmutabilr manet: qō ē de⁹: sz dilectio ad affectōez ptinet: g ē sapia i affectiōe. ¶ P. septia bītudo q dr. Bti pacifici: ad sapiaz reducit: sz pax ad affe

¶ Sz 3 ē qd i lra diffinit p cognitōez. (ctū ptinet: g r sapia. ¶ P. ois vt⁹ itellual ē i pte cognitiua: sz sapia ponit a pbo vt⁹ itellual: g tā ipa qz sapia donū qō ei rndet i pte cogniti

Respondeo dōz ad p^am qōnē q sapia fz (ua est. nois sui vsū vr ipoztare eminētē ōn dā sufficiētiā i cogscēdo: vt ēt in seipo certitudinē bēat de magnis: r mirabilib⁹ q alys ignota sūt: r possit ō oib⁹ iudi care: qz vnusqsqz bñ iudicat q cogscit: possit ēt r alios ordi nare p dcāz eminētiā. Dec āt sufficiētia i gbusdā gdez ē p studiū r doctrinā adiūcta vitacitati intellz: r talis sapia a pbo pōit vt⁹ itellual i. 6. Ethi. sz i gbusdā tal sufficiētia accit p qndā affinitatē ad dina: sic dic Dio. ō ierotheo i. 2. c. ō di. no. q patiēdo dina didic dina. Et ō talib⁹ dic apls. i. Cor. 12. Spūal iudicat ola. Et. i. Jo. 3. Unctio docebit vos ō oib⁹.

Ad primū g dōz q sicut se hz sapia q ē vt⁹ itellual ad itellz pncipioz: qz qdāmō ꝓbendit ipm: vt dr i. 6. Ethi. fm q ex pncipijs negociat circa altissi ma r difficillima. Et de bis ēt quodāmō ordinat inqtū

reducit oia ad vnū pncipiū: r ei⁹ ē disputare ꝺ negātes ipa: ita se hz sapia q ē donū ad fidē q ē cognitio simplex articu loz q sūt pncipia totī⁹ xpiane sapie. pcedit.n. sapie donuz ad quādā deiformē ꝓtēplationē r qdāmō explicitā articu loz q fides sub qdā mō inuoluto tenet fz būanū modū. Et iō sapia ē donū: fides aūt vt⁹. ¶ Ad 2m dōm q sapia nō dr pietas q ē latria p eēntiā: fz qsi p cāz: qz pxie ad latriā iclinat. ¶ Ad 3m dōz q equocatio ē in sapia: vt dcm est.

Ad secundū qōnē dōz q sic dcm ē ad sapiētē ptinet iudicare r ordiare. iudiciū aūt ō aligb⁹ fieri nō ꝑt nisi p ea q sūt lex r regla cox. Sēp aūt oz q supioza sint iferioz regula: r iō oz de ifimis p supioza iudi care. vñ qtuis intētio qnqz ab ifimis icipiat r ad supma tē dat: trn iudiciū nūqz pficit nisi p supioza: in qb⁹ iferioza re soluunt: r iō oz sapiētē ō altissimis cognitozē ee. Altissimū aūt dr duplr. Uno mō simplr qō ꝓeminet oib⁹: r b mō di uina altissima sūt. vñ eū q simplr sapiēs dr oz circa diuina istructū ee. Alio mō dr altissimū in genere aliq: r q circa b istruct⁹ ē nō simplr: sz in genere illo sapiēs dr: sic in artifi cialib⁹ altissimū ē vsus illoz pp qō fūt. vñ g hñt artē vsua lē q architectonica dr i simplicibus artificijs sapiēs illi⁹ artifi cij dr. r p modū istū prudēs i reb⁹ būanis gb⁹ pcipit sapiēs dr. Et qz p delectatiōes r alias passiōes cozrūpit estimatio prudentie: vt dr in. 6. Ethi. iō apud Señ. et alios mozales phos translatū ē nomē sapie ad tēperātiā r alias mozales vtutes inqtū passiones refrenāt: r sic prudētiā ꝓseruāt. vñ dicūt q sapiēs nō pturbat r bz. Psz g q sapia q simplr sa pietia dr siue sit vt⁹ itellectual siue donū de diuinis ē pnci paliter: r inqtū p ea de oib⁹ alys iudicare pōt oiuz certissi mus ee dr. ¶ Et per hoc patet solutio ad obiecta.

Ad tertiam qōnē dōz q sic dcm ē sapie donū emi nētiā cognitiōis bz p quāda vnionez ad diuina qb⁹ vnimur nisi p amorē: vt q adheret deo sit vn⁹ spūs cū eo. i. Lor. 6. Uñ r dns Jo. 15. secreta pñs se reue lasse discipulis dic inqtū amici erāt. Et iō sapie donū dile ctionē q si pn^m psupponit: r sic i affectiōe ē: fz qtū ad essen tiā in cognitiōe ē. Et ipsi⁹ act⁹ vr esse r bz r in futuro divina amata ꝓtēplari: r p ea de alys iudicare nō solū in specula tiuis: fz ēt in agēdis: in qb⁹ ex fine iudiciū sumit: r iō Hreg. sapiaz ꝺ stultitiā pōit: q ipoztat errorē circa finez itētū.

Ad primū g dicendum q sapoz es sapia ipoztat qz tū ad dilectionē pcedētē nō qtū ad co gnitionē sequētē nisi rōne delectatōis q ipsaz cognitionē i actu exegt. ¶ Ul dōz q dcm Eccl. nō itelligit qtū ad silī tudinē nois cū sapore: qz illa silitudo etsi sit in lingua latina nō trn ē in alys liguis: fz logt qtū ad significatū: qō oēs cō cipiūt de noie sapie in qcūqz lingua dicat. ¶ Ad 2m pz solo p id qō dcm ē. ¶ Ad 3m dōz q pacificatio illa ptinet ad ef fectū ordiatiōis sapientie: qz ois ordinās pacē itendit: non aūt quantū ad essentialē ipsius actuz.

¶ Utrum intellectus sit donum.

Ad secundū B sic pcedit. vr q intellect⁹ nō sit donū. Nullū enī do nū fz q nūc de dono logmur ē nobis a nā: sz i tellect⁹ ē nobis nāl r ifūt⁹: g itellect⁹ nō ē donuz. ¶ P. ea q sūt vni⁹ diuisiōis videt ee vni⁹ rōnis fz itellect⁹ qnqz diuidit ꝺ volūtatē: qnqz aūt ꝺ rōnē: sz vo lūtas nō ē donū neqz rō. g neqz intellect⁹. ¶ P. Hre. dic in pn^m mor. q itellect⁹ in die suo pascit dū de auditis mentē il lustrat. g intellectus est ex auditu: sicut r fides: sz fides nō est donum: sed virtus: ergo intellectus nō est donuz.

¶ Sz ꝺ est qō dr Isa. xi. vbi spūs itellectus ꝓputat iter sep tē dona spūsci. ¶ P. donoz ppria ē rō: vt pz⁹ dictū ē: vt p ea gs sup humanū modū opet: fz opatio itellect⁹ pcipue est supra boiez: vt dr i. Et b. g itellect⁹ maxie dz dici donuz.

¶ Utz donum intellectus habeat aliquem actum in via.

Ulterius vr q donū itellect⁹ nō bēat aliquē actū in via. Intells.n. ipoztat quādā cognitionez sine obūbratiōe. Uñ isaac dic q vbi obūbrat itellect⁹ ozit rō: sz ipossibile ē q i statu vie cognoscam⁹ sine obūbratiōe fātasmatū: vt pbs oñdit i. 3. de aia. g itells nō bz aliquē ac tū i via. ¶ P. Dio. dic. i. ca. ce. ierar. q ipole ē nobis alr lu cere diuinū radiū nisi varietate sacroz velaminū circūue latū. Sz vbicūqz ē cognoscere p aliq velamia oz eē colla tionē: q nō ad itellz: sz ad rōnē ptinet: g nō ē pole q i statu vie sit nobis itells act⁹. ¶ P. act⁹ itells ē videre deū. B. n. ponit i sexta btitudie q ad itellz referr: sz deū null⁹ pōt vi dere i hac mortali carne exñs: g i statu vie nō bēm⁹ vsū in tellect⁹. ¶ P. Aug. dic i qdā ser. de timoze. q itells vocat quo ab oi ifirmitate cozda mūdant: vt pura itētio dirigat in finē. Sz ipole ē in statu vie ab oi infirmitate cozda mū dari: g ipossibile est in statu vie actū intellectus esse.

¶ Sz ꝺ. Habit⁹ ordinat ad actū. si g act⁹ intellect⁹a nobis in via haberi nō possz frustra nobis donū intellect⁹ dareť

¶ P. sexta btitudo ad itellect⁹ donū referr: sz i illa ponit aligd ptinēs ad statū vie: r aligd ad statū prie: g intellect⁹ bz actū i nobis r qtū ad statū vie: r qtū ad statū prie.

¶ Utz intellectus a sapientia differat.

Ulterius vr q itells a sapia nō differat. Totuz.n. a pte eēntialr nō distiguit. Sz itells vr eē totū respū sapie q ē trn de deo: cū itells sit de deo r spūali bus creaturis: g itells eēntialr a sapia ñ differt. ¶ P. sapia vt in lra magr dicit: delectationē circa diuina experit: sed hoc idē vr ad itellz ptinere. in ꝓsideratiōe.n. itells ē maxia delectatio sicut dicit pbs in. 10. ethi. g itells a sapia nō dif fert. ¶ P. ad eūdē actū nō oz ordinari diuersos habit⁹: cū habit⁹ distiguāt p act⁹. sz ta sapia q itells ordinant ad ītē plationē. cū g ītēplatio sit vn⁹ act⁹: vr q sapia r itellect⁹ sit

¶ Sz ꝺ. ē q didūt ex opposito Isa. xi. ¶ P. (vn⁹ babit⁹. dona cozrespōdēt vtutib⁹: sz alia vtus est itellect⁹ r alia sa piētia: vt pz in. 6. ethi. Ergo r aliud ē vnū donū ab alio.

Respondeo dōz ad pmā qōnē q itellect⁹ fz suuz nomē ipoztat cognitionē ptingētem ad itima rei. Uñ cū sensus r ymagiatio circa accidētia oc cupēt: q qsi circūstāt eēntiā rei: itellect⁹ ad eēntiā ei⁹ ptin get. vñ fz pbz in. 3. de aia obz itellect⁹ ē qd: sz in apphēsiōe huius eēntie ē dria. Aliqñ.n. apphēdit ipa eēntia p seipaz: nō q ad eā igrediat itellect⁹ ex ipsis q qsi circūuoluūt ipsi eēntie. Et b ē modus apphēdēdi a substātys sepatis: vñ i telligētie dicūt. Aliqñ vo ad itima nō pueniť nisi p circū posita qsi p qdā bostia. Et b ē modus apphēdēdi in boib⁹ q ex effectib⁹ r ꝓpetatib⁹ pcedūt ad cognitionē eēntie rei Et qz in b oz eē quēdā discursū: iō bois apphēsio rō dr qz uis ad itellectū terminet in b q igsitio ad eēntiā rei pduc cit. vñ si aliq sūt q statiz sine discursu rōnis apphēdant bo rum nō dr eē rō: sz itells. sicut pncipia prīa: q q sqz statiz p bat audita. Prio g modo intellect⁹ potētia ē: sz secūdo mo do accipiēdo babit⁹ pncipioz dr. Sicut aūt mens huma na in essentiā rei nō igredit nisi p accidentia: ita etiam in spūalia nō igredit nisi p cozporalia r sensibiliū similitudies: vt Dio. dicit. Uñ fides q spūalia in speculo r enigmate qsi inoluta tenere facit humano modo mentez pficit: r iō vir tus est. Sz si supnaturali lumine mēs intātū eleuet vt ad ipa spūalia aspiciēda introducat hoc supra būanū modus est: r hoc facit intells donū qō de auditis mētem illustrat vt ad modū primoz pncipioz statim audita probent. r ideo intellectus donū est. ¶ Et per hoc pz solutio ad oba.

Ad secundā questionem dicendus q intellectus ad spiritualia ingreditur dupliciter. Uno modo p viā remotionis dū a spūalibus viam que in

corporalib⁹ iuenit remouet. Alio mō ſm q vlteri⁹ in ipſa ſpūalia virtutū defigit intuitū, In ſtatu g̃ vie itellect⁹ igredit̄ur ad ſpūalia p̄mo mō maxime ad diuina: qz in hoc pficit cognitio būana ſm ſtatū vie; vt itelligam⁹ deū ab oib⁹ ſeparatum ſup oia eē: vt dicit Dio. in lib. de miſtica theol⁹. Et ad hoc puenit moyſes: q dō itraſſe ad caliginez: in q̃ de⁹ erat Exo. 20. Et pp hoc etiā q̃tū ad ſtatū vie müditia ponit̄ur in ſexta btitudine q̃ ptinet ad depurationē itellect⁹ ab oib⁹ corporalib⁹: ſz ad ſcōz modū ptingere nō poſſum⁹ in ſtatu vie maxie q̃tū ad deum: ſed ꝑ erit in p̄ria. vñ Greg. ſup eccl̄. Quādiu in hac carne mortali viuit. nullus ita in ⁊templatiōis vtute pficit vt in ipſo iā incircūſcripto lumi nis radio mētis oculos ifigat: ſed qcqd de illo mō ⁊ſpicit; nō ē ipſe ſz ſub ipſo ē. Doc tñ ifirme mētis deſiderio ſatisfacit: qz ſz q̃ p̄hs dicit i. xi. de aiali. Amās i p̄ria ꝑhēſiōe amati magis delectat q̃ i magna alioꝝ ꝑhēſiōe. Et iō vt ipe dic: illō pax: qō ō ſubſtātiꝰ ſepatis cogſcere poſſumus pl⁹ deſiderat̄ ⁊ delectat: q̃ gcqd de alys reb⁹ cogſcim⁹.

Ad primū g̃ dōz q vmbra q̃ in ſtatu vie in itellectu nr̄o ē nos ipedit; vt in diuinā eēntiā mētis oculos defigere nequeam⁹. ¶ Ad 2ᵐ dōz q Dio. logt̄ q̃tū ad p̄ncipiū reuelatiōis diuinoꝝ in q̃ q̃ſi p ſermonem quēdā nobis in ſignis ⁊ figuris ꝓponunt̄: ſz vlteri⁹ de auditis: ſic p donū itellect⁹ mēs illuſtrat̄. ¶ Ad 3ᵐ dōm q videre deū defigēdo ituitu; z in eēntiā ei⁹ nō poſſum⁹ in ſtatu vie: ſz alio mō: vt dictū ē. ¶ Ad 4ᵐ dōz q Aug. noīat infirmitatē humanā corporalia fantaſmata que oz remouere per intellectuz tendentes in deum.

Ad tertiaz qōnē q itellect⁹ vr̄ noiare ſimplicē appꝛhēſionē: ſz ſapia noīat quādā plenitudinē certitudis ad iudicādū de apꝑhēſis: ⁊ iō itellectus vr̄ ptinere ad viā itēſiōis: ſz ſapia ad viā iudicy. Sz qz iudiciū nō pōt eē de apꝑhēſis niſi p ſupma: gb⁹ ſapiēs mentē vnit̄ vt q̃ſi in ſupiori collocat̄ de oib⁹ iudicet: q̃ gdez vnio ad diuina p dilectionē ē. Jdeo ſapia circa diuina p̄ncipal⁹ eſt. ⁊ hz circa ea delectationē de dilectōe cāta. itellect⁹ aūt eſt idifferēter circa oia apꝑhēſa ſpūalia: ⁊ delectationē ex amoze ad apꝑhēſa cauſata q̃tū eſt in ſe nō importat.

Ad primū g̃ dōz q nō eodē mō ꝓſiderat de deo intellect⁹ ⁊ ſapia: ⁊ iō ſapia nō icludit̄ in itellectu: ſz alio mō vt dictū ē. ¶ Ad 2ᵐ dōz q delectatio q̃ eſt in actu itellect⁹ cātur ex ꝛgruētia opatōis ad opātē. nō aūt ex dilectiōe ad ea circa q̃ ē opatio ſic ē in ſapia. ¶ Ad 3ᵐ dōz q i ⁊templatiōe ē nēcia apꝑhēſio q̃ eſt p intellectū ⁊ iudiciū qō ē p ſapiētiā: ⁊ iō nēcia ſunt dona.

¶ Utr donū ſcie ſit tantuz de humanis.

A B tertiū ſic p̄cedit. vr̄ q donū ſcie nō ſit tñ de būanis: ſz ēt ō diuinis. dic̄. n. Aug. in lr̄a q ſcia donū ē q̃ fides defendit̄ ⁊ roborat̄: ſz fides ē de diuinis: g̃ ſcia ē de diuinis. ¶ P̄. ſcia donū ē altioꝝ q̃ ſcia vt⁹: ſz ſcia vt⁹ ō dīnis ē ſic metaphyſica vl⁹ ēt theologia: g̃ ⁊ ſcia donū de dīnis ē. ¶ P̄. caput ē ꝓforme mēbris: ſz ſapia q̃ ē de dīnis i metaphyſica dr̄ caput ſcia. ergo ⁊ ſcia de dīnis eſt. ¶ Sz ⁊. Per ſciam ſcim⁹ uerſari in medio p̄raue ⁊ puerſe natiōis: vt i lr̄a dr̄: ſz ꝑ ñ ptinet ad dīna: ſz ad būana: g̃ ſcia nō ē diuinoꝝ ſz būanoꝝ. ¶ P̄. ad idē ñ ſūt neceſſary duo habit⁹: ſz ad diuina ordinat̄ ſapia: g̃ ſcia non ē diuinoꝝ.

¶ Utr ſcia ſit tñ practica vel ēt ſpeculatiua.

Ulterius vr̄ q nō ſit tātū practica: ſz ēt ſpeculatiua: qz q̃tō aliq̃ cognitio ē altioꝝ tāto ad plura ſe extēdit: ſz ſcia donū ē altioꝝ q̃ ſcia q̃ ponit̄ vtus itellectualis: g̃ cū ſcia q̃ ē vt⁹ itellectual⁹ ſe extēdat ad opabilia ⁊ ſpeculabilia: vr̄ q multo fortiꝰ ſcia q̃ eſt donū. ¶ P̄. p̄hs in p̄n: meth. probat q ſcia ſpeculatiua ē nobilioꝝ q̃ practica ig̃tū p ſe ſpeculatiue expetunt̄. nō aūt practice: ſz ſcia q̃ ē donuz oz eē altiſſima ſcia: g̃ ē magis ſpeculatiua q̃ practica. ¶ P̄. ſcia pficit iferiorē rōnē. vt Aug. dicit. iferior aūt rō ꝺ ſupior ꝛez diuidit̄. Supior aūt ē tā ſpeculatiua q̃ practica: qz ſm aug. ꝺberet eternis ꝓſpiciēdis qō ſpeculatiōis ē: ⁊ ꝓſulēdis qō actiōis ē: g̃ ſil⁹ rō iferior. g̃ ſapia ⁊ ſcia ſūt ſpeculatiue et

¶ Sz ꝺ ē qō aug. dicit q actio q̃ bñ ytimur reb⁹ (practice tpalib⁹ ſcie deputant̄: ſz vſus rez tpaliū ad practicā ptinet: g̃ ſcia ō q̃ ꝺ logmur eſt practica. ¶ P̄. ab oib⁹ dr̄ q ſcia donū dirigit pietatem: ſz pietas ad actiuam vitā ptinet: ergo ⁊ ſcientia: ergo eſt practica.

¶ Utr in ſcia humanoꝝ ſit aliqd noxie curioſitatis.

Ulterius vr̄ q in ſcia būanoꝝ nō ſit aliqd noxie curioſitatis. Marie. n. cogſcere mala malū eē vr̄: ſz ſcia maloꝝ bōa ē. alias i deo nō eēt: g̃ in ſcia nō pōt eē aliqd noxie curioſitatis. ¶ P̄. q̃to aliqd magl accedit ad ſuā pfectionē tāto magis laudabil⁹ ē: ſz bō p ſciaz cuiuſlibet rei pficit: qz trahit de potētia ad actū: cū itellect⁹ nr̄ ſit potētia oia itelligibilia. vt dr̄ in. 3. de aia: g̃ in ſcia nō pōt accidere pctm. ¶ P̄. in medio nō ē accipe ſuperfluū: ſic nullus pōt eē nimis caſt⁹: ſz ſcia in medio ꝓſiſtit cū ſit vt⁹ intellectual: vt i. 33. diſ. dcm ē: g̃ nō pōt eē ſuperfluitas i ſciēdo: ⁊ ita nō pōt eſſe aliqua noxietas curioſitatis.

¶ Sz ꝺ. null⁹ punit̄ niſi p pctō: ſz Jeronym⁹ ſe punitū aſtruit p eo q̃ i libz⁹ Ciceroꝝ ſtudebat: g̃ pōt eē i ſcia būanoꝝ pctm. ¶ P̄. expēdere tēp⁹ in iutilib⁹ vr̄ nō eē ſine pctō: ſed q̃dā ſcie videt̄ eē vl⁹ paꝝ vl⁹ nihil vtiles ad bñ vīuēduz: cui bō oz tot⁹ iſiſtere: ſic ſcie mathematice: g̃ vr̄ q in eis ſtude

Reſpōdeo dōz ad p̄m q̃nē q duoꝝ (re ſit pctm. diuidētiū aliqō cōe illō qō aliquā excellētia ſup rōnē cōis addit. ꝑtinz nomē ex illa addita accipit. qō aūt nulla dr̄iaz dignitatis addit nomē cōe retinet: ſic pz i. p̄o ⁊ diffōne: qz ꝑtiū eēntiale dr̄ diffō. ꝑtiū aūt nō eēntiale vocat̄ noie cōi. ꝑtiū. Sil⁹ ēt ē in ꝓpoſito. ois. n. certitudinal⁹ cognitio alicui⁹ ⁊ p̄cipue ſi ſit ꝛplexi p rōnis collatione habita ſcia dr̄. Sz illa q̃ eſt de altiſſimis q̃ſi aliaꝝ ordinatrix ⁊ iudex ꝑtiū nomē ſupaddit: ⁊ ſapia dr̄. Alie vo ſcie q̃ ei ſubdūt̄ ſimpl⁹ ſcie nomē retinēt. Et ꝺ mō accipiēdo ſciam eſt tñ de reb⁹ creatis. ſapia vo de diuinis ſiue loq̃mur in vtutib⁹ itellectualib⁹ ſiue in donis.

Ad primuz g̃ dōz q ēt ex būanis cognitio diuinoꝝ nutrit̄ ⁊ dfendit̄: qz iuſſibilia ꝺi p ea q̃ fcā ſūt itellecta ꝓſpiciūt̄. ¶ Ad 2ᵐ ⁊ 3ᵐ pz ſolo ex dictis.

Ad ſecundā qōnē dōz q ſic ē in ſenſibilib⁹ corpis q ſenſus g̃ ē ad eē. ſ. tact⁹: ē i oib⁹ mēbris. g aūt ſūt ad bñ eē ſūt in corde tñ: p qō alia mēbra regunt̄. Jta ēt ē de donis gratuitis q̃ in eccl̄ia danť. q̃dā enim ſūt de necitate ſalutis: ⁊ ꝺ oz oib⁹ mēbris x̄pi denť: ⁊ ꝺ ſūt q̃ ptinēt ad gr̄az gratū faciētē: vt vtutes ⁊ dōa. q̃dā aūt ſūt q̃ ſūt ad bñ eē: ſic gr̄e gratis date vt opatio miraculoꝝ ⁊ ꝺ. Et ꝺ nō in oib⁹ x̄pi mēbris danť: ſz ill⁹ tm̄ gb⁹ expedit ad edificationē fidei. Cū g̃ ſcia ſit donū ⁊ ſit circa res creatas: oz q de rōne ſcie ſit tm̄ illa cognitio q̃ ē ad necitatē ſalutis. nō ē aūt de necitate ſalutis cognitio rez q̃tū ad nās ⁊ qditates ſuas: ſz ſolū cognitio eoꝝ q̃ ga oz facere vl⁹ vita re: ⁊ ipa ſcia ⁊templatiua nō ptinet ad rōnē doni ſcie: ſz ſolū ſcia practica q̃ ꝺ quādā certitudinē ꝺcipit de agendis ex p̄ncipijs ſpūs: ⁊ in ꝺ differt a prudētia q̃ nō certitudinal⁹: ſed magis eſtimatiue ꝺ agēdis iudiciū ꝺz. vñ ⁊ ꝺ donū a certitudie iudicy nomē ꝺz. Scia vo q̃ ad ōfeſſionē fidei ordinat̄ ptinet ad gr̄az gratū datā: ꝺ q̃ dr̄. i. cor. 12. Alty dat̄ ſm scie ſz eūdē ſpūm: ⁊ ñ ē ꝺ necitate doni: ſz ꝺ pfectōe fidei. i. Cor. 12. vñ dic̄ aug. in lr̄a q tali ſcia multi q fidē bñt nō pollēt.

Ad primuz igr̄ dōz q ſcia altioꝝ nō opz q extēdat ſe ad plura: niſi i illis ad q̃ ordinat̄: ⁊ ita

ſcientia donuz ad plura ſe extēdit q̃ acqſita ſcia de opib⁹ būanis: qz in mltis illa deficit: in qb⁹ iſta dirigit. ¶ Ad 2ᵐ dōz q ñ oz dona q̃tū ad oēs ꝺditōes eē pfectiora tutib⁹: ſz q̃tū ad modū opādi q ē ſupra hoiez: vt dcm ē. ¶ Ad 3ᵐ dōz q nō eſt icōueniēs vnā po⁹ diuerſis habitib⁹ pficī. vñ ⁊ inferior rō: q̃ ⁊ ſpeculatiua ⁊ practica pōt eē pficit donoſcie q̃tum ad operabilia. ſcietys vo ſpeculatiuis ig̃tuz eſt ſpeculatiua. Sapia aūt rōnē ſupioꝝ q̃tū ad vtrūq; pficit: qz ſupioꝝ rōnes qb⁹ cōtēplādis ſapia ꝺberet ēt opationū nr̄aꝝ regule ſūt. Vñ ꝼz q aſſūit eas vt regulas opabiliū ſic

Ad tertiā qōnē dōm q ſcire (in praxim extēdit q̃tū in ſe eſt nūq̃ maluz eſt: ⁊ p conſequēs nec adiſcere: qz cui⁹ gnātio eſt mala ipſuz eſt malū. Sed p accidēs ꝓtigit eē pctm̄ i ſciēdo vl⁹ adiſcēdo ſiue ꝓſiderādo. Bñ aūt accidēs pōt accidere vel ex pte cogſcibil⁹ vel ex pte cognoſcentis. Ex pte cognoſcētis ē duplex accidēs. vnū ē q̃ñ ꝑpter occupationē in ſtudio alicuius ſcie impedit̄ ab executōe officy ad qō teneť: ſic ē ſi inde⁹ ꝑpter ſtudiū geometrie deſiſteret a cauſis expediēdis. vel ſacerdos a ꝓfeſſionib⁹ audiēdis: q̃n eas audire teneť. Aliud eſt q̃n ꝑpter delectationē in aliq̃ ſcia veniret in cōtēptū alicui⁹ qō reuereri opz: ſic de Jeronymo accidit: qz tm̄ delectabat in ornatu ꝛbox Tully: q deſipiebat ei inculc⁹ ſmo ꝓpheta rū: vt ipſe dic̄. Sic ēt accidit illis q tm̄ adherēt rōnib⁹ būanis: q a fide diſcedūt: ⁊ eā ipugnāt. Ex pte vo cognoſcibil⁹ ē triplex accidēs. Unū eſt q̃n cogſcibile deficili ad malū inclinat. ⁊ pterea i ſe pue vtilitatis ē. Et ꝑpter ꝺ ꝓhibite ſunt ſcie magice ne bō in exercitiū eaꝝ labať. Aliud eſt q̃n cognoſcibile ē ſupra potētiā cognoſcentis ſicut dr̄. Eccl. 3. Altioza te ne q̃ſieris. Tertiū eſt q̃n in ſe nulli⁹ vtilitatis ē. ſicut fcā cōtingētia boiuz. vñ ⁊ curioſi dicūt̄ q ſūt ſcrutatores ſciaꝝ p̄rimi. Jn oib⁹ aūt iſtis trib⁹ cōtingit q illō qō ē vni curioſuz nō eſt curioſum alteri: qz aliqd eſt ſupra vni⁹ intellectū qō nō eſt ſupra itellectū alteri⁹. aliqd ēt eſt vtile vni qō nō eſt vtile alteri. aliqd etiā facile in pctm̄ ꝑcipitat vnū: qō ñ ꝑcipitat aliū. ¶ Et p ꝺ pz ſolutio ad oba.

¶ Utrū conſilium ſit donum.

A B quartū ſic p̄cedit. videť q ꝓſiliū nō ſit donū. donū enī a ſeipſo ge bñe ñ pōt: ſz ꝓſiliū cuilibz ē a ſeipſo: qz ꝓſiliū q̃ſtio ē. vt dr̄ i. 3. etꝺ. glibz aūt q̃rere pōt. g ꝓſiliū nō ē donū. ¶ P̄. Sic in cognitiōe practica būana eſt ingſtio: ita ⁊ in cognitione ſpeculatiua: ſz in donis ptinētib⁹ ad vitā cōtēplatiuā nō ponit̄ aliqd qō ingſtionem ꝺportet. cū g cōſiliū ingſtionē ꝺportet. videť q ꝓſiliū nō ꝺz poni donū dirigēs i vita actiua. ¶ P̄. Dona ſe extēdūt ad illa q̃ ſunt de neceſſitate ſalutis ſic dcm ē: ſz ꝓſiliuz ſm q cōiter dr̄ dirigit i ꝺis ad q̃ nō oēs tenēť: g ꝓſiliuz nō

¶ Sz ꝺ. eſt q Jſa. xi. iter dona cōputat̄. ¶ P̄. (eſt donū. Uirtutib⁹ rñdent dona: ſz q̃dā virt⁹ eſt ordiata ad bñ cōſiliādū. ſ. eubolia de q̃ p̄hs in. 6. etꝺ. determiat: g videť q ꝺbeat eē aliqō donū qō pficiat nos ad recte conſiliādū.

¶ Utr donū ꝓſilij differat a dono ſcie.

Ulterius vr̄ q ꝓſiliū donum nō differat a dono ſcie Scia enim eſt q̃ bñ cōuerſamur in medio p̄raue ⁊ puerſe natiōis: ſz hoc nō pōt fieri ſine cōſilio: g cōſiliū nō diſtinguit̄ a ſcia. ¶ P̄. Jn donis q̃ ad executiōem ptinēt idē donū rñdet oib⁹ vtutib⁹ q̃ ſunt circa mām vnā: ſicut pietas oib⁹ vtutib⁹ q̃ ſūt circa cōicatiōes: ſz prudētia ⁊ eubolia ſūt circa vnā mām: qz circa actū rōnis i agibilib⁹: cū g prudētie rñdeat ſcia. eubolie aūt cōſiliū: vr̄ q cōſiliū ⁊ ſcia ſint vnū donū. ¶ P̄. Sic prudētie ſ⁹ſeruit eubolia: ita ⁊ ſineſis: ſz ꝑter donū ſcie qō rñdet prudētie nō iueniť aliud dolū: qō rñdeat ſineſi ad iudiciū ptinens: g nec opz eſſe aliud donū a ſcia qō rñdeat eubolie.

¶ Sz ꝺ ē q Jſa. xi. vnū alteri cōnumerať: qō ñ eēt ſi vnū donū foret. ¶ P̄. Sic in ſpeculatiuis eſt via inuētiōis ⁊ iudicy: ita ⁊ i practicis: ſz in donis ptinētib⁹ ad vitā cōtēplatiuā eſt aliud donū qō rñdet inuētioni. ſ. intellect⁹. ⁊ aliud qō rñdet iudicio. ſ. ſapientia. ergo ⁊ in donis dirigentib⁹ in vita actiua ꝑter ſciam que reſpondet iudicio erit aliud donum qō pertinet ad inuētionē. ⁊ hoc eſt conſiliū.

¶ Utr actus conſilij futurus ſit in patria.

Ulterius videť q actꝰ ꝓſilij nō erit in patria. Cōſiliū enī ſm Greg. ꝛtra ꝑcipitationē mētez munit. Et Damaſ. dicit. 2. li. q cōſiliū dubitātis eſt: ſed in patria nō erit p̄cipitatio neq; dubitatio: g neq; cōſiliuz.

¶ P̄. Cōſiliū ingſtionē ⁊ diſcurſuz importat: vt pz p p̄hz in. 3. etꝺ. Sz in patria ſm Aug. nō erūt volubiles cogitationes: ſz vtemur deiformi intellectu ad ſil⁹itudinē angelorꝝ: g in patria nō erit ꝓſilij actꝰ. ¶ P̄. Eadē rōne eēt ibi actus ſcie: nec ē dare in quo vn⁹ actꝰ ab alio ibi differat: qz ibi inuētio nō erit: ergo nō erit ibi actꝰ cōſilij.

¶ Sz ꝺ. directiuū nobili⁹ eſt executiuo: ſz in patria erit alīs actꝰ timoris. fortitudinis ⁊ pietatis que ſunt exequētia in vita actiua: g multo fortiꝰ erit ibi actꝰ ſcie ⁊ cōſilij q̃ ſūt dirigētia. ¶ P̄. Sancti in patria erūt deo ſil⁹es: ſz in deo ē ꝓſiliū. Jſa. 25. Cōſiliū tuū verū fiat. ſm aliā lr̄az: g ⁊ in ſcis

Reſpondeo dōz ad p̄mā q̃nē (erit ꝓſilij actus: q ſm p̄hm in. 3. Ethi. ꝓſiliū eſt q̃ſtio de opabilib⁹ a nobis: nō tñ de oib⁹. q̃ enī determinata fūt q̃liter fieri debeāt ſic lr̄aꝝ figure i ꝺubitationē nō veniūt neq; in qōnē: ⁊ ita de eis nō eſt cōſiliū. Sil⁹ ēt cuz finis ſit p̄ncipiū mouēs agentē in oib⁹ opabilib⁹ nō eſt ꝓſilium de fine: ſicut nec in alys ſciētys eſt q̃ſtio de p̄ncipijs illi⁹ ſcie: ſed de bis que ſunt ad finem cōſilium eſt. Jn bis aūt recte cōſiliāt̄ qs ſi debitū finez ꝑſtituat. ſi media accōmoda ad finē ineniat vt nō faciat mala ꝑpter bona. ſi tēp⁹ ſit cōueniēs reb⁹ agēdis: ne p diuturnitatē cōſilij tēp⁹ agēdi tranſeat: ⁊ ad hāc rectitudinē cōſilij pducit eubolia: vt dic̄ p̄hs in. 6. etꝺ. Sz qz opabilia būana ꝓtingentia ſunt ⁊ poſſunt deficere ne ad finē itentū pducāt: iō certitudinē ꝓſilij attingere nō eſt būanū ſz dīnū: cui⁹ eſt p certitudinē euentꝰ cōtingentiū ꝑuidere. Et iō opz q ad hāc certitudinē mēs eleneť ſupra būanū modū inſtinctu ſpūſſancti. Qui. n. ſpū dei agūť hi filij dei ſūt. Ro. 8. Et iō cōſiliū ē donum

Ad primuz ergo dōz q donū cōſilij nō eſt ad q̃rēdū cōſiliū ſed ad inueniēdū. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̃ dona dirigētia in vita actiua ſūt circa cōtingentia. Et iō opz q ſit ibi magis ingſtio q̃ in cōtēplatiua vita q̃ circa eterna eſt. ¶ Ad 3ᵐ dōz q ſm p̄hm in. 3. etꝺ. ꝓſiliuz adhibeť i difficilib⁹ in qb⁹ nobis nō credim⁹: ⁊ ꝑter ꝺ in arduis ad que oēs nō teneť ꝑcipue eſt donū cōſilij: ſed nō

Ad ſecundā qōnē dōz q habit⁹ diri- (tm̄ in illis. gentes in vita actiua diſtinguūť q̃tū ad tria. Primo q̃tū ad modū opandi: ⁊ ſic a vtutib⁹ prudētia ⁊ eubolia q̃ opanť būano mō diſtinguūť ſcia ⁊ ꝓſiliū que opanť ſupra būanū modū vt ex dictis pz. Alio modo q̃tū ad actꝰ ſiue vias q̃ exigūť ad directionē q̃ ſunt inuenire ⁊ indicare: ⁊ ſic cōſiliū q̃ ꝓſiſtit in inueniēdo diſtinguiť a ſcia q̃ cōſiſtit in iudicādo de iuētis p ꝓſiliū. tertio modo q̃tū ad medium: ⁊ ſic ſapia diſtinguiť a ſcia ig̃tū ſapia q̃ q̃ dirigit in agēdis p rōnes eternas. ſcia aūt p rōnes iferio-

Ad primū ergo dōz q ad bñ ꝺuersāduz vt (res. dcm̄ eſt: duo regrunť. ⁊ iō opz eſſe duo dona. ¶ Ad 2ᵐ dōm q diuerſe virtutes exequētes circa vnuz genꝰ māe diſtinguūť penes diuerſas ptes mām. non penes actꝰ agētis. Et iō ab vnitate actꝰ poterit iueniri vnꝰ modus altioꝝ q̃ cōpetit vni dono: ſz vtutes dirigentes ptinent ad diuerſos actus ex pte agentis. ⁊ iō regrūť diuerſi

modi ⁊ diuersa dona eleuatia ad modos digniões. ¶ Ad 3ᵐ dō3 q̄ iudiciū q̄ ē finesis ⁊ p̄cipe applicāda ad op⁹: q̄ ē p̄udētie: totū ptinet ad vnā viā. s. iudicatiuā. ⁊ iō eis nō rñdet nisi vnū donū: sz eubolie q̄ ptinet ad aliā viā rñdet

Ad tertiaz q̄nē dō3 q̄ sic dcm̄ ē de (aliō donū. donis exequētib⁹ i vita actiua q̄ rēanebūt eoz act⁹ circa mēlurā: ex q̄ erat modus supra boiez i eoz actib⁹: nō aūt circa ꝓpaz māz: q⁊ fortitudo nll̄ā difficultatē sustiebit vt dcm̄ ē. Ita i scia ⁊ ꝓsilio: q⁊ i patria nō remanebūt eoz act⁹: nec ꝓtigētia opabilia dubia i gb⁹ nūc iudicāt ⁊ iueniūt. Uñ nō opz q̄ sit ibi dubitatio neq; etiā discursus remanebūt i b̄ q̄ cōuertēt se ad illū a q̄ erat certitudo i eoz iudicio ⁊ inuētiōe supra hūanuz modū: ⁊ erit act⁹ scie circa ipsuz ℔z q̄ ē regula ad iudicādū. act⁹ vo ꝓsilij erit circa ipsuz ℔m q̄ est illuminās ad iueniēdū. ¶ Et ℔m b̄ pz solutio ad obiecta. ¶ Expositio textus.

Uo fides saluberrima gignit). Doc intelligēdū ē q̄tū ad distinctionē articulox siue q̄tū ad exhortationez ad fidē ℔z q̄ fides ex auditu ē: nō q̄tū ad habitū fidei g ē ex infusione. (Abstiere vo a malis ⁊c.) Doc est timoris sic exequētis: scie sicut dirigentis. (Que nāliter sūt in natura boīs) q̄tū ad seminaria scie. nō aūt q̄tū ad habitū completū. intellectus aūt sil̄r a natura est.

¶ De ꝓnexiōe ⁊tutū q̄ nō sepāt. Di. XXXVI.

Solet ēt q̄ri vtz ⁊tutes ita sint sibi ꝓiuncte vt separari nō possint possideri ab aliquo: ℔ q vnā bz oēs bēat. De b̄ Jero. ait. oēs ⁊tutes sibi hērēt vt q vna carnerit oibus careat. Qui g̃ vnā bz oēs bz. Q̄ q̄ ꝑbabile ē. Cū. n. caritas mr̄ sit oiuz ⁊tutū: i quocūq; mr̄ ipa ē. s. charitas ⁊ cūcti filij ei⁹. id ē ⁊tutes recte foze credūt. vñ aug. Ubi charitas ē qd est q̄ possit deesse: vbi aūt nō ē qd ē q̄ possit ꝓdesse: Cur. n. ñ dicim⁹ q̄ hāc ⁊tutē bz bñe oēs: cū plēitudo legis sit charitas: q̄ quāto magis ē in boie tāto magis ē ⁊tute p̄dit⁹: Quāto vo min⁹ tāto min⁹ inest ⁊t⁹. ⁊ quāto min⁹ iest virt⁹ tāto magis iest vicīū.

¶ Si cōiuncte ⁊tutes piter sint i quocūq; sunt.

Trū vo piter qs oēs possideat ⁊tutes: an alie magis alie min⁹ i aliquo fuerit q̄ō ē. Quibusdā. n. vī q alie magis alie min⁹ bēant ab aliquo: sic i iob patiētia emicuit. In dauid būilitas. In moyse māsuetudo. q ēt ꝓcedūt magis aliquē mereri p aliquā vnā ⁊tutē q̄ p aliā sic eā pleni⁹ bz q̄ aliā: nō tñ magis p aliquā mereri dicūt q̄ p charitatē: nec aliq̄ pleni⁹ a quocūq; bāt q̄ charitatē. Alias igit magis: ⁊ alias min⁹ in aliquo eē dicūt: ℔ nullaz pleni⁹ charitate q̄ ceteras gignit. Uasq; dicūt eē mīras facies q̄s mēozat apls dicēs: Ex ꝑsonis mīraz facierū ⁊c. Alij veri⁹ dicūt ⁊tutes oēs ⁊ sil̄ ⁊ pares eē i quocūq; sūt: vt q i vna alteri par extiterit i oib⁹ eidē eq̄lis sit. vñ Aug⁹. Uirtutes q̄ sūt i aio bōano q̄tuis alio ⁊ alio mō singule intelligāt. nullo mō tñ sapāt abinicē: vt gcūq; furit eq̄les vbi gra i fortitudie: eq̄les sint ⁊ prudētia ⁊ iustitia ⁊ tēpantia. Si. n. dixeris eq̄les eē istos i fortitudie: ℔ illū ꝑstare prudētia: segt vt hui⁹ fortitudo min⁹ prudēs sit: ac p b̄ nec fortitudie eq̄les sint: q⁊ ē illi⁹ fortitudo prudētior: atq; ita de ceteris ⁊tutib⁹ inuenies si oēs eadē cōsideratiōe pcurras. Ex his clarescit oēs ⁊tutes ñ solū eē ꝓnexas: ℔ ēt pares i aio bois. Cū g̃ dī aliqs aliq̄ p̄emiere ⁊tute: vt abraā fide. iob patiētia: ℔ vsus exteriozes accipiēdū ē: vl̄ i ꝓpatōe alioz boiuz: q⁊ vl̄ būiliratis habitū maxie p̄fert vl̄ op⁹ fidei: vl̄ alicui⁹ ceteraz ⁊tutū p̄cipue exeq̄t. vñ ⁊ ea p alijs pollere: vl̄ inē alios boies singularit excellē dī ℔m hūc modū. s. ℔z rōnē actuū exterioz. alibi aug. dic̄ i aliquo aliā magis eē ⁊tutē: aliā min⁹. ⁊ vnā eē ⁊ ñ alterā: ait. n. sic. Clarissima disputatiōe tua satis appuit ñ placuisse auctoribus nīis: imo ipi ⁊tati oia paria eē pctā ēt si b̄ de ⁊tutib⁹ vez sit: q⁊ ⁊ si vez ē cū g bz vnā oēs hāe ⁊tutes: ⁊ eū q vnā nō bz nullā hāe: nec sic pctā sūt paria: q⁊ vbi nulla ⁊t⁹ ē nihil rectū ē: nec tñ iō ñ ē p̄uo p̄ui⁹ distōtoq; distōti⁹. Si aūt q̄ puto eē ⁊tius sacrisq; lūis ꝓgruēti⁹: ita sūt aie itētōes vt corpis mēbra nō q̄ videāt oculi: ℔z q̄ sētiāt affectib⁹: ⁊ ali⁹ illumiat ālī⁹: ali⁹ min⁹. ali⁹ oino caret luie: ꝑfecto vt q̄sq; illustratiōe pie charitatis affecr⁹ ē: i alio actu magis: i alio min⁹: i aliquo nihil: sic dici pōt hāe aliā: ⁊ aliā ñ hāe: ⁊ aliā magis: aliā min⁹ hāe ⁊tutē. nā ⁊ maiorē i isto charitas q̄z i illo. ⁊ iō recte possum⁹ dicere ⁊ aliq̄ i isto nulla i illo q̄tū ptinet ad caritatē q̄ pietas ē: ⁊ i vno boie qdē q̄ maiorē hēat pudicitiā q̄z patiētiam ⁊ maiorem bodie q̄z heri si ꝓficit. ⁊ adhuc nō hēat ꝓtinētiā: ⁊ hēat ñ paruā misericordiā. Et vt gnāl̄r breuiterq; cōplectar quā de ⁊tute hēo notionē: virt⁹ ē charitas: q̄ id q̄ō diligēdū ē diligit. Hec ⁊ i aljs maior: i aljs mior: i aljs nulla ē. Pleissima vo q̄ iā ñ possit augeri q̄z diu hic bōviuit in nemie. Hic insinuari videt q̄ aliqs ea rōne possit dici hāe vnā ⁊tutē magis q̄z aliā. q⁊ p charitatē magis afficit i actu vni⁹ ⁊tutis q̄z alteri⁹. ⁊ ꝓpter differētiā actuū ipas ⁊tutes magis vl̄ min⁹ hāe dici pōt: ⁊ aliq̄ nō hāe: cū tñ sil̄ oēs ⁊ pariē hēat quātū ad mētis habitū vl̄ eēntiā cuiusq;. In actu vo aliā magis ⁊ aliā min⁹ hz: aliā ēt ñ hz: vt vir iust⁹ vtēs cōiugio ñ hz ꝓtinētiā i actu: quā tñ hz i habitu. Cur ergo nō dicāt paria pctā: forte q⁊ magis facit ℑ charitatē q̄ graui⁹ peccat: min⁹ q leui⁹. Nemo eni peccat nisi aduersus illā faciēdo q̄ ē plenitudo legis. Jō recte dī. Qui offēdit i vno fact⁹ ē oiuz re⁹. i. ℑ charitatē facit i q̄ pēdēt oia.

¶ Repetit de charitate vt addat quomodo tota lex in ea pendet.

Um duo sint p̄cepta charitatis in q⁹ vt ꝓtractū ē: tota lex pēdet ⁊ ꝓphete: aduertēdū ē quō b̄ sit: cū i lege ⁊ in ꝓphetis mlta fuerit cerimōialia mādata: q̄ si ad charitatis scificationē ptinuissent: viderent nōdū debere cessare. Q⁊ vo nō iustificatōis gra quā facit charitas ist̄ituta fūt: ℔ i figura futuri ⁊ i on⁹ ipositā: iō clarescēte ⁊tate cessauerūt velut vmbra. verūtñ ⁊ ipa cerimōialia ℔z spūalē sēsū quē ꝓtinēt: ⁊ oia moralia ad charitatē referūt. Pertinēt. n. oia ad decē mādata i tabulis scripta: vbi oiuz sūma pstringit: ex q⁹ cetera emanāt. Sic i ℔mōe dñi octo ⁊tutes p̄mittūt ad q̄s cetera referūt. ⁊ sic ad .x. mādata decalogi cetera referūt: ita ipa .x. ad duo māda ta charitatis ptinēt: q⁊ p charitatē implēt: ⁊ ad charitatē tāq̄ ad finē referri debēt. vñ aug. Tota magnitudinē ⁊ amplitudinez vinoz eloqoz possidet charitas: q̄ deū ꝓximūq; diligim⁹: q̄ radix ē oiuz bonoz. vñ ⁊tas ait. In his duobus mādatis vniuersa lex pēdet ⁊ ꝓphete. Si g̃ nō vacat oēs paginas scās pscrutari: oia inuolucra ℔mōuz euoluē: tene caritatē vbi pēdēt oia: q⁊ p fectio ē ⁊ finis oiuz. Tūc. n. ⁊ p̄cepta ⁊ ꝓfilia recte fiūt cū referūt ad diligendū deū ⁊ ꝓximū ꝓpter deū. Q̄ō vo timoze pene vel aliq̄ itētione carnali fit: vt nō referat ad charitatē: nondū fit sic fieri opz: q̄uis fieri videatur. Inimicus. n. iustitie ē q pene timoze nō peccat. amicus vo q ei⁹ amoze nō peccat. Oiuz eni hec sūma est vt intelligatur legis ⁊ omnium diuinaz scripturaz plenitudo esse dilectio dei ⁊ proximi.

¶ Posq̄ determiauit magr̄ de vtutib⁹ ⁊ donis: hic determinat de cōnexiōe eoz. Diuidit aūt hec pars in duas. In ꝑma determiat de ꝓnexiōe vtutū. i scda de cōnexiōe p̄ceptoz q̄b⁹ act⁹ vtutū impāt ibi. (Cū aūt duo sint precepta.) ꝑ⁹ dīdit i duas. i ꝑ⁹ pbat vtutes eē ꝓnexas. i scdo ꝑbat eas eē eq̄les ibi. (vtz vo piter ⁊c.) Et circa b̄ tria fac. ·Primo mouet q̄nē. scdo pōit vnā opionē cū sua ꝑbatōe ibi (gbus dā eni videt ⁊c.) 3° pōit aliā opionē q̄ va ē ibi: (Aly veri⁹ dicūt) Et circa b̄ tria facit. ·Primo ponit opiniōez cū sua ꝑbatione. scdo soluit ꝑbationē ꝑme opiniōis ibi. (Cū g̃ dī aliqs ⁊c.) tertio cōfirmat per auctoritatem ibi. (℔m hunc modum. s. ℔m rōnem ⁊c.)

Questio. I.

Hic querunt ⁹ ꝑ⁹ vtz virtutes politice sint ꝓnexe. 2° vtz vtutes gratuite. 3° vtz dona. 4° vtz vtutes sint eq̄les. 5° vtz vicia sint ꝓnexa ⁊ pia. 6° vtz p̄cepta ꝓnectāt i charitate: ita q⁊ mod⁹ sit i p̄cepto.

¶ Utz virtutes politice sint cōnexe.

Ad primū sic procedit. vī q⁊ virtutes politice nō sint ꝓnexe. vtutes. n. iste ex actib⁹ acgrunt vt ꝑbat phs in. 2. ethi. sz act⁹ non sūt ꝓnexi: g̃ neq; p̄dicte vtutes. ¶ P. q̄cūq; cōnectūt opz q⁊ in aliquo vno cōnectāt: sz nō est dare aliq̄ vnū in quo cōnectāt virtutes nisi prudentia: in q̄ cōnecti nō pōt: q⁊ cū prudētia sit q̄si ars q̄dā opabiliū ñ incōueniēs q⁊ hēat q̄s prudētiā q̄tū ad vnā māz ⁊ nō q̄tū ad aliā: g̃ nō est necessariū q⁊ virtutes sint ꝓnexe. ¶ P. sic prudētia oēs virtutes morales ordinat: ita sapiētia ordinat oēs scias q̄si caput sciaz. vt dī. 6. ethi. sz ꝑpter b̄ scie nō sūt cōnexe: q⁊ cōiter ordinātur a sapia: g̃ nec ꝑpter b̄ vtutes morales sūt ꝓnexe: q⁊ cōiter ordinātur a prudētia. ¶ P. sz ꝑbz in. 4. ethi. g circa mediocres honozes moderate se bz nō ē magnanim⁹. ꝓstat aūt q⁊ virtuosus ē sz alia vtutē: quā ipe inoiatā dic̄: g̃ vna virt⁹ bñ pōt alia ñ habita. ¶ P. ad vnāquāq; virtutē politicā ptiet mediū i ꝑpa mā tenere. sz videm⁹ ad sensū q⁊ qdā se bñt moderate circa māz vni⁹ virtutis g nō bñt se moderate circa māz alteri⁹: g̃ vna politica habeē sine alia. ¶ P. aug⁹. dic̄ ad Jero. q⁊ ñ ē dīna ſnia q̄ dī: g bz vnā bz oēs: g̃ cū ois vā ſnia sit dīna: q⁊ ℔m Amb. Deverū a quocūq; dicat est a spūsco: vī q⁊ nō sit vera ſnia. ¶ Sz ℨ. ꝑbs i. 6. ethi. ꝑbat q⁊ null⁹ pōt bñe prudētiā: nisi habeat vtutes morales: neq; pōt q⁊ bñe vtutes morales nisi prudētiā hēat: g̃ opz ad b̄ q⁊ vna virt⁹ habeat oēs sil̄ bñ.

¶ P. Tull⁹ dic̄. si vnā de vtutib⁹ tuis amiseris: nulla te habiturū necesse est ꝓfitearis. ⁊ logr̄ de virtutib⁹ politicis q⁊ de gratuit⁹ nihil ponit. g̃ virtutes politice sunt cōnexe.

¶ P. g bz castitatē cast⁹ est: sz g est cast⁹ virtuosus ē. g aūt virtuosus ē nullū viciū ei ineſt: g̃ g bz castitatē caret oi vicio: ⁊ ita vī bñe oēz virtutē. ⁊ eadē rō est de alys virtutib⁹.

Respōdeo dō3 q⁊ virt⁹ duplr (g̃ g bz vnaz bz oēs. pōt ꝓsiderari. vno mō ℔z eē ipsi⁹ ipfectū ℔m q⁊ seminaria virtutū ist̄ nobis a nā: ⁊ sic virt⁹ dī q̄dā nāt̄ iclinatio ad virtutē actū: ⁊ b̄ mō vna virt⁹ pōt bñ sine alia. Quidā. n. sūt nāliter apti ad liberalitatē. g sunt proni ad luxuriā ex nā sue cōplexiōis: ⁊ sic etiā cōtingit in alys. Alio modo cōsideraē virt⁹ ℔m esse pfectuz q⁊ ex assuefactiōe recipit: ⁊ sic accipit nomē politice virtutis. ⁊ b̄ mō opz virtutes oēs esse sil̄. ⁊ pōt triplex ratio ex dictis ꝑbaz accipi. Assignatur aūt ꝓma a ꝑbo in. 6. ethi. que sumit ab eo quo pficitur quelibet virt⁹ politica. Inest eniz homini inclinatio q̄dā nālis ad actū prudentie: q̄ virt⁹ nālis dī: ⁊ vocat a ꝑbo demotica: quā nos industriā dicere possum⁹. que qdē ⁊ ad bona ⁊ ad mala se bñe pōt. vñ nō est virt⁹: q⁊ virt⁹ est que op⁹ bñtis semper bonuz reddit. vñ si debeat ad hoc pduci q⁊ semp ei⁹ iudiciū sit rectū: opz q⁊ addatur aliqd p q̄ō oīs erroz ꝑhibeat. Est autez duplex erroz in iudicio. Un⁹ q est circa finē: sic bñs habitū vicy: qui qdē inclinat ad sunz actū sic ad p se bonū: ⁊ talis erroz in agēdis assimilatur errori qui est circa ꝓncipia in speculādis. Ali⁹ erroz est in ꝓsecutiōe finis qui contingit cuz quis a recta conceptione: quam de fine bz abducit per passiones: sicut dī q⁊ delectatio corrūpit estimationē prudētie. ⁊ b̄ erroz assimilat̄ i agēdis errori q̄ ē in speculatiuis circa decursuz ꝓncipioz ad ꝓclusionē. Utrūq; aūt erroz ꝓhibet moral⁹ virt⁹ q̄ i finē rectū iclinationē facit ⁊ passionē cōpmit. ⁊ iō nō pōt eē prudētia sine mozali virtute: dico tēperātia fortitudie ⁊ hȝ. Sil̄r ēt icliatio nālis ad ea q̄ virtut) sūt q̄tō maioz ē tāto ē magis noxia. nisi rōnis discretio adhibeat: sic cec⁹ quāto fort⁹ currit: tāto magis offendit. Et iō ad b̄ q⁊ virt⁹ moral⁹ ꝑficiat opz q⁊ a prudētia dirigat. vñ prudētia i diffinitiōe moral⁹ virtutis pōit vtzī. z. et b̄. Et iō opz vtutes politicas ꝓnexas eē. Alia rō ꝓnexiōis sumit ex his q̄ cōiter i oī vtute eē oz. q̄z tñ vnūqōq; aliq̄ vt⁹ ꝓncipal̄r sibi vēdicat: sic difficile vēdicat sibi fortitudo. mediū iter supfluū ⁊ diminutū: qō est moderatū vēdicat sibi tēpātia. rectū vēdicat sibi iustitia. sciaz aūt sibi bz prudentia. Et iō ab his ꝓditiōib⁹ ynaq̄q; dictaz vtutū nomē accipit. Quia

aũt illud qđ est maximũ in q̃libz genere ē cã alioz: iõ alie vtutes pticipãt quodãmõ aliquã pdictaz ꝯditionũ exvtute q̃ illud pncipal' sibi vẽdicat: qz eni fortl est circa maxie difficilia pseuerãs: facile ẽt in alys difficultatib⁹ mioz⁹ pseuerabit. Et hãc cãz assignare vł Seneca: q dicẽ oẽ qđ bñ fit iuste: prudẽter: fortiter: tẽperate fieri. 3ª rõ põt sumi ex fine quẽ intẽdit q̃libet vtus. q̃libz eni virtus opat ꝓpter bonũ vtutis. vñ si bonũ vtutl quẽadmodũ vtuosuz decet intendit: nullo mõ ab ipso intẽtionẽ deflectit. vñ pbs dicit in. 4. etbi. q pdigus q expẽdit nõ curãs bonũ facile i q̃tũ-

Ad primuz ergo dõz q qñ (cũq malũ declinat. aliqs exercet in actu alicui⁹ vicy nũq̃ acgret aliquã vtutẽ: qz nõ acgrit prudẽtiã. Vñ oz ad b̃ q vna virt⁹ habeat q bñ se bẽat qs circa oĩa q̃ i vsuz vite veniũt: ꝛ sic istis vtutibus sil' cũ prudẽtia acq̃sitis ex b̃ causabunt alie vtutes q̃ sunt circa ea q̃ nõ ita frequẽter in vsuz vite veniũt ex b̃ ipso q rõ assuefacta est inferioribz virib⁹ pesse ꝛ inferiozes eius nutũ seq: in quo ꝟsistit tota rõ moral' vtutis. ¶ Ad secũdũ dõz q ex eodẽ pncipio ꝓcedit prudẽs circa oẽs mãs vtutũ. s. ex intẽtiõe boni rõnis. Vñ nõ põt esse q prudẽtia acgrat fm vnã ptẽ mãe moral' vtutl ꝛ nõ fm aliã sic ꝟingit in artib⁹ q̃tũ ad illas mãs circa q̃s eodẽ mõ operãt. sicut carpẽtari⁹ de nuce ꝛ de quercu sil'r facit arcã. Et p b̃ etiã pz solutio ad tertiũ: qz scie alie addũt pncipia spãlia ad pncipia cõia sapie. ꝛ iõ vna illaz põt sciri altera ignozata: sed morales vtutes nõ addũt alia pncipia sup pncipia prudẽtie: imo pncipia prudẽtie sũt fm vtutes morales. q̃ quidez pncipia sũt fines moraliũ vtutũ fm pbz in. 4. etbi. ¶ Ad 4ᵐ dõm q g moderate se bz circa mediocres honozes nõ bz sp actuz magnanimitatl: qz eiº mã nõ sibi cõpetit: bz tñ habitũ quo ẽt circa illas optime se bñt si mã illa sibi cõpeteret. Et sil'r ẽ de liberali ꝛ magnifico. nõ eni est icõueniẽs q alicui habẽti vnã vtutẽ desit exercitiũ alteri⁹ vtutis: qz nõ bz mãz. ¶ Ad 5ᵐ dõm q rõ illa ꝓcedit de vtutib⁹ nãlib⁹ vt ex dictis pz. ¶ Ad 6ᵐ dõm q negat esse dina snia: qz nõ est ex sacra scriptura plata vt ei neẽe sit ꝟsẽtire.

¶ Utz virtutes gratuite sint connexe.

Ad secundũ sic ꝓcedit. videt q vtutes gratuite nõ sint connexe. Beda eni dicit q scĩ magis bũliant de virtutib⁹ q̃s nõ bñt. q̃s de vtutib⁹ q̃s bñt gl'ẽt. g̃ bñt aliq̃s vtutes: ꝛ aliq̃s ñ bñt. ¶ P. Cõstat q ml'ti habẽt fidem q nõ habẽt ꝯcharitatẽ. vtraq; aũt est virt⁹ gratuita: g̃ ꝛc. ¶ P. xps habuit oẽs vtutes alias: cui tñ defuit fides ꝛ spes: g̃ vna virtus põt bñ sine alia. ¶ P. pseuerãtia est q̃dã virt⁹: ꝟz multi habẽt vtutes aliq̃s i gb⁹ nõ pseuerãt: g̃ vna virt⁹ põt bñ sine alia. ¶ P. cõiugati et inocẽtes pñt bñe castitatẽ: Sz cõiugati nõ habẽt ỿginitatẽ. inocẽtes aũt nõ habẽt penitẽtiã: g̃ nõ est neẽariũ q qui bz vnã habeat oẽs. ¶ P. Nihil est laudabile nisi act⁹ vtutis: neq; vitupabile nisi viciũ. Sz in sacra scriptura q dam laudant⁹ de vno ꝛ vituperant⁹ de alio: vt pz Apoc. z. g̃ põt baberi vna virt⁹ sine alia: cui⁹ oppositũ viciũ babetur.

¶ Sz ℨ. sup illõ. Feci iudiciũ ꝛ iustitiaz. glo. a pte totũ: vt q bz vnã oẽs bẽat vtutes. ꝛ q vna caret oĩb⁹ careat. ¶ Idẽ põt bñ ex glo. Ieronymi sup illud Isa. z6. venter me⁹ ad moab q̃si cythara sonabit. ybi dicẽ glo. Cythara sonũ cõpositũ nõ emittit si vna cozda rupta fuerit: sic ꝟpũs vel ỿeter ꝓbete si vna virt⁹ defuerit. ¶ P. Qui bz charitatẽ opz q bẽat alias vtutes, sil'r q bz alias vtutes opz q charitatẽ habeat: q̃ est forma virtutũ: ergo q bz vnã virtutẽ oẽs bz.

Rspõdeo dõz q vtutes gratuite q̃tuz ad id qđ eẽntial'r se bz ad vtutem cõnexiõez bñt. q̃tũ aũt ad id qđ accidit vtuti iq̃tũ est virt⁹ q̃uis forte nõ accidat ei inq̃tũ est talis virt⁹: nõ opz cõnexionẽ esse. ℟ Rõ aũt cõnexiõis ex trib⁹ sumi põt. Primo ex charitate q̃ est forma vtutũ cũ qua oẽs virtutes sil'r infũdũt. Scõo ex gr̃a q̃ est q̃si totũ potẽtiale ad virtutes: ex q̃ quodãmõ fluũt vtutes sic ex essentia aie potẽtie: Vñ sicut oẽs potẽtie sunt sil' inq̃tũ cõnectũt in vna eẽntia: ita oẽs vtutes gratuite sũt sil' inq̃tũ cõnectũt igr̃a. 3º ex ipa iustitia gnãli q̃ iustificat impi⁹ q̃ nihil impfectũ relinq̃t: qz impiũ ẽ a deo dimidiã spare salutẽ vt scti dicũt. vñ cũ qs iustificat oẽs vtutes

Ad primuz g̃ dõz q vbũ Bede (ei sil'infundũt. itelligẽdũ est de vtutib⁹ q̃tũ ad vsus: ꝛ nõ q̃tũ ad habit⁹. Diuersi. n. scti diuersimode excedunt se inicẽ in vsib⁹ diuersarum vtutũ fm q de q̃libz ꝟfessoze dcm̃ ẽ. Nõ est iuẽt⁹ sil'is illi q ꝟseruaret legẽ excelsi. ¶ Ad 2ᵐ dõz q sic vtutes mozales nõ bñt pfectã rõnẽ virtutl ni si sint directe p prudẽtiã: ita nec vtutes gratuite nisi sint formate p charitatẽ. Vñ supza. dis. 23. dcm̃ est q fides informis nõ est virt⁹. ¶ Ad 3ᵐ dõz q in xpo fuit de fide gcgd pfectiõis est. s. visio. b̃ eni p se ad virtutẽ ptinet. nõ aũt fuit in xpo impfectio. que qđẽ accidit vtuti: q̃uis p se ꝟueniat fidei. ¶ Ad 4ᵐ dõm q pseuerẽtia vno mõ est spãlis virt⁹ ꝟz q dicẽ ꝓpositũ psistẽdi vt nõ recedat qs a rõne recta ꝓpter tristitias: vt dr. 7. etbi. ꝛ sic est sil'e nec̃itate cũ alys vtutib⁹. Alio mõ est qđã accidẽs vtutib⁹ fm q dicẽ cõtinuationẽ virtutũ vsq; in finẽ: ꝛ sic nõ est necessario sil' cũ alys virtutib⁹. ¶ Ad 5ᵐ dõz q ỿginitas nõ dicit vtutẽ: ꝟz qđãz accidẽs vtuti. vñ põt sine pctõ amitti. Penitẽtia aũt si sit spãlis virt⁹ põt eẽ in inocẽtib⁹ sub cõditione: vt. s. si peccarẽt peniteret. sic̃ pbs dicit de verecũdia in. 4. etbi. ¶ Ad 6ᵐ dõz q nõ solũ laudat⁹ act⁹ q est a vtute: ꝟz actus qui est ad virtutez quo fiunt bona: sed non bene. similiter non solum semp vituperatur pctm̃ mortale quod expellit virtutẽ: sed etiã veniale quod est simul cũ virtute.

¶ Utrum dona sint connexa.

Ad tertiũ sic ꝓcedit. videt q dona nõ sint connexa. i. Ihoñ. iz. aly dat fmo sapie p spm̃. aly fmo scie fm eũdem spm̃: ꝟz sapia ꝛ scia sũt donũ: g̃ aly dat vnũ donũ ꝛ aly aliõ: ꝛ ita nõ sũt cõnexa. ¶ P. grego. dicit. in moral. q minor ẽ sapia si intellectu careat: g̃ sapia sine itellectu bñ põt. ¶ P. aug⁹ dicit de fmone dñi i mõte. q ab vno dono paulatim fit ꝓcessus ad aliõ. hoc aũt nõ esset si necesse foret ea sil'ẽ: g̃ dona nõ sunt cõnexa. ¶ P. Plus distat a cõi statu vtutũ pfectio trãscẽdẽs gen⁹ vtutl q̃ pfectio manẽs i gñe vtutũ: ꝟz q bz vtutes nõ oz q bẽat eas in pfecto statu vtutũ. q̃ qđẽ pfectio i gñe vtutl mãet. g̃ multo minus opz q habeat pfectionẽ donoz q̃ gen⁹ virtutl trãscẽdit: ꝛ ita dona nõ cõnectũt sibi in gr̃a charitate vel iustificatiõe: nec ẽ aliõ dare in quo sibi cõnectãt: g̃ nõ sũt cõnexa. ¶ P. donoz q̃dã pficiũt in vita actiua. q̃dã in cõtẽplatiua: ꝟz multi sũt pfecti in vita actiua q gradũ vite cõtẽplatiue nõdũ attigũt. Ergo dona nõ habent oĩa sil.

¶ Sz ℨ. Quicqd ẽ de necessitate salutl oz eẽ sil'cũ gr̃a. Sz dona sũt de necessitate salutl. qđ pz p glo. Math. 6. q̃ dicẽ q in donis est vt opemur mãdata in gb⁹ ẽ vt ad btitudiẽ veniam⁹. Ergo videt q dona sint cõnexa i gr̃a sic ꝛ vtutes

¶ P. Sapia donũ ex charitate causat⁹ vt ex dictl pz: g̃ qcũq; bz charitatẽ bz sapiaz: ꝟz sapia ponit⁹ ỿ ultio gradu. Ergo qcũq; bz eã: bz oĩa alia dona: ꝛ sic oĩa dona sũt cõnexa i charitate. ¶ P. iustitia gnãlis defect⁹ g pctm̃ implicat tollit. Sed contra tales defect⁹ dona dant⁹: sic cõsiliũ ꝟtra ꝓcipitationẽ vt dicẽ Hzeg. ꝛ timoz ℨ supbie tumoze: ergo sil' cũ iustificatur aĩa omnia dona infunduntur.

Respondeo dõz q sic dcm̃ est donũ in b trãscẽditvtutẽ q supza modũ bũanũ opa-

tur: qui qđẽ modus ex mẽsura altioꝛi q̃ sit bũana mẽsura causat⁹. huic aũt mẽsure q̃ de⁹ ẽ mẽs bũana p charitatẽ innitit⁹. Et iõ modũ istũ bñt ex ipsa charitate q̃tũ ad eẽ absolutũ: qđ esse dicim⁹ fm q ꝓficiũt in bis q̃ sũt nec̃ia ad salutẽ. Sz q̃tũ ad ꝓfectũ esse fm q dona ad altioza se extẽdũt: qđ qđẽ est p gr̃az gratis datã: nõ oz q sint cõnexa.

Ad primuz g̃ dõz q ibi nõ ponit⁹ simpl'r donũ sapiẽtie ꝛ scie: ꝟz fmo sapie ꝛ scie: ꝛ hoc qđẽ ad pfectõez donoz ptinet: vt. s. bõ ita sapia ꝛ scia abũder vt nõ solũ sibi sufficiat: ꝟz p fmonẽ i alios redũdet. vñ ponit⁹ iter grãs grat⁹ datas. ¶ Ad 2ᵐ dõz q dcm̃ Greg. facit ad oñdẽdũ ꝯnexionẽ donoz. vult. n. oñdere q pfectio vni⁹ doni nõ ẽ sine alio. vñ sapia q̃ sine itellectu ẽ: ꝛ bebes ẽ ꝛ rõnẽ doni nõ bz. ¶ Ad 3ᵐ dõz q gradus ille siue ꝓcessus attẽdit⁹ q̃tũ ad vsus donoz: sic̃ ẽt dr q fides ꝓcedit ꝛ gignit alias vtutes: cũ gb⁹ tñ sil'q̃q; ifũdit⁹. ¶ Ad 4ᵐ dõz q pfectio vtutũ ꝟz itẽsionẽ nõ ẽ de nec̃itate salutis: sic̃ pfectio q̃ ẽ ex donis: vt in oĩb⁹. s. deũ p regula bẽat. ¶ Ad 5ᵐ dõz q q̃uis ad pfectũ statũ ꝛtẽplatiõis nõ ꝓueniat oĩs q in vita actiua ẽ: tñ oĩs xpian⁹ q in statu salutis ẽ: opz q aliqd de cõtẽplatiõe pticipet: cũ ꝓceptũ sit oĩb⁹. vacate ꝛ videte qñ ego sum de⁹: ad qđ etiã est tertiũ ꝓceptũ legis.

¶ Utrum virtutes sint equales.

Ad quartuz sic ꝓcedit. videt q vtutes nõ sint eq̃les. p⁹ Coz. iz. dr. Oz charitas ẽ maioꝛ fide ꝛ spe: ꝟz q̃libet baꝛ est virt⁹. g̃ vna vtus ẽ mioꝛ q̃ alia. ¶ P. quãtitas vtutis obiecto mẽsurat⁹: ꝟz vna vtus ad plura se extẽdit obiecta q̃ alia. g̃ vna vtus est maioꝛ q̃ alia. ¶ P. habit⁹ est ad actũ habilitare: ꝟz bõ qñq; ẽ magis habilis ad actũ vni⁹ vtutis q̃ ad actũ alteri⁹. g̃ bz vnã vtutẽ magis intẽsaz q̃ aliã. ¶ P. supza. dis. z5. dcm̃ ẽ q fides spes ꝛ charitas ꝛ opatio adeq̃nt⁹: ꝟz nõ oẽs opatiões vtutuz sunt eq̃les. g̃ nec oẽs vtutes. ¶ P. De q̃libz scõ legit⁹. nõ ẽ iuẽt⁹ sil'is illi q ꝟseruaret legẽ excelsi. Hoc aũt nõ põt eẽ nisi qz vn⁹ excedit aliũ ꝟz vnã: ꝛ ali⁹ fm aliã. g̃ i vno boie vtutes nõ sunt eq̃les: alias q excederet in vna excederet. in oĩb⁹.

¶ Sz ℨ. ẽ qđ dr Apoc. zi. Latera ciuitatis sũt eq̃lia. in quo significat⁹ fm glo. q vtutes gratuite sũt eq̃les. ¶ P. pidẽ per qđ habit⁹ causant⁹ augent⁹ fm pbm in. z. etbi. ꝟz oẽs habit⁹ vtutũ sil'i fundunt⁹ cũ gr̃a. g̃ sil'augent⁹ cuz augmento gr̃e: ꝟz q̃cũq; sil'i tendunt⁹ ꝛ remittunt⁹ sũt eq̃lia. g̃ oẽs vtutes sũt eq̃les. ¶ P. fm q̃titatẽ vtutis est quãtitas meriti: ꝛ p oñs quãtitas ꝑmy. Si g̃ vna virt⁹ eẽt altera maioꝛ: eidem ỏberet⁹ maiꝛ ꝛ min⁹ ꝑmiũ q̃ alteri in quo esset ꝛ ecõuerso: qđ est ipossibile: cũ nõ sit nisi vnũ ꝑmiũ.

Respondeo dõm q est eq̃litas fm q̃titatez absolutã ꝛ eq̃litas fm q̃titatẽ cõparatã q̃ dr ꝓportionis eq̃litas: sic̃ pz in digitis man⁹ q nõ sũt eq̃les fm q̃titatẽ absolutã cũ vn⁹ alteri supponitus excedat ipm: sũt tñ eq̃les fm ꝓportiões: qz sic̃ q̃titas vnius digiti sufficit ad suũ offiñ: ita ꝛ q̃titas alterius digiti. vñ ꝛ digiti ꝓportionaliꝛ augent⁹. Quãtitas g̃ absoluta vtutis põt attendi q̃tũ ad tria. ꝑmo quãtũ ad dignitatẽ. scõo q̃tũ ad obta ad q̃ se extẽdit. 3º quãtũ ad intensiones q̃ cognoscit⁹ in efficacia ꝛ mõ agendi. Et bis trib⁹ modis ꝟingit⁹ q vna vtus excedat⁹ ab alia absolute loquẽdo: qz vna est dignioꝛ alia sicut charitas fide: ꝛ prudẽtia tẽperantia. Itẽ vna est pluriz obiectoꝛ q̃ alia sicut prudẽtia q̃ tẽperãtia. Itẽ vna fm spẽm suã regrit maiozes intensiones q̃ alia: qz quanto est difficiliꝰ obm: tanto opz magis ỏtra tendere ꝛ intẽsi⁹ in ips moueri. Sz fm q̃titatẽ ꝟparatã sũt eq̃les: qz ꝓportionaliter in bis tribus se babẽt respectu suoꝛ obiectoz.

Ad primuz (ꝛ ideo ꝓportionaliter crescunt. ergo ꝛ scõz pz solutio ex dictis. ¶ Ad 3ᵐ dõz q hoc qđ bõ est magis habilis ad actũ vni⁹ vtutis q̃ ad actũ alteri⁹ nõ est ex diuersitate habitũ sp: ꝟz ex diuersa dispõne nãli: aut etiã ex exercitio. ¶ Ad 4ᵐ dõz q ꝓpatione accipit ibi exterioꝛ act⁹ g ꝓ mozales vtutes cõplẽt: q̃s opz theologicis ꝓpoziõabil'r eq̃ri: vt dcm̃ ẽ. Uel alr dõm q itelligit de opatiõib⁹ q̃ eẽntial'r cõsequunt⁹ ad vtutes: sic̃ sũt act⁹ iteriozes: quos ẽt opz eq̃liter fm ꝓpozitionẽ eẽ: nõ aũt fm act⁹ exteriozes g pñt eẽ vel expeditiores vel ỉpeditiozes ꝓp aliq̃ accidentia. ¶ Ad 5ᵐ dõm q b dr q̃tũ ad exercitiũ vtutũ ꝛ vsuz: ꝛ nõ quãtũ ad habitũ.

¶ Utrum vitia sint connexa.

Ad quintuz sic ꝓcedit. videt q vitia sint cõnexa. Jaco. z. Qui offendit in vno fact⁹ est oĩum re⁹: sed nõ efficit oĩuz reus mãdatoꝛ nisi ꝓ pctã. g̃ qui facit vnũ pctm̃ bz oĩa pctã. ¶ P. Pctm̃ nihil videt esse in aia nisi ꝙuatio vtutl: ꝟz p vnũ pctm̃ mortale ꝙuant⁹ oẽs vtutes. Qui g̃ bz vnũ pctm̃ bz oĩa. ¶ P. sic̃ vtutes ꝓcedũt ex bono amoze dei: ita pctã oĩa ꝓcedũt ex iozdinato amoze sui fm Aug. Sz vtutes bñt cõnexionẽ pp b q cõueniũt i charitate. Ergo ẽt pctã habebũt cõnexionem pp inozdinatuz amoꝛẽ ex quo ꝓcedũt. ¶ P. virt⁹ ꝛ viciũ sũt opposita ime diate ad min⁹ fm theologos: ꝟz nulla virt⁹ ineſt habẽti aliqđ pctm̃. g̃ insũt oĩa vicia opposita singulis virtutib⁹: ꝛ sic idẽ qđ pus. ¶ P. proniοꝛ est hõ ad pctm̃ ad min⁹ in statu nãe cozrupte q̃ ad vtutes. virt⁹. n. est circa difficile: ꝟz q bz vnã vtutẽ bz oẽs. Ergo mlto fortl⁹ q bz vnũ viciũ bz oĩa.

¶ Sed ℨ. pctm̃ cõtingit infinitis modis fm Dio. ꝛ pbm. ꝟz ipol'e est infinita ineſſe eidẽ. g̃ non pñt oĩa pctã cõnexa esse.

¶ P. pbs dicit in. 4. etbi. q malũ si sit integrũ iportabile fieret ꝛ seipm cozrũperet: sed si inessent oĩa pctã vni esset malitia moralis integra. g̃ b nõ põt stare. ¶ P. ℨria ipossibile est ineſſe eidẽ: sed ℨriũ est vnũ viciũ alq̃ sicut pdigalitas illiberalitati. g̃ ipossibile est esse pctã cõnexa.

Rspõdeo dõm q in pctõ duo sũt. s. auersio ꝛ conversio: ex pte auersiõis pctã cõnexionẽ bñt inquãtũ auertunt⁹ a bono incõmutabili. Sz ex pte cõuersionis nullo mõ ꝯnexionẽ bñe pñt sicut habent virtutes. Uirtutes. n. bñt esse ordiatũ: qz in ipsa potẽtiaꝛ ordiatiõe ꝟsistit rõ vtutis: ꝟz pctã ꝑter itẽtionẽ: ꝛ p accñs fiũt. ꝛ iõ nõ reducũt⁹ ad rectũ ordinẽ: nec in aliquo vno ꝟnecti pñt. Et ꝑterea. pctã ex opib⁹ sũt ꝛ ꝛingũt oifariã: nec sũt ab aliq̃

Ad primuz (ꝓncipio infundente sic̃ virtutes. g̃ dõm q b itelligit q̃tũ ad amissionẽ sũmi boni a q̃ oẽ pctm̃ auertit: q̃ amisso gcgd vtutis debeb⁹ deperit ꝛ oĩa vtutũ merita mortificant⁹. ¶ Ad 2ᵐ dõz q pctm̃ qñq; noiat actũ: qñq; aũt noiat maculã q̃ est ꝙuatio gr̃e ꝛ vtutis p ꝓpationẽ ad actũ ꝓcedẽtẽ: qñq; ẽt noiat reatũ g ẽ obligatio ad penaz pp act⁹ iozdinate cõmissos: ꝛ iõ ꝟz diuersos act⁹ diuerse macl'e sũt ꝛ diuersi reat⁹: q̃uis sit eadẽ virt⁹ vel gr̃a q̃ ꝙuat. ¶ Ad 3ᵐ dõm q a charitate ꝓcedũt vtutes fm ordinẽ rectũ: ꝛ iõ ꝟsonãtiã ꝛ ꝯnexionẽ bñt: ꝟz ex amoꝛe iozdinato sequunt⁹ vicia ex ordinẽ: ꝛ iõ cõgruitatẽ adinuicẽ bñt ꝛ multifariã ỏdunt⁹. ¶ Ad 4ᵐ dõz q imediata oppositio ꝟz theologos vtutis ꝛ vicy itelligit q̃tũ ad act⁹ ꝛ nõ q̃tũ ad habit⁹. Aliqs. n. p vnuz actũ pctl mortal' pdit oẽs habit⁹ vtutũ: nõ tñ p illũ actũ aggenerat in ipso aliqs habit⁹. vñ tũc caret vtroq; habitu: nõ ẽ ãt cõueniẽs vt in illo q bz actũ luxurie: ꝛ caret p b habitu mansuetudis: iueniat act⁹ ei⁹ nõ qđẽ ab ipsa ꝓcedẽs: ꝟz ei sil'is sic̃ act⁹ vtutũ ỏtr q sũt ad virtutez. ¶ Ad 5ᵐ dõm q ex b ipso q hõ ꝓnioꝛ ẽ ad peccãdũ nõ regrit tot ad vnũ pctm̃ sic̃ ad vnã virtutẽ: ꝛ iõ nõ est neceſſariũ: vt q bz vnũ pctm̃ habeat oĩa: sicut qui habet vnã virtutẽ habeat oẽs. Utz aũt oĩa peccata sint paria quere. in. z. lib. dis. 4. z.

Utrus modus charitatis sit in ꝓcepto. ABsertus sic ꝓcedit. videt ꝙ modus charitatis sit in ꝓcepto. Sicut. n. virtutes cōnectunt sibynuicē in charitate: ita ⁊ oīa mādata ad charitatez reducunt: sz vtutes iō ꝓnectunt sibi in charitate: qz p charitatē formant. g̃ ⁊ ꝓcepta ad charitatē reducunt: qz modus charitatis sub ꝓcepto cadit. ¶ P. Deut. 6. dr. Diliges dnz d. t. ⁊c. ꝓstat ꝙ ibi ꝓcipit actꝰ charitatis: sz ex actu charitatis modificat opa q̃ sūt in ꝓcepto. g̃ ꝓdictꝰ modus ē in ꝓcepto. ¶ P. Matth. 19. dr. Si vis ad vitā igredi serua mādata: sz nllꝰ pt ad vitā igredi sine charitate. g̃ modꝰ charitatis ē in ꝓcepto. ¶ P. sic de formatiōi opponit formatio: ita ꝓhibitioni opponit ꝓceptū: sz de formatio opez cadit sub ꝓhibitiōe. g̃ formatio q̃ fit ꝙ modū charitat cadit sub ꝓcepto. ¶ P. ꝙ charitatē actꝰ ꝓcepto z ordinant i finē obitū: sz B cadit sub ꝓcepto. vt ps ꝙ Aplm. i. Lozi. 13. Oīa in gliaz dei facite. g̃ ⁊ mo

¶ Sz ꝛ. Nihil cadit sub ꝓcepto nisi qō ē (dus charitat. in ptāte nr̃a. vñ Jero. anathematizat eos q dicūt deū aliqd ipole boi ꝓcepisse: sz br̃e charitatez nō ē in ptāte nr̃a. g̃ modus charitat nō cadit sub ꝓcepto. ¶ P. gcūq; omittit B qō ē de suba ꝓcepti peccat: sz aligs diligēs deū dilectōe nāli vel opa pietatis faciēs charitate carēs B ipso nō peccat. g̃ modus nō cadit sub ꝓcepto. ¶ P. bō in statu inocētie ēt si gr̃am nō habuit. habebat vñ poterat stare qō non eēt si modus eēt sub ꝓcepto: qz caderet si sine mō ꝓcepta

Respōdeo (ruaret. g̃ modus nō ē in ꝓcepto. dōm ꝙ circa B sūt ꝑtuoz opiones. ꝑma opio est ꝙ modus cadit sub ꝓcepto: qz tñ illud ꝓceptū est affirmatiuū nō obligat ad sp: q̃uis obliget sp: ⁊ sic bō non teneť ex charitate iplere mādata nisi p tpe illo q̃ charitatē hz: ⁊ sic nō obligat ad ipole. Sz B dictū nō videt sufficiēe: qz si modus est de suba ꝓcepti sit curret obligatio ad actū ⁊ ad modū. cōtingit aūt ꝙ erit tps bonozādi parētes qñ ēt charitatē nō bñt. vñ videt ꝙ tūc teneat ex charitate iplere. Et iō aly dicūt ꝙ eq̃liter currit obligatio ꝓcepti ⁊ modi: vt. s. qñcūq; teneť bō iplere ꝓceptū teneť iplere illud ex charitate. Nec ꝓp B deꝰ aligd ipole ꝓcipit: qz q̃uis bō p se charitatē bre nō possit: tñ pōt facere aligd vñ ipaz a deo accipiet: qz fm pbm in. 3. etbi. q̃ p amicos facimꝰ alio quo mō possibilia sūt. Sed B nō pōt stare: qz aligs in pctō mortali exns in q̃libz actu de gne bonoz q̃ ꝓceptū ipleret q̃ ad suba3 opis: peccaret pctō omissiōis inq̃tū omitteret modū: qō falluz ē. Et iō aly dicunt ꝙ modus nullo° cadit sub ꝓcepto: ⁊ ꝙ bō sine charitate ꝓceptū legis iplet. Sz B videt vicinuz Pelagiane heresi: q̃ pōebat oīa ꝓcepta sine gr̃a posse ipleri. Jō aly mediā viā tenēt. ⁊ dicūt ꝙ modꝰ q̃dāmō i ꝓcepto cadit: ⁊ q̃dāmō nō. Dicimur. n. ad mādata teneri dupl̃r. Uno° ita q nisi ipleamꝰ B ad qō tenemur sumus omissiōis vel trāsgressiōis rei: ⁊ fm B tenemur soluz ad subam mādati nō ad moduz. Alio° ita ꝙ si nō ipleamꝰ id ad qō tenemur ñ ꝓcipimꝰ mādati fructū: ⁊ sic tenemur ad suba3 opis ⁊ ad modū sine quo q̃tūcūq; bō suba3 opis exequat ad vitā nō pueniet. ⁊ hec opio vr̃ rōnabilioz. Cōstat. n. ꝙ ꝓceptū pōt dupl̃r ꝛsiderari. Uno° inq̃tū iponit fm necessitatē quādā ipleti. ⁊ sic nihil dz iponi alicui nisi qō statī ē i ipo: vt ipleat. qō si ñ iplet punit: qz sic lex hz viz coactiuā fm pbm in. x. etbi. Alio° q̃tū ad itētionē legislatoris q ꝙ legi ꝓcepta itēdit ad vtutē pduceꝛ. vt dr̃ i. z. etbi. ⁊ sic q̃tū ad intētionē legislatoris modꝰ vtutl cadit sub ꝓcepto nō q̃tū ad obligationē legis.

Ad primū g̃ dōm ꝙ ꝓcepta q̃dāmō connectunt in charitate sic in fine: qz p ipa3 fructū mādati obtuati q̃s ꝓcipit. ¶ Ad 2m dōm ꝙ illo ꝓcepto ꝓcipit actus charitatis nō q̃ sit a charitate: sz q̃ ē filius actui charitatis: sic ē actꝰ nā

lis dilectiōis. Uel si ꝓcipit actꝰ charitatis: ꝓceptū illō magis est ad ostēdēdū q̃ tēdere debeamꝰ: q̃ ad obligādū: sic supra. dis. 26. dctm ē. ¶ Ad 3m dōz q rō illa ꝓcedit q̃tū ad itētionē legislatoris: magl q̃ q̃tū ad obligōnē legl. ¶ Ad 4m dōz ꝙ facere actū de formē ⁊ abstiere ab ipo ē in ptāte nr̃a. nō aūt facere actū formatū. ⁊ iō nō ē silis rō. ¶ Ad 5m dōm ꝙ modꝰ charitatis pls ipoztat q̃ relationē opis in finē debitū: ipoztat. n. ꝙ actꝰ ex habitu charitatis ꝓcedat: q̃ m̃lti carētes actꝰ suos i deū referūt. ¶ Expositio textꝰ

Vbi charitas est qd ē qō possit deesse) Ergo oēs alie vtutes supfluūt. Et dicēdū ꝙ B dr̃ pp nēciaz cōnexionem aliaz vtutū: quaz ipsa q̃dāmō est cā. (Sequit vt eiꝰ fortitudo minꝰ sit prudēs.) Hoc dr̃ fm ꝙ ab vna vtute aligd in aliā redūdat: vt dictū est. (Qz non iustificatiōis gr̃a ⁊c.) De B dōm in pª di. 4. libz. (Sic i sermone dñi. 7. vtutes ⁊c.) Logr̃ de btitudib⁹ q̃ vtutes dr̃ inq̃tū sūt actꝰ vtutū (Qz p charitatē iplent ⁊c.) Videt ꝙ dicat duo ꝓria. s. ꝙ charitas sit pn̄m ⁊ finis mādatoz. Et dicendū ꝙ B nō ē icōueniēs: qz sicut in nālibꝰ forma ⁊ finis incidūr in idē: ita ⁊ in moralib⁹. Dabit⁹. n. ꝙ est pn̄m actꝰ vt imperās actū est etiā q̃dāmō finis inq̃tū ad finem ꝓpriū vtiť actu iperato. (Totā magnitudinē ⁊ aplitudinē ⁊c.) fm hoc videt ꝙ plixitas sacre scripture sit superflua. Et dicēdū ꝙ ꝓtinent oīa dicta eloga in ꝓcepto charitatis sic in radice: sz oportuit per ramos distingui.

¶ De decem preceptis quomodo cōtineant in duobus mandatis. Distictio. XXXVII.

Sed iā distributio decalogi q̃ i duobus mādatis ꝓtineť ꝓsiderāda est. Hz. n. decalogꝰ decē ꝓcepta q̃ sunt ꝛcachordū psalteriū: q̃ sic sūt distributa: vt tria q̃ sunt in prima tabula ptineāt ad deū. s. ad cognitionē ⁊ dilectōez trinitatis. septē q̃ sūt i scda tabla ad dilectōez ꝓximi

¶ De primo precepto.

Primū in pria tabula ē. Nō hēbis deos alie nos: non facies tibi sculptile: neq; oēz similitudinē ⁊ ē. Hec Orig. dicit duo eē mādata: sz Aug. vnū. Hoc ipz. n. qō dixerat Nō hēbis deos alienos pfectꝰ explicat cū ꝓhibet coli figmēta. s. idolū vl̃ similitudinē alicuiꝰ rei. q̃ duo Orig. ita dicit distare vt idolū sit qō nihil hz sile sui: similitudo vo q̃ hz spēm alicuiꝰ rei. vbi gr̃a. Si qs i auro vel ligno vl̃ alia re faciat serpētis spēm: vel auis: vel alicuiꝰ rei: ⁊ statuat adorādū: nō idolū hz similitudinē facit. Qui vo facit spēz quā nō videt oculus: hz animꝰ fibi fingit: vt si qs humanis mēbris caput canis vl̃ arietis formet: vl̃ i vno bitu bois duas facies: nō similitudinē hz idolū facit: qz facit qō nō hz aligd sile sui. Jō dicit apls: qz idolū nihil ē in mūdo. Nō. n. aliq̃ ex rebꝰ ꝓstātibꝰ assumit spēs: hz qō mēs ociosa ⁊ curiosa repit. Similitudo vo ē dū aligd ex his q̃ sūt vl̃ in celo vl̃ i terra vel i aqs formať Aug. vo ita expōit illō. Idolū nihil ē i mūdo. i. iter creaturas mūdi nō ē forma idoli. Hāz. n.

formauit deus: hz stultitia hoiuz formā dedit. Quecūq; fcā sunt nāliter fcā sūt ꝓ verbū: hz forma bois in idolo nō ē fcā ꝓ verbū: sic pctm̃ nō ē fcm̃ ꝓ verbū: hz ē nihil: ⁊ nihil fiūt boies cū peccāt. Sz q̃rit quō hic dicať forma idoli nō eē fcā ꝓ verbū cū alibi legať. Dis forma: dis ꝓpago: dis ꝓcordia ptiū fcā ē per ꝙbū. Hoc āt a diuersis varie soluit. Quidā. n. dicūt oēz formam ⁊ qcqd ē a deo eē inq̃tū ē: ⁊ formā idoli inq̃tū ē: vel inq̃tū ē forma a deo eē: hz nō inq̃tū est idoli .i. posita ad adorādū. Jn hoc. n. nō ē creatura: hz puersio nāe. Sicut illud qō pctm̃ ē inq̃tum pctm̃ est nihil ē: ⁊ boies cū peccāt nihil fiūt: qz ab illo q ve ē sepanť. vñ Jero. Qō ex deo nō ē q solus ve ē: nō eē dr̃. Jōq; pctm̃ qō nos a vo eē abducit nil eē vel nō eē dr̃. Alij vo dicūt oēz formā. s. q̃ nāl̃r ē: ⁊ oē qō nāliť ē eē a deo: hz forma idoli nō ē nāl̃r: qz nāe iustitie nō seruit. Jd eni nāl̃r esse dr̃ qō simplici nāe iustitie q̃ deꝰ est militat nō resultat: ⁊ naturā creatā nō vitiat.

¶ De secundo precepto.

Secūdū ꝓceptū est. Nō assumes no mē dei tui i vanū. qō ē dicere hz līaz. Nō iurabis ꝓ nihilo nomē dei. Allegorice vo ꝓcipit vt nō putes creaturā esse ꝛpm dei filiū: qz ois creatura vanitati subiecta est: hz eq̃lez patri.

¶ De tertio precepto.

Tertiū vo ē. Memēto vt diez sabbati scifices. Ubi hz līaz ꝓcipit sabbati obseruātia. Allegorice vo vt requiē bic a vitijs: ⁊ in futuro in dei cōtēplatōe expectes ex spūscō. i. ex charitate ⁊ dono dei: non q̃ spūsc̃us sine pre ⁊ filio boc opetur. Accepit vticz ecclia donuz hoc vt in spūscō fiat remissio pctoz. quā remissionez cū trinitas faciat: ꝓprie tñ ad spm̃scm̃ dr̃ ptinere: qz ipse est spūs adoptiōis filioz. Jpe est pris ⁊ filij amoz ⁊ cōnectio vel cōitas. Jōcz iustificatio nīa ⁊ reqes ei attribuit sepi⁹. Hec sūt tria mādata prime tabule ad deū ptinētia. Et primū qdez qō est de vno deo colēdo ptinet ad pfez in quo est vnitas vel auctoritas. Secūdū ad filiū in quo est equalitas. Tertiū ad spm̃scm̃ in quo est vtriuscz cōitas.

¶ De mandatis secunde tabule.

In scda vero tabula septē erāt mādata ad dilectōez ꝓximi ptinentia: quorū primū ad pfez carnalē referť: sicut primū prime tabule ad pfem celestē. qō est. Honora pfez tuū ⁊ matrez tuā vt sis lōgeuus sup terram. s. viuentiū. Parentes vero sic sunt honorādi vt eis debita reuerentia exbibeatur: ⁊ necessaria ministrentur.

Ecūdū est. Nō occides. vbi fm lr̃am actꝰ homicidij ꝓbibeť: fm spm̃ vo ēt volūtas occidēdi. vñ huic mādato hz lr̃am fit supadditio in euāgelio: qz lr̃a euāgelij exprimit qō legis lr̃a non exprimebat. Euāgelij lr̃a exprimit itelligentiā spūalē. i. quā spūales bñt: ⁊ hz quā spūaliter viuiť. Lr̃a legis sensum carnalez. i. quā carnales bñt: ⁊ fm quā carnaliter viuiť: cui facta est supadditio.

Ertiū est. Nō mechaberis. i. ne cuilibz miscearis excepto federe matrimonij. A parte. n. totū itelligiť. Noie igiť mechie ois concubitꝰ illicitus illozūcz mē brozꝝ nō legitimꝰ vsus ꝓhibitꝰ dz intelligi.

Uartū ē. Nō furtū facies. vbi sacrilegiuz ⁊ rapina ois ꝓhibeť. Nō. n. rapinā ꝓmisit q furtū, ꝓhibuit: hz furti noie bñ itelligi voluit oēm illicitā vsurpationē rei aliene. Sacrilegiū trib⁹ modis ꝓmittitur. qñ. s. vl̃ sacrū de sacro: vl̃ nō sacrū de sacro vl̃ sacrū de nō sacro auferť. Sacrū vo dr̃ qcqd mācipatū ē cultui dino: vt eccl̃ia: vel res eccl̃ie. Hic ēt vsura ꝓhibeť q̃ sub rapia ꝓtieť. vñ Jero. Usuras q̃rē: vel fraudare: vl̃ rape nihil interest. Cōmoda fr̃i tuo ⁊ accipe qō dedisti: ⁊ nil supfluuz q̃ras: qz supabūdātia i vsura ꝓputať. Est. n. vsura: vt ait aug. cū qs pls exigit i iniuria vl̃ q̃lz re q̃ accepit. itē Jero. Putāt aliq vsurā tñ eē i pecūia: hz itelligāt vsurā vocari supabūdātiā. s. qcqd ē si ab eo qō dederit plus ē: vt si in hyeme dem⁹. x. modios: ⁊ in messe. xv. recipiam⁹.

¶ Si furtum fecerunt filij israel quando spoliauerunt egyptios.

Jo q̃rit de filijs israel: q dño iubente ab egyptijs mutuauerūt vasa argētea ⁊ aurea ⁊ vestes ꝑciosas: ⁊ asportauerunt: vtr̃ furtuz cōmiserint. Dicim⁹ eos q vt parerēt deo iubēti illud fecerūt: nō fecisse furtū: nec oi mō peccasse. vñ Aug. Jsraelite nō fecerūt furtū: hz vo iubēti misteriū ꝓbuerūt. Hoc. n. deꝰ iussit q legē dedit: sic minister iudicis sine pctō occidit quē lex precipit: hz si id spōte faciat homicida ē: etiā si eū occidat quē scit a iudice occidēdū. ifirmi āt q ex cupiditate egyptios deceperūt magis ꝓmissi sunt hoc facere illis q talia iure passi sunt q̃ iussi. Hic opponit ꝙ etiā boni in illo ope peccauerūt: qz nālez legē cui' cō cordat euāgeliū ⁊ lex moral' ꝓceptiōis trāsgressi sunt: que est. Qō tibi nō vis fieri alij ne feceris: quā veritas scripsit i corde boiuz: ⁊ qz nō legebať in corde iterauit in tabulis: vt voce foriseꝰ admota rediret ad cor: ⁊ ibi inueniret qō extra

legeret. Hāc igit illi puaricati videnť in illo facto alīs faciētes qō nolebāt sibi fieri. Sed ibi subintelligendū est iniuste: vt nō alī. s. iniuste facias qō tibi nō vis fieri. Alioqn bui⁹ prcuaricatoꝛ est iudex dū punit reum nolēs aliqd tale sibi fieri. Ita etiā illud domini verbū. O ia quecūqꝫ vultis vt faciant vobis homines ⁊c. de bonis accipiēdū est q̄ nobis inuicē exhibere debemus.

¶ De quinto precepto.

Quintū p̄ceptuz est. Nō loqueris cōtra primū tuū falsuz testimōiū. vbi crimē mēdacij ⁊ periurij ꝓhibet. Solet autē queri vtrū ꝓhibitū sit oē mendaciū: Quidā dicunt illud tm̄ ꝓhiberi qō obest ⁊ nō pdest ei cui dr̄. Tale. n. nō ē aduersus primū: vt iō videat hoc addidisse scriptura. Sed de mendacio magna q̄stio est: nec cito explicari pōt.

¶ Posteꝙ determiauit magr̄ de virtutib⁹ ⁊ doni⁹ q̄ nos ad bñ opandū iclināt. In pte ista ōtermiat ō p̄ceptis legl gb⁹ ad opa vtutū ⁊ donoꝝ dirigimur. Diuidit āt i duas ptes. In p̄ª determiat de octo p̄mis mādatis q̄ aliq̄ mō op⁹ respiciunt. In zª determiat de duob⁹ mādatis vltimis que respiciūt tm̄ ꝓcupiscētiā cozdis. xl. dis. ibi. (Sextum pceptū ⁊c.) Pria in duas. In p̄ª determiat de p̄mis octo mādatis. In zª determiat de gbusda q̄ vno illoꝝ mādatoruz itelligūt ꝓhiberi q̄ spālē difficltatē bñt. 38. dis. ibi. (Sciēdū tm̄ tria eē gnā mēdacioꝝ ⁊c.) Pria in duas. In p̄ª determinat de p̄ceptis p̄ᶜ tabule. In zª de p̄ceptis scōe tabule. ibi. (In zª vo tabula.) Pria in tres ꝑm tria mādata de q⁹ bus ōtermiat. Scōa icipit. ibi. (Scōm p̄ceptū ē ⁊c.) Tertiū. ibi. (Memēto vt diē sabbati ⁊c.) Circa p̄m tria facit. Primo distīguit p̄cepta. Scōo exponit p̄mū ipsoꝝ. ibi. (Primū in p̄ª tabula ⁊c.) Tertio soluit qōnez ex pdictis ortā. ibi. (Sz q̄rit quō h̄ dicat ⁊c.) (In zª vo tabula ⁊c.) Dic ōtermiat de p̄ceptis scōe tabule. Et dicit i. v. ptes fz q̄nq̄ mādata q̄ satis patēt in lr̄a. Quarū q̄rta ps dicit in duas. In p̄ª exponit q̄rtū mandatū. In zª mouet qōnē. ibi (Si vo q̄rit de filys israel ⁊c.) Scda icipit. ibi (Dic opponit ⁊ ēt boni ⁊c.) Et silr̄ q̄nta ps dicit i exp̄nē p̄cepti. et qōnē q̄ incipit. ibi. (Solet aūt q̄ri ⁊c.) Qō. I.

Hic querunť lex. Pria ō necessitate legis scripte. Scōo ō distīctione: ordine ⁊ assignatiōe mandatoꝝ. Tertio vtꝫ oia mādata legis ad hec. x. referanť. Quarto vtrū dispensationē in aliquo casu recipiant. Quinto de obseruatione sabbati. Sexto de vsura.

¶ Utrum fuerit necessariū tradi legem scriptam.

A Bprimū sic pcedit. videť ꝙ nō fuit necius legē scriptam tradi: maxime de bis. x. p̄ceptis. Ea. n. q̄ sūt nāliter scripta in intellectu speculatiuo nulla scia in scripturā colligit: fz vtit eis q̄tū indiget vnaquecqꝫ. Sz hec. x. p̄cepta sūt nāliter scripta in itellectu practico vniuscuiusq̄. ḡ nō fuit necesse ea in scripturā redigere. ¶ P. scriptura videť eē iuenta ad succurrēdū labilitati memozie: fz alia p̄cepta legis q̄ nō sūt ita scripta i cozde hois sic̄ indicialia ⁊ cerimōialia facili⁹ poterāt tradi obliuiōi. ḡ ea magis ōbuerūt i tabulis lapideis scribi. ¶ P. ea q̄ scripto tradunť ad plebez p sapiētes pueniūt: sed hec decem mandata ipsa plebs imediate audiuit a deo. vt pz Exo. zo. ḡ nō ōbuerūt in scripto redigi. ¶ P. legislatoꝛ q intendit sibi subiectos bonos facere nō dz aliqd pro legē ferre ex quo vitia augeanť eo puidēte: fz ex B q̄ ista mandata obligatoria pplo sūt tradita puaricatio creuit. i. Exo. 15. Uirt⁹ pcti lex. glo. Lex pbibēdo auget pcī cupiditatē. ḡ nō debuerūt bō p̄cepta legis a deo dari q̄ oia preuidet. ¶ P. seruitia coacta sūt min⁹ deo accepta: fz p legē fit coactio q̄dā inq̄tū obligat. ḡ vr̄ q̄ hō obligatoriā legē edere ¶ Sz ō. nō mioꝛ cura ē ōo de reb⁹ būanis q̄ (nō debuit. de reb⁹ nālib⁹: q̄s pp boiez fec: fz reb⁹ nālib⁹ certas leges posuit. ḡ ēt reb⁹ būanis aliq̄s leges ponere debuit. ¶ P. in q̄libz regimīe oz q̄ volūtas rectoris rectis inotescat: fz ōi volūtas nob⁹ p legl p̄cepta inotescit inq̄tū ē signū dine volūtatl. ḡ oportuit q̄ ab ipso q ozdez regit p̄cepta mūdo ederēť. ¶ P. in. 8. etħ. dic pbs q̄ rex p iperiū suū mouet eos q̄ i regno suo sť: fz ōs oia mouet. ḡ opōtuit q̄ ad boies

Respōdeo (ei⁹ iperiū ōueniret q̄ i deū moueréť. dōz q̄ neciuz fuit ea q̄ nālis rō dictat: q̄ dicunť ad legē nāe ptinere: pplo i p̄ceptū dari: ⁊ in scriptū redigi pp q̄tuoꝛ rōnes. Prio qz p ꝓriā ꝓsuetudinē: q̄ multi i pctō p̄cipitabanť: iā apud multos rō nālis i q̄ scripta erāt obtenebrata erat. zº qz etsi in aliq⁹ vigebat rō: tm̄ amoꝛ boni i eis ōficiebat. vñ p q̄dā coactiōez legis obligatorie ad bonū iducēdi erāt. 3º vt ad opa vtutis nō solū nā iclinaret: fz ēt reuerētia dini ipery. 4º vt magis memozie te

Ad primuz (neréť ⁊ freq̄nti⁹ i cogitatōe vsuréť. ergo dōz q̄ passiōes anie nō cozrūpūt existimationē speculatiuā sic̄ cozrūpūt existimationē practicā: ⁊ iō magis oportuit p̄cepta legis nāe i scriptis redigi q̄ p̄n⁹ speculatiua. ¶ Ad zm dōz q̄ p̄cepta iudicialia ⁊ cerimōialia erāt mutabilia ex diuersos stat⁹ ⁊ ꝓditiōes hominū: fz p̄cepta ista legis nāe imobilr̄ pmāsura erāt: in cuius signū i tabulis lapideis deº ea scribi voluit. ¶ Ad 3m dōz q̄ ista p̄cepta oīb⁹ indita erāt in nāli cognitiōe: ⁊ iō in bui⁹ signū deº toti pplo p se ea edidit: fz pp multos q ex passiōes viuūt: in gb⁹ iudiciū rōnis obtenebrať: voluit vt p sapiētiozes: i gbus iudiciū rōnis viget: in alys cognitio bozum p̄ceptoꝝ ꝙseruareť: ⁊ iō scribi ea voluit. ¶ Ad 4m dōz q̄ lex q̄tū erat in se nullo mō nec occasio nec cā erat augēde cupiditatis: sed pp corruptionē fomitis B ꝓtingebat occasiōe accepta ex lege ab ipis peccātib⁹: ñ data ipis a lege. ¶ Ad 5m dōz q̄ boni g bñt volūtatez būfaciēdi nō opanť q̄si coacti a lege: fz ipsi sibi sūt lex. vñ nō pp eos lex est posita: fz pp trālgressoꝛes. vt dr̄ Hal. 3. in gb⁹ meli⁹ est vt coacti a malo desistant q̄ vt mala libere exequanť.

¶ Utrꝫ p̄cepta ōcalogi ꝓuēiēter assignēť.

A Bsecūduz sic pcedit. videť ꝙ p̄cepta decalogi nō ꝓuenienter assignenť. Pr̄ecepta. n. legis ad merēdum ordināť: fz meritū in aliq̄ actu ꝓsistit: cū ergo in p̄ceptis negatiuis nō ponať aliqs act⁹: fz solū negeť videť ꝙ p̄cepta decalogi nō debuerūt p negatiōez assignari. ¶ P. illud ex q̄ dať aliud itelligi dz aliq̄ mō ꝓtinere illō: fz ꝓhibitio maioris mali nō ꝓtinet ꝓhibitionē minoris mali: nec p̄ceptū magis debiti ꝓtinet p̄ceptū min⁹ debiti. cuz ergo p ꝓhibitionē mecbie deť itelligi oīs illicit⁹ vsus mē bꝛoꝝ: vt in lr̄a dr̄. cū mecbia sit graui⁹ q̄ simplex fornicatio: videť ꝙ nō fuerit rect⁹ modus assignādi p̄ceptū p ꝓhibitionē mecbie alia minoꝛa ꝓhibere. Et silr̄ pōt obyci de bonoꝛatiōe parētū qō ē magis debitū q̄ bñficia que aly⁹ boib⁹ sūt exhibēda q̄ ad B p̄ceptū reducūť. ¶ P. oia p̄cepta legis debēt eq̄lr̄ in memoria ꝓtineri. ergo cū in zº p̄cepto fiat mentio de memoria vr̄ ꝙ eadē rōne debuerit in alys p̄ceptis poni. ¶ P. p̄cepta decalogi ad legē nālē ptinēt. fz legl nālis dictamē p rōnē nālē est. ḡ nō oz i alio p̄cepto legis aliā rōnē assignari nisi qō nālis rō dictat. ¶ P.

oīb⁹ p̄cept] obseruatis p̄mium debetur. sed in quarto p̄cepto p̄mium ponitur: vt. s. longeuus sit super terram. ergo eadem rōne in alys p̄cept] poni deberet.

¶ Utrum p̄cepta legis debeant eē decem.

Ulterius videť ꝙ nō debeāt eē decē legis p̄cepta. Sic̄ eni dr̄ in glo. Mat. vi. i p̄cib⁹ē vt ipe trenť dona: i dōis vt ipleanť mādata: i mādatis vt btitudines ꝓseq̄mur. Sed p̄ces ⁊ ēt dona silr̄ ⁊ btitudies q̄dāmō sūt. 7. ḡ ⁊ mādata legis ōbebāt eē tm̄. 7. ¶ P. Ro. 13. Dilectio p̄ximi legē iplenit. fz itēio legislatoris i oīb⁹ p̄ceptis ē vt lex ipleať. ḡ sufficiēs fuit vnū p̄ceptuz tm̄. s. de dilectiōe p̄ximi ponerē. ¶ P. Ro. 7. dic glo. Bona ē lex q̄ dū ꝓcupiscētiā ꝓhibet malū ꝓhibet. fz p̄cepta ordianť ꝺ pctā: vt pz p Aug. i li. de decē cozd. ḡ sufficiēt vnū p̄ceptū ponere i q̄

¶ Sed ꝺ. vr̄ ꝙ debeāt esse pl⁹ q̄. x. vbi (ꝓcupia ꝓhibereť. cūq̄. n. ꝓtigit eē pctm̄ i ope ꝓtigit eē pctm̄ ⁊ i interiozi ꝓcupiscētia: qz ꝓsēsus i pctm̄: pctm̄ ē. fz furtū ⁊ mechia ꝓhibēť diuersis p̄cept] q̄tū ad actū ⁊ q̄tū ad ꝓcupiscētiā. ḡ eadē rōne ⁊ alia pcta debuerť duplicib⁹ p̄cept] ꝓhiberi. ¶ P. vt i z. li. di. xly. dic magr̄: trib⁹ modis aliqs peccat. s. i deū: i p̄ximū: i seipz. cū ḡ q̄dā p̄cepta ordineť ꝺ pctm̄ i deū: q̄dā ꝺ pctm̄ i p̄ximū: vr̄ ēt ꝙ q̄dā debuerť ordiari ꝺ pctm̄ i seipz. ¶ P. ℞m pbz. i. z. etħ. itētio legislatoris ē ad vtutē ciues iducer. vñ ⁊ de singul⁹ vtutib⁹ aliqd lex p̄cipit: sic̄ pz i. 5. eiusdē. fz mlta pceptiones sūt q̄. x. ḡ debēt eē pcepta p̄cepta.

¶ Utrum p̄cepta bene ordinent.

Ulteri⁹ videť ꝙ p̄cepta male ordienť: qz sic̄ Hre. dic ex visibilib⁹ i amoꝛē inuisibiliuz rapimur. fz p̄cepta scōe tabule ordināt ad dilectionē p̄ximi quem videm⁹. p̄cepta vo p̄me tabule ad dilectionē dei q̄ inuisibil'ē: ḡ p̄cepta scōe tabule p⁹ pouni deberūt. ¶ P. p⁹ ē aliqd in cozde q̄ sit i executiōe opis. fz p̄ceptū tertium p̄me tabule vr̄ ad cozptineť. p̄ceptū vo scōz ad op⁹ iteri⁹. p̄m aūt ad op⁹ exteri⁹ qz ad actū latrie ptiet. ḡ icōueniēter ordianť: ¶ P. fz boe. p⁹ extirpāda sūt vitia q̄ iseranť vtutes. fz p̄cepta negatiua ordinā ad extirpationē vitioꝝ: affirmatiua aūt ad bñdas vtutes: ḡ i scōa tabula p̄ceptū affirmatiuū nō ōbuit

Respōdeo dōm ad p̄mā qōnē ꝙ (eē p̄m fz vltimū. cū itētio legislatoris sit ad vtutes homines iducer gb⁹ legē tradit: opz ꝙ illo mō i assignādis p̄cept] legis vtať q cōpetat vie ad vtutē: q̄ qdē ē vt ex bis q̄ magis i pmptu sūt i difficilioza tēdať: sic̄ ēt i disciplinis ex magis notis i min⁹ nō, pcedit. ⁊ iō legislatoꝛ i istis. x. p̄ceptis q̄ sūt q̄si p⁹ legis initia illa pbibuit vl' p̄cepit q̄ p⁹ occurrūt faciēda vl' dimittēda eūti ad vtutē: ⁊ ex bis alia itelligi voluit q̄ i eis q̄si i suiꝫ p̄ncipijꝫ icludūr. ⁊ pp B pl'a negatia posuit q̄ affirmatia: qz magis i pmptu ē ⁊ facile vt mala dimittātur q̄ vt bōa pficiāt. Jn mal'ēt illa pbibuit q̄ stati i p⁹ aspectu detestāda videť: ⁊ silr̄ i bōis illa p̄cepit q̄ cuilibz eē debita

Ad primū ḡ dōm ꝙ q̄uis i p̄ceptis ne (mānifestū ē. gatiuis p̄ueť act⁹ exterioꝝ poti⁹ q̄ ponať icludit tm̄ act⁹ rōnis eligētis repūssionē cupiditat] vl' ꝓcupiē q̄ ad act⁹ pbibitos icliabat: ⁊ i B meritū ꝓsistit. ¶ Ad scōz dōm ꝙ q̄uis pbibitio mioris mali i magis malo nō icludať via silogistica: vt argui possit si magl malū dimittēdū ē ꝙ ⁊ min⁹ malū: icludit tm̄ eo mō quo ea q̄ ex semib⁹ nāe p grediunť i rōnib⁹ semialib⁹ ꝓtinēť. Sic̄ eni nā ex puiꝫ semib⁹ i maxias arbozes pficit: ita ēt ⁊ lex ex bis q̄ in p̄n⁹ ⁊ in pmptu sūt i alia pcedit q̄ sūt q̄nq̄ difficilioza ⁊ pfectioza. ⁊ iō legislatoꝛ p ꝓhibitionē mecbie ꝓhibuit fornicationem simplicē. Et p falsū testimoniū ꝓhibuit oē mēdacium. ⁊ p furtū ꝓhibuit oēm turpē q̄stuz: ⁊ sic de alys. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ tertiū p̄ceptū p̄me tabule nō erat simplr̄ iditū rōni: qz determiatio diei q̄ vacādū ē dīnis obsequijꝫ est cerimonial' nō moral': q̄uiꝫ suba p̄cepti moral' sit. vñ magis na

¶ Ad ꝓmum dom ꝙ ꝑm pbm i. ꝯ. et b. legislator itedit cõe bonũ ꝓ lationẽ legiꝭ. Et iõ actꝰ pticlaꝛe ꝯ vniꝰ hois nõ ꝑcipit nisi ꝑ ꝙ ad aliũ ordinãt. Et ꝓp B ẽt q̃tũ ad modũ tradẽdi ista ꝑcepta B mõ fuerũt assignãda vt p ea ordinaret bõ tm ad alterꝫ q̃uis i ordiatiõe ad alterꝫ icludat ẽt ordiatio ad seipꝫ: sic i dilectiõe primi icludit dilcio sui. ¶ Ad 6m dom ꝙ nõ oportuit i ꝑcepl decalogi oiuꝫ vtutũ actꝰ ꝑcipi: qz B ad pfectionẽ vite vtuose ptinet. ꝯ oportuit tm i illꝫ hoiez diligi ꝓ ꝑcepta decalogi: q̃ ꝓ: faciẽda occurrũt tẽdẽtib9 i vtu

Ad tertiã qõnẽ dom ꝙ ꝑcepta decalogi ordinãt ꝑm ꝙ ꝓ: ꝓncipalr faciẽda vl vitãda occurrũt. Et qz i ꝑsonali vita ad cui9 directionem decalog9 dat rõ agẽdi de9 ẽ q̃si finis: iõ ꝑcepta q̃ ad deũ ordinãt ꝓponunt: iter q̃ talꝛ ordo ꝟsiderat vt ꝑꝰ illõ ꝑceptũ ponat: cui9 ꝛriũ a deo magis elõgat: qz gradatiz deo appꝛopriam9 a remotioꝛib9 discedẽtes. Et iõ ꝑceptũ q̃ ꝓhibet ꝛri9 cult9 ꝓ quem bõ q̃si totalr a deo recedit: ꝑꝰ poit q̃ ꝑceptũ: q̃ ꝓhibet irreuerẽtia i vane assumẽdo dinum nom. Et vltio ponit ꝑceptũ de qete ordis i deũ in q̃ bõ deo maxie appꝛopinq̃t. Jn ꝑcept] ãt scõe tabule ẽt simlꝛ ordo obꝛuat vt. ſ. ꝑꝰ poat illõ ꝑceptũ q̃ ꝓ: in bõa ꝟuersatiõe occurrit. ꝛ qz pri9 ẽ ordiatio hois ad domesticoꝭ q̃ ad exneoꝭ. iõ ꝑceptũ de bonoꝛatiõe parẽtũ ꝑmittit alꝫ ꝙ ad oẽs cõiter ptinẽt: i gb9 ẽt ꝑmittũt ꝓhibitiões illoꝝ q̃ ꝓncipalr occurrũt cauẽda. Tẽdẽtib9 ãt ad vtutẽ pri9 occurrit vitãdũ nocumtũ opis q̃ ordis: ꝛ ordis q̃ ordis. ꝛ iter nocumta opis grau9 nocumtũ pri9 vitãdũ occurrit. ꝛ iõ ꝓhibitio homicidy ꝑcedit ꝓhibitionẽ mechie: q̃ ꝑcedit ꝓhibitionẽ furti. ꝛ be tres ꝓhibitiões ꝑcedũt ꝓhibitionẽ falsi testimony. Et vltio ponit ꝓhibitio ꝟcupiscentie: in quo iam pfectio vtutis ꝟsistit ¶ Et per hoc patet solutio ad obiecta.

¶ Utrũ oia legis ꝑcepta ad hec. x. ordinent.

Ad tertiuz sic ꝓcedit. Uidet ꝙ non oia legl ꝑcepta ad b. x. reducãt. Cũ eni b9 ꝑcepta ius nãle ꝛtineãt nõ poterũt ad ea reduci nisi q̃ ex iure nãli ꝓficiscũt. ſ. q̃dã phi bẽt ilege q̃ nõ videt mõ aliq̃ ex lege nãli ꝓficisci: q̃ nihil diferũt vt ꝛ sic vl sic fiãt añq̃ lege posita sint. vt ꝙ sacrificẽ hire9 vl thaur9: sic ẽt ꝓb ſ. i. ſ. et b. dic. g̃ nõ oia ꝑcepta legl ad b. x. reducũt. ¶ ꝓ. ea q̃ sũt diuersoꝝ genez iuicẽ nõ reducũt: sic artificialia nõ reducũt i ꝑn9 nãlia: ſz i ꝑnm q̃ est volũtas vt i. 6. metb. dr. ſz b. ꝑcepta nãlia sũt cuz sint de lege nãli. g̃ ꝑcepta cerimonialia q̃ sũt alteri9 gnis ad ipa nõ reducũt. ¶ ꝓ. manẽte cã mãet effect9. ſz q̃dã ꝑcepta legis mutata sũt illꝫ ꝑcept] manẽtib9: g̃ nõ reducũt ad ista sic ad cãz ¶ ꝓ. oia ista ꝑcepta nãlis rõ dictat. ſz nõ oiuz q̃ i lege posita sũt q̃rẽda ẽ rõ: vt. ff. de le. ꝛ se. g̃ nõ oia ꝑcepta legis ad b. x reducũt. ¶ i ꝓ. vbi ẽ eadẽ ca ꝛ idẽ effect9. b. ãt ꝑcepta eadẽ sũt apõ oẽs. cũ g̃ mlta ꝑcepta legl dine ꝛ legl ciuil apõ diuersos diuersa sint: vr ꝙ nõ oia ꝑcepta legalia ad h reducãt.

¶ Sz ꝟ. Oia ꝑcepta legis ad dilectionẽ dei ꝛ ꝓximi aliq̃lr reducũt: vt i ꝑce. di. dixit magr. ſz dilcio dei ꝛ ꝓximi suffici enter ꝛtinet i istis ꝑceptis. g̃ oia alia ꝑcepta legis ad b. x reducũt. ¶ ꝓ. sic Celsus dixit ius ẽ ars eg ꝛ boni. ſz gcgd ꝛtinet i aliq̃ arte reducit ad pa9 pn9 illi9 artis: sic i scietys demõstratiuis ad dignitates. cũ g̃ ꝑcepta legis nãlis sint i agibilib9: sic pn9 nãlr cognita in demõstratiuis: videt ꝙ oia ꝑcepta legalia ad b. x ꝑcepta legis nãlr reducãt. ¶ ꝓ. nullum ꝑceptũ legis iustũ ẽ nisi rõnabilr positũ sit. ſz ois recta rõcinatio oꝝ ꝙ a nãli cognitiõe deducat: qz pnm rõnis intellꝰ pncipioꝝ ẽ. g̃ oꝝ ꝙ oia legis ꝑcepta si iusta sũt a ꝑceptis legis nãe deducãt. ꝛ sic oia alia in hec ꝓcepta reducunt.

Respõdeo dõz ꝙ i reb9 nãlib9 iuenit triplex cursus rez. Quedã eni sũt sp q̃ nunq̃ deficiũt ex nã sua B bũtia vt sint ꝛ ipediri nõ possint. Quedã vo sũt freq̃nter q̃ i pauciozib9 ipediũt. Quedã vo sũt raro vl i minozi pte. Ea aũt q̃ sũt sp sũt cã ꝛ ozigo eoꝝ q̃ freq̃nter ꝛ raro. vñ ẽt i ea q̃ sũt sp reducũt: vt i. 6. metb. pbar. sic motꝰ celestes q̃ sp sꝛt: sꝛt cã ꝛ regla motꝰ pluuiaꝝ ꝛ ibriũ q̃ vt freq̃nter currũt. Eodẽ mõ ꝛ vtriq̃ sũt. regla ꝛ cã casualiũ motuũ: vt iuẽtiõis thesauri vl alicui9 bo ꝑm ꝙ bovl ex pluuia vl ex aliq̃ bo: qõ ad motũ celi reducit: bz occasionẽ fodiẽdi i agrũ vbi thesauꝝ inuenit. Jta ẽt ẽ de legib9 gb9 humani mot9 dirigũt. Quedã eni sũt leges q̃ ipsi rõni sũt idite: que sũt p9 mẽsura ꝛ regla oiuz hũanoꝝ actuũ. ꝛ bc nullo mõ deficiũt sic nec regimẽ rõnis deficeꝛ põt: vt aliq̃n eẽ nõ debeat. ꝛ be leges ius nãle dñr. Quedã vo leges sũt q̃ ꝑm id qõ sũt bñ rõnẽ vt obꝛuari debeãt: q̃uis aliqb9 ꝛurrẽtib9 earũ obꝛuatio ipediat: sic ꝙ depositũ reddat deponẽti ipedit q̃n gladi9 furioso deponẽti reddẽd9 eẽt. ꝛ be leges simlant bis q̃ freq̃nter i nã accidũt. ꝛ iõ directe ꝛ imediate ad ius nãle reducũt. Et iõ Tul. i ꝓma rhetorica noiat bo ius a nãli iure ꝓfectũ. Quedã vo leges sũt q̃ ꝑm id qõ sũt bñ rõnẽ vt obꝛuari debeãt: q̃uis aliqb9 ꝛurrẽtib9 earũ obꝛuatio ipediat: sic ꝙ depositũ reddat deponẽti ipedit q̃n gladi9 furioso deponẽti reddẽd9 eẽt. ꝛ be leges simlant bis q̃ freq̃nter i nã accidũt. ꝛ iõ directe ꝛ imediate ad ius nãle reducũt. Et iõ Tul. i ꝓma rhetorica noiat bo ius a nãli iure ꝓfectũ. Quedã vo legeꝭ sũt q̃ ꝑm se ꝟsiderate nullã rõnẽ bre videntꝭ sue obꝛuatiõis. ſz rõnẽ bo nãcisc̃ũt ex aliqb9 ꝛurrẽtib9 q̃ faciũt decẽtia obꝛuãdi: ꝛ bo silant bis q̃ raro accidũt i nã. Uñ sic illa nõ reducũt i cãs nãles nisi obꝛuato ꝛursu oium gb9 aliqs rar9 euent9 accidebat: ita ẽt bo legalia que dñr positiua iura reducũt ad legez nãe ñ ꝑ se absolute: ſz ꝟsideratis oib9 circũstãtys ptiClarib9 que faciebãt decẽtia sue obꝛuatiõis. Uñ ꝓ ꝙ oia ꝑcepta legiꝭ dine vel ciuilis ad hec ꝓcepta reducunt aliquo mõ.

Ad primuz g̃ dom ꝙ illa lege pollitica de gb9 phs logr ꝑ se ꝟsiderata dñiaz nõ bñt vtrũ sicl sic fieri debeãt. ſz bo dñiaz sortiunt ex diuersis ꝛcurrentib9: vt dcm est. ¶ Ad scõz dõz ꝙ artificialia nõ reducũt i nãlia ita ꝙ nã sit eoꝝ ꝑnm ꝛ ꝓncipale ꝑnm: ſz icꝛtũ ares vtiℓ nãlib9 ozgãis ad cõpletũ artificy. Sil'r ẽt ꝑcepta cerimonialia vl iuris positiui ñ reducunt ad nãlia q̃si ex ipa nã viz obligãdi habeãt. ſz B bñt ex volũtate istituentis q̃ i istitutiõe nãli rõne vtili si ꝛcte istituit. ¶ Ad tertiũ dõz ꝙ illa ꝑcepta legis q̃ mutata sũt obꝛuãtie sue rõnez bẽbãt ñ ex ipsa suba fci: ſz ex aliqb9 circũstãtib9 causis. sic ꝙ oportebat nr̃e redẽptiõis misteriũ aliqb9 signis prefigurari: vl aliqd bo. Uñ cessãtib9 bis causis ñ mãet reductio istoꝝ ꝑceptoꝝ ad ꝑcepta nãlia. ¶ Ad 4m dom ꝙ B itelligẽdũ est q̃tũ ad subaz fci qõ lege ꝓcipit. qõ aliq̃n nõ bz rõnẽ q̃re sic vl alr fiat vt dcm est. ¶ Ad ſm dom ꝙ ꝑcepta legis q̃ apõ diuersos diuersa sũt depẽdẽt a ꝑceptis nãlib9 que sũt eadez apõ oẽs mediãtib9 aliqb9 circũstãtys vt dcm est. Et boꝝ varietas varietatem in iure positiuo cãt.

¶ Utrꝫ ꝑcepta decalogi sint dispensabilia.

B quartũ sic ꝓcedit. videt ꝙ ꝑcepta decalogi sint dispensabilia: qz ꝑm ꝓb ſ. i. ſ. et b. i bũanis actib9 pp eoꝝ varietatez n̄ pt̃ yna cois regla ĩueniri: quã nõ oporteat i aliqb9 casib9 ꝺficere ad filitudiez lesdie edificatiõis. ſz ꝑcepta legis sũt mẽsura bũanoꝝ actuũ. cũ igit oẽ ꝑceptũ qõ i aliq̃ casu itermittendũ est dispensabile sit: vr ꝙ oia ꝑcepta legis dispẽsabilia sint. ¶ ꝓ. pbs dic i. ſ. et bi. ꝙ iustũ nãle ñ est idẽ apõ oẽs: sic nec alia q̃ nãz hois ꝟsequũt eadem i oib9 ĩueniũt: vt ꝙ dexteꝛa sit fortioꝛ siniſtra: cuz ꝛtigat aliꝭ ambideꝛtros esse: ſz oia ꝑcepta q̃ ñ ab oib9 sũt obꝛuãda sũt dispensabilia: g̃ ꝑcepta decalogi q̃ sũt de iure nãli sũt dispẽsabilia. ¶ ꝓ. ꝑceptũ dinũ nõ pt̃ eẽ iniustũ: sed de9 aliq̃n ꝑcepit fieri aliqd ꝛriũ ꝑceptis decalogi: sic ꝓz Exo. iz. ô spoliatiõe egyptioꝝ. Et Osee. i. de accessu ad foꝛnicariã. g̃ aliq̃n iustũ est fieri ꝺ ꝑcepta decalogi. g̃ ꝑcepta ꝺ calogi sũt dispensabilia. ¶ ꝓ. iter decalogi ꝑcepta ꝛtinẽt homicidy, phibitio Sed aliqb9 casib9 ꝛtigentib9 iudex ꝑcipit hoiem occidi ꝛ iuste. g̃ ꝛ sil'r alia ꝑcepta aligbus casib9

emergẽtib9 pñt nõ obꝛuãda eẽ. ¶ ꝓ. sic ꝓ9 dcm ẽ oia ꝑcepta legis aliquo modo ad precepta decalogi reducunt: ſz ꝑlatis ecclesie licet in aliquibus legis preceptis dispẽsare. ergo ꝛ silr in preceptis decalogi.

¶ Sz ſ. ꝯ. ꝯ berñ. i li. de ꝑcepto ꝛ regula: nulli licz dispẽsare in ꝑcepto qõ a suo supioꝛi ẽ ipositũ: ſz ꝑcepta decalogi sũt ĩposita a deo q̃ ẽ supioꝛ oib9: g̃ nulli licz i ꝑceptis bo dispẽsare. ¶ ꝓ. i q̃z gñe ẽ vna p9 mẽsura quã oz cẽ certissimã: ꝛ ifallibile: vt pz i. io. met. ſz p9 mẽsura oiuz hũanoꝝ actuũ ẽ lex ꝛcalogi: g̃ i nullo casu ab ea discedeꝛ licz: ꝛ ita idispẽsabil'ẽ. ¶ ꝓ. illõ qõ ẽ p se vez sp ꝛ vbiq̃ ẽ vez: g̃ illõ qõ ẽ p se iustũ sp ꝛ vbiq̃ obꝛuãdũ ẽ: ſz ꝑcepta ꝛcalogi sꝛt bo. g̃ ꝛc.

Respondeo dõz ꝙ i q̃z legislatiõe oz duo ꝟsiderare. ſ. subaz leg] q̃ põit: ꝛ id ad qõ legislator respic. Et sic lex lata ẽ mẽsura subditoꝝ i suis actib9: ita B ad qõ respic legislator: qõ ẽ legis itẽtio ꝛ finis ẽ mẽsura legis positiue. Sic g̃ actꝰ subditoꝝ sũt distorti si a lege positiua discordãt: ita lex ipa rectitudinẽ nõ bz si ab itẽtiõe legislatoris ꝺficeꝛet q̃ ẽ rectitudinẽ ꝛstituere: ꝛ cõfuare. Si g̃ sint aliq̃ ꝑcepta q̃ ꝛtinẽt ipaz itẽtionẽ legislatoris ipole ẽ ꝙ i aliq̃ casu salua iustitia possit aligs ab eis deflectere. sic si eẽt B ꝑceptuz nulli faciẽdum eẽ iniuriã. ꝛ iõ cũ oia ꝑcepta ꝛcalogi sint bo ipole ẽ ꝙ dispẽsatiões recipiãt. ꝓcepta ãt q̃ legislator edidit ad mẽsuraz ꝑdictoꝝ metiẽda sꝛt. Uñ q̃diu illa ꝑcepta posita ñ pñt ꝑteriri sine ꝓiudicio p9 mẽsure ad quã ꝛstituta sũt nulli licz i eis dispẽsare. Si q̃n vo pñt salua itẽtiõe legis ꝑteriri: tũc ẽ licitũ dispẽsare ĩ illꝫ ꝑcept] ei g auctẽ bz. Si vo i aliqb9 casib9 lex posita ab intentiõe legislatoris discedat: qz nõ potuit legislator ad oẽs casus itẽdere legẽ ꝛstatuẽs: ſz ad ea q̃ plꝛs accidũt: tũc ẽt licitũ ẽ legẽ positã ꝑterire: ꝛ itẽtionẽ legislatoꝛ] seq. sic pz i eo g ñ reddit ꝺpositũ ipugnãti fidẽ vl pñã: ꝛ ad B pfic q̃da vt q̃ vocat a pbo i. ſ. et bi. epikeia p quã bõ pretermissa lege legislatoris intẽtionez sequitur.

Ad primũ g̃ dõz ꝙ pbs logr de ꝑceptis legis positiue: ꝛ nõ illis q̃ itẽtionẽ legislatoꝛ] includũt. ¶ Ad 2m dom ꝙ iustũ nãle est duplex vt supra dictũ ẽ. Qõdã qõ semp ꝛ vbiq̃ ẽ iustũ: sicut B in q̃ ꝟsistit forma iustitie ꝛ vtut] i gnãli. sic mediũ tenere: rectitudinẽ seruare: ꝛ alia bo. Quoddã vo est ex boc pfectũ ꝑ Tul. ꝛ boc in plib9 ita ꝛtingit: ſz põt in pauciozib9 deficere: vt dcm ẽ. qõ ꝛtigit ex B ꝙ iustũ bo est applicatio q̃dã vlis ꝛ pme mẽsure ad mãz diffoꝛmẽ ꝛ mutabilẽ: ꝛ be bo iusto logr pbs. ¶ Ad 3m dom ꝙ circa precepta decalogi ꝑm ꝙ ad decalogũ ptinẽt nunq̃ de9 fieri ꝑcepit. ꝓhibitio eniz furti ad decalogum ptinet in cꝛtũ res furata aliena ẽ ab accipiẽte. retenta g̃ hac ꝺditiõe si res illa fiat ipsi9 accipiẽtis iã nõ erit ꝺ decalogũ. Et aũt nõ solũ de9 g̃ est oium dñs facere poterat: ſz ẽt q̃nq̃ hoies auctez bñtes rẽ q̃ vni9 fuerat alteri cõferũt ex aliq̃ cã. põt tm de9 in aliqb9 factis ꝺditiões ꝺtias decalogo auferre ꝙ ꝛ nãz mutare pt̃: qõ bõ facere nõ põt. sicut ab ea q̃ nõ est mrimonio iuncta põt auferre bãc ꝺditionẽ nõ suã sine B ꝙ ꝯoz plenarie fiat vt sic accedere ad eã nõ sit ꝺ decalogũ. ¶ Ad 4m dõz ꝙ nõ ꝓhibeꝛ i ꝛcalogo occisio simplr: ſz occisio ei9 g̃ mortẽ pati nõ debuit. ¶ Ad 5m dõz ꝙ nõ ẽ eadem rõ de ꝑceptis decalogi: ꝛ de alys ꝑceptis legis: vt ex predictis patet.

¶ Utrꝫ fuerit ꝺueniẽs obseruationem sabbati precipere.

B quintũ sic ꝓcedit. vr ꝙ incõueniẽs fuerit sabbi obꝛuationẽ ꝑcipere. Sabbm. n. ẽ septia ps tpis toti9 vite hois: ſz valde irrõnabile vr ꝙ bõ septiaz ptẽ vite sue in ocio amittat. sicut Sen. dic deridẽs cerimonias iudeoꝝ: sic Aug. narrat i li. de ci. dei. g̃ irrõnabile fuit sabbati obseruãtiã ꝑcipe. ¶ ꝓ. quãto exercitatio alic9 rei magis discõtinuat tãto bõ in illa re min9 pficit: ſz sabbati obꝛuatio ĩstituta fuit ad vacãdũ dinis. multo aũt ꝛtinuatius eẽt exercitiũ diuinoꝝ si ei cuiuslibz diei vna boza saltẽ deputaret. g̃ vr ꝙ ad maioꝛẽ ꝑfectũ boc fuiſz q̃ die se ptimã obꝛuare. ¶ ꝓ. ab operib9 vtutis nullo tpe vacãdũ est: ſz opa seruilia sũt mã vtutis: g̃ nõ debuit ꝓcipi vt die sabbati a seruilibus operibus abstineretur.

¶ Sz ꝟ. Ad legislatoꝛẽ ptiet oẽs hũanos actꝰ moderare: ſz cũ ipole sit sp agere: vt pbs i li. de sõ. ꝛ vigi. dic ad moderationẽ hũanoꝝ actuũ ptiet vt aliqđ tps geti deputeꝛ. g̃ cõueniẽs fuit vt legislator B ĩstitueret. ¶ ꝓ. hoib9 ꝑsãlis vite tib9 maxia cura adhibẽda ẽ vt dei oipotẽtia ꝛ puidẽtia cognoscãt: ſz lex moꝝsi data ẽ ad ĩstruẽdã vitã ꝑsãle: g̃ ꝑcipue B lege illa ꝺbuit ꝓcipi qõ ad ꝺi oipotẽtia ꝛ puidẽtia credẽdã hoies assuefaceret. B aũt ẽ obꝛuatio sabbi q̃ i mẽoziaz reducit: vt rabbi moyses dic ꝑnm mũdi e9 factura septia die ꝺsũmata ẽ: q̃ supposita cunctis ẽt simplicib9 enidẽs ẽ deũ oipotẽtẽ eẽ. ex puidẽtia nõ exnecitate agere. g̃ ꝺueniẽs fuit vt obseruatio sabbati lege ꝛstatueretur.

¶ Utrꝫ ꝑceptũ de sabbato obseruãdo fuerit morale.

Ulterius vr ꝙ ꝑceptũ de sabbo obꝛuãdo fuerit morale simplr. Ea. n. q̃ i vnã diuisionẽ vẽiũt vni9 rõnis eẽ videt: ſz ꝑceptũ de sabbo obꝛuãdo ꝺdidit aliꝰ ꝑcept] ꝛcalogi q̃ sũt ꝑcepta mozalia legis nãe: g̃ preceptũ de sabbo ẽ morale. ¶ ꝓ. sup illõ Lu. iz. Sex dies sũt in gb9 opari licz: dic glo. Lex i sabbo ñ boiez curare: ſz multa opa facere. i. pctis grauari ꝓhibz. Sz vacare a pctõ est morale ꝑceptũ: g̃ ꝛ ꝑceptũ de sabbato obseruando. ¶ ꝓ. illud qõ bz rõnez moralez vr esse morale ꝑceptũ: ſz obseruatio sabbati est bo: qõ ꝓz ex cã quaz assignat Dam. li. 4. Uacatiõis ingt gra q̃ est ad deuz ꝛ vt pticulã vite deo tribuãt ꝛ regeſcãt seru9 ꝛ subiugale sabbati obseruãtia excogitata est: g̃ ꝑceptũ de sabbato obseruãdo est morale.

¶ Sz ꝟ. ꝓcepta q̃ sũt data in signũ nõ sũt mozalia: ſz cerimõialia: ſz ꝑceptũ de sabbo est bo: vt pz Exo. 31. Uidete vt sabbm meuz custodiatis: qz signum est iter me ꝛ vos: g̃ ꝑceptũ ô sabbo ẽ cerimõiale. ¶ ꝓ. Leuit. 26. dic gl. Mãdatũ sabbi q̃uis in decẽ mãdatis numeratuz sit: nõ tm ex eis est. vr g̃ ꝙ sit cerimoniale ꝛ non morale.

¶ Utrꝫ ꝑceptũ ô sabbi obꝛuatiõe ꝺbuerit cessare tpe gre.

Ulterius vr ꝙ nõ debuerit cessare tpe gre. Thurificatio. n. vt dicũt sci ꝛ magri nõ cessauit: qz significat illõ qõ sp faciẽdũ ẽ. ſ. ꝺuotionẽ oronis: ſz obꝛuatio sabbi signãt regez i deo vt Aug. dic sup Exo. q̃ gdez sp faciẽda ẽ. g̃ nõ ꝺbuit tpe gre cessare. ¶ ꝓ. obꝛuatio sabbati ad maxima pfectiõez ordiabat. ſ. ad vacãdũ dine cõtẽplatiõi: ſz statꝰ gre ẽ pfectioꝛ statu legis: g̃ ẽt magꝛ oz obseruari i B statu q̃ i illo. ¶ Si dicas ꝙ obꝛuaꝛ ſz mutata die. ſ. dñica. Cõtra. Magis ẽ in reuerẽtia hũdũ qõ ad diuinitatẽ ptinet q̃ qõ ad hũanitatẽ. Sz rõ obꝛuãdi sabbz fuit mysteriũ diuine getis: g̃ nõ fuit obꝛuatio sabbi ꝛmutãda in obseruationẽ dñice pp mysteriuz resurrectionis: qõ xpo ꝑm humanã nãm cõpetit. ¶ ꝓ. tpe gre tenemur pfectius deo vacare q̃ tpe legis: sed tpe legis a multis abstinebaꝛ q̃ nũc i die dñico licite fiũt. Nõ. n. erat licitũ cibos coq̃re nec itinerare: g̃ obꝛuatio sabbi nõ est mutata i dñicaz. g̃ adhuc oz obseruatio sabbati remanere.

¶ Sz ꝟ. Exo. 31. Septia dies erit sabz. i. reges. glo. alia ꝑcepta obꝛuãda i no. te. ad lr̃z nõ dubitam9. illõ aũt ô sabbo velatũ ꝛ i mysterio ꝑceptũ fuit vt bodie a nob ñ fueꝛ: ſz solũ signatũ ĩteamur. ¶ ꝓ. dam. dic ꝙ sabbi obꝛuatio excogitata fuit puꝛ] ꝛ ſb elemẽt] mũdi fuiẽtib9: ſz a tali fuitio libati sum9 p aduẽtũ xpi: g̃ ꝛ sabbi obseruatio cessauit.

Respondeo dõz ad pam qõnẽ ꝙ sic ꝑceptũ ô sacrificys bũit aliq̃s cãz mozalẽ ñ simplr

Universidad de Deusto

ſz ꝺz ꝺgruẽtiã illoꝝ gbꝰ lex ꝺabaꝯ:g ad ydolatriã ꝑni erãt vt ꝺo offerrẽt:qꝺ alꝫ idoꝯ obtulisſẽt.ꝛ aliã cãz miſticã.ſ.ad ſignificãꝺũ ſacrificiũ paſſiõis xꝑi. Ita ꝛ ꝑceptũ ꝺe obſeruatiõe ſabbati habuit aliꝙ cãz moꝛalẽ ex ꝺitiõe eoꝝ gbus lex ꝺabaꝯ.g pp auaritiã eis ꝺitã itm̃ ſe ꝛ ſibi ſubditos opi bꝰ ſuilibꝰ occupaſſẽt ꝙ oĩo mẽs eoꝝ a ꝺinis ſubtraheꝛẽt. Et bãc cãz tãgit Daiñ. Silr ẽt qꝛ ad errozeꝫ gẽtiũ ꝑni erãt ꝺicta ẽ eis obſeruatio ſabbati vt creationẽ mũꝺi ſẽp ꝑ oculꝫ haberẽt:ꝛ ſic ꝺeũ recognoſcerẽt:ꝛ timerẽt: quã cãz tangit rabbi moyſes. Dabuit nihilominꝰ ꝛ cãz myſticã triplicez. Unã allegoꝛicã ad ſignificãꝺũ getẽ xꝑi i ſepulchꝛo. Aliaz moꝛalẽ ad ſignificãꝺũ regẽ ꝺũane mẽtis a pctis ꝛ ab oibꝰ alys reb⁹:in gbꝰ requiẽ nõ iuenit niſi i ꝺeo i quo ſolo ẽ ges Tertiã anagogicã ad ſignificãꝺũ eternã requiẽ q̃ ſci i glia geſcẽt:ꝛ iõ ꝙueniẽs fuit inſtitutio ſabbati ꝑ tpe illo.

Ad primuz g̃ ꝺõz ꝙ ſabbati tps nõ amittiꝯ ſi ℔ in ſabbato fiat ad qꝺ ꝺeputatũ ẽ.ſ. ꝺiuinoꝝ ũ ⁊ꝑplatio:ſz qꝫ iudei omiſſis ꝺiuinis in ſabbatis magis lutilibꝰ reb⁹ vacabãt:iõ eos Señ. deriſit. vt ꝺr Treñ.i. Uiderũt eã hoſtes ꝛ deriſerũt ſabbata eiꝰ. Ad 2ᵐ ꝺõz ꝙ laboꝛ nõ ſolũ ipediꝯ ⁊ꝑplatiõis actũ ꝺũ exerceꝯ:ſz ẽt poſtq̃ tr̃ãſit ꝺũ remanẽt ex laboꝛe mẽbꝛa feſſa:ꝛ mẽs diſtracta. vñ ꝙueniẽti⁹ fuit vt vnꝰ ꝺies iteger ꝺiuinis ỏputareꝯ q̃ in ſingulis ꝺiebꝰ aliq̃ boꝛe. Ad 3ᵐ ꝺõz ꝙ qñq̃ actꝰ vniꝰ vtutis itermittẽꝺus ẽ pp actũ excellẽtioꝛis vtutl. ſic ỏpa aliaꝝ vtutũ aliqñ pp opꝰ inſtitie itermittunꝯ:vt ꝺicꝯ Tulliꝰ in ꝓ ꝺe offi. Uirtutes aũt oẽs ⁊ꝑplatine ſũt digniozes vtutibus actiuis q̃ꝛ mã eẽ pñt ſeruilia opa. vñ nõ ẽ icõueniens ꝙ opꝰ ſeruile itermittaꝯ ad tps vt ⁊ꝑplationi vacetur.

Ad ſecundaz qõnẽ ꝺõz ꝙ ꝑceptũ ꝺe ſabbato obſeruãꝺo q̃tũ ad aliqꝺ moꝛale eſt:ꝛ q̃tũ ad aliqꝺ cerimõiale:ꝛ q̃tũ ad aliqꝺ ꝓt ẽt ꝺici iudiciale. Scõz.n.illõ ei⁹ ꝙ nãlis rõ ꝺictat ꝑceptuz moꝛale ẽ: vt.ſ. aliq̃ tpe hõ ⁊ꝑplatiõi vacet:ſz taxatio tpis:in q̃ vacãꝺũ ſit nõ ẽ õ ꝺictamie nãlis legl:ꝛ iõ ñ ẽ moꝛale ꝑceptũ. Sz ſz ꝙ ꝺz ꝓ cã ſignificationẽ ſic ẽ cerimõiale. ſz aũt ꝙ ꝺz ꝓ cã cõꝺitionẽ illiꝰ ppliꝰ cui ſꝺueniẽꝺũ erat ꝓ ℔ ꝑceptũ iudiciale ẽ.

Ad primũ g̃ ꝺõz ꝙ ꝺnũeraꝯ alys ꝑcept⁹ õcalogi q̃tũ ad id qꝺ ꝺz ꝺe rõne moꝛalis ꝓcepti.

Ad 2ᵐ ꝺõz ꝙ opa ſuilia miſtice ĩtelligũꝯ ꝑctã:ſz ad lr̃az opa ſeruilia ꝺicunꝯ ad quoꝝ exercitiuz ſeruos ꝺeputatos bẽmꝰ:in gbꝰ ꝺebẽt artes mechanice ꝺirigere q̃ ꝺ liberales ꝺiuiꝺunꝯ. Ad 3ᵐ ꝺõz ꝙ cãe ille nõ ſunt moꝛales niſi cõſiderata ꝺitiõe illiꝰ ppli cui lex ꝺabaꝯ. vñ ex ℔ magis põt ꝺcludi ꝙ ſit iudiciale ꝑceptuz q̃tũ moꝛale.

Ad tertiã qõnẽ ꝺõz ꝙ ſabbi obſeruatio q̃tũ ad illud qꝺ ỏ lege nãli bẽbat ꝓut moꝛale ꝑceptuz ẽ tpe gr̃e nõ ceſſauit. ĩmo pfectiꝰ iplẽꝺũ ẽ ſic ꝛ alia moꝛalia ꝑcepta. Et iõ apls.i. Coꝛ.7. ꝺat ꝛilliũ ꝺe vgib⁹. vt ex ſollicitudinẽ exiſtẽtes ſemp q̃ ꝺei ſũt cogitẽt:ſz taxatio ꝺiei vel tpis q̃ ad legẽ moꝛalẽ nõ ꝓtinebat vẽiẽte ſtatu gr̃e ceſſauit.

Ad primuz g̃ ꝺõm ꝙ obſeruatio (ſic ꝛ alia legalia. ſabbi iq̃tũ cerimõiaꝯ ẽ ſignãt ꝓncipaliter regez xꝑi i ſepulchꝛo:ꝛ ꝙ ꝺñs getẽ quã bẽmꝰ ꝓ ipz ꝺſepulti cũ eo ꝑ baꝑmũ i moꝛtẽ. Ro.6. vñ veniẽte vitate figura ceſſauit. Et nõ ẽ ſil'e ỏ thurificatiõe q̃ ꝓncipal'r ñ ẽ ſignũ futuri:ſz eiꝰ qꝺ ſp eẽ ꝺz. Ad 2ᵐ ꝺõz ꝙ qz pfectiꝰ i noua lege ỏbemꝰ ꝺo vacare:iõ ñ fuit taxãꝺũ tps illꝰ gbꝰ iniũgiꝯ:vt ſine itermiſſiõe oꝛẽt. Ad 3ᵐ ꝺõz ꝙ obſeruatio ꝺñice ñ obligat ex ꝑcepto õcalogi niſi q̃tũ ad ℔ qꝺ ẽ õ ꝺictamie legl nãe. taxatio.n. illi⁹ ꝺiei ẽ ex iſtitutiõe eccl'ie volẽtis reſurrectionẽ xꝑi cui nr̃az vitã ꝺformare ỏbemꝰ in iugi mẽoꝛia eẽ. q̃uiꝭ aũt reſurrectio xꝑi ei ſz bũanitatẽ ꝺueniat:tm̃ opꝰ ꝺiuinitat⁹ ẽ q̃ eũ a moꝛtuis ſuſcitauit. vñ nõ i mioꝛi reuerẽtia ẽ habẽꝺa q̃ꝛ reges artifici:ꝛ ꝓſũmatio ꝺitoꝛis fcẽ i ꝺie ſabbati. ĩmo ãpliꝰ ſz ꝙ opꝰ ꝺitor⁹ ope repatõis pficiꝯ. Ad 4ᵐ ꝺõz ꝙ ĩ ꝺie ꝺñico tenemur vacare ex ꝓſtitutiõe eccl'ie ab opib⁹ q̃ nos ĩpedire poſſent a cultu ꝺino q ꝺicit in tali ꝺie exercẽꝺus niſi ex cã ꝑ eũ g hz auctez in aliq̃ ꝺiſpenſeꝯ. Neq̃ oz ꝙ ab oib⁹ in ꝺie ꝺñica ceſſem⁹ a gbꝰ i ꝺie ſabbati ceſſabãt:qz antiq̃ꝝ ceſſatio ab oib⁹ opib⁹ ſeruilib⁹ in ſignificationem erat:nõ aũt noſtra ceſſatio.

¶ Utꝛ vſuras accipere ſit pctm̃.

Ad ſextũ ſic ꝓcediꝯ. vꝛ ꝙ vſuras accipe nõ ſit pctm̃. Nihil.n.ẽ pctm̃ niſi qꝺ ẽ ỏ ꝑceptũ aliqꝺ moꝛale. cerimõialia aũt ꝛ iudicialia legl moſayce nõ nos obligãt. Sz ꝑceptũ ỏ nõ accipiẽꝺo vſurã nõ ẽ moꝛale: qz ꝑcepta moꝛalia obligant reſpcũ oĩuz ꝛ ad oẽs:ſz Deut. 23. iudeis ꝺcediꝯ ꝙ fenerentꝯ nõ ꝓximis ſz exneis:g̃ vſuras accipe ñ ẽ pctm̃. ¶ ℗. ꝺſtat ꝙ ille g alicui pecuniã mutuat aliqꝺ cõmodũ ei facꝯ:ſz ꝓm pbz i. 5. ethi. ĩ retributiõe ꝺmãet ciuitas: vt.ſ. q̃tũ feẽ tm̃ ei fiat. g̃ nõ ẽ pctm̃:ſz licitũ ꝛ iuſtũ: vt ꝓ ꝺmodo qꝺ mutuãꝺo fecit aliqꝺ lucꝝ reporteꝯ. Si ꝺicas ꝙ tenebaꝯ ei gratis mutuare: vñ in hoc peccat ꝙ vẽꝺit alicui qꝺ ei ꝺebebat. Contra. ſz ℔ g̃ nõ peccabit lucꝝ ỏ mutuo q̃ꝛ̃s niſi qñ mutuare teneꝯ:ſz nõ ſp teneꝯ mutuare: g̃ aliqñ licet ei vſuras accipe. ¶ ℗. ñ minꝰ poſſũ accipe ab eo cui bñficꝰ extiti q̃ ab eo cui nullũ bñficiũ ỏtuli:ſz ſi aliqs cui nõ mutuaſſẽ aliqꝺ mihi ꝺaret de ſuo:ẽt ſi ſperaſſem accipe licite ꝺetinere poſſez: g̃ ꝛ ab eo cui bñficꝰ extiti mutuũ ꝺcedẽꝺo:licz mihi aliqꝺ expectare recipe ꝛ ỏtinere. ¶ ℗. pl⁹ efficiꝯ mihi ỏbi toꝛ ille i quẽ tr̃ãſtuli ꝺñiũ rei mee q̃ ille cui ſolũ vſum rei mee ꝺceſſi:ſz i reb⁹ in qb⁹ nõ tr̃ãſſeꝯ ꝺñiuz ſi ꝺcedãtur ad aliqꝺ vſũ:licz ide aliqꝺ accipe:ſic ꝓz i locatiõib⁹ ꝺomozũ equoꝝ ꝛ hỏ. g̃ multo ampliꝰ licz mihi accipe ab eo in quez g mutuũ pecunie mee ꝺñium tr̃ãſtuli. ¶ ℗. gcũq̃ cõicat alicui i pctõ moꝛtali peccat moꝛtaliter:ſz ille g ꝺat vſuras accipiens mutuũ cõicat ei g accipit vſuras ꝺans mutuuz. ſi g̃ accipiens vſuras ſp peccat vꝛ ꝙ ꝛ ꝺans. qꝺ falſum eſt.

¶ Sz ℑ. Lu. xi. Date mutuũ nihil inde ſperãtes:ꝛ ℑ ℔ veniunt feneratoꝛes: g̃ peccãt. ¶ ℗. ea q̃ veniũt in eandẽ ꝺiuiſionez ſunt vniꝰ rõnis:ſz ꝺare pecuniã ad vſurã ꝺnumeraꝯ alys q̃ ſũt pctã moꝛtalia: vt pz i pſal. Dñe qs hitabit ꝛc. g̃ ẽ pctm̃ moꝛtale. ¶ ℗. vbicũq̃ ẽ turpe lucꝝ eſt pctm̃. ſz pbs ponit in. 4. ethi. feneratoꝛes inter turpes lucratoꝛes: g̃ ꝛc.

Reſpondeo ꝺõz ꝙ ab oĩbus ꝺr̃ cõiter ꝙ ꝺare ad vſurã pctm̃ moꝛtale eſt:ſz ꝺiuerſi ꝺiuerſas rõnes aſſignãt. Quiꝺã.n. ꝺicũt ꝙ ĩ ỏ pecũiã ꝑ certo lucro ꝺcedere ñ licz ſic ꝺomũ vl'equũ vl'alia hỏ:qz pecunia nõ ỏteriozaꝯ ex vſu:ſz alys reb⁹ aliqꝺ ꝺepit ex vſu. Sz iſta rõ ñ ẽ gñal:qz i aliqb⁹ reb⁹:ꝑ q̃ꝛ ꝺceſſiõe aliqꝺ accipi põt licite nihil ex vſu ꝺepit:ſic ꝛ ꝺceſſiõe ꝺom⁹ ad vſum ad vnũ ꝺiẽ. Et ꝓterea ꝑciũ qꝺ accipiẽ nõ ꝺmenſuraꝯ ꝺãno qꝺ accidit ex vſu rei. ñ. n. tm̃ ꝺepit i mutuo q̃tũ ꝺaꝯ. Et iõ aly aſſignãt aliã rõnẽ:qz videlz qñ pecunia mutuaꝯ tranſſerꝯ ꝺñiuz:qꝺ nõ fit i ꝺomo:ꝛ i alys reb⁹. iuſtũ. vꝛ vt ꝑ vſu rei q̃ mea remãet. ſ. ꝺom⁹:aliqꝺ accipe poſſim. ſz ꝑ rei vſu. ſ. pecunie q̃ fit alterius ex ℔ ipſo ꝙ mutuaꝯ aliqꝺ accipe nihil aliꝺ ẽ q̃tũ accipe aliqꝺ ab aliq̃ ꝑ vſu rei ꝓpe:ꝛ iõ vꝛ ꝙ ẽ qꝺã exactio ꝛ pctm̃. Sz ℔ rõ ſatis ꝓbabil'r vꝛ:ꝛ iõ ſil'e accidit in oib⁹ reb⁹ i gb⁹ tr̃ãſſeꝯ ꝺñiuz ꝑ mutuũ: ſic granũ vinũ ꝛ hỏ ꝑ q̃ꝝ vſu nihil accipe licz vltra valoꝛẽ ei⁹ qꝺ mutuatũ ẽ. ꝓt tm̃ ꝛ alia rõ aſſignari: qz oẽs alie res ex ſeipſis hũt aliquã vtilitatẽ: pecunia aũt nõ:ſz ex mẽſura vtilitatis aliaꝝ rez:vt pz ꝑ ꝓbz i. 5. ethi. Et iõ pecunie vſus nõ hz mẽſurã vtilitat⁹ ex ipa pecunia: ſz ex reb⁹ q̃ ꝑ pecuniã mẽſuraꝯ ꝺñiaz ei⁹ g pecuniã ad res tr̃ãſmutat. Unñ accipe maiozem pecuniã ꝑ miozi nihil aliꝺ eẽ vꝛ q̃tũ ꝺiuerſificare mẽſuram in accipiẽꝺo ꝛ ꝺãꝺo: qꝺ manifeſte iniqtatez cõtinet.

Ad primuz g̃ ꝺõz ꝙ lex Deut. logiꝯ ỏ iudeis reſpcũ aliaꝝ nationũ q̃ terrã ꝓmiſſiõis iudeis diuinitꝰ ꝺceſſã detinebãt. ꝛ iõ ꝓmiſſũ fuit eis vſuris ꝛ gbuſcũq̃ exactiõib⁹ extoꝛq̃re ab iuſte poſſidẽtib⁹ qꝺ eis iuſte ꝺebebaꝯ. ſic ẽt ꝺr ꝺe ſpoliatiõe egyptioꝝ g iudeis mercedẽ laboꝛis qꝺ eis fuieꝛãt ſubtraxeꝛãt. ¶ Uel ꝺõz ꝙ ſic libell⁹ repudij ꝓmiſſus ẽ eis ad ꝺuritiã coꝛdis eoꝝ ne vxores iterficeꝛẽt: ad qꝺ ꝑni erãt: ita ẽt ꝓmiſſũ fuit eis fenerare ex̃neis ne fr̃ib⁹ ſuis fenerarẽt: ad qꝺ eos ĩnata auaritia ĩcitabat. ¶ Ad 2ᵐ ꝺõz ꝙ bñficiũ mutui nõ ẽ ampliꝰ q̃ pecunia mutuata. vñ ſi pl⁹ exigiꝯ: exigiꝯ plus q̃ ꝺebitũ ẽ: ꝛ iõ eſt ĩniſta exactio. ¶ Ad 3ᵐ ꝺõz ꝙ q̃uis hõ nõ teneaꝯ ſẽp mutuũ ꝺcedere: teneꝯ tm̃ ad ℔ vt qñcũq̃ mutuũ exigiꝯ nõ pl⁹ exigat q̃ ꝺederat. ¶ Ad 4ᵐ ꝺõz ꝙ ab eo cui bñficium ỏtuli: licz mihi tm̃ ſpare ꝛ accipe q̃tũ feci:ꝛ nõ plus. qcgd aũt ꝺe vtilitate ỏtigit ei cui mutuũ ꝺedi vltra mẽſurã mutui ex pecũia mutuata: ℔ ẽ ex iꝺuſtria ei⁹ g ſagaciter pecunia vſus ẽ. iꝺuſtriã aũt ei⁹ ſibi ꝺẽꝺere nõ ꝺebeo: ſic nec propſtultitia ei⁹ minꝰ bñe ꝺebeo. ¶ Ad 5ᵐ ꝺõz ꝙ ℔ ipſo q̃ ꝺñiũ pecũie tr̃ãſferꝯ ẽ rõ q̃re ꝓpſu ei⁹ nihil accipe ỏbeã vl'ſpare q̃ mihi ꝺebitũ. ¶ Ad 6ᵐ ꝺõz ꝙ ille q vſuras ꝺat ꝛ mutuũ accipit ĩ necitate ñ peccat nec vſurario cõicat iq̃tũ hỏ: qz nõ volũtari⁹ vſurã ꝺat: ſz q̃ſi coactꝰ necitate. ¶ Expõ tex.

Hec origenes ꝺicꝯ eẽ ꝺuo mãꝺata) Sic Oꝛige. ꝓm mãꝺatũ ꝺidit in ꝺuo: ita ꝺuo vltia mãꝺata q̃ ſũt ꝺe ꝓhibitiõe ꝺcupiſcẽtie ꝺiũgit i vnũ: ꝛ ſic ꝑcepta ꝺenarium nõ trãſcẽꝺũt. (Idolũ nihil ẽ in mũꝺo.) Doc ãt multipliꝯ ĩtelligi põt. Uno mõ inq̃tũ idolũ ẽ ſil'itudo: ꝛ ſic exponit Oꝛige. vt ꝺicaꝯ ydolũ nihil eẽ: qz nulla res ẽ i mũꝺo: cui⁹ ſit ſil'itudo. Alio mõ ꝓt ĩtelligi de ydolo ſz ꝙ ẽ res q̃ꝺã. Et ℔ ꝺupliꝯ. Uno mõ q̃tũ ad formã q̃ eſtimaꝯ eſſe in ydolo ꝛ nõ ẽ in eo. ſ. formã deitatis. Alio mõ ꝓt ĩtelligi de ydolo ſz ꝙ ẽ res q̃ꝺã. Et ℔ ꝺupliꝯ. Uno mõ q̃tũ ad formã q̃ eſtimaꝯ eſſe in ydolo ꝛ nõ ẽ in eo. ſ. formã deitatis. Alio mõ q̃tũ ad effectũ qz. ſ. ad pctm̃ ĩducit qꝺ nihil ẽ. (Nõ aſſumes nomẽ ꝺi tui i vanũ.) Aſſumere ẽ ad aliqꝺ ſumere. ſumiꝯ aũt nomẽ ꝺei ad alicꝰ vitat⁹ ỏfirmationẽ ꝙ modũ iuramẽti. Si g̃ ſumaꝯ ad ỏfirmãꝺũ aliqꝺ falſũ qꝺ i ſe nullo mõ ỏfirmabile ẽ: tũc in vanũ aſſumiꝯ ꝛ ꝙ nihilo iuraꝯ: qz vanũ ẽ qꝺ ẽ ad finem aliquẽ quẽ nõ icludit: vt ꝺr i. z. pby. (Noie igr̃ mecꝺie oĩs illicitꝰ ꝺcubitꝰ ꝛc.) Lũ pctm̃ ℑ nãz ſit grauius q̃tũ mechiavr̃ ꝙ illꝺ poti⁹ ꝓhiberi ꝺẽuerit q̃ſi ꝑ tramite relinquẽꝺũ. Et ꝺõz ꝙ qz legiſlatoꝛ hoꝝb⁹ legẽ ꝺabat: iõ i ꝓmiſ legis mãꝺatis nõ ꝺebebat niſi pctã bũana ꝓhibere. pctm̃ aũt ℑ nãm nõ ẽ bũanũ ſz beſtiale ſz pbz i. 7. ethi. (Ut ſii byeme credim⁹ ꝺeceꝫ modioꝫ ꝛc.) Doc ẽ ĩtelligẽꝺũ ſi plus valeãt in meſſe quindecim mody ſz cõe foꝝ q̃tũ i byeme ꝺeceꝫ. alꝫ ſi fiat ỏmẽſuratio ꝺati ꝛ accepti ad valoꝛem pecunie nõ erit vſura: ſed equalis cõmutatio.

¶ De triplici genere mẽꝺacij. Biſ. xxxviii.

Sciẽꝺus ẽ tm̃ tria eẽ gña mẽꝺaciozꝝ. ſũt. n. mẽꝺacia q̃ꝺã ꝑ ſalutẽ vl' ỏmꝺo alicꝰ: nõ malitia: ſed benignitate ꝺcã. q̃ꝛ obſtetrices ſunt mentite ꝛ raab. ẽ ꝛ aliud mẽꝺacij genꝰ qꝺ fit ioco: qꝺ nõ fallit. ſcit. n. cui ꝺr̃ cã ioci ꝺici. ꝛ hec ꝺuo gnã mẽꝺaciozꝝ nõ ſũt ſine culpa: ſz nõ cum magna. ꝓfectis g̃ nõ ỏuenit mẽtiri: nec ẽt ꝑ tpa livita alicꝰ: ne ꝑ coꝛpe alteriꝰ aĩam ſuã occiꝺat. licz aũt eis veꝝ tacẽ: ſz nõ falſũ ꝺicere. vt ſi qs ñ vult boiez ad moꝛtẽ ꝓdere: veꝝ taceat: ſz nõ falſum ꝺicat. Tertium ꝛo genꝰ mẽꝺacij eſt qꝺ ex malignitate ꝛ ꝺuplicitate ꝓcedit: cunctis valde cauẽꝺũ. Hꝭ inuit vꝛ mẽꝺacia illa q̃ fiũt ioco vꝛ ꝑ ſalutẽ alicꝰ ipfectis eẽ vẽialia pctã. pfectis ꝛo illud qꝺ ꝑ ỏmodo alteriꝰ ꝺr̃ eẽ ꝺãnabile. qꝺ ẽt ꝺe mẽꝺacio iocoſo putari põt: ꝑcipue ſi itereꝯ.

¶ Oꝛ mẽꝺaciũ obſtetricũ ꝛ raab fuit veniale.

De mẽꝺacio aũt obſtetricũ ꝛ raab ꝙ fuerit vẽiale Aug. tradit ꝺicẽs. Foꝛſitã ſic̃ obſtetrices nõ remunerate ſũt qz mẽtite ſũt: ſz qz ifãtes liberauerũt: ꝛ ꝑ bãc mĩaz veniale fuit pctm̃: non tm̃ nullũ. Sic raab liberata ꝑ libationẽ explozatoꝝ ꝑ q̃ nõ fuit veniale pctm̃. Sz ne puꝛet qlꝯ ĩ ceteris pctis: ſi ꝑ libationẽ boiuz fiant ita poſſe ꝺcedi veniã. multa. n. mala ỏteſtãꝺa talẽ ſequũt erroꝛẽ. Poſſum⁹. n. ꝛ furãꝺo alicui ꝓdeſſe: ſi pauꝑ cui ꝺaꝯ ſẽtit ꝺmodũ: ꝛ ꝺiues cui tollit nõ ſentit icõmodũ. Itaq̃ ꝛ adulterãꝺo poſſum⁹ ꝓdeſſe ſi aliq̃ niſi ad ℔ ei ꝺſentiaꝯ appareat amãꝺo moritura: ꝛ ſi vixeꝛit penitẽꝺo purganda: nec ideo peccatũ graue negabiꝯ tale adulteriuz.

¶ Oꝛ octo ſunt genera mendacij.

Octẽꝺũ ẽ ẽt. viij. eẽ genera mẽꝺacij: vt Aug. i ll. de mẽꝺacio tradit: q̃ ꝺiligenter notãꝺa ſũt vt appeat qꝺ mẽꝺaciũ ſit veniale ꝛ qꝺ ꝺãnabile. Primũ capitale eſt mẽꝺaciũ lõge fugiẽꝺũ: qꝺ fit i ꝺoctria religiõis ad qꝺ nulla cã q̃ſq̃ ꝺz aꝺꝺuci. Scõz ꝙ tale eſt vt nulli ꝑſit ꝛ obſit alicui. Tertiuz qꝺ ira ꝓdeſt alicui vt obſit alteri. Quartũ qꝺ fit ſola mẽtiẽꝺi fallẽꝺiq̃ libiꝺie. qꝺ miruꝫ mẽꝺaciũ ẽ. Quintuz qꝺ fit placẽꝺi cupiꝺitate ỏ ſuauilocꝺ. Hꝭ oib⁹ euitatis. ſeq̃ſ ſextũ genꝰ qꝺ nulli obeſt ꝛ ꝓdeſt alicui: vt ſi qs pecuniã alicꝰ iuſte tollẽꝺã ſciens vbi ſcit ſe neſcire mentiaꝯ. Septimũ qꝺ ꝛ nulli obeſt ꝛ ꝓdeſt alicui: vt ſi qs nolẽs boiez q̃ſtuz ad moꝛtẽ ꝓdẽ mẽtiaꝯ. Octauũ qꝺ nulli obeſt ꝛ ad ℔ ꝓdeſt: vt ab iniꝰꝺicia coꝛpali aliquẽ tueaꝯ. in hiſ aũt tãto minꝰ qlꝯq̃ peccat cũ mẽtiꝯ quãto magis a ꝓximo recedit. qlꝯuis vero aliqꝺ genꝰ eſſe mendacij qꝺ pctm̃ non ſit putauerit: deciꝑiet ſeipſuz turpiter: cuz boneſtũ eſſe decepto rem alioꝝ arbitreꝯ: oẽ genꝰ g̃ mendacij ĩſimope fuge: qz omne mendaciũ nõ eſt a ꝺeo.

Quid ſit mendacium.

Hic videꝺũ eſt qꝺ ſit mẽꝺaciũ: ꝛ qꝺ ſit mẽtiri. ꝺeide vtrũ oẽ mẽꝺaciũ ſit peccatũ: ꝛ q̃ꝛe: Aꝺẽꝺaciũ eſt vt Aug. ait falſa ſignificatio vocis cũ intentiõe fallẽꝺi. vt g̃ mẽꝺaciũ ſit neceſſe eſt vt falſũ ꝓferaꝯ ꝛ cũ itentiõe fallẽꝺi. ꝺoc. n. malũ eſt ꝓpriũ mẽtiẽtis vnũ bñe clauſũ i pectoꝛe: aliud ꝓmptũ i lingua. Aꝺẽtiri ꝛo ẽ loq̃ ℑ ℔ q aio ſentit qs ſine illꝺ veꝝ ſit

siue nō. Dis g̃ g̃ logr̃ mẽdaciū mẽtir̃: qz logr̃ ꝫ
B qđ aio sentit. i. volūtate fallẽdi: ꝫ nō dis g mẽ
tir̃ mdaciū dic̃: qz qđ vez ẽ logr̃ aliqñ mẽtiẽdo:
sic̃ ecōuerso falsū dicẽdo aliqñ verax ẽ. vñ aug.
Nemo sane mẽtiẽs iudicãdus ẽ g dic̃ falsuz qđ
putat vez: qz c̃ztū in ipso ẽ nō fallit ipe: ꝫ fallit.
Nō igr̃ mẽdacỹ arguẽdus ẽ: qz falsa icauti⁹ cre
dit ac p veris bz. portiuscz eꝫ rio ille mẽtit g dic̃
vez qđ falsū putat. c̃ztū. n. ad aiuz ei⁹ attinet: nō
vez dic̃: qz nō qđ sentit dic̃: c̃uis vez iuẽiat eẽ
qđ dicit. nec ille liber ẽ a mẽdacio g ore nesciẽs
logr̃ vez: sciẽs aũt voluntate mẽtitur.

¶ Qō de iudeo g dicit xp̃z eẽ deū.

Hic q̃ri solet si iude⁹ dicat xp̃z esse deū:
cū nō ita sentiat aio: vtz loq̃tur mẽda
ciū. nō ẽ mẽdaciū qđ dicit: qz ly al'r te
neat aio: vez tñ ẽ qđ dicit: ⁊ ió nō est mẽdaciū:
mentir̃ tñ illud qđ vez ẽ dicens. Qz ꝙ oẽ mẽ
daciū sit pctm̃ Aug. insinuat. Adibi ingt vñ oẽ
mdaciū eẽ pctm̃: ꝫ m'tū interest quo aio ⁊ đ qb⁹
reb⁹ qlꝯ mẽtiat. Nō. n. sic peccat g ꝓsulendi vt
g nocẽdi volūtate mentir̃. nec tm̃ nocet g viato
rez mentiẽdo in diuerso itinere mittit c̃ztū g viã
vite mendacio deprauat. Dozro oẽ mendaciū
ió dōz est esse pctm̃: qz hoc dz log hō qđ aio ge
rit. siue illud vez sit siue pureꝫ ⁊ nō sit. ꝙba. n.
ió istituta sūt: nō vt p ea hoies inicẽ fallãt: ꝫ q̃ p
ea in alteri⁹ noticiã suas cogitatiões ferãt. ꝙbis
g̃ vti ad fallaciã nō ad qđ sūt istituta pctm̃ ẽ. nec
ẽt ió vllū mẽdaciū putãdū nō esse pctm̃: qz pos
sum⁹ alicui aliqñ pdesse mentiẽdo. Possumus
enim vt pdictū est ⁊ furãdo ⁊ adulterãdo pdes
se. Mẽdaciuz quocz nō tũc tm̃ eẽ possum⁹ dicẽ
qñ aliqs ledit. Cū. n. a sciẽte dr̃ falsū mẽdaciuz
est: siue qs siue nemo ledat. Ecce ex his cōstat
oẽ mẽdaciū eẽ pctm̃: nō tm̃ ꝺ oi mẽdacio accipi
endū ẽ illꝺ: pdes oẽs q loquũt mẽdaciū. Nec il
lud. os qđ mentir̃ occidit aiaz. Nec omne men
daciū isto p̄cepto ꝓhiberi videt: nec p̄missa de
scriptione mendacium ioci includi.

¶ Vbi cū periculo erratur vel nō.

Illud ẽt sciẽdū ẽ ꝙ i qbusdã reb⁹ ma
gno malo: i qbusdã puo: i qbusdã nul
lo fallimur. In qbusdã reb⁹ nihil iter
est ad capescẽdū ꝺi regnū. vtz credat. an nō: vl'
vtz putent ꝙba: an falsa: siue sint siue nō. In his
errare. i. aliꝺ p alio putare nō arbitrãdū est esse
pctm̃: vl' si ẽ minimū atcz leuissimū: ⁊ sūt ꝙba c̃z
uis ñ videãt: q̃ nisi credant ad vitã eternã nō pt
uenirı. Et licz erroꝛ maxia cura cauẽd⁹ sit ñ so
lúmō i maioꝛib⁹: ſz ẽt i mioꝛib⁹ reb⁹: nec nisi rez
ig̃rãtia possit errari: nō ẽ tm̃ ꝓfis vt ꝓtinuo erret
q̃q aliqd nesciat. Sz q̃q se existimat scire qđ
nescit. p ꝙ. n. approbat falsū qđ erroꝛis ꝓprii
est. Verũtm̃ in q̃ re q̃q erret interest pl'm. Sūt
enim q̃ nescire est meli⁹ c̃z scire. Itẽ i nōnull' erra
re pfuit aliq̃n: ſz in via pedũ: nō in via mozũ.

¶ De iacob si mentitus fuit.

Dolet ẽt q̃ri ꝺ iacob q dixit se eẽ esau al'r
aio sentiẽs: vtz mẽtit⁹ sit. de B aug. ait.
Jacob qđ mr̃e feẽ auctoze: vt falleret
pr̃z: si diligenr̃ attẽdat: vr̃ ñ eẽ mẽdaciū: ꝫ my
steriū. itẽdebat. n. mr̃i obedir̃: q̃ p spm̃ nouerat
mysteriū: ⁊ ió pp familiare ꝓfilium spūs sci. qđ
mr̃ accepat: a mendacio excusatur iacob.

¶ Distinctis gnẽr̃ p̄ceptis scẽe tabule ⁊ expositis. Dic ma
gister determinat de gbusdã q̃ p̄cepto gnro ꝓximi. s. mẽ
dacio ⁊ piurio. Diuidit aũt B ps in duas. In p̄a determiat
de mẽdacio. In z̄a de piurio. 39. dis. (Nūc de piurio videa
mus.) Pria ps i duas. Prio distinguit diuersos modos mẽ
dacy. In z̄a diffinit mẽdaciū ibi. (Dic videdū ẽ gd sit mẽ
daciū ⁊c̃.) Pria in duas. In pria pte ponit quãdã diuisio
nẽ mẽdacy p quã scir̃ qđ mẽdaciū sit mortale ⁊ qđ vẽiale
pctm̃. In scda ponit quãdã aliã: p quã scir̃ qđ mẽdaciū sit
alio graui⁹. (Sciẽdū ẽ octo eẽ gnã mẽdacy ⁊c̃.) Circa p̄m
duo facit. Prio distinguit tres mẽdacy modos. z̄o ex dcis
manifestat qđdã qđ dubium eẽ poterat ibi. (De mẽdacio
aũt obstetricũ ⁊c̃.) (Dic videdū ẽ gd sit mẽdaciū ⁊c̃.) Dic
diffinit mẽdaciū. Et circa B tria fac̃. p̄o ondit gd sit menda
ciū. z̄o ondit qđ oẽ mdaciū ẽ pctm̃ ibi. (Qz mẽdaciū oẽ.) 3o
soluit qđdã qđ videbar̃ ꝓbi ibi. (Solet q̃ri ꝺ iacob.) Circa
p̄m tria fac̃. p ondit gd sit mẽdaciū. z̄o gd sit mentiri ibi.
(Mẽtiri ꝺo ẽ ⁊c̃.) 3o soluit q̃dã qđnẽ ibi. (Dic solet q̃ri.)
(Qz ꝺo oẽ mẽdaciū ⁊c̃.) Circa B. ꝺ. fa. p ondit i oi mẽdacio
eẽ pcti piculū. z̄o ondit ꝺ erroze g ẽ mẽdacy effect⁹: qđ qñ
q̃q pt eẽ cū pctō qñq̃ sine pctō ibi. (Illꝺ ẽt sciẽdū.) Qō. I.

Hic querunt gnẽr̃. p qđ sit mẽdaciū. z̄o
ꝺ diuisiõe quã pōit. 3o vtz
oẽ mdaciū sit pctm̃. 4o vtz oẽ mdaciū sit pctm̃
mortale. 5o ꝺ ordie mẽdacioꝛ i grauitate pcti.

¶ Utz diffō mẽdacy in lr̃a sit ꝓueniens.

Ad p̄mū sic pcedit. vr̃ ꝙ icōueniẽter diffiniat̃ mẽdaciū i lr̃a. g. n.
vez logr̃ qđ falsū eẽ credit mẽtir̃: sic̃ dic̃ aug.
in li. de mẽda. ſz ibi nō est falsa vocis significa
tio: g̃ male mẽdaciū diffinit eẽ falsa vocl signi
ficatio. ¶ P. mẽdaciū oppōit vtati. vt' aũt vtatis ñ solū
in dcis: ſz ẽt i fcis ꝓsistit �, ſz phz i. 4. etb. i. g̃ nō oẽ mẽdaciuz
est falsa vocis significatio. ¶ P. sic̃ in. z. li. dcin ẽ: itẽtio re
spicit finẽ vltimũ: ſz a fine vltio nō recipit aliqd spẽz: sed a
pxio qđ ẽ obz: c'ẽ volūtas. cū aũt i diffõne nō debeãt poni
nisi specificãtia diffinitũ: vr̃ ꝙ icōueniẽter pōat i diffõne
mẽdacy itẽtio fallendi. ¶ P. id qđ ẽ cõe bñ ⁊ male factis
nō dz poni in diffõne alicui⁹ mali maxie q̃si ꝓpletiuũ dif
finitiõis: ſz intẽtio mala pōt cõiter ineniri: ⁊ in bis q̃ sūt bo
na ex gñe ⁊ in bis q̃ sūt mala ex gñe: sic̃ ẽt in ꝓposito pz de
illo g vez dic̃ ne ei credat si estimet gcgd dixerit sibi nō
credi: g̃ itẽtio fallẽdi nō dz poni in diffõne mẽdacy. ¶ P.
ille g ioco mẽtir̃ fallere nō itendit: qz scit sibi nō credi: sed
tñ iocosuz mẽdaciū iter mendacia reputat: g̃ intentio fal
lendi nō dz poni in diffõne mendacy.

Respõdeo dōz ꝙ duob⁹ modis i actib⁹ bũanis ꝓ
git eẽ pctm̃. vno mō ex ipa nã facti qđ i
se malũ ẽ sic̃ i illq̃ sit mala ex gñe. alio mō ex abusu faciẽt

sit cũ gs ea q̃ sūt bõa ex gñe: ex itẽtiõe prava facit. Mẽda
ciū g̃ vtrũq; istoꝝ ꝓplectit: qz c̃ztū ẽ de se ꝺordinatũ ẽ: ⁊ qz
ꝺordiatio i signãdo ñ pōt eẽ nisi ex falsitate significatiõis.
ió i mẽdacio falsa significatio icludit. falsa ãt significatio
ad rõnẽ pcti i mozalib⁹ ñ sufficit: cũ ñ sit i ptãte bois verũ
significare: sic̃ nec vez scire. vñ oz ꝙ sit tal' falsa significa
tio i mẽdacio q̃ gs volẽs a recto deuiet. B ãt ñ ẽ nisi qñ sci
ens falsũ logr̃: qz ignoraãs ñ volũtari⁹ ẽ. ex B ãt ipo ꝙ aliqs
sciẽter falsũ logr̃ falsitatẽ itẽdit significare. ⁊ ió ꝓpletiuũ i
diffinitiõe mẽdacy pōit itẽtio fallẽdi: ſz q̃si male falsa vo
cẽ dōz ꝙ mẽtiri ⁊ mẽ
daciũ i B differũt: qz mẽdaciũ noĩat ali
qd qđ ſz se ẽ de gener̃ malorꝝ p abstractõez suã: mẽtiri aũt
rõne sue ꝓcretiõis ipoztat obligatẽ siue pctm̃ ex pte dicẽ
tis. vñ aliqs dicẽdo illꝺ qđ ſz se aẽo ñ deuiat si ſm suã opi
niõez deuiet mẽtir̃. ñ ãt qđ dic̃ ẽ mẽdaciū. ¶ Ad z̄m dꝺ. ꝙ
vox hoi p̄ncipal'r data ẽ ad significãdũ. vñ oẽ signuz q̃ qs
aliqd significat noĩe voc̃ itelligit̃: ⁊ eo mẽdaciū pfici pōt:
sic̃ pz i signis ⁊ nutib⁹ mõachoꝝ: sic̃ ⁊ oẽs alĩ sẽlus sortiũt
nomẽ visus g ẽ p̄ncipalioz iter eos. ¶ Ad 3m dōz ꝙ finis ẽ
duplex. vn⁹ q ẽ p̄pri⁹ alicui⁹ vtuti vl' vicio: ⁊ cõmẽsurat̃ obo
ei⁹: ⁊ bꝺ finis itẽtio ad spẽz vtutꝫ vl' vicy ptinet sic̃ ⁊ volũ
tas obi: eq̃'r. n. ẽ eẽntiale fortitudini velle sustiere difficili
a. ⁊ itẽdere bonũ: qꝺ ẽ ſz habitũ. Alĩ⁹ ẽ finis cõis sic̃ felici
tas respectu oiuz vtutũ. ⁊ itẽtio bꝺ finis ñ specificat vtutẽ
Intẽtio ãt q̃ i diffinitiõe mẽdacy pōit ẽ finis ꝓpriꝫ ⁊ obo
ꝓportiõati. sic̃. n. verax vã logr̃ amore veri: ita mẽdax fal
sũ logr̃ falsitatẽ itẽdẽs. ¶ Ad 4m dōz ꝙ ex B ipo ꝙ pctm̃
qđ ẽ ꝺ gñe bonoꝝ fit puersa itẽtiõe alicui vicio appropata
ad spẽz illi⁹ vicy trahit̃. Sic̃ g vadit ad ecclesiã vt furet̃.
vñ ⁊ vã vocis significatio qñ itẽtiõe fallẽdi fit ad spẽz mẽ
dacy trahit̃. ¶ Ad vltimũ dōz ꝙ itẽtio fallẽdi pōt itelli
gi duplr. vno mō respectu fallacie ꝓut ẽ in ipo fallẽte tm̃:
alio ° ꝓut ẽ i fallẽte ⁊ i eo g fallit̃. gcũcz. n. falsũ logr̃ c̃ztũ
ẽ i se fallit. c̃uis ñ sp aliqs pei⁹ vbũ fallat̃. Quicũcz g̃ sci
ens falsũ logr̃. fallaciã itẽdit ꝺ ſz ꝙ ẽ i fallẽte. vñ ista itẽtio
fallendi cõis est oi mendacio. ſz itentio q̃ aliqs itendit fal
laciã nō solũ vt ipse fallat: sed vt aly fallant̃ nō est i men
dacio iocoso. vnde minimũ habet de rõne mendacy.

¶ Utrũ diuisio mendacy in lr̃a sit ꝓueniens.

Ad secundũz sic ꝓcedit. vr̃ ꝙ icõue
niẽter mendaciũ diui
dat̃ i lr̃a. Ea. n. q̃ ſz accẽs sūt cũ ifinita sint di
mittẽda sūt. Sz mẽdacio inc̃tũ bꝺ. accidit ꝙ
fiat iocoꝝ vl' cõmodo vl' dãno alicui⁹: g̃ ſz ista i
couẽiẽter diuidit̃ mẽdaciũ. ¶ P. ſz phz i. 4. etb. Lud⁹ cũ
sit qđã reges vtil'ẽ ad vitã ẽt vtuosaz: ſz mẽdaciũ officio
sũ dr̃ qđ fit ad vtilitatẽ alic⁹. iocosũ aũt qđ fit cã ioci: g̃ mẽ
daciũ iocosuz i officioso icludit̃: nec deberet ꝺ ipuz diuidi.
¶ P. phs i. 4. etb. dic̃ ꝙ aliqs fallax ẽ g nulli⁹ gr̃a maioza
exĩstẽtib⁹ fingit: ſz mẽdaciũ iocosuz: officiosũ: ⁊ pniciosum
alic⁹ cã fit: g̃ ẽ aliqđ mẽdaciũ pter ista tria. ¶ P. Aug. po
nit octo mendacy gnã: ergo i sufficiẽter p tria tm̃ diuidit̃.
¶ P. videt̃ ꝙ i illis octo sit etiã aliq̃ supfluitas. mẽdaciũ
emi qđ fit i doctrina religiõis nō distinguit̃ ab alys nisi ſz
mãz: ſz mãlis multiplicatio relinqueda ẽ: g̃ nō debuit hoc
mẽdaciũ ꝺ alia distingui. ¶ P. phs i. 4. etb. diuidit mẽda
ciũ i iactãtiã ⁊ ironiã. cũ g̃ B mẽbza hic ptermittãt. vr̃ diui

opinionẽ audiẽtis pueĩar: vr. ſ. vez estimet qđ falsuz ẽ sibi
a dicẽte ꝓlatũ. ⁊ i B gradu ꝓsistit mẽdaciũ officiosuz i q̃ ñ
puenit̃ ad pl⁹ mali nisi q̃ audiẽs falsaz intẽtionẽ ꝺcipiat
c̃ztũ ad itẽtionẽ dicẽtis. Tertⁱ⁹ grad⁹ ẽ vt ſz eiusdẽ itẽtio
nẽ fallacia pducat̃ vlteri⁹ vsq; ad dãnũ i reb⁹ vl' pson⁹ ali
cui⁹. ⁊ B ẽ pniciosuz mendaciũ. Et p B pz solutio ad p̄m: qz
c̃uis bꝺ accidãt mendacio inc̃tum bꝺ: nō tñ accidunt ei
inc̃tũ pctm̃. (¶ Ad z̄m dōz ꝙ c̃uis ludus aliqs sit vtilis: ñ
tñ lud⁹ ille tal' q̃lis ẽ lud⁹ mẽtiẽtis. (¶ Ad 3m dōz ꝙ ille q
nulli⁹ gr̃a mẽtit̃ ad mẽdaciũ iocosuz reducit̃: maxie si mẽ
tiat̃ ꝺ idifferẽtib⁹. ⁊ q̃ ad nulli⁹ dãnũ ptiere pñt. opatiões
enĩ ludicre nulli⁹ gr̃a fiũt: vt ꝺr̃ i. x. etb. (¶ Ad 4m dõm. ꝙ
illa octo gnã mẽdacy sub trib⁹ p̄mis ꝓtinẽt̃: ſz ió magis pti
culati diuiditur: qz diuersis mr̃ys ꝓtingit eẽ mai⁹ vl' min⁹
pctm̃. vñ tria mẽbza scde diuisiõis reducũt̃ ad mẽdaciuz
pniciosũ. pōt. n. alicui iferri nocumẽtũ vl' i spũali vita: ⁊ sic
ẽ p̄m: qꝺ fit i doctria religiõis vl' i alys: siue nocumẽtũ ali
cui illatũ i nulli⁹ ꝓfectũ cadat: qꝺ ẽ secũdus mod⁹: siue ca
dat i ꝓfectũ alicui⁹ qꝺ ẽ terti⁹ modus. Duo ꝺo aly mõi re
ducũt̃ ad mẽdaciũ iocosũ: qz aliqñ aliqs mẽtit̃ pp suã ole
ctatiõez quã bz in mẽtiẽdo. ⁊ sic ẽ q̃rt⁹ mod⁹. Aliqñ aũt pp
ẽlectatiõez alteri⁹ cui ex mẽdacio placz: ⁊ sic ẽ q̃nt⁹ mod⁹.
tres ꝺo vltimi mõi reducũt̃ ad officiosũ mẽdaciũ. Aliqñ
. n. aliqs mẽtit̃ ad vitãdũ dãnũ alteri⁹ i pecũia: ⁊ sic ẽ sext⁹
mod⁹. Aliqñ i ꝓsona c̃ztũ ad vitã corꝓalẽ: ⁊ sic est septim⁹
mod⁹. aliqñ ꝺo c̃ztũ ad ea q̃ vtut̃ sũt: ⁊ sic ẽ octau⁹. (¶ Ad
5m dōz ꝙ mãl' mr̃ kiplicatio ꝺbuit bꝺ tãgi: ic̃ztũ diuersa c̃ti
tas culpe p eã ifinuat̃. (¶ Ad vltimũ dōz ꝙ phs assignat
duas spẽs mẽdacy ſz ꝙ oppōit vtuti. ⁊ ió diuisit mẽdaciũ
i supfluũ: qꝺ ẽ iactãtia. ⁊ diminutũ qđ ẽ yronia. iactator. n.
ẽ g maiora ꝺ se fingit c̃z sint: yronia aũt g minora. Dic aũt
diuidit̃ mẽdaciũ ad cogĩcẽdũ c̃ztitatẽ in ipo. ⁊ ió oportuit
aliter diuidere. ¶ Utꝛ oẽ mẽdaciũ sit pctm̃.

A B tertiũ sic ꝓcedit. vr̃ ꝙ ñ oẽ mẽda
m sit pctm̃. nllz. n. pctm̃ sit ifti
ctu spũs sci: ſz Jacob vt i lr̃a dr̃ pp familiar̃ ꝓfi
liũ spũsci. qđ a mr̃e accepat: dixit se eẽ ꝓgẽitũ
cũ ñ eẽt: ⁊ ita mẽtir⁹ ẽ: g̃ aliqđ mẽda
m ñ ẽ pctm̃
¶ P. nllz pctm̃ remũerar̃ a ꝺo. Sz obstetrices egypti sũt
remũerate a deo p mẽdacio qđ pharaõi dixer̃t vt ꝺr̃ Exo.
z. g̃ aliqđ mẽdaciũ ñ ẽ pctm̃. ¶ P. null⁹ vtuosus ic̃ztũ bꝺ.
peccat: ſz ſz phz i. 4. etb. ad vtutẽ vitat̃ ptiet decliare ad
min⁹ i q̃ aliqđ mẽdaciũ ẽ: g̃ ñ oẽ mẽdaciũ ẽ pctm̃. ¶ P. vt
dr̃. i. Petri. i. Spũsco ispirati locuti sũt sci dei hoies: g scrip
turas dinas ediderũt: ſz iueniũr̃ i scriptur⁹ aliq̃ locutiões q̃
ñ sũt vtutẽ ſz ꝙ vba sonãt: sic̃ ꝙ ligna filne inerunt ad rãnũ vt
eis iparet. Iuꝺ. ix. Cũ g̃ p ispirationez spũsci nō fiat aliqđ
pctm̃. vr̃ ꝙ ñ oẽ mẽdaciũ sit pctm̃ ¶ P. viciũ mẽdacy qđ
vtuti vitat̃ oppōit̃ ñ solũ ẽ i dict⁹: ſz ẽt in fact⁹: ſz sine pctō
pōt aliqs aliqñ signare fcō qđ ñ ẽ: sic̃ ꝺ xp̃o legit̃ Lu. vl. ꝙ
finxit se longi⁹ ire. Silr ẽt Josue g sil'auit se fugere añ ha
bitatores Day. ⁊ Dauid g sil'auit se stultũ añ regẽ Achis:
g̃ ⁊ vbo pōt aliqs sine pctō mẽtiri. ¶ P. mẽdaciũ ñ vr̃ eẽ
pctm̃ nisi ex eo ꝙ fallit: ſz aliqñ expedit bonũ vt i aliq̃ fallat̃
⁊ erret vt i lr̃a dr̃. ⁊ i mr̃tis casib⁹ pz: g̃ aliqñ pōt aliqs sine
pctō mẽtiri. ¶ P. null⁹ act⁹ ꝛgru⁹ ẽ pctm̃: ſz mẽdaciũ offi
ciosũ ẽ bꝺ: qz offm̃ ẽ ꝛgru⁹ act⁹ ꝙsone ſz statuta pr̃ie. igit̃ ⁊c̃.
¶ Sz ꝺ. aug. i li. ꝺ mẽ. dic̃. g̃ sqs aliqꝺ gen⁹ mẽdacy qđ pẽz
ñ sit eẽ putauerit seipz turpiter ꝺcipit: g̃ oẽ mẽdaciũ pctm̃
ẽ. ¶ P. ois iordiatio i actib⁹ bũanis si volũtaria sit pctm̃
ẽ. ſz vbicũcz ẽ mẽda
m ẽ aliq̃ iordiatio: qz adhibet̃ vox ad fi
gnificãdũ aliqd qđ significabile ñ ẽ: g̃ oẽ mẽdaciũ ẽ pctm̃
¶ P. nihil oppōit̃ vtuti nisi pctm̃: ſz oẽ mẽdaciũ opponit̃
vtuti q̃ ẽ vitas: vt i. 4. etbi. pz. g̃ oẽ mẽdaciũ ẽ peccatũ.

Respõdeo dōz ꝙ cũ malũ oifariã ꝓtigat cuiuslibz
circũstãtie puersitas ẽt alterius circũstãtie

debit| exhtib⁹ pctñ ī mõib⁹ fac̃ vt si aliḡs accipiat vñ ñ dz q̃tũcũq; bonũ itẽdat vl'alie circũstãtie ordinate videãt pctñ ñ euitabit̃.cũ aũt locutio iuẽta sit ad exp̃mẽdã ꝓcep tõez cõdis qñcũq; aliḡs logr̃ qõ ī cõde ñ hz logr̃ q; ñ dz.Bñ aũt ꝛtigit in oĩ mẽdacio.vñ oẽ mẽdaciũ ẽ pctñ q̃tũcũq;

Ad primũ ḡ dõz.q;ba q̃ (aliḡs pp bonũ mẽtiat. iacob ptulit fz aliquẽ itell'z nec̃itatẽ vl' vitatẽ hũert.sibi.n.p̃gẽitura dei electiõe õebeat:ꝛ ad illũ itell'z spũsc̃ũs yba ordiabat c⁹ istictu ꝛ itell'u loq̃bat siue ipe illũ itellectũ exꝑbis accipet explicite siue iplicite B significat̃ itẽdes ad qõ spũsc̃ũs ordiabat.vñ a mẽdacio excusat̃.ꝛ eadẽ rõ ẽ ꝺ oib⁹ ꝑbis q̃ mẽdaciũ sape videt̃ ab illis viris ꝓtata ī qb⁹ mẽdaciũ ꝓcedeꝛ nephariũ vr̃. (Ad z^m dõ.q; obstetrices mẽtite sr̃ ad lr̃az:nec ꝑ mẽdacio remũerate sũt:fz ꝑ pietate:qz pueros hebzeoꝛ libarũt. (Ad z^m dõz q; ī maiozi icludit̃ min⁹ ꝛ ñ ecõuerso:ꝛ qñ vtuosus eligit min⁹ dicere ꝺ se q̃ possit fz rei vitatẽ nõ mẽtir̃:fz aliqꝺ vez tacet. (Ad 4.^m dõ.q; yba q̃ ī sacra scriptura sr̃ scripta aut sũt yba ei⁹ g scriptur̃ edidit:aut sũt ẏba alicuius g in scriptura recitat̃ loquẽs.Si ꝑ:mõ sic ñ ꝛtigit ī eis mẽdaciũ:qz ī figuratiuis locutiõib⁹ ñ ẽ sẽsus ẏboꝛ quẽ ꝑ aspectu faciũt:fz quẽ ꝓferẽs sb tali mõ loq̃ndi facer̃ itẽdit:sic̃ q dic̃ q; ꝓratũ ridet sub q̃dã rei filitudie intẽdit significare ꝓrati flozitiõez.Si ãt sũt ẏba alic⁹ g recitat̃ loq̃ns aut sũt alicui⁹ cui⁹ malicia ī scriptura arguit̃:ꝛ sic ñ ẽ icõueniẽs q; sint ibi ẽt mẽdacia:sic̃ ẏba iudeoꝛ xp̃m blasfemãtiũ.Aut alicui⁹ g cõmẽdat̃ nõ ꝺ pfectiõe vtut|:fz de pfectu sic̃ obstetrices cõmẽdãt̃ q; ī B̃ pfecer̃t q; ñ ī dãnũ alicui⁹ fz ī obsegũ dinũ mentite sũt:aut sunt ẏba alicui⁹ g cõmendat̃ de pfectiõe vtut| ꝛ ī exꝑplũ ꝓdit̃:ꝛ tũc ẽ eadẽ rõ sic̃ de ẏbis scripture. (Ad 5^m dõz q; fcã nõ sũt ordiata de se ad significãdũ sic̃ voces. Et iõ ñ oz q; si aliqd fiat p qd aliqꝺ falsũ det̃ itelligi q; B̃ ipo fiat qõ ñ dz fieri:sic̃ dr̃ q; nõ dz dici qñ falsũ voce significat̃.vñ nõ oz q; oẽ tale fctñ sit pctñ ꝛ p̃cipue qñ fctñ ī significatiõe alic⁹ exbibet̃.tũc.n.eadẽ rõ ẽ de illis fact| ꝛ de locutiõib⁹ figuratiuis.Sic̃.n. locutio figuratiua vitatẽ hz ñ a sensu quẽ ẏba bñt ī ꝑ:aspectu fz ab eo quẽ loquẽs facere itẽdit: ita ẽt q; dñs oñdit se velle lõgi⁹ ire q̃si ꝑ filitudinẽ elõgatiõis ī itinere significabat elõgationẽ sui a cognitõe discipl⁹.ꝛ ī B̃ vitatẽ bẽbat. (Ad 6^m dõz q; q̃uis alicui ꝑsit ī aliq̃ casu falli:ñ tñ ꝓpter B̃ bonũ aliqꝺ malũ faciẽdũ ẽ:sic̃ nec ẽ furãdũ vt elemosine dẽtur:ꝛ ita cũ mẽdaciũ ꝺ se ꝺiatoez bẽat:ñ ẽ mẽtiẽdũ ꝑ q̃ cũq; alteri⁹ cõmodo. (Ad vltimum dõz q; mendacium dr̃ officiosuz nõ rõne sui:fz rõne cause q̃ ad mẽtiẽdũ icliat.

(Utr̃ oẽ mẽdaciũ sit peccatũ mortale.

AD quartũ sic ꝓcedit̃ vr̃ q; oẽ mẽdaciũ sit pctñ mortale.oẽ.n. pctñ qõ in pditiõez adducit ẽ pctñ mortale. Sz ī psal.dr̃.Perdes oẽs q loquũt̃ mẽdaciũ: ḡ oẽ mẽdaciũ ẽ pctñ mortale. (P.oẽ id qõ ī sbuersiõnẽ fidei ẏgit ẽ pctñ mortale.fz mẽdaciũ ẽ hꝺ.vt Aug. ꝑbat ī li.ꝺ mẽda.ḡ oẽ mẽdaciũ ẽ pctñ mortale. Minoꝛ pz ex B̃ q; si ī aliq̃ casu mẽtiri fz tũc nõ sp oz fidẽ bono hoi adhibere:ꝛ si ī aliq̃ nõ sibi credit̃ nõ erit necessitas vt ī alys sibi credat̃. (P.si aliqꝺ mẽdaciuz excusẽt̃ a pctõ mortali p̃cipue mẽdaciũ officiosuz tale eẽ vr̃:fz mẽdaciuz officiosuz ẽ pctñ mortale:cũ ꝑ ipuz eterna merces ī tpalẽ cõmutet̃.Greg.n.dic̃ ī glo.Exo.i.ꝺ obstetricib⁹.bẽignitat| eaꝛ merces q̃ ī eterna vita remũerari poterat ꝑ culpã mẽdacy ī terrenã recõpẽsatiõez cõmutata ẽ:ḡ oẽ mẽdaciũ ẽ pctñ mortale. (P.ī lr̃a dr̃ q; ꝑfect| viris dãnabile est ꝑ cõmõ alteri⁹ mẽtiri:fz nl'm pctñ dr̃ eẽ dãnabile nisi mortale:ḡ mẽdaciũ officiosũ ꝑfect| ẽ mortale:ꝛ eadẽ rõne oẽ aliꝺ mẽdaciũ;cũ mẽdaciũ officiosũ min⁹ videat̃ eẽ dãnosuz;ꝛ ita ꝑ ꝓse ẽt ī alys oẽ mẽdaciũ pctñ mortuale ẽ:qz p-

fecti ñ sũt peiozis ꝺditiõis q̃ aly. (P.nihil ꝑhibeat̃ dino ꝑcepto nisi pctñ mortale:fz ī ꝑhibitiõe falsi testimõy ꝑhibet̃ oẽ mẽdaciũ:sic̃ Aug.dic̃ i li.ꝺ mẽda.ḡ oẽ mendaciũ est

(Sz ꝺ.pp pctñ mortale nõ edificantur (pctñ mortale. spuales dom⁹:fz obstetricib⁹ edificauit de⁹ spuales dom⁹ fz Jero.ḡ obstetrices mẽtiẽdo mortal'r ñ peccauerũt:ꝛ ita ñ oẽ mẽdaciũ ẽ mõtale pctñ. (P.nullũ pctñ mõtale alicui ꝓcedit̃:fz ī glo.sup p^m Exo. dr̃ q; ifirmis ꝓcedit̃ mẽtiri. ḡ ñ oẽ mẽdaciũ ẽ pctñ mõtale. (P.Hre.dic̃ q; mẽdaciũ officiosum facile credim⁹ relaxari:fz pctñ ex B̃ dr̃ vẽiale q; facile remittit̃:ḡ mẽdaciũ officiosum est pctñ veniale.

Respõdeo dõz q; pctñ mortale dr̃ qõ boiem vita spuali ꝑuat.spuał aũt vita ꝑ charitatẽ ẽ vñ illa pctã ex sui gñe mõtalia sũt.q̃ ꝺ dilectiõez dei vl' ꝓximi vgũt.Et iõ duplex gen⁹ mẽdacy pctñ mortale ponẽ dũ ẽ.Primũ qõ ꝺ deũ ẽ sic̃ cũ qs ī doctrina religiõis mẽtiatur. z^m ẽ qõ ī detrimẽtũ iustitie ad ꝓximũ vgit:siue sit tale mẽdaciũ qõ ad puersiõez iudicy ordiat̃:sic̃ cũ qs ī loco iudicy falsuz dic̃:siue sit ī nocumẽtũ alicui⁹ qõ sine mortali pctõ eẽ ñ põt.Alia vo mẽdacia qz ꝺiatiõez q̃ndã bñt ñ tñ a dilectõe dei ꝛ ꝓximi auertũt:pctã sũt:fz sũt vẽialia.

Ad primuz ḡ dõz q; auctozitas illa ñ logr̃ ꝺ oĩ mẽdacio:fz ꝺ pnitioso tñ. (Ad z^m dõz q; mẽdaciũ ꝓlatũ si estimet̃ eẽ licitũ ipa estiatio ī sbuersiõez fidei ẏgeret:ñ tñ oz q; oẽ mẽdaciũ ad sbuersiõez fidei ordinet̃:ꝑcipue cũ ñ sit de bis q̃ ad fidẽ spectãt. (Ad 3^m dõm q; ꝺ mẽdacio obstetricũ diuersa ẽ opio.Quidã.n.dicũt q; mẽdaciũ fuit ad obꝛuãdã vitã pueroꝛ:ꝛ sic fuit officiosũ ꝛ veniale pctñ:fuit ẽt ad ꝓseruãdũ vitã ꝓpriã:ꝛ sic fuit libidiosuz ꝛ mõtale pctñ.Sz B̃ nõ vr̃ rõnabile:qz ñ min⁹ dz hõ suã vitã tueri q̃ alteri⁹.Et iõ aly dicũt q; ī actiꝺ obstetricũ tria ẽ ꝓsiderand̃.Prio ipaz pietatẽ q̃ puer| ꝑcere voluerũt.ꝛ q̃tũ ad B̃ vl' meruerũt:vl' ad meritũ dispõebãt̃ ꝛ fz B̃ itelligẽdũ ẽ ẏbũ Jero.q; edificauit eis de⁹ domos spuales.Fuit ẽt ibi mẽdaciũ qõ siue ꝑ libatiõe pueroꝛ siue ꝑ libatiõe vite ꝑpe:qõ magꝛ vr̃ ibtil'r discutieti fz Grego.dictũ pctñ veniale fuit:ꝛ sic bñt laudẽ fz Aug.i li.ꝺ mẽdacio nõ ꝑfecte iustitie:fz ꝑfect⁹ ad iustitiã:Fuit ẽt ibi omiss ꝓfessiõis dine vitat| ꝛ iustitie.si tñ cozã pharaõe tũc cõfiteri tenebant̃:ꝛ q̃tũ ad B̃ potuit ibi eẽ pctñ mortale.Et fz B̃ põt itelligi q; merces eterna eis ī tpalẽ cõmutata est. Ul'si ex B̃ mõtal'r ñ peccauerũt dr̃ merces eterna ī tpalez cõmutata:qz eaꝛ bẽignitas gr̃a ñ ifozmata remũeratiõez tpalem habuit q̃ gr̃e adiũcta habuisset eternaz. (Ad 4.^m dõ.q; fz q̃sdã oẽ mẽdaciũ vtr| ꝑfect| pctñ mortale ẽ.Cui⁹ rõnẽ duplr̃ alig assignãt.Quidã.n.sumũt rõnẽ ex ꝑfectiõe charitat| ꝑ quã mẽs hois sũme vitati adheret adeo q; oẽ mẽdaciũ eoꝛ cũ õlibatiõe ꝛ exꝛeptu ẽ.vñ ñ põt eẽ vẽiale:sic̃ nec bõ ī ꝑ° statu venial'r peccare potuit.Sz B̃ nihil ẽ dcñ:qz eadẽ rõne nullũ aliꝺ pctñ veniale cõmittere posse nt:qõ falsissimũ ẽ:q̃tũcũq; ꝑfectissimis vir| cũ ẽt ī aplis pctñ vẽiale fuerit.i. Jo.i.Si dixerim⁹ q; pctñ ñ bẽm⁹ nẽ.

Aly vo sumũt rõnẽ ex ꝑfectiõe stat⁹ fz q; aliq ꝑfectiõez ī publico ꝓtẽdũt:vt religiosi ꝛ ꝓlati:ꝛ iſtis adhibeat̃ fides tã. q̃ ꝓfuatoriꝺ⁹ vitat|.vñ si ī aliq̃ a vitate deuiarent nec eis nec alys fides adhiberet̃:ꝛ sic fieret magnũ ꝑiudiciuz vitati.Sz B̃ itez nihil ẽ:qz ñ credit̃ eis tã. q̃ ꝓfuatoriꝺ⁹ vitatis ī oiꝺ⁹ eoꝛ fact| vl' dict|:fz ī illꝛ tñ q̃ ad officiũ ꝓfuãde vitat| spectãt:sic̃ doctria ꝛ iudiciũ ī gꝺ⁹ si a vitate deuiarẽt ñ ẽ dubiũ gn peccarẽt mõtal'r.Et iõ dõ. q; nec mẽdaciũ nec aliꝺ pctñ qꝺ ex gñe suo pctñ mortale ñ ẽ ꝑfectis vir| mõtale pctñ fit:nisi sit ꝺ eoꝛ votũ.fz ꝑ accñs põt eis mõtale fieri sic̃ ꝛ alys:vt si fiat ꝺ cõscias q̃uis errãt̃ vl' rõne scãdali vl' alicui⁹ hꝺ.Qz vo dr̃ ī lr̃a q; mẽdaciũ officiosũ ꝑfectis viris est dãnabile itelligẽdũ est ꝓpatiue:qz in eodẽ genere pcti magis peccat pfect⁹ q̃ imꝑfect⁹:q̃uis ytricꝺ ve-

nial'r vel mortal'r:nõ tñ bꝭ circũstãtia aggrauãs agrrauat in infinitũ:vt q; vni est veniale alteri mortale fiat. (Ad 5^m dõm q; dino ꝑcepto ꝑhibet̃ aliqd dupl'r.vno mõ directe qõ ꝺ ꝑceptũ dr̃ ꝛ sic ꝑhibet̃ mẽdaciũ pniciosum qõ ex ipa forma ꝑcepti pz.Nõ loq̃r| ꝺ primũ tuũ falsũ teſti.alio mõ idirecte qõ ꝑter ꝑceptũ dr̃:ꝛ sic mẽdaciũ iocosũ ꝛ officiosuz sic̃ ꝛ alia pctã venialia ꝑcepto dino prohibẽtur.

(Utrũ gradus mendacioꝛ ꝓuenienter assignent̃ in lr̃a.

AD quintum sic ꝓcedit̃.videt̃ q; icõuenienter gradus mẽdaciorũ in lr̃a assignent̃.q̃cũq; enī aliqs falsũ sciẽter logtur mẽtiꝛ:fz aliqs disputãdo falsuz sciẽter logr̃ ẽt in bis q̃ ad fidẽ ꝑtinẽt:ḡ dic̃ mẽdaciuz in doctrina religionis:ꝛ B̃ nõ est graui⁹ mẽdacio pniciosoꝰ: ḡ mẽdaciũ qõ fit in doctrina nõ est ꝑmũ ꝛ grauissimũ mẽdaciũ. (P.ꝛtingit q; de bis q̃ ad fidei religionẽ pertinẽt aliqs ioco mẽtiat:nec tñ B̃ graui⁹ reputaret̃ q̃ mẽdaciuz vgẽs in graue dãnũ ꝓprimi:ḡ idẽ qõ ꝑbus. (P.officiosum mẽdaciũ pl's bz de rõne mẽdacy q̃ iocosuz:vt ex dcis pz. cũ ḡ iocosuz mẽdaciũ ꝑponat̃ officioso vr̃ q; icõuenienter ordinet̃. (P.cuicũq; malicia ꝑpter seipsam placet vr̃ in spñ scñ peccare:fz pctñ in spñ scñ ẽ grauissimũ:vt in.z. li.dciũ ẽ.cũ ḡ ille q mẽtiꝛ sola mẽtiẽdi libidine in ipsa malicia delectari videat̃.vr̃ q; B̃ mẽdaciũ ceteris sit grauius qõ tñ q̃rto loco ponit̃. (P.q̃to mai⁹ nocumẽtũ ꝑ mẽdaciũ euitat̃ tãto ẽ min⁹ pctñ:fz mai⁹ dãnũ ẽ corꝑis mozs q̃ corꝑis imũdicia:ḡ septimũ mẽdaciũ qõ fit ad tuẽdũ vitã deberet postponi octauo:qõ fit ad tuẽdũ aliqẽ ab imũdi

(In ꝺiũ ẽ auctas Aug.in li.de mẽdacio. (cia corꝑali.

Respondeo dõz q; qõlibet pctñ fz suũ genꝰ hz alia quã q̃titatẽ cui addi vl' subtrahi põt rõne alic⁹ adiũcti.vñ ꝛ q̃titas mẽdacy ꝑm tres gꝺus põt ꝺsiderari.Primꝰ gꝺus ẽ qñ q̃titas mẽdacy ex aliq̃ adiuncto augmẽtat̃.B ãt adiũctũ mẽdaciũ aggrauãs ẽ vl' ꝓpbanatio dinoꝛ q̃ ẽ ꝺditio maxime aggrauãs.et iõ mẽdaciuz qõ fit in doctria religiõis ponit̃ ꝑmũ.Ul'ẽ nocumẽtũ ꝓximoꝛ:qõ gdẽ mitigat̃ si nocumẽto aliq̃ vtilitas adiũgat̃.ꝛ iõ i 2° ozdie ponit̃ mẽdaciũ qõ obest ꝛ nlꝰ ꝑdest.In 3° vo mẽdaciũ qõ alicui ꝑdest ꝛ nlꝰ obest.Scõs vo grad⁹ mendacy ꝺsiderat̃ sine additiõe vl' diminutiõe: fz qz in q̃libet genere pcti graui⁹ ẽ pctñ qõ ex hitu ꝑcedit:iq̃tũ ex libidine maiozi fit:iõ i 4.° loco ponit̃ mẽdaciũ:qõ fit ex libidine mẽtiẽdi:qz vnicuiq; bñti bitũ delectabil'e est opõ fz ꝓpriũ bitũ. 5° vo loco põit̃ mẽdaciuz:qõ nõ vr̃ ex hitu ꝑcedere: fz ex itẽtiõe alic⁹ finis exꝛei:q̃ tñ mẽdaciũ ñ aggrauat nec alleuiat:sic̃ qõ fit ex itẽtiõe placẽdi vl' delectãdi. 3°grad⁹ ẽ in q̃ ꝺsiderat̃ q̃titas mẽdacy diminuta ex aliq̃ adiũcto qõ est itẽtio vtilitat|:q̃ tãto mag| alleuiat q̃to dãnũ ẽ grauiꝰ qõ vitat̃.ꝛ iõ in 6° loco ponit̃ mẽdaciũ qõ fit ad vitãdũ subleuationẽ pecunie.Septimũ mẽdaciũ qõ fit ad vitandũ occisionẽ.Octauũ ad vitãdũ deturpationẽ libidis:qõ ꝓpter ꝓpingtatẽ ꝺsensus vir sine pctõ esse potest.

Ad primuz ḡ dõz q; ille q disputãdo falsũ logtur: q̃uis sciẽter nõ mẽtiꝛ nisi asserẽdo dicat:qz nõ ex sua ꝑsona falsũ illꝰ enũciat:fz gerẽs ꝑsonã veritatẽ negãt|. (Ad z^m dõz q; distinctio istoꝛ graduũ ꝛ ozdo accipiunt̃ ceteris pib⁹.vñ i aliq̃ casu illꝰ qõ ẽ z^m põt eẽ p^m:ꝛ sic ꝺ alys ẽ. (Ad 3^m dõz q; q̃uis mẽdaciũ officiosuz bẽat pl'ꝺ rõne mẽdacy q̃ iocosuz:in q̃tũ hz pl'ꝺ assertõe: tñ officiosuz hz min⁹ ꝺ malo rõne vtilitat| adiũcte.ꝛ iõ est min⁹ pctñ. (Ad 4.^m dõz.q; sic̃ i li.q.dis.peñ.dciñ ẽ:nõ oẽ pctñ qõ fit ex electõe bit⁹ ẽ pctñ i spñscñ:alꝰ nõ eẽt spãle gen⁹ pcti.ꝛ iõ B̃ mẽdaciũ qõ fit ex mẽtiẽdi libidine:cuz ꝑcedat ex ĩclinatõe bit⁹ ꝛ nõ ex rebelliõe volũtat| ad aliqõ eoꝛ qꝺ⁹ a pctõ liberamur:qõ ẽ ꝓpriuz pcti in spñscñ:

nõ erit pctñ in spñscñ. (Ad 5^m dõz.q; imundicia corꝑalis dic itell'r q̃ bz vicinitatẽ ad pctñ rõne cui⁹ mai⁹ dãnũ reputat̃ q̃ corꝑis mozs. (Expositio textus.

Nec p corꝑe alteri⁹ aiam suã occidãt.) Qõ sic vitari pt fz Aug.i li.de mẽdacio. Si.n.aliqs ad mortẽ qrat̃.simpl'r nob iterrogatis de eo sine loci determiatiõe:ñ rñdẽduz ẽ q; eũ non pdem⁹ ẽt si opozteat nos tozñta sustinere:p q̃ fcõ quẽdã epm laudat.Si ãt iterrogamur vtꝛ sit in illo loco determiato.ñ rñdẽdũ ẽ.scio ybi ẽ:fz nõ dicã. (Precipue si itereſ.) Doc dr̃ iq̃m mltiplicatio venialiũ disp̃it ad mortale. (Ut ab imũdicia corꝑali aliquẽ tueat.) Sz qd faciẽdũ ẽ ipsi m'lieri si pp libidinẽ vl' imũdiciã q̃rat̃:Quidã.dicũt q; si sentit se ꝑfectã nõ dz mẽtiri:qz i ipa violatiõe ñ cõsentiet:ꝛ sic imunis a pctõ erit.Si ãt sentit se ipfectã dz venialiter pctñ ꝓmittere poti⁹ q̃ icurrat pcti mortalis piculũ. Sz meli⁹ dõz q; si ꝓpositũ nõ ꝺsentiẽdi hz spez suã in deo ponere dz:g nõ patit̃ tẽtari supra posse.ꝛ nõ dz venial'r peccare.ex B̃.n.ipo q; põit̃ aliqd debitũ vl' dignũ fieri auferẽ dis rõ pcti.Et ita oẽ mẽdaciuz nõ esset pctñ:qõ est ꝺ Aug. (Nec oẽ mẽdaciũ isto ꝑcepto ꝑhiberi vr̃.) Intelligẽdũ ẽ directe sic̃ ꝺ iũ ꝑcepto. (Nec ꝑmissa ꝺscriptiõe mẽdaciuz iocosũ icludi.) Uez est si itelligat itẽtio fallẽdi fz q; falla cia est nõ tñ in dicẽte:fz ẽt in audiẽte g fallit̃:vt dciñ est.

(De periurio. Bis.xxxix.

Nunc de periurio videam⁹.periũ est mẽdaciũ iuramẽto firmatũ. hic q̃rit̃ vtꝛ sit periũ vbi nõ ẽ mẽdaciũ.

Qõ qbusdã vr̃ ex auct̃e Hieronymi dicẽtis. Aduertẽdũ ẽ q; iusiurãdũ tres hz comites:Vitatẽ:iudiciũ ꝛ iustitiã. si ista defuerit: nõ erit iuramẽtũ:fz periũ. vbi aũt falsũ iurat̃ Vitas deest. Si g falsũ iuret̃:ꝛ si nõ sit ibi itẽtio fallẽdi:vr̃ eẽ periũ:qz deest Vitas. Quibusdã placet nõ eẽ periũ vbi nõ ẽ mẽdaciuz:ꝛ sic̃ dr̃ aliqñ falsũ sine mẽdacio:ita iurat̃ falsũ sine periurio:falsuz forte dixit apl's cũ se vẽtuꝛ ad corinthios ꝓmisit:nec tñ sic̃ ei ꝑponebat̃ culpã mẽdacy ꝺrit: qz sic aio sẽtiebat.ꝛ si iuramẽto illꝰ ꝺfirmassel ñ periũ icurrisset:qz q̃tũ ī ipo fuit verũ dixit.ꝛ si iuratiõez addidisset q̃tũ ī se foret veꝛ iurassz:ꝛ si alr euenerit q̃ dixit. Jõ sic̃ qs nõ ẽ mẽdax nisi alr sentiat aio q̃ dic̃:siue ita sit siue ñ. Ita vr̃ q; busdã neminẽ periurũ ꝺstitui:nisi alr sentiat i aio q̃ loquatur siue ita sit siue non.

(De triplici modo periurij.

Sed meli⁹ credit̃:ꝛ ille peierare q falsuz volũtate fallẽdi iurat:ꝛ q falsum putãs qõ verũ ẽ iurat:ꝛ q verũ putãs qõ falsuz ẽ iurat. vñ aug. boies falsũ iurãt vl' cũ fallũt:vel cũ fallũtur:aut putat bõ veꝛ eẽ qõ falsũ ẽ:ꝛ temere iurat.aut scit vl' putat falsũ eẽ:ꝛ tñ ꝑ ꝺo iurat:ꝛ nihilomin⁹ cũ scelere iurat. Bistãt ãt ista periuria duo q̃ ꝓmẽoz aut:facillũ iurare q veꝛ eẽ putat ꝑ quo iurat:veꝛ putat esse:ꝛ tamẽ falsuz est:non ex aio iste periurat:sed fallitur.hoc ꝓ ꝺo hz qõ falsũ est:non ꝑ falsa re sciẽs iuratiõnẽ

interponit: da aliuz qui scit falsuz eē: z dicit verū eē: z iurat tanꝯ verū sit qđ scit falsuz eē. Videtis q̄z ista derestāda sit belua: fac aliū q putat falsū eē. z iurat tanꝯ verꝫ sit: z verꝫ forte ē. ꝓbi gra: vt itelligatis. ¶Pluit in illo loco: z ir̄rogas hoiez. z dic pluisse: z tūc pluit ibi: ꝫ putat ñ pluisse: piur⁹ ē. ir̄est quēadmōz ꝓbū, pcedat ex aio: rea liguā nō fac nisi rea mēs sit. bis euidēter tradit q tripl'r peierat bō: vt supra dixim⁹. dū vel sciēs falsū iurat: vl' putās falsū qđ verꝫ est iurat: vel existimās verꝫ qđ falsū ē iurat. ꝫ ꝺ extremū nō vi eē piuriū: vel si piuriū noiet eo q falsū iurat: nō vi eē re⁹ piurij q sic iurat: q nō ē mēs ei⁹ rea. z iō nec ligua. imo ei⁹ mēs rea est dū iurare ꝓsumit qđ ꝓspicue verꝫ nō deꝓbēdit: nō ꝑ oē piuriū mēdaciū est: nec ois q peierat mētit: ꝫ ois mētiendo iurās peierat: z ois q falsū iurat siue mētiēs siue nō: peierat. ¶Cū ꝑ qs iurat qđ verū ē estimās eē falsū: q̄rit qd sit ibi: piuriū. Ipsa eni signatio vocis ꝓua ē: q verꝫ nesciet loq̄t: ¶Nō igitur ipsa signatio vel falsū vl' mēdaciū ē: q ꝓua ē: z qđ verꝫ ē piuriū ñ vi eē. Ad qđ dicim⁹: loq sic .s. ꝺ mētē sub attestatiōe iuramti eē piuriū. Ꝺe tiri ꝑ adhibita iuratiōe piuriū ē. piuriū ꝑ ē vl' iurādo loq falsuz cū intētione fallēdi: vel iurando loq falsuz sine intētione fallendi: vel iurādo loq verū cū intētione fallendi. ¶Oppositio.

Jc opponit si ois q falsū iurat peierat: tūc qui alicui, pmittit dare sub certo termino aliqd: qđ tñ ñ faciet: ex quo iurauit peierauit: q falsuz iurauit. ñ eni ita futuruz erat vt iurauit. Ad hoc dici pōt: q non ois qui iurat qđ falsum est exquo iurat piurus ē: sic iste de quo agim⁹: ꝫ exquo ꝓpositū mutat vl' ꝛminū trāsgredit iuratio tal' fit piuriū reatu.

¶An iuratio sit malum.

Jāt q̄rit vtꝫ iurare sit malū: dicim⁹ aliq̄ malū eē: aliq̄ ñ. spōte. n. z sine necitate iurare vl' falsuz iurare pctm̄ grāde ē. Ex necitate āt iurare. s. vl' ad asserēdū inocentiā: vl' ad federa pacis ꝓfirmāda: vl' ad psuadēdū auditorib⁹ qđ ē eis vtile: malū nō ē: q necīū ē. vñ Aug. Juramtū faciēdū ē in necīys cū pigri sūt boies credē qđ ē eis vtile. Juratio ñ ē bona: nō tñ mala cū ē necia. i. nō ē appetēda sic bona: nō tñ fugiēda tanꝯ mala cū ē necia. ¶Nō ē eni ꝺ ꝑceptū dei iuratio: ꝫ ita intell'r dñs ꝓhibuisse a iuramēto: vt q̄ztū in ipo ē qlꝯ nō iuret: qđ multi faciūt in ore bñtes iurationē tāꝯ magnū atꝯ suaue aliqd. Apls eni novit ꝑceptū dñi z tñ iurauit. ꝓhibemur ꝑ iurare cupiditate vl' delectatiōe iurādi. qđ ꝑ xps ait in euāgelio. ego dico vobis nō iurare oīno: ita itell'r ꝑcepisse: ne qlꝯ sic bonū appetat iuramentū: z assiduitate iurādi labaī in piuriū. Qđ ꝙo addidit sit ꝙmo vī: est: ē: nō: nō: bonū est z appetēdū. qđ aūt amplⁱ⁹ est a malo ē. i. si iurare cogeris: scias de necitate venire ifirmitatis eoꝝ: qb⁹ aliqd suades: q̄ ifirmitas vtiꝯ malū est: vñ quotidie ꝑcamur nos liberari dicentes: liba nos a malo. Jō nō dixit qđ amplⁱ⁹ ē malū ē. Tu eni nō facis malū q bñ vteris iuratiōe: ꝫ a malo ē illi⁹ q aīr ñ credit. i. ab infirmitate q̄ aliq̄ pena ē aliq̄ pena z culpa. ibi ꝑ dñs ꝓhibuit malū: suasit bonū: iclusit necīuz.

¶De iuramēto qđ fit per creaturas.

Verū vtrū ēt liceat iurare p creaturā. q nō vi: cū in lege scriptū sit. reddes āt dño iuramēta tua. z ꝓs i euāgelio ꝑcipiat nō iurare oīno neꝯ p celū neꝯ p trā: nec p Jerosolymā: nec p caput tuū. iudeis q̄si pnulis ꝙcessuz fuit iurare p creatorē: z ꝑceptū: vt si iurare ꝙtigeret: ñ nisi p creatorē iurarēt: nō p creaturā: q iurātes p angelos z ītra creaturas venerabāt bonore: z melius erat ꝺ exbiberi deo q̄ creaturis. Jnfirmis ꝑ illꝺ ꝓhibuit. scis ꝙo q in creaturis creatorē venerabant tm̄: nō ꝓhibuit. vñ Joseph per salutē pharaonis iurauit: dei iudiciū i eo venerat⁹: quo posit⁹ erat i ifimis. xps ꝙo ita per creaturas iurare ꝓhibuit: ne vel aliquid diuinū in eis crederet: ꝓ quo reuerentia eis deberetur: vel ne per eas iurātes falsuz bomines se iuramēto non teneri putarent.

¶Que iuratio magis teneat: an q̄ fit per deū an que fit per euāgelia vl' per creaturas.

Jq̄rit qs magis teneat: an q per deuz: an q p euāgeliuz: vel p creaturas iurat. Dicim⁹ q p deū: q p eū hec facta z scā sūt. vñ Crisо. Si qua cā fuerit modicū videt facere qui iurat per deuz: Qui ꝙo per euangeliuz maius aliqd fecisse videt. Quib⁹ dicēdū ē. stulti scripture ꝓpter deū scē sunt: nō de⁹ ꝓpter scripturas: ita z creature sancte sunt ꝓpter deū.

¶Quid est dicere per deuz.

Jc querit qd sit dicere per deum iuro: hoc est testē adhibere deū. Jurauit eni apl's dicens. Testis est mihi deus: ac si dixisset per deuz ita est. vnde Augu. Ridiculum est putare hoc: si dicas per deum: iuras. si dicas testis est de⁹: non iuras. Quid eni est per deum nisi testis est deus: aut quid est testis est deus nisi per deum iurare: Quid autē est iurare nisi ius deo reddere q̄ per deum iuras: ius scilicet ꝟitatis z nō falsitatis: Jtē ecce dico charitati vestre: z q p lapidē iurat falsū piur⁹ est: q

nō lapidē qui nō audit: sed ei⁹ creatorē adhibet testē. Hoc est ꝑ iurare per qualibet creaturaz. s. creatorē eius testē adhibere. Est etiā qđdaz genus iuramēti grauissimū qđ fit per execrationē vt cū hō dicit: si istud feci illud patiar: vel illud ꝙtingat filijs meis. Scōm quē modū accipitur etiā iterdū cū aliqs iurādo dicit per salutē meā vel per filios meos z hmōi. obligat eni hec ꝺo. vñ Aug. Cū qs ait p salutē meā: salutē suā obligat deo. cū dicit p filios meos oppignorat eos deo: vt ꝺ eueniat i caput eoꝝ qđ erit de ore ipi⁹ si verū: verꝫ: si falsū: falsū. Et sic p ꝺ iurās aliq̄ deo ꝺ obligat: ita p deū iurās ipꝫ adhibet testē. Jn oi ꝑ iuratiōe aut ꝺs testis adhibet: aut creatura ꝺo obligat z oppignorat: vt ꝺ sit iurare. s. deū testē adhibere: vel deo aliqd oppignorare.

¶De illis qui iurāt per falsos deos.

Ost ꝺ q̄rit vtrū fide ei⁹ vtendū sit qui per demonia vel idola iurauerit. De ꝺ Aug. scribēs ad publicolaz ait. Te pri⁹ ꝙsiderare volo vtꝫ si qspiā per deos falsos iurauerit: z fidē nō seruauerit: nō tibi videt bis peccasse: Bis vtiꝯ peccauit: q z iurauit per quos nō debuit: z ꝺ pollicitā fecit fidē: qđ non debuit. Jdeoꝯ qui vtit fide illi⁹ quē ꝙstat iurasse per deos falsos: z vtit nō ad malū: sed ad bonū: nō pctō illi⁹ se sociat q p demonia iurauit: ꝫ bono pacto ei⁹ q fidē ꝟuauit. Et sine dubitatione min⁹ malū est p deos falsos iurare veracit̄ q̄ per deū verū fallaciter. Quāto eni per qđ iuratur magis scm̄ est tāto magis penale piuriuz ē.

¶Qz iuramētū quo incaute iurat nō est obꝟuandū: nec votū vel, pmissio iniuste fcā.

Nunc supest inuestigare vtꝫ oē iuramētū iplēdū sit. si. n. qs aliqd iurauerit ꝺ fidem z charitatē: qđ obꝟuatū peiorē vergat in exitū: potⁱ⁹ ē mutādū q̄ adiplēdū. vñ Amb. Est ꝺ offm̄ nonuꝯ, pmissuz soluē sacrm vt herodes fec. Jtē Jsi. In malis ꝓmissis resci de fidē. In turpi voto mutā decretū. Qđ icaute vouisti nō facias. z ipia ē pmissio que scelere adiplet. Jdē. Nō ē obꝟuādū sacrm quo maluz icaute ꝓmittit: vt si qs adultere ꝑpetuā fidē cuz ea pmanēdi polliceat. Tolerabili⁹ ē. n. non iplē sacrm q̄ pmanere in stupro. Jtē Beda. Si qđ nos icauti⁹ iurare ꝙtigerit: qđ obꝟuatuz peiorē vergat in exitū: libere illꝺ salubriori ꝙsilio mutādū nouerim⁹: ac magis istāte necitate peierādū eē nob q̄ ꝑ vitādo piurio in aliꝺ crimē grauius eē diuertēdū: deniꝯ iurauit dauid per deū occidere nabal virū stultū: ꝫ ad pmā ir̄cessionē abigail femine prudentis remisit minas. revocauit ensem in vaginaz: nec aliqd culpe se tali piurio ꝙrisse doluit. Jtē Aug. ait: q Bauid iuramētū ꝑ sāguis effusionē nō iplenit maior pietas fuit. Jurauit Bauid temere: ꝫ nō ipleuit iurationez maiori pietate: Ex bis alijsq̄ plurib⁹ oñdit qđā iuramenta nō obꝟuāda eē: z q sic iurat vebemīt peccat. Cū āt mutat bñ fac. q āt ñ mutat dupl'r peccat: z q iniuste iurauit: z q fac qđ nō ꝺz.

¶Si est periurus q nō facit qđ incaute iurauit.

Vi ꝙo mutat vtrū piurus debeat dici solet q̄ri. Beda supra: tale iuramētū vocauit piuriuz. Joānes ēt apocrisari⁹ oriētaliū sediū dixit. Sermo p̄is nr̄i sophroniꝰ signat q melⁱ⁹ est iurantē piurare q̄z ꝟuare sacrz in fractiōe scāz imaginū. Sz piuriū ꝺ tale iuramtū ñ obꝟuatū: z peierare q nō ipler: q falsū iurauit: ñ q ide re⁹ sit q ñ obꝟuat: ꝫ q iurauit iniustū: ex quo re⁹ ē sic ille q peierat.

¶De eo qui verborum calliditate iurat.

Hoc etiā sciendū est q quacūq̄ arte verboꝝ quis iurer: deus tñ qui ꝙscie testis est: ita hoc accipit sicut ille cui iurat intelligit. dupl'r aūt reus fit qui z nomen dei in vanū assumit: z ꝓmuz in dolo capit.

¶De illo qui cogit aliquē iurare.

Verū etiā si peccat qui boiem iurare cogit. De hoc Aug. ait. Qui exigit iurationē multū interest si nescit illū iuraturū falsuz: an scit. Si. n. nescit: z iō dic iuramētū: vt fides ei sit: nō est pctm̄: tñ humana tentatio est. si ꝙo scit euz fecisse: z cogit eū iurare bomicida est. Jdē si ꝑuocat boiem ad iurationez: z scit euz falsuz iurare: vincit bomicidā: q bomicida coꝛp⁹ occisurus est. ille aiam: imo duas aias: z eius qđ iurare ꝓuocauit: z suam.

¶Ex concilio aurilianensi.

Sancta synodus decreuit nisi ꝓ pace facienda: vt omnes fideles ieiuni ad sacramentum accedant.

¶Postq̄ determinauit magr̄ de mēdacio: hic determinat de piurio. Et diuidit in duas partes. Jn p⁹ determinat de piurio. Jn z⁹ de iuramēto ibi (Si aūt querit vtruz iurare sit malū ꝛc.) Circa p̄m duo facit. p̄ diffinit periuriū. z° circa diffōnē mouet q̄ndā qōnez ibi (Dic q̄rit vtrū sit piuriū.) Circa qđ tria facit. p̄ mouet qōnē. z ponit opinionē ad altera partē qōnis. z° ponit opinionē ad ꝺziaz partē ibi (Quibusdam placet quibusdā non placet.) ꝫ° veritatē determinat ibi (Sed melⁱ⁹ credit.) Circa qđ duo facit. p̄ determinat veritatē. z° circa determinationē mouet duas qōnes. quaꝝ ꝑma ꝛcipit ibi (Cū ꝙo q̄s iurat ꝛc.) z⁹ ibi (Dic opponit ꝛc.) (Si aūt q̄rat ꝛc.) Dic determinat de iuramto. Et p̄ determinat de ipso ex pte iurātis. z° ex pte iuramentū exigētis ibi (Querit z si peccat ꝛc.) Circa p̄m tria fac. p̄ ingrit an iuramētū sit licitū. z° determinat de forma iuramenti ibi (Querit etiā si liceat ꝛc.) ꝫ° determinat de obligatiōe

ipsius ibi(Nunc supest videre ꝛc.)Circa z^m duo facit.primo determinat formã debitã iuramẽti.z°ingrit vtrũ liceat vti iuramẽto:qõ ꝫ indebitã formã ibi(Post B querit vtrũ fidei casus ꝛc.)Circa p^m duo facit.p tãgit formã iuramẽti qõ fit per attestationẽ.z°illi° qõ fit per execrationez ibi(Est etiã qõdã gen° ꝛc.)Circa p^m duo facit. p ponit formã iuramẽti.z°exponit eã ibi(Dic q̃rit qd sit dicere ꝛc.)Circa p^m duo facit.p ponit formã iuramẽti ꝑm diuersa.z° cõparat iuramẽta ꝑm diuersa facta ibi(Si autẽ q̃rit ꝛc.)(Nũc supest videre ꝛc.)Dic determinat de obligõne iuramẽti.Et circa B tria fac.p oñdit in q̃ casu iuramẽtũ obliget.z° vtrũ icurrat piuriũ ex iuramẽto nõ obligatorio ibi(Qui vo imutat ꝛc.)(Queritˢ ẽt si peccat ꝛc.)Dic duo facit.p ingrit vtr liceat iuramẽtũ exigere.z°q̃ tpe ad iuramẽta ꝓuenire debeãt ibi(Sctã synod° decreuit ꝛc.) Qõ.I.

HIc queruntˢ gnqꝫ. Prio qd sit iuramẽtũ.Scõo an iuramẽtũ sit licitus.Tertio de obligatione iuramẽti. Quarto qd sit piuriũ. Quinto vtr oẽ piurius siue iuramẽti abusiuo sit pctũ mortale.

Utrũ iurare sit idem qõ deus in testem inuocare.

AD primus sic ꝓcedit.videt ꝙ iurare nõ sit idẽ qõ deũ in testẽ inuocare.aliqñ enim vt in lra dicit licitũ est p creaturas iurare:sz tũc nõ videt inuocari dinum testimoniũ:sz magis testimoniũ creature: g̃ iurare nõ est deũ in testẽ inuocare.C P.apls ad Heb.dicit ꝙ boies per maiorẽ se iurãt:nec B solũ de deo itell'r:sz ẽt de boib° qui supra nos sunt:qz iosephp salutẽ pharaonis iurauit:g̃ iurare nõ est idẽ qõ deũ in testẽ inuocare. C P.nõ est idẽ eẽ iudicẽ ꝛ testẽ:sz in iuramẽto qõ fit per execratione de° videt innocari vt iudex:vt cuz dicimus.si hoc feci: ita mihi accidat.qui modus ponit Job.31. g̃ nõ oẽ iuramẽtũ fit per inuocationẽ dini testimony. C P.accipe testimoniũ a deo ꝛ ab boie nõ differt nisi mãliter:sed ille qui inuocat boiez in testẽ:nõ dicit per boiez iurare:g̃ ꝛ ille qui inuocat deũ in testẽ:nõ dicit per deuz iurare. C P.in lra dicit ex vbis Aug.Jurare est ius vitatis deo reddere:sz gcunqꝫ verũ dicit ẽt si nullũ inuocet testimoniũ ius veritatis deo reddit:g̃ ad iuramẽtũ nõ exigit inuocatio dini testimony C Sed ɔ est qõ dicit Augu.ꝛ babet in lra.qd est iurare per deũ nisi testis est de°?sz ista est cõissima forma iurãdi:g̃ iuramẽtũ ẽ inuocatio dini testimony. C P.oẽ illõ qõ ad ɔfirmãdũ aliqd assumit q̃dãmõ dat ei testimoniũ:sed in iuramẽto dina vitas ad cõfirmationẽ nr̃i dicti inducitur:ergo iurare est deũ testẽ inuocare. C P.ɔtrouerse nõ solẽt nisi testib° terminari:sz finis oĩs ɔtrouersie est iuramẽtũ:vt dic apls ad Heb.g̃ iuramẽtũ vr̃ eẽ aliq̃ inuocatio dini testi-

Respõdeo dõm ꝙ iuramẽtuz ꝓpe fit ad (mony. ɔfirmationẽ eoz:que in dubiuz veniũt audiẽti:de qb° loquẽs vel certitudinẽ bz vel dicit se habere:ꝛ de illis dubys que ex sui natura dubitationez bñt:sic sunt facta ɔtingentia:que per rõnez ɔfirmari non pñt. In alys enim ridiculũ videt iuramẽtuz exhibere. Voz g̃ dubioz certitudo fieri nõ põt nisi per aliquẽ:cuius scie nihil desit:ꝛ cuius veritas infallibilis sit.boc aũt in solo deo inuenit.ꝛ ideo eius testimoniũ solũ ad bz cõfirmationẽ efficax est.Sed testimoniũ eius aut assumit ad bz ɔfirmationẽ.qõ iam exhibitũ est.ꝛ boc nõ vocat iuramẽtũ:sz magis ꝓbatio per auctez.vel inuocat ad exhibendum:ꝛ boc ꝓpe iuramẽtũ est.ꝛ iõ aliqõ iuramentũ fit in quo simplr dinuz testimoniũ inuocat: vt dicit. testis est mihi de°. Aliqõ vo in quo ipsi° testis inuocati reuerẽtia qui testimoniũ credibile facit ꝓponit:vel in seipso:vt cũ dicit per deũ vel viuit dñs:vel in aliquo ei° effectu p̃cipue:vt cũ iurat per celuz: vel euangeliũ:vel per scõs. Aliqñ vo ipse modus testificationis specificat:vt cũ dicit si nõ est ita hoc mihi accidat.

Ad primum g̃ dõm ꝙ cum quis per creaturã iurat eius deũ inuocat. Hoc eniz põt dupl'r fieri. Uno mõ per aliquã creaturã in qua dina magnificẽtia ostendit que in testimoniũ inducit. Alio mõ dicit in illa creatura effect° dine testificationis exquiri:vt cũ dicit per caput meũ:vel p salutẽ meã. C Ad z^m dõm ꝙ Joseph iurãs per salutẽ pharaonis vtroqꝫ dictoz modoz iurare potuit vel q̃si oppignorans deo salutẽ pharaonis:cui astricti⁹ erat:vel in ptãte pharaonis dinã magnificẽtiã venerans ꝛ in testimoniũ inducẽs. C Ad 3^m dõm ꝙ hoc ipso ꝙ deus iudex efficit mẽdaciũ indicans:testificat veritatẽ vel falsitatẽ dicentis. C Ad 4^m dõm ꝙ sic veneratio que fit sũme maiestati bz spãlez modũ ꝛ nomẽ pre alys veneration° exhibitis gbusc̃uqꝫ.dicit enĩ latria:ita etiã inuocatio testimony infallibilis vitatis bz spãlez rõnẽ ꝛ nomẽ testificãdi pre alys testimonys.ꝛ iõ inuocare boiem in testem ꝛ sil'ter ſuire homini.nõ est ei latriã exhibere sic̃ seruire deo. Ideo tñ licet per creaturaz iurare:nõ aũt creaturã exhibere:qz testificatio dina in manifestatiõe cõsistit.dina aut nobis per creaturas manifestant:sz latria exhibet ipsi inq̃tum in se sumus est.ꝛ iõ non exhibet sibi in aliq̃ creatura. C Ad vltimũ dõm ꝙ tunc ꝓpe dr aliqs ius veritatis dicte a se deo reddere qñ in ipm sic in ꝑmaz originẽ oĩs vitat suũ deũ reducit:qõ nõ fit in simplici assertione.Et iõ sciẽdũ ꝙ iuramentum qõ fit per creaturas quodãmõ est licitus ꝛ quodãmõ illicitũ. Si enĩ aliqs per creaturã iuret q̃si per ꝑmã originẽ veritatis illicitũ est iuramentũ ꝛ ad idolatriã ꝓtinet.Si aũt iuret qs per creaturã vt in qua ꝑma veritas relucet:sic licitũ est iuramentũ.

Utrũ iuramentuz sit de per se appetendis.

BD secunduz sic ꝓcedit.videt ꝙ iuramẽtũ sit de per se appetendis.Sic enĩ in lra dr iurare est ius veritatis deo reddere.B aũt ẽ honestissimũ ꝛ appetendũ:g̃ ꝛ iuramẽtuz. C P.in lra dr ex verbis Aug.gcunqꝫ iurat per aliqd venerat illud.sed venerationem deo exhibere est appetendus ꝛ frequẽtãdũ:g̃ iuramentũ est bn̄. C P.ois actus in quo deo cõformamur est per se bonus.sed iurare est bn̄:qz in.ps.dicit. Jurauit dñs ꝛ nõ penitebit eum.ergo iuramẽtũ est per se bonum.

C Sed ɔtra. Nullius per se boni cupiditas vel delectatio ꝓhibet.sz sic̃ dicit Aug.ꝓhibemur iurare cupiditate vel delectatiõe iurãdi.g̃ iurare nõ est p se bonũ. C P.cuiusli bet p se boni frequẽtatio est vtilis.sz frequẽs iuratio ꝓhibet i Ecc̃. Juratiõi nõ assuescat os tuũ.g̃ iurare nõ ẽ bonũ.

C Utrum iuramentum sit licitum.

Alterius videt ꝙ etiã nõ sit licituz.Omne qõ ꝓhibet est illicituz:sz iuramentũ est ꝓhibitũ Mat.5.Ego aũt dico nõ iurare oĩno ꝛc. Et Jac.vlti.Ante oĩa frẽs mei nolite iurare ꝛc.g̃ iuramẽtũ est illicitũ. C P. nullus rei voluntas prohibetur nisi peccati.sed voluntas iurandi prohibet:cũ dicit. Nolite iurare:vt sancti ꝛ magistri dicunt.ergo iurare est illicitũ. C P.in sortibus ꝛ iudicys que fiunt per ignẽ ꝛ aquã vel per duellũ expectat diuinuz testimoniuz.ꝛ ꝓpter hoc sũt ꝓhibita:qz in his videtur eẽ q̃dã dei tentatio.sz iuramẽtuz est innocatio dini testimony:vt dcñ est.g̃ iuramentuz est illicitum.

C Sed ɔ est ꝙ apls in mltis locis iurauit:vt p3 Ro.p.Testis est mihi de° ꝛc. C P.nullus act° cadẽs supra debitaz mãm est illicit°si nõ fiat ibi alteri° circunstãtie corruptio. sz iurare p deuz est act° cadẽs sup debitã mãm.g̃ cuz nõ ꝓportet i B alic° circũstãtie corruptio vr̃ ꝙ sit licitũ.

C Utrum ad hoc ꝙ iuramentum sit licitum requirantur

veritas:iustitia:ꝛ iudicium.

Ulterius videt ꝙ nõ regrant isti tres comites qui in lra ponunt ad B ꝙ iuramentũ sit licitum.l.vitas:iustitia:ꝛ iudiciũ.vbi enĩ nõ est veritas nõ est iustitia:qz vitas iustitie ps est:sed ps nõ dz diuidi ɔ totuz. ergo vitas nõ dz cõnumerari iustitie. C P.iudiciũ nõ videt aliud esse q̃ executio iustitie.g̃ posita iustitia supfluũ est ponere iudiciũ. C P.iuramentũ qõ fit sine istis comitib° est piuriũ.vt in lra dr.si ergo iudiciũ ẽ comes iuramẽti nunq̃ licebit iurare extra iudiciũ:qõ falsũ ẽ. C P.multa alia regrunt ad iuramentũ q̃ista tria:sic̃ debita forma iurãdi:obitũ tps statutũ:vt.l.ieiuni ad iuramẽtũ accedãt: ꝛ multa bn̄.ergo videt ꝙ nõ sint tñ tres comites iuramẽti. C P.i oib° factis nr̃is regrunt ista tria.ergo nõ magis debẽt poni comites iuramẽti q̃ alioz nostroz opez.

Respõdeo dõm ad ꝑmã qõnẽ ꝙ sic in ɔfirmatiõe q̃ fit p rõnes duo sunt.l. mediũ ꝓbãs:ꝛ id qõ ꝓbat. Jta ẽt in cõfirmatiõe iuramẽti est dcñ bũanuz q̃si ꝓbãdũ:ꝛ diuinuz testimoniuz q̃si mediuz ꝓbãs. Mediũ aũt ꝑm artẽ sillogisticã dz esse ex eodẽ gñe:vñ in necessarys sumunt media nec̃ia:ꝛ in ɔtigẽtib° ɔtigentia: veritas aũt bũanoz vbor est minime firmitatis. Tuz ex boc ꝙ error facile rõni accidit. Tuz ex boc ꝙ lingua ꝑna est ad defectũ:ꝛ iõ diuinã veritatez q̃ est oĩno infallibilis ad dicta nostra ɔfirmãda assumere nõ multũ ꝓuenit nisi necessitas incũbat. Et iõ iuramẽtũ nõ est ꝓputãdũ iter ea q̃ sunt p se appetẽda:sz iter ea q̃ pp necessitatẽ fiunt: sicut sunt bona vtilia:vt sectio vulneris;vel aliqd bn̄.

Ad primus g̃ dõm ꝙ suppositio ꝙ iurãdũ sit:iustũ est ꝙ p deũ iuret:qz in B vis originis ois veritatis sibi recognoscit:non tñ opz ꝙ iurare simplr sit p se iustũ ꝛ bonuz. C Ad z^m dõz ꝙ veneratio dina cõsistit in ipso iuramento q̃si medio assumpto:sed applicatio ei° ad mãm in q̃ de facili est defect° nõ est oĩo cõueniens. C Ad 3^m dõz ꝙ in iuramẽto dino mediũ assumit ex eodẽ gñe:qz sic̃ de° est imutabil:ita ẽt in dicto suo falsitas eẽ nõ põt:ꝛ pp B iuramẽtuz ei° ẽ p se bonuz:nec ẽ sil'e de nr̃o iu-

Ad secũdã qõnez dõz ꝙ aliqd põt bre (ramẽto. indecẽtiã dupl'r:vel p se:vl' ex eo qõ sequit:qõ aũt ex se indecentia bz nullo?põt licitum eẽ q̃tũcũq̃ necessitas incũbat:sic̃ pz i stupro ꝛ in alys q̃ sunt mala ex genere.Qõ aũt bz indecentiã pp piculũ sequens duo regrit ad B ꝙ ꝓueniẽter fiat. Unũ est cautela sufficiẽter cauens illud piculũ. Aliud est vtilitas ɔsequens: sic̃ pz in sectione vulneris:si.n.per eã sanitas reddat:ꝛ talis cautela adhibeat ꝙ membra cetera nõ ledant ꝓueniẽter fit:iuramentũ aũt incõuenientiã quãdã videt bre:vt dcñ est:propter dfectibilitatẽ bũanoz verboz:ad q̃ assumit veritas imutabilis: si aũt bũana verba eẽnt B mõ defectibilia ꝙ semp neĉe esset ea deficere:oio iuramentũ de se idecẽtiaz bret:ꝛ nulla necessitate liceret iurare:sz qz vba bũana nõ semp deficiũt:sz aliqñ vitatẽ bñt:iõ diligẽti cautela adhibita vt defect° euitet licet iurare pp aliquã necessitatẽ.

Ad primus g̃ dõm ꝙ iuramentũ oio nõ est ꝓhibituz:neq̃ p xp̃m:neq̃ p apl'm ei°:sz ẽ ꝓhibita facilitas iurãdi:pp piculũ. vt.l.quis nõ ex q̃cũq̃ cã iuret:nec iuramẽtũ affectet tãq̃ p se bonũ. C Ad z^m dõz ꝙ volũtas absoluta ẽ p se boni:sz ei° qõ est bonuz tñ pp ĩminentẽ necitatẽ nõ est volũtas absoluta sz ex suppõne. Jn bis g̃ sunt p se mala vtraq̃ voluntas ꝓhibet. Jn bis vo q̃ sunt p se bona:neutra. Jn bis vo q̃ sunt p se bona pp necessitatẽ aliquã ꝓhibet ꝑma volũtas:ꝛ nõ scba:ꝛ B mõ ꝓhibet voluntas iurandi. C Ad 3^m dõm ꝙ in ꝑdictis factis vbi expectam° diuinũ iudiciuz vel testimoniũ ꝑfigit bõ q̃si terminũ ꝛ modũ deo testimoniũ reddẽdi:ꝛ iõ ẽ q̃dã dei tẽtatio:sz in iuramento nõ fit ita:ꝛ iõ nõ est sile.

Ad tertiã qõnez dõm ꝙ ad B ꝙ iuramẽtũ sit rectũ tria regrunt. Unũ ex pte ipsi° rei de q̃ iurat:ꝛ sic regrit vitas p quã dcñ rei adeq̃t:al's dcñ nõ eẽt ɔfirmatiõe dignuz. Aliud regrit ex pte cause ꝓ q̃ iurat.ꝛ sic regrit iustitia:al's nõ esset debita necessitas. Tertium requirit ex pte iurãtis:ꝛ sic requirit vt cum discretiõe iuret:al's nõ adhibere⁹ debita cautela:ꝛ sic est iudicium.

Ad primus g̃ dõm ꝙ veritas nõ accipit B ꝑm ꝙ ẽ pars iustitie:sz ex ꝙ est adeq̃tio vocis ad rem. C Ad z^m dõm ꝙ iudiciũ nõ accipit B qõ est vni° in ordine ad alterz qõ est executio iustitie: sz qõ est alicui° ad seipz in B ꝙ discutit qd facere ẽbeat:ꝛ qd accidere possit. C Et p B dz solũ ad 3^m. C Ad 4^m dõz ꝙ in iudicio qõ est discretio iurãtis includit debita forma.ꝛ euent°:ꝛ tps: ꝛ oĩa q̃ ex pte iurãtis ɔsiderãda occurrunt. C Ad 5^m dõm ꝙ ꝓpter periculũ qõ in iuramẽto ĩminet pre alys nostris actibus p̃cipue iuramento isti comites adhibent.

Utrz iuramẽtũ icautũ sit obligatoriuz.

BD tertiũ sic ꝓcedit.vr̃ ꝙ iuramentuz icautũ sit obligatoriũ. Juramẽtũ.n.icautũ dr qõ vergit in exitũ malũ vel min° bonũ:sz tale fuit iuramẽtũ qõ Josue Gabaonitis exhibuit:qõ ɔ ꝓceptũ dei fuit q̃ ꝓceperat: ne cuz gẽtib° fedus inirent:ꝛ tñ obſuauit illud iuramentũ reputãs se obligatũ.g̃ iuramẽtũ icautũ est obligatoriuz. C P. esto ꝙ aliqs iuret nũq̃ se itraturũ religionẽ:illud iuramẽtũ incautũ reputat:ꝛ tñ vr̃ ꝙ sit obligatoriuz:qz sine pctõ põt religionẽ nõ igredi:si aũt itret piuriuz incurrit:glibet aũt obligat ad B vt bonũ illud dimittat qõ sine pctõ fieri nõ pt.g̃ iuramẽtũ icautũ videt obligatoriũ. C P.si aliqs iuret se nunq̃ ꝓtionẽ recipe:B iuramẽtũ sil'r reputatur icautũ eo ꝙ ipedit vtilitas cõis. ꝛ tñ vt videt obligat ad sui obseruationẽ:qz si etiã nõ iurasset laudabile est vt ꝓtionẽ qs fugiat.ergo iuramentũ icautũ est obligatoriuz.

C Sed ɔ.Sicut Bern̄.dicit qõ ꝓto charitate instituuz est ɔtra charitatẽ nõ militat.sz iuramentũ ꝑ charitate istituuz est.cũ g̃ per iuramentũ icautũ charitas ꝑpugnet:qz est de aliquo malo faciẽdo:vel de aliq̃ bono omittẽdo:videt ꝙ tale iuramentũ nõ sit obligatoriũ. C P.nihil attigit ꝑtiã vtutẽ nisi qñ ꝑfectio est:vt dicit.7.pbr.sed vtus iramenti est obligare.cũ g̃ iuramentũ ꝑficiat trib° comitib° videt ꝙ iuramentũ vbi tres comites non occurrũt nõ:sit obligatoriũ.sz in omni iuramento incauto deest iustitia si illicitũ sit qõ iurat.vl'iudiciũ.si per hoc aliqõ bonũ impediatur.ergo iuramentuz incautũ nõ est obligatoriũ.

Utrũ iuramentũ coactũ sit obligatoziuz.

Ulterius videt ꝙ iuramẽtũ coactũ nõ sit obligatoriũ. Null° enĩ põt ad aliqõ spãle obligari nisi seipz obliget.sz null° dr aliqd facere nisi qõ volẽs fac. cũ g̃ iuramẽtũ coactũ volũtatẽ iurãtis excludat:videt ꝙ tale iuramẽtũ nõ sit obligatoriũ. C P.maioz ẽ obligatio mr̃imony q̃ iuramẽti:qz si aliqs iurauit se nunq̃ mr̃imoniturũ:ꝛ postea mr̃imoniũ ɔsumauerit:tenet in mr̃imonio pseuerare.sz coactio ɔctũ impedit matrimoniũ.g̃ etiã impedit obligationẽ iuramẽti. C P.iuramẽtũ nõ obligat nisi in bac nec̃itate:vt pctũ euitet.sz coactio excludit reatũ pcti.vñ Lucia dixit.Si inuitã me violare feceris castitas mihi duplicabit ad cozonã.g̃ et obligõnẽ iuramẽti tollit.

C Sed ɔtra est auctoritas Aug.qui respõdit ex cõsilio beati Ambro.cuidã qui coactus iurauerat quãdã ducere vxorem ꝙ matrimoniũ teneret.ergo videt ꝙ coactũ iuramẽtũ sit obligatoriũ. C P.iuramentũ cui nõ deest aliqs suorũ comitũ est obligatoriũ.sed coactio nõ tollit aliquez comitẽ iuramẽti:g̃ nõ aufert obligationẽ a iuramento.

¶ Utrū iuramentū obliget ſm intentionē recipientis.

Ulterius videt q iuramentū nō obliget ſm intentionē recipientis. Nullus.n.dz ad ignotuz obligari:ſed intētio iuramētū recipientis eſt mihi ignota.q̄ iuramentū meū nō obligat me ſm intentionē illi⁹. ¶ P. iuramentū exhibet ad cōfirmationē ſermonis iurātis:ſz intentio iurātis ꝓpinquior eſt ſermoni ſuo q̄ intentio alterius.ergo magis obligat ſm intentionē iurantis q̄ recipientis. ¶ P.ad obligationē iuramēti volūtas iurātis requirit q ſeipm obligat:ſz ſi deſit ei intētio obligādi ſe ſm intentiōez recipientis nō eſt ibi volūtas obligatiōis.q̄ iuramētū illud nō erit obligatoziū ſm intentiōez recipientis.

¶ Sed ⁊. Iuramentū inſtitutuz eſt vt p ipm fiat fides de ſermōib⁹ iurātis recipienti:ſz B nō eſſet niſi ſm ſuū itellm iuramentū accipiēdū eſſet.q̄ iuramētū obligat ſz intētionez recipientis. ¶ P.fraus ⁊ dolus nemini dz patrocinari.hoc aūt accideret ſi aliqs doloſe iurans ſm ſuā itentionē tm̄ obligareť.ergo obligať ſm intētiōez recipientis.

Respondeo dōm ad ꝑmā qōnē q duplex eſt iuramentū.vnū aſſertoziū: ⁊ aliud ꝓmiſſoziū. Promiſſoziū iuramentū eſt de eo qđ in futurū a iurante faciēdū expectať:vel p ſe vel p aliū. Aſſertoziū vo ē qđ fit ad cōfirmationē veritatis ⁊ pñtis ⁊ ꝓterite:ſi etiam cā nō ſim⁹. In iuramento q̄ aſſertorio ē vna tm̄ obligatio .ſ.q̄ qs obligať ad pctm̄ ſi veritas ſuo iuramēto deſit. In iuramento aūt ꝓmiſſorio eſt duplex obligatio. Una q̄ qs obligať ad faciendū B qđ iuramento ꝓmiſit. Alia q̄ obligať ad pctm̄ ſi nō fecerit. Dis ergo viſis ſciēdū q ſicut nō ois aſſertio ē digna vt iuramēto firmeť: ita nec ois ꝓmiſſio:ſz illa tm̄ q̄ vtilitatē aliquā ꝓtinet. Unde ſi ꝓmiſſio q̄ eſt de aliquo qđ ſalutē ipediat ſiue ſit ꝺriū ſaluti ſiue vite pfecte in ſalutē iuramēto firmeť:ex hoc ipſo iuramentū efficit indebitū q̄ſi act⁹ cadens ſup idebitā mām. vñ obligat ſcđa obligatiōe q̄ eſt ad pctm̄:nec remanet ei virt⁹ obligādi ꝑma obligatiōe ad faciēdū. ꝑma.n.obligatio ē ad vitādū ſcđaz obligationē. vñ iuramentū qđ de neceſſitate ad peccatū obligat ipſo facto ab alia obligatiōe vacuať.

Ad primuz ergo dōz q iuramētū Joſue nō erat de eo qđ ſm ſe eſſet illicitū:ſed de eo qđ factū erat illicitū:qz ꝓhibitū: vñ in hoc ſufficiebat intentionē ſeruare ꝓhibētis. Et iō vt dicit Ambro.in li.de offi. mulctauit eos meliozi mōte.ſ.obſequio miniſterij diuini: vt eſſet clemētioz ſnia.⁊ ſic quodāmō occiſi ſunt ſeruilitate q̄ eſt mozs iterp̄tatiua ſm leges. ¶ Ad 2ᵐ dōm q ipſo facto quo qs iurat ſe religionē nō intraturū periurus eſt: q̄uis.n.liceat ſibi religionē nō intrare: nō tm̄ licet obicem ſpūiſcō ponere:⁊ iō nō oz vt ad cauendum crimē periurij: qđ iam vitari nō pōt:religionis ingreſſus omittat. ¶ Ad 3ᵐ dōm q q̄uis ꝓlationē fugere poſſit qñq̄ ex bono ꝓcedere:tm̄ ꝓtinaciter reſiſtere ſemp malū eſt: ſicut pz in glo. Grego. Viere.i.qui hoc ꝑbat exēplo Jeremie ⁊ Moyſi: q cū ꝑmo recuſaſſent ꝓlationis officiū:ad vltimū humiliter obedierūt. vnde hȝ iuramentū incautū reputať: quia quantū in ſe eſt ꝓuidentie diuine ꝓiudicat:⁊ obediētiā ad ſuperiozes excludit: qbus in hoc obedire teneť.

Ad ſecundaz qōnē dōm q coactio in iuramento aſſertorio nō pōt eſſe ſufficiēs:qz nihil pōt ſufficiēter cogere ad B q hō mortal'r peccet:qđ cōtingit ſi falſū cū iuramēto aſſerat. vñ tale iuramētū q̄tūcūq; coactū eſt obligatoziū ad pctm̄. In iuramēto aūt ꝓmiſſorio ſciendū q coactio pōt eē ſufficiēter cogens ad ꝓmittrēdū:qz vt maiꝰ piculū euiteť pōt aliqs aliqđ ꝓmittere ſibi dānoſū:qđ ſine pctō ꝓtīgere pōt: ⁊ tūc talis coactio ſi ſit ſufficiēs q̄ in ꝓſtātez virū cadere poſſit tollit obligationē iuramēti in foro ꝓtētioſo:qz ei q viz ītulit nō ꝓpetit actio ex obligatōe illi⁹ iuramēti. Sz in foro ꝺſcie ē obligatoziū:qz magis dz bō ſubire tpale dānū q̄ fidē frāgere:dz tm̄ remediū vt in iudicio ab eo repetat:q ſi iurauerit ſe nō repetiturū pōt iudici dnūciare:q ex officio ſuo dz raptoz ad reſtituēdū cogere:ſi aūt iurauerit ſe nō denūciaturū ꝺ coꝛreptionē fraternā iurauit:⁊ nō teneť obſeruare.

Ad primū ergo dōm q coactio nō pōt facere in tali caſu violentū abſolute: ſed violentuz mixtū:qz oz vt q iurat mēbra moueat ad loq̄ndū ⁊ ſua volūtate.tale aūt violētū. vt dicit pbs in.3.eth. q̄uis ſimplr ſit iuolūtariū:tm̄ hic ⁊ nūc eſt volūtariū:qz ad vitādū maius malū vult min⁹ dānū ſubire. ¶ Ad 2ᵐ dōz q coactio tollit obligationē matrimony:qz nō ſolū regrit ꝺſenſuz:ſz etiā ꝺſenſuz liberū:qđ nō eſt i obligatiōe iuramēti. ¶ Ad 3ᵐ dōm q Lucia loquiť de violēto ſimplr in quo patiens nihil ꝺfert agēti.tale aūt violentū nō pōt eē in tali caſu.

Ad tertiaz qōnez dōm q iuramentū ꝓmiſſoziū vt dictuz eſt obligat hac neceſſitate vt culpa euiteť. vnde obligat ad omne illud faciēdū:quo nō facto culpa incurriť. Diſtinguendū eſt ergo in eo q iurat. aut enī ſimplr:aut doloſe iurat. Si iurat doloſe ex duab⁹ partibus pōt culpa ſequi.ſ.ex fractiōe iuramēti:⁊ ex dolo: q̄uis q̄ ex ipſa rōne iuramēti inc̄tū iuramētū nō obligeť ad ſeruādū ipm niſi ſz ſuā itētionē:tm̄ ex neceſſitate iuramenti inc̄tū fuit doloſuz obligať ad obſeruandū talr q ex dolo ali⁹ nō ledať:⁊ B eſt qñ ſm intentionez recipientis iplet iuramentū. Si aūt ſimplr iuret abſq; dolo:tūc in foro ꝺſcie nō obligať niſi ſm ſuā intentionē:ſed in foro cōtioſo vbi intētio ignorať obligať ſm q verba cōiter accipi ſolent. ¶ Et per hoc patet ſolutio ad obiecta.

¶ Utr̄ periurium ſit mendaciū iuramēto firmatuz.

B quartū ſic ꝓcedit. Uideť q periurium nō ſit mendaciū iuramento firmatū. Omne.n.mendaciū eſt falſa vocis ſignificatio. vt in ꝑce.di.dictū eſt. ſz periurium pōt eē ſine falſa vocis ſignificatiōe: qz ſic in lra dr̄ q iurat vex qđ putat eē falſuz piurus eſt. q̄ nō oē periurium eſt mendaciuz iuramento cōfirmatū. ¶ P.periurium qſq; incurriť in iuramentis q̄ de futuris cōtingētib⁹ fiūt.ſed in futuris ꝓtingētib⁹ nō eſt veritas vel falſitas determiata. vt ꝑbat phs.⁊ ſic piurium pōt eē ſine falſa vocis ſignificatiōe:⁊ ſine mendacio. ¶ P.in lra dr̄ q qui falſum iurat qđ credit eſſe vex periurus eſt.ſed talis non mētiť. q̄ periurium pōt eſſe ſine mēdacio. ¶ P. Piero.dicit q iuramentū qđ tres comites nō hȝ eſt periuriuz: ſed defect⁹ iuſtitie vel iudicy nō facit mendaciū: ſz ſolū defect⁹ veritatis.ergo nō oē periurium eſt mēdaciū. ¶ P.periurium nihil aliud eſt vt videť q̄ puerſuz iuramentū:ſed iuramētū peruertiť nō mēdacio tm̄: ſed ēt p falſaz formā iurādi: ſicut q iurat p idola. ergo periurium pōt eſt ſine mendacio. ¶ In cōtrariū eſt diffinitio q̄ in lra ponit. ¶ P.iuramētū eſt ad confirmationez veritatis: ſed mēdaciū veritati opponit.ergo periurium qđ eſt peruerſitas iuramēti eſt mendaciū. ¶ P.iurare eſt ius veritatis deo reddere:ſz gcūq; ſine mēdacio iurat ius veritatis deo reddit.ergo ſine mēdacio eſt iuramentum ⁊ non periurium.

Reſpōdeo dōz q quelibet res denoīať a ſuo cōplemento:⁊ nomē qđ ſumit a defectu alicui⁹ rei ꝓprie denoīat defectū q accidit circa cōplemētū alicui⁹ rei. Juramētū aūt in ꝺfirmatiōe vitatis cōpleť:ſic ſillogiſm⁹ in ꝺfirmatiōe ꝺcluſiōis. vnde ſicut dicit philoſophus ſi aliquis ſillogizatū eē qñ cōcluſio nō ſeqū ex ꝓmiſſis:nō aūt qñ aliq̄ ꝓmiſſarū eſt falſa manēte forma debita: Ita ēt periurij qđ defectū iuramēti noīat ſignificat defectū q accidit in re q̄ iuramento ꝺfirmāda erat.defect⁹ aūt ꝺfirmatiōi vitatis

contrarius eſt mendaciū:⁊ ideo periurij ꝓprie loquendo nominat defectū mendacy in iuramento.

Ad primuz q̄ dōm q q̄uis aſſertio illi⁹ q dicit verū putās eē falſuz nō ſit mēdaciū abſolute:eſt tm̄ mēdaciū in cōparatiōe ad dicētem. vñ ⁊ ipſe mentiri dr̄. vñ ⁊ in B piurio eſt aliq̄ mō mendaciū. ¶ Ad 2ᵐ dōm q futurū nō pōt bn̄ veritatē determiatā niſi in ſua cā q̄ determinať ad affectū illū. cauſa aūt ꝓtingētiū q̄ p nos fiūt eſt nr̄a volūtas: q̄ qđē determinať ad effectū p ꝓpoſitū fixū de aliq̄ faciendo: ⁊ tale ꝓpoſitū ſignificat ſe bn̄ q iurat ſe aliqđ facturū. vñ ex B ipſo q iurat illud ad qđ fixuz ꝓpoſitū nō hȝ mendaciū īcurrit ⁊ piurij. ¶ Ad 3ᵐ dōz q iuramentū nō ē exhibēduz niſi de eo de quo qs certitudinē hȝ. vñ qcūq; iurat aliquid ſignificat ſe de hoc certū eſſe. De falſo aūt certitudo eē nō pōt. vñ q iurat falſum qđ putat eē vex:ex ipſo mō affectiōis q̄dāmō mēdaciuz īcurrit:q̄uis aſſertū ipz ſm ſe nō ſit mēdaciū. ¶ Ad 4ᵐ dōm q iuramentū ꝓmiſſoziū in q̄ deeſt iuſtitia vel iudiciū aliquo mō ꝓtinet mēdaciū q̄tū ad id qđ fieri dz: qz vnuſquiſq; teneť abſtinere ab eo qđ eſt illicitū: ⁊ bonis ⁊ pfectionib⁹ nō cōtra niti. vnde ex hoc q iurat aliqđ illicituz obligat⁹ remanet quodāmō ad mentiendū. ¶ Ad 5ᵐ dōm q nō ois puerſitas inramenti facit periurij: ſed illa tm̄ que eſt in eius complemento: vt dictū eſt.

¶ Utr̄ oē periurium ſit pctm̄ mortale.

D quintuz ſic ꝓcedit. videť q nō oē periurium ſit pctm̄ mortale. Sicut.n.ꝓtigit mētiri iocoſe:ita ⁊ piurare: ſed mēdaciū iocoſuz nō ē pctm̄ mortale. ergo nec periurium. ¶ P.ꝓtingit q pp ꝺſuetudinē iurādi aliqs ex lapſu lingue falſū iurat:⁊ eēt graue dicere q talis mortal'r peccaret.ergo nō oē piurium ē mortale pctm̄. ¶ P.ſic iurare falſuz: ita ēt iurare ſine cā ꝓhibeť ꝓcepto ꝛ°decalogi. Nō aſſumes nomē dei tui i vanū:ſz iurare ſine cā nō ſemp eſt pctm̄ mortale.ergo nec iurare falſū.ergo vt ꝑius. ¶ Sed ⁊. Aug.in quodā ſer.dicit q falſa iuratio pniciosa eſt:ſed nihil dr̄ eſſe pniciosuz niſi pctm̄ mortale.ergo periurium eſt peccatū mortale. ¶ P.oē qđ eſt cōtrariū ꝓcepto legis eſt peccatū mortale: ſed periuriuz directe ꝺriať huic ꝓcepto. Nō aſſumes nomē dei tui in vanū ⁊c̄.

¶ Utr̄ liceat recipere vel exigere iuramentum.

Ulterius videť q nō liceat iuramētū recipe vl exigere. Sup illud ⁊Ro.i. Teſt] eſt mihi de⁹. dic̄ glo. Tu nō facis malū qui bn̄ vteris iuratiōe vt alteri ſuadeas qđ vtile eſt:ſz a malo ē. ſupple illi⁹ q recipit iuramētū. q̄ recipiēs iuramentuz peccat. ¶ P.ille q exigit ab aliq̄ iuramētū:vel ſcit eū iurare vex:vel ſcit eū iurare falſum:vel neſcit an falſuz an vex iuret. Si ſcit eū iurare verū videť peccare:qz ꝑ nihilo facit eū iurare. Si ſcit eū iuraturū falſuz:bōicida illi⁹ ē. vt in lra dr̄. Si aūt neſciat alterū. Qz de B dic̄ Aug. ſup illud ⁊Ro.i. Teſtis ē mihi de⁹. ⁊Nō audeo dicere B nō eē pctm̄:ſz būana tētatio eſt. q̄ exigere iuramentū q̄libet mō peccatuz eſt. ¶ P. ⁊Ro.i. dr̄ q qui cōſentiūt male faciētib⁹ digni ſūt morte:ſed q iurat p idola peccat mortal'r. q aūt ab eo iuramentū recipit vł ei cōſentire.ergo ad min⁹ recipiēs tale iuramentū peccat. ¶ Sz ⁊ eſt qđ legit Geñ.31. de Jacob q recepit iuramētū Laban.qui.ſ.per deos ſuos iurauit: nec eſt dōm q peccauerit. ¶ P.ſine q̄ nō pōt ordo iudiciari⁹ obſeruari nō vł eē pctm̄:ſz ordo iudiciari⁹ in mltis caſib⁹ ſine receptiōe iuramēti obſeruari nō poſſz. q̄ recipe iuramētū nō eſt pctm̄.

Reſpōdeo dōm ad ꝑmā qōnē q iuramentū eſt duplex. Qđaz in quo aliqs percipit ſe iurare:⁊ tūc ſi falſuz iurat credo q ſemp peccet mortaliter ſiue ſit iuramentū ſolēne ſiue nō ſolēne:⁊ ꝓcipue qñ percipit eſſe falſum qđ iurat. Qđā vero iuramentū eſt in quo hō nō attendit ad iuramentū:⁊ q̄ſi nō pcipit ſe iurare:ſed ex lapſu lingue in iuramentū ꝓlabiť:⁊ qz tūc q̄ſi neſciens iurat:⁊ neſciēs nō reputať voluntari⁹:iō in tali caſu videť quis nō volūtarie iurare. vñ ſi ſit falſuz hoc de quo iurat: ſiue percipiat eſſe falſum ſiue nō:dūmō nō ſit mendaciuz pernicioſuz:nō dico q ſit peccatū mortale ſz veniale. valde tamē cauendū ꝓpter vicinitatē ad mortale.

Ad primuz ergo dōm q nō eſt ſimile de mēdacio ⁊ periurio:qz iuramentū nō eſt niſi cū magna cautela adhibendū vt dictū eſt:⁊ ꝓpter vtilitatez aliquam. vnde ſi iocoſe aliquis periurat nō excuſabitur. ¶ Ad 2ᵐ patet ſolutio ex dictis. ¶ Ad 3ᵐ dōm q iurare ſine cauſa nō directe opponiť illi ꝓcepto:ſed indirecte. Directe aūt opponiť ei iurare falſuz: qz hoc eſt qđ cōfirmari nō pōt. vñ vana ē iuratio. vnde nō oz q iurare ſine cauſa ſemp ſit mortale peccatuz:ſicut iurare falſum.

Ad ſecundaz qōnem dōm q ſicut iurare nō ſem per malū eſt: ſed qñq; eſt licitū q̄n ꝓ neceſſitate aliq̄ ⁊ cū cautela iurať:⁊ ita etiā iuramentum recipere vel exigere ex cauſa neceſſaria:⁊ alys debitis circūſtantys obſeruatis pōt eſſe ſine peccato.

Ad primuz ergo dicēdū q nō intelligiť ibi maluz culpe ſed malū pene:qđ eſt ex ignorātia illius q iuramentū recipit:ſi.n.ſciret an eſſet verū hoc ꝓ quo iurať iuramento opus nō eſſet. ¶ Ad 2ᵐ dōm q q̄ſi aliqs ſcit vel ꝑbabil'r credit q aliqs deierabit nō licet ei iuramētū exigere niſi forte ſit in loco iudicy:qz iuramētuz in iudicys nō tm̄ exhibeť ꝓpter iudicē:ſz ꝓpter alios. vñ nō eſt in poteſtate ei⁹ iuramētū remittere:qđ ſm ordinē iuris exhibēdū eēt. Silr ſi ſciat eū iuraturū verū pōt licite iuramētū exigere nō p ſe:ſz p alys q B neſciūt. ſi aūt dubitet dubitatio ex tāta ſuſpitiōe ꝓcedere pōt q cū pctō erit. Et iō aug.nō audet dicere q ſit ſine pctō: nō tm̄ dic̄ q ſemp ſit pctm̄. ¶ Ad 3ᵐ dōm q ille q iurat p idola peccat qđē q̄tū ad formā iuramēti:ſz nō q̄tū ad aſſertionē veri vel ꝓmiſſionem.alicuius qđ redūdat in bonū cōmune.⁊ quantuz ad hoc pōt ei cōſentire ſine peccato: ſed nō quātum ad ꝑmuz. ⁊ iō iuramēto eius vti poſſumus quādoq; ſine peccato.

¶ Expoſitio textus.

Nanc de periurio videam⁹ ⁊c̄.) Uideť q tractatū iſtū ponere debuerit in expōne ſecūdi ꝓcepti. Sed dicendū q periurij ad ſui cognitionē ꝑſupponit mendacium:⁊ iō neceſſitate tractandi poſt mēdaciū de periurio tractauit. (Infirmis ergo illud ꝓbibuit) ꝓpter duo pericula. Primo ne aliqđ numē creaturis ineſſe crederent. Secūdo ne tali iuramēto ſe obligari nō credētes fidem frangerent. (Qui vero per euangelium maius quiddaz ⁊c̄.) Doc ideo cōtingit qz in ſolēni iuratione vbi maioz deliberatio adhibetur tali forma in iurando vtimur. (Sancta ſinodus decreuit ⁊c̄.) Ratio inſtitutionis fuit:qz ad iuramētū requiriť ſūma cautela que exigit ſobrietatē. Excipiunť tm̄ caſus illi in quib⁹ mora ꝓtraheret periculū:ſicut eſt ꝓ pace facienda.

¶ Diſtinctio. XL.

Extū ꝓceptū ē. Nō ꝺſiderabis vxorē ꝓximi tui. Septimū. Nō cōcupiſces domū ꝓximi tui.nō ſeruū.non ancillā ⁊c̄.ſed videť ꝓceptū de non ꝺcupiſcēdis rebus ꝓximi vnū cū eo eſſe quo dr̄. Nō furaberis. Et ꝓceptū de nō cōcupiſcēda vxore vnū eē cū eo quo dr̄. Non me

chaberis. Poterat.n. ꝑceptū nō furandi in illa generalitate itelligi: vbi de nō ꝯcupiscēda re ꝓximi ꝑcipiē. Et in eo q̄ dcīm ē. Nō mechaberis poterat illō itelligi. Nō ꝯcupisces vxorē ꝓximi tui. Sz i illʾ duob⁹ ꝑceptis nō mechādi z nō furādi ipsa opa notata sē z ꝓhibita. In his ꝙ extremis ipa ꝯcupia. Multū g̃ differūt illa ab istis. Vñ illi ꝑcepto nō mechādi fit supaddītio i euāgelio: vbi ois ꝯcupiscētia mechādi ꝓhibet.

¶ Quare lex cōprimere dr̄ nō aium sed manū.

Sed cū hic ꝓhibeat ꝯcupia aliene vxoris z aliene rei: q̄re dr̄ lex comprimere manū z nō aiuz. Euāgeliū ꝙ z manū z aiuz: illud de lege dr̄ ꝯz cerimōialia: nō ꝯz moralia: vl̄ qz i lege nō ē gnālis ꝓhibitio ois mortifere cōcupiscētie: vt in euāgelio.

¶ Quid sit littera occidens.

Ipꝙ q̄rit quā vocat Apl's lr̄az occidentē. Ea certe ē decalog⁹ q nō dr̄ littera occidēs eo q̄ mala fit lex: sz qz ꝓhibēs pctm̄ auget cōcupiaz: z addit ꝑuaricationē nisi liberet gr̄a: q̄ gr̄a nō fit abūdabat in lege vt in euāgelio. Lex g̃ bona est: z tm̄ occidit sine gr̄a: cū sit virt⁹ pcti q̄ iubet q̄ō sine gr̄a ipleri nō pōt. Gr̄a aūt deerat: z ió lr̄a occidēs erat. Bistat aūt euāgelij lr̄a a legis lr̄a: qz diuersa sūt ꝓmissa. ibi terrena: hic celestia ꝓmittit. Diuersa ēt sacr̄a: qz illa tm̄ significabāt: hec cōferūt gratiaz. Precepta etiā diuersa q̄ztū ad cerimonialia. nō q̄ztū ad moralia sunt eadez: sed plenī⁹ in euāgelio cōtinent. Audistis decē chordas psalterij: vtriq; serui impositas: que charitate tāgē da sunt: vt vitiorum fere occidant.

¶ Postq̄ ōtermiauit magr̄ de ꝑceptis ōcalogi q̄ respiciūt op⁹ exteri⁹ z locutōez. Dic ponit duo vltia ꝑcepta q̄ respiciūt ꝯcupiaz cordis. Et circa b̄ tria fac̄. ꝓ enūerat ipsa ꝓcepta. 2ᵒ mouet q̄nes circa ea. ibi. (Sz vr̄ ꝑceptuz ꝛc̄.) 3ᵒ recapitulat qđ dixerat: z ꝓtinuat se ad seq̄ntia. ibi (Audistis decē chordas ꝛc̄.) Circa scōam ptē mouet duas q̄nes. ꝓᵐ est de dr̄ia boꝝ ꝑceptoꝝ ad alia ꝑcepta decalogi. 2ᵃ est de dr̄ia toti⁹ veteris legis ad nouā q̄ ex sol'one ꝑme q̄nis ortū bz. z b̄ ponit ibi. (Sz cū b̄ ꝓhibeat cōcupiscētia ꝛc̄.) Et circa b̄ tria fac̄. ꝓ mouet q̄nē z eā soluit. 2ᵒ mouet q̄nē de effectu lr̄e veteris le. ibi. (Si vo q̄rit quā vocat Apl's ꝛc̄.) 3ᵒ breuiter colligit dr̄iaz iter lr̄az euāgelij z lr̄az legis. ibi. (Distat āt euāgelij lr̄a.) Qō. I.

Hic querunt q̄tuor. ꝓ de assignatiōe istoꝝ ꝑceptoꝝ. 2ᵒ vtruz vex̄ sit q̄ lex Moysi tm̄ manū cohibuerit. 3ᵒ vtrum eadē lex iustificaret vel occideret. 4ᵒ vtrum eterna ꝓmitteret vel terrena.

¶ Utr̄ duo ꝑcepta de cōcupiscentia ꝓueniēter assignent.

Apmuz sic ꝓcedit. vr̄ q̄ hec duo ꝑcepta incōueniēter assignent. Precepta.n. negatiua ordinant ad ꝓhibitionē pctoꝝ. Sz vnuz ē pctm̄ cordis z opis: sic̄ i.z.li.dis.4.z. dcm̄ ē. g̃ nō ōbuit alio ꝑcepto ꝓhiberi ꝯcupia mechādi vel furādi q̄ ipsa mechia vl̄ furtū. ¶ P. sic̄ in furto z mechia ꝓtigit peccare corde z opere: ita z in hōicidio: z alus pctis: sz alia ꝑcepta non variant̄ p ꝯcupiaz z op⁹ neq; affirmatiua neq; negatiua, g̃ neq; ꝑceptuz de furto z de mechia ōbuit b̄ mō variari. ¶ P. nihil dz lege ꝓhiberi q̄ō licite fieri pōt: sz licite pōt fieri q̄ aliqs domū ꝓximi sui possideat: vt si emat eā. g̃ licite pōt eā cōcupiscere. g̃ talʾ ꝯcupia nō ōbuit lege ꝓhiberi. ¶ P. sic̄ ꝓtigit peccare in ꝯcupia rei ꝓximi: ita ēt in ꝯcupiscētia curiositatis: quā Aug. dic̄ eē ꝯcupiscētiā oculoꝝ in lib⁹ de vā religiōe. Et silr̄ in ꝯcupia dignitatū z hō: circa q̄s ēt ꝯcupiscētias sūt diuerse vtutes z vitia: sz ꝑcepta dant̄ ad iducēdū hoies ad vtutē z ad vitioꝝ ꝓhibitionē. g̃ de oīb⁹ istis ꝯcupiscētijs debuerūt diuersa ꝑcepta dari. ¶ P. oē qō est ꝛ. riuz ꝑcepto est pctm̄ mortale: sed ꝑmi mor⁹ g ex corrupta cōcupiscētia ꝓcedūt nō sunt pctā mortalia. g̃ non debuit

Respondeo (dari ꝑceptū de nō cōcupiscendo. dōz q̄ intētio legis ē vt hoies ad virtutē iducant̄: ad vtutē aūt nō sufficit vt act⁹ vtutis q̄ſ rcū q̄ fiat: sz opz vt hō sciēs z volēs: z pp debitū finē pseuerāter z ōlectabilʾ opet̄: silr̄ ēt nō suffic̄ q̄ act⁹ ꝛi⁹ q̄ litercūq; ꝑtermittat̄: nisi ēt volūtas illud faciēdi ōrelinq̄t̄: z passiones iclinātes ad actū illicitū ordinent̄: z ió i ꝑcepto decalogi nō ōbuit solū ꝓhiberi act⁹ illicit⁹: sz ēt ꝯcupia illicitarū

Ad primuz g̃ dōz q̄ pctm̄ cordis z opis: (rerū. sic̄ ibidē dcm̄ ē: q̄ cōiugunt̄ sūt vnū pctm̄: sz qz q̄nq; in corde peccat̄ nō pueniēdo ad actū: tūc pctm̄ cordis a pctō exteriozis opis distiguit̄: z ió ēt diuerso ꝑcepto ꝓhibet̄. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ ꝑcepta affirmatiua ꝑcipiūt aliquē actū bonū: bonū aūt cōsurgit ex diuersis coadunat] ad pfectōez suā qō ē ex vna z tota cā. vt dic̄ Dio. z ió b̄ ipso q̄ aligs bon⁹ act⁹ ꝑcipit̄ oēs ꝯditiōes iplicant̄ q̄ ad bonitatē regrunt̄: z ió ꝑcepta affirmatiua nō fuerūt distincta circa idē gen⁹ q̄ ꝑceptū opis z cordis: pctm̄ aūt qō ꝑcepto negatiuo ꝓhibet̄ ꝓtigit oīariā ex singularib⁹ ōsectib⁹: vt Dio. dic̄. z ió ad diuersa q̄ pūt pctm̄ iducēt̄ pūt diuersa ꝑcepta ordiari. Jō tm̄ poti⁹ pctm̄ furti z mechie hoc mō variat̄ q̄ diuersa ꝑcepta q̄ hōicidiū vl̄ alia pctā: qz bonū inq̄tū i se est mouet ꝯcupiaz: oīm aūt furti z mechie ē aliqō bonū tpale: vñ ēt q̄ se ꝯcupiscētia boꝝ sine ꝓgressu ad actū bz quādā ōlectatōez: qō nō cōtigit i hōicidio cui⁹ oīm est nocumētū illatū. ꝓrio: qō de se horroze potius q̄ ōlectatōez fac̄. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ nō ꝓ licite possideri dom⁹ ꝓximi nisi dñio trāslato i alterū: z tūc desinit eē ꝓximi: z ió nō simplr̄ ꝓhibet̄ ꝯcupia dom⁹: sed cōcupia dom⁹ ꝓximi: cū ipm ꝯcupiscētie nomē: qz intēsionē desideriū dic̄: in quādā superfluitatē sonare videt̄: z ita in maluz. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ ꝯcupia curiositatis q̄ fit p oculos reducit̄ ad ꝯcupiscentiā ōlectatiōis carnis: ad quā ēt reducunt̄ ōlectatōes alioꝝ sensuū: sic̄ ad ꝓncipali⁹: ꝯcupia aūt bonoris dignitatis vel hō reducit̄ ad ꝯcupiaz tpaliū bonoꝝ q̄ꝝ dignitas nūmismate mēsurat̄. ¶ Et sic ꝑz q̄ oīs ꝯcupia aliquo mō istis duob⁹ mādatis ꝓhibet̄ sm regulā supi⁹ de itellectu ꝑceptoꝝ datā. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ lex nō dat̄ nisi rōnē hūti. vñ illa ꝯcupia tm̄ directe ꝑcepto legis ꝓhibet̄: q̄ ad rōnis ꝛsensū ptingit: q̄ pctm̄ mortale ē. Cōcupiscētia aūt q̄ ē i ꝑmis motib⁹ nō ē ꝛ legē: sz ꝑter legē: z ió pctm̄ veniale est.

¶ Utr̄ lex mosaica cohibeat tm̄ manū: an etiā animū.

Bsecūdū sic ꝓcedit. vr̄ q̄ lex mosaica nō solū manū: sed ēt animū cohibere debeat. Eiusdē.n. est aiuz ordinare ad vtutē z cohibere a pctō. sed lex mosaica ordinat aium ad vtutē. vt ꝑz Deut. 6. Diliges dñm deū tuū ꝛc̄. g̃ z ipsa ēt cohibet aiuz a pctō. ¶ P. ꝯcupiscētia in aia ē: sz lex vet⁹ cohibet a cōcupiscētia: vt ꝑz in

bis duob⁹ ꝑceptis. g̃ cohibz aiuz a pctō. ¶ Si dicat̄ q̄ nō cohibeat ab oi ꝯcupia. Lōtra. Sub bis duob⁹ ꝑceptis: vt dcm̄ ē ois ꝯcupia ꝓhibet̄: sz hec duo ꝑcepta i veteri le. edita sūt. g̃ totalʾ aiuz a pctō cohibebat. ¶ Si dicas q̄ b̄ intelligit q̄ ad cerimōialia. Lōtra. Cerimonialia.n. legis nō ꝑcipiebāt ab aliq̄ pctō abstinere: sz potiꝰ qd in figurā eēt faciendū. g̃ nō magis manū q̄ aium cohibebāt. ¶ P. lex moysi pfectior erat q̄ lex ciuilis: sz lex ciuilis nō tm̄ cohibet manū: sz ēt aium: alʾs ad vtutē nō iduceret: q̄ ꝑncipalʾ in aio ꝛsistit. g̃ lex mosaica nō tm̄ cohibet manū sz animū.

¶ Sz ꝛ. Lex noua ē pfectior q̄ lex vet⁹: sz nihil pōt eē pfectiꝰ q̄ cohibitio animi z man⁹. g̃ i lege vete. nō cohibebat vtrūq;. ¶ P. Mat. 5. dñs supra ꝑcepta legis q̄ ad fcm̄ exteri⁹ ptinēt: sic̄ de hōicidio fac̄ additiōem de interiori actu pcti: sic̄ de ira. qō nō eēt si lex ve. aiuz cohiberet. g̃ lex vet⁹ aiuz nō cohibebat. ¶ P. nihil cohibz aiuz nisi gr̄a: sz vet⁹

Respōdeo (lex gr̄az ñ ꝓferbat. g̃ aiuz ñ cohibebat dōz q̄ coactio legis ꝛz pbz in fi. etic. ad B nec̄ia ē: vt illi g pstaſiōib⁹ ad bonū nō iclinant̄ ꝑ penas cogant̄. vñ cohibitio legis se extēdit q̄tū pena iflicta p lege. Sic̄ āt lex vet⁹ ifirmis animis nō nisi terrena ꝓmittebat: ita ēt ꝑ pctis tpalē penā ifligebat oculū ꝓ oculo dēte ꝑ dēte. Pene āt tpales ꝑ pctis animi ifligi nō pōt nisi q̄tenus i actu ex tioze prūpāt: alʾs. n. ab boie ō eis iudicari nō pōt: z ió lex vet⁹ manū z nō aiuz cohibere dicebat: lex āt noua eterna ꝓmittit z ꝓmiaſ i ꝑmiū z penā. eterna aūt pena ab illo iudice ifligit̄ g est cordis scrutator. z ió nō solū manū: sz ēt aium cohibet: qō ꝑz i B ꝑcepto. Nō occides. ꝑ cui⁹ trāſgressiōe lex vet⁹ boiez occidebat: sz ꝑ ira interiori lex noua penā eternā ꝓmiaſ: g. n. iracit̄ fri suo re⁹ erit ꝛ

Ad primū g̃ dōz q̄ lex ꝑceptis affir- (matiis z negatiuis aiuz ordiabat ad virtutē: z a vitio retrabebat: nō tm̄ ꝛ trāſgressores hō ꝑcepto rū penā aliquā ordiare poterat sm quā cohibere vl̄ cogere dr̄: z ió nō segt̄ q̄ aium cohiberet. ¶ Et p b̄ ꝑz solō ad 2ᵐ. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ oēs ꝯcupiscētiā q̄tū ad gen⁹ suū lex ꝓhibebat: nō tm̄ ab oi cohibebat ꝑ penas: sz solū ab ea q̄ ꝓrūpebat in actū. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ cerimōialia ꝑcepta idicebāt sacrificia ꝑ cert] pctis: nō āt ita ꝑ pctis cordis: sic̄ ꝑ pctis opis: z ita cerimonialia magis manū q̄ aiuz cohibebāt. ¶ Ad 5ᵐ dō. q̄ lex ciuilʾ q̄uis itēdat ꝑ cohibitōez pēarū ad vtutes iducēt: nō tm̄ cogit ꝑ penas aiuz: sz solū manū

¶ Utr̄ lex vetus iustificabat.

Bterti sic ꝓcedit. videt̄ q̄ lex vet⁹ iustificabat z nō occidebat. Mat. 19. Si vis ad vitā igredi serua mādata: z logt̄ de mādatis decalogi: sic̄ ibidē ꝑz. Sed nullus ad vitā igredi̇t̄ nisi iustificat⁹. g̃ lex vetus iustificabat. ¶ P. lex ē iustitie q̄dā doctria: qz est ars eq z boni. g̃ nō pōt iustificare nisi docēdo iustitiā: sz lex vet⁹ iustitiam docebat. nā ꝯcupiscētiā nesciebā eē pctm̄ nisi lex diceret. non ꝯcupisces. Ro. 7. g̃ lex vet⁹ iustificabat. ¶ P. oē qō remouet dispōnes z cās mortis nō occidit sz iustificat: lex vet⁹ b̄ faciebat pctm̄ ꝓhibēdo. g̃ ꝛc̄. ¶ P. i naturis ita cōtingit q̄ vnūqōq; vt fit freq̄nter: ita natū ē fieri. vt dr̄ i. z. phys. Si g̃ lex vet⁹ occidebat vt freq̄nter: tūc ad b̄ nata erat: sz oē qō nāz bz ordiatā ad occisionē ē malū. g̃ lex vetus fuiſz mala: qō falsū ē. ¶ P. mors nō seq̄bat ex ve. le. nisi p occisionē: sz ēt ex lege noua seq̄t̄ mors p occisionem z. Lor. z. Aly sum⁹ odor mortis in mortē: sz pp b̄ lex noua nō dr̄ occidēs. g̃ nec lex vet⁹ occidēs: sz iustificās dz dici.

¶ Sz ꝛ. z. Lor. 3. Lr̄a occidit: spūs aūt viuificat. z logt̄ de lr̄a ve. le. g̃ lex vet⁹ nō iustificabat. ¶ P. Ro. x. Justitiaz q̄ ex lege est ꝛc̄. glo. q in opib⁹ legis iustificat̄ tpalē bz mercedē nō apud deū: sz vā iustitia ē q̄ bz mercedē apud deū. g̃ lex vet⁹ nō iustificabat. ¶ P. q iustificat̄ ex opib⁹ nō iustificat̄ grat]. sz iustificatio leg] nō ꝓt eē nisi ꝑ opa. cū g̃ vā iustificatio sit grat]. vt ꝑz ꝛ Ro. 3. vr̄ q̄ lex nō iustificaret.

Respōdeo dōz q̄ lex q̄dāmō iustificabat: z q̄dāmō occidebat. Ad cui⁹ itellectū sciēdū ē q̄ iustificare dupl'r b̄ pōt accipi. Uno⁰ iustitiā facere. Alio⁰ iustitiā docere. Justitia aūt est duplex: q̄dā acq̄sita: q̄dam ifusa: iustitia acq̄sita ex opib⁹ causat̄. z ꝑ hūc modū lex ciuilis hoies iustos fac̄ inq̄tū ꝑ exercitiū opeꝝ habitū iustitie i obſuatorib⁹ causat: z ꝑ hūc modū ēt lex mosaica iustificare poterat iustitiā acq̄sitā cāndo. sz de hac iustitia nihil ad pns. Justitia āt ifusa a solo deo effectiue ē. vñ lex ꝑ opa eā iducere nō pōt: sz ꝑ legē nouā tal' iducit̄ iustitia: qz ꝑ sacr̄a eiꝰ gr̄a cōferť q̄ iustificat formalʾr. Sacr̄a vo ve. le. gr̄az nō ꝛferebāt: vt i. 4. li. dicet̄. z ió lex ve. nulloꝰ iustificabat q̄si iustitiā cāns: sz q̄si iustitiā docēs: qz in obſuatiōe mādatoꝝ eiꝰ forma iustitie ꝛsistit. Occidere aūt legl lr̄a dr̄: z q̄tū ad mortalia: z q̄tū ad cerimonialia: sz differē ter: qz q̄tū ad cerimōialia ꝑ se loq̄ndo. tpe. n. gr̄e reuelate ceperūt eē mōtifera. Sz q̄tū ad mortalia nō: nisi accītalʾ iq̄tū ex ipa lege pctm̄ ꝓhibēte z auxiliū gr̄e ꝛ ipz ñ ferēte ifirmꝰ piculū mort] sumebat tripl'r. ꝓ qz ex b̄ ipo q̄ pctī ꝛmemoratōez faciebat ei in q̄ ꝯcupia pctī excita nō erat magis in ipz exardescebat: sic̄ cū aq̄ oñdit sitiēti. 2ᵒ qz ex b̄ ipo q̄ ꝓhibebat̄ pōebat̄ q̄si in q̄dā alto z difficili ad babēdū. Et ió mēs hūana pctō subiecta vehemēti⁹ in illō tēdebat: sic̄ ſcriptū ē. puer. 9. Aq̄ furtiue dulciores sunt. 3ᵒ qz lex ꝓhibēs pctī ſpālē reatū addebat inq̄tū nō solū nālez legē trāſgrediebāt: sz ēt legis scripte ꝑuaricatoz erat.

Ad primuz g̃ dōz q̄ obſuatio mādatoꝝ legis necessaria ē ad vitā eternā ꝛsequēdā: qz sine ea ad vitā eternā itrare nō pōt q̄ tps hz opandi: nō tm̄ obſuatio mādatoꝝ legis ad vitā ꝛsequēdā sufficiebat nisi modus charitatis adiūgeret̄: quā lex nullo⁰ cāre poterat. z ió nō pfecte iustificabat. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ docere iustitiā nō ē iustitiā facere pfecte: sz solū dispositiue. Inuenit̄ āt aliq̄ lex. s. lex noua q̄ iustitiā fac̄ effectiue ꝑ sacr̄a q̄ gr̄az ꝛferūt. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ ex b̄ q̄ lex nō occidebat p se loq̄ndo sed dispositiue iustificabat. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ rō seq̄ret̄ si cā mortis eēt ex lege: nō aūt erat ex ea: imo potiꝰ ad ꝛiuz ordiata erat: sed cā mort] erat ex pctō eoꝝ q̄b⁹ lex dabat̄: sic̄ cā mortis nō ē ex sole si febricitātes ad solē stātes moriunt̄. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ in lege noua non est aliqs defectꝰ q̄n iustificare possit: sic̄ erat in ve. le. z ió magis poterat accipi occasio mort] ex ve. lege q̄ noua. Ex noua.n. lege nō sequit̄ occasio mortis nisi cōtenētib⁹ ipaz: qz volētib⁹ obseruare auxiliū ꝑbet: sed lex vet⁹ etiā volētib⁹ obseruare z deficiētib⁹ ꝓpter infirmitatē occasio mortis erat.

¶ Utr̄ lex vet⁹ ꝓmittebat tm̄ tpalia vel ēt eterna.

Bquartuz sic ꝓcedit. vr̄ q̄ lex vet⁹ nō solū tpalia. sz eterna ꝓmittebat. Illud.n. i lege ꝓmittit̄ qō mercēs legis ponit̄: sz de⁹ seipm mercedē abrae ꝓmisit q̄ ē bonū eternū. vt ꝑz Gen. iz. g̃ nō solū tēporalia sz eterna ꝓmittebat. ¶ P. qō ꝓmittit̄ in lege ē ꝑmiū vtutis: sz ꝑmiū vtutis dz eē meli⁹ vtute: cuz igit̄ vtus sit melior oī mercede tpali vr̄ q̄ lex terrena ꝓmittere nō debuerit. ¶ P. illud qō ē ꝛ rōnē vtutis in lege fieri nō dz. sed vtuti ꝛriū ē z ei⁹ corruptiuū: vt act⁹ ei⁹ ꝑ bonū terrenū fiat. g̃ ꝓmissio terrenoꝝ in lege fieri nō debuit.

¶ Sz ꝛ. Illis solis pōt hō ad bñfaciēdū iuitari q̄ ī ꝑcio bz. sed carnalis ppl's cui lex vet⁹ data fuit sola bona tpalia in ꝑcio habebat. g̃ eoꝝ sibi ꝓmissio fieri debuit. ¶ P. i. Lor. 15. nō ꝑus qō spūale sz qō aiale: sz lex vet⁹ ꝑmo dāda erat. ergo nō spūalia ꝓmissio: sed tpalia in ea fieri debuit.

¶ Utz lex vet⁹ differat a noua ꝓ radicē timoris ⁊ amoris.

Ulterius videt ꝙ lex vetus nō differat a noua per radicē timoris ⁊ amoris. Dr̃ia. n. legis nō attendit ex diuersitate obseruātiū legez: sed potius ex conuersō: cū lex sit regula ⁊ mensura obseruantiū ipaz: sed facere aliqd ex timore vel amore cōtigit ex diuersa dispōne obseruantiū legē. ergo penes hoc due leges nō distinguuntur. ¶ P. nllus fructuose legē custodit nisi ꝙ ex amore eā obseruat: ꝛ is in statu ve. le. multi fuerūt ꝙ eaz fructuose obseruabāt: vitā eternā ex hoc ꝓmerentes. ꝙ lex vetus ⁊ noua nō distinguunt̄ per timorez ⁊ amorē. ¶ P. timor seruilis qui ꝺtra amorē diuidit respicit penā: sed maioris pene cōminatio fit in noua lege q̄z in veteri. vt ꝑz Deb. 5. Quāto iquit putatis deteriora mereri supplicia ⁊c. ergo lex noua magis in timore cōsistit q̄z vetus.

¶ In ꝛriū ē qō Aug. dicit ꝙ breuis dr̃ia legis ⁊ euāgely est tior ⁊ amor. ¶ P. Ro. 8. Nō accepistis spm̃ fuitutis iterū in timore. dicit glo. ꝓcepta in ve. lege timore seruabant̄.

¶ Utrum lex vetus sit magis onerosa q̄z noua.

Ulterius videt ꝙ lex vetus nō sit magis onerosa q̄z noua. Oō. n. se bz ex additiōe ad aliud plura cōtinet: sed noua addit supra veterē. Mat. 5. ergo plura cōtinet: ⁊ ita videt difficilior. ¶ P. quāto est pfectior status vlrtutis tāto maioꝛ difficultatē bz: qz ars ⁊ virtus circa difficile ⁊ bonū sunt. vt dicit in. 2. ethi. sed status noue legis est pfectior q̄z status veteris. ergo lex noua est difficilior. ¶ P. ifirmis ⁊ paruulis leuia onera sunt ꝺponēda. sed illi qui erāt in veteri lege paruulis cōparant̄: qui aūt sunt in noua viris pfectis. vt ꝑz Hal. 4. ꝙ lex noua est gra

¶ Sed ℞. est qō dicit Mat. xi. Iugus meū (uior q̄z vet⁹. suaue est ⁊ onus meuz leue. ¶ P. Act. 15. dicit Petrus de veteri le. Doc est on⁹ qō nec nos nec pres nr̃i po. poꝛ. ꝙ ⁊c.

Respondeo dōm ad ꝓmā qōnez ꝙ fm Dio. in. 4. cap. ce. ierar. lex noua media est iter eccl̃iā celestem: ⁊ statū ve. le. ⁊ ideo eterna bona que in celesti ecclesia palaz ⁊ copiose exhibent̄ in noua le. manifeste ꝓmittunt̄. In veteri aūt le. nō ꝓmittebant̄ nisi sub gbusdā figuris. vñ Deb. x. dr̃. vmbrā bñs lex futuroꝝ bonoꝝ. Et hoc ꝓpter tres causas ꝓcipue. ꝓximo vt ex his q̄ cognoscebāt assuefierēt etiā a deo maiora sperare. Scōo vt non solū cognitio: sed affectus a tēporalibus ad eterna manuducerēt. Tertio qz bōa eterna nōdū statiz eis poterant exhiberi nōdū soluto ꝓcio. vñ dilatio ꝓmissorum inefficacem faceret apud ifirmos promissionem.

Ad primuz ergo dōm ꝙ vbicūq; ꝓmittunt̄ eterna in veteri lege boc est sub quadā figura ⁊ similitudine tēporaliū. Et fm hoc ēt deꝰ se mercedez abrae cōstituit ad ꝛraz quasi remuneratoꝛē in multiplicatione seminis ⁊ in terre ꝓmisse collatiōe. ¶ Uel dōz ꝙ B itelligit̄ de ꝓmissiōe cōiter oibus fcā in ve. le. nō aūt de illa q̄ fiebat spāl̄r ad aliquos ꝓfectos viros g ad legē noua ptinebant. ¶ Ad 2m dōm ꝙ ꝓmissiones tpales nō ponuntur in lege quasi ꝓmia virtutū: sed q̄si incitamēta quedaz ad virtutē. ¶ Ad 3m dōm ꝙ sicut facere aliqd timore pene est ꝛ rōnē ꝓfecte virtutis: tñ ducit ad virtutez: ita ēt facere aliqd ꝓp retributionē tpalē: ⁊ is̄ sicut in lege fit cōminatio pene: ita ēt pōt fieri ꝓmissio tpalis mercedis.

Ad secundaz qōnē dōm ꝙ ex ipso mō legislatōis apparet ꝙ lex vet⁹ est lex timoris: lex aūt noua lex amoris. Lex. n. noua ex ostēsiōe dine charitatis initiū sumpsit: qz in effusiōe sanguis iesu xp̄i: q fuit pfectissime charitatis signū nouū testm̃ cōsūmatū est. lex aūt vet⁹ in ostēsiōe dine ptātis q̄ timorē icutit initiū sumpsit. vñ ⁊ i ipsa legislatiōe ꝓp fulgura voces ⁊ tonitrua terroꝝ audiētes iuasit: vt dicerēt. nō loq̄t nobis dn̄s ne forte moziamur. Exo. zo. ⁊ iō ve. lex boies p̄cipue iducebat p cō minationē penaꝝ. Noua vo lex p bñficia exhibita ⁊ sperāda: ⁊ B satis cōperebat statui būani gnis: vt pus q̄si rudis ppl's p timorē pene cogeret̄: postmodū vo p amorē i bono pficeret̄: sic̄. n. timor ē via ad amorē: ita lex vet⁹ ad nouā.

Ad primuz ḡ dōz ꝙ ista dr̃ia nō tm̃ sumit̄ ex pte obseruātiū legē: s ex mō editiōis legis: vt dcm̃ ē. ¶ Ad 2m dōm ꝙ illi q in veteri le. ex amore legē obseruabāt: pfecti erāt. vñ ad legē nouā ptinebāt in q̄ est stat⁹ pfectiōis. ¶ Ad 3m dōz ꝙ q̄uis lex noua maioꝛa supplicia cōminet̄: tñ cōminatio supplicioꝝ nō ē ꝓncipalis inductio in legē nouā: sic̄ erat in le. ve. s magis ꝓmissio ꝓmioꝝ ⁊ cōmemoratio bñficioꝝ q̄ ad amorez incitāt: ⁊ iō lex noua nō timorē: s amorē ꝓncipalē radicem bz.

Ad tertiaz qōnē dōm ꝙ difficile ⁊ onerosum mēsurat fm vtutē sustinētis: aliqd. n. onerosum est debili qō forti est leue. ⁊ iō de onere legis ⁊ euāgely possum⁹ log duplr: aut q̄tū ad gratuitatē ꝓceptoꝝ fm se: aut ꝙ cōparationē ad vtutē obtuātiū. Si p mō: sic q̄tū ad nūez ꝓcepta veteris le. erāt magis onerosa: qz lex vet⁹ arrabat ad cerimōialia multa ⁊ iudicialia: lex āt noua ad moralia tm̃: q̄ ēt lex nāe iperat: ⁊ i vno vbo abbreuiato dilectiōis dei ⁊ ꝓximi ocludūt. Sz q̄tū ad explicatōez isto rū ꝓceptoꝝ: sic ꝓcepta noue legis q̄dāmō sūt difficiliora: qz magis explicāt vt⁹ ꝓceptoꝝ moraliū i noua le. q̄z i veteri. Et supaddit lex noua ꝛsilia q̄uis ad ea nō cogat: ⁊ q̄dā ēt ꝓhibz q̄ lex vet⁹ ꝓmittebat ifirmitati deferēs: sic̄ libelū repudy ⁊ bȝ. Si aūt z? mō: sic absolute lex vet⁹ onerosioꝛ erat. Tū qz auxiliū gr̃e nō cōferebat ad mādata iplēda sic̄ nua facit. Tū qz vet⁹ lex p modū timoris cogebat ad bȝ ad qō noua lex ex amore iducit g oia leuia facit.

Ad primuz ḡ dōz ꝙ additio noue le. ad veterē vel est q̄tū ad ꝛsilia ad q̄ noua lex nō obligat: vel ēt q̄tū ad explicationē eoꝝ q̄ in veteri le. iplicite babebant̄. vñ ex bȝ nō pōt cōcludi ꝙ lex noua sit grauioꝛ. ¶ Ad 2m dōz ꝙ vtuosus ea q̄ ad vtutē ptinēt delectabilr exeq̄t. vt dr̃ in. 1. eth. ⁊ iō virt⁹ pfecta leui⁹ q̄tūcūq; difficilia exequet̄ q̄z carēs vtute facilia: cui boc ipm̃ triste ē: ꝙ a delectatiōib⁹ illicitis abstineat. ¶ Ad 3m dōm ꝙ sic̄ g troꝛ tuosa ligna dirigūt ad partē ꝛriā magis ꝺflectūt: vt sic ad rectitudinē veniāt. Ita ēt vt dr̃ in. 2. eth. tēdentib⁹ ad vtutem faciēdū est vt ꝙ a rectitudine virtutis distorti fuerūt magis a ꝛrys vtutl abstrabant̄. Et ꝓp bȝ ēt penitētib⁹ grauioza onera ꝺponunt̄ q̄z inocētib⁹. Et ita ēt carnali ꝓplo ⁊ cervicoso maioza onera ꝺponēda fuerūt ad ei⁹ duritiā edomādā: cū tñ modū ei⁹ nō excederet. sic̄ ēt ifirmis dieta arctioꝛ: ⁊ pueris disciplina strictioꝛ ꝺponit. ¶ Expō text⁹.

Non ancillā ⁊c.) Sciēduz ꝙ ancilla duplr ꝺcupisci pōt. Uno mō ad concubitū: ⁊ sic ptinet ad sextū ꝓceptū. Alio mō ad dñiuz: ⁊ sic ptinet ad septimū. (Audistis. x. chordas psalterij ⁊c.) per. x. chōdas psalterij. x. ꝓcepta legl itelligūt̄. Sic̄. n. Dauid egregi⁹ psaltes sono cythare ⁊ psalterij spīs malū a Saul expellebat. vt dr̃. i. Re. 16. ⁊ vr̃suz ⁊ leonē iterfec̄. vt dr̃ i eodē. 17. ita xp̄s: q ꝙ Dauid significat cōda nr̃a q̄si psalteriū bis. x. ꝓcept̄ pcutiēs oiuz mōtaliū pctoꝝ feras i nob occidit: ⁊ vtutes pficit qb⁹ ad vitā pueīt eternā: in q̄ cū xp̄o viuam⁹ ꝙ oia scl̄a scl̄oꝝ. Amen.

¶ Explicit scriptū sactissimi doctoris Thome Aquinatis ozdinis ꝓdicatoꝝ: sup tertio libro sentētiaꝝ magistri Petri Lombardi cū textu singulis distictōib⁹ anteposito q̄z diligentissime emendatū atq; correctū. Per Dōnuz Tymotheum Ueronensem Canonicum Regularem sacre Theologie scientissimum.

DISTINCTIO. PRIMA.

Utrū deū icarnari fuerit ipole. folio. 3.
Utrum deum incarnari fuerit congruum. 4.
Utrum si homo non peccasset deus fuisset incarnatus. 5.
Utrum decuerit deum tantuz incarnationem suā differre. 5.
Utrum vna persona sine alia possit carnem assumere. 6.
Utrum magis cōueniens fuerit filiū i carnari vel pr̃ez vel spm̃scm̃. 6.
Utr̄ debuit magl pr̃ q̄ filiꝰ icarnari. 6.
Utrum decuerit magis spm̃scm̃ q̄ filium incarnari. 6.
Utrum pater potuit carnem assumere vel etiam spiritussantus. 7.
Utrū pater ⁊ filiꝰ ⁊ spūscūs possint eandē numero nām assumere. 7.
Urum vna persona possit duas humanas naturas assumere. 8.

DISTINCTIO. II.

Utr̄ nā būana sit p alys assūptibilis. 9.
Utrum angelica sit magis assumptibilis q̄ humana. 9.
Utrū totuz vniuersuz sit magis assumptibile q̄ humana natura. 9.
Utrum in omnibus suppositis natura humana sumi debuit. 10.
Utrum in aliquo supposito ex eadem stirpe generato. 10.
Utrum in ipso adam assumere debuerit naturam humanam. 10.
Utrū carnem humanā assumpsit. 10.
Utrum carnem tm̃ ⁊ nō humanā aiam assumpserit. 10.
Utrū assumpserit formā totiꝰ ⁊ ex oppositione partium resultantem. 10.
Utr̄ assūpserit carnē mediāte aīa. 11.
Utrū aiaz assūpsit mediāte spiritu. 11.
Utr̄ assūpsit totū mediātibꝰ ptibꝰ. 11.
Utr̄ natura humana sit assumpta mediante gratia. 12.
Utrū assūpsit carnē mediāte spūscō. 12.
Utrum vnio cadat media inter naturā humanam ⁊ diuinam. 12.
Utr̄ caro p̄ fuerit ꝺceptа q̄z assūpta. 12
Utr̄ caro p̄us fuerit assūpta q̄z aiata. 12
Utr̄ aia pꝰ assūpta q̄z corpi vnita. 12.

DISTINCTIO III.

Utruz btā vgo fuerit añ sanctificata q̄z cōceptio eius finiretur. 14.
Utr̄ añ aiationem fuerit sctificata. 14.
Utrum ante natiuitatem ex vtero fuerit sanctificata. 14.
Utrū fuerit per sanctificationem totaliter ab originali mundata. 14.
Utrum per sanctificationem in vtero fuerit imunis a pctō actuali. 14.
Utrum per sanctificationem illam fuerit confirmata in bono. 15.
Utrum aliqd actiue ad christi ꝺceptionem operata fuerit. 15.
Utrum generatio filij ex ea sit naturalis vel miraculosa. 16.
Utrum ꝺueniebat virgini saluatoris ꝺceptionem annunciari. 16.
Utruz annunciatio fuerit per modū corporalis visitationis. 16.
Utr̄ ānūciatio debuit fieri per angelus annūciās fuit (lū. 17.
Utr̄ angelus annūciās fuit (lū. 17.
de summis ordinibus. 17.
Utruz caro xp̄i in antiquis patribus fuerit peccato obnoxia. 18.
Utrum caro xp̄i fuit in antigs patribus fm q̄titatē determinatā. 18.
Utrum solus christus in abrahā nō fuerit decimatus. 19.
Utr̄ xp̄s i abrahā decimatꝰ sit. 19.
Utr̄ corpus xp̄i fuerit ex purissimis vginis sanguinibus. 19.
Utruz conceptio corporis christi fuerit subito vel successiue. 19.
Utrum xp̄o sanctificari conueniat. s. vt indigeret sanctificatione. 20.

DISTINCTIO. IIII.

Utruz efficientia ꝺceptionis xp̄i debeat appropriari alicui psone. 21.
Utrū debeat appropriari patri. 21.
Utruz sit attribuenda filio. 21.
Utr̄ debeat appropari spūiscō. 21.
Utruz xp̄s fm ꝙ homo possit dici filius spiritussancti. 22.
Utruz possit dici filiꝰ trinitatis. 22.
Utrum beata virgo possit dici mater hominis christi iesu. 22.
Utrum debeat dici mater dei. 22.
Utruz illā ꝺceptionē aliq̄ merita precesserūt in antigs p̄rib⁹. 23.
Utrū gr̃a sit nālis illi homini. 23.
Utrum christus diuinitate sit repletus corporaliter. 23.

DISTINCTIO. V.

Utrum vnio sit aliquid creatuz. 25.
Utr̄ illa vnio sit minima vnionū. 25.
Utr̄ vnio differat ab assumptiōe. 25.
Utrum vnio sit facta in natura. 25.
Utruz vnio sit facta in ꝓsona ⁊ si christus est vna persona. 25.
Utr̄ assumere ꝺueniat dine ꝓsc. 26.
Utrū assumere cōueniat nature. 26.
Utr̄ ꝺueniat nāe remotl ꝓsonis. 26.
Utruz humana nā sit assumpta. 26.
Utrum aia separata sit persona. 27.
Utrum persona sit assumpta. 27.

DISTINCTIO. VI.

In q̄ tres ille opiones cōicant. 29.
In quo vna harum opionum ab alia differat. 29.
Quid vnaq̄q; harū opionū ponat. 29.
Utrum in xp̄o sint due ypostases. 29.
Utrum in xp̄o sint duo suppositа. 29.
Utrū in xp̄o sint duo indiuidua. 29.
Utrū ibi sint due res nature. 29.
Utrū filiꝰ dei assumpserit boiez. 30.
Utrum homo dicat ibi cōpositum ex duabus substantys tm̃. 30.
Utrum xp̄s sit duo naturaliter. 30.
Utrum in xp̄o sit tm̃ vnuz esse. 31.
Utrum persona verbi post icarnationem sit composita. 31.
Utrum in xp̄o fuerit aliqua compositio anime ⁊ corporis. 31.
Utrum humana natura verbo accidentaliter vniatur. 31.

DISTINCTIO. VII.

Utrū hec sit vera. deus est homo. 33.
Utr̄ xp̄s possit dici bō dñicus. 34.
Utrū hec sit va. deꝰ factꝰ est hō. 34.
Utrū hec sit va. hō factꝰ est deꝰ. 35.
Utr̄ hō xp̄s sit ꝑdestinatꝰ filiꝰ dei. 35.
Utr̄ h filiꝰ dei sit ꝑdestinatꝰ eē hō. 35.
Utrum hec sit vera. filius dei est predestinatus simpliciter. 35.

DISTINCTIO. VIII.

Utr̄ solūmō i viuēribꝰ sit natitas. 36.
Utrū humana nā sit nata in xp̄o. 36.
Utr̄ dina nā i xp̄o nata sit ō vgie. 36.
Utruz ponende sint due natiuitates christi vel vna. 37.
Utruz xp̄s debeat dici bis natus. 37.
Utruz in xp̄o sint due filiationes. 37.

DISTINCTIO. IX.

Utrum latria sit virtus. 38.
Utrum latria sit donum. 38.
Utrum virtus sit generalis. 38.
Utrum sit virtus theologica. 38.
Utrum ad aliquam virtutum cardinalium reducatur. 38.
Utr̄ humanitati xp̄i exhibēda sit la
Utruz imaginibus christi (tria. 38.
latria sit exhibenda. 39.
Utr̄ btē vgini latria sit exhibēda. 39.
Utruz cruci latria sit exhibenda. 39.
Utrum viris sanctis honoz latrie sit exhibendus. 39.
Utrum sine peccato alicui possit honoz latrie exhiberi. 39.
Utrum exhibita sit vniuoca cuz illa que deo exhibetur. 39.
Utr̄ latria debeat deo rōne pc. 39.
An debeatur sibi rōne sapiētie. 39.
An debeatur sibi rōne bonitatis. 39.
Utrū alia latria debeat patri alia fi
Utrū latria deo sit exhibē (lio. 40.
da fm carnales ritus. 40.
Utrum latria ⁊ dulia sint idem. 40.
Utruz dulia bēat diuersas spēs. 40.
Utr̄ peccatores debeāt adozari du
Utr̄ ꝑlatus pctoꝝ debeat (lia. 40.
adozari dulia. 40.
An ꝑlatꝰ malus minus sit adozādus q̄z subditus bonus. 40.
Utrum demonibꝰ dulia debeat exhiberi. 40.
Utrum irrationalibus dulia debeat exhiberi. 40.

DISTINCTIO. X.

Utr̄ xp̄s fz ꝙ bō sit deus. 41.
Utrū xp̄s fm ꝙ iste bō sit deꝰ. 41.
Utr̄ xp̄s fz ꝙ bō sit ꝑdestinatꝰ. 41.
Utruz xp̄s fm ꝙ bō sit ꝑsona. 42.
Utrū fm ꝙ bō sit indiuiduuz. 42.
Utrum fm ꝙ homo sit suppositum

Universidad de Deusto

vel res nature. 42.
Utrum conueniat deo aliquem in filium adoptare. 42.
Utr adoptare sit tñ dei pñs. 42.
An toti trinitati ꝓpetat adoptare. 42
Utruz per filiū sit tñ adoptatio. 42.
Utrum omnibus creaturis cōueniat adoptari. 42.
An boies ex ipa creatōe adoptet. 42
Utrū ꝓueniat angelis adoptari. 43.
An xps sit filius adoptiuus. 43.
Utrum predestinatio xpi sit de natura r de persona. 43.
Utrum p̄destinatio xpi sit cōformis predestinationi humane. 43.
Utrum p̄destinatio xpi sit causa efficiens nostre p̄destinationis. 43.
An sit causa exemplaris. 43.
An sit causa finalis. 43
DISTINCTIO. XI.
Utrum filius dei sit creatura. 44.
Utrum xps sit creatura. 44.
Utruz christus ꝑm q̄ homo possit dici creatura. 45.
Utrum ea que sunt humane nature possint dici de filio dei. 45.
DISTINCTIO. XII.
Utr hec sit va. Iste hō icipit eē. 46.
Utr hec sit va. Hō icipit eē de⁹. 46.
Utrū ille homo potuit peccare. 46.
Utr xps hūit potētiā peccādi. 47.
Utruz filius dei assumere debuit aliquem sexum. 47.
An vtrūq; sexū assumere debuit. 47
Utrum sexum femineum assumere debuit. 47.
Utrum ab vtroq; sexu carnem assumere debuit. 47.
Utrum de vno tñ carnem assumere debuit. 47.
DISTINCTIO. XIII.
Utrum in xpo fuerit gratia habitualis perficiens animam eius. 48.
Utrum in eo fuerit gratia singularis hominis. 48.
Utr hūit xps plenitudinē gre. 49.
An christus habuit mozales vtutes vt temperantiam r hꝺ. 49.
An xps hūit magnificētiā r hꝺ. 49.
Utruz gratia xpi fuerit infinita. 49.
Utr gra xpi potuit augmētari. 49.
Utr xps ꝑm q̄ hō sit caput ecclie. 49
Utr xps ꝑm q̄ hō sit caput āgelor. 50
Utrū sit caput oium hoium. 50.
Utr sit caput aiar tñ r ñ corpor. 50
Utrum gra vnionis sit creata. 50.
Utruz gratia vnionis sit idem quod gratia capitis. 51.
Utrū sit eadem gratia capitis r gratia singularis hominis. 51.
Utruz gratia singularis persone precedat gratiam vnionis. 51.
Utrum gratia singularis persone precedat gratiam capitis. 51.
Utruz gratia vnionis sit prior q̄ gratia capitis. 51.
DISTINCTIO. XIIII.
Utr in xpo sit aliq̄ scia creata. 52.
Utruz scia creata vel cognitio in xpo sit act⁹ tñ vel actus r habitus. 52.
Utruz aia xpi mediante aliquo habitu cognouerit verbum. 52.
Utrū opz in xpo ponere aliū habituz q̄ cogñscit vbū r q̄ res in vbo. 52.
Utrū ꝑter sciaz quā hz de reb⁹ in verbo habeat aliam de rebus. 52.
Utrum anima xpi videndo verbum comprehendat ipsuz. 53.
Utrum in verbo cognoscat omnia q̄ cognoscit verbum. 53.
Utrum cognoscat omnia ita limpide sicut verbum. 53.
Utrum vno intuitu omnia videat q̄ cognoscit in verbo. 54.
Utr aia xpi ꝑz illā sciaz q̄ cogñscit res in ꝓpria natura cognoscat oia. 54.
Utruz scia aie xpi i aliq̄ ꝓfecerit. 55.
Utruz anima christi scientiam ab angelis acceperit. 55.
Utruz anima christi habuit omnipotentiam sicut omniscium. 56.
DISTINCTIO. XV.
Utrū xps nām humanā cū defectib⁹ r infirmitatib⁹ accipe debuit. 57.
Utruz omnes defectus preter peccatum accipere debuit. 58.
Utruz hꝺ defectus susceperit vel cōtraxerit. 58.
Utrum omne corpus possit pati. 58.
Utrum anima sit passibilis. 58.
Utrum anima christi possit pati. 58.
Utruz christus iusticiam habuit. 59.
Utrum in christo ira fuerit. 59.
Utruz in christo fuerit timor. 59.
Utrum in christo fuerit verus dolor in sensu. 59.
Utrum dolor peruenit ad superiorē rationem. 59.
Utrū dolor xpi fuerit maior oib⁹ dolorib⁹ iustor vl martyrū: vl dānator qui sunt in iferno: vl ipsi⁹ Ade: r possibile fuisset ipsum pati in statu innocentie. 60.
DISTINCTIO. XVI.
Utrum necessitas moziēdi tñ sit homini ex peccato. 61.
Utr in xpo fuit nečitas moziēdi. 62.
Utr nečitas moziēdi vl patiēdi subsit in xpo voluntati humane. 62.
Utruz claritas que fuit in xpi corpore in transfiguratione fuerit vera. r vtrum fuerit imaginaria. 62.
Utrū claritas illa fuerit gloriosa. 63.
Utrum claritas redundet in corpus a glozia anime. 63.
An fuerit in corpore xpi illa claritas: vel in aere: vel in vestibus. 63.
DISTINCTIO. XVII.
Utrum in christo fuerit voluntas alia q̄ diuina. 64.
An affect⁹ humanus in christo debeat dici voluntas. 64.
Utrū in xpo fuerit alia volūtas hūana ſ. sēsualitas ꝑter volūtatē rōnis. 64.
Utr ī xpo sint plēs volūtates rōis. 64.
Utrū volūtas hūana in xpo dine volūtati semp ꝯformis fuerit in volito. 65
Utruz voluntas sensualitatis fuerit cōtraria voluntati rōnis in xpo. 65.
Utrum voluntas rationis erat sibi ipsi contraria. 65.
Utr xps fuerit conueniēs orare. 65.
Utrum debuerit orare tñ pro alys. 65.
Utrum oratio qua pro se orauit fuerit actus sensualitatis. 65.
Utrū ois oratio xpi fuerit exaudita. 65.
Utrū xps ꝑm q̄ hō dubitauerit. 66.
DISTINCTIO. XVIII.
Utruz in xpo sit vna tñ actio. 67.
Utrum christus meruerit. 68.
Utrum potuerit mereri in instanti sue conceptionis. 68.
Utruz christus meruerit sibi immortalitatem anime. 68.
Utrum meruerit exaltationē r nomen qō est super omne nomen. 68.
Utruz meruerit substātiale ꝓmiuz aie: idest fruitionem. 68.
Utr xps per passionē meruerit sibi. 69.
Utrum christus meruerit nobis. 69.
Utr meruerit nobis ianue aptionē. 69.
An p ascēsionē apuerit nobis ianuā. 70.
DISTINCTIO. XIX.
Utrum per passionez xpi simus liberati a peccato. 71.
Utr oia pcā p xpi mōtē ōleta sint. 71.
Utrum per passionē xpi simus a diabolo liberati vel a seruitute eius. 72.
Utr per passionem xpi diaboli potētia diminuta sit vel extincta. 72.
Utr per passionem xpi liberati simus a pena eterna. 72.
Utrum p passionez eius liberati simus a pena temporali. 72.
Utrum quia christus nos liberauit debeat dici redemptor. 72.
Utrum solus filius dei dicendus sit redemptor. 72.
Utr xps nos deo reconciliauit. 73.
Utr ipe sit mediator ꝑz būanā nāz. 73
Utrum soli christo homini conueniat esse mediatorem. 73.
An spiritussanctus sit mediator vel dici debeat. 73.
An demones sint mediatores. 73.
An angeli beati possint dici mediatores. 73.
An sacerdotes sint mediatores r similiter alij sancti. 73.
DISTINCTIO. XX.

Utr būana nā fuerit reparanda. 74.
Utr p satisfactōez ōbuerit repari. 74
Utrum fuerit necessarium per satisfactionem humanā nām repari. 74.
Utruz aliqua pura creatura potuit satisfacere pro humana natura. 75.
An purus homo poterat satisfacere p humana natura. 75.
An glibz homo potuit satisfacere pro natura que in ipso erat. 75.
De tres qōnes determinanē sil. 75.
An angelus potuit satisfacere pro humana natura. 75.
Utrū satisfactio debuerit fieri per pas
An effusio sanguis xpi (sionē xpi. 75.
i circūcisiōe potuit satisfacere. 75.
Utrum alius modus fuerit possibilis nostre redemptionis. 75.
Utrum alius modus fuisset cōuenientior nostre redemptionis. 76.
Utrū deus pater tradiderit ad passionem filium. 76.
Utrū passio xpi fuerit bona. 76.
DISTINCTIO. XXI.
Utrum diuinitas sit separata a carne in morte christi. 77.
Utr dinitas sit sepata ab aīa in mor
Utrum corpus xpi post (te xpi. 77.
mortem debuit incinerari. 78.
Utr fili⁹ dei debeat dici mortu⁹. 78.
Utr fuerit nečiuz xps resurgere. 78.
Utrū debuit tertia die resurgere. 78.
Utrum debuit statim resurgere cum
An sit veruz qō dicit (expirauit. 78.
Math. 12. Sic fuit Jonas rc. 78.
An resurrexerit scōa die vl magl z⁹ no
Utrū xps resurrectionē suā (cte. 78.
argumētis ꝓbare debuerit. 78.
An illa arguñta euacuauerit fidē. 78.
An fuerit ꝯgruētia illa arguñta. 78.
Utrum argumentū sumptū ex visibili operatione sit cōueniens. 79.
An xps a discipls potuerit videri. 79.
An illa effigies peregrini quaz ostēdit fuerit in corpore christi. 79.
Utrum debuerit se palpabilem exhibere discipulis. 79.
An per palpationem sufficienter ꝓbauerit veritatem corporis sui. 79.
An per alios sensus ꝓbare debuerit veritatem resurrectionis. 79.
Utruz per cicatrices suaz resurrectionem ꝓbare debuerit. 79.
An xps Thome cicatrices palpabiles exhibere debuerit. 79.
Utrum debuerit per manducationez suam resurrectionē ꝓbare. 79.
DISTINCTIO. XXII.
Utr i triduo q̄ iacuit i sepl'chro possit
An sacerdotiū xpi fuerit (dici bō. 80.
iterruptū ꝺ auctem ꝓpbete. Tu es
sacerdos in eternum rc. 80.
An post morte possit dici homo. 80.
An post morte possit dici glibz hō. 80.
Utrū xps vbiq; fuerit homo. 81.
Utrum xps ad inferos descendit. 81.
Utrum descendit vsq; ad infernum damnatorum. 81.
Utr xps i limbo mozā ꝺxerit. 81.
Utr xps limbū patrū illumiauit. 81.
Utrū xps aias de iferno dānator exÿ
Utrū xps eos q erāt in lim (rit. 82.
bo puerox inde eduxerit. 82.
Utrum liberauerit eos qui erant in purgatorio. 82.
Utrum congruum fuerit r expediens xpm in celum ascendere. 82.
Utr mot⁹ ascēsiōis fuerit violēt⁹. 82.
Utrū mot⁹ ascēsiōis fuerit subito. 82.
Utruz statim post resurrectionez debuerit ascendere. 82.
Utr xps ascēderit sup oēs celos. 83.
Utrū ascenderit ad dextram pñs. 83.
Utrū soli christo conueniat sedere ad dextram patris. 83.
DISTINCTIO. XXIII.
Utrū idigeam⁹ habitib⁹ in opōnib⁹ hūa
Utrū hitus in nobis existē (nis. 84.
tes cognosci possint. 85.
Utr vtutes sint hitus vel potētie. 85.
Utrum virtutes sint passiones. 85.
Utrū vtutes sint hit⁹ vel actus. 85.
Utruz habitus intellectuales possint dici virtutes. 86.
Utrum virtutes mozales ab intellectualibus distinguantur. 86.
Utr vtutes theologice ab vtrisq; di
Utrū sint plēs vtutes (stiguant. 86.
theologice q̄ tres. 86.
An sint tñ vna vel plures. 86.
An sint due. 86.
Utr diffō apli quam ponit de fide sit ꝓueniens ꝑm oēm ptem. 87.
Utrum credere sit cuz assensu cogitare sicut dicit Augu. 87.
Utrum actus credendi sit multiplex vel vnus tñ. 87.
Utr act⁹ fidei hēat certitudiez maio
Utruz fides sit in vo (rez q̄ scia. 87.
luntate sicut in subiecto. 88.
Utr fides sit in itellectu practico. 88.
Utr fides sit vtus intellūalis. 88.
Utr fides sit vt⁹. Et vtr sit hit⁹. 88.
Utrum fides sit vna virtus. Et vtruz sit habitus vnus. 89.
Utr fides sit ꝑor alys vtutib⁹. 89.
Utr fides per charitatez formet. 89.
Utr fides informis sit virtus. 89.
Utrum fides formata r informis differant specie. 89.
Utr sit donū dei vel hit⁹ acqsit⁹. 90.
Utr fides informis sit in demōib⁹. 90.
Utr in hereticis maneat fides infor
Utrū fides informis euacue (mis. 90.
tur adueniente charitate. 90.
Utrum maneat fides informis adueniente charitate quo ad actum. 90.
Utrum fides informis possit fieri formata. 90.
DISTINCTIO. XXIIII.
Utr vitas increata sit obm fidei. 91.
An vitas increata possit eē obz fidei. 91.
Utruz vitas increata sit circa verū cōplexum vel enunciabiliuz. 91.
Utruz fidei possit subesse falsuz. 91.
Utr fides possit eē vel sit de visis. 92.
Utrū fides possit esse de scitis. 92.
Utr ea de q⁹ē fides sint ignota. 92.
Utr nečiuz sit hoi credere aliqd c⁹nō
Utr credere bis q̄ non (hz sciaz. 92.
videmus sit laudabile. 93.
Utrum ratio humana diminuat meritum fidei. 93.
DISTINCTIO. XXV.
Utrum diffinitio Rich. de scō vic. de articulo sit competens. 94.
An diffinitio Isidori sit bona. 94.
An alia diffō Hugo. de sanc. vic. sit bo
Utruz articulus possit dici (na. 94.
formatus vel informis. 94.
Utrum articuli debuerint colligi in symbolo. 94.
An alys ab aplis licuerit symbola cō
Quare symbolū aplox r (dere. 94.
Nicen. diuiduntur in tres partes. r
symboluz Athanasij in duas. 94.
Quare symboluz aplox dicit summis
se: r alia cantantur. 94.
Utrum articuli conuenienter distinguantur in symbolo. 95.
An in symbolo aliqd supfluum sit. 95.
An sit aliquid ibi diminutum. 95.
An symbolū sit sufficienter traditus r
Utr explicatio (de sufficiētia ei⁹. 95.
fidei sit de necessitate salutis. 95.
Utr glibz teneaē hre fidez explicitā de oib⁹ q̄ ad fidez ptinent. 95.
Utrū maiores magis teneaē hre fidē explicitam q̄ minores. 95.
Utrum minores habeāt fidem implicitam in fide maiorum. 95.
Utr p successiōez tempor fides pfe
Utr oportuit hre semp fi (cerit. 96.
dem explicitā de redemptore. 96.
Utr oportuerit semp hre fidē explicitā de bis articlis q̄s tāgit magr i lit
Utr oportuerit semp hre (tera. 96.
fidem explicitā de trinitate. 96.
DISTINCTIO. XXVI.
Utrum spes sit passio. 97.
Utr spes sit in alia vi q̄ in ꝺcupiscibi
Utrum spes differat ab alys (li. 98.
passionibus. ſ. timore rc. 98.
Utr sit p̄ncipalis passio vel amor vel desideriū vel audacia vel pnia. 99.
Utr spes possit esse i pte itellūa. 99.
Utrum spes sit virtus. 99.
Utrum sit virtus theologica. 100.
Utr sit vtus distincta ab alys. 100.
Utrum possit esse informis. 100.
Utr hēat certitudinez i suo actu. 100.
Utrum in xpo fuerit spes. 101.
Utr āgeli r aie bonor hēant spez. 101.
Utrū patres qui fuerunt in limbo habuerint spem. 101.

Universidad de Deusto

Utr̃ dānati ⁊ dēmões bēant spez. ioi.

DISTINCTIO. XXVII.

Utruz diffinitio Diony. de amore ſm omnem partem sui sit bona. ioz.
Utr̃ amor sit tm̃ in cōcupiscibili. ioz.
Utrum amor sit prima ⁊ principalior affectio anime. ioz.
Utrū cognitio sit altior amore. io4.
Utruz charitas sit idem qđ cōcupiscē tia vel quid sit charitas. io4.
An sit idem quod amor. io4.
An sit idem qđ beniuolentia. io4.
An sit idem qđ concordia. io4.
Utrum charitas sit virtus. io5.
Utrum subm charitatis sit ratio. io5.
Utrum sit vna virtus siue plures. io5.
Utrum sit distincta ab alijs virtutib⁹ vel sit specialis virtus. io5.
Utrum charitas sit forma aliaruz virtutum. io6.
Utruz charitas possit eē ifinitis. io6.
Utrum deus a nobis in statu vie per essentiā suaz possit amari. io6.
Utr̃ deus possit totaliter diligi. io7.
Utr̃ dilectio q̃ deū diligim⁹ bēat mo
Utrū modus diligēdi q est (dū. io7.
in ꝓcepto possit in via seruari. io7.

DISTINCTIO. XXVIII.

Utr̃ vtutes ex charitate sint diligen
Utrū creature irrōnales (de. io8.
ex charitate sint diligende. io8.
Utruz angeli ex charitate sint diligen
Utrum ad malos boies cha (di. io8.
ritatem habere debeamus. io8.
Utr̃ demões ex charitate sint diligē
Utrū hō debeat semetipsuz (di. io9.
diligere ex charitate. io9.
Utrum corpora nostra sint ex charita
te diligenda. io9.

DISTINCTIO. XXIX.

Utrū charitas ordinem habeat. iio.
Utruz ordo charitatis sit accipiēdus ſm affectum vel effectum. iii.
Utrum deus sit diligendus supza oīa ex charitate. iii.
Utruz in dilectione dei possit haberi respectus ad aliquam mercedē. iii.
Utrum homo seipsuz magis ex chari
te diligat q̃ primum. iii.
Utrū hō ex charitate magl debeat di
ligere extraneos q̃ primos. iiz.
Utrū pater sit maxime diligēdus vel filij vel benefactores vel seipm de
beat diligere vl̃ uxorē vel frēs vel
Utrū ꝓueniēter distiguā (mres. iiz.
tur gradus charitatis. iiz.
Utr̃ oēs teneantur ad charitatē pfe
Utrū hñtes charitatē teneā (ctā. iiz.
tur ad oīa que sunt pfectionis. iiz.

DISTINCTIO. XXX.

Utr̃ oēs ten.āt diligere inimicos. ii4.
Utruz oēs teneanť signa amicicie ini
Utrū maiozis meriti sit (micis. ii4.
diligere amicum q̃ inimicum. ii5.
Utrum diligere primū sit magis me
ritorium q̃ diligere deum. ii5.
Utrum merituz consistat p̃cipaliter in charitate. ii5.

DISTINCTIO. XXXI.

Utrum habens charitatez possit eam amittere. ii6.
Utruz liber vite sit quid creatuz. ii7.
Utrū liber vite sit ꝓpriū filij. ii7.
Utrum sit attributum spiritussancti scilicet liber vite. ii7.
Utrū liber vite sit in respectu dei. ii7.
Utr̃ sit i respcū oīuz creaturaꝝ. ii7.
Utrum sit de malis. ii7.
Utrū aligd qđ sit ibi debeat dici dele
Utr̃ q̃libet charitas possit re (ri. ii7.
sistere cuilibet tentationi. ii7.
Utrum homo post peccatum semper in minozi charitate resurgat. ii7.
Utr̃ resurgat in maiozi. ii8.
Utr̃ sp resurgat i eq̃li charitate. ii8.
Utrum fides euacuetur in patria. ii8.
Utrum spes euacuetur in patria. ii8.
Utrū aliquid de substātia bitus fidei ⁊ spei remaneat idē numero. ii8.
Utr̃ charitas vie euacueť in pria. ii8.
Utr̃ ordo dilectiōis qui mō est fuerit in xp̃o vl̃ i scis q fūt i pria. ii9.
Utrum in sanctis beatis sit ordo charitatis q̃tum ad se ⁊ ꝓximos. ii9.
Utrū sci diligant plus magis bonos ⁊ se meliozes pl̃s q̃ seipos ⁊ extraneos meliozes q̃ ꝓpinq̃s min⁹ bonos il
Utrū xp̃s dilexerit plus ꝑe (lis. ii9.
trum vel Joannē vel ecōuerso. ii9.
Utrum scientia quam modo habem⁹ totaliter tollatur. ii9.

DISTINCTIO. XXXII.

Utr̃ deo ꝓpetat creaturā amare. izo.
Utr̃ deus diligat oēm creaturā. izo.
Utrum deus ab eterno dilexit creatu ras. izi.
Utrū de⁹ oīa eq̃liter diligat. izi.
Utr̃ deus plus diligat iustū pscitū q̃ peccatorem predestinatum. izi.
Utr̃ de⁹ pl̃s diligat penitētē q̃ inocē
Utrum deus magis diligat (tē. izi.
hominem q̃ angelum. izi.
Utrum deus magis diligat humanuz genus q̃ christum. izi.

DISTINCTIO. XXXIII.

Utr̃ oēs vtutes morales sint vna vir
Utrū alie vtutes morales (tus. izz.
a prudentia distinguantur izz.
Utrum alie virtutes morales a trib⁹ distinguanť q̃ magr i lr̃a ponit. izz.
An ille tres abinuicem differant. izz.
Utr̃ vtutes morales insint a nā. izz.
Utrum virtutes morales possint acq
ri actibus. izz.
Utr̃ aliq̃ vtutes mōales sint ifuse. izz
Utr̃ ifuse differāt spē ab acq̃sit. izz.
Utruz virtutes morales consistant in medio. izz.
Utrum iniusticia sit medium rei. izz.
Utrum virtutes intellectuales habe
ant medium. izz.
Utrum virtutes tbeologice babeant medium. iz4.
Utruz virtutes mozales maneant in
Utrū alique virtutes de (pria. iz4.
beant dici cardinales. iz4.
An vna debeat dici cardinalis respcū
An meli⁹ dicerenť capi (alteri⁹. iz4.
tales q̃ cardinales. iz4.
An omnes virtutes dicende sint cardinales. iz4.
Utr̃ mozales vtutes dicende sint car
An virtutes tbeologi (dinales. iz4.
ce possint dici cardinales. iz4.
Utrum tm̃ quatuoz sint virtutes cardinales. iz5.
An pauciozes vel plures. iz5.
Utruz potius alie vtutes. ſ. mansuetu
do: magnanimitas: bũilitas: pnia: liberalitas: debeāt dici cardiales. iz5
Utr̃ prudētia bēat aliā nāz spāle. iz5.
Utr̃ passiones sint materia tēperātie ⁊ fortitudis vel res exteriozes. iz5.
Utruz iusticia sit circa opationes. iz5.
An iusticia bēat aliquā spāle māz. iz5.
Utrum prudentia babeat actum virtutis distinctū ab alijs. iz6.
An act⁹ q̃s magr assignat i lr̃a vtutib⁹ ſ. subuenire misis pcauere isidys. ⁊ hꝺ cōicent virtutibus. iz6.
Utr̃ aliq̃ potētia aie sit subz alic⁹ vtu
Utrū tēperātia ⁊ fortitudo (tis. iz6.
sint in irascibili ⁊ cupiscibili. iz6.
An vtutes bũane sint tm̃ i rōne vl̃ tm̃
An appetitiua sensi (i volūtate. iz6.
bilis possit esse subm vtutis. iz6.
Utr̃ iusticia sit i irascibili ⁊ cupiscibili. iz6.
Utrum prudentia sit in ra (bili. iz6.
tione vel in voluntate. iz6.
Utr̃ alie vtutes cardiales reducanť ad prudētiaz: sīc ad pncipaliorē vel
An ad iusticiā possint redu (cāz. iz7
ci vel fortitudinē vl̃ tēperātiā. iz7.
An memoria preteritoꝝ itelligētia presentiū ⁊ prudētia futuroꝝ sint partes prudentie: sicut dic̃ Tulli⁹. iz7.
Utr̃ prudētia: cautio: circunspectio: docilitas: sint partes prudētie sicut dicunt quidam. iz8.
Utr̃ eusebia: sinesis: gnonū: sint ptes prudētie sīc dic̃ pbs. 6. ethꝺ. iz8.
Utr̃ eusebia solertia: prudētia: politica: iconomica: dialetica: rbetorica: phyſica sint ptes prudētie sīc dicit quidā pbs grecus. iz8.
Utr̃ ptinētia: clemētia: modestia: sint ptes tēperātie: sīc dic̃ Tulli⁹. iz8.
Utrum sobrietas ⁊ castitas sint ptes tēperantie sicut dicunt quidā. iz8.
Utr̃ austeritas: bũilitas ptinētia: simplicitas: ornat⁹: bona ornatio: per se sufficiētia ista septē sint ptes tpan sīc scribiť a q̃dā pbo greco. iz9.
Utr̃ magnificētia: fidētia: patiētia: pseuerantia: bene assignentur a Tullio esse partes fortitudinis. iz9.
Utr̃ magnanimitas fiducia securitaꝭ magnificētia: ꝺstātia: tolerantia: firmitas: sint septē ptes fortitudis. sīc dicit Macrobius. iz9.
Utrum pbs cōuenienter istos quinq̃ modos fortitudinis adimgat in. 3. ethi. ſm q̃ fortitudo. iz9.
Utr̃ eusebia: lema: magnanimitas: pseuerantia: magnificētia: androgachia sint ptes fortitudis sīc dic̃ qdā
Utr̃ religio: pietas: gr̃a: (grec⁹. iz9.
meditatio: obſuātia: vitas: sint ptes iustitie: sīc dicit Tullius. iz9.
Utr̃ inocentia: amicitia: cōcordia: pietas religio: bonitas: affect⁹ sint ptes iustitie: sīc dicit Macrobius. iz9.
Utr̃ obedientia respcū supioris. disciplina respcū iferioris. egtas respcū pariū. fides ⁊ vitas respcū oīuz. sint ptes iustitie: sīc dicūt qdā. iz9.
Utrū bñ diuidāt iustitiā i libalitatē ⁊ seueritatē. ⁊ hāc i benignitatē ⁊ bñficētiā. Et benignitatē in religionē: pietatē: inocētiā: amicitiā: reuerentiam: cōcordiam: misericordiā. iz9.
Utr̃ bñ diuidat pbs ethꝺ. ſ. iustitiā i legalē ⁊ spāles q̃ est egtas r̄. iz9.
Utr̃ benignitaꝭ libalitaꝭ r̄. sint familiares iustitie: vt dic̃ pbs grec⁹. iz9.

DISTINCTIO. XXXIIII.

Utrum dona sint virtutes. iz9.
Utr̃ pla debeāt eē dona q̃ septē. iz9.
Utrum dona maneant in patria. iz9.
Utrum beatitudines respondeāt singulis donis. iz9.
Utrū fructⁿ cozrñdeant donis. iz9.
Utrū petitiones donis rñdeāt. iz9.
Utr̃ diffō tior fz Dam̃. sit bona. iz9.
Utr̃ tioz bñ didať i fuilē ⁊ castū. iz9.
Utr̃ tioz iter dona ōbeat ꝓputari. iz9.
Utrū timoz fuilis sit a spūscō. iz9.
Utrū vsus tioris fuilis sit bonus. iz9.
Utrū tioz fuilis tollať aduenīte cha
Utr̃ tioz castus idez sit (ritate. iz9.
in substantia cū timoze seruili. iz9.
Utr̃ initialis differat ſm subam a ca
Utrum timoz castus dimi (sto. iz9.
nuatur charitate crescente. iz9.
Utr̃ tioz castus euacueť q̃ia aduenie
Utr̃ fortitudo que est donū (te. iz9.
differat a fortitudie que est vt⁹. iz9.
Queriť qs ē act⁹ doni fortitudinis in
Queritur quis actus insit i (via. iz9.
patria doni fortitudinis. iz9.
Utrum pietas sit donum. iz9.
Queritur de actu pietatis in via. iz9.
Queritur de actu eius in patria. iz9.

DISTINCTIO. XXXV.

Utrum vita cōuenienter diuidať per actiuam ⁊ contemplatiuam. iz9.
Utrum vita contemplatiua consistat tm̃ in actu cognitiue. i40.
Utrum vita contemplatiua consistat in operatione rationis. i40.
Utruz omnis actus intellectus ad vitam contemplatiuā pertineat. i40.
Utrum vita actiua consistat tm̃ in bis que ad alterum sunt. i40.
Utr̃ cognitio aliq̃ mō ad actiuaz pti
Utrum vita actiua possit (neat. i40.
esse cum contemplatiua. i40.
Utr̃ vita actiua sit nobilioꝝ q̃ ptēpla
Utr̃ vita actiua sit maio (tiua. i4i.
ris meriti q̃ contemplatiua. i4i.
Utrum contemplatiua sit diuturnioz actiua. i4i.
Utr̃ sapientia sit donum. i4i.
Utr̃ sapientia sit tm̃ de diuinis. i4i.
Utr̃ sapientia sit in intellectu. i4i.
Utr̃ intellectus sit donum. i4z.
Utr̃ intellectus donū habeat aliquē actum in via. i4z.
Utr̃ itellect⁹ donū a sapie differat do
Utr̃ donuz scientie sit tm̃ (no. i4z.
de humanis vel de diuinis. i4z.
Utruz sit tm̃ practica scia vel specula
Utr̃ in scia humanoꝝ sit (tiua. i4z.
aliquid curiositatis ⁊ noxie. i4z.
Utr̃ consilium sit donum. i43.
Utrum consily donum differat a dono scientie. i43.
Utruz actus consily sit in patria. i43.

DISTINCTIO. XXXVI.

Utr̃ vtutes politice sint ꝓnexe. i44.
Utr̃ vtutes gratuite sint ꝓnexe. i44.
Utr̃ dona sint connexa. i44.
Utr̃ virtutes sint equales. i45.
Utrum vitia sint connexa. i45.
Utr̃ mod⁹ charitatis sit in pria. i45.

DISTINCTIO. XXXVII.

Utr̃ necessariū fuerit legem scriptaz tradi ⁊ maxie decem pcepta. i46.
Utrum pcepta decalogi conuenien
ter assignentur. i46.
Utr̃ debeāt decē legl eē pcepta. i47.
Utr̃ precepta bene ordinentur. i47.
Utrū omnia legis precepta ad illa decem decalogi reducantur. i47.
Utr̃ pcepta decalogi sint dispensabi
Utr̃ cōueniens fuerit sab (lia. i47.
bati obſuationem precipere. i48.
Utrum preceptum de sabbato obseruando fuit morale. i48.
Utrum illud preceptū de sabbato debuit cessare tempore gratie. i48.
Utr̃ vsuras accipere sit pctm̃. i48.

DISTINCTIO. XXXVIII.

Utr̃ diffō data i lr̃a de mēdacio sit cō
Utrum diffinitio men (uenīs. i49.
dacij in littera sit conueniens. i50.
Utr̃ omne mendaciū sit pctm̃. i50.
Utr̃ oē mēdaciū sit pctm̃ mortale. i50
Utrum gradus mendacioꝝ ꝓuenien
ter assignenť in lr̃a. i5i.

DISTINCTIO. XXXIX.

Utrum iurare sit idem quod deum testem inuocare. i5z.
Utr̃ iuramentū sit p se appetēdū. i5z.
Utrum licitum sit iurare. i5z.
Utrum illi tres comites qui ponunť in littera exigant ad iurationez. i53.
Utrum iuramentum incautuz sit obligatoziū. i53.
Utrum iuramentum coactum sit obligatoziū. i53.
Utrum iuramentum obliget ſm intēsionem recipientis. i53.
Utrum periurium sit mendacium iuramento firmatum. i53.
Utr̃ oē peririū sit pctm̃ mortale. i54.
Utrum liceat iuramentum recipere ⁊ exigere. i54.

DISTINCTIO. XL.

Utruz mechia ⁊ furtuz ꝓuenienter inter pcepta decalogi assignenť. i54.
Utr̃ lex Moysi manum ⁊ animuz cobibuit. i54.
Utrum lex vetus iustificaret. i55.
An lex vetus occideret. i55.
Utr̃ lex ver⁹ tpalia tm̃ vl̃ eterna pro
Utrū lex vetus differat (mittit. i55.
a noua ſm radicem. i55.
Utruz lex vetus sit magis onerosa q̃ noua. i55.

¶ Expliciūt tituli tertij sententiaruz sci Thome agnatis ordis ꝑdicatoꝝ.

Venetijs per Bonetum Locatellum presbyteruz. Quintodecimo Kalendas aprilis. 1501.

Registrum.

A B C D E F G H I K L
M N O P Q R S T U

Omnes sunt quaterni: preter. U. qui est ternus.

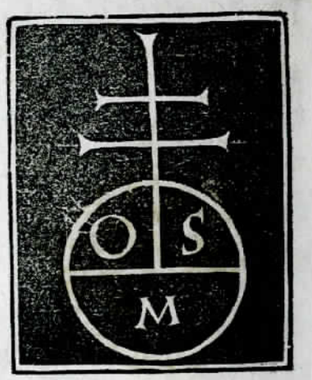

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca